Xchi'dxyi cuubi dxiohs nin bie'galuu'yi daada Jesucristu (El Nuevo Testamento en el zapoteco de Chichicapan y en español)

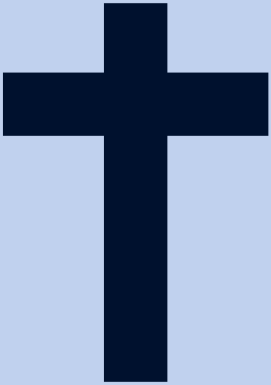

New Testament in Zapotec, Chichicapan (MX:zpv:Zapotec, Chichicapan)

Xchi'dxyi cuubi dxiohs nin bie'galuu'yi daada Jesucristu (El Nuevo Testamento en el zapoteco de Chichicapan y en español)

New Testament in Zapotec, Chichicapan (MX:zpv:Zapotec, Chichicapan)

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Chichicapan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Chichicapan [zpv], Mexico

Copyright Information

© 1990, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Chichicapan

© 1990, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
f751ae13-0cd1-54fd-8c16-86718fb9cd5b

Contents

San Mateo 1
San Marcos 98
San Lucas 158
San Juan 261
Hechos 333
Romanos 427
1 Corintios 468
2 Corintios 507
Gálatas 531
Efesios 545
Filipenses 559
Colosenses 569
1 Tesalonicenses 580
2 Tesalonicenses 588
1 Timoteo 593
2 Timoteo 605
Tito 613
Filemón 618
Hebreos 620
Santiago 649
1 Pedro 659
2 Pedro 671
1 Juan 678
2 Juan 689
3 Juan 691
Judas 693
Apocalipsis 696

Dxyi'dxyi ra' rii' nin baca'h San Mateu xcweenta Jesucristu

Bwiinn ra' rii' guhca xtulbaa' Jesuhs
(Lc. 3.23-38)

1 Dee' naa lah ra' bwiinn ra' nin guhca ra' xtulbaa' Jesu-
cristu, llii'n Davihd, llii'n Abrahn.
2 Abrahn guhca xtaada Isaac, Isaac guhca xtaada Jacob,
Jacob guhca xtaada Judah cun bwihtsi ra' bi,
3 Judah guhca xtaada Fares cun Zara, ya xmaah ra' bi guhca
Tamar. Fares guhca xtaada Esrom, Esrom guhca xtaada
Aram,
4 Aram guhca xtaada Aminadab, Aminadab guhca xtaada
Naasohn, Naasohn guhca xtaada Salmohn,
5 Salmohn guhca xtaada Booz ya xmaah bi guhca Rahab.
Booz guhca xtaada Obed, ya xmaah bi guhca Rut. Obed guhca
xtaada Isaí,
6 Isaí guhca xtaada rrehyi Davihd, ya rrehyi Davihd guhca
xtaada Salmohn ya xmaah bi guhca nin guhca che'hla Urías.
7 Salmohn guhca xtaada Roboam, Roboam guhca xtaada
Abías, Abías guhca xtaada Asa,
8 Asa guhca xtaada Josafat, Josafat guhca xtaada Joram,
Joram guhca xtaada Uzías,
9 Uzías guhca xtaada Jotam, Jotam guhca xtaada Acaz, Acaz
guhca xtaada Ezequías,
10 Ezequías guhca xtaada Manasehs, Manasehs guhca
xtaada Amohn, Amohn guhca xtaada Josías,
11 Josías guhca xtaada Jeconías cun bwihtsi ru bi nin guyuu'
la'n dxyih ra' nin bati'dxiloh ra' bwiinn Israel trabahju duxa
chin gwah ra' ba ziga esclavo loh ra' bwiinn Babilonia.
12 Ya chin gudii'dxi ra' dxyih nin guhca ra' bwiinn chi
esclavo loh ra' bwiinn Babilonia, chi'chi guyuu' llii'n Jeconías
nin biria'hlah Salatiel, ya Salatiel guhca xtaada Zorobabel.
13 Zorobabel guhca xtaada Abiud, Abiud guhca xtaada
Eliaquim, ya Eliaquim guhca xtaada Azor.
14 Azor guhca xtaada Sadoc, Sadoc guhca xtaada Aquim,
Aquim guhca xtaada Eliud,
15 Eliud guhca xtaada Eleazar, Eleazar guhca xtaada
Matahn, Matahn guhca xtaada Jacob,
16 Jacob guhca xtaada Joseh nin guhca che'hla María, María
nin guhca xmaah Jesuhs, Daada xteenn nu'h.
17 Pwihsi guyuu' tsi'dah famihyi ra' ba desde la'n dxyih
ra' nin gubahan guehtu Abrahn cun hasta la'n dxyih za nin

gubahanyi guehtu rrehyi Davihd, ya za tsi'hdahan desde
guehtu Davihd hasta chin gwahyi ra' bwiinn Israel prehsu
lahdxyi bwiinn Babilonia, ya za tsi'hdahan desde la'n dxyih
ra' nin gwah ra' ba prehsu loh ra' bwiinn Babilonia cun para
hasta la'n dxyihyi nin guulaa Jesucristu.

Chin guulaa Jesucristu
(Lc. 2.1-7)

18 Chin guulaa Jesucristu guhca squii': María xmaah Ñi'h
badi'hi xchi'dxyi bi la'h tuhbi bi'nxtuhbi nin laa Joseh tin
guchinaa ra' ba, per loh nin nagahdxi guidxi' Joseh la'h María
la'María nu'a llii'nla pur xcweenta xquelrnabwa' Spíritu
Saantu Dxiohs,
19 ya Joseh xpwiinn ndxi'hw María, guhca ba tuhbi bwiinn
za'ca ni'chin gulu'cha'yisi ba la'n lasto' ba ziga guzahca María,
ya chi'chi bwi'hnn Joseh lligaaba rala'n zi ñusaa'n ba la'h
María tin ayi ñahcabwa' nin tuhbi bwiinn,
20 ya lligaaba chi nuu Joseh guunn ba chin bagañi' tuhbi
xaanjla Dxiohs loh ba loh nin na'llgahsi ba rahbi aanjla chi
loh Joseh:
—¡Joseh, llahga guehtu Davihd!, ayi guidxyihbi lu'h guica'ha
lu'h María gaca bi che'hla lu'h laasii llii'n bi nin gaalaa llii'n
Spíritu Saantun,
21 ya bado'yi'hn nin gaalaa chi cwe'helah tu bi Jesuhs, laasii
la'h Ñi'h guta'h Ñi'h la'h ra' nin gaca xpwiinn Ñi'h loh xtuhlda
ra' ba.
22 Garaa ra' dee' guhca tin guzohba dxyi'dxyi ziga nin
bazia'ñih Dxiohs loh xigaaba bwiinn nin baca'h xchi'dxyi
Dxiohs chin rahbi Ñi'h:
23 Zu'a llii'n tuhbi dxa'pa nin nagahdxi guidxi'tii' tuhbi
ndxi'hw,
ya chin gaalaa llii'n bi guiria'lah bado'yi'hn chi Emanuel (nin
rza'loh Dxiohs nabahannee la'h nu'h).
24 Ya chin badi'chi baca'lda chi loh Joseh, bwi'hnn ba ziga
guhdzi aanjla chi loh ba, guca'ha ba María
25 ya guhpadaa ba la'h María hastayi chin guulaa llii'n
María nin gule'helah Joseh Jesuhs.

2

Chin gwanee ra' rrehyi mahgu ra' tuhbi guelrgaa'da para
la'h bado'yi'hn nin laa Jesuhs

1 Chin guulaa Jesuhs guihdxyi Belehn xteenn Judea la'n
dxyih ra' chi gunabwa' rrehyi Herodes, nee la'n dxyih chi
gahcaza badzihn ra' rrehyi mago ra' nin ze' ra' nez hasta
rtahn gubihdxyi nez loh guihdxyi Jerusalehn, ya nin guhca

xtsi'n ra' ba naa basi'dxi ra' ba xcweenta dxih ra' nin nuu
llaa'ndxibaa',
2 ya chin badzihn ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Cuun xchi'h rrehyi xteenn ra' bwiinn Israel, nin gue'du
guulaa? Laasii bidia'ha nu gutahn dxih xteenn ñi'h nez hasta
rtahnn gubihdxyi, ni'chin nin zo'pa gazu'nllihbi nu nez loh
ñi'h, —rahbi ra' ba.
3 Ya chin bihn rrehyi Herodes nin guhdzi ra' rrehyi mago
ra' chi dxyihgah si guhca ziahan loh xigaaba ba; zi'chi gahca
za guzahca ra' garaa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn.
4 Ya seguihdu gunabwa' rrehyi Herodes gwaca'ha ra'
ba la'h ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' snuhn bixo-
hza cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, tin gu-
naabadxyi'dxyi rrehyi Herodes loh ra' ba caa chi'h nahpa
gaalaa Crixtu,
5 chi'chi rahbi ra' ba:
—La'n guihdxyi Belehn xteenn Judea, laasii zi'chi baca'h
tuhbi daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, squii' baca'h ba:
6 Ya yi'h guihdxyi Belehn, yuh xteenn Judea, tayi yi'h dxi'h
naa lu'h bi'tu'hn ru loh ra' guihdxyi li'hi,
nee nnah yi'h gaca lu'h tuhbi guihdxyi nin gaalaa tuhbi
bwiinn nin guinabwa' nin guluu'yi neziuh za'ca la'h
guihdxyi Israel xte'nnahn.
7 Ya chi'chi ziga moda rala'n gudihdxyi Herodes la'h ra'
rrehyi mahgu ra' chi tin gunaabadxyi'dxyi ba loh ra' ba cuuca
biinnloh dxih nin bwa'ha ra' ba dxih chi,
8 ya chin guya'loh gunaabadxyi'dxyi ba lwehgu gahca
guxe'hla ba la'h ra' ba para guihdxyi Belehn, ya rahbi
Herodes loh ra' ba:
—Gulcheh ri'chi, ya chin gadxeela tun, guunn tu bihsi na'h
tin chegazulliibizahn loh ñi'h.
9 Ya chin guya'loh guñi' Herodes loh ra' ba lwehgu guna'zu
nehza ra' mahgu chi para guihdxyi Belehn, ya dxih nin
bwa'ha ra' ba biinloh chi ni'chi badi'hi sehn guhcabwa' ra' ba
guulaa Jesuhs ya ñiidxiuu dxih chi delaanta loh ra' ba ya pur
luulchima guza'bidxyii'hin nez hasta guulaa Jesuhs,
10 ya chin bwa'ha ra' mahgu chi guza'bidxyii dxih chi nez
hasta guulaa Jesuhs biahxi duxa ra' ba.
11 Lwehgu guyuu'tii ra' ba hasta la'n yuu' chi, ya bwa'ha ra'
ba bado'yi'hn cun María xmaah Ñi'h, ya lwehgu bazu'nllihbi
ra' ba nez loh Ñi'h, ya chi'chi guxaala ra' ba yihca cohsa za'ca
nin gwanee ra' ba nin naa ohro, ya'hla cun mirra,
12 ya seguihdu bwi'hnn xca'lda ra' ba bihsi la'h ra' ba loh
na'xgahsi ra' ba tin ayi guibia'gariinee ra' ba dxyi'dxyi loh
Herodes, ya mas cha'yi gubia'garii ra' ba stuhbi neziuh para
lahdxyi ra' ba.

Chin ballu'nnee ra' ba la'h Jesuhs para guihdxyi Egiptu chin guhca Ñi'h bado'hyi'hn

13 Pwihsi babii si ra' rrehyi mahgu ra' chi, baluu'yiloh tuhbi
xaanjla Dxiohs loh Joseh loh baca'lda rahbi ba:

—Gwastii tin guca'ha bado'yi'hn cun xmaah Ñi'h, tin
gulchechuula'n para guihdxyi Egiptu, ya bia'han ri'chi has-
tayi chin gu'nnahn bihsi yi'h, laasii Herodes nuu ba lligaaba
gadxi'hyi ba bado'yi'hn tin gachi Ñi'h.

14 Ya lwehgu gwastii gahca Joseh tin guca'ha ba bado'yi'hn
cun xmaah Ñi'h hohra gue'la chi guna'zunehza ba para gui-
hdxyi Egiptu,

15 ya ri'chi guyuu' ra' ba hastayi chin guhchi Herodes. Squii'
guhca tin guzohba dxyi'dxyi ra' nin bazia'ñih Dxiohs loh
xigaaba ra' bwiinn nin guñi' xcweenta Ñi'h chin rahbi Ñi'h:
“Hasta guihdxyi Egiptuyi gudiidxyihn Llii'nahn.”

Herodes gunabwa' gachi ra' bado'yi'hn

16 Ya chin guhcabwa' Herodes basagui'hi ra' rrehyi mahgu
chi la'h ba, bidxyi'chi duxa ba, ya gunabwa' ba gachi ra'
garaatii' ra' bado'yi'hn ra' nin nuu chiohpa yihza cun para
nin nuu ra' la mas paaldaa bwe'hw. Dee' guhca ra'n loh gui-
hdxyi Belehn cun garaa ra' za guihdxyi ra' nin guyuu' gahxu
cwee' guihdxyi chi, bwi'hnn ban ziga dxyih nin guhdzi rrehyi
mahgu ra' chi loh ba bwa'ha ra' ba dxih chi llaa'ndxibaa',

17 ya squii' guzohba dxyi'dxyi ra' nin baca'h guehtu profeta
Jeremías chin rahbi ba:

18 Rsiaa'ha nin guyuu' loh guihdxyi Ramah, ñihsabwii naltaa
cun guelnalasa duxa ni'chi naa Raquel,
nin ru'n duxa pur xcweenta ra' llii'n bi, ya ayi guclaa'dzi bi
ñia'ldasto' bi laasii la'h ra' llii'n bi chi guhchi la.

19 Per ya chin guhchi Herodes, baluu'yiloh tuhbi xaanjla
Dxiohs loh Joseh loh baca'lda loh guihdxyi Egiptu,

20 rahbi aanjla chi:

—Gwastii, tin guca'ha biñi'n cun xmaah Ñi'h tin gwah para
lahdxyi ra' bwiinn Israel, laasii la'h ra' nin guclaa'dzi ñahchi
biñi'n la'h ra' ba barah guhchi.

21 Ya chi'chi gwastii Joseh tin guca'ha ba biñi'n cun xmaah
Ñi'h; guna'zunehzanee ba para lahdxyi ra' bwiinn Israel,

22 per chin bihn Joseh canabwa' Arquelau loh guihdxyi
Judea xlugahri Herodes xtaada bi, guyuu' guelrzaa' Joseh
ñah ba para guihdxyi chi; per guñi' xca'lda ba pur xcweenta
Dxiohs tin mahs gwah ba para loh yuh nin rnabwa' guihdxyi
Galilea,

23 ya chin badzihn ba ri'chi guyuu' ba loh guihdxyi nin laa
Nazaret. Guhca squii' tin guzohba dxyi'dxyi ra' nin guñi' ra'

bwiinn nin guñi' xcweenta xchi'dxyi Dxiohs: “Ziria'hlah Ñi'h bwiinn guihdxyi Nazaret.”

3

Xcweenta nin baluu'yi Jwahn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn loh dahan desiertu
(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.9-28)

1 Pwihsi la'n dxyih ra' chi badzihn Jwahn nin ruro'bañihsa
loh dahan desiertu xteenn Judea tin baluu'yi ba xchi'dxyi
Dxiohs,
2 ya rahbi Jwahn:
—Gulgasaguu'dzi sto' tu nez loh Dxiohs laasii la'h xquelrn-
abwa' Ñi'h badzihn gahxu.
3 La'h Jwahn ruze'ta profeta Isaías chin baca'h ba squii':
Ziuu' tuhbi rsiaa'ha nin guiñi' jweersi roo' loh dahan de-
siertu: “Gulgui'hnn za'ca xneziuh Dxiohs, nee gulga-
sanchii za xneziuh Ñi'h la'n lasto' tu.”
4 Ya xahba Jwahn guhcacha'yi cun dxyihdxilahdxi came-
hyu neezaa biyi'bidu'h tuhbi du'hdxihdxi la'n tihxi Jwahn,
ya nin guhca xquelwahw Jwahn guhca bwi'tsisuu cun xtsihn
bwe'sehra nin nuu la'n dahan.
5 Bwiinn guihdxyi Jerusalehn ra' cun garaa ra' bwiinn
guihdxyi ra' xteenn Judea cun bwiinn guihdxyi nin rii gahxu
gadiidxi gui'w Jordahn biria'h ra' ba tin baca'dxiahga ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi Jwahn,
6 ya guya'lohsi baxo'baduhlda ra' ba xtuhlda ra' ba chi'chi
baro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba loh gui'w Jordahn.
7 Ya chin bwa'ha Jwahn ziahan ra' bwiinn fariseu cun
bwiinn saduceu ra' cagadzihn ra' tin guro'bañihsa Jwahn la'h
ra' ba, chi'chi rahbi Jwahn:
—¡La'h tu bwiinn naxihn ra' nin naa ziga zi bwe'lda
ña'laa'dzi! ¿Chyuulla gudxixtee' loh tu tin cadxi'hyi tu canehza
ta'h tu loh xjwisi Dxiohs nin gue'du gadzihn?
8 Gulgacha'h ziga nabahan tu tin guluu'yi pa'h tu
basaguu'dzi sto' tu nez loh Dxiohs,
9 nee ayi guunn tu lligaaba lasaca duxa tu pur nin naa tu
llahga guehtu Abrahn, laasii rñi'n loh tu sidela guiclaa'dzi
Dxiohs hasta dxiah nin na' rii' zahca guunn Ñi'hn llahga
guehtu Abrahn,
10 nee neezaa la'h dxi'ba yahga na'siin la llaa'n ra' yahga tin
garaa yahga ra' nin ayi rcah ninahxi za'ca loh ñi'h, garaa ra'
yahga chi chyuuga ra'n tin guica'dxih ra'n.
11 Na'h guchiin nin cañi'n loh tu, na'h ruro'bañi'sahn cun
ñihsa pur nin rusaguu'dzi sto' ra' bwiinn xcweenta xtuhlda
ra' ba nez loh Dxiohs. Per stuhbi bwiinn nin ze'na'hla na'h
zuro'bañihsa ba la'h bwiinn ra' cun Spíritu Saantu. Bwiinn chi

lasahca duxa ru ba que naˈh, per nin para gutiˈdxiˈhn tahba
ba ayi lasahcaˈhn.
12 Nee laˈh xpahla ba nuu listu la naa ba tin cweˈhe ba dxihlli
dxaaba raˈ loh trihgu ya chin chaˈloh gusiaa ba loh trihgu
chiˈchi gutiaaˈha ban gaguˈchaˈyi ban ya dxihlli chi gucaˈdxih
ba per ayi chuu dxyih dxiuˈyin.

Chin guroˈbañihsa Jesuhs loh guiˈw Jordahn
(Mr. 1.9-11; Lc. 3:21-22)

13 Pwihsi biriaˈh Jesuhs guihdxyi Galilea tin gwah Ñiˈh
hasta rwaaˈ guiˈw Jordahn, hasta zuu Jwahn tin baroˈbañihsa
Jwahn laˈh Ñiˈh.
14 Galoh nin nagahdxi guroˈbañihsa Jwahn laˈh Ñiˈh rahbi
Jwahn loh Ñiˈh:
—¡Yiˈh rchiˈhn guroˈbañihsa luˈh naˈh nee laˈlaˈgaˈh Yiˈh zeˈ
luˈh loon tin guroˈbañiˈsahn Yiˈh!
15 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh Jwahn:
—Nicala basaaˈn gacan ziˈchi nnah, laasii nahpa guidiˈhnn
nuˈh ziga rclaaˈdzi Dxiohs gaca.
16 Ya chin guyaˈloh guroˈbañihsa Jesuhs, lwehgu guzuˈnchii
Jesuhs loh ñihsa, hohra chi gahca billaala dxibaaˈ, ya bwaˈha
Jesuhs zeˈyehta Spíritu Saantu nez yihca Ñiˈh ziga zi tuhbi
palohmwiˈhn,
17 chiˈchi bihn raˈ ba tuhbi rsiaaˈha nez llaaˈndxibaaˈ guñiˈ
Dxiohs rahbi Ñiˈh:
—Deeˈ naa Lliiˈnahn nin nadziiˈhihn nee riahxi duxaˈhn
pur xcweenta bi.

4

Gudxiˈhyi bwiinndxaaba xa ñusaguiˈhi ba laˈh Jesuhs
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Ya seguihdu gwanee Spíritu Saantu laˈh Ñiˈh loh dahan de-
siertu tin guiduˈhun gu ñuhnn bwiinndxaaba gahn ñusaguiˈhi
ba laˈh Ñiˈh,
2 ya guyuuˈ Ñiˈh nez chi chywaˈh dxyih chywaˈh gueˈla ya
loh dxyih raˈ chi cun gueˈla raˈ chi ayi gudahw Ñiˈh nin tahyi
guehta ya bichiaˈhan Ñiˈh,
3 chiˈchi badzihn bwiinndxaaba hasta zuu Ñiˈh tin gu-
claaˈdzi ba ñusaguiˈhi ba laˈh Ñiˈh, ya rahbi ba loh Ñiˈh:
—Sidela guchii luˈh naa luˈh Lliiˈn Dxiohs, guhdzi loh dxiah
raˈ ca dxiahcan guehta.
4 Chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Ayi guehta si dxiˈh gahw bwi-
inn guunn para guibahan raˈ ba, sino que rchiˈhn neezaa
guzoˈbadxiahga raˈ ba xchiˈdxyi Ñiˈh nin rreˈh rwaaˈ Ñiˈh.”

5 Ya chi'chi guca'ha bwiinndxaaba chi guna'zu nehzanee ba
la'h Ñi'h loh guihdxyi Jerusalehn hasta zohba guido' roo' tin
baca'h ba la'h Ñi'h hasta puntayi xteenn campanariu chi,
6 chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h Llii'n Dxiohs, bala'ha yi'h
desde ri'ca hasta loh yuh, laasii caa loh Xchihtsi Dxiohs:
"Zixe'hla Ñi'h xaanjla Ñi'h tin gaapaa ra' ba yi'h, ya cun naa
ra' aanjla ra' chi zina'zu ra' ba yi'h tin ayi guire'lda lu'h nin
tuhbi dxiah."
7 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi:
—Neezaa caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Ayi guunn tu pwexta
la'h Dxiohs nin rnabwa'."
8 Ya lulchimatii' gwanee bwiinndxaaba chi la'h Jesuhs yi-
hca tuhbi dahan roo' duxa, tin desde yihca dahan chi baluu'yi
bwiinndxaaba chi la'h Ñi'h garaatii' guihdxyi ra' cun ciudahd
ra' nin rii loh guidxyiyuh,
9 chi'chi rahbi bwiinndxaaba chi loh Ñi'h:
—Na'h zuni'hihn garaatii' ra' dee' yi'h sidela guzu'nllihbi
lu'h nez loon nee gaann za lu'h na'h.
10 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi:
—¡Bwaa bwiinndxaaba!, laasii caa loh Xchihtsi Dxiohs:
"Xtaada Dxiohs si lu'h gaann lu'h, nee loh si Ñi'h chuu lu'h tin
guunn lu'h xtsi'n Ñi'h."
11 Ya bwa'ha si bwiinndxaaba chi ayi bwi'hnn ba gahn
ñusagui'hi ba la'h Jesuhs, mas cha'yi basaa'n ba la'h Ñi'h,
ya hohrchigahca badzihn paaldaa ra' aanjla nin bie'nee nin
gudahw Jesuhs.

Guzo'baloh Jesuhs cayuhnn Ñi'h xtsi'n Ñi'h
(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

12 Chin bihn Jesuhs ñie'w Jwahn la'n lahtsidxi'ba, chi'chi
guna'zu nehza Ñi'h zee Ñi'h para loh yuh nin rnabwa' gui-
hdxyi Galilea,
13 ya chin gudii'dxi Ñi'h loh guihdxyi Nazaret nahpa
gwazahrutii' Ñi'h hasta badzihn Ñi'h loh guihdxyi Caper-
naum, nez rwaa' laguhn xteenn guihdxyi Zabulohn cun Nef-
talih.
14 Guhca squii' tin guya'loh guzohba dxyi'dxyi ra' nin
badi'hi Dxiohs baca'h guehtu profeta Isaías chin baca'h ba
squii':
15 Yuh xteenn Zabulohn cun Neftalih, stuhbi lahdu gui'w
Jordahn, rwaa' ñihsado',
cun loh yuh nin rnabwa' guihdxyi Galilea, lahdxyi ra' bwiinn
nin ayi naa ra' bwiinn Israel,

16 cun neezaa guihdxyi nin guca'nzaa loh nacahyi; la'ra' ba
bwa'ha tuhbi lla'ñih roo',
tuhbi lla'ñih nin basia'ñih para la'h ra' bwiinn ra' nin gubahan
ra' loh xpacaala guelguhchi.
17 Pwihsi desde la'n dxyih ra' chi guza'loh cagaluu'yi Jesuhs
rahbi Ñi'h:
—Gulgasaguu'dzi sto' tu nez loh Dxiohs, laasii la'h xquelrn-
abwa' Dxiohs badzihn gahxu.

Jesuhs gudihdxyi la'h tahpa bwiinn nin gaca xpwiinn Ñi'h
(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

18 Gaduhbi nin zeezah Jesuhs rwaa' laguhn xteenn gui-
hdxyi Galilea bwa'ha Ñi'h chiohpa bwiinn, bwiinn ra' chi naa
ra' ba tuhsi bwihtsi. Tuhbi ba laa Simohn nin laa za Pehdru,
ya stuhbi ba laa Andrehs. Xtsi'n ra' ba naa riate'he ra' ba
bwehlda, ya gaduhbi riigala'ha ra' ba dxihxi bwelda loh ñihsa
chi,
19 chi'chi guñi' Jesuhs loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—Gultana'hla na'h, laasii nnah gu'nnahn la'h tu nin gu-
luu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn xlawaa'ha nin riate'he
tu bwehlda.
20 Ya hohra chi gahca basia'han ra' ba xchihxi bwehlda ra'
ba ya zenee ra' chi'h ba Jesuhs.
21 Ya delanta ru, bwa'ha la'ga'h Jesuhs la'h schiohpa bwiinn
ra' nin naa tuhsi bwihtsi ra' za, tuhbi ba laa Jacobo cun stuhbi
ba laa Jwahn, llii'n Zebedeu la'h ra' ba, ya ri'chi riinee ra' ba
xtaada ra' ba la'n tuhbi laancha riiyuhnn za'ca ra' ba dxihxi
bwehlda. Ya chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba,
22 ya seguihdu basia'han ra' ba laancha chi cun xtaada ra'
ba ya zenee ra' chi'h ba la'h Ñi'h.

Jesuhs baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h ziahan ra' bwiinn
(Lc. 6.17-19)

23 Ya guca'nzaa Jesuhs gaduhbi loh guihdxyi ra' nin rn-
abwa' Galilea tin baluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwi-
inn ra' garaa ra' la'n guido' bi'ti'hn ra', cun neezaa basiaca
Ñi'h la'h ra' bwiinn cun xi chi'h zi gueldxyihdxyi nin guhca
ra' ba,
24 ya guza'bi dxyi'dxyi pur ziga rusiaca Jesuhs la'h ra'
bwiinn gaduhbitii' loh guihdxyi xteenn Siria, ya bie'nee ra'
bwiinn chi lasaa' ra' ba nin rahcallu'hu cun cuun chi'h zi
gueldxyihdxyi; nin nuu guelnayaan cun nin rahca yihca ñi'h,
neezaa nin nuu bwiinndxaaba sto' ra' ñi'h, nin rachiaa' ra',
nin ayi guhca ñiñi'bi ra', nin badiaa'ha ñaa' ra' ñi'h cun naa
ra' ñi'h; garaa ra' bwiinn chi basiaca Jesuhs,
25 ya ziahan duxa ra' bwiinn gwana'hla la'h Ñi'h: bwiinn
Galilea ra', bwiinn guihdxyi ra' xteenn Decápolis, bwiinn

guihdxyi Jerusalehn ra', bwiinn Judea ra', cun bwiinn nin ze'
stuhbi lahdu rwaa' gui'w Jordahn gwana'hla la'h Jesuhs.

5

Bwii'yidxyi'dxyinee Jesuhs la'h ra' bwiinn loh tuhbi dahan

1 Chin bwa'ha Jesuhs loh ra' bwiinn ziahan duxa, guna'zu
Ñi'h gucah Ñi'h yihca tuhbi dahan, ya ri'chi zohba Ñi'h chin
badzihn ra' bwiinn ra' nin gulii Ñi'h gaca ra' xpwiinn Ñi'h,
2 ya ri'chi guzo'baloh baluu'yi Ñi'h la'h ra' ba rahbi Ñi'h:

Dichohsa ra' bwiinn squii'
(Lc. 6.20-23)

3 —Dichohsa ra' bwiinn nin naann cha'yi rchi'hn duxa ra'
ba xquelrahcanee Dxiohs, laasii xteenn ra' ba naa dxibaa'
hasta nuu Dxiohs.
4 'Dichohsa ra' bwiinn nin ru'n nnah laasii rahcabwa' ra' ba
nahpa ra' duhlda, per zadzihn dxyih nin zaguu'nasaa Dxiohs
sto' ra' ba.
5 'Dichohsa ra' bwiinn nin nado'laa'dzi, bwiinn ra' nin
ruzo'badxiahga ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca, laasii zahcanee
Dxiohs la'h ra' ba loh guelnabahan nin guibahan ra' ba loh
guidxyiyuh rii'.
6 'Dichohsa ra' bwiinn nin cachia'han cun nin cadxahga
ñihsa, laasii pur nin sa'loh guunn ra' ba nin xclaa'dzi Dxiohs
guunn ra' ba, pwihsi la'h gahca Ñi'h zahcanee Ñi'h la'h ra' ba
tin guza'loh ra' ba ziga xclaa'dzi Ñi'h guunn ra' ba.
7 'Dichohsa ra' bwiinn nin ralahsasto' lasaa' ra' ñi'h, pwihsi
la'h Dxiohs zalahsasto' Ñi'h la'h ra' ba.
8 'Dichohsa ra' bwiinn nin xclaa'dzi gaca nayaa sto' ra' ñi'h
nez loh Dxiohs laasii zahcanee Ñi'h la'h ra' ba gaca nayaa sto'
ra' ba tin zi'chi gwa'ha ra' ba la'h Ñi'h.
9 'Dichohsa ra' bwiinn nin rusacwachidxyiisto' la'h bwiinn
nin rdxindxinee lasaa' ñi'h, laasii la'h ra' ba ziria'hlah ra' ba
lii'n Dxiohs.
10 'Dichohsa ra' bwiinn nin cagatii'dxiloh guelrza'cazii pur
nin ruzo'badxiahga ra' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, laasii
xteenn ra' ba naa nin gudi'hi Dxiohs la'h ra' ba nez dxibaa'.
11 'Dichohsa tu chin guiñi'yah bwiinn la'h tu nee gusa'cazii
ra' ba la'h tu pur xcweenta nin riachiisto' tu xchi'dxyi'hn nee
chin gugu'chi dxixi'hw ra' ba la'h tu cun ziahan ra' dxyi'dxyi
xihn ra',
12 per guldxiahxi cun garaa nin gusa'ca ra' ba la'h tu, laasii
llaa'ndxibaa'yi zuni'hi Dxiohs ziroo' ru la'h tu pur xcweenta
xtsi'n tu, pwihsi zi'chi gahca za bwi'hnnee ra' ba la'h ra'
guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs basa'cazii ra' ba
la'h daada ra' chi galohyi que la'h tu.

Zihdxi xteenn loh guidxyiyuh
(Mr. 9.50; Lk. 14.34-35)

13 ’La'h tu naa tu ziga zihdxi loh guidxyiyuh rii', per
sidela la'h zihdxi chi guñihchin xquelnallihin, ayi ru xi
gallu'yitii'hin, ya zi'chi ziuu'bwihin loh neziuh ya garaa ra'
bwiinn zuzu'nñaa' ra' ba yihcan.

Bia'ñih xteenn loh guidxyiyuh

14 ’La'h tu naa tu ziga tuhbi bia'ñih loh guidxyiyuh rii'; laasii
tuhbi guihdxyi nin rii' yihca tuhbi dahan ayi nuu chuula'nan,
15 ayi za nuu guca'dxih lu'h tuhbi bia'ñih ya gusie'w lu'h
tuhbi cajohn yihcan. Mas cha'yi sa'bin guiya' tin gusia'ñinin
loh ra' nin rii la'ñuu'.
16 Pwihsi zi'chi za la'h tu gulgui'hnn pur guzia'ñih xpia'ñih
tu nez loh ra' bwiinn, tin gacabwa' ra' ba nee gwa'ha ra' ba
dzi'n za'ca nin ruhnn tu, tin guiñi' za'ca ra' ba pur xcweenta
Daada Dxiohs nin nuu dxibaa'.

Jesuhs ruluu'yi xa naa lehyi

17 Rahbi za Jesuhs:
—Ayi guunn tu lligaaba na'h ze'ldahn tin guñihchiloon xle-
hyi guehtu Moisehs o xcweenta ziga baca'h guehtu daada ra'
nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs; aaca ayi par ni'chi dxi'h ze'ldahn,
sino que ze'ldahn tin gu'nnahn soobaa garaa dxyi'dxyi nin
baca'h ra' ba.
18 Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, rgu'bwa'n gaduhbi nin
nagahdxi ñichiloh dxibaa' cun guidxyiyuh ayi nuu chapitii
lehyi nee ayi za nuu guira'ha nin tuhbi lehtra xteenn lehyi
hasta que no nahpa gaca garaa ra' nin rñi' loh dxihtsi chi,
19 ni'chin bwiinn nin ayi guzo'badxiahga ziga naa lehyi,
nicala naan tuhbi dxyi'dxyi bi'ti'hn, ya nin ayi ruluu'yi
par guzo'badxiahga ra' bwiinn xcweenta lehyi, gulliaa' gaca
lasahca ba lahdxyi Dxiohs llaa'ndxibaa', per bwiinn nin
guzo'badxiahga xcweenta lehyi nee guluu'yi za ba snuhn
bwiinn guzo'badxiahga ra' ba lehyi pwihsi bwiinn lasahca
duxa gaca ba lahdxyi Dxiohs,
20 pwihsi cañi'n loh tu sidela ayi guunnza'ca ru tu xtsi'n
Dxiohs nee cun ayi guibahan za'ca ru za tu loh Dxiohs nee loh
xcweenta ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi cun loh xcweenta ra'
bwiinn fariseu ra', ayi chu'tii tu loh ra' xpwiinn Dxiohs nez
dxibaa'.

Jesuhs ruluu'yi xa naa xcweenta guelnadxyi'chi
(Lc. 12.57-59)

21 Rahbi za Ñi'h:
—La'h tu bihn xa gucahpwehn ra' xtaada guldoo' ra' tu chin
bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' squii': “Ayi chiinn lu'h bwiinn, laasii
nin chiinn bwiinn zahca za guelguxchisi xcweenta ba.”

22 Per naˈh rñiˈn cuun chiˈh zi bwiinn nin guidxyiˈchinee
bwihtsi ñiˈh zahca ba bwiinn duhlda loh raˈ guxchisi, ya cuun
chiˈh zi bwiinn nin gahbi loh bwihtsi ñiˈh: “Bwiinn nahda”,
o gusioˈba ba laˈh bwihtsi ba zahca ba tuhbi bwiinn duhlda
nez loh raˈ guxchisi nin dziˈbaloh; ya cuun chiˈh zi bwiinn
nin guiñiˈ tohnta duxa loh bwihtsi ñiˈh ziga bwiinn tohnta o
bwiinn loh mbah tiiˈ, bwiinn chi guzee para gabihldxyi.
23 Pwihsi sidela yiˈh badzihnnee luˈh tuhbi guhn loh
bacuˈga nee dxiagannastoˈ luˈh nahpa bwihtsi luˈh xiilla cun
yiˈh,
24 Mas chaˈyi gusiaˈhan luˈh guhn chi nez loh bacuˈga
bachiˈh chee luˈh galoh chegañiˈnee luˈh bwihtsi luˈh tin
dxiaˈlda stoˈ bi, ya chiˈchiyi gabiaˈgarii luˈh laˈn guidoˈ chega-
siaˈhan luˈh guhn nin zeˈnee luˈh loh bacuˈga xteenn guidoˈ.
25 ’Sidela chyuulla xclaaˈdzi guinaaba guxchisi yiˈh, mas
chaˈyi lwehgu basiaˈlda dxyiˈdxyi cun laˈh ba gaduhbi nin
nagahdxi chedxiaaba luˈh laˈn naa raˈ guxchisi, laasii sidela
ayi chiˈhyi luˈh xa guunn luˈh galoh, guxchisi dziˈbaloh raˈ chi
zutiˈdxi raˈ ba yiˈh loh raˈ guixaˈga ya guixaˈga raˈ chi zulaˈha
raˈ ba yiˈh laˈn lahtsidxiˈba,
26 ya naˈpahn siguhra ayi gabweˈhe raˈ ba yiˈh riˈchi hasta
que no cwachi luˈh multa nin guinaaba raˈ ba loh luˈh
chiˈchiyi gutaˈh raˈ ba yiˈh.

Jesuhs ruluuˈyi ayi guunn bwiinn guelgubwihlli

27 Rahbi za Ñiˈh:
—Laˈh tu bihndxiahga desde galohyi zaˈbi dxyiˈdxyi: “Ayi
gaca luˈh bwiinn gubwihlli.”
28 Per naˈh rñiˈn cuun chiˈh zi bwiinn nin chuuloh si tuhbi
gunnaˈh, bwiinn chi laˈh ba biaaba la loh duhlda pur nin
guzaˈbi stoˈ ba laˈh gunnaˈh chi,
29 pwihsi ziˈchi, sidela laˈh bizloh derehchu luˈh rluuˈyi
gusiaaban yiˈh loh duhlda, mas chaˈyi cweˈhe luˈhn cuˈbwih
luˈhn zihtu, laasii mas chaˈyi guñihchi luˈh tuhbi bizloh si luˈh
xlawaaˈha guzee gaduhbi tihxi luˈh gabihldxyi.
30 Ya sidela laˈh naa luˈh nin naa lahdu derehchu rluuˈyi
gusiaaban yiˈh loh duhlda, bachyuuˈgan ya balaˈhan zihtu;
mas chaˈyi guñihchi luˈh tuhbi naa si luˈh xlawaaˈha guzee
gaduhbi tihxi luˈh para gabihldxyi.

*Jesuhs baluuˈyi ziga cayahca xcweenta raˈ bwiinn nin
rlaaˈha lasaaˈ raˈ cun cheˈhla ñiˈh*
(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

31 Rahbi za Ñiˈh:
—Neezaa biinloh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ desde galohyi: “Cuun
chiˈh zi bwiinn nin taaˈha cheˈhla ñiˈh, nahpa rcaˈh ba loh
dxihtsi pur nin rlaaˈha ba cheˈhla ba.”

32 Per naˈh rñiˈn loh tu, sidela laˈh tuhbi ndxiˈhw taaˈha
ba cheˈhla ba nicala ayi naa gunnaˈh chiˈh bwiinn gubwihlli,
ndxiˈhw chi zuhnn dxiaaba gunnaˈh chi loh guelgubwihlli
chuu xtuˈh bi, ya nin guchinaa cun tuhbi gunnaˈh gubwihlli,
naa za ba tuhbi bwiinn gubwihlli.

Jesuhs ruluuˈyi xcweenta ziga rudiˈhi xchiˈdxyi bwiinn

33 Rahbi za Ñiˈh:
—Neezaa bihnn tu zaˈbi dxyiˈdxyi bihn raˈ xtaada guldooˈ
tu des galohyi: “Ayi gucweˈza luˈh guzaˈloh luˈh dxyiˈdxyi nin
guiñiˈ luˈh loh Dxiohs.”
34 Per naˈh rñiˈn ayi cuˈtii luˈh lah Dxiohs nee cun lah
ziahanru xica raˈ cohsa chin rudiˈhi xchiˈdxyi luˈh; nin par
dxibaaˈ, laasii dxibaaˈ naa lahdxyi Dxiohs,
35 nee nin loh guidxyiyuh za, laasii guidxyiyuh naa ziga
zi hasta rzuh ñaaˈ Ñiˈh, nin guihdxyi Jerusalehn za laasii
guihdxyi chi naa xteenn Rehyi nin lasahca ru,
36 nin laˈh za tu ayi guchaˈgarwaaˈ tu naa gahca tu laasii ayi
nuu guunn tu nachitsi o nagasa tuhbi dxiˈh dxyihchyihca tu.
37 Sidela gahbi tu “Uuhn”, nahpa gaca uuhn, per sidela
gahbi tu “Coh”, nahpa za gacan coh, laasii nin gudziiˈbaru
dxyiˈdxyi yihca dxyiˈdxyi raˈ nin naa xnehza riiˈ, nadxaaba
niˈchi.

Jesuhs ruluuˈyi xa guunn luˈh cun nin rclaaˈdzi gusaˈcazii yiˈh

(Lc. 6.29-30)

38 Rahbi za Ñiˈh:
—Laˈh tu bihn dez galohyi guzaˈbi dxyiˈdxyi: “Bizloh cun
bizloh, nee lahyi cun lahyi.”
39 Per naˈh rñiˈn, ayi xi guunnee luˈh nin gusaˈcazii yiˈh; mas
chaˈyi sidela niˈchi chaˈzi tuhbi lahdu cwahsa derehchu luˈh,
neezaa stuhbi lahdu badiˈhi.
40 Sidela chyuulla xclaaˈdzi childxyinee yiˈh tin
cweˈhelluˈhu ba xcamiilli luˈh, neezaa xchiquehta luˈh
basaaˈn guicaˈha ba.
41 Sidela chyuulla guunn jweersi yiˈh guˈa luˈh tuhbi carga
pur tuhbi milla, gwanee si ba chiohpan,
42 ya cuun chiˈh zi bwiinn nin guinaaba xiilla loh luˈh
badiˈhin nee ayi gwaˈha dxaaba luˈh loh bwiinn nin rdxiˈhn.

Ayi cweˈhestoˈ luˈh bwiinn nin rdxyiˈchinee yiˈh

43 Rahbi za Ñiˈh:
—Bihn za tu nuu dxyiˈdxyi dez galohyi rñiˈn: “Gaantsiiˈhi
luˈh xmihgu luˈh, ya bidxyiˈchinee laˈh nin rdxyiˈchinee yiˈh.”
44 Per naˈh rñiˈn gulgantsiiˈhi laˈh nin rdxyiˈchinee laˈh
tu ya gulcwihdxyi-gulguinaaba loh Dxiohs pur bwiinn nin
caˈhnnaˈhla guunn mahla laˈh tu,

45 tin zi'chi gaca tu llii'n Xtaada tu nin nuu dxibaa', pwihsi
la'h Ñi'h rni'hi Ñi'h gubihdxyi rzia'ñih yihca ra' bwiinn nin
rusaguu'dzi sto' ra' ñi'h nez loh Ñi'h nee cun neezaa para
la'h ra' bwiinn nin rusahcaloh xchi'dxyi Ñi'h; nee rusiaaba za
Ñi'h ñihsadxiah para la'h ra' bwiinn nin rbwihdxyi-rnaaba la'h
Ñi'h, cun neezaa la'h za ra' bwiinn nin rusahcaloh xcweenta
xchi'dxyi Ñi'h.
46 Ya sidela yi'h gantsii'hi lu'h nin nadzii'hi yi'h, ¿cuun xchi'h
guelnaza'ca nin guica'ha tu? Hasta nin rusadxihlli impwestu
para Roma ruhnn ra' zi'chi.
47 Ya sidela gugahpaDxiohs tu la'h si nin naa ra' bwihtsi tu,
¿cuun xchi'h nin naa bwen nin cayuhnn tu? ¿Tayi zi'chi gahca
dxi'h ruhnn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel?
48 Gulgahca naza'catii', ziga naza'catii' za Xtaada tu nin nuu
dxibaa'.

6

Jesuhs ruluu'yi cuun nin naa bwen guunn bwiinn

1 Rahbi za Jesuhs:
—Ayi guti'chi tu dxyi'dxyi pur dzi'n za'ca si nin ruhnn tu tin
sola gwa'ha ra' bwiinn xi ruhnn tu, laasii sidela sola guti'chi
tu dxyi'dxyi pur xtsi'n za'ca tu ayi xi guica'ha tu loh Xtaada tu
nin nuu dxibaa',
2 ni'chin chin rudi'hi lu'h guhn la'h tuhbi bwiinn prohbi
ayi za guuyi lu'hn loh bwiinn ziahan ziga ruhnn ra' bwiinn
rusagui'hi ra' nez la'n guido' cun loh neziuh ra' nezloh ra'
bwiinn ziahan tin dxiahxinee ra' bwiinn chi la'h ra' ba. Na'h
rñi'n la'ra' ba guca'ha guelnaza'ca nin ruhn tucahri guica'ha
ra' ba.
3 Chin gudi'hi lu'h guhn la'h bwiinn prohbi, ayi gusadxihn
lu'h la'h chyuulla nin rucha'ga lu'h;
4 bwi'hnnan per sola yi'h si naann lu'h, ya Xtaada lu'h nin
nuu dxibaa' gwa'ha Ñi'h xa cayuhnn lu'h cweenta chi cun sola
yi'h si naann lu'h, pwihsi zadxihlli Ñi'h bwen nin guunn lu'h
chi.

Jesuhs ruluu'yi xa cwidxyi-guinaaba lu'h loh Dxiohs
(Lc. 11.2-4)

5 Rahbi za Ñi'h:
—Chin cwidxyi-guinaaba tu loh Dxiohs, ayi guunn tu ziga
ruhnn ra' bwiinn rusagui'hi ra' nin riuu'sto' ra' ñi'h gaca
lasahca ra' nez loh ra' bwiinn nee la'n guido' o loh neziuh
ra' ya rzu'nchiigah ra' ba rbwihdxyi-rnaaba ra' ba loh Dxiohs
nicala loh dxiaa' ra' laasii riuu'sto' ra' ba guluu'yi ra' ba ziga
ruhnn ra' ba tin guiñi' za'ca bwiinn pur la'h ra' ba, ya guchiin

nin rñiʼn, cun sola ziga ruhnn raʼ ba riiʼ laʼh raʼ ba bwiʼhnn
gahn nin guicaʼha raʼ ba,
6 per yiʼh chin cwidxyi-guinaaba luʼh loh Dxiohs, biuuʼgarii
laʼñihdzi luʼh, basieʼw rwaaʼ yihdzi luʼh chihpa ya chiʼchi
gudihdxyi-gunaaba loh Xtaada Dxiohs luʼh, laasii ziʼchi laʼh
Ñiʼh zuunee Ñiʼh yiʼh hohra chi, ya gwaʼha Xtaada luʼh
cayuhnn luʼh ziga rclaaʼdzi Ñiʼh guunn luʼh zuniʼhi Ñiʼh guel-
nazaʼca yiʼh.
7 Nee loh cabwihdxyi-canaaba luʼh loh Ñiʼh ayi guunn
ziahan xchiʼdxyi luʼh ziga ruhn raʼ bwiinn nin ayi naa raʼ
bwiinn Israel; ruhnn raʼ ba lligaaba chin rñiʼ raʼ ba ziahan
dxyiʼdxyi loh canaaba raʼ ba loh Dxiohs, mahzi ru cweenta
guunn Dxiohs xchiʼdxyi raʼ ba per lliaaʼ zi niʼchi.
8 Niʼchin ayi gaca tu ziga naa raʼ ba, laasii laʼh Xtaada tu nin
nuu dxibaaʼ laʼh Ñiʼh naann la cuun nin rchiʼhn tu galoh nin
guinaaba tu loh Ñiʼh.
9 Laʼh tu nahpa cwidxyi tu Dxiohs squiiʼ:
Xtaaʼdahn nin nuu dxibaaʼ, xclaaʼdzihn garaa raʼ bwiinn
guiñiʼ zaʼca ziga laa luʼh,
10 xclaaʼdzizahn gadzihn dxyih dxiʼ luʼh guinabwaʼ luʼh loh
guidxyiyuh ziga rnabwaʼ luʼh dxibaaʼ.
11 Rnaʼbaʼhn guillii-guillii guniʼhi luʼh guehta guidaʼw nu,
12 cun basiaʼlda gahca stoʼ luʼh xtuhlda nu nin rañihchi nu loh
Yuʼbiluʼh ziga rasaguuʼdzi stoʼ nu xcweenta bwiinn nin
ruñihchi loh nu,
13 nee ayi za gusaaʼn luʼh coʼbañuh bwiinndxaaba laʼh nu
chin guiclaaʼdzi ba sino que guhldaʼh laʼh nu loh ba,
(laasii xteenn luʼh naa guelrnabwaʼ cun gueljweersi,
cun llaʼñih nin naa para tuʼpazi).
14 ’Laasii sidela laʼh tu gusaguuʼdzi stoʼ tu cun bwiinn nin
ruñihchi xilla ziʼchi za Xtaada tu nin nuu dxibaaʼ ziaʼlda za stoʼ
Ñiʼh xtuhlda tu,
15 per sidela ayi gusaguuʼdzi stoʼ tu pur bwiinn nin ruñihchi
xilla loh tu, pwihsi ayi za dxiaʼldastoʼ Xtaada tu nin nuu
dxibaaʼ xtuhlda tu.

Jesuhs ruluuʼyi xa guunn raʼ bwiinn chin gucwaaʼhan raʼ ba

16 Rahbi za Ñiʼh:
—Chin gucwaaʼhan tu, ayi guunn nalaasa loh tu ziga ruhnn
raʼ bwiinn nin rusaguiʼhi bwiinn raʼ nin ruluuʼyi nez loh raʼ
bwiinn chin rucwaaʼhan raʼ ba ruhnn nalaasa loh raʼ ba tin
gwaʼha paʼhcaa bwiinn riigacwaaʼhan raʼ ba. Guchiin nin
rñiʼn loh tu cun sola ziga ruhnn raʼ ba zicaʼha raʼ ba nin ruhnn
tucahri guicaʼha raʼ ba.
17 Niʼchin yiʼh chin gucwaaʼhan luʼh, gudxiʼbi zaʼca loh luʼh,

18 tin zi'chi ayi gacabwa' ra' bwiinn nuugacwaa'han lu'h,
tin Xtaada si lu'h nin nuu dxibaa' gwa'ha cuun nin cayuhnn
lu'h ya zi'chi zuni'hi Ñi'h guelnaza'ca yi'h.

Guelnaza'ca nin nuu llaa'ndxibaa'
(Lc. 12.33-34)

19 Rahbi za Ñi'h:
—Ayi cwachicwa'h tu guelnaza'ca xteenn tu loh
guidxyiyuh rii', nez rii ra' maan nin ruñihchiloh lahdxi cun
guba'n,
20 sino que cwachicwa'h lu'h xixteenn lu'h dxibaa' nez ayi
maan nin guñihchilohon, nez ayi za guba'n cwaanan.
21 Pwihsi nez chuu xquelnaza'ca lu'h ri'chi za chuu sto' lu'h.

Bia'ñih nin nuu tihxi bwiinn
(Lc. 11-34-36)

22 Rahbi za Ñi'h:
—Bizloh bwiinn naa ziga bia'ñih xteenn tihxi ba; pwihsi
sidela la'h bizloh lu'h naza'can, gaduhbi za tihxi lu'h gahpa
bia'ñih;
23 per sidela la'h bizloh lu'h rahcan, gaduhbi za tihxi lu'h
nuu loh nacahyi, ¡pwihsi nacahyi duxa guiñah gaduhbi tihxi
lu'h!

Dxiohs cun mweeyi

24 'Ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn dzi'n loh chiohpa ball-
waa'n, laasii zidxyi'chinee ba tuhbi ballwaa'n chi ya stuhbi
ba zahca nadzii'hi ba, o guca'sto' ba tuhbi ba ya stuhbi ba
zibwe'hesto' ba. Ya ni'chin ayi nuu guca'sto' ba la'h Dxiohs
sidela xquelnaza'ca si ba cadxi'hyi ba loh guidxyiyuh rii'.

Rahcanee Dxiohs la'h ra' llii'n Ñi'h

25 'Ni'chin nin na'h guiñi'n loh tu, ayi guunn tu ziahan
lligaaba pur nin gahw tu o pur nin guee tu para guibahan
tu, nee ayi za chuu tu ziahan lligaaba ca nehza sah xahba
tu nin gacu tu. ¿Tayi ziroo' ru dxi'h lasahca xquelnabahan
bwiinn loh ziga nin rahw ra' ba, ya neezaa tihxi bwiinn ziroo'
ru lasahcan loh ziga lahdxi nin rahcu ba?
26 Gulgui'hnn lligaaba maani'hn ra' nin rzuh loh bwih
xaloh nabahan ra' ma ayi raa'n ra' ma, ayi za rataa'ha ra' ma
guiña'h, nee ayi za rgu'cha'yi ra' ma ñihza la'n yuu' ziga ruhnn
tu, per nicala ayi xi nahpa ra' ma, Xtaada Dxiohs tu nin nuu
dxibaa' rudi'hi xi rahw ra' ma. Pwihsi la'h tu, ¿tayi ruhn tu
lligaaba mahzi ru lasahca tu loh maani'hn ra'?
27 Pwihsi nicala riuu' ru tu ziahan lligaaba, ¿xa guunn lu'h
guchioo' ru lu'h xquelnabahan lu'h mas tuhbi hohra?
28 ¿Xixnaa chi'h riuu' tu lligaaba canehza sah xahba tu?
Gulgui'hnn lligaaba dxia' billiiga ra' xa rroo' ra'n loh dahan:
ayi xi dzi'n ruhnn ra'n, ayi za rdxihba ra'n lahdxi.

29 Pwihsi rñiʼn loh tu nin rrehyi Salomohn nicala ziahan
roo' guelnazaʼca raʼ nin guhpa ba, nicala guhta ba lahdxi zaʼca
per ayi guhldaa ñiñah xahba ba ziga paʼh dxiaʼ raʼ riiʼ.
30 Sidela ziʼchi rzuhchaʼyi Dxiohs laʼh raʼ cwaʼn nagaa raʼ
nin rñiah joosca raʼ nin rii loh dahan nee guillii guicaʼdxihin
loh dxih, niʼchin ¿xilaʼh xchiʼh laʼhtu ayi dxiaʼn guniʼhi Ñiʼh
nin rchiʼhn tu bwiinn nahda raʼ nin ayi riuuʼ ayi riaʼzi
dxyiʼdxyi xcweenta Dxiohs?
31 Pwihsi ayi chuu tu lligaaba guiñiʼ tu: “¿Xi guidaʼw chiʼh
nuʼh?”, o “¿Canehza sah lahdxi guidxiaacu nu?”,
32 laasii bwiinn nin ayi nuʼnbwaʼ Dxiohs riuuʼ raʼ ba lli-
gaaba xa guidxeela raʼ ba garaa raʼ cohsa riiʼ, per laʼh tu
nahpa tu tuhbi Xtaada tu nin nuu dxibaaʼ ya naann Ñiʼh cuun
nin rchiʼhn tu,
33 niʼchin gulgadxiʼhyi loh xquelrnabwaʼ Ñiʼh nee gul-
gazoʼbadxiahga gahca xchiʼdxyi Ñiʼh, ya ziʼchi zuniʼhi Ñiʼh
garaa nin guichiʼhn tu.
34 Ayi gusioʼba yihca tu pur dxyih guillii, laasii guillii ziuuʼ
nin gusioʼba yihca tu, laasii cada tuhbigah dxyih raʼ zeʼnee
raʼn lligaaba nin rusioʼba yihca bwiinn.

7

Ayi guluuʼyi xcwihin luʼh laʼh stuhbi bwiinn
(Lc. 6.37-38, 41-42)

1 Rahbi za Ñiʼh:
—Ayi guluuʼyi xcwihin tu lasaaʼ tu tin ayi za guluuʼyi xcwi-
hin za Dxiohs laʼh tu,
2 laasii sidela laʼh tu guiñiʼyah tu lasaaʼ tu pwihsi ziñiʼyah za
Dxiohs laʼh tu zigapaʼh guunnee tu lasaaʼ tu.
3 ¿Xixnaa rzuu luʼh rutaʼtsi luʼh dxihlli nin nuu laʼn bizloh
bwihtsi luʼh, nee ayi rwaʼha xgah luʼh baltaadxiu nin nuu laʼn
bizloh luʼh?
4 Nee sidela yiʼh nuu tuhbi taaʼha baltaadxiu laʼn bizloh
luʼh, ¿xalla guunn chiʼh luʼh gahbi luʼh loh bwihtsi luʼh:
“Daʼnee loh luʼh gabweʼhehn dxihlli nin nuuʼhun”?
5 ¡Bwiinn nin nihin riaʼzi dxyiʼdxyi yihca ñiʼh!
Babweʼhexgah baltaadxiu nin nuu loh luʼh, ya tin ziʼchi dxiin
loh luʼh gabweʼhe luʼh dxihlli nin nuu laʼn bizloh bwihtsi luʼh.
6 ’Ayi gudiʼhi tu xcohsa zaʼca Dxiohs laʼh chyuu chiʼh zi
bwiinn raʼ nin naa raʼ zigazi bwehcu raʼ, tin ayi gabiaʼgariinee
raʼ ba laʼh tu chindxinee raʼ ba laʼh tu hasta dxyigah guzuʼhyi
raʼ ba laʼh tu. Ziʼchi gahca za cohsa raʼ nin lasahca ru ayi
gudiʼhi tun loh chyuu chiʼh zi bwiinn laasii nuu raʼ ba naa raʼ
ba zigazi cuuchi, rbweʼhestoʼ raʼ ba cohsa zaʼca raʼ chi ya naa
raʼ ba ziga cuuchi nin guzuʼñaaʼ raʼ ba yihcan.

Gulguinaaba, gulchi'hyi, nee gulgasihdzi rwaa' lee'
(Lc. 11.9-13; 6.31)

7 Rahbi za Ñi'h:
—Gulchezah gulguinaaba nin rchi'hn tu, pwihsi Dxiohs
zuni'hi Ñi'h nin guinaaba tu; sidela xiilla chezah chi'hyi tu
zidxeela tun, ziga nin guiclaa'dzi tu; sidela chezah gusihdzi
tu rwaa' yuu' pwihsi zillaalan,
8 laasii bwiinn nin riazah canaaba xiilla rca'ha ban; ya
bwiinn nin riazah cadxi'hyi xiilla rdxeela ban; ya bwiinn nin
riazah cagasihdzi rwaa'lee' rllaalan tin riuu'tii ba.
9 Ni'chin la'h tu sidela chyuulla tuhbi tu guinaaba llii'n tu
nin gahw bi, ¿ta ziaalla tu gudi'hi tu dxiah gahw bi xlaawaa'ha
guehta?
10 o ¿gu gudi'hi tu tuhbi bwe'lda gahw bi chin guinaaba bi
bwehlda?
11 Pwihsi la'h tu nicala naa tu bwiinn nadxaaba ra' per
naann tu xa gudi'hi tu cohsa za'ca la'h ra' llii'n tu; ¡xi
la'hxchi'h Xtaada tu nin nuu dxibaa' ayi dxia'han gudi'hi Ñi'h
cohsa za'ca la'h ra' bwiinn nin guinaaban loh Ñi'h!
12 Pwihsi, zi'chi garaa ra' cohsa nin xclaa'dzi tu guunnee ra'
bwiinn la'h tu, zi'chi za gulgui'hnnan la'h ra' ba, laasii dee
ra' naa nin rnabwa' xlehyi Moisehs cun neezaa zigapa'h nin
baca'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.

Cweenta xteenn rwaa' lee' nin nade'he
(Lc. 13-24)

13 Rahbi za Ñi'h:
—Gulgui'hnn jweersi chu'tii tu nez rwaa' lee' bi'tu'hn, laasii
rwaa' lee' cun loh neziuh nin zee para gabihldxyi nabi'hyin,
ya ziahan ra' bwiinn rna'zu nehz chi,
14 per rwaa' lee' cun loh neziuh nin rianee la'h bwiinn
loh guelnabahan nacuubi bi'ti'hnan nee nagahnzan; ni'chin
gulliaa'hayi'hn naa ra' bwiinn nin radxeela neziuhyi'hn chi.

Riuu'nbwa' bwiinn yahga pur nin rcah lohon
(Lc. 6.43-44)

15 'Gulgahca nasiin pur bwiinn ra' nin rclaa'dzi gusagui'hi
la'h ra' bwiinn; rñi' si ra' ba ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs,
nee rluu'yi si nado'laa'dzi ra' ba ziga tuhbi lli'hyi, per nez la'n
lasto' ra' ba naa ziga zi tuhbi maan nin laa lohbo nin ña'laa'dzi
duxa,
16 per xtsi'n ra' ba zuhnn tin dxiu'nbwa' ra' tu la'h ra' ba,
pwihsi la'h tu naann ayi rcah uhva loh yahguichaa', ayi za
rcah ñiigu loh yaguihchi.
17 Pwihsi garaa ra' yahga za'ca rcah ra' ñinahxi za'ca lohon,
ya yahga dxaaba ra' rcah za ñinahxi dxaaba loh ra'n.

18 Yahga za'ca ra' ayi nuu guicah ñinahxi dxaaba loh ra'n, ya
nin yahga dxaaba za ayi nuu guicah ñinahxi za'ca loh ra'n,
19 ya garaa ra' yahga nin ayi rcah ñinahxi za'ca loh ra' ñi'h,
chyuuga ra'n tin guica'dxih ra'n.
20 Zi'chi gahca za zahca dxiu'nbwa' tu bwiinn za'ca laasii
ruhnn ra' ba dzi'n za'ca.

Ayi garaa ra' dxi'h tu chu'tii hasta nuu Dxiohs nez dxibaa'
(Lc. 13-25-27)

21 'Ayi garaa ra' dxi'h nin rñi' loon: "¡Ballwaa'n, ballwaa'n!",
chu'tii loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs nin nuu dxibaa',
sino que la'h si nin guzo'badxiahga guunn ziga rclaa'dzi
Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' gaca.
22 Ziuu' ziahan ra' nin guiñi' loon: "¡Ballwaa'n, ballwaa'n!
¿Tayi la'h dxi'h nu bachidi'yidxyi'dxyi nu xchi'dxyi lu'h pur
lah Yu'bilu'h, nee pur lah za Yu'bilu'h babwe'he nu bwiinndx-
aaba sto' ra' bwiinn, nee cun lah za Yu'bilu'h bachidi'hnn nu
ziahan dzi'n roo' ra'?"
23 Per chi'chi guiñi'n loh ra' ba: "Ayi nu'nbwa'tii'hihn la'h
tu; ¡mas cha'yi gulchesuu nez loon laasii la'h tu nin ruhnn
ganaalla dzi'n dxaaba ra'!"

Chiohpa bwiinn ra' nin bwi'hnncha'yi ra' chiohpa yuu'
(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

24 Rahbi za Ñi'h:
—Ni'chin bwiinn nin riuu'-ria'zi xchi'dxyi'hn, bwiinn chi
naa ziga tuhbi bwiinn nasiin nin bwi'hnn yihdzi ñi'h yihca
tuhbi dxiahnguihdzi,
25 biaaba ñihsadxiah xihn ya biehta ñisyuhdo' gui'w ra' cun
bwih duxa tin ñuhcwihin yuu' chi per ayi bwi'hnnan gahn,
laasii chihpa bidxi'dxiu simientu xteenn yuu' chi yihca dxiah
chi.
26 Per bwiinn ra' nin rca'dxiahga si xchi'dxyi'hn ziga zi
xiilla dxyi'dxyi si ra' nee ayi riuu' ayi ria'zi ra' ban bwiinn ra'
chi naa ziga si tuhbi bwiinn pa'hyi nin bwi'hnn yihdzi ñi'h loh
tuhbi playi yuhlli,
27 ya biaaba tuhbi ñihsadxiah xihn ya biehta ñisyuhdo' gui'w
ra' cun bwih duxa ya bacwihin yuu' chi nin rraxtra yuu' chi
ayi bia'han.

28 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs loh garaa ra' bwiinn nin rii
ri'chi, badxyigaa' loh ra' ba cwenta ziga ruluu'yi Ñi'h,
29 laasii ruluu'yi Ñi'h zigapa'h tuhbi nin nahpa guelrn-
abwa', ayi ziga dxi'h ruluu'yi ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi
Moisehs.

8

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi ñi'h
(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

1 Ya chin biehta Jesuhs yihca dahan chi, ziahan duxa ra'
bwiinn zie'gana'hla la'h Ñi'h,
2 ya loh zeezah Ñi'h gwabiiga tuhbi bwiinn nin rahchyi
guii'dxiu tihxi ñi'h nez loh Jesuhs, lwehgu bazu'nllihbi ba loh
Ñi'h chi'chi rahbi ba loh Jesuhs:
—Daada, sidela zizi'guehlda lu'h zuhnn lu'h gahn gusiaca
lu'h na'h.
3 Ya chi'chi basaga'h Jesuhs naa Ñi'h tin cun naa Ñi'h bidxi'
Ñi'h tihxi ba, chi'chi rahbi Ñi'h:
—Xclaa'dzihn dxiaa tihxi lu'h.
Ya hohra chi gahca guñihchiloh ra' guii'dxiu chi tihxi bwiinn
chi ya biaca ba gueldxyihdxyi chi,
4 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Ayi chyuloo guuyitii' lu'h xa biaca lu'h, sola gwagaluu'yi
tihxi lu'h la'h si bixohza tin gwa'ha ba la'lu'h biaca, nee
chenee za lu'h tuhbi guelguhn xcweenta nin biaca lu'h ziga
rnabwa' xlehyi Moisehs tin garaa ra' bwiinn gacabwa' ra' ba
la'lu'h biaca gueldxyihdxyi nin guhca lu'h.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi xmooza capitahn Romanu
(Lc. 7.1-10)

5 Ya loh guyuu'tii Jesuhs rwaa' guihdxyi Capernaum, badz-
ihn tuhbi capitahn Romanu loh Ñi'h tin gudxi'hn ba loh
Jesuhs,
6 rahbi ba:
—Daada, tuhbi xmoo'zahn cayahcallu'hu rwaa' yiidzihn,
ayi nuu guiñi'bi bi nee nugasa'cazii guelnayaan duxa la'h bi.
7 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Ziza'hn tin gusia'cahn la'h bi.
8 Ya chi'chi rahbi capitahn chi:
—Xtaa'dahn na'h, ayi xi lasahca'hn tin bwe'zi guzee
Yu'bilu'h rwaa' yiidzihn; cun sola guñi' lu'h tuhbi
xchi'dxyi Yu'bilu'h pur gueldxyihdxyi rii' ya zaria'han tihxi
xmoo'zahn,
9 laasii neezaa na'h naan xmooza ra' bwiinn nin rnabwa'
na'h, ya zi'chi gahca za na'h rnabwa'n suldahdu, ya chin
ra'pihn loh tuhbi ra' ba: “Gwah”, riah ba; ya chin ra'pihn loh
stuhbi ba: “Gudaa'”, ri' ba; ya chin ra'pihn loh xmoo'zahn:
“Bwi'hnn dee'”, ruhnn ban.
10 Ya chin bihn Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', badxyigaa' duxa loh
Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn nin na'hla la'h Ñi'h:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, nin loh ra' bwiinn Israel na-
gahdxi guidxeela'hn nin tuhbi bwiinn nin mahzi riachii ru
sto' ñi'h xchi'dxyi'hn ziga riachiisto' ndxi'hw rii'hin,
11 nee rñi'n loh tu ziahan ra' bwiinn dxi' nez lahdu hasta
rtahn gubihdxyi cun nez lahdu hasta ria'zi gubihdxyi, ya
zizohbanee ra' ba la'h guehtu Abrahn, cun la'h guehtu Isaac
cun guehtu Jacob loh mweella llaa'ndxibaa' hasta nuu Dx-
iohs,
12 per bwiinn Israel ra' nin ayi guyuu'-guya'zi xchi'dxyi
Dxiohs, bwiinn ra' chi guxe'hla Dxiohs loh nacahyi hasta
guti'dxiloh ra' ba guelrza'cazii duxa, ri'chi hasta dxigah si-
hdzi gahw loh lahyi ra' ba cun gu'n nalasa duxa ra' ba.
13 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh capitahn chi:
—Gubia'garii yihdzi lu'h, laasii nnah gaca ziga gwachiisto'
lu'h na'h.
Ya hohra chi gahca biaca xmooza capitahn chi.

Basiaca Jesuhs la'h xnaan swehgra Pehdru
(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)

14 Chi'chi gwah Jesuhs yihdzi Pehdru, ri'chi bwa'ha Jesuhs
cayahcallu'hu xnaan swehgra Pehdru jwerta roo' nuu ba
llia'h, na' ba loh lu'hn,
15 ya bidxi' si Jesuhs naa naan chi, ya lwehgu baria'h llia'h
chi tihxi ba, ya chin gwastii naan chi lwehgu bwi'hnn ba tuhbi
guelwahw para la'h ra' ba.

Jesuhs basiaca la'h ziahan ra' bwiinn nin rahcallu'hu
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

16 Ya hohra nin ze'bwih gue'la gwanee ra' bwiinn la'h
ziahan ra' bwiinn nin guyuu' bwiinndxaaba sto' ra' ñi'h loh
Jesuhs, ya cun tuhbigah si dxyi'dxyi guñi' Jesuhs loh ra'
bwiinndxaaba ra' chi lwehgu si baria'h ra' bwiinndxaaba ra'
chi, ya cun neezaa basiaca Ñi'h la'h garaatii' ra' bwiinn ra' nin
guhcallu'hu ra'.
17 Squii' guhca tin guzohba dxyi'dxyi xcweenta ziga guñi'
guehtu Isaías chin guñi' ba: “La'h ba guca'ha xqueldxyihdxyi
ra' nu'h, ya zenee za ba xquelnayaan ra' nu'h.”

Bwiinn ra' nin guclaa'dzi ñana'hla la'h Jesuhs
(Lc. 9.57-62)

18 Ya chin bwa'ha Jesuhs ziahan ra' bwiinn rii gadiidxi Ñi'h,
chi'chi gunabwa' Ñi'h tiidxinee Ñi'h xpwiinn ra' Ñi'h stuhbi
lahdu rwaa' laguhn,
19 ya ri'chi gwabiiga tuhbi mwehsu nin ruluu'yi xlehyi
Moisehs loh Jesuhs ya rahbi ba:
—Mwehsu, xclaa'dzihn dxie'lda na'hla'hn Yu'bi lu'h nez
hasta chi'h zi guzee lu'h.
20 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Bwee'zu nahpa ra' ma guii'dxiu hasta riuu' ra' ma, ya maani'hn ra' nuu xpichiehza ra' ma, per na'h ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, nin hasta gucu'ga'hn ayi na'pahn.

21 Ya chi'chi rahbi tuhbi nin naa xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:

—Daada, mas cha'yi basaa'n na'h guziaa'hahn tin chegaca'tsixgaa'n xtaa'dahn.

22 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Guda'na'hla si na'h, ya basaa'n guca'tsi ra' bwiinn guuchi la'h ra' lasaa' bwiinn guuchi ra' ba.

Bacwe'za Jesuhs tuhbi bwih roo' loh ñihsado'
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

23 Ya chin guyuu'tii Jesuhs la'n tuhbi laancha, cun neezaa ra' xpwiinn Ñi'h,

24 ya loh zeezahnee laancha chi la'h Ñi'h cun xpwiinn Ñi'h guzo'baloh tuhbi bwih roo' loh ñihsado' chi ya ola xteenn ñihsado' chi hasta dxyigah rbi'hyin yihca laancha chi, ya la'h Jesuhs mwersi hohra chi guta'llgahsi Ñi'h,

25 ya chi'chi gwagacwa'n ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h tin rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—¡Daada, bata'h xquelnabahan ra' nu'h laasii la'h nu'h caza'bi ñihsa!

26 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Xixnaa rdxyihbi duxa tu? ¡Lli'balla gulliaa'ha naa ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs!

Guya'loh si guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gwasu'nchii Ñi'h tin gunabwa' Ñi'h la'h bwih cun ñihsado' chi tin guridxyii ra'n, ya dxyii si babwih ra'n,

27 ya garaa ra' xpwiinn ra' Ñi'h badxyigaa' duxa loh ra' ba, chi'chi tuhbigah ra' ba gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba rahbi ra' ba:

—¿Chyuulla naa bwiinn rii? ¡Bwa'ha hasta bwih cun ñihsado' ruzo'badxiahga ra' xchi'dxyi ba!

Bwiinn Gadara ra' nin guyuu' bwiinndxaaba ra' sto' ra' ñi'h
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

28 Ya chin badzihn Jesuhs nez stuhbi lahdu rwaa' laguhn xteenn Gadara, ri'chi la'h chiohpa ra' bwiinn nin nuu bwiinndxaaba sto' ra' ñi'h baria'h lahda ra' ba', ya chi'chi gwabiiga ra' ba loh Jesuhs, nez chi ña'laa'dzi duxa ra' ba nin tuhbi bwiinn ayi nuu sah neziuh chi,

29 ya lwehgu guzo'baloh rbwihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:

—¿Cuun nin rclaa'dzi lu'h guunnee lu'h la'h nu, Jesuhs Llii'n Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi dxibaa'? ¿Ta ze' lu'h rii' tin gusa'cazii lu'h la'h nu galoh nin ria'dxi ru guiga'ha chieempa?

30 Nee gahxu ri'chi riiyahw ra' nuhn ra' cuuchi loh dahan chi,
31 ya gudxi'hn ra' bwiinndxaaba ra' nin nuu sto' ra' bwiinn chi loh Jesuhs rahbi ra' ba:
—Sidela yi'h gabwe'he lu'h la'h nu sto' bwiinn ra' rii', basaa'n chu'tii nu sto' ra' cuuchi ri'chi.
32 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinndxaaba ra' chi:
—¡Gulcheh!
Ya chi'chi baria'h ra' bwiinndxaaba ra' chi sto' ra' ndxi'hw ra' chi ya chi'chi guyuu'tii ra' ba sto' ra' cuuchi, ya hohra gahca chi, garaatii' ra' cuuchi ra' chi gwatsi'bichii ra' ma rwaa' tuhbi guee'la, ya ri'chi gwaa'ñihsa ra' ma,
33 ya chin bwa'ha ra' nin cayahpa ra' la'h cuuchi ra' chi zi'chi guhca, ballu'n ra' ba ziaa ra' ba, ya chin badzihn ra' ba lahdxyi ra' ba bwii'yidxyi'dxyi ra' ba garaa ziga guzahca ra' ba nee cun neezaa ziga babwe'he Jesuhs bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn,
34 ya chi'chi garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' chi biria'h ra' ba tin gwah ra' ba hasta zuu Jesuhs, ya chin badzihn ra' ba hasta zuu Ñi'h gunaaba ra' ba loh Ñi'h tin bare'h Ñi'h lahdxyi ra' ba.

9

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi (Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

1 Ya chin guya'loh guhca ra' dee', gucah Jesuhs la'n tuhbi laancha tin gudii'dxi Ñi'h rwaa' laguhn ya badzihn Ñi'h lahdxyi Ñi'h,
2 ya ri'chi gwanee ra' bwiinn tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi, na' ba loh tuhbi lu'hn, ya chin bwa'ha Jesuhs ziga riachiisto' ra' bwiinn chi la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn nin rahcallu'hu chi:
—Biahxi xii'hihn; la'h xtuhlda lu'h basia'pitiin.
3 Ya chi'chi la'h paaldaa ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi Moisehs nin rii ri'chi bwi'hnn ra' ba lligaaba:
—¡Dxyi'dxyi ra' nin guñi' dee' naan dxyi'dxyi ra' nin rñi'yah la'h Dxiohs!
4 Per la'h Jesuhs la'h Ñi'h guhcabwa' cuun lligaaba nin riiyuhnn ra' ba ni'chin gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Xixnaa nuu tu lligaaba dxaaba ra'?
5 ¿Cuun nin mahzi ayi guinagahn guiñi'n? ¿Ta ga'pihn: “La'h xtuhlda lu'h basia'pitiin”, o ga'pihn: “Gwastii tin guzah”?
6 Pwihsi rii' gulu'yi'hn nez loh tu tin gwa'ha tu na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nee na'pahn guelrnabwa' para gusia'pitiin xtuhlda ra' bwiinn guidxyiyuh.

Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi chi:
—Gwastii, tin guca'ha xlu'hn lu'h batiaa'han tin bwaa yi-
hdzi lu'h.
7 Ya seguihdu gahca gwastii bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi chi
chi'chi bana'zu nehza ba ziaa ba para yihdzi ba,
8 ya bwiinn ra' nin rii ri'chi chin bwa'ha ra' ba nin
bwi'hnn Jesuhs, bidxyihbi ra' ba ya guzo'baloh cagadi'hi ra'
ba guelzuxchiilli la'h Dxiohs pur nin baluu'yi Ñi'h nahpa Ñi'h
guelrnabwa' rusia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' bwiinn.

Jesuhs gudihdxyi la'h Mateu
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

9 Ya chin guya'loh ni'chi, chi'chi baria'h Jesuhs ri'chi, ya de-
laanta ru bwa'ha Ñi'h la'h tuhbi bwiinn nin laa Mateu, zohba
ba tuhbi lahta hasta rusadxihlli ba xcweenta impweestu para
Roma, ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guda'na'hla na'h.
Chi'chi gwasu'nchii Mateu tin zeena'hla ba la'h Jesuhs,
10 ya loh nin zohbayahw Jesuhs tuhbi guelwahw loh
mwella rwaa' yihdzi Mateu ri'chi badzihn za ziahan ra' nin
rusadxihlli xcweenta impwestu Roma, cun snuhn ra' bwiinn
nin ayi ruhnn cweenta xlehyi Moisehs, ya guzo'banee ra' ba
la'h Ñi'h hasta zuu mwella tuhsi junta cun xpwiinn Ñi'h,
11 ya chin bwa'ha ra' bwiinn guido' nin laa fariseu ra'
zohbanee Jesuhs la'h ra' bwiinn duhlda ra' chi loh mweella,
chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh ra' xpwiinn Ñi'h rahbi ra'
ba:
—¿Xixnaa rahwnee xmwehsu tu la'h ra' nin rusadxihlli
xcweenta impwestu cun bwiinn duhlda ra'?
12 Ya chin bihn Jesuhs riiñi' ra' ba zi'chi chi'chi rahbi Ñi'h:
—Bwiinn ra' nin ayi xi rahca ayi rchi'hn chee ra' ba loh du-
tohra, ni'chin mas cha'yi radxi'hyi dutohra hasta rahcallu'hu
ra' bwiinn,
13 ni'chin nnah guldxiaa tin gulgasi'dxi xcweenta nin ze' loh
Xchi'dxyi Dxiohs tin gacabwa' tu nin rñi'in: “Na'h rclaa'dzihn
galahsa sto' tu lasaa' tu, ayi rclaa'dzihn guni'hi tu guhn na'h.”
Pwihsi na'h ayi ze'ldatiidxi dxi'hn la'h ra' bwiinn nin naza'ca
sino que ze'ldahn tin cwiidxihn la'h ra' bwiinn nin nuu ra'
xtuhlda ñi'h.

Xcweenta guel rucwaa'han
(Mr. 2.18-22; Lc. 33-39)

14 Xpwiinn ra' Jwahn nin ruro'bañihsa gwabiiga ra' ba loh
Jesuhs tin gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—La'h nu cun bwiinn fariseu ra' ziahan racwaa'han nu;
¿xixnaa chi'h la'h ra' xpwiinn ra' lu'h ayi rucwaa'han ra' ba?
15 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Ta zahca cwih nalaasa bwiinn ra' nin bidu'hun zee ra' saa' gaduhbi nin zuunee nu'binbahyi la'h ra' bwiinn saa' chi? Per ziuu' dxyih chin guiria'caa nin bachinaa loh ra' ba chi'chisihn ayi ru cheezah saa' ya zucwaa'han ra' bwiinn saa' ra' chi,
16 nee ayi za nin tuhbi bwiinn nin dxiu'nza'ca tuhbi lahdxi yu'xa guunn ban rramieenda cun tuhbi lahdxi cuubi laasii ayi dxia'han za'can nahpa lahdxi cuubi chyi rgoo'bañuhun la'h lahdxi yu'xa chi ya rdxi'llun la'h lahdxi yu'xa chi ya zi'chi riazahtii' ruzu'hyin la'h lahdxi yu'xa chi,
17 ya zi'chi za vihnnu cuubi ayi guida'h la'n dxihdxi yu'xa, laasii zichiehzan dxihdxi yu'xa chi, ya zi'chi ziñihchiloh vihnnu chi cun dxihdxi chi. Ni'chin nahpa guida'h vihnnu cuubi la'n dxyihdxyi cuubi tin zi'chi nin tuhbi ra'n ayi ñichilohon.

Llii'ndxa'pa Jairu cun xcweenta tuhbi gunna'h nin bidxi' xahba Jesuhs
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Ya gaduhbi nin cañi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', badzihn tuhbi ndxi'hw nin lasahca loh ra' bwiinn Israel, ya lwehgu bazu'nllihbi ba loh Jesuhs, chi'chi rahbi ba:
—La'h llii'ndxa'pa'hn guya'loh guhchi nnahpa'h, per sidela yi'h sah lu'h ya gudzii'ba naa lu'h yihca bi, zibia'garii xquelnabahan bi.
19 Ya hohra chi gahca zeenee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin zeenee Ñi'h la'h xtaada dxa'pa chi,
20 ya loh zeezah Jesuhs guyuu' tuhbi gunna'h nin zeena'hla la'h Ñi'h; gunna'h rii' naa la tsi'h bichiohpa yihza canee bi tuhbi gueldxyihdxyi xteenn nin naa bi gunna'h ya hohra chi gwabiiga bi nez dihtsi Jesuhs ya bidxi' bi loh xahba Ñi'h,
21 laasii bwi'hnn bi lligaaba:
—Sidela na'h guidxi'n loh xahba Jesuhs ziaaca'hn.
22 Per la'h Jesuhs lwehgu gubia'garii Ñi'h bwa'ha-bwa'ha Ñi'h loh gunna'h chi, chi'chi rahbi Ñi'h:
—Gulahchidxyii sto' lu'h xii'hihn; pur nin gwachiisto' lu'h na'h ni'chin nnah la'h lu'h biaca.
Ya sequihdu desde hohra chi gahca biaca gunna'h chi,
23 ya loh zee gahdzihn Jesuhs rwaa' yihdzi bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bwiinn Israel, bwa'ha Ñi'h riiyu'lda ra' muusca para chegaca'tsi ra' ba la'h dxa'pwi'hn chi, cun nee ra' za bwiinn ra' nin rii ra' ri'chi ru'n duxa ra' ba pur nin guhchi dxa'pwi'hn chi,
24 chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulgaria'h la'n ca, laasii dxa'pwi'hn rii' ayi guhchi dxi'h bi, sino que na'llgahsi si bi.

Ya bwiinn ra' chi chin bihn ra' ba guñi' Jesuhs zi'chi, sola
ballihdzinee ra' ba la'h Ñi'h,
25 chi'chi babwe'he Jesuhs la'h ra' bwiinn chi la'ñuu' chi,
chi'chi guna'zu Ñi'h naa dxa'pwi'hn chi, ya hohra chi gahca
gwastii bi,
26 ya bidi'chi dxyi'dxyi loh garaa ra' guihdxyi ra' nin rii
gadiidxi guihdxyi chi bacwa'hn Jesuhs la'h dxa'pwi'hn chi loh
guelguhchi.

Cweenta xteenn chiohpa bwiinn nin ayi riin loh ñi'h

27 Ya loh nin baria'h Jesuhs nez bacwa'hn Ñi'h la'h
dxa'pwi'hn nin guhchi, gwana'hla chiohpa bwiinn nin ayi
riin loh ñi'h la'h Jesuhs zeebwihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Balahsa sto' lu'h la'h nu, llii'n guehtu Davihd!
28 Ya chin guyuu'tii Jesuhs la'n tuhbi yuu', chi'chi gwabiiga
ra' garoopa bwiinn ra' nin rahca loh ñi'h chi nez zuu Jesuhs,
ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn ra' chi rahbi
Ñi'h:
—¿Ta ruhnn tu lligaaba zahca gusia'cahn loh tu?
Chi'chi rahbi ra' ba:
—Zuhnn lu'h gahn daada.
29 Ya chi'chi cun naa Ñi'h bidxi' Ñi'h loh ra' ba, cun rahbi za
Ñi'h:
—Nahpa zohba gahca ziga riachiisto' tu zahca gusia'cahn
loh tu.
30 Ya zi'chi zi gubia'garii bwa'ha ra' bwiinn chi, ya guñi'
Jesuhs loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—Nee ayi guuyi tu dxyi'dxyi tin ayi garia'caa dxyi'dxyi
xcweenta ziga gubia'garii gwa'ha bizloh tu.
31 Per la'h ra' bwiinn chi ayi gudxihpa sto' ra' ba, lwehgu
bati'chi ra' ba dxyi'dxyi gaduhbitii' guihdxyi chi nin basiaca
Jesuhs bizloh ra' ba.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn goopa

32 Ya loh nin babii ra' bwiinn nin biaca loh ra' ñi'h, paaldaa
ra' bwiinn badzihnnee ra' ba la'h tuhbi bwiinn goopa nin nuu
tuhbi bwiinndxaaba sto' ñi'h loh Jesuhs,
33 ya loh nin babwe'hedxia'hla Jesuhs bwiinndxaaba chi
sto' bwiinn goopa chi, lwehgu guzo'baloh cañi' ba, ya bwiinn
ra' badxyigaa' duxa loh ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Nagahdxi chyu gwa'ha loh guihdxyi Israel dzi'n roo' ra'
ziga nin dxyudia'ha nu'h nnah!
34 Per la'h ra' bwiinn fariseu ra' guñi' ra' ba rahbi ra' ba:
—Yu'pi nin naa ballwaa'n loh ra' bwiinndxaaba badi'hi
guelrnabwa' la'h ni'ca, ni'chin rahca rabwe'he ba bwiinndx-
aaba sto' ra' bwiinn.

Jesuhs ralahsasto' Ñi'h la'h ra' bwiinn

35 Ya ca'nzaa Jesuhs ziahan ra' guihdxyi ra' cun rraandxu
ra', ca'ngaluu'yi Ñi'h dxyi'dxyi cuubi xteenn xquelrnabwa'
Dxiohs la'n guido' bi'tu'hn ra' cada tuhbigah lahta, nee cun
neezaa ca'ngasiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn cun garaaloh gueldxy-
ihdxyi nin rahca ra' ba, cun guelnayaan nin nuu tihxi ra' ba,
36 ya chin bwa'ha Jesuhs loh ra' bwiinn, balahsa duxa sto'
Ñi'h la'h ra' ba, pur nin ayi gaann ra' ba xi guunn ra' ba nee
bibiin lasto' ra' ba, laasii naa ra' ba ziga lli'hyi ra' nin ayi
ballwaa'n ra' ñi'h,
37 ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Guchii pa'hcaan nuu ziahan duxa ra' bwiinn guidxyiyuh
nin ayi nu'nbwa' xchi'dxyi'hn, nee gulliaa'yi'hn naa ra' bwi-
inn nin guluu'yin la'h ra' ba, nee naa ra' ba ziga tuhbi li'hn
ziahan per sola paaldaa dxii' mooza, ayi ziahan ra' ba;
38 ni'chin nin nahpa gulguinaaba loh Daada nin rnabwa'
li'hn chi tin guixe'hla ba mooza ra' tin guzia'tii ra' ba li'hn chi.

10

Gulii Jesuhs tsi'h bichiohpa bwiinn ra' nin guhca xpooxtla Ñi'h

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

1 Ya chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h gadzi'h bichiohpa bwiinn
nin guhca xpooxtla Ñi'h tin badi'hi Ñi'h guelrnabwa' la'h
ra' ba tin gabwe'he ra' ba bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn,
nee tin gusiaca za ra' ba la'h ra' bwiinn cun cuun chi'h zi
gueldxyihdxyi cun guelnayaan nin rahca tihxi ra' ba.
2 Dee' ra' naa la'h ra' gadzi'h bichiohpa bwiinn ra' nin guhca
xpooxtla Jesuhs: mwer tuhbi ba naa Simohn nin gule'helah
za ra' ba Pehdru, cun bwihtsi ba nin laa Andrehs; cun Jacobo
neezaa bwihtsi ba nin laa Jwahn, llii'nga'n Zebedeu la'h ra'
ba;
3 cun neezaa Felipe, Bartolomeh, Tomahs, cun Mateu nin
basadxihlli xcweenta impwestu para Roma; cun Jacobo llii'n
Alfeu, cun Lebeu nin rñi' ra' ba Tadeu;
4 cun neezaa Simohn nin guyuu' lahda ra' Cananista, cun
Judas Iscariote nin biu'ntriehgu la'h Jesuhs loh ra' bwiinn nin
gunaaba guhchi Ñi'h.

Jesuhs gulu'nehza la'h gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin bagaluu'yi ra' ba xa naa xquelrnabwa' Dxiohs

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-16)

5 Ya chi'chi gulu'nehza Jesuhs la'h gadzi'h bichiohpa xpwi-
inn Ñi'h tin gwagaluu'yi ra' ba dxyi'dxyi cuubi za'ca xteenn
xquelrnabwa' Dxiohs ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Ayi chee tu loh guihdxyi ra' nin rii ra' bwiinn ziitu nin ayi
naa ra' bwiinn Israel, nee ayi za chee tu loh guihdxyi ra' nin
rnabwa' Samaria.
6 Mas cha'yi gulcheh loh guihdxyi ra' hasta rii ra' bwiinn
Israel nin naa ra' ziga lli'hyi ra' nin rii za'bi,
7 tin gulgahbi loh ra' ba la'h hohra biga'ha guinabwa'
Dxiohs la'h ra' ba.
8 Nee gulgasiaca gahca la'h ra' bwiinn dxyihdxyi, neezaa
gulgacwa'n la'h ra' bwiinn loh guelguhchi, cun gulgasiaca
za tihxi ra' bwiinn nin rahchyi guii'dxyu tin dxiaca ra' ba,
cun neezaa gulgabwe'he bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn. Ziga
zi bagaa'dahn guelrnabwa' rii' la'h tu zi'chi za gulgagaa'da
xtsi'n tu la'h ra' bwiinn nin rii guihdxyi ra' hasta gadzihn tu,
9 nee ayi za chenee tu ohro nin plahta nin cohbre la'n
dxihdxyi mweeyi tu;
10 nin buxa ayi za chenee tu para loh neziuh. Ayi za chenee
tu chiohpa nehza xahba tu, sino que nin nahcu si tu chenee
tu; nin tahba tu nin buxtohn, laasii bwiinn nin ruhnn dzi'n
rga'ha rca'ha ba nin gahw ba.
11 ’Ya chin gadzihn tu tuhbi guihdxyi o tuhbi rraandxu,
ri'chi gulchi'hyi tuhbi bwiinn nin naza'ca naa xmohda ñi'h ya
guldxia'han yihdzi ba hasta dxyihyi nin garia'h tu ri'chi,
12 ya chin chu'tii tu rwaa' yuu' chi, gulgaga'paDxiohs la'h
ra' bwiinn nin nuu yuu' chi.
13 Ya sidela la'h ra' bwiinn nin nuu yuu' chi naa ra' bwiinn
nin nu'nbwa' Dxiohs zica'ha ra' ba guelrbwihdxyii sto'. Per
sidela la'h ra' ba ayi naa ra' ba bwiinn za'ca nahpa zabia'garii
guelrbwihdxyiisto' chi loh tu,
14 ya sidela la'h ra' ba ayi gusaa'n ra' ba chuu tu rwaa' yihdzi
ra' ba o ayi guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn nin guluu'yi
tu loh ra' ba; gulgaria'h rwaa' yihdzi ra' ba o rwaa' guihdxyi
chi ya ri'chi gultsihbi ñaa' tu ziga tuhbi sehn nanchii guyuu'
xtuhlda ra' ba.
15 Guchiin nin rñi'n loh tu dxyih nin gaca jwisi loh gui-
hdxyiyuh ziroo' ru guelrza'cazii dxiaaba loh guihdxyi ra' chi
que ziga guhca loh guihdxyi xteenn ra' bwiinn Sodoma cun
loh guihdxyi xteenn ra' bwiinn Gomorra.

*Xcweenta nin guidxyi'chinee ra' bwiinn la'h xpwiinn Jesu-
cristu*

16 Rahbi za Ñi'h:
—¡Gulguia'haloh! Na'h guixe'hla'hn la'h tu ziga zi lli'hyi ra'
loh ra' bwiinn ra' nin naa ra' ziga zi bweew; pwihsi gulgahca
nasiin ziga zi bwe'lda per nee gulgahca za nado'laa'dzi ziga
palohmwi'hn ra',
17 nee gulgahca nasiin pur xcweenta bwiinn ra' laasii ziu'n
ra' ba ntriehgu la'h tu loh ra' guxchisi ra', ya zidxi'ldxinee za

ra' ba la'h tu la'n guido' bi'tu'hn ra' hasta gadiaa'ha tu chin
cwidxyi tu Dxiohs,
18 nee hasta zianee ra' ba la'h tu nez loh ra' guxchisi, cun
nezloh xpwiinn gubierna ra', pur xcweenta nin riachiisto' tu
xchi'dxyi'hn; ya pur ni'chin zahca guiñi' tu xchi'dxyi'hn loh
ra' ba cun loh za ra' bwiinn ziitu nin ayi naa ra' bwiinn Israel,
19 per chin chenee ra' ba la'h tu loh ra' guxchisi ayi guunn
tu ziahan lligaaba xa guiñi' tu, o xi gahbi tu loh ra' ba laasii
chin zo'baloh guiñi' tu Dxiohs gahca guni'hi dxyi'dxyi ra' nin
guiñi' tu loh ra' ba,
20 laasii ayi guunn tu lligaaba la'h tu naa tu nin guiñi', sino
que Spíritu Santu xteenn Xtaada tu nin nuu dxibaa' naa nin
guiñi' pur xcweenta tu.
21 'Bwiinn ra' nin nuu ra' bwihtsi ra' ñi'h ziu'n ra' ba
ntriehgu bwihtsi ra' ba tin gachi ra' bi, ya zi'chi za guunn ra'
paah ra' cun llii'n ra'ba ya llii'n ra' ba ziahsa ra' bi tin ziu'n ra'
bi ntriehgu la'h ra' xcuzahn ra' bi tin gachi ra' ba.
22 'Ya garaatii' ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee la'h tu
pur nin riachiisto' tu xchi'dxyi'hn. Per bwiinn nin chezahnee
dzi'tsi xchi'dxyi'hn hasta la'n dxyih nin guibia'gariin loh
guidxyiyuh stuhbi, bwiinn chi gaca xpwii'nnahn.
23 Chin guica'hnna'hla ra' ba la'h tu tuhbi guihdxyi, gul-
gallu'n tin gulchee para stuhbi guihdxyi; pwihsi rñi'n loh
tu pweda nin nagahdxi garah loh guihdxyi ra' xteenn Israel
guica'nzaa tu chin la'h dxyih ba bazaa' dxi' Llii'n Dxiohs nin
naa ndxi'hw stuhbi.
24 'Nin tuhbi bwiinn nin rusi'dxi ayi lasahca ru ba loh
xmwehsu ba, ya zi'chi gahca za tuhbi mooza ayi xi guilasahca
ba loh daada nin naa xballwaa'n ba.
25 Ni'chin cun dxia'han bwiinn nin rusi'dxi, gaca ba ziga
naa xmwehsu ba, ya mooza gaca ba ziga naa xballwaa'n ba,
ya sidela guiñi' ra' bwiinn la'h nin naa ballwaa'n xteenn tuhbi
yuu' Belzebuu, lliaa' lla bwiinn ra' nin nuu rwaa' yihdzi ba,
¿cuunlla nin guiñi' ra' ba loh ra' bwiinn chi?

Chyu nahpa guidxyihbi ra' bwiinn
(Lc. 12.2-9)

26 Rahbi za Jesuhs:

—Pwihsi rñi'n loh tu ayi guidxyihbi tu la'h ra' ba laasii ayi
nuu xi tiidxi rala'n, nahpa zadxeelan; nee zi'chi za xilla nin
chuula'n nahpa zaria'caa'han.
27 Dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu loh dxyigahsi, gulguiñi'n loh
ra' bwiinn loh bia'ñih xteenn gubihdxyi radxyii; ya dxyi'dxyi
ra' nin rñi'n loh tu dxyigahsi chi, dxyigah gulcwidxyidxiah
chin guiñi' tun desde yihca yuu' loh ra' bwiinn.

28 Ayi guidxyihbi tu la'h ra' bwiinn nin chiinn la'h
bwe'ltihxi tu, laasii la'h xaalma tu ayi gaca chiinn ra' ban,
ni'chin mas cha'yi gulguidxyihbi la'h Dxiohs laasii la'h Ñi'h
zahca chiinntii' Ñi'h la'h tu nee cun zahca za cu'nehza Ñi'h
la'h tu gabihldxyi par tu'pazi.
29 ’Ya la'h tu naann la rdoo' chiohpa maani'hn pur tuhbi
ga'yu, per nin tuhbi ra' maani'hn chi ayi riaaba loh yuh sidela
la'h xtaada tu ayi gusaa'n Ñi'hn.
30 Zi'chi gahca za la'h tu, hasta dxyichyihca tu la'n nagaa-
bala,
31 ni'chin nin ayi guidxyihbi tu, laasii la'h tu ziroo' ru
lasahca tu loh ziahan ra' maani'hn.

Nin riu'nbwa' la'h Jesuhs loh ra' bwiinn
(Lc. 12.8-9)

32 Rahbi za Ñi'h:
—Ya cuun chi'h zi ra' bwiinn nin guze'ta xcwee'ntahn loh
ra' bwiinn, zi'chi za na'h ziñi'n xcweenta bwiinn chi loh
Xtaa'dahn nin nuu dxibaa',
33 per bwiinn ra' nin guiñi' ayi naa ra' ba xpwii'nn ra'n,
zi'chi za na'h ziñi'n loh Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' ayi naa ra'
ba xpwii'nnra'n.

Pur xcweenta Jesuhs rlaa'ha lasaa' bwiinn
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)

34 Rahbi za Ñi'h:
—Ayi guunn tu lligaaba guelrbahchidxyiisto' ze'ldane'hn
loh guidxyiyuh rii', sino que pur na'h zilaa'ha lasaa' ra' ba.
35 Na'h ze'ldahn tin pur na'h zidxyi'chinee tuhbi ndxi'hw
la'h xtaada ba, ya dxa'pa zidxyi'chinee za bi la'h xmaah bi, ya
guyihdzi zidxyi'chinee za bi la'h xnanswehgra bi.
36 Ni'chin lasaa' gahca ra' tuhbi bwiinn ziga nuu ra' ba
rwaa' tuhbi yuu' zidxyi'chinee lasaa' ra' ba.
37 ’Bwiinn nin ruca'h ru sto' ñi'h la'h xtaada ñi'h cun xmaah
ñi'h, mahziru que ziga na'h, bwiinn ra' chi ayi gallu'yi gaca
xpwii'nahn; zi'chi gahca za bwiinn nin nadzii'hi ru llii'nga'n
ra' ñi'h o llii'ndxa'pa ra' ñi'h que ziga na'h bwiinn ra' zi'chi ayi
gallu'yi gaca ra' xpwii'nnahn,
38 ya bwiinn ra' nin ayi gu'a xcruhzi ñi'h tin dxie'na'hla ba
na'h bwiinn chi ayi naa ba tuhbi xpwii'nnahn.
39 Ya bwiinn nin rdxi'hyi si xa ta'h xquelnabahan ba
zuñihchi ban, per bwiinn nin guñihchi xquelnabahan ñi'h pur
na'h zadxeela ban.

Guel rgaa'da
(Mr. 9.41)

40 Rahbi za Ñi'h:

—Bwiinn ra' nin guni'hi rwaa' yihdzi ñi'h dxia'han tu cun gaduhbi sto' ra' ba pwihsi zuni'hi za ra' ba rwaa' yihdzi ba dxia'hanahn cun gaduhbi sto' ra' za ba; zi'chi gahca za sidela guunn ra' ba zi'chi na'h cun gaduhbi sto' ra' ba zuhnn za ra' ba zi'chi cun la'h Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh rii'.

41 Bwiinn nin guni'hi yihdzi ñi'h dxia'han tuhbi bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs laasii ze' ba pur xcweenta Dxiohs, zica'ha za ba la'h gahca ziga tuhbi guelnaza'ca nin rca'ha bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs. Zi'chi gahca za la'h bwiinn nin guni'hi yihdzi ñi'h dxia'han tuhbi ndxi'hw nin naa za'ca xmohda ñi'h laasii naa ba bwiinn za'ca, zica'ha za ba la'gahca ziga guelnaza'ca nin guica'ha ndxi'hw nin naa za'ca xmohda ñi'h chi.

42 Ya cuun chi'h zi za bwiinn nin gudi'hi nicala tuhbi llihga ñihsa naga'ldiuh la'h ra' bwiinn gulliaa'yi'hn ra' rii' nin naa ra' xpwi'nnahn, guchiin nin rñi'n zica'ha ra' ba tuhbi cohsa za'ca.

11

Guxe'hla Jwahn nin ruro'bañihsa xpwiinn ba tin gwaganaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs

(Lc. 7.18-35)

1 Ya chin guya'loh bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h xa guunn ra' ba xtsi'n Ñi'h, chi'chi guna'zu nehza Ñi'h loh guidxyi ra' nin rnabwa' guihdxyi chi tin zee galuu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn,

2 ya gaduhbi nin nuu Jwahn nin ruro'bañihsa la'n lahtsi dxi'ba, bihn ba xcweenta dzi'n ra' nin cayuhnn Jesuhs, ni'chin nin guxe'hla Jwahn paaldaa ra' xpwiinn ba

3 tin gwaganaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs sidela la'hpa'h Ñi'h naa Ñi'h Crixtu o ñibweza ru ba dxi' stuhbi bwiinn,

4 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Guldxiaa tin gulgahbi loh Jwahn garaa ra' nin caywa'ha tu cun nin cayihn tu;

5 gulgahbi la'h ra' bwiinn nin rahcaloh ñi'h, la'hloh ra' ba biaca, bwiinn ra' nin ayi nuu sah la'h ra' ba rzah, bwiinn ra' nin rahchyi guii'dxyu tihxi ñi'h la'h guii'dxyu chi guñihchiloh tihxi ra' ba, bwiinn ra' nin rahca dxiahga ñi'h la'h dxiahga ra' ba ballaala, bwiinn ra' nin guhchi la'h ra' ba babahn loh guelguhchi, ya bwiinn prohbi ra' nin cabweeza gacanee Dxiohs la'h ra' ba, la'h ra' ba cagazo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nin guta'h la'h ra' ba loh duhlda.

6 ¡Dichohsa naa ra' bwiinn nin ayi gusaa'n xcweenta ziga riachiisto' ra' ba na'h!

7 Ya chin babii ra' xpwiinn Jwahn loh Jesuhs chi'chi
guzo'baloh guñi' Ñi'h xcweenta Jwahn loh ra' bwiinn, rahbi
Ñi'h:
—¿Chyu ni'ca gwaguia'ha tu loh dahan? ¿Ta tuhbi ñihta nin
biehla gudzihbi bwih?
8 Ya sidela ayi ni'chi dxi'h, ¿xiilla gwaguia'ha si chi'h tu? ¿Ta
gwaguia'ha tu tuhbi ndxi'hw nin nahcu lahdxi za'ca? La'h
tu naann tu sola yihdzi tuhbi bwiinn nin rnabwa' duxa nuu
bwiinn ra' nin nahcu lahdxi za'ca.
9 Ya nnaha xchi'h, ¿xi pur biria'h chi'h tu? ¿Ta tin
gwaguia'ha tu tuhbi bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs? Zi'chi
pwihsi, tuhbi bwiinn nin naa bwiinn nin mahziru lasahca
que ziga daada ra' nin guñi' xchi'chi Dxiohs.
10 Xcweenta Jwahn ni'chi ruze'ta loh Xchihtsi Dxiohs hasta
rahbi squii':
Zixe'hla'hn tuhbi xpwii'nnahn galohtii' tin la'h ba guzuh-
nayaa neziuh nin guzee lu'h.
11 'Guchiin nin rñi'n loh tu, garaa ra' ziga bwiinn ra' nin
raalaa ra' loh guidxyiyuh rii' pur gunna'h, nagahdxi dxiinloh
nin tuhbi bwiinn nin nagahdxi gaca lasahcatii' ziga Jwahn
nin ruro'bañihsa, per nin naa bi'tu'hntii' loh xquelrnabwa'
Dxiohs ni'chi mahzi lasahca loh Jwahn.
12 'Dez la'n dxyih ra' nin guzo'baloh ruluu'yi Jwahn, cun
para hasta nnahyi nuu ziahan duxa ra' bwiinn nin xclaa'dzi
chuu ra' loh xquelrnabwa' Dxiohs lajweersi, ya snuhn ra' ba
lajweersi xclaa'dzi ra' ba cwe'hellu'hu ra' ba loh guelrnabwa'
xteenn Dxiohs.
13 Garaa ra' bwiinn ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cun ziga
naa xlehyi Moisehs guñi'xgah ra' ba xcweenta ziga cohsa ra'
nin gaca, cun para la'n dxyihyi nin bi' Jwahn,
14 ya sidela xclaa'dzi tu chechiisto' tu dxyi'dxyi rii', la'gahca
Jwahn naa Elías ndxi'hw xteenn Dxiohs nin nahpa dxi'.
15 Bwiinn ra' nin zohballaala dxiahga ra' ñi'h, gulchuu'
gulcha'zi dxyi'dxyi rii'.
16 ¿Cuun nin xñah ziga xñah ra' bwiinn nin rii nabahan la'n
dxyih ra' rii'? Rluu'yi ra' ba ziga zi xñah ra' nuhn biñi'n nin
riidzihta loh dxiaa' hasta rdoo' xica, ya cañi' ra' bi loh ra'
lasaa' ra' bi jweersi roo:
17 "Bachidxi'lda nu bichiiwuu tin ñudxia'ha tu per ayi
badxia'ha tu; bachidxi'lda nalaasa za nu tin ñu'n tu, per ayi
za bi'n tu."
18 Laasii bi' Jwahn nin ayi gudahw ba ziahan nin ayi za
gwaa' ba vihnnu, nee rahbi tu nuu tuhbi bwiinndxaaba sto'
Jwahn.
19 Ya lwehgu gahca badzihn Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw,
rahw ba nee ree' za ba vihnnu, ya rahbi tu naa ba tuhbi nin

rahw chi'h zi cun ree' chi'h zi, cun naa za ba nin rdxa'ga loh ra' bwiinn nin rsadxihlli impwestu cun bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga lehyi, per xquelnasiin Dxiohs naa raria'caa ruluu'yi xcweenta bwiinn ra' nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.

Guihdxyi ra' nin ayi bazo'badxiahga xchi'dxyi Jesucristu (Lc. 10.13-15)

20 Ya chi'chi guzo'baloh Jesuhs gudxihndxinee dxyi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' nin bwa'ha dzi'n roo' ra' nin bwi'hnn Ñi'h, laasii la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' chi ayi rusaguu'dzi sto' ra' ba nez loh Dxiohs, ya chi'chi rahbi Jesuhs:

21 —¡Prohbi za la'h tu bwiinn guihdxyi Corazihn, cun neezaa la'h za tu bwiinn guihdxyi Betsaida prohbi za la'h tu!, laasii sidela la'h ra' bwiinn guihdxyi Tiru cun bwiinn guihdxyi Sidohn ñwa'ha ra' ba dzi'n roo' ra' nin bwi'hnna'hn nez loh tu, nahpa ñazah ra' ba xneziuh Dxiohs nee ñahcu ra' za ba lahdxi lluhn cun ñuro'ba ra' ba cobadeh yihca ra' ba.

22 Ni'chin chin guunn Dxiohs jwisi loh guidxyiyuh rii' mahzi ru gusa'cazii Ñi'h la'h tu loh ra' bwiinn Tiru cun bwiinn Sidohn ra'.

23 Ya la'h tu bwiinn guihdxyi Capernaum, ¿ta ruhnn chi'h tu lligaaba par dxibaa' gacah tu? ¡Sidela nnah mas la'n gueeta gabihldxyi dxiehta tu!, laasii sidela loh guihdxyi Sodoma ñu'nnahn dzi'n roo' ra' nin bwi'hnna'hn loh tu, guihdxyi chi nahpa ñazah za'ca hasta la'n dxyih ra' rii'.

24 Ni'chin nnah rñi'n loh tu la'n dxyih nin gaca jwisi loh guidxyiyuh, ziroo' ru guelrza'cazii guni'hi Dxiohs la'h tu que ziga guza'ca ra' bwiinn guihdxyi Sodoma.

Gultaa' na'hla na'h ya zahpa tu guelruzi'laa'dzi (Lc. 10.21-22)

25 Ya la'n dxyih ra' chi rahbi Jesuhs:

—Zuxchiilli lu'h Xtaa'dahn nin rnabwa' dxibaa' cun loh guidxyiyuh, laasii cagaluu'yi lu'h la'h ra' bwiinn nado'laadzi nin naa ziga bweezu ra' cohsa ra' nin guluu'la'n lu'h loh ra' bwiinn naann ra', cun loh nin rahcabwa', ya baluu'yi lu'hn nez loh ra' bwiinn ra' nin ayi xi dxiuu.

26 Zi'chi, Paah, laasii zi'chi ruhnn lu'h lligaaba naa bwen gaca.

27 'Laasii la'h Xtaa'dahn biu'n ntriehgu garaatii' loon, ya ayi chyu nu'nbwa' la'h Llii'n Ñi'h; sola la'h Daada Dxiohs nu'nbwa' Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h. Ya ayi za chyu nu'nbwa' la'h Daada Dxiohs, sola Llii'n Ñi'h nu'nbwa' la'h Ñi'h, cun neezaa bwiinn ra' nin gudihdxyi Llii'n Ñi'h dxiu'nbwa' la'h Xtaada Ñi'h.

28 Gultaa' nez loon garaa tu nin babadxahga cun nin ca-
gasi'naa'ha ra' duhlda, laasii na'h guni'hihn guelrzi'laa'dzi
la'h tu,
29 per gulgasi'dxi guunn tu dzi'n nin gulu'yi'hn la'h tu, nee
gulgasi'dxigahca xcwee'ntahn laasii naan bwiinn naguu'dzi
sto' cun nahpa zahn paseensi la'h tu, ya sidela guunn tu squii'
zidxeela tu hasta gapa xaalma tu guelruzi'laa'dzi,
30 laasii dzi'n nin gulu'yi'hn la'h tu cun garaa nin
gusagwa'hn la'h tu, ayi xi guinaa'ha ra'n.

12

Batiaa'ha ra' xpwiinn Jesuhs trihgu dxyih nin ruzi'laa'dzi ra'
bwiinn Israel
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

1 Ya dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, zeezah Jesuhs
loh yuh ra' hasta na' trihgu, pwihsi la'n dxyih chi bichia'hn ra'
xpwiinn Ñi'h, ya chi'chi guzo'baloh bachywa'h ra' ba trihgu
tin gullo'ba ra' ba bwii'dzi'hn ra' chi gudahw ra' ban,
2 ya chin bwa'ha ra' nuhn bwiinn guido' nin laa fariseu
ni'chi chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Bwa'ha cayuhnn ra' xpwiinn lu'h ziga nin ayi rusaa'n
lehyi gaca dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel.
3 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi' cuun
nin bwi'hnn guehtu Davihd tuhbi dxyih nin bichia'hn ba cun
garaa ra' xpwiinn ba?
4 Pwihsi guyuu'tii ba la'n xquido' Dxiohs tin gudahw ba
pahn nin ayi nuu gahw ra' bwiinn ziga xpwiinn ba o ziga la'h
za ba, laasii la'h dxi'h ra' bixohza rahca rahw pahn chi.
5 O ¿nagahdxi gu'lda tu loh xchihtsi lehyi Moisehs xa ruhnn
ra' bixohza la'n guido' dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
ruhnn ra' ba xtsi'n ra' ba, per ayi xi xtuhlda ra' ba?
6 Pwihsi rñi'n loh tu rii', zuu tuhbi nin lasahca ru loh ziga
lasahca guido' roo'.
7 Pwihsi la'h tu ayi guhcabwa' tu xi zee loh Xchi'dxyi Dxiohs
rii': “Pwihsi nin xclaa'dzihn guunn tu galahsasto' tu la'h ra'
bwiinn lasaa' tu xlawaa'ha guni'hi tu guhn na'h.” Sidela
ñahcabwa' tun ayi ñudzii'ba tu duhlda yihca bwiinn nin ayi xi
xtuhlda ñi'h,
8 laasii la'h Lliin Dxiohs nin naa ndxi'hw naa Daada loh
dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel.

Bwiinn nin gubihdzi naa ñi'h
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

9 Ya chin babii Jesuhs ri'chi, chi'chi guyuu'tii Ñi'h la'n tuhbi
xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn Israel,

10 ya la'n guido' chi zohba tuhbi ndxi'hw nin gubihdzi naa ñi'h, ya laasii riidxi'hyi bwiinn Israel ra' chi xa guca'chiah
dxixi'hw ra' ba la'h Ñi'h, ni'chin nin rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Ta rusaa'n lehyi gusiaca lu'h tuhbi bwiinn dxyih nin
ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel?
11 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Chyu tuhbi ndxi'hw nin dxa'ga loh tu nahpa tuhbi lli'hyi
ya sidela la'h ma dxiaaba ma la'n tuhbi bizee dxyih nin
ruzi'laa'dzi tu, ¿tayi chi'h gabwe'he tu ma la'n bizee dxyih chi
gahca nicala naa dxyih nin ruzi'laa'dzi tu?
12 Pwihsi ziahan duxa ru lasahca tuhbi bwiinn loh tuhbi
lli'hyi, pwihsi ni'chin nin zusaa'n lehyi chyu guunn tuhbi
bwen la'h stuhbi bwiinn dxyih nin rzi'laa'dzi bwiinn.
13 Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw nin gubihdzi naa ñi'h
chi:
—Batsi'yi naa lu'h.
Ya batsi'yi naa ba ya lwehgu gahca biacan,
14 per chin baria'h ra' bwiinn fariseu ra' ri'chi guzo'baloh
canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba xa guunn ra' ba tin chiinn
ra' ba la'h Jesuhs.

Tuhbi dxyi'dxyi nin rñi' xcweenta Jesuhs

15 Ya chin guhcabwa' Jesuhs cuun lligaaba nin riiyuhnn
ra' bwiinn fariseu ra' chi, lwehgu baria'h Ñi'h ri'chi, ya
gwana'hla ziahan duxa ra' bwiinn la'h Ñi'h, ya basiaca za Ñi'h
garaa gueldxyihdxyi nin rahca ra' bwiinn ra' chi,
16 ya gunabwa' Ñi'h ayi guze'ta ra' ba chyu naa Ñi'h
17 tin guzohba dxyi'dxyi nin guñi' guehtu profeta Isaías chin
rahbi ba:
18 Rii' la'h bwiinn nin guliin zuu, nin riahxine'hn cun nin
nugu'nasaa sto'n;
ya zudi'hihn Spírituhn la'h ba nee zuluu'yi ba xcweenta xquel-
guxchisi Dxiohs loh ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn
Israel.
19 Ayi dxiaala rwaa' ba guiñi' ba, ayi za cwidxyidxiah ba, ayi
za chuu nin dxiindxiahga rsiaa'ha ba loh neziuh ra',
20 ayi za chi'chi ba ñihta nin guhchii la, nin ayi za gusiu'yi ba
mwehchi nin gue'du rbwe'he guhxa, hastayi dxyih nin
gwa'ha ba gaca guelguxchisi loh guidxyiyuh.
21 La'h si ba chechiisto' ra' bwiinn nin ayi naa bwiinn Israel
tin guta'h ba la'h ra' ba loh duhlda.

Baca'chiah ra' bwiinn, bwiinndxaaba rahcanee la'h Jesuhs
(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

22 Ya gwanee ra' bwiinn tuhbi lasaa' ra' ba nin guyuu' tuhbi
bwiinndxaaba sto' ñi'h loh Jesuhs, bwiinn chi ayi riin loh ba

cun bia'han goopa za ba, ya bwi'hnn Jesuhs gahn gubia'garii
bwa'ha ba cun bañi' za ba ya zi'chi zi biaca ba,
23 ya garaa ra' bwiinn nin rii ri'chi guzo'baloh
canaabadxyi'dxyi loh lasaa' gahca ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Tayiga llahga dxi'h guehtu Davihd dee'?
24 Ya chin bihn ra' bwiinn fariseu dxyi'dxyi ra' rii', rahbi ra'
ba:
—Ndxi'hw rii' rabwe'he bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn
laasii Belzebuu nin rnabwa' la'h ra' bwiinndxaaba cayahca-
nee la'h ba.
25 Ya chin guhcabwa' Jesuhs xa naa lligaaba nin riiyuhnn
ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Garaa ra' bwiinn nin nuu loh tuhbi guelrnabwa' nin
rbahchi xchih tuhbi cwa'h bwiinn tin chindxinee lasaa' ra'
ba pwihsi nahpa ñichiloh guelrnabwa' chi; ya tuhbi guihdxyi
hasta rii ra' tuhbi jwamihyi bwiinn sidela rlaa'ha lasaa' ra' ba
ziahan cwa'h tin chindxinee lasaa' ra' ba nahpa ziñihchiloh ra'
ba.
26 Ya zi'chi gahca za sidela la'h bwiinndxaaba rabwe'he
gahca ba la'h nin naa za bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn pwihsi
zilaa'ha lasaa' ra' ba, ya pwihsi ¿xaalla cheezah chuu xquelrn-
abwa' ra' ba?
27 Ya la'h tu rahbi tu rabwe'hehn bwiinndxaaba sto' ra'
bwiinn cun xquelrnabwa' bwiinndxaaba, per sidela zi'chi
ñahca, ¿cuun xchi'h nin rudi'hi guelrnabwa' la'h ra' xpwiinn
tu tin rabwe'he ra' ba bwiinndxaaba? Ni'chin la'h gahca ra'
ba zuluu'yi ra' ba billi'n loh xigaaba tu.
28 Ya sidela na'h rabwe'hehn bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn
cun xquelrnabwa' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, ni'chi ru-
luu'yi la'h xquelrnabwa' Dxiohs badzihn loh tu.
29 '¿Xa guunn tuhbi bwiinn nin ruhnn guba'n chu'tii yihdzi
tuhbi ndxi'hw nin nahpa tuhbi bwiinn nin rulaloh yihdzi ba
tin para ayi cwe'hellu'hu ba nin nahpa ndxi'hw chi? Sola nin
guunn guba'n chi galoh guchi'bidu'h ba la'h bwiinn chi, zi'chi
sihn zuhnn ba gahn cwe'hellu'hu ba nin nahpa bwiinn chi.
30 'Bwiinn ra' nin ayi xclaa'dzi na'h rdxyi'chinee ba na'h,
ya bwiinn ra' nin ayi rahcanee na'h guidiaa'ha ra' bwiinn
la'la'ga'h cabwe'hecaa ra' ba bwiinn loon.
31 'Pwihsi ni'chin nin rñi'n loh tu gusia'pitii Dxiohs xtuhlda
ra' bwiinn cun garaa dxyi'dxyi dxaaba nin guiñi' ra' ba loh
Ñi'h, per sidela la'hra' ba guiñi'yah ra' ba la'h Spíritu Saantu
Dxiohs, ayi gusia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' ba.
32 Dxiohs gusia'pitii Ñi'h xtuhlda chyu chi'h zi nin guiñi'yah
la'h Lliii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, per bwiinn nin guiñi'yah
la'h Spíritu Saantu ayi dxia'ldatii' sto' Dxiohs xtuhlda bwiinn

chi nin loh guidxyiyuh rii' nee nin loh guidxyiyuh nacuubi nin gue'du dxi'.

Riuu'nbwa' bwiinn yahga pur nin rcah lohon
(Lc. 6:43-45)

33 Rahbi za Ñi'h:
—Gulgahpaabiñih za'ca tuhbi yahga ñinahxi, ya zi'chi zicah ñinahxi za'ca lohon; per sidela la'h tu ayi gaapaabiñih za'ca tu tuhbi yahga ñinahxi, pwihsi zi'chi za ñinahxi dxaaba guicah lohon. Ya zi'chi riu'nbwa' bwiinn yahga pur nin rcah lohon.
34 ¡La'h tu bwiinn nin naa ra' ziga zi bwe'lda ña'laa'dzi! ¿Xa xclaa'dzi tu guiñi' tu dxyi'dxyi za'ca sidela la'h gahca tu nadxaaba naa tu? Ya sto' tu rdahla dxyi'dxyi dxaaba nin rñi' rwaa' tu.
35 Bwiinn za'ca rñi' ba dxyi'dxyi za'ca laasii dxyi'dxyi za'ca chi nuu sto' ba, ya bwiinn nadxaaba rñi' za ba dxyi'dxyi dxaaba laasii dxyi'dxyi dxaaba chi nuu sto' ba,
36 ya na'h rñi'n loh tu dxyih nin gaca jwisi loh guidxyiyuh garaa ra' bwiinn chixtee' ra' ba loh Dxiohs gallee dxyi'dxyi dxaaba nin guñi' ra' ba.
37 Pwihsi pur dxyi'dxyi nin guiria'h rwaa' tu zuhnn guiñi' Dxiohs bwiinn za'ca tu, o pur xchi'dxyi za tu chi zuhnn guñihchi tu nez loh Dxiohs.

Bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ra' ñi'h canaaba ra' ba guunn Jesuhs tuhbi dzi'n roo ziga tuhbi sehn
(Mr. 8.12; Lc. 11-29-32)

38 Ya chi'chi rahbi nuhn bwiinn fariseu ra' nee cun nuhn ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs loh Jesuhs:
—Mwehsu, xclaa'dzi nu guidia'ha nu guunn lu'h tuhbi dzi'n roo' ziga tuhbi sehn.
39 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu ayi nnaa tu guunn tu nin xclaa'dzi Dxiohs sino que sola nin xclaa'dzi tu, yannah rnaaba tu gu'nnahn tuhbi dzi'n roo' tin gwa'ha tun, per sola sehn xteenn guehtu Jonahs daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs ca chieempa roo' guni'hihn la'h tu.
40 Pwihsi ziga guyuu' guehtu Jonahs sto' bwehlda chohnna dxyih nee chohnna gue'la, pwihsi zi'chi za la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ziuu' za ba chohnna dxyih cun chohnna za gue'la la'n loh yuh.
41 Ya bwiinn chieempa ra' xteenn guihdxyi Nínive zi-azu'nchii ra' ba chin gaca jwisi chin guunn Dxiohs guelgux-chisi loh ra' bwiinn nin rii nabahan nnah tin guca'chiah ra' ba la'h tu, laasii la'h ra' bwiinn guihdxyi Nínive chi biu'garii ra' ba loh xquelña'ñih Dxiohs chin gwagaluu'yi guehtu Jonahs xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba nee na'h nin nuu'huhn lahda

tu mahzi lasahcahn loh Jonahs per ayi ruzo'badxiahga tu
xchi'dxyi'hn.
42 Neezaa tuhbi naani'hn nin guhca rrehyna loh yuh ra'
nez lahdu la'n gueeta chesu'nchii ba tin guca'chiah ba la'h
ra' bwiinn nin rii nabahan loh guidxyiyuh nnah laasii la'h
ba biria'h ba rwaa' guihdxyiyuhyi tin baca'dxiahga ba guel-
rahcabwa' duxa xteenn guehtu Salomohn, yannah nuu'huhn
lahda tu naan nin mahzi lasahca xchi'dxyi ñi'h loh Salomohn
per ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi'hn.

Bwiinndxaaba nin rabia'garii sto' bwiinn
(Lc. 11.24-26)

43 Rahbi za Ñi'h:
—Ya chin raria'h tuhbi bwiinndxaaba sto' tuhbi bwiinn,
chi'chi rca'nzaa ba loh dahan desierto tin rdxi'hyi ba canehza
guzi'laa'dzi ba, per ayi rdxeelan,
44 ya chi'chi ruhnn ba lligaaba: "Mas cha'yi gabia'gariin
rwaa' yihdzihn hasta biria'hn." Ya chin radzihn ba ri'chi,
bwa'ha ba sto' bwiinn nin baria'h ba galoh chuhla biahcan
ziga zi tuhbi yuu' nin biyo'ba la'n ñi'h.
45 Chi'chi riah bwiinndxaaba chi tin riagatiaa'ha ba za-
gahdzi bwiinndxaaba nin mahzi rusa'cazii que ziga ruhnn
bwiinn dxaaba chi, ya zi'chi tuhsi juunta riuu'tii ra' garaa ra'
bwiinndxaaba ra' chi sto' bwiinn chi, ya mahzi nalaasa ru
guunnee ra' ba la'h bwiinn chi que ziga galoh, pwihsi zi'chi
saca ra' bwiinn ya'dxi, nin rii nabahan loh guidxyiyuh nnah.

Xmaah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46 Loh zeezah gahca cañi' Jesuhs loh ra' bwiinn chin badz-
ihn xmaah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h nez dihtsi jwehra, ya
guclaa'dzi ra' ba ñiñi' ra' ba loh Jesuhs per ayi guhcan cun rii
ra' chi'h ba nez dihtsi jwehra,
47 ya guyuu' tuhbi bwiinn nin gwaguihtsi loh Jesuhs rahbi
ba loh Ñi'h:
—Xmaah lu'h cun bwihtsi ra' lu'h rii ra' dihtsi jwehra ri'chi,
ya xclaa'dzi ra' ba guiñi' ra' ba loh lu'h.
48 Ya sola squii' rahbi Jesuhs loh bwiinn nin gwagañi' loh
Ñi'h:
—¿Cuun nin naa xmaa'hn, nee cuun ra' za nin naa ra'
bwihtsi ra'n?
49 Chin guya'loh guñi' Ñi'h squii', chi'chi baluu'yi Ñi'h cun
naa Ñi'h nez hasta rii ra' bwiinn nin naa ra' xpwiinn Ñi'h, ya
chi'chi rahbi la'ga'h Ñi'h:
—Bwiinn ra' rii' naa xmaa'n cun bwihtsi ra'n,

50 laasii garaa ra' nin ruhnn ziga xclaa'dzi Xtaa'dahn
nin nuu dxibaa' gaca, bwiinn ra' chi naa bwihtsi ra'n cun
bizaa'nahn, cun xmaa'n.

13

Xcweenta tuhbi bwiinn nin gulahchi biñih
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Ya dxyih chi gahca biria'h Jesuhs rwaa' yuu' chi tin gwah
Ñi'h hasta rwaa' laguhn, ya chin badzihn Ñi'h ri'chi guzohba
Ñi'h rwaa' laguhn chi,
2 ya laasii badiaa'ha ziahan bwiinn ri'chi, ni'chin gucah
Ñi'h la'n tuhbi laancha, ya hasta la'nyi laancha chi guzohba
Ñi'h. Ya garaa ra' bwiinn rii ra' hasta rwaa'yi ñihsa chi,
3 bwii'yidxyi'dxyinee Ñi'h ziahan cweenta si la'h ra' ba,
rahbi Ñi'h:
—Gulgaca'dxiahga; biria'h tuhbi bwiinn zeetachi ba biñih
loh dahan,
4 ya loh zeezah ba loh neziuh biaaba nuhn xooba ba loh
nezyuh, ya lwehgu biaaba ra' maani'hn loh neziuh chi tin
gudahw ra' ma llooba chi,
5 ya stuhbi lahta biaaba nuhnan lahda dxiah hasta ayi
ziahan yuh, ya lwehgu gutahnan laasii ayi guhca biñihin
gueeta loh yuh,
6 per chin biga'han gubihdxyi baca'dxih gubihdxyi la'han
laasii ayi guyuu' xcohpa loh yuh chi nee zigala ayi guna'zu
xtulbaa'han lahda dxiah chi ni'chin gubihdzin.
7 Ya snuhn llooba chi biaaba lahda yaguihchi ra', ya yagui-
hchi ra' chi ayi basaa'nan ñiroo' biñih chi sola guhcan dxihlli
bachiidxiah, ni'chin nin ayi xi guyuu' lohon,
8 per biñih nin biaaba loh yuh za'ca, ni'chiyi badi'hi juse-
hchi za'ca; ya nuu ra' ñihza xteenn lloobwi'hn nin biaaba loh
yuh guhcan ziahan llooba, ya snuhn ra'n nalayi gucah llooba
tihxi ñihza xteenn tuhbigah ra' lloobwi'hn nin gurih loh yuh,
ya snuhn ra'n galda bitsi'h si lloobwi'hn gucah tihxi tuhbigah
ra' ñihza xteenn lloobwi'hn nin gurih loh yuh.
9 Pwihsi bwiinn nin zohballaala dxiahga ñi'h chuu ba cha'zi
ba dxyi'dxyi ra' rii'.

Xixnaa bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs cweenta ra' rii'
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

10 Ya chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Jesuhs loh Ñi'h tin rahbi
ra' ba:
—¿Xixnaa ruu'yidxyi'dxyi lu'h puura cwenta si loh ra' bwi-
inn?
11 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—La'h tu sihn zuluu'yi Dxiohs xcweenta cosa rala'n ra' xteenn xquelrnabwa' Ñi'h tin gacabwa' tun, per la'h ra' bwiinn puura cweenta si gulu'yi'hn.

12 Pwihsi bwiinn nin nahpa la guelrahcabwa' zica'ha ru ban loh guelrahcabwa' nin nahpa la ba, ya zi'chi zahpa ba ziahan roo' guelrahcabwa', per bwiinn nin ayi xi nahpa pa'h hasta loh gulliaa'hyi'hn nin nahpa ba ziyapitii'hin loh ba,

13 pwihsi ni'chin nin rñi'n cweenta si loh ra' bwiinn, laasii la'h ra' ba rwa'ha ra' ba per ayi riin loh ra' ba; neezaa rihn dxiahga ra' ba per ayi ria'zi dxyi'dxyi yihca ra' ba,

14 tin pur xcweenta ra' ba soobaa dxyi'dxyi ra' nin guñi' guehtu profeta Isaías chin rahbi ba:

Nicala pur mas nin guca'dxiahga dzi'tsi ra' bwiinn, per ayi cha'zi ra' ba dxyi'dxyi,
ya zi'chi za nicala pur mas nin guta'tsi dzi'tsi ra' ba ayiza dxiin loh ra' ba,
15 laasii lasto' ra' bwiinn ra' rii la'n biahca dxiipa, ya dxiahga ra' ba rihn ra' ba naa'ha duxa,
ya loh ra' ba ñie'wun ni'chin ayi rwa'ha loh ra' ba, cun ayi rihn za dxiahga ra' ba,
ya sto' ra' ba la'n biahca dxiipa, tin ayi dxie'na'hla ra' ba na'h nee tin ayiza gusia'ca ra'n ba.

16 ’Per la'h tu, dichohsa tu laasii rwa'ha za'ca bizloh tu nee rihnn za'ca za dxiahga tu,

17 pwihsi guchiin nin rñi'n ziahan ra' daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cun ziahan za bwiinn za'ca ra' guclaa'dzi ra' ba ñwa'ha ra' ba nin riiywa'ha tu per ayi bwa'ha ra' ban, neezaa guclaa'dzi ra' ba ñihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin rigaca'dxiahga tu nnah per ayi za bihn ra' ban.

Jesuhs guñi' xapa'h naa xcweenta bwiinn nin gulahchi biñih (Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 Rahbi za Ñi'h:

—Pwihsi gulgaca'dxiahga xa naa xcweenta bwiinn nin gulahchi biñih, nee xa naa ra' za sto' cada tuhbigah bwiinn ziga cada tuhbigah lahta hasta biaaba llooba chi.

19 Bwiinn ra' nin rihn dxyi'dxyi xteenn xquelrnabwa' Dxiohs, nee ayi ria'zi dxyi'dxyi ra' chi la'ñihca ra' ba, bwiinn ra' chi naa ziga llooba nin biaaba loh nezyuh, ya lwehgu gahca radzihn bwiinndxaaba ya rabwe'he dxia'hla ba xchi'dxyi Dxiohs nin guhca biñih sto' bwiinn chi,

20 ya llooba nin biaaba lahda dxiah naa ziga bwiinn ra' nin ria'zi xcweenta xchi'dxyi Dxiohs ya rca'ha ban cun riahxi duxa sto' ra' ba,

21 per ya laasii ayi nahpa ra' ba ziga dulbaa' cha'yi, ni'chin
nin ayi riazahnee ra' ba xchi'dxyi Dxiohs cun gaduhbi xi-
gaaba ra' ba, ya balaaqui'hn si rza'cazii ra' ba o rdxyi'chinee
ra' bwiinn la'h ra' ba pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs ni'chin
rbwe'he sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.
22 Ya llooba nin biaaba lahda yaguihchi ra', naa ziga bwiinn
nin bihn xchi'dxyi Dxiohs, per mahzi riuu' ba lligaaba xtsi'n
ba tin gapa ba cohsa za'ca xteenn loh guidxyiyuh rii', ya
guelnaza'ca chi rusagui'hi la'h ba ya dee' naa nin ruzia'tii
xchi'dxyi Dxiohs la'n lasto' ba, ni'chin nin ayi ria'han guel-
naza'ca la'n lasto' bwiinn rii',
23 ya llooba nin biaaba loh yuh za'ca ni'chi naa ziga bwiinn
nin rihn xchi'dxyi Dxiohs ya riuu' ba ria'zi ban, neezaa naa
ra' ba ziga guiña'h nin guzohba ñihza nin gucah ziahan llooba
pur tuhbi llooba nin biaaba loh yuh za'ca chi, ya stuhbi ñihza
chi gucah mas garooldallee llooba pur tuhbi za llooba nin
biaaba ri'chi, ya stuhbin ziga ñihza nin gucah galda bitsi'h
llooba pur tuhbi za llooba nin biaaba stuhbi lahta loh yuh chi.

Xcweenta trihgu cun dxihlldahan nin guyuu' loh trihgu

24 Ya bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' bwiinn
chi rahbi Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga tuhbi ndxi'hw nin
bwi'hnn biñih trihgu za'ca loh xtahan ñi'h,
25 per chin na'llgahsi ra' ba, badzihn tuhbi bwiinn nin
rdxi'chinee la'h bwiinn nin naa xteenn ñi'h loh yuh chi ya loh
guel llahn bwi'hnn biñih ba dxihlldahan loh trihgu ya chin
bwi'hnn ni'chi gahn ziaa chi'h ba.
26 Ya chin guhca guroo' trihgu badzii'ban doh, neezaa dxih-
lldahan chi la'guroo',
27 ya chi'chi gwaguihtsi ra' mooza loh ballwaa'n nin naa
xteenn ñi'h trihgu chi rahbi ba: “Daada, trihgu nin bwi'hnn
biñih lu'h loh dahan agaa ganaalladxi'hn, nee nnah ¿calla
nehza chi'h guzaa dxihlldahan nin nuu lohon?”
28 Chi'chi rahbi daada nin naa xteenn ñi'h trihgu chi loh
mooza: “Pwehda tuhbi bwiinn nin rdxyi'chinee na'h bwi'hnn
ni'ca.” Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' mooza loh daada chi
rahbi ra' ba: “¿Ta xclaa'dzi lu'h chogata'dxu nu dxihlldahan
ra' chi loh trihgu?”
29 Per ballwaa'n chi squii' rahbi ba: “Ayi chegaxu tun laasii
nagah nezii trihgu chegaxu tu.
30 Mas cha'yi gusaa'n tu chioo'hon hasta chin chapitii li'hn;
ya chi'chi cu'neezahn mooza ra' nin chete'hecaa galoh dxihll-
dahan chi ya guunn ra' ban pur manuhlla tin guica'dxih ra'n,
ya chi'chiyi gagu'cha'yi ra' xmo'zahn trihgu la'n yuu'.”

Cweenta xteenn bwii'dzi mortahsa
(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Neezaa bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs cweenta rii' loh ra' bwiinn rahbi Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga zi tuhbi bwii'dzi bi'tu'hn xteenn mortahsa nin bwi'hnn biñih tuhbi bwiinn loh xtahan ba.
32 Nicala naa bwii'dzi mortahsa bwii'dzi bi'tu'hn ru loh ra' garaa ra' bwii'dzi ra', per chin rahca guroo'hon, rahcan guroo' ru loh ra' garaa ra' yahga roo', ya loh llii'dzin ruhnn ra' maani'hn xpichiehza ra' ma.

Cweenta xteenn levaduhra
(Lc. 13.20-21)

33 Neezaa bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs stuhbi cweenta ya rahbi Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga levaduhra nin gugu'chinaa tuhbi gunna'h loh chohnna madxihdu harihn, ya levaduhra chi nahpa rusadxihin la'h cohba harihn chi.

Xixnaa baluu'yi Jesuhs ganaalla si cweenta ra'
(Mr. 4.33-34)

34 Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' bwiinn cun ganaalla si cweenta ra' ra' si; ya dela sin ayi cweenta ra' ayi xi ruu'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn.
35 Squii' guhca tin guzohba dxyi'dxyi ziga guñi' tuhbi guehtu daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs chin baca'h ba loh dxihtsi:
Zuu'yidxyi'dxyi'hn ganaalla cweenta si ra',
nee ziñi'n dxyi'dxyi rala'n ra' nin nuu galohyi galoh nin gulahchixchih Dxiohs guidxyiyuh.

Jesuhs guñi' xapa'h naa xcweenta dxihlldahan nin guyuu' loh trihgu

36 Ya chin guluhlla si bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs loh ra' bwiinn, chi'chi guyuu'tii Ñi'h la'ñuu' nez rii ra' xpwiinn Ñi'h, ya chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h hasta zuu Ñi'h tin gunaaba ra' ba loh Ñi'h guuyidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba xi zee loh xcweenta dxihlldahan loh ra' ba.
37 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Bwiinn nin ruhnn biñih bwii'dzi biñih za'ca bwiinn chi naa Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw,
38 ya loh dahan naa ziga bwiinn guidxyiyuh ra', ya bwii'dzi biñih za'ca naa ziga xpwiinn Dxiohs, ya dxihlldahan naa ziga la'h ra' xpwiinn bwiinndxaaba,
39 ya bwiinn nin bwi'hnn biñih dxihlldahan naa bwiinndxaaba, ya jusehchi naa ziga chin ñichiloh guidxyiyuh, ya nin gutiaa'ha jusehchi naa ra' xaanjla Dxiohs,

40 ya ziga rdiaa'ha ra' cwa'n tin rca'dxihin, zi'chi za saca ra'
bwiinn nin ayi guclaa'dzi ñuzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs
chin gaca jwisi loh guidxyiyuh.
41 Ya Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw zixe'hla Ñi'h xaanjla
Ñi'h tin gabwii ra' ba garaa ra' bwiinn nin bwi'hnn dzi'n dx-
aaba ra' ziga bwiinn nin ruhnn riuu' xtuhlda stuhbi bwiinn,
cun nin ayi ruhnn xnehza tin ayi chuu ra' ba loh guelrnabwa'
xteenn Ñi'h, ni'chin nahpa guica'dxih ra' bwiinn ra' chi,
42 ya zi'chi zi guzee ra' ba la'n horna xteenn gabihldxi, ya
ri'chi zu'n ra' ba, hasta loh lahyi ra' ba dxiinn guida'w tantu
guel nalaasa nin saca ra' bwiinn ri'chi,
43 ya garaa ra' bwiinn nin guza'loh guunn ziga xclaa'dzi
Dxiohs gaca, zahca ra' ba ziga zi tuhbi bia'ñih xteenn gubi-
hdxyi loh guelrnabwa' xteenn Xtaada ra' ba nin nuu dxibaa'.
Ni'chin bwiinn nin zohballaala dxiahga ra' ñi'h chuu ra' ba
cha'zi ra' xchi'dxyi Dxiohs.

Xcweenta cohsa za'ca duxa

44 Rahbi za Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga tuhbi cohsa za'ca
duxa nin nuula'n taayi loh yuh, ya tuhbi ndxi'hw rdxeela
cohsa za'ca duxa chi, ya loh rdxeela ban rusie'wgahca ba
yihcan ya riahxi duxa ba rbia'garii ba tin riagatoo' ba garaa
nin nahpa ba tin rzi' ba loh yuh hasta bidxeela ba cohsa za'ca
chi.

Xcweenta tuhbi perla nin lasahca duxa

45 Rahbi za Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa za zigazi tuhbi bwiinn
nin ruhnn guri'xi nin rca'nzaa rca'ndxi'hyi perla nin lasahca
mweeyi roo',
46 ya chin rdxeela ba tuhbi perla nin lasahca mweeyi chi,
rbia'garii ba tin riagatoo' ba garaa ra' nin nahpa ba tin ruza'h
ba mweeyi rzi' ba perla chi.

Cweenta xteenn dxihxi bwehlda

47 Rahbi za Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa za ziga zi tuhbi dxihxi
bwehlda, ya rna'zu garaaloh bwehlda la'nan,
48 ya chin riadxah la'n dxihxi bwehlda, rabwe'hecaa ra'
bwiinnan rwaa' ñihsa, ya ri'chigahca rzohba ra' bwiinn nin
riate'he bwehlda ra', tin rbwii ra' ba bwehlda nin mahzi
gallu'yi; tin riuu'cha'yi ra' ma la'n tipi ya riuu'bwih ra' nin ayi
gallu'yi chi.
49 Zi'chi za gunnee Dxiohs la'h ra' bwiinn chin gaduhbi
guidxyiyuh, zixe'hla Dxiohs xaanjla Ñi'h tin gabwii ra' ba
bwiinn duhlda ra' loh ra' bwiinn za'ca

50 tin gula'h ra' aanjla chi la'h ra' bwiinn ya'dxi ra' chi
loh dxih xteenn gabihldxi, ya ri'chi gu'n ra' ba hasta dxigah
gahwchihpa loh lahyi ra' ba, tantu guelnalasa nin saca ra' ba.

Cohsa za'ca nacuubi cun cohsa za'ca nin guyu'xa

51 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Gu rahcabwa' tu garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii?
Chi'chi rahbi ra' ba:
—Uhn, Rahcabwa' nun Daada.
52 Ya chi'chi rahbi la'ga'h Jesuhs loh ra' ba:
—Chin rusi'dxi tuhbi bwiinn nin naann lehyi xcweenta
guelrnabwa' Dxiohs nin nuu dxibaa', naa ba ziga zi tuhbi
ballwaa'n xteenn tuhbi yuu' nin nahpa ziahan nin naza'ca
ra', ya rahca rbwii ba nin nacuubi cun nin guyu'xa loh ra'n.

Gubia'garii Jesuhs loh guihdxyi Nazaret nez hasta bie'roo' Ñi'h
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53 Ya chin guya'loh bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii',
babii Ñi'h nez chi
54 chi'chi gwah Ñi'h loh guihdxyi Nazaret nez hasta bie'roo'
Ñi'h, tin guzo'baloh baluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'n
xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn ra' chi, ya bwiinn ra' badxyigaa'
duxa loh ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi rahbi ra' ba:
—¿Canehza basi'dxi dee' garaa ra' nin ruluu'yi ba? ¿Xi pur
rahca ruhnn ba dzi'n roo' ra'?
55 ¿Tayi dee dxi'h nin naa llii'n carpinteru nee tayi María
dxi'h laa xmaah ba, nee tayi la'h dxi'h za ba nin naa bwihtsi
Jacobo, Joseh, Simohn, cun Judas?
56 Nee ¿tayi rii dxi'h nuu ra' bizaa'n ni'ca tuhsi junta cun
la'h ra' nu'h? ¿Calla nehza basi'dxi chi'h ni'ca garaa ra' nin
cagaluu'yi ba?
57 Ya pur nin cayuhnn ra' ba lligaaba chi, ni'chin ayi gwachi-
isto' ra' ba xchi'dxyi Jesuhs, per chi'chi rahbi Ñi'h loh ra'
bwiinn ra' chi:
—Garaa lahta ruzo'badxiahga ra' bwiinn xchi'dxyi tuhbi
profeta, per lahdxyi ba cun yihdzi ba ayi ruzo'badxiahga ra'
bwiinn xchi'dxyi ba.
58 Ya ayi bwi'hnn Ñi'h ziahan dzi'n roo' ra' ri'chi, laasii ayi
gwachiisto' ra' bwiinn chi xchi'dxyi Ñi'h.

14

Squii' guhca xquelguhchi Jwahn nin ruro'bañihsa
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

1 La'n dxyih gahca ra' chi naa Herodes gobernador loh
guihdxyi Galilea, ya bihn ba za'bi dxyi'dxyi xcweenta Jesuhs,

2 ni'chin rahbi Herodes loh ra' xpwiinn ba nin rii hasta
rnabwa' ba:
—Dee naa Jwahn nin ruro'bañihsa, pwehda babahn ba loh
ra' bwiinn guuchi, ni'chin nin nahpa ba guelrnabwa' tin
ruhnn ba dzi'n roo ra' ca.
3 Laasii la'h gahca Herodes gunabwa' birwa'h yihca Jwahn,
cun basie'w za ba la'h Jwahn lahtsidxi'ba, cun bachi'bidu'h
ba la'h Jwahn cun cadehn. Bwi'hnn Herodes squii' pur
Herodías xcunna'h bwihtsi ba nin biria'hlah Felipe,
4 laasii rahbi Jwahn loh Herodes:
—Ayi naa bwen cwe'hellu'hu lu'h xcunna'h bwihtsi lu'h.
5 Ya chin bihn Herodes dxyi'dxyi ra' rii' lwehgu guclaa'dzi
Herodes ñidxiinn ba la'h Jwahn per ayi bwi'hnn ban hohra chi
gahca laasii bidxyihbi ba la'h ra' bwiinn,
6 per dxyihyi nin guhca dxyihlah Herodes, chi'chi
badxia'ha llii'ndxa'pa Herodías pur nin guhca dxyihlah
Herodes galaayi loh ra' ba, ya pur nin badxia'ha dxa'pa chi
biahxi duxa Herodes,
7 pwihsi pur nin biuu'sto' ba badxia'ha dxa'pa chi ni'chin
bia'handxyi'dxyinee ba la'h bi zudi'hi ba nin chi'h zi
guinaaba bi loh ba.
8 Ya ziga la'h dxa'pa chi galoh guñi'nee xmaah bi la'h bi,
ni'chin rahbi bi loh Herodes:
—Xclaa'dzihn guni'hi lu'h na'h yihca Jwahn nin
ruro'bañihsa loh tuhbi plahtu.
9 Ya chin bihn Herodes ni'chi guyuu' nalaasa sto' ba, per pur
nin la'ba badi'hi xchi'dxyi ba gudi'hi ba nin chi'h zi guinaaba
dxa'pa chi loh ba ni'chin cun ayi xa ñuhnn ba, nee pur cun
neezaa bwiinn ra' nin zohbanee ba loh mweella ni'chin ayi
ñaca ñucha'h xchi'dxyi ba,
10 ya gunabwa' ba birwa'h yihca Jwahn la'n lahtsidxi'ba,
11 ya lwehgu gwanee ra' ba yihca Jwahn loh tuhbi plahtu
guca'ha dxa'pa chi, ya la'h bi badi'higah bin la'h xmaah bi.
12 Ya seguihdu badzihn ra' bwiinn ra' nin guhca xpwiinn
Jwahn tin bateesa ra' ba bwe'ltihxi Jwahn tin baca'tsi ra' ban
ya seguihdu gwaguihtsi ra' ba loh Jesuhs xa guhchi Jwahn.

Jesuhs badi'hi guelwahw gudahw ga'yu mihyi bwiinn
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Chin guya'loh bihn Jesuhs xa guhchi Jwahn nin
baro'bañihsa, chi'chi baria'h Ñi'h ri'chi tuhbi dxi'h Ñi'h,
tin gucah Ñi'h la'n tuhbi laancha tin zee Ñi'h tuhbi lahta nez
hasta ayi bwiinn ra', per la'h ra' bwiinn chin bihn ra' ba
canehza zee Jesuhs, chi'chi biria'h ra' ba lahdxyi ra' ba, tin
zeena'hla ñaa' ra' ba la'h Jesuhs nez loh dahan desiertu,

14 ya loh nin biehta Jesuhs la'n laancha chi, bwa'ha Ñi'h loh
ra' bwiinn chi, chi'chi basiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn dxyihdxyi
ra' nin riinee ra' bwiinn ri'chi.
15 Ya chin gurih gue'la, chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h
cwee' Ñi'h ya rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Bwa'ha la'h gudxyih guhca, nee hasta dxuu nu'h rii' ayi
chyu bwiinn nuutii'. Mas cha'yi guñi' loh ra' bwiinn ca guziaa
ra' ba nez rraandxu ra', tin nez chi si' ra' ba nin gahw ra' ba.
16 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Ayi xchi'hn guziaa ra' ba; ¡la'h tu gulgadi'hi nin gahw ra'
ba!
17 Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h:
—Ayi chyu nahpa ziahan guelwahw gaya'n nu la'h ra' ba
ña'chi'ca ga'yu pahn cun chiohpa bwehlda nuu'.
18 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulta'nee pahn chi cun bwehlda chi rii'.
19 Chi'chi gunabwa' Ñi'h guzohba ra' bwiinn ziahan ra' chi
loh cwa'n nin rii ri'chi, chi'chi guca'ha Ñi'h pahn chi, cun
garoopa bwehlda chi gudzii'ban loh naa Ñi'h, ya bwa'ha Ñi'h
nez llaa'ndxibaa' tin badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli la'h Dxiohs
nin nuu dxibaa', ya chi'chi gutaa'ha Ñi'h pahn ra' chi chi'chi
badi'hi Ñi'hn la'h ra' xpwiinn Ñi'h ya la'h ra' ba gudxi'zi ra'
ban, tin gudahw ra' bwiinn ziahan ra' chin,
20 ya garaa ra' bwiinn ra' chi gudahw ra' ba hasta ayi
gunnah ru ra' ba ñahw ra' ba, ya nin bwi'hnn sohbra ra' chi
guhca ra'n tsi'h bichiohpa tipi,
21 ya bwiinn ra' nin gudahw ra' chi guhca ra' ba ziga
chi'h ga'yu mihyi bwiinn ra' nin naa ra' si ndxi'hw ya ayi
guinacwenta ra' biñi'n cun gunna'h ra'.

Jesuhs guzah loh ñihsa
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

22 Ya chin guya'loh dzi'n roo' nin bwi'hnn Ñi'h ri'chi, chi'chi
gunabwa' Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gucah ra' ba la'n tuhbi
laancha tin zee ñiidxyuu ra' ba, ziga nahpa gadzihn ra' ba
stuhbi lahdu rwaa' ñihsa chi, ya la'h Ñi'h bia'hancah ru Ñi'h
ri'chi, laasii gwa'ha Ñi'h dxiuu'nehza ra' bwiinn ziahan ra' chi
tin guziaa ra' ba.
23 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h loh ra' bwiinn ziahan ra' chi,
chi'chi gucah Ñi'h tuhbi dahan tin ri'chi gudihdxyi-gunaaba
Ñi'h Xtaada Dxiohs Ñi'h tuhsi Ñi'h.
24 Ya loh nin zeegah laancha zihtu nez galaayi loh ñihsa chi,
ya guzo'baloh rteesa bwih ñihsa, ya rca'nchii'hin la'h laancha
nee neezaa laasii mwehrsi xnehz bwih zeenee ra' ba laancha
chi,

25 ya natehyi'hn run guca'ha Jesuhs zeezah Ñi'h loh ñihsa
chi,
26 ya chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h zezah loh ñihsa,
bidxyihbi duxa ra' ba, ya hasta gudihdxyidxiah ra' ba pur nin
bidxyihbi duxa ra' ba ya rahbi ra' ba:
—¡Pweda tuhbi pantasma ni'ca!
27 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¡Gulgadi'hi balori sto' tu; na'h gahcan, ayi guidxyihbi tu!
28 Ya chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Daada, sidela yi'hin, gunabwa' dxie'ldahn hasta zuu
Yu'bilu'h nee sa'hn loh ñihsa.
29 —¡Gudaa'! —Rahbi Jesuhs.
Ya chi'chi biehta Pehdru la'n laancha, tin guzo'baloh
zeezah ba loh ñihsa chi para hasta zuu Jesuhs,
30 per chin bwa'ha Pehdru balaaca bwih duxa nin zuu loh
ñihsa chi, bidxyihbi duxa ba, chi'chi guzo'baloh zeeza'bi ba
loh ñihsa, ya gudihdxyidxiah ba rahbi ba:
—¡Balda'h na'h Daada!
31 Ya hohra chi gahca guna'zu Jesuhs naa Pehdru, ya rahbi
Ñi'h loh ba:
—Ndxi'hw nin ayi riachiisto' ñi'h na'h; ¿xixnaa ayi gwachi-
isto' lu'h xchi'dxyi'hn?
32 Ya chin biuu'nee Ñi'h la'h ba la'n laancha chi lwehgu si
guleeza bwih chi,
33 ya chi'chi rahbi ra' snuhn ra' xpwiinn Ñi'h nin nuu la'n
laancha chi:
—¡Guchiica Yu'bilu'h naa lu'h Llii'n Dxiohs!

Jesuhs basiaca la'h ra' bwiinn nin rahcallu'hu loh guihdxyi Genesaret
(Mr. 6.53-56)

34 Ya chin guya'loh gudii'dxinee Ñi'h la'h ra' ba loh laguhn,
badzihnnee Ñi'h la'h ra' ba guihdxyi Genesaret,
35 ya chin biu'nbwa' ra' bwiinn guihdxyi chi la'h Jesuhs,
bati'chi ra' ba dxyi'dxyi loh guihdxyi ra' nin rii gadiidxi
guihdxyi Genesaret chi tin gwanee ra' ba bwiinn dxyihdxyi
ra' hasta zuu Jesuhs tin basiaca Ñi'h la'h ra' ba,
36 ya gudxi'hn ra' ba bidxi' ra' ba mas loh lahdxi nin nahcu
Ñi'h, ya garaa ra' bwiinn nin bidxi' loh xahba Ñi'h biaca ra'
ba.

15

Gallee nin rgu' duhlda sto' ra' bwiinn
(Mr. 7.1-23)

1 Seguihdu gwabiiga paaldaa ra' bwiinn fariseu cun
mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs hasta zuu Jesuhs;

bwiinn ra' rii' gue'du badzihn ra' ba ze' ra' ba nez guihdxyi
Jerusalehn, ya rahbi ra' ba loh Jesuhs:
2 —¿Xixnaa ayi ruzo'badxiahga ra' xpwiinn lu'h xcweenta
costumbre ra' nin basia'hannee ra' xtaada guldoo' ra' nu'h
la'h nu'h? ¿Xixnaa ayi rdxi'bi naa ra' ba chin rahw ra' ba pahn?
3 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Neezaa la'h tu xixnaa ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi
Dxiohs tin gaca za chezahnee tu xchi'dxyi bwiinn guuhla ra'
chi?
4 Laasii la'h Dxiohs guñi' Ñi'h rahbi Ñi'h: “Bazo'badxiahga
xchi'dxyi xpaah lu'h cun xmaah lu'h, ya bwiinn nin
gusahcaloh la'h xpaah ñi'h cun xmaah ñi'h nahpa gachi
bwiinn chi.”
5 Per la'h tu rusaa'n tu rahbi tuhbi bwiinn loh ra' xcuzahn
ba: “Ayi nuu gacane'hn yi'h laasii garaa ra' nin na'pahn la'n
badi'higuhna'hn loh Dxiohs”,
6 ya garaa ra' bwiinn nin rñi' squii' ayi ru nahpa gacanee ra'
ba la'h xcuzahn ba, ya zi'chi rbwe'hesto' tu xchi'dxyi Dxiohs,
ya ruhnn tu nin naa xigaaba si tu.
7 ¡Bwiinn rusagui'hi ra'! Nayaa-nayaa guñi' guehtu profeta
Isaías xcweenta tu chin baca'h ba squii':
8 Bwiinn ra' rii' rbwihdxyi-rnaaba na'h cun rwaa' ra' ba,
per sto' ra' ba zihtu ria'hanan nez loon.
9 Lliaa'ha zi naa ziga raann ra' ba na'h,
laasii ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi ra' bwiinn guidxyiyuh ra'.
10 Ya chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' bwiinn ya rahbi Ñi'h
loh ra' ba:
—Gulgahca'dxiahga nee gulchuu'-gulcha'zi dxyi'dxyi ra'
rii':
11 Ayi nin rahw dxi'h bwiinn rgu'tii duhlda sto' ba, sino que
rwaa' bwiinn rre'h dxyi'dxyi dxaaba nin rusiaaba la'h ba loh
duhlda.
12 Ya chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Jesuhs hasta zuu Ñi'h ya
rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Ta naann lu'h be'he ra' bwiinn fariseu bidxyi'chi ra' ba
chin bihn ra' ra' ba dxyi'dxyi ra' nin guñi' lu'h?
13 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Garaa ra' yahga ra' nin ayi bwi'hnn biñih Xtaa'dahn nin
nuu dxibaa', ziya'dxu ra'n cun gaduhbi xtulbaa' ra'n.
14 Gulgasaa'n ra' ba, laasii bwiinn dxie'pa ra' ba nee laasii
za la'h ra' ba zeegaluu'yi ra' ba neziuh la'h snuhn ra' bwiinn
dxie'pa, ya sidela zi'chi tuhbi dxie'pa guluu'yi ba neziuh
la'h stuhbi dxie'pa garoopa ra' ba ziaaba ra' ba la'n tuhbi
guii'dxiu.
15 Chi'chi rahbi Pehdru:
—Bwii'yidxyi'dxyi loh nu pur cweenta rii'.

16 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Ta neezaa tu ayi rahcabwa' tu dxyi'dxyi ra' rii'?
17 ¿Tayi rahcabwa' tu garaa guelwahw nin rahw bwiinn radzihnan hasta la'n buxa sto' ba, ya chin radii'dxin la'n zi'h ba, chi'chiyi riuu'bwihin?
18 Per dxyi'dxyi dxaaba ra' nin ria'h rwaa' bwiinn, ni'chi sihn riinlohon sto' ba, ya dxyi'dxyi dxaaba ra' chi naa nin rgu'tii la'h bwiinn loh duhlda,
19 laasii sto' bwiinn riinloh lligaaba dxaaba ra' ziga xcweenta nin rdxiin bwiinn lasaa' ba, guelgubwihlli, guelgubaa'n, cun ziga bwiinn nin ruu'yidxyi'dxyi dxyi'dxyi dxixi'hw ra', cun nin rgu'dii la'h bwiinn,
20 ya lligaaba dxaaba ra' rii' rusiaaba la'h bwiinn loh duhlda; per nin rahw bwiinn nicala ayi guzo'badxiahga ba xchi'dxyi bwiinn chi'bi naa ba, ayi naa dee ziga dxiaaba bwiinn loh duhlda.

Xcweenta ziga gwachiisto' gunna'h cananea xchi'dxyi Dxiohs
(Mr. 7.24-30)

21 Ya chin babii Jesuhs ri'chi, guna'zu nehza Ñi'h zee Ñi'h loh guihdxyi xteenn Tiru cun Sidohn,
22 ya ri'chi nuu tuhbi gunna'h cananea ya chin bwa'ha bi la'h Jesuhs gwabiiga bi loh Ñi'h dxyigah rbwihdxyidxiah bi rahbi bi:
—¡Llii'n guehtu Davihd, balahsa sto' lu'h na'h! ¡Laasii llii'n dxa'pa'hn nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' bi nin caza'cazii duxa la'h bi!
23 Ya cun ayi guñi'tii' Jesuhs loh bi, ya chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h hasta zuu Ñi'h tin gunaaba ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—Guhdzi loh gunna'h ca guziaa bi, ¿xixnaa ze'bwihdxyidxiah bi gaduhbi nin ze'na'hla bi la'h nu'h?
24 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Dxiohs gulu'nehza Ñi'h na'h para la'h ra' bwiinn nin naa ra' ziga lli'hyi nin biza'bi nin rii ra' loh guihdxyi Israel.
25 Per gunna'h chin cun bazu'nllihbi bi nezloh Jesuhs ya rahbi bi:
—¡Daada, rna'ba'hn gacanee lu'h na'h!
26 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Ayi naa bwen chyu guzia'tii guehta loh ra' llii'n ra'n tin guica'ha ra' bwehcu ra'n.
27 Chi'chi rahbi gunna'h chi loh Jesuhs:
—Zi'chi Daada; per nee bwehcu ra' rahw taayi guehta ra' nin riaaba llaa'nmweella xballwaa'n ma.
28 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Gunna'h, ziroo' duxa riachiisto' lu'h na'h; zahca gaca ziga xclaa'dzi lu'h.
Ya hohra chi gahca biaca llii'ndxa'pa gunna'h chi.

Jesuhs basiaca la'h ziahan ra' bwiinn nin guhcallu'hu

29 Ya loh nin babii Jesuhs ri'chi gwah Ñi'h nez rwaa' laguhn xteenn Galilea, ya chin badzihn Ñi'h ri'chi gucah Ñi'h yihca tuhbi dahan ya guzohba Ñi'h yihca dahan chi,
30 nee seguihdu badiaa'ha ziahan roo' ra' bwiinn yihca dahan hasta zohba Jesuhs, ya bwiinn ra' chi ze'nee ra' bwiinn dxyihdxyi ra' nin ayi riin loh ra' ñi'h, cwee' ra', bwiinn nin rahca ñaa' ñi'h, goopa ra', cun bwiinn ra' nin rahca ra' ziahan ru gueldxyihdxyi ra'; ya batsiiga ra' ba garaa ra' bwiinn ra' chi hasta zuu Jesuhs ya basiaca Ñi'h la'h ra' ba,
31 ya pur nin basiaca Jesuhs la'h ra' bwiinn dxyihdxyi ra' chi badxyigaa' duxa loh snuhn ra' bwiinn nin rii ri'chi laasii bwa'ha ra' ba la'h bwiinn cwee' ra' cun bwiinn nin rahca ra' ñaa' ñi'h la'h ra' biaca zi'chi za nin naa ra' dxie'pa biaca ra' za ba, ya zi'chi garaa ra' ba chin bwa'ha ra' ba garaa nin bwi'hnn Jesuhs, guzo'baloh badi'hi ra' ba guelzuxchiilli loh Xchiohs bwiinn Israel.

Jesuhs baya'n tahpa mihyi ra' bwiinn

32 Chi'chi gudihdxyi Jesuhs xpwiinn Ñi'h tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ralahsa sto'n la'h ra' bwiinn ra' ca laasii la'h chohnna dxyih guhca la riinee ra' ba na'h, nee ayi nahpa ra' ba nin gahw ra' ba. Ayi xclaa'dzihn guxe'hla ra'n ba rwaa' yihdzi ra' ba ziga nagahdxi gahw ra' ba, laasii nagah dxiahgaduhbi ra' ba cun guelrchia'han loh neziuh.
33 Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—¿Per canehza choca'ha nu'h xi gahw garaa ra' bwiinn ca?, laasii nez dxuu nu'h rii ayi xi nuutii'hin, nee nin ayiza chyu bwiinn nuu rrandxu.
34 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Paaldaa pahn nahpa tu ri'ca?
—Gahdzihn —rahbi ra' ba— cun nuhn bwehldi'hn.
35 Ya chi'chi gunabwa' Ñi'h guzohba ra' bwiinn ra' chi loh yuh,
36 chi'chi guca'ha Ñi'h gagaadzii pahn chi guna'zu Ñi'hn cun naa Ñi'h, cun bwehlda ra' chi, ya chin guya'loh badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs pur guelwahw chi, badi'hi Ñi'hn la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gudxi'zi ra' ban loh ra' gadahpa mihyi ra' bwiinn ra' chi.
37 Ya garaa ra' ba gudahw ra' ba hasta ayi ru gunnah ra' ba ñahw ra' ba, ya chin guya'loh gudahw ra' gadahpa mihyi bwiinn ra' chi za gahdzi tipi guelwahw bia'hancah.

38 Garaa ra' bwiinn nin gudahw ra' guhca ra' ba ziga tahpa
mihyi ndxi'hw ra' si, ya gunna'h ra' cun biñi'n ra' nin ayi
guinagaaba.
39 Ya chi'chi guñi' Jesuhs loh ra' bwiinn ra' chi tin
biuu'nehza ra' ba ya bacah chi'h Ñi'h la'n laancha tin zee Ñi'h
loh guihdxyi nin laa Magdala.

16

Bwiinn fariseu ra' cun saduceu ra' rnaaba guunn Jesuhs tuhbi sehn
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

1 Bwiinn fariseu ra' cun saduceu ra' gwabiiga ra' ba hasta
zuu Jesuhs, laasii xclaa'dzi ra' ba guunn ra' ba prehba la'h
Ñi'h gu zahca guunn Ñi'h tuhbi sehn nin guinaaba ra' ba, ziga
tuhbi sehn nin dxiinloh nez dxibaa',
2 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gudxyih nin rwa'ha tu rahca naxñaa llaa'ndxibaa' chi'chi
rahbi tu: "Bayinnahsihn ayi dxiaaba ñihsadxiah guillii laasii
naxñaa dxibaa'",
3 ya ziga chin rwa'ha tu naxñaa rñah rsiiyi chi'chi rahbi
tu: "Nadxyih ziaaba ñihsadxiah, laasii neezaa nuu ra' xcahyi
llaa'ndxibaa'." Pwihsi sidela la'h tu cha'yi tu rahcabwa' tu
sehn ra' nin rwa'ha tu llaa'ndxibaa', ¿xixnaa chi'h sehn xteenn
ra' dxyih rii' ayi rahcabwa' tu?
4 Nee ¿xixnaa ayi nnaa tu guunn tu nin xclaa'dzi Dxiohs gaca
sino que nin xclaa'dzi si tu nee nnah canaaba tu tuhbi sehn?
Per ayi guni'hihn sehn chi la'h tu. Sola sehn xteenn guehtu
Jonahs guni'hihn.

Ya chin guya'loh ni'chi cun basia'han Ñi'h la'h si ra' ba, ya
zee chi'h Ñi'h stuhbi nehza.

Xcweenta xlevaduhra ra' bwiinn fariseu
(Mr. 8.14-21)

5 Ya chin gudii'dxicaa ra' xpwiinn Ñi'h stuhbi lahdu rwaa'
laguhn bia'ldasto' ra' ba ñahnee ra' ba pahn nin ñahw ra' ba
nez chi,
6 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulguia'ha dzi'tsi, nee gulgahca nasiin tin ayi garia'caa tu
ziga naa xlevaduhra ra' bwiinn fariseu cun bwiinn saduceu
ra'.
7 Chi'chi guzo'baloh ra' ba cayuhnn ra' ba lligaaba:
—Dee guñi' Jesuhs loh nu'h laasii ayi chyu nu'a pahn.
8 Ya chin guhcabwa' Jesuhs cuun lligaaba nin nuu ra' ba
chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¡Lli'ballaa gulliaa'ha riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs!

9 ¿Tayi rahcabwa'tii' tu, nee ta nin ayi za riagannahsto' tu
xcweenta gaga'yu pahn nin gudxi'zi'hn loh ga'yu mihyi ra'
bwiinn, ya paaldaa tipi guhca nin bia'hancah?
10 Nee ¿ta nin gagaadzii pahn nin gudxi'zi'hn loh tahpa
mihyi ra' bwiinn ayi riagannasto' tu, ta nin paaldaa tipi nin
bia'hancah ayi riagannasto' tu?
11 ¿Xixnaa chi'h ayi rahcabwa' tu dxyi'dxyi nin cañi'n ayi
naan pur pahn? Nin rñi'n loh tu naa gulgahca nasiin tin
ayi garia'caa tu ziga naa xlevaduhra ra' bwiinn fariseu cun
saduceu ra'.
12 Chi'chi guhcabwa' ra' ba ayi levaduhra pahn dxi'h
baze'ta Jesuhs sino que ziga naa dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi ra'
bwiinn fariseu ra' cun saduceu ra'.

Guñi' Pehdru Jesuhs naa Crixtu
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13 Ya chin badzihn Jesuhs loh guihdxyi Cesarea xteenn
Filipu, gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h rahbi
Ñi'h:
—¿Chyu ni'ca rahbi ra' bwiinn naahn?
14 Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Nuu ra' bwiinn rahbi ra' ba yi'h naa lu'h Jwahn nin
ruro'bañihsa, ya snuhn ra' ba rahbi Elías naa lu'h, ya snuhn ra'
ba rahbi naa lu'h Jeremías o chyuulla stuhbi ra' guehtu daada
ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.
15 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Ya la'h xchi'h tu, ¿xi nnaa tu chyu na'h?
16 Chi'chi rahbi Simohn Pehdru loh Ñi'h:
—Yi'h naa lu'h Crixtu Llii'n Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi
llaa'ndxibaa'.
17 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh Pehdru:
—Dichohsa lu'h, Simohn llii'n Jonahs, laasii ayi guhca bwi-
inn zi nin basia'ñih loh xigaaba lu'h cuun ziga guñi' lu'h, sino
que naan Xtaa'dahn nin nuu dxibaa'.
18 Ya na'h rñi'n Pehdru laa lu'h, (ziga laa "Dxiah bi'ti'hn"),
per yihca dxiah roo' rii' gunncha'yi'hn xquido'n nin naa
ziga xpwiinn ra'n, ya nin guelrnabwa' xteenn gabihldxyi ayi
guunn gahn gutsihyi la'han,
19 ya zuni'hihn guelrnabwa' yi'h tin guluu'yi lu'h la'h ra'
bwiinn nin gwachii sto' ñi'h xchi'dxyi'hn; nee xi chi'hzi nin
gusaa'n lu'h guunn ra' ba, o xi chi'hzi nin ayi gusaa'n lu'h
guunn ra' ba; zuhnn Dxiohs para soobaa xchi'dxyi lu'h.
20 Ya chi'chi baca'hpwehn Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin
ayi chyuloo chixtee' ra' ba la'h Ñi'h naa Ñi'h Crixtu.

Jesuhs guñi' loh ra' xpwiinn Ñi'h xa gachi Ñi'h
(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

21 Ya hohra chi gahca guzo'baloh guñi' Jesuhs loh ra' xp-
wiinn Ñi'h nahpa chee Ñi'h guihdxyi Jerusalehn, laasii ri'chi
nahpa guti'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii duxa lahtsi naa ra' bwiin-
nguuhla ra', cun bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza, cun
mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs; neezaa rahbi Ñi'h:
—Nahpa zidxiinn ra' ba na'h, per chin dxiohnna dxyih
guhchi'hn zabahnahn loh guelguhchi.
22 Ya chi'chi biria'caanee Pehdru la'h Ñi'h tuhbi lahdu
chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:
—¡Per la'h Dxiohs ayi naa Ñi'h saca lu'h zi'chi!
23 Ya chi'chi gubia'garii Jesuhs rahbi Ñi'h loh Pehdru:
—¡Biria'caa loon bwiinndxaaba!, laasii rusiin lu'h na'h loh
lligaaba dxaaba, laasii yi'h ayi nuu lu'h xigaaba Dxiohs
la'la'ga'h xigaaba bwiinn guidxyiyuh ruhnn lu'h.
24 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Sidela chyu xclaa'dzi gaca xpwii'nnahn, nahpa
dxia'ldasto' ba xquelnabahan ba tin guica'ha ba xcruhzi ba
(dxyi'dxyi rii' nin ruze'ta cruhzi naa guti'dxiloh ba trabahjw);
pwihsi dela guunn ba zi'chi, zahca dxie'na'hla ba na'h,
25 laasii bwiinn nin xclaa'dzi guhlda'h xquelnabahan ñi'h
zuñihchi ban, per bwiinn nin si'guehlda guñihchi xquelnaba-
han ñi'h pur na'h zadxeela ban.
26 ¿Xix gallu'yi guica'ha tuhbi bwiinn gaduhbi loh
guidxyiyuh sidela la'h ba guñihchi ba xquelnabahan ba?
27 Laasii zi' dxyih nin dxi' Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw
loh lla'ñih xteenn Xtaada Ñi'h nin nuu dxibaa' cun neezaa
xaanjla Ñi'h dxie'nee Ñi'h, ya chi'chi zidxihlli Ñi'h la'h ra' cada
tuhbigah bwiinn zigachi'h zi nin guhca xtsi'n ba dela dzi'n
za'ca o dela dzi'n dxaaba.
28 Guchiin nin rñi'n loh tu, mas paaldaa ra' bwiinn nin rii ra'
rii' nabahan gahca ra' ba chin guibia'garii Llii'n Dxiohs nin
naa ndxi'hw, dxi' Ñi'h loh guelrnabwa' xteenn Ñi'h.

17

Bidxa'h ziga xñah Jesuhs
(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

1 Chin gudii'dxi xo'pa dxyih, chi'chi guca'ha Jesuhs la'h
Pehdru cun Jacobo cun Jwahn bwihtsi Jacobo, zenee Ñi'h la'h
si ra' ba yihca tuhbi dahan roo',
2 ya ri'chi bwa'haloh ra' ba bidxa'h ziga rñah Jesuhs loh Ñi'h
guñah ziga bia'ñih xteenn gubihdxyi, ya xahba Ñi'h biahca
labwehen ziga zi tuhbi bia'ñih.
3 Ya hohra chi gahca baluu'yiloh guehtu Moisehs cun Elías
cañi'nee ra' ba loh Jesuhs,

4 chi'chi rahbi Pehdru loh Jesuhs: ¡Daada, bwenduxa dxuu
nu'h rii! Sidela yi'h nnaa lu'h gu'nnahn chohnna yuu'
bi'tu'hn: tuhbin par Yu'bilu'h, stuhbin gaca xteenn Moisehs
ya stuhbin gaca xteenn Elías.
5 Ya gaduhbi nin cañi' Pehdru zi'chi, guza'bi tuhbi xcahyi
nin bidu'bi la'h ra' ba ya la'n xcahyi chi bihn ra' ba guñi' tuhbi
rsiaa'ha nin rahbi:
—Dee' naa Llii'nahn nin nadzii'hihn, riahxine'hn bi; gul-
gazo'badxiahga xchi'dxyi bi.
6 Ya chin bihn ra' gadxiohnna xpwiinn Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi
hasta loh yuh guhta gurloh ra' ba laasii bidxyihbi duxa ra' ba,
7 ya chi'chi gwabiiga Jesuhs hasta na'gurloh ra' ba chi'chi
bidxi' Ñi'h la'h ra' ba ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulchestii; ayi guidxyihbi tu.
8 Ya chin guteesa loh ra' ba tin bwa'ha ra' ba loh Ñi'h, ya
ayi ru bwa'ha ra' ba bwiinn ra' nin bwii'dxyi'dxyinee Jesuhs
ri'chi, tuhsi Ñi'h zuu Ñi'h ri'chi,
9 ya gaduhbi nin zeeyehtanee Ñi'h la'h ra' ba dahan chi,
rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ayi chyuloo guuyi tu nin baluu'yiloh loh tu hastayi chin
gabahan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.
10 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa rahbi ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs
nahpa galoh Elías dxi'?
11 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiica galoh Elías nahpa dxi', tin la'h ba guunn xnehza
ba garaa ra' nin ayi naa za'ca.
12 Per na'h rñi'n loh tu la'h Elías bi' la per la'h ra' ba ayi
biu'nbwa' ra' ba la'h ba sino que bwi'hnnee ra' ba la'h ba ziga
guclaa'dzi ra' ba, pwihsi zi'chi gahca za la'h Llii'n Dxiohs nin
naa ndxi'hw ziza'cazii Ñi'h lahtsinaa ra' ba.
13 Ya chi'chi guhcabwa' ra' xpwiinn Ñi'h cagaze'ta Ñi'h
Jwahn nin baro'bañihsa.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bi'nxtuhbi nin guyuu' tuhbi bwiin-
ndxaaba sto' ñi'h
(Mr. 9.14-29; Lc. 37-43)

14 Ya chin badzihn Ñi'h hasta rii ra' bwiinn, chi'chi gwabiiga
tuhbi ndxi'hw hasta zuu Jesuhs, chi'chi bazu'nllihbi ba loh
Ñi'h ya rahbi ba loh Ñi'h:
15 —Daada, balahsasto' lu'h la'h llii'nahn, laasii nalasa duxa
rahca bi; ziahan la riaaba bi loh bwehla o loh ñihsa,
16 rii' bie'ldane'hn bi loh ra' xpwiinn lu'h per ayi bwi'hnn
ra' ba gahn ñaca bi.
17 Chi'chi rahbi Jesuhs: ¡Ayi bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ra'
ñi'h xchi'dxyi'hn! ¡Bwiinn nahda ra'! ¿Hasta balaaca chi'h nin

chu'ne'hn la'h tu? ¿Hasta balaaca chi'h gaca gu'nnahn waanta la'h tu? ¡Guda'nee llii'n lu'h rii'!

18 Ya chi'chi gunabwa' Jesuhs loh bwiinndxaaba chi tin baria'h ba sto' bi'nxtuhbi chi ya desde hohra chi gahca biaca bi.

19 Ya chi'chi bwii'yidxyi'dxyinee ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h tuhbi lahdu'hn ya gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:

—¿Xixnaa ayi chyu bwi'hnn gahn ñabwe'he bwiinndxaaba chi sto' bi'nxtuhbi chi la'h nu?

20 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Laasii ayi riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs. Ya sidela la'h tu ñachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs nicala ziga zi madxihdu ziga chi'h tuhbi bwii'dzi mortahsa, ñahca ñahbi tu loh dahan rii': "Biya'dxu rii' tin gwah stuhbi lahta", ya ñiya'dxun, ya ayi xi ñuhnn gahn la'h tu.

21 Per bwiinndxaaba ra' squii' ayi raria'h ra' ba sto' bwiinn sidela ayi guinaaba duxa tu loh Dxiohs cun gucwaa'han za tu.

Jesuhs guñi' la'ga'h xa gachi Ñi'h
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 Ya gaduhbi nin ca'nzanee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h nez guihdxyi xteenn Galilea rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Nahpa zuti'dxi ra' bwiinn duhlda na'h loh ra' nin rnabwa',

23 nee chiinn ra' za ba na'h per chin dxiohnna dxyih zabahanahn loh guelguhchi.

Ya chin bihn ra' xpwiinn Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi guyuu' nalaasa duxa sto' ra' ba.

Cweenta xteenn impwestu guido'

24 Ya chin badzihnnee Jesuhs la'h gallee ra' xpwiinn Ñi'h guihdxyi Capernaum, ri'chi gwagañi' ra' nin ruteesa xmweeyi guido' loh Pehdru, ya gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Pehdru rahbi ra' ba:

—¿Xmwehsu lu'h tayi rdxihlli ba xmweeyi guido'?

25 Chi'chi rahbi Pehdru:

—Rdxihlli ban.

Ya loh zeeyuu'tii Pehdru rwaa' yuu' mwergaloh guñi' Jesuhs rahbi Ñi'h loh ba:

—¿Xi lligaaba ruhn lu'h pur ni'ca Simohn? ¿Chyuloo rusadxihlli ra' rrehyi ra' nin rii' loh guidxyiyuh; gu loh ra' llii'n ba o loh ra' bwiinn ziitu ra'?

26 Chi'chi rahbi Pehdru:

—Loh ra' bwiinn ziitu ra'.

Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Pwihsi zi'chi za nin naa ra' llii'n ra' ba ayi nahpa chilli ra' ba mweeyi chi,

27 per tin ayi gasahcaloh nu'h bwiinn ra' ca gwah rwaa'
laguhn, ya ri'chi bala'ha answehlu ya mwerdo'tii' bwehlda
nin guina'zu lu'h loh answehlu, rwaa' ma guire'h tuhbi
mweeyi; ya la'hchin chilli lu'h para na'h nee cun xcweenta
za lu'h, ya chenee lu'h mweeyi chi tin chilli lu'h loh ra' ba.

18

¿Chyu mahzi lasahca ru?
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

1 Ya la'n dxyih gahca ra' chi gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h loh
Ñi'h tin gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs rahbi ra' ba:
—¿Chyu mahzi lasahca loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs?
2 Ya chi'chi guca'ha Jesuhs tuhbi biñi'n gudi'dzi Ñi'h ya
bazuh Ñi'h la'h bi galaayi ra' ba,
3 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu sidela la'h tu ayi gucha'h tu loh
xigaaba tu tin dxiaca nagu'dzi lasto' tu ziga naa lasto' biñi'n
rii', pwihsi ayi gaca chu'tii tu loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs.
4 Nin mahzi lasahca loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa
bwiinn nin rusaguu'dzi sto' ñi'h loh Dxiohs laasii riahca ba
ziga zi biñi'n rii',
5 ya bwiinn nin guca'sto' ñi'h la'h tuhbi biñi'n ziga biñi'n rii'
pur laan, neezaa na'h zuca'sto' ba.

Rllu'n riezgu dxiaaba bwiinn loh duhlda
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

6 Neezaa rahbi Ñi'h:
—Ya cuun chi'h zi nin guunn para dxiaaba tuhbi biñi'n
bi'tu'hn rii' loh duhlda pur nin riachiisto' ra' bi na'h, mas
cha'yi guiyi'bi tuhbi dxiah roo' nin rucadzii maan dohba
yahnn bwiinn chi tin gula'ha ra' ba la'h ba loh ñihsado'.
7 ¡Gulguia'hagah la'h tu bwiinn guidxyiyuh, laasii nuu nin
rusiaaba la'h bwiinn loh duhlda! Nee Ayi dxia'dxi nin guunn
zi'ca, per ¡prohbi za la'h bwiinn nin guunn pur chuu xtuhlda
snuhn ra' bwiinn!
8 Pwihsi ni'chin sidela la'h naa lu'h, o ñaa' lu'h gusiaaba
yi'h loh duhlda, mas cha'yi guchyuu'ga lu'hn ya cu'bwih lu'hn
zihtu; mas cha'yi chu'tii lu'h loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs
nicala ayi tuhbi ñaa' lu'h o tuhbi llehcu lu'h xlawaa'ha zohba
llehcu lu'h cun ñaa' lu'h nin guunn chee lu'h loh dxih par
tu'pazi.
9 Ya sidela neezaa bizloh lu'h gusiaaba yi'h loh duhlda, mas
cha'yi gule'hen bachi'h gulu'bwihin zihtu nez ayi gwa'ha ru
lu'hn; mas cha'yi chu'tii lu'h loh guelnabahan nacuubi nin
guni'hi Dxiohs cun tuhbi si bizloh lu'h xlawaa'ha cun garoopa

bizloh lu'h nin guunn guza'hla yi'h loh bwehla duxa xteenn gabihldxyi.

Cweenta xteenn lli'yi nin biza'bi
(Lc. 15.3-7)

10 Rahbi za Ñi'h:
—Pwihsi gulguia'ha gah tin ayi cwe'hesto' tu la'h ra' bwiinn nin naa ziga biñi'n bi'tu'hn ra' rii', pwihsi rñi'n loh tu xaanjla ra' bi guillii-guillii rii' ra' ba loh Xtaa'dahn nin nuu dxibaa',
11 laasii la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ze' loh guidxyiyuh tin guta'h Ñi'h la'h ra' bwiinn duhlda ra' nin biza'bi loh duhlda.
12 Rahbi za Ñi'h:
—¿Xa lligaaba ruhnn tu sidela la'h tuhbi ndxi'hw nahpa tuhbi gaywa'h lli'hyi ya guiza'bi tuhbi ma? ¿Tayi cwachigah dxi'h ba za noventa y nueve ma loh dahan, bachi'h chee-gadxi'hyi ba lli'hyi nin biza'bi?
13 Ya sidela la'h ma gadxeela ma, rñi'n loh tu ¿tayi dxiahxi-nee ru dxi'h ba lli'hyi chi loh ziga za noventa y nueve ma?
14 Pwihsi zi'chi za la'h Xtaada tu nin nuu dxibaa' ayi xclaa'dzi ba guiza'bi nin tuhbi ra' nin naa biñi'n bi'ti'hn ra' rii' loh duhlda.

Dxia'lda sto' tu gallee nin guñihchi bwihtsi tu loh tu
(Lc. 17.3)

15 Rahbi za Ñi'h:
—Sidela la'h bwihtsi lu'h ruñihchi loh lu'h; guñi'nee bi yi'h si pur nin bwi'hnn bi, ya sidela la'h bi guzo'badxiahga bi xchi'dxyi lu'h, ba bwi'hnn lu'h gahn bazo'badxiahga bi xchi'dxyi lu'h.
16 Ya sidela la'h bi ayi guzo'badxiahga bi xchi'dxyi lu'h, gudihdxyi bi cun nee tuhbi o chiohpa bwiinn tin zi'chi garaa nin guiñi' tu dxihn dxiahga ra' bwiinn chi tuhbi ba o chiohpa ba hasta chohnna ba, tin la'h ra' ba gaca ziga nin dxihn dxiahga garaa nin guiñi' loh lasaa' tu.
17 Ya sidela la'h bi ayi guzo'badxiahga gahca bi xchi'dxyi ra' bwiinn chi, gwaguihtsi lu'h loh ra' bwiinn guido' xteenn Jesucristu; ya sidela la'h za bi ayi guzo'badxiahga gahca bi xchi'dxyi ra' bwiinn guido', ya chi'chi bwi'hnn la'hbi ziga zi tuhbi bwiinn ziitu nin ayi nu'nbwa' xchi'dxyi Dxiohs, ziga tuhbi nin rteesa mweeyi xteenn Roma.
18 ’Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu garaa ra' xtuhlda bwiinn nin gusia'lda sto' tu loh guidxyiyuh rii', garaa za ni'chi ra' zusia'lda sto' Dxiohs xcweenta ra' ba, ya duhlda ra' nin ayi dxia'ldasto' tu loh guidxyiyuh rii' ayi za chapitii ra'n nez llaa'ndxibaa' loh Dxiohs.
19 ’Zi'chi gahca za rñi'n loh tu, sidela la'h chiohpa tu cwih guunn tuhsi xigaaba loh guidxyiyuh rii' tin cwidxyi-guinaaba

tu nin guiclaa'dzi tu loh Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' zuni'hi
Ñi'h nin guinaaba tu,
20 laasii nez hasta cwih chiohpa o chohnna bwiinn nin
riachiisto' ra' ñi'h na'h ri'chi la'n zu'h galaayi ra' ba.
21 Ya chi'chi gwabiiga Pehdru loh Jesuhs tin
gunaabadxyi'dxyi ba loh Ñi'h rahbi ba:
—Daada, ¿mas paaldaa bweelta guñihchi bwi'tsihn loon,
ya chi'chi gusia'ldasto'n nin bwi'hnnee bi na'h? ¿Ta hasta
gahdzi?
22 Chi'chi rahbi Jesuhs loh Pehdru:
—Ayi gahdzi si dxi'h sino que hasta setenta bweelta gahdzi.

Cweenta xteenn xmooza rrehyi nin ayi gunah ña'ldasto' ñi'h xtuhlda bwiinn

23 Laasii guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga zi tuhbi rre-
hyi nin bwi'hnn cweenta balaaca nuza'bi ra' xmooza ba loh
ba.
24 Gue'du guzo'baloh guunn ba cweenta chin badzihnnee
ra' ba tuhbi nin nuza'bi ziahan miyohn loh ba,
25 ya laasii la'h mooza chi ayi nahpa ba mweeyi tin chiilli ba
loh rrehyi chi, chi'chi gunabwa' rrehyi chi tin gudoo' ba ziga
zi tuhbi guidxa'h, cun nee xcunna'h ba, cun garaa ra' llii'n ba
nee cun garaa za nin nahpa ba tin zi'chi gadxilli ba garaa nin
nuza'bi ba,
26 ya chi'chi gwah mooza chi bazu'nllihbi ba loh rrehyi chi
tin gunaaba duxa ba rahbi ba: “Daada, balahsa sto' lu'h na'h
guleeza schiohpa-schoon dxyih zidxiillihn nin nuza'bi'hn loh
lu'h.”
27 Ya chi'chi balahsa sto' rrehyi la'h mooza chi, pwihsi
basia'ldasto' ba nin nuza'bi bwiinn chi loh ba ya bata'h ba la'h
mooza chi,
28 per chin guya'loh baria'h mooza chi rwaa' yihdzi rrehyi,
chi'chi badxi'loh ba stuhbi xmooza rrehyi, ya bwiinn chi
nuza'bi loh ba gulliaa'yi'hn mweeyi, ya guca'ha ba guna'zu
ba yahnn bwiinn chi guxi' ban chi'chi rahbi ba loh bwiinn chi:
“¡Gudxihlli loon nin nuza'bi lu'h!”
29 Chi'chi guca'ha bwiinn chi bazu'nlihbi ba loh mooza chi
rahbi ba: “¡Balahsasto' lu'h na'h, guleeza si chiohpa o hasta
choon dxyih zidxihllihn loh lu'h!”
30 Ya cun ayi bihn ba dxyi'dxyi, cun gunaaba guxchisi ba
la'h bwiinn chi tin bie'w ba la'n lahtsidxi'ba tin gudxihlli ba
nin nuza'bi ba.
31 Pwihsi badi'hi duxa llahn la'h ra' snuhn xmooza rrehyi,
ya gwaguihtsi ra' ba loh rrehyi garaa nin bwi'hnn mooza chi,
32 ya chi'chi gudihdxyi rrehyi la'h mooza chi ya rahbi rrehyi
loh ba: “¡Mooza nin ayi gallu'yitii'! Na'h basia'ldasto'n garaa
nin nuza'bi lu'h loon.

33 Pwihsi zi'chi za yi'h nahpa ñalahsasto' lu'h la'h bwiinn
lasaa' lu'h ziga za balahsasto'n yi'h."
34 Ya loh nin bagaduhbi llahn duxa rrehyi chi lwehgu
gunabwa' ba la'h ra' xpwiinn ba tin basa'cazii ra' ba la'h
mooza chi tin chiilli ba garaa nin nuza'bi ba.
35 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Zi'chi za guunnee Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' la'h tu
sidela la'h cada tuhbigah tu ayi gusia'ldasto' tu xtuhlda ra'
bwihtsi tu, per desde la'n lasto' tu.

19

Jesuhs baluu'yi cweenta nin rlaa'ha lasaa' ra' bwiinn che'hla ra' ba
(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

1 Ya guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi guna'zu
nehza Ñi'h zee Ñi'h loh guihdxyi ra' xteenn Galilea ya chin
badzihn Ñi'h loh guihdxyi ra' xteenn Judea nin ria'han nez
lahdu rtahn gubihdxyi xteenn gui'w Jordahn,
2 ziahan bwiinn gwana'hla la'h Ñi'h, ri'chi basiaca Ñi'h la'h
ra' bwiinn dxyihdxyi ra',
3 ya chi'chi gwabiiga ra' paaldaa ra' bwiinn fariseu ra' hasta
zuu Jesuhs, ya ziga nuu ra' ba lligaaba gwa'ha ra' ba ta zahca
gusia'garii Ñi'h xchi'dxyi ra' ba, ni'chin gunaaba dxyi'dxyi ra'
ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Ta rusaa'n lehyi taa'ha bwiinn che'hla ba pur xiilla si
tuhbi llahni'hn?
4 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi' ziga
gulahchixchih Dxiohs la'h ndxi'hw cun gunna'h?
5 Ni'chin rahbi Ñi'h: "Ndxi'hw nahpa rre'caa ba loh xpaah
ba cun loh xmaah ba tin zi'chi rca'ha ba la'h gunna'h nin
raaca che'hla ba, ya garoopa ra' ba naa ra' ba tuhbi si bwiinn."
6 Pwihsi ya zi'chi ayi ru naa ra' ba chiohpa bwiinn sino que
tuhbi si bwiinn. Pwihsi ni'chin nin ayi nuu taa'ha bwiinn
che'hla ba laasii Dxiohs bachi'dxiu-bacha'ga la'h ra' ba.
7 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba stuhbi loh Jesuhs rahbi ra'
ba:
—¿Xixnaa chi'h basia'hannee guehtu Moisehs dxihtsi la'h
nu: "Cun gudi'hi ndxi'hw tuhbi dxihtsi la'h xcunna'h ba,
bachi'h zi'chi ba guruu'n lasaa' ra' ba"?
8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Laasii dxi'bi dxiipa sto' tu ni'chin nin basaa'n guehtu
Moisehs taa'ha tu che'hla tu, per galoh ayi guhca zi'chi.
9 Ya na'h rñi'n loh tu chyu chi'h zi bwiinn nin guilaa'ha
che'hla ñi'h sidela ayi xi guelgubwihlli bwi'hnn che'hla ba,

nee guica'ha ba stuhbi gunna'h bwiinn chi rgu'tii ba duhlda,
zi'chi za ndxi'hw nin guica'ha gunna'h nin ba bilaa'ha che'hla
ñi'h rgu'tii za ba duhlda.
10 Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h:
—Sidela la'h dee' naa nin caa loh xchi'dxyi Dxiohs pur
xcwenta tuhbi ndxi'hw cun che'hla ba, ayi naa bwen guica'ha
lasaa' ra' ba tin guchinaa ra' ba.
11 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ayi garaa dxi'h tu gacabwa' tu dxyi'dxyi ra' rii' sino que
la'h dxi'h ra' nin badi'hi Dxiohs lligaaba za'ca yihca ra' ñi'h
ni'chi si ra' naa nin rahcabwa' ra'n.
12 Pwihsi nuu ra' ziga bwiinn ra' nin ayi guchinaa ra',
bwiinn chi naa guulaa ra' ba, ya nuu ra' ba rahca ra' ba ziga
bwiinn nin ayi rchinaa laasii lasaa' bwiinngahca ra' ba ruhnn
capohn la'h ra' ba, ya nuu ra' ba ayi rchinaa ra' ba laasii
xclaa'dzi ra' ba guunn si ra' ba xtsi'n Dxiohs; ni'chin bwiinn
nin gaca guunn ziga naa dxyi'dxyi ra' rii' guunn ban.

Bwi'hnntaa'yi Jesuhs yihca ra' biñi'n
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

13 Ya gwanee ra' bwiinn la'h ra' biñi'n tin gudzii'ba naa Je-
suhs yihca ra' bi, neezaa tin cwidxyi-guinaaba Ñi'h loh Dxiohs
pur la'h ra' bi; ya la'h ra' xpwiinn Ñi'h bwi'hnn ña'laa'dzi ra'
ba loh ra' bwiinn ra' nin zenee ra' biñi'n hasta zuu Jesuhs,
14 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulgasaa'n dxie'biiga ra' biñi'n ra' ca hasta zu'hn, ayi
gucwe'za tu la'h ra' bi, laasii loh xquelrnabwa' Dxiohs naa
xteenn ra' bwiinn nado'laa'dzi nin naa ziga la'h ra' biñi'n ra'
ca.
15 Ya chin guya'loh badzii'ba naa Ñi'h yihca ra' biñi'n,
lwehgu babii Ñi'h ri'chi.

Tuhbi bi'nxtuhbi nin nuu ziahan xixteenn ñi'h
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

16 Ya chi'chi badzihn tuhbi bi'nxtuhbi hasta zuu Jesuhs ya
rahbi bi loh Ñi'h:
—Daada, mwehsu cha'yi: ¿Xa ni'ca nahpa gu'nnahn tin
guziaa'hahn dxibaa' guibahane'hn Dxiohs par tu'pazi chin
gachi'hn?
17 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:
—¿Xixnaa rñi' lu'h na'h cha'yi'hn? Ayi nin tuhbi bwiinn nin
naa cha'yi, sola tuhbi dxi'h Dxiohs; ya sidela yi'h xclaa'dzi
lu'h guibahanee lu'h Dxiohs llaa'ndxibaa', bazo'badxiahga
xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh xlehyi Moisehs.
18 Chi'chi rahbi bi:
—¿Ziga cuun ra' dxyi'dxyi?
Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Ayi chiinn lu'h bwiinn, ayi gaca za lu'h bwiinn gubwihlli, ayi cwaan lu'h, ayi chi'nlaa'dzi lu'h dxixi'hw,
19 nee gaca nadzii'hi za lu'h xcuzahn lu'h, nee gaca nadzii'hi za lu'h bwiinn lasaa' ra' lu'h ziga nadzii'hi gahca za lu'h yi'h gaca.
20 Chi'chi rahbi bi'nxtuhbi chi:
—Garaatii' dxyi'dxyi ra' ca cagazo'badxiaagahñin desde biñi'na'hn: ¿Cuunn xchi'h ni'ca nin caya'dxi? —rahbi bi.
21 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Sidela yi'h xclaa'dzi lu'h gaca lu'h bwiinn za'ca nin ayi xi xcweenta ñi'h dxia'dxi loh Dxiohs, guca'ha garaa xixteenn lu'h nin nahpa lu'h batoo' ra'n, bachi'h chi'zi lu'h mweeyi chi guica'ha ra' bwiinn prohbi nin ayi xi nahpa, tin zi'chi zica'ha lu'h guelnaza'ca nin nuu llaa'ndxibaa', ya chi'chi bachi'h guda'na'hla na'h.
22 Ya chin bihn bi'nxtuhbi chi dxyi'dxyi ra' nin guñi' Jesuhs loh bi, guhca nalaasa sto' bi laasii rricu bi,
23 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, nagahn duxa chu'tii tuhbi bwiinn rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs,
24 pwihsi rñi'n loh tu stuhbi, ayi guinagahn ru tiidxi tuhbi camehyu llaa'n tuhbi guihchiguulla que ziga tiidxi tuhbi bwiinn rricu loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs.
25 Ya chin bihn ra' xpwiinn Ñi'h dxyi'dxyi ra' nin guñi' Ñi'h, badxyigaa' duxa ra' ba pur dxyi'dxyi ra' chi, ya chi'chi rahbi ra' ba:
—¿Pwihsi chyuulla ta'h chi'h loh duhlda?
26 Chi'chi bwa'ha dzi'tsi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Para bwiinn ra', nagahn ra' dee'; per ayi nee dxi'h para la'h Dxiohs.
27 Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Daada, la'h nu dxugasaa'n garaa nin nadxiapa nu tin dxio'pana'hla nu Yu'bilu'h; ¿cuun xchi'h nin gachica'ha nu?
28 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Pwihsi guchiinn nin rñi'n loh tu xpwii'nn ra'n nin ze'na'hla ra' na'h, chin gusacuubi Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw garaa ra' cohsa chin soobaa ba loh yagaxiiyi llaa'ndxibaa', neezaa la'h tu ziga naa tu xpwii'nahn soobaa za tu loh gadzi'h bichiohpa yahgaxiiyi nin zuu llaa'ndxibaa' tin guunn tu guelguxchisi loh gadzi'h bichiohpa xjwamihyi Israel,
29 ya garaa ra' nin rigasaa'n yihdzi ra' ñi'h pur na'h, bwihtsi ra' ñi'h, bizaa'n ra' ñi'h, xtaada ra' ñi'h cun xmaah ra' ñi'h, llii'n ra' ñi'h, loh xuh ra' ñi'h; zica'ha ra' ba garaa ra' ni'chi stuhbi gaywa'h bwelta mahzi ru, nee neezaa guica'ha ra' ba guelnabahan nacuubi nin ayi ñichilohtii',

30 per nnah garaa ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' lligaaba
lasahca ra' ba nnah, ni'chi ra' nin ayi gaca lasahca chi'chi, ya
nin ayi lasahca nnah ni'chi ra' gaca lasahca chi'chi.

20

Cweenta xteenn paaldaa ra' mooza

1 Rahbi za Jesuhs: —Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga
tuhbi ballwaa'n nin nahpa taayii loh yuh, ya biria'h ba zee
chi'hyi ba mooza ra' rsiiyi gah tin guunn ra' mooza ra' chi
xtsi'n ba hasta nahpa ba yahga uhva ra',
2 ya chin bia'hannee dxyi'dxyi ba la'h ra' mooza chi balaaca
chiilli ba la'h ra' ba, chi'chi guxe'hla ba la'h mooza ra' chi loh
xtahan ba tin zeegui'hnn ra' ba dzi'n.
3 Ya hohra chi biria'h la'ga'h ba ziga chi'h xcaga' rsiiyi, ya
loh dxiaa' chi bwa'ha ba spaaldaa ra' mooza rii zi ayi xi dzi'n
nahpa ra' ba,
4 chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh ra' mooza ra' chi: “Neezaa
la'h tu gulchegui'hnn xtsi'na'hn ya zidxiillihn la'h tu ziga naa
bwen guunn tu gahn.” Ya chi'chi zee ra' chi mooza ra' chi loh
xtahan ballwaa'n chi.
5 Ya ziga chi'h lahyidxyih biria'h ba stuhbi,
6 cun neezaa mahzi ru gudxyih gwah ba, cun neezaa ziga
chi'h xcaga'yu gudxyih gwah ba stuhbi loh dxiaa' chi ya
hohra chi bidxeela ba spaaldaa mooza ra' nin ayi xi dzi'n
cayuhnn ra',
7 chi'chi rahbi ba loh ra' mooza ra' chi: “¿Xixnaa rii tu rii'
la'h tu gaduhbi dxyih nee ayi xi dzi'n riiyuhnn tu?” Chi'chi
rahbi ra' mooza ra' chi: “Laasii ayi chyu bwiinn runi'hi dzi'n
guidi'hnn nu.” Chi'chi rahbi ballwaa'n chi: “Gulcheh neezaa
tu loh xuun tin guunn za tu dzi'n ri'chi.”
8 Ya chin gurih gue'la, chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh
xmooza ba nin rnabwa' loh ra' snuhn ra' mooza: “Babwi-
hdxyi garaa ra' mooza, tin gudxihlli la'h ra' ba, ya guzo'baloh
gudxihlli la'h ra' bwiinn nin luulchima guyuu'tii loh dzi'n cun
ya zi'chi guza'loh lu'h chiilli lu'h la'h ra' bwiinn ra' nin mwer
guyuu'tii ra' loh dzi'n.”
9 Pwihsi lwehgu gwabiiga ra' mooza ra' nin guyuu'tii loh
dzi'n ziga chi'h xcaga'yu gudxyih ya garaa ra' mooza ra' chi
guhlla ra' ba ziga chi'h ruhnn mooza gahn tuhbi dxyih,
10 ya chin biga'ha hohra nin gahlla ra' mooza ra' nin
bwi'hnn dzi'n gaduhbi dxyih, bwi'hnn ra' ba lligaaba guyahlli
ru ñahlla ra' ba; per neezaa cada tuhbigah ra' ba guhlla ra' ba
zi'chi gahca xcweenta nin bwi'hnn ra' ba dzi'n.
11 Ya chin guzo'baloh cayahlla ra' ba chi'chi guzo'baloh
cadxyi'chinee ra' ba la'h ballwaa'n chi,

12 rahbi ra' ba: “Mooza ra' nin mwer guhlla ra' tuhbi si
hohra bwi'hnn ra' ba dzi'n nee ziga gahca cayahlla nu nnah
gudxihlli lu'h la'h ra' ba, nee la'h nu mahzi ru bati'dxiloh nu
loh gubihdxyilda'h nee bidi'hnn ru za nu dzi'n que la'h ra' ba
loh gaduhbi dxyih.”
13 Ya chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh ra' ba: “Mihgu ra', ayi
xi mweeyi cagasia'pitii'hihn yihca xchi'h tu. ¿Tayi ya bia'han
dxi'h nu'h balaaca gahlla tu tuhbi dxyih?
14 Pwihsi la'h xmweeyi tu chi'h dee' tin guldxiaa, laasii na'h
xclaa'dzihn chiillihn la'h ra' mooza nin luulchima guyuu'tii
loh dzi'n ziga gudxiillihn la'h tu,
15 laasii na'h rnabwa'n xmwee'yihn, o ¿gu rdxyi'chinee tu
na'h pur nin naan bwiinn za'ca?”
16 Ni'chin nnah nin naa ra' luulchimatii' gaca nin naa
mwergaloh; ya nin naa ra' mwergaloh nnah ni'chi gaca
luulchimatii' ra'.

Nin riohnna guñi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h zahchi Ñi'h
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

17 Ya loh nin zeezah Jesuhs loh neziuh para guihdxyi
Jerusalehn, gudihdxyi Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h cwee' zi
neziuh tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
18 —Pwihsi ziga rwa'ha tu nnah, zoo nu'h par loh guihdxyi
Jerusalehn hasta guti'dxi ra' bwiinn na'h nin naan Llii'n
Dxiohs nin naa ndxi'hw tin gaca'hn ntriehgu loh ra' bwiinn
nin rnabwa' ra' loh ra' bixohza ra' cun loh ra' mwehsu ra' nin
ruluu'yi ra' xlehyi Moisehs, ni'chi ra' guinaaba gachi'hn,
19 ya guti'dxi ra' ba na'h loh ra' bwiinn ziitu tin gullihdzinee
ra' ba na'h, nee neezaa guca'yahga ra' ba na'h cun cwarta,
cun guca'h za ra' ba na'h loh cruhzi; per chin dxiohnna dxyih
zabaanahn.

Dxyi'dxyi nin gunaaba xmaah Jacobo cun Jwahn
(Mr. 10.35-45)

20 Ya chi'chi gwabiiga xnaan llii'n Zebedeu tuhsi junta
cun garoopa llii'n ba gwabiiga ra' ba hasta zuu Jesuhs, ya
bazu'nllihbi ra' ba loh Ñi'h tin gunaaba ra' ba tuhbi bweni'hn
loh Ñi'h,
21 chi'chi rahbi Jesuhs loh xnaan ra' bi:
—¿Xi ni'ca xclaa'dzi lu'h?
Chi'chi rahbi naani'hn chi:
—Gunabwa' loh xquelrnabwa' lu'h tin soobaa tuhbi
llii'nahn xlahdu derehchu lu'h stuhbi bi xlahdu rrabwehsa
lu'h.
22 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—La'h tu nin ayi gaann tu xiñin rdxi'hn tu; ¿ta ruhnn tu lligaaba zuhnn tu gahn guti'dxiloh tu loh guelrza'cazii nin guti'dxiloon?

Chi'chi rahbi ra' ba:

—Zidi'hnn nu gahn.

23 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—La'h tu zuhnn tu gahn guti'dxiloh tu guelrza'cazii rii', per ziga rnaaba tu soobaa tu xlahdu derehchu'hn o xlahdu rrab-wehsa'hn, ayi na'h dxi'h na'pahn guelrnabwa' tin guni'hiñin la'h tu, sino que la'h ra' bwiinn ra' nin guliila Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' la'h ra' ba guica'ha ra' ban.

24 Ya chin bihn ra' za tsi'h xpwiinn Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' bidxyi'chinee ra' ba la'h ra' garoopa bwihtsi ra' ba,

25 ya chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Pwihsi la'h tu naann tu, loh ra' nin rnabwa' ra' rnabwa' ra' ba ziga chi'h zi naa xigaaba ra' ba, ya nin naa ziga bwiinn lasahca ra' loh ra' ba, ruhnnee ra' ba la'h ra' ba ziga chi'h zi nin xclaa'dzi ra' ba,

26 per la'h tu ayi zi'chi dxi'h gaca tu; mas cha'yi guunn bwiinn nin xclaa'dzi gaca lasahca loh tu, ziga tuhbi mooza zi,

27 nee bwiinn nin xclaa'dzi gaca mwergaloh loh tu nahpa gaca ba ziga mooza nin gullia'yi'hn ru lasahca loh tu,

28 laasii la'h Llii'n Dxiohs ayi bi' Ñi'h tin gaca tu mooza loh Ñi'h, sino que la'h Ñi'h bi' Ñi'h tin gaca Ñi'h mooza loh garaatii' bwiinn nee tin cun tihxi za Ñi'h chiilli Ñi'h xtuhlda ra' ziahan ra' bwiinn nin ta'h loh duhlda.

Jesuhs basiaca loh chiohpa bwiinn nin ayi biin loh ñi'h
(Mr. 10.46-52; Lc. 35-43)

29 Ya loh nin baria'h Jesuhs guihdxyi Jericoh, ziahan bwiinn gwana'hla la'h Ñi'h,

30 ya rwaa' neziuh chi zohba chiohpa bwiinn nin ayi riin loh Ñi'h, ya chin bihn ra' ba zeedii'dxi Jesuhs ri'chi, chi'chi guñi' ra' ba jwersiroo' rahbi ra' ba:

—¡Jesuhs Llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h la'h nu!

31 Ya bidxyi'chi ra' bwiinn rahbi ra' ba:

—¡Guldxiahcadxyii!

Per la'h ra' ba mahzi ru jweersi roo' rbwihdxyidxiah ra' ba:

—¡Llii'n guehtu Davihd, balasasto' lu'h la'h nu!

32 Chi'chi guzuhdxyiigah Jesuhs, chi'chi gunabwa' Ñi'h gwaca'ha ra' ba la'h ra' bwiinn chi, ya chin badzihn ra' ba hasta zuu Jesuhs, chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:

—¿Xini'ca xclaa'dzi tu gu'nnahn pur la'h tu?

33 Chi'chi rahbi ra' bwiinn nin rahca loh ra' ñi'h chi:

—Daada, xclaa'dzi nu guidia'ha nu.

34 Chi'chi balahsasto' Jesuhs la'h ra' ba, ya bidxi' Ñi'h loh
ra' ba ya hohra chi gahca ballaala loh ra' ba, ya seguihdu
zeena'hla ra' ba la'h Jesuhs.

21

Chin guyuu'tii Jesuhs rwaa' guihdxyi Jerusalehn ziga Rehyi
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Ya chin zeegadzihn gahxu'hn ra' ba guihdxyi Jerusalehn,
badzihn ra' ba tuhbi guihdxyi bi'tu'hn nin laa Betfageh, cwee'
dahan nin laa Olivo, ri'chi guxe'hla Jesuhs la'h chiohpa xpwi-
inn Ñi'h
2 rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulcheh loh rrandxu nin naa gahxu nezii', ri'chi zwa'ha
tu cadu'h tuhbi buhrra cun llii'n ma. Ya gulgaxachi ma tin
dxie'nee tu ma,
3 ya sidela chyulla guinaabadxyi'dxyi loh tu: "¿Xixnaa ca-
gaxachi tu buhrra ca?", gulgahbi loh ba: "Tuhbi Daada nin
mahzi rnabwa' cachi'hn la'h ma tin tsiiba ba ma", ya segui-
hdu gahca zusaa'n ra' ba dxie'nee tu ma.
4 Dee guhcan tin guzohba dxyi'dxyi ra' nin baca'h tuhbi
guehtu daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih chin baca'h
ba squii':
5 Gulgahbi loh ra' bwiinn guihdxyi Siohn: "Bwa'ha, la'h xrre-
hyi lu'h ze' nez loh tu ziga zi tuhbi bwiinn nado'laa'dzi,
dzi'ba ba tuhbi buhrri'hn, llii'n tuhbi maan nin ruhnn
dzi'n."
6 Ya gwah ra' xpwiinn Jesuhs tin bwi'hnn ra' ba ziga guhdzi
Jesuhs loh ra' ba,
7 ya gwanee ra' ba buhrra chi cun llii'ni'hn ma hasta zuu
Jesuhs, chi'chi badzii'ba ra' ba xahba ra' ba dihtsi ma tin loh
lahdxi chi guzohba Ñi'h dihtsi ma,
8 ya ziahan duxa ra' bwiinn rii ri'chi ya loh neziuh hasta
zeedii'dxinee buhrri'hn chi la'h Ñi'h gudxyihxi ra' ba xahba
ra' ba, ya snuhn ra' ba gudxyihxi llii'dzi yahga ra' nez
zeedii'dxi Ñi'h,
9 ya bwiinn ra' nin zee ñiidxiuu loh Jesuhs cun bwiinn ra' nin
ze'na'hla nez dihtsi Ñi'h rahbi ra' ba:
—¡Bwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca rrehyi llii'n Davihd! ¡Lasahca
duxa naa nin ze' pur xcweenta Yu'bi Dxiohs! ¡Rachiñi' za'ca
duxa nu'h pur xcweenta Dxiohs nin nuu dxibaa'!
10 Ya chin guyuu'tii Jesuhs guihdxyi Jerusalehn garaa ra'
bwiinn Jerusalehn chi badxyigaa' duxa loh ra' ba, ya ziahan
duxa ra' ba rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Chyu ni'ca?
11 Ya snuhn ra' bwiinn rahbi ra' ba:

—Laˈh ba nin naa Jesuhs, ndxiˈhw nin ruluuˈyi xchiˈdxyi Dxiohs nin zeˈ nez guihdxyi Nazaret xteenn Galilea.

Jesuhs basiaa laˈn guidoˈ rooˈ
(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

12 Ya chin guyuuˈtii Jesuhs laˈn guidoˈ rooˈ,
babweˈhedxiaˈhla Ñiˈh laˈh raˈ garaatiiˈ raˈ bwiinn raˈ nin
ruhnn guriˈxi cun nin riiziˈ raˈ xica laˈn guidoˈ, cun badiˈxi
za Ñiˈh xmweella raˈ bwiinn raˈ nin ruchaˈh raˈ xmweeyi raˈ
bwiinn, cun neezaa babweˈhe Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn raˈ nin
riigatooˈ palohma raˈ,
13 ya chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
—Loh Xchihtsi Dxiohs rñiˈ: “Yiidzihn gaca hasta cwidxyi-
guinaaba tu naˈh”, per laˈh tu cayuhnn tun ziga zi tuhbi
cwehva hasta riuuˈ raˈ gubaˈn.
14 Ya neezaa gwabiiga raˈ bwiinn raˈ nin rahca ñaaˈ raˈ ñiˈh
cun bwiinn raˈ nin rahca loh raˈ ñiˈh hasta zuu Jesuhs ya
basiaca Ñiˈh laˈh raˈ ba,
15 per chin bwaˈha raˈ bwiinn nin rnabwaˈ laˈh raˈ bixohza
raˈ cun mwehsu raˈ nin ruluuˈyi xlehyi Moisehs dziˈn rooˈ raˈ
nin cayuhnn Jesuhs, nee neezaa bihn raˈ ba riibwihdxyidxiah
raˈ biñiˈn laˈn guidoˈ squiiˈ: “¡Bwiˈhnntaaˈyi Dxiohs yihca lliiˈn
guehtu Davihd!”, chiˈchi mahzi ru bidxyiˈchi duxa raˈ ba
16 ya rahbi raˈ ba loh Jesuhs:
—¿Gu rihn luˈh nin riiñiˈ raˈ niˈca raˈ?
Chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Laˈn rihn, per ¿ta nagahdxi guˈlda tu loh Xchihtsi Dxiohs
hasta rñiˈ squiiˈ: “Cun xchiˈdxyi raˈn nin ruˈlda raˈ biñiˈniˈhn
raˈ cun bweeˈzuˈhn raˈ nin reeˈ duuda guluuˈyi Luˈh balaaca
guelrnabwaˈ nin nahpa Luˈh.”?
17 Ya chiˈchi basiaˈhangah Ñiˈh laˈh raˈ ba riˈchi, chiˈchi
gunaˈzu nehza Ñiˈh para guihdxyi Betania; riˈchi batiˈdxi
gueˈla Ñiˈh.

Jesuhs guluuˈdii laˈh yahga ñiigu nin ayi gucah ñiigu loh ñiˈh
(Mr. 11.12-14, 20-26)

18 Ya tuhbi rsiiyi chin gubiaˈgarii Jesuhs loh guihdxyi
Jerusalehn, bieˈsuh bichiaˈhan Ñiˈh,
19 ya cweeˈ neziuh bwaˈha Ñiˈh zohba tuhbi llaaˈn yahga
ñiigu ya gwabiigagah Ñiˈh cweeˈhen, per ganaalla batahga caa
loh yahga chi, ya chiˈchi rahbi Ñiˈh loh yahga chi:
—Nin stuhbi ayi ru guibiaˈgarii guicah ñinahxi loh luˈh.
Ya hohra chi gahca gubihdzi yahga ñiigu chi,

20 ya chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h nin guhca ri'chi badxyi-
gaa' duxa loh ra' ba ya gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi
ra' ba:
—¿Xa guhca xinaa gubihdzi yahga ñiigu ca lwehgu gahca?
21 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu sidela la'h tu riachiisto' tu
xchi'dxyi Dxiohs nee ayi guunn chiohpa sto' tu, ayi nin
bwi'hnn si dxi'hn cun yahga ñiigu rii' gaca guunn tu sino que
neezaa loh tuhbi dahan gahbi tu: "Biya'dxu ri'ca tin bala'ha
yi'h loh ñihsado'", zahca gacan,
22 ya garaa ra' nin guinaaba tu loh Dxiohs chin cwidxyi-
guinaaba tu Ñi'h, gaduhbi sto' tu gulchechii sto' tu, tin zi'chi
zica'ha tu nin guinaaba tu.

Gunaabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Jesuhs
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

23 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi rii', chi'chi
guyuu'tii Ñi'h la'n guido' roo', ya gaduhbi nin nuu Ñi'h la'n
guido' roo' chi chi'chi gwabiiga ra' bwiinn nin rnabwa' la'h ra'
bixohza cun bwiinn guuhla ra' xteenn bwiinn Israel ra' hasta
zuu Jesuhs, ya gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Cun chyu xquelrnabwa' cayuhnn lu'h ni'ca ra'? ¿Chyu
bani'hi guelrnabwa' ca yi'h?
24-25 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Neezaa na'h guina'badxyi'dxyi'hn tuhbi dxyi'dxyi loh tu:
¿Chyu guxe'hla la'h Jwahn bie'garo'bañihsa ba? ¿Ta Dxiohs
guxe'hla la'h ba o tuhbi bwiinn zi? Sidela la'h tu chixtee'
tu loon guelgunabadxyi'dxyi rii', neezaa na'h zidxixtee'hehn
loh tu cun chyu xquelrnabwa' ruhnn ra'n garaa ra' dzi'n ra'
rii'.
Ya hohra chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba
rahbi ra' ba:
—Sidela la'h nu'h guidi'tsi nu'h: "Dxiohs guxe'hla la'h
Jwahn", chi'chi nnaa ba loh nu'h: "¿Xixnaa chi'h ayi
bazo'badxiahga tu xchi'dxyi ba?",
26 nee ayi za nuu guidi'tsi nu'h: "Tuhbi bwiinn zi guxe'hla
la'h Jwahn", laasii rdxyihbi nu'h la'h ra' bwiinn guihdxyi,
laasii garaa ra' ba nahpa ra' ba la'h Jwahn ziga daada nin rñi'
xchi'dxyi Dxiohs.
27 Ni'chin rahbi ra' ba:
—Ayi chyu gaann chyu guxe'hla la'h Jwahn.
Pwihsi chi'chi rahbi za Ñi'h:
—Ayi za chixtee'hehn loh tu chyu guxe'hla na'h cayu'nnahn
dzi'n ra' rii'.

Cweenta xteenn chiohpa llii'n tuhbi bwiinn nin
bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs

28 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs rahbi Ñi'h:

—¿Xi lligaaba ruhnn tu pur dxyi'dxyi ra' rii'? Tuhbi ndxi'hw guyuu' chiohpa llii'nga'n ba, ya rahbi ba loh nin naa llii'n galoh ba: “Xii'hihn, gwagui'hnn dzi'n loh xuun hasta rii ra' yahga uhva ra'.”

29 Chi'chi rahbi llii'n ba loh ba: “¡Ayi chaa'hahn!”, per ya loh zuu gahca bi bwi'hnn bi lligaaba gwah bi.

30 Ya chi'chi gwagañi' ba loh stuhbi llii'n ba, ya zi'chi gahca rahbi ba loh bi, ya rahbi bi loh ba: “Yoo, daada; la'n chaa'ha”, per ayi gwah bi.

31 Ya loh garoopa bi, ¿cuun tuhbi bi nin bazo'badxiahga xchi'dxyi xpaah ra' bi?

Chi'chi rahbi ra' ba:

—Nin mwer guñi' ba loh ñi'h.

Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, la'h ra' bwiinn ra' nin ruteesa xmweeyi Roma cun gunna'h dxaaba ra' la'guñiidxiuu ra' guyuu'tii loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs que la'h tu,

32 laasii la'h Jwahn nin baro'bañihsa bie'galuu'yi la'h tu xa nahpa guibahan tu, per la'h tu ayi gwachiisto' tu la'h Jwahn; per la'h ra' bwiinn nin ruteesa mweeyi cun gunna'h dxaaba ra' gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jwahn. Per la'h tu nicala bihn tu dxyi'dxyi ra' rii' ayi bacha'h tu xigaaba tu tin ñachiisto' tu.

Cweenta xteenn mooza ya'dxi ra' nin bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs (Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

33 ’Gulgaca'dxiahga stuhbi cweenta rii': Tuhbi ballwaa'n xteenn taayii loh yuh bwi'hnn biñih ba yahga uhva ra', ya bwi'hnn ban lee' neezaa guda'hn ba tuhbi guii'dxyu tin guh-can hasta guxi'h ba uhva ra'; neezaa bwi'hnn ba tuhbi torre loh xuh ba, chi'chi badi'hi ba loh xuh ba garoolda la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn dzi'n, zee chi'h ba zihtu.

34 Ya chin biga'ha dxyih nin gabwe'he ra' ba xli'hn ra' ba, chi'chi guxe'hla ballwaa'n chi paaldaa ra' xmooza ba tin zeegalli'hi ra' ba li'hn nin guica'ha ba loh ra' bwiinn ra' nin guu'n loh xuh ba garoolda,

35 per la'h ra' bwiinn ra' chi xlawaa'ha ñudi'hi ra' ba li'hn nin ñica'ha ballwaa'n chi la'la'ga'h guna'zu ra' ba la'h ra' xmooza ba gudxi'ldxyihdxyi ra' ba paaldaa ra' ba ya spaaldaa ra' ba gudxiinn ra' ba, ya spaaldaa ra' ba basihdzi dxiah ra' ba,

36 ya chi'chi gulu'nehza ballwaa'n chi ziahan ru xmooza ba, per la'h ra' bwiinn ra' nin guu'n loh xuh ballwaa'n chi zi'chi gahca bwi'hnnee ra' ba la'h xmooza ra' ba chi ziga za bwi'hnnee ra' ba la'h nin naa ra' galoh.

37 Ya pur luulchima gulu'nehza ba la'h yu'pi llii'n ba
laasii bwi'hnn ba lligaaba nasto' ba: “Zuzo'badxiahga ra' ba
xchi'dxyi llii'nahn.”
38 Per chin bwa'ha ra' bwiinn ra' nin guu'n loh xuh ball-
waa'n chi garoolda la'h llii'n ba, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
“Bwa'ha, dee chi sihn naa nin guica'ha gaduhbi loh yuh rii';
gulchoo'ho gachidxiinn nu'h la'h bi tin la'h nu'h gachica'ha
nu'h gaduhbi loh yuh rii'.”
39 Pwihsi guna'zu ra' ba la'h bi, chi'chi babwe'he ra' ba la'h
bi nez rwaa' yuh chi, ya nez chi gudxiinn ra' ba la'h bi.
40 Yannah chin dxie'guia'ha ballwaa'n xteenn loh yuh chi,
¿xini'ca gunnee ba la'h ra' bwiinn nin guu'n loh xuh ba
garoolda?
41 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Zidxiinn ba la'h ra' bwiinn ya'dxi ra' chi, ya gudi'hi ba loh
yuh chi gaan ra' spaaldaa ra' bwiinn nin rñaloh gudi'hi li'hn
nin guica'ha ba.
42 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi'
squii'?:
Dxiah nin ayi biuu'sto' ra' mwehsu albañihyi, dxiah chi naa
dxiah nin rzohba xchihn yuu' nin ria'ha.
Dee' nin bwi'hnn Dxiohs, nin naa tuhbi dzi'n nin gadxyigaa'
loh nu'h.
43 ’Pwihsi ni'chin nin rñi'n loh tu ziapitii guelrnabwa'
xteenn Dxiohs loh tu ya zidii'dxin loh ra' bwiinn nin dxiu'n
ntriehgu li'hn xteenn guelrnabwa' chi loh Dxiohs,
44 ya chyu chi'h zi bwiinn nin dxiaaba yihca dxiah chi
zahca ba ziahan taa'ha, ya sidela la'h dxiah chi dxiaaba yihca
bwiinn zusiu'yin la'h ra' ba.
45 Ya chin bihn ra' bwiinn ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza
cun bwiinn fariseu ra' dxyi'dxyi chi gwasaa ra' ban laasii
yihca ra' ba guñi' Ñi'h,
46 ya guclaa'dzi ra' ba ñina'zu ra' ba la'h Jesuhs hohra chi
gahca, per bidxyihbi ra' ba la'h ra' bwiinn laasii bwiinn
ra' ruhnn ra' ba lligaaba naa Jesuhs tuhbi bwiinn nin rñi'
xchi'dxyi Dxiohs.

22

Cweenta xteenn tuhbi saa'

1 Ya guzo'baloh guñi' la'ga'h Jesuhs stuhbi cweenta rahbi
Ñi'h:
2 —Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga tuhbi rrehyi nin
bwi'hnn tuhbi saa' par llii'n ba,
3 ya guxe'hla ba xmooza ba yihdzi nin bidu'hun ra' chee ra'
saa', per ayi gunnah ra' ba ñi' ra' ba,

4 ya chi'chi guxe'hla la'ga'h rrehyi chi spaaldaa ra' xmooza
ba ya rahbi ba loh ra' xmooza ba squii': "Gulguiñi' loh
ra' bwiinn nin bidu'hun: la'h guelwahw naa listu la laasii
gudxi'nnahn xcuu'n ra'n cun xquidxa'h ra'n nin basa-
roo'zahn, yannah la'h guelwahw naa la, ni'chin gultaa' saa'."
5 Per la'h ra' bwiinn nin bidu'hun chi ayi gwah ra' ba; tuhbi
bwiinn chi sola loh xuh ba gwah ba dxyih chi, ya stuhbi ba
loh guelguri'xi ba gwah ba dxyih chi,
6 ya snuhn ra' ba guna'zu ra' ba la'h ra' xmooza rrehyi,
gudxi'ldxyihdxyi ra' ba la'h xmooza rrehyi chi'chi gudxiinn
ra' ba la'h ra' mooza ra' chi.
7 Ya chi'chi bidxyi'chi duxa rrehyi chi ya gunabwa' ba
la'h ra' suldahdu ba gwachiin la'h ra' bwiinn ya'dxi chi cun
neezaa gunabwa' ba guca'dxih ra' ba lahdxyi ra' bwiinn
ya'dxi ra' chi.
8 Ya chi'chi rahbi rrehyi chi loh ra' xmooza ba: "La'h garaa
naa para saa', per la'h ra' bwiinn ra' nin bidu'hun ra' ayi
ballu'yi ra' ba ñah ra' ba saa';
9 ni'chin nnah gulcheh loh neziuh roo' ra' ya bwiinn chi'h
zi nin gadxi'loh tu gulta'nee ra' ba loh saa' rii'."
10 Ya chi'chi biria'h ra' xmooza ba chi zee ra' ba loh neziuh
ra' ya bwiinn chi'h zi ra' nin badxi'loh ra' ba nicala bwiinn
nadxaaba ra' cun bwiinn za'ca ra' gwanee ra' ba loh saa', ya
zi'chi hasta bagadxah ra' bwiinn nez bwi'hnncha'yi rrehyi
chi guelwahw,
11 ya chin guyuu'tii rrehyi chi gwaguia'ha ba loh ra' bwiinn
nin gwaca'ha ra' xmooza ba nez neziuh ra', chi'chi bwa'ha ba
loh tuhbi bwiinn nin dxa'ga loh ra' bwiinn chi ayi nahcu ba
lahdxi ziga nin nahcu ra' bwiinn saa' ra' chi.
12 Chi'chi rahbi ba loh bwiinn chi: "Mihgu, ¿xaloh guyuu'tii
lu'h rii' nee ayi nahcu lu'h lahdxi nin nahcu ra' bwiinn saa' ra'
nin rii' ra' rii'?" Ya cun ayi basia'garii bwiinn chi dxyi'dxyi,
13 ya chi'chi rahbi rrehyi chi loh ra' xmooza ba: "Gul-
gachi'bidu'h ñaa'-naa bwiinn ca tin gulgala'ha ba loh nacahyi
hasta guti'dxiloh ba guelrza'cazii hasta gahw lahyi ba cun
nalasa duxa gu'n ba",
14 laasii ziahan ra' ba gacarihdxyi per gullia'yi'hn naa ra'
nin guibwi'hi.

*Basia'garii Jesuhs dxyi'dxyi pur mweeyi nin rutiaa'ha bwi-
inn ra' xcweenta impweestu*
(Mr. 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi
gwabiiga ra' bwiinn fariseu ra' hasta zuu Jesuhs laasii bia'han
dxyi'dxyi ra' ba chi'hyi ra' ba xa guñihchi Jesuhs pur dxyi'dxyi
nin rñi' Ñi'h,

16 pwihsi chi'chi guxe'hla ra' ba paaldaa ra' xpwiinn ra' ba
nin guunn ziga zi bwiinn za'ca tin gunaabadxyi'dxyi ra' ba
loh Ñi'h cun paaldaa ra' za xpwiinn Herodes, tin guiñi' ra' ba
loh Ñi'h squii':
—Mwehsu, naann nu xnehza rñi' lu'h nee ruluu'yi za lu'h
zigapa'h naa xnehza xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, nee ayiza
rwa'ha za'ca lu'h loh tuhbi bwiinn ya stuhbiga'h ba gwa'ha
dxaaba lu'h loh ñi'h.
17 Yannah gunnah loh nu, ¿ta zachidxihlli nu o ayi chyu
chiilli mweeyi xcweenta impweestu loh rrehyi César?
18 Per Jesuhs la'h Ñi'h guhcabwa' la xi lligaaba nuu ra' ba,
ni'chin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Bwiinn dxixi'hw ra', ¿xixnaa xclaa'dzi tu guunn tu prehba
na'h?
19 Gulgaluu'yi na'h tuhbi xmweeyi tu na'h nin rdxihlli tu
xcweenta impweestu loh César.
Chi'chi baluu'yi ra' ba tuhbi mweeyi nin laa denariu la'h
Ñi'h,
20 ya gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Chyu yihca dee' caa loh mweeyi rii', nee cun dxyi'dxyi
nin caa lohon, nee chyu laa dee'?
21 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Yihca César.
Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Pwihsi gulgadi'hi la'h César nin naa xteenn ba, nee gul-
gadi'hi za la'h Dxiohs nin naa xteenn Ñi'h.
22 Ya chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' rii', badxyigaa' duxa loh
ra' ba, ya chi'chi basaa'n ra' ba la'h Ñi'h ziaa ra' chi'h ba.

*Basia'garii Jesuhs dxyi'dxyi xcweenta guelgabahan ra' bwi-
inn guuchi.*
(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)
23 Ya la'n dxyih chi gahca, badzihn ra' nuhn bwiinn saduceu
ra' loh Jesuhs, ya bwiinn saduceu ra' chi ruhnn ra' ba lligaaba
ayi gabahan ra' bwiinn guuchi,
24 chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Mwehsu, basia'hannee Moisehs dxihtsi la'h nu'h loh chi
rñi': "Sidela la'h chyuulla tuhbi ndxi'hw gachi ba nee ayi chyu
llii'n ba guyuu', nahpa guica'ha bwihtsi ba la'h xcunna'h ba
nin bia'han viuhda tin chuu llii'n ba xcweenta bwihtsi ba nin
guhchi."
25 Pwihsi loh nu guyuu' gahdzi bwihtsi bwiinn ndxi'hw
ra', nin mwergaloh chi bachinaa ba, ya guhchi ba, ya ayi
chyu llii'n ba guyuu'. Pwihsi basia'han ba xcunna'h ba, ya
seguihdu guca'ha bwihtsiraroopa ba la'h gunna'h chi,

26 per ayi chyu llii'n bwihtsiroopa ba chi guyuu', chi'chi
guca'hala'ga'h bwihtsi riohnna ba la'h gahca gunna'h chi,
zi'chi gahca za ayi chyu llii'n ba guyuu' cun gunna'h chi, ya
hasta basaa' gagaadzii bwihtsi ra' ba guca'ha la'h gunna'h chi
per ayi chyu llii'n ra' ba guyuu'tii',
27 ya pur luulchima guhchi garaa ra' ndxi'hw ra' nin
guca'ha la'h gunna'h chi neezaa gunna'h chi guhchi.
28 Yannah, chin gabahan ra' ba loh guelguhchi, ¿cuunpa'h
xchi'h loh gagaadzii ra' ndxi'hw ra' chi naa che'hla gunna'h
chi, laasii garaa ra' ba guca'ha ra' ba la'h gunna'h chi?
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu rche'h duxa yihca tu laasii ayi nu'nbwa' za'ca tu
loh Xchihtsi Dxiohs nee ayi za nu'nbwa' tu xa naa guelrn-
abwa' xteenn Dxiohs,
30 laasii chin gabahan ra' bwiinn guuchi nin guhchi,
ndxi'hw cun gunna'h ayi ru guchinaa ra' ba, laasii gaca ra' ba
ziga zi aanjla ra' nin rii dxibaa' nnah,
31 ya ziga gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, ¿ta nagahdxi
gu'lda tu loh dxihtsi hasta caa nin guñi' Dxiohs rahbi Ñi'h:
32 "Na'h naan Xchiohs Abrahn, Xchiohs Isaac, cun Xchiohs
Jacob"? ¡Ni'chin Dxiohs ayi naa Ñi'h Xchiohs ra' bwiinn
guuchi sino que naa Ñi'h Xchiohs ra' bwiinn ra' nin gaca
nabahan ra' para tu'pazi!
33 Ya chin bihn ra' bwiinn dxyi'dxyi ra' nin guñi' Jesuhs
badxyigaa' duxa loh ra' ba pur dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Ñi'h.

Xchi'dxyi Moisehs nin lasahcaru
(Mr. 12.28-34)

34 Ya chi'chi badiaa'ha ra' bwiinn fariseu ri'chi laasii bihn
ra' ba basiahcadxyii Jesuhs la'h ra' bwiinn saduceu ra',
35 ya ni'chin tuhbi mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs,
para guunn ba prehba la'h Jesuhs, gunaabadxyi'dxyi ba rahbi
ba:
36 —Mwehsu, ¿cuun nin naa dxyi'dxyi nin gunabwa' Dxiohs
nin naa mahzi lasahca loh lehyi?
37 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—"Gaca nadzii'hi lu'h Xtaada Dxiohs lu'h cun gaduhbi sto'
lu'h, cun gaduhbi xaalma lu'h, nee cun gaduhbi xigaaba za
lu'h."
38 Dxyi'dxyi rii' nin gunabwa' Dxiohs naa dxyi'dxyi nin
mahzi lasahca loh garaa nin naa xchi'dxyi Dxiohs;
39 ya nin raroopan rñi' squii': "Gaca nadzii'hi lu'h lasaa' lu'h
ziga nadzii'hi za lu'h yi'h gahca."
40 Pwihsi garoopa dxyi'dxyi rii' xteenn xlehyi Moisehs naa
ziga dulbaa' loh ra' snuhn ra' dxyi'dxyi lehyi, ziga xlehyi

guehtu Moisehs o ziga xlehyi ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih.

¿Chyu llii'n la'h Crixtu?
(Mr. 12.35-37; Lc. 41-44)

41 Ya gaduhbi nin rii gahca ra' bwiinn fariseu ra' ri'chi, gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba
42 rahbi Ñi'h:
—¿Xi lligaaba ruhnn tu pur Crixtu? ¿Chyu naa llii'n ñi'h la'h Crixtu?
Chi'chi rahbi ra' ba:
—Llii'n guehtu Davihd.
43 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xixnaa chi'h baze'ta guehtu Davihd, chin basañi' Spíritu Saantu yihca ba? Rahbi ba: "Daada naa Crixtu loh ba", laasii la'hgahca guehtu Davihd rahbi ba:
44 Daada Dxiohs rahbi loh nin naa Daada loon:
"Guzohba xlahdu nanchiin hastayi gadzihn dxyih nin gutsii'gahn garaa bwiinn nin rdxyi'chinee yi'h hasta zuu ñaa' lu'h tin gacabwa' ra' ba yi'h naa lu'h nin rnabwa' garaatii'."
45 ¿Xaalla gaca chi'h Crixtu llii'n guehtu Davihd sidela la'h gahca guehtu Davihd guñi' Crixtu naa Daada loh ba?
46 Ya nin tuhbi ra' ba ayi guhca ñusia'garii nin tuhbi dxyi'dxyi loh Jesuhs, ya desde dxyihyi chi nin stuhbi ra' ba ayi biaalla ñinaabadxyi'dxyi xiilla stuhbi dxyi'dxyi loh Jesuhs.

23

Jesuhs baluu'yi xapa'h naa xmohda ra' bwiinn fariseu cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs
(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Chi'chi guzo'baloh cañi'nee Jesuhs la'h ra' bwiinn cun la'h ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h:
2 —Mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cun bwiinn fariseu ra' ruluu'yi ra' ba ziga naa xlehyi Moisehs.
3 Pwihsi rñi'n loh tu gulgazo'badxiahga xchi'dxyi zi ra' ba per ayi chezahnee tu xmahn ba, laasii la'h ra' ba rñi' ra' ba tuhbi dxyi'dxyi mahzi guriinyi nin rare'caa ra' ba ruhnn ra' ba.
4 ¿Xixnaa rusagu'a ra' ba nin naa'ha la'h ra' bwiinn nin ayi chipa ra' bwiinn, ya la'h ra' ba nin tuhbi bacwihnaa ra' ba ayi rñi'bi ra' ban?
5 Ruhnn ra' ba squii' tin rdxi'hyi ra' ba nez gadxyigaa' loh ra' bwiinn nin ruhnn ra' ba, nee riuu' za sto' ra' ba rcah dxyi'dxyi ra' nin caa loh Xchi'dxyi Dxiohs locah ra' ba cun nez rwaa' llehcu ra' ba loh xahba ra' ba, nee neezaa ruhnn guroo' ra' ba

luhlla xahba ra' ba tin guluu'yi ra' ba bwiinn za'ca duxa ra' ba loh snuhn ra' bwiinn,
6 nee rdxi'hyi za ra' ba nez rzohba ra' ba delantatii' hasta rahca guelwahw za'ca nee zi'chi gahcaza ruhnn ra' ba la'n guido' bi'tu'hn ra' hasta radiaa'ha ra' bwiinn Israel puur delantatii' riasohba ra' ba,
7 nee xclaa'dzi za ra' ba garaa ra' bwiinn chi'h zi nin gadxa'ga la'h ra' ba loh neziuh gugahpa Dxiohs la'h ra' ba cun gaduhbi sto' ra' ba nee tin guiñi' za ra' bwiinn loh ra' ba: "Mwehsu", ni'chi xclaa'dzi ra' ba.
8 Ya rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Per la'h tu ayi chi'hyi tu canehza guiñi' bwiinn ra' loh tu: "Mwehsu", laasii tuhbi dxi'h xmwehsu tu naa Crixtu,
9 nee ayi za guiñi' tu loh chyuulla: "Paah" loh guidxyiyuh laasii tuhbi dxi'h Xtaada tu nuu'; la'h Ñi'h nuu dxibaa'.
10 Nee nin ayi za chi'hyi tu canehza guiñi' bwiinn loh tu: "Ballwaa'n", laasii la'h dxi'h Crixtu naa Ballwaa'n.
11 Bwiinn nin mahzi dzi'baloh loh tu nahpa gaca ba ziga mooza loh ra' snuhn ra' bwiinn
12 laasii bwiinn nin ruhnn lligaaba gaca lasahca ayi gaca lasahca ba, per bwiinn nin gaguu'dzi sto' ñi'h zahca lasahca ba.
13 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn:
—¡Prohbi la'h tu, mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun bwiinn fariseu ra', bwiinn dxixi'hw ra'! La'h tu ayi nnaa tu guixaala tu rwaa' yuu' hasta naa guelrnabwa' xteenn Dxiohs tin chu'tii ra' snuhn ra' bwiinn, nee neezaa la'h tu ayi nnaa tu chu'tii tu loh xnehza Dxiohs nin ayi za rusaa'n tu chu'tii ra' bwiinn ra' nin xclaa'dzi chu'tii ra'.
14 '¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun bwiinn fariseu ra', bwiinn dxixi'hw duxa ra'! ¿Xixnaa rusia'pitii tu yihdzi ra' gunna'h viuhda ra' ya lwehgu gahca rbwihdxyirnaaba tu loh Dxiohs xchihroo'? Per nin cabweeza la'h tu ziroo' ru guelrza'cazii dxiaaba yihca tu.
15 '¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun fariseu ra', bwiinn dxixi'hw bwiinn nahda ra'! La'h tu ca'nzaa tu loh guihdxyi ra' cun rdii'dxi za tu stuhbi lahdu loh ñihsado' ra' tin cañi'nee tu bwiinn ra' tin gaann ra' ba Dxiohs ziga ruluu'yi tu, ya chin ruhnn tu gahn riuu'tii ba loh xcweenta ziga ruluu'yi tu, ruhnn tu ba ziga naa xigaaba tu mas chiohpa rutsiiga tu la'h bwiinn chi gabihldxyi hasta caa tu bwa' la'h tu.
16 '¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' cun fariseu ra' nin naa ra' ziga bwiinn dxie'pa ra'! Rñi' tu rahbi tu: "Bwiinn nin rñi' chihpa: Pur lah guido' roo' zu'nnañin, bwiinn chi ayi nahpa guza'loh ba dxyi'dxyi nin guñi' ba, per sidela guiñi' chihpa ba:

Pur ohro xteenn guido' roo' zu'nnañin, bwiinn chi sihn nahpa
guza'loh xchi'dxyi ba nin guñi' ba.”
17 ¡Bwiinn nahda ra' bwiinn dxie'pa ra'! ¿Cuun nin lasahca
ru? ¿Ta ohro o guido' nin ruhnntaa'yi yihca ohro?
18 Nee neezaa rahbi tu: “Sidela chyulla guiñi' chihpa: Pur
lah bacu'ga xteenn guido' roo' zu'nnañin, bwiinn chi ayi xi
guilasahca xchi'dxyi ba, per sidela la'h bwiinn chi rñi' chihpa
ba: Pur lah guhn nin dzi'ba loh bacu'ga chi zu'nnañin, bwiinn
chi nahpa guza'loh xchi'dxyi ba nin guñi' ba.”
19 ¡Bwiinn nahda ra' bwiinn dxie'pa ra'! ¿Cuun nin lasahca
ru? ¿Ta guhn, o bacu'ga nin ruhnntaa'yi la'h guhn?
20 Pwihsi bwiinn nin rñi' chihpa pur bacu'ga nee pur nin
dzi'ba yihcan rñi' chihpa ra' ba;
21 ya bwiinn ra' nin rñi' chihpa pur guido' ayi rñi' chihpa ba
pur guido' si sino que nee pur la'h Dxiohs nin nuu ri'chi;
22 nee ra' za bwiinn nin rñi'chihpa pur llaa'ndxibaa',
neezaa rñi' chihpa ba pur yahgaxiiyi xteenn Dxiohs cun la'h
za Ñi'h.
23 ’¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun
fariseu ra', bwiinn dxixi'hw ra'! La'h tu rdxihlli tu tuhbigah
tantu yihca tuhbi tsi'hgah loh Dxiohs xcweenta menta, anihs,
cun cumihn; per ayi ruzo'badxiahga tu dxyi'dxyi lehyi ra' nin
mahzi lasahca ziga guelnabahan nayaa nee ziga guelralah-
sasto' la'h bwiinn, nee cun guelriachiisto' xchi'dxyi Dxiohs.
Dee ra' nahpa guunn tu nee snuhn ra' xchi'dxyi lehyi chi.
24 ¡La'h tu, nin naa ra' ziga bwiinn dxie'pa ra' nin xclaa'dzi
guluu'yi neziuh! Mahzi riuu' tu dxyi'dxyi lehyi nin gulliaa'ha
lasahca per dxyi'dxyi nin lasahca duxa ayi riuu' tu ayi ria'zi
tun, naa tu ziga bwiinn nin rbwe'he tuhbi balaaza loh xplahtu
ñi'h nee ¡chi'chi rahbii ba tuhbi camehyu!
25 ’¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun
fariseu ra', bwiinn nahda bwiinn dxixi'hw ra'! Pwihsi la'h
tu rdxi'bi tu nez dihtsi xiilla nin guee tu ñihsa la'n ñi'h cun
plahtu, per nez la'n lasto' tu gadxah chihpa guelguba'n cun
garaaloh lligaaba dxaaba nin ruhnn tu.
26 Bwiinn fariseu dxie'pa ra', galoh chi'bi tu nez la'n nin
guee tu nin gahw tu tin zi'chi dxiaa gaduhbin.
27 ’¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun
bwiinn fariseu ra', bwiinn dxixi'hw duxa ra'! Naa tu ziga zi
ba' ra' nin da'bi guii'w dihtsi ñi'h ya rluu'yi za'can per la'n ba'
chi ganaalla dzihta bwiinn guuchi nuu la'nan cun garaaloh
nin ayi gallu'yi ra'.
28 Zi'chi naa tu la'h tu; nez dihtsi tu rluu'yi tu bwiinn za'ca
tu loh ra' bwiinn, per la'n lasto' tu mahzi gadxah chihpan

dxyi'dxyi dxixi'hw ra' nee sola nuu za'bitii' tu loh zi ra' nin
naa xigaaba tu.
29 ’¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun bwi-
inn fariseu ra', bwiinn dxixi'hw ra'! La'h tu ruhnncha'yi tu
xpa' ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih
neezaa rzuhcha'yi tu xpa' ra' bwiinn za'ca,
30 ya chi'chi rñi' tu rahbi tu: “Sidela la'h nu'h ñuu' ra' nu'h
la'n dxyih ra' nin guyuu' ra' xtaada guldoo' ra' nu'h, ayi chyu
ñahcanee la'h ra' ba tin ñachidxiinn ra' nu'h la'h ra' daada ra'
nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.”
31 Ya cun garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' la'h gahca tu rahcabwa'
tu naa tu llahga ra' guehtu xtatitaroo' tu nin gudxiinn la'h ra'
guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih,
32 ¡ni'chin neezaa tu gulgaza'loh dzi'n ra' nin bwi'hnn
ra' xtatita ra' tu nin gudxiinn la'h ra' bwiinn ra' nin guñi'
xchi'dxyi Dxiohs!
33 ’¡Bwiinn ra' nin naa ra' ziga zi bwe'lda ra'! ¡Llii'n nin naa
ziga bwe'lda ña'laa'dzi ra'! ¿Xa guunn tu tin ta'h tu tin ayi chee
tu gabihldxyi?
34 Laasii na'h zi'xe'hla'hn xpwiinn ra'n nin guiñi'
xchi'dxyi'hn cun bwiinn nin gapa ra' guelnaann ra', cun
mwehsu ra', per la'h tu zidxiinn tu paaldaa ra' ba cun guca'h
ra' tu ba loh cruhzi, ya snuhn ra' ba childxyihdxyi tu la'n
guido' bi'tu'hn ra' hasta radiaa'ha tu, nee guica'na'hla za tu
la'h ra' ba guihdxyi cun guihdxyi ra'.
35 Ni'chin yihca tu dxiaaba gallee llarihn bwiinn za'ca ra'
nin billi'hi loh guidxyiyuh desde llarihn guehtu Abel has-
tayi llarihn guehtu Zacarías llii'n Berequías nin gudxiinn ra'
xtaada guldoo' tu la'n guido' hasta naa bacu'ga.
36 Ni'chin nin guchiin nin rñi'n loh tu garaa ra' llarihn ra'
bwiinn ra' rii' dxiaaba yihca ra' bwiinn nin rii nabahan loh
guidxyiyuh nnah.

Bi'n Jesuhs pur guihdxyi Jerusalehn
(Lc. 13.34-35)

37 Rahbi za Jesuhs:
—¡Prohbi za la'h tu bwiinn guihdxyi Jerusalehn! Rdxiinn tu
la'h ra' daada ra' nin ze'galuu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h tu cun,
rsi'dzi dxiah tu yihca daada ra' nin rxe'hla Dxiohs guluu'yi
xchi'dxyi Ñi'h la'h tu. ¡Ziahanla guclaa'dzihn ñutiaa'hahn la'h
ra' xpwiinn lu'h Jerusalehn, ziga zi rutiaa'ha dxiidxi cu'ca
llii'n ma la'n xihyi ma, per ayi gunnah ra' ba!
38 Ni'chin nnah nahpa zia'han da'tsi xquido' roo' tu,
39 nee rñi'n loh tu ayi ru guibia'garii gwa'ha tu na'h sola
hastayi gadzihn dxyih nin gahbi tu: “Bwi'hnntaa'yi Dxiohs
yihca bwiinn nin ze' pur lah Ñi'h nin ca'ha Ñi'h.”

24

Guñiʼxgah Jesuhs zibwih guidoʼ rooʼ guihdxyi Jerusalehn
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ya chin bariaʼh Jesuhs laʼn guidoʼ tin guziaa Ñiʼh stuhbi
nehza, chiʼchi gwabiiga raʼ xpwiinn Ñiʼh loh Ñiʼh tin rahbi raʼ
ba ziga xñah guidoʼ rooʼ chi,
2 ya chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ ba:
—¿Ta riiywaʼha tu xa xñah guidoʼ ca nnah? Per rñiʼn loh tu
zadzihn dxyih nin cwih garaa raʼ nin riiywaʼha tu nnah, nee
nin tuhbi dxiah nin dziʼba yihca lasaaʼ ca ayi dxiaʼhancaa.

Sehn raʼ nin guluuʼyiloh chin gaca jwisi
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

3 Ya chiʼchi gwanee Ñiʼh laʼh raʼ xpwiinn Ñiʼh yihca tuhbi
dahan nin laa Olivo, ya loh nin zohba Jesuhs riʼchi, chiʼchi
rahbi raʼ xpwiinn Ñiʼh loh Ñiʼh mwedxi ralaʼn:
—Xclaaʼdzi nu nnaa luʼh loh nu cuuca gaca raʼ niʼchi raʼ;
¿xa naa sehn raʼ chin gabiaʼgarii dxiʼ luʼh stuhbi chin amwer
gaduhbi guidxyiyuh?
4 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ ba:
—Gulgahca nasiin tin ayi gusaaʼn tu gusaguiʼhi raʼ bwiinn
laʼh tu,
5 laasii ziahan raʼ bwiinn dxiʼ nee nnaa raʼ ba loh tu: “Naʼh
naan Crixtu”, nee zusaguiʼhi raʼ ba ziahan raʼ bwiinn,
6 nee zihn za tu ca chiʼh zi nehza gaca guehrru nee nez hasta
xclaaʼdzi chuu raʼ guehrru, per ayi guidxyihbi tu laasii nahpa
galoh gaca raʼ deeʼ per nagahdxi gadzihn dxyih nin ñichiloh
guidxyiyuh,
7 laasii zucaʼnee tuhbi guihdxyi laʼh stuhbi guihdxyi neezaa
tuhbi guelrnabwaʼ zucaʼnee laʼh stuhbi guelrnabwaʼ; neezaa
chuu gueldxyihdxyi cun gubihn cun gaca za lluh rooʼ ziahan
lahta raʼ loh guidxyiyuh.
8 Garaa raʼ deeʼ dxiʼ galoh per gaca raʼn nin gueʼdu
guzoʼbaloh zi guelrzaʼcazii nin gaca loh guidxyiyuh.
9 ’Neezaa zidiiʼdxi tu loh raʼ bwiinn raʼ nin guunn guelgux-
chisi laʼh tu, nee zidxiinn za raʼ ba paaldaa tu, ya neezaa garaa
raʼ bwiinn guidxyiyuh zidxyiʼchinee raʼ ba laʼh tu pur nin
riachiistoʼ tu xchiʼdxyiʼhn.
10 Nee chin gadzihn dxyih raʼ chi ziahan raʼ bwiinn
zibweʼhestoʼ raʼ ba xchiʼdxyi Dxiohs, zidxyiʼchinee lasaaʼ raʼ
ba cun gutooʼ lasaaʼ za raʼ ba,
11 neezaa ziahan raʼ bwiinn nin dxiʼ nnaa raʼ ba ruluuʼyi
raʼ ba xchiʼdxyi Dxiohs ya ziʼchi zusaguiʼhi raʼ ba ziahan raʼ
bwiinn,
12 neezaa pur ziahan raʼ nin saʼloh, ziahan raʼ bwiinn ayi ru
gaca nadziiʼhi lasaaʼ raʼ ba ziga tuhbi ziga stuhbi raʼ ba.

13 Per bwiinn nin cheezahtiiˈ chechii dziˈtsi stoˈ ñiˈh
xchiˈdxyi Dxiohs, hasta chin gadzihn dxyih nin gaduhbi
guidxyiyuh, bwiinn chi taˈh loh jwisi,
14 ya dxyiˈdxyi xteenn xquelrnabwaˈ Dxiohs nahpa chuu raˈ
bwiinn nin guluuˈyin loh gaduhbi guidxyiyuh tin guidiˈchin
loh garaa raˈ guihdxyi raˈ hasta rii raˈ bwiinn tin dxiuˈnbwaˈ
raˈ ban, ya chin ba bidiˈchi xchiˈdxyi Dxiohs loh gaduhbi
guidxyiyuh, chiˈchi gaduhbi guidxyiyuh.

15 ’Pwihsi bacaˈh guehtu profeta Daniel xcweenta nin rusi-
aaba laˈh bwiinn loh duhlda; chin dxihn tu laˈh deeˈ cayahca
loh yuuˈ Saantu laˈn guidoˈ rooˈ —bwiinn nin guˈlda deeˈ
zahcabwaˈ ba dxyiˈdxyi raˈ riiˈ—,
16 pwihsi garaa raˈ bwiinn raˈ nin rii guihdxyi Judea nahpa
gulluˈn raˈ ba chechuu laˈn raˈ ba loh dahan,
17 ya bwiinn raˈ nin caa raˈ yihca yuuˈ ayi dxiehta raˈ ba tin
cheteˈhe raˈ ba xixteenn raˈ ba laˈn yuuˈ,
18 ya bwiinn raˈ nin zuu raˈ loh dahan ayi guibiaˈgarii rwaaˈ
yihdzi ba tin chegalliˈhi ba xahba ba,
19 nee ¡prohbi za laˈh raˈ gunnaˈh nin nuˈa lliiˈn laˈn dxyih raˈ
chi o gunnaˈh raˈ nin caˈha badoˈ!
20 Gulguinaaba loh Dxiohs ayi gacan bweˈhw raˈ nin rahca
guelnahlda, nee nin dxyih za nin ruziˈlaaˈdzi tu,
21 laasii zutiˈdxiloh tu ziahan raˈ yaˈdxi nin gaca, nin na-
gahdxi gwaˈha tu nin guduhbi dxyih dez chin gurihxchih
guidxyiyuh, nee nin ayi za gaca run.
22 Ya sidela laˈh Dxiohs ayi guchyuuˈga Ñiˈh yihca raˈ dxyih
chi, ayi chyu bwiinn taˈhtiiˈ; per zuchyuuˈga Ñiˈh yihca raˈ
dxyih chi pur bwiinn raˈ nin gulii Ñiˈh gaca xpwiinn Ñiˈh.

23 ’Ya sidela chyulla bwiinn guiñiˈ loh tu laˈn dxyih raˈ chi:
“Gulguiaˈha riiˈ; laˈh Crixtu zuu”, o guiñiˈ raˈ ba loh tu: “Riˈchi
laˈh Crixtu zuu”, ayi chechiistoˈ tu ba,
24 laasii dxiˈ ziahan raˈ bwiinn nin gusaguiˈhi laˈh raˈ bwiinn
nee guunn raˈ ba tiidxi raˈ ba ziga Crixtu nee guunn za raˈ
ba sehn raˈ cun dziˈn rooˈ raˈ tin ziˈchi zusaguiˈhi raˈ ba laˈh
raˈ bwiinn, pwehda hasta nee raˈ bwiinn nin gulii Dxiohs
guiclaaˈdzi raˈ ba gusaguiˈhi raˈ ba, per ayi guunn raˈ ba gahn.
25 Pwihsi niˈchin laˈguñiˈxgaaˈn dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh tu.
26 Pwihsi sidela guiñiˈ raˈ ba loh tu: “Gulguiaˈha riˈchi; laˈh
Ñiˈh zuu nez loh dahan desiertu”, ayi chee tu riˈchi, o guiñiˈ
za raˈ ba loh tu: “Bwaˈha riiˈ laˈh Ñiˈh zuu laˈn yuuˈ riiˈ”, ayi za
chechiistoˈ tu,
27 laasii ziga zi tuhbi duˈh guziˈw nin rziaˈñih nez rtahn
gubihdxyi cun nez hasta riaˈzi gubihdxyi, pwihsi ziˈchi gaca
chin guibiaˈgarii Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw.

28 Hasta na' tihxi bwiinn guuchi ri'chi gadiaa'ha ra' bwiichi
ra'.

Chin gabia'garii Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 Rahbi za Jesuhs:
—Pwihsi ziga gaca guelrza'cazii la'n dxyih ra' chi, neezaa
loh gubihdxyi gacahyi ya bwe'hw ayi ru guzia'ñih bwe'hw, ya
dxih llaa'ndxibaa' ra' zo'baloh dxiaaba ra'n loh guidxyiyuh,
ya hasta gaduhbi llaa'ndxibaa' ziñi'bi duxan,
30 ya chi'chiyi gwa'ha tu sehn nez llaa'ndxibaa' xteenn
Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ya garaa ra' guihdxyi ra' nin
rii loh guidxyiyuh, zu'n ra' ba, ya gwa'ha ra' ba la'h Llii'n
Dxiohs nin naa ndxi'hw ze' Ñi'h la'n xcahyi llaa'ndxibaa' cun
gaduhbi xquelrnabwa' Ñi'h cun lla'ñih roo' Ñi'h,
31 ya zigu'nehza Ñi'h xaanjla Ñi'h tin jweersi roo'
gucwidxaa' ra' ba trompehta tin gadiaa'ha ra' bwiinn ra'
nin bibwi'hi loh gadahpa xnehza bwih nez tuhbi lahdu rwaa'
guidxyiyuh cun para stuhbi lahdun.
32 ’Pwihsi gulgasi'dxi ziga dxyih ra' xteenn yahga ñiigu;
chin rbwe'he ra' yahga ñiigu bwii'n pwihsi ya naann tu la'h
bwe'hw nin gaca nalda'h biga'ha,
33 pwihsi zi'chi gahca za chin gwa'ha tu la'h garaa ra' dee'
cayahca, la'h gahca tu gacabwa' tu la'h dxyih ze'gadzihn
gahxu gabia'garii Llii'n Dxiohs; hasta rwaa' lee' ze'gadzihn
Ñi'h.
34 Pwihsi ni'chin guchiin nin rñi'n loh tu, garaa ra' dee'
gaca galoh, zwa'ha ra' bwiinn nin riinabahan la'n dxih ra' chi
ya'dxi ra' rii'.
35 Dxibaa' cun guidxyiyuh ziñihchiloh ra'n, per xchi'dxyi'hn
ayi ñichilohon, nahpa cha'loh xchi'dxyi'hn,
36 per ziga dxyih o hohra nin gacan, ayi nin tuhbi nin
gacabwa' xohran nin aanjla ra' ayi gaann ra' ba xohra gacan,
nee ninn Llii'n za Dxiohs ayi gaann Ñi'h xohra gacan; sola la'h
yu'pi Dxiohs sihn naann Ñi'h xohra gacan.
37 Rahbi za Ñi'h:
—Ziga guhca la'n dxyih ra' nin guyuu' guehtu Noeh, zi'chi
gahca za gaca chin gabia'garii Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw
stuhbi loh guidxyiyuh.
38 Pwihsi la'n dxyih ra' chi chin nagahdxi guñihchiloh ñihsa
la'h ra' bwiinn chi, gudahw ra' ba gwaa' za ra' ba, bachinaa
za ra' ba cun gule'hedxi'hn za ra' ba llii'ndxa'pa ra' ba tin
bachinaa ra' bi, cun hasta la'n dxyihyi ra' nin guyuu'tii guehtu
Noeh la'n barcu roo' nin bwi'hnncha'yi ba,
39 pwihsi cun ayi guhcabwa' ra' bwiinn ra' chi hastayi
chin bwa'ha ra' ba la'h ra' ba cañihchiloh loh ñihsa, ya zi'chi

guñihchiloh garaa ra' ba loh ñihsa. Pwihsi zi'chi za gaca chin dxi' Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw stuhbi.
40 La'n dxyih ra' chi rii' ra' chiohpa ndxi'hw ra' loh dahan; tuhbi si ba guzee ya stuhbi ba dxia'hancah.
41 Zi'chi gahca za riiyuhta ra' chiohpa gunna'h tuhbi si za ba guzee ya stuhbi ba dxia'hancah.
42 'Pwihsi gulcwihnasiin, laasii ayi gaann tu xohra dxi' Daada xteenn tu stuhbi,
43 nee neezaa gulgacabwa' dxyi'dxyi ra' rii': sidela la'h tuhbi bwiinn gacabwa' ba xohra chu'tii tuhbi guba'n yihdzi ba gue'la, nahpa soobaa nasiin ba ayi gasi ba tin ayi gusa'n ba chu'tii guba'n chi cwaan xixteenn ba yihdzi ba.
44 Pwihsi ni'chin neezaa la'h tu gulgahca nasiin laasii dxyih nin ayi ruhnn tu lligaaba dxi' Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw pwehda hohra chi dxi' Ñi'h.

Xcweenta nin guunn tuhbi mooza za'ca cun tuhbi mooza dxaaba
(Lc. 12.41-48)

45 Rahbi za Ñi'h:
—¿Cuun nin naa mooza za'ca nin mahzi rahcabwa'? Bwiinn chi naa bwiinn nin gusia'han xballwaa'n ñi'h loh ra' snuhn xmooza ba, tin gudi'hi bwiinn chi guelwahw gahw ra' ba gaduhbi dxyih ra' nin ayi chunee ba la'h ra' xmooza ba.
46 Bwen duxa naa para la'h mooza chi sidela chin gabia'garii xballwaa'n ba gwa'ha ba cayuhnn mooza chi ziga xclaa'dzi ba guunn mooza chi,
47 pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, la'h ballwaa'n chi zuhnn ba la'h mooza chi nin dzi'baloh tin gapa ba garaatii' ra' nin nahpa ballwaa'n chi.
48 Per sidela la'h mooza chi guunn ba lligaaba dxaaba ayi guibia'gariigah xballwaa'n ba
49 ya so'baloh ba gusa'cazii ba la'h ra' snuhn ra' xmooza xballwaa'n ba, ya so'baloh gahw ba guee ba mascahyi cun snuhn ra' lasaa' bwiinngwaa' ba,
50 pwihsi dxyih nin ayi nuu ba lligaaba gabia'garii xballwaa'n ba dxyih chi guibia'garii xballwaa'n ba,
51 ya chi'chi gudi'hi xballwaa'n ba la'h ba tuhbi guelrza'cazii duxa tin guzeenee ba la'h ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn dxixi'hw hasta guzee ra' bwiinn chi ya ri'chi hasta zu'n duxa ra' ba hasta guida'w loh lahyi ra' ba ri'chi tantu nin dxiagaduhbiillahnnee sto' ra' ba la'hgahca ra' ba.

25

Cweenta xteenn tsi'h dxa'pa ra'

1 Guñiˈ za Jesuhs rahbi Ñiˈh: —Pwihsi guelrnabwaˈ xteenn
Dxiohs naa ziga zi tsiˈh dxaˈpa raˈ nin biˈa raˈ xlampara raˈ ñiˈh
nin riuuˈ nsehchi ya gwah raˈ bi tuhbi saaˈ tin gwaguiaˈha raˈ
bi laˈh ndxiˈhw nin bachinaa.
2 Gaˈyu dxaˈpa raˈ chi naa bwiinn nin ayi guinasiin ya za
gaˈyu raˈ bi naa bwiinn nasiin,
3 ya laˈh raˈ dxaˈpa nin ayi guinasiin, loh zenee raˈ ba
xlampara raˈ ba biaˈldastoˈ raˈ ba ñanee raˈ ba nsehchi nin ñuuˈ
laˈn xlampara raˈ bi
4 per laˈh raˈ dxaˈpa raˈ nin nasiin raˈ chi gwanee raˈ bi
butehyi nsehchi mahzi de gadxah xlampara raˈ bi.
5 Ya guhcataˈh nin bachinaa ayi bieˈgah ba, chiˈchi gunaˈzu
bacaˈlda laˈh garaatiiˈ raˈ bi ya cun gutaˈxgahsi raˈ bi.
6 Ya ziga chiˈh garoolda gueˈla bihn raˈ bi tuhbi rsiaaˈha nin
guñiˈ: “¡Laˈh nin bachinaa zieˈ! ¡Gulguiriaˈh, gulchegachiˈloh
laˈh ba!”
7 Ya hohra chi gwastii galluˈn garaa raˈ dxaˈpa raˈ chi tin
bwiˈhnnzaˈca raˈ bi xlampara raˈ bi,
8 ya lwehgu laˈh raˈ dxaˈpa raˈ nin ayi guinasiin, rahbi raˈ bi
loh dxaˈpa raˈ nin nasiin raˈ: “Gultaˈnee nuhn nsehchi chuu
laˈn xlampara nu, laasii laˈh xlampara nu dxiuˈyi.”
9 Ya chiˈchi rahbi dxaˈpa raˈ nin nasiin raˈ chi loh raˈ bi:
“Pwehda ayi chyu guniˈhiñin laasii lwehgu nin para laˈh nu
ayi gaaldan; mas chaˈyi gulcheh hasta rdooˈhon tin gulsiˈ nin
guichiˈhn tu.”
10 Ya gaduhbi nin zee siˈ raˈ dxaˈpa raˈ nin ayi guinasiin raˈ
chi xnsehchi raˈ bi, bieˈ nin bachinaa, ya laˈh raˈ dxaˈpa raˈ nin
nasiin raˈ chi biuˈgariinee raˈ bi laˈh nin bachinaa chi laˈn yuuˈ
ya riinee raˈ bi laˈh nin bachinaa chi hasta cayahca saaˈ, ya
cun bieˈw rwaaˈ yuuˈ chi,
11 ya seguihdu gubiaˈgarii raˈ dxaˈpa raˈ nin ayi guinasiin
raˈ ya rahbi raˈ bi: “¡Daada, daada! ¡Guxaala rwaaˈ yuuˈ tin
gachidxuˈtii nu!”
12 Ya chiˈchi rahbi daada chi: “Guchiin nin rñiˈn loh tu ayi
nuˈnbwaˈn laˈh tu.”
13 Ya chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Gulgahca nasiin laasii ayi gaann tu hohra nin dxyih nin
dxiˈ Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw stuhbi.

Cweenta xteenn mweeyi

14 Rahbi za Jesuhs:
—Guelrnabwaˈ xteenn Dxiohs naa ziga zi tuhbi bwiinn,
chin laˈh ba guiriaˈh lahdxyi ba guzee ba zihtu, chiˈchi gudi-
hdxyi ba laˈh raˈ xmooza ba ya basiaˈhannee ba xixteenn ba
laˈh raˈ ba.
15 ’Tuhbi ba basiaˈhannee ba gaˈyu mihyi xmweeyi ba,
ya laˈh stuhbi xmooza ba basiaˈhannee ba schiohpa mihyi

xmweeyi ba loh ziga guhca xigaaba ba, ya la'h stuhbi ba ba-
sia'hannee ba tuhbisi mihyi xmweeyi ba, ya chi'chi guna'zu
nehza ba zee chi'h ba zihtu.
16 Pwihsi la'h mooza nin guca'ha ga'yu mihyi chi bwi'hnnee
ba mweeyi chi guri'xi ya bwi'hnn ba gahn yihca mweeyi chi
za ga'yu mihyi yihcan.
17 Pwihsi zi'chi gahca za bwi'hnn mooza nin guca'ha
chiohpa mihyi, bwi'hnn za ba gahn schiohpa mihyi yihca
mweeyi chi.
18 Per la'h bwiinn nin guca'ha tuhbisi mihyi mweeyi, nin
bwi'hnn ba guca'ha ba xmweeyi xballwaa'n ba guluu'cha'yi
ban la'n tuhbi guii'dxiu nin guda'hn ba loh yuh.
19 'Ya chin guhca xchih chi'chi gubia'garii ballwaa'n chi,
chi'chi gudihdxyi ba la'h ra' xmooza ba tin balaaba ra' ba
xmweeyi ba nin bia'hannee ra' xmooza ba.
20 Ya mwergaloh za mooza nin guca'ha ga'yu mihyi mweeyi
badzihnnee ba za ga'yu mihyi mweeyi, chi'chi rahbi ba:
"Daada, la'h ga'yu mihyi xmweeyi lu'h dee' ya za ga'yu mihyi
bwi'hnnan gahn galoo ziga chi'h naan."
21 Chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh mooza chi: "Bwengahca
bwi'hnn lu'h; yi'h naa lu'h tuhbi mooza za'ca, tuhbi mooza
nin rzo'badxiahga xchi'dxyi'hn laasii yi'h bwi'hnn lu'h tuhbi
bwen. Guyuu'tii gudii'dxi tin guca'bi'hn yi'h stuhbi dzi'n roo
ru; gudii'dxi tin biahxinee na'h."
22 Ya chi'chi badzihn stuhbi mooza nin bia'hannee chiohpa
mihyi xmweeyi ballwaa'n chi ya chi'chi rahbi mooza chi loh
ba: "Daada, bani'hi lu'h chiohpa mihyi mweeyi na'h yannah
rii' la'h schiohpan nin bwi'hnnan gahn dee'",
23 chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh mooza chi: "Bwen gahca
za ziga bwi'hnn lu'h, naa lu'h tuhbi mooza za'ca tuhbi
mooza nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi'hn pwihsi pur loh gul-
liaa'yi'hn nin bani'hihn yi'h per bwen bwi'hnn lu'h ni'chin
nin guni'hihn mahzi ru nin guinabwa' lu'h, yannah guyuu'tii
tin biahxinee na'h."
24 Per ya chin badzihn mooza nin bia'hannee tuhbi mi-
hyi mweeyi si, rahbi ba loh xballwaa'n ba: "Daada na'h
na'nnzahn yi'h naa lu'h tuhbi bwiinn nadxipa dxyi'dxyi;
rataa'ha lu'h guiña'h hasta ayi gulahchi lu'h biñih nee raca'ha
za lu'h hasta ayi naa xteenn lu'h,
25 pwihsi ni'chin nin bidxyiibihn ya gwatu'cha'yi'hn
xmweeyi lu'h la'n tuhbi guii'dxiu loh yuh, per nnah la'h
xmweeyi lu'h dee'",
26 chi'chi rahbi ballwaa'n chi: "¡Mooza dxaaba! ¡Mooza
raa'lla! Pwihsi ¿ta nnah lu'h na'h raca'hahn hasta ayi naa
xte'nnahn nee rataa'ha zahn guiña'h hasta ayi gula'chihn
biñih?

27 Pwihsi ¿xixnaa chi'h ayi gwanee lu'h xmwee'yihn ca
baancu tin nnah nin gubia'gariin ñuni'hi lu'h xmwee'yihn
cun llii'nahn?”
28 Ya rahbi ballwaa'n chi loh ra' bwiinn nin rii ra' ri'chi:
“Gulguica'ha gulgabwe'hellu'h mweeyi nin guca'ha ba tin
gulgadi'hihn la'h mooza nin nahpa tsi'hin,
29 laasii la'h bwiinn nin nahpa mahzi run ziahan run
guica'ha ba, per la'h bwiinn nin ayi xi nahpa hasta nin ruhnn
ba lligaaba nahpa ba chapitii loh ba,
30 yannah gulgala'ha ba hasta nacahyi hasta gu'n ba, hasta
loh lahyi ba guida'w ri'chi.”

Jwisi xteenn guihdxyi ra'

31 Rahbi za Ñi'h:
—Ya chin dxi' Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw cun loh lla'ñih
Ñi'h nee cun garaa za xaanjla Ñi'h tin chi'chi soobaa Ñi'h loh
xagaxiiyi Ñi'h hasta naa loh lla'ñih xteenn Ñi'h,
32 ya garaa ra' bwiinn gallee guihdxyi ra' gadiaa'ha loh Ñi'h,
ya ri'chi gabwii Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h ziga zi rabwi'hi
lli'hyi loh ra' chihba,
33 ya lli'hyi ra' chi cwih xlahdu derehchu Ñi'h, ya nin naa
ziga chihva ra' ni'chi ra' gadiaa'ha xlahdu rrabwehsa Ñi'h,
34 ya chi'chi guñi' Rehyi loh ra' nin rii xlahdu dere-
hchu Ñi'h: “Gultaa'biiga la'h tu laasii la'h tu naa tu nin
bwi'hnntaa'yi Xtaa'dahn, ni'chin nnah gulguica'ha nin naa
guelrnabwa' nin guhcacha'yi para la'h tu galoh chin na-
gahdxi cwihxchih guidxyiyuh,
35 laasii chin bichia'hanahn la'h tu bani'hi tu nin gu-
daawuhn; bidxahgazahn ñihsa pwihsi bani'hi za tu nin
gwaa'hahn; guca'nzahn ziga zi tuhbi bwiinn ziitu nee bani'hi
za tu rwaa' yihdzi tu bia'hanahn;
36 bia'dxi xaabahn pwihsi bani'hi za tu lahdxi gu'tahn;
guhcallu'hu zahn nee bie'guia'ha za tu na'h; bie'wu'hn ya
bie'guia'ha tu na'h.”
37 Ya garaa ra' nin bwi'hnn ra' gahn loh guelrnabwa' xteenn
Dxiohs ziñi' ra' ba squii': “Daada Dxiohs, ¿cuuca lla bidia'ha nu
yi'h zuuchia'han lu'h nee bani'hi nu guelwahw gudahw lu'h?,
nee ¿cuuca za bidia'ha nu yi'h rdxahga lu'h ñihsa nee bani'hi
za nu ñihsa gwaa' lu'h?,
38 neezaa ¿cuuca za bidia'ha nu yi'h ziga zi tuhbi bwiinn
ziitu nee bani'hi za nu hasta guyuu' lu'h?, o ¿cuuca bia'dxyi
lu'h lahdxi nee bani'hi za nu lahdxi guhta lu'h?,
39 o ¿cuuca bidia'ha za nu yi'h rahcallu'hu lu'h?, o ¿cuuca
bie'w lu'h nee bio'padia'ha nu yi'h?”
40 Ya squii' guiñi' Rehyi: “Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu,
pwihsi loh garaa ra' nin bwi'hnn ra' tu la'h tuhbi ra' bwihtsi

ra'n rii' nin gulliaa'ha lasahca pwihsi bwi'hnn tun para na'h gahca.”
41 ’Ya chi'chi guiñi' Rehyi loh ra' bwiinn nin rii xlahdu rrabwehsa Ñi'h squii': “Gulchesuu la'h tu bwiinn nin dzi'ba dii ra'; mas cha'yi gulcheh loh bwehla xteenn gabihldxyi nin ayi dxiu'yitii' nin guhcacha'yi para la'h bwiinndxaaba cun garaa ra' xaanjla ba,
42 laasii chin bichia'hanahn ayi bani'hi tu nin ñaawuhn; bidxaagahn ñihsa per ayi bani'hi tu ñihsa ñee'hehn;
43 guca'nzahn ziga zi tuhbi bwiinn ziitu per ayi za bani'hi tu hasta ñia'hanahn'; bia'dxyi xaabahn pwihsi ayi za bani'hi tu xaabahn; guhcallu'huhn cun guyuu'zahn la'n lahtsidxi'ba per ayi za bie'guia'ha tu na'h.”
44 Ya chi'chi guiñi' ra' bwiinn chi squii': “Daada, ¿cuca lla bidia'ha nu yi'h cun guelrchia'han o rdxahga lu'h ñihsa o guca'nzaa lu'h ziga zi tuhbi bwiinn ziitu o chin bia'dxyi xahba lu'h o chin guhcallu'hu lu'h o chin bie'w lu'h nee ayi chyu ñahcanee yi'h?”
45 Ya chi'chi guiñi' Rehyi loh ra' ba: “Guchiin nin rñi'n loh tu, pur garaa ra' nin ayi ñahcanee tu la'h tuhbi ra' bwiinn rii nin riachiisto' xchi'dxyi'hn nin gulliaa'ha ru lasahca, pwihsi ni'chin nin para na'h ayi bwi'hnn tun.”
46 Pwihsi la'h ra' bwiinn ra' squii' guzee ra' loh guelrza'cazii par tu'pazi ya la'h ra' bwiinn nin guzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs guzee ra' ba loh guelnabahan nacuubi nin ayi ñichilohtii' nez dxibaa'.

26

Bia'han dxyi'dxyi ra' ba xa guunn ra' ba tin guina'zu ra' ba la'h Jesuhs

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
2 —Pwihsi la'h tu naann tu ria'dxi schiohpa dxyih lañih pascu ze'gadzihn, ya la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw zahca Ñi'h ntriehgu loh ra' bwiinn duhlda tin guca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi.
3 Pwihsi la'n dxyih ra' chi bwiinn ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza, cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, cun xpwiinn guuhla ra' bwiinn Israel; badiaa'ha ra' ba loh laa'yitiaa'ha xteenn yihdzi Caifahs, nee Caifahs chi naa nin rnabwa' la'h ra' bixohza la'n dxyih ra' chi,
4 ya ri'chi bia'han dxyi'dxyi ra' ba xa guunn ra' ba gusagui'hi ra' ba la'h Jesuhs tin guina'zu ra' ba la'Ñi'h tin chiinn ra' ba la'h Ñi'h,

5 ya rahbi ra' ba:
—Ayi chyu chiinn la'h Jesuhs loh dxyih lañih tin ayi gabihx-
inee ra' bwiinn la'h nu'h.

Tuhbi gunna'h nin guda'bi nsehchi nahxi yihca Jesuhs
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

6 Ya loh guihdxyi Betania zuu Jesuhs rwaa' yihdzi Simohn,
tuhbi bwiinn nin guhchyi guii'dxiu tihxi ñi'h,
7 ya ri'chi badzihn tuhbi gunna'h nin nu'a tuhbi butehyi'hn
nsehchi nahxi nin lasahca mweeyi roo', ya loh zohba Jesuhs
hasta zuu mweella, chi'chi guda'bi gunna'h chi nsehchi chi
yihca Ñi'h,
8 ya chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h ni'chi, bidxyi'chi duxa ra'
ba ya guzo'baloh rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa calli'hi si nsehchi ca?
9 La'gah dxi'h ñutoo' gunna'h ca ni'ca ziahan duxa mweeyi
lasahcan tin ñahcanee ba la'h ra' bwiinn prohbi.
10 Ya chin bihn Jesuhs zi'chi riiñi' ra' ba chi'chi rahbi Ñi'h:
—¿Xixnaa rusio'ba tu yihca gunna'h rii'?
11 Pwihsi bwiinn prohbi ra' zibahannee tu la'h ra' ba garaa
dxyih, per na'h gulliaa'yi'hn ra' dxyih guibahanee tu na'h loh
guidxyiyuh rii',
12 laasii nin cayuhnn gunna'h rii' caga'bi bi nsehchi ti'xihn,
naan bwen tin caguihn bi ti'xihn pur nin guiga'tsin,
13 pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu hasta chi'h zi chu sa'bi
xchi'dxyi Dxiohs loh gaduhbi guidxyiyuh ziza'bi za dxyi'dxyi
ziga nin bwi'hnn gunna'h rii' tin dxiagannasto' tu la'h bi.

Judas Iscariote batoo' la'h Jesuhs
(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

14 Ya chin guhca squii', Judas Iscariote nin naagahca tuhbi
xpwiinn Jesuhs, gwagañi' loh ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra'
bixohza,
15 rahbi Judas loh ra' ba:
—¿Balaaca mweeyi guni'hi tu na'h sidela na'h guti'dxi'hn
Jesuhs loh tu?
Ya la'h ra' bwiinn chi badi'hi ra' ba gahlda bitsi'h mweeyi
plahta la'h Judas,
16 ya hohra chi gahca cadxi'hyi ba xa guunn ba guti'dxi ba
la'h Jesuhs loh ra' bwiinn chi.

Luulchima nin gudahwxchihnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h
(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; I Co. 11.23-26)

17 Ya mwer dxyih xteenn lañih nin rahw ra' bwiinn Israel
pahn nin ayi rahcacha'yi cun levaduhra, gwabiiga ra' xpwi-
inn Jesuhs loh Ñi'h rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—¿Canehza xclaa'dzi lu'h gachidi'hnncha'yi nu guelwahw nin naa xchih pascu?

18 Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulcheh lahda guihdxyi yihdzi tuhbi bwiinn, gulgahbi loh ba squii': "Nnah Daada Mwehsu: La'h xohra'hn ze'gadzihn gahxu, ya rwaa' yihdzi lu'h gahwne'hn la'h ra' xpwii'nn ra'n xchih pascu."

19 Ya bazo'badxiahga ra' ba ziga guñi' Ñi'h guunn ra' ba, pwihsi gwagui'hnncha'yi ra' ba xchih pascu,

20 ya chin gurih gue'la badzihnnee Jesuhs la'h ra' snuhn xpwiinn Ñi'h ya gurihnee ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h hasta zuu mweella,

21 ya gaduhbi nin riiyahwnee ra'ba la'h Ñi'h rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, tuhbi gahca tu naa nin gutoo' na'h.

22 Ya chi'chi guhca nalasa sto' ra' ba, ya chi'chi guzo'baloh gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h tuhbigah ra' ba rahbi ra' ba:

—Daada, ¿ta na'h gu'nnahn zi'chi?

23 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Bwiinn nin gahw loh xplaa'tuhn, bwiinn chi nin gutoo' na'h.

24 La'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw guina'zunehza ziga rñi' loh Xchihtsi Dxiohs, per ¡prohbi za la'h bwiinn nin gutoo' la'h Ñi'h! Mas cha'yi la'h bwiinn chi ayi ñaalaa ba loh guidxyiyuh.

25 Ya chi'chi rahbi Judas nin cadxi'hyi xa gutoo' la'h Ñi'h:

—Mwehsu, ¿ta na'han?

Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Yi'h.

26 Ya gaduhbi nin riiyahw ra' ba chi'chi guca'ha Jesuhs tuhbi pahn tin badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs, ya chin guya'loh badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs xcweenta pahn chi, chi'chi gudxi'zi Ñi'h pahn chi loh ra' xpwiinn Ñi'h ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulgahw pahn rii', laasii dee' naa ziga bwe'lti'xihn.

27 Ya chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi copa vihnnu ya zi'chigahca za badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs pur copa chi, chi'chi gudxi'zi Ñi'h copa chi loh ra' xpwiinn Ñi'h ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Garaa tu gulguee nin nuu la'n copa rii',

28 laasii dee' naa ziga rihn nin nuu'huhn, tin rihn rii' naa nin gaca dxyi'dxyi cuubi nin gusia'hanee Dxiohs la'h bwiinn ra'; pwihsi rihn nin guilli'hihn gaca nin guta'h la'h ra' bwiinn loh duhlda,

29 per rñiˈn loh tu ayi ru guibiaˈgarii gueeˈneen ñihsa uhva
laˈh tu stuhbi hastayi gadzihn dxyih nin gueeˈheñin laˈh tu loh
guelrnabwaˈ xteenn Xtaaˈdahn nin nuu dxibaaˈ.

Jesuhs guñiˈ nahpa guiñiˈ Pehdru ayi nuˈnbwaˈtii ba laˈh Ñiˈh
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Ya chin guyaˈloh biˈldanee raˈ ba laˈh Ñiˈh tuhbi himno,
chiˈchiyi zenee raˈ ba laˈh Ñiˈh yihca tuhbi dahan nin laa
Olivo,
31 ya chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Garaatiiˈ tu zusaaˈn tu naˈh nnahgueˈla, pwihsi ziˈchi caa
loh Xchihtsi Dxiohs: “Zidxiˈnnahn laˈh nin rahpa lliˈhyi ya
ziaaˈhan bizaˈbi raˈ lliˈhyi raˈ”,
32 per naˈh, chin gabahnaˈhn loh guelguhchi galooruhn
guzaaˈhahn loh guihdxyi xteenn Galilea que laˈh tu.
33 Chiˈchi rahbi Pehdru loh Jesuhs:
—Nicala garaa raˈ xpwiinn luˈh gusaaˈn yiˈh, per naˈh ayi
gusaˈnaˈhn yiˈh.
34 Chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Guchiin nin rñiˈn loh luˈh nnahgueˈla gahca guiñiˈ luˈh,
galoh gucaˈyahnn dxiidxinguhla, guiñiˈ luˈh chohnna bwelta
ayi nuˈnbwaˈtiiˈ luˈh naˈh.
35 Chiˈchi rahbi Pehdru loh Jesuhs:
—Nicala gachineezahn yiˈh per ayi gusaˈnaˈhn yiˈh.
Nee ziˈchi gahca za guñiˈ raˈ garaa snuhn xpwiinn Ñiˈh.

Gudihdxyi-gunaaba Jesuhs Xtaada Dxiohs Ñiˈh loh weerta
nin laa Getsemanii
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

36 Ya chiˈchi gunaˈzunehzanee Ñiˈh laˈh raˈ xpwiinn Ñiˈh
tuhbi lahta nin laa Getsemanii, ya rahbi Ñiˈh loh raˈ xpwiinn
Ñiˈh riˈchi:
—Gulsohba riiˈ gaduhbi nin chaaˈhahn cwiidxyi-
guinaˈbaˈhn loh Dxiohs.
37 Ya nez chi hasta gwanee Ñiˈh laˈh Pehdru cun garoopa
liiˈn Zebedeu, guzoˈbaloh cayahca guerbiin duxa cun guel-
nalasa duxa laˈn lastoˈ Ñiˈh,
38 chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
—Stoˈn nuu tuhbi guelnalaasa xteenn guelguhchi;
guldxiaˈhan si riiˈ nee ayi gasi tu.
39 Ya gwah Jesuhs stuhbiˈtuˈhn ru delanta galoh hasta
biaˈhan raˈ xpwiinn Ñiˈh, riˈchi guhta gurloh Ñiˈh loh yuh, tin
gudihdxyi-gunaaba Ñiˈh gacanee Xtaada Dxiohs Ñiˈh laˈh Ñiˈh
gutiˈdxiloh Ñiˈh guelrzaˈcazii, squiiˈ guñiˈ Ñiˈh:

—Paah, ¿tayi gaca gucha'h xigaaba lu'h tin guhlda'h lu'h na'h loh guelrza'cazii nin guti'dxloon? Per sidela ayi nuu'hun ayi za xi ruhnn guti'dxilooñin.

40 Ya chin bwaa Ñi'h hasta bia'han ra' xpwiinn Ñi'h, bwa'ha Ni'h la'h ra' ba na'xgahsi pur guelnalasa nin nuu sto' ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh Pehdru:

—¿Tayi guhca ñizohbanah tu mas tuhbi hohra?

41 Gulchestii tin gulguinaaba loh Dxiohs tin ayi gusagui'hi bwiinndxaaba la'h tu; spíritu tu ziroo' nada'hnan, per bwe'ltihxi tu casi'naa'duxan.

42 Ya nin raroopa zeegañi'nee Ñi'h Xtaada Dxiohs Ñi'h rahbi Ñi'h:

—Paah, sidela nahpa guti'dxiloon guelrza'cazii, nicala gaca ziga naa xigaaba lu'h.

43 Ya chin bwaa Ñi'h hasta bia'han ra' xpwiinn Ñi'h nin zenee Ñi'h nez chi, la'h ra' ba na'xgahsi stuhbi laasii basi'naa'ha baca'lda la'h ra' ba,

44 ya cun basia'han Ñi'h la'h ra' ba tin gwaganaaba Ñi'h loh Xtaada Dxiohs Ñi'h tin gacanee Ñi'h la'h Ñi'h, ya nin riohnna pwihsi ziga guñi' Ñi'h mwergaloh zi'chi gahca guñi' Ñi'h,

45 ya chi'chi gubia'garii Ñi'h hasta bia'han ra' xpwiinn Ñi'h ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulga'llgahsi nnah tin gulgazi'laadzi laasii la'h hohra biga'ha too Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw loh ra' bwiinn duhlda.

46 Gulchestii tin gulcho'ho, laasii la'h nin gutoo' na'h ze'biiga gahxu.

Squii' guhca chin bina'zu Jesuhs
(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47 Pwihsi cañi' gahca Jesuhs zi'chi chin badzihn Judas, tuhbi gahca nin naa xpwiinn Ñi'h loh gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h, ze'nee ba ziahan duxa ra' bwiinn nin nu'a spahda cun garrohta. Bwiinn ra' rii' ze' ra' ba pur xquelrnabwa' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza cun xcweenta za ra' bwiinn guuhla ra' xteenn Israel,

48 ya badi'hi Judas tuhbi sehn la'h ra' ba rahbi Judas:

—Bwiinn nin gucha'garwaa'hahn loh ñi'h bwiinn chi naa la'h Jesuhs; lwehgu guina'zu tu la'h ba.

49 Ya pwihsi chin gwabiiga Judas hasta zuu Jesuhs chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:

—¡Chaan, mwehsu!

Chi'chi bacha'garwaa' ba loh Ñi'h,

50 chi'chi rahbi Jesuhs loh Judas:

—Mihgu, nin xclaa'dzi lu'h guunn lu'h, bwi'hnnan nnah.

Ya chi'chi gwabiiga ra' bwiinn nin ze'nee Judas tin guna'zu
ra' ba la'h Jesuhs,
51 ya chin bwa'ha tuhbi xpwiinn Jesuhs ni'chi, gule'he ba
spahda ba ya bachyuu'ga ba tuhbi lahdu dxiahga derehchu
tuhbi xmooza bixohza nin rnabwa' loh ra' bixohza,
52 chi'chi rahbi Jesuhs loh xpwiinn Ñi'h chi:
—Baguu'cha'yi spahda lu'h, ¡cun sol ni'ca!, laasii garaa ra'
bwiinn nin rbwihdxihndxinee spahda, cun spahda za gahchi
ba.
53 ¿Tayi gaann lu'h sidela na'h guina'ba'hn loh Xtaa'dahn
cu'nehza ba nnah gahca mas tsi'h bichiohpa mihyi aanjla ra'
zixe'hla ba la'h ra' ba?
54 Per ¿xa gaca soobaa dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs
rñi'n nahpa gaca garaa ra' dee' la'h gahca ziga nin cayahca?
55 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' bwiinn ziahan
chi rahbi Ñi'h:
—¿Xixnaa ze' tu nu'a tu spahda cun garrohta tin guina'zu
tu na'h ziga zi tuhbi guba'hn? Garaa dxyih nin balu'yi'hn
xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' ayi guna'zu tu na'h,
56 per garaa ra' dee' nahpa gaca tin soobaa dxyi'dxyi ziga
guñi'xgah ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs nin
caa loh Xchihtsi Dxiohs.
Ya hohra chi gahca garaa ra' xpwiinn Ñi'h basaa'n la'h Ñi'h
cun ziaa ra' ba.

Jesuhs loh xquelguxchisi ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza
(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57 Ya garaa ra' bwiinn ra' nin guna'zu la'h Jesuhs gwanee ra'
ba la'h Ñi'h rwaa' yihdzi Caifahs, nin naa bixohza roo' loh ra'
bixohza; ri'chi badiaa'ha ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi
Moisehs cun bwiinn guuhla ra' xteenn bwiinn Israel ra'.
58 Nee Pehdru gwana'hla la'h ra' bwiinn nin zenee la'h
Ñi'h zihtu-zihtu na'hla Pehdru hasta badzihn ba rwaa' yihdzi
bixohza nin rnabwa' nin laa Caifahs, ya guyuu'tii Pehdru
rwaa' yihdzi ba zohba Pehdru lahda ra' guixa'ga ra' xteenn
guido' nin rii ri'chi tin cagalda'tsi ba guidia'han xa cha'loh
garaa ra' nin cayahca ra' chi.
59 Bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' snuhn ra' bixohza cun
garaa ra' bwiinn ra' nin rnabwa' ra' cadxi'hyi ra' ba xi chi'h zi
tuhbi dxyi'dxyi nicala dxyi'dxyi dxixi'hw nin guca'chiah ra'
ba la'h Jesuhs tin guinaaba ra' ba gachi Ñi'h,
60 per ayi bidxeela ra' ba xa ñuhnn ra' ba nicala ziahan
ra' bwiinn guclaa'dzi ñusiaaba la'h Ñi'h loh xica dxyi'dxyi
dxixi'hw ra' per ayi bwi'hnn ra' ba gahn, ya pur luulchima
badzihn schiohpa bwiinn

61 nin guñi' ra' rahbi ra':
—Ndxi'hw rii' rahbi loh ra' bwiinn: “Zahca gutsiiyihn xquido' Dxiohs ya chohnna si dxyih dxiu'nza'cañin.”
62 Ya chi'chi gwasu'nchii bixohza nin rnabwa' loh ra' bixohza tin gunaabadxyi'dxyi ba loh Jesuhs rahbi ba:
—¿Xixnaa ayi guiñi' lu'h? ¿Xini'ca cañi' ra' bwiinn ra' rii' ziga nuugaca'chiah ra' ba yi'h?
63 Per la'h Jesuhs cun ayi guñi' Ñi'h, chi'chi rahbi bixohza chi loh Ñi'h stuhbi:
—Pur lah Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi dxibaa', rnabwa'n loh lu'h guñi' dxyi'dxyi nin guchii sidela yi'h naa lu'h Crixtu Llii'n Dxiohs.
64 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Yi'h gahca guñi' lu'hn, nee neezaa na'h rñi'n loh tu zwa'ha tu na'h so'ba'hn xlahdu derehchu Xtaada Dxiohsa'hn nin nuu dxibaa', nee cun zwa'haloh za tu na'h chin dxie'ldahn loh xcahyi nez llaa'ndxibaa'.
65 Ya chi'chi guca'ha bixohza nin rnabwa' loh ra' bixohza chi xahba ba gudxi'llu ban ziga tuhbi sehn nin ayi riachiisto' ba la'h Ñi'h, ya rahbi ba:
—¡Xchi'dxyi ndxi'hw rii naa ra'n dxyi'dxyi xihn ra' loh Dxiohs! ¿Xi xchi'hn ru chi'h, bwe'zi chyu xi nnaa ru loh nu'h? La'hgahca tu bihndxiahga tu xchi'dxyi bwiinn rii' ziga rñi'yah ba la'h Dxiohs.
66 ¿Xa rwa'ha tu bwiinn squii'?
Chi'chi rahbi ra' bwiinn ra' chi:
—Nahpa ba duhlda pur xchi'dxyi ba, ni'chin nahpa gachi ba.
67 Ya chi'chi bachahnxihin ra' ba loh Jesuhs cun guya'zi ra' ba loh Ñi'h, ya snuhn ra' ba gudahpa loh Ñi'h
68 ya rahbi ra' ba:
—Pwihsi yi'h ziga naa lu'h Crixtu, guhcabwa' chyuñin nin gudahpa loh lu'h.

Guhdzi Pehdru ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Jesuhs
(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18-15-18, 25-27)

69 Ya gaduhbi nin zohba Pehdru laa'yitiaa'ha xteenn rwaa' yihdzi bixohza nin rnabwa' chi, chi'chi badzihn tuhbi gunna'h nin ruhnn dzi'n ri'chi ziga mooza, ya gwabiiga bi hasta zohba Pehdru chi'chi rahbi bi loh ba:
—Neezaa lu'h guca'nzanee lu'h Jesuhs nin naa bwiinn guihdxyi Galilea.
70 Per Pehdru guñi' ba loh garaatii' ra' bwiinn ra' nin rii ra' ri'chi rahbi ba:
—¡Ayi rahcabwa'n xini'ca cañi' lu'h!

71 Ya lwehgu zee Pehdru nez rwaa' yuu' chi, nez chi bwa'ha
stuhbi bwiinn la'h ba ya rahbi bwiinn chi loh ra' snuhn ra'
bwiinn:
—Nee ndxi'hw ca guca'nzanee Jesuhs nin ze' guihdxyi
Nazaret.
72 Ya chi'chi basagui'hi Pehdru stuhbi hasta guñi' chihpa ba
rahbi ba:
—¡Ayi nu'nbwa'n bwiinn ca!
73 Ya snuhn si rahca, bwiinn ra' nin rii ri'chi gwabiiga ra'
hasta zuu Pehdru ya rahbi ra' ba loh Pehdru:
—Guchii nee lu'h naa lu'h tuhbi xpwiinn Jesuhs, cun sola
rluu'yi ziga rñi' lu'h.
74 Ya chi'chi guzo'baloh cagu'dii ba nee cañi' chihpa ba
rahbi ba:
—¡Ayi nu'nbwa'n la'h bwiinn ca!
Pwihsi hohra chi gahca baca'yahnn dxiidxinguhla,
75 ya chi'chi bagannasto' Pehdru dxyi'dxyi ra' nin guñi' Je-
suhs loh ba rahbi Ñi'h: “Galoh nin guca'yahnn dxiidxinguhla
mas chohnna ziñi' lu'h ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h”, ya hohra
chi gahca baria'h Pehdru ri'chi guzo'baloh cayu'n ba nalasa
duxa.

27

Jesuhs loh xquelguxchisi Pilahtu
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

1 Ya chin barah gue'la, garaa ra' bwiinn ra' nin rnabwa' ra'
la'h ra' bixohza ra' cun bwiinn guuhla ra' xpwiinn Israel ra'
bwi'hnn ra' ba dxyi'dxyi tin chiinn ra' ba la'h Jesuhs,
2 ya gwanee ra' ba la'h Ñi'h, yi'bidu'h Ñi'h nez loh Pilahtu,
nin naa gobernador Romanu.

Xcweenta ziga guhchi Judas nin batoo' la'h Jesuhs

3 Ya chi'chi la'h Judas nin batoo' la'h Jesuhs, chin bwa'ha
ba la'h Jesuhs guzee tin gachi Ñi'h, chi'chi guhca nalasa duxa
sto' ba, ya basia'garii ba gagahlda bitsi'h mweeyi plata nin
guca'ha ba loh ra' bixohza ra' nin rnabwa' ra' loh ra' bixohza
ra' cun bwiinn guuhla ra'.
4 Squii' rahbi Judas loh ra' ba:
—Guyuu' duxa xtu'ldahn laasii batoo'hohn la'h tuhbi bwi-
inn nin ayi xi duhlda nahpa.
Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Judas:
—¿Xiilla mpoorta chi'h nu pur cweenta chi? ¡Cweenta chi naa
xcweenta gahca lu'h!
5 Ya chi'chi bala'ha Judas mweeyi ra' chi la'n guido', ya
baria'h chi'h ba la'n guido' chi'chi gwagaxi'h yahnn ba,

6 ya chi'chi batiaa'ha ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh
ra' bixohza mweeyi chi, ya rahbi ra' ba: Mweeyi rii'
guyuu'dxiiman cun rihn; ayi nuu dxiucha'yin hasta
riuu'cha'yi mweeyi guelguhn ra'.
7 Pwihsi loh nin guya'loh bwi'hnn ra' ba lligaaba pur
mweeyi chi chi'chi guzi' ra' ban taayii loh yuh xteenn tuhbi
daada nin ruhnncha'yi guihsu tin ri'chi guiga'tsi ra' bwiinnzi-
itu ra'.
8 Pwihsi ni'chin hasta la'n dxyih ra' rii' laa yuh chi loh
dahan rihn.
9 Pwihsi squii' baria'caa dxyi'dxyi ra' nin guñi' guehtu
Jeremías tuhbi daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih chin
rahbi ba: “Guca'ha ra' ba gahlda bitsi'h mweeyi plata, ziga si
bazo'ba ra' bwiinn Israel lasahca bwiinn ca,
10 ya cun mweeyi chi guzi' ra' ba yuh loh bwiinn nin
ruhnncha'yi guihsu zigapa'h nin gunabwa' Dxiohs loon.”

Jesuhs loh Pilahtu
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

11 Pwihsi chin badzihnnee ra' ba la'h Jesuhs loh Pilahtu nin
naa gobernador, gunaabadxyi'dxyi ba loh Jesuhs rahbi ba:
—¿Ta yi'h naa lu'h rrehyi loh ra' bwiinn Israel?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Yi'h gahca guñi' lu'hn.
12 Ya loh nin riigaca'chiah dxixi'hw bixohza ra' nin rnabwa'
chi cun neezaa bwiinn guuhla ra' la'h Jesuhs ayi guñi'tii' Ñi'h,
13 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Ñi'h rahbi ba:
—¿Tayi rihn lu'h balaaca nin cañi' ra' bwiinn pur yi'h?
14 Per cun ayi guñi'tii' Jesuhs nin tuhbi dxyi'dxyi, ya pur nin
bwi'hnn Jesuhs squii' nin ayi rahcabwa' Pilahtu xa ñuhnn ba.

Gunaaba ra' ba guca'h Pilahtu la'h Jesuhs loh cruhzi
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

15 Ya garaa dxyih nin rahca lañih nahpa Pilahtu costumbre
ruta'h ba tuhbi ra' bwiinn nin ñie'w la'n lahtsidxi'ba, bwiinn
nin rnaaba ra' bwiinn rla'h,
16 pwihsi la'n dxyih ra' chi ñie'w tuhbi bwiinn nin laa
Barrabahs nin guza'bi xchi'dxyi ñi'h pur dzi'n dxaaba,
17 ya gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh ra' bwiinn ra' nin
rigaca'chiah la'h Jesuhs rahbi ba loh ra' ba:
—¿Cuun bwiinn nin xclaa'dzi tu guhlda'hn: ta la'h
Barrabahs o la'h Jesuhs nin naa Crixtu?
18 Laasii guhcabwa' za Pilahtu la'h ra' ba bati'dxi ra' ba la'h
Jesuhs loh ba pur nin rwa'ha ra' ba ziahan bwiinn riachiisto'
ra' ñi'h la'h Ñi'h,

19 ya gaduhbi nin zohba Pilahtu loh yagaxiiyi hasta ruhnn
ba guelguxchisi, guxeˈhla cheˈhla ba rsohn loh ba rahbi ba
squiiˈ:
—Ayi xi gunnee luˈh laˈh bwiinn ca ayi xi xtuhlda ba, tin
nabaa gueˈla guñiˈ xcaˈldaˈhn cohsa rooˈ pur laˈh ba.
20 Per laˈh raˈ bixohza raˈ nin rnabwaˈ raˈ cun bwiinn guuhla
raˈ bachiˈhyi raˈ ba laˈh raˈ bwiinn raˈ tin gunaaba raˈ bwiinn
gulaˈh Barrabahs ya laˈh Jesuhs gunaaba raˈ ba gachi Ñiˈh,
21 ya chiˈchi rahbi Pilahtu stuhbi:
—Ziga loh garoopa raˈ bwiinn raˈ riiˈ, ¿cuun nin xclaaˈdzi tu
guhldaˈhn?
Chiˈchi rahbi raˈ ba:
—¡Laˈh Barrabahs!
22 Chiˈchi gunaabadxyiˈdxyi Pilahtu loh raˈ bwiinn chi rahbi
ba:
—Ya ¿cuun xchiˈh nin xclaaˈdzi tu cun guuneˈhn Jesuhs, nin
laa Crixtu?
Chiˈchi rahbi garaa raˈ ba:
—¡Bacaˈh ba loh cruhzi!
23 Ya chiˈchi rahbi Pilahtu:
—¿Per xi mahla bwiˈhnn ba?
Per ya laˈh raˈ ba mahzi ru jwersi rooˈ gudihdxyidxiah raˈ
ba, rahbi raˈ ba:
—¡Bacaˈh ba loh cruhzi!
24 Ya chin bwaˈha Pilahtu ayi nuu xa guunn ba laasii ri-
ichihpa raˈ bwiinn chi gaca nin xclaaˈdzi raˈ ba, hasta chaasa
ru raˈ ba cun dxixiˈhw, chiˈchi gunabwaˈ Pilahtu gwacaˈh
tuhbi xpwiinn ba ñihsa tin gudxiˈbi naa ba nez delanta loh raˈ
bwiinn ziahan chi ya rahbi ba loh raˈ ba:
—Ayi xi duhlda naˈpahn pur nin gachi bwiinn zaˈca riiˈ;
xtuhlda tun laˈh tu.
25 Chiˈchi rahbi raˈ bwiinn ziahan raˈ chi:
—¡Laˈh nu cun lliiˈn raˈ nu yihca nu tsiiba xquelguhchi
bwiinn ca!
26 Ya chiˈchi bataˈh Pilahtu laˈh Barrabahs, lwehgu gun-
abwaˈ ba gucaˈyahga Jesuhs chiˈchi batiˈdxi ba laˈh Ñiˈh nez
loh raˈ xsuldahdu ba tin gucaˈh raˈ ba laˈh Ñiˈh loh cruhzi,
27 per galoh Pilahtu gwanee raˈ ba laˈh Jesuhs hasta naa
palasiu ya riˈchi badiaaˈha raˈ ba garaa raˈ ba gadiidxi Ñiˈh.
28 Ya chiˈchi guleˈhe raˈ ba xahba Jesuhs chiˈchi bagahcu raˈ
ba laˈh Ñiˈh tuhbi lahdxi murahdu
29 ya yihca Ñiˈh guluuˈ raˈ ba tuhbi curohn guihchi nin
bwiˈhnnchaˈyi raˈ ba cun tuhbi taaˈha ñihta guluuˈ raˈ ba naa
Ñiˈh nin naa lahdu derehchu, chiˈchi bazuˈnllihbi raˈ ba loh
Ñiˈh ya guzoˈbaloh ballihdzinee raˈ ba laˈh Ñiˈh rahbi raˈ ba
loh Ñiˈh:

—¡Par tu'pazi guibahan xrrehyi ra' bwiinn Israel!

30 Neezaa bachahnxihin ra' ba loh Ñi'h, ya cun ñihta gahca
nin nuu naa Ñi'h rdxiinn ra' ba yihca Ñi'h.
31 Ya chin guya'loh bwi'hnnee ra' ba la'h Ñi'h zi'chi, gule'he
ra' ba lahdxi murahdu nin bagahcu ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi
bagahcu gahca ra' ba nin naa xahba Ñi'h ya chi'chiyi zenee
ra' ba la'h Ñi'h tin guicah Ñi'h loh cruhzi.

Chin gucah Jesuhs loh cruhzi
(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

32 Ya chin zenee ra' ba la'h Ñi'h tin guicah Ñi'h loh cruhzi,
loh neziuh badxa'ga ra' ba tuhbi bwiinn guihdxyi Cirene nin
laa Simohn, guna'zu ra' ba la'h ba tin basagu'a ra' ba la'h ba
xcruhzi Jesuhs,
33 ya chin badzihnnee ra' ba la'h Jesuhs tuhbi lahta hasta
laa yihca bwiinn guuchi.
34 Ri'chi badi'hi ra' ba vihnnu nin nuuchi ñihsa cwa'n naltaa
ziah gwaa' Jesuhs, per chin bwi'hnn Ñi'h prehban ayi gunnah
Ñi'h ñee' Ñi'hn.
35 Ya chin guya'loh baca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi, chi'chi
gudzihta ra' suldahdu baraja tin basaa' ra' ba sweerta tin
biga'zi xahba Jesuhs guca'ha ra' ba.
36 Ya chi'chi gurih ra' ba ri'chi tin guhpa ra' ba la'h Ñi'h,
37 ya yihca xcruhzi Ñi'h baca'h ra' ba dxyi'dxyi nin rñi' xi
pur guhchi Ñi'h, ya dxyi'dxyi chi rñi' squii': "Dee' naa Jesuhs,
xrrehyi ra' bwiinn Israel."
38 Neezaa gucah schiohpa bwiinn guba'n loh stuhbigah
cruhzi cwe' xcruhzi Ñi'h, ya xcruhzi Ñi'h guzuh galaayi
xcruhzi ra' ba,
39 ya garaa ra' bwiinn ra' nin rdii'dxi nez chi rñi'bi ra' ba
yihca ra' ba, chi'chi rñi'yah ra' ba la'h Ñi'h
40 rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Tayi yi'h dxi'h nin nnaa lu'h gucwih lu'h guido' ya
chohnna si dxyih dxiu'n za'ca lu'hn? ¡Biehta loh cruhzi ca
sidela guchii lu'h laa lu'h Llii'n Dxiohs!
41 Ya zi'chi gahca za ballihdzinee ra' bixohza ra' nin rn-
abwa' loh ra' bixohza la'h Ñi'h cun mwehsu ra' nin ruluu'yi
xlehyi Moisehs cun bwiinn guuhla ra' rahbi ra' ba loh Ñi'h:
42 —Balda'h ba paaldaa ra' bwiinn loh ziahan xica gueldxy-
ihdxyi galoh, per nnah ayi nuu guhlda'h ba la'h gahca ba.
Pwihsi sidela la'h ba naa ba rrehyi loh ra' bwiinn Israel,
pwihsi ¡dxiehta ba loh cruhzi tin zi'chi chechiisto' nu'h la'h ba!

43 Nnah ba riachiisto' ba Dxiohs, pwihsi ¡guhlda'h Dxiohs
la'h ba sidela nadzii'hi Ñi'h la'h ba, laasii nnah za ba Llii'n
Dxiohs la'h ba!
44 Nee hasta bwiinn guba'n ra' nin caa loh schiohpa cruhzi
cwe' xcruhzi Ñi'h zi'chi za guñi' tohnta ra' ba loh Ñi'h.

Hohra nin guhchi Jesuhs
(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

45 Desde laa'yidxyih hasta xcachohnna gudxyih bacahyi
loh gaduhbitii' guidxyiyuh.
46 Hohr chi gahca guñi' Jesuhs rahbi Ñi'h:
—¡Ayy Paah! ¿Xixnaa gule'hesto' lu'h na'h?
47 Ya paaldaa ra' bwiinn nin rii ri'chi bihn ra' ba nin guñi'
Ñi'h ya rahbi ra' ba:
—Pwehda cabwihdxyi ni'ca la'h Elías.
48 Ya hohra chi gahca baca'h tuhbi ra' ba carrih zetooba
ba tuhbi esponja tin gulu' ban loh vihnnu naltaa baca'h ban
yihca tuhbi ñihta tin baca'h ban rwaa' Ñi'h,
49 per rahbi snuhn ra' ba:
—Basaa'n guidia'ha nu'h ta zi' Elías dxie'galda'h la'h ba.
50 Ya chi'chi guñi' Jesuhs jweersi roo' stuhbi chi'chi guhchi
Ñi'h,
51 ya hohra chi biga'llu lahdxyi roo' nin za'bi la'n guido' roo'
desde guiya' hasta la'n gueeta tin guhcan chiohpa taa'ha, ya
loh guidxyiyuh guhca lluh roo' cun dxiahltah ra' gucahra'n
bwih,
52 ya ba' ra' billaala ra'n, ya ziahan ra' nin naa ra' xpwiinn
Dxiohs babahn ra' ba loh guelguhchi hohra chi,
53 ya baria'h ra' ba la'n ba' dxyih nin babahn za Jesuhs loh
guelguhchi tin guyuu'tii ra' ba loh guihdxyi Jerusalehn nee
bwa'ha ziahan ra' bwiinn la'h ra' ba.
54 Ya chin bwa'ha capitahn Romanu cun garaa ra' nin
zuunee ba cayahpa ra' ba la'h Jesuhs, cayahca lluh, cun garaa
ra' nin cayahca hohra chi, bidxyihbi duxa ra' ba chi'chi rahbi
ra' ba:
—¡Guchii bwiinn ca naa ba Llii'n Dxiohs!
55 Nee ziahan ra' za gunna'h nin bacha'ga xmweeyi ñi'h tin
bwi'hnn ra' ba ayuhda la'h Jesuhs, bwiinn ra' rii' ze'nee ra' ba
la'hÑi'h desde guihdxyi Galilea rii ra' ba zihtu riiywa'ha ra' ba
nin cayahca ri'chi.
56 Loh ra' gunna'h ra' chi dxa'ga María Magdalena cun
María xmaah Jacobo cun xmaah Joseh cun xmaah llii'n Zebe-
deu.

Chin biga'tsi Jesuhs
(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

57 Ya chin gurih gue'la, badzihn tuhbi ndxi'hw rricu nin laa
Joseh bwiinn guihdxyi Arimatea ba, naa za ba tuhbi xpwiinn
Jesuhs.
58 Joseh rii' gwaguia'ha ba loh Pilahtu tin gwaganaaba ba
bwe'ltihxi Jesuhs ya lwehgu za gunabwa' Pilahtu gudi'hi ra'
ban la'h ba.
59 Chi'chi batehta Joseh la'h Ñi'h loh cruhzi, chi'chi batu'bi
ba la'h Ñi'h tuhbi lahdxi sabna nayaa nin naa lahdxi linu,
60 chi'chi baca'tsi ba tihxi Jesuhs la'n tuhbi ba' dxiah cu-
ubi nin naa xteenn ba, ba' chi gue'du guya'lohon. Ya chin
guya'loh bie'w rwaa' ba' chi cun tuhbi dxiah roo', ziaa chi'h
Joseh,
61 per la'h María Magdalena cun stuhbi María bia'han ra' ba
rwaa' ba' chi.

Bwiinn ra' nin guhpa rwaa' ba' hasta biga'tsi Jesuhs

62 Ya chin gudii'dxi dxyih nin rahcacha'yi nin rahw ra' bwi-
inn Israel loh xlañih ra' ba, barah gue'la chi gwah ra' bixohza
ra' nin rnabwa' snuhn ra' bixohza cun bwiinn fariseu ra' loh
Pilahtu,
63 tin rahbi ra' ba:
—Daada, riagannasto' nu guñi' bwiinn dxixi'hw chi chin
nabahan ba nnaa ba: “Chin dxiohnna dxyih guhchi'hn zaba-
hanahn loh guelguhchi”,
64 ni'chin nnah guxe'hla paaldaa xsuldahdu lu'h chegapa
rwaa' ba' hasta chin gaca chohnna dxyih, tin ayi chee ra'
xpwiinn ba gue'la chegale'he la'h ba, ya chi'chiyi gahbi ra' ba
loh ra' bwiinn la'h ba babahan loh guelguhchi, tin ayi nnagah
luulchima dxyi'dxyi dxixi'hw chi guunn garia'caa xiilla tuhbi
ya'dxi roo' loh nin guhca galoh.
65 Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—La'h tu nahpa tu tuhbi cwa'h suldahdu; gulchenee ra' ba
tin gulgasie'w dzi'tsi rwaa' ba' ziga naa dzi'n za'ca nin ruhnn
tu.
66 Pwihsi gwah ra' ba tin basie'w dzi'tsi ra' ba rwaa' ba' chi
cun baca'hza ra' ba tuhbi sehyu xteenn gobernador loh dxiah
nin bie'w rwaa' ba' chi; ya basia'han ra' ba suldahdu ra' ri'chi.

28

Chin babahn Jesuhs loh guelguhchi
(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Chin gudii'dxi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
rsiiyido' mwer dxyih nin rzo'baloh xmahn gwaguia'ha María
Magdalena cun stuhbi María rwaa' ba' hasta biga'tsi Jesuhs,
2 per la'tuhbi lluh roo' guhcala hohrachi laasii hohra chi
biehta tuhbi xaanjla Dxiohs nez llaa'ndxibaa', ya badzihn

aanjla chi rwaa' ba' chi chi'chi gudoo'ba aanjla chi dxiah nin
ñie'w rwaa' ba', chi'chi guzohba ba yihcan.
3 Xñah ba ziga zi tuhbi du'h guzi'w, ya xahba ba xñah
labwehtii' zigazi guii'ga,
4 ya chin bwa'ha ra' suldahdu nin riiyahpa rwaa' ba' chi loh
aanjla chi bidxyihbi duxa ra' ba hasta bia'han ra' ba ziga zi
bwiinn guuchi ra',
5 ya chi'chi guñi' aanjla chi loh ra' gunna'h chi rahbi ba:
—Ayi guidxyihbi tu, na'h la'n guhcabwa' rii gadxi'hyi tu la'h
Jesuhs, nin guhchi loh cruhzi.
6 Ayi Ñi'h rii la'h Ñi'h babahn loh guelguhchi ziga gahca
guñi' Ñi'h. Nicala gultaa'guia'ha hasta biga'tsi Ñi'h ayi la Ñi'h.
7 Guldxiaa nnahpa'h tin gulgahbi loh ra' xpwiinn Jesuhs
la'h Ñi'h babahn loh guelguhchi, ya galoh ru Ñi'h guzee Ñi'h
nez guihdxyi ra' xteenn Galilea que la'htu; ya ri'chi zwa'ha tu
loh Ñi'h; pwihsi dee' naa dxyi'dxyi nin nahpa guiñi'n loh tu.
8 Ya chi'chi ziaa ra' gunna'h ra' chi carrih neezaa
tuhbi'tu'hn bidxyihbi ra' ba cun neezaa riahxi duxa ra'
ba tin gwaguihtsi gallu'n ra' ba loh ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h
nabahan,
9 ya hohra chi gahca baluu'yiloh Jesuhs loh ra' gunna'h
ra' chi, chi'chi bagahpaDxiohs Ñi'h la'h ra' ba, ya gwabiiga
ra' gunna'h chi hasta zuu Jesuhs gudi'dzi ra' ba ñaa' Ñi'h
bazu'nllihbi ra' ba loh Ñi'h,
10 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ayi guidxyihbi tu; gulcheguihtsi loh ra' bwiitsi ra'n guzee
ra' ba nez Galilea ya ri'chi zwa'ha ra' ba loon.

Dxyi'dxyi ra' nin bwii'yidxyi'dxyi ra' bwiinn nin gohpa rwaa' ba'

11 Ya gaduhbi ziaa ra' gunna'h ra' chi, gubia'garii ra' za
paaldaa suldahdu ra' loh guihdxyi Jerusalehn tin gwaguihtsi
ra' ba loh ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza garaa
ra' nin bwa'ha ra' ba guhca rwaa' ba'.
12 Hohr chi gwah ra' bixohza ra' chi gwagañi' ra' ba loh
ra' bwiinn guuhla ra' xteenn bwiinn Israel ra' tin bia'han
dxyi'dxyi ra' ba xa guunn ra' ba, ya chi'chi badi'hi ra' ba
mweeyi roo' la'h ra' suldahdu ra' chi
13 ya rahbi ra' ba loh ra' suldahdu ra' chi:
—Squii' gulgahbi loh ra' bwiinn: “Bwiinn ra' nin naa ra'
xpwiinn Jesuhs bie'gale'he bwe'ltihxi Jesuhs gaduhbi nin
na'xgahsi nu”,
14 ya sidela la'h dxyi'dxyi garia'ca loh Pilahtu, la'h nu
gachiñi' nu loh ba ayi xi lligaaba guunn tu zachizu'hnee nu
la'h tu.

15 Ya chi'chi guca'ha ra' suldahdu ra' chi mweeyi, ya
bwi'hnn ra' ba ziga guhdzi ra' bwiinn chi loh ra' ba, ya ziga
bachi'hyi ra' ba la'h ra' suldahdu guiñi' ra' ba zi'chi za rñi' ra'
bwiinn Israel ra' hasta nnadxyih.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'bi Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

16 Pwihsi guna'zu nehza gadzi'h bituhbi ra' xpwiinn Jesuhs
tin gwah ra' ba nez guihdxyi Galilea, loh dahan nin guhdzi
Jesuhs gadxa'ga ra' ba la'h Ñi'h,
17 ya chin bwa'ha ra' ba loh Jesuhs, bazu'nllihbi ra' ba loh
Ñi'h nicala spaaldaa ra' ba ayi riachiisto' ra' ba la'h Ñi'h,
18 ya chi'chi gwabiiga Jesuhs loh ra' ba tin rahbi Ñi'h loh ra'
ba:
—Na'h lana'paa garaatii' guelrnabwa' llaa'ndxibaa' cun loh
guidxyiyuh,
19 ni'chin nnah gulchehnee xchi'dxyi'hn loh garaa ra' bwi-
inn guidxyiyuh tin gulgui'hn la'h ra' ba xpwiinn ra'n cun
gulgaro'bañihsa la'h ra' ba pur lah Daada Dxiohs cun lah Llii'n
Ñi'h, cun lah Spíritu Santu,
20 nee gulgaluu'yi la'h ra' ba guzo'badxiahga ra' ba garaa
ra' dxyi'dxyi ra' nin guna'bwa'n loh tu, nee gulgacabwa' za
na'h la'n zu'nee la'h tu hasta chin gadzihn dxyih nin gaduhbi
guidxyiyuh.

Pwihsi guya'loh dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Mateu pur
Jesucristu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Marcu xcweenta Jesucristu

Baluu'yi Jwahn nin ruro'bañihsa
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Squii' guza'loh dxyi'dxyi cuubi nin naa xcweenta Jesu-
cristu, Llii'n Dxiohs.
2 Baca'h guehtu Isaías squii':
Bwa'ha —rahbi Dxiohs loh Llii'n Ñi'h— zixe'hla'hn mwerga-
loh nin guiñi' xchi'dxyi'hn,
la'h ba guzee ñiidxiuu tin guunn za'ca ba xneziuh lu'h.
3 Ziuu' ba tuhbi lahta loh dahan desiertu, ya jweersi roo' za'bi
rsiaa'ha guiñi' ba rsiaa'ha loh ra' bwiinn:
"Gulgui'hnn za'ca xneziuh Dxiohs, gulgui'hnn derehchun."
4 Pwihsi bi' Jwahn tin baro'bañihsa ba la'h ra' bwiinn nez
loh dahan desiertu, ya rahbi Jwahn:
—Gulgasaguu'dzi sto' tu nee cun chioobaañihsa za tu, tin
zi'chi gusia'pitii Dxiohs xtuhlda tu.
5 Ya la'h ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn cun garaa ra'
bwiinn guihdxyi ra' nin rnabwa' Judea biria'h ra' ba tin
zeegaca'dxiahga ra' ba dxyi'dxyi ra' nin rñi' Jwahn, ya cun
neezaa baxo'baduhlda ra' ba garaa xtuhlda ra' ba, chi'chi
baro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba loh gui'w Jordahn.
6 Nin guhca xahba Jwahn naa dxihdxi camehyu, neezaa
biyi'bi du'h tuhbi du'hdxihdxi la'n tihxi Jwahn, ya nin gu-
dahw Jwahn guhca bwi'tsisuu cun dzihn la'n dahan,
7 neezaa rahbi Jwahn loh ra' bwiinn:
—Di'tsihn zi' stuhbi bwiinn nin lasahcaru loon; ayi
lasahca'hn loh bwiinn nin dxi' chi, hasta gaca'hn mooza
nin cwe'he tahba ba ñaa' ba ayi lasahca'hn.
8 Na'h ruro'bañi'sahn la'h tu cun ñihsa, per la'h ba cu'tii ba
Spíritu Saantu la'n lasto' tu.

Jwahn baro'bañihsa la'h Jesuhs
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

9 La'n dxyih chigah ra' badzihn Jesuhs ze' Ñi'h nez guihdxyi
Nazaret distrihtu xteenn guihdxyi Galilea, ya baro'bañihsa
Jwahn la'h Ñi'h loh gui'w Jordahn,
10 ya loh nin baria'h Jesuhs loh ñihsa, bwa'ha Ñi'h billaala
dxibaa' chi'chi biehta Spíritu Saantu yihca Jesuhs zigazi tuhbi
palohmwi'hn.
11 Hohr chi gahca bihn ra' ba tuhbi rsiaa'ha guñi' Dxiohs
nez dxibaa' rahbi Ñi'h:

—Yi'h naa lu'h Llii'nahn nin nadzii'hihn, nee riahxi duuxa'hn pur yi'h.

Gudxi'hyi bwiinndxaaba xa ñusagui'hi ba la'h Jesuhs
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12 Ya seguihdu gahca gwanee Spíritu Saantu la'h Jesuhs loh
tuhbi dahan desiertu,
13 ya guyuu' Ñi'h nez chi chwa'ha dxyih chwa'ha gue'la
nez lahda ra' maan duuxa, ya gudxi'hyi bwiinndxaaba xa
ñusagui'hi ba la'h Jesuhs tin ayi ñuzo'badxiahga Ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs, ni'chin chin guya'loh bwi'hnnee bwiinndxaaba la'h
Ñi'h zi'chi, chi'chi badzihn ra' aanjla ra' tin gwanee ra' ba
xlimentu Jesuhs.

Jesuhs guzo'baloh cayuhnn xtsi'n Xtaada Ñi'h guihdxyi Galilea
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14 Yaque guya'loh basie'w ra' ba la'h Jwahn nin ruro'bañihsa
la'n latsidxi'ba, chi'chi zee Jesuhs nez guihdxyi Galilea
ya ri'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi guelrnabwa'
xteenn Dxiohs,
15 rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn:
—La'h dxyih nin baca'hbwa' Dxiohs badzihn, pronta guin-
abwa' Ñi'h, ni'chin gulgasaguu'dzi sto' tu pur xtuhlda tu,
ya gulchechiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs nin guta'h la'h tu loh
duhlda.

Jesuhs gudihdxyi la'h ra' tahpa bwiinn tin gaca ra' ba xpwiinn Ñi'h
(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Ya guyuu' tuhbi dxyih zeezah Jesuhs rwaa' ñisado' xteenn
Galilea ya ri'chi bwa'ha Ñi'h chiohpa bwiinn rigala'h ra' ba
dxihxi bwehlda loh ñihsa; tuhbi ba laa Simohn ya stuhbi ba
naa bwihtsi ba nin laa Andrehs,
17 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gultaa'na'hla na'h, tin desde nnahdxyih cwiidxi tu bwi-
inn ra' xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs xlawaa'ha riate'he tu
bwehlda.
18 Hohrchi gahca basia'han ra' ba xchihxi bwehlda ra' ba ya
chi'chi zeenee ra' ba la'h Jesuhs.
19 Ya mas delaanta ru bwa'ha Jesuhs la'h Jacobo cun la'h
Jwahn llii'n Zebedeu, rii ra' ba cwee' laancha ra' ba cagadx-
ihba ra' ba dxihxi bwehlda,
20 ya gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba tin chena'hla ra' ba la'h
Ñi'h, ya basia'han ra' ba Zebedeu xtaada ra' ba hasta zuu
xlaancha ba cun xmooza ba, ya chi'chiyi zeenee Jacobo cun
Jwahn la'h Jesuhs.

Xcweenta tuhbi ndxiˈhw nin babweˈhe Jesuhs tuhbi bwiinndxaaba stoˈ ñiˈh guihdxyi Capernaum
(Lc. 4.31-37)

21 Chin badzihnnee raˈ ba laˈh Jesuhs guihdxyi Capernaum, chiˈchi badzihn dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ bwiinn Israel raˈ, nee gwah Jesuhs laˈn xquidoˈ biˈtiˈhn raˈ ba tin baluuˈyi Ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs laˈh raˈ bwiinn,
22 ya badxyigaaˈ loh raˈ bwiinn chi ziga forma nin baluuˈyi Ñiˈh laˈh raˈ ba zigapaˈh tuhbi bwiinn nin rnabwaˈ, ayi ziga dxiˈh ruhnn raˈ mwehsu raˈ nin ruluuˈyi xlehyi Moisehs,
23 nee laˈn guidoˈ chi zuu tuhbi ndxiˈhw nin guyuuˈ tuhbi bwiinndxaaba stoˈ ñiˈh, ya gudidxyidxiah bwiinndxaaba nin nuu stoˈ ndxiˈhw chi rahbi ba:
24 —¡Ayy, basaaˈn laˈh nu ayi xi guunnee luˈh laˈh nu, Jesuhs nin zeˈ guihdxyi Nazaret! ¿Xixnaa zeˈgañichiloh luˈh laˈh nu? ¡Naˈh nuˈnbwaˈn yiˈh, yiˈh nin naa luˈh Bwiinn Saantu nin guluˈnehza Dxiohs!
25 Chiˈchi gudxyildxyineedxyiˈdxyi Jesuhs laˈh bwiinndxaaba chi rahbi Ñiˈh:
—¡Bataˈw rwaaˈ luˈh tin bariaˈh stoˈ bwiinn ca!
26 Chin bihn bwiinndxaaba chi dxyiˈdxyi raˈ riiˈ, gudxiindxiah bwiinndxaaba chi laˈh ndxiˈhw chi, chiˈchi gudidxyidxiah bwiinndxaaba chi chin bariaˈh ba stoˈ bwiinn chi,
27 ya garaa raˈ ba badxyigaaˈ loh raˈ ba rahbi raˈ ba:
—¿Xi niˈca raˈ? ¡Pwehda nacuubi raˈ dxyiˈdxyi raˈ riiˈ nin ruluuˈyi ba, ya hasta bwiinndxaaba raˈ ruzoˈbadxiahga xchiˈdxyi ba!
28 Ya lwehgu bidiˈchi dxyiˈdxyi xcweenta nin bwiˈhnn Jesuhs loh garaa raˈ bwiinn guihdxyi raˈ xteenn distrihtu Galilea.

Basiaca Jesuhs laˈh xnaanswehgra Simohn Pehdru
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Chin bariaˈh Jesuhs laˈn guidoˈ biˈtiˈhn chi, chiˈchi zenee Ñiˈh Jacobo cun Jwahn cun snuhn raˈ xpwiinn Ñiˈh yihdzi Simohn cun Andrehs,
30 ya xnaanswehgra Simohn jweertarooˈ nuu ba lliaˈh, ya chin badzihn Jesuhs chiˈchi rahbi raˈ ba loh Ñiˈh nuu naaniˈhn chi lliaˈh,
31 chiˈchi guyuuˈtii Ñiˈh hasta naˈ ba, ya gunaˈzu Ñiˈh naa ba tin gutestii Ñiˈh laˈh ba, ya hohra chi gahca bariaˈh lliaˈh chi tihxi naaniˈhn chi, chiˈchi gwastii ba tin bwiˈhnnchaˈyi ba nin gudahw raˈ ba.

Basiaca Jesuhs ziahan raˈ bwiinn nin rahcalluˈhu
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32 Ya hohra nin zohbaya'zi gubihdxyi, para cwih gue'la la
hohra chi gwanee ra' bwiinn guihdxyi garaa ra' bwiinn nin
rahcallu'hu cun nin nuu ra' bwiinndxaaba sto' ra' Ñi'h,
33 ya badiaa'ha gaduhbi guihdxyi ra' ba rwaa' yuu' hasta
nuu Jesuhs,
34 ya basiaca Jesuhs garaaloh gueldxyihdxyi nin rahca ra'
ziahan bwiinn, ya laasii nu'nbwa' ra' bwiinndxaaba ra' chi
chyu naa Jesuhs, ni'chin nin ayi basaa'n Ñi'h ñiñi' ra' bwiin-
ndxaaba chi chyu naa Ñi'h.

Jesuhs baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn guihdxyi ra'
nin rnabwa' Galilea
(Lc. 4.42-44)

35 Ya chin barah gue'la, rsiiyido' run biria'h Jesuhs guihdxyi
chi tin gwah Ñi'h tuhbi lahta hasta ayi chyu bwiinn nuu' tin
gudihdxi-gunaaba Ñi'h la'h Xtaada Dxiohs Ñi'h.
36 Ya seguihdu Simohn cun snuhn ra' xpwiinn Ñi'h
bagadxi'hyi ra' ba la'h Ñi'h,
37 ya chin badxeela ra' ba la'h Ñi'h rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Ziahan ra' bwiinn xclaa'dzi gwa'ha yi'h.
38 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulchoo'ho guihdxyi ra' nin ria'han ra' gahxu tin nahpa
gulu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' chi tin
ni'chin gulu'nehza Dxiohs na'h loh guidxyiyuh.
39 Ya zi'chi guca'nzaa Jesuhs gaduhbi nehza guihdxyi
Galilea tin baluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' bi'tu'hn
ra' xteenn ra' guihdxyi ra' nin rnabwa' guihdxyi Galilea,
neezaa babwe'he Ñi'h bwiinndxaaba ra' sto' ra' nuu ra' bwi-
inn.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi
ñi'h
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 Ya tuhbi dxyih, gwah tuhbi ndxi'hw nin rahchyi guii'dxiu
gaduhbitii' tihxi ñi'h loh Jesuhs, tin bazu'nllihbi ba nez loh
Jesuhs ya chi'chi guñi'nalaasa ba loh Ñi'h rahbi ba:
—Na'h na'nnahn zuhnn lu'h gahn gusiaca lu'h na'h sidela
zizi'guehlda lu'h —rahbi ndxi'hw chi.
41 Ya balahsasto' Jesuhs la'h ndxi'hw chi, chi'chi basaga'h
Ñi'h naa Ñi'h tin cun naa Ñi'h bidxi' Ñi'h tihxi ba chi'chi rahbi
Ñi'h loh bwiinn chi:
—Xclaa'dzihn gusia'cahn yi'h; la'lu'h biaca.
42 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h zi'chi lwehgu si guñichiloh
gueldxyihdxyi chi tihxi ndxi'hw chi,
43 ya gunabwa' Jesuhs loh ba ayi xi guuyitii' ba loh ra'
bwiinn nin basiaca Ñi'h la'h ba,

44 chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—Sola chee lu'h loh bixohza tin gwa'ha ba la'lu'h biaca, ya
chin cha'loh gwa'ha ba tihxi lu'h, badi'hi tuhbi guelrgaa'da
ziga rnabwa' xlehyi Moisehs tin gacabwa' ra' bwiinn la'lu'h
biaca.
45 Per la'h ndxi'hw chi ayi gudxihpa sto' ba, mahzi ru
bati'chi ba dxyi'dxyi xcweenta nin basiaca Jesuhs la'h ba.
Ni'chin nin bia'han Jesuhs loh dahan laasii ayi ñahca ñiu'garii
Ñi'h labwenutii', laasii ñuta'wnaa ra' bwiinn la'h Ñi'h bwiinn
garaa nehza nin zeegui'ha la'h Ñi'h.

2

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi
(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

1 Chin gudii'dxi paaldaa dxyih, gubia'garii Jesuhs stuhbi
loh guihdxyi Capernaum, ya bihn ra' bwiinn zuu Jesuhs la'n
tuhbi yuu',
2 ya badiaa'ha ra' ziahan bwiinn ri'chi, ya hasta ayi ru nuu
ñadzihn ra' ba rwaa' pweerta xteenn yuu' chi, ya la'h Jesuhs
cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba,
3 ya hohra pa'h chi badzihnnee ra' tahpa bwiinn la'h stuhbi
bwiinn na' bwiinn chi loh tuhbi lu'hn, ayi nuu ñiñi'bi ba,
4 ya ndxi'hw ra' chi guclaa'dzi ra' ba ñiu'tii ra' ba hasta
zuu Jesuhs, per ayi bidxeela ra' ba canehz ñiu'tiinee ra' ba
la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi laasii ziahan bwiinn rii ri'chi,
ni'chin mejor gucah ra' ba yihca yuu', chi'chi baxaala ra' ba
yihca yuu' hasta batehta ra' ba la'h bwiinn nin rahcallu'hu
chi cun xlu'hn ba hasta nez loh Jesuhs,
5 ya chin bwa'ha Jesuhs nin bwi'hnn ra' ba gwachiisto' ra'
ba la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw nin rahcallu'hu chi:
—Llii'nahn, la'h xtuhlda ra' lu'h basia'pitiilahn.
6 Ri'chi zohba ra' paaldaa ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi, ya
bwi'hnn ra' ba lligaaba:
7 "¿Xixnaa rñi' ndxi'hw ca zi'ca? ¡Cañi'yah ba la'h Dxiohs
chin rñi' ba squii'! ¡Tuhbidxi'h Dxiohs rusia'pitii duhlda!"
8 Ya la'h Jesuhs la'Ñi'h guhcabwa' xi lligaaba riiyuhnn ra' ba
chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Cayahca naxihn yihca tu cun lligaaba nin riiyuhnn tu
na'h cañi'yaan la'h Dxiohs.
9 Cuun nin ayi guinagahn ga'pihn loh ndxi'hw rii':
"La'xtuhlda lu'h basia'pitii Dxiohs", laasii ayi nin tuhbi
nin gwa'ha gu rahca'hn, per sidela ga'pihn: "Gwastii tin
batiaa'ha xlu'hn lu'h tin bwaa", zahca gwa'ha tu gu biaca bi
o ayi biaca bi.

10 Yannah tin gacabwa' tu na'h naan Llii'n Dxiohs nin
naa ndxi'hw nee na'pahn guelrnabwa' loh guidxyiyuh tin
gusia'pitiin gallee xtuhlda tu, ni'chin cañi'n loh bwiinn rah-
callu'hu rii',
11 rñi'n: “Gwastii tin batiaa'ha xlu'hn lu'h tin bwaa yihdzi
lu'h.”
12 Ya hohra chi gahca gwastii ndxi'hw chi batiaa'ha ba
xlu'hn ba ya nez delaanta loh gallee ra' bwiinn nin rii ri'chi,
ya bare'h ba la'n yuu' chi, chi'chi badxyigaa' duxa loh ra'
bwiinn cun neezaa badi'hi ra' ba guelzuxchiilli la'h Dxiohs,
rahbi ra' ba:
—¡Bayinnahsihn bidia'han nu'h tuhbi dzi'n roo'!

Jesuhs gudihdxyi la'h Levih

13 Ya seguihdu gwah Jesuhs rwaa' laguhn xteenn Galilea
stuhbi, ya ri'chi badiaa'ha ziahan bwiinn, ya baluu'yi Jesuhs
la'h ra' ba,
14 ya ri'chi biria'h Ñi'h tin zee Ñi'h stuhbi nehza, ya loh nin
gudii'dxi Jesuhs gahxu cwee' tuhbi caseta xteenn impweestu
bwa'ha Ñi'h la'h tuhbi bwiinn nin laa Levih nin rsadxihlli
impweestu, llii'n Alfeu; zohba ba loh tuhbi yagaxiiyi, chi'chi
rahbi Jesuhs loh ba:
—Gudaa'na'hla na'h.
Lwehgu si gwasu'nchii Levih ya zeenee ba la'h Ñi'h.

Guñi' Jesuhs xinaa rahwnee Ñi'h la'h ra' bwiinn duhlda
(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

15 Ya tuhbi dxyih, gwanee Jesuhs la'h xpwiinn Ñi'h rwaa'
yihdzi Levih laasii baguhn ba gwatahw Jesuhs tuhbi guel-
wahw rwaa' yihdzi ba, ya neezaa ziahan ra' nin rusadx-
ihlli impwestu para Roma cun snuhn ra' bwiinn nin ayi
ruzo'badxiahga xlehyi guehtu Moisehs zohba ra' ba loh
mweella cun Jesuhs tuhsi juunta cun garaa xpwiinn Ñi'h,
ziahan za naa xpwiinn Ñi'h,
16 ya chin bwa'ha ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs
cun bwiinn fariseu ra' cayahwnee Jesuhs la'h ra' bwiinn chi,
chi'chi rahbi ra' ba loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—¿Xixnaa rahwnee xmwehsu tu la'h ra' bwiinn nin rusadx-
ihlli impwestu cun bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga xlehyi
Moisehs?
17 Chin bihn Jesuhs xi guñi' ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra'
ba:
—Bwiinn ra' nin ayi xi rahca ayi xchi'hn ra' ba dutohra,
mejor chee dutohra hasta rahcallu'hu ra' bwiinn; na'h ayi
ze'ldatiidxyidxi'hn la'h ra' bwiinn za'ca sino que ze'ldahn tin
cwiidxyihn la'h ra' bwiinn nin nuu xtuhlda ra' ñi'h.

Jesuhs gudxixtee' xinaa ayi rucwaa'han ra' xpwiinn Ñi'h

18 Guyuu' tuhbi dxyih cagacwaa'han ra' xpwiinn ra' Jwahn
nin ruro'bañihsa cun xpwiinn ra' fariseu, ni'chin gwah ra'
paaldaa ra' bwiinn hasta zuu Jesuhs tin rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Xpwiinn ra' Jwahn cun xpwiinn ra' fariseu ra'
rucwaa'han ra' ba, ya xpwiinn ra' lu'h ¿xixnaa ayi rucwaa'han
ra' ba?
19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta zahca gucwaa'han bio'za loh tuhbi saa' gaduhbi
nin riinee ra' ba la'h nu'binbahyi? Zi'chilla na'h ayi nuu
gucwaa'han ra' xpwii'nnra'n gaduhbi nin nuuneera'n ba,
20 per ziuu' dxyih nin gucwaa'han ra' ba chin cwe'caa ra' ba
nin bachinaa.
21 Sidela chezahnee ra' ba xcweenta dxyi'dxyi cuubi ra'
nin rulu'yi'hn la'h ra' ba tuhsi cun costumbre yu'xa ra'
nin ayi gallu'yi, naa ra' ba ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn
rramieenda tuhbi lahdxicuubi cun tuhbi lahdxi yu'xa, pwihsi
ayi nin tuhbi bwiinn nin ruhnn zi'chi laasii lahdxicuubi chi
rgo'bañuhun lahdxiyu'xa chi ya mahzi ru rga'llu ziroo' run,
22 o, neezaa naa ra' ba ziga tuhbi dxihdxi yu'xa ya guida'h
vihnnu cuubi la'n dxihdxi chi ya cun bwih jweerta chi
zichiezan dxihdxi yu'xa chi ya ziñichi vihnnu chi cun dxihdxi,
ni'chin mejor guida'h vihnnu cuubi la'n dxihdxi cuubi.

Batiaa'ha xpwiinn Jesuhs trihgu dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

23 Nee tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, zeezah-
nee Jesuhs la'h xpwiinn Ñi'h nez loh yuh hasta na' trihgu, ya
bachywa'h ra' xpwiinn Ñi'h trihgu, chi'chi gullo'ba ra' ban tin
bire'h bwii'dzi'hn ra' chi gudahw ra' ban,
24 ya nuhn ra' bwiinn fariseu ra' nin rii nez chi bwa'ha ra' ba
nin cayuhnn ra' xpwiinn Jesuhs chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Xixnaa ruhnn ra' xpwiinn lu'h nin ayi naa xnehza guunn
bwiinn dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel?
25 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta nin tuhbi nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs
hasta rñi' xa bwi'hnn guehtu Davihd cun xpwiinn ba chin
bichia'han ra' ba?
26 Pwihsi guyuu'tii Davihd la'n xquido' Dxiohs chin guhca
guehtu Abiatar bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza, guca'ha
Davihd pahn nin nuu la'n guido' chi, nee naa ra'n ziga guhn
nez loh Dxiohs ya la'h Davihd cun xpwiinn ba gudahw ra'
ba pahn chi, nee zohba loh xchi'dxyi Dxiohs bixohza si gahw
pahn chi.
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

27 —Dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn guhcan para bwiinn
ra', ayi bwiinn dxi'h para dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn,
28 ni'chin na'h, ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw,
hasta nee dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn na'pahn dxyi'dxyi
guiñi'n cuun nin naa xnehza guunn bwiinn.

3

Bwiinn nin gubihdzi naa ñi'h
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

1 Chin guhca stuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel
guyuu'tii Jesuhs la'n tuhbi guido' bi'ti'hn, ya la'n guido' chi
zohba tuhbi ndxi'hw nin gubihdzi naa ñi'h,
2 ya cayahpa dzi'tsi ra' bwiinn la'h Ñi'h gu zusiaca Jesuhs
la'h bwiinn nin rahcallu'hu dxyih chi nin ruzi'laa'dzi ra'
bwiinn laasii xclaa'dzi ra' ba chetachi ra' ba xquelchiah Ñi'h
nezloh ra' bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bwiinn Israel,
3 chi'chi rahbi Jesuhs loh ndxi'hw nin gubihdzi naa ñi'h chi:
—Gwasu'nchii, tin gudaa'biiga galaayi rii'.
4 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn dxixi'hw chi:
—¿Cuun nin rusaa'n lehyi gaca dxyih nin razi'laa'dzi nu'h?
¿Ta dzi'n za'ca o dzi'n dxaaba? ¿Ta zalda'h nu'h bwiinn loh
guelguhchi o zasaa'n nu'h gachi ba?
Per la'h ra' bwiinn chi cun ayi guñi'tii' ra' ba,
5 chi'chi bwa'ha nadxyi'chi Jesuhs loh ra' garaa ra' bwiinn
nin rii gadiidxi Ñi'h ya guhca nalaasa sto' Ñi'h laasii bwa'ha
Ñi'h ayi riaa lasaa' ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw nin
gubihdzi naa ñi'h chi:
—Batsi'yi naa lu'h.
Ya chin batsi'yi naa ndxi'hw chi lwehgu si biaca naa ba,
6 ya la'h ra' bwiinn dxixi'hw ra' chi o sea bwiinn fariseu
ra' biahca ra' ba tuhsi cun bwiinn ra' nin naa ra' xpartihdu
Herodes tin bwi'hnn ra' ba lligaaba xa gadxiinn ra' ba la'h
Jesuhs.

Basiaca Jesuhs ziahan ra' bwiinn rwaa' laguhn xteenn Galilea

7-8 Ya seguihdu zeenee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h rwaa'
laguhn xteenn Galilea, ya zeena'hla ra' ziahan bwiinn la'h
Ñi'h laasii rihnn ra' ba ruhnn Ñi'h ziahan dzi'n roo' nee
xclaa'dzi ra' ba gwa'ha ra' ba dzi'n roo ra' nin ruhn Ñi'h.
Bwiinn ra' chi guhca ra' bwiinn guihdxyi Galilea cun bwiinn
guihdxyi Jerusalehn cun ziahan ru ra' bwiinn guihdxyi Judea
cun bwiinn guihdxyi Idumea, bwiinn stuhbi lahdu gui'w
Jordahn, cun bwiinn guihdxyi Tiru cun Sidohn.
9-10 Ya basiaca Jesuhs ziahan ra' bwiinn nin rahcallu'hu ra',
ya tantu guclaa'dzi ra' ba ñidxi' ra' ba tihxi Jesuhs tin dxiaca

ra' ba ni'chin hasta baca'hnaa lasaa' ra' ba tin ñabiiga ra' ba gahxu cwee' Jesuhs, ni'chin nin rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h tin batsiiga ra' ba tuhbi laancha mahs balaaqui'hn nez loh ñihsa tin ayi ñidxi' ru ra' bwiinn la'h Ñi'h nee ayiza xa ñute'h ra' bwiinn la'h Ñi'h,

11 ya guyuu' ra' paaldaa ra' bwiinn nin guyuu' ra' bwiinndxaaba sto' ra' ñi'h, ya chin zeebiiga ra' ba nezloh Jesuhs ruzu'nllihbi ra' ba nezloh Ñi'h ya jweersi roo' rbwihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:

—¡Yi'h naa lu'h Llii'n Dxiohs!

12 Per la'h Jesuhs gunabwa' Ñi'h la'h ra' bwiinndxaaba ra' chi tin ayi ñiñi' ra' ba chyu naa Ñi'h.

Jesuhs gulii la'h ra' gadzi'h bichiohpa ra' bwiinn nin gaca ra' xpooxtla Ñi'h

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

13 Ya chi'chi gucah Jesuhs yihca tuhbi dahan, ya ri'chi gudihdxyi Ñi'h la'h ra' paaldaa ra' bwiinn nin rclaa'dzi Ñi'h tin gusi'dxi Ñi'h la'h ra' ba, ya chin badzihn ra' ba hasta zuu Jesuhs,

14 gulii Ñi'h la'h ra' gadzi'h bichiohpa ra' bwiinn nin gaca xpooxtla Ñi'h tin bwi'hnn ra' ba cumpahñu la'h Ñi'h, ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Na'h cu'neezahn la'h tu tin chegaluu'yi tu xchi'dxyi Dxiohs garaa ra' guihdxyi.

15 Nee badi'hi za Ñi'h guelrnabwa' la'h ra' ba tin basiaca ra' ba la'h ra' bwiinn ra' nin rahcallu'hu cun nin basa'cazii ra' bwiiinndxaaba basiaca ra' ba,

16 ya loh gadzi'h bichiohpa ra' xpwiinn Ñi'h guhca ra' Simohn nin gule'helah Ñi'h Pehdru;

17 Jacobo cun Jwahn llii'n Zebedeu, nin bire'hlah ra' ziga apodo Boanerges, ya nin zee dxyi'dxyi rii' naa llii'n du'h guzi'w;

18 Andrehs, Felipe, Bartolomeh, Mateu, Tomahs, Jacobo llii'n Alfeu, Tadeu cun neezaa Simohn nin guyuu' lahda ra' cananista,

19 cun Judas Iscariote, nin batoo' la'h Jesuhs loh ra' bixohza.

Baca'hchiah ra' bwiinn, bwiinndxaaba rahcanee la'h Jesuhs

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

20 Ya chi'chi biu'gariinee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi yuu', ya stuhbi la'ga'h badiaa'ha ziahan roo' bwiinn ri'chi, ya nin ayi nuu xa ñahwnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h.

21 Chin bihn ra' lasaa' Jesuhs zi'chi cazahca Ñi'h, gwagui'ha
ra' ba cuun Ñi'h laasii bwi'hnn ra' ba lligaaba cache'h loh
xigaaba Ñi'h,
22 neezaa mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi nin ze' ra' guihdxyi
Jerusalehn rahbi ra' ba:
—Belzebuu nin rnabwa' la'h ra' bwiinndxaaba cayahcanee
la'h ndxi'hw rii' ni'chin rahca rabwe'he ba bwiinndxaaba sto'
ra' bwiinn.
23 Chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba tin guñi' Ñi'h loh ra'
ba rahbi Ñi'h:
—¿Xa guunn Belzebuu gabwe'he ba la'hgahca lasaa' bwiin-
ndxaaba nin rnabwa' ba?
24 Sidela la'h tuhbi gubieerna cwachi ra' ba partihdu tin
childxinee lasaa' ra' ba, pwihsi nahpa ziñichiloh guelrnabwa'
chi.
25 Zi'chigahca za sidela la'h tuhbi famihyi bwiinn childxi-
nee lasaa' ra' ba pwihsi la'h famihyi chi ayi chuu'hun xchih,
26 ya zi'chi za sidela la'h Belzebuu rabwe'he la'h ra' bwi-
inndxaaba, ayiza chuu xchih xquelrnabwa' ba laasii lwehgu
cha'loh xquelrnabwa' ba.
27 'Ayi nuu chyu chu'tii yihdzi tuhbi bwiinn nin nuu
ziroo' xjweersi ñi'h tin cwaan ba; sola nin guunn ba galoh
guchi'bidu'h ba la'h bwiinn chi zi'chisihn zuhnn ba gahn
cwaan ba xixteenn bwiinn chi.
28 'Gulgaca'dxiahga nin guiñi'n loh tu: nicala chyulla
guiñi'yah la'h Dxiohs o chuu xtuhlda bwiinn chi, zahca gu-
sia'pitii Ñi'h xtuhlda ba,
29 per sidela chyuulla guiñi'yah la'h Spíritu Saantu Dxiohs
zahca ba tuhbi bwiinn duhlda duxa ya nin ayi gusia'pitii
Dxiohs xtuhlda bwiinn chi.
30 Squii' guñi' Jesuhs laasii rahbi ra' bwiinn dxixi'hw chi
cayahcanee bwiinndxaaba la'h Ñi'h.

Xmah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

31-32 Ya xmah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h badzihn ra' ba
hasta cagaluu'yi Ñi'h, per ayi guhca ñabiiga ra' ba hasta zuu
Ñi'h laasii dxi'bi ziahan ra' bwiinn rii ri'chi, ni'chin guyuu'
nin badi'hi rsohn la'h ra' bwiinn nin zohba gadiidxi cwee'
Jesuhs rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Xmah lu'h cun bwihtsi ra' lu'h rii ra' dihtsi jwehra
xclaa'dzi ra' ba guiñi' ra' ba loh lu'h.
33 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn chi:
—¿Cuun nin naa xmaa'hn cun bwi'tsi ra'n?
34 Chi'chi bwa'ha dzi'tsi Ñi'h loh ra' garaa ra' bwiinn nin
zohba gadiidxi Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h:

—Rii la'h ra' nin naa ra' ziga xmaa'hn cun ziga bwi'tsi ra'n rii',
35 pwihsi chyu chi'h zi bwiinn nin guunn nin xclaa'dzi Dx-
iohs gaca, ni'chi naa ziga bwi'tsihn, bizaa'nahn, cun xmaa'hn.

4

Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs xcweenta bwiinn nin gulahchi biñih
(Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

1 Stuhbi bweelta guzo'baloh cagaluu'yi Jesuhs la'h ra' bwi-
inn rwaa' laguhn xteenn Galilea, ya badiaa'ha ziahan bwiinn
ri'chi, ni'chin gucah Ñi'h la'n tuhbi laancha nin zuu rwaa'
laguhn chi tin gwabiigan loh ñihsa, ya rwaa' laguhn chi
badiaa'ha ra' ba tin baca'dxiahga ra' ba nin guñi' Ñi'h loh ra'
ba hasta la'n laancha nin zohba Ñi'h,
2 ya bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h ziahan ra' dxyi'dxyi loh ra' ba per
cweenta ra' zi, ya loh cayuu'yidxyi'dxyinee Ñi'h la'h ra' ba
rahbi Ñi'h:
3 —Gulgaca'dxiahga: tuhbi ndxi'hw biria'h ba zeetachi ba
biñih,
4 ya gaduhbi zeezah ba biaaba nuhnan loh nezyuh, ya
gudahw ra' maani'hn ra'n,
5 ya snuhnan biaaba lahda dxiah hasta nuu gulliaa' yuh, ya
chin gutahnan,
6 lwehgu gahca bacwihdzi gubihdxyi la'han laasii ayi
guyuu' xtulbaa'han gueeta loh yuh ni'chin gubihdzin,
7 ya snuhnan biaaba la'n dulbaa' xteenn yaguihchi ra', ya
chin guroo'ru yaguihchi ra' chi bwi'hnn bacaalan ni'chin ayi
xi li'hn badi'hi bwii'dzi biñih chi,
8 ya snuhnan biaaba loh yuh za'ca, ni'chiyi guroo' gucah
tuhbin ziga treinta lloobwi'hn tihxin ya stuhbin nalayila
gucah llooba tihxi ñihza xteenn tuhbigah lloobwi'hn nin gurih
loh yuh, ya stuhbin gucah ziahan llooba tihxi tuhbigah ñihza
nin naa tuhbi llooba biñih chi.
9 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela riuu' tu ria'zi tu dxyi'dxyi ra' rii', gul-
gaca'dxiahgan.

Jesuhs bwii'yidxyi'dxyi xa naa xquelrwii'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' Xpwiinn Ñi'h

10 Ya chin badi'chi ra' nuhn bwiinn ziahan ra' chi, chi'chi
gwabiiga gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h cun spaaldaa ra'
bwiinn nin zena'hla la'h Ñi'h tin gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh
Ñi'h xi zee loh dxyi'dxyi ra' nin baluu'yi Ñi'h,
11 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—La'h tu Dxiohs rñi' loh tu tin gacabwa' tu cohsa ra' xteenn xquelrnabwa' Ñi'h; per la'h ra' bwiinn nin ayi xclaa'dzi dxie'na'hla na'h ni'chin nin rñi'n cweenta ra' si loh ra' bwiinn,
12 laasii nicala dxihn ra' ba nin rñi'n nee gwa'ha ra' ba per ayi gacabwa' ra' ba nee nin ayi gusia'pitii Dxiohs xtuhlda ra' bwiinn chi.

Jesuhs bwii'yidxyi'dxyi xa naa xcweenta biñih

13 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Tayi rahcabwa' tu dxyi'dxyi ra' rii'? ¿Xaalla gacabwa' chi'h tu snuhn ra'n?
14 Ndxi'hw nin bwi'hnn biñih chi naa ziga nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs,
15 ya nuu ra' bwiinn nin naa ra' ziga biñih nin biaaba loh neziuh rihnn ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, per chin babihnn ra' ban chi'chi ze' bwiinndxaaba mahziru rusia'pitii ba xchi'dxyi Dxiohs nin nabiñih sto' bwiinn chi tin dxia'ldasto' ba xchi'dxyi Dxiohs,
16 ya snuhn ra' bwiinn naa ziga biñih nin biaaba lahda dxiah hasta nuu gulliaa' yuh, ni'chi ra' naa ziga bwiinn ra' nin ruca'dxiahga ra' xchi'dxyi Dxiohs ya guca'ha ra' ban cun guuxta,
17 per coma naa ra' ba zigazi biñih nin ayi ziahan xtulbaa' ñi'h, ni'chin ayi riazah za'ca ra' ba ziga naa xnehza, ni'chilan chin rza'cazii ra' ba pur xchi'dxyi Dxiohs o chin rre'guna'hla bwiinn ra' la'h ra' ba, ya cun rbwe'hesto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs,
18 ya snuhn ra' ba naa ziga biñih nin biaaba lahda ra' yaguihchi; ni'chi ra' naa ziga bwiinn ra' nin rca'dxiahga zi xchi'dxyi Dxiohs,
19 ya mahzi ru riuu' ra' ba guelrzaa' xica ra' cohsa xteenn guidxyiyuh rii' cun rza'bi sto' ra' ba gapa ra' ba mweeyi nin rusagui'hi la'h ra' bwiinn cun rza'biza sto' ra' ba gapa ra' ba garaaloh cohsa ra' nin rbwe'hecaa xchi'dxyi Dxiohs la'n lasto' ra' ba ya lliaa' si rahca ziga bihndxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs,
20 ya nuu za ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nee riachiisto' ra' ban, naa ra' ba ziga tuhbi ñihza nin rcah ziga treinta llooba, o ziga ñihza nin gucah mas garooldallee llooba tihxi ñi'h o nin gucah ziahan llooba tihxi ñi'h.

Xcweenta bia'ñih

21 Rahbi za Jesuhs loh ra' ba:

—Ayi nin tuhbi nin guca'dxih tuhbi bia'ñih rala'n nee chula'nan la'n tuhbi caja o zuu'hun llaa'n tuhbi lu'hn; mas cha'yi za'bin guiya' tin guzia'ñih za'can.

22 Zi'chi gahca za ayi nin tuhbi cohsa nin chuula'n nahpa
zadzihn dxyih nin gwa'ha ra' ba xiñin,
23 ni'chin nin zohballaala dxiahga ñi'h gulgaca'dxiahga.
24 Neezaa rahbi Jesuhs:
—Gulguia'ha loh nin rihn tu, cun madxihdu gahca nin
rudi'hi tu Dxiohs guni'hi mahzirun ziga madxihdu chi la'h tu
neezaa zuni'hi Ñi'h ziahanrun la'h tu.
25 Pwihsi nin nahpan, ziahanrun guica'ha, per nin ayi
xi nahpa hasta nin ruhnn ba lligaaba naa xteenn ba
ziria'hallu'hun loh ba.

Xcweenta bwii'dzi biñih
26 Neezaa rahbi Jesuhs:
—Ziga naa xquelrnabwa' Dxiohs naa ziga biñih nin ruhnn
biñih tuhbi bwiinn loh yuh,
27 para la'h bwiinn chi zeezah chi'zi xquelnabahan ba ziga
guillii-guillii ruhnn ba dzi'n cun rahsi ba gaduhbi nin rtahn
biñih cun rroo'hon nin ayi gaann ba,
28 laasii la'h yuh chi ruchioo' la'han; rtahnan ziga tuhbi
cwa'n nagaa, rroo'hon, rahcan doh, ya seguihdu rahcan
llooba.
29 Ya chin la'n naa llooba para gacan guehta, lwehgu ru-
sia'pitii ba li'hn chi laasii la'h dxyih badzihn nin chapitii'hin.

Xcweenta bwii'dzi mortahsa
(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)
30 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Cuun nin rñah ziga rñah xquelrnabwa' Dxiohs, o xi tuhbi
cweenta nin galuu'yi nu'h xa naa'han?
31 Naan ziga tuhbi bwii'dzi mortahsa nin rahca biñih loh
yuh, nee bwii'dzi chi naa bi'tu'hnru loh ra' garaa bwii'dzi nin
nuu gaduhbi guidxyiyuh,
32 rahca biñihin, rroo'hon, ya loh yahga chi ruhnn ra'
maani'hn xpichieeza ra' ma la'n xpacaalan.

Forma ziga ruluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn
(Mt. 13.34-35)
33 Ya bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs ziahan cweenta loh ra' bwiinn
hasta guhcabwa' ra' bwiinn,
34 nee garaa xpwiinn Ñi'h chin bia'hannee Ñi'h la'h si ra' ba,
chi'chi bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba; per loh ra' bwiinn zi
ayi gudxixtee' Ñi'h xa naa cweenta ra' chi.

Bacwe'za Jesuhs tuhbi bwih roo' loh laguhn xteenn Galilea
(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)
35 Ya gudxyih dxyih chi gahca, rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn
Ñi'h:
—Gulchoo'ho choo nu'h stuhbi lahdu rwaa' ñihsa ca.

36 Ya guyuu'tii ra' ba la'n laancha hasta zohba Jesuhs, ya
basia'han ra' chi ba la'h ra' bwiinn ziahan ra' chi, ya zee
ra' chi'h ba tuhbi loh ñihsa cun neezaa spaaldaa ra' laancha
zeenee la'h ra' ba stuhbi lahdu rwaa' ñihsa chi,
37 ya gaduhbi zeezah ra' ba loh ñihsa guzo'baloh tuhbi bwih
roo' guteesa bwih chi ñihsa ya guyuu'tii ñihsa la'n laancha.
38 Gaduhbi na'llgahsi Jesuhs la'n laancha chi nucu'ga Ñi'h
tuhbi almahdu, chi'chi bacwa'hn ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h,
rahbi ra' ba:
—¡Mwehsu! ¡La'nu'h caza'bi ñihsa nee para yi'h zigazi ayi xi
cayahcatii'!
39 Chi'chi lwehgu gwastii Jesuhs tin guñi' Ñi'h loh bwih chi
cun loh ñihsa tin guridxyii ra'n,
40 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—¿Xixnaa rdxyihbi duxa tu? ¿Xixnaa ayi riachiisto' tu Dx-
iohs?
41 Ya rdxyihbi duxa ra' ba chi'chi gunaabadxyi'dxyi loh
lasaa' ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Chyuulla naa bwiinn rii'? ¡Hasta bwih cun ñihsa
ruzo'badxiahga xchi'dxyi ba!

5

*Tuhbi bwiinn guihdxyi Gadara nin guyuu' ziahan bwiinndx-
aaba sto' ñi'h*
(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

1 Ya badzihn ra' ba loh yuh xteenn Gadara nin rii stuhbi
lahdu rwaa' ñihsa chi,
2 baria'h Jesuhs la'n barcu, lwehgu badxi'loh Ñi'h la'h tuhbi
ndxi'hw nin nuu bwiinndxaaba sto' ñi'h,
3 ya guyuu' bwiinn chi lahda ra' ba'. Guhca yo'ba duxa
xigaaba ba ya nin tuhbi ayi chyu bwi'hnn gahn ñuchi'bidu'h
la'h ba cun cadehn.
4 Ziahan la guhcadu'h prohbi bwiinn chi cun cadehn,
cun dxi'ba ra' nin rchi'bi suldahdu naa bwiinn, per la'h ba
bachyuu'ga ban pur xquelnadxipa bwiinndxaaba nin nuu
sto' ba, ya ayi chyu bwi'hnn gahn ñusacwa'chidxyii sto' ba,
5 ya dxyih nague'la ca'nzaa ba ca'nbwihdxyidxiah ba loh
dahan cun lahda ba' ra', cun neezaa gudxi'ldxihdxyi ba la'h
gahca ba cun dxiah,
6 ya zihturooru bwa'ha bwiinn nin guyuu' bwiinndxaaba
chi sto' ñi'h la'h Jesuhs, ni'chin ballu'n ba gwah ba nez loh Ñi'h
bazu'nllihbi ba,
7 chi'chi guñi' ba jwersi, rahbi ba:
—¿Xix ze' lu'h rii', Jesuhs Llii'n Dxiohs nin nuu nabahan
dzi'tsi dxibaa'? ¡Rdxi'na'hn loh lu'h ayi gusa'cazii lu'h na'h!
8 Guñi' bwiinndxaaba chi squii' laasii guñi' Jesuhs:

—¡Baria'h sto' bwiinn ca bwiinndxaaba!

9 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi rahbi Ñi'h:

—¿Chyu laa lu'h?

Chi'chi rahbi ba:

—Legiohn.

Rahbi ba zi'chi laasii ziahan bwiinndxaaba naa ra' ba nuu ra' ba sto' bwiinn chi,

10 ya gunaaba ra' bwiinndxaaba chi tin ayi guixe'hla Jesuhs la'h ra' ba stuhbi guihdxyi,

11 ni'chin nez chi riiyahw nuhn cuuchi loh dahan gahxu nez zuunee Jesuhs la'h bwiinn nin nuu bwiinndxaaba chi sto' ñi'h,

12 ya gudxi'hn ra' bwiinndxaaba chi tin gusaa'n Jesuhs chu'tii ra' bwiinndxaaba chi sto' ra' cuuchi.

13 Ya chin guzi'guehlda Jesuhs chu'tii ra' bwiinndxaaba chi sto' ra' cuuchi, chi'chi baria'h ra' bwiinndxaaba chi sto' bwiinn chi tin guyuu'tii ra' ba sto' cuuchi, ya naa ra' cuuchi chi ziga chiohpa mihyi, ya gwatsi'bichii ra' cuuchi chi rwaa' tuhbi guee'la ri'chi gwaa'ñihsa ra' cuuchi chi.

14 Ya chin bwa'ha ra' nin cayahpa la'h ra' cuuchi chi ni'chi lwehgu ballu'n ra' ba gwaguihtsi ra' ba loh ra' bwiinn guihdxyi cun bwiinn rraandxu ra', biria'h ra' bwiinn tin gwaguia'ha ra' ba nin guhca ri'chi.

15 Ya chin badzihn ra' ba nez zuu Jesuhs, bwa'ha ra' ba la'h bwiinn nin baria'h bwiinndxaaba ra' sto' ñi'h la'ba zohba, nahcu ba lahdxi ayi xi rahca ru yihca ba, ni'chin bwiinn ra' nin bwa'ha ra' ni'chi bidxyihbi duxa ra' ba.

16 Ya bwiinn ra' nin bwa'haloh xa guhca, bwii'yidxyi'dxyi ra' ba xa basiaca Jesuhs la'h ndxi'hw nin guyuu' bwiinndxaaba xto' ñi'h chi cun ziga guza'ca ra' cuuchi,

17 ya garaa ra' ba gunaaba ra' ba dxiuu'nehza Jesuhs guihdxyi chi.

18 Ya chin biuu'garii Jesuhs la'n laancha, chi'chi gunaaba ndxi'hw nin baria'h bwiinndxaaba ra' sto' ñi'h loh Jesuhs tin ñizi'guelda Ñi'h ñana'hla ba la'h Ñi'h,

19 per la'h Ñi'h gunabwa' Ñi'h dxia'han si ba, ya rahbi Ñi'h loh ba:

—Babia'garii rwaa' yihdzi lu'h tin bati'chi dxyi'dxyi loh ra' lasaa' ra' lu'h loh ra' xamihgu lu'h garaa nin bwi'hnneen yi'h nee neezaa nin balahsasto'n yi'h.

20 Ya ziaachi'h ba, tin bati'chi ba dxyi'dxyi loh guihdxyi Decápolis pur bwen nin bwi'hnn Jesuhs la'h ba, ya garaa ra' bwiinn chi badxyigaa' duxa loh ra' ba.

Lliiˈndxaˈpa Jairu neezaa tuhbi gunnaˈh nin bidxiˈ xahba Jesuhs

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Chin babiaˈgarii Jesuhs stuhbi lahdu rwaaˈ ñihsa chi, badiaaˈha raˈ ziahan raˈ bwiinn riˈchi, ya rwaaˈ ñihsa chi zuu Ñiˈh,
22 hohr nin badzihn tuhbi ndxiˈhw nin laa Jairu, bwiinn chi guhca tuhbi nin rnabwaˈ tuhbi guidoˈ biˈtiˈhn, ya bazuˈnllihbi ba nezloh Jesuhs,
23 chiˈchi guñiˈ nalaasa ba, tin gunaaba ba chenee ba laˈh Jesuhs rwaaˈ yihdzi ba ya rahbi ba:

—Lliiˈndxaˈpaˈhn ya mweerla gachi; bwiˈhnn tuhbi bwen yoˈho choo nuˈh tin gudziiˈba naa luˈh yihca bi tin dxiaca bi nee tin gutaˈh luˈh xquelnabahan bi.

24 Ya loh zeenee Jesuhs laˈh Jairu, neezaa ziahan duxa raˈ bwiinn zeenaˈhla laˈh raˈ ba, hasta bateˈh raˈ ba laˈh Ñiˈh,
25 ya loh raˈ bwiinn ziahan chi dxaˈga tuhbi gunnaˈh nin rahcalluˈhu xcweenta hasta naa ba gunnaˈh cun rihn; guhca la tsiˈh bichiohpa yihza cayahcalluˈhu ba,
26 lliaaˈh zi bañihchi ba xmweeyi ba gucaˈha raˈ nin ruhn rramwehdxi laˈlagaˈh mahzi guzalluˈhu ba.
27 Niˈchin chin bihn ba rusiaca Jesuhs laˈh bwiinn, niˈchin gwabiiga gunnaˈh chi nez dihtsi Ñiˈh bidxiˈ ba loh xahba Ñiˈh,
28 laasii bwiˈhnn ba lligaaba: “Sidela naˈh guidxiˈn xahba Ñiˈh ziacaˈhn.”
29 Ya hohra gahca nin bidxiˈ ba rwaaˈ xahba Ñiˈh, guleeza calliˈhi llarihn ba chiˈchi biin ba bariaˈh gueldxyihdxyi chi tihxi ba,
30 ya neezaa guhcabwaˈ Jesuhs basiaca xquelrnabwaˈ Ñiˈh laˈh tuhbi bwiinn, niˈchin basiaˈgariiloh Ñiˈh nezloh raˈ bwiinn nin naˈhla laˈh Ñiˈh, tin gunaabadxyiˈdxyi Ñiˈh, rahbi Ñiˈh:

—¿Chyu niˈca bidxiˈ naˈh?

31 Chiˈchi rahbi raˈ xpwiinn Ñiˈh:

—Bwiinn ziahan raˈ riiˈ rcaˈnaa, nee rnaabadxyiˈdxyi tiiˈ luˈh: “¿Chyuñin bidxiˈ naˈh?”

32 Per laˈh Ñiˈh bwaˈha dziˈtsi Ñiˈh loh raˈ ba tin gwaˈha Ñiˈh loh nin bidxiˈ rwaaˈ xahba Ñiˈh,
33 ya chin guhcabwaˈ gunnaˈh chi laˈh Jesuhs naann nuu tuhbi nin bidxiˈ laˈh Ñiˈh, chiˈchi bidxyihbi bi ya lwehgu bazuˈnllihbi bi nezloh Jesuhs, ya gudxixteeˈ bi garaa ziga nin guzahca bi,
34 chiˈchi rahbi Jesuhs loh gunnaˈh chi:

—Xiiˈhihn, laˈh luˈh biaca laasii gwachiistoˈ luˈh naˈh. Bwaa nnah, gulahchidxyii stoˈ luˈh ayi ru xi gaca luˈh.

35 Ya gaduhbi nin cañi' gahca Jesuhs ni'chi badzihn ra' nin
ze' rwaa' yihdzi Jairu, ya rahbi ra' ba loh Jairu:
—La'h llii'n lu'h guhchi la; ayiru xi molesta guunn lu'h la'h
daada mwehsu ca.
36 Ya chin bihn Jesuhs ni'chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh Jairu:
—Ayi guidxyihbi lu'h, cun sola gwachiisto' lu'h ziaca
llii'ndxa'pa lu'h.
37 Ya chi'chi zeenee Ñi'h la'h Jairu, nee cun sola chohnna
xpwiinn Ñi'h, ziga Pehdru cun Jacobo cun la'h Jwahn bwihtsi
Jacobo,
38 ya chin badzihn Ñi'h rwaa' yihdzi Jairu bwa'ha Ñi'h
riiyu'n cun hasta guñihchi cweenta ra' ba laasii guhchi
llii'ndxa'pa Jairu,
39 ya chin guyuu'tii Jesuhs rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ayi ru'n tu; na'llgahsi zi bi.
40 Ya sola ballihdzinee ra' ba la'h Ñi'h laasii para la'h ra'
ba guhchi bi, ya chi'chi babwe'he Ñi'h la'h ra' bwiinn la'n
yuu' chi ya xpaah si dxa'pa chi cun xmaah bi cun gadxioonna
xpwiinn Ñi'h guyuu'tiinee Ñi'h hasta na' dxa'pa chi,
41 chi'chi guna'zu Ñi'h naa bi, ya guñi' Ñi'h loh bi, rahbi Ñi'h:
—¡Talita cumi! —Naa dxyi'dxyi ziga guiñi' Ñi'h rahbi Ñi'h:
¡Gwastii dxa'pwi'hn!
42 Ya hohra chi gahca gubia'garii xquelnabahan dxa'pwi'hn
chi, chi'chi gwastii bi tin zuuzaa bi nee guyuu' za bi tsi'h bi-
chiohpa yihza, ya bwiinn ra' nin bwa'ha babahn dxa'pwi'hn
rii' badxyigaa' duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba ni'chi,
43 ya ri'chi gahca gunabwa' Jesuhs ayi chyulootii' guuyi ra'
ba cohsa ra' chi tin ayi chyu gacabwa', ya chi'chi rahbi Ñi'h:
—Gulgadi'hi xi gahw bi.

6

Jesuhs gubia'garii nez guihdxyi Nazaret

1 Ya chi'chi babii Jesuhs ri'chi tin gwah Ñi'h nez guihdxyi
nin bie'roo' Ñi'h, guihdxyi chi laa Nazaret nee zeezahnee Ñi'h
la'h ra' xpwiinn Ñi'h,
2 ya chin guhca dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Is-
rael, guzo'baloh baluu'yi Jesuhs xchi'dxyi Dxiohs la'n guido'
bi'tu'hn nin nuu loh guihdxyi chi, ya chin bihn ra' bwiinn
ziahan chi xcweenta dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Jesuhs, chi'chi
gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba nee badxyigaa' duxa za loh
ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Ca nehza basi'dxi dee' ziahan dxyi'dxyi ra' rii'? ¿Ca
nehza gwaca'ha ndxi'hw ca lligaaba nasiin cun dzi'n roo ra'
nin ruhnn ba?

3 ¿Tayi ni'ca dxi'h nin naa carpinteru, llii'n María cun
bwihtsi Jacobo, Joseh, Judas, cun Simohn? ¿Nee tayi lahda
guihdxyi dxi'h rii' nuu ra' bizaa'n ni'ca?

4 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi tuhbi daada
nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs naa ra' ba bwiinn lahdxyi pa'h
ba, bwiinn lasaa' ba, cun bwiinn xfamihyi gahca ba.

Ni'chin ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.

5 Ya ayi nuu ñuhnn Ñi'h nin tuhbi dzi'n roo' ri'chi, sola
basiaca Ñi'h mas paaldi'hn ra' bwiinn dxyihdxyi cun sola
badzii'ba naa Ñi'h yihca ra' ba,

6 nee badxyigaa' duxa za loh Ñi'h pur nin ayi gwachiisto'
ra' ba la'h Ñi'h, ya ca'ngaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs loh
guihdxyi bi'tu'hn ra' cun rrandxu ra' nin ria'han gahxu nez
chi.

Guxe'hla Jesuhs tsi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin guunn ra' ba xtsi'n Dxiohs

7 Ya seguihdu batiaa'ha Jesuhs gadzi'h bichiohpa xpwiinn
Ñi'h ya chi'chi guzo'baloh guxe'hla Ñi'h chiohpagah ra' ba
cada tuhbigah guihdxyi, nee badi'hi za Ñi'h guelrnabwa' la'h
ra' ba tin babwe'he ra' ba bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn,

8 ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Ayi xi chenee tu loh nehza, nin buxa nin guehta nin
mweeyi; cun sola baxtohn chenee tu,

9 nee guca'h si tu tahba tu ñaa' cun gacu tu tuhbi si za neezaa
xahba tu.

10 Ya rahbi Ñi'h:

—Cuun chi'h zi yihdzi bwiinn nin gadzihn tu ri'chi
guldxia'han hastayi gadzihn dxyih garia'h tu guihdxyi chi,

11 ya guihdxyi nin ayi guunn cweenta ra' ba xchi'dxyi tu
talgu'nsi garia'h tun, per tsiibixgah tu tahba tu tin ni'chi gaca
tuhbi sehn guyuu' xtuhlda ra' ba, laasii guchiin nin rñi'n loh
tu dxyih nin guunn Dxiohs jwisi mahzi ru gusa'cazii Dxiohs
la'h ra' bwiinn loh guihdxyi ra' nin ayi xclaa'dzi guca'dxiahga
xchi'dxyi Dxiohs que loh bwiinn chieempa ra' nin guyuu'
guihdxyi Sodoma cun Gomorra.

12 Ya chi'chi guna'zunehza ra' ba guriin-guriin guihdxyi,
bagaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs tin gusagu'dzi sto' ra'
bwiinn,

13 ya babwe'he ra' ba ziahan bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn,
neezaa guda'bi ra' ba nsehchi tihxi ra' bwiinn ra' nin rah-
callu'hu ya biaca ra' ba.

Squii' guhca xquelguhchi Jwahn nin baro'bañihsa la'h ra' bwiinn
(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

14 Chin gudii'dxi dxiahga rrehyi Herodes nin cayuhnn Jesuhs laasii cagaze'ta ra' ziahan bwiinn nin cayuhnn Ñi'h, chi'chi rahbi Herodes:
—¿Ta Jwahngah ni'ca babahn loh guelguhchi, ni'chin nin zeezahnee ba guelrnabwa' ra' rii'?
15 Ya snuhn ra' ba rahbi:
—La'h la'guehtu Elías ni'ca.
Ya snuhn ra' ba rahbi:
—Ni'ca naa stuhbi guehtu profeta nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieempa o chyuulla stuhbi profeta.
16 Ya chin bihn Herodes dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi ba:
—¿Ta la'h Jwahn nin gunabwa'n birwa'ha yihca ñi'h dee' babahn loh guelguhchi?
17 Laasii la'h gahca Herodes gunabwa' bina'zu Jwahn cun biyi'bidu'h ba cun cadehn la'n lahtsidxi'ba pur Herodías xcunna'h Felipe bwihtsi Herodes nin bwi'hnn che'hla Herodes,
18 nee laasii guñi' Jwahn rahbi ba:
—Ayi naa bwen cwe'hellu'hu lu'h xcunna'h bwihtsi lu'h.
19 Ya pur ni'chi bidxyi'chinee Herodías la'h Jwahn, ni'chin guclaa'dzi ba gachi Jwahn per ayi rdxeela ba xa gachi Jwahn,
20 laasii rdxyihbi Herodes la'h Jwahn laasii naann ba Jwahn naa tuhbi ndxi'hw za'ca tuhbi ndxi'hw saantu ya ni'chin bala'hloh Herodes la'h Jwahn loh Herodías ya gaduhbi sto' ba ruca'dxiahga ba xchi'dxyi Jwahn nicala ayi rahcabwa' za'ca ban.
21 Per guyuu' xa bwi'hnn Herodías nin guclaa'dzi bi gaca chin badzihn tuhbi dxyih nin rahca laa Herodes, chi'chi gunabwa' Herodes guhcacha'yi tuhbi xchih para garaa ra' xpwiinn ba tin gudahwnee Herodes la'h ra' ba cun lasaa' bwiinn rnabwa' ba nin naa ra' bwiinn Galilea,
22 ya chin guyuu'tii llii'ndxa'pa gahca Herodías la'n hasta rii ra' Herodes cun garaa ra' xpwiinn ba loh mwella, chi'chi badxia'ha dxa'pa chi, ya biu'sto' duxa rrehyi Herodes cun garaa ra' nin zohbanee ba loh mweella ziga badxia'ha dxa'pa chi, chi'chi rahbi Herodes loh dxa'pa chi:
—Gunaaba nin chi'h zi xclaa'dzi lu'h loon, ya na'h zuni'hiñin —rahbi Herodes—
23 nee guchiin, garaa nin chi'h zi guinaaba lu'h loon zuni'hiñin —rahbi Herodes loh dxa'pa chi.
24 Ya baria'h dxa'pa chi ri'chi, chi'chi rahbi bi loh xmaah bi:
—¿Xi ni'ca guina'ba'hn?
Chi'chi rahbi xmaah bi:
—Gunaaba yihca Jwahn nin ruro'bañihsa.

25 Ya chi'chi biu'garii dxa'pa chi carrih hasta zohba rrehyi
Herodes, ya gunaaba bi rahbi bi:
—Xclaa'dzihn nnahgahca guni'hi lu'h yihca Jwahn nin
ruro'bañihsa na'h la'n tuhbi plahtu.
26 Ya chi'chi guyuu' nalaasa duxa sto' rrehyi Herodes, per
pur xchi'dxyi ba nin guñi' ba, nee pur bihndxiahga ra' nin
zohbanee ba loh mweella ni'chin nin ayi nuu xa ñiñi' ba ñahbi
ba:
—Ayi guni'hihn yihca Jwahn yi'h.
27 Ya chi'chi gulu'nehza Herodes tuhbi xpwiinn ba zeca'ha
yihca Jwahn nin ruro'bañihsa, ya la'n lahtsidxi'ba bachywa'h
bwiinn chi yihca Jwahn.
28 Ya gwanee ba yihca Jwahn la'n tuhbi plahtu tin badi'hi
ban la'h dxa'pa chi, ya dxa'pa chi badi'higah bin la'h xmaah
bi.
29 Ya chin bihn ra' xpwiinn Jwahn nin ruro'bañihsa zi'chi
guhca, gwagalli'hi ra' ba tihxi Jwahn baca'tsi ra' ban la'n
tuhbi ba'.

Badi'hi Jesuhs xi gudahw ra' ga'yu mihyi bwiinn
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Ya chin babia'garii ra' xpwiinn Jesuhs, chi'chi
bwii'yidxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs garaa nin bwi'hnn ra'
ba cun nin bagaluu'yi ra' ba nez gwah ra' ba,
31 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn zi Ñi'h:
—Gulcho'ho guidxia'chi nu'h rii' tin guzi'laa'dzi tu.
Laasii ziaa-zie' ra' bwiinn ri'chi, ya nin ayi riooba ñahwnee
ra' ba la'h Ñi'h,
32 ya zeenee ra' ba la'hsi Ñi'h la'h si ra' ba la'n tuhbi laancha
nez hasta ayi chyu bwiinn nuu',
33 per ziahan duxa ra' bwiinn bwa'ha ra' ba bire'h laancha
chi zee'hen, nee biu'nbwa' za ra' ba la'h ra' ba ya chi'chi garaa
ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rii ri'chi ballu'n ra' ba hasta nez
chi ya galoh ra' ba badzihn ra' ba hasta zeenee laancha chi
la'h Jesuhs cun xpwiinn Ñi'h,
34 ya chin baria'h Jesuhs la'n laancha bwa'ha Ñi'h ziahan
duxa naa ra' bwiinn nin rii ri'chi chi'chi balahsasto' Ñi'h la'h
ra' ba laasii naa ra' bwiinn chi zigazi lli'hyi nin ayi xballwa'n
ñi'h, ya chi'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h ziahan dxyi'dxyi
la'h ra' ba,
35 ya chin guhca gudxyih gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi
ra' ba loh Ñi'h:
—Ya mwer la'h gue'la cwih la laasii hasta dxuu nu'h rii' ayi
xi nuutii'.

36 Baxe'hla ra' ba guziaa ra' ba rraandxu ra' o lahda gui-
hdxyi ra' tin chi'hyi ra' ba nin gahw ra' ba laasii ayi xi nahpa
ra' ba para gahw ra' ba.
37 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—¡La'h tu gulgadi'hi nin gahw ra' bwiinn ca!
Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—¿Ta xclaa'dzi lu'h chosi'n nu chiohpa gaywa'ha denariu
pahn tin gahw ra' bwiinn ra' ca? (Chiohpa gaywa'ha denariu
naa ziga guunn tuhbi ndxi'hw gahn loh xo'pa bwe'hw ga-
roolda.)
38 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Spaaldaa pan nahpa tu? Gulcheguia'ha spaaldan.
Ya chin bwa'ha ra' ba chi'chi rahbi ra' ba:
—Zaga'yu dxi'h pahn cun schiohpa dxi'h bwehlda.
39 Chi'chi guñi' Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h tin gulahchixnehza
ra' ba la'h ra' ba loh cwa'n nagaa ra' nin rii ri'chi.
40 Ya guriixnehza ra' ba cada tuhbigah cwa'h, ziga tuhbigah
gaywa'h ra' ba cun chwa'ha bitsi'hgah ra' ba,
41 ya seguihdu guca'ha Ñi'h gaga'yu pahn chi cun garoopa
bwehlda chi, ya guteesa loh Ñi'h nez llaa'n dxibaa' tin badi'hi
Ñi'h guel zuxchiilli loh Dxiohs pur guelwahw chi, chi'chi
gutaa'ha Ñi'h pahn chi, badi'hi Ñi'hn la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin
gudxi'zi ra' ban nez loh ra' bwiinn ziahan ra' chi. Zi'chi gahca
za bwi'hnn Ñi'h cun garoopa bwehlda,
42 ya garaa ra' ba gudahw ra' ba hasta que no gwadxah ra'
ba hasta ayi gunnah ru ra' ba ñahw ra' ba,
43 ya chin guya'loh gudahw ra' ba bidiaa'ha zatsi'bi chiohpa
tipi pahn cun bwehlda ra' nin bia'hancah,
44 ya bwiinn ra' nin gudahw ra' chi guhca ra' ba ziga ga'yu
mihyi ndxi'hw.

Jesuhs guzah loh ñihsa
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

45 Ya seguihdu gunabwa' Jesuhs gucah ra' xpwiinn Ñi'h
la'n laancha tin zeeñiidxiuu ra' ba stuhbi lahdu rwaa' ñihsa
xteenn guihdxyi Betsaida gaduhbi nin cañi'nee Ñi'h la'h ra'
bwiinn ziahan nin bia'hancah ri'chi tin dxiuu'nehza ra' ba
para lahdxyi ra' ba.
46 Ya chin guya'loh bwa'ha Ñi'h biuu'nehza ra' bwiinn
ziahan ra' chi, chi'chi gucah Ñi'h tuhbi dahan tin ri'chi
gudihdxyi-gunaaba Ñi'h loh Xtaada Dxiohs Ñi'h.
47 Ya chin gurih gue'la, la'h laancha chi zeezahla galaayi loh
ñihsa chi, ya la'h Ñi'h tuhbi dxi'h Ñi'h zuu Ñi'h loh dahan.
48 Per chin bwa'ha Ñi'h cadii'dxi xpwiinn Ñi'h guelrza'cazii
laasii zuu bwih roo' nin ayi rusaa'n guzee ra' ba nez hasta

nahpa guzee ra' ba loh ñihsa chi, ya nateh roo' run zeezah
Jesuhs loh ñihsa chi nez hasta bwa'ha Ñi'h zeezahne laancha
chi la'h ra' xpwiinn Ñi'h, per bwi'hnn Ñi'h zigazi ñidii'dxi Ñi'h
zihtu roo' galoh hasta zeenee laancha chi la'h ra' ba.
49 Ya chin bwa'ha ra' ba zeezah Ñi'h loh ñihsa chi, bwi'hnn
ra' ba lligaaba naa Ñi'h tuhbi aijma ni'chin gudihdxyidxiah
ra' ba,
50 laasii garaa ra' ba bwa'ha ra' ba zeezah Ñi'h loh ñihsa chi
ni'chin bidxyihbi duxa ra' ba, per seguihdu gahca guñi' Ñi'h
loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¡Gulgadi'hi balohr sto' tu; na'han —rahbi Ñi'h— ayi
guidxyihbi tu!
51 Lwehgu gucah Ñi'h la'n laancha chi, ya hohra chi gahca
za guleeza bwih chi, ya biahxi duxa ra' xpwiinn Ñi'h chi chin
bwa'ha ra' ba loh Ñi'h,
52 pwihsi ayi rahcabwa' ra' ba xcweenta Ñi'h nicala bwa'ha
ra' ba milahgru nin bwi'hnn Ñi'h pur pahn ra', per ayi
rahcabwa' ra' ba xcweenta xquelrnabwa' Ñi'h, zeezah rahca
nahda lasto' ra' ba.

Basiaca Jesuhs la'h ra' bwiinn dxyihdxyi guihdxyi Genesaret
(Mt. 14.34-36)

53 Ya chin guya'loh gudii'dxi ra' ba loh ñihsa chi, chi'chi
badzihn ra' ba loh yuh xteenn Genesaret, ri'chi baca'du'h ra'
ba laancha,
54 ya gaduhbi nin cagare'h ra' ba la'n laancha biu'nbwa' ra'
bwiinn chi la'h Jesuhs,
55 ya chi'chi gubia'garii ballu'n ra' bwiinn chi nez loh
guihdxyi ra' nin rii gadiidxi guihdxyi chi tin bagalli'hi ra'
ba xpwiinn dxyihdxyi ra' ba ya nu'a ra' ba la'h ra' bwiinn
dxyihdxyi ra' chi loh lu'hn ra' tin zeenee ra' ba la'h ra' ba
hasta chi'h zi bihn ra' ba zuu Jesuhs,
56 ya garaa lahta nicala loh dxiaa' ra' o nicala lahda gui-
hdxyi ra' o loh dahan ra' rnaaba ra' ba mas xahba zi Ñi'h
guidxi' ra' bwiinn dxyihdxyi ra' chi, ya garaa ra' bwiinn
dxyihdxyi nin bidxi' xahba Ñi'h biaca ra' ba.

7

Nin ruñihchi lasto' bwiinn
(Mt. 15.1-20)

1 Ya tuhbi dxyih, guyuu' paaldaa ra' bwiinn fariseu cun
paaldaa ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, ze' ra' ba
nez guihdxyi Jerusalehn ya badiaa'ha ra' ba loh Jesuhs.
2 Ya loh nin bwa'ha ra' fariseu ra' chi ayi bidxi'bi naa ra'
xpwiinn Jesuhs chin gudahw ra' ba,

3 ni'chin guñi' tohnta ra' ba, laasii ayi bwi'hnn ra' xpwiinn
Ñi'h ziga naa xcostumbre ra' ba nee neezaa snuhn ra' bwiinn
Israel ra' nin zeezahnee xcostumbre ra' rii' laasii guehtu
xtatita roo' ra' ba basia'haneen la'h ra' ba, laasii bwiinn Israel
ra' chi guillii-guillii rdxi'bi naa ra' ba chin rahw ra' ba.
4 Ya ziga chin razah bwiinn Israel ra' chi loh dxiaa' sidela
ayi guidxi'bi naa ra' ba loh ra' ba cun ñaa' ra' ba, ayi rahw
ra' ba, zi'chi za gudahla ra' ziahan roo' ra' costumbre ra' nin
riazahnee ra' ba; zi'chi za rusiaa ra' ba xqihsu ra' ba nee cun
xtraxtra ra' ba, nee cun xtraxta dxi'ba ra' ba.
5 Chi'chi rahbi ra' bwiinn fariseu cun mwehsu ra' xteenn
lehyi:
—¿Xixnaa ayi rdxi'bi naa ra' xpwiinn lu'h chin rahw ra' ba
tin guunn ra' ba ziga naa costumbre nin basia'hannee ra'
guehtu xtatita roo ra' nu'h la'h nu'h?
6 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¡Bwiinn rusagui'hi bwiinn ra'! Guchii guehtu Isaías ziga
baca'h ba xcweenta ziga ruhnn tu:
Rñi' tu ziga zi nin rbwihdxyi-rnaaba la'h Dxiohs, per sto' tu
zihtu ria'han loh xquelrnabwa' Dxiohs.
7 Lliaa'h naa zi ruzu'nllihbi tu nez loon, laasii la'h tu ruluu'yi
tu nin naa gahca xcostumbre tu nee rahbi tu naa ra'n
nin gunabwa' Dxiohs.
8 'Nee la'h tu ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs, sino
que zeena'hla tu nin naa xigaaba ra' bwiinn guidxyiyuh.
9 Rahbi za Ñi'h:
—¡Bayilaa ruhnn bwiinn nasiin tu, nee cagasaa'n za tu tuhbi
lahdu garaa ra' xchi'dxyi Dxiohs tin zeezahnee tu ziga naa
xcostumbre tu nin xigaaba ra' bwiinn guidxyiyuh!
10 Ziga rahbi guehtu Moisehs: "Guhca nadzii'hi la'h xpaah
lu'h cun xmaah lu'h, ya nin cu'dii la'h xpaah ñi'h o xmaah ñi'h
nahpa chiin tu ba."
11 Per la'h tu ruluu'yi tu ayi nahpa guzo'badxiahga bwiinn
xchi'dxyi xcuzahn ra' ba, ruchi'hyi tu la'h ra' ba tin guiñi' ra'
ba squii': "Ayi nuu gacane'hn yi'h laasii bwi'hnna'hn lligaaba
gudi'hihn guhn garaa nin na'pahn la'h Dxiohs."
12 Ya garaa nin rñi' squii' ayi ru ruhnn ra' ba jweersi
gacanee ra' ba la'h xcuzahn ra' ba,
13 ya pur xcostumbre tu ruhnn ayi ruzo'badxiahga ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs, ya ziahan ru cohsa ra' nin naa ra' zi'chi
ruhnn tu.
14 Chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' bwiinn, tin rahbi Ñi'h loh
ra' ba:
—Gulgaca'dxiahga dzi'tsi garaa tu.

15 Nin rguʼtii laʼh raʼ bwiinn loh duhlda ayi naan guelwahw
nin rahw raʼ ba, sino que dxyiʼdxyi dxixiʼhw nin riinloh stoʼ
raʼ ba, niʼchi naa nin rguʼtii laʼh raʼ ba loh duhlda.
16 Niʼchin nin riuuʼ-riaʼzi dxyiʼdxyi gulgacabwaʼ nin zeʼ raʼ
loh dxyiʼdxyi raʼ riiʼ.
17 Ya chin babii Jesuhs lahda raʼ bwiinn ziahan raʼ chi,
ya biuʼgarii Ñiʼh laʼn yuuʼ, chiʼchi gunaabadxyiʼdxyi raʼ nin
ruluuʼyi Ñiʼh tin para gacabwaʼ raʼ ban,
18 chiʼchi rahbi Ñiʼh loh raʼ ba:
—¿Ta neezaa tu ayi rahcabwaʼ tu? ¿Tayi rahcabwaʼ tu ayi
naa bwiinn bwiinn duhlda pur nin rahw raʼ ba?
19 Nin rahw bwiinn ayi radzihnan tihxi stoʼ bwiinn sino
que radzihnan hasta laʼn buxa nin nuu cweeʼ stoʼ bwiinn, ya
rariaʼhan nez hasta riuuʼbwihin.
Ziʼchi guñiʼ Ñiʼh tin baluuʼyi Ñiʼh nayaa naa garaatiiʼ xica
nin rahw bwiinn.
20 Neezaa rahbi Ñiʼh:
—Dxyiʼdxyi nin rreʼh rwaaʼ raʼ bwiinn, niʼchi sihn rguʼtii
laʼh raʼ ba loh duhlda,
21 laasii stoʼ raʼ bwiinn rreʼh raʼ lligaaba dxaaba raʼ ziga
guelgubwihlli cun guelrbaaʼn, guelrdxiinn bwiinn,
22 guelrcahnee cheʼhla stuhbi bwiinn, guelrzaʼbistoʼ xix-
teenn bwiinn, guelnadxaaba, guelrusaguiʼhi lasaaʼ ñiʼh, nin
ayi xtuhyitiiʼ loh ñiʼh ziga xcweenta dziʼn dxaaba raʼ, guel-
rwaʼha dxaaba laʼh stuhbi bwiinn, guelrudziiʼba dii yihca
lasaaʼ ñiʼh, guelnayachi, cun luʼh bwiinn stoʼ raʼ nahda.
23 Garaa raʼ lligaaba dxaaba raʼ riiʼ rreʼh stoʼ bwiinn niʼchi
nin rguʼtii laʼh raʼ bwiinn loh duhlda.

Tuhbi gunnaʼh nin ayi naa bwiinn Israel gunaaba ba tuhbi ayuda loh Jesuhs
(Mt. 15.21-28)

24 Ya riʼchi biriaʼh Jesuhs zee Ñiʼh para guihdxyi Tiru cun
Sidohn, ya chin badzihn Ñiʼh riʼchi, bidxeela Ñiʼh tuhbi yuuʼ
hasta guyuuʼ Ñiʼh laasii ayi guclaaʼdzi Ñiʼh ñahcabwaʼ bwiinn
nuu Ñiʼh riʼchi, per ayi guhca ziʼchi.
25 Laasii lwehgu bihn xmaah tuhbi dxaʼpa nin guyuuʼ tuhbi
bwiinndxaaba stoʼ ñiʼh laʼh Jesuhs nuu riʼchi, niʼchin gwah ba
hasta nuu Ñiʼh ya chin bwaʼha ba loh Jesuhs bazuʼnllihbi ba
nezloh Ñiʼh,
26 ya gunnaʼh chi ayi naa ba bwiinn Israel sino que naa
ba tuhbi bwiinn sirofenicia, per loh nin gunaaba ba tin
gabweʼhe Jesuhs bwiinndxaaba chi stoʼ lliiʼndxaʼpa ba,
27 rahbi Jesuhs loh ba:

—Basaa'n gahwxgah ra' llii'n ra'n, laasii ayi naa bwen chyu cooba xpahn ra' llii'n ra'n ya chubwihin loh bwehcu.
28 Chi'chi rahbi gunna'h chi:
—Guchii lu'h daada, per hasta bwehcu ra' rahw ra' guehta biuyi'hn nin riaaba llaa'n mwella nin rahw ra' llii'n ra' lu'h.
29 Chi'chi rahbi Ñi'h loh gunna'h chi:
—Bwehngahca guñi' lu'h, zahca guziaa lu'h, ya la'h bwiinndxaaba chi baria'h sto' llii'ndxa'pa lu'h.
30 Ya chin bwaa gunna'h chi yihdzi ba gwaguia'ha ba loh lu'hn la'h llii'ndxa'pa ba bwiinndxaaba chi baria'hala sto' bi.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi goopa nin ayi riin dxiahga ñi'h

31 Ya chin baria'h Jesuhs guihdxyi Tiru, chi'chi gudii'dxi Ñi'h nez guihdxyi Sidohn cun garaa ra' nezloh guihdxyi ra' nin rnabwa' Decápolis, ya zi'chi zi badzihn Ñi'h hasta rwaa' laguhn xteenn Galilea,
32 ya chin guyuu' Ñi'h la'n guihdxyi xteenn Decápolis, gwanee paaldaa ra' bwiinn la'h tuhbi ndxi'hw nin naa goopa loh Ñi'h, ya gudxi'hn ra' ba gudzii'ba naa Ñi'h yihca bwiinn goopa chi tin dxiaca ba,
33 ya chi'chi gwanee Ñi'h la'h bwiinn goopa chi tuhbi lahdu nez hasta ayi chyu bwiinn rii', ri'chi gulu'tee Ñi'h bacwihn naa Ñi'h la'n dxiahga bwiinn goopa chi, neezaa bagahdxyi xihin Ñi'h yihca bacwihn naa Ñi'h ya bidxi' Ñi'h luudxyii ba,
34 chi'chi bwa'ha Ñi'h nez llaa'ndxibaa' guñi' biin lasto' Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw chi:
—¡Efata! —Naa ziga guiñi' lu'h: ¡Billaala!.
35 Ya hohra chi gahca ballaala dxiahga bwiinn goopa chi, neezaa luudxyi ba guhca bañi',
36 chi'chi rahbi Jesuhs loh ndxi'hw chi:
—Ayi chyuloo tii' chixtee' lu'h pur nin basiaacahn yi'h.
Per loh bihnn ba ayi xi guuyi ba mahzi ru bati'chi ba dxyi'dxyi chi,
37 ya garaa ra' bwiinn nin bihn dxyi'dxyi chi badxyigaa' loh ra' ba neezaa rahbi ra' ba:
—¡Garaa nin ruhnn ba naa dzi'n za'ca! ¡Hasta bwiinn gwe'ta rallaala ba dxiahga ñi'h ya goopa ra' ruhnn ba pur rañi' ra' ba!

8

Baya'n Jesuhs tahpa mihyi bwiinn
(Mt. 15.32-39)

1 Ya la'n dxyih ra' chi badiaa'ha ziahan la'ga'h bwiinn, ya ayi nahpa ra' ba xi gahw ra' ba, ni'chin gudihdxyi Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h:

2 —Ralahsa duxa sto'n la'h ra' bwiinn rii' laasii la'h chohnna
dxyih naa nuunee ra' ba na'h, nee ayi nahpa ra' ba nin gahw
ra' ba,
3 ya sidela na'h gaxe'hla ra'n ba rwaa' yihdzi ra' ba llahsaa
ra' ba, zadxahga ra' ba loh nezyuh, laasii nuu ra' ba zihtu ze'
ra' ba.
4 Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Per nez rii' ayi chyu nuutii', ayi xa guidi'hnn nu'h guidx-
eela xi gahw ra' ba.
5 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—¿Paaldaa pahn nahpa tu ri'ca?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Gahdzin.
6 Chi'chi gunabwa' Ñi'h guzohba garaa bwiinn chi, ya
chi'chi guca'ha Ñi'h gagaadzii pahn chi tin badi'hi Ñi'h
guelzuxchiilli loh Xtaada Dxiohs Ñi'h, ya chi'chi gudxi'zi
Ñi'hn loh ra' xpwiinn Ñi'h tin para gudxi'zi ra' ban loh ra'
bwiinn ziahan chi,
7 zi'chi gahca bwi'hnn Ñi'h cun nuhn bwehlda bi'tu'hn
badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs, chi'chi gudxi'zi gahca
ra' za xpwiinn Ñi'h ma loh ra' bwiinn ziahan chi,
8 ya garaa ra' ba gudahw ra' ba hasta gwadxah ra' ba, ya
chin guya'loh gudahw ra' ba bidiaa'ha za gahdzi tipi taa'ha
pahn cun bwehlda ra' chi,
9 ya naa ra' bwiinn chi ziga tahpa mihyi, ya seguihdu guhdzi
Ñi'h tin biuu'nehza ra' ba,
10 ya lwehgu zeenee Ñi'h garaa xpwiinn Ñi'h la'n tuhbi
laancha hasta loh guihdxyi xteenn Dalmanuta.

Gunaaba ra' bwiinn fariseu guunn Jesuhs tuhbi milahgru
(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

11 Chin badzihn ra' nuhn bwiinn fariseu hasta zuu Jesuhs
guzo'baloh biahyi ra' ba gadiidxi Ñi'h tin canaaba ra' ba
loh Ñi'h guunn Ñi'h tuhbi milahgru nin Dxiohs si nin nuu
llaa'n dxibaa' zahca guunn, tin guluu'yi gu guchii Dxiohs
gulu'nehza la'h Jesuhs loh guidxyiyuh, ya cagalda'tsi si ra' ba
guidu'hun xi guunn Ñi'h.
12 Chi'chi bibiin la'n lasto' Jesuhs, ya rahbi Ñi'h loh ra'
bwiinn fariseu chi:
—¿Xixnaa chi'h rnaaba tu gu'nnahn milahgru ra'? Guchiin
nin rñi'n loh tu, nin tuhbi dzi'n roo' ayi gu'nnahn nezloh tu.
13 Ya cun basaa'n Ñi'h la'h ra' ba ri'chi lwehgu bacah Ñi'h
la'n laancha zeenee chi'h Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h stuhbi
lahdu rwaa' ñihsa.

Xcweenta levaduhra ra' bwiinn fariseu
(Mt. 16.5-12)

14 Ya bia'ldasto' ra' xpwiinn Ñi'h ñu'a ra' ba pahn, per la'n
laanchayi nuu ra' ba chin bwa'ha ra' ba tuhbi dxi'h pahn
nahpa ra' ba, nee loh ñihsa la za ni'chi zeenee laancha la'h ra'
ba hohrchi,
15 nee hohrachi gahca za rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulguia'ha cuun xlevaduhra ra' bwiinn fariseu cun xp-
wiinn Herodes.
16 Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' xpwiinn Ñi'h chi:
—Guchii nin guñi' mwehsu laasii ayi chyu nahpa pahn.
17 Per guhcabwa' Jesuhs ayi guhcabwa' ra' xpwiinn Ñi'h xa
naa dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h loh ra' ba ni'chin rahbi Ñi'h:
—¿Xixnaa rahbi tu ayi nahpa tu pahn? ¿Ta nagahdxi
gacabwa' tu? ¡Xi'balla nahda sto' tu, nee dxiahga tu ñie'wun!
18 ¡Nuu dxiahga tu cun bizloh tu, per rluu'yi ayi riin loh tu
cun dxiahga tu ayi rihnan! ¿Tayi riagannasto' tu?
19 Chin gudxi'zi'hn gaga'yu pahn loh ga'yu mihyi bwiinn,
¿paaldaa tiipin bidiaa'ha?
—Tsi'h bichiohpan —rahbi ra' xpwiinn Ñi'h.
20 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Ya chin gudxi'zi'hn gahdzi pahn loh tahpa mihyi bwiinn,
¿paaldaa tiipin bidiaa'ha chin guya'loh gudahw ra' ba?
—Gahdzin —rahbi ra' xpwiinn Ñi'h.
21 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—¿Ta nagahdxi gacabwa' tu?

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi riin loh ñi'h

22 Ya chin badzihn ra' ba tuhbi guihdxyi nin laa Betsaida,
ri'chi gwanee ra' bwiinn guihdxyi chi tuhbi bwiinn nin rahca
loh ñi'h hasta zuu Jesuhs, ya guñi'nee ra' ba la'h Ñi'h tin
guidxi' Ñi'h la'h bwiinn nin rahca loh ñi'h chi,
23 chi'chi guna'zu Jesuhs naa bwiinn nin rahca loh ñi'h chi,
gwanee Ñi'h la'h ba hasta rwaa' guihdxyi, chi'chi bagahdxyi
Ñi'h rwaa' bizloh ba cun xihin Ñi'h, neezaa badzii'ba naa Ñi'h
yihca ba chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ba gu rwa'ha ba,
24 ya guzo'baloh caywa'ha bwiinn nin rahca loh ñi'h chi,
chi'chi rahbi ba:
—La'n rwa'ha la'h ra' ndxi'hw ra', rñah ra' ba zigazi yahga
nagaa ra' nin rzah ra'.
25 Chi'chi baca'h garoopa naa Ñi'h loh bwiinn chi stuhbi, ya
chi'chiyi bwa'ha za'ca ba garaatii' ra' cohsa nayaa-nayaa,
26 chi'chi gunabwa' Ñi'h cun rahbi Ñi'h loh ba:
—Ayi guziaa loh guihdxyi; mahzi zigazi du'h bwaa yihdzi
lu'h nee ayi chyuloo gahbi lu'h xa biaca lu'h.

Guñiˈ Pehdru Jesuhs naa Crixtu
(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Ya seguihdu zenee Jesuhs laˈh raˈ xpwiinn Ñiˈh nez lahda
guihdxyi raˈ xteenn guihdxyi Cesarea cun Filipu, ya loh nez-
iuh gunaabadxyiˈdxyi Jesuhs loh raˈ xpwiinn Ñiˈh rahbi Ñiˈh:
—¿Chyu niˈca rahbi raˈ bwiinn naan?
28 Chiˈchi rahbi raˈ ba loh Ñiˈh:
—Nuhn raˈ bwiinn rahbi yiˈh naa luˈh Jwahn nin
baroˈbañihsa, ya snuhn raˈ ba rahbi yiˈh naa luˈh Elías, ya
snuhn raˈ ba rahbi yiˈh naa luˈh stuhbi raˈ guehtu profeta raˈ
nin guñiˈ xchiˈdxyi Dxiohs.
29 Chiˈchi rahbi Ñiˈh:
—Ya laˈh xchiˈh tu, ¿xi nna tu chyu naan?
Chiˈchi rahbi Pehdru loh Ñiˈh:
—Yiˈh nin naa luˈh Crixtu Lliiˈn Dxiohs nin dxuleˈza nu.
30 Ya chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ xpwiinn Ñiˈh ayi xi guuyi raˈ
ba chyu naa Ñiˈh loh nin tuhbi bwiinn.

Jesuhs guñiˈ loh raˈ xpwiinn Ñiˈh xcweenta ziga gachi Ñiˈh
(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Chiˈchi guzoˈbaloh Jesuhs cagaluuˈyi Ñiˈh laˈh raˈ xpwiinn
Ñiˈh, rahbi Ñiˈh:
—Nahpa zidiˈdxiˈhn trabahjw duxa, ya bwiinn guhla raˈ
xteenn guidoˈ cun bixohza raˈ nin rnabwaˈ laˈh raˈ bixohza,
cun mwehsu raˈ nin ruluuˈyi xlehyi Moisehs, zusacaloh raˈ
ba naˈh nee zidxiinn za raˈ ba naˈh, per chin dxiohnna dxyih
zabanaˈhn loh raˈ bwiinnguuchi.
32 Garaa dxyiˈdxyi raˈ riiˈ guñiˈ Ñiˈh loh raˈ ba nayaa-
nayaa, ya pur niˈchi gwanee Pehdru laˈh Ñiˈh tuhbi lahdu tin
guñiˈnee ba loh Ñiˈh tin ayi ñizaˈca Ñiˈh ziˈchi,
33 per chiˈchi basiaˈgarii loh Jesuhs bwaˈha Ñiˈh loh raˈ
xpwiinn Ñiˈh, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh Pehdru:
—¡Gwasuu loh xnezyuun Satanahs! ¡Yiˈh ayi ruhnn luˈh
xigaaba xteenn Dxiohs, pur xigaaba si bwiinn guidxyiyuh
cayuhnn luˈh!
34 Chiˈchi gudihdxyi Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn cun garaa xpwiinn
Ñiˈh, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
—Sidela chyuulla tuhbi tu xclaaˈdzi gaca tuhbi
xpwiiˈnnahn, gulgasiaˈldastoˈ tu garaa raˈ nin rzaˈbistoˈ tu
guunn tu, nee guldxiaˈ xcruhzi tu (nin zee loh dxyiˈdxyi riiˈ
naa gusaaˈn luˈh gudziiˈba xquelnabahan luˈh pur xcweenta
Jesucristu) bachiˈh gultaˈnaˈhla naˈh —rahbi Ñiˈh—
35 laasii bwiinn nin xclaaˈdzi ayi guñihchi xquelnabahan
ñiˈh zuñihchi ban, per bwiinn nin guñihchi xquelnabahan ñiˈh

pur na'h, nee pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, zibahan ba par
tu'pazi loh xquelrnabwa' Dxiohs.
36 Laasii ¿xi gallu'yi guica'ha tuhbi bwiinn gaduhbi loh
guidxyiyuh sidela guñihchi ba xquelnabahan ba?,
37 o neezaa ¿balaaca chiilli tuhbi bwiinn xcweenta
xquelnabahan ba?
38 Neezaa sidela chyuulla tuhbi bwiinn gatuhyi loh ba
na'h, o pur xchi'dxyi'hn nezloh ra' bwiinn nin rusahcaloh
loh Dxiohs cun nin nuu loh ra' bwiinn nin nuu xtuhlda
ra' ñi'h, neezaa na'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw zatuhyi
loon pur bwiinn chi chin gabia'gariin stuhbi cun gaduhbi
xquelrnabwa' Xtaa'dahn cun ziahan xaanjla Ñi'h.

9

1 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Nee guchiin nin rñi'n loh tu, nuu ra' bwiinn nin dxa'ga
loh tu zwa'ha ra' ba gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs galoh nin
gachi ra' ba.

Bidxa'h ziga rñah Jesuhs
(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 Chin gudii'dxi xo'pa dxyih, chi'chi gwanee Jesuhs la'h
dxi'h ra' Pehdru, Jacobo, cun Jwahn yihca tuhbi dahan roo',
nee ri'chi bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h chi bidxa'h ziga rñah Ñi'h,
3 ya xahba Ñi'h biahca labwehen dxyi'gah guhcabacha'han,
ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn gahn gaca labweh ziga guhca
labweh nachitsi xahba Ñi'h,
4 ya ri'chi baluu'yiloh Elías cun guehtu Moisehs,
cayuu'yidxyi'dxyinee ra' ba la'h Ñi'h,
5 chi'chi rahbi Pehdru loh Jesuhs:
—¡Mwehsu, bwen gahca dxuu nu'h rii'! ¡La'h nu
guidi'hnncha'yi chohnna yuu' dxillaa'; tuhbin para Yu'bilu'h,
stuhbin para Moisehs, ya stuhbin para la'h Elías!
6 Dxyigah zi'chi guñi' Pehdru laasii rdxyihbi duxa ba cun
schiohpa lasaa' ba ni'chin guñi' ba zi'chi,
7 ya hohra chi gahca bi' tuhbi xcahyi dxyi'gah si bia'pa ra'
ba la'n xcahyi chi, ya la'n xcahyi chi guñi' tuhbi rsiaa'ha nin
rahbi:
—Dee naa Llii'nahn nin nadzii'hihn; gulgazo'badxiahga
xchi'dxyi bi.
8 Ya mas balaaqui'hn rahca lwehgu bwa'ha ra' ba tuhsi la
Jesuhs zuu ri'chi, ya la'n xcahyi chi guñihchiloh Moisehs cun
Elías,
9 ya chin biehtanee Ñi'h la'h ra' ba dahan roo' chi; chi'chi
rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h chi ayi xi guuyi ra' ba cuun

nin bwa'ha ra' ba hastayi chin gabahan Llii'n Dxiohs nin naa
ndxi'hw loh bwiinn guuchi,
10 ya bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h ayi gudxixtee' ra'
ba nin bwa'ha ra' ba, per ziahan bwelta gunaabadxyi'dxyi loh
lasaa' ra' ba cuun nin naa nin gabahan loh guelguhchi,
11 ya gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa rahbi ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs
nahpa galoh Elías dxi' que no la'h Crixtu?
12 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Pwihsi guchii galoh Elías dxi' tin dxiu'nza'ca ba garaatii';
neezaa rahbi loh Xchihtsi Dxiohs nahpa guti'dxiloh Llii'n
Dxiohs trabahjw duxa nee zusa'caloh za ra' ba la'h Ñi'h,
13 per rñi'n loh tu la'h Elías bi' la ya la'h ra' bwiinn
bwi'hnnee ra' ba la'h ba zigachi'zi guclaa'dzi ra' ba ziga rñi'
loh Xchihtsi Dxiohs.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi ndxi'hw nin guyuu' tuhbi bwiin-
ndxaaba sto' ñi'h
(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

14 Ya chin babia'garii Ñi'h hasta rii ra' snuhn xpwiinn
Ñi'h bwa'ha Ñi'h ziahan duxa bwiinn rii gadiidxi ra' ba, nee
cadxihldxyinee dxyi'dxyi paaldaa ra' mwehsu nin ruluu'yi
xlehyi Moisehs la'h ra' xpwiinn Ñi'h,
15 ya chin bwa'ha ra' bwiinn ziahan chi la'h Jesuhs, badxyi-
gaa' loh ra' ba hasta ballu'n ra' ba bagachi'loh ra' ba la'h Ñi'h
tin baga'paDxiohs ra' ba la'h Ñi'h,
16 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—¿Xi ni'ca ruu'yidxyi'dxyinee tu la'h ra' ba?
17 Chi'chi rahbi tuhbi ra' bwiinn chi loh Ñi'h:
—Mwehsu, rii' ze'ldane'hn llii'nahn laasii nuu tuhbi bwiin-
ndxaaba sto' bi nin basia'han goopa la'h bi tin gabwe'he lu'h
bwiinndxaaba chi sto' bi,
18 laasii chin rusa'cazii bwiinndxaaba chi la'h bi, rdxiindx-
iah bwiinndxaaba chi la'h bi loh yuh, rbwe'he ba bitsi'hn
rwaa' bi, nee hasta dxyigah rsihdzi loh lahyi bi. Squii'
ruhnnee ba la'h bi nee cagasiu'nga gueldxyihdxyi chi la'h bi,
ni'chin nin guna'ba'hn loh ra' xpwiinn lu'h tin ñabwe'he ra' ba
bwiinndxaaba chi sto' bi per ayi bwi'hnn ra' ba gahn.
19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' garaa bwiinn ziahan nin rii
ri'chi:
—¡Ayy, bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ra' ñi'h! ¡Bwiinn naxihn
ra'! ¿Balaaca xchi'hla nin gu'nnahn waanta chuu'huhn loh tu?
¡Gultaa'nee llii'ngaa'n lu'h rii'!

20 Ya chi'chi gwanee ra' ba la'h bi'nxtuhbi chi loh Jesuhs, per
chin bwa'ha bwiinndxaaba chi la'h Jesuhs, chi'chi gudxiindx-
iah bwiinndxaaba chi la'h bi loh yuh, dxyigah na'du'bi bi loh
yuh zohba bitsi'hn rwaa' bi,
21 chi'chi rahbi Jesuhs loh xpah bi:
—¿Dez cuuca guna'zu gueldxyihdxyi rii' la'h bi?
Chi'chi rahbi xpaah bi loh Ñi'h:
—Dez chin naa bi biñi'n,
22 nee ziahan la xclaa'dzi bwiinndxaaba ca gadxiinn la'h
bi; rula'h bwiinndxaaba ca la'h bi loh bwehla, loh ñihsa; per
sidela zidxeela xa guunn lu'h balahsasto' lu'h la'h nu nee
bwi'hnn ayuda la'h nu.
23 Chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn chi:
—¿Xa mohda rnaabadxyi'dxyi lu'h sidela, zahca gacane'hn
yi'h? ¡Garaa zahca gacane'hn la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ra'
ñi'h zahca gacanee Dxiohs la'h ra' ba!
24 Chi'chi guzo'baloh jweersi cañi' xpaah bi'nxtuhbi chi loh
Ñi'h, rahbi ba:
—¡Riachiisto'n! ¡Bwi'hnn cumpahñu na'h tin mahzi ru
chechiisto'n!
25 Ya chin bwa'ha Jesuhs cagadiaa'ha ziahan bwiinn chi'chi
rahbi Ñi'h loh bwiinndxaaba chi:
—Bwiinndxaaba nin bwi'hnn gwe'ta cun goopa la'h
bi'nxtuhbi rii', na'h canabwa'n loh lu'h tin baria'h sto' bi
nee ayi dxiu'garii ru lu'h sto' bi.
26 Chi'chi gudidxyidxiah bwiinndxaaba chi cun dxyigah
guidxiindxiah ba la'h bi, lwehgu baria'h ba sto' bi, ya basaa'n
ba la'h bi zigazi bwiinn guuchi, ya bwi'hnn ra' bwiinn ziahan
nin rii ri'chi lligaaba guhchi bi,
27 per la'h Ñi'h lwehgu guteesa Ñi'h la'h bi, ya lwehgu
gwasu'nchii bi'nxtuhbi chi.
28 Chi'chi biuu'garii Ñi'h la'ñuu', ya ri'chi gunaabadxyi'dxyi
rala'n ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h tin ayi chyu bwiinn ñwa'ha ya
rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa la'h nu ayi chyu bidi'hnn gahn ñabwe'he bwiin-
ndxaaba chi?
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ziga lasaa' bwiinndxaaba rii', ayi gaca cwe'he tu ba
sidela ayi cwidxi-guinaaba tu loh Dxiohs, neezaa sidela ayi
gucwaa'han tu.

Jesuhs guñi' stuhbi la'ga'h xa gachi Ñi'h
(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Chin babii ra' ba ri'chi, badii'dxi ra' ba nez loh guihdxyi
ra' xteenn Galilea, ya guclaa'dzi Jesuhs ayi chyu ñahcabwa'
canehz nuu Ñi'h,

31 ni'chin baluu'yi Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h nee rahbi za
Ñi'h:
—Nahpa zuti'dxi ra' bwiinn duhlda na'h loh ra' nin rn-
abwa', ya zidxiinn ra' ba na'h, per chin dxiohnna dxyih
guhchi'hn, zabahna'hn loh ra' bwiinn guuchi.
32 Per la'h ra' xpwiinn Ñi'h ayi guhcabwa' ra' ba xi zee loh
dxyi'dxyi ra' chi, nee bidxyihbi za ra' ba ñinaaba dxyi'dxyi ra'
ba xiñin zee loh ra'n.

Jesuhs guñi' chyu mahzi lasahca
(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Chin badzihnnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h loh guihdxyi
Capernaum, biuu'garii Jesuhs la'n tuhbi yuu', chi'chi rahbi
Ñi'h loh ra' ba:
—¿Xiñin ze'yuu'yidxyi'dxyi tu chin zo'pa nu'h loh neziuh?
34 Ya ayi guñi'tii' ra' xpwiinn Ñi'h, laasii la'h ra' ba
ze'yuu'yidxyi'dxyi ra' ba chyu tuhbi ra' ba naa nin mahzi
lasahca,
35 ya lwehgu guzohbagah Ñi'h chi'chi gudihdxyi Ñi'h la'h
gadzi'h bichiohpa ra' xpwiinn Ñi'h chi'chi rahbi Ñi'h loh ra'
ba:
—Sidela xclaa'dzi tuhbi tu gaca lasahca, nahpa gaca tu
tuhbi bwiinn nin nado'laadzi ru loh ra' garaa lasaa' tu.
36 Chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi biñi'n bi'tu'hn, ya bazuh Ñi'h
la'h bi galaayi ra' ba chi'chi gudi'dzi Ñi'h la'h biñi'ni'hn chi,
chi'chi rahbi Ñi'h:
37 —Chyu chi'zi bwiinn nin gacanee tuhbi biñi'n squii',
zahcanee za ba na'h, nee bwiinn nin rahcanee na'h, ayi
na'h dxi'hn rahcanee ba sino que nee Xtaada Dxiohsa'hn nin
gulu'nehza na'h rahcanee ba.

Bwiinn nin ayi rñi'yah la'h nu'h, xlahdu nu'h nuu ba
(Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

38 Seguihdu rahbi Jwahn loh Ñi'h:
—Mwehsu, bidia'ha nu loh tuhbi bwiinn nin rabwe'he
bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn cun xquelrnabwa' lah lu'h, ya
bachidi'tsi nu loh ba ayi ru guunn ba zi'chi laasii ayi nee dxi'h
ba ca'nzahnee ba la'h nu'h.
39 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulgasaa'n bwiinn chi laasii bwiinn nin ruhn dzi'n roo
ra' cun xquelrnabwa' laan ayi xñi'yah ba na'h,
40 tin bwiinn ra' nin ayi xclaa'dzi childxinee la'h nu'h
xlahdu gahca nu'h nuu ra' ba.
41 Guchiin nin rñi'n loh tu, bwiinn nin guni'hi nicala tuhbi
bahsu ñihsa la'h tu laasii naa tu xpwii'nn ra'n, Dxiohs gudi'hi
prehmiu la'h ba.

Rriezgu chuu xtuhlda ra' bwiinn
(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

42 Rahbi za Ñi'h:
—Chyu chi'h zi nin gusiaaba la'h biñi'n bi'tu'hn ra' rii loh
duhlda pur nin riachiisto' ra' bi na'h, mas cha'yi gula'ha ra' ba
la'h ba loh ñihsado' cun guchi'bi ra' ba tuhbi dxiah roo' yahnn
ba,
43 nee sidela naa lu'h rutsiigan yi'h loh duhlda, mas cha'yi
guchyuu'ga lu'hn; tin mas cha'yi chu'tii lu'h loh xquelrn-
abwa' Dxiohs dxuuca lu'h xlawaa'ha chee lu'h gabihldxyi cun
garoopa naa lu'h hasta ayi dxiuu'yitii' dxih,
44 hasta tiidxi bwiinn trabahjw duxa para tu'pazi.
45 Ya sidela gadzihn dxyih gutsiiga ñaa' lu'h yi'h loh duhlda
bachyuu'gan; mas cha'yi chu'tii lu'h loh xquelrnabwa' Dx-
iohs dxuuca lu'h xlawaa'ha garoopa ñaa' lu'h, chee lu'h loh
bwehla xteenn gabihldxi,
46 hasta tiidxi bwiinn trabahjw duxa para tu'pazi.
47 Nee sidela la'h tuhbi bizloh lu'h gusiaaban yi'h loh
duhlda, gule'hen; mas cha'yi chu'tii lu'h loh xquelrnabwa'
Dxiohs nicala cun tuhbi si bizloh lu'h xlawaa'ha chenee
garoopan yi'h loh dxih xteenn gabihldxyi
48 hasta tiidxi bwiinn trabahjw duxa nin ayi cha'loh, nee ayi
garia'h ra' ba ri'chi,
49 laasii ziga rrohba zihdxi yihca xi chi'h zi guelwahw, zi'chi
za chioobaa bwehla yihca garaa ra' bwiinn.
50 Bwen naa zihdxi, per sidela guñihchin guelnallii, ¿xaalla
guunn chi'h tu dxiaca za'can? Zi'chi gahca la'h tu, gulgahca
ziga zihdxi nin nallii tin gaca gallu'yi tu loh ra' bwiinn
guidxyiyuh, nee gulguibahannee za'ca lasaa' tu.

10

Jesuhs baluu'yi ayi nuu taa'ha bwiinn che'hla ba
(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

1 Seguihdu babii Jesuhs loh guihdxyi Capernaum, tin zee
Ñi'h para guihdxyi xteenn Judea cun loh guihdxyi xteenn yuh
nin rii stuhbi lahdu gui'w Jordahn, ya ri'chi badiaa'ha ziahan
bwiinn, chi'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn chi
ziga naa xcostumbre Ñi'h.
2 Hohr chi badzihn ra' paaldaa bwiinn fariseu ri'chi, per
ya la'h ra' ba guclaa'dzi ra' ba guunn ra' ba prehba la'h
Ñi'h tin gwa'ha ra' ba zahca gusia'garii Ñi'h dxyi'dxyi nin
gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:
—¿Ta naa bwen taa'ha tuhbi bwiinn la'h che'hla ba?
3 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Cuun nin ruluu'yi xlehyi Moisehs la'h tu?

4 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Basaa'n Moisehs la'h ra' ndxi'hw cun sola tuhbi dxihtsi
riahsa xcweenta nin rlaa'ha ra' ba che'hla ra' ba, ya bachi'h
rusaa'n ra' ba che'hla ra' ba.
5 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Baca'h Moisehs zi'chi, laasii tantu bwiinn dxiipa tu,
6 per chin gurihxchih guidxyiyuh: “Ndxi'hw cun gunna'h
bwi'hnn Dxiohs” ziga rñi' loh Xchihtsi Ñi'h.
7 Neezaa rñi' loh Xchihtsi Ñi'h: “Ni'chin chin ruchinaa tuhbi
ndxi'hw, rre'caa ba loh xtaada ba loh xmaah ba ya rbahannee
ba la'h gunna'h nin raaca che'hla ba,
8 ya garoopa ra' ba naa ba zigazi tuhsi bwiinn”; naa ra' ba
zigazi tuhbi bwiinn xlawaa'ha chiohpa bwiinn.
9 Dxiohs bachi'dxiu-bacha'ga la'h ra' ba, ni'chin nin ayi nuu
taa'ha ra' ba.
10 Ya chin rii ra' ba la'n stuhbi yuu', gunaabadxyi'dxyi
ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h xcweenta gahca nin rlaa'ha lasaa'
bwiinn,
11 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Sidela la'h tuhbi bwiinn taa'ha ba che'hla ba ya guica'ha
ba stuhbi gunna'h, ya zi'chi canee lasaa' zi ra' ba zigazi xtu'h
ra' ba,
12 ya sidela la'h tuhbi gunna'h taa'ha ba la'h xpwiinn
ndxi'hw ba ya guica'ha ba stuhbi ndxi'hw, bwiinn chi naba-
han gubwihlli zi ra' ba.

Bwi'hnntaa'yi Jesuhs yihca ra' biñi'n
(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

13 Ya tantu guclaa'dzi ra' bwiinn chi dxihn ra' ba xchi'dxyi
Jesuhs, hasta xpiñi'n ra' ba gwanee ra' ba loh Ñi'h, tin
badzii'ba naa Ñi'h yihca ra' bi, per chin bwa'ha ra' xpwiinn
Ñi'h ni'chi guzo'baloh riidxihldxyinee dxyi'dxyi ra' ba la'h ra'
bwiinn nin ze'nee ra' biñi'n ra' chi loh Jesuhs,
14 ya chin bwa'ha Jesuhs zi'chi cayahca, chi'chi bidxyi'chi
Ñi'h ya rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h chi:
—Gulgasaa'n dxie'biiga ra' biñi'n hasta zu'hn, ayi ru
gucwe'za tu la'h ra' bi, laasii xquelrnabwa' Dxiohs naa xteenn
ra' bwiinn nin nado'laadzi ziga biñi'n ra' rii',
15 nee guchiin nin rñi'n loh tu, bwiinn nin ayi
chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs zigazi naa tuhbi biñi'n
nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi xtaada ñi'h, bwiinn chin ayi
chuu ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs.
16 Chi'chi gudi'dzi Ñi'h la'h ra' biñi'n chi, nee tin badzii'ba
naa Ñi'h yihca ra' bi nee gunaaba gahca Ñi'h loh Dxiohs tin
gacanee Ñi'h la'h ra' biñi'n ra' chi.

Tuhbi ndxi'hw ricu nin nuu ziahan xixteenn ñi'h
(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

17 Ya tuhbi dxyih gaduhbi nin cagu'guihn Jesuhs guzee
Ñi'h stuhbi nehza, badzihn gallu'n tuhbi ndxi'hw hasta zuu
Jesuhs, ya lwehgu bazu'nllihbi bi nezloh Jesuhs,
18 chi'chi rahbi bi loh Ñi'h:
—Daada, mwehsu cha'yi, ¿xa ni'ca gu'nnahn tin
guziaa'hahn dxibaa' guibahane'hn Dxiohs para tu'pazi chin
gachi'hn?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:
—¿Xixnaa rñi' lu'h naan cha'yi'hn? Ayi nin tuhbi bwiinn
cha'yi naa xmohda ñi'h sola tuhbi dxi'h Dxiohs naa cha'yi.
19 La'lu'h naann la nin rnabwa' loh Xchihtsi Dxiohs: "Ayi
chiinn lu'h bwiinn, ayi gaca lu'h bwiinn gubwihlli, ayi cwaan
lu'h, ayi chi'nlaa'dzi lu'h dxixi'hw, ayi gusagui'hi la'h bwiinn,
nee gaca nadzii'hi lu'h xcuzahn ra' lu'h."
20 Chi'chi rahbi ndxi'hw chi loh Ñi'h:
—Mwehsu, garaatii' ra' dxyi'dxyi ca cagazo'badxiaagahn
dez chin guhca'hn biñi'n.
21 Chin bwa'ha Jesuhs loh ndxi'hw chi, guhca nadzii'hi sto'
Ñi'h la'h bi, chi'chi rahbi Ñi'h loh bi:
—Stuhbi dxi'h cohsa ria'dxyi guunn lu'h; bwaa tin batoo'
garaa xixteenn lu'h ya chi'chi chi'zi lu'h mweeyi chi guica'ha
ra' bwiinn prohbi nin ayi xi nahpa, ya zi'chi zaapa lu'h
guelnaza'ca llaa'ndxibaa', nee lwehgu gahca da'na'hla na'h
tin gu'a lu'h xcruhzi lu'h.
22 Ya chin bihn ndxi'hw chi dxyi'dxyi ra' nin guñi' Ñi'h,
guhca nalaasa sto' bi laasii ziahan roo' xica nahpa bi,
23 chi'chi biahyi Jesuhs tin bwa'ha Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h,
chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¡Nagahn duxa par chu'tii tuhbi bwiinn rricu loh xquelrn-
abwa' Dxiohs!
24 Ya badxyigaa' duxa loh ra' xpwiinn Ñi'h chin bihn ra' ba
nin guñi' Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h stuhbi:
—Llii'n ra', ¡lli'balla nagahn naa para chu'tii bwiinn rricu
loh xquelrnabwa' Dxiohs!
25 Mas ayi guinagahn ru tiidxi tuhbi camehyu llaa'n tuhbi
guihchi guulla, que no ziga tiidxi tuhbi rricu loh xquelrn-
abwa' Dxiohs.
26 Chin bihn ra' xpwiinn Ñi'h zi'chi chi'chi rahbi loh lasaa'
ra' ba:
—¿Chyuulla gaca chi'h ta'h loh duhlda?
27 Chi'chi bwa'ha Ñi'h loh ra' ba ya rahbi Ñi'h:
—Para bwiinn ra', nagahn ra' dee'; per ayi nee dxi'h para
la'h Dxiohs.
28 Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:

—Laʼh nu laʼnu dxugasaaʼn garaa nin nadxiaapa nu, tin zoʼpanaʼhla nu yuʼbiluʼh.

29 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ ba:

—Nee guchiin nin rñiʼn loh tu, ziga bwiinn nin nugasaaʼn yihdzi ñiʼh, xpaah ñiʼh, xmaah ñiʼ, bwihtsi raʼ ñiʼh, cheʼhla ñiʼh, lliiʼn ñiʼh, o xuh raʼ ñiʼh pur xcweeʼntahn cun pur xcweenta xchiʼdxyi Dxiohs,

30 zicaʼha raʼ ba garaa niʼchi stuhbi gaywaʼh bweelta mahzi ru loh guidxyiyuh riiʼ nicala zidxyiʼchinee bwiinn laʼh raʼ ba, per llaaʼndxibaaʼ zicaʼha raʼ ba guelnabahan nin ayi ñichilohtiiʼ chin gachi raʼ ba,

31 laasii chin gadzihn dxyih nin guunn Dxiohs jwisi loh guidxyiyuh, garaa raʼ bwiinn nin ruhnn lligaaba lasahcaduxa raʼ ba nnah ayi gaca lasahcatiiʼ raʼ ba chiʼchi, ya bwiinn raʼ nin ayi lasahca nnah niʼchi raʼ gaca lasahca chiʼchi.

Nin rioonna bweelta guñiʼ Jesuhs loh raʼ xpwiinn Ñiʼh zahchi Ñiʼh
(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

32 Ya loh zeezah raʼ ba loh neziuh para guihdxyi Jerusalehn ñiidxyuu Jesuhs ya dihtsi Ñiʼh naʼhla gadziʼh bichiohpa raʼ xpwiinn Ñiʼh laasii rdxyihbi raʼ ba nee coma guihdxyi chi nahpa chiinn raʼ ba laʼh Ñiʼh, ya neezaa bwiinn raʼ nin zee naʼhla laʼh Ñiʼh rdxyihbi raʼ ba, ya chiʼchi guleʼcaa Jesuhs gadziʼh bichiohpa nin naa xpwiinn Ñiʼh tin rahbi Ñiʼh loh raʼ ba cuun nin saca Ñiʼh, squiiʼ rahbi Ñiʼh:

33 —Gulguiaʼha, rñiʼn loh tu, laʼh nuʼh zoo para guihdxyi Jerusalehn, ya naʼh ziga naan bwiinn nin guluʼnehza Dxiohs loh guidxyiyuh, zutiʼdxi raʼ bixohza nin rnabwaʼ laʼh raʼ bixohza naʼh cun mwehsu raʼ nin ruluuʼyi lehyi zutiʼdxi raʼ ba naʼh loh nin guunn guelguxchisi naʼh. Nee guinabwaʼ raʼ ba gachiʼhn cun gutiʼdxi raʼ ba naʼh loh raʼ bwiinn ziitu,

34 niʼchi raʼ gusaʼcazii naʼh cun gullihdzinee raʼ ba naʼh, guchahn xihin raʼ ba loon cun gadxiinn raʼ ba naʼh, per chin dxiohnna dxyih zabahanaʼhn —rahbi Ñiʼh.

Jacobo cun Jwahn gunaaba tuhbi bwehniʼhn loh Jesuhs
(Mt. 20.20-28)

35 Jacobo cun Jwahn, lliiʼn Zebedeu, gwabiiga raʼ loh Jesuhs ya rahbi raʼ ba loh Ñiʼh:

—Mwehsu, xclaaʼdzi nu guunn luʼh tuhbi bwen nin gachi-naaba nu loh yuʼbiluʼh laʼh nu.

36 Chiʼchi rahbi Ñiʼh loh raʼ ba:

—¿Xiniʼca bweniʼhnca xclaaʼdzi tu guʼnnahn laʼh tu?

37 Chiʼchi rahbi raʼ ba loh Ñiʼh:

—Chin guinabwa' lu'h loh lla'ñih xteenn lu'h, xclaa'dzi nu zohbanee nu yi'h; tuhbi nu xlahdu derehchu lu'h stuhbi nu xlahdu rrabwehsa lu'h.
38 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nin ayi gaann tu xiñin nin rnaaba tu. ¿Ta ziza'caziinee tu na'h cun gachinee za tu na'h?
39 Chi'chi rahbi ra' ba:
—Nicala gachinee nu yi'h.
Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Guchii tu ziza'caziinee tu na'h nee zahchinee za tu na'h ziga gachi'hn,
40 per ayi na'pahn derechu guiñaan loh tu cuun nin zohba xlahdu derechu'hn o xlahdu rrabwehsa'hn; sola Dxiohs cwii la'h ra' bwiinn nin so'baneen llaa'n dxibaa'.
41 Ya chin bihn zatsi'h xpwiinn Ñi'h nin gunaaba Jacobo cun Jwahn, bidxyi'chinee ra' ba la'h ra' ba,
42 chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba ya rahbi Ñi'h:
—Ba naann tu nin rnabwa' loh ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel naa ra' ba ziga dxi'ba nin naguihdzi; neezaa cuun chi'h zi bwiinn nin lasahca loh ra' ba ruhnn zi'chi,
43 per cun la'h tu ayi gaca tu zi'chi, ya nin xclaa'dzi gaca nin mahzi lasahca nahpa gacanee ba la'h ra' lasaa' ba.
44 Zi'chi gahca za nin xclaa'dzi gaca nin mahzi guinabwa' loh tu, nahpa gaca ba ziga tuhbi mooza loh tu,
45 laasii na'h, Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ayi ze'lda dxi'hn para guunn bwiinn sirba loon, sino que na'h ze'ldahn tin gu'nnahn sirba, nee gudi'hi zan xquelnabahanahn para la'h ra' ziahan ra' bwiinn tin ta'h ra' ba loh duhlda.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn nin laa Bartimeu ayi biin loh ba
(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

46 Ya chi'chi Jesuhs cun garaa za xpwiinn Ñi'h gudii'dxinee Ñi'h la'h ra' ba nez guihdxyi nin laa Jericoh, ya zeena'hla za ziahan ra' bwiinn la'h Ñi'h, ya loh neziuh xteenn rwaa' guihdxyi chi zohba tuhbi bwiinn nin rahca loh ñi'h nin biria'hlah Bartimeu llii'n Timeu, rzohba ba rbwe'he ba cardah,
47 ya chin gudii'dxidxiahga ba zeedii'dxi Jesuhs nin ze' loh guihdxyi Nazaret ri'chi, chi'chi guñi' ba jweersi roo', rahbi ba:
—¡Jesuhs llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!
48 Ya bidxyi'chi ziahan ra' bwiinn ni'chin rahbi ra' ba loh ba:
—¡Biacadxyii! ¡Ayi rñi' lu'h zi'ca!
Per la'h ba mahzi ru jwersi roo' ru cañi' ba:
—¡Llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!
49 Ya guzuhdxyiigah Jesuhs, chi'chi gunabwa' Ñi'h gwaca'ha ra' ba bwiinn chi ya rahbi ra' ba loh ba:

—Bazuhchihpa sto' lu'h, gwasu'nchii; yi'h cabwihdxyi ba.
50 Ya lwehgu gule'caa bwiinn chi lahdxi nin caa dihtsi ba tin
gudxihxi ban loh yuh, chi'chi gwasu'nchii gallu'n ba ya gwah
ba hasta zuu Ñi'h,
51 chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—¿Xini'ca xclaa'dzi lu'h gu'nnahn pur yi'h?
Chi'chi rahbi bwiinn nin rahca loh ñi'h chi:
—Mwehsu, xclaa'dzihn guunn lu'h gwa'hahn.
52 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Zahca guziaa lu'h, la'h lu'h biaca laasii gwachiisto' lu'h
na'h.
Ya hohra chi gahca biaca bizloh ba, ya zena'hla ba la'h
Jesuhs loh nehza.

11

Guyu'tii Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn ziga tuhbi rrehyi
(Mt. 21-1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Ya chin zeegadzihn Ñi'h guihdxyi ra' nin laa Betfageh cun
guihdxyi Betania nin ria'han gahxu loh guihdxyi Jerusalehn
nee gahxu za loh dahan nin laa Olivo, guxe'hla Jesuhs
chiohpa xpwiinn Ñi'h
2 tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulcheh loh guihdxyi nin naa gahxu ru, ya chin gadzihn
tu ri'chi, ri'chi zwa'ha tu cadu'h tuhbi buhrra nin nadxyi'bi
nin nagahdxi gaca nado'tii'; guxachi tu ma, tin dxie'nee tu
ma,
3 ya sidela chyuulla guinaabadxyi'dxyi loh tu: "¿Xixnaa
rigaxachi tu ma?" squii' guiñi' tu loh bwiinn chi: "Tuhbi
bwiinn nin mahzi rnabwa' cachi'hn ma", per lwehgu gahca
gusia'garii ba ma.
4 Pwihsi gwah ra' ba ya badxeela ra' ba hasta cadu'h buhrra
chi gahxu rwaa' tuhbi pwerta xteenn tuhbi yuu', chi'chi
guxachi ra' ba buhrra chi,
5 neezaa gunaabadxyi'dxyi nuhn ra' bwiinn nin rii ri'chi
loh ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Xini'ca ruhnn tu? ¿Xinaa riigaxachi tu buhrra ca?
6 Chi'chi rahbi ra' ba ziga rahbi Jesuhs guiñi' ra' ba, ya cun
basaa'n ra' ndxi'hw ra' chi zeenee ra' xpwiinn Ñi'h buhrra
chi,
7 ya chin baganee ra' ba ma hasta zuu Jesuhs, chi'chi
badzii'ba ra' ba xahba ra' ba dihtsi ma, tin guzohba Jesuhs
dihtsi ma,
8 ya ziahan ra' bwiinn gudxyihxi ra' ba xahba ra' ba loh
neziuh nez hasta zeedii'dxinee ma la'h Ñi'h, ya snuhn ra' ba

bachyuu'ga llii'dzi xteenn ra' yahga loh dahan tin gudxyihxi
ra' ban loh neziuh hasta tiidxi Ñi'h,
9 ya nuhn ra' bwiinn nin zeeñiidxiuu nez loh Jesuhs, cun
snuhn ra' ba nin na'hla la'h Ñi'h, guza'loh cañi' ra' ba jweer-
siroo', rahbi ra' ba:
—¡Bwen duxa naa Dxiohs! ¡Bwi'hnn taa'yi Dxiohs yihca
rrehyi nin ze' pura xcweenta Dxiohs!
10 ¡Bwi'hnn taa'yi Dxiohs la'h guelrnabwa' nin ze' xcweenta
xpaah Davihd nu'h! ¡Zuxchiilli Dxiohs!
11 Ya loh nin guyuu'tii Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn,
lwehgu gwah Ñi'h la'n guido' roo' ya bwa'hasi za Ñi'h gadi-
idxitii' nee zigala coma gudxyihla ni'chin lwehgu gahca gu-
bia'gariinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h para guihdxyi Betania.

Jesuhs gulu'dii la'h tuhbi yahga ñiigu
(Mt. 21.18-19)

12 Ya chin barah gue'la, babiinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h guihdxyi
Betania, bie'suh bichia'han Ñi'h,
13 chi'chi bwa'ha Ñi'h tuhbi yahga ñiigu zihtu dxyigah nagaa
rñah yahga chi cun batahga, ni'chin gwaguia'ha Ñi'h gu nuu
xi ñinahxi caa loh yahga chi, per ayi bidxeela Ñi'h nin tuhbin
laasii ayi chi'chi dxi'h rcah ñinahxi,
14 ya delanta loh ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h loh yahga chi:
—Ayiru chuu dxyih guicah ñinahxi loh lu'h.

Jesuhs basiaa la'n guido' roo'
(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

15 Zee chi'h Jesuhs para Jerusalehn cun xpwiinn Ñi'h,
per loh nin guyuu'tii Ñi'h la'n guido' roo', guzo'baloh
babwe'hedxia'hla Ñi'h la'h ra' bwiinn nin cayuhnn guri'xi
ra', garaa nin riigatoo' cun nin riizi' xica ra' ri'chi; nee nezii-
nezi'chi gulu'bwih Ñi'h xmweella ra' bwiinn nin rucha'h
mweeyi cun xagaxiiyi ra' nin rutoo' palohmma ra',
16 ya ayi ru basaa'n Ñi'h chyu bwiinn ñidii'dxi nez hasta
zohba guido' roo' cun xica cohsa ra',
17 baluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn rahbi Ñi'h:
—La'tu naann la xa rñi' Dxiohs ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs:
"Yiidzihn gaca tuhbi yuu' hasta dxi' ra' garaa ra' bwiinn
guidxyiyuh, tin cwidxyi-guinaaba ra' ba na'h", ¡per la'h tu
cayuhnn tun ziga zi tuhbi cwehva hasta riuu' ra' guba'n!
18 Ya chin bihnn ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixo-
hza cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi nin bwi'hnn Jesuhs,
gudxi'hyi ra' ba xa chiinn ra' ba la'h Ñi'h, per guyuu' ra' ba
guelnadxyi'bi la'h ra' bwiinn, laasii garaa ra' bwiinn badxyi-
gaa' duxa xcweenta ziga ruluu'yi Ñi'h,

19 ya chin gurih gue'la, biria'h Ñi'h lahda guihdxyi chi.

Jesuhs baluu'yi la'h ra' xpwiinn Ñi'h xa cwidxyi-guinaaba ra' ba loh Dxiohs
(Mt. 21.20-22)

20 Ya chin barah gue'la rsiiyido' gudii'dxinee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h hasta zohba yahga ñiigu nin gulu'dii Ñi'h, ya yahga chi gubihdzi la hasta cun nee xtulbaa'han,
21 ya loh nin bagannasto' Pehdru nin guñi' Ñi'h, chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:
—Mwehsu, ¡bwa'ha! ¡La'h yahga ñiigu nin gulu'dii lu'h la'n gubihdzila!
22 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Gulchechiisto' tu Dxiohs,
23 pwihsi na'pahn siguhra sidela chyulla gahbi loh dahan rii': "Biya'dxu ri'ca tin gwah loh ñihsado'", zuzo'badxiahgan xchi'dxyi ba sidela ayi guunn chiohpa sto' ba.
24 Ni'chin nin rñi'n loh tu sidela xiilla guinaaba tu loh Dxiohs, zuni'hi Ñi'hn, ni'chin nin gulchechiisto' tu la'h Ñi'h.
25 Chin cwidxyi-guinaaba tu loh Dxiohs, sidela nuu chyu-ulla bwiinn rdxyi'chinee tu, gulsia'ldasto' tu xtuhlda ba, tin para dxia'ldaza sto' Xtaada tu nin nuu dxibaa' xtuhlda tu.
26 Sidela ayi dxia'ldasto' tu xtuhlda chyuulla bwiinn, neezaa Xtaada tu nin nuu dxibaa' ayi dxia'ldasto' za ba xtuhlda tu.

Gunaabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Jesuhs
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

27 Ya chin gubia'gariinee Ñi'h la'h ra' ba para guihdxyi Jerusalehn, gwah Ñi'h la'n guido' roo' stuhbi, ya ri'chi zeezah Ñi'h chin badzihn ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun nuhn mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi, cun nuhn bwiinn guhla ra',
28 ya rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Chyu bani'hi guelrnabwa' yi'h tin ruhnn lu'h dzi'n ra' nin cayuhnn lu'h?, o ¿chyu xquelrnabwa' cayuhnn lu'hn?
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Neezaa na'h guina'badxyi'dxyi'hn loh tu tuhbi rsohn, ya sidela chixtee' tu, zidxixtee'zahn cun chyu xquelrnabwa' ru'nnahñin.
30 Guldxixtee' loon: ¿Chyu guxe'hla la'h Jwahn bie'garo'bañihsa ba? ¿Ta Dxiohs gulu'nehza la'h ba o bwiinn zi ra'?
31 Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Xa guidi'tsi nu'h? Sidela la'h nu'h guidi'tsi nu'h: "Dxiohs gulu'nehza la'h ba",

32 chi'chi nnaa ba loh nu'h: “¿Xixnaa chi'h ayi gwachiisto' tu
xchi'dxyi ba?”, ¿o zidi'tsi nu'h: “Tuhbi bwiinnzi guxe'hla la'h
Jwahn.”?
Per ayi guhdzi ra' ba zi'chi laasii bidxyihbi ra' ba la'h ra'
bwiinn, laasii bwiinn ra' nin rii nez chi ruhnn lligaaba Dxiohs
guxe'hla la'h Jwahn,
33 pwihsi cun rahbi ra' bwiinn dxixi'hw chi loh Ñi'h:
—Ayi chyu gaann chyu guxe'hla la'h Jwahn.
Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Pwihsi zigasi za ayi nnaa tu chixtee' tu nin
canaabadxyi'dxyi'hn loh tu, zi'chi za na'h ayi chixte'hn
loh tu chyu bani'hi guelrnabwa' na'h cayu'nnahn dzi'n ra'
rii'.

12

Cwenta xteenn ra' mooza dxaaba nin bia'hannee ra' nuhn yahga uhva ra'

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

1 Ya gwazah bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs cweenta rii', rahbi
Ñi'h:
—Guyuu' tuhbi bwiinn, bwi'hnn biñih ba nuhn yahga uhva
ra' loh xuh ba, chi'chi bwi'hnn ba lee' gadiidxi loh yuh chi,
neezaa bwi'hnn ba tuhbi tanque hasta guixi'h uhba ra', cun
bwi'hnncha'yi za ba tuhbi yuu' roo' nin naa ziga tuhbi torre,
ya basia'hannee ba loh yuh chi la'h paaldaa bwiinn ra' tin
gaapa ra' ban garoolda, ya chin gabwe'hecaan li'hn nahpa
gaca garoolda li'hn chi guica'ha ra' ba, ya zee chi'h ba zihtu
roo',
2 per chin badzihn dxyih nin guunn garoolda ra' ba li'hn,
chi'chi guxe'hla ballwaa'n nin naa xteenn ñi'h loh yuh tuhbi
xmooza ba, tin gwagañi' ba loh ra' bwiinn nin bia'hannee loh
xuh ba tin ñudi'hi ra' ba li'hn nin ruhnn tucahri ñaca'ha ba,
3 per xlawaa'ha ñudi'hi ra' ba nin ruhnn tucahri ñaca'ha
mooza chi, mejor gudxi'ldxyihdxyi ra' ba la'h mooza chi ya
ayi chi'h xi badi'hi ra' ba ñaca'ha ba.
4 Seguihdu guxe'hla ba stuhbi xmooza ba loh ra' ba, ya
mooza chi basihdzidxiah ra' ba la'h ba gutaa'ha ra' ba yihca
ba nee biguii za ra' ba loh ba,
5 per guxe'hla ba snuhn ra' xmooza ba. Nuhn ra' ba
gudxi'ldxyihdxyi ra' ba, ya snuhn ra' mooza chi gudxiinn ra'
bwiinn nadxaaba ra' chi.
6 ’Per bia'dxyi llii'n ba nin nadzii'hi duxa ba, ya luulchima
guxe'hla ba llii'n ba, laasii bwi'hnn ba lligaaba: “Pwehda
zuzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi llii'nahn.”
7 Per chin badzihn bi, rahbi loh lasaa' ra' nin raa'n loh
xuh ba: “Bwa'ha ni'casihn nin dxia'hannee gaduhbi loh yuh

rii'; gulchoo'ho gachidxiinn nu'h bi tin la'h si nu'h gachica'ha nu'h gaduhbi loh yuh rii'.”

8 Pwihsi guna'zu ra' ba la'h bi, gudxiinn ra' ba la'h bi ya chi'chi bagala'ha ra' ba xcweerpu bi rwaa' yuh chi.

9 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Pwihsi, ¿xi ruhnn tu lligaaba gunnee daada nin naa xteenn ñi'h yahga uhva ra' la'h ra' bwiinn nin gudxiinn la'h llii'n ba? Zi' ba tin dxie'chiin ba garaa ra' bwiinn nin gudxiinn la'h llii'n ba, ya chin cha'loh gachi ra' bwiinn chi, chi'chi gudi'hi ba loh yuh chi la'h ra' guriin bwiinn.

10 Pwehda nagahdxi gu'lda tu loh Xchi'dxyi Dxiohs rahbi:
Dxiah nin gule'hecaa ra' mwehsu albañihyi, dxiah chi
baria'caa naa dxiah za'ca nnah.
11 Dxiohs bwi'hnn lligaba zi'chi gaca, nee naan tuhbi bwen
duxa para la'h nu'h.

12 Ya chi'chi guclaa'dzi bwiinn dxixi'hw ra' chi ñina'zu ra' ba la'h Ñi'h hohra chi gahca, laasii gwasaa ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h loh ra' ba, per bidxyihbi ra' ba ñuhnn ra' ban, laasii rii ziahan roo' bwiinn ri'chi mejor ziaa ra' chi'h ba.

Dxyi'dxyi cweenta xteenn impwestu
(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

13 Chi'chi guxe'hla ra' bwiinn dxixi'hw chi paaldaa ra' bwiinn fariseu loh Jesuhs cun neezaa ra' nin nin naa xpwiinn Herodes tin ñiñi' Ñi'h xilla dxyi'dxyi ra' nin ñuhnn guelgux-chisi la'h Ñi'h,

14 ya chin badzihn ra' ba rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Mwehsu, naann nu xnehza rñi' lu'h cun ganaalla dxyi'dxyi nin guchii, ayi ruhnn lu'h cweenta chyu chi'h zi bwiinn sino que ruluu'yi lu'h cun gaduhbi sto' lu'h xneziuh za'ca Dxiohs; ¿ta naa xnehza gachidxilli nu impwestu loh rrehyi César o ayi chyu chiilli?

15 Per lwehgu guhcabwa' Jesuhs xa naa xigaaba ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:

—¿Xixnaa ruhnn tu lligaaba guunn tu prehba na'h cun xchixi'hw tu? Gulgaluu'yi tuhbi xmweyi tu na'h tin gwa'hañin.

16 Chi'chi badi'hi ra' ban, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—¿Chyu yihca caa lohon, cun chyu laa caa lohon?

Chi'chi rahbi ra' ba:

—Xteenn emperador.

17 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulgadi'hi la'h César nin naa xteenn ba, nee gulgadi'hi za la'h Dxiohs nin naa xteenn Ñi'h.

Ya badxyigaa' duxa loh ra' ba nin guñi' Ñi'h.

Guñi' Jesuhs xcweenta nin gabahan bwiinn loh ra' bwiinn nin guhchi
(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

18 Ya chi'chi gwah paaldaa ra' bwiinn nin laa saduseu ra',
tin gwaguia'ha ra' ba loh Jesuhs, per saduceu ra' chi ayi
riachiisto' ra' ba gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, ni'chin
nin gunaabadxyi'dxyi ra' ba cweenta ra' rii' loh Jesuhs, rahbi
ra' ba:
19 —Mwehsu, basia'hannee Moisehs dxihtsi la'h nu'h, loh
dxihtsi chi caa: “Sidela chyuulla tuhbi ndxi'hw nin bachinaa
gachi nen ayi chyu llii'n ra' ba guyuu' cun xcunna'h ba,
ni'chin nahpa guica'ha bwihtsi ba la'h gunna'h chi tin chuu
llii'n ra' ba xcweenta guehtu guhla bwihtsi ba.”
20 Guidi'hnn nu'h nuu gahdzi ndxi'hw ya garaa ra' ba naa
tuhsi bwihtsi ra'; bwiinn galoh bachinaa ba ya guhchi ba, per
ayi chyu llii'n ba guyuu' cun xcunna'h ba,
21 ya chi'chi guca'ha bwihtsi raroopa ba la'h gunna'h vi-
uhda chi per ayi za chyu llii'n ra' ba guyuu',
22 ya zi'chi gahca za cada tuhbigah ra' ba hasta que no
bachinaa gagaadzii ra' ba la'h gunna'h chi, chi'chi neezaa
gunna'h chi guhchi per ayi chyu llii' ra' ba guyuu' cun gunna'h
chi.
23 Yannah, chin gabia'garii gabahan ra' ba, ¿cuun pa'h
xchi'h nin naa che'hla gunna'h chi?, laasii gagaadzii ra' ba
bachinaa la'h gunna'h chi.

24 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Cache'h yihca tu, laasii ayi nu'nbwa' tu loh Xchi'dxyi
Dxiohs cun xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs.
25 Chin gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, gaca ra' ba ziga
aanjla ra'; ayiru guchinaa ra' ba,
26 ya loh ziga nin gabahan ra' bwiinn nin guchi, ¿ta na-
gahdxi gu'lda tu loh dxihtsi nin baca'h guehtu Moisehs
xcweenta la'n yaguichaa' nin gurih bwehla? Dxiohs rahbi
loh Moisehs: “Na'h naan Xchiohs Abrahn, Xchiohs Isaac, cun
Xchiohs Jacobo.”
27 Pwihsi sidela la'h Dxiohs naa xpwiinn Ñi'h la'h ra' bwiinn
ra' rii', ayi naa ra' ba bwiinn guuchi laasii nabahannee ra' ba
la'h Ñi'h. Ni'chin nin cache'h duxa yihca tu.

Jesuhs guñi' cuun xchi'dxyi lehyi Moisehs nin mahzi lasahca
(Mt. 22-34-40)

28 Ya chin badzihn tuhbi mwehsu nin ruluu'yi lehyi, biooba
ru bihn dxiahga ba bwengahca basia'garii dxyi'dxyi Jesuhs,
ni'chin nin gwabiiga ba loh Ñi'h tin gunaabadxyi'dxyi ba
squii' loh Jesuhs:

—¿Cuun xchi'dxyi xlehyi Moisehs nin mahzi lasahca loh garaa ra' dxyi'dxyi lehyi?

29 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Squii' rñi' dxyi'dxyi nin mahzi lasahca: “Gulgaca'dxiahga bwiinn Israel ra', Xtaada Dxiohs nu'h naa tuhbi dxi'h sola Dxiohs.

30 Gantsii'hi lu'h la'h Xtaada Dxiohs lu'h cun gaduhbi sto' lu'h, cun gaduhbitii' xaalma lu'h, cun gaduhbi lligaaba lu'h, nee cun gaduhbi za xjweersi lu'h.”

31 Zi'chi gahca za rñi' nin raroopa dxyi'dxyi: “Gantsii'hi lu'h bwiinn ra' ziga nadzii'hi lu'h yi'h gahca.” Ayi ru dxyi'dxyi nin mahzi lasahca loh dxyi'dxyi ra' rii'.

32 Chi'chi rahbi mwehsu chi loh Jesuhs:

—Bwengahca, mwehsu; guchii dxyi'dxyi nin rñi' lu'h: Tuhbi dxi'h Dxiohs nuu, nee ayi stuhbi Ñi'h caalla nehza,

33 nee nahpa gantsii'hi lu'h la'h Ñi'h cun gaduhbi sto' lu'h, cun gaduhbi xaalma lu'h, cun gaduhbi xjweersi lu'h, nee cun gaduhbi xigaaba lu'h; nee gantsii'hi lu'h bwiinn ra' ziga nadzii'hi lu'h yi'h gahca, ya dee ra' mahzi lasahcan loh Dxiohs loh ziga xiilla guhn nin gudi'hi lu'h loh Ñi'h.

34 Chin bwa'ha Jesuhs xnehza guñi' mwehsu chi chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:

—Ayi zihtu ru dxi'h ria'han lu'h loh xquelrnabwa' Dxiohs.

Ya nin stuhbi ra' ba ayi biaalla ñinaabadxyi'dxyi ru xiilla dxyi'dxyi loh Ñi'h.

¿Chyu lii'n naa Crixtu?
(Mt. 22-41-46; Lc. 20.41-44)

35 Chin nuugaluu'yi Jesuhs xchi'dxyi Dxiohs la'n guido', chi'chi rahbi Ñi'h:

—¿Xa mohda rñi' ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi Crixtu naa lii'n guehtu Davihd?

36 Pwihsi guehtu Davihd gahca, pur Spíritu Saantu guñi' ba rahbi ba:

Daada Dxiohs rahbi loh Daada nin rnabwa' na'h:
“Guzohba xlahdu nanchiin hastayi gadzihn dxyih gutsi'gahn
garaa ra' nin rdxyi'chinee yi'h nez ñaa' lu'h.”

37 ’Sidela la'h guehtu Davihd rahbi: “Crixtu guinabwa' na'h”, ¿xaalla gaca chi'h Crixtu lii'n Davihd?

Ya ziahan nin rii ri'chi nasaa baca'dxiahga ra' ba nin cañi' Jesuhs.

Badzii'ba Jesuhs duhlda yihca ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs
(Lc. 21.1-4)

38 Ya loh nin cagaluu'yi Jesuhs rahbi Ñi'h:

—Gulgaca nasiin tin ayi gusagui'hi ra' mwehsu nin ruluu'yi
xlehyi Moisehs la'h tu, laasii riuu'sto' ra' ba rahcu ra' ba
lahdxi nu'hla nin riuu' hasta yahnn ra' ba, nee xclaa'dzi ra'
ba garaa bwiinn gucha'garwaa' naa ra' ba nez loh dxiaa',
39 nee rdxi'hyi ra' ba puur yagaxiiyi za'ca nin lasahca
rzohba ra' ba la'n guido', nee cun hasta rahca za guelwahw,
40 neezaa rbwe'hellu'hu ra' ba yihdzi gunna'h viuhda ra',
ya hohra chi gahca xchih rbwihdxyi-rnaaba ra' ba loh Dxiohs
tin guiñah ra' ba zigazi bwiinn naza'ca duxa, per la'h ra' ba
nalasa ru zuhnnee Dxiohs la'h ra' ba.

Xcweenta tuhbi gunna'h viuhda nin gulahchi guhn loh Dxiohs

41 Ya tuhbi bweelta zohba Jesuhs nez zuu ra' alcansía nin
riuu' mweyi guelguhn, caywa'ha Ñi'h xa rula'h ra' bwiinn
mweeyi la'n alcansía ra' chi, neezaa ziahan ra' bwiinn rricu
riigala'ha za ziahan mweeyi,
42 ya hohra chi gahca badzihn tuhbi viuhda prohbi, bala'ha
ba chiohpa mweyi ga'yu'hn la'n alcansía chi,
43 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, gunna'h viuhda prohbi ca zia-
han ru mweeyi bala'h ba loh snuhn ra' bwiinn nin bala'ha ra'
mweeyi la'n alcansía ca,
44 pwihsi garaa ra' ba nin ria'hancah si rula'ha ra' ba, per
gunna'h ca loh xquelprohbi ba, bala'ha ba garaa meewyi'hn
nin nahpa ba, hasta nin ñio'h xquehta ba.

13

Badi'hi Jesuhs rsohn cwih guido' roo'
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Chin baria'h Jesuhs la'n guido' roo', chi'chi guñi' tuhbi ra'
xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h, rahbi ba:
—Mwehsu, ¡bwa'ha dxiah roo ra' ca nee bwa'ha yuu' rooza
ra' ca!
2 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—¿Ta rwa'ha lu'h yuu' roo rii' nnah? Per zadzihn dxyih nin
ayi dxia'hancah nin tuhbi dxiah nin dzi'ba yihca lasaa' ra',
garaa ra'n zibwih ra'n.

Sehn ra' nin gaca chin amwerla ñichiloh guidxyiyuh
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

3 Lwehgu zeenee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi dahan
nin laa Olivo nin ria'han gahxu hasta zohba guido', ri'chi
zohba Ñi'h, chin gunaabadxyi'dxyi ra' Pehdru cun Jacobo cun
Jwahn neezaa Andrehs loh Jesuhs squii':
4 —Gunnah loh nu, ¿cuuca gaca cohsa ra' ca, nee xa naa sehn
ra' nin gaca chin amweer la'n gaca ra'?

5 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Gulgahca nasiin tin ayi chyuulla gusagui'hi la'h tu,

6 laasii zi' ziahan ra' bwiinn nnaa ra' ba: “Na'h naan Crixtu”, ya zi'chi gusagui'hi ra' ba ziahan bwiinn.

7 ’Chin dxiinn tu cayahca guehrru riidxiinn lasaa' ra' bwiinn o guelnadxyi'bi xteenn guehrru, ayi xi lligaaba guunn tu laasii zi'chi nahpa gaca, per nagahdxi gadzihn dxyih nin ñichiloh guidxyiyuh.

8 Tuhbi lahdxyi bwiinn guca'nee la'h stuhbi lahdxyi bwiinn, neezaa paaldaa ra' gubieerna chindxinee la'h spaaldaa ra' ba, nee gaca lluh roo' ra' ziahan lahta, nee chuu za gubihn ziahan lahta, per galoh gaca garaa ra' cohsa ra' rii' gue'du so'baloh zi guelrza'cazii ni'chi.

9 ’Gulgaca nasiin laasii zina'zu ra' ba la'h tu neezaa zuti'dxi ra' ba la'h tu loh ra' guxchisi, nee guca'yahga ra' ba la'h tu la'n xquido' bi'tu'hn ra' ba, cun zuti'dxi ra' ba la'h tu loh ra' gobernador ra' cun loh ra' rrehyi ra' tin gaca guiñi' tu xchi'dxyi'hn loh ra' ba.

10 Galoh nin nagahdxi gaduhbi guidxyiyuh, nahpa guidi'chi xchi'dxyi Dxiohs loh garaa ra' bwiinn guidxyiyuh,

11 nee ayi xi lligaaba guunn tu xa guiñi' tu loh ra' ba chin guina'zu ra' ba la'h tu, chin guti'dxi ra' ba la'h tu loh ra' nin rnabwa'. Gulguiñi' loh ra' ba nin guluu'yi Dxiohs la'n lasto' tu guiñi' tu, laasii ayi la'h dxi'h tu nin guiñi' sino que Spíritu Saantu nin rbweeza la'n lasto' tu gacanee la'h tu.

12 Ndxi'hw ra' zuti'dxi ra' ba bwihtsi ra' ba loh guelguhchi, cun nee daada ra' cun llii'n ra' ba ya llii'n ra' ba zuca'nee ra' bi la'h ra' ba, tin guti'dxi ra' bi la'h ra' ba loh guelguhchi,

13 ya garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee ra' ba la'h tu laasii riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, per bwiinn nin ayi cwe'hesto' ñi'h xchi'dxyi'hn bwiinn chi ta'h loh duhlda tin guziaa ba dxibaa'.

14 ’Ya chin gwa'ha tu nin naa guelrdxyi'chinee loh Dxiohs, nin naa guelruñichiloh loh Dxiohs ziga baze'ta guehtu profeta Daniel; chin gwa'ha tu zuu ni'chi nez ayi ruhnn tucahri suu'hun, ni'chi bwiinn ra' nin rii guihdxyi Judea nahpa gullu'n ra' ba para loh dahan,

15 ya bwiinn nin caa yihca yihdzi ñi'h ayi dxieeta ra' ba chegale'he ra' ba xixteenn ra' ba la'n yihdzi ra' ba,

16 ya bwiinn ra' nin rii ra' la loh dahan ayi ru guibia'garii ra' ba chegalli'hi ra' ba xahba ra' ba.

17 ¡Prohbi la'h ra' gunna'h nin nu'a llii'n ra' la'n dxyih ra' chi o gunna'h ra' nin ca'ha bado'!

18 Gulguinaaba loh Dxiohs ayi gaca cohsa ra' rii' loh bwe'hw nin rahca nahlda,

19 laasii guelrzaˈcazii nin chuu loh guidxyiyuh laˈn dxyih
raˈ chi gacan guelrzaˈcazii roo ru loh xichiˈzi stuhbi guel-
rzaˈcazii nin guhca cun nin cayahca dez chin gulahchixchih
Dxiohs guidxyiyuh, nee ayi guibiaˈgarii stuhbi guelrzaˈcazii
ziga niˈchi,
20 nee sidela laˈh Dxiohs ayi guchyuuˈga Ñiˈh yihca raˈ dxyih
raˈ chi, ayi chyu taˈh tiiˈ; per zuchyuuˈga Ñiˈh yihca raˈ dxyih
chi laasii nadziiˈhi Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn raˈ nin bibwiˈhi raˈ la
gaca raˈ xpwiinn Ñiˈh.
21 ’Nee chin gadzihn dxyih raˈ chi, sidela chyuulla nnaa loh
tu: “¡Bwaˈha, laˈh Crixtu zuu riiˈ!”, o “¡Bwaˈha, riˈchi laˈh ba
zuu!”, ayi chechiistoˈ tu bwiinn nin nnah ziˈchi,
22 laasii bwiinn raˈ nin rñiˈ si, nnah naa raˈ ba Crixtu nin
rñiˈ xchiˈdxyi Dxiohs ya zuhnn raˈ ba sehn raˈ cun dziˈn rooˈ
raˈ tin ziˈchi gusaguiˈhi raˈ ba laˈh raˈ bwiinn, nee sidela ñahca
pwehda hasta nee bwiinn raˈ nin gulii Dxiohs guiclaaˈdzi raˈ
ba gusaguiˈhi raˈ ba.
23 Niˈchin nin gulgaca nasiin. Loh garaa raˈ cohsa raˈ riiˈ laˈn
guñiˈneen laˈh tu.

Jesuhs guñiˈ xa gaca dxyih nin gabiaˈgarii Ñiˈh loh guidxyiyuh
(Mt. 24.29-35, 42.44; Lc. 21.25-36)

24 Rahbi za Ñiˈh:
—Per chin chaˈloh raˈ dxyih xteenn guelrzaˈcazii chi, zac-
ahyi loh gubihdxyi neezaa bweˈhw ayi gudiˈhi ru biaˈñih,
25 neezaa dxih nin nuu llaaˈndxibaaˈ dxiaaba raˈn hasta
nee cohsa raˈ nin rbahchi xnehza dxih nin nuu llaaˈndxibaaˈ
guiñiˈbi,
26 ya chiˈchi gwaˈha raˈ bwiinn gadzihnaˈhn ziga bwiinn
nin guluˈnehza Dxiohs, dxieˈldahn laˈn xcahyi cun gaduhbi
guelrnabwaˈ cun llaˈñih,
27 ya guixeˈhla raˈn xaanjlaˈhn gaduhbitiiˈ loh guidxyiyuh
cun gaduhbitiiˈ dxibaaˈ tin gutiaaˈha raˈ ba laˈh raˈ bwiinn nin
gulii Dxiohs.
28 ’Gulguiaˈha loh tuhbi yahga ñiigu; chin gwaˈha tu laˈraˈ
yahga cabweˈhe bwiiˈniˈhn, laˈhgahca tu rahcabwaˈ tu lwe-
hgu radzihn bweˈhw nin dxiaaba ñihsadxiah,
29 ziˈchi gahca za chin gwaˈha tu laˈraˈ cohsa raˈ riiˈ cayahca,
laˈh gahca tu gacabwaˈ tu lwehgu gahca guibiaˈgariin tin
guinabwaˈn.
30 Guchiin nin rñiˈn loh tu, garaa cohsa raˈ riiˈ gacan galoh
gachi raˈ bwiinn nin rii nabahan raˈ laˈn dxyih raˈ riiˈ.
31 Dxibaaˈ cun guidxyiyuh ziñichiloh raˈn per xchiˈdxyiˈhn
ayi ñichiloh raˈn,

32 per dxyih cun hohra nin gaca cohsa ra' chi ayi chyu
gaann; nin xaanjla ra' Dxiohs ayi gaann ra', cun na'h nin naan
Llii'n Dxiohs ayi ga'nnahn xohra gaca cohsa ra' chi, sino que
yu'bi Xtaadasihn naann xohra gacan,
33 ni'chin nin gulgaca nasiin laasii ayi chyu gaann xohra
gadzihn dxyih ra' chi.
34 Gacan ziga tuhbi ndxi'hw nin rusia'han yihdzi ñi'h,
bachi'h zee ba zihtu roo', ya rusia'hannee ba garaatii' la'h
xmooza ba, cada tuhbigah ra' ba cun dzi'n nin nahpa guunn
ra' ba, ya rahbi ba loh mooza nin rahpa rwaa' lee' guhlda'tsi
ba.
35 Zi'chi za gulcwihsiin laasii la'h tu naa tu ziga la'h ra' ba
nin ayi gaann tu cuuca guibia'garii xballwa'n tu; ayi gaann
tu gu gudxyih gabia'garii ba o garoolda gue'la, o gucahyi, o
rsiiyido',
36 tin ayi darpwenta guibia'garii ba nee na'llgahsi si tu.
37 Nin rñi'n loh tu cañi'n loh garaatii' tu; ¡gulcwih nasiin para
hohra chi!

14

Bia'han dxyi'dxyi ra' ba xa guina'zu ra' ba la'h Jesuhs
(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ria'dxyi schiohpa dxyih para lañih paascu chin rahw ra'
ba pahn nin ayi rahcacha'yi cun levaduhra, ya bwiinn ra' nin
rnabwa' la'h ra' bixohza cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi
Moisehs, cadxi'hyi ra' ba xa guunn ra' ba tin chiinn ra' ba la'h
Jesuhs pur guelrusagui'hi nin xclaa'dzi ra' ba guunn ra' ba,
2 pwihsi nuhn ra' ba rahbi:
—Ayi chyu chiinn la'h Jesuhs dxyih lañih tin ayi chasa ra'
bwiinn guihdxyi chindxyinee ra' ba la'h nu'h.

Tuhbi gunna'h nin guda'bi nsehchi nahxi yihca Jesuhs
(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

3 Chin nuu Jesuhs tuhbi guihdxyi nin laa Betania, gwah
Ñi'h yihdzi Simohn nin guhchyi guii'dxiu tihxi ñi'h; ri'chi
zohba Jesuhs hasta zuu mweella chin badzihn tuhbi gunna'h
nin gwanee tuhbi mwehdxi bi'tu'hn nsehchi nahxi nin lasah-
caduxa mweeyi ziahan, seguihdu gutaa'ha bi yahnn mwe-
hdxi chi, chi'chi guda'bi bi nsehchi chi yihca Jesuhs,
4 ya bidxyi'chi nuhn ra' nin rii ri'chi, chi'chi rahbi loh lasaa'
ra' ba:
—¿Xixnaa calli'n nsehchi nahxi ca?
5 Ñahca ñidoo'hon mas chohnna gaywa'h denariu, tin
ñahcanee'hen la'h ra' bwiinn prohbi.
Ya ni'chin cañi'yah ra' ba la'h gunna'h chi,
6 ya rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulgasaa'n bi; ¿xixnaa cayuhnn tu llahn la'h bi? Naa bwen
nin bwi'hnn bi,
7 pwihsi bwiinn prohbi zwa'ha tu loh ra' ba gaduhbi nin
guibahan dxi'h tu nee zahca gacanee tu la'h ra' ba chin
xclaa'dzi chi'h zi tu; per na'h ayi gaduhbi nin guibahan tu
gwa'ha tu na'h o chuuneen la'h tu.
8 Gunna'h rii' bwen gahca bwi'hnn bi cun nin guhca
bwi'hnn bi: guda'bigah bi nsehchi nahxi na'h, tin chee
xcwee'rpuhn la'n ba'.
9 Guchiin nin rñi'n loh tu, ca chi'zi lahta xteenn guidxyiyuh
hasta gadzihn xchi'dxyi Dxiohs ziñi' ra' za ba xcweenta nin
bwi'hnn gunna'h rii' pur na'h, tin dxiagannasto' tu la'h bi.

Judas batoo' la'h Jesuhs
(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

10 Pwihsi seguihdu guca'ha Judas Iscariote, nin naa tuhbi
xpwiinn Jesuhs loh gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h, gwagui-
htsi ba loh ra' bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bixohza tin dxiuu'n
ntriehgu Judas la'h Jesuhs loh ra' ba,
11 ya chin bihn ra' ba zi'chi guunn Judas biahxi ra' ba,
ni'chin guhdzi ra' ba gudi'hi ra' ba nuhn mweeyi la'h Judas
sidela guunn ban, chi'chi guza'loh gudxi'hyi Judas xa guunn
ba para dxiu'n ba ntriehgu la'h Jesuhs loh ra' ba.

Lulchima nin gudahwxchihnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h
(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; I Co. 11.23-26)

12 Ya mwer dxyih lañih chin rahw ra' bwiinn Israel pahn
nin ayi rahcacha'yi cun levaduhra, chin rdxiinn ra' ba lli'hyi
nin gahw ra' ba xchih paascu, pur nin riaganna sto' ra'
ba dxyih chi nin bare'h ra' ba loh guihdxyi Egiptu, chi'chi
gunaabadxyi'dxyi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Canehza xclaa'dzi lu'h gachidi'hnncha'yi nu guelwahw
xteenn xchih paascu rii'?
13 Chi'chi guxe'hla Ñi'h chiohpa xpwiinn Ñi'h ya rahbi Ñi'h
loh ra' ba:
—Gulcheh lahda guihdxyi. Ri'chi zadxa'ga tu tuhbi bwiinn
nin nu'a tuhbi rii' ñihsa; chena'hla tu la'h ba,
14 ya hasta dxiu'garii ba gulguiñi' loh nin naa yihdzi ñi'h
ri'chi: “Nnaa mwehsu: ¿Canehza ria'han cwaartu hasta gah-
wchihnee ba xpwiinn ba xchih paascu rii'?”
15 Ya la'h bwiinn chi lwehgu si guluu'yi ba hasta naa
cwaartu roo' nin nuu guiya' la'n naa listu la. Ri'chi gulguigu-
ihn nin guida'wxchih nu'h.
16 Chi'chi guna'zu nehza ra' xpwiinn Ñi'h tin zee ra' ba
lahda guihdxyi chi, ya guyaa bare'caa garaatii' nin guhdzi

Jesuhs, chi'chi bwi'hnncha'yi ra' ba xchih paascu ri'chi para
garaa ra' ba cun la'h Ñi'h,
17 ya chin guhca guxiin badzihnnee Jesuhs la'h ra' snuhn ra'
xpwiinn Ñi'h,
18 ya loh riiyahw ra' ba rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, tuhbi gahca tu ziga cayahwnee
tu na'h rii' zutoo' na'h.
19 Chi'chi guhca nalaasa sto' ra' xpwiinn Ñi'h, ya gu-
naabadxyi'dxyi ra' ba tuhbigah ra' ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:
—¿Ta na'han?
20 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Bwiinn chi naa tuhbi nin naa tu tsi'h bichiohpa xp-
wii'nnahn, nin nuugagahdxyi xpahn ñi'h loh xplahtuhn ziga
gahca na'h.
21 Guchii nahpa ziaa'hahn ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa
ndxi'hw, ¡per prohbi za la'h bwiinn nin gutoo' na'h! Mas
cha'yi ayi ñaalaa ba loh guidxyiyuh rii'.
22 Ya loh gaduhbi nin riiyahw ra' ba, guca'ha Jesuhs tuhbi
pahn, tin badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs, hohra chi
gutaa'ha Ñi'hn gudxi'zi Ñi'hn loh ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:
—Gulguica'han, laasii dee nin naa ziga ti'xihn.
23 Chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi cohpa vihnnu, ya chin guya'loh
badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs, chi'chi badi'hi Ñi'hn
la'h ra' ba tin gudxi'zi loh lasaa' ra' ba vihnnu chi,
24 chi'chi rahbi Ñi'h:
—Vihnnu rii' naa ziga rihn nin nuu'huhn, nin guilli'hihn
chin chiinn ra' ba na'h xcweenta ziahan ra' bwiinn
guidxyiyuh,
25 nee guchiin nin rñi'n loh tu, ayi ru guibia'garii guee'hehn
vihnnu la'h tu, hasta que no guee'heñin stuhbi hasta rnabwa'
Dxiohs llaa'ndxibaa'.

Rahbi Jesuhs guiñi' Pehdru ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Ñi'h

26 Ya chin guya'loh bi'lda ra' ba tuhbi himno, chi'chi gwah
ra' ba tuhbi dahan nin laa Olivo,
27 ri'chi rahbi Jesuhs:
—Garaatii' tu gusaa'n tu na'h nnague'la, laasii rñi'n loh
Xchihtsi Dxiohs: “Gusaa'n Ñi'h chiinn ra' ba la'h baxtohra, ya
lli'hyi ra' zullu'n ra' ma.”
28 Per chin gabahana'hn, galooruhn guzaa'ñiidxiuhn nez loh
guihdxyi Galilea que la'h tu.
29 Chi'chi rahbi Pehdru:
—Nicala garaa ra' ba gusaa'n ra' ba yi'h, per na'h ayi
gusa'na'hn yi'h.
30 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Guchiin nin rñiˈn loh luˈh, nnah gueˈla gahca antes nin gucaˈhyahn dxiidxinguhla chiohpa bweelta, ziñiˈ luˈh chohnna bweelta ayi nuˈnbwaˈtiiˈ luˈh naˈh.

31 Chiˈchi rahbi Pehdru:

—Nicala gachi za nuˈh, ayi gasaˈnaˈhn yiˈh.

Nee ziˈchi gahca za rahbi raˈ ru gallee xpwiinn Ñiˈh.

Gudihdxyi-gunaaba Jesuhs loh Xtaada Dxiohs Ñiˈh loh weerta nin laa Getsemanii
(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

32 Ya chin badzihnnee Ñiˈh laˈh raˈ xpwiinn Ñiˈh tuhbi lahta hasta laa Getsemanii, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:

—Gulsohba riiˈ gaduhbi nin cwidxyi-guinaˈbaˈhn loh Xtaaˈdahn nin nuu dxibaaˈ tin gacanee Ñiˈh naˈh.

33 Ya gwanee Ñiˈh laˈh Pehdru, Jacobo, cun Jwahn, riˈchi guhca nalasa duxa stoˈ Ñiˈh,

34 chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:

—Laˈn lastoˈn nuu tuhbi guelnalasa xteenn guelguhchi, guldxiaˈhan si riiˈ ayi gasi tu.

35 Ya seguihdu gwah Jesuhs delanta ru, tin riˈchi baruˈhn Ñiˈh hasta loh yuh, tin gudihdxyi-gunaaba Ñiˈh loh Xtaada Dxiohs Ñiˈh tin ñuldaˈh Xtaada Ñiˈh laˈh Ñiˈh loh trabahjw duxa nin nahpa tiidxi Ñiˈh chi,

36 ya loh cabwihdxyi-canaaba Ñiˈh rahbi Ñiˈh:

—Paah, ¿tayi gaca guchaˈh xigaaba luˈh tin guhldaˈh luˈh naˈh loh trabahjw duxa nin tiˈdxiˈhn? Per ayi gacan ziga naa xigaaˈbahn sino que ziga naa xigaaba luˈh.

37 Ya seguihdu gwasuˈnchii Ñiˈh tin gwaguiaˈha Ñiˈh cuun raˈ xpwiin Ñiˈh, ya chin badzihn Ñiˈh nez rii raˈ ba, bwaˈha Ñiˈh laˈh raˈ ba naˈxgahsi, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh Pehdru:

—Simohn, ¿ta naˈxgahsi luˈh? ¿Ta nin tuhbi hohra ayi bwiˈhnn luˈh waanta ñiriaˈxcaˈlda luˈh?

38 Ayi gasiru tu, mas chaˈyi gulcwihdxyi-gulguinaaba loh Dxiohs tin gacanee Ñiˈh laˈh tu tin ayi gusaguiˈhi bwiinndx-aaba laˈh tu. Lastoˈ tu xclaaˈdzi guunn tu xnehza per tihxi tu casiˈnaaˈhan.

39 Chiˈchi biriaˈcaa Ñiˈh stuhbi nez rii raˈ ba tin gudihdxyi-gunaaba laˈgaˈh Ñiˈh loh Xtaada Dxiohs Ñiˈh cun dxyiˈdxyi gahca nin guñiˈ Ñiˈh galoh,

40 ya chin gubiaˈgarii Ñiˈh stuhbi, laˈh raˈ ba naˈxgahsi laasii nuu duxa bacaˈlda loh raˈ ba, ya nin ayi gaann raˈ ba xa ñusiaˈgarii raˈ ba dxyiˈdxyi loh Ñiˈh hohra chi,

41 ya nin riohnna bweelta rbiaˈgarii Ñiˈh chiˈchi rahbi Ñiˈh:

—¿Ta zezahtii' na'xgahsi tu? Gulchestii tin la'h hohra biga'ha guina'zu bwiinn duhlda la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.
42 Gulchestii tin gulcho'ho, laasii la'h nin guunn ntriehgu na'h ze'gadzihn.

Chin bina'zu Jesuhs
(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

43 Ya gaduhbi nin cañi'gahca Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h, badzihn Judas nin naa tuhbi gahca xpwiinn Ñi'h cun ziahan ra' bwiinn nin nu'a ra' spahda cun garrohta, zee ra' ba pur xchi'dxyi ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun pur xchi'dxyi ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cun pur xchi'dxyi ra' bwiinn guuhla ra' xteenn ra' bwiinn Israel.
44 Ya Judas nin biu'n ntriehgu la'h Ñi'h rahbi loh ra' bwiinn duhlda chi nin naa tuhbi sehn gaca squii':
—Bwiinn nin gucha'ga rwaa'hahn, bwiinn chi naa la'h ba; guina'zu tu ba nee gulgahpa dzi'tsi la'h ba.
45 Pwihsi seguihdu gwabiiga Judas hasta zuu Jesuhs chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:
—¡Chaan Mwehsu!
Chi'chi bacha'garwaa' ba loh Ñi'h,
46 ya lwehgu gwabiiga ra' ba tin guna'zu ra' ba la'h Ñi'h,
47 per tuhbi ndxi'hw nin zuu hasta zuu Jesuhs gule'he bi tuhbi spahda tin bachyuu'ga bi dxiahga xmooza bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bixohza,
48 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn chi:
—¿Xixnaa rluu'yi nee xpahda cun garrohta nu'a tu ze' tu, tin guina'zu tu na'h ziga zi tuhbi guba'n?
49 ¿Xixnaa chin balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h tu la'n guido' roo' garaa dxyih ayi guna'zu tu na'h? Per squii' gaca tin baria'caa ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs.
50 Ya chi'chi garaa ra' xpwiinn Ñi'h basaa'n la'h Ñi'h cun biahchi ra' ba,
51 ya chin zeenee bwiinn duhlda ra' chi la'h Jesuhs neezaa tuhbi bi'nxtuhbi na'hla la'h Ñi'h du'bi bi tuhbi sahbna; guna'zu ra' ba la'h bi
52 per biria'tii' bi la'n sahbna chi ya bwi'hnn bi gahn ballu'n bi ziaa lla'teh chi'h bi.

Gwanee ra' ba Jesuhs loh bixohza roo'
(Mt. 26.57-68; Lc. 22-54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53 Ya seguihdu gwanee ra' ba la'h Ñi'h loh bixohza nin mahzi rnabwa', ri'chi badiaa'haza snuhn ra' bixohza nin nahpa balaaqui'hn guelrnabwa' cun neezaa bwiinn guhla ra'

xteenn ra' bwiinn Israel, cun neezaa mwehsu ra' nin ruluu'yi
xlehyi Moisehs,
54 ya Pehdru zihtu-zihtu na'hla ba hasta laa'yitiaa'ha
xteenn yihdzi bixohza roo', zohba Pehdru dxa'ga ba loh ra'
bwiinn nin rahpa ri'chi, tin cagabihdxyinee Pehdru la'h ra'
ba.
55 La'h ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza, cun garaa
ra' bwiinn guhla ra' cun nin naa ra' guxchisi, cadxi'hyi xiilla
tuhbi xquelchiah Jesuhs tin gachi Ñi'h, per ayi bidxeela ra'
ban.
56 Nee ziahan ra' ba guñi' ra' ba puur dxyi'dxyi dxixi'hw pur
la'h Ñi'h, per dxyi'dxyi nin guñi' ra' ba pur la'h Ñi'h ayi naa
ra'n tuhbiloh sino que guriin-guriin,
57 per gwasu'nchii snuhn ra' ba tin baca'chiah ra' ba la'h
Jesuhs, rahbi ra' ba:
58 —Garaa nu bihn nu guñi' ba: “Na'h gucwiin guido' rii'
nin bwi'hnncha'yi ra' bwiinn, ya chin dxiohnna dxyih, guun-
ncha'yi'hn stuhbin nin ayi gaca cha'yi cun naa ra' bwiinn.”
59 Per nicala squii' rahbi ra' ba per guriin-guriin guhca
xchi'dxyi cada tuhbigah ra' ba,
60 ya chi'chi gwasu'nchii bixohza roo' nin rnabwa' galaayi
ra' tin gunaabadxyi'dxyi ba loh Jesuhs squii':
—¿Tayi chixtee' lu'h? ¿Xi dee nugaca'chiah ra' ba yi'h?
61 Per la'h Jesuhs ayi guñi'tii' Ñi'h, chi'chi gunaabadxyi'dxyi
ba stuhbi loh Ñi'h:
—¿Ta yi'h naa lu'h Crixtu, Llii'n Dxiohs nin nabahan dzi'tsi?
62 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Na'han, ya la'h tu zwa'ha tu Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw
soobaa Ñi'h xlahdu derehchu Dxiohs nin rnabwa'tii', nee
zwa'ha za tu guibia'gariin la'n xcahyi llaa'ndxibaa'.
63 Ya chi'chi guca'ha bixohza nin rnabwa' chi gudxi'llu ba
lahdxi nin nahcu ba, ziga tuhbi sehn cañi'yah Jesuhs la'h
Dxiohs, ni'chin rahbi ba:
—¡Ayi xi xchi'hn ru nu'h dxihnn nu'h!
64 La'htu bihn la xa guñi'yah ba la'h Dxiohs. Nnahaxchi'h,
¿xi nnaa tu pur ni'ca?
Ya garaa ra' ba gunaaba ra' ba gachi Ñi'h.
65 Ya nuu ra' ba bachah xihin ra' ba loh Ñi'h cun neezaa
basie'w ra' ba loh Ñi'h chi'chi guya'zi ra' ba loh Ñi'h, ya rahbi
ra' ba:
—¡Guhcabwa' chyuñin nin guya'zi loh lu'h!
Ya seguihdu gudahpa ra' guixa'ga ra' loh Ñi'h.

Guñi' Pehdru ayi nu'nbwa'tii ba la'h Jesuhs
(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-29)

66 Ya loh zohba Pehdru laa'yitiaa'ha la'n gueeta chi,
gudii'dxi tuhbi gunna'h nin ruhnn dzi'n ri'chi,
67 chi'chi bwa'ha bi la'h Pehdru zohba ba gabihdxyi za ba
cwee' dxih nin rii ri'chi, ni'chin rahbi bi loh Pehdru:
—Nee yi'h guyuu'nee lu'h la'h Jesuhs nin ze' guihdxyi
Nazaret.
68 Chi'chi rahbi Pehdru:
—¡Ayi nu'nbwa'n ba, nee nin ayiza rahcabwa'n xini'ca nin
cañi' lu'h!
Lwehgu gwasuu ba nez hasta riuu'tii' ra' ba, ya hohra chi
baca'hyahnn tuhbi dxiidxinguhla.
69 Ya chin bwa'ha gunna'h chi la'h Pehdru stuhbi, rahbi bi
loh ra' nin rii ri'chi:
—¡Gulguia'ha! ¡Bwiinn ca naa tuhbi xpwiinn Jesuhs!
70 Per basagui'hi la'ga'h Pehdru stuhbi, ya mas balaaqui'hn
rahca rahbi ra' nin rii ri'chi loh Pehdru:
—¡Guchii pa'can! ¡Nee lu'h naa lu'h tuhbi xpwiinn Jesuhs,
laasii naa lu'h tuhbi bwiinn Galilea!
71 Chi'chi guzo'baloh guñi' chihpa Pehdru rahbi bi:
—¡Ayi nu'nbwa'tii'hihn la'h ndxi'hw ca nin ayi ga'nnahn
xiñin nin riiñi' tu loon!
72 Ya hohra chi gahca baca'hyahnn dxiidxinguhla nin ra-
roopa bweelta, ya hohra chi bagannasto' Pehdru dxyi'dxyi
ra' nin guñi' Jesuhs loh bi: “Galoh nin guca'hyahnn dxiidxin-
guhla chiohpa bweelta, ya ziñi' lu'h nin rioonna bweelta
ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h.” Ya chi'chi bwi'hnn bi lligaaba
xcweenta ra' dxyi'dxyi ra' rii chi'chi guzo'baloh cayu'n bi
nalasa duxa.

15

Jesuhs delanta loh xquelrnabwa' Pilahtu
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28.38)

1 Ya chin barah gue'la, chi'chi badiaa'ha bixohza nin rn-
abwa' la'h garaa ra' bixohza cun bwiinnguuhla ra' xteenn ra'
bwiinn Israel cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs,
cun garaa ra' guixa'ga xteenn guido'; ya guluhlla si juunta chi
chi'chi guna'zu ra' ba la'h Jesuhs bachi'bidu'h ra' ba la'h Ñi'h,
chi'chi biu'n ntriehgu ra' ba la'h Ñi'h loh Pilahtu,
2 chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Ñi'h rahbi ba:
—¿Ta yi'h naa lu'h xrrehyi ra' bwiinn Israel?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh Pilahtu:
—Zi'chi; yi'h gahca guñi' lu'hn.
3 Ya la'h ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza baca'chiah
dxixi'hw ra' ba la'h Ñi'h ziahan cohsa ra',
4 chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Ñi'h stuhbi rahbi ba:
—¿Tayi guiñi' lu'h? ¡Bwa'ha ziahan cohsa ra' nin ca-
gaca'chiah ra' ba yi'h!

5 Per cun ayi guñiʼtiiʼ Jesuhs, tin mahzi ru badxyigaaʼ Pilahtu pur xcweenta Ñiʼh.

Gunaaba raʼ ba bacaʼh Pilahtu laʼh Jesuhs loh cruhzi
(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

6 Ya ziga garaa yihza nin rahca lañih paascu, rutaʼh Pilahtu tuhbi bwiinn nin ñieʼw, ya rutaʼh ba cuun chiʼh zi nin rnaaba raʼ bwiinn rlaʼh.
7 Ya laʼn dxyih raʼ chi ñieʼw tuhbi ndxiʼhw nin laa Barrabahs, pur gudxiinn ba nuhn raʼ bwiinn cun garaa nin naa xpwiinn ba ñieʼwnee ba laasii gudxihndxinee raʼ ba laʼh gubieerna César,
8 ya chin badiaaʼha raʼ bwiinn riʼchi chiʼchi gunaaba raʼ ba loh Pilahtu, tin guunn ba ziga naa xcostumbre ba gazohba yihza, rutaʼh ba tuhbi raʼ bwiinn nin ñieʼw,
9 chiʼchi rahbi Pilahtu loh raʼ bwiinn chi:
—¿Ta xclaaʼdzi tu gutaʼhn laʼh xrrehyi raʼ bwiinn Israel raʼ?
10 Squiiʼ guñiʼ Pilahtu laasii guhcabwaʼ ba batiʼdxi bixohza raʼ nin rnabwaʼ laʼh Ñiʼh loh ba laasii cadxyiʼchinee raʼ ba laʼh Ñiʼh xixnaa rianaʼhla ziahan bwiinn laʼh Ñiʼh,
11 per bixohza raʼ chi, bachiʼhyi raʼ ba laʼh raʼ bwiinn tin gunaaba raʼ ba gulaʼh Barrabahs xlawaaʼha Jesuhs,
12 chiʼchi rahbi Pilahtu loh raʼ ba:
—¿Cuun xchiʼh nin xclaaʼdzi tu guʼnnahn cun nin rñiʼ tu rrehyi raʼ bwiinn Israel?
13 Ya chiʼchi guñiʼ raʼ ba jweersi rooʼ rahbi raʼ ba:
—¡Bacaʼh ba loh cruhzi!
14 Chiʼchi rahbi Pilahtu loh raʼ ba:
—¿Per xi mahla cayuhnn ba?
Per laʼh raʼ ba cun mahzi ru jweersi rooʼ rahbi raʼ ba stuhbi:
—¡Bacaʼh ba loh cruhzi!
15 Ya laʼh Pilahtu, coma ayi xclaaʼdzi ba dxiaʼhan mahla ba loh raʼ bwiinn, ya bataʼh ba laʼh Barrabahs; ya gunabwaʼ ba gucaʼyahga Jesuhs cun cwaarta, chiʼchi biuʼn ba ntriehgu laʼh Ñiʼh, tin bacaʼh raʼ xsuldahdu ba laʼh Ñiʼh loh cruhzi,
16 ya gwanee raʼ suldahdu laʼh Jesuhs laaʼyitiaaʼha xteenn palahsiu, riʼchi badiaaʼha raʼ gaduhbi batayohn suldahdu,
17 chiʼchi bagahcu raʼ ba laʼh Ñiʼh tuhbi lahdxi murahdu, ya yihca Ñiʼh guluuʼ raʼ ba tuhbi curohnna guihchii,
18 chiʼchi guzoʼbaloh cabwihdxyidxiah raʼ ba rahbi raʼ ba:
—¡Para tuʼpazi guibahan xrehyi bwiinn Israel raʼ!
19 Chiʼchi guzoʼbaloh riigachiehlda raʼ ba tuhbi ñihta yihca Ñiʼh, cun bachahnxihin raʼ za ba loh Ñiʼh, chiʼchi riigazuʼnllihbi raʼ ba nez loh Ñiʼh, tin bwiʼhnn raʼ ba ziga zi nin cayaann laʼh Ñiʼh,

20 ya chin guya'loh basa'cazii ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi
babwe'he ra' ba lahdxi murahdu chi tihxi Ñi'h, chi'chi gu-
bia'garii bagahcu ra' ba nin naa xahba Ñi'h, ya lwehgu zeenee
ra' ba la'h Ñi'h tin guicah Ñi'h loh cruhzi.

Chin gucah Jesuhs loh cruhzi
(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

21 Chi'chi badxi'loh ra' ba la'h tuhbi bwiinn guihdxyi Cirene
nin laa Simohn xtaada Alejandru cun Rufu, gue'du zie' ba
gwah ba dahan, ya loh bachi'hloh ra' ba la'h ba ri'chi, bwi'hnn
ra' ba jweersi la'h ba tin bi'a ba xcruhzi Jesuhs,
22 chi'chi zeenee ra' ba la'h Jesuhs tuhbi lahta hasta laa
Gólgota (nin zee loh xchi'dxyi ra' ba yihca bwiinn guuchi),
23 neezaa badi'hi ra' ba vihnnu nin nuchi mihrra ñee' Ñi'h,
per ayi gwaa' Ñi'hn.
24 Ya lwehgu baca'h ra' ba Ñi'h loh cruhzi, ya suldahdu ra',
gudzihta ra' ba baraja, tin zi'chi guyuu' nin guca'ha biga'zi
xahba xahba Jesuhs.
25 Xcaga' rsiiyi hohra nin baca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi,
26 ya dxyi'dxyi nin caa yihca xcruhzi Ñi'h caa'han xi pur
guhchi Ñi'h rñi'n squii': "Dee naa xrrehyi ra' bwiinn Israel."
27 Neezaa chiohpa ra' bwiinn guba'n gucah ra' loh cruhzi
cwe' xcruhzi Jesuhs; tuhbi ba lahdu derehchu Ñi'h, stuhbi ba
xlahdu rrabwehsa Ñi'h.
28 Squii' guzohba xchi'dxyi Dxiohs hasta rahbi: "Loh ra'
bwiinn mahla zuti'dxi ra' ba la'h ba."
29 Ya nin gudii'dxi ra' ri'chi guñi' tohnta ra' ba loh Ñi'h rahbi
ra' ba:
—¡Bwehnu yi'h! ¿Tayi nnaa dxi'h lu'h gucwih lu'h guido' ya
chohnna si dxyih nnaa lu'h guunn lu'h stuhbin?
30 ¡Yannah balda'h yi'h gahca tin biehta loh cruhzi ca!
31 Zi'chi gahca za bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza
ballihdzinee ra' ba la'h Ñi'h cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi
ya rahbi ra' ba:
—Balda'h ba paaldaa ra' bwiinn, per nnah ayi nuu guhlda'h
gahca ba la'h ba.
32 Dxiehta ba loh cruhzi ca ziga naa ba Crixtu nin dxule'za
nu'h, nee ziga naa za ba rrehyi loh ra' bwiinn Israel tin
guidia'ha loh nu'h ya zi'chi chechiisto' nu'h la'h ba.
Neezaa tuhbi ra' nin caa loh stuhbi cruhzi tuhbi cwee'
lahdu xcruhzi Ñi'h guñi' tohnta loh Ñi'h.

Guhchi Jesuhs
(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

33 Ya chin guhca ziga chi'h laa'yidxyih hohra chi bi' tuhbi
gue'la gaduhbitii' guidxyiyuh hasta xcachohnna gudxyih
bia'ñih,
34 ya hohra chi gahca guñi' Jesuhs jweersi roo' rahbi Ñi'h:
—¡Eloi, Eloi!, ¿lama sabactani? —Squii' rñi' dxyi'dxyi ra' rii':
¡Xtaada Dxiohsa'hn, Xtaada Dxiohsa'hn!, ¿xixnaa basaa'n lu'h
na'h?
35 Ya nuu ra' nin rii ri'chi bihn ra' ba nin guñi' Ñi'h ya rahbi
ra' ba:
—¡Gulgaca'dxiahga! ¡Cabwihdxyi ba la'h Elías!
36 Ya chi'chi ballu'n tuhbi ra' ba tin bagahdxyi ra' ba tuhbi
esponja loh vihnnu naltaa, ya cun yihca tuhbi ñihta baca'h ra'
ban rwaa' Ñi'h, ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—Gulgasaa'n, guidia'ha ra' nu'h ta zi' Elías dxie'gateeta la'h
ba loh cruhzi.
37 Per hohra chi gahca gudihdxyidxiah Ñi'h jweersi roo' ya
lwehgu si guhchi Ñi'h,
38 ya lahdxi na'lda nin za'bi la'n guido' roo' biga'llun desde
guiya' hasta la'n gueeta, guhcan chiohpa taa'ha.
39 Ya chin bwa'ha capitahn romanu nin rnabwa' nin zuu
gahxu hasta caa Jesuhs loh cruhzi xa guhchi Ñi'h, chi'chi
rahbi ba:
—Guchii bwiinn ca, naa ba Llii'n Dxiohs.
40 Neezaa guyuu' paaldaa ra' gunna'h nin gurih zihtu; loh
ra' ba dxa'ga María Magdalena cun María xmaah Jacobo nin
bi'ti'hn cun Joseh cun Salomeh.
41 Gunna'h ra' rii' naa nin gwana'hla la'h Jesuhs nee
bwi'hnn za ra' ba cumpahñu la'h Ñi'h chin guyuu' Ñi'h nez
guihdxyi Galilea, nee ri'chi rii za ziahan ru gunna'h ra' nin
gwana'hla la'h Ñi'h hasta guihdxyi Jerusalehn.

Chin biga'tsi Jesuhs
(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

42 Chin gurih gue'la, neezaa guhca dxyih chi bispra xteenn
dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
43 ni'chin bi' Joseh tuhbi bwiinn guihdxyi Arimatea, Joseh
rii' naa tuhbi nin dxa'ga loh ra' nin rnabwa' la'n guido' roo'
xteenn ra' bwiinn Israel, cabweeza ba gadzihn xquelrnabwa'
Dxiohs. Ni'chin nin bazuhchihpa sto' ba tin gwah ba loh
Pilahtu, tin gwaganaaba ba si'guehlda Pilahtu tin batehta
Joseh bwe'ltihxi Jesuhs loh cruhzi.
44 Badxyigaa' duxa loh Pilahtu chin bihn ba la'h Ñi'h
guhchi, chi'chi gudihdxyi ba capitahn nin cayahpa la'h Ñi'h,
tin gunaabadxyi'dxyi Pilahtu gu guchii guhchi Ñi'h,

45 ya chin barah bati'dxi cweenta capitahn chi, chi'chi
guzi'guehlda Pilahtu tin bagate'ta Joseh bwe'ltihxi Ñi'h loh
cruhzi,
46 ya guzi' Joseh tuhbi lahdxi sahbna batu'bi ban bwe'ltihxi
Ñi'h chin batehta ba Ñi'h loh cruhzi, chi'chi baca'tsi ba
bwe'ltihxi Ñi'h la'n tuhbi ba' dxiah, ya lwehgu bata'w ba
rwaa' ba' dxiah chi cun tuhbi dxiah roo',
47 ya la'h María Magdalena cun María xmaah Joseh bwa'ha
ra' ba ca biga'tsi bwe'ltihxi Jesuhs.

16

Jesuhs babahn loh guelguhchi
(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Chin gudii'dxi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
chi'chi guzi' ra' María Magdalena cun María xmaah Ja-
cobo, cun Salomeh nsehchi nahxi ra', tin cheeta'bi ra' ban
bwe'ltihxi Jesuhs,
2 ya mwer dxyih xteenn xmahn chi, gwah ra' gunna'h chi
rwaa' ba' hasta biga'tsi bwe'ltihxi Ñi'h, nee rsiiyigah gwah ra'
ba hohra pa'h nin zohbatahn gubihdxyi,
3 ya zeeñi' loh lasaa' ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Chyu ni'ca cooba dxiah roo' chi rwaa' ba'?
4 Per chin bwa'ha ra' ba rwaa' ba', la'h dxiah roo' nin bie'w
rwaa' ba' chi la'n bido'ba la,
5 per chin zeeyuu'tii ra' ba rwaa' ba' chi bwa'ha ra' ba zohba
tuhbi ndxi'hw lahdu derechu xteenn la'n ba' chi, nahcu ba
tuhbi lahdxi nin rca'bacha'h, ya la'h ra' gunna'h chi bidxyihbi
duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba loh ndxi'hw chi,
6 per lwehgu guñi' ndxi'hw chi rahbi ba:
—Ayi guidxyihbi tu, la'n naann la cagadxi'hyi tu la'h Jesuhs
nin ze' guihdxyi Nazaret nin gucah loh cruhzi. Ayi Ñi'h rii',
la'h Ñi'h babahn. Gulguia'ha hasta badzii'ba tu bwe'ltihxi
Ñi'h.
7 Ni'chin nnah guldxiaa tin gulgahbi loh ra' xpwiinn Ñi'h
cun loh Pehdru: "Galoh Ñi'h chee ñiidxiuu Ñi'h para guihdxyi
Galilea que la'h tu; ya ri'chi zwa'ha tu Ñi'h ziga pa'h gunah
Ñi'h."
8 Chi'chi baria'tii' ra' gunna'h chi la'n ba' cun rdxyihbi duxa
ra' ba, ayi xi guhdzi ra' ba loh nin tuhbi bwiinn.

Jesuhs baluu'yiloh loh María Magdalena
(Jn. 20.11-18)

9 Chin babahan Jesuhs loh guelguhchi tuhbi rsiiyido' mwer
dxyih xteenn xmahn, baluu'yiloh Jesuhs mwergaloh loh

María Magdalena nin babwe'he Jesuhs gahdzi bwiinndxaaba sto' ñi'h.
10 La'h ba gwaguihtsi ba loh bwiinn ra' nin guca'nzahnee
Jesuhs, gaduhbi nuu nalasa sto' ra' ba, cun riiyu'n ra' ba pur
la'h Ñi'h.
11 Ya chin bihn ra' bwiinn chi nabahan Jesuhs nee bihn ra'
za ba bwa'ha María Magdalena la'h Ñi'h, ayi gwachiisto' ra'
ba.

Jesuhs baluu'yiloh loh ra' chiohpa xpwiinn Ñi'h
(Lc. 24.13-35)

12 Gudii'dxi si dee' chin baluu'yiloh la'ga'h Jesuhs loh ra'
chiohpa xpwiinn Ñi'h stuhbi foorma la'ga'h, loh nin zeezah
ra' ba loh neziuh para loh dahan,
13 ya lwehgu gahca gwaguihtsi ra' ba loh ra' snuhn lasaa' ra'
ba, per nin la'h za ra' ba ayi gwachiisto' ra' ba.

Jesuhs baluu'yiloh loh ra' gadzi'h bituhbi ra' xpwiinn Ñi'h
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

14 Ya pur lulchima baluu'yiloh Jesuhs loh ra' gadzi'h bituhbi
ra' xpwiinn Ñi'h gaduhbi nin zohba ra' ba loh mwella, chi'chi
gudxihndxi Jesuhs la'h ra' ba, laasii naa ra' ba bwiinn nahda
duxa ayi gwachiisto' ra' ba la'h ra' bwiinn nin bwa'ha la'h Ñi'h
nabahan Ñi'h,
15 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulcheh gaduhbitii' loh guidxyiyuh, tin gulcheh galuu'yi
xchi'dxyi Dxiohs nin guhlda'h la'h ra' bwiinn loh duhlda.
16 Ya bwiinn nin chechiisto' ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' nee
chioobaañihsa za ra' ba bwiinn chi zila'h loh duhlda, ya
bwiinn nin ayi chechiisto' ra' ñi'h bwiinn ra' chi ziñihchi loh
duhlda,
17 ya sehn ra' rii' guunn ra' bwiinn nin chechiisto' ra' ñi'h:
Ya cun laan zahca gabwe'he tu bwiinndxaaba ra' sto' ra'
bwiinn, nee guiñi' za tu stuhbi dxyi'zah cuubi nin ayi rahcatii'
tu,
18 zi'chiza sidela guina'zu tu bwe'lda ñala'dzi ra', ayi xi
guunnee ma la'h tu, ya sidela guee tu xiilla cohsa nin rdxiinn
la'h bwiinn, ayi za xi guunnee'hen la'h tu; nee neezaa zahca
gudzii'ba naa tu yihca ra' bwiinn dxyihdxyi tin dxiaca ra' ba.

Jesuhs bacah llaa'n dxibaa'
(Lc. 24.50-53)

19 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h lwehgu
ziaagacah Ñi'h para llaa'n dxibaa' tin guzohba Ñi'h xlahdu
derehchu Dxiohs,

20 ya seguihdu bidi'chi ra' ba tin zee galuu'yi ra' ba xchi'dxyi
Ñi'h ziahan lahta, ya neezaa guhcanee Ñi'h la'h ra' ba tin
bwi'hnn ra' ba sehn ra' cun dzi'n roo' ra'.

Pwihsi guya'loh dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Marcu pur
Jesucristu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Lucas xcweenta Jesucristu

RgahpaDxiohs Lucas la'h Tiófilo

1 Ziahan bwiinn gudxi'hyi ra' ba xa baca'xnehza ra' ba
dxyi'dxyi xteenn cweenta nin gudii'dxi loh nu garaa nin
bwi'hnn Jesuhs.
2 Ya basia'han ra' ba dxyi'dxyi chi loh nu zigapa'h baluu'yi
ra' nin bwa'haloh garaa nin guhca desde guzohbalohon,
pwihsi basia'han za ra' ba dxyi'dxyi loh nu zigapa' baluu'yi
ra' nin guhcanee bidi'chi xchi'dxyi Jesuhs.
3 Zi'chi gahca na'h bwi'hnna'hn lligaaba guca'xnehza'hn
cweenta rii' para yu'bilu'h Daada Tiófilo, ziga
guna'badxyi'dxyi'hn desde guza'lohon,
4 tin gacabwa' lu'h xa naa dxyi'dxyi nin baluu'yi ra' ba
yu'bilu'h.

Guñi' xaanjla Dxiohs gaalaa Jwahn nin ruro'bañnihsa

5 Chin guhca Herodes rrehyi distrihtu xteenn Judea la'n
dxyih ra' za chi, guyuu' tuhbi bixohza nin biria'lah Zacarías
nee guhca za ba tuhbi xpwiinn guehtu Abías. Ya che'hla ba
biria'hlah Elizabet neezaa guhca ba llahga guehtu bixohza
Arohn.
6 Nee nayaa gubahan garoopa ra' ba nezloh Dxiohs,
bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin bwa'ha za'ca
Dxiohs la'h ra' ba.
7 Per ayi guyuu' llii'n ra' ba laasii la'h Elizabet nagahdxi
chyu llii'n ba gudi'hi Dxiohs nee ya zigala bwiiñu'xa ra' ba.
8 Guyuu' tuhbi dxyih biga'ha xgruhpo Zacarías guunn ra' ba
dzi'n xteenn bixohza loh Dxiohs.
9 Zi'chi naa xcostuumbre bixohza ra' la'n dxyih ra' chi.
Gwah ra' ba tuhbi pweexta dia'han chyu guunn tucahri
chu'tii guunn guxa'hla la'n guido' roo'. Per bwi'hnn tucahri
la'h Zacarías. Guyu'tii ba hasta nuu bacu'ga xteenn Dxiohs tin
guunn ba guxa'hla.
10 Ya gaduhbi cayuhnn ba guxa'hla la'n guido', ziahan roo'
bwiinn rii rwaa' guido' chi, cabwihdxi-canaaba ra' ba loh
Dxiohs.
11 Chi'chi baluu'yiloh tuhbi xaanjla Dxiohs loh Zacarías,
zu'nchii aanjla chi lahdu derehchu xteenn bacu'ga.
12 Chin bwa'ha Zacarías loh aanjla chi, ayi guhcabwa' ba xa
ñuhnn ba taantu bidxyihbi duxa ba.
13 Chi'chi guñi' aanjla chi, rahbi ba loh ba:

—Zacarías, ayi guidxyihbi lu'h, laasii garaa dxyi'dxyi
nin gudxi'hn-gunaaba lu'h loh Dxiohs bihnn Ñi'hn, la'llii'n
che'hla lu'h chuu' ya chin gaalaa bi cwe'helah lu'h bi Jwahn,
14 ya ziahxi duxa lu'h chin gaalaa llii'n che'hla lu'h neezaa
bwiinn ra' dxiahxi ra' ba chin gwa'ha ra' ba la'llii'n che'hla
lu'h guulaa,
15 tin bado' chi gaca bi tuhbi bwiinn nin lasahca duxa loh
Dxiohs. Ayi guee bi vihnnu nee nin tuhbiza clahsa ñihsa
nin rusuhdzi la'h bwiinn, ya zibweeza Spíritu Saantu xteenn
Dxiohs lasto' bi dez chin nuu gahca bi sto' xmah bi.
16 Nee zuhnn bi gusagu'dzisto' ziahan bwiinn Israel tin
guibia'garii ra' ba loh Yu'bi Dxiohs.
Rahbiza aanjla chi:
17 —Guzee llii'n lu'h nezloh Daada nin guixe'hla Dxiohs nee
gaca bi ziga guhca tuhbi guehtu daada nin biria'lah Elías, nin
guñi' xchi'dxyi Dxiohs ca chieempa roo'. Zibweeza Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs lasto' bi ziga guleeza Ñi'h lasto' Elías,
tin la'h bi gaba'chi za'ca bi garaa daada ra' cun llii'n ra' ba,
tin guzo'badxiahga garaa ra' nin rusahcaloh loh xchi'dxyi
Dxiohs. Zi'chi guunn bi cwii nasiin ra' bwiinn para dxyih nin
gadzihn Daada Crixtu nin guixe'hla Dxiohs.
18 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Zacarías loh aanjla chi squii':
—¿Xa mohda gacabwa'n guchii lu'h chuu llii'n che'hla'hn
tin na'h bwiñyu'hxalahn, zi'chiza che'hla'hn?
19 Chi'chi rahbi aanjla chi loh ba:
—Na'h naan aanjla Gabriel, nuu'uhn loh Dxiohs. Yannah
guxe'hla Dxiohs na'h ze'ldane'hn tuhbi dxyi'dxyi za'ca loh
lu'h.
20 Per ya ziga ayi gwachiibwen sto' lu'h ni'chin nnah
ziruu'gabwih lu'h ayi gaca guiñi' lu'h zia'han goopa lu'h
laasii ayi gwachiisto' lu'h nin guñaan loh lu'h, ya hastayi chin
gaalaa llii'n che'hla lu'h chi'chiyi gañi' lu'h nee dxyi'dxyi rii'
zizohban nahpa gadzihn dxyih gaalaa llii'n che'hla lu'h.
21 Ya gaduhbi cayahca ni'chi, rii bwiinn nez dihtsi chi,
chi'chi bwi'hnn ra' ba lligaaba:
—¿Xixnaa cayahcata'h Zacarías la'n guido'?
22 Ya chin baria'h Zacarías la'n guido', ayila guhca ñiñi' ba
loh ra' bwiinn nin riibweeza la'h ba. Chi'chi guhcabwa' ra'
bwiinn chi bwa'ha ba tuhbi cohsa roo' la'n guido', ya chi'chi
puura sehn zi cayuhnn ba loh ra' bwiinn cun bia'han goopa
ba.
23 Ya guya'loh si bwi'hnn ba dzi'n la'n guido', chi'chi baria'h
ba ziaa ba para yihdzi ba.
24 Chin gudii'dxi dxyih ra' rii', biin nuu llii'n Elizabet
che'hla Zacarías, chi'chi ga'yu bwe'hw guyu'la'n ba, nasto' ba:

25 “Squii' cayuhnn Daada Dxiohs cumpahñu na'h tin ayi
cwe'hesto' bwiinn na'h laasii ayi guyuu' llii'nahn.”

Neezaa guyuu' rsohn gaalaa Jesuhs

26 Ya chin guhca xo'pa bwe'hw chi'chi guxe'hlala'ga'h Dx-
iohs xaanjla Ñi'h nin laa Gabriel loh tuhbi guihdxyi nin laa
Nazaret nin nuu lahda lahda guihdxyi ra' nin nuu rregiohn
Galilea,
27 tin guñi' aanjla chi loh tuhbi dxa'pa nin laa María. Ya
dxa'pa chi nagahdxi guidxi' ndxi'hw la'h bi neezaa guyuu'-
guya'zi bi dxyi'dxyi tin guchinaa bi tuhbi bi'nxtuhbi nin laa
Joseh. Ya Joseh chi naa llahga tuhbi guehtu rrehyi chieempa
roo' nin biria'lah Davihd.
28 Chin guyu'tii aanjla chi hasta nuu María, chi'chi rahbi ba
loh María:
—Chaan María, dichohsa duxa lu'h laasii gulii Dxiohs yi'h
loh garaatii' gunna'h nin rii guidxyiyuh, zuhnn Ñi'h com-
pahñu yi'h, zahcanee Ñi'h yi'h.
29 Ya chin bwa'ha María cañi' aanjla chi dxyi'dxyi ra' chi
loh bi, badxyigaa' bi pur nin guhdzi ba loh bi, ya bwi'hnn bi
lligaaba: “¿Xixni'ca cañi' ba loon?”
30 Chi'chi rahbi laga'h aanjla chi loh bi:
—Ayi guidxyihbi lu'h María, Dxiohs gulii yi'h zuhnn Ñi'h
compahñu yi'h.
31 Yannah baca'dxiahga dxyi'dxyi rii' María. La'lu'h gu'a
llii'n, ya chin gaalaa xbado'yi'hn lu'h chi cwe'helah lu'h bi
Jesuhs.
32 Laasii gaca bi tuhbi bwiinn nin mahzi lasahca, neezaa
guiñi' bwiinn la'h bi naa bi Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa', nee
gacaza bi rrehyi ziga guhca guehtaguhla xtatiitaroo bi nin
biria'lah Davihd nin guhca rrehyi ca chieempa roo',
33 tin guinabwa' bi loh garaa ra' bwiinn Israel nee tin guin-
abwa'za bi gaduhbitii' chieempa, ya ayi chuu dxyih garia'h bi
guelrnabwa' chi.
34 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi María loh aanjla chi squii':
—¿Xa garia'caa dee' ziga ayi cane'hn nin tuhbi ndxi'hw?
35 Chi'chi rahbi aanjla chi:
—Gacan pur gadzihn Spíritu Saantu loh lu'h; Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs nin nuu dxibaa' guunn Ñi'h yi'h zigazi guidu'bi
lu'h xcahyi. Ni'chin llii'n lu'h nin gaalaa gaca bi tuhbi bwiinn
saantu, ya zibwe'helah bwiinn la'h bi Llii'n Dxiohs.
36 Neezaa tuhbi lasaa' lu'h nin laa Elizabet la'ba nu'a llii'n
la ayi xi guunn nicala guyu'xa ba. Ziga rahbi ra' bwiinn ayi
ñuu' llii'n ba nee nnah guhca la xo'pa bwe'hw nuu llii'n ba.
37 Para Dxiohs garaatii' rahca; ayi nin tuhbi cohsa nin
guunn gahn la'h Ñi'h.

38 Ya chi'chi rahbi María:
—Ziga naan xmooza Dxiohs, ¿ta na'h chi'hn gu'nnahn ayi soobaa xchi'dxyi Dxiohs?
Chi'chi baria'h aanjla chi ziaa chi'h ba par dxibaa'.

María gwahguia'ha cuun Elizabet

39 Ya la'n dxyih ra' chi carrih biria'h María, zee bi tuhbi guihdxyi bitu'hn nin rii la'n dahan Judea,
40 ya chin badzihn bi, lwehgu guyu'tii bi yihdzi Zacarías, chi'chi bagahpaDxiohs bi Elizabet.
41 Ya chin bihn Elizabet xchi'dxyi María, biñi'bi llii'n ba sto' ba, chi'chi gwadxah la'n lasto' Elizabet Spíritu Saantu,
42 chi'chi guñi' ba jweersi, rahbi ba loh María:
—Dxiohs bwi'hnntaa'yi yihca lu'h mahziru que gunna'h ra' nin rii guidxyiyuh neezaa llii'n lu'h bwi'hnntaa'yi Ñi'h yihca bi.
43 Chyuulla naan ni'chin nin ze'guia'h xmah Xchiohsa'hn na'h.
44 Bwa'ha, chin bihnna'hn xchi'dxyi lu'h, biñi'bi llii'nahn sto'n taantu riahxi bi.
45 Baayi yi'h bwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca lu'h sahca nin gwachiisto' lu'h xchi'dxyi Ñi'h, zuhnn Ñi'h soobaadxyi'dxyi nin gunnah Ñi'h loh lu'h.
46 Chi'chi rahbi María:
Cun gaduhbi xahlma'hn rñi'n jweersi roo nahpa Dxiohs
47 ya lasto'n riahxin xcweenta Dxiohs nin guhlda'h na'h loh duhlda,
48 laasii Dxiohs gulii na'h, nicala ayi gaca lasahca'hn, per zuhnn Ñi'h compahñu na'h.
Desde nnah chyuchi'hzi bwiinn nin guibahan loh guidxyiyuh guiñi' ba
pur taantu nin bwi'nntaa'yi Dxiohs na'h loh garaa gunna'h nin rii guidxyiyuh,
49 laasii Dxiohs nin nahpa garaa guelrnabwa' la'Ñi'h bwi'hnn ziahan cohsa roo' para na'h,
saantu duxa naa lah Ñi'h,
50 ya nahpa zalahsasto' Ñi'h la'h bwiinn nin guidxyihbi xchi'dxyi Ñi'h tin guzo'badxiahga ra' ban.
Nicala hasta mahzi bwiinn chieempa nee nicalaza biñi'n nin nagahdxi gaalaa zalahsasto' Ñi'h,
51 ya la'h Ñi'h baluu'yi Ñi'h rnabwa' Ñi'h, bacu'dzi Ñi'h la'h ra' bwiinn nin ruhnn lligaaba nayaachi,
52 ya babwe'he Ñi'h la'h ra' bwiinn nin lasahca, nin gunabwa' tin dxiu'garii ra' bwiinn nin nado'laa'dzi
tin guinabwa' ra' ba xlugahri ra' bwiinn ra' chi.

53 La'Ñi'h badi'hila cohsa za'ca la'h bwiinn nado'laa'dzi,
ya bwiinn nin nuu xi rahw Ñi'h nin ruhnn lligaaba ayi xi xchi'hnn ba la'hÑi'h la'hza Ñi'h gule'caala la'h ra' ba tuhbi lahdu
tin ayi xi guica'ha ra' ba.
54 Bwi'hnn Ñi'h cumpahñu la'h ra' bwiinn Israel nin naa xpwiinn Ñi'h,
ayi bia'ldasto' Ñi'h nahpa balahsasto' Ñi'h la'h ra' ba,
55 laasii guzi'guehlda Dxiohs gacanee Ñi'h la'h xtatiita Abrahn nu'h cun neezaa garaa llahga ba.
56 Ya bia'han María chohnna bwe'hw yihdzi Elizabet, chi'chi babia'garii bi para lahdxyi bi.

Ya badzihn dxyih guulaa Jwahn nin guro'bañihsa la'h ra' bwiinn

57 Ya chin badzihn dxyih nin guulaa llii'n Elizabet, chi'chi guulaa tuhbi ndxi'hw.
58 Chi'chi gwah garaa xpisihn ba cun lasaa' ra' ba gwaguia'h laasii riahxinee ra' ba la'h ba pur basaa'n Dxiohs guyuu' llii'n ba.
59 Ya chin guhca xuhnna dxyih chi'chi gwah ra' ba tin baca'h ra' ba tuhbi bwa' tihxi bi hasta naa bi ndxi'hw ziga tuhbi sehn tin para gacabwa' bwiinn naa bi xpwiinn Dxiohs. Ya la'h ra' ba guclaa'dzi ra' ba ñuzo'ba ra' ba lah bi ziga laa xpah bi.
60 Chi'chi rahbi xmah bi:
—Aaca, ayi guiria'lah bi Zacarías, lah bi soobaa guiria'lah bi Jwahn.
61 Chi'chi rahbi garaa lasaa' ba:
—Ayi nin tuhbi lasaa' lu'h nin laa Jwahn.
62 Chi'chi bwi'hnn ra' ba sehn loh xpah bado'yi'hn chi tin guidu'hun xa xclaa'dzi ba guiria'lah llii'n ba.
63 Chi'chi gunaaba xpah bi tuhbi dxihtsi tin baca'h ba: “Lah bi laa Jwahn.”
64 Ya chin guya'loh baca'h Zacarías loh dxihtsi chi rñi'n Jwahn guiria'lah bado'yi'hn chi, chi'chi lwehgusi bañi' ba, ya guzohbaloh cañi' ba jweersiroo' nin nahpa Dxiohs.
65 Chin bwa'ha garaa lasaa' ba nin rii gadiidxi la'Zacarías bañi', chi'chi badxyigaa' duxa ra' ba. Ya garaatii' cohsa ra' rii' bidi'chin gaduhbi la'n xtahan ra' bwiinn Judea.
66 Ya garaa ra' nin bihn ra'n, bwi'hnn ra' ba lligaaba, neezaa gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Xiila'h guunn biñi'n rii' ze' dxyih?
Zi'chi guñi' ra' ba laasii rluu'yitii xa cayahpa Dxiohs la'h bi,

67 ya gwadxah lasto' Zacarías Spíritu Saantu xteenn Dxiohs,
guzo'baloh cañi' ba dxyi'dxyi ra' nin badi'hi Dxiohs la'h ba,
rahbi ba:
68 Zuxchilli Dxiohs nin nuu dxibaa' rahpa Ñi'h la'h bwiinn
Israel saca nin bie'guia'ha Ñi'h cuun ra' ba
tin bie'gata'h za Ñi'h la'h ra' ba loh xtuhlda ra' ba.
69 Nee guxe'hla Ñi'h tuhbi bwiinn nin ze' galda'h la'h nu'h loh
duhlda,
ya gaca bwiinn chi llahga guehtu Davihd nin guhca Ñi'h,
xpwiinn Dxiohs.
70 Dxi' daada chi tin soobaa dxyi'dxyi nin guñi' daada ra' nin
guñi' xchi'dxyi Dxiohs nahpa dxi' ba,
71 tin guta'h Ñi'h la'h nu'h loh ra' nin rdxihldxinee la'h nu'h,
neezaa nin ruhnn ñalaa'dzi loh nu'h,
72 tin ta'h nu'h ziga guhdzi Ñi'h loh ra' xtatiita guldoo' ra' nu'h
ziga zuza'loh Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h.
73 Dxyi'dxyi chi nin guyu'tii Ñi'h guelrzi'guehlda cun guehtu
xtatiita Abrahn nu'h.
74 Zulda'h Ñi'h la'h nu'h loh nin rdxyi'chinee la'h nu'h, tin ayi
guidxyihbi nu'h guidi'hnn nu'h xtsi'n Ñi'h,
75 tin gazo'badxiahga nu'h xchi'dxyi Ñi'h neezaa gantsii'hi
lasaa' nu'h gaduhbi chieempa nin guibahan nu'h.
76 Ya yi'h, xii'hihn —rahbi Zacarías— ziria'lah lu'h daada nin
rñi' xchi'dxyi Dxiohs nin nuu dxibaa',
tin guzee lu'h chegui'hnn za'ca lu'h xneziuh Daada nin
guixe'hla Dxiohs,
77 tin gacabwa' bwiinn lasaa' ra' nu'h gusia'pitii Dxiohs
xtuhlda ra' ba, tin ta'h ra' ba lohon.
78 Gaca zi'chi laasii galahsasto' Dxiohs la'h ra' ba.
Gacan ziga tuhbi lla'ñih nin rarah gue'la chi'chi dxi' gubi-
hdxyi guicah guiya' ñi'h,
79 tin dxia'ñih hasta rii ra' bwiinn nin zohba loh nacahyi pur
xcweenta duhlda,
nee cun neezaa nin nuu ra' xpacaala guelguhchi, tin guluu'yi
Daada chi xa guzoo nu'h neziuh hasta cwidxyiisto'
nu'h.
80 Ya chin guroo' Jwahn llii'n Zacarías, guhca nasiin bi laasii
nuu dzi'tsi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs lasto' bi, neezaa
guyuu' bi loh dahan desiertu hasta chin badzihn dxyih
baluu'yiloh bi loh ra' bwiinn Israel tin guñi' bi xchi'dxyi
Dxiohs loh ra' ba.

2

Chin guulaa Crixtu nin naa Llii'n Dxiohs
(Mt. 1.18-25)

1 Ya la'n dxyih ra' chi gunabwa' rrehyi Augustu César guc-
ahlah garaatii' bwiinn guidxyiyuh loh xchihtsi ba.
2 Dee guhca mweer censo nin guhca loh nin naa Cirenio
gobernador xteenn Siria.
3 Ya ziga garaatii' ra' bwiinn nahpa chee ra' ba nez lahdxyi
ra' ba ziga nez hasta bie'roo' cada tuhbi ra' ba tin guicahlah
ra' ba,
4 ni'chin baria'h Joseh guihdxyi Nazaret xteenn Galilea, tin
gwah ba guihdxyi Belehn xteenn Judea hasta guulaa guehtu
Davihd hasta guulaa za ba, nee naa za ba llahga guehtu
Davihd naa Joseh,
5 tin gwanee ba María nin guica'ha ba tin guicahlah ga-
roopa ra' ba ri'chi, ya María la'bi nu'a llii'n la.
6 Gaduhbi nuu ra' ba ri'chi badzihn dxyih nin guulaa llii'n
María.
7 Ni'chin naa mweer tuhbi llii'n María nin guyuu'. Ya chin
guulaa bado'yi'hn, chi'chi batu'bi María la'h bi lahdxi, chi'chi
gudxinxi ba la'h bi la'n canua hasta rahw ra' guidxa'h laasii
baprah yuu' nin rahlla guca'ha ra' bwiinn, ayi ca ñia'han ra'
ba.

Xaanjla ra' Dxiohs neezaa baxtohra ra'

8 Ya gahxu loh dahan guihdxyi Belehn riiyahpa ra' bax-
tohra lli'hyi gue'la.
9 Ya tuhsi goolpi baluu'yiloh tuhbi xaanjla Dxiohs loh ra'
ba, bazia'ñih aanjla chi xpie'ñih Dxiohs gaduhbi hasta rii ra'
baxtohra chi ya bidxyihbi duxa ra' ba,
10 chi'chi rahbi aanjla chi loh ra' ba:

—Ayi guidxyihbi tu, laasii na'h ze'ldane'hn tuhbi dxyi'dxyi
za'ca para la'h tu, ya cun dxyi'dxyi ra' rii' ziahxi garaatii'
bwiinn,
11 laasii nnadxyih guulaa tuhbi bado' loh guihdxyi xteenn
guehtu Davihd ya bado' chi ze'gata'h la'h tu loh duhlda ya la'h
Ñi'h naa Crixtu nin naa Daada.
12 Ya dee naa tuhbi sehn para la'h tu, tin gadxeela tu
bado'yi'hn chi la'n tuhbi yuu' hasta rii ra' guidxa'h, du'bi bi
lahdxi.
13 Ya chi'chi tuhsi goolpi baluu'yiloh mahzi ziahanroo aan-
jla nin cañi' xa lasahca duxa Dxiohs, ya rahbi ra' ba:
14 Zuxchilli Dxiohs nin nuu dxibaa' neezaa dxyiiriisto' ra'
bwiinn nin riahxinee la'h Ñi'h.
15 Ya chin bacah ra' aanjla chi dxibaa', chi'chi guñi'nee
lasaa' ra' baxtohra, rahbi ra' ba:

—Gulcho'ho guihdxyi Belehn, tin chodia'ha nu'h nin guhca
ri'chi, nin guñi' xaanjla Dxiohs loh nu'h.

16 Ya chi'chi zee ra' ba carrih, seguihdu badxeela ra' ba María cun Joseh, cun bado'yi'hn na' Ñi'h la'n canua hasta
rahw ra' guidxa'h.
17 Ya chin bwa'ha ra' ba la'h bado'yi'hn cun María cun Joseh, chi'chi gudxixtee' ra' ba nin guhdzi xaanjla ra' Dxiohs loh ra'
ba.
18 Ya garaa bwiinn nin bihn dxyi'dxyi nin cañi' ra' baxtohra badxyigaa'loh ra' ba.
19 Per María gulu'cha'yi dzi'tsi ba garaatii' dxyi'dxyi ra' rii' sto' ba, cayuhnn si ba lligaaba pur xcweenta dxyi'dxyi ra' chi.
20 Ya seguihdu gubia'garii ra' baxtohra stuhbi bweelta hasta riiyahpa ra' ba lli'hyi. Cagadi'hi za ra' ba guelzuxchilli
la'h Dxiohs pur garaa nin bihn ra' ba cun garaa za nin bwa'ha ra' ba, tin garaa nin guhdzi aanjla loh ra' ba guhcan.

Chin gwanee Joseh cun María bado'yi'hn soobaalah bi

21 Chin guhca xuhnna dxyih, chi'chi baca'h ra' ba tuhbi bwa' tihxi bi hasta naa bi ndxi'hw chi'chi bazo'ba ra' ba
lah bi Jesuhs, lahgahca nin guhdzi aanjla chi loh María chin nagahdxi gaalaa llii'n ba.

Gwanee ra' ba la'h bado'yi'hn loh Dxiohs

22 Ya chin bazaa' dxyih biaa tihxi gunna'h nin guulaa llii'n ñi'h ziga rnabwa' xlehyi Moisehs, chi'chi gwanee ra' ba
bado'yi'hn chi nez guihdxyi Jerusalehn la'n guido' roo' nin nuu guihdxyi chi tin gunaaba-gudxi'hn ra' ba gacanee Dxiohs
la'h Ñi'h gaduhbi nin guibahan Ñi'h.
23 Bwi'hnn ra' ba squii' laasii zi'chi caa loh xlehyi Moisehs: "Garaa llii'n galoh tu nin naa biñi'n ndxi'hw cwii ra' tu bi tin
guunn bi xtsi'n Dxiohs."
24 Ya neezaa badi'hi ra' ba loh Dxiohs ziga nin caa loh xlehyi Moisehs; chiohpa gulchieh o chiohpa palohmma.
25 Ya la'n dxyih gahca chi guyuu' tuhbi bwiinn nin biria'lah Simeohn loh guihdxyi Jerusalehn. Guhca ba tuhbi bwiinn
nayaa, bazo'badxiahga ba garaa xchi'dxyi Dxiohs, ya cab-
weeza ba dxi' Crixtu dxie'gata'h la'h ra' bwiinn Israel, neezaa rbweeza Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' ba.
26 La'Spíritu Saantu badi'hi rsohn gwa'hxgah ba loh Crixtu nin guxe'hla Dxiohs antes gachi ba.
27 Bwiinn rii' la'ba badzihn la'n guido' guxe'hla Spíritu Saantu la'h ba, ri'chi zuu ba chin badzihn xpah bado'yi'hn
cun xmah Ñi'h la'n guido' chi tin guunn ra' ba ziga nin caa loh xlehyi Moisehs,
28 ya ri'chi cabweeza Simeohn, ya chin bwa'ha ba loh bado'yi'hn, chi'chi gudi'dzi ba la'h Ñi'h, chi'chi guza'loh cañi'
ba xa chuhla naa Dxiohs, rahbi ba:

29 Daada Dxiohs, nicala nnah gusaa'n lu'h na'h garia'han loh
guidxyiyuh,
tin nnah riahxi'hn baza'loh lu'h dxyi'dxyi nin gunah lu'h
loon, ziga naan xmooza lu'h,
30 laasii nnah caywa'haloon Crixtu nin guxe'hla lu'h ze'gata'h
la'h nu loh duhlda.
31 Bazuh lu'h Ñi'h delaanta loh garaa bwiinn guidxyiyuh,
32 laasii la'h Ñi'h naa bia'ñih nin guzia'ñih yihca snuhn ra'
bwiinn nin ayi naa bwiinn Israel,
ya pura xcweenta Ñi'h ziñi' bwiinn guidxyiyuh chuhla naa
bwiinn Israel.
33 Ya Joseh cun xmah Jesuhs badxyigaa' ra' ba saca
dxyi'dxyi nin bihn ra' ba pura xcweenta Ñi'h.
34 Ya chi'chi bwi'hnntaa'yi Simeohn yihca Joseh cun xmah
Jesuhs, chi'chi rahbi Simeohn loh María:
—Bwa'ha, nin zeegui'hnn bado'yi'hn rii' ziahan bwiinn
Israel chebiiga ra' ba loh xquelña'ñih Dxiohs, zi'chi gahca
pur la'h bi zuñihchi ziahan ra' ba. Zahca bi ziga tuhbi sehn,
ya ziahan bwiinn childxinee la'h bi ayi chechiisto' ra' ba
xchi'dxyi bi,
35 ya zi'chiza zuluu'yi ziga ruhnn cada tuhbigah ra' ba cuun
lligaaba nin nuu lasto' ra' ba; garaa dee' gusahcazii yi'h,
María. Chuu guelnalasa roo la'n lasto' lu'h ziga tuhbi spahda
naa nin tiidxilahga sto' lu'h.
36 Zuu gahcaza tuhbi naani'hn nin biria'lah Ahnna ri'chi,
rñi' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin ze'yaalda gaca. La'h
ba naa llii'ndxa'pa Fanuehl nin naa xjwamihyi Ahser. Bwiinn
guhla la ba; bachinaa ba chin guhca ba dxa'pwi'hn, gahdzi
yihza gubahnee ba che'hla ba, chi'chi bia'han ba viuhda.
37 Naa ba tuhbi gunna'hviuhda nin nuu ochenta y cuatro
yihza, ayi baria'tii' ba la'n guido'. Dxyih-nague'la gudihdxyi-
gunaaba ba gacanee Dxiohs la'h ba, nee ziahanza bweelta
bacwaa'han ba ayi gudahw ba tin gudihdxyi-gunaaba ba loh
Dxiohs.
38 Ya gwabiiga ba loh Joseh cun xmah Jesuhs, badi'hi ba
guelzuxchilli loh Dxiohs laasii badzihn Crixtu nin ze'galda'h
la'h ra' bwiinn loh duhlda. Chi'chi guzo'baloh cañi' ba loh ra'
bwiinn nin rii' la'n guido', rahbi ba:
—La'Crixtu nin ze'gata'h la'h nu'h loh duhlda la'Ñi'h badz-
ihn loh guidxyiyuh.

Chin gubia'garii ra' ba para loh guihdxyi Nazaret

39 Ya chin baza'loh ra' ba garaa nin caa loh xlehyi Moisehs,
chi'chi babia'garii ra' ba para nez Galilea, hasta naa loh
guihdxyi Nazaret, hasta naa lahdxyi ra' ba.

40 Ya bado'yi'hn mahzi ze'roo' Ñi'h mahziza ze'yahpa Ñi'h
jweersi, ze'yahca nasiin Ñi'h de garaatii' cohsa za'ca, ziga
cayahcanee Xtaada Dxiohs Ñi'h la'h Ñi'h.

Chin guyu'tii Jesuhs la'n guido' roo' nin nuu guihdxyi Jerusalehn

41 Ya Joseh cun María xmah Jesuhs cada tuhbigah yihza riah
ra' ba loh guihdxyi Jerusalehn chin rahca lañih paascu.
42 Ya chin guyuu' Jesuhs tsi'h bichiohpa yihza, chi'chi gwah
ra' ba nez loh guihdxyi Jerusalehn, ziga naa costuumbre lañih
chi.
43 Ya chin guya'loh lañih chi, chi'chi gubia'garii ra' ba ya ayi
bwa'ha ra' ba bia'hancaa Jesuhs guihdxyi Jerusalehn.
44 Ya bwi'hnn ra' ba lligaaba zie' Jesuhs lahda ra' bwiinn,
nee ziga naa la tuhbi dxyih nehza ziagazah ra' ba, chi'chiyi
badxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs loh ra' lasaa' ra' ba neezaa loh ra'
nin nu'nbwa' ra' ba.
45 Per cun ayi badxeela ra' ba la'h Jesuhs, nahpa gubia'garii
ra' ba para loh guihdxyi Jerusalehn tin bagadxi'hyi ra' ba la'h
Ñi'h.
46 Ya chin biohnna dxyih cagadxyi'hyi ra' ba la'h Ñi'h,
chi'chiyi badxeela ra' ba la'h Jesuhs la'n guido' roo'
guihdxyi Jerusalehn, zohba Ñi'h lahda nuhn mwehsu nin
ruluu'yi xlehyi Moisehs, cagaca'dxiahga Jesuhs neezaa
canaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba,
47 ya garaa nin bihn xchi'dxyi Ñi'h badxyigaa' ra' ba taantu
nasiin Jesuhs neezaa xa rusia'garii Ñi'h dxyi'dxyi loh ra'
mwehsu ra' chi.
48 Ya chin bwa'ha Joseh cun xmah Jesuhs la'h Ñi'h, chi'chi
badxyigaa' za ra' ba, chi'chi rahbi xmah Ñi'h loh Ñi'h:

—Xii'hihn, ¿xixnaa bwi'hnnee lu'h na'h zi'ca? Bwa'ha, xpah
lu'h neen na'h ¡blaaca riacahsto' nu yi'h!

49 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Xixnaa ayi gaann tu ca gadxeela tu na'h? ¿Tayi gaann tu
na'pa zu'nnahn xtsi'n Xpaa'n nin nuu dxibaa'?

50 Per la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba nin guhdzi Jesuhs loh
ra' ba.
51 Ya seguihdu gubia'gariinee Jesuhs la'h ra' ba nez gui-
hdxyi Nazaret, bazo'badxiahga Ñi'h xchi'dxyi ra' ba. Nee
xmah Ñi'h gulu'cha'yi si ba dxyi'dxyi ra' chi la'n lasto' ba.
52 Ya despwehsi zezah zeyahca nasiin Jesuhs nee zezah za
zeroo' ru Ñi'h. Riahxinee Dxiohs la'h Jesuhs zi'chi gahca za
riahxinee bwiinn la'h Ñi'h.

3

Guelruluu'yi xteenn Jwahn nin baro'bañihsa
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 La'n dxyih ra' chin guhca tsi'ñu yihza naa Tiberio
César rrehyi, Ponciu Pilahtu naa gobernador xteenn Judea;
Herodes naa gobernador guihdxyi Galilea; Felipe, bwihtsi
Herodes, naa gobernador guihdxyi Iturea cun guihdxyi
Traconite; nee neezaa Lisanias naa gobernador guihdxyi
Abilinia.
2 La'n dxyih gahca ra' chi naa Anahs neezaa Caifahs bixo-
hza roo' xteenn guido' roo' guihdxyi Jerusalehn. La'n dxyih
gahca ra'za chi nuu Jwahn, llii'n Zacarías, loh dahan, tin
guñi'nee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'h Jwahn.
3 Ni'chin guca'nzaa Jwahn garaa ra' guihdxyi nin rii gadi-
idxi guii'w Jordahn. Ri'chi baluu'yi ba nahpa gusagu'dzisto'
ra' bwiinn nee chioobaañihsa za ra' ba para gusia'pitii Dxiohs
xtuhlda ra' ba.
4 Zi'chi caa loh xchihtsi guehtu Isaías, tuhbi daada nin guñi'
xchi'dxyi Dxiohs, hasta rñi'n:
Jweersi roo' zihn ra' bwiinn tuhbi rsiaa'ha loh dahan:
"Gulgui'hnn za'ca xneziuh Dxiohs, nee gulgasanchii za xnez-
iuh Ñi'h la'n lasto' tu."
5 Garaa ra' hasta naa bataa'ha loh neziuh chi gadxyii'hin,
neezaa dahan cun lohmwi'hn ra' dxiahca tubilohon,
neezaa neziuh ra' hasta naa liinguu ganchii ra'n, garaa ra' loh
neziuh dxaaba dxiahca tubiloh ra'n;
6 ya garaa bwiinn guidxyiyuh zwa'ha ra' ba la'h daada nin
guixe'hla Dxiohs guhlda'h la'h ra' ba loh duhlda.
7 Chin bwa'ha Jwahn cagadiaa'ha ziahan roo ra' bwiinn tin
guro'bañihsa ba la'h ra' ba, chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:
—¡La'h tu bwiinn naxihn ra', nin naa zigazi bwe'lda
ñalaa'dzi! ¿Chyulla gudxixtee' loh tu tin gullu'n tu loh xjwiisi
Dxiohs nin gue'du gaca?
8 Gulgacha'h ziga nabahan tu tin gaaldaa tu loh xquelrn-
abwa' Dxiohs. Ayi guunn tu lligaaba lasahca duxa tu pur
naa tu llahga guehtu Abrahn. Rñi'n loh tu sidela zi'chi ñahca
zi'chiza ñuhnn Dxiohs lligaaba hasta dxiah ra' ñuhnn Ñi'h
llahga Abrahn,
9 laasii la'h dxi'bayahga na' liistu la tin chyuuga garaa
yahga nin ayi xcah ñinahxi za'ca loh Ñi'h, garaa ni'chi chyuuga
tin guica'dxihin.
10 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' bwiinn loh Jwahn, rahbi
ra' ba:
—Nahaxchi'h, ¿xa ni'ca guidi'hnn nu'h?
11 Chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:

—Nin nuu chiohpa nehza xahba ñiʼh gudiʼhi ba tuhbi nehzan laʼh bwiinn nin ayi xi nahpatiiʼ, tin gacu ban; neezaa bwiinn nin nuu xi rahw ñiʼh chiʼhzi ban cun bwiinn nin ayi xi nahpatiiʼ gahw.

12 Neezaa nuhn bwiinn nin rusadxihlli impweestu badzihn raʼ loh Jwahn tin guroʼbañihsa Jwahn laʼh raʼ ba. Chiʼchi gunaabadxyiʼdxyi raʼ ba loh Jwahn, rahbi raʼ ba:

—Mwehsu, ¿xa guidiʼhnn chiʼh nu nnah laʼhnu?

13 Chiʼchi rahbi Jwahn:

—Ayiru gusadxihlli tu guyahlli laʼh raʼ bwiinn; sola nahpa guunn tu zigachiʼh canabwaʼ lehyi.

14 Neezaa nuhn suldahdu gunaabadxyiʼdxyi raʼ ba loh Jwahn, rahbi raʼ ba:

—Ya laʼhaxchiʼh nu, ¿xa guidiʼhnn nu?

Chiʼchi rahbi Jwahn:

—Ayi cweʼlluʼh tu mweeyi loh bwiinn lajweersi, neezaa ayi gudziiʼba tu duhlda yihca bwiinn nin ayi xi ruhnn, neezaa dxiaʼhan tu cunjoorma cun zigachiʼh ruhnn tu gahn.

15 Ya gaduhbi riidxyiisto' raʼ bwiinn chi cayuhnn raʼ ba lligaaba pwehda Jwahn naa Crixtu nin guixeʼhla Dxiohs guidxyiyuh nin guhldaʼh laʼh raʼ nuʼh loh duhlda,

16 chiʼchi rahbi Jwahn loh raʼ ba:

—Guchiin nin rñiʼn loh tu, naʼh ruroʼbañihsahn bwiinn cun ñihsa, per ziʼ stuhbi bwiinn nin guunn mas cohsa rooʼ. Zuroʼba ñihsa ba laʼh bwiinn cun Spíritu Saantu nee neezaa cun bwehla. Ayi lasahcaʼhn para bwiinn nin dxiʼ chi, hasta para gacaʼhn mooza nin cweʼhe tahba ba ñaaʼ ba ayi lasahcaʼhn.

17 ’Laasi laʼh pahla nuu liistula naa ba tin gahxu ba trihgu tin cweʼhe ba dxihlli lohon, chiʼchi gutiaaʼha ban hasta riuʼchaʼyin; ya dxihlli chi gucaʼdxyih ban ayi dxuʼyitiiʼrun.

18 Cun dxyiʼdxyi raʼ riiʼ neezaa ziahanru guelruuʼyidxyiʼdxyi bwiiʼyidxyiʼdxyi Jwahn tin baluuʼyi ba dxyiʼdxyi cuubi laʼh raʼ bwiinn.

19 Ya neezaa gudxihldxinee dxyiʼdxyi Jwahn laʼh Herodes laasii guleʼlluʼhu Herodes laʼh Herodías nin naa cheʼhla bwihtsi ba nin laa Felipe, neezaa gudxihldxinee dxyiʼdxyi Jwahn laʼh Herodes laasii ziahanrooʼ cosa dxaaba nin bwiʼhnn Herodes.

20 Niʼchin bidxyiʼchi Herodes basieʼw ba laʼh Jwahn. Ya luulchimatiiʼ bwiʼhnn ziahan Herodes snuhn raʼ dziʼn dxaaba nin bwiʼhnn ba.

Chin gurohbañihsa Jesuhs
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

21 Chin nagahdxi gaca dee' cagaro'bañihsa Jwahn ziahan
bwiinn, neezaa Jesuhs gurohbañihsa, ya gaduhbi cabwihdxi-
canaaba Jesuhs loh Dxiohs, billaala dxibaa',
22 chi'chi biehta Spíritu Saantu yihca Jesuhs zigazi tuhbi
palohmmwi'hn, bihn ra' ba tuhbi rsiaa'ha guñi' Dxiohs nez
dxibaa':
—Yi'h naa lu'h llii'nahn nin nadzii'hihn, nee riahxi duxa'hn
pur Yi'h.

Bwiinn ra' rii' guhca xtulbaa' Jesuhs
(Mt. 1.1-17)

23 Galda bitsi'h yihza nuu Jesuhs chin guzo'baloh Ñi'h
cayuhnn Ñi'h dzi'n nin badi'hi Xtaada Dxiohs Ñi'h guunn Ñi'h.
Garaa ra' bwiinn gwachiisto' ra' ba naa Jesuhs llii'n Joseh ya
Joseh guhca llii'n Elih.
24 Elih guhca llii'n Matat. Matat guhca llii'n Levih. Levih
guhca llii'n Melqui. Melqui guhca llii'n Jana. Jana guhca llii'n
Joseh.
25 Joseh guhca llii'n Matatías. Matatías guhca llii'n Amohs.
Amohs guhca llii'n Nahum. Nahum guhca llii'n Esli. Esli
guhca llii'n Nagai.
26 Nagai guhca llii'n Maat. Maat guhca llii'n Matatías.
Matatías guhca llii'n Semei. Semei guhca llii'n Joseh. Joseh
guhca llii'n Judah.
27 Judah guhca llii'n Joana. Joana guhca llii'n Resa.
Resa guhca llii'n Zorobabel. Zorobabel guhca llii'n Salatiel.
Salatiel guhca llii'n Neri.
28 Neri guhca llii'n Melqui. Melqui guhca llii'n Adi. Adi
guhca llii'n Cosam. Cosam guhca llii'n Elmodam. Elmodam
guhca llii'n Er.
29 Er guhca llii'n Josueh. Josueh guhca llii'n Eliezer. Eliezer
guhca llii'n Jorim. Jorim guhca llii'n Matat.
30 Matat guhca llii'n Levih. Levih guhca llii'n Simeohn.
Simeohn guhca llii'n Judah. Judah guhca llii'n Joseh. Joseh
guhca llii'n Jonahn. Jonahn guhca llii'n Eliaquim.
31 Eliaquim guhca llii'n Melea. Melea guhca llii'n Mainahn.
Mainahn guhca llii'n Matata. Matata guhca llii'n Natahn.
32 Natahn guhca llii'n Davihd. Davihd guhca llii'n Isaí. Isaí
guhca llii'n Obed. Obed guhca llii'n Booz. Booz guhca llii'n
Salmohn. Salmohn guhca llii'n Naasohn.
33 Naasohn guhca llii'n Aminadab. Aminadab guhca llii'n
Admin. Admin guhca llii'n Aram. Aram guhca llii'n Esrom.
Esrom guhca llii'n Fares. Fares guhca llii'n Judah.
34 Judah guhca llii'n Jacob. Jacob guhca llii'n Isaac. Isaac
guhca llii'n Abrahn Abrahnguhca llii'n Tareh. Tareh guhca
llii'n Nacor.

35 Nacor guhca llii'n Serug. Serug guhca llii'n Ragau. Ragau
guhca llii'n Peleg. Peleg guhca llii'n Heber. Heber guhca llii'n
Sala.
36 Sala guhca llii'n Cainahn. Cainahn guhca llii'n Arfaxad.
Arfaxad guhca llii'n Sem. Sem guhca llii'n Noeh. Noeh guhca
llii'n Lamec.
37 Lamec guhca llii'n Matusalehn. Matusalehn guhca llii'n
Enoc. Enoc guhca llii'n Jared. Jared guhca llii'n Mahaleleel.
Mahaleleel guhca llii'n Cainahn.
38 Cainahn guhca llii'n Enohs. Enohs guhca llii'n Set. Set
guhca llii'n Adahn. Adahn guhca llii'n Dxiohs.

4

Gudxi'hyi bwiinndxaaba xa ñusagui'hi ba la'h Jesuhs
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

1 Per ya gadxah sto' nabahan Jesuhs Spíritu Saantu, chi'chi
bare'h Ñi'h guii'w Jordahn, tin gwanee Spíritu Saantu la'h Ñi'h
par loh dahan desiertu.
2 Ya guyuu' Ñi'h nezchi chywa'h dxyih chywa'h gue'la, ya
ri'chi badzihn bwiinndxaaba tin guclaa'dzi ba ñusagui'hi ba
la'h Jesuhs. Ya ayi xi gudahwtii' Jesuhs dxyih ra' chi ya
bichia'hn Ñi'h.
3 Ya rahbi bwiinndxaaba loh Jesuhs:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h Llii'n Dxiohs, guhdzi loh dxiah
ra' ca dxiahcan guehta.
4 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi:
—Caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Ayi guehtasi dxi'h gahw bwiinn
guunn para guibahan ra' ba; xchi'hn neezaa guzo'badxiahga
ra' ba garaa xchi'dxyi Dxiohs.”
5 Ya chi'chi gwanee bwiinndxaaba la'h Jesuhs tuhbi da-
han roo', chi'chi baluu'yi ba garaatii' guihdxyi ra' nin rii
guidxyiyuh tin gwa'ha Jesuhs xa chuhla naa ra'n,
6 chi'chi rahbi bwiinndxaaba loh Jesuhs:
—Na'h guni'hihn garaatii' dee' yi'h tin guinabwa' ra' lu'hn
nee tin dxiahxi za lu'h, laasii xte'nnahn naa garaa dee', nee
zahca gudi'hihñin la'h chyu chi'hzi bwiinn nin xclaa'dzihn.
7 Sidela guzu'nllihbi lu'h lohon, gaann lu'h na'h, garaatii'
ni'ca guni'hihn yi'h.
8 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Daada Xchiohs si lu'h gaann
lu'h, loh si Ñi'h chuu lu'h guunn lu'h dzi'n.”
9 Ya seguihdu gwanee bwiinndxaaba chi la'h Jesuhs yihca
guido' roo' nin nuu guihdxyi Jerusalehn, ya ri'chi rahbi ba loh
Jesuhs:

—Sidela guchii luˈh naa luˈh Lliiˈn Dxiohs, balaˈha yiˈh desde riˈca para loh yuh,
10 laasii caa loh Xchihtsi Dxiohs:
Zixeˈhla Ñiˈh xaanjla Ñiˈh tin gaapa raˈ ba yiˈh,
11 ya cun naa raˈ aanjla raˈ chi zinaˈzu raˈ ba yiˈh tin ayi
gouraˈlluudzidxiah ñaaˈ luˈh.
12 Chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Neezaa caa loh xchihtsi Dxiohs: “Ayi guunn tu prehba laˈh Dxiohs nin rnabwaˈ.”
13 Ya bwaˈha si bwiinndxaaba ayi bidxeela ba xa ñusaguiˈhi ba laˈh Jesuhs, mejor basaaˈn ba laˈh Ñiˈh tin guleeza ba stuhbi dxyih tin gusahcazii ru ba laˈh Ñiˈh.

Guzoˈbaloh cayuhnn Jesuhs xtsiˈn Xtaada Ñiˈh
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

14 Chiˈchi gubiaˈgarii Jesuhs nez guihdxyi Galilea, gadxah chihpa stoˈ nabahan Ñiˈh Spíritu Saantu tin guunn Ñiˈh xtsiˈn Xtaada Ñiˈh, ya bidiˈchi xchiˈdxyi Ñiˈh garaa guihdxyi raˈ chi saca taantu nin nuu nabahan dziˈtsi Spíritu Saantu stoˈ Ñiˈh.
15 Pwihsi guzoˈbaloh nuugaluuˈyi Ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs garaa raˈ laˈn guidoˈ biˈtuˈhn nin nuu guihdxyi raˈ chi, nee garaa bwiinn ruzeˈta raˈ ba xa na zaˈca naa Jesuhs.

Jesuhs gubiaˈgarii nez bieˈrooˈ Ñiˈh
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

16 Ya chiˈchi gwah Jesuhs guihdxyi nez bieˈrooˈ Ñiˈh, guihdxyi chi laa Nazaret. Chin guhca dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ bwiinn Israel, chiˈchi guyuˈtii Jesuhs laˈn guidoˈ ziga naa xcostuumbre Ñiˈh, pwihsi guzuˈnchii Ñiˈh biˈlda Ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs.
17 Seguihdu badiˈhi raˈ ba dxihtsi nin bacaˈh Isaías; ya chin guxaala Jesuhs loh dxihtsi chi, chiˈchi badxeela Ñiˈh hasta rñiˈ dxyiˈdxyi raˈ riiˈ:
18 Nuunee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs naˈh laasii gulii Ñiˈh
naˈh zeˈldaneˈhn dxyiˈdxyi zaˈca loh raˈ bwiinn prohbi,
neezaa tin guhldaˈhn laˈh raˈ bwiinn nin rnabwaˈ bwiinndx-
aaba,
neezaa tin guixaaˈlahn loh raˈ bwiinn nin rahcaloh Ñiˈh tin
gwaˈha raˈ ba,
neezaa tin guhldaˈhn laˈh raˈ bwiinn nin cadiiˈdxi trabahju;
19 neezaa tin chixteˈhn loh raˈ bwiinn laˈdxyih badzihn galah-
sastoˈ Dxiohs laˈh raˈ ba.
20 Chiˈchi bataˈw Jesuhs loh dxihtsi chi, ya basiaˈgarii Ñiˈhn loh bwiinn nin racanee laˈn guidoˈ, chiˈchi guzohba Ñiˈh. Ya garaa raˈ bwiinn nin rii laˈn guidoˈ chi caywaˈhadziˈtsi raˈ ba loh Jesuhs,

21 ya guzo'baloh cañi' Jesuhs, rahbi Ñi'h:
—La'dxyi'dxyi nin caa loh dxihtsi rii' baria'caa para la'h tu.
Na'h gahca naan nin ruze'tan.
22 Ya garaa ra' ba guñi' za'ca ra' ba pur Jesuhs, cun badxyi-
gaa'za ra' ba pur dxyi'dxyi za'ca nin guñi' Jesuhs, ya rahbi loh
lasaa' ra' ba:
—¿Per tayi dee dxi'h nin naa llii'n Joseh?
23 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Naa siguhra ziñi' tu loon: "Dutohra, yi'h gahca basiaca
yi'h"; neezaa guiñi' tu loon: "Neezaa cohsa ra' nin bwi'hnn
lu'h nez guihdxyi Capernaum, neezaa rii' bwi'hnnan hasta
naa pa'h lahdxyi lu'h."
24 Chi'chi zeezah cañi' Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, nicala tuhbi daada nin rñi'
xchi'dxyi Dxiohs pwehda zibwe'hesto' bwiinn lahdxyi ba la'h
ba, ni'chin pwehda ayi guunn tu cweenta xchi'dxyi'hn.
25 Rñi'n loh tu, chin gubahan guehtu Elías guidxyiyuh zi-
ahan gunna'hviuhda guyuu' lahdxyi bwiinn Israel, ya chin
ayi xi ñihsadxiah biaabatii' loh chohnna yihza garoolda chi'chi
guyuu' tuhbi gubihn duxa loh gaduhbi guihdxyi chi,
26 per ayi guxe'hla Dxiohs la'h Elías nin tuhbi rwaa'yihdzi
guna'hviuhda loh garaa gunna'hviuhda nin guyuu' gui-
hdxyi chi; mejor guxe'hla Dxiohs la'h ba loh tuhbi bwinnzi-
itu, rwaa'yihdzi tuhbi gunna'hviuhda nin guyuu' guihdxyi
Sarepta, gahxu guihdxyi Sidohn.
27 Zi'chi gahcaza chin gubahan guehtu Eliseu loh
guidxyiyuh, guyuu' ziahan bwiinn guihdxyi Israel nin
guhchyi guii'dxyu yuu'dxi tihxi ra' Ñi'h, ya ayi basiaca Eliseu
nin tuhbi ra' ba; mejor basiaca ba la'h tuhbi bwiinnziitu nin
biria'lah Naamahn, tuhbi bwiinn guihdxyi ziitu nin laa Siria.
Zi'chi gahcaza na'h, ayi napa gu'nnahn dzi'n roo' loh tu laasii
naan bwiinn rii'.
28 Ya chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, garaatii' ziga rii ra'
ba la'n guido' bidxyi'chi duxa ra' ba,
29 chi'chi guñi'nee lasaa' ra' ba tin babwe'heca'ha ra' ba la'h
Jesuhs hasta yihca tuhbi lohmma nin ria'han gahxu rwaa'
guihdxyi chi, tin ñula'ha ra' ba la'h Jesuhs la'n bataa'ha roo'
nin nuu ñaa' lohmma chi.
30 Ya nin ayi guhcabwa' ra' ba badii'dxi Jesuhs galaayillee
ra' ba, ziaa chi'h Ñi'h para stuhbi lahta.

Ya guihdxyi Capernaum babwe'he Jesuhs tuhbi bwiinndx-
aaba sto' tuhbi bwiinn
(Mr. 1.21-28)

31 Chi'chi gwah Jesuhs guihdxyi Capernaum, tuhbi gui-
hdxyi xteenn Galilea. Ya nezchi guza'loh cagasi'dxi Ñi'h la'h

ra' bwiinn chi chin badzihn dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn
Israel.
32 Ya badxyigaa' bwiinn ra' chi pura xchi'dxyi Jesuhs zigazi
ruluu'yi Ñi'h ziga tuhbi bwiinn naann, ziga tuhbi nin rn-
abwa'.
33 La'n guido' chi guyuu' tuhbi ndxi'hw nin guyuu' bwiin-
ndxaaba sto' Ñi'h. Ya gudidxyidxiah bwiinndxaaba ba, rahbi
ba:
34 —¡Ayy, basaa'n la'h nu! ¿Xixze' lu'h rii' Jesuhs nin ze'
guihdxyi Nazaret? ¿Ta ze' lu'h tin guñihchiloh lu'h la'h nu?
¡Na'h nu'nbwa'n yi'h, yi'h nin naa lu'h Llii'n Saantu Dxiohs!
35 Ya chi'chi gudxindxinee dxyi'dxyi Jesuhs la'h bwiinndx-
aaba chi, rahbi Ñi'h:
—¡Bata'w rwaa' lu'h tin baria'h tihxi bwiinn ca!
Chi'chi gudxihndxiah bwiinndxaaba chi la'h bwiinn chi
nezloh garaa ra' ba, chi'chi baria'h ba sto' ba ya ayiru xi
guelrza'cazii bwi'hnn bwiinndxaaba chi la'h bwiinn chi.
36 Ya badxyigaa'loh garaa ra' ba, chi'chi guza'loh cañi' loh
lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Xi dxyi'dxyi ra' rii' rñi' bwiinn rii'? ¡Bwa'ha xa rnabwa'
daada rii' bwiinndxaaba nee nahpa ruzo'badxiahga ra' bwi-
inndxaaba xchi'dxyi ba raria'h ra' ba sto' ra' bwiinn!
37 Chi'chi bidi'chi dxyi'dxyi nin bwi'hnn Jesuhs loh garaa ra'
guihdxyi nin rii gadiidxi guihdxyi chi.

Basiaca Jesuhs la'h xnaanswehgra Simohn Pehdru
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

38 Ya chin baria'h Jesuhs la'n guido', chi'chi gwah Ñi'h
yihdzi Simohn Pehdru. Ya xnaanswehgra Simohn cayah-
callu'hu jweertaroo' nuu ba llia'h, ya gunaaba ra' ba loh
Jesuhs tin gusiaca Ñi'h la'h naan chi.
39 Chi'chi gwabiiga Jesuhs loh naani'hn chi, tin gunabwa'
Ñi'h loh llia'h chi baria'han tihxi bwiinn chi ya lwehguza
baria'h llia'h chi, chi'chi gwastii naan chi, ya biguihn ba tuhbi
guelwahw para la'h ra' ba.

Basiaca Jesuhs ziahan bwiinn
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

40 Ya hohra nin zohbaya'zi gubihdxyi, gwanee ra' bwiinn
guihdxyi garaa ra' bwiinn nin rahcallu'hu hasta nuu Jesuhs,
tin badzii'banaa Jesuhs yihca ra' bwiinn nin rahcallu'hu chi
tin biaca ra' ba.
41 Ya ziahan ra' bwiinn nin rahcallu'hu chi baria'h bwiin-
ndxaaba sto' ra' ba ya chin baria'h ra' bwiinndxaaba tihxi ra'
ba, chi'chi gudidxyidxiah ra' ba, rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—¡Yi'h naa lu'h Llii'n Dxiohs!

Ya Jesuhs gunabwa' Ñi'h la'h ra' ba tin ayi xi guuyi ra' ba ziga naann ra' ba naa Jesuhs Crixtu nin cabweeza ra' bwiinn guidxyiyuh.

Baluu'yi Jesuhs xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn Galilea
(Mr. 1.35-39)

42 Ya chin barah gue'la, chi'chi biria'h Jesuhs rwaa'guihdxyi chi tin gwah Ñi'h tuhbi lahta hasta ayi bwiinn. Ya ziahan bwiinn badxi'hyi la'h Ñi'h, ya chin badxeela ra' ba la'h Ñi'h ayi guclaa'dzi ra' ba ñaria'h Jesuhs lahdxyi ra' ba,
43 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nahpa guluu'yi'hn xchi'dxyi xquelrnabwa' Dxiohs ziahan guihdxyi, ni'chin nin guxe'hla Dxiohs na'h guidxyiyuh.
44 Ya zi'chi guca'nzaa Jesuhs guca'ngaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' bi'tu'hn ra' xteenn guihdxyi ra' nin rnabwa' Galilea.

5

Ya guna'zu ra' ba ziahan bwehlda
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

1 Ya guyuu' tuhbi dxyih zuu Jesuhs rwaa' tuhbi laguhn nin laa Genesaret. Chin badzihnsuu ziahan bwiinn ri'chi, bata'wnaa ra' ba la'h Jesuhs taantu xclaa'dzi ra' ba dxihn ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi Ñi'h.
2 Ya ri'chi bwa'ha Jesuhs chiohpa laancha nin ayi xi nuu la'n ñi'h rii ra'n gahxu rwaa' laguhn chi. Ayi chyu nuu tii' la'n ra' laancha chi laasii hohrachi biria'h ra' bwiinn chi tin cadxi'bi ra' ba dxihxi nin rna'zu ra' ba bwehlda.
3 Chi'chi guyu'tii Jesuhs la'n laancha xteenn Simohn ya gunaaba Jesuhs gwanee Pehdru laancha chi mahza za balaaqui'hn loh ñihsa laasii tin ayi chyu bwiinn chebiiga gahxu cwee' laancha chi, ya hasta la'n laancha chi guzohba Jesuhs chi'chi guza'loh cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn nin rii rwaa' ñihsa chi.
4 Ya chin guya'loh baluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, chi'chi rahbi Ñi'h loh Simohn:
—Gulchenee laancha ca nez loh ñihsa roo ru cun dxihxi bwehlda tin guina'zu tu bwehlda.
5 Chi'chi rahbi Simohn loh Jesuhs:
—Mwehsu, gaduhbi gue'la dxudi'hnn nu dzi'n per nin tuhbi bwehlda ayi chyu guna'zu. Per sidela zi'chi rnabwa' yu'bilu'h, la'nu chogala'ha dxihxi stuhbweelta.
6 Ya chin bala'ha ra' ba dxihxi bwehlda chi, bina'zu ziahanroo bwehlda ya hasta guzohbaloh caga'llu dxihxi taantu ziahan bwehlda guna'zu ra' ba.
7 Chi'chi bwi'hnn ra' ba sehn loh lasaa' ra' ba nin nuu la'n stuhbi laancha tin chegacanee ra' ba la'h ra' ba. Ya chin

badzihn ra' ba ri'chi, chi'chi babwe'he ra' ba dxihxi bwehlda ya garoopa laancha chi gwadxahan bwehlda ya amweer ñiza'biñihsa ra'n.

8 Ya chin bwa'ha Simohn Pehdru ni'chi, chi'chi bazu'nllihbi ba nez loh Jesuhs, chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:

—Basaa'n na'h, Daada; mejor gwah si tin na'h nuu xtu'ldahn.

9 Zi'chi guñi' Simohn laasii badxyigaa' ba nee cun garaa nin canee ba badxyigaa'za laasii guna'zu ra' ba bwehlda ziahan chi.

10 Neezaa Jacobo cun Jwahn llii'n Zebedeu neezaa ra' ba badxyigaa'loh ra' ba. Per rahbi Jesuhs loh Simohn:

—Ayi guidxyihbi lu'h. Desde nnah cwiidxyi lu'h bwiinn ra' xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs xlawaa'ha riate'he lu'h bwehlda.

11 Ya chin babwe'hecaa ra' ba laancha ra' chi rwaa' ñihsa, basia'han ra' ba garaatii' nin nahpa ra' ba ya chi'chi zenee ra' ba la'h Jesuhs.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi Ñi'h

(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-5)

12 Chin guyuu' Jesuhs la'n tuhbi guihdxyi ra' chi, gwah tuhbi bwiinn loh Jesuhs rahchyi guii'dxiu gaduhbitii' tihxi ba, per chin bwa'ha ba loh Jesuhs chi'chi bazu'nllihbi ba baru'hn ba hasta loh yuh, ya guñi'nalaasa ba loh Jesuhs, rahbi ba:

—Daada, sidela zizi'guehlda lu'h zuhnn lu'h gahn gusiaca lu'h na'h.

13 Ya chi'chi basaga'h naa Jesuhs tin cun naa Ñi'h bidxi' Ñi'h tihxi bwiinn chi, chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Xclaa'dzihn dxiaa tihxi lu'h, la'lu'h biaca nnah.

Ya lwehgusi guñi'chiloh gueldxyihdxyi chi tihxi bwiinn chi.

14 Ya gunabwa' Jesuhs loh ba ayi xi guuyitii' ba loh ra' bwiinn xi bwi'hnn Ñi'h pur la'h ba, chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Sola chegaluu'yi lu'h tihxi lu'h la'h bixohza tin gwa'ha ba la'lu'h biaca, neezaa chenee lu'h tuhbi guelrgaa'da nin biaca lu'h ziga rnabwa' xlehyi Moisehs tin gacabwa' ra' bwiinn la'lu'h biaca.

15 Per mahziru bidi'chi dxyi'dxyi pur garaa nin bwi'hnn Jesuhs, nee ziahan bwiinn badiaa'ha tin dxihn ra' ba xchi'dxyi Ñi'h neezaa tin gusiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn nin rahcallu'hu.

16 Ya Jesuhs ziahan bweelta biria'caa Ñi'h loh ra' bwiinn ra' tin riah Ñi'h nez hasta ayi chyu bwiinn gwa'hatii', tin ri'chi rbwihdxyi-rnaaba Ñi'h gacanee Xtaada Dxiohs Ñi'h nin nuu dxibaa' la'h Ñi'h.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 Ya tuhbi dxyih cagaluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn nee
nezachi zohba ra' nuhn bwiinn guido' nin laa fariseu, neezaa
nuhn mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs. Ya mwehsu ra'
chi ze' ra' ba guriin-guriin guihdxyi ra' nin rnabwa' Galilea
neezaa rregiohn Judea neezaa guihdxyi Jerusalehn, ya Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs nuu nabahandzi'tsi sto' Jesuhs tin
gusiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn nin rahcallu'hu.
18 Ya seguihdu badzihn paaldaa ndxi'hw ra' nin ze'nee
tuhbi bwiinn lasaa' ra' ba na' bwiinn chi loh tuhbi lu'hn ayi
nuu ñiñi'bi ba. Ya ndxi'hw ra' chi guclaa'dzi ra' ba ñigu'tii ra'
ba bwiinn nin rahcallu'hu chi la'ñuu' nezloh Jesuhs,
19 per ayi bidxeela ra' ba canehz ñu'tiinee ra' ba la'h bwiinn
nin rahcallu'hu chi laasii bwiinn ziahan rii ri'chi, ni'chin
mejor gucah ra' ba yihca yuu', chi'chi baxaala ra' ba hasta
batehta ra' ba la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi hasta zuu
Jesuhs la'ñuu' chi.
20 Ya chin bwa'ha Jesuhs riachiisto' ra' ba la'h Ñi'h ruhnn
Ñi'h gahn rusiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn nin rahcallu'hu, chi'chi
rahbi Ñi'h loh nin rahcallu'hu chi:
—Mihgu, la'xtuhlda lu'h basia'pitiin nnah.
21 Chi'chi guza'loh ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi cun
fariseu ra', riiyuhnn ra' ba lligaaba, nasto' ra' ba: "¿Chyulla
bwiinn rii' nin cañi'yah la'h Dxiohs? Ayi nin tuhbi bwiinn nin
rusia'pitii xtuhlda bwiinn. ¡Tuhbidxi'h Dxiohs ruhnnan!"
22 Ya Jesuhs la'Ñi'h guhcabwa' xi lligaaba riiyuhnn bwiinn
chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Xixnaa ruhnn tu lligaaba zi'ca?
23-24 Na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nee
na'pahn guelrnabwa' para gusia'tiin xtuhlda ra' bwiinn
loh guidxyiyuh. Mwedxi ayi guinagahn ga'pihn loh bwiinn
rii': "La'xtuhlda lu'h basia'tii Dxiohs", laasii chyuchi'hzi
bwiinn zahca guiñi' zi'chi. Mahziru nagahn ga'pihn loh
bwiinn rii': "Gwastii tin batiaa'ha xlu'hn lu'h bwaa yihdzi
lu'h." ¡Bayinnah!, tin gacabwa' tu na'h naan Llii'n Dxiohs nin
naa ndxi'hw, ni'chin nin cañi'n loh bwiinn rii': "Loh lu'h
rñaan: Gwastii, batiaa'ha xlu'hn lu'h tin bwaa yihdzi lu'h."
25 Ya guya'lohsi guñi' Jesuhs zi'chi lwehgusi gwastii bwiinn
chi, batiaa'ha ba xlu'hn ba, chi'chi ziaa ba badii'dxi ba lahda
ra' garaa bwiinn chi, cañi' ba xa chuhla naa Dxiohs.
26 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn nin rii gadiidxi la'n yuu' chi nin
guhca, bidxyihbi ra' ba laasii guhca basia'tii Jesuhs xtuhlda
bwiinn, rahbi ra' ba:
—¡Bayinnahsihn bidia'han nu'h tuhbi cohsa roo'!

Jesuhs gudihdxyi la'h Levih
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

27 Ya chin guya'loh ni'chi, chi'chi baria'h Jesuhs ri'chi, chi'chi bwa'ha Ñi'h loh tuhbi bwiinn nin rsadxihlli impweestu, bwiinn chi laa Levih, zohba ba tuhbi la'n hasta rahlla impweestu, chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Guda'na'hla na'h.

28 Chi'chi gwasu'nchii Levih, basia'han ba garaatii' nin nahpa ba tin gwana'hla ba la'h Jesuhs.

29 Ya chin badzihnnee Levih la'h Jesuhs rwaa' yihdzi ba chi'chi bwi'hnn ba tuhbi guelwahw roo', tin gudahwnee ba la'h Jesuhs. Ya ri'chi rii ra' ziahan roo' ru ra' bwiinn nin rsadxihlli impweestu, cun neezaa snuhn ra' bwiinn zi nin rii ra' ri'chi, ya garaa ra' ba zohbanee Jesuhs hasta zuu mweella.

30 Chi'chi guzohbaloh cañi'yah ra' bwiinn fariseu cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi la'h xpwiinn Jesuhs, rahbi ra' ba:

—¿Xixnaa rahwnee tu, cun ree'nee tu bwiinn ra' nin rsadxihlli impweestu cun neezaa bwiinn nin ayi ruhnn cweenta xlehyi Moisehs?

31 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Bwiinn ra' nin ayi xi rahca ayi xchi'hn ra' ba dutohra, mejor chee dutohra hasta rahcallu'hu ra' bwiinn.

32 Zi'chiza na'h, ayi ze'ldatiidxyidxi'hn bwiinn za'ca sino que ze'ldahn tin cwiidxyihn bwiinn ra' nin nuu xtuhlda Ñi'h tin gusaguu'dzi sto' ra' ba loh Dxiohs cun chezah ra' ba loh xquelña'ñih Ñi'h.

Guelgunaabadxyi'dxyi xteenn ziga guelrucwaa'han
(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

33 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi bwiinn ra' chi loh Jesuhs, rahbi ra' ba:

—Xpwiinn ra' Jwahn nin rro'bañihsa neezaa xpwiinn ra' fariseu ziahan bweelta rucwaa'han ra' ba tin rbwihdxirnaaba ra' ba loh Dxiohs, ya xpwiinn lu'h rahw si ra' ba. ¿Xixnaa ayi rucwaa'han ra' ba?

34 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Ta zahca gucwaa'han bio'za loh tuhbi saa' gaduhbi nin rinee ra' ba nu'bimbahyi? Agaa guchii dxi'h ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn zi'chi. Zi'chilla na'h ayi nuu gucwaa'han ra' xpwi'nnahn gaduhbi nuune'h ra'n ba.

35 Per ziuu' dxyih cwe'caa ra' ba nin bachinaa ya ayiru chezah saa', chi'chisihn zucwaa'han ra' ba.

36 Guñi'za Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Ayi tuhbi bwiinn nin guchyuu'ga tuhbi lahdxyi cuubi gacan rramieenda cun tuhbi lahdxyi yu'xa, laasii sidela guunn ba zi'chi zuxi'hn ba xaba cuubi ba neezaa tahyi lahdxyi cuubi nin bachyuu'ga ba ayi dxia'han za'can cun lahdxyi yu'xa.

37 Ya ayiza nuu guida'h vinnu cuubi la'n dxihdxi yu'xa, laasii vinnu cuubi chi zichiehzan dxihdxi yu'xa cun bwih jweerta nin radziiba lohon zi'chi zilli'n vinnu cun dxihdxi za chi.

38 Ni'chin mejor guida'h vinnu cuubi la'n dxihdxi cuubi ya zi'chi garoopan dxia'han za'can.

39 Cun neezaa chyuchi'hzi bwiinn nin guee galoh vinnu yu'xa pwehda ayi guiclaa'dzi ba guee' ba vinnu cuubi laasii guiñi' ba: “Vinnu yu'xa mahzi chuhlan pur guyahan nuu'un cadxyih.” Zi'chi guiñi' ba laasii la'ba nuu valohri la, ayi biin rwaa' ba xi gwaa' ba.

6

Batiaa'ha xpwiinn Jesuhs trihgu dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn Israel ra'
(Mt. 12-1-8; Mr. 2.23-28)

1 Nee tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, zeezah Jesuhs cun bwiinn ra' nin rusi'dxi Ñi'h nez loh yuh hasta na' trihgu. Ya guzo'baloh ra' xpwiinn Ñi'h chi riigachwa'ha ra' ba trihgu tin gullo'ba ra' ban bire'h bwi'dzi'hn ra' chi gudahw ra' ba.

2 Ya nuhn bwiinn fariseu nin rii nezchi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs, rahbi ra' ba:

—¿Xixnaa ayi ruzo'badxiahga tu ziga naa lehyi, ziga ayi guunn tu dzi'n dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel?

3 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Ta nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs cuun nin bwi'hnn guehtu Davihd tuhbi dxyih nin bichia'han ba cun garaa ra' xpwiinn ba?

4 Guyu'tii ba la'n xquido' Dxiohs tin gudahw ba pahn nin ayi nuu gahw ra' zuuzi bwiinn ra' la'n dxyih ra' chi laasii guhcan nin gudii'dxi guhn loh Dxiohs. La'h ba cun gudahw ban, neezaa badi'hi ban la'h ra' bwiinn nin canee ba ri'chi ya ayi xi bwi'hnn Dxiohs, nee coma bixohza si rahca rahw pahn chi.

5 Neezaa rahbi Jesuhs:

—Zi'chi gahcaza na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ni'chin zahca guiñi'n loh ra' bwiinn xa naa xnehza guunn ra' ba ziga dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn.

Bwiinn nin gubihdzi naa ñiʼh
(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

6 Chin guhca stuhbi dxyih nin ruziʼlaaʼdzi raʼ bwiinn Israel,
guyuʼtii Jesuhs laʼn tuhbi guidoʼ biʼtuʼhn, tin guzoʼbaloh ca-
galuuʼyi Ñiʼh bwiinn raʼ. Ya riʼchi zohba tuhbi bwiinn nin
gubihdzi tuhbi lahdu derehchu naa ñiʼh.
7 Ya mwehsu raʼ nin ruluuʼyi lehyi neezaa bwiinn fariseu
riigaldaʼtsisi raʼ ba tin gwaʼha raʼ ba diaʼhan zusiaca Jesuhs
laʼh bwiinn nin rahcalluʼhu chi dxyih nin rziʼlaaʼdzi raʼ ba tin
ziʼchi guidxeela raʼ ba xa gucaʼchiah dxixiʼhw raʼ ba laʼh Ñiʼh.
8 Ya laʼh Jesuhs laʼÑiʼh naannla cuun lligaaba nin riiyuhnn
raʼ bwiinn chi, chiʼchi rahbi Ñiʼh loh bwiinn nin gubihdzi naa
ñiʼh chi:
—Gwasuhnchii, gudaʼbiiga galaayi riiʼ.
Chiʼchi gwasuʼnchii bwiinn chi, guzuh ba galaayi chi.
9 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ bwiinn dxixiʼhw chi:
—Xclaaʼdzihn guinaabadxyiʼdxyiʼhn deeʼ loh tu: ¿Cuun nin
rusaaʼn lehyi gaca dxyih nin raziʼlaaʼdzi nuʼh? ¿Ta dziʼn zaʼca
o dziʼn dxaaba? ¿Ta zaldaʼh nuʼh bwiinn loh guelguhchi o
zasaaʼn nuʼh gachi ba?
10 Chiʼchi bwaʼha Jesuhs loh garaa bwiinn nin rii gadiidxi
Ñiʼh, chiʼchi rahbi Ñiʼh loh ndxiʼhw chi:
—Batsiʼyi naa luʼh.
Chin bwiʼhnn ndxiʼhw chi ziʼchi, lwehgugahca biaca naa
ba.
11 Ya bwiinn dxixiʼhw raʼ chi bidxyiʼchi duxa raʼ ba, chiʼchi
guzaʼloh canaabadxyiʼdxyi loh lasaaʼ raʼ ba xa guunnee raʼ ba
laʼh Jesuhs.

Gulii Jesuhs tsiʼh bichiohpa bwiinn nin gaca xpooxtla Ñiʼh
(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Ya stuhbi dxyih gucah Jesuhs tuhbi dahan tin para
gudihdxyi-gunaaba Ñiʼh loh Xtaada Dxiohs Ñiʼh tin gacanee
Dxiohs laʼh Ñiʼh, batiʼdxi Ñiʼh gueʼla cabwihdxyi-canaaba Ñiʼh
loh Dxiohs.
13 Ya chin barah gueʼla, gudihdxyi Jesuhs xpwiinn raʼ Ñiʼh,
chiʼchi gulii Ñiʼh tsiʼh bichiohpa raʼ ba nin guleʼhelah Ñiʼh
pooxtla raʼ.
14 Dee raʼ naa nin guhca xpooxtla Ñiʼh: Simohn nin
guleʼhelah Ñiʼh Pehdru; cun Andrehs bwihtsi Simohn; Jacob
cun Jwahn; neezaa Felipe cun Bartolomeh;
15 neezaa Mateu cun Tomahs; neezaa Jacob lliiʼn Alfeu;
neezaa Simohn nin guyuuʼ lahda raʼ cananista;
16 neezaa Judas bwihtsi Jacobo; cun Judas Iscariote, nin
batooʼ laʼh Jesuhs loh raʼ bixohza.

Baluu'yi Jesuhs ziahan ra' bwiinn
(Mt. 4.23-25)

17 Seguihdu biehtanee Jesuhs la'h ra' ba dahan chi, tin gurih
ra' ba hasta nataa'. Neezaa rii ziahan roo ra' bwiinn guihdxyi
ra' nin rnabwa' rregiohn Judea nee guihdxyi Jerusalehn nee
ra' guihdxyi nin rii gadiidxi ñihsado', hasta nuu rregiohn Tiru
cun Sidohn.
18 La'h ra' ba ze' tin dxihn ra' ba xchi'dxyi Jesuhs nee tin
dxiaca ra' ba gueldxyihdxyi nin rahca ra' ba. Cagasiaca
Jesuhs la'h ra' ba, neezaa bwiinn ra' nin rdii'dxi trabahju
laasii guyu'tii bwiinndxaaba ra' sto' ra' ba, neezaa la'h ra' ba
cagasiaca Ñi'h.
19 Ya guclaa'dzi garaa bwiinn ñidxi' ra' ba tihxi Jesuhs laasii
taantu nin nuu nabahandzi'tsi Spíritu Saantu sto' Ñi'h nee
bihn gahca ra' ba garaa bwiinn nin rdxi' tihxi Jesuhs cayaaca
ra' ba.

Nin rusiahxi la'h bwiinn cun nin rgu'nalaasa la'h bwiinn
(Mt. 5.1-12)

20 Ya chi'chi basia'garii Jesuhs loh Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h,
rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Dichohsa naa tu bwiinn ra' nin gaca nado'laa'dzi nezloh
Dxiohs laasii xteenn tu naa garaa nin rnabwa' Ñi'h nez dx-
ibaa'.
21 ’Dichohsa tu, bwiinn ra' nin rchia'hn nnah laasii zuni'hi
Dxiohs nin rnaaba tu loh Ñi'h.
’Dichohsa tu, bwiinn nin ru'n nnah pura rahcabwa' tu nuu
xtuhlda tu, laasii zadzihn Dxyih nin gusiahxi Dxiohs sto' tu.
22 ’Dichohsa tu chin guunn ña'laa'dzi ra' bwiinn loh tu, nee
chin gabwe'heca'haza ra' ba la'h tu ditsijwehra, cun guiguii
ra' ba loh tu, neezaa chin cwe'hesto' ra' ba la'h tu, ziga tuhbi
cohsa xihn laasii riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, ziga naan Llii'n
Dxiohs nin naa ndxi'hw.
23 Guldxiahxi dxyih ra' nin saca tu zi'chi neezaa
guire'nchiehsa pur taantu dxiahxi tu. Ni'chin gapa tu tuhbi
guelnaza'ca roo' llaa'ndxibaa'. Nee zi'chi gahca guehtu
xtaada ra' bwiinn nin rguii la'n dxyih ra' rii', basa'cazii ra' ba
la'h daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs ca chieempa.
24 ’Per prohbi za la'h tu rricu ra' laasii nnah si gapa tu cohsa
za'ca.
25 ’Prohbi za la'h tu nin rahw za'ca nnah laasii zib-
wichia'han tu despwehsi.
’Prohbi za la'h tu nin rullihdzi nnah ya despwehsi zib-
wiyu'n tu.
26 ’Prohbi za la'h tu sidela pura cohsa za'ca rñi' snuhn
bwiinn pur la'h tu laasii zi'chi gahca guñi' bwiinn chieempa

pur bwiinn ra' nin bwii'yidxyi'dxyi xihn xlawaa'ha ñuu'yidxyi'dxyi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

Gulgantsii'hi nin rdxyi'chinee la'h tu
(Mt. 5.38-48; 7.12)

27 Rahbiza Jesuhs:

—La'h tu nin riigaca'dxiahga xchi'dxyi'hn, rñi'n dxyi'dxyi rii' loh tu: gulgantsii'hi la'h bwiinn nin rdxihldxinee la'h tu, gulgui'hnn za bwen la'h ra' bwiinn nin rdxyi'chinee la'h tu;
28 gulgui'hnntaa'yi yihca ra' bwiinn nin rgu'dii la'h tu, neezaa gulguinaaba loh Dxiohs guzia'tii Ñi'h xtuhlda ra' bwiinn nin rguii loh tu.
29 Sidela chyuulla cha'zi tuhbi lahdu cwahsa tu, neezaa stuhbi lahdu gulgadi'hi gulgasaa'n cha'zi ba la'h tu; nee sidela chyuulla cwe'he xchiquehta tu, gulgasaa'n cwe'he ba neezaa xmaanga tu.
30 Xichi'hzi nin guinaaba ra' ba loh tu gulgadi'hin, nicala cwe'llu'hu ra' ba xixteenn tu ayi guunn tu jweersi gani'hi ra' ban.
31 Gulgui'hnnee la'h bwiinn ziga xclaa'dzi tu guunnee ra' ba la'h tu.
32 Sidela la'h tu nadzii'hi tu bwiinn ra' nin nadzii'hi la'h tu, lliaa'si ni'chi, laasii zi'chi gahcaza ruhnn ra' bwiinn duhlda.
33 Sidela guunn tu bwen la'hsi ra' bwiinn nin ruhnn bwen la'h tu, lliaa'si ni'chi laasii zi'chi gahcaza ruhnn ra' bwiinn nin nabahan loh duhlda.
34 Sidela rbwe'dxi'hnsi tu mweeyi la'h ra' bwiinn nin xñah gadxillin, lliaa'zi ni'chi laasii zi'chi gahca rbwe'dxi'hn bwiinn duhlda mweeyi ya rbweeza ra' ba gadxilli ra' bwiinn chin loh ra' ba.
35 Ya la'h tu gulgantsii'hi bwiinn nin ayi guinadzii'hi la'h tu, ya guunn tu bwen la'h bwiinn nin ayi ruhnn bwen la'h tu, neezaa cwe'hedxi'hn tu mweeyi ayi guunn tu lligaaba gadxilli bwiinn chin loh tu. Sidela guunn tu garaa cohsa ra' chi, zahpa tu tuhbi guelnaza'ca roo' nee zahcaza tu llii'n Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi llaa'ndxibaa', laasii zi'chi gahca nadzii'hi ba la'h ra' bwiinn nin ayi rñi': "Zuxchilli lu'h" pur xiilla nin ruhnn Ñi'h pur la'h ra' ba neezaa bwiinn ra' nin ayi ruhnn cweenta xchi'dxyi Ñi'h.
36 Gulgalahsasto'lasaa' tu ziga ralahsasto' Xtaada nu'h nin nuu dxibaa' garaa ra' bwiinn.

Gulgalahsasto'lasaa'
(Mt. 7.1-5)

37 Rahbiza Jesuhs:

—Neezaa ayi guluu'yi xcwihin tu lasaa' tu tin ayiza guluu'yi xcwihin za Dxiohs la'h tu, ayiza gudzii'ba duhlda yihca lasaa'

tu tin ayi za gudzii'ba duhlda Dxiohs yihca tu. Gusia'lda sto' tu garaa nin ruñihchi bwiinn lasaa' tu loh tu, tin gusia'ldaza sto' Dxiohs garaa nin ruñihchi tu loh Ñi'h.

38 Gulgadi'hi nin xchi'hn ra' bwiinn ya ayi xi guelrzaa' chuu tu Dxiohs gahca gadxillin loh tu, nee zutarloo Ñi'hn cun hasta guchah chihpa Ñi'hn, guiguihdzin, guiri'hin hasta tiidxisuu'hun rwaa' madxihdu nin badi'hi tu.

39 Rahbiza Jesuhs:

—¿Ta zallu'yi tuhbi dxie'pa guicah ba naa stuhbi dxie'pa tin guluu'yi ba neziuh la'h stuhbi bwiinn dxie'pa? ¿Tayigah dxiaaba ra' ba calla la'n guii'dxiu garoopagah ra' ba?

40 ¿Ta lasahcaru tuhbi nin rusi'dxi que no tuhbi nin ruluu'yi la'h ba? Ya bwiinn nin rusi'dxi chi, chin gutuhlla ba scwehyi ba, chi'chiyi gaca ba ziga guhca xmwehsu ba.

41 ¿Xa guunn lu'h gwa'ha lu'h dxihlli'hn nin nuu la'n loh bwihtsi lu'h ziga ayi rusaa'n baltaadxiu nin nuu la'n loh gahca lu'h gwa'ha lu'h?

42 ¿Xixnaachi'h rahbi lu'h loh bwihtsi lu'h gabwe'he lu'h dxihlli nin nuu loh bi nee ayi rabwe'hexgah lu'h baltaadxiu nin nuu la'n loh lu'h? ¡Bwiinn rusagui'hi! Babwe'hexgah baltaadxiu nin nuu la'n loh lu'h tin zi'chi gwa'ha za'ca lu'h gabwe'he lu'h dxihlli nin nuu la'n bizloh bwihtsi lu'h.

Riu'nbwa' bwiinn yahga pur nin xcah lohon
(Mt. 7.17-20; 12.34-35)

43 Rahbiza Jesuhs:

—Ayi nin tuhbi yahga za'ca nin guicah ñinahxi dxaaba loh Ñi'h, nee ayiza yahga dxaaba nin guicah ñinahxi za'ca loh Ñi'h,

44 laasii cada yahga riu'nbwa' bwiinn ñinahxi nin xcah lohon. Ayi ruchyua'ha ra' ba ñiigu loh yaguihchi, ayiza ruchyua'ha ra' ba uhva loh yaguichaa'h.

45 Bwiinn za'ca rñi'za cohsa za'ca, laasii cohsa za'ca naa nin nuu sto' ba, nee bwiinn nadxaaba rñi' ba ganaalla cohsa dxaaba za, laasii ni'chi nuu sto' ba. Cun rwaa' bwiinn rñi' ba dxyi'dxyi nin nuu sto' ba.

Bwiinn ra' nin bwi'hnncha'yi chiohpa yuu'
(Mt. 7.24-27)

46 Rahbi za Jesuhs:

—¿Xixnaa rñi' tu loon: “Ballwaa'n, ballwaa'n”, nee ayi ruhnn tu cweenta xchi'dxyi'hn?

47 Guiñaan loh tu chyu xñah ziga xñah bwiinn nin ruzo'badxiahga garaa nin rñi'n.

48 Xñah ba ziga xñah tuhbi bwiinn nin baza' tuhbi yuu'. Galoh guda'hn ba gueeta roo' chi'chi bwi'hnn ba simieentu yihca tuhbi dxiah. Ya chin guya'loh yuu', chi'chi biaaba tuhbi

ñihsadxiah xihn, bie'ta tuhbi ñihsyuhdo' gui'w hasta bwi'hnn bwiinn chi yuu'. Ya ñihsyuh chi guhcacaa'han tihxi yihdzi ba per nin blaaqui'hn ayi bañi'bin yuu' chi laasii dzi'tsi bidxi'dxiun yihca dxiah chi.

49 Ya bwiinn nin ayi rzo'badxiahga xchi'dxyi'hn nee ayiza ruhnn ba nin ra'pihn, xñah ba ziga xñah tuhbi bwiinn nin bwi'hnn tuhbi yihdzi Ñi'h zigachi'hzi guhcan, ayi xi simieentu bwi'hnn ba. Ya chin bie'ta ñihsyuhdo' chi'chi guhcacaa'han tihxi yuu' chi, ya gurih gaduhbitii' yuu' chi.

7

Basiaca Jesuhs la'h xmooza tuhbi bwiinn Romanu nin rnabwa'
(Mt. 8.5-13)

1 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs loh ra' bwiinn, chi'chi zee Ñi'h tuhbi guihdxyi nin laa Capernaum.

2 Ri'chi nuu tuhbi bwiinn romano nin rnabwa' ziga rnabwa' tuhbi capitahn, gohpa ba tuhbi mooza guntsii'hi duxa ba la'h mooza chi, ya loh nin cayahcallu'hu mooza chi amweerla la'h ba gachi.

3 Chin bihn capitahn chi ruu'yidxyi'dxyi ra' bwiinn pur dzi'n roo ra' nin cayuhnn Jesuhs, chi'chi guxe'hla ba paaldaa bwiinnguuhla xteenn Israel tin checa'ha ra' ba la'h Jesuhs tin gusiaca Ñi'h la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi.

4 Ya chin badzihn ra' ba hasta zuu Jesuhs, chi'chi guza'loh cañinee ra' ba la'h Ñi'h tin chegasiaca Ñi'h la'h xmooza capitahn chi, rahbi ra' ba:

—Capitahn rii' rga'ha gacanee lu'h,

5 laasii la'h ba nadzii'hi duxa ba la'h ra' bwiinn Israel; la'h gahca ba nin gule'he mweeyi guhcacha'yi xquido' bi'tu'hn nu.

6 Ya loh nin zeenee Jesuhs la'h ra' ba, ya zegadzihn ra' ba rwaa'yuu', chin badzihn paaldaa mihgu nin guxe'hla capitahn chi tin rahbi ra' ba loh Jesuhs:

—Squii' nnah capitahn: Daada, ayi gucwe'za lu'h xtsi'n lu'h pur na'h. ¿Chyuulla naan tin chu'tii lu'h rwaa' yihdzihn?

7 Pur ayi lasahca'hn ni'chin ayi bie'ldagadxyi'hyihn yu'bilu'h. Cun sola guiñi' si lu'h, nnahncaa xmoo'zahn dxiaca,

8 laasii nuu bwiinn nin mahzi lasahca ziga lasahca'hn nee rnabwa' ra' ba na'h. Zi'chi gahcaza na'pahn mooza rnabwa'ra'n ba. Chin ra'pihn loh tuhbi ra' ba: “Gwah”, riah ba; ya chin ra'pihn loh stuhbi ra' ba: “Gudaa'”, ri' ba; ya chin ra'pihn loh stuhbi ra' ba: “Guunn lu'h dee'”, ruhnn ban. Ya yu'bilu'h sidela guinabwa' lu'h la'h llia'h rii' gahbi lu'h: “Baria'h tihxi bwiinn ca”, nahpa llia'h garia'han tihxi ba.

9 Ya chin bihn Jesuhs xchi'dxyi capitahn chi, badxyigaa' loh
Ñi'h pur dxyi'dxyi ra' nin guñi' ba, ya biahyi Ñi'h tin guñi' Ñi'h
loh ra' bwiinn nin na'hla la'h Ñi'h, rahbi Ñi'h:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, nin loh ra' bwiinn Israel
ayi badxeela'hn nin tuhbi bwiinn nin riachiisto' ñi'h
xchi'dxyi'hn ziga riachiisto' daada capitahn rii'hin.
10 Ya chin babia'garii ra' bwiinn nin guxe'hla capitahn chi
para yihdzi ba, chi'chi bwa'ha ra' ba la'xmooza ba chi biaca.

Bacwa'hn Jesuhs la'h llii'n tuhbi gunna'hviuhda loh guel-
guhchi

11 Ya la'n dxyih ra' chi gwah Jesuhs tuhbi guihdxyi nin
laa Naihn, gwanee Ñi'h xpwiinn ra' Ñi'h neezaa ziahan ra'
bwiinn zi gwana'hla la'h Ñi'h.
12 Ya chin zegadzihn ra' ba gahxu rwaa' guihdxyi chi
bwa'ha ra' ba ze'nee ra' bwiinn guihdxyi chi tuhbi guetaguhla
zegaca'tsi ra' ba. Ya guetaguhla chi tuhbidxi'h bi naa bi
llii'nga'n tuhbi gunna'hviuhda. Ya ziahan bwiinn guihdxyi
chi bwi'hnn compahñu la'h gunna'hviuhda chi zegaca'tsi ra'
ba llii'nga'n ba.
13 Ya chin bwa'ha Jesuhs ni'chi, chi'chi balahsasto' Ñi'h la'h
gunna'hviuhda chi, rahbi Ñi'h:
—Ayiru gu'n lu'h.
14 Chi'chi gwabiiga Jesuhs cwee' toombra nin na' bwiinngu-
uchi chi, ya guna'zu Ñi'h tihxi toombra chi. Chi'chi guleeza ra'
bwiinn nin nu'a la'h guetaguhla chi. Chi'chi rahbi Jesuhs loh
guetaguhla chi:
—Nu'bi, ¡gwastii! Na'h cañi'n loh lu'h.
15 Ya chin gwastii nu'bi nin guhchi chi, chi'chi guzohba bi,
ya bañi' bi, chi'chi badi'hi Jesuhs la'h bi la'h xmah bi.
16 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn nin zegaca'tsi la'h bi bacwa'hn
Jesuhs la'h bi, chi'chi bidxyihbi duxa ra' ba laasii bwa'ha ra'
ba guhca bacwa'hn Jesuhs la'h nu'bi chi loh guelguhchi, ya
guza'loh riiñi' ra' ba:
—¡Bayi Dxiohs sihn chuhla naa Ñi'h! ¡Tuhbi bwiinn nin
mahzi lasahca nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs la'ba badzihn nezloh
nu'h!
Neezaa rahbi ra' ba:
—La'Dxiohs badzihn gacanee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h.
17 Nee gaduhbi Judea bidi'chi dxyi'dxyi nin bwi'hnn Jesuhs,
neezaa garaa ra' guihdxyi nin rii nezchi.

Xpwiinn Jwahn nin baro'bañihsa bwi'hnn tuhbi guelgu-
naabadxyi'dxyi loh Jesuhs
(Mt. 11.2-19)

18 Ya xpwiinn ra' Jwahn nin ruro'bañihsa bwii'yidxyi'dxyi
ra' ba loh Jwahn garaatii' nin bwi'hnn Jesuhs.
19 Chi'chi gudihdxyi Jwahn chiohpa xpwiinn ba, tin
guxe'hla Jwahn la'h ra' ba gwaganaabadxyi'dxyi ra' ba loh
Jesuhs:
—¿Ta yi'h naa lu'h Crixtu nin dxyubwe'za nu, o zachibwe'za
nu stuhbi bwiinn?
20 Ya chin badzihn ra' bwiinn chi loh Jesuhs, chi'chi rahbi
ra' ba loh Ñi'h:
—Jwahn nin ruro'bañihsa guxe'hla la'h nu tin
zo'paganaabadxyi'dxyi nu loh yu'bilu'h, ¿ta yi'h naa lu'h
Crixtu nin dxyule'za nu o nahpa gachile'za nu stuhbi ba?
21 Ya hohragahca nin badzihn ra' ba, cagasiaca Jesuhs nuhn
ra' bwiinn nin rahcallu'hu de guriin-guriin gueldxyihdxyi,
neezaa nin nuu bwiinndxaaba la'n lasto' ra' ñi'h ya ziahan ra'
bwiinni'hn nin rahca loh ñi'h biaca loh ra' ba,
22 ya guhdzi Jesuhs loh ra' bwiinn nin guxe'hla Jwahn,
rahbi Ñi'h:
—Gulcheguihtsi loh Jwahn garaa nin bwa'ha tu nee garaa
nin bihn tu. Gulgahbi loh Jwahn: "Bwiinn ra' nin rahcaloh
ñi'h la'loh ra' ba biaca, bwiinn ra' nin ayi nuu sah la'ra' ba
bazah, bwiinn ra' nin rahchi guii'dxiu tihxi ñi'h la'guii'dxiu
chi guñihchiloh tihxi ra' ba, bwiinn ra' nin rahcadxiahga ñi'h,
la'dxiahga ra' ba ballaala, bwiinn ra' nin guhchi la'ra' ba
babahn loh guelguhchi, ya bwiinn prohbi ra' nin cabweeza
gacanee Dxiohs la'h ra' ba cagazo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi
nin guhlda'h la'h ra' ba loh duhlda.
23 Dichohsa ra' bwiinn nin riu'nbwa' na'h, nin ayi
cwe'hesto' ñi'h na'h."
24 Ya chin ziaa ra' bwiinn nin guxe'hla Jwahn, chi'chi
guzo'baloh cañi' Jesuhs loh ra' bwiinn xcweenta Jwahn, rahbi
Ñi'h:
—¿Chyu ni'ca gwaguia'ha tu nezloh dahan? ¿Ta tuhbi bwi-
inn nin ziaa-zie' lligaaba ñi'h ziga tuhbi ñihta nin bieehla
gudzihbi bwih?
25 Sidela ayi guhca zi'chi, ¿xilla gwaguia'ha si chi'h tu? ¿Ta
gwaguia'ha tu tuhbi bwiinn ziga nin nahcu lahdxi za'ca?
Sola hasta nuu puura yuu' za'ca ziga xteenn rrehyi guidxeela
bwiinn zi'chi.
26 ¿Xi gwaguia'ha chi'h tu? ¿Ta gwagwia'ha tu tuhbi daada
nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs? Guchiin, bwiinn chi mahzi lasahca
ziga naa ba tuhbi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs.
27 Laasii Jwahn naa ndxi'hw nin ruze'ta Xchihtsi Dxiohs
hasta caa dxyi'dxyi ra' rii': "Zixe'hla'hn tuhbi xpwii'nnahn
dxi' loh lu'h tin la'h ba guzuhnayaa neziuh nin chee lu'h."

28 ’Ñaan loh tu, loh garaa bwiinn nin ayi rahlanee Spíritu
Saantu ayi nin tuhbi ra' ba naa mahzi bwiinn lasahca loh
Dxiohs que Jwahn. Per ya chyuchi'hzi bwiinn nin rahlanee
Spíritu Saantu chuu ba loh xquelrnabwa' Dxiohs nin gue'du
gadzihn, mahziru lasahca ba que Jwahn.
29 Chin bihn ra' bwiinn dxyi'dxyi ra' rii', neezaa bwiinn
ra' nin rsadxihlli impweestu, guhcabwa' ra' ba ruhnn Dxiohs
guelguxchiisi za'ca laasii baro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba.
30 Per bwiinn fariseu ra' cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi
guehtu Moisehs gule'he sto' ra' ba guelnaza'ca nin ñuhnn
Dxiohs para la'h ra' ba laasii ayi guclaa'dzi ra' ba ñuro'bañihsa
Jwahn la'h ra' ba.
31 Rahbi za Jesuhs loh ra' ba:
—¿Chyu bwiinn xñah ziga xñah bwiinn ra' rii', nee xa naa ra'
ba?
32 Xñah ra' ba ziga xñah ra' biñi'n nin zohbadzihta ziga loh
dxiaa' nee rñi' ra' bi jweersi loh ra' lasaa' ra' bi: “Bachidxi'lda
nu flauta tin ñudxia'ha tu per ayi badxia'ha tu; neezaa
bidxi'lda rwaa' nu dxyi'dxyi nalaasa tin ñu'n tu, per ayi za bi'n
tu.”
33 Laasii bi' Jwahn nin ayi gudahw ba ziahan nee ayi za
gwaa' ba nin tuhbi clahsa vihnnu ya la'h tu nnah tu: “Bwa'ha,
pweda nuu tuhbi bwiinndxaaba lasto' Jwahn ni'chin ruhnn
ba zi'chi.”
34 Nee lwehgu badzihna'hn ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa
ndxi'hw, raawuhn nee ree'zahn vihnnu ya la'h tu nnah tu:
“Bwa'ha xa rahw lu'h nee bwa'ha xa ree' za lu'h vihnnu, nee
bwa'ha xa radxa'ga lu'h loh ra' bwiinn duhlda nee neezaa loh
ra' nin rsadxihlli impweestu.”
35 Zi'chi rñi' tu pur garaa nin ruhnn Dxiohs, per bwiinn nin
guchii rahcabwa' dxyi'dxyi, guuyi ra' ba xnehza duxa naa
ziga ruhnn Dxiohs.

Gwatahw Jesuhs tuhbi guelwahw rwaa' yihdzi Simohn nin naa fariseu

36 Guñi' tuhbi bwiinn fariseu loh Jesuhs, rahbi ba:
—Dxi' lu'h rwaa' yiidzihn tin guida'w nu'h.
Ya gwanee Jesuhs la'h ba rwaa' yihdzi ba, chi'chi gurih ra'
ba nez hasta zuu mweella.
37 Ya guyuu' tuhbi bwiinn guihdxyi chi gahca nin naa tuhbi
gunna'h dxaaba. Chin bihn bi zeetahwnee Jesuhs la'h bwiinn
fariseu chi, chi'chi gwanee bi tuhbi mwehdxi bi'tu'hn nse-
hchi nahxi nin lasahca duxa mweeyi ya neezaa mwehdxi'hn
lasahcazan.
38 Ya chin badzihnnee gunna'h chi mwehdxi'hn nse-
hchi'hn chi, bazu'nllihbi bi nez dihtsi Jesuhs, ya baru'hn bi,
guzo'baloh cayu'n bi, ya cun ñihsabwii nin cayaaba loh bi

gudxi'bi bi ñaa' Jesuhs, ya bacwihdzi gahca bi ñaa' Jesuhs cun dxyichyihca bi, chi'chi bacha'garwaa' bi ñaa' Ñi'h, cun guda'bi bi nsehchi chi ñaa' Ñi'h.
39 Ya fariseu nin gunaaba gwatahw Jesuhs tuhbi guelwahw yihdzi ba, chin bwa'ha ba nin bwi'hnn gunna'h chi, bwi'hnn ba lligaaba: “Sidela daada rii' guchii ba rñi' ba xchi'dxyi Dxiohs, nahpa gacabwa' ba chyu gunna'h rii' nin bie'dxi'n nez cwee' ba nee xa naa xtuhlda bi, laasii gunna'h rii' gunna'h dxaaba bi.”
40 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinn fariseu chi:
—Simohn, na'pahn tuhbi dxyi'dxyi guiñi'n loh lu'h.
Chi'chi rahbi bwiinn fariseu chi loh Ñi'h:
—Gunnahan loon, mwehsu.
41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Chiohpa bwiinn nuza'bi mweeyi loh tuhbi bwiinn, ya ruhnn ba llii'nan. Tuhbi ba nuza'bi ga'yu gaywa'h denario (ziga ruhnn tuhbi bwiinn gahn loh tuhbi yihza garoolda), stuhbi ba nuza'bi chywa'h bitsi'hsin (zigachi'h ruhnn tuhbi bwiinn gahn loh chiohpa bwe'hw).
42 Nee coma ayi nahpa ra' ban ñadxihlli ra' ban, ya bwiinn chi guridxyiisto' ba pur mweeyi nin nuza'bi ra' bwiinn chi loh ba. Yannah gunnah guidia'han ¿cuun bwiinn nin mahzi gantsii'hi la'h bwiinn nin rbwe'dxi'hn mweeyi rii'?
43 Ya chi'chi rahbi Simohn loh Jesuhs:
—Pwehda bwiinn nin baza'bi ziahan mweeyi loh ba.
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Xnehza guñi' lu'h.
44 Lwehgu bwa'ha Jesuhs loh gunna'h chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh Simohn:
—Bwa'ha gunna'h rii'. Chin guyu'tiin rwaa' yihdzi lu'h, ayi gule'he lu'h nuhn ñihsa ñidxi'bi ñaa'hahn, ya la'h bi gudxi'bi bin cun ñihsabwii nin biaaba loh bi, ya bacwihdzi gahca bin cun dxyichyihca bi;
45 ya yi'h ayiza bacha'garwaa' lu'h na'h ziga naa costuumbre, ya la'h bi dez guyu'tiin cagacha'garwaa' bi ñaa'hahn.
46 Ayiza guda'bi lu'h nsehchi yi'cahn ziga naa costuumbre ya la'h bi guda'bi bi nsehchi nahxi ñaa'hahn.
47 Ni'chin cañi'n loh lu'h la'garaatii' xtuhlda ziahan bi basia'pitiin laasii nadzii'hi bi Dxiohs gaduhbisto' bi. Ya bwiinn nin gulliaa' rusia'pitii Dxiohs xtuhlda ñi'h, gullia'za nadzii'hi ra' ba la'h Ñi'h.
48 Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:
—La'xtuhlda lu'h basia'pitiilahn.
49 Ya chin bihn ra' garaa bwiinn nin zohbanee Ñi'h hasta zuu mweela dxyi'dxyi ra' chi, guzo'baloh riñi' loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:

—¿Chyulla Daada rii'? ¡Hasta xtuhlda ra' bwiinn rusia'pitii ba!
50 Per gwazahtii' guñi' Jesuhs loh gunna'h chi, rahbi Ñi'h:
—La'lu'h gula'h loh xtuhlda lu'h laasii gwachiisto' lu'h xchi'dxyi'hn. Bwaa nnah gulahchidxyiisto' lu'h.

8

Gunna'h ra' nin bwi'hnn cumpahñu la'h Jesuhs

1 Ya chin guhca dee', guca'nzaa Jesuhs ziahan guihdxyi cun rraandxu ra' bati'chi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs tin chu'tii ra' bwiinn loh xquelña'ñih Dxiohs, nee cun tsi'h bichiohpaza xpwiinn Ñi'h ca'nzanee Ñi'h,
2 neezaa paaldaa ra' gunna'h ca'nzanee Ñi'h, ya gunna'h ra' chi naa nin basiaca Jesuhs. Babwe'he Ñi'h bwiinndxaaba sto' paaldaa ra' ba ya spaaldaa ra' ba basiaca Ñi'h gueldxyihdxyi nin guhca ra' ba. Loh ra' ba ze' María nin laa Magdalena nin baria'h gahdzi bwiinndxaaba sto' Ñi'h.
3 Neezaa Jwahna che'hla Chuza nin rahpa xixteenn Herodes neezaa Susahn, ya ziahanru chyuuca ra' gunna'h badxa'galasaa' ra' ba tin bwi'hnn ra' ba cumpahñu la'h Jesuhs.

Yuh za'ca cun yuh nin ayi gallu'yi
(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

4 Ya chi'chi biria'h ra' ziahan bwiinn ziahan guihdxyi ra' tin gwaguia'ha ra' ba hasta zuu Jesuhs, ya chin badiaa'ha ra' ba loh Ñi'h, chi'chi gule'he Ñi'h tuhbi cweenta nin ruluu'yi, rahbi Ñi'h:
5 —Biria'h tuhbi bwiinn zeegati'chi ba xpiñih ba. Ya gaduhbi cagati'chi ban biaaba nuhnan loh neziuh, lwehgu bazu'ñaa' bwiinn ra' yihcara'n ya gudahw gahcaza maani'hnra'n.
6 Ya snuhnan biaaba lahda dxiah hasta nuu gullia' yuh, ya chin gutahnnan, lwehgu gahca gubihdzin laasii ayi guyuu' xcohpa ri'chi.
7 Ya snuhnan biaaba la'n yaguihchi, ya gutahnee'hen yaguihchi ra' chi ya ayi basaa'n yaguihchi ra' chi ñiroo'hon ni'chin nin ayi xi guyuu' lohon.
8 Ya snuhnan biaaba loh yuh za'ca, ni'chiyi guroo' guhcan, pur tuhbin guhcan tuhbi gaywa'h llooba.
Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs ni'chi, chi'chi guñi' Ñi'h jweersi loh ra' bwiinn, rahbi Ñi'h:
—Sidela riuu' tu ria'zi tu dxyi'dxyi ra' rii', gulgaca'dxiahgan.

Xixnaa bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs cweenta ra' rii'

9 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h xiñin
guñi' Ñi'h.
10 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Dxiohs gahca rñi' loh tu tin gacabwa' tu cohsa ra' xteenn
xquelrnabwa' Ñi'h. Ya cohsa ra' chi ayi guiñi'nayaa Ñi'hn loh
ra' bwiinn. Ni'chin cweenta ra' si rñi'n loh ra' bwiinn tin
gwa'ha ra' ba per ayi gacabwa' ra' ba; dxihn ra' ba per ayi
gaann ra' ba xiñin.

Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs xa naa xcweenta bwiinn nin gulahchi biñih
(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

Rahbiza Jesuhs:

11 —Dee' naa nin rñi' cweenta nin guñi'n loh ra' bwiinn.
Biñih ra' chi naa ziga xchi'dxyi Dxiohs.
12 Ya biñih nin biaaba loh neziuh ni'chi naa ziga bwiinn
nin baca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs per ayi guya'zi dxyi'dxyi
chi lasto' ra' ba laasii naguihdzin lwehgu ze' bwiinndx-
aaba mahziru rusia'pitii ban tin para ayi chechiisto' ra' ba
dxyi'dxyi chi nee ayi ta'h ra' ba loh duhlda.
13 Ya biñih nin biaaba lahda dxiah hasta nuu gullia' yuh,
ni'chi naa ziga bwiinn nin baca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs,
guca'ha ra' ban cun guuxta zezahnee ra' ban paaldaa dxyih.
Ya chin rzahcazii ra' ba saca riana'hla ra' ba dxyi'dxyi chi,
mejor rbwe'hehesto' ra' ban laasii ayi nahpa ra' ba dulbaa'
cha'yi.
14 Ya biñih nin biaaba la'n yaguihchi, ni'chi naa ziga bwiinn
nin baca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs, ya chin zee ra' ba loh
neziuh ruhnnxa'ta ra' ba lligaaba xtsi'n ra' ba nee cohsa za'ca
nin xclaa'dzi ra' ba guica'ha ra' ba, nee loh nasaa nabahan ra'
ba. Pur lligaaba ra' chi ni'chin ayiru xclaa'dzi ra' ba guunn ra'
ba dzi'n nin xclaa'dzi Dxiohs.
15 Ya biñih nin biaaba loh yuh za'ca ni'chi naa ziga bwiinn
nin baca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs ya bwiinn chi rca'ha ban
gaduhbi sto' ba. Ayi chuu dxyih gusaa'n ra' ban. Cun paseensi
zezah ra' ba xneziuh Dxiohs. Bwiinn ra' chi naa ziga tuhbi
yahga ninahxi nin rcah tuhbi cwa'h ninahxi za'ca loh ñi'h.

Xcweenta tuhbi bia'ñih
(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20, 21-25)

Rahbiza Jesuhs:

16 —Ayi tuhbi nin guca'dxih tuhbi bia'ñih rala'n o dxie'w
yihcan, ayiza nin cu'tii'hin llaa'n tuhbi lu'hn. Mejor guza'bi
lu'hn guiya' guzia'ñihin tin nin chu'tii rwaa' yihdzi lu'h
gwa'ha za'ca ra' ba bia'ñih chi.

17 Ziˈchi gahcaza garaa nin ñieˈw loh Ñiˈh nahpa guillaalan
tin gwaˈha raˈ ba xiñin, nee garaa nin nuulaˈn nahpa gwaˈha
raˈ ba xiñin tin dxiuˈnbwaˈ raˈ ban.
18 Ya ziˈchi gahca gulgacaˈdxiahga zaˈca tin garaa bwi-
inn nin rahcabwaˈ xchiˈdxyi Dxiohs, mahziru gudiˈhi Ñiˈh
guelrahcabwaˈ laˈh raˈ ba. Ya laˈh raˈ nin ayi rucaˈdxiahga
xchiˈdxyi Dxiohs, zusiaˈpitii Ñiˈh dxyiˈdxyi nin nuu stoˈ raˈ ba.

Xmah Jesuhs cun bwihtsi raˈ Ñiˈh
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Chiˈchi badzihn xmah Jesuhs cun bwihtsi raˈ Ñiˈh hasta
cagaluuˈyi Ñiˈh, per ayi guhca ñabiiga raˈ ba cweeˈ Ñiˈh laasii
dxiˈbi ziahan bwiinn rii riˈchi.
20 Chiˈchi gwaguihtsi bwiinn loh Jesuhs, rahbi raˈ ba:
—Xmah luˈh cun bwihtsi raˈ luˈh rii raˈ dihtsi yuuˈ, xclaaˈdzi
raˈ ba gwaˈha raˈ ba yiˈh tin guiñiˈ raˈ ba loh luˈh.
21 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ bwiinn chi:
—Ayi laˈsi dxiˈh raˈ ba naa bwiinn lasaaˈhahn, sino que
nee garaa raˈ bwiinn nin riuuˈ riaˈzi xchiˈdxyiˈhn nee
guzoˈbadxiahga raˈ ban bwiinn chi naa xmaaˈn cun bwiit-
siraˈn.

Bacweˈza Jesuhs tuhbi bwihrooˈ loh ñihsa
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Guyuuˈ tuhbi dxyih guyuˈtii Jesuhs laˈn tuhbi laancha cun
xpwiinn Ñiˈh, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
—Gulchoˈho choo nuˈh stuhbi lahdu rwaaˈ ñihsa ca.
Ya chiˈchi zee raˈ ba tuhbi loh ñihsa.
23 Ya gaduhbi zeediiˈdxi raˈ ba galaayi loh ñihsa chi,
guhtaˈllgahsi Jesuhs. Hohrchi guzoˈbaloh tuhbi bwih rooˈ
loh ñihsa nez zee raˈ ba, ya guzoˈbaloh guteesa ñihsa chi laˈn
laancha amwer ñizaˈbiguee'lan ñihsa.
24 Ya chiˈchi gwah xpwiinn Jesuhs hasta naˈllgahsi Ñiˈh, ya
bacwaˈhn raˈ ba laˈh Ñiˈh, rahbi raˈ ba:
—¡Mwehsu, Mwehsu, babahn! ¡Amweer laˈnuˈh saˈbiguee'la
ñihsa!
Chiˈchi lwehgu gwastii Jesuhs, guñiˈ Ñiˈh loh bwih chi cun
loh ñihsa tin cweezan. Ya lwehgu gahca guridxyii raˈn.
25 Ya chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ xpwiinn Ñiˈh:
—¿Xixnaa ayi riachiistoˈ tu Dxiohs tin gacanee Ñiˈh laˈh tu?
Ya laˈh raˈ ba bidxyihbi duxa raˈ ba neezaa badxyigaaˈloh
raˈ ba laˈh Jesuhs, ya gunaabadxyiˈdxyi loh lasaaˈ raˈ ba, rahbi
raˈ ba:
—¿Chyuulla naa bwiinn riiˈ? ¡Hasta bwih cun ñihsa rnabwaˈ
ba nee rzohbadxiahga raˈn xchiˈdxyi ba!

Tuhbi bwiinn Gadara nin guyuu' ziahan bwiinndxaaba sto' ñi'h
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Ya chin badzihn ra' ba loh yuh xteenn Gadara nin rii
stuhbi lahdu rwaa' ñihsa xteenn Galilea,
27 chi'chi baria'h Jesuhs la'n laancha tin guzuh Ñi'h loh
yuh, chi'chi gwabiiga tuhbi bwiinn guihdxyi chi. Bwiinn chi
guhcala xchih nuu bwiinndxaaba sto' ba. Ayi guhta ba lahdxi
ayiza guyuu' ba la'ñuu' sino que puura lahda ra' ba' guyuu' ba.
28 Ya chin bwa'ha ba la'h Jesuhs, bazu'nllihbi ba nez loh Ñi'h
guñi' ba jweersi, rahbi ba:
—¿Xix ze'chuu lu'h rii', Jesuhs Llii'n Dxiohs nin nuu naba-
handzi'tsi dxibaa'? ¡Rdxi'hna'hn loh lu'h ayi gusa'cazii lu'h
na'h!
29 Guñi' bwiinndxaaba nin nuu sto' bwiinn chi dxyi'dxyi
rii' laasii canabwa' Jesuhs la'h ba, tin garia'h ba tihxi bwiinn
chi. Ziahanla behsa rdzihtanee bwiinndxaaba chi la'h prohbi
bwiinn chi tin mahziru sahcazii ba, ya guhcadu'h ba cun
cadehn biyi'bidzi'tsi naa ba cun ñaa' ba cun dxi'ba ra' nin
rchi'bi suldahdu naa bwiinn, per la'h ba bachyuu'ga ban pur
xquelnadxipa bwiinndxaaba nin nuu sto' ba ya bwiinndx-
aaba chi gule'caa la'h ba zihtu hasta ayi bwiinn.
30 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi,
rahbi Ñi'h:
—¿Chyu laa lu'h?
Chi'chi rahbi ba:
—Legiohn.
Squii rahbi ba laasii ziahan bwiinndxaaba guyu'tii sto' ba.
31 Ya bwiinndxaaba ra' chi gunaaba loh Jesuhs ayi guixe'hla
Ñi'h la'h ra' ba gabihldxyi.
32 Ya ri'chi riiyahw ziahan ra' cuuchi loh dahan chi gahxu
nez rii ra' ba, ya gudxi'hn ra' bwiinndxaaba ra' chi tin gusaa'n
Jesuhs chu'tii ra' ba la'n ra' ma. Ya chin guzi'guehlda Jesuhs
guunn ra' bwiinndxaaba chi zi'chi,
33 chi'chi baria'h ra' ba sto' bwiinn chi chi'chi biuu'garii ra'
ba la'n cuuchi ra' chi. Ya chin guyu'tii ra' bwiinndxaaba chi
la'n ra' ma, chi'chi ballu'n ra' ma gwatsi'biloh ra' ma rwaa'
tuhbi bataa'ha caa tuhbi guee'la, ya ri'chi gwaa'ñihsa ra' ma
guhchi ra' ma.
34 Ya chin bwa'ha ra' nin cayahpa la'h ra' ma ni'chi bidxy-
ihbi duxa ra' ba lwehgu ballu'n ra' ba tin gwaguihtsi ra' ba
loh bwiinn guihdxyi cun bwiinn rrandxu ra' xcweenta nin
guzahca ra' ba.
35 Chi'chi biria'h ra' bwiinn Gadara neezaa bwiinn gui-
hdxyi ra' nin rii nehzchi zeeguia'ha ra' ba nin guhca loh
dahan chi. Ya chin badzihn ra' ba nez hasta zuu Jesuhs,

bwa'ha ra' ba la'bwiinn nin baria'h bwiinndxaaba ra' sto' ñi'h la'ba zohba hasta zuu ñaa' Jesuhs, nahcu ba lahdxi ayi xi rahcaru yihca ba, ya bwiinn ra' nin bwa'ha ra' ni'chi bidxyihbiza ra' ba.

36 Ya bwiinn ra' nin bwa'haloh xa guhca, bwii'yidxyi'dxyi ra' ba xa babwe'he Jesuhs bwiinndxaaba ra' sto' bwiinn chi.

37 Chi'chi garaa ra' bwiinn Gadara neezaa ra' bwiinn guihdxyi nin rii nezchi, gunaaba ra' ba dxiu'nehza Jesuhs ri'chi laasii cadxyihbi duxa ra' ba. Ni'chin nin biu'garii Jesuhs la'n laancha chi tin gubia'garii Ñi'h nez hasta ze' Ñi'h.

38 Cun nee bwiinn nin baria'h bwiinndxaaba ra' sto' ñi'h gunaaba ba loh Jesuhs si'guehlda Ñi'h chenee ba la'h Ñi'h, per gunabwa' Jesuhs dxia'hansi ba, rahbi Ñi'h loh ba:

39 —Babia'garii rwaa' yihdzi lu'h tin bati'chi dxyi'dxyi loh lasaa' ra' lu'h xcweenta garaa nin bwi'hnna'hn pur yi'h.

Chi'chi ziaa ba, bati'chi ba dxyi'dxyi loh gaduhbi guihdxyi chi pur bwen nin bwi'hnn Jesuhs la'h ba.

Llii'ndxa'pa Jairu neezaa tuhbi gunna'h nin bidxi' xahba Jesuhs

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

40 Ya chin babia'garii Jesuhs stuhbi lahdu rwaa' ñihsa, chi'chi bagahpaDxiohs bwiinn ra' nin riibweeza la'h Ñi'h nez chi.

41 Chi'chi badzihn tuhbi bwiinn nin laa Jairu loh Jesuhs, bwiinn chi rnabwa' tuhbi guido' bi'tu'hn nin nuu guihdxyi chi, ya bazu'nllihbi ba nezloh Jesuhs, bwi'hnn nalaasa loh ba gunaaba ba chenee ba Jesuhs yihdzi ba,

42 laasii tuhbidxi'h llii'ndxa'pa ba nuu. Nuu bi tsi'h bichiohpa yihza, per cayahcallu'hu bi, amwer gachi bi.

Ya loh nin zeenee Jesuhs la'h Jairu para yihdzi ba, ziahanroo'za bwiinn zee gadiidxi Ñi'h hasta dxiigah bate'he ra' ba la'h Ñi'h.

43 Loh ra' ba dxa'ga tuhbi gunna'h nin rahcallu'hu. Guhcala tsi'h bichiohpa yihza cagasahcazii gueldxyihdxyi la'h bi. Lliaa'zi bañihchi bi garaa xmweeyi bi guca'ha ra' nin ruhnn rramwehdxi.

44 Ya gwabiiga gunna'h chi dihtsi Jesuhs tin bidxi' bi loh xahba Ñi'h, hohrchigahca lwehgu biaca bi.

45 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs, rahbi Ñi'h:

—¿Chyuni'ca bidxi' na'h?

Ya garaa ra' ba rahbi ra' ba:

—Nin tuhbi nu.

Chi'chi rahbi Pehdru loh Jesuhs:

—Mwehsu, bwiinn ra' rgo'bañuh xahba lu'h, rca'naa gahca ra' ba yi'h; ¿xi para guinaabadxyi'dxyi lu'h: “Chyuni'ca bidxi' na'h”?

46 Per rahbilaga'h Jesuhs:

—Nuu tuhbi bwiinn nin bidxi' na'h laasii guhcabwa'n basiaca xquelrnabwa'n la'h ba.

47 Ya chin guhcabwa' gunna'h chi la'Jesuhs naann bidxi' bi xahba Ñi'h, chi'chi bidxyihbi bi gwabiiga bi guza'loh xchihchi bi, bazu'nllihbi bi nez ñaa' Ñi'h, tin guhdzi bi delaanta loh ra' bwiinn bidxi' bi la'h Ñi'h nee hohrachi gahca biaca bi gueldxyihdxyi nin rahca bi.

48 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Xii'hihn, guhca basia'cahn yi'h pur gwachiisto' lu'h na'h. Bwaa nnah, gulahchidxyiisto' lu'h.

49 Gaduhbi cañi' gahca Jesuhs ni'chi badzihn tuhbi bwiinn nin ze' rwaa' yihdzi Jairu, rahbi ba loh Jairu:

—La'llii'ndxa'pa lu'h guhchila; ayiru gucwe'za lu'h xtsi'n Daada Mwehsu ca.

50 Ya chin bihn Jesuhs ni'chi, rahbi Ñi'h loh Jairu:

—Ayi guidxyihbi lu'h todes chechiisto' lu'h na'h ziaca llii'n lu'h.

51 Ya chin badzihn ra' ba rwaa' yihdzi Jairu, ayi basaa'n Jesuhs ñu'tii garaa ra' bwiinn; Pehdru si cun Jacobo cun Jwahn cun xpaah dxa'pa chi cun xmaah bi guyu'tii ra' ba la'ñuu'.

52 Garaa ra' bwiinn nin rii rwaa' yuu' chi riiyu'n ra' ba pur la'h bi. Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Ayi ru'n tu; na'llgahsizi bi, ayi guhchidxi'h bi.

53 Ya sola ballihdzinee ra' ba la'h Jesuhs laasii naann ra' ba guhchi bi.

54 Chi'chi guna'zu Jesuhs naa bi, guñi' Ñi'h jweersi, rahbi Ñi'h:

—¡Dxa'pwi'hn, gwastii!

55 Hohrchi gahca babia'garii xquelnabahan bi ya gwastii bi, guzohba bi. Chi'chi gunabwa' Jesuhs gudi'hi ra' ba xi gahw bi.

56 Ya xpaah bi cun xmaah bi badxyigaa' duxa loh ra' ba per gunabwa' Jesuhs ayi chyulootii' guuyi ra' ba cohsa nin guhca ri'chi.

9

Guxe'hla Jesuhs gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin guunn ra' ba xtsi'n Dxiohs
(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

1 Ya batiaa'ha Jesuhs gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin
badi'hi Ñi'h guelrnabwa' la'h ra' ba tin gabwe'he ra' ba bwi-
inndxaaba ra' nin nuu sto' bwiinn ra' neezaa gusiaca ra' ba
bwiinn ra' nin rahcallu'hu.
2 Neezaa guxe'hla Ñi'h la'h ra' ba tin guluu'yi ra' ba la'h
ra' bwiinn la'h hohra biga'ha guinabwa' Dxiohs la'h ra' ba
nee gusiaca gahca ra' ba bwiinn ra' nin rahcallu'hu xichi'hzi
gueldxyihdxyi.
3 Neezaa rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ayi xi chenee tu loh nehza, nin buxtohn nin buxa nin
guehta nin mweeyi. Ayiza chenee tu chiohpa nehza xahba
tu; nin nahcusi tu chenee tu.
4 Nee cuunchi'hzi yihdzi bwiinn nin gadzihn tu ri'chi
guldxia'han hastayi gadzihn dxyih garia'h tu guihdxyi chi.
5 Ya guihdxyi nin ayi guunn cweenta ra' ba xchi'dxyi tu,
talgu'nsi garia'h tun per tsiibixgah tu tahba tu tin ni'chi
gaca tuhbi sehn guyuu' xtuhlda ra' ba pur ayi gunah ra' ba
ñuca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi tu.
6 Chi'chi guna'zunehza ra' ba guriin-guriinn guihdxyi, tin
zegaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nee cun zegasiaca gahcaza
ra' ba bwiinn ra' nin rahcallu'hu.

Squii' guhca xquelguhchi Jwahn nin baro'bañihsa
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Chin gudii'dxidxiahga gobernador Herodes garaa nin
cayuhnn Jesuhs, biche'h ba ayi guhcabwa' ba xa ñuhnn ba
lligaaba laasii riiñi' nuhn bwiinn rahbi la'guehtu Jwahn nin
baro'bañihsa babahn.
8 Ya snuhn ra' ba riiñi' rahbi la'guehtu Elías baluu'yiloh
laga'h, ya snuhn ra' ba rahbi ni'ca naa stuhbi guehtu daada
nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs caachieemparoo',
9 ya chi'chi rahbi Herodes:
—Na'h gahca gunabwa'n birwa'ha yihca Jwahn. ¿Chyuulla
ni'ca chi'h riigaze'ta ra' bwiinn ra' ca?
Ya zeezah cadxi'hyi ba xa guia'ha ba la'h Jesuhs.

Jesuhs baya'n ga'yu mihyi bwiinn
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

10 Ya chin babia'garii ra' xpwiinn Jesuhs, chi'chi
bwii'yidxyi'dxyi ra' ba garaa nin bwi'hnn ra' ba nez gwah ra'
ba. Chi'chi dxyigahsi biahchinee Ñi'h la'h ra' ba nez ayi chyu
bwiinn nuu' gahxu nez ria'han guihdxyi nin laa Betsaida.
11 Ya chin gudii'dxidxiahga ra' bwiinn zee ra' ba nezchi,
bagadxi'hyi ra' ba la'h Ñi'h hasta que no badxeela ra' ba
la'h Ñi'h, ya chi'chi baga'paDxiohs Jesuhs la'h ra' bwiinn chi,
tin guza'loh cayuu'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba xcweenta ziga

guinabwa' Dxiohs, ya basiaca gahca Ñi'h la'h ra' bwiinn nin
rahcallu'hu.
12 Ya chin guhca gudxyih, gwabiiga gadzi'h bichiohpa xp-
wiinn Ñi'h, ya rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Baxe'hla bwiinn ra' ca guziaa ra' ba rraandxu o la'n
guihdxyi ra' tin nezchi chi'hyi ra' ba hasta dxia'han ra' ba nee
guidxeela gahca ra' ba nin gahw ra' ba tin hasta dxuu nu'h rii'
ayi xi nuutii'.
13 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h chi:
—¡La'h tu gulgadi'hi nin gahw ra' ba!
Ya rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Ayi chyu nahpa xi gahw ra' ba, ña'si zaga'yu dxi'h pahn
cun schiohpa bwehlda nuu', ¿cayixchi'h chosi' nu nin gahw
bwiinn ziahan ra' ca?
14 Zi'chi rahbi ra' ba laasii bwa'ha ra' ba ziga ga'yu mihyi
naa ra' bwiinn ra' chi, chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn
Ñi'h:
—Gulcwahchixnehza ra' ba chywa'h bitsi'hgah ra' ba loh
cada tuhbigah cwa'h ra' ba.
15 Ya zi'chi bwi'hnn ra' ba tin guzohbaxnehza garaatii' ra'
bwiinn chi,
16 ya chi'chi guca'ha Jesuhs gaga'yu pahn chi cun ga-
roopa bwehlda, ya guteesa loh Ñi'h nez guiya' tin badi'hi
Ñi'h guelzuxchilli loh Dxiohs pur guelwahw chi. Ya chi'chi
gutaa'ha Ñi'hn badi'hi Ñi'hn la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gudxi'zi
ra' ban loh ra' bwiinn ziahan ra' chi.
17 Ya gudahw garaa ra' ba hasta gwadxah ra' ba hasta ayi
gunahru ra' ba ñahw ra' ba. Ya chin guya'loh gudahw ra' ba,
batiaa'ha ra' xpwiinn Jesuhs nin bia'hancah chi, ya guhcan
tsi'h bichiohpa tipi.

Guñi' Pehdru Jesuhs naa Crixtu
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

18 Tuhbi dxyih gaduhbi cabwihdxyi-canaaba Jesuhs loh
Dxiohs tuhsi Ñi'h badzihn ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi gu-
naabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¿Chyuni'ca rahbi ra' bwiinn naan?
19 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Nuhn ra' bwiinn rahbi yi'h naa lu'h Jwahn nin
ruro'bañihsa la'h ra' bwiinn, ya snuhn ra' ba rahbi yi'h naa
lu'h guehtu Elías nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieemparoo',
ya snuhn ra' ba rahbi yi'h naa lu'h stuhbi guehtu daada nin
guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieempa.
20 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Ya la'haxchi'h tu, ¿xi nah tu chyu na'h?
Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:

—Yi'h nin naa lu'h Crixtu Llii'n Dxiohs nin dxule'za nu.

Jesuhs guñi' loh ra' xpwiinn Ñi'h xa gachi Ñi'h
(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)

21 Ya chi'chi gunabwa' Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Nin guiñaan loh tu ayi guuyi tun loh nin tuhbi bwiinn.

22 Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw. Nahpa zuti'dxiloon trabahjw duxa; zusahcaloh bwiinnguuhla ra' nin rnabwa' guido' xteenn Jerusalehn loon, neezaa bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza, neezaa bwiinn ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs zibwe'hesto' ra' ba na'h, guuyi ra' ba ayi na'h dxi'hn naan Crixtu nin cabweeza tu. Zidxiinn ra' ba na'h per zabahna'hn chin dxiohnna dxyih guhchi'hn.

23 Chi'chi rahbi Ñi'h loh garaa ra' bwiinn:

—Sidela chyuulla tuhbi tu xclaa'dzi dxie'na'hla na'h nahpa dxia'ldasto' tu garaa xixteenn tu nee xigaaba nin ruhnn tu, tin guillii-guillii nin guiñaansihn guunn tu nee gaca tu zigazi tuhbi bwiinn nin babadzihn hohra gachi,

24 laasii nin xclaa'dzi xquelnabahan ñi'h zuñihchi ban chin gabwihxchih guidxyiyuh stuhbi; ya nin guñihchisi xquelnabahan ñi'h xcweenta xchi'dxyi'hn bwiinn chi zahpa ba guelnabahan nacuubi.

25 Nicala garaa cohsa nin lasahca nin nuu loh guidxyiyuh rii' guica'ha tuhbi bwiinn per sidela ayi guunn cweenta ba xchi'dxyi'hn mahs gueeta gabihldxyi guzee ba nee nicala cohsa ziahan chi gohpa ba ayi gallu'yin laasii ayi bwi'hnn ba cweenta xchi'dxyi Dxiohs,

26 laasii bwiinn nin ratuhyi loh ñi'h pur na'h nee xcweenta xchi'dxyi'hn, zatuhyiza loon la'h ba chin gabia'gariin stuhbi ziga tuhbi Rehyi cun gaduhbi xquelrnabwa' xteenn xtaa'dahn cun ziahan xaanjla Ñi'h,

27 nee guchiin nin rñi'n loh tu, nuu bwiinn nin dxa'ga loh tu nahpa zwa'ha ra' ba gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs antes que gachi ra' ba.

Bidxa'h ziga xñah Jesuhs
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

28 Ziga xuhnna dxyih gudii'dxi chin guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gwanee Ñi'h Pehdru cun Jwahn cun neezaa Jacobo gucah ra' ba yihca tuhbi dahan tin cwidxyi-guinaaba Jesuhs Xtaada Dxiohs Ñi'h.

29 Ya gaduhbi cabwihdxyi-canaaba Ñi'h la'h Xtaada Dxiohs Ñi'h, baluu'yiloh guriin xñah Ñi'h nee xahba Ñi'h biahca labwehen ya gucabacha'han.

30 Ya hohrachi gahca baluu'yiloh chiohpa Daada ra' nin
cayuu'yidxyi'dxyinee la'h Ñi'h ya daada ra' chi naa guehtu
Moisehs cun Elías.
31 Ya Daada ra' chi guhca bacha'hza ra' ba, ya rahbi ra' ba
loh Jesuhs xcweenta nin gachi Ñi'h loh guihdxyi Jerusalehn.
32 Ya Pehdru cun schiohpa lasaa' ba basi'naa'han baca'lda
la'h ra' ba. Ya chin badi'chi baca'lda loh ra' ba, bwa'ha
ra' ba rca'bacha'ha Jesuhs cun garoopa ra' daada nin
cayuu'yidxyi'dxyinee la'h Ñi'h,
33 ya chin guhlda hohra nin la'h daada ra' chi dxiu'nehza,
chi'chi rahbi Pehdru:
—Mwehsu, bwen duxa dxuu nu'h rii'. Basaa'n
guidi'nncha'yi nu chohnna yuu' bi'tu'hn: tuhbin gaca xteenn
yu'bilu'h, stuhbin gaca xteenn Moisehs, ya stuhbin gaca
xteenn Elías.
Zi'chi guñi' Pehdru laasii ayi gaann ba xiñin guñi' ba.
34 Ya gaduhbi cañi' Pehdru ni'chi, guza'bi tuhbi xcahyi nez
yihca ra' xpwiinn Jesuhs chi ya bia'pa ra' ba la'n xcahyi chi
hohrchigahca bidxyihbi duxa ra' ba.
35 Ya chi'chi bihn ra' ba tuhbi rsiaa'ha nin guñi' la'n xcahyi
chi:
—Dee naa Llii'nahn nin nadzii'hihn; gulgaca'dxiahga
xchi'dxyi bi.
36 Ya chin guya'loh bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, bwa'ha ra'zi
ba tuhsila Jesuhs zuu ri'chi. Ya gulu'cha'yisi ra' ba dxyi'dxyi
ra' chi la'n lasto' ra' ba, ya ayi chyulootii' bwii'yidxyi'dxyi ra'
ban.

Babwe'he Jesuhs tuhbi bwiinndxaaba sto' tuhbi bi'nxtuhbi
(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 Ya chin barah gue'la biehta ra' ba rwaa' dahan chi, ya
ziahanroo' bwiinn ra' riibweeza la'h Jesuhs;
38 ya lahda bwiinn ra' chi dxa'ga tuhbi ndxi'hw nin guñi'
jweersiroo', rahbi ba:
—Mwehsu, balahsasto' lu'h na'h gudaa' guia'ha lu'h
llii'nahn laasii tuhbidxi'h la'h bi naa llii'nga'na'hn,
39 tin gwa'ha lu'h na'zu tuhbi bwiinndxaaba lasto' bi
hasta rusacwidxyidxiah ba la'h bi, rahca bi ziga gueldxy-
ihdxyirachiaa' rbwe'he ba bitsi'hn rwaa' bi hasta dxyigah
rullu'lla ba la'h bi nee guillii-guillii ruhnnee ba la'h bi zi'chi
ayi ruta'h ba la'h bi.
40 La'n guna'bala loh xpwiinn ra' lu'h tin ñabwe'he ra' ba la'h
bwiinndxaaba chi sto' bi, per ayi ruhnn ra' ba gahn.
41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn chi:
—¡Ayi, bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ñi'h, bwiinn naxihn!
¿Balaaca chi'hlla chu'ne'hn la'h tu tin gazuhlla'ñiihn yihca tu?
¿Balaaca chi'hlla nin gu'nnahn waanta loh tu?

Chi'chi rahbi Ñi'h loh xtaada bi'nxtuhbi chi:
—¡Guda'nee llii'n lu'h rii'!
42 Ya chin zebiiga bi'nxtuhbi chi loh Jesuhs, gudxindxiah
bwiinndxaaba chi la'h bi loh yuh guza'loh cana'zu gueldxy-
ihdxyirachiaa' chi la'h bi chi'chi gunabwa' Jesuhs loh bwiin-
ndxaaba chi tin baria'h ba sto' bi, ya lwehgu gahca biaca bi,
chi'chi badi'hi Ñi'h la'h bi la'h xtaada bi.
43 Ya gallee ra' bwiinn nin rii ri'chi badxyigaa' duxa loh ra'
ba pur nin bwi'hnn Jesuhs, guhca babwe'he Ñi'h bwiinndx-
aaba sto' bwiinn chi.

Jesuhs guñi' stuhbilaga'h xa gachi Ñi'h
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Ya gaduhbi nin riiyadxyigaa' ra' bwiinn pur dzi'n roo' nin
bwi'hnn Jesuhs, rahbi gahca Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
44 —Gulgaca'dxiahga za'ca garaa dee', gulchuu' gulcha'zi
dxyi'dxyi ra' rii'. Na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw per
ziuu' nin gutoo' na'h loh ra' bwiinn guihdxyiyuh.
45 Per la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba xiñin ze' loh dxyi'dxyi
ra' chi laasii ayi basaa'n Dxiohs ñahcabwa' ra' ba xiñin; ya
bidxyihbi za ra' ba ñinaabadxyi'dxyi ra' ba xii ze' loh dxyi'dxyi
ra' chi.

¿Chyu mahzi lasahcaru?
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

46 Ya chi'chi guza'loh riiñi' ra' xpwiinn Ñi'h cuun nin mahzi
lasahca loh ra' ba.
47 Per Jesuhs talgu'nsi guhcabwa' Ñi'h lligaaba nin nuu ra'
ba. Chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi biñi'n bi'tu'hn bazuh Ñi'h cwee'
Ñi'h,
48 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Chyuchi'hzi bwiinn nin nadzii'hi la'h biñi'n rii'
xcwee'ntahn nadzii'hi gahcaza ba na'h, ya sidela nadzii'hi ba
na'h, neezaa xtaa'dahn nin guxe'hla na'h nadzii'hi ba. Nin
mahzi nado'laa'dzi loh tu, ni'chi mahzi lasahca.

Bwiinn nin ayi rñi'yah la'h nu'h, xlahdu nu'h nuu ba
(Mr. 9.38-40)

49 Chi'chi rahbi Jwahn loh Ñi'h:
—Mwehsu, bidia'ha nu loh tuhbi bwiinn nin rabwe'he
bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn cun xquelrnabwa' lah lu'h, ya
bachidi'tsi nu loh ba ayiru guunn ba zi'chi laasii ayi needxi'h
ba ca'nzaa ba loh nu'h.
50 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulgasaa'n bwiinn nin ayi rñi'yah la'h nu'h, tin bwiinn
chi xlahdu gahca nu'h nuu ba.

Jesuhs guñi' nadxyi'chi loh Jacobo cun Jwahn

51 Ya chin ze'gadzihn dxyih gacah Jesuhs dxibaa', chi'chi
zee Ñi'h guihdxyi Jerusalehn, ya ayi bidxyihbitii' Ñi'h cun nin
guti'dxiloh Ñi'h ri'chi.
52 Ya seguihdu guxe'hla Ñi'h paaldaa xpwiinn Ñi'h delaanta
tin chee ra' ba tuhbi guihdxyi'hn xteenn Samaria chechi'hyi
ra' ba canehza dxia'han ra' ba ri'chi.
53 Ya bwiinn samaritana ra' chi ayi guclaa'dzi ra' ba ñu'tinee
Jesuhs xpwiinn Ñi'h lahda ra' ba laasii naann ra'ba guzee
Jesuhs cun xpwiinn Ñi'h guihdxyi Jerusalehn.
54 Ya chin bwa'ha Jacobo cun Jwahn ni'chi, chi'chi rahbi ra'
ba loh Jesuhs:
—Daada, ¿ta xclaa'dzi lu'h gachinabwa' nu dxiaaba dxih
llaa'n dxibaa' tin ñihchiloh garaa ra' ba zigazi bwi'hnn guehtu
Elías cachieempa chi?
55 Chi'chi basia'gariiloh Jesuhs tin bwa'ha Ñi'h loh ra' ba tin
gudxihldxyi Ñi'h la'h ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¡Nin ayi gaann tu chyuni'ca rñi' la'n lasto' tu ni'chin nin
rñi' tu zi'ca!
56 Guxe'hla Xtaa'dahn na'h loh guidxyiyuh, per ayi par
guñihchiloodxi'hn bwiinn ra' sino que ze'ldahn tin guhlda'hn
la'h ra' ba loh duhlda.
Chi'chi zee ra' ba stuhbi guihdxyi.

Bwiinn ra' nin guclaa'dzi ñana'hla la'h Jesuhs
(Mt. 8.19-22)

57 Ya gaduhbi nin zee ra' ba loh neziuh, badzihn tuhbi
bwiinn nin guñi' loh Jesuhs, rahbi ba:
—Daada, na'h xclaa'dzihn dxie'ldana'hla'hn yu'bilu'h nez
chi'hzi guzee lu'h.
58 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Bwee'zu nahpa ra' ma guii'dxiu hasta riuu' ra' ma,
maani'hn ra' nuu xpichie'za ra' ma, per na'h ziga naan Llii'n
Dxiohs nin naa ndxi'hw, nin hasta gucu'ga'hn ayi na'pahn.
59 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh stuhbi bwiinn:
—Guda'na'hlasi na'h.
Chi'chi rahbi bwiinn chi:
—Daada, mejor basaa'n guziaa'hahn tin chegaca'tsixga'hn
xpaa'hn, chi'chiyi dxie'ldana'hla'hn yu'bilu'h.
60 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Basaa'n guca'tsi ra' bwiinnguuchi la'h ra' lasaa' bwiinn
guuchi ra' ba.
61 Chi'chi rahbi stuhbi ba loh Jesuhs:
—Daada, na'h xclaa'dzihn dxie'na'hla'hn yu'bilu'h, per ga-
loh gusaa'n lu'h na'h guziaa'hahn tin chegui'tsihn loh ra'
lasaa'hahn yu'bilu'h dxie'ldana'hla'hn.
62 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Bwiinn nin rcah naa garradu ya gusia'gariiloh ba nez dihtsi ba bwiinn chi ayi gallu'yi guunn dzi'n. Zi'chilla bwiinn nin dxie'na'hla na'h gusia'gariiloh ba nez dihtsi ba ayiza gallu'yi ba gaca ba xpwiinn Dxiohs.

10

Guxe'hla Jesuhs setenta bwiinn nin guluu'yi xchi'dxyi Dxiohs

1 Ya chin guluhlla ni'chi ra', gulii Jesuhs zasetenta bwiinn ra', chi'chi guxe'hla Ñi'h chiohpagah ra' ba cada tuhbigah guihdxyi cun lugahri ra' nez nahpa tiidxi Ñi'h despwehsi.

2 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Guchiipa'ca ba, cayahca duxa jusehchi per gulliaa' naa ra' bwiinn nin guunn dzi'n para gadiaa'ha ra'n ra' ban. Ni'chin nin gulguinaaba loh ballwaa'n xteenn li'hn chi tin guixe'hla ba ziahanru bwiinn nin guunn dzi'n gutiaa'ha xli'hn ba.

3 Gulchee nnah, gulguia'ha xa rxe'hla'hn la'h tu zigazi lli'hyi nin rxe'hla'hn loh bweew ra' tin guunnee ra' ba la'h tu zigachi'hzi xclaa'dzi ra'ba.

4 Ayi chenee tu manguchi mweeyi, ayiza chenee tu chiohpa nehza xahba tu nin xqueldxihdxyiza tu, nin ayiza guzi'laa'dzi tu caacazi tin ayi gugahpaDxiohs bwiinn la'h tu loh neziuh.

5 Chin chu'tii tu rwaa' yihdzi tuhbi bwiinn, gahbi tu loh ra' ba: “Cwachidxyiisto' bwiinn ra' nin rii rii'.”

6 Ya sidela naa ba tuhbi bwiinn nin rdxa'gasto' ñi'h guelrbwidxyiisto', gulgasia'han guelrbwidxyiisto' para bwiinn ra' chi per sidela ayi nnah ra' ba, zibia'garii xquelbachidxyiisto' chi loh tu.

7 Guldxia'han gahca rwaa' yihdzi bwiinn chi. Gulgahw nee gulguee' xiichi'hzi limentu nin guni'hi ra' ba tin nin ruhnn dzi'n nahpa ba derehchu gahlla ba, ayi rii, ri'chi rwaa' yihdzi bwiinn chee tu.

8 Nee cuunchi'hzi guihdxyi nin chu'tii tu dxie'gachi'loh ra' ba la'h tu, nee gulgahw ninchi'hzi guni'hi ra' ba,

9 ya gulgasiaca garaa ra' bwiinn nin rahcallu'hu ri'chi gulgahbi gahca: “Bayinnah la'dxyih badzihn guinabwa' Dxiohs bwiinn ra' nin xclaa'dzi chena'hla la'h Ñi'h.”

10 Ya sidela gadzihn tu tuhbi guihdxyi hasta ayi guiclaa'dzi ra' ba la'h tu, mahz cha'yi garia'h tu nez loh neziuh, chi'chi gahbi tu:

11 “Hasta yuh nin gucah ñaa' nu guidzihbi nun tin dxiaabara'n, tin ni'chi naa tuhbi sehn nin ayi guclaa'dzi tu ñihn tu xchi'dxyi nu. Gulgahcabwa' dee', la'xquelrnabwa' Dxiohs badzihn gahxu loh tu.”

12 Guchiin nin rñiʼn loh tu, chin gaca xjwiisi Dxiohs
mahziru nalaasa gacan loh guihdxyi riiʼ que stuhbi guihdxyi
nin laa Sodoma nin guyuuʼ cadxyih.

Guihdxyi raʼ nin ayi bazoʼbadxiahga xchiʼdxyi Daada Jesucristu
(Mr. 11.20-24)

13 Rahbiza Jesuhs:
—¡Prohbi laʼh tu bwiinn guihdxyi Corazihn! ¡Prohbiza laʼh
tu bwiinn guihdxyi Betsaida! Sidela ñwaʼha raʼ bwiinnziitu
nin gubahan guihdxyi Tiru cun Sidohn milahgru raʼ nin
bwiʼhnnaʼhn nez loh tu ñahca nalaasastoʼ raʼ ba pur xtuhlda
raʼ ba, nen nahpa ñazah raʼ ba xneziuh Dxiohs. Ñahcu raʼ ba
lahdxilluhn, ñuroʼba raʼ ba cobadeh yihca raʼ ba ziga tuhbi
sehn nin ñacanalaasastoʼ raʼ ba.
14 Ya chin guunn Dxiohs guelguxchisi pur xtuhlda garaa
bwiinn guidxyiyuh, mahziru gusahcazii Ñiʼh laʼh tu, bwiinn
Corazihn cun bwiinn Betsaida pur ayi gwachiistoʼ tu milah-
gru raʼ chi. Ya bwiinn guihdxyi Tiru cun Sidohn gulliaaʼ
sacazii raʼ ba laasii ayi bwaʼha raʼ ba milahgru raʼ chi.
15 Ya ziga laʼh tu bwiinn guihdxyi Capernaum, ¿ta ruhnn
tu lligaaba par dxibaaʼ gacah tu? Sidela nnah ¡mahziru laʼn
gueeta gabihldxyi dxiehta tu!
16 Rahbiza Ñiʼh loh raʼ xpwiinn Ñiʼh:
—Laʼh nin gucaʼdxiahga xchiʼdxyi tu zucaʼdxiahgaza ba
xchiʼdxyiʼhn; ya bwiinn nin ayi gucaʼdxiahga xchiʼdxyi
tu ayiza gucaʼdxiahga ba xchiʼdxyiʼhn; ya bwiinn nin ayi
gucaʼdxiahga xchiʼdxyiʼhn neezaa xchiʼdxyi Xtaaʼdahn nin
guxeʼhla naʼh ayi gucaʼdxiahga ba.

Ya chin babiaʼgarii setenta bwiinn nin guxeʼhla Jesuhs

17 Ya loh setenta bwiinn raʼ chi riahxi duxa raʼ ba chin
gubiaʼgarii raʼ ba, rahbi raʼ ba loh Jesuhs:
—Daada, neeraʼza bwiinndxaaba bazoʼbadxiahga
xchiʼdxyi nu chin bazeʼta nu lah luʼh.
18 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ ba:
—Uuhn. Chin bañihchi Satanahs xquelrnabwaʼ ba, chiʼchi
bwaʼhahn zigazi duʼh guziʼw zeʼyaaba ba nez llaaʼndxibaaʼ.
19 ¡Gulgahcabwaʼ! Naʼh baniʼhihn xquelrnabwaʼn laʼh tu, tin
guzuʼñaaʼ tu yihca bweʼlda, yihca llohbigwaʼ per ayi gahw raʼ
ma laʼh tu, baniʼhizahn xquelrnabwaʼn laʼh tu tin guunn tu
gahn loh xquelrnabwaʼ raʼ bwiinndxaaba tin ayi chuu nin
guunn mahla laʼh tu.
20 Per ayi dxiahxi tu pura ruzoʼbadxiahga bwiinndxaaba
raʼ xchiʼdxyi tu; guldxiahxi pur caa lah tu loh xchihtsi Dxiohs
nin nuu dxibaaʼ.

Biahxi Jesuhs
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 Hohrchi gahca biahxinee Spíritu Saantu la'h Jesuhs laasii
rahbi Ñi'h loh Xtaada Ñi'h nin nuu dxibaa':
—Zuxchilli lu'h Paah nin rnabwa' dxibaa' cun guidxyiyuh
laasii cagaluu'yi lu'h bwiinn ra' nin ayi rahcabwa'tii' cohsa ra'
nin gulu'la'n lu'h loh ra' bwiinn nin rluu'yi naann garaatii'.
Yoo Paah, sidela zi'chi xclaa'dzi lu'h guunn lu'h.
22 Garaa ra' cohsa ra' rii' la'bani'hi lu'h na'h Paah, sola
xpaa'hn naann cuun nin naa Llii'n ba, ayiru stuhbi nin
naann; ya neezaa Llii'n ba sola la'h bi naann bi cuun nin naa
Xpaah bi, zi'chilla Daada nin ruluu'yi Llii'n Ñi'h sola la'h bi
naann bi cuun nin naa Xpaah bi.
23 Chi'chi bwa'ha Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi Ñi'h loh
ra'si ba:
—Dichohsa ra' nin gwa'ha ra' garaa nin caywa'ha tu,
24 laasii ziahan daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih
cun rrehyi ra' guclaa'dzi ra' ba ñwa'ha ra' ba cohsa ra' nin
caywa'ha tu ri'ca nee ayi bwa'ha ra' ban; neezaa guclaa'dzi
ra' ba ñihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin cayihn tu per ayi bihn ra'
ban.

Xcweenta tuhbi bwiinn Samaria

25 Chi'chi gwasu'nchii tuhbi mwehsu nin ruluu'yi xlehyi
Moisehs gwagañi' ba loh Jesuhs laasii guclaa'dzi ba ñuche'h
ba la'h Jesuhs, rahbi ba:
—Daada, mwehsu; ¿xa ni'ca gu'nnahn tin guibahne'hn
Dxiohs llaa'n dxibaa' para tu'pazi?
26 Chi'chi rahbi Jesuhs loh mwehsu chi:
—¿Xa cañi' loh dxihtsi xteenn lehyi, xa ru'lda lu'hn?
27 Chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:
—Gaca nadzii'hi lu'h Dxiohs gaduhbi sto' lu'h cun gaduhbi
xalma lu'h, neezaa gaca nadzii'hi lu'h garaa lasaa' lu'h zigazi
nadzii'hi lu'h yi'h gahca.
28 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Naa xnehza nin guñi' lu'h; sidela guunn lu'h zi'chi zahpa
lu'h guelnabahan rii'.
29 Per guclaa'dzi mwehsu chi ñiñi' za'ca bwiinn pur la'h ba,
ni'chin nin gunaabadxyi'dxyi ba stuhbi loh Jesuhs, rahbi ba:
—¿Chyuucaxchi'h ni'ca naa ra' lasaa'hahn?
30 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Tuhbi bwiinn lahdxyi nu'h biria'h guihdxyi Jerusalehn
zee ba guihdxyi Jericoh. Loh zeezah ba biria'h nuhn guba'n
loh ba, gule'llu'hu ra' ba garaatii' nin zenee ba, hasta lahdxi
nin nahcu ba guele'llu'hu ra' ba, nee badi'hi goolpi ra' ba la'h
ba, basia'han ra' ba la'h ba zigazi nin guhchi, ziaa ra' chi'h ba.

31 Ya chi'chi gudii'dxi tuhbi bixohza lahdxyi nu'h, zee ba
neziuh chi. Ya chin bwa'ha ba na' bwiinn chi, talgu'nsi bica'n
ba gudii'dxi ba stuhbi lahdu rwaa' neziuh chi, zee chi'h ba.
32 Ya zi'chi gahcaza bwi'hnn tuhbi bwiinn levita, nin ruhnn
dzi'n la'n guido'. Chin badzihn ba hasta na' bwiinn chi,
talgu'nsi bica'n gahca ba stuhbi lahdu rwaa' neziuh ziga
bwi'hnn gahca nin gudii'dxi galoh, zee chi'h ba.
33 'Ya seguihdu na'hla gahca tuhbi bwiinnziitu nin naa
tuhbi bwiinn Samaria nin rzah biahja nezchi; chin biga'ha ba
hasta na' bwiinn chi, balahsa duxasto' ba la'h ba.
34 Chi'chi gwabiiga ba hasta na' bwiinn chi ya bwi'hnn
ba rramwehdxi guda'bi ba arcohl cun nsehchi tihxi bwiinn
chi cun batu'bi gahca ba veenda tihxi bwiinn chi gaduhbi
hasta gudxi'ldxyihdxyi ra' guba'n, chi'chi basadzi'ba ba la'h
ba xpuhrri'hn ba ya zeneechi'h ba la'h ba hasta nuu yuu' nin
rahlla, ya chin badzihn ra' ba ri'chi, batehta ba la'h ba tin
zenee ra' ba la'h ba la'ñuu'.
35 Ya chin barah gue'la, gule'he ba chiohpa mweeyi badi'hi
ba la'h bwiinn nin rnabwa' yuu' chi, rahbi ba: "Dxia'hannee
lu'h bwiinn rii' gaapa la'h lu'h ba, ya sidela ayi gaaldaa
mweeyisi rii' gadxiillihn gaaxtu nin guichi'hnru para la'h ba
chin gabia'gariin."
36 Chi'chi rahbi Jesuhs loh mwehsu nin ruluu'yi lehyi chi:
—Loh gadxioonn ra' bwiinn nin gudii'dxi nez guhta bwiinn
prohbi nin badi'hi goolpi ra' guba'n, ¿cuunn nin guntsii'hi la'h
ba zigazi nadzii'hi ba la'h gahca ba?
37 Chi'chi rahbi ba loh Jesuhs:
—Nin balahsasto' ñi'h.
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Gwah, zi'chipa'za guunn lu'h.

Jesuhs badzihn rwaa' yihdzi Marta cun María

38 Ya biria'h Jesuhs zezah Ñi'h neziuh nin zee guihdxyi
Jerusalehn. Chin badzihn Ñi'h tuhbi guihdxyi bi'tu'hn ri'chi
nuu tuhbi gunna'h nin laa Marta, talgu'nsi gunaaba bi guzee
Ñi'h yihdzi bi.
39 Nuuza tuhbi bwehldaa Marta nin laa María. Chin badz-
ihn Jesuhs, talgu'nsi guzohba María hasta zuu ñaa' Jesuhs tin
nuugaca'dxiahga bi garaa xchi'dxyi Ñi'h.
40 Ya Marta xigaaba ziahanchi'hzi guelwahw nuu bi
bie'chi'h María zohbasi cagaca'dxiahga nin cañi' Jesuhs.
Chi'chi gwabiiga Marta hasta rii ra' ba, chi'chi rahbi bi loh
Jesuhs:
—Daada, ¿tayi xi lligaaba cayuhnn lu'h pur nin cayuhnnee
bweeldahn na'h? Basia'han bi tuhsihn cayu'nnahn guel-
wahw. Guhdzi loh bi gacanee bi na'h.

41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:
—¡Ai Marta, Marta; xtsi'ndxi'hsi lu'h caasto' lu'h pur ruhnn lu'h ziahanan!
42 Per ayi gaann lu'h tuhbidxi'h sola nin mahzi lasahca nuu', naan guelrca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs. María la'bi gulii nin lasahca chi nen ayi chyu nin cwe'llu'hun loh bi.

11

Baluu'yi Jesuhs xa cwiidxyi-guinaaba ra' bwiinn Dxiohs (Mt. 6.9-15; 7.7-11)

1 Ya Tuhbi dxyih gudihdxyi-gunaaba Jesuhs Xtaada Dxiohs Ñi'h tuhbi lahta ya chin guya'loh gudihdxi-gunaaba Ñi'h chi'chi guñi' tuhbi xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h, rahbi ba:
—Daada, baluu'yi la'h nu xa gachidihdxi-gachinaaba nu Dxiohs ziga baluu'yi za Jwahn la'h ra' xpwiinn ba.
2 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Chin cwidxi-guinaaba tu Dxiohs, squii' guiñi' tu:
Xtaada nu nin rbweeza dxibaa', xclaa'dzi nu garaa ra' bwiinn guiñi' za'ca ziga lah lu'h;
xclaa'dziza nu gadzihn dxyih dxi' lu'h guinabwa' lu'h guidxyiyuh ziga rnabwa' lu'h dxibaa'.
3 Guillii-guillii guni'hi lu'h guehta guida'w nu,
4 gusia'pitii gahca lu'h xtuhlda nu nin rachigu'tii nu loh yu'bilu'h,
ziga naguu'dzisto' nu cun nin ruñihchi loh nu.
Neen ayi gusaa'n lu'h co'bañuh bwiinndxaaba la'h nu chin guiclaa'dzi ba sino que guhlda'h lu'h la'h nu loh ba.
5 Cun neezaa rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela chyuulla tuhbi tu nahpa tuhbi amihgu ya gadz-ihn ba yihdzi tu garoolda gue'la, nnah ba loh tu: "¿Tayi cwe'hedxi'hn lu'h chohnna pahn na'h,
6 gahwsi tuhbi xamihgu'hñin? Laasii zihtu ze' ba ni'chin ayi na'pahn xi gudi'hihn gahw ba."
7 Ya coma yi'h na'xgahsi lu'h cun llii'n ra' lu'h loh lu'hn, ya chin dxihn lu'h cañi' xamihgu lu'h chi, chi'chi gahbi lu'h: "Xi xclaa'dzi lu'h tin na'h la'n na'xgahsila cun llii'nra'n, ayi nuu chesti'hn guni'hihn nin guica'ha lu'h."
8 Ñaan loh tu, nicala ayi xi gudi'hi tu la'h ba pur naa ba xamihgu tu, per mejor chestii tu gudi'hi tu garaa nin rchi'hn ba tin ayi chezah guunn ba llahn la'h tu.
9 Zi'chi gahcaza ñaan loh tu: sidela chezah canaaba tu xiilla, zica'ha tun; sidela chezah cachi'hyi tu xiila zidxeela tun; sidela chezah cagasihdzi tu rwaa' xlee' bwiinn zixaala ra' ban chu'tii tun,

10 laasii chyuchi'hzi nin riazah rdxi'hn xiilla rdi'hi ra' bwi-
innan; nee chyuchi'hziza nin riazah cadxi'hyi xiilla rdxeela
ban; nee neezaa chyuchi'hziza nin riazah cagasihdzi rwaa'
lee', nahpa guire'h nin guixaalan tin chu'tii ban.
11 ’Sidela chyulla tuhbi tu guinaaba llii'n tu pan, ¿ta ziaalla
tu gudi'hi tu tuhbi taa'ha dxiah gahw bi? Ya sidela guinaaba
bi tuhbi bwehlda, ¿ta zialla tu gudi'hi tu tuhbi bwe'lda gahw
bi?
12 Ya sidela guinaaba bi tuhbi dzihtabwihdxi, ¿ta zialla tu
gudi'hi tuhbi llohbigwa' gahw bi? Guyaa, ayi bwiinn nin
ruhnn zi'chi.
13 Ya sidela la'h tu nin naa bwiinn duhlda rahca rudi'hi tu
cohsa za'ca llii'n tu, ¿xila'hxchi'h Xtaada tu nin nuu dxibaa'
ayi dxia'han gudi'hi Ñi'h Spíritu Saantu la'h ra' bwiinn nin
rnaaba Ñi'h ya zibweezaza Ñi'h sto' ra' ba?

Baca'chiah ra' bwiinn, bwinndxaaba rahcanee la'h Jesuhs
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

14 Ya guyuu' tuhbi bwiinn nin guyuu' bwiinndxaaba sto'
ñi'h, bia'han goopa ba ayi basaa'n bwiinndxaaba chi ñiñi'
ba. Ya babwe'he Jesuhs bwiinndxaaba chi lasto' ba. Ya chin
baria'h bwiinndxaaba chi sto' ba, bañi' ba; garaa bwiinn
badxyigaa' pur ni'chi.
15 Ya guyuu' nuhn bwiinn nin rahbi:
—Ndxi'hw rii' rahca rabwe'he bwiinndxaaba sto' ra' bwi-
inn laasii Belzebuu nin rnabwa' la'h ra' bwiinndxaaba cayah-
canee la'h ba.
16 Ya snuhn ra' ba gunaaba guunn Ñi'h tuhbi milahgru ziga
tuhbi sehn nin ze' llaa'ndxibaa' tin gwa'ha ra' ba gu guchii
Ñi'h naa Ñi'h Llii'n Dxiohs.
17 Per Jesuhs la'Ñi'h guhcabwa'la xi lligaaba cayuhnn ra' ba,
chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Chyuchi'hzi gubieerna nin rbahchixchih ra' partihdu
nahpa rbihyin; ya chyuuchi'hzi bwiinn nin rdxihldxyinee
lasaa' ñi'h nahpa rñihchiloh ra' bwiinn chi.
18 Ya sidela childxyinee Satanahs la'h bwiinndxaaba ra' nin
rnabwa' ba, ¿xalla guunn ru chi'h ba guinabwa' ba la'h ra'
ba? Mejor garia'h ba guelrnabwa' chi. Squii' rñaan loh tu
laasii ruu'yi tu rabwe'hehn bwiinndxaaba ra' sto' bwiinn cun
guelrahcanee xteenn Belzebuu.
19 Sidela zi'chi ñahca, ¿chyu cayahcanee chi'h la'h ra' bwiinn
loh tu nin rabwe'he bwiinndxaabara'? ¿Gu Belzebuu? Guyaa,
ayi la'h dxi'h ba. Ni'chin pwehda guiñi' ra' bwiinn chi loh tu
billi'n loh xigaaba tu.
20 Per sidela guchiin rabwe'hera'n bwiinndxaaba sto' ra'
bwiinn laasii cayahcanee Dxiohs na'h, ni'chin nugaluu'yiloh
ni'ca, la'dxyih badzihn guinabwa' Dxiohs guidxyiyuh.

21 ’Chin nuu tuhbi bwiinn nin ayi guinadxyi'bitii' tuhbi yuu'
nee nahpa ba blaaqui'hn nin rulaloh yihdzi ba tin ayi ñihchin,
22 per sidela gadzihn stuhbi nin mahzi ayi guidxyi'bi chi'chi
cwe'llu'hu ba xchi'ba bwiinn chi cun garaa nin nahpa ni'chi
guica'ha ban chi'zi ban. Zi'chi guunnee xquelrnabwa' Dxiohs
la'h xquelrnabwa' bwiinndxaaba.
23 Nuu bwiinn ra' nin ayi xclaa'dzi na'h mejor rdxyi'chinee
ra' ba na'h, ya nin ayi rahcanee na'h guidiaa'ha ra' bwiinn
nin guinabwa' Dxiohs, la'laga'h cabwe'hecaa ra' ba la'h ra' ba
loon tin gaca'ha bwiinndxaaba la'h ra' ba.
24 Rahbiza Jesuhs loh ra' ba:
—Chin raria'h bwiinndxaaba sto' tuhbi bwiinn, chi'chi
rca'nzaa ba lugahri bihdzi tin rdxi'hyi ba canehza guzi'laa'dzi
ba, ya rwa'hasi ba ayi rdxeelan, ruhnn ba lligaaba: “Mejor
gabia'gariin yiidzihn hasta baria'hn.”
25 Ya chin gubia'garii ba bwa'ha ba sto' bwiinn chi chuhla
biacan zigazi tuhbi yuu' nin biyo'ba la'n ñi'h.
26 Chi'chi chegalli'h ba zagahdzi bwiinndxaaba nin mahzi
rusa'cazii la'h bwiinn que ziga ruhnn ba, tin chu'tii ra' ba sto'
bwiinn chi, ya mahziru nalaasa guunnee ra' ba bwiinn chi
que ziga guhca ba galoh.

Riahxi ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs

27 Gaduhbi cañi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', guzo'baloh tuhbi
gunna'h nin nuu loh ra' bwiinn chi, cañi' ba jweersiroo', rahbi
ba:
—Dichohsa gunna'h nin gullahn yi'h cun bachioo' ba yi'h.
28 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Radiitsi naa ni'ca; dichohsa naa bwiinn nin ruca'dxiahga
nin rñi' Dxiohs cun guzo'badxiahga ra' ban.

Bwiinn ra' nin ayi riachiisto' Ñi'h gunaaba ra' ba guunn Jesuhs tuhbi sehn ziga milahgru

(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

29 Ya zeezah cagadiaa'ha ra' bwiinn gadiidxi Jesuhs, chi'chi
guza'loh cañi' Ñi'h, rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Prohbi la'h tu, dxyi'bi bwiinn xihn duxa tu, xclaa'dzi
tu gwa'ha tu milahgru ziga tuhbi sehn nin guluu'yi na'h
naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, per sola sehn xteenn
guehtu Jonahs daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs caachieempa
guni'hihn la'h tu.
30 La'h gahca ziga guhca Jonahs tuhbi sehn par bwiinn
guihdxyi Nínive, zi'chi gahca na'h, ziga naan Llii'n Dxiohs
nin naa ndxi'hw, gaca'hn ziga tuhbi sehn par bwiinn ra' nin
nabahan nnah.
31 Chin gadzihn dxyih nin guunn Dxiohs guelguxchisi loh
gaduhbi guidxyiyuh, chesuhnchii tuhbi naani'hn nin guhca

rreihna loh yuh ra' nez lahdu la'ngueeta tin guca'chiah ba
la'h ra' bwiinn nin rii guidxyiyuh nnah laasii la'h ba biria'h ba
zihtu duxa tin baca'dxiahga ba guelnaann xteenn Salomohn,
ya rii' zuu stuhbi bwiinn nin mahzi lasahca xchi'dxyi Ñi'h que
no Salomohn,
32 neezaa bwiinn chieempa xteenn guihdxyi Nínive cun
bwiinn ra' za nin nabahan nnah, chesuhnchii ra' ba chin gaca
jwiisi tin guca'chiah ra' ba la'h tu laasii biu'garii ra' ba loh
xquelña'ñih Dxiohs chin gwanee Jonahs xchi'dxyi Dxiohs loh
ra' ba, ya loh gahca tu zuu stuhbi bwiinn nin mahzi lasahca
que no Jonahs.

Cweenta xteenn bia'ñih
(Mt. 5.15; 6.22-23)

Rahbiza Jesuhs:
33 —Ayi tuhbi bwiinn nin guca'dxih tuhbi bia'ñih ya cu'la'n
ban llaa'n xlu'hn ba, o la'n tuhbi caja, sino que guza'bi ban
guiya' tin bwiinn ra' nin chu'tii ña'ñih gwa'ha ra' ba.
34 Bizloh bwiinn naa ziga tuhbi bia'ñih par gaduhbi tihxi ba,
ya sidela bizloh rwa'ha za'can, neezaa gaduhbi tihxi ba nuu
bia'ñih; per sidela bizloh ba rahcan, zi'chiza tihxi ba nuu loh
nacahyi.
35 Bwa'hadzi'tsi ayi dxiu'yi xpia'hañih lu'h tin ayi dxia'han
lu'h loh nacahyi.
36 Ya sidela gaduhbi tihxi lu'h ria'ñih, nin tuhbi lahta ayi
nacahyi, zahca gwa'ha za'ca lu'h garaatii' ziga la'n tuhbi yuu'
hasta caadxih tuhbi bia'ñih roo'.

Jesuhs ruca'chiah la'h fariseu ra' cun mwehsu ra' nin ru-
luu'yi xlehyi Moisehs
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

37 Chin guluhlla guñi' Jesuhs, guñi' tuhbi fariseu loh Ñi'h
chetahw Ñi'h tuhbi guelwahw rwaa' yihdzi ba. Ya chi'chi
gwah Ñi'h. Ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, chi'chi gudii'dxi Ñi'h
hasta zuu mweella.
38 Ya badxyigaa'loh fariseu chi laasii ayi gudxi'binaa Jesuhs
ziga naa costuumbre guunn ra' fariseu chi chin gahw ra' ba,
neezaa ruhnn gahca ra' ba lligaaba bwiinn za'ca ra' ba loh
Dxiohs laasii rdxi'binaa ra' ba.
39 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—La'h tu bwiinn fariseu rdxi'bi tu nez dihtsisi vahsu cun
plahtu ya nez la'n lasto' tu gwadxahchihpa guelguba'n cun
garaaloh lligaaba nin ruhnn tu.
40 ¡Bwiinn nahda ra'! ¿Tayi rahcabwa' tu? Bwiinn nin
ruhnncha'yi guihsu la'ba ruhnn ba dihtsin cun la'nan, ni'chin
nahpa chi'bi tu dihtsin nee cun la'nan.

41 Yannah gulcwe'he garaa lligaaba guba'n ca cun lligaaba
dxaaba nin nuu sto' tu, nee neezaa gulgahcanee la'h ra'
bwiinn nin ayi xi nahpatii' tin zi'chi garaa ra' cohsa gaca
nayaara'n para la'h tu.

42 ’Prohbi la'h tu bwiinn fariseu ra'. Cadxihlli tu loh Dxiohs
nin ruhnn tucahri guica'ha Ñi'h, hasta rdxihlli tu xiica ra'
cwa'ni'hn per pur ayi rahcanee tu la'h ra' bwiinn prohbi
neezaa ayi guinadzii'hi tu la'h Dxiohs ni'chin ayi runcweenta
tu xchi'dxyi lehyi nin mahzi lasahca. Nahpa chilli tu nin
ruhnn tucahri guica'ha Ñi'h neezaa snuhn ra' cohsa chi.

43 ’Prohbiza la'h tu bwiinn fariseu ra'. Xclaa'dzi tu puura
yahgaxiiyi za'ca nin rzohba ra' bwiinn lasahca la'n guido'
soobaa tu, nee xclaa'dzi tu garaa bwiinn gugahpa Dxiohs la'h
tu loh dxiaa' gaduhbi xquelnado' laa'dzi ra' ba.

44 ’Prohbiza la'h tu; naa tu zigazi ba' ra' nin ayiru guidxiin
caa na' nin ziaa-zie' bwiinn yihca ra' ñi'h, ya nin ayi gaann
ba cañin rdii'dxi ba, ya guyuu' xtuhlda ba laasii bazuhñaa' ba
yihca ba' ra' chi.

45 Chi'chi guñi' tuhbi mwehsu nin ruluu'yi lehyi, rahbi ba
loh Jesuhs:

—Daada mwehsu, chin rñi' lu'h dxyi'dxyi ra' ca neegah la'h
nu rñi'yah lu'h.

46 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¡Prohbiza la'h tu bwiinn nin ruluu'yi lehyi!, laasii rnabwa'
tu ni'chin rusaguhnn tu bwiinn ra' cohsa ra' nin nagahn duxa
nin naa ziga tuhbi cohsa naa'ha nin ayi rdxihpa bwen bwiinn,
ya la'h tu nin cun tuhbi bacwihnaa tu ayi rdxi' tun.

47 ’Prohbiza la'h tu laasii ruhnncha'yi tu xpa' ra' daada ra'
nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieempa, nee la'h gahca tu nin
naa llahga ra' bwiinn nin gudxiinn la'h ra' ba.

48 Ni'chin nin naannpa' tu xi guzahca ra' ba, riuu'sto' tu
dzi'n ra' nin bwi'hnn ra' guehtu xtatitaroo tu; la'h ra' ba
gudxiinn ra' ba bwiinn ra' nin guhchi, ya la'h tu ruhncha'yi
tu xpa' ra' ba.

49 ’Ni'chin nin guñi' Dxiohs, laasii rahcabwa' Ñi'h garaatii'
ya rahbi Ñi'h: “Zixe'hla'hn bwiinn ra' nin guiñi' xchi'dxyi'hn
cun neezaa pooxtla ra', ya bwiinn ra' zidxiinn ra' ba paaldaa
ra' ba ya snuhn ra' ba gusahcazii ra' ba.”

50 Loh ra' bwiinn nin nabahan nnah zinaaba Dxiohs chilli
ra' ba llerihn garaa daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs nin
gudxiinn ra' ba chin gurihxchih guidxyiyuh,

51 ya rihn nin billi'hi ra' chi rzohbalohon dez guehtu
Abel hasta guehtu Zacarías nin gudxiinn ra' ba galaayillee

laa'yitiaa'ha xteenn guido'roo'; guchiin nin rñi'n loh tu, Dxiohs gusadxihlli llerihn ra' ba la'h ra' bwiinn nin nabahan nnah.
52 'Prohbiza la'h tu nin ruluu'yi lehyi laasii la'hsi tu nahpa tu chiahyi rahcabwa' tu xa ta'h bwiinn loh duhlda ayiza nnaa tu guixaala tu rwaa' yuu' tin chu'tii tu xneziuh Dxiohs ya ayiza nnaa tu gudi'hi tu chiahyi chi la'h ra' bwiinn tin gaca chu'tii ra' ba loh xneziuh Dxiohs.
53 Chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, bidxyi'chinee ra' mwehsu cun fariseu ra' chi la'h Ñi'h, chi'chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi ra' ba ziahan dxyi'dxyi loh Ñi'h,
54 ya bwi'hnnee ra' ba la'h Ñi'h zi'chi tin ñiñi' Ñi'h xiica ra' cohsa dxaaba tin ñahpa ra' ba jweersi ñiñi'yah ra' ba la'h Ñi'h.

12

Baluu'yi Jesuhs cweenta xteenn levaduhra

1 Gaduhbi cañi' Ñi'h guza'loh cagadzihn pur mihyi ra' bwiinn hasta rreeldaa lasaa' ra' ba tantu ziahan ra' ba, chi'chi guza'loh cañi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi Ñi'h:
—Gulgahca nasiin tin ayi guica'ha tu xmohda ra' bwiinn fariseu, ziga ayi rzohbadxiahga ra' ba dxyi'dxyi gahca nin rñi' ra' ba,
2 laasii xiilla tuhbi cohsa nin guunn bwiinn rala'n nahpa rdxeelan ya xiilla dxyi'dxyi rala'n nahpa rihn bwiinnan,
3 nee garaa dxyi'dxyi nin rñi' bwiinn la'n gue'la nahpa zihn bwiinnan ya nin rñi' rala'n bwiinn ziga tuhbi yuu' ñie'w nahpa zibwihdxyidxiahan hasta guiya' yihca yuu'.

Chyu nahpa guidxyihbi bwiinn
(Mt. 10.28-31)

4 Rahbiza Jesuhs:
—Ñaan loh tu mihgu ra', ayi guidxyihbi tu bwiinn nin xclaa'dzi chiinn la'h tu tin chin la'tu guhchi, ayiru nuu xi gunnee ra' ba la'h tu,
5 per guiñaan loh tu chyu mahzi guidxyihbi tu: tuhbidxi'h sola Dxiohs mahzi gulguidxyihbi tin la'hdxi'h Ñi'h zaca guza'hla la'h tu gabihldxyi chin gahchi tu sidela ayi guzo'badxiahga tu xchi'dxyi Ñi'h. Nen guchiin nin rñi'n, gulchuu' guelrzaa' la'h Ñi'h.
6 La'tu naannla, rio'h chiohpa maani'hn pur chiohpa ga'yu, per ayi rbwe'hesto' Dxiohs la'h ra' ma nicala ayi guilasahca ra' ma guyahlli.
7 Hasta dxyichyihca tu la'ra'n nagaabala ya ni'chin ayi guidxyihbi tu tin la'h tu mahziru lasahca tu loh ziahan ra' maani'hn.

Nin riu'nbwa' ra' la'h Jesuhs nez loh ra' bwiinn
(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Neezaa rahbi Jesuhs:

—Ñaan loh tu, garaa ra' nin guiñi' nez loh ra' bwiinn: "Nu'bwa'n la'h Jesuhs laasii naan xpwiinn Ñi'h", na'hza nin naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw guiñi'n loh ra' xaanjla Dxiohs: "Nu'nbwa'n bwiinn ca laasii la'h ba naa ba xpwii'nnahn";

9 ya nin rñi' nez loh ra' bwiinn: "Ayi nu'nbwa'n Jesuhs laasii ayi xclaa'dzihn gaca'hn xpwiinn ba", zi'chi gahcaza na'h guiñi'n loh ra' xaanjla Dxiohs: "Ayi nu'nbwa'n bwiinn ca laasii ayi gunnah ba ñahca ba xpwii'nnahn."

10 Na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ya guxe'hla Xpaa'n na'h loh guidxyiyuh, ya chyuchi'hzi nin guiñi'yah na'h zusia'ldasto' Xpaa'n xtuhlda bwiinn chi; per sidela ni'chi guiñi'yah la'h Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, ayi dxia'ldatii' sto' Xpaa'n xtuhlda bwiinn chi.

11 Chin chenee ra' ba la'h tu nezloh ra' bwiinn guido' o nezloh ra' guxchiisi nin rnabwa' tin guca'chiah ra' ba la'h tu saca nin riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, ayi xi lligaaba guunn tu xa gusia'garii tu dxyi'dxyi,

12 tin chin gadzihn hohra nin guiñi' tu, la'Spíritu Saantu guluu'yi xa gusia'garii tu dxyi'dxyi loh ra' ba.

Rusiaaba guelnaza'ca la'h bwiinn loh duhlda

13 Ya tuhbi bwiinn nin dxa'ga loh ra' bwiinn ziahan chi rahbi loh Jesuhs:

—Mwehsu, guhdzi loh bwi'tsihn guni'hi bi garoolda bien nin basia'hannee xpaa'n la'h bi guica'hahn.

14 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:

—Per ndxi'hw, ¿chyuulla gulii lu'h na'h gu'nnahn guel guxchiisi xcweenta tu nee chi'zi gahcan xixteenn tu?

15 Rahbi gahca Jesuhs loh ra' ba:

—La'h gahca tu gulgahca nasiin ayi chu'gui'w tu gaapa tu ziahan ra' cohsa za'ca nin nuu guidxyiyuh.

16 Ya seguihdu gule'he Jesuhs tuhbi cweenta loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Guyuu' tuhbi bwiinn gohpa ba ziahan cohsa za'ca ya guyuu' tuhbi dxyih guhca duxa xquiña'h ba.

17 Chi'chi guza'loh ruhnn ba lligaaba nasto' ba: "¡Laaxchimma na'h na'pahn ziahan xica cohsa!; nnah ayi na'pahn canehz cwii xñiizahn."

18 Talgu'nsi bwi'hnnlaga'h ba lligaaba: "La'n guhcabwa' xa gu'nnahn nnah; gutsiiyihn yihdzi bi'tu'hna'hn tin dxyuun guroo'ñihn ya la'n chi cu'cha'yi'hn garaa xli'hna'hn cun garaa nin na'pahn.

19 Ya chin gu'nnahn gahn gaca ni'chi, zaca guuyidxyi'dxyi
tuhsihn: Bayinnah la'lu'h nahpa ziahan cohsa para ziahan
yihza, guzi'laa'dzi lu'h gahw za'ca lu'h guee lu'h vihnnu
dxiahxi lu'h."
20 Chi'chi rahbi Dxiohs loh ba: "¡Bwiinn nahda! Nnahgue'la
gahca gachi lu'h gabwiidxyihn xaalma lu'h ya garaa nin
nahpa lu'h ¿chyuulla guica'ha ra' chi'hn?"
21 Zi'chichi'hzi rzahca bwiinn ra' nin rbahchicwa'h xquel-
naza'ca Ñi'h loh guidxyiyuh rii' ya nin Dxiohs ayi ruhnn
cweenta ra' ba, per zi'chi gahcaza par nez loh Dxiohs ayi
guinacweenta ra' ba, prohbizii-prohbilaasa ra' ba.

Rahcanee Dxiohs lliin ra' Ñi'h
(Mt. 6.19-21)

22 Chi'chi guñi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h:
—Ni'chin nin rñi'n loh tu, ayi xi guelrzaa' chuu tu pur nin
gahw tu para guibahan tu cun lahdxi nin gacu tu,
23 tin xquelnabahan bwiinn mahzi lasahca que ziga nin
rahw ra' ba; ya tihxi ba mahziza lasahca que ziga lahdxi nin
rahcu ba.
24 Gulgui'hnn lligaaba biahchi ra' xa loh nabahan ra' ma
ayi raa'n ra' ma ayiza ruchah ra' ma yuu'ñihza ziga ruhnn tu
ayiza nahpa ra' ma ca cu'cha'yi ra' ma llooba, per nicala ayi
xi nahpa ra' ma Dxiohs gahca rudi'hi nin rahw ra' ma cun nin
ree' ra' ma; zi'chilla la'h tu ¿tayi ruhnn tu lligaaba mahziru
lasahca tu nez loh Dxiohs que maani'hn ra'? Guyaa mahziru
lasahca tu que ziga la'h ra' ma.
25 ¿Ta nasto' tu pur riuu' tu guelrzaa' zahca chyooru tu ziga
za garoolda metru?
26 Sidela rgu'bwa' tu nin tuhbi cohsa bi'tu'hn ayi guunn
tu gahn gaca, ¿xixnaa chi'h riuu' tu guelrzaa' guunn tu tuhbi
cohsa roo'?
27 Gulgui'hnn lligaaba dxia' billiiga ra' xa rroo'ra'n. Ayi
ruhnnra'n dzi'n ayiza rdxihba ra'n lahdxi, ni'chin rñaan loh
tu nin rrehyi Salomohn nicala ziahanroo' cohsa ra' gohpa ba
per ayi guhtatii' ba lahdxi za'ca ziga rzucha'yi dxia' ra' chi.
28 Sidela zi'chi ruhnncha'yi Dxiohs dxia' nagaa' joosca ra'
nin rii loh dahan nnah ya guillii gwa'ha ban la'ngubihdzila
chi'chi guca'dxih ra' ban, ni'chin nnah gulgahcabwa' la'h tu
mahzi lasahca tu que dxia' ra' chi ni'chin nahpa guni'hi Ñi'h
nin gahcu tu, ¡bwiinn ra' nin zee-ze' loh xigaaba ra' ñi'h!
29 Ni'chin nin rñi'n ayi ruzu'hyi yihca tu cun lligaaba xa
guidxeela nin gahw tu nin guee tu,
30 tin bwiinn guidxyiyuh lligaaba chi'hzi nin xa guidxeela
ra' ba nin gahw ra' ba nin guee ra' ba cun nin gacu ra' ba riuu'

ra' ba, per Xtaada nu'h nin nuu dxibaa' la'Ñi'h naannla cuun
nin xchi'hn tu;
31 ni'chin gulgadxi'hyisi loh xquel rnabwa' Dxiohs nen
gulgaca'dxiahga gahca xchi'dxyi Ñi'h, naannca Ñi'h guluu'yi
Ñi'h garaa nin xchi'hn tu par guibahannee tu.

Guelnaza'ca nin nuu dxibaa'

32 Rahbiza Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu nin naa xi'hyira'n ayi guidxyihbi tu pur nin
naa tu gulliaa', tin la'h tu naa tu nin gulii Dxiohs guunn tu
guelguxchiisi pur xquelrnabwa' Ñi'h.
33 Gulgatoo' xixteenn tu nin nahpa tu, gulgadi'hin la'h
bwiinn nin ayi xi nahpa, tin zi'chi guunn tu tuhbi buuxa
nin ayi dxiuullatii' tin chuu guelnaza'ca la'nan llaa'ndxibaa'
hasta ayi chyu guba'n nuu nin maan nin rahw lahdxi ayi
chuutii',
34 laasii hastasi naann tu chuu xquelnaza'ca tu, ri'chisiza
naann tu chuu sto' tu.

Nahpa gacanasiin tu

35 Rahbiza Ñi'h loh ra' ba:
—Gulgahca nasiin, nee banahcu xahba tu ayi gusaa'nza tu
dxiu'yi xpie'ñih tu ñaa' tu;
36 gulgui'hnn ziga mooza ra' nin cabweeza guibia'garii
xpallwaa'n ñi'h nin zee tuhbi saa' tin chin gusihdzi ba
rwaa'lee' talgu'nsi guillaalan dxiu'garii ba.
37 Dxiahxi mooza ra' chi sidela zi'chi guunn ra' ba chin
guibia'garii xpallwaa'n ra' ba nen guchiin nin rñi'n loh tu,
la'h gahca xpalwaa'n ra' ba chi gacu ba lahdxi ziga xahba
gahca xmooza ba, ya la'hgahca ba cwachi ba mooza ra' chi
loh mweella tin gudi'hi ba xi gahw ra' ba.
38 Ya sidela gadzihn ba garoolda gue'la o gucahyiroozi
gwa'ha ba la' ra' xmooza ba riisiinla cabweeza ra' ba la'h ba,
ya chi'chi dxiahxi duxa mooza ra' chi.
39 Ya la'h tu gulgahcabwa' nin rñi'n loh tu, sidela ñahcabwa'
ballwaa'n xteenn tuhbi yuu' xohra ñahdzihn tuhbi nin ruhnn
guba'n, pwehda ayi ñusaa'n ba ñu'tii guba'n chi yihdzi ba
ñibaa'n ba.
40 Ya zi'chi gahca la'h tu gulgahca nasiin, laasii hohra nin
ayi nuu tu lligaaba gadzihna'hn hohrachi gadzihna'hn ziga
naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.

Tuhbi mooza dxaaba
(Mt. 24.45-51)

41 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pehdru loh Ñi'h, rahbi ba:
—Daada, ¿ta lohsi nu ruu'yidxyi'dxyi lu'h cweenta ra' ca o
nee loh garaa ra' bwiinn?
42 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Chyuni'ca naa tuhbi mooza za'ca, tuhbi mooza nasiin nin rusia'hannee xpallwaa'n Ñi'h nuhn xmooza ba tin gudi'hi ba xi gahw ra' ba chin rahlda hohra?

43 Dxiahxi duxa mooza chi sidela rga'ha cayuhnn ba chin gabia'garii xpallwaa'n ba.

44 Guchiin nin cañi'n loh tu, zusia'hannee ballwaa'n chi garaa nin nahpa ba la'h mooza za'ca chi tin guinabwa' ban.

45 Per sidela guunn mooza chi lligaaba la'n lasto' ba: "Zahcata'h guibia'garii xpallwaa'na'hn", talgu'nsi soobaaloh ba gahwxa'ta ba, guee ba, suhdzi ba;

46 ya ballwaa'n chi gabia'garii ba tuhbi dxih nin ayi cabweeza ba la'h ba, hohra nin ayi guunn ba lligaaba gadzihn ba, chi'chisihn zuhnn ba tuhbi caxchihgu roo' la'h ba zuchielda ba tuhbi du'h dihtsi ba chi'chi zinabwa' ba gadxa'ga ba loh ra' bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs.

47 'Ya mooza nin naann xi xclaa'dzi xpallwaa'n ba gaca per ayi rzuhsiin ba ayiza ruzo'badxiahga ba xchi'dxyi ba nahpa guirehlda ba paaldaa cwaarta,

48 ya mooza nin ayi gaann xi xclaa'dzi xpallwaa'n ba gaca ya bwi'hnn ba cohsa ra' nin ayi biu'sto' xpallwaa'n ba, gulliaa' caxchihgu gaca ba gulliaa' za cwaarta guicahyahga ba. Bwiinn ra' nin mahzi rudi'hi Dxiohs xiilla cohsa nahpa gusia'garii ra' ban cun llii'nan, ya bwiinn nin rudi'hi Ñi'h ziahan cohsa ziahanrun nahpa gusia'garii ra' ba.

Rtaa'ha Jesuhs bwiinn loh lasaa' ra' ba
(Mt. 10.34-36)

49 Rahbiza Jesuhs:

—Na'h bie'ldahn tin guca'dxiin guidxyiyuh rii'; ¡ojla'h cayahcalan!,

50 tin na'h nahpa zachi'hn, sacazii duxa'hn pur xtuhlda garaa bwiinn guidxyiyuh. Ni'chi naa ziga tuhbi guelgusacazii xlawaa'ha guelrrohbañihsa, ya ziahan lligaaba ru'nnahn tin cha'lohon.

51 ¿Ta ruhnn tu lligaaba guelrbahchidxyiisto' ze'ldane'hn loh guidxyiyuh? Rñaan loh tu ayi ni'chidxi'hn sino que bie'ldahn tin gutaa'ha ra'n bwiinn loh lasaa' ra' ba,

52 laasii deznnah zilaa'ha lasaa' tuhbi jwamihyi bwiinn; loh ga'yu ra' ba zidxyi'chinee chohnna ra' ba la'h chiohpa ra' ba per la'h chiohpa ra' ba chi zidxyi'chinee za la'h chohnna ra' ba.

53 Zilaa'ha lasaa' ra' ba; zidxyi'chinee daada la'h llii'nga'n ba ya llii'nga'n ba zidxyi'chinee za la'h ba; zi'chi gahcaza naan ra' zidxyi'chinee ba llii'ndxa'pa ba ya llii'ndxa'pa ba zidxyi'chineezaa la'h ba. Zi'chi gahca nanswehgra

zidxyi'chinee ba xguyihdzi ba neezaa xguyihdzi ba zidxyi'chineezaa la'h ba.

Sehn ra' xteenn chieempa
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

54 Guñi'za Jesuhs loh ra' bwiinn ziahan chi, rahbi Ñi'h:
—Chin rwa'ha tu riahsa xcahyi nez lahdu nin ria'zi gubihdxyi, chi'chi rahbi tu: "Bayinnahsihn la'ñihsadxiah dxiaaba", nee zi'chi rahca;
55 ya chin ri' bwih nez lahdu la'ngueeta, chi'chi rahbi tu: "Bayinnahsihn, nalda'h gaca", nee zi'chi rahca.
56 ¡Bwiinn nahda ra'!, la'tu naann xa rza'loh sehn ra' nin nuu guidxyiyuh cun llaa'ndxibaa', ya ¿xixnaa ayi rahcabwa' tu xa rza'loh chieempa ra' nin dxuu nu'h nnah?

Basia'ldasto' lu'h cun bwiinn ra' nin rdxyi'chinee yi'h
(Mt. 5.25-26)

57 Rahbiza Ñi'h loh ra' ba:
—¿Xixnaa ayi rahcabwa' tu cuun nin guiga'ha guunn tu?,
58 laasii sidela chyuulla chetachi xquelchiah tu loh guxchiisi, ya gaduhbi nin zenee ba yi'h para rwaa' jusgahdu basia'lda dxyi'dxyi cun la'h ba loh neziuhgah tin ayi gadzihnnee ba yi'h loh ra' guxchiisi laasii guxchiisi ra' chi zuti'dxi ra' ba yi'h loh ra' guixa'ga, ya guixa'ga ra' chi gusie'w ra' ba yi'h la'n lahtsidxi'ba.
59 Per rñaan loh lu'h, ayi garia'h lu'h la'n lahtsidxi'ba chi hasta gusaa' lu'h chilli lu'h garaa nin bwi'hnn lu'h, chi'chiyi guta'h ra' ba yi'h.

13

Nahpa gucha'h ra' bwiinn ziga nabahan ra' ba tin guibahanxnehza ra' ba loh Dxiohs

1 Hohrchi gahca gwabiiga nuhn bwiinn ra' loh Jesuhs tin gwaguihtsi ra' ba xcweenta paaldaa bwiinn Galilea nin gudxiinn Pilahtu la'n guido' ya bagu'chi Pilahtu llerihn nin guhchi ra' chi cun llerihn ra' ñimahla nin gwanee ra' ba ziga guhn loh Dxiohs.
2 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta ruhnn tu lligaaba zi'chi guzahca bwiinn Galilea ra' chi laasii mahzi guyuu' xtuhlda ra' ba loh bwiinn lahdxyi ra' ba?
3 Ñaan loh tu, ayi gaca zi'chi. Per sidela ayi gusagu'dzi sto' tu loh Dxiohs zi'chi gahca saca garaa tu.
4 Ya xcweenta tsi'ñu bichohnna bwiinn ra' nin guhchi chin gubihxi torre nin laa Siloeh yihca ra' ba, ¿ta ruhnn tu lligaaba guyuu'ru xtuhlda ra' ba que bwiinn nin rii guihdxyi Jerusalehn?

5 Ñaan loh tu, ayiza gaca zi'chi, per sidela ayi gucha'h tu ziga
nabahan tu zuñihchi gahcaza tu.

Cweenta xteenn tuhbi yahga ñiigu

6 Chi'chi guza'loh bwii'yidxyi'dxyinee Jesuhs la'h ra' ba
tuhbi cweenta, rahbi Ñi'h:
—Guyuu' tuhbi daada bwi'hnnbiñih ba tuhbi llaan yah-
gañiigu loh xuh ba, ya guyuu' tuhbi dxyih gwaguia'ha ba gu
nuu xi ñiigu caa lohon, ya chin badzihn ba bwa'ha ba ayi xi
caatii' lohon,
7 chi'chi rahbi ba loh bwiinn nin rahpa ri'chi: "Bwa'ha,
guhca chohnna yihza rie'ldaguia'han gu nuu xi ñiigu xcah loh
yahga rii', per nin guduhvehsa nagahdxi guidxeela'hn nin
tuhbin. Mejor guta'dxuñin, ¿xixgahn cabwe'hesin xjweersi loh
xuun?"
8 Chi'chi guñi' bwiinn nin rahpa ri'chi, rahbi ba: "Daada,
basaa'nan luulchima stuhbi yihza rii' tin la'n gusalda'h yuh
nin nuu llaa'nan cwaachi gahcan xquii' man
9 tin guidia'ha nu'h tayi xi ñinahxi guicah lohon yihza ze' ya
sidela ayi xi guicah gahca lohon chi'chi guita'dxuñin."

Basiaca Jesuhs tuhbi gunna'h dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn

10 Ya tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel ca-
gasi'dxi Jesuhs la'n tuhbi guido'.
11 Ri'chi zuu tuhbi gunna'h nin rahcallu'hu naala tsi'ñu
bichohnna yihza laasii nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' ba nin
bwi'hnn poompa dihtsi ba ayi nuu ganchii'hin.
12 Chin bwa'ha Jesuhs loh ba, gudihdxyi Ñi'h la'h ba, rahbi
Ñi'h loh ba:
—Gunna'h, la'gueldxyihdxyi nin rahca lu'h basaa'n yi'h.
13 Chin badzii'banaa Ñi'h yihca gunna'h chi lwehgusi
banchii dihtsi ba, chi'chi guza'loh cañi' ba xa chuhla naa
Dxiohs.
14 Per daada nin rnabwa' guido' chi bidxyi'chi ba laasii
basiaca Jesuhs la'h gunna'h chi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra'
bwiinn, ni'chin guza'loh bwii'yidxyi'dxyi ba loh ra' bwiinn,
rahbi ba:
—Xo'pa dxyih zahca guunn bwiinn dzi'n; la'n dxyih ra' chi
dxi' tu tin dxiaca tu, per dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn ayi
dxi' tu tin ayi rahca dzi'n dxyih chi.
15 Chi'chi guñi' Jesuhs loh ba, rahbi Ñi'h:
—¡Bwiinn rusagui'hi bwiinn! Sidela chyuulla tuhbi tu
nahpa tuhbi guunn o tuhbi buhrra nee rdxahga ma ñihsa,
¿tayichi'h guixaachi tu ma chegaguee tu ma ñihsa dxyih nin
ruzi'laa'dzi bwiinn ra'?,
16 ya gunna'h rii' naa llahga guehtu Abrahn guhcala tsi'ñu
bichohnna yihza nuuchi'bidu'h bwiinndxaaba la'h ba loh

gueldxyihdxyi. ¿Tayi naadxi'h bwen ta'h ba loh bwiinndx-
aaba nicala dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn ra' tin guzi'laa'dziza
ba?
17 Ya chin guhdzi Jesuhs zi'chi, bazi'xtuhyi ra' nin
rdxyi'chinee la'h Ñi'h, ya snuhn ra' bwiinn riahxi ra' ba
pur garaa cohsaroo' nin cayuhnn Jesuhs pur la'h ra' ba.

Cweenta xteenn bwii'dzi mortahsa
(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

18 Neezaa guñi' Jesuhs, rahbi Ñi'h:
—¿Cuun nin rñah ziga rñah xquelrnabwa' xteenn Dxiohs
nee cun cuun nin guiga'ha gucha'gabwa'ñin?
19 Naann ziga tubi bwii'dzi mortahsa nin ruhnn biñih tubi
ndxi'hw loh xtahan ba, ya rtahnan rahcan tubi yahgaroo', ya
llii'dzin ruhnn ra' maani'hn xpichiehza ra' ma.

Cweenta xteenn levadura

20 Neezaa guñi' Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¿Xila'h cun guunn garoopa xquelrnabwa' Dxiohs?
21 Naan ziga levadura nin gugu'chinaa tuhbi gunna'h loh
chohnna madxihdu harihn, ya levadura chi nahpa gusadxi-
hin cohba chi.

Cweenta xteenn rwaa' pweerta nin nade'he
(Mt. 7.13-14, 21-23)

22 Zee Jesuhs tuhbi neziuh nin zee Jerusalehn, ya gaduhbi
nin zeedii'dxi Ñi'h paaldaa guihdxyi ra' cun rraandxu ra',
baluu'yi Ñi'h bwiinn ra'.
23 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi tuhbi bwiinn chi loh Ñi'h, rahbi
ba:
—Daada, ¿ta gulliaa'yi'hn naa ra' bwiinn nin cala'h loh
xtuhlda ra' ñi'h?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
24 —Gulgui'hnn jweersi chu'tii tu nez rwaa' pweerta
bi'tu'hn galoh tu tin dxyi'bi ziahanroo' bwiinn riclaa'dzi
chu'tii ra' ban per ayi guunn ra' ba gahn chu'tii ra' ba.
25 Ya snuhnsi rahca gusie'w bwiinn nin naa yihdzi Ñi'h
rwaa' yuu' chi ya ayiru nuu canehz tiidxi tu, zia'han tu dihtsi
yuu'. Chi'chi soobaaloh gusihdzi tu rwaa' pweerta guiñi' tu
loh ba: “Daada, guxaala rwaa'yihdzi lu'h tin guidxu'tii nun”,
chi'chi guiñi' ba nnaa ba loh tu: “Ayi ga'nnahn chyu bwiinn
tu.”
26 Chi'chi sa'loh guiñi' tu, gahbi tu loh ba: “Bidxuunee nu,
bida'wnee nu, bidwaanee nu yi'h, nee basi'dxi gahca lu'h la'h
nu nez loh xneziuh ra' nu.”
27 Chi'chi ziñi' ba loh tu: “Per ñaan loh tu, ayi
nu'nbwa'tii'hihn la'h tu; mejor guldxiaa garaa tu laasii la'h
tu nin ruhnn ganaalla dzi'n dxaaba ra'.”

28 Chi'chi gu'n tu cun hasta loh lahyi tu guichihchi taantu
nalaasa nin saca tu chin gwa'ha tu xpwiinn chieemparoo' tu
ziga guehtu Abrahn, guehtu Isaac, guehtu Jacobo cun garaa
guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs nuu gahca ra' ba
loh xquelrnabwa' Dxiohs llaa'ndxibaa' per la'h tu ayi gaca
chu'tii tu.
29 Chi'chi gaca gadzihn ziahan bwinziitu ra' nin dxi' nez
lahdu dahan dxiaa', nez lahdu ñaa'gueeta, nez lahdu rtahn
gubihdxyi cun nez lahdu nin ria'zi gubihdxyi tin chu'tii ra' ba
loh xquelrnabwa' Dxiohs llaa'ndxibaa'. Ri'chi zizohba ra' ba
loh mweella.
30 Per nuu ra' nin ruhnn lligaaba gulliaa' lasahca ra' ba
nnah per chi'chi zacalasahca duxaru ra' ba, nuuza ra' nin
ruhnn lligaaba lasahca duxa ra'ba nnah ya loh guelrnabwa'
chi ayi xi gacalasahcatii' ra' ba.

Bi'n Jesuhs pur xcweenta guihdxyi Jerusalehn
(Mt. 23.37-39)

31 Dxyih chi gahca rahbi ra' nuhn fariseu loh Jesuhs:
—Baria'h rii', bwaa; tin Herodes xclaa'dzi gadxiinn yi'h.
32 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Guldxiaa tin gulgahbi loh bwiinn rusagui'hi bwiinn chi:
"Bwa'ha, nnadxyih cun guillii gabwe'hehn bwiinndxaaba ra'
nin nuu sto' bwiinn ra' neezaa nin rahcallu'hu ra' gusia'cahn
hasta yiidxyii gu'nnahn gahn."
33 Per nnah nahpa cheza'hn xneziuun nnadxyih cun guil-
lii laasii ayi gaca gachi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs
caachi'hzi stuhbi guihdxyi sino que bwe'zi tuhbidxi'h gui-
hdxyi Jerusalehn.
34 ¡Prohbiza la'h tu bwiinn Jerusalehn ra'! Rdxiinn tu daada
ra' nin ze'gañi' xchi'dxyi Dxiohs lahdxyi tu neezaa rusi-
hdzidxiah tu yihca bwiinn ra' nin rxe'hla Dxiohs loh tu, tin
gachi ra' ba. Ziahan bwelta guclaa'dzihn ñutiaa'hahn la'h tu
ziga rutiaa'ha dxiidxi cuuca llii'ni'hn ma tin raguu'la'nxihyi
ma la'h ra' llii'n ma, per ayi guclaa'dzi tu bwen ñuhnn Dxiohs
pur la'h tu zi'chi.
35 Gulguia'ha nnah dxia'handa'tsizi xquido'roo tu, nen
xñaxgaa'hn loh tu, ayiru gabia'garii gwa'ha tu loon hastayi
chin gadzihn dxyih nin gahbi tu: "Zuxchilli Dxiohs guun-
ntaa'yi Ñi'h yihca bwiinn nin dxi' guinabwa' la'h nu'h pur
xcweenta Dxiohs."

14

Basiaca Jesuhs tuhbi bwiinn nin gadxadxih

1 Chin guhlda tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
gwatahw Jesuhs guelwahw rwaa' yihdzi tuhbi bwiinn nin

rnabwa' loh fariseu ra', cagata'tsisi nuhn fariseu guidia'han
xi guunn Jesuhs,
2 laasii nezloh Jesuhs zuu tuhbi daada nin nuu dxih gaduh-
bitii' tihxi ñi'h.
3 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' bwiinn nin ru-
luu'yi lehyi neezaa loh ra' fariseu, rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Ta zaca gusia'cahn tuhbi bwiinn nin rahcallu'hu dxyih
nin ruzi'laa'dzi bwiinn o ayi gacan?
4 Per la'h ra' ba dxyiitii' gurih ra' ba cun bada'wsi rwaa'
ra' ba. Chi'chi guca'ha Jesuhs bwiinn nin rahcallu'hu chi,
basiaca Ñi'h la'h ba, gunabwa' gahca Ñi'h biu'nehza ba ziaa
ba.
5 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' fariseu:
—Sidela chyuulla tuhbi tu nahpa tuhbi buhrra o tuhbi
guun, ya dxiaaba ma la'n tuhbi bizee, ¿tayi gabwe'hechi'h tu
ma dxyih chi gahca, nicala naan tuhbi dxyih nin rzi'laa'dzi
bwiinn?
6 Chi'chi ayi guhca ñusia'garii ra' ba dxyi'dxyi loh Ñi'h, ya
cun dxyiitii' babwih ra' ba.

Bwiinn ra' nin bidu'hun ra' guzee saa'

7 Caywa'hasi Jesuhs xa riu'sto' ra' bwiinn rbwii ra' ba
yagaxiyi za'ca tin cwii ra' ba cwee' ra' bwiinnlasahca, chi'chi
gule'he Ñi'h tuhbi cweenta loh ra' ba nin ruluu'yi, rahbi Ñi'h:
8 —Chin guidu'hun lu'h chee lu'h tuhbi saa' ayi guunn lu'h
pur soobaa lu'h loh yagaxiyi za'ca, tin ayi nagah snuhnsi
la'stuhbi nin mahzi lasahca que no yi'h la'gadzihn;
9 chi'chi dxie'biiga bwiinn nin baguhn yi'h zee lu'h saa'
nnaa ba loh lu'h: "Badi'hi yagaxiyi ca soobaa bwiinn rii'",
ya chi'chi gazi'xtuhyi lu'h chesoobaa lu'h luulchima yagaxiyi
nin zuu rwaa' jwehra.
10 Mahziru bwen, chin guidu'hun lu'h guzee lu'h tuhbi
saa', soobaa lu'h tuhbi yagaxiyi nin zuu luulchimatii' tin chin
gadzihn bwiinn nin gudihdxyi yi'h zee lu'h saa', nnaa ba loh
lu'h: "Xamihgu'hn nezii gudii'dxi sobanee lu'h bwiinn ra' rii'
tin yagaxiyi rii' nin mahzi lasahca." Ya zi'chi gacalasahca lu'h
loh ra' bwiinn nin rii loh mweella,
11 tin bwiinn nin rdxi'hyi xa gacalasahca ba mejor
razi'xtuhyi ba delaanta loh ra' bwiinn, ya bwiinn nado'laa'dzi
nahpa rahcalasahcaru ba nezloh ra' bwiinn.
12 Rahbiza Ñi'h loh bwiinn nin baguhn la'h Ñi'h zee Ñi'h
saa':
—Chin nuu lu'h lligaaba guunn lu'h tuhbi guelwahw za'ca,
ayi gaguhn lu'h nin rcha'ga lu'h nin bwihtsi lu'h nin lasaa'
lu'h nin xpisihn lu'h nin rricu tin ayi la'ra'ba guibia'garii

cwiidxyi ra' ba yi'h chetahw lu'h guelwahw yihdzi ra' ba, ya
nin bagaa'da lu'h galoh la'ngahlla gahca.
13 Mahzi bwen chin guunn lu'h tuhbi guelwahw za'ca
gaguhn lu'h bwiinn dxyihdxyi cun bwiinn nin rahca loh Ñi'h,
14 tin zi'chi dxiahxi Dxiohs laasii ayi nuu gadxilli bwiinn ra'
chi nin gudahw ra' ba loh lu'h per Dxiohs gahca gadxillin chin
gabia'garii gabahan bwiinn za'ca nin guhchi.

Xcweenta tuhbi lañihroo'

15 Chin gudii'dxi dxiahga tuhbi nin zohba loh mweella,
chi'chi rahbi ba loh Jesuhs:
—Dxiahxi duxa ra' bwiinn nin cwih ra' gahw loh mweella
chin gaca lañih hasta rnabwa' Dxiohs.
16 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guyuu' tuhbi daada bwi'hnn ba tuhbi lañihroo' rwaa'
yihdzi ba, chi'chi gunabwa' ba bidu'hun ziahan bwiinn nin
ñatahw ra' guelwahw rwaa' yihdzi ba,
17 ya chin biga'ha hohra nin gahw ra' ba, chi'chi guxe'hla
daada chi tuhbi xmooza ba gwaca'ha la'h ra' bwiinn nin
bidu'hun ra' chi tin guzeetahw ra' ba, ya chin badzihn ba loh
nin bidu'hun ra' chi chetahw chi'chi rahbi ba: "Gulcho'ho
la'garaatii' naaliistula."
18 Chi'chi guza'loh guñi' cada tuhbigah ra' ba rahbi ra' ba ayi
nuu chee ra' ba, tuhbi ba rahbi: "Gue'du guzi'n tuhbi taa'ha
loh yuh, nnah nahpa chaguia'hañin rna'ba'hn ayi guidxyi'chi
lu'h pur ayi sa'hn",
19 ya stuhbi ba rahbi: "Gue'dugah guzi'n ga'yu nehza
guun yannah nahpa chegui'hnnanma prehba, ni'chin ayi
nuu sa'hn",
20 ya stuhbi ba rahbi: "Gue'dugah bachinaa'hahn, ni'chin
ayi nuu sa'hn."
21 Ya chin babia'garii mooza chi, baganee bi rsohn chi loh
xpallwa'n bi nin guxe'hla la'h bi, talgu'nsi bidxyi'chi duxa
daada nin rnabwa' chi, chi'chi rahbilaga'h ba loh xmooza
ba chi: "Carrih gwala'h nez loh neziuhroo' nez loh neziuh
de'he lahda guihdxyi tin dxie'nee lu'h bwiinn prohbi, bwiinn
cwee', bwiinn liinguu, cun bwiinn nin rahca loh ñi'h tin
dxie'tahwnee ra' ba la'h nu'h."
22 Snuhn gudxyihru rahbi mooza chi loh daada chi: "Daada,
la'nbwi'hnn gahn ziga gunabwa' lu'h per la'lugahri nuuru."
23 Chi'chi rahbi daada chi loh ba: "Gwah loh ra' neziuh nin
ze' lahda guihdxyi ziitu ra' tin dxie'nee lu'h bwiinn ra' nin
gadxa'gachi'hzi lu'h nezchi tin par chegadxah yihdzihn,
24 nee rñaan loh lu'h, nin tuhbi bwiinn nin bidu'hun galoh
ayi gahw ra' ba nin tuhbi rwaa' ra' ba xquelwaawuhn."

Nin nahpa guunn bwiinn tin chena'hla ra' ba Crixtu

25 Ya gaduhbi nin zeezah Jesuhs loh neziuh, ziahan bwiinn
zena'hla la'h Ñi'h, chi'chi gubia'garii Ñi'h guza'loh cañi' Ñi'h
loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
26 —Sidela chyuulla dxie'na'hla na'h, nahpa gantsii'hi ba
na'h, guca'sto' ba na'h ziahan taantu ziga nadzii'hi ba xpaah
ba, xmaah ba, che'hla ba, llii'n ba, bwihtsi ba cun bizaa'n ba,
nee gahcaza xquelnabahan ba. Sinoon ayi nuu dxie'na'hla ba
na'h.
27 Sidela nuu nin ayi xclaa'dzi guti'dxiloh trabahjw zi'chi,
ayiza nuu gaca ra' ba tuhbi xpwii'nnahn.
28 Sidela chyuulla tuhbi tu xclaa'dzi guza' tuhbi yuu'roo'
ziahan xcwa'ha, ¿tayi mwehrgalohdxi'h soobaa tu guunnx-
gah tu lligaaba guidia'han gu zahlda xmweeyi tu par guza'loh
tun?,
29 laasii sidela simientuzi guzo'baloh tu cayahca dxiaa
garaa xmweeyi tu, ya chi'chi garaa bwiinn gusi'xtuhyi la'h tu,
30 chi'chi guuyi ra' ba: “Bwa'ha bwiinn ca, gulahchixchihsi
ba yuu', nee ayi bwi'hnn ba gahn ña'lohon.”
31 O sidela tuhbi rrehyi guunn ba lligaaba
chegacha'gadxihldxi ba stuhbi rrehyi, ¿tayidxi'h guunnxgah
ba lligaaba guidia'han ta zahca guunn ba gahn cun loh tsi'h
mihyisi xsuldahdu ba cun loh stuhbi rrehyi nin nahpa gahlda
mihyi suldahdu?
32 Ya sidela rgu'bwa' ba ayi guunn ba gahn chi'chi cun antes
guixe'hla ba rsohn loh stuhbi rrehyi nin nahpa gahlda mihyi
suldahdu cwidxyiisto' ra' ba.
33 Ya zi'chi la'h tu nin ayi xclaa'dzi gusaa'n garaa nin nahpa
ñi'h mejor ayi dxie'na'hla ra' ni'chi na'h.

Chin ayiru nnaa zihdxi gaca nallihin
(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

34 Ya rahbiza Jesuhs:
—Chuhla naa zihdzi, per sidela guñichin xquel nallihin, ¿xa
gacaru gunnallihin guelwahw?
35 Ayiru gallu'yin nin para guncha'yin loh yuh, ayiza nuu
chu'bwihin loh xquii' ma. Mejor chu'bwihin hasta riu'bwih
dxihlli. Zi'chi ruhnn tuhbi bwiinn naxihn; rzohbalohsi ba
tuhbi cohsa, ya ayi ruza'loh ban. Ni'chin nnah nin nuu
dxiahga ñi'h, guca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn.

15

Cweenta xteenn lli'hyi nin biza'bi
(Mt. 18.10-14)

1 Garaa ra' bwiinn nin rusadxihlli impweestu neezaa bwi-
inn ra' nin ayi ruhnn cweenta xlehyi Moisehs gwabiiga ra' ba
loh Jesuhs tin baca'dxiahga ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h.

2 Cun bwiinn fariseu ra' neezaa mwehsu ra' nin ruluu'yi
xlehyi Moisehs guza'loh cañi' tohnta ra' ba loh Jesuhs, rahbi
ra' ba:
—Bwiinn rii' rucha'ga ba garaa ra' bwiinn nin nahpa
duhlda neezaa rahwnee ba la'h ra' ba.
3 Chi'chi gule'he Jesuhs cweenta nin guluu'yi Ñi'h la'h ra' ba,
rahbi Ñi'h:
4 —Sidela chyuchi'hzi tuhbi tu nahpa tuhbi gaywa'h lli'hyi
ya guiza'bi tuhbi ma, ¿tayi nahpadxi'h cwachigah tu za
noventa y nueve ma loh dahan tin chegadxi'hyi tu nin biza'bi
hastayi gadxeela ma?,
5 ya chin gadxeela ma gudzii'ba rwaa'yahnn tu ma taantu
riahxi tu badxeela ma,
6 ya chin gadzihn tu yihdzi tu, chi'chi gutiaa'ha tu nin
rucha'ga tu cun xpisihn tu, gahbi tu loh ra' ba: "Guldxiahx-
inee na'h tin la'nbadxeela xi'hyihn nin biza'bi."
7 Zi'chi naa ziga ruca'sto' bwiinn xquidxa'h ba loqui nin
naa ma. Zi'chi gahcaza ruca'sto' Dxiohs nin nuu dxibaa' la'h
chyuchi'hzi bwiinn duhlda. Ya sidela rusagu'dzisto' bwiinn
chi chezah ba xneziuh Dxiohs, mahziru riahxinee duxa xaan-
jla ra' Ñi'h la'h bwiinn chi que no za noventa y nueve ra' ba
nin ya zezah za'ca xneziuh Ñi'h ya naa bwiinn chi xpwiinn
Dxiohs.

Cweenta xteenn mweeyi nin biza'bi

8 Rahbiza Jesuhs:
—Zi'chi gahcaza tuhbi gunna'h nin nahpa tsi'h mweeyi nin
lasahca ya guiza'bi tuhbin, ¿tayi xchi'hn guca'dxih ba tuhbi
bia'ñih tin gwa'h za'ca ba ya guto'ba ba garaa la'n yuu' hasta
que noyii gadxeela ban?
9 Ya chin gadxeela ban, chi'chi gutiaa'ha ba nin rucha'ga ba
cun xpisihn ba, gahbi ba loh ra' ba: "Guldxiahxinee na'h tin
la'nbadxee'la xmwee'yihn nin biza'bi."
10 Rñaazahn loh tu, zi'chi gahcaza riahxinee xaanjla Dxiohs
nin rii dxibaa' pur nin rusagu'dzisto' tuhbi bwiinn duhlda
chezah ba xneziuh Dxiohs.

Cweenta xteenn bwiinn nin ballu'n tuhbi llii'n ñi'h

11 Bwii'yidxyi'dxyiza Jesuhs cweenta rii' loh ra' ba, rahbi
Ñi'h:
—Guyuu' tuhbi bwiinn guyuu' chiohpa llii'n ba,
12 ya guyuu' tuhbi dxyih rahbi tuhbi nin laweelda: "Paah,
guni'hi lu'h xpiehn lu'h nin ruhnn tucahri guica'hahn." Ya
chi'chi bwi'hnn garoolda xpah ra' bi hasta naa xteenn ba tin
guca'ha ra' bi hasta ruhnn tucahri la'h ra' bi.
13 Ya chin guhca paaldaa dxyih, talgu'nsi batoo' nin
laweelda garaa hereensi nin badi'hi xpaah bi guca'ha bi, ya

mweeyi chi nu'a bi zee bi zihtu hasta stuhbi nasiohn, ya chin
badzihn bi ri'chi baxi'n bi xmweeyi bi chi loh gunna'h dxaaba
cun loh ra' xica cohsa dxaaba.
14 Ya chin barah mweeyi chi baxi'n bi, badzihn tuhbi gu-
bihn duxa guihdxyi ziitu hasta nuu bi guzohbaloh ayi xi gahw
bi cachia'hn duxa bi.
15 Chi'chi gwachi'hyi bi dzi'n loh tuhbi bwiinn guihdxyi chi
guunn bi, ya bwiinn chi badi'hi ba dzi'n guunn bi guya'n bi
xcuuchi ba,
16 ya taantu nin bichia'n duxa bi guclaa'dzi bi ñahw bi
dxihllilaa' nin cayahw ra' cuuchi, laasii ayi guyuu' xi ñahw bi
nez chi.

17 ’Ya gaduhbi cadii'dxi bi trabahjw chi bia'ñih loh xigaaba
bi bwi'hnn bi lligaaba nasto' bi: Bwa'ha, paaldaaru mooza
nahpa xpaa'hn ruhnn xtsi'n ba, hasta ruhnnsohbra nin rahw
ra' ba, nen na'h nezrii' cayahchigubihna'hn.
18 Mejor guibia'gariin hasta nuu xpaa'hn, chin gadzihna'hn
ga'pihn loh ba: “Paah, bayinnahsihn bañi'chihn loh Dxiohs
cun loh yu'bilu'h.
19 Ayiru ruhnn marehsa guiñi' lu'h loon ziga llii'n lu'h sino
que guunn lu'h trahtu na'h ziga tuhbi xmoozasi lu'h.”
20 Chi'chi bana'zu nehza bi ziaa bi yihdzi xpaah bi. Zih-
turoo' ru zegadzihn bi chin bwa'ha xpaah bi la'h bi, balah-
sasto' ba biaa ba la'h bi, chi'chi biria'hgallu'n ba bagachi'loh
ba la'h bi, chin badzihn ba hasta zie' bi, gudi'dzi ba gudahw
ba rwaa' bi,
21 chi'chi rahbi bi loh ba: “Paah, bayinnahsihn la'nbañihchi
loh lu'h; ayiru ruhnn tucahri guiñi' lu'h na'h ziga llii'n lu'h.”
22 Per guñi' xpaah bi loh ra' xmooza ba, rahbi ba:
“Gulchete'he lahdxi nin mahzi chuhla gahcu bi, nee ñihyi
dxie'nee tu cu' tu bacwihnnaa bi dxie'nee gahca tu tuhbi
nehza gueldxyihdxyi guca'h tu ñaa' bi,
23 tin checa'ha gahca tu tuhbi guunn bweezu'hn nin mahzi
naroo' chiinn tu guida'w nu'h tin guidi'hnn nu'h tuhbi
lañihroo',
24 laasii llii'nahn rii' bwi'hnna'hn lligaaba guhchi bi
nee nnah gulguia'ha la'bi bie'; ayi bwi'hnna'hn lligaaba
ñwa'haruhn loh bi per nnah gulguia'ha la'bi bie'.”

25 ’Ya zi'chi cayahca, ya stuhbi llii'nga'n ba zegui'hnn dzi'n
loh dahan. Ya chin guhlda gubia'garii bi ziagadzihn gahxu bi
rwaa' yihdzi bi chin bihn bi cayu'lda ra' muusca rigadxia'ha
ra' ba.
26 Chi'chi gudihdxyi bi tuhbi mooza nin zuu ri'chi gun-
abadxyi'dxyi bi loh ba, rahbi bi: “¿Xixni'ca cayahca rwaa'
yuu'?”

27 Chi'chi rahbi mooza chi: “¿Tayi rwa'ha lu'h bwihtsi lu'h
nin gwarraniichi gubia'garii? Ni'chin nin gunabwa' xpaah
lu'h bidxiinn nu tuhbi guun bweezu'hn nin mahzi naroo' tin
gaca tuhbi lañih laasii naza'ca bwihtsi lu'h gubia'garii.”
28 Chin bihn bi garaa ni'chi ayi nnaa bi dxiu'garii bi yihdzi
bi taantu rdxyi'chi bi; chi'chi biria' xpaah bi, rahbi ba loh bi:
“Xii'hihn, biu'garii.”
29 Chi'chi rahbi bi loh xpaah bi: “Bwa'ha, paaldaala yihza
cayu'nnahn dzi'n loh lu'h ruzo'badxiaagahn garaa dxyi'dxyi
nin rñi' lu'h loon nen nin tuhbi chihva bi'tu'hn ayi bani'hi lu'h
ñahchi ñahcacha'yi tuhbi guelwahw para nin rucha'ga'hn;
30 per bayinnahsihn la'llii'n lu'h nin baxi'n xmweeyi lu'h
loh ra' gunna'h dxaaba bie' yannah gunabwa' lu'h guhchi
tuhbi guun bweezu'hn nin mahzi naroo' caguihn lu'h bi.”
31 ’Chi'chi rahbi xpaah bi loh bi: “Xii'hihn, loh gahcan zuu
lu'h, nee garaa nin na'pahn naa xteenn lu'h.
32 Per nnah ruhn marehsa guidi'hnn nu'h lañih dxiahxi
nu'h laasii bwa'ha la'bwihtsi lu'h nin bwi'hnna'hn lligaaba
guhchi ayiru ñwa'han loh ñi'h la'bi bie' ni'chin riahxi'hn.”

16

Cweenta xteenn tuhbi nin rnabwa' loh ra' mooza

1 Bwii'yidxyi'dxyiza Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' xpwiinn
Ñi'h, rahbi Ñi'h:
—Guyuu' tuhbi bwiinn rricu nahpa ba tuhbi mooza nin
rnabwa' lozdemahzi ra' xmooza ba ya guyuu' tuhbi bweelta
gwaguihtsi paaldaa xmooza ba loh ba, rahbi ra' ba: “Xmooza
lu'h nin rnabwa' la'h nu ruxi'nzi ba xixteenn lu'h”,
2 chi'chi gudihdxyi bwiinn rricu chi mooza chi, rahbi ba loh
ba: “¿Xi cohsa rii' rñi' ra' snuhn mooza pur yi'h? Nnah guni'hi
lu'h cweenta xteenn xtsi'n lu'h tin mejor ayiru guinabwa' lu'h
xmoozara'hn.”
3 Chi'chi cayuhnn bwiinn nin rnabwa' loh ra' mooza chi
lligaaba, nasto' ba: “¿Xaxgu'nchi'hn nnah nin gabwe'he
xpallwa'na'hn na'h loh dzi'n? Ayi'hn jweersi gu'nnahn dzi'n
loh yuh, nee xtuhyiza loon cwe'hen cardah.
4 ¡Aah! La'nna'nnahn xa gu'nnahn chin ayi ga'pahn dzi'n
nahpa zibwihdxyi ra' nin rucha'ga'hn na'h rwaa' yihdzi ra'
ba.”
5 Chi'chi gudihdxyi mooza chi tuhbigah ra' bwiinn nin
nuza'bi loh bwiinn rricu chi, chi'chi rahbi ba loh bwiinn nin
badzihn galoh: “¿Balaaca nuza'bi lu'h loh xpallwa'na'hn?”
6 Chi'chi rahbi bwiinn chi: “Nuza'bi'hn tuhbi gaywa'h
barrihyi nsehchi.” Chi'chi rahbi mooza chi: “Dee naa
xnohta lu'h yannah guzohba ri'ca tin bwi'hnn stuhbin pur
chwa'hbitsi'hsin.”

7 Ya chi'chi gunabadxyi'dxyi ba loh stuhbi ba: “Ya yi'h, ¿balaca nuza'bi lu'h?” chi'chi rahbi ba: “Tuhbi gaywa'h manguchi trihgu.” Chi'chi rahbi ba: “Dee naa xnohta lu'h; guzohba ri'ca bwi'hnn stuhbin pur ochehntasin.”

8 Ya chin bihn xpallwa'n mardoommi dxaaba chi xi bwi'hnn ba, chi'chi guñi' za'ca xpallwa'n ba pur la'h ba laasii bwa'ha ba balaaca nin rahcabwa' xmooza ba chi. Zi'chi gahcaza bwiinn ra' nin ayi nu'nbwa' xchi'dxyi Dxiohs mahzi rahcabwa' ra' ba loh xasuunto ra' ba tuhbi ba cun stuhbi ba que ziga bwiinn ra' nin nu'nbwa' xchi'dxyi Dxiohs.

9 ’Ñaan loh tu gulchi'hyi nin gucha'ga tu cun cohsa ra' nin lasahca loh guidxyiyuh dxaaba rii' tin chin garah xixteenn tu chi'chi zaca'ha Dxiohs la'h tu para guziaa tu dxibaa' nez hasta gaca yihdzi tu para tu'pazi.

10 Garaa nin ruhnn za'ca ra' dzi'n loh tuhbi dzi'n bi'tu'hn zahcaza guunn za'ca ra' ba dzi'n loh tuhbi dzi'nroo'; per nin ayi gaca guunn za'ca dzi'n loh tuhbi dzi'n bi'tu'hn ayi gacaza guunn za'ca ra' ba dzi'n guroo'.

11 Ni'chin sidela la'h tu ayi guunn tu gahn cwinee za'ca tu guelnaza'ca ra' xteenn guidxyiyuh dxaaba rii', ¿xa guni'hi chi'h Dxiohs guelna za'ca xteenn Ñi'h la'h tu?

12 Ya sidela la'h tu ayi gaca tu bwiinn za'ca cun xixteenn stuhbi bwiinn, ¿ta ruhnn chi'h tu lligaaba guni'hi Dxiohs xica cohsa ra' la'h tu nin gaapa tu?

13 Ayi nin tuhbi mooza guunn gahn guunn dzi'n loh chiohpa ballwaa'n laasii zidxyi'chinee ba tuhbi ba ya stuhbi ba dxiahxinee ba; neezaa guzo'badxiahga ba xchi'dxyi tuhbi xpallwaa'n ba ya stuhbi xpallwaa'n ba ayi guunn ba cweenta la'h ba. Ni'chin ayi tuhbi bwiinn nin guunn xtsi'n Dxiohs nee neezaa guca'sto' ba guel lasahca xteenn guidxyiyuh dxaaba rii'; ayi rga'han zi'chi.

14 Ya chin bihn ra' bwiinn fariseu dxyi'dxyi ra' chi, guza'loh cagallihdzinee ra' ba la'h Jesuhs laasii la'h ra' ba zeena'hla ra' ba puura cohsa nin lasahca,

15 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Bayi la'h tu pur nez guiñi' za'ca bwiinn loh tu rdxi'hyi tu per Dxiohs nu'nbwa'dzi'tsi Ñi'h lligaaba dxaaba nin nuu sto' tu laasii garaa nin lasahca par bwiinn ni'chipa' ra' nin rbihxisto' Dxiohs.

Xlehyi Moisehs cun xquelrnabwa' Dxiohs

16 Rahbiza Jesuhs:

—Hasta dxyih nin bi' Jwahn nin ruro'bañihsa guyuu' xlehyi Moisehs neezaa xchi'dxyi daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, per chin bi' Jwahn guza'loh cadi'chi dxyi'dxyi xteenn

xquelrnabwa' Dxiohs; ni'chin nin ziahan bwiinn cadxi'hyi ra' ba xa chu'tii ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs cun lajweersi.
17 Per mahzi ayi guinagahn ñichiloh dxibaa' cun guidxyiyuh que par ñichiloh garaa dxyi'dxyi nin baca'h Moisehs; hasta nin tuhbi lehtra dxyi'dxyi chi ayi ñichilohon.

Jesuhs baluu'yi cweenta nin rlaa'ha lasaa' ra' bwiinn che'hla ba
(Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)
18 Rahbiza Jesuhs:
—Sidela tuhbi bwiinn taa'ha ba che'hla ba ya guica'ha ba stuhbi gunna'h, ya zi'chi canee lasaa' ra' ba zigazi xtu'h ra' ba. Neezaa tuhbi bwiinn nin raca'ha tuhbi gunna'h nin gulaa'ha che'hla Ñi'h, neezaa ni'chi rgu'tii duhlda laasii pur caneesi ba che'hla stuhbi bwiinn.

Cweenta xteenn tuhbi bwiinn rricu cun Lásaro
19 Rahbiza Jesuhs:
—Guyuu' tuhbi bwiinn rricu guhta ba puur lahdxi za'ca garaa dxyihtii' ruhnn ba lañih.
20 Nee guyuu'za tuhbi bwiinn prohbi nin biria'hlah Lásaro, guhtacwee' ba rwaa' xlee' bwiinn rricu chi. Guillii-guillii rbwe'he ba cardah cun neezaa guyuu' guii'dxiu nin riaa tihxi ba,
21 hasta bwehcu ra' riabiiga rlluhpi loh guii'dxiu nin nuu tihxi ba, ya cohsa ra'si nin riaaba llaa'n mweella rricu chi guclaa'dzi ba ñahw ba.
22 Ya dxyih nin guhchi bwiinn prohbi chi bie'galli'hi xaanjla Dxiohs xaalma ba tin ziaganee ra' ba ñi'h hasta nuu guehtu Abrahn. Chin guhldaza guhchi bwiinnrriicu chi, chi'chi biga'tsi ba.
23 Ya bwi'hnn tucahri bwaa ba gabihldxyi hasta riaa ra' garaa bwiinn nin riuu' xtuhlda ra' ñi'h. Chi'chi guteesaloh ba bwa'ha ba zihtu hasta nuu Abrahn cun Lásaro,
24 chi'chi gudidxyidxiah ba, rahbi ba loh Abrahn: "¡Paah, paah Abrahn!; balahsasto' lu'h na'h guxe'hla Lásaro cuu ba bacwihnnaa ba loh ñihsa tin dxie'gasaga'ldiu ba luudxihn pur taantu trabahjw nin cagati'dxi'hn loh bwehla rii'."
25 Chi'chi rahbi Abrahn: "Xii'hihn, basaza'sto' lu'h chin gubahan lu'h loh guidxyiyuh gohpa lu'h garaatii' cohsa ra' badi'hi guuxta sto' lu'h, ya Lásaro ayi xi gohpa ba ni'chin gubahan guelzii ba, yannah la'hba cagazi'laa'dzi ba, ya yi'h ruhnn tucahri tiidxi lu'h trabahjw.
26 Nen ayiza nuu tiidxi Lásaro ri'ca laasii nuu tuhbi bataa'ha roo' galaayi hasta dxuu nu'h, ni'chin nin rii lahdu rii' ayi nuu dxi' ra' ba lahdu ca ya neezaa nin rii lahdu ca ayi nuuza dxi' ra' ba lahdu rii'."

27 Chi'chi rahbi rricu chi loh ba: “Rñi' nala'sahn loh lu'h
paah Abrahn tin guixe'hla lu'h Lásaro yihdzi xpaa'hn,
28 tin cheguihtsi ba loh ra' ga'yu bwi'tsihn nin nuu' tin
gucha'h xigaaba ra' ba chezah ra' ba xneziuh Dxiohs tin ayi
dxi' ra' bi lugahri rii' hasta rdii'dxi bwiinn trabahjw duxa.”
29 Chi'chi rahbi Abrahn loh ba: “La'h ra' ba nahpa dxihtsi
nin caa xlehyi Moisehs neezaa xchi'dxyi daada ra' nin guñi'
xchi'dxyi Dxiohs; mejor guzo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi ra'
chi.”
30 Ya rricu chi guñi', rahbi ba: “Guchii lu'h paah Abrahn, per
sidela tuhbi bwiinn nin guhchila chegañi' loh ra' bi, zucha'h
xigaaba ra' bi.”
31 Per Abrahn rahbi: “Per sidela ayi guzo'badxiahga
ra' ba xchi'dxyi Moisehs neezaa xchi'dxyi daada ra' nin
guñi' xchi'dxyi Dxiohs, ¿xila'hxchi'h tuhbi bwiinn nin guhchi
chechiisto' ra' ba?”

17

Rrieezgu chuu' xtuhlda ra' bwiinn
(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

1 Rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h: —Nahpa nuu cohsa ra'
nin ruhnn pur riuu' xtuhlda ra' bwiinn, per prohbiza bwiinn
nin rgu'tii la'h ra' bwiinn loh duhlda.
2 Xlawaa'ha chyu gusaa'n gusagui'hi stuhbi bwiinn la'h
biñi'n chuu xtuhlda bi, mejor guchi'bi ra' ba tuhbi dxiahroo'
yahnn nin rusagui'hi chi tin gula'ha ra' ba la'h ba loh ñihsado'.
3 Gulgahca nasiin. Sidela bwihtsi tu guñihchi loh tu, gul-
guiñi' loh bi pur nin bwi'hnn bi, ya sidela gadxa'h xigaaba bi
mejor gusia'ldasto' tu nin bwi'hnn bi.
4 Nicala gahdzi bweelta guñihchi bi loh tu ya gahdziza
bweelta dxi' bi tin nnaa bi: “Ayiru gabia'garii gu'nnañin
stuhbi”, nahpa gusia'ldasto' lu'h nin bwi'hnn bi.

Cohsarooru nin zahca guunn tuhbi bwiinn nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs

5 Chi'chi rahbi nin naa ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Daada, gacanee lu'h la'h nu tin mahziru chechiisto' nu
xchi'dxyi Dxiohs.
6 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela la'h tu ñachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs, mahz bal-
aaqui'hn ziga tuhbi bwii'dzi bi'tuhn xteenn mortahsa ñahca
ñahbi tu loh yahgaroo ca: “Biya'dxu ri'ca tin bwaa galaayi loh
ñihsado' ri'chi soobaa lu'h”, guzo'badxiahgan xchi'dxyi tu.

Nin xchi'hn guunn tuhbi mooza

7 Rahbiza Ñi'h:

—¿Chyu tuhbi tu nahpa tuhbi mooza nin raa'n o nin rahpa guidxa'h ya gahbi bwiinn chi loh ba chin gabia'garii ba loh dahan: “Rii gudaa', soobaa lu'h tin gahw lu'h”?

8 Pwehda ayi nin tuhbi bwiinn nin guiñi' zi'chi. Pwehda gahbi tu: “Bwi'hnncha'yi xi gahwxchiin neezaa nin guee'hehn, chi'chi gacu lu'h xahba nayaa lu'h tin cwaachi lu'h xi gaawuhn loh mweella, ya chin cha'loh gaawuhn chi'chi gahwga'h lu'h yi'h neezaa guee lu'h.”

9 Ya guidia'han nu'h ¿gu nuu tuhbi bwiinn nin rahbi: “Zuxchilli lu'h saca bwi'hnn lu'h ni'ca”? Guyaa, pwehda ayi nin tuhbi bwiinn nin guiñi' zi'chi.

10 Zi'chi gahcaza la'h tu, chin cha'loh guunn tu garaa dzi'n ra' nin gunabwa' Dxiohs loh tu, nahpa guiñi' tu loh Dxiohs: “La'hnu naa nu mooza nin ayi xi lasahca laasii bidi'hnnzi nu cohsa ra' nin nahpa guidi'hnn nu.”

Basiaca Jesuhs tsi'h bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi ra' Ñi'h

11 Gaduhbi zezah Jesuhs neziuh nin zee guihdxyi Jerusalehn, gudii'dxi Ñi'h loh rregiohn Samaria cun loh rregiohn Galilea.

12 Ya chin guyu'tii Ñi'h tuhbi guihdxyi bi'tu'hn chi'chi gwagacha'loh tsi'h bwiinn ra' nin rahchyi guii'dxiu tihxi ra' Ñi'h la'h Ñi'h, zihturu guchi'loh ra' ba la'h Jesuhs,

13 chi'chi guñi' ra' ba jweersi, rahbi ra' ba:

—¡Jesuhs, mwehsu! ¡Balahsasto' lu'h la'h nu!

14 Ya chin bwa'ha Jesuhs la'h ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulchee hasta nuu bixohza tin gulgaluu'yi la'h ba la'tu biaca.

Ya gaduhbi zee ra' ba zegaluu'yi tihxi ra' ba la'h bixohza ziga nanchii la'guii'dxiu chi guñihchilohtii' tihxi ra' ba.

15 Ya tuhbi ba chin bwa'ha ba la'ba biaca, talgu'nsi gubia'garii ba ziaa ba hasta zuu Jesuhs, gaduhbi ziagazah ba guza'loh rñi' ba jweersi, rahbi ba:

—¡Dxiohssihn chuhla naa!

16 Ya chin badzihn ba hasta zuu Jesuhs, bazu'nllihbi ba baru'hn ba hasta loh yuh nez loh Jesuhs tin cagadi'hi ba guelzuxchilli loh Ñi'h. Ya coma bwiinn chi bwiinnziitu ba, bwiinn rregiohn Samaria ba,

17 chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Per ¿tayi tsi'dxi'h naa tu biaca tu? ¿Cuunxchi'h zaga' tu?

18 ¿Ta tuhbidxi'h bwiinnziitu rii' gubia'garii ze'gani'hi guelzuxchilli saca nin biaca ba?

19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinn chi:

—Gwasu'nchii tin bwaa. La'lu'h biaca nnah laasii gwachi-
isto' lu'h xchi'dxyi'hn.

Xa gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs
(Mt. 24-23-28, 36-41)

20 Chi'chi gunabadxi'dxyi ra' bwiinn loh Jesuhs cuuca gadz-
ihn xquelrnabwa' Dxiohs, chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Dxyih nin sa'loh guinabwa' Dxiohs guidxyiyuh ayi gacan
tuhbi sehn nin gacabwa' tu,
21 tin par ayi gaca guiñi' tu: "Rii' cayahca ni'ca", o gahbi
tu: "Ri'chi cayahcan", laasii dez nnah la'Dxiohs canabwa'la
paaldaa bwiinn nin dxa'ga loh tu.
22 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Ziuu' tuhbi dxyih nin guiclaa'dzi tu gwa'ha tu na'h,
nin naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, gabia'gariin
loh guidxyiyuh tin guinabwa'n; nicala tuhbidxi'h dxyih
guiclaa'dzi tu gwa'ha tu na'h per ayi gaca gwa'ha tu na'h.
23 Nee ziuu'za tuhbi nin guiñi' loh tu: "Rii' la'ba nuu", o
"Ri'chi la'ba nuu", per rñaan loh tu ayi chee tu nen ayiza
chena'hla tu la'h ba
24 tin zahca ziga rahca chin rdxiñaa'h llaa'ndxibaa'.
25 Per galoh gaca ra' cohsa chi nahpa guti'dxilohxgah ba
trabahjw. Ya garaa bwiinn ra' nin rii guidxyiyuh nnah,
guidxyi'chinee ra' ba cun gusa'cazii ra' ba la'h ba.
26 Ziga nin guhca chin guyuu' tuhbi bwiinn chieemparoo'
nin biria'lah Noeh, zi'chi gahcaza gaca chin guibia'gariin,
ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.
27 La'n dxyih ra' nin gubahan guehtu Noeh chi, garaa bwi-
inn gudahw ra' ba gwaa' ra' ba, bachinaa ra' ba gule'dxi'hn
llii'ndxa'pa ra' ba guca'ha bi'nxtuhbi ra' tin bachinaa ra' bi
hasta badzihn dxyih chin guyuu'tii Noeh la'n barcuroo' nin
bwi'hnncha'yi gahca ba. Chi'chi badzihn tuhbi ñihsadxiahxihn
gudxiinnan la'h garaa ra' bwiinn nin ayi bwi'hnn cweenta
xchi'dxyi Dxiohs.
28 Zi'chi gahcaza guhca la'n dxyih ra' chin gubahan guehtu
Lot: Snuhn ra' bwiinn gudahw gwaa' ra' ba, guzi' ra' ba nee
batoo' ra' ba, gulahchi ra' ba biñih bwi'hnncha'yi ra'za ba
yuu',
29 ya chin baria'h Lot loh guihdxyi Sodoma, guza'loh biaaba
dxih llaa'ndxibaa' cun cobadehlda'h, bañihchilohon garaa ra'
bwiinn duhlda nin ayi bwi'hnn cweenta xchi'dxyi Dxiohs.
30 Zi'chi gahcaza gaca la'n dxyih ra' chin guibia'garii Llii'n
Dxiohs nin naa ndxi'hw.
31 Ya la'n dxyih ra' chi sidela chyuulla caa yihca yihdzi
Ñi'h nen nahpa ba xilla la'n yuu' mejor ayi guunn ba pur
chegale'he ban, mahzi lwehgu guzee ba. Ya sidela chyuulla

zuu loh dahan, mejor ayi guibia'gariiru yihdzi ba; talgu'nsi
guzee ba.
32 ¿Tayi riagannasto' tu xi guhca che'hla guehtu Lot?
33 Ya nin guiclaa'dzi gaapa xquelnabahan ñi'h loh
guidxyiyuh rii', zuñihchi ban; per nin gudzi'ba xquelnabahan
ñi'h loh guidxyiyuh rii' xcweenta xchi'dxyi ra'n, zahpa ba
guelnabahan llaa'ndxibaa'.
34 Ñaan loh tu, dxyih nin gabia'garii Llii'n Dxiohs nin naa
ndxi'hw gaca ziga na' chiohpa bwiinn loh tuhbi daa', tuhbisi
ba guzee ya stuhbi ba dxia'ncah;
35 o loh chiohpa gunna'h nin riiyuhta, tuhbisi ba guzee ya
stuhbi ba dxia'han;
36 neezaa chiohpa bwiinn ra' nin rii loh dahan, tuhbisi ba
guzee ya stuhbi ba dxia'han.
37 Ya chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi gun-
abadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:
—Daada, ¿canehz gaca ra' cohsa rii'?
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Hasta na' ra' bwiinnguuchi, ri'chi gadiaa'ha ra' bwiichi.

18

Cweenta xteenn tuhbi gunna'hviuhda cun tuhbi jwehsi

1 Bwii'yidxyi'dxyiza Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' ba tin
gacabwa' ra' ba nahpa cwiidxyi-guinaaba ra' ba Dxiohs
gaduhbi chieempa nee ayi guiria'hgahnza ra' ba,
2 ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Guyuu' tuhbi guihdxyi hasta guyuu' tuhbi jwehsi nin ayi
gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs cun neezaa ayi bwi'hnn
cweenta ba bwiinn lasaa' ba.
3 Guihdxyi chi gahca guyuu' tuhbi gunna'hviuhda, guilli-
guillii riah ba loh jwehsi chi riaganaaba guxchiisi ba bwiinn
nin rdxyi'chinee la'h ba.
4 Per jwehsi chi ayi gunnah ba ñuhnn ba guelguxchiisi
par ñahcanee ba gunna'hviuhda chi, per pur taantu guilli-
guillii riah ba, chi'chiyi bwi'hnn jwehsi chi lligaaba: “Ayi xi
ruhnn nicala ayi riachiisto'n xchi'dxyi Dxiohs nee nicalaza
ayi ruhnncwee'ntahn bwiinn ra',
5 mahzi gu'nncahn guelguxchiisi nin xclaa'dzi gunna'h rii'
tin ayiru guunn ba llahn na'h.”
6 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulgaca'dxiahga xi rñi' jwehsi dxaaba rii.
7 Ya Dxiohs, ganaalla dzi'n za'ca ruhnn Ñi'h. Sidela zi'chi
ruhnn Ñi'h, ¿caxdxia'n ayi gacanee Ñi'h la'h ra' bwiinn nin
gulii Ñi'h cun nin nadzii'hi Ñi'h sidela dxyih-nague'la rnaaba
ra' ba loh Ñi'h guunn Ñi'h guelguxchiisi para la'h ra' ba?

8 Rñaan loh tu, lwehgu gahca zuhnn ba guelguxchiisi para
la'h ra' ba. Per chin gabia'gariin, ziga naan Llii'n Dxiohs
nin naa ndxi'hw guidxyiyuh stuhbi, dia'han ¿gu zidxeela'hn
bwiinn nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi'hn?

Cweenta xteenn tuhbi bwiinn fariseu cun tuhbi bwiinn nin rusadxihlli impweestu

9 Bwii'yidxyi'dxyiza Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' ba laasii
paaldaa ra' ba ruhnn lligaaba nayaachi, rahbi ra' ba bwiinn
nayaa ra' ba ya snuhn ra' ba pur bwiinn duhlda ra' ba
ruca'chiah ra' ba. Ni'chin rahbi Jesuhs loh ra' ba:

10 —Guyuu' chiohpa bwiinn, gwah ra' ba la'n guido' tin
guiñi'nee ra' ba Dxiohs. Tuhbi ba naa fariseu ya stuhbi ba naa
nin rusadxihlli impweestu.

11 Nin naa fariseu chi guzu'nchii ba tin guñi' ba loh Dxiohs:
"Daada, Dxiohs; cagani'hihn guelzuxchilli loh lu'h saca ayi
guhca'hn ziga snuhn ra' bwiinn ziga nin rbaa'n, nin nadxi-
ipadxyi'dxyi, nin nuu xtu'h ñi'h, neezaa saca ayi guhca'hn
ziga bwiinn nin rusadxihlli xcweenta impweestu nin zuu nez
ca.

12 Na'h rucwaa'hahn ayi raawuhn ziga chiohpa dxyih la'n
tuhbi xmahn, rudi'hizahn tsi'gah bwihllu yihca tuhbigah
gaywa'h la'n guido' ziga ru'nnahn gahn."

13 Ya bwiinn nin rusadxihlli impweestu, zihturoo' guzuh
ba, ayi guteesaloh ba llaa'ndxibaa' mejor guza'loh gudxiin-
naa ba lasto' ba, chi'chi guñi' ba loh Dxiohs, rahbi ba: "Daada,
Dxiohs; balahsasto' lu'h na'h, naan tuhbi bwiinn duhlda."

14 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Na'h rñi'n loh tu, la'xtuhlda bwiinn nin rusadxihlli imp-
weestu chi basia'pitii la Dxiohs, ya fariseu chi ayi xi cweenta
bwi'hnn Dxiohs dxyi'dxyi nin guñi' ba laasii tuhbisi nin ru-
sadxihlli impweestu chi baguu'dzisto' ñi'h. Loh garaa ra'
bwiinn nin ruhnn jweersi gaca lasahca ra', zusi'xtuhyi Dx-
iohs la'h ra' ba; ya bwiinn ra' nin rucu'dzisto' ra' ñi'h zuhnn
Dxiohs jweersi gacalasahca ra' ba.

Bwi'nntaa'yi Jesuhs yihca ra' biñi'n
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

15 Ya tantu guclaa'dzi ra' bwiinn chi dxihnn ra' ba xchi'dxyi
Jesuhs hasta xpiñi'n ra' ba gwanee ra' ba loh Ñi'h tin
gudzii'banaa Ñi'h yihca ra' bi, per chin bwa'ha ra' xpwiinn
Ñi'h ni'chi guza'loh ridxihldxyi dxyi'dxyinee ra' ba bwiinn ra'
nin gwanee biñi'n ra' chi loh Jesuhs.

16 Per chin bwa'ha Jesuhs ni'chi, gudihdxyi Ñi'h biñi'n ra'
chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—Gulgasaa'n dxie'biiga ra' biñi'n hasta zu'hn ayi gucwe'za tu la'h ra' bi laasii xquelrnabwa' Dxiohs naa xteenn bwiinn nado'laa'dzi ziga biñi'n ra' rii'.

17 Nee guchiin nin rñi'n loh tu, chyuchi'hzi nin ayi chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs zigazi naa tuhbi biñi'n nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi xtaada ñi'h, bwiinn nin ayi chechiisto' ñi'h chi ayi chuu ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs.

Tuhbi bi'nxtuhbi nin nuu ziahan xixteenn Ñi'h
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Chi'chi gunabadxyi'dxyi tuhbi bi'nxtuhbi nin rnabwa', rahbi bi loh Jesuhs:

—Daada, mwehsu cha'yi; ¿xani'ca nahpa gu'nnahn tin guziaa'hahn dxibaa' guibahne'hn Dxiohs para tu'pazi chin gachi'hn?

19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:

—¿Xixnaa rñi' lu'h cha'yi'hn? Ayi nin tuhbi bwiinn cha'yi, tuhbidxi'h Dxiohs.

20 La'lu'h naannla dxyi'dxyi ra' nin caa loh xchihtsi Moisehs ziga rñi' lehyi chi: “Ayi gaca lu'h bwiinn gubwihlli; ayi chiinn lu'h bwiinn; ayi cwaan lu'h; ayi chi'nlaa'dzi lu'h dxixi'hw loh stuhbi bwiinn; nee gaca nadzii'hi lu'h xtaada lu'h cun xnaan lu'h.”

21 Chi'chi rahbi bi'nxtuhbi chi loh Ñi'h:

—Garaatii' ra' dxyi'dxyi ca cagazo'badxiaagahn dez chin guhca'hn biñi'n.

22 Ya chin bihn Jesuhs xchi'dxyi bi, chi'chi rahbi Ñi'h loh bi:

—Stuhbidxi'h cohsa ria'dxyi guunn lu'h: batoo' garaa xixteenn lu'h nee chi'zi gahca lu'h mweeyi chi guica'ha ra' bwiinn prohbi nin ayi xi nahpa, chi'chi gaapa lu'h guelnaza'ca llaa'n dxibaa', bachi'h dxie'na'hla gahca lu'h na'h.

23 Chin bihn bi'nxtuhbi chi dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi guhca nalaasa sto' bi laasii ziahahroo' xica nahpa bi.

24 Ya bwa'hasi Jesuhs taantu ruhnn nalaasa loh bi, chi'chi rahbi Ñi'h:

—Nagahn duxa par chu'tii tuhbi bwiinn rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs.

25 Ayi guinagahnru tiidxi tuhbi camehyu llaa'n guihchiguulla que ziga chu'tii tuhbi rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs.

26 Chin bihn ra' xpwiinn Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi rahbi ra' ba:

—Sidela zi'ca gaca, ¿chyuulla gacachi'h ta'h loh duhlda?

27 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Para bwiinn ra' nagahn ra' dee'; per ayi nee dxi'h para la'h Dxiohs.

28 Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:

—Daada, la'h nu la'nu dxugasaa'n garaa nin nadxiahpa nu,
tin zio'pana'hla nu Yu'bilu'h.
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nen guchiin nin ñaan loh tu, ziga bwiinn nin gusaa'n
yihdzi ñi'h, xpaah ñi'h, xmaah ñi'h, bwihtsi ra' ñi'h, che'hla
ñi'h, llii'n ñi'h pur xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs,
30 zica'haru ba ziroo' loh guidxyiyuh rii' nen zica'haza
ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii' chin gachi ba guziaa ba
dxibaa'.

Dee riohnna bweelta guñi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h zahchi Ñi'h
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

31 Ya gule'caa Jesuhs la'h gadzi'h bichiohpa nin naa
xpooxtla Ñi'h tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Yannah guzoo nu'h guihdxyi Jerusalehn tin ri'chi nahpa
saca Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ziga baca'h daada ra' nin
guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachiempa.
32 Zuti'dxi ra' ba la'h ba loh ra' bwiinn ziitu nin ayi naa
bwiinn Israel nee gullihdzinee ra' ba la'h ba, gusa'cazii ra' ba
la'h ba cun guchahn xihin ra' ba loh ba,
33 ya chin cha'loh guca'yahga ra' ba la'h ba cun cwaarta,
chi'chi chiinn ra' ba la'h ba nahpa gachitii' ba, ya chin dx-
iohnna gubihdxyi guhchi ba chi'chi gabia'garii gabahan ba
stuhbi.
34 Ya la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba ni'chi, coma dxyi'dxyi
ra' chi guhcan ziga naga'tsi par la'h ra' ba, ni'chin ayi guh-
cabwa' ra' ba xi guñi' Ñi'h.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi biinn loh Ñi'h
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Chin zegadzihn gahxu ra' ba tuhbi guihdxyi nin laa
Jericoh, zohba tuhbi bwiinn nin rahca loh ñi'h rbwe'he ba
cardah rwaa' neziuh chi.
36 Ya chin gudii'dxidxiahga bwiinn chi ziahan bwiinn
zeedii'dxi, chi'chi gunabadxyi'dxyi ba, rahbi ba:
—¿Xini'ca cayahca?
37 Chi'chi rahbi ra' ba:
—Jesuhs nin ze' nez guihdxyi Nazaret la'h ban zedii'dxi rii'.
38 Chi'chi guñi' ba jweersi, rahbi ba:
—¡Jesuhs, Llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!
39 Ya chi'chi bidxyi'chi bwiinn ra' nin zee delaanta guzo-
hbaloh zeeñi' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¡Biacadxyii!, ¡ayi rñi' lu'h zi'ca!
Per la'h ba mahziru cañi' ba jweersirooru:
—¡Llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!

40 Ya guzuhdxyiigah Jesuhs, chi'chi gunabwa' Ñi'h
gwaca'ha ra' ba bwiinn chi, ya chin badzihn ba hasta zuu
Jesuhs, chi'chi gunabadxyi'dxyi Jesuhs loh ba, rahbi Ñi'h:
41 —¿Xini'ca xclaa'dzi lu'h gu'nnahn para yi'h?
Chi'chi rahbi bwiinn nin rahca loh Ñi'h chi:
—Daada, xclaa'dzihn gwa'han.
42 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Zwa'ha lu'h nnah la'lu'h biaca pur nin gwachiisto' lu'h
guhca basia'cahn yi'h.
43 Ya hohrachi gahca ballaala bizloh bwiinn nin ayi biinn
loh ñi'h chi, chi'chi gubia'garii bwa'ha ba, chi'chi zenee ba
Jesuhs, cañi' ba xcweenta ziroo' jweersi nin nahpa Dxiohs,
neezaa bwiinn ra' badxyigaa'loh ra' ba pur bwa'ha ra' ba
biaca loh bwiinn chi, neezaa ra' ba guza'loh cañi' ra' ba
xcweenta jweersiroo' nin nahpa Dxiohs.

19

Gwah Jesuhs rwaa' yihdzi tuhbi bwiinn nin laa Zaqueu

1 Ya chin badzihn Jesuhs rwaa' guihdxyi Jericoh, gudii'dxi
Ñi'h galaayi guihdxyi chi.
2 Guihdxyi chi gahca nuu tuhbi bwiinn nin laa Zaqueu;
rricu duxa ba, rnabwa' ba bwiinn ra' nin rusadxihlli imp-
weestu.
3 Ya guclaa'dzi ba dxiu'nbwa' ba la'h Jesuhs, per ayi guhca
ñwa'ha ba la'h Jesuhs laasii rii ziahanroo' bwiinn gadiidxi
coma Zaqueu bwiinnlla'ta ba.
4 Lwehgu ballu'n ba gwah ba delaanta hasta zohba tuhbi
llaa'n yahga guroo' nin laa sicohmoro nez tiidxi Jesuhs,
chi'chi gucah ba lohon tin guhca bwa'ha ba la'h Jesuhs.
5 Ya chin guya'loh gudii'dxi Jesuhs ri'chi bwa'ha Ñi'h nez
guiya', chi'chi rahbi Ñi'h loh Zaqueu:
—Zaqueu, basiooba bie'ta ri'ca tin nnadxyih gahca nahpa
chadxia'hnahn yihdzi lu'h.
6 Chi'chi bie'tagallu'n Zaqueu loh yahga chi tin zenee ba la'h
Jesuhs par yihdzi ba, riahxi ba.
7 Ya chin bwa'ha snuhn bwiinn ni'chi guza'loh cañi' tohnta
ra' ba, rahbi ra' ba:
—Bwa'ha la'Jesuhs zedxia'han rwaa' yihdzi bwiinn nin
mahzi nahpa duhlda.
8 Chi'chi guzu'nchii Zaqueu delaanta loh Jesuhs, rahbi ba:
—Bwa'ha Daada; gudi'hihn garoolda nin na'pahn guica'ha
ra' bwiinn prohbi, ya sidela gula'na'hn la'h chyuulla cun
guelrsagui'hi nnah gusia'gariin xmweeyi ba tahpa taantu pur
nin basagui'hihn la'h ba.
9 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Nnadxyih gahca la'xtuhlda lu'h basia'pitiin neezaa xtuhlda bwiinn ra' nin nuu yihdzi lu'h gusia'pitiiñin laasii guchii lu'h naa lu'h xpwiinn guehtu Abrahn,

10 laasii na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw tin chi'hyihn bwiinn ra' nin cagañihchi pur xtuhlda ra' ba tin na'h guhlda'hra'n ba loh xtuhlda ra' ba.

Cweenta xteenn tsi'h mweeyi

11 Ya gaduhbi rigaca'dxiahga ra' bwiinn dxyi'dxyi ra' nin cañi' Jesuhs, bwii'yidxyi'dxyi laga'h Ñi'h stuhbi cweenta loh ra' ba laasii la' ra' ba zeegadzihn gahxula guihdxyi Jerusalehn nen coma la'h ra' ba ruhnn ra' ba lligaaba lwehgu sa'loh guinabwa' Jesuhs laasii la' ra' ba gadzihnla guihdxyi Jerusalehn,

12 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Guyuu' tuhbi bwiinn, guyuu' ba lahda tuhbi jwamihyi lasahca, ya biria'h ba gwah ba stuhbi guihdxyi ziitu tin gaca ba rrehyi, ya chin guibia'garii ba chi'chi guinabwa' ba guihdxyi chi.

13 Ya nnaaru guiria'h ba yihdzi ba, gudihdxyixgah ba tsi'h xmooza ba tin gudi'hi ba tuhbigah mweeyi nin lasahca guica'ha ra' ba, chi'chi rahbi bwiinn chi loh ra' ba: "Gulgui'hnnee mweeyi rii' guri'xi hasta chin gabia'gariin stuhbi."

14 Ya bwiinn lahdxyi ba ayi guclaa'dzi ra' ba la'h ba, ni'chin guxe'hla ra' ba paaldaa bwiinn nin zeguihtsi ra': "Ayi xclaa'dzi nu gaca ba xrrehyi nu."

15 Per nahpa guhca ba rrehyi, chi'chi gubia'garii ba lahdxyi ba. Ya chin gubia'garii ba, chi'chi gudihdxyi ba mooza ra' nin basia'hannee ba mweeyi tin gacabwa' ba blaacala cayuhnn ra'n gahn.

16 Ya galoh bwiinn nin badi'hi ba mweeyi badzihn loh ba, chi'chi rahbi mooza chi: "Daada, la'xmweeyi lu'h cayuhnn gahn tsi'h bwelta ziga naan."

17 Chi'chi rahbi rrehyi chi loh ba: "Bwen gahca; yi'h naa lu'h tuhbi mooza bwen pur bwi'hnn lu'h dzi'n za'ca nee gullia'yi'hn nin bani'hihn. Yannah guni'hihn dzi'n guunn lu'h, guinabwa' lu'h tsi'h guihdxyi."

18 Chi'chi badzihn stuhbi mooza loh ba, chi'chi rahbi mooza chi: "Daada, xmweeyi lu'h cayuhnn gahn ga'yu bwelta mahzi ziga naan."

19 Chi'chi rahbi ba loh ba: "Yi'h guni'hihn dzi'n guunn lu'h guinabwa' lu'h ga'yu guihdxyi."

20 Chi'chi badzihn stuhbi mooza loh ba, chi'chi rahbi mooza chi: "Daada, la'xmweeyi lu'h dee'; gulu'cha'yisiñin la'n tuhbi baschihn

21 laasii bidxyihbihn yi'h pur naa lu'h tuhbi bwiinn nadxi-
ipa dxyi'dxyi. Raca'ha lu'h cohsa ra' nin ayi naa xteenn lu'h,
neezaa rataa'ha lu'h guiña'h hasta ayi gulahchi lu'h.”
22 Chi'chi rahbi rrehyi chi loh ba: “¡Mooza xihn mooza
dxaaba! Cun sola dxyi'dxyi nin guñi' lu'h ca gu'nnahn
guelguxchiisi yi'h. Sidela nnah lu'h naan tuhbi bwiinn nin
nadxiipadxyi'dxyi nen nahgahca lu'h raca'hahn nin ayi naa
xte'nnahn nen nnaaza lu'h rataa'hahn guiña'h nin ayi naaza
xte'nnahn,
23 ¿xixnaa ayi bagasia'han lu'h xmwee'yihnca baancu tin
chin ñabia'gariin ñaca'hañin cun garaa llii'nan?”
24 Chi'chi rahbi ba loh ra' nin rii ri'chi: “Gulgaca'ha mweeyi
ca tin gulgadi'hin la'h bwiinn nin bwi'hnn gahn tsi'h taantu
mahzi.”
25 Chi'chi rahbi ra' ba loh ba: “Daada, per la'ba nahpala tsi'h
mweeyi.”
26 Chi'chi rahbilaga'h rrehyi chi: “Ni'chin nin ñaan loh tu,
nin nahpa ziahanan ni'chi gaca guica'harun, ya nin nahpa
gullia'han hasta nin ruhnn ba lligaaba nahpa ba gaca'hañin
loh ba.
27 Ya garaa bwiinn nin bidxyi'chinee na'h nin ayi guclaa'dzi
ñahca'hn rrehyi loh ra' ñi'h, gulta'nee ra' ba rii' tin gadxiinn tu
la'h ra' ba delanta loon.”

Guyu'tii Jesuhs la'n guihdxyi Jerusalehn ziga tuhbi rrehyi
(Mt. 21.1-11; Mr. 1.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Ya chin guya'loh bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi,
chi'chi biria'h Ñi'h tin zee Ñi'h guihdxyi Jerusalehn.
29 Ya chin zegadzihn Ñi'h tuhbi guihdxyi nin laa Betfageh
cun guihdxyi nin laa Betania, gahxu loh dahan nin laa Olivo
chi'chi guxe'hla Ñi'h chiohpa xpwiinn Ñi'h,
30 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulchee loh guihdxyi nin naa gahxuru, ya chin gadzihn
tu ri'chi, chi'chi gwa'ha tu cadu'h tuhbi buhrra nin nadxyi'bi
nin nagahdxi gaca nado'tii'. Gulgaxachi ma tin dxie'nee tu
ma.
31 Ya sidela chyuulla guina'badxyi'dxyi loh tu: “¿Xixnaa
guxachi tu buhrra ca?”, chi'chi gahbi tu loh ba: “Tuhbi bwiinn
nin mahzi rnabwa' cachi'hn ma tin tsiiba ba ma.”
32 Ya seguihdu ziaganee ra' chi'h ba ma, ya zigapa' guñi'
Jesuhs guzohba xchi'dxyi Ñi'h guzahca ra' ba.
33 Ya chin rigaxachi ra' ba buhrra chi, chi'chi gun-
abadxyi'dxyi ra' bwiinn nin naa xteenn ñi'h la'h ma, rahbi ra'
ba:
—¿Xixnaa rigaxachi tu buhrra ca?
34 Chi'chi rahbi ra' ba:

—Dxugaxachi nu ma laasii tuhbi bwiinn nin mahzi rn-
abwa' cachi'hn ba ma tin tsiiba ba ma.
35 Chi'chi baganee ra' ba ma hasta zuu Jesuhs, chi'chi
badzii'ba ra' ba xahba ra' ba dihtsi ma tin guzohba Jesuhs
dihtsi ma.
36 Ya chin zeezah Jesuhs loh neziuh nin zee Jerusalehn,
zeedzi'ba Ñi'h buhrra chi, chi'chi gudxyihxi ra' ba xahba ra'
ba loh neziuh tin gudii'dxinee buhrri'hn chi la'h Ñi'h loh
lahdxi ra' chi.
37 Ya chin zegadzihn gahxuru Ñi'h loh dahan nin laa Olivo,
zena'hla paaldaa bwiinn la'h Jesuhs nin riachiisto' Ñi'h la'h
Ñi'h, chi'chi guza'loh cañi' ra' ba jweersi pur jweersiroo' nin
nahpa Dxiohs. Zi'chi cañi' ra' ba pur ziahan dzi'n roo' ra' nin
bwa'ha ra' ba bwi'hnn Jesuhs,
38 neezaa cañi' ra' ba:
—¡Bwi'nntaa'yi Dxiohs yihca rrehyi nin ze' pura xcweenta
Dxiohs; nnah dxyiiriisto' Dxiohs nin nuu dxibaa' laasii nnah
la'Jesuhs ze' tin guinabwa' Ñi'h pura xcweenta Dxiohs; yan-
nah gachidi'tsi nu zuxchilli Dxiohs pur garaa nin bwi'hnn
Ñi'h!
39 Ya lahda ra' bwiinn chi rii nuhn bwiinn fariseu, ya chin
bihn ra' ba xi riñi' ra' bwiinn chi, chi'chi rahbi ra' ba loh
Jesuhs:
—Mwehsu, guñi' loh ra' bwiinn nin ze'na'hla yi'h tin ayiru
guiñi' ra' ba zi'ca.
40 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela la'h ra' bwiinn rii' cwidxyii ra' ba, zibwidxaa'yo'ba
dxiah ra' nin zaa loh yuh xcweenta ra' ba.

Bi'n Jesuhs pur bwiinn guihdxyi Jerusalehn

41 Ya chin zegadzihn gahxuru Jesuhs guihdxyi Jerusalehn,
chin bwa'ha Ñi'h guihdxyi chi, chi'chi guza'loh bi'n Ñi'h pur
guihdxyi chi,
42 chi'chi rahbi Ñi'h:
—¡Xixlaaxchimmatii' ayi gaann tu xi cohsa guunn tu tin
cwidxyiisto' tu! Per nnah nuula'n cohsa chi par la'h tu,
43 laasii zadzihn dxyih ra' chin gadzihn bwiinn ra' nin
rdxyi'chinee la'h tu nee zuhnn ra' ba ziga tuhbi lee' gadiidxi
rwaa' guihdxyi tin ayi gusaa'n ra' ba guiria'h tu,
44 nen cun nee chu'tii ra' ba lahda guihdxyi tin gucwih ra' ba
garaa yuu' cun garaa muhru nin nuu gadiidxi rwaa' guihdxyi;
zi'chi gunnee ra' ba la'h tu pur nin ayi biu'nbwa' tu dxyih nin
bie'guia'ha Dxiohs la'h tu.

Basiaa Jesuhs la'n guido'roo'
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2-13-22)

45 Ya chin badzihn Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn, chi'chi
guyu'tii Ñi'h la'n guido'roo' ya bwa'ha Ñi'h rii ra' bwiinn la'n
guido' chi nin ruhnn ra' guri'xi, nee ayi rbwihdxyi-rnaaba ra'
ba Dxiohs. Chi'chi guzohbaloh babwe'hedxia'hla Ñi'h la'h ra'
ba nez dihtsijwehra,
46 ya gaduhbi cagabwe'he Ñi'h la'h ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h
loh ra' ba:
—Loh Xchihtsi Dxiohs caa ra' dxyi'dxyi ra' rii': "Yiidzihn
gaca tuhbi yuu' hasta dxi' tu tin cwidxyi-guinaaba tu na'h", ¡ya
la'h tu ruhnn tun zigazi tuhbi cwehva hasta riuu' ra' guba'n!
47 Ya guillii-guillii cagaluu'yi Jesuhs la'n guido'roo' chi per
bwiinn ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza neezaa bwiinn ra' nin
ruluu'yi xlehyi Moisehs, neezaa bwiinnguuhla ra' cadxi'hyi
ra' ba mohda tin chiinn ra' ba la'h Ñi'h,
48 per ayi bidxeela xa ñuhnn ra' ban laasii garaa ra' bwiinn
rigaca'dxyiahga dzi'tsi ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.

20

Gunabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Jesuhs
(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27.33)

1 Guyuu' tuhbi dxyih cagaluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn la'n
guido' roo', ya gaduhbi cagaluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn xa
guunn ra' ba tin ta'h ra' ba loh duhlda chin badzihn ra' bwiinn
nin rnabwa' la'h bixohza, neezaa mwehsu ra' nin ruluu'yi
xlehyi Moisehs neezaa bwiinnguuhla ra',
2 chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Gudxixtee' loh nu chyu naa lu'h tin gaca guunn lu'h garaa
ni'ca o chyu gunnah loh lu'h guunn lu'hn.
3 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Neezaa na'h guinabadxyi'dxyi'hn loh tu tuhbi rsohn,
gulchixtee' loon:
4 ¿Chyu guxe'hla la'h Jwahn bie'garo'bañihsa ba? ¿Ta Dxiohs
guxe'hla la'h ba o tuhbi bwiinnzi?
5 Chi'chi guza'loh riiyuu'yidxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba, rahbi
ra' ba:
—¿Xa guidi'tsi nu'h? Sidela la'h nu'h guidi'tsi nu'h: "Dxiohs
guxe'hla la'h ba", chi'chi nnaa ba: "¿Xixnaachi'h ayi gwachi-
isto' tu xchi'dxyi ba?",
6 ya sidela guidi'tsi nu'h: "Tuhbi bwiinnzi guxe'hla la'h
Jwahn", chi'chi zusihdzidxiah garaa bwiinn la'h nu'h tin
gachi nu'h laasii ruhnn ra' ba lligaaba Jwahn naa tuhbi
bwiinn nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.
7 Chi'chi guñi' ra' ba dxyi'dxyi rii', rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Ayi gaann nu chyu guxe'hla la'h Jwahn bie'garo'bañihsa
ba.

8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Ya ayiza chixtee'hehn loh tu chyu guxe'hla na'h cayu'nnahn cohsa ra' rii'.

Xcweenta mooza dxaaba ra'
(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

9 Chi'chi guza'loh bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h cweenta rii' loh ra' bwiinn, rahbi Ñi'h:

—Guyuu' tuhbi bwiinn, bwi'hnn biñih ba nuhn yahga uhva ra' loh xuh ba, chi'chi bire'h ba zee ba stuhbi guihdxyi, ya basia'hannee ba loh xuh ba chi la'h paaldaa bwiinn ra' tin gaapa ra' ban ya chin gabwe'hecaan li'hn nahpa gusia'han ra' ba nuhn li'hn chi nin ruhnn tucahri guica'ha ba.

10 Ya chin badzihn dxyih gabwe'he ra' ba xli'hn ra' ba, chi'chi guxe'hla nin naa'han xteenn ñi'h chi tuhbi xmooza ba gwagañi' loh ra' bwiinn nin bia'hannee loh xuh ba tin gudi'hi ra' ba nin ruhnn tucahri gaca'ha ba. Ya xlawaa'ha ñudi'hi ra' ba nin ruhnn tucahri gaca'ha ba, mejor badi'hi goolpi ra' ba la'h mooza chi ayichi'h xi badi'hi ra' ba ñica'ha ba.

11 Chi'chi guxe'hla ba stuhbi mooza loh ra' ba, ya chin badzihn ba ri'chi, zi'chi gahcaza badi'hi goolpi ra' ba la'h ba ya ayi xi badi'hi gahca ra' ba ñica'ha ba.

12 Ya nin riohnna bweelta guxe'hla ba stuhbi mooza loh ra' bwiinn chi per zi'chi gahcaza badi'hi goolpi ra' ba la'h ba chi'chi babwe'he dxia'hla ra' ba la'h ba nez rwaa'jwehra.

13 Chi'chi bwi'hnn bwiinn nin naan xteenn ñi'h lligaaba, nasto' ba: "¿Xaalla gu'nnchi'hn nnah? Mejor guixe'hla'hn yu'pi llii'nahn nin ruca'hsto'n tin chin gwa'ha ra' ba la'h bi pwehda zuhnn cweenta ra' ba la'h bi."

14 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn chi la'h bi, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba: "Bwa'ha, dehchisihn guica'ha gaduhbi loh yuh rii'. Gulcho'ho gachidxiinn nu'h bi tin gachica'ha nu'h yuh rii' gacan xteenn nu'h."

15 Ya chin badzihn bi, guna'zu ra' ba la'h bi, chi'chi babwe'he dxia'hla ra' ba la'h bi rwaa' yuh chi, gudxiinn ra' ba la'h bi.

Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—¿Xini'ca gunnee bwiinn nin naa xteenn ñi'h loh yuh ca la'h ra' bwiinn ca?

16 Zi' ba, dxie'chiinn ba garaa ra' ba; ya chin cha'loh gachi ra' ba, chi'chi gudi'hi ba loh yuh chi gaan ra' guriin bwiinn.

Ya chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi rahbi ra' ba:

—¡Per Dxiohs ayi nnaa Ñi'h gaca zi'ca!

17 Ya chin guñi' ra' ba loh Jesuhs zi'chi, chi'chi bwa'ha Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Ya ¿xalla rñi' chi'h nin caa loh dxihtsi nin baca'h daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih? Ri'chi caa: “Nee dxiah nin gule'hecaa ra' mwehsu albañihyi gaca yuu', dxiah chi guhca dxiah za'ca nin guzuh galoh tuhbi schihn yuu'.”

18 Chyuchi'hzi bwiinn nin dxiaaba yihca dxiah chi zahca ba ziahan taa'ha, ya sidela dxiah dxiaaban yihca bwiinn zusiu'yitii'hin la'h ba.

Basia'garii Jesuhs dxyi'dxyi pura xcweenta impweestu
(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Ya bwiinn ra' nin rnabwa' loh bixohza ra' neezaa bwiinn ra' nin ruluu'yi lehyi guclaa'dzi ra' ba ñina'zu ra' ba la'h Jesuhs hohrachi gahca laasii gwasaa ra' ba cweenta nin guñi' Ñi'h yihca ra' ba, per ayiza biaalla ra' ba ñina'zu ra' ba la'h Ñi'h laasii rdxyihbi ra' ba bwiinn ra'.

20 Chi'chi cagata'tsi ra' ba ya guxe'hla ra' ba paaldaa bwiinn ra' zee tin guunn ra' ba ziga bwiinn za'ca tin gunabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h xilla dxyi'dxyi ra' nin ñiñi' Ñi'h per mejor cadxi'hyi ra' ba xa guti'dxi ra' ba la'h Ñi'h loh gubieerna tin gachi Ñi'h.

21 Chi'chi gunabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:

—Daada, mwehsu; naann nu xnehza rñi' lu'h nee naannza nu xnehza rusi'dxi lu'h. Ayi rwa'haza'ca lu'h loh tuhbi bwiinn ya stuhbiga'h ba gwa'hadxaaba lu'h loh ñi'h, laasii rusi'dxi lu'h mohdapa' nin ruhnn Dxiohs guelguxchiisi,

22 yannah gunnah loh nu, ¿ta zachidxihlli nu o ayi chyu chiilli impweestu loh rrehyi César?

23 Per lwehgu guhcabwa' Jesuhs xi lligaaba nuu ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—¿Xixnaa ruhnnee tu na'h zi'ca?

24 Gulgaluu'yi tuhbi xmweeyi tu na'h. Guidia'han nu'h ¿chyu yihca caa lohon?

Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Xteenn César.

25 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulgadi'hi la'h César nin naa xteenn ba, nee gulgadi'hiza la'h Dxiohs nin naa xteenn Ñi'h.

26 Ya nin ayi bwi'hnn ra' ba gahn ñusagui'hi ra' ba la'h Ñi'h pur dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h nezloh ra' bwiinn, ni'chin nin badxyigaa'loh ra' ba pur xchi'dxyi Ñi'h mejor bata'wrwaa' ra' ba dxyiitii' babwii ra' ba.

Basia'garii Jesuhs dxyi'dxyi xcweenta guelgabahan bwiinn ra' nin guhchi
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18.27)

27 Chi'chi gwah paaldaa ra' bwiinn nin laa saduceu ra',
gwaguia'ha ra' ba loh Jesuhs. Ya saduceu ra' chi ayi ri-
achiisto' ra' ba gabahan bwiinn ra' nin guhchi, ni'chin gun-
abadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs,
28 rahbi ra' ba:
—Daada, mwehsu; basia'han Moisehs dxihtsi loh nu'h, loh
chi caa: “Sidela chyuulla ndxi'hw gachi gusia'han ba viuhda
xcunna'h ba nen ayi chyu llii'n ra' ba guyuu', nahpa guica'ha
bwihtsi ba gunna'h chi tin chuu llii'n ra' ba xcweenta bwihtsi
ba nin guhchi.”
29 Sidela zi'ca guidi'hnn nu'h nuu gahdzi ndxi'hw ya garaa
ra' ba naa tuhsi bwihtsi, ya guidi'hnn nu'h nin naa bwiinnga-
loh bachinaa ba ya guhchi ba, per ayi chyu llii'n ra' ba guyuu'.
30 Chi'chi guca'ha bwihtsi raroopa ba la'h gunna'h viuhda
chi per ayi chyu llii'n ra' ba guyuu' ya guhchi gahca ndxi'hw
chi.
31 Chi'chi lwehgu guca'halaga'h stuhbi bwihtsi ba nin ri-
ohnna la'h gahca gunna'h chi nee lwehgu gahca guhchi ba,
ayi chyu llii'n ra' ba guyuu' gahcaza, ya zi'chi gahca bwi'hnn
snuhn ra' ba hasta que no guhchi garaa ra' ba ayi nin tuhbi
llii'n ra' ba guyuu',
32 ya luulchimma neezaa gunna'h chi guhchi.
33 Yannah, chin gabahan ra' ba, ¿cuunpa'xchi'h nin naa
che'hla viuhda chi? Laasii gagaadzi ra' ba bachinaa la'h
gunna'h chi.
34 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nnah loh guidxyiyuh rii' ruchinaa ra' bwiinn nee
rudi'hira'za ba llii'ndxa'pa ra' ba rca'ha stuhbi ndxi'hw,
35 per bwiinn ra' nin gulii Dxiohs guziaa ra' par dxibaa',
gabia'garii gabahan ra' ba stuhbi per ayi guchinaaru ra' ba
nee ayiza cwe'dxi'hnru ra' ba llii'ndxa'pa ra' ba guica'ha
ndxi'hw ziga ruhnn ra' bwiinn nin rii loh guidxyiyuh nnah,
36 ya pur nin ayiru gachi ra' ba, ni'chin gaca ra' ba ziga
aanjla ra'. Gaca ra' ba llii'n Dxiohs laasii bacwa'hn Dxiohs la'h
ra' ba loh guelguhchi,
37 ya tin dxihn tu gabia'garii gabahan ra' bwiinn nin guhchi,
¿ta nagahdxi gu'lda tu nin baca'h guehtu Moisehs xcweenta
la'n yaguichaa'h nin gurih bwehla? Ri'chi gudihdxyi Dxiohs
la'h ba, rahbi Ñi'h loh ba: “Na'h naan Xchiohs Abrahn, neezaa
Xchiohs Isaac, neezaa Xchiohs Jacobo.”
38 Ni'chin nin ayi gaca Dxiohs xchiohsa bwiinnguuchi ra',
mejor naa Ñi'h Xchiohs bwiinn nabahan ra'.
39 Chi'chi rahbi ra' paaldaa mwehsu nin ruluu'yi xcweenta
lehyi, rahbi ra' ba:
—Mwehsu, bwen gahca guñi' lu'h.

40 Zi'chi guñi' ra' ba laasii ayiru guhca ñinabadxyi'dxyi ra' ba
xiicaru loh Ñi'h.

¿Chyu llii'n la'h Crixtu?
(Mt. 22-41-46; Mr. 12.35-37)

41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xamohda rñi' ra' ba Crixtu naa llii'n guehtu Davihd?
42 Laasii la'h gahca guehtu Davihd baca'h loh dxihtsi ra' nin
laa Salmu:
Daada Dxiohs rahbi loh Daada nin rnabwa' na'h:
43 "Guzohba xlahdu nanchiin hastayi gadzihn dxyih nin
gutsii'gahn garaa bwiinn nin rdxyi'chinee yi'h tin
gacabwa' ra' ba yi'h naa lu'h nin rnabwa' garaatii'."
44 Nee sidela la'h Crixtu naa Ñi'h llii'n Davihd, ¿xixnaa rahbi
Davihd: "Crixtu guinabwa' na'h"?

Badzii'ba Jesuhs duhlda yihca ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 Ya garaa ra' bwiinn cagaca'dxiahga ra' ba chin guñi'
Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi Ñi'h:
46 —Gulgahcanasiin tin ayi gusagui'hi mwehsu ra' nin ru-
luu'yi lehyi la'h tu. Riuu'sto' ra' ba rahcu ra' ba lahdxi nu'hla
nin riuu' hasta yahnn ra' ba nee hasta ñaa' ra' ba tin para
guluu'yi bwiinn lasahca ra' ba nee xclaa'dzi ra'za ba garaa
bwiinn ra' nin gadxa'ga la'h ra' ba gucha'garwaa' naa ra' ba
tin gahbi snuhn bwiinn: "Bwiinnlasahca ra' ba", ya la'h ra' ba
rdxi'hyi ra' ba pur yagaxiyi za'ca nin mahzi lasahca rzohba
ra' ba la'n guido', nee gahcaza hasta rahca guelwahw.
47 Neezaa rbwe'hellu'hu ra' ba yihdzi gunna'h viuhda ra'
ya hohrachi gahca rñi'nee ra' ba Dxiohs xchih tin guluu'yi
bwiinn za'ca ra' ba. Per la'h ra' ba naa nin guixe'hla Dxiohs
ziroo'ru guelrzahcazii yihca ra' ñi'h.

21

Tuhbi gunna'h viuhda nin gulahchi guhn loh Dxiohs
(Mr. 12.41-44)

1 Gaduhbi nuu Jesuhs la'n guido', basia'garii loh Ñi'h nez
stuhbi lahdu, bwa'ha Ñi'h cagala'ha ra' bwiinn rricu mweeyi
la'n alcansía ra' hasta rguu' bwiinn mweeyi guelguhn.
2 Neezaa tuhbi gunna'h viuhda bwa'ha Ñi'h, bala'ha
chiohpa mweeyi ga'yu'hn la'n alcansía,
3 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, gunna'h viuhda prohbi ca zia-
hanru mweeyi bala'ha que snuhn ra' bwiinn nin bala'ha ra'
mweeyi,

4 laasii bwiinn rricu ra' chi mweeyizi nin ria'hancah
bala'ha ra' ba la'n alcansia ya gunna'h ca garaa mweeyi nin
nahpa ba bala'ha ba hasta nin ñio'h xquehta ba bala'ha ba.

Badi'hi Jesuhs rsohn cwih guido' roo'
(Mt. 24.1-2; Mr. 13-1-2)

5 Ya nuu nuhn bwiinn nin cayuu'yidxyi'dxyi joosca xñah
guido'roo' chi pur dxiah joosca ra' nin nuu tihxin neezaa
cohsa lasahca ra' nin bagaa'da ra' bwiinn pur dzi'n nin rahca
ri'chi, chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

6 —Zadzihn dxyih nin cwih garaa cohsa ra' nin caywa'ha tu.
Nin tuhbi dxiah nin dzi'ba yihca lasaa' ayi dxia'hancaa.

Sehn ra' nin gaca chin ñichiloh guidxyiyuh
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

7 Chi'chi gunabadxyi'dxyi xpwiinn ra' Ñi'h loh Ñi'h, rahbi
ra' ba:

—Daada, mwehsu; ¿cuuca gaca ni'ca? ¿Xa naa sehn nin dxi'
chin gaca cohsa ra' chi?

8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulgahca nasiin tin ayi gusaa'n tu gusagui'hi bwiinn la'h
tu, tin ziahan ra' bwiinn dxi', nnaa ra' ba: “Na'h naan Crixtu”,
per ayi chechiisto' tu xchi'dxyi ra' ba nee ayiza chena'hla tu
la'h ra' ba,

9 nee chin dxihn tu cayahca guehrru ridxiinn lasaa' bwiinn
ra', ayiza guidxyihbi tu laasii nahpa gaca dee' per nagahdxi
gadzihn dxyih nin guiñihchiloh guidxyiyuh.

10 Ya zeezah cañi' Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Nee zuca'nee tuhbi nasiohn la'h stuhbi nasiohn, neezaa
tuhbi guihdxyi bwiinn chindxinee ra' ba stuhbi guihdxyi,

11 neezaa gaca lluhroo' neezaa chuu gubihn neezaa
gueldxyihdxyi, cun llaa'ndxibaa' guluu'yiloh ra' cohsa nin
guchihbi la'h ra' bwiinn, zwa'ha ra' ba sehnroo'.

12 Per galoh gaca garaa ra' cohsa ra' rii', ya zina'zu ra' ba
la'h tu gusa'cazii ra' ba, neezaa zuti'dxi ra' ba la'h tu nez loh
ra' bwiinn nin rnabwa' la'n guido' tin guunn bwiinn ra' chi
guelguxchiisi la'h tu nee gusie'w ra' ba la'h tu la'n lahtsidxi'ba
nee zutii'dxi ra' ba la'h tu loh ra' rrehyi cun loh ra' gubieerna
pura riachiisto' tu xchi'dxyi'hn.

13 Yaca zahca tu garaa dee' chi'chi gaca guiñi' tu
xchi'dxyi'hn loh ra' ba.

14 Ayi guunn tu ziahan lligaaba nasto' tu xa guiñi' tu loh ra'
ba,

15 na'h gahca gu'nnasiinahn la'h tu cun dxyi'dxyi nin guiñi'
tu, nee guni'hihn guelrahcabwa' la'h tu tin gusie'w tu rwaa'
chyuuchi'hzi nin guiñi' tohnta loh tu,

16 per hasta bwiinn xjwamihyi tu neezaa lasaa' tu, cun nin
rucha'ga tu guiclaa'dzi chiinn ra' la'h tu nee zidxiinn ra' ba
paaldaa tu.
17 Neezaa garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee ra'
la'h tu laasii riachiisto' tu xchi'dxyi'hn,
18 per ayi ñichloh nin tuhbi dxyichyihca tu,
19 nee sidela ayi cwe'hesto' tu xchi'dxyi Dxiohs zila'h tu loh
duhlda tin guziaa tu dxibaa'.
20 ’Ya chin gwa'ha tu ziahanroo' suldahdu rii gadiidxi
guihdxyi Jerusalehn, chi'chi gacabwa' tu la'dxyih badzihn
ñichilohon.
21 Ya chin gwa'ha bwiinn ra' gaca ni'chi, chi'chi nahpa
guiria'h ra' bwiinn guihdxyi Judea yihdzi ra' ba guzee ra' ba
loh dahan; ya bwiinn nin rii ra'la loh dahan ayiru guibia'garii
ra' ba chegalli'hi ra' ba xixteenn ra' ba yihdzi ra' ba,
22 tin la'n dxyih ra' chi guunn Dxiohs jwiisi loh guidxyiyuh
tin gaca ziga rñi' dxyi'dxyi nin caa loh xchihtsi Dxiohs.
23 Prohbi gunna'h ra' nin nu'a llii'n, prohbiza gunna'h ra'
nin ca'ha bado' la'n dxyih ra' chi. Zwa'ha ra' ba guelnadxyi'bi
duxa nin gaca cun bwiinn ra' nin rii Israel.
24 Nuu ra' ba gachi ra' ba loh guehrru, snuhn ra' ba guzee
prehsu, guzee ra' ba garaa guihdxyi ziitu ra', ya bwiinnzi-
itu ra' chuunaa ra' ba gaduhbi guihdxyi Jerusalehn hastayi
gazaa' dxyih nin gabia'garii bwiinn Israel, chi'chi gare'h ra'
ba.

Chin gabia'garii Bwiinn nin gaxe'hla Dxiohs stuhbi loh guidxyiyuh

25 Rahbiza Ñi'h:
—Chi'chi gaca ra' sehn loh gubihdxyi cun loh bwe'hw
neezaa dxih nin nuu llaa'ndxibaa'; ya loh guidxyiyuh garaa
ra' bwiinn guidxyihbi ra' ba laasii nin ayi gacabwa' ra' ba xa
guunn ra' ba chin dxihn ra' ba cayuu'bwih taa'ha ñihsado' nee
taantu jweersi nin rzihdzi cwidxyidxiah ñihsado'.
26 Ya bwiinn ra' zicahyi ra' ba saca nin gwa'ha ra' ba gaca
loh guidxyiyuh neezaa saca nin gwa'ha ra' ba guiñi'bi garaa
nin nuu llaa'ndxibaa'.
27 Ya chi'chi gwa'ha ra' ba gadzihna'hn ziga Llii'n Dxiohs
nin naa ndxi'hw, dxie'ldahn la'n xcahyi cun gaduhbi guelrn-
abwa' nee cun tuhbi bacha'ha roo'.
28 Chin sa'loh gaca ra' cohsa ra' rii', ayi guidxyihbi tu;
gulcwihsi, gulguia'ha nez guiya' tin lwehgusi gadzihn dxyih
nin guzi'laa'dzi tu, ta'h tu loh duhlda.
29 Bwii'ydxyi'dxyi za Ñi'h stuhbi cweenta loh ra' ba, rahbi
Ñi'h:
—Gulguia'ha loh tuhbi yahga ñiigu, neezaa loh garaa ra'
yahga.

30 Chin gwa'ha tu la' ra' yahga cabwe'he bwii'ni'hn, la'h
gahca tu gacabwa' tu lwehgusi gadzihn bwe'hw nin dxiaaba
ñihsadxiah.
31 Zi'chi gahcaza chin gwa'ha tu la' ra' cohsa ra' rii' cayahca
la'h gahca tu gacabwa' tu amweer gadzihn xquelrnabwa'
Dxiohs.
32 Guchiin nin rñi'n loh tu, garaa ra' cohsa rii' gacan antes
gachi ra' bwiinn nin nabahan ra' chieempa chi.
33 Dxibaa' cun guidxyiyuh ziñihchilohra'n, per xchi'dxyi'hn
ayi ñichilohon.
34 'Gulgaca nasiin tin ayi guunn tu lligaaba ayi guxi'hn tu
xjweersi tu loh guelree', loh guelrahw za'ca, neezaa lligaaba
ziahan xteenn xica nin rchi'hn tu laasii sidela guunn tu squii'
zina'zu dxyih chi la'h tu nee guunnan mahla la'h tu,
35 laasii zi'chi garia'caa dxyih chi loh garaa ra' bwiinn
guidxyiyuh, ziga tuhbi traampa nin rie'w goolpi.
36 Ni'chin rñaan loh tu gulgaca nasiin. Ayi gucwe'za tu
cwidxyi-guinaaba loh Dxiohs tin ta'h tu loh garaa nin gaca tin
gacaza suh tu loh Lliii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.
37 Radxyii ruluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn la'n guido'roo', ya
gue'la riadxia'han Ñi'h hasta rwaa' dahan nin laa de los Olivo.
38 Ya guillii-guillii riah ra' bwiinn rsiiyigah rwaa' guido' chi
tin ruca'dxiahga ra' ba nin ruluu'yi Ñi'h.

22

Bia'han dxyi'dxyi ra' ba xa guunn ra' ba tin guina'zu ra' ba Jesuhs

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

1 Ya la'h lañih paascu ze'gadzihn chin rahw ra' bwiinn
Israel pahn nin ayi rahcacha'yi cun levadura,
2 ya bwiinn ra' nin rnabwa' ra' la'h bixohza neezaa bwiinn
ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cadxi'hyi ra' ba xa guunn ra'
ba tin chiinn ra' ba la'h Jesuhs laasii rdxyihbi ra' ba bwiinn
ra'.
3 Ya chi'chi guyuu'tii bwiinndxaaba nin laa Satanahs sto'
Judas nin laa gahca Iscariote, nee gahca la'h ba naa ba
xpwiinn Jesuhs nin naa gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h,
4 ya bwiinn chi gwaguihtsi loh ra' bixohza ra' nin rnabwa'
loh ra' bixohza cun loh ra' daada nin rnabwa' la'h guixa'ga ra'
nin rahpa guido'. Guñi'nee Judas la'h ra' ba xa guunn ba tin
guti'dxi ba la'h Jesuhs loh ra' ba.
5 Chi'chi biahxi ra' ba ya guhdzi ra' ba loh Judas guica'ha ba
nuhn mweeyi sidela dxiu'n ba ntriehgu la'h Ñi'h pur mweeyi
chi.

6 Chi'chi guzi'guehlda Judas ya guza'loh cadxi'hyi ba xa
guunn ba guti'dxi ba la'h Jesuhs loh ra' bwiinn chi mwedxi
rala'n tin ayi gacabwa' ra' bwiinn.

Luulchima vehsa gudahwxchihnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h
(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; I Co. 11-23.26)

7 Badzihn dxyihlañih chin rahw ra' ba pahn nin ayi rah-
cacha'yi cun levadura bie' rdxiinn ra' ba tuhbi lli'hyi ziga caa
loh xchihtsi guehtu Moisehs,
8 chi'chi guxe'hla Jesuhs Pehdru cun Jwahn, rahbi Ñi'h loh
ra' ba:
—Gulchegui'hnncha'yi xi guida'wxchih nu'h nin naa xchih
pascu.
9 Chi'chi gunabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:
—¿Canehza xclaa'dzi lu'h gachidi'hnncha'yi nu guelwahw?
10 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Chin chu'tii tu lahda guihdxyi, zadxa'ga tu tuhbi bwi-
inn nin nu'a tuhbi rii' ñihsa; chi'chi chena'hla tu ba hasta
dxiu'garii ba yihdzi ba,
11 chi'chi guinabadxyi'dxyi tu loh nin naan yihdzi Ñi'h,
squii gahbi tu: "Nnaa Daada Mwehsu: ¿Canehza ria'han
cwaartu hasta gahwchihnee ba xpwiinn ba xchih pascu?"
12 Ya bwiinn chi lwehgusi guluu'yi ba hasta naa cwarturoo'
nin nuu guiya' la'n naa liistula. Ri'chi guiguihn tu nin
guida'wxchih nu'h.
13 Ya chin badzihn ra' ba ri'chi, guyaa bare'caa garaatii' nin
guhdzi Jesuhs la'nriila. Chi'chi bwi'hnncha'yi ra' ba xchih
pascu.
14 Ya chin badzihn hohra, badzihnnee Jesuhs spaaldaa
xpwiinn Ñi'h chi'chi gurih ra' ba gadiidxi mweella,
15 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Blaaca nasaa cayahwxchihneen la'h tu xchih pascu antes
que na'h sacaziin cun gachi'hn,
16 nen xñaxgaa'hn loh tu ayiru gabia'garii gahwne'hn la'h
tu xchih pascu galoh gadzihn dxyih gacan loh xquelrnabwa'
Dxiohs.
17 Chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi copa vihnnu, badi'hi Ñi'h
guelzuxchilli loh Dxiohs, chi'chi rahbi Ñi'h:
—Gulguee' dee' gulchi'zi gahcan loh lasaa' tu,
18 nen ñaan loh tu ayiru gabia'garii guee'neen la'h tu ñihsa
uhva stuhbi galoh nin gadzihn xquel rnabwa' Dxiohs.
19 Chi'chi guca'ha gahca Ñi'h tuhbi pahn, badi'hi Ñi'h
guelzuxchilli loh Dxiohs, hohrachi gutaa'ha Ñi'hn, gudxi'zi
Ñi'hn loh ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:

—Dee' naa ziga ti'xihn nin guti'dxi'hn loh guelguhchi
xcweenta tu, ya squii' gahca guunn tu tin dxiagannasto' tu
na'h.
20 Zi'chi gahcaza bwi'hnnee Ñi'h copa chin guluhlla gudah-
wxchihnee Ñi'h la'h ra' ba, rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Vihnnu nin nuu la'n copa rii' naa ziga rihn nin nuu'huhn,
nin guixi'hihn chin chiinn ra' ba na'h xcweenta tu, tin zi'chi
gaca dxyi'dxyicuubi nin gusia'han Dxiohs cun bwiinn ra' nin
bibwi'hira'la.
21 Yannah gulguia'ha la'naa bwiinn nin gutoo' na'h
dzi'banee naa'hahn loh mweella rii',
22 nee guchii nahpa guti'dxiloon trabahjw duxa, laasii naan
Bwiinn nin guxe'hla Dxiohs nahpa zare'caa garaa nin caa loh
xchihtsi Dxiohs, ¡per prohbiza bwiinn nin gutoo' na'h!
23 Chi'chi guzo'baloh canabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba,
rahbi ra' ba:
—¿Chyuni'ca guunn zi'ca?

Cayuu'yidxyi'dxyi ra' ba chyuni'ca naa bwiinn nin mahzi lasahca

24 Neezaa guza'loh cayuu'yidxyi'dxyi ra' ba xcweenta chyu
mahzi lasahca loh ra' ba;
25 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Rehyi ra' nin rnabwa' loh ra' bwiinn nin ayi naa bwiinn
Israel ruhnn nayaachi ra' ba nee xclaa'dzi ra' ba guiñi' xpwi-
inn ra' ba loh ra' ba: “Bwiinn za'ca lu'h”,
26 per la'h tu ayi gaca tu zi'chi, sino que nin mahzi lasahca
loh tu ayi chi'hyi ba guiñi' za'ca bwiinn xcweenta ba; mejor
gusa'n ba zigachi'hzi guiñi' bwiinn loh ba, nee nin mahzi
rnabwa' nahpa gaca ba ziga mooza tin mahziru gacanee ba
lasaa' ba.
27 ¿Cuunn nin mahzi lasahca; ta bwiinn nin rzohba loh
mweella rahw o bwiinn nin razi'laa'dzi guelwahw? ¿Tayigah
guchiidxi'h bwiinn nin rzohba loh mweella? Per na'h nicala
rnabwa'n loh tu per la'ndxa'ga zigazi tuhbi bwiinn nin rni'hi
xi rahw tu.
28 La'h tu naa tu bwiinn ra' nin bia'hanee na'h gaduhbi
gudi'dxi'hn trabahjw nin gudi'dxi'hn,
29 ni'chin nin guni'hihn guelrnabwa' la'h tu ziga bani'hi
Xpaa'nñin na'h,
30 tin gahw tu guee tu cwih tu loh xmwee'llahn llaa'n
dxibaa', soobaa gahca tu loh yagaxiiyi bwiinn nin rnabwa' tin
guunn tu guelguxchiisi loh gadzi'h bichiohpa cwa'h xjwami-
hyi Israel.

Basia'han Jesuhs dxyi'dxyi guiñi' Pehdru ayi nu'nbwa'tii' bi la'h Ñi'h

31 Chi'chi rahbi Jesuhs loh Simohn:

—Simohn, Simohn; la'bwiinndxaaba nin laa Satanahs gunaaba yi'h tin tsiibi ba yi'h zigazi rbi'bi llooba chin nuu'hun deh,
32 per na'h la'n gunaaba loh Dxiohs pur yi'h tin ayi cwe'hesto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs, ya chin gabia'garii lu'h loh Dxiohs, chi'chi gacanee ra' lu'h lasaa' lu'h tin dxia'hannee ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.
33 Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Daada, la'nzuu liistula tin dxie'wne'hn yi'h, nicala gachiza nu'h.
34 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Pehdru, nnah gahca ñaan loh lu'h galoh guca'yahnn dxiidxinguhla, guiñi' lu'h mas chohnna bweelta ayi nu'mbwa'tii' lu'h na'h.

Amweerla gadzihn hohra nin tiidxi Jesuhs trabahjw

35 Chi'chi gunabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Chin guxe'hla'hn la'h tu bagaluu'yi tu la'h ra' bwiinn xchi'dxyi Dxiohs, ayi gwanee tu buxa, nin dxihdximweeyi nin tuhbi tahgaza tahba tu, ¿ta guyuu' xiilla bia'dxyi tu?
Chi'chi rahbi ra' ba:
—Lliitii'.
36 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Per nnah ñaan loh tu, nin nahpa buxa, chenee ban; nin nahpa dxihdximweeyi, cheneezaa ban; nin ayi nahpa spahda, gutoo' ba xchiquehta ba tin si' ba tuhbin;
37 tin rñaan loh tu nahpa gaca ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs pur na'h; rñi' dxyi'dxyi ra' chi: “Bati'dxi ra' ba la'h ba hasta nuu ra' bwiinn mahla.” Garaa nin caa loh xchihtsi Dxiohs pur na'h nahpa gacan.
38 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Daada, rii' la'chiohpa spahda nuu'.
Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Cun sola ni'casi zahlda, ayi xchi'hn ziahan.

Gudihdxyi-gunaaba Jesuhs loh Xtaada Ñi'h loh weerta nin laa Getsemanii
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39 Chi'chi biria'h Jesuhs zee Ñi'h loh dahan nin laa Olivo laasii zi'chi naa xcostumbre Ñi'h zena'hlagah xpooxtla Ñi'h la'h Ñi'h,
40 ya chin badzihn ra' ba ri'chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulguinaaba loh Dxiohs tin ayi gusagui'hi bwiinndxaaba la'h tu.
41 Chi'chi biria'caa Jesuhs tuhbi lahdu hasta rii ra' ba, zigachi'h hasta radzihn tuhbi dxiah nin ruca'h bwiinn,

chi'chi bazu'nllihbi Ñi'h ri'chi tin gudihdxyi-gunaaba Ñi'h loh
Xtaada Ñi'h nin naa Dxiohs,
42 squii':
—Paah, ¿tayi gaca gucha'h xigaaba lu'h tin guhlda'h lu'h
na'h loh trabahjw duxa nin guti'dxiloon? Per sidela ayi
nuu'hun, ayiza xi ruhnn ti'dxi'hñin.
43 Chi'chi baluu'yiloh tuhbi aanjla nin guxe'hla Xtaada Ñi'h
tin gacanee Ñi'h la'h Jesuhs guunn Ñi'h waanta guti'dxiloh
Ñi'h trabahjw chi,
44 ya pur taantu nin cadii'dxi Ñi'h trabahjw, ni'chin nin
mahzi cabwihdxyi Ñi'h loh Xtaada Ñi'h nee taantu nin cayah-
cana'yi Ñi'h pur gota ñihsa cayaaba loh yuh gota chi rñahan
ziga rihn.
45 Ya chin guya'loh gudihdxyi-gunaaba Ñi'h loh Xtaada
Ñi'h, chi'chi gwasu'nchii Ñi'h tin gwaguia'ha Ñi'h cuun ra'
xpwiinn Ñi'h, ya chin badzihn Ñi'h ri'chi bwa'ha Ñi'h la' ra'
ba na'xgahsi pur guelnalaasa nin nuu sto' ra' ba,
46 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xixnaa na'xgahsi tu? Gulchestii gulguinaaba loh Dxiohs
tin ayi gusagui'hi bwiinndxaaba la'h tu.

Chin bina'zu Jesuhs
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

47 Gaduhbi cañi' gahca Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h, badzihn
ziahan bwiinn hasta rii ra' ba, delanta loh ra' ba ñiidxiuu tuhbi
bwiinn nin laa Judas xpwiinn gahca Jesuhs la'h ba, chi'chi
gwabiiga ba hasta zuu Jesuhs tin bacha'garwa' ba loh Ñi'h.
48 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Judas, ¿ta pur tuhbi behsu rii' riu'n lu'h ntriehgu Llii'n
Dxiohs nin naa ndxi'hw loh ra' bwiinn rii'?
49 Ya chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h nin rii gadiidxi Ñi'h
nin cayahca ri'chi, chi'chi gunabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs,
rahbi ra' ba:
—Daada, ¿ta zadi'higoolpi nu la'h ra' bwiinn ca cun spahda?
50 Chi'chi bachyuu'ga tuhbi xpwiinn Jesuhs dxiahga tuhbi
xmooza bwiinn nin rnabwa' loh ra' bixohza, bachwa'ha ba
tuhbi lahdu dxiahga derehchu bi,
51 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—¡Gulgasaa'n ba! ¡Cun sol ni'ca!
Chi'chi badxi'hyi Jesuhs dxiahga mooza chi bachi'dxu
Ñi'hn talgu'nsi biaca za'can,
52 chi'chi guñi' gahca Jesuhs loh ra' bwiinn nin rnabwa' loh
ra' bixohza neezaa bwiinn ra' nin naa guixa'ga xteenn guido'

neezaa bwiinnguuhla ra' nin ze' tin chenee ra' ba la'h Ñi'h,
rahbi Ñi'h:
—Xluu'yi nee spahda cun garrohta nu'a tu ze' tu ziga chin
guina'zu tu tuhbi guba'n,
53 ¿xixnaa chin guyu'ne'hn la'h tu la'n guido' garaa dxyih ayi
guna'zu tu na'h?, per nnahyi biga'ha xohra tu guunn tu nin
xclaa'dzi bwiinndxaaba gaca.

Guhdzi Pehdru ayi nu'nbwa'tii' bi Jesuhs
(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

54 Chi'chi guna'zu ra' ba la'h Jesuhs tin zenee ra' ba la'h Ñi'h
yihdzi bixohza nin rnabwa' loh garaa ra' bixohza, cun nee
Pehdru na'hlazihtu la'h ra' ba,
55 ya chin badzihn ra' ba ri'chi, chi'chi gulahchi ra' ba dxih
gadiidxin tin babihdxyi ra' ba; nee Pehdru dxa'ga loh ra' ba.
56 Ya chin bwa'ha tuhbi gunna'h nin ruhnn dzi'n ri'chi zo-
hba gabihdxyi Pehdru, chi'chi bwa'ha-bwa'ha bi loh Pehdru,
chi'chi rahbi bi:
—¡Nee ndxi'hw rii' naa xpwiinn Jesuhs!
57 Per Pehdru ayi gudxixtee' bi nu'nbwa' bi Jesuhs, rahbi bi:
—Gunna'h, ayi nu'nbwa'n ba.
58 Ya snuhnsi rahca, guriin bwiinn laga'h nin bwa'ha la'h
Pehdru, chi'chi rahbi ba:
—¡Cun neezaa lu'h naa tuhbi ra' xpwiinn Jesuhs!
Per Pehdru rahbilaga'h ba:
—Ñaan loh lu'h daada, ayi needxi'hn naan xpwiinn ba.
59 Ya guhca mahs tuhbi hohra badzihn stuhbi bwiinn
guza'loh cañi' ba, rahbi ba:
—¡Guchiin, nee bwiinn rii' guyu'nee ba nen cun neezaa
laasii naa ba tuhbi bwiinn Galilea!
60 Chi'chi rahbi Pehdru loh ba:
—Per daada, ¡ayi rahcabwa'n xini'ca nugaze'ta lu'h!
Ya hohra gahca nin cañi' Pehdru baca'yahnn tuhbi dxi-
idxinguhla,
61 chi'chi basia'garii loh Jesuhs bwa'ha Ñi'h loh Pehdru,
chi'chi bagannasto' Pehdru dxyi'dxyi nin guñi' Jesuhs loh ba:
“Galoh nin guca'yahnn dxiidxinguhla nnadxyih, guiñi' lu'h
loh ra' bwiinn chohnna bweelta gahbi lu'h ayi nu'nbwa'tii'
lu'h na'h”,
62 chi'chi baria'h Pehdru guza'loh cayu'n bi nalaasa duxa.

Guñi'yah ra' ba la'h Jesuhs
(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63 Ya bwiinn ra' nin canee la'h Jesuhs guza'loh cagallihdzi-
nee ra' ba la'h Ñi'h neezaa cagadi'higoolpi ra' ba la'h Ñi'h,
64 neezaa basie'w ra' ba loh Ñi'h chi'chi gudahpa ra' ban,
rahbi ra' ba:

—Pwihsi yi'h ziga naa lu'h Crixtu, ¡guhcabwa' chyuñin nin gudahpa loh lu'h!

65 Neezaa caguii xa'ta ra' ba loh Ñi'h cañi'yah duxa ra' ba la'h Ñi'h.

Gwanee ra' ba Jesuhs loh bixohza ra' tin guunn ra' ba guelguxchiisi xcweenta Ñi'h

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66 Ya chin barah gue'la, badiaa'ha ra' bwiinnguuhla nin rnabwa' neezaa bwiinn ra' nin rnabwa' loh bixohza ra' neezaa bwiinn ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs; gwanee ra' ba la'h Jesuhs, chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

67 —Sidela guchii lu'h naa lu'h Crixtu, chixtee' lu'h loh nu.

Chi'chi guñi' Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Sidela guiñaan, "Uhn", ayi chechiisto' tu na'h;

68 ya sidela guina'badxyi'dxyi'hn loh tu, ayi gusia'garii tu dxyi'dxyi,

69 per deznnah la'Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw soobaa nehz lahdu derehchu cwee' Dxiohs nin nuu llaa'ndxibaa'.

70 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi garaa ra' ba, rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—¿Tayichi'h naa lu'h Llii'n Dxiohs?

Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—La'h gahca tu nnah tu naan zi'chi.

71 Chi'chi la' gahca ra' ba rahbi loh lasaa' ra' ba:

—¿Xi xclaa'dzi tu nnah? Ayiru xchi'hn guiñi'ru bwiinn ca laasii la'h gahca nu'h bihn nu'h dxyi'dxyi ra' nin guñi' ba, ¡ya dxyi'dxyi chi gahca guunn guelguxchiisi la'h ba!

23

Jesuhs delaanta xquelrnabwa' Pilahtu

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Chi'chi gwasu'nchii garaa ra' ba tin gwanee ra' ba Jesuhs loh Pilahtu.

2 Ya chin badzihnnee ra' ba Jesuhs ri'chi, guza'loh cagaca'chiah ra' ba la'h Jesuhs, rahbi ra' ba:

—Bwiinn rii' bachina'zu nu laasii cagasagui'hi ba ziahanroo' ra' bwiinn, nee rahbi ba ayi nahparu chyu gachidxihlli mweeyi xteenn impweestu loh Rehyi César, nee rahbiza ba naa ba Crixtu zigazi Rehyi loh ra' bwiinn Israel.

3 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Jesuhs, rahbi ba:

—¿Ta yi'h naa lu'h xrrehyi ra' bwiinn Israel?

Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Zi'chi, yi'h gahca guñi' lu'hn.

4 Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun loh ra' garaa ra' bwiinn nin rii ri'chi:

—Ayi rdxeela'hn nin tuhbi xtuhlda bwiinn rii'.
5 Per la'h ra' ba cun mahziru jweersiroo' rahbi ra' ba:
—Garaa ra' bwiinn Judea cayuu'yitii loh dxyi'dxyi dxixi'hw nin rluu'yi ndxi'hw rii'. Guzohbaloh cagaluu'yi ba dxyi'dxyi xihn ra' loh guihdxyi Galilea, nee nnah la'ba ze'laga'h rii'.

Seguihdu gwah Jesuhs loh xquelguxchiisi Herodes

6 Ya chin bihn Pilahtu garaa dee', chi'chi gunaabadxyi'dxyi ba rahbi ba:
—¿Ta bwiinn Galilea bwiinn rii'?
7 Chi'chi rahbi ra' ba:
—Uhn, bwiinn Galilea ba.
Ya chin bihn Pilahtu bwiinn Galilea Ñi'h, chi'chi guxe'hla Pilahtu la'h Jesuhs loh Herodes tin guunn ba guelguxchisi xcweenta Jesuhs, laasii Herodes naa gobernador guihdxyi Galilea, nee la'n dxyih ra' chi gahca badzihn Herodes guihdxyi Jerusalehn.
8 Ya seguihdu badzihnnee ra' ba Jesuhs hasta badzihn Herodes loh guihdxyi Jerusalehn, ya chin bwa'ha Herodes la'h Jesuhs, biahxi Herodes laasii dez cadxyih xclaa'dzi ba gwa'ha ba la'h Jesuhs laasii bihn ba ruhnn Jesuhs ziahan milahgru ra', ya xclaa'dzi duxa ba gwa'ha ba guunn Jesuhs milahgru ra'.
9 Ya ziahanroo' dxyi'dxyi gunaabadxyi'dxyi Herodes loh Jesuhs ya nin tuhbi dxyi'dxyi ra' chi ayi guñi' Jesuhs.
10 Neezaa jefe ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza rii ri'chi cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi, dee ra' nin cagaca'chiah la'h Jesuhs.
11 Ya seguihdu Herodes cun xsuldahdu ba bwi'hnn ra' ba buhrla la'h Jesuhs gudzihtanee ra' ba la'h Ñi'h chi'chi bagahcu ra' ba la'h Jesuhs tuhbi lahdxi za'ca ziga nin rahcu tuhbi rrehyi, ya seguihdu gahca guxe'hla laga'h Herodes la'h Jesuhs loh xquelguxchiisi Pilahtu stuhbi.
12 Dxyih gahca chi biahca Pilahtu xamihgu Herodes nee galoh bidxyi'chinee lasaa' ra' ba.

Gunaaba ra' ba guca'h Pilahtu la'h Jesuhs loh cruhzi
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39-19.16)

13 Chi'chi batiaa'ha Pilahtu jefe ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun guxchiisi ra' nin rnabwa' cun garaa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn chi,
14 chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—La'h tu bie'nee tu bwiinn rii' loon, nnaa tu ziahanroo' bwiinn cagaluu'yi ba dxyi'dxyi xihn ra'; per bwa'halohza tu delaanta loh tu gunaabadxyi'dxyi'hn cohsa ra' nin nnaa tu cayuhnn ba, per nnah bwa'ha tu ayi xi duhlda nahpa ba cun xcweenta ra' cohsa nin rca'chiah tu la'h ba,

15 nin Herodes ayi bidxeela xtuhlda bwiinn rii', ni'chin nin
rñi'n loh tu ayi xi duhlda nahpa ba para gachi ba.
16 Ni'chin nin mejor guinabwa'n guicahyahgazi ba cun
cwaarta, chi'chi guhlda'hn ba.
17 Ya garaa yihza nin rahca lañih pascu ruta'h Pilahtu tuhbi
bwiinn nin ñe'w.
18 Per la'h ra' ba tuhbisi guñi' garaa ra' ba jweersi, rahbi ra'
ba:
—¡Gudxiinn la'h Jesuhs bachi'h balda'h Barrabahs!
19 Barrabahs rii' bie'w ba la'n lahtsidxi'ba laasii gudxihndx-
inee ba suldahdu romanu ra' nin rii guihdxyi chi nee naaza
ba tuhbi bwiinn nin rdxiinn bwiinn.
20 Ya guclaa'dzi Pilahtu ñulda'h ba la'h Jesuhs, ni'chin guñi'
ba stuhbi,
21 per la'h ra' bwiinn ziahan chi mahziru jweersiroo' rahbi
ra' ba:
—¡Baca'h ba loh cruhzi!, ¡baca'h ba loh cruhzi!
22 Ya chin biohnna bweelta rñi' Pilahtu loh ra' ba, rahbi ba:
—¿Per xi mahla cayuhnn ba? Ayi xi xtuhlda ba rdxeela'hn
para gachi ba loh dxyi'dxyi ra' nin rna'badxyi'dxyi'hn loh
ba, ni'chin nin guinabwa'n guicahyahgasi ba cun cwaarta,
chi'chi guhlda'hn ba.
23 Per la'h ra' ba mahziru jweersiroo' cabwihdxyidxiah ra'
ba tin canaaba ra' ba guicah Ñi'h loh cruhzi, ya taantu nin
rbwihdxyidxiah ra' ba hasta que no bwi'hnn ra' ba gahn nin
guclaa'dzi ra' ba,
24 chi'chi bidxa'h xigaaba Pilahtu ya gunabwa' ba gucah
Jesuhs loh cruhzi ziga gunaaba ra' bwiinn Israel chi,
25 ya mejor balda'h ba la'h Barrabahs la'n lahtsidxi'ba, ya
chi'chi bwi'hnn Pilahtu ziga guclaa'dzi ra' bwiinn Israel ra'
chi basa'cazii ba la'h Jesuhs gudxiinn ba la'h Ñi'h loh cruhzi.

Chin gucah Jesuhs loh cruhzi
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

26 Chin zenee ra' ba Jesuhs guicah loh cruhzi, chi'chi
guna'zu ra' ba tuhbi bwiinn Cirene nin laa Simohn, gue'du
zie' ba gwah ba dahan, ya basagu'a ra' ba la'h ba cruhzi ya
na'hla ba la'h Jesuhs
27 cun neezaa ziahan bwiinn. Ya lahdaa ra' bwiinn ziahan
chi guyuu' paaldaa ra' gunna'h nin ru'n ra' laasii riaa ra' ba
la'h Jesuhs,
28 chi'chi basia'gariiloh Jesuhs bwa'ha Ñi'h loh ra' ba,
chi'chi rahbi Ñi'h:
—Gunna'h Jerusalehn ra', ayi ru'n tu pur na'h; guldxi'n pur
la'h gahca tu neezaa pur llii'n ra' tu,

29 laasii zi' dxyih nin guiñi' ra' bwiinn: “Riahxi ra' gunna'h
ra' nin ayi riuu' llii'n Ñi'h, nee riahxiza gunna'h ra' nin ayi
rudi'hi duuda guee llii'n Ñi'h”,
30 ya ziza'loh guiñi' ra' bwiinn loh dahan ra': “Guldxiaaba
yihca nu”, ya loh ra' lohmma gahbi ra' ba: “Gulu'la'n la'h nu”,
31 laasii sidela squii' ruhnnee ra' ba na'h nin naa ziga tuhbi
yahga nabahan, ¿xallachi'h la'h tu xa gunnee ra' ba naa tu ziga
tuhbi yahgabihdzi?
32 Neezaa chiohpa bwiinn mahla zenee ra' ba tin gachi ra'
ba tuhbisi cun Jesuhs.
33 Ya chin badzihnnee ra' ba Jesuhs tuhbi lahta nin laa yihca
bwiinnguuchi, ri'chi baca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi cun
schiohpa bwiinn mahla chi; tuhbi ba lahdu derehchu stuhbi
ba lahdu rrabwehsa.
34 Ya chin cagaca'h ra' ba Jesuhs loh cruhzi, chi'chi guñi'
Jesuhs rahbi Ñi'h:
—Paah, basia'pitii xtuhlda bwiinn ra' rii' laasii ayi gaann
ra' ba xiñin cayuhnn ra' ba.
Ya loh xahba Jesuhs gudzihta ra' suldahdu chi baraja tin
basaa' ra' ba sweerta tin guiga'zi xahba Jesuhs guica'ha ra' ba
35 ya ziahan ra' bwiinn rii ri'chi riiywa'ha cacaa Jesuhs loh
cruhzi, ya hasta bwiinn ra' nin rnabwa' la'h ra' ba cagallihdzi-
nee ra' ba la'h Jesuhs, rahbi ra' ba:
—Balda'h ba paaldaa bwiinn loh ziahan cohsa galoh yan-
nah ¡guhlda'h ba la'h gahca ba sidela guchii ba naa ba Crixtu
nin guxe'hla Dxiohs!
36 Neezaa ra' suldahdu bwi'hnn buhrla la'h Ñi'h yaque caa
Ñi'h loh cruhzi badi'hi ra' ba vihnnu naltaa gwaa' Jesuhs.
37 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h xrrehyi ra' bwiinn Israel,
¡balda'h yi'h gahca!
38 Ya letra nin gu cah yihca xcruhzi Jesuhs caa'han cun
dxyi'dxyi griegu, dxyi'dxyi latihn, cun neezaa dxyi'dxyi he-
breu ya rñi'n squii: “Dee' naa xrrehyi bwiinn Israel.”
39 Ya tuhbi bwiinn mahla nin caa loh stuhbi cruhzi guñi'
tohnta ba loh Jesuhs, rahbi ba:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h Crixtu, balda'h yi'h gahca nee
guhlda'hza lu'h la'h nu.
40 Chi'chi guñi' stuhbi bwiinn mahla nin caa stuhbi lahdu
cwee' Jesuhs, rahbi ba loh xcompañeru mahla ba chi:
—¿Tayi rdxyihbi lu'h Dxiohs nee gu rwa'ha lu'h amweerla
gachi lu'h pur xtuhlda lu'h?
41 Bayi la'h nu'h rga'ha cayahca nu'h caxchihgu ruhnn
merehsan la'h nu'h tin gachidxihlli nu'h garaa nin bidi'hnn
nu'h; per bwiinn rii ayi xi cohsa dxaaba bwi'hnn ba.

42 Chi'chi rahbi ba loh Jesuhs:
—Jesuhs, baza'sto' lu'h na'h dxyih nin so'baloh guinabwa' lu'h.
43 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guchiin nin ñaan loh lu'h, desde nnadxyih gahca chene'hn yi'h para llaa'ndxibaa'.

Hohra nin guhchi Jesuhs
(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

44 Guhcan zigachi'h laa'yidxyih, hohrachi gahca bi' tuhbi gue'la gaduhbitii' guidxyiyuh hasta xcachohnna gudxyih bia'ñih.
45 Bacahyi loh gubihdxyi ya lahdxi roo' nin za'bi la'n guido'roo' galaayi la'n hasta nadaa cun hasta naa nadaa duxa biga'llun desde guiya' hasta la'n gueeta ya guhcan chiohpa taa'ha.
46 Chi'chi guñi' Jesuhs jweersiroo' rahbi Ñi'h:
—¡Paah, loh naa si lu'h ruti'dxi'hn xaa'lmahn!
Guya'lohsi guñi' Ñi'h zi'chi, lwehgusi guhchi Ñi'h.
47 Ya chin bwa'ha capitahn nin rnabwa' la'h ra' suldahdu nin zuu ri'chi xi guhca, chi'chi guza'loh cañi' za'ca ba pur Dxiohs, rahbi ba:
—Guchii bwiinn ca, ayi xtuhlda ba.
48 Ya garaa ra' bwiinn nin rii ri'chi, chi'n bwa'ha ra' ba xi guhca lwehgu gubia'garii ra' ba para yihdzi ra' ba ziaadxinnaa sto' ra' ba laasii taantu balaasa duxasto' ra' ba la'h Jesuhs.
49 Ya garaa ra' bwiinn nin biu'nbwa' la'h Jesuhs cun gunna'h ra' nin gwana'hla la'h Jesuhs desde chin guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs nez Galilea, ya zihturoo' rii' ra' ba tin riiywa'ha ra' ba garaa cohsa ra' nin cayahca.

Chin biga'tsi Jesuhs
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

50 Nee guyuu' tuhbi bwiinn za'ca nin laa Joseh, xnehza nabahan ba loh xquelrnabwa' Dxiohs, bwiinn guihdxyi Arimatea ba, neezaa dxa'ga ba loh ra' bwiinn nin rnabwa' la'n guido'roo' xteenn ra' bwiinn Israel.
51 Joseh rii' cabweeza ba gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs, ni'chin nin ayi guhca xigaaba ba tuhsi cun loh xigaaba snuhn ra' bwiinn dzi'baloh chi nin gunabwa' guhchi Jesuhs.
52 Chi'chi gwah Joseh loh Pilahtu tin gwaganaaba ba si'guehlda Pilahtu gutehta ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs loh cruhzi.
53 Ya chin guya'loh batehta ba bwe'ltihxi Ñi'h loh cruhzi, chi'chi batu'bi ban la'n tuhbi sabna ya baca'tsi ban la'n tuhbi ba' dxiah hasta nagahdxi chyu bwiinn guiga'tsi.

54 Dee' guhca hohrapa' nin zohbaya'zi gubihdxyi, ya dxyih
chi naa dxyih nin rgu'guihn ra' bwiinn Israel para dxyih nin
ruzi'laa'dzi ra' ba.
55 Ya gunna'h ra' nin ze'nee Jesuhs desde Galilea, bwa'ha ra'
ba rwaa' ba' hasta biga'tsi Jesuhs tin bwa'ha ra' ba xa forma
guhta bwe'ltihxi Ñi'h la'n ba'.
56 Ya chin gubia'garii ra' gunna'h chi para yihdzi ra' ba
chi'chi bwi'hnncha'yi ra' ba cwa'n ra' nin xchia'ha nahxi
neezaa nin naa ziga zah nin xchia'ha nahxi tin ñiga'bi ra'
ban tihxi guetaguhla. Ya chin guya'loh bwi'hnn ra' ba gahn
bwi'nncha'yi ra' ba perfume ra' chi, chi'chi bazi'laa'dzi ra' ba
ziga caa loh xlehyi Moisehs guunn ra' ba.

24

Jesuhs babahn loh guelguhchi
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

1 Ya dumingu rsiyido' gwah ra' gunna'h chi rwaa' ba' hasta
biga'tsi Jesuhs, ya zenee ra' ba cwa'n nahxi nin bwi'hnncha'yi
ra' ba tin ñida'bin tihxi Jesuhs la'n ba' chi.
2 Nee chin badzihn ra' ba rwaa' ba' chi, bwa'ha ra' ba
la'dxiah nin ñe'w rwaa' ba' zuucaa tuhbi lahdu;
3 ya chi'chi gudxihxiloh ra' ba la'n ba', per ayila xi
bwe'ltihxi Jesuhs bwa'ha ra' ba.
4 Ya bidxyihbi duxa ra' ba hasta guñihchi cweenta ra'
ba nin ayi rahcabwa' ra' ba xa guunn ra' ba, ya tuhbisi
goolpi baluu'yiloh chiohpa ndxi'hw nin nahcu lahdxi nin
rca'bacha'ha zunchii ra' ba gahxu loh ra' gunna'h chi,
5 ya la'h ra' gunna'h chi de taantu bidxyihbi duxa ra' ba
hasta loh yuh guhtagurloh ra' ba taantu guelnadxyihbi duxa,
chi'chi rahbi ra' ndxi'hw ra' chi:
—¿Xixnaa radxi'hyi tu bwiinn nabahan loh bwiinn guuchi?
6 Ayi Ñi'h rii', la'Ñi'h babahn loh bwiinnguuchi. Gulgasahn-
nasto' tu dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h loh tu chin nuu gahca tu
guihdxyi Galilea;
7 gunnah Ñi'h loh tu nahpa zidxiinn ra' bwiinnduhlda la'h
Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ya chin dxiohnna dxyih guhchi
Ñi'h zabahn Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi.
8 Chi'chi bagannasto' ra' gunna'h chi dxyi'dxyi nin guñi'
Jesuhs loh ra' ba,
9 ya chi'chi babii ra' ba rwaa' ba', ya chin bwaa ra' ba hasta
nuu zatsi'h bituhbi xpooxtla Jesuhs cun snuhn lasaa' ra' ba
guhdzi ra' gunna'h chi garaa nin guñi' ndxi'hw ra' chi loh ra'
ba.

10 Ya gunna'h ra' nin baganee dxyi'dxyi ra' chi loh ra'
pooxtla naa María Magdalena cun Jwahna cun neezaa María
xnaan Jacobo cun spaaldaa ra' gunna'h nin gwanee ra'ba.
11 Per bwiinn ra' nin naa xpooxtla Jesuhs bwi'hnn ra' ba
lligaaba rñi'xihnra'zi gunna'h ra' chi, ya ayi gwachiisto' ra' ba
xchi'dxyi ra' ba.
12 Ya seguihdu chin bihn Pehdru dxyi'dxyi ra' chi
biria'hgallu'n ba zeguia'ha ba hasta biga'tsi Jesuhs, ya chin
badzihn Pehdru rwaa' ba' chi, guyu'tii ba, chi'chi bwa'ha ba
la'lahdxi ra' chi na' tuhbi lahdu, chi'chi ziaa ba para hasta
nuu ba cun lligaaba xcweenta nin bwa'haloh ba ri'chi.

Xcweenta nin guhca loh neziuh nin zee para guihdxyi Emaús (Mr. 16.12-13)

13 Nee dxyih chi gahca zee ra' chiohpa xpwiinn Jesuhs tuhbi
guihdxyi nin laa Emaús, ya guihdxyi chi ria'han ziga tsi'h
bituhbi kilómetru para loh guihdxyi Jerusalehn.
14 Ya gaduhbi nin zeezah ra' ba loh nehza
zeeyuu'yidxyi'dxyinee lasaa' ra' ba pur xcweenta garaa
ra' cohsa ra' nin gue'du guhca loh guihdxyi Jerusalehn.
15 Ya gaduhbi zeyuu'yidxyi'dxyi ra' ba, la'h gahca Jesuhs
gwabiiga cwee' ra' ba hasta zezah ra' ba, chi'chi zenee Ñi'h
la'h ra' ba.
16 Ya nicala bwa'ha ra' ba la'h Ñi'h per ayi biu'nbwa' ra' ba
la'h Jesuhs laasii ayi guclaa'dzi Ñi'h ñahcabwa' ra' ba.
17 Chi'chi gunabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¿Xini'ca zeyuu'yidxyi'dxyi tu gaduhbi nin zezah tu loh
neziuh? ¿Xinaa ruhnn triixta loh tu?
18 Chi'chi rahbi tuhbi ra' ba nin laa Cleofahs:
—Garaa bwiinn naann ra' ba xi guhca guihdxyi Jerusalehn.
¿Ta tuhbidxi'h yi'h nuu lu'h zihtu duxa ni'chin nin ayi gaann
lu'h xi guhca guihdxyi Jerusalehn?
19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xini'ca guhca ri'chi?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Xcweenta Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret. La'h ba guhca
tuhbi profeta poderoso nezloh Dxiohs cun dxyi'dxyi nin
baluu'yi ba la'h ra' bwiinn, ya lasahca duxa ba loh Dxiohs
neezaa loh ra' bwiinn.
20 ’Per bwiinn ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun guxchiisi
ra' nin rnabwa' la'h ra' nu'h guna'zu ra' ba la'h Jesuhs tin
basa'cazii ra' ba la'h ba, bati'dxi ra' ba Jesuhs loh Pilahtu tin
gunaaba ra' ba baca'h Pilahtu la'h Ñi'h loh cruhzi,
21 nee la'h nu bidi'hnn nu lligaaba la'h ba ñahca nin ñulda'h
la'h ra' bwiinn Israel la'n naa ra' bwiinnziitu ra' nin rnabwa'

ra' la'h nu'h. Yannah guhcala chohnna dxyih guhca cohsa ra' rii',
22 ya rsiyido' gwah paaldaa ra' gunna'h rwaa' ba' hasta biga'tsi Jesuhs, ya chin gubia'garii ra' ba,
23 nah ra' ba ayi badxeela ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs rwaa' ba', ya chi'chi baluu'yiloh chiohpa aanjla loh ra' ba ya aanjla ra' chi rahbi loh ra' ba la'h Jesuhs nabahan,
24 ya seguihdu gwaguia'ha paaldaa lasaa' nu rwaa' ba' chi, nee chin badzihn ra' ba ri'chi neezaa ra' ba bwa'ha ra' ba nin guhdzi ra' gunna'h chi, per ayiza bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs.
25 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¡Aii bwiinnra'! ¡Lliballanihin riuu'tii dxyi'dxyi la'n yihca tu; balaacachi'h rahcata'h tu tin riasaa tu garaa dxyi'dxyi nin baca'h ra' profeta, daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs caadxyih!
26 ¿Tayi rahcabwa' tu nahpa guti'dxiloh Crixtu garaa trabahjw duxa ra' loh guidxyiyuh, chi'chiyi gacah Ñi'h para llaa'ndxibaa' tin gudi'hi Dxiohs guelrnabwa' la'h Ñi'h?
27 Chi'chi guza'loh cagaluu'yi Jesuhs la'h ra' ba loh dxyi'dxyi ra' nin caa loh xchihtsi Dxiohs xcweenta Jesuhs, ya guza'loh Ñi'h cun dxyi'dxyi ra' nin caa loh xchihtsi Moisehs ya gwazah guñi' Ñi'h cun dxyi'dxyi ra' nin caa ra' garaa loh xchihtsi ra' daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.
28 Ya chin zeegadzihn ra' ba guihdxyi hasta zee ra' chiohpa ra' bwiinn chi, ya bwi'hnn Jesuhs zigazi nin ñuhn ñazahru loh neziuh chi,
29 ya guñi'nee ra' ba la'h Jesuhs tin bia'hannee Ñi'h la'h la ra' ba, rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Bia'hannee la'h nu laasii la'h gudxyih guhca amweerla la'h cwiih gue'la.
Ya chi'chi guyuu'tiinee Jesuhs la'h ra' ba hasta bia'han ra' ba.
30 Nee chin guzohbanee Jesuhs la'h ra' ba hasta zuu mweella, chi'chi guca'ha Ñi'h pahn, bwi'hnntaa'yi Ñi'h yihcan, chi'chi gutaa'ha Ñi'hn, gudxi'zi Ñi'hn tin gudahw ra' ba pahn chi.
31 Ya hohrachi gahca baxaala Dxiohs loh ra' ba tin biu'nbwa' ra' ba la'h Jesuhs, ya dxyigahsi guñihchiloh Ñi'h loh ra' ba.
32 Ya rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Gu nee lu'h guzahcariinn sto' lu'h gaduhbi ze'nee Ñi'h la'h nu'h loh neziuh chin ze'yuu'yidxyi'dxyi Ñi'h nin caa loh Xchihtsi Dxiohs xcweenta Ñi'h?
33 Ya chi'chi ayiru guleezaru ra' ba ri'chi, lwehgu bana'zunehza ra' ba ziaa ra' ba para guihdxyi Jerusalehn

hasta bia'han ra'za tsi'bituhbi pooxtla cun snuhn ra' lasaa' ra' ba,
34 ya chi'chi rahbi ra' pooxtla loh ra' ba chin bwaa ra' ba hasta nuu ra' ba:
—Guchii, babahn Jesucristu baluu'yiloh Ñi'h loh Simohn.
35 Ya seguihdu gahcaza bwii'yidxyi'dxyi garoopa ra' ba ziga guzahca ra' ba loh neziuh, nee cun biu'nbwa' ra' ba la'h Daada Jesucristu chin gutaa'ha Ñi'h pahn.

Chin baluu'yiloh Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Gaduhbi nin zezah cañi' ra' ba xcweenta nin guzahca ra' ba loh neziuh tuhbisi goolpi baluu'yiloh Jesuhs galaayi ra' ba, chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Chaan, gulcwachidxyiisto' tu.
37 Per la'h ra' ba bidxyihbiyaa' ra' ba nasto' ra' ba caywa'ha ra' ba tuhbi spíritu,
38 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xixnaa rdxyihbi tu nee ruhnn chiohpa sto' tu?
39 Gulguia'ha naa'hahn cun ñaa'hahn hasta guzohba clahva; na'h gahcan; gulguidxi' na'h nee gulguia'ha za'ca na'h, laasii la'h tu naann tu tuhbi spíritu ayi caa ba bwe'hla nee ayiza ba dzihta ziga nin nuu gaduhbi xcwee'rpuhn —rahbi Jesuhs loh ra' ba.
40 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi baluu'yi Ñi'h naa Ñi'h cun ñaa' Ñi'h hasta guzohba ra' clahva,
41 nee la'h ra' ba nagahdxi chechiisto' ra' ba pur taantu riahxi ra' ba nee taantu radxyigaa'loh ra' ba, ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Tayi xi nahpa tu ri'ca guida'w nu'h?
42 Chi'chi badi'hi ra' ba tuhbi taa'ha bwehldadxiee' cun tahyi guehtadzihn la'h Jesuhs,
43 ya guna'zu Ñi'hn gudahw Ñi'hn nezloh ra' ba,
44 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Dee' naa xchi'dxyi'hn nin guñaan loh tu chin guyuu'ne'hn la'h tu, guñaan loh tu nahpa zizohba gaca garaa dxyi'dxyi nin caa loh xlehyi Moisehs pur na'h, neezaa ziga caa loh xchihtsi daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, cun neezaa ziga caa loh chihbru nin laa Salmu.
45 Chi'chi bazia'ñih Jesuhs loh xigaaba ra' ba tin guhcabwa' ra' ba nin caa loh Xchihtsi Dxiohs xcweenta Ñi'h,
46 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Squii' caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Napa gachi Crixtu, per chin dxiohnna dxyih zabahn Ñi'h loh guelguhchi”;
47 ya zidi'chi dxyi'dxyi xcweenta ziga guhlda'h Jesucristu la'h ra' bwiinn loh duhlda chin chechiisto' ra' ba xchi'dxyi

Ñiʼh, ya mweru guihdxyi Jerusalehn zoʼbalohon, bachiʼh zezahan para gaduhbi guidxyiyuh.
48 Laʼh tu naa tu taxchihgu nin gutiʼchi raʼ xchiʼdxyiʼhn laasii bwaʼhaloh tu xa guhca dez guzohbalohon,
49 yannah guldxiaʼhan si riiʼ tin guicaʼha tu Spíritu Saantu nin guixeʼhlaʼhn tin guniʼhihn guelrnabwaʼ nin zeʼ dez llaaʼndxibaaʼ laʼh tu.

Jesuhs gubiaʼgarii para dxibaaʼ
(Mr. 16.19-20)

50 Chiʼchi gwanee Jesuhs laʼh raʼ ba stuhbi guihdxyi nin laa Betania ya riʼchi batesanaa Jesuhs bwiʼntaaʼyi Ñiʼh yihca raʼ xpwiinn Ñiʼh,
51 ya gaduhbi nin cayuhntaaʼyi Jesuhs yihca raʼ ba, ziaa-gacah Ñiʼh para dxibaaʼ.
52 Nee chin guyaʼloh guñiʼ raʼ ba pur chuhla naa Dxiohs, ya riahxi duxa raʼ ba gubiaʼgarii raʼ ba para guihdxyi Jerusalehn,
53 ya guihdxyi Jerusalehn diahrutiiʼ gurih raʼ ba laʼn guidoʼ tin guñiʼ raʼ ba milagrosa duxa naa Dxiohs.

Ziʼchizi guyaʼloh dxyiʼdxyi nin bacaʼh Lucas xcweenta Jesu-cristu. Ziʼchi gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Jwahn Xcweenta Jesucristu

Xchi'dxyi Dxiohs naa ndxi'hw

1 Desde galoh nin nagahdxi cwixchih guihdxyiyuh la'h
dxyi'dxyi nuu la; ya nuunee dxyi'dxyi chi la'h Dxiohs, nee
dxyi'dxyi chi naa Dxiohs.
2 Ya desde chin gurihxchih guihdxyiyuh la'h Ñi'h nuunee la
la'h Dxiohs.
3 Ya pur la'h Ñi'h bwi'hnn Dxiohs garaatii' ra' cohsa; ya nin
tuhbi nin gurihxchih ayi guhcan sin la'h Ñi'h sino que bwe'zii
pur la'h Ñi'h guhca ra'n.
4 Pur la'h Ñi'h nuu guelnabahan, ya guelnabahan chi naa
bia'ñih para la'h ra' bwiinn.
5 Bia'ñih rii' rzia'ñih loh nacahyi, ya loh nacahyi ayi guun-
nan gahn gusiu'yin la'h bia'ñih chi.
6 Guyuu' tuhbi bwiinn nin guxe'hla Dxiohs, lah ba guhca
Jwahn. Bwiinn rii' bi' ba
7 tin guluu'yi ba dxyi'dxyi xcweenta bia'ñih xteenn Dxiohs,
nee tin garaa za bwiinn chechiisto' ra' ba xcweenta dxyi'dxyi
ra' nin guluu'yi ba.
8 Per ayi Jwahn dxi'h naa bia'ñih, sino que bi' Jwahn tin
guñi' ba xcweenta nin naa bia'ñih loh ra' bwiinn.
9 Bia'ñih nin naa guchii pa'h nin ruzia'ñih hasta rii ra'
garaatii' ra' bwiinn, bia'ñih chi bi' loh guihdxyiyuh.
10 Ya nin naa dxyi'dxyi naa la'h Ñi'h nin bi' loh guihdxyiyuh,
ya pur la'h Ñi'h guhca guihdxyiyuh; per la'h ra' bwiinn
guihdxyiyuh ayi bwi'hnn cweenta ra' ba la'h Ñi'h.
11 Bi' Ñi'h hasta rii ra' nin naa ra' xpwiinn Ñi'h, per la'h ra'
ba ayi bwi'hnn cweenta ra' ba la'h Ñi'h.
12 Ya garaa ra' bwiinn ra' nin gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi
Ñi'h, badi'hi Ñi'h guelrnabwa' la'h bwiinn ra' chi tin gaca ra'
ba llii'n Dxiohs,
13 ayi pur nin naa ra' dxi'h ba llii'n bwiinn guidxyiyuh,
nee ayiza pur xigaaba ra' dxi'h xcuzahn ra' ba o pur chyulla
stuhbi bwiinn, sino que guhcan pur xigaaba Dxiohs.
14 Pwihsi la'h nin naa dxyi'dxyi guhca Ñi'h tuhbi bwi-
inn guidxyiyuh nee guyuu'nee za Ñi'h la'hnu; nee nadzii'hi
pa'caa Ñi'h la'h nu, cun rñi' za Ñi'h dxyi'dxyi nanchii loh nu,
nee bidia'haloh za nu lla'ñih xteenn Ñi'h, nin naa lla'ñih yu'pi
Llii'n Xtaada Dxiohs nu'h.

15 Jwahn bwii'yidxyi'dxyi pur xcweenta Jesuhs, ya guñi'
Jwahn squii', jweersi roo' rahbi ba:
—Bwiinn rii' naa nin ruze'ta'hn loh tu, chin guñi'n loh tu:
“Bwiinn nin dxi' nehz di'tsihn bwiinn chi mahzi lasahca que
na'h nee laasii za nuu ba galohtii' que na'h.”
16 Ya garaa ra' nu, bachica'ha ra' nu xquelnaza'caduxa Ñi'h,
nee cun neezaa guelnadzii'hi dihtsi lasaa' guelnadzii'hi.
17 Lehyi xteenn Dxiohs bi' pur xcweenta Moisehs; per ya
ziga guelnadzii'hi xteenn Dxiohs cun dxyi'dxyi nin ruluu'yi
xa pa'caa naa Dxiohs, bie'nee Jesucristun.
18 Nin tuhbi bwiinn nagahdxi gwa'ha yu'pi la'h Dxiohs;
sohla tuhbi dxi'h yu'pi Llii'n Ñi'h nin nuu sto' Daada Dx-
iohs; la'chi'hzi Ñi'h baluu'yi Ñi'h dxyi'dxyi xcweenta Dxiohs
la'hnu'h.

Jwahn nin ruro'bañihsa ruluu'yi xcweenta Daada Jesucristu
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

19 Bwiinn Israel ra' nin naa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn
guxe'hla ra' ba paaldaa bixohza ra' cun levita ra' loh Jwahn,
tin gwah ganabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Jwahn.
20 Chi'chi nayaa-nayaa gudxixtee' Jwahn, rahbi ba:
—Ayi na'h dxi'hn naan Crixtu nin dxi'.
21 Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Jwahn:
—¿Chyuulla naa chi'h lu'h, pwihsi? ¿Ta yi'h naa lu'h profeta
Elías?
Chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:
—Ayi na'h dxi'hn.
Ya chi'chi rahbi ra' ba:
—¿Pwihsi yi'h chi'h ni'chi nin naa lu'h Daada nin rñi'
xchi'dxyi Dxiohs dxi'?
Chi'chi rahbi Jwahn:
—Ayi na'h dxi'hn.
22 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jwahn:
—¿Chyu naa chi'h lu'h, pwihsi? Laasii la'hnu nahpa
dxio'ganee nu rsohn loh ra' bwiinn nin guxe'hla la'hnu,
ni'chin yi'h gahca guñi' ziga naa xcweenta lu'h loh nu.
23 Chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:
—Na'h naan tuhbi bwiinn nin rñi' jweersi nez loh dahan
desiertu squii': “Gulgasanchii xneziuh Dxiohs lasto' tu”, ziga
guñi' guehtu profeta Isaías.
24 Ya bwiinn ra' nin bagañi' loh Jwahn naa ra' xpwiinn ra'
bwiinn fariseu ra'.
25 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jwahn:
—Pwihsi sidela yi'h ayi naa lu'h Crixtu nin dxi', nin ayi za
naa lu'h la'h Elías, nin ayi za naa lu'h Daada nin rñi' xchi'dxyi
Dxiohs dxi', ¿xixnaa chi'h ruro'bañihsa lu'h?

26 Ya chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:
—Na'h ruro'bañi'sahn cun ñihsa zi, per nez loh tu dxa'ga
tuhbi nin ayi nu'nbwa' tu,
27 ya bwiinn chi naa nin gue'du dxi' nez di'tsihn, ya na'h
nin ayi xi lasahca'hn para la'h bwiinn chi; nin para cwe'hehn
tahba ba ñaa' ba ayi lasahca'hn.
28 Garaa ra' dee' guhca loh guihdxyi nin laa Betania, hasta
naa rwaa' gui'w Jordahn nez lahdu nin rtahn gubihdxyi,
hasta baro'bañihsa Jwahn.

Jesuhs, ziga Xi'hyi Dxiohs

29 Ya chin barah gue'la, bwa'ha Jwahn loh Jesuhs zeegadz-
ihn Ñi'h hasta zuu Jwahn, chi'chi rahbi Jwahn:
—¡Gulguia'ha! Rii' la'h Xi'hyi Dxiohs nin rusia'pitii xtuhlda
ra' bwiinn guihdxyiyuh badzihn.
30 La'h ba nin guñi'n loh tu: "Nez di'tsihn zi' stuhbi nin
mahzi lasahca que na'h, laasii la'h ba nuu ba desde galohyi
que ziga na'h."
31 Neezaa na'h ayi biu'nbwa'n cuun nin naa la'h ba; per
na'h ze'ldahn tin cagaro'bañi'sahn la'h ra' bwiinn Israel ra'
tin dxiu'nbwa' ra' ba la'h ba.
32 Neezaa rahbi Jwahn:
—Na'h bwa'han biehta Spíritu Saantu nez llaa'ndxibaa'
yihca Jesuhs zigazi tuhbi palohmwi'hn ya guzuhdxyii
palomwi'hn chi yihca ba.
33 Na'h ayi za biu'nbwa'n la'h ba, per Daada nin gulu'nehza
na'h ze'ldagaro'bañihsahn cun ñihsa nnah Ñi'h loon: "Chin
gwa'ha lu'h la'h Spíritu Saantu nin dxiehta nez llaa'ndxibaa'
guleezaa yihca tuhbi bwiinn, bwiinn chi naa nin guro'bañihsa
la'h ra' bwiinn cun Spíritu Saantu",
34 yannah la'h ba bwa'haloon ni'chin nin rulu'yi'hn naa ba
Llii'n Dxiohs.

Bwiinn ra' rii' naa ra' mwerdo'tii' bwiinn ra' nin gulii Jesuhs

35 Ya barah stuhbi gue'la zuunee Jwahn la'h chiohpa xpwi-
inn ba,
36 ya nez chi bwa'hala'ga'h ba la'h Jesuhs zuuzah Ñi'h nez
chi, chi'chi rahbi Jwahn:
—¡Gulguia'ha! La'h Xi'hyi Dxiohs dee chi.
37 Ya chin bihn ra' garoopa xpwiinn Jwahn, guñi' ba zi'chi,
lwehgu zeena'hla ra' ba la'h Jesuhs.
38 Ya chin bwa'ha Jesuhs zeena'hla ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi
rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Xi radxi'hyi tu?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Mwehsu, ¿callaa nuu lu'h?

39 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulta'guia'ha.
Ya chi'chi gwah guia'ha ra' ba hasta nuu Ñi'h, ya ri'chi bia'hannee ra' ba la'h Ñi'h, laasii hohra chi naa zigachi'h rcatahpa gudxyih.
40 Andrehs bwihtsi Simohn Pehdru naa tuhbi ra' ba loh garoopa ra' ba nin bihn xchi'dxyi Jwahn ya gwana'hla ra' ba la'h Jesuhs,
41 ya seguihdu nin bwi'hnn Andrehs, lwehgu bagadxi'hyi ba bwihtsi ba nin laa Simohn, ya rahbi ba loh ba:
—La'hnu badxeela la'h Crixtu.
42 Ya chi'chi gwahnee Andrehs la'h Simohn hasta zuu Jesuhs; ya chin bwa'ha Jesuhs loh Simohn, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—¿Ta yi'h nin naa lu'h Simohn, llii'n Jonahs?; per nnah laa lu'h gaca Cefas (nin laa za Pehdru).

Jesuhs gudihdxyi la'h Felipe cun Natanael

43 Ya chin barah gue'la, bwi'hnn Jesuhs lligaaba chee Ñi'h para guihdxyi Galilea; dxyih chi badxi'loh Ñi'h la'h Felipe ya rahbi Ñi'h loh ba:
—Guda'na'hla na'h.
44 Ya Felipe rii naa ba tuhbi bwiinn guihdxyi Betsaida, hasta naa za lahdxyi Andrehs cun Pehdru.
45 Ya chin badxi'lohga'h Felipe la'h Natanael, rahbi ba loh Natanael:
—La'hnu bidia'ha loh bwiinn nin rñi' xcweenta Ñi'h loh dxihtsi ra' xteenn lehyi nin baca'h guehtu Moisehs, la'hgahcaza Ñi'h naa nin ruze'ta ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs; laa Ñi'h naa Jesuhs, llii'n Joseh nin naa bwiinn guihdxyi Nazaret.
46 Chi'chi rahbi Natanael:
—¿Ta nez Nazaret chi zahca dxi' tuhbi bwiinn za'ca?
Chi'chi rahbi Felipe:
—Gudaa' tin gwa'ha lu'h.
47 Ya chin bwa'ha Jesuhs loh Natanael, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—Rii' la'h tuhbi bwiinn Israel pa'h badzihn, nin ayi tuhbi dxyi'dxyi rusagui'hi rwaa' ñi'h.
48 Chi'chi rahbi Natanael loh Jesuhs:
—¿Xaloh nu'nbwa' lu'h na'h?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Bwa'hahn loh lu'h desde galohyi galoh nin guñi' Felipe loh lu'h, chin guñi' ba loh lu'h llaa'n tuhbi yahga ñiigu.
49 Chi'chi rahbi Natanael loh Ñi'h:
—Mwehsu, ¡yi'h naa lu'h Llii'n Dxiohs, nee naa za lu'h Rehyi loh ra' bwiinn Israel ra'!

50 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Ta pur nin guñi'n loh lu'h bwa'hahn yi'h llaa'n yahga ñiigu, ni'chin nin riachiisto' lu'h na'h? Pwihsi desde nnah par delaanta zwa'ha lu'h mahziru cohsa roo' ra' ziga cohsa ra' rii'.
51 Neezaa rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin dxyi'dxyi nin rñi'n loh tu, zwa'ha tu llaa'ndxibaa' soobaallaalan ya gwa'ha tu la'h ra' xaanjla Dxiohs dxiehta, gacah ra' ba yihca Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.

2

Tuhbi saa' xteenn guihdxyi Canah xteenn Galilea

1 Ya chin guhca chohnna dxyih, guyuu' tuhbi saa' loh guihdxyi Canah, xteenn guihdxyi nin laa Galilea. Neezaa xmah Jesuhs zuu ri'chi,
2 ya Jesuhs cun xpwiinn Ñi'h bidu'hun Ñi'h tin gwah Ñi'h saa' ri'chi.
3 Ya chin gubihdzi vihnnu nin cayuhnn saa', chi'chi rahbi xmah Jesuhs loh Ñi'h:
—Ayiru nahpa ra' bwiinn ra' rii' vihnnu, la'n gubihdzi.
4 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gunna'h, ¿xixnaa rñi' lu'h loon zi'ca? Nagahdxi guiga'ha xohra'hn.
5 Chi'chi rahbi xmah Jesuhs loh ra' bwiinn ra' nin guzuh guti'dxi nin guichi'hn ra' bwiinn ra' nin rii ra' loh mweella:
—Gulgui'hnn garaa nin nnaa Jesuhs loh tu.
6 Ri'chi zuu xo'pa rii'dxiah, nin riuu' ñihsa nin rdxi'binaa ra' bwiinn Israel ra' tin rahca nayaa ra' ba tin zi'chi rzohba dxyi'dxyi ruza'loh ra' ba xlehyi guehtu Moisehs. Ya la'n tuhbi ra' rii'dxiah ra' chi rda'h ziga chywa'h o chwa'hbitsi'h lihtru ñihsa.
7 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' mooza ra' chi:
—Gulgachah ñihsa la'n ra' rii'dxiah ra' ca.
Ya bachah ra' ba ñihsa la'n ra' rii'dxiah chi hasta que no gwadxah ra'n,
8 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Yannah gulcwe'he nuhnan gulchenee guica'ha bwiinn nin cayuhnn saa' rii'.
Ya bwi'hnn mooza ra' chi ziga guhdzi Jesuhs guunn ra' ba.
9 Chi'chi gwaa' bwiinn nin cayuhnn saa' chi nuhn ñihsa nin biahca vihnnu (ya nin ayi gaann ba canehza guzah vihnnu chi, sola la'h ra' mooza ra' chi naann ra' ba canehza guzah vihnnu chi). Chi'chi gudihdxyi bwiinn nin cayuhnn saa' la'h nu'bi nbahyi,
10 chi'chi rahbi ba:
—Garaatii' ra' bwiinn guee ra' mwehrgaloh vihnnu za'ca, ya chin la'h ra' ba gwaa' zi'yi vihnnu za'ca, chi'chi guee ra'

ga'h ba nuhn vihnnu corrienta, per yi'h nuu gu'cha'yi lu'h vihnnu za'ca chi hasta nnah.

11 Mwer dzi'n roo' rii' naa nin bwi'hnn Jesuhs loh guihdxyi Canah xteenn Galilea, tin baluu'yi Ñi'h xa naa guelrnabwa' xteenn Ñi'h; pwihsi neezaa ra' xpwiinn Ñi'h gwachiisto' ra' ba la'h Ñi'h.

12 Ya chin guya'loh bwi'hnn Jesuhs dee', chi'chi guna'zunehza Ñi'h zee Ñi'h para guihdxyi Capernaum, cun xmah Ñi'h, cun bwiinn ra' nin naa bwihtsi Ñi'h, cun xpwiinn za Ñi'h; ya loh guihdxyi ra' chi bia'hannee Ñi'h la'h ra' ba paaldaa dxyih ra'.

Jesuhs basiaa la'n guido' roo'
(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

13 Ya ziga la'h xlañih paascu ra' bwiinn Israel ra' ze'gadzihn chin riagannasto' ra' ba gue'la nin gudii'dxi aanjla guel-guhchi loh guihdxyi Egiptu, ni'chin guna'zunehza Jesuhs, zee Ñi'h para loh guihdxyi Jerusalehn.

14 Ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, bwa'ha Ñi'h rii ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' guri'xi la'n guido' roo'; bwiinn ra' nin rutoo' ra' guidxa'h cun palohmma ra', bwiinn ra' nin zohba ra' hasta zuu ra' mwehlla ra' hasta rucha'h ra' bwiinn mweeyi.

15 Chin bwa'ha Ñi'h garaa ra' cohsa ra' rii', chi'chi bwi'hnncha'yi Jesuhs tuhbi cwaarta du'h ya babwe'hedxia'hla Ñi'h la'h ra' ba hasta nez dihtsi guido'roo', cun xi'hyi ra' ba cun ziahan ru ra' guidxa'h ra'. Ya bwiinn ra' nin rucha'h mweeyi, baza'h Ñi'h xmweeyi ra' ba loh yuh, ya xmweella ra' ba nezii-nezichi bala'ha Ñi'hn.

16 Ya rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn ra' nin rutoo' palohmma:

—¡Gulgabwe'he ni'ca ra' rii'! ¡Ayi guunn tu yihdzi Xtaa'dahn ziga tuhbi loh dxiaa'!

17 Ya chi'chi bagannaasto' ra' xpwiinn Ñi'h nin caa loh Xchi-htsi Dxiohs squii': "Rdi'hillahn sto'n xcweenta nin ruhnnee ra' ba yihdzi lu'h."

18 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' bwiinn Israel loh Jesuhs, rahbi ra' ba:

—¿Xi sehn guluu'yi lu'h la'hnu tin guidia'ha nu nahpa lu'h guelrnabwa' cayuhnn lu'h dzi'n ra' ca?

19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulgacwih guido' rii', ya chin dxiohnna dxyih ziu'n nacu-ubiñin stuhbi.

20 Chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi loh Ñi'h:

—Chwa'habi xo'pa yihza guhcacha'yi guido' rii', ¿nee yi'h nnaa lu'h chohnna si dxyih dxiu'n za'ca lu'hn?

21 Per xcweenta guido' nin guñi' Jesuhs loh ra' bwiinn ra'
chi naa bwe'ltihxi Ñi'h.
22 Pwihsi ni'chin chin babahn Ñi'h loh guelguhchi, bagan-
nasto' ra' xpwiinn Ñi'h xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', ya zi'chi
gwachiisto' ra' ba ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs cun ziga guñi'
Jesuhs xchi'dxyi Ñi'h.

Nu'nbwa' Jesuhs lasto' garaa ra' bwiinn

23 Ya gaduhbi nin zuu Jesuhs loh lañih nin cayahca loh
guihdxyi Jerusalehn nin naa xlañih paascu ra' bwiinn Israel,
ziahan ra' bwiinn ra' gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h laasii
bwa'ha ra' ba sehn ra' cun dzi'n roo ra' nin bwi'hnn Jesuhs
ri'chi.
24 Per ayi xi guerzaa' guyuu' Ñi'h pur la'h ra' bwiinn, laasii
ya nu'nbwa' Ñi'h lasto' garaatii' ra' bwiinn.
25 Ayi xchi'hn Ñi'h bwe'zi chyu ñahbi xcweenta ra' bwiinn
loh Ñi'h, laasii la'h gahca Ñi'h nu'nbwa' Ñi'h xa naa lasto' cada
tuhbigah ra' bwiinn.

3

Jesuhs cun Nicodemu

1 Guyuu' tuhbi bwiinn fariseu nin biria'lah Nicodemu,
guhca ba tuhbi bwiinn nin rnabwa' loh ra' bwiinn Israel,
2 ndxi'hw rii' gwah ba gue'la hasta guyuu' Jesuhs paaldaa
dxyih ra' ya rahbi ba loh Ñi'h:
—Mwehsu, naann nu Dxiohs gulu'nehza yi'h tin guluu'yi
lu'h la'h nu, laasii ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn milahgru
ra' nin ruhnn yu'bilu'h, sidela ayi nabahannee Dxiohs la'h ba.
3 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guchiin nin rñi'n loh lu'h, bwiinn nin ayi gaalaa nacuubi
(nin ze' loh dee' naa chechiisto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs) ayi nuu
gwa'ha ba loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs llaa'ndxibaa'.
4 Chi'chi rahbi Nicodemu loh Ñi'h:
—Per, ¿xa gaca gaalaa nacuubi tuhbi ndxi'hw nin ba
guyu'xa? ¿Ta zahca gabia'garii dxiuu' ba sto' xmaah ba stuhbi
tin gaalaa nacuubi ba?
5 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Guchiin nin rñi'n loh lu'h, bwiinn nin ayi gaalaa cun ñihsa
cun Spíritu Saantu ayi gaca chu'tii ba loh guelrnabwa' xteenn
Dxiohs.
6 Bwiinn ra' nin raalaa ra' pur guzahn ra' naa ra' ba bwiinn
guidxyiyuh, per nin raalaa ra' pur Spíritu Saantu, cabwa' ra'
ba pur xcweenta Spíritu.
7 Ayi guzu'hyi yihca lu'h cun lligaaba pur dxyi'dxyi ra' nin
guñi'n loh lu'h: “Garaa tu nahpa gaalaa nacuubi tu stuhbi.”

8 Bwih rzuhun cachi'zi nehza rihn lu'hn, per nin ayi gaann
lu'h canehzan ze'en, nee nin ayi za gaann lu'h canehza
guzee'hehn; pwihsi zi'chi naa ra' bwiinn ra' nin rahlaa cun
Spíritu Santu.
9 Chi'chi rahbi Nicodemu:
—Per, ¿xa gaca dee ra'?
10 Chi'chi rahbi Jesuhs loh Nicodemu:
—Per ziga yi'h, mwehsu dxi'h naa lu'h loh ra' bwiinn Israel
ra', nee ayi rahcabwa' lu'h dxyi'dxyi ra' rii'.
11 Pwihsi na'h guchiin nin rñi'n loh lu'h la'h nu rachiñi' nu
nin naann nu, nee rachiñi' nu nin bidia'haloh nu, per la'h tu
ayi riachiisto' tu nin rachiñi' nu.
12 Sidela la'h tu ayi riachiisto' tu na'h, chin ruze'ta'hn loh tu
nin nuu loh guidxyiyuh rii', ¿xaalla chechii chi'h sto' tu na'h
chin guze'ta'hn nin nuu dxibaa'?
13 Nagahdxi chyu guicah nez dxibaa', sola tuhbi dxi'h bwi-
inn nin biehta nez dxibaa' nee bwiinn chi naa Llii'n Dxiohs
nin naa ndxi'hw.
14 Ya ziga guteesa guehtu Moisehs bwe'lda loh dahan de-
siertu, pwihsi zi'chi za la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw
nahpa ziahsa Ñi'h,
15 tin garaa ra' bwiinn nin chechiisto' ra' ñi'h la'h Ñi'h zahpa
ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

Guelnadzii'hi xteenn Dxiohs cun la'h ra' bwiinn guidxyiyuh

16 'Laasii guhca nadzii'hi sto' Dxiohs la'h ra' bwiinn
guidxyiyuh, ni'chin guxe'hla Ñi'h yu'pi Llii'n Ñi'h loh
guidxyiyuh, tin garaa ra' bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h
xchi'dxyi Ñi'h ayi ñichiloh ra' ba loh Dxiohs, sino que gapa ra'
ba tuhbi guelnabahan nacuubi nin ayi ñichilohtii',
17 laasii Dxiohs ayi gulu'nehza dxi'h Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h
loh guidxyiyuh tin gudzii'ba Ñi'h duhlda yihca ra' bwiinn
guidxyiyuh, sino que guhlda'h Ñi'h la'h ra' ba loh duhlda.
18 Bwiinn nin chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Llii'n Dxiohs nin
naa ndxi'hw ayi gaca guelguxchisi xtuhlda ba, per la'h bwi-
inn nin ayi riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Llii'n Dxiohs bire'nchii
rsohn naa ba bwiinn duhlda, laasii ayi gwachiisto' ba
xchi'dxyi yu'pi Llii'n Dxiohs.
19 Pwihsi bwiinn ra' chi ya bire'nchii rsohn naa ra' ba
bwiinn duhlda laasii dzi'n dxaaba ruhnn ra' ba; chin bi'
bia'ñih loh guidxyiyuh mahziru biu'sto' ra' ba loh nacahyi
laasii dzi'n dxaaba ruhnn ra' ba,
20 laasii garaa ra' bwiinn nin ruhnn dzi'n dxaaba
rbwe'hesto' ra' ba bia'ñih, nee ayi riabiiga ra' ba loh bia'ñih
laasii bia'ñih zuluu'yin xtsi'n dxaaba ra' ba,

21 per la'h ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga dxyi'dxyi ra' nin
guchii riabiiga ra' ba loh bia'ñih tin guluu'yi dzi'n ra' nin
cayuhnn ra' ba naa ra'n dzi'n za'ca nin xclaa'dzi Dxiohs gaca.

Jwahn nin ruro'bañihsa guñi' la'ga'h pur Jesuhs

22 Ya chin guya'loh dee', chi'chi zenee Jesuhs la'h ra' xpwi-
inn Ñi'h nez loh guihdxyi xteenn Judea, nez guyuu'nee Ñi'h
la'h ra' ba paaldaa dxyih chin baro'bañihsa za ra' xpwiinn Ñi'h
la'h ra' bwiinn.
23 Neezaa Jwahn baro'bañihsa ga'h za nez guihdxyi Enohn,
gahxu guihdxyi Salim, laasii nez chi nuu zi'yi roo' ñihsa, ya
bwiinn ra' gwah ra' ba tin guro'bañihsa ra' ba nez chi.
24 Dee ra' guhca galoh nin nnagahdxi dxie'w Jwahn,
25 per la'h ra' xpwiinn Jwahn guzo'baloh
cayuu'yidxyi'dxyinee ra' ba la'h paaldaa ra' bwiinn Israel
pur xcweenta xquelrdxi'binaa ra' ba ziga naa xcostumbre ra'
ba,
26 ya gwaguihtsi ra' ban loh Jwahn, rahbi ra' ba:

—Mwehsu, bwiinn nin guzuhnee lu'h nez hasta rtahn gubi-
hdxyi rwaa' gui'w Jordahn; bwiinn nin bwii'yidxyi'dxyi lu'h
xcweenta ñi'h loh nu, bwiinn chi nin nuugaro'bañihsa nee
ziahanru bwiinn na'hla la'h ba.
27 Chi'chi rahbi Jwahn:

—Ayi xi guelrnabwa' nahpa bwiinn sidela Dxiohs ayi
gudi'hin.
28 La'h gahca tu bihn tu guñi'n loh tu ayi na'h dxi'h naan
Crixtu sino que na'h naan tuhbi bwiinn zi nin ze' ñiidxiuu, ya
zi' stuhbi bwiinn galoo na'h.
29 Laasii loh tuhbi saa' bwiinn nin nahpa la'h dxa'pa
mbahyi, bwiinn chi naa nu'binbahyi, ya la'h xamihgu
nu'binbahyi nin zuu ri'chi nee rihn ba nin cañi' nu'binbahyi,
riahxi duxa ba chin rihn ba rñi' ba, pwihsi zi'chi za na'h riahxi
duuxa'hn laasii la'h ba badzihn la.
30 La'h ba nahpa gaca lasahca ru ba loon ya na'h nahpa
gulliaa'yi'hn ru gaca lasahca'hn.

Bwiinn nin ze' nez llaa'n dxibaa'

31 Rahbi za Jwahn:

—Bwiinn nin ze' nez guiya' lasahca ru ba loh garaa ra'
bwiinn, ya bwiinn nin naa bwiinn loh guidxyiyuh rñi' za
ba pur nin nuu ra' loh guidxyiyuh, per bwiinn nin ze' nez
llaa'ndxibaa' lasahca ru ba loh ra' garaa ra' bwiinn,
32 nee rñi' za ba nin bwa'haloh ba cun nin bihndxiahgaza
ba, per ayi chyu bwiinn riachiisto' ñi'h xchi'dxyi ba.
33 Per bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi ba, bwiinn chi
ruluu'yi guchiipa'ca naa dxyi'dxyi nin rñi' Dxiohs,

34 laasii bwiinn nin gulu'nehza Dxiohs loh guidxyiyuh
ganaalla xchi'dxyi Dxiohs rñi' ba, laasii pur Dxiohs gwadx-
ahtii' sto' nabahan ba cun Spíritu Saantu.
35 Daada Dxiohs nadzii'hi Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h nee badi'hi za
Ñi'h guelrnabwa' la'h Llii'n Ñi'h loh garaatii'.
36 Ni'chin bwiinn ra' nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Llii'n
Dxiohs, zahpa ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii', per
la'h ra' bwiinn ra' nin ayi nnaa chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs ayi gapa ra' ba guelnabahan chi, sino que nin guica'ha
ra' ba naa guelrza'cazii nin banaa para tu'pazi.

4

Jesuhs cun gunna'h nin naa bwiinn Samaria

1 Chin bihn Jesuhs nin rñi' ra' bwiinn fariseu ra' rahbi ra' ba:
"Jesuhs ruro'bañihsa la'h ra' mahziru bwiinn que la'h Jwahn",
2 mas nicala ayi la'h dxi'h Jesuhs baro'bañihsa sino que la'h
ra' xpwiinn Ñi'h,
3 chin guhcabwa' Jesuhs zi'chi, chi'chi biria'h Ñi'h loh gui-
hdxyi Judea tin gubia'garii Ñi'h loh guihdxyi Galilea,
4 ya loh nin ziaa Ñi'h Galilea nahpa badii'dxi Ñi'h loh yuh
nin rnabwa' Samaria,
5 ya chin badzihn Ñi'h loh guihdxyi xteenn Samaria nin laa
Sicar, gahxu loh yuh nin badi'hi guehtu Jacob ziga herensi la'h
llii'n ba nin biria'hlah Joseh,
6 ri'chi zohba bizee nin rñi' ra' bwiinn ra' chi: "Xpizee
Jacob." Ya Jesuhs badxahga Ñi'h ze'zah Ñi'h ni'chin guzohba
Ñi'h rwaa' bizee chi, nee ziga chi'h laa'yidxyih hohra nin
guzohba Ñi'h rwaa' bizee chi.
7-8 Ya la'h ra' xpwiinn Ñi'h guna'zunehza ra' ba zee ra' ba
loh guihdxyi chi tin zeesi' ra' ba nin gahwnee ra' ba Jesuhs,
ya gaduhbi nin zee ra' ba badzihn tuhbi gunna'h rwaa' bizee
hasta zohba Jesuhs, gunna'h chi naa tuhbi bwiinn Samaria
ze'ca'ha ba ñihsa, chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Da'nee nuhn ñihsa guee'hehn.
9 Nee ziga la'h ra' bwiinn Israel ra' nahpa llahn ra' ba la'h
ra' bwiinn Samaria ra' ni'chin rahbi gunna'h chi:
—¿Xaloh yi'h nin naa lu'h tuhbi bwiinn Israel canaaba lu'h
ñihsa loon guee lu'h, na'h ziga naan tuhbi bwiinn Samaria?
10 Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:
—Sidela yi'h gacabwa' lu'h xa naa guelralahsa sto' xteenn
Dxiohs nee chyu naa nin canaaba ñihsa loh lu'h, yi'h guinaaba
lu'h loh ba ya la'h ba zuni'hi ba ñihsa nabahan guee lu'h.
11 Chi'chi rahbi gunna'h chi loh Jesuhs:

—Daada, nin ayi nahpa lu'h xi cun cwe'he lu'h ñihsa, nee
bizee ca gueetan; ¿calla nehza checa'ha chi'h lu'h ñihsa naba-
han guni'hi lu'h guee'hehn?
12 ¿Ta lasahcaru chi'h lu'h que la'h xpaah Jacobo nu? Laasii
la'h ba basia'hannee bizee rii' la'h nu, bizee rii' gwaa' ba ñihsa
cun xquidxa'h ba chin gubahan ba.
13 Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:
—Garaa ra' bwiinn nin ree' ra' ñihsa bizee rii' zibwihdxahga
gahca ra' ba ñihsa,
14 per bwiinn ra' nin guee ñihsa nin gudi'hihn, ayi chuu
dxyih nin guidxahga ra' ba ñihsa, laasii ñihsa nin gudi'hihn
guee ra' ba, gacan sto' ra' ba ziga zi tuhbi hasta rtahnn ñihsa
nee gacazan guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
15 Chi'chi rahbi gunna'h Samaritana chi loh Jesuhs:
—Daada, da'nee ñihsa chi guee'hehn tin ayiru guidxahgahn
ñihsa, nee nin ayiza rchi'hn dxie'ldaca'hahn ñihsa rii'.
16 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Gwatiidxi che'hla lu'h tin guda'nee bi rii'.
17 Chi'chi rahbi gunna'h chi loh Ñi'h:
—Ayi chyu che'hla'hn nuu'.
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guchii pa'ca rñi' lu'h ayi che'hla lu'h,
18 nee bazaa' ga'yu che'hla lu'h, nee ndxi'hw nin canee lu'h
nnah ayi che'hla dxi'h lu'h ni'chi; ya guchii pa' lu'h ziga guñi'
lu'h.
19 Ya chin bihn gunna'h chi dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi
gunna'h chi loh Jesuhs:
—Daada, nnahyi rwa'hahn yu'bilu'h naa lu'h tuhbi bwiinn
nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs.
20 La'h guehtu xtatitaroo' nu bazu'nllihbi ra' ba loh Dxiohs
loh dahan rii', per la'h tu ziga naa tu bwiinn Israel rahbi tu
loh guihdxyi Jerusalehnsi naa nez hasta nahpa guzu'nllihbi
ra' bwiinn loh Dxiohs.
21 Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:
—Gwachiisto' lu'h na'h, gunna'h; laasii la'h dxyih gadzihn
guzu'nllihbi tu loh Dxiohs nin ayiru nahpa dxi' tu loh dahan
rii', nin ayiru za nahpa chee tu hasta guihdxyi Jerusalehn,
22 laasii la'h tu nin naa bwiinn Samaria nin ayi gaann tu
chyuñin raann tu per la'h nu nin naa nu bwiinn Israel naann
nu chyu raann nu laasii lahda ra' bwiinn Israel ze' xcweenta
dxyi'dxyi ra' xa ruta'h Dxiohs la'h ra' bwiinn loh duhlda,
23 per la'h hohra guiga'ha nee nnahgahca biga'han chin la'h
ra' bwiinn nin guchii ra' raann la'h Dxiohs la'n lasto' ra' ba
nee neezaa cun Spíritu Saantu Dxiohs zaann ra' ba la'h Dxiohs
laasii bwiinn ra' squii' rdxi'hyi Dxiohs gaann la'h Ñi'h.

24 Dxiohs naa spíritu, nee pur Spíritu Saantu si xteenn Ñiʼh
gaca gaann bwiinn laʼh Ñiʼh laasii pur Spíritu Saantu chi
ziuuʼnbwaʼ paʼca raʼ ba laʼh Ñiʼh.
25 Chiʼchi rahbi gunnaʼh chi:
—Naʼh naʼnnahn ziʼ Mesías nin laa za Crixtu, ya chin dxiʼ
Ñiʼh laʼh Ñiʼh zuziaʼñih Ñiʼh loh xigaaba nuʼh loh garaatiiʼ.
26 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh gunnaʼh chi:
—Naʼh naañin, naʼh gahca nin cañiʼn loh luʼh naan Crixtu.
27 Ya hohra chi gubiaʼgarii raʼ za xpwiinn Ñiʼh riʼchi,
ya badxyigaaʼ duxa loh raʼ ba laasii bwaʼha raʼ ba
cayuuʼyidxyiʼdxyinee Jesuhs laʼh gunnaʼh Samaritana chi,
per nin tuhbi raʼ ba ayi gunaabadxyiʼdxyi xi xclaaʼdzi
gunnaʼh chi o xi cayuuʼyidxyiʼdxyinee Jesuhs laʼh gunnaʼh
chi,
28 ya chiʼchi basiaʼhangah gunnaʼh chi xchyiiʼ ñihsa ba tin
ziaa ba loh guihdxyi chi tin gwagañiʼ ba loh raʼ bwiinn gui-
hdxyi chi:
29 —¡Gultaʼguiaʼha laʼh tuhbi ndxiʼhw nin guñiʼ garaatiiʼ raʼ
nin cayuʼnnahn! ¿Tayi laʼh dxiʼh ba nin naa Crixtu?
30 Ya chiʼchi biriaʼh raʼ bwiinn guihdxyi raʼ chi tin gwah raʼ
ba hasta zuu Jesuhs,
31 ya gaduhbi nin zeʼ raʼ bwiinn chi rahbi raʼ xpwiinn Ñiʼh
loh Ñiʼh:
—Mwehsu, gudahw.
32 Chiʼchi rahbi Ñiʼh loh raʼ ba:
—Naʼh laʼn nahpa nin gaawuhn, guelwahw nin ayi
nuʼnbwaʼ tu laʼh tu.
33 Ya chiʼchi guzoʼbaloh canaabadxyiʼdxyi loh lasaaʼ raʼ
xpwiinn Ñiʼh rahbi raʼ ba:
—¿Ta nuugaa nin bieʼnee nin gahw mwehsu?
34 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ ba:
—Xquelwaawuhn naa guzaʼloon guʼnnahn nin xclaaʼdzi
Bwiinn nin guluʼnehza naʼh gaca tin guzaʼloon xtsiʼn ba.
35 Laʼh tu rahbi tu riaʼdxyi ru stapa bweʼhw tin chaʼloh
jusehchi, per naʼh rñiʼn loh tu gulguiaʼha loh yuh hasta naʼ
xliʼn tu, laʼn guhla la tin chapitii jusehchi.
36 Bwiinn nin rusiaʼpitii jusehchi, rcaʼha ba mweeyi nin
rgaʼha guicaʼha ba, ya jusehchi nin rusiaʼpitii ba gacan
guelnabahan nin ayi ñichilohtiiʼ tin ziʼchi dxiahxinee bwiinn
nin rbahchi biñih laʼh bwiinn nin ruziaʼtii liʼhn chi,
37 laasii guchii ziga rñiʼ bwiinn: “Bwiinn nin rbahchi biñih
naa tuhbi bwiinn, ya stuhbi ba naa bwiinn nin ruziaʼtii liʼhn.”
38 Naʼh guxeʼhlaʼhn laʼh tu tin gusiaʼpitii tu jusehchi nin ayi
bwiʼhnn biñih tu, pwihsi guriin bwiinn nin bwiʼhnn biñihin
ya laʼh tu riahxi tu pur xtsiʼn raʼ bwiinn chi.

39 Pwihsi ziahan duxa ra' bwiinn Samaria chi gwachiisto'
ra' ba xchi'dxyi Jesuhs pur nin guhdzi gunna'h chi loh ra'
bwiinn: “Guñi' ba garaa ra' nin cayu'nnahn.”
40 Pwihsi chin badzihn ra' bwiinn Samaria ra' chi hasta zuu
Jesuhs, guñi' ra' ba loh Jesuhs tin dxia'hannee Ñi'h la'h ra' ba.
Bia'han Ñi'h ri'chi chiohpa dxyih,
41 ya ziahan ru ra' bwiinn chi gwachiisto' ra' ba nin bihn ra'
ba guñi' Jesuhs,
42 chi'chi rahbi ra' ba loh gunna'h chi:
—Pwihsi nnah riachiisto' nu, per ayi pur dxyi'dxyi ra' dxi'h
nin gunnah lu'h loh nu sino que neezaa pur nin bihn dxiahga
nu, yannah naann nu la'h Ñi'h naa nin guta'h la'h ra' bwiinn
guidxyiyuh loh duhlda.

Jesuhs basiaca la'h llii'n tuhbi bwiinn nin ruhnn xtsi'n gubieerna

43 Chin gudii'dxi chiohpa dxyih, baria'h Jesuhs guihdxyi
Samaria ya zee Ñi'h nez guihdxyi Galilea,
44 laasii la'hgahca Ñi'h rahbi Ñi'h:
—Tuhbi bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs ayi
ruzo'badxiahga ra' bwiinn lahdxyi ba xchi'dxyi ba.
45 Ya chin badzihn Ñi'h loh guihdxyi Galilea, bagachi'loh
bwiinn Galilea ra' chi la'h Ñi'h gaduhbisto' ra' ba laasii chin
gwah Ñi'h lañih paascu nin rahca loh guihdxyi Jerusalehn
neezaa la'h ra' ba gwah ra' ba ya bwa'ha ra' ba garaa dzi'n
ra' nin bwi'hnn Ñi'h ri'chi.
46 Ya chi'chi gubia'garii Jesuhs nez guihdxyi Canah xteenn
Galilea hasta bwi'hnn Ñi'h ñihsa vihnnu, guyuu' tuhbi daada
nin ruhnn xtsi'n gubieerna, guhcallu'hu llii'n daada chi loh
guihdxyi Capernaum.
47 Ya chin bihn daada chi baria'h Jesuhs loh guihdxyi Judea
tin badzihn Ñi'h loh guihdxyi Galilea, chi'chi gwagañi' ba
loh Ñi'h ya guñi'nee ba la'h Ñi'h tin chee Ñi'h yihdzi ba tin
chegasiaca Ñi'h la'h llii'n ba, laasii lamweerla la'h bi gachi,
48 chi'chi rahbi Jesuhs:
—La'h tu ayi riachiisto' tu zi'chi zi sidela ayi gwa'ha tu sehn
ra' cun milahgru ra' chi'chi riachii sto' tu.
49 Ya chi'chi rahbi daada chi:
—Daada, too nnah galoh nin na'nabahan ru llii'nahn.
50 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gubia'garii yihdzi lu'h nnah, la'h llii'n lu'h nabahan.
Pwihsi lwehgu gwachiisto' ndxi'hw chi nin guñi' Jesuhs loh
ba, ya ziaa ba yihdzi ba,
51 ya gaduhbi nin ziaa ba yihdzi ba, biria'h ra' xmooza ba
bagachi'loh la'h ba ya rahbi ra' mooza ra' chi loh ba:

—¡La'h llii'n lu'h nabahan!

52 Ya gunaabadxyi'dxyi ba loh ra' mooza chi xohra pa'h guzo'baloh biacaza'ca llii'n ba, ya rahbi ra' mooza:

—Nna'yi ziga chi'h rcatuhbi gudxyih baria'h bi llia'h.

53 Ya chi'chi guhcabwa' xtaada biñi'n chi hohra chi gahcan nin guñi' Jesuhs loh ba: “La'h llii'n lu'h nabahan”, ya zi'chi la'h ba cun garaa ra' bwiinn nin nuu rwaa' yihdzi ba gwachi-isto' ra' ba naa Jesuhs Crixtu nin cabweeza ra' ba dxi'.

54 Dee naa nin raroopa sehn roo' nin bwi'hnn Jesuhs chin baria'h Ñi'h loh guihdxyi Judea tin gubia'garii Ñi'h nez Galilea.

5

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi loh guihdxyi Betzata

1 Pwihsi chin gudii'dxi guhca ra' dee', la'n dxyih gahca ra' chi guyuu' tuhbi lañih xteenn ra' bwiinn Israel, ya chi'chi za gwah Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn,

2 ya loh guihdxyi Jerusalehn gahxu rwaa' guihdxyi chi nin laa xteenn lli'hyi ra', ri'chi nuu ziga tuhbi pihyi nin rñi' ra' ba loh dxyi'dxyi hebreu Betzata; ga'yu curdohra nuu rwaa' pihyi chi,

3 ya rwaa' pihyi chi rii ra' ziahan bwiinn dxyihdxyi ra' ziga bwiinn nin ayi riin loh ñi'h, bwiinn cwee' ra', cun bwiinn ra' nin gubihdzi tihxi ra' ñi'h, na' ra' ba loh yuh ri'chi cabweeza ra' ba ri'chi cuuca guiñi'bi loh ñihsa nin nuu la'n pihyi chi,

4 laasii cuuca-cuuca riehta tuhbi aanjla loh pihyi chi ya ruñi'bi aanjla chi ñihsa nin nuu la'n pihyi chi, ya mwer bwiinn nin riuu'tii loh ñihsa chi riaca ba cuun chi'zi gueldxyihdxyi nin rahca ba.

5 Ya ri'chi na' tuhbi bwiinn nin naa la galda bitsi'h bixunna yihza rahcallu'hu ba.

6 Chin bwa'ha Jesuhs loh ba, na' ba ri'chi, guhcabwa' Jesuhs xchih la rahcallu'hu ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:

—¿Ta xclaa'dzi lu'h dxiaca lu'h?

7 Chi'chi rahbi ba:

—Daada, ayi nin tuhbi bwiinn nin gacanee na'h cu'tii ba na'h loh pihyi ca chin rñi'bi loh ñihsa ca, ya na'h chin xclaa'dzihn chu'tiin pwihsi galoh la stuhbi bwiinn riuu'tii.

8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Gwastii tin batiaa'ha xlu'hn lu'h tin guzah.

9 Ya hohra chi gahca biaca ndxi'hw chi batiaa'ha ba xlu'hn ba ya baca'h ba rzah ba, per ziga dxyih chi naa dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,

10 chi'chi rahbi ra' ba loh bwiinn nin biaca chi:

—Nnahdxyih naa dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
ayi naa xnehza guica'nnu'a lu'h xlu'hn lu'h nnadxyih.
11 Chi'chi rahbi bwiinn chi loh ra' ba:
—Bwiinn nin basiaca na'h, nah loon: “Batiaa'ha xlu'hn lu'h
tin bazah.”
12 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh bwiinn chi, rahbi ra'
ba:
—¿Cuunlla bwiinn nin guñi' loh lu'h nah: “Batiaa'ha xlu'hn
lu'h tin guzah?”
13 Per la'h bwiinn chi cun ayi gaann ba chyuñin basiaca
la'h ba laasii gaduhbi nin rii ziahan bwiinn dxyigahsi basa'bi
Jesuhs nez lahda ra' bwiinn ziahan nin rii ri'chi,
14 ya snuhni'hnsi rahca bwa'ha Jesuhs la'h bwiinn nin biaca
chi la'n guido', chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—Bwa'ha nnah tin ayi chuu xtuhlda lu'h tin ayi nagah
nalaasa ru saca lu'h loh ziga guzahca lu'h.
15 Ya chi'chi gwaguihtsi ndxi'hw chi loh ra' bwiinn Israel
la'h Jesuhs basiaca la'h ba,
16 pwihsi pur ni'chin guca'nna'hla ra' bwiinn Israel ra' chi
la'h Jesuhs tin guclaa'dzi ra' ba ñidxiinn ra' ba la'h Ñi'h, laasii
rusiaca Ñi'h bwiinn ra' dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel
ra',
17 per la'h Jesuhs rahbi Ñi'h lohsi ra' ba:
—La'h Xtaa'dahn zeezah cayuhnn ba dzi'n, nee cun neezaa
na'h ru'nnahn dzi'n.
18 Ya pur dxyi'dxyi ra' rii' mahzi ru guclaa'dzi ra' bwiinn
Israel ra' chi ñidxiinn ra' ba la'h Jesuhs, per ayi pur nin ayi
rahpadaa dxi'h Ñi'h dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
sino que laasii neezaa rahbi Ñi'h naa Ñi'h Dxiohs, nee rahbi
za Ñi'h Dxiohs naa Xpaah Ñi'h, ni'chin.

Guelrnabwa' xteenn Jesuhs, Llii'n Dxiohs

19 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, la'h Llii'n Dxiohs ayi nuu guunn
Ñi'h tuhbi dzi'n xcweenta si Ñi'h; sola rahca ruhnn Ñi'h nin
rwa'ha Ñi'h ruhnn Xtaada Ñi'h, nee garaa nin ruhnn Daada
rahca ruhnn Llii'n ban,
20 pwihsi la'h Xpaa'n nadzii'hi ba la'h Llii'n ba nee ruluu'yi
ba la'h Llii'n ba garaa nin ruhnn ba, nee zuluu'yi za ba la'h
Llii'n ba dzi'n roo ru ra', dzi'n ra' nin guunn gadxyigaa' duxa
loh tu,
21 laasii ziga rucwa'hn Xtaa'dahn la'h ra' bwiinn loh guel-
guhchi nee gudi'hi ba guelnabahan la'h bwiinn, zi'chi za la'h
Llii'n Ñi'h rudi'hi Ñi'h guelnabahan la'h bwiinn chi'h zi nin
xclaa'dzi Ñi'h gudi'hi Ñi'hn,

22 ya laʼh Xpaaʼn ayi ruhnn Ñiʼh guelguxchisi laʼh chyu chiʼh
zi, laʼh Lliiʼn si Ñiʼh badiʼhi Ñiʼh guelrnabwaʼ, tin guunn Lliiʼn
Ñiʼh guelguxchisi xcweenta raʼ bwiinn,
23 tin gaann za raʼ bwiinn laʼh nin naa Lliiʼn Ñiʼh
ziga za raann raʼ ba laʼh Xtaada Dxiohs Ñiʼh. Bwiinn
nin ayi ruzoʼbadxiahga xchiʼdxyi Lliiʼn Dxiohs, ayi za
ruzoʼbadxiahga bwiinn chi xchiʼdxyi Xtaada Dxiohs Ñiʼh
nin guluʼnehza laʼh Ñiʼh.

24 Rahbi za Ñiʼh:

—Guchiin nin rñiʼn loh tu, bwiinn nin rucaʼdxiahga
dxyiʼdxyi raʼ nin rñiʼn loh tu nee riachii za stoʼ ba laʼh
bwiinn nin guluʼnehza naʼh, zahpa ba guelnabahan nin
ayi ñichilohtiiʼ, nee ayi tiidxi ba loh guelguxchisi, laasii ba
badiiʼdxi ba xcweenta guelguhchi pur xcweenta guelnaba-
han.
25 Pwihsi guchiin nin rñiʼn loh tu zadzihn hohra nee naan
hohra gahca nin dxihnn raʼ bwiinnguuchi xchiʼdxyi Lliiʼn
Dxiohs; ya bwiinn raʼ nin guzoʼbadxiahga xchiʼdxyi Ñiʼh
zibahan raʼ ba
26 laasii laʼh gahca ziga nahpa Xtaaʼdahn guelnabahan para
laʼh Ñiʼh, neezaa badiʼhi Ñiʼh guelnabahan laʼh Lliiʼn Ñiʼh
zigagahca nahpa Ñiʼhn,
27 nee badiʼhi za Ñiʼh guelrnabwaʼ laʼh Lliiʼn Ñiʼh, tin guunn
Lliiʼn Ñiʼh guelguxchisi, laasii naa Ñiʼh Lliiʼn Dxiohs nin naa
ndxiʼhw.
28 Ayi gadxyigaaʼ loh tu pur dxyiʼdxyi raʼ riiʼ, laasii zadzihn
hohra nin dxihn raʼ garaa raʼ bwiinn guuchi xchiʼdxyi Ñiʼh,
29 ya gariaʼh raʼ bwiinn nin bwiʼhnn dziʼn zaʼca laʼn baʼ,
tin gabiaʼgarii gabahan raʼ ba stuhbi, per laʼh raʼ bwiinn raʼ
nin bwiʼhnn raʼ dziʼn dxaaba gabahan raʼ ba hohra chi tin
chiʼchiyi tiidxi raʼ ba loh guelguxchisi xteenn Dxiohs.

Nin ruluuʼyiloh guelrnabwaʼ nin nahpa Crixtu

30 Rahbi za Jesuhs:

—Naʼh si ayi nuu guʼnnahn xilla dziʼn xcweenta sihn; naʼh
ruʼnnahn guelguxchisi ziga gahca nin rihndxiaagahn nee
xquelguxchiisihn nanchii naan, ayi ruʼnnahn nin xclaaʼdzi
sihn sino que nin xclaaʼdzi Xtaaʼdahn nin guluʼnehza naʼh
gahca.
31 Sidela naʼh rñiʼn xcweenta gahcahn, nin rñiʼn ayi xi
guilasahcan,
32 per nuu stuhbi nin rñiʼ pur xcweeʼntahn, nee naʼh
naʼnnahn nin rñiʼ bwiinn chi xcweeʼntahn lasahcan ziga
dxyiʼdxyi nanchii paʼh.

33 La'h tu guxe'hla tu nin baganaabadxyi'dxyi loh Jwahn,
ya nin guñi' Jwahn guchii dxyi'dxyi ra' chi,
34 per na'h ayi rchi'na'hn guiñi' tuhbi bwiinn zi
xcwee'ntahn, laasii rñi' sihn dxyi'dxyi rii' loh tu tin gaca
ta'h tu loh duhlda.
35 Jwahn naa ziga tuhbi lámpara nin rca'h bia'ñih, ya la'h tu
guclaa'dzi tu ñahxi tu loh xpia'ñih ba chiohpa-choonn dxyih,
36 per na'h na'pahn nin ruluu'yiloh ru chyu naan nin
lasahca ru loh nin guñi' Jwahn: dzi'n gahca ra' nin ru'nnahn
naan tuhsi gahca cun dzi'n nin bani'hi Xpaa'n na'h gu'nnahn,
pwihsi dee ra' ruluu'yi Xtaada nin gulu'nehza na'h.
37 Neezaa Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h la'h ba guñi'
nanchii la chyu naan nicala la'h tu nagahdxi gwa'ha tu la'h
ba nee nicala za nagahdxi dxihn tu guiñi' ba,
38 per xchi'dxyi ba ayi ria'zi tun laasii ayi riachiisto' tu na'h,
ziga naan Llii'n Ñi'h nin gulu'nehza Ñi'h.
39 La'h tu cun paseensi duxa rusi'dxi tu loh Xchihtsi Dx-
iohs, laasii radxi'hyi tu lohon guelnabahan nin ayi ñichilohtii',
pwihsi Xchihtsi Dxiohs ruze'tan na'h,
40 per la'h tu ayi nnaa tu dxie'biiga tu loon tin guica'ha tu
guelnabahan chi.
41 Rahbi za Ñi'h:
—Na'h ayi chi'hyihn chyu bwiinn guiñi' za'ca xcwee'ntahn,
42 laasii na'h nayaa-nayaa nu'nbwa'n la'h tu nee naann
zahn ayi rahca nadzii'hi lasto' tu la'h Dxiohs.
43 Na'h ze'ldahn pur lah Xtaa'dahn, ya la'h tu ayi
ruca'dxiahga tu xchi'dxyi'hn, per sidela dxi' stuhbi bwiinn zi
pur xcweenta gahca ba ni'chisihn zuca'dxiahga tu xchi'dxyi
bwiinn chi.
44 ¿Xa chechiisto' tu sidela rñi' za'ca tu ziga xcweenta tuhbi
tu, cun ziga stuhbi tu, nee ayi rdxi'hyi tu guiñi' za'ca Dxiohs
gahca pur xcweenta tu; Dxiohs nin nabahan dzi'tsi dxibaa',
Dxiohs nin naa tuhbi dxi'h?
45 Ayi guunn tu lligaaba na'h gudzii'ba'hn duhlda yihca tu
nez loh Xtaa'dahn, laasii bwiinn nin gudzii'ba duhlda yihca
tu naa guehtu Moisehs gahca nin riachiisto' tu xlehyi ñi'h.
46 Pwihsi sidela la'h tu ñiachiisto' tu dxyi'dxyi ra' nin
guñi' guehtu Moisehs, neezaa ñiachiisto' tu xchi'dxyi'hn laasii
baze'ta guehtu Moisehs na'h loh ra' dxyi'dxyi nin baca'h ba,
47 per sidela ayi riachiisto' tu dxyi'dxyi ra' nin baca'h gue-
htu Moisehs, ¿xalla chechiisto' chi'h tu dxyi'dxyi ra' nin rñi'n
loh tu?

6

Jesuhs baya'n ga'yu mihyi ndxi'hw
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

1 Ya chin guya'loh garaa ra' dee', chi'chi guna'zu nehza Je-
suhs tin gwah Ñi'h stuhbi lahdu rwaa' laguhn xteenn Galilea
nin rñi' za ra' ba ñihsado' xteenn Tiberias.
2 Ziahan duxa ra' bwiinn ze'nee la'h Ñi'h laasii bwa'ha
ra' ba milahgru ra' cun sehn roo' ra' nin bwi'hnn Ñi'h chin
basiaca Ñi'h la'h bwiinn dxyihdxyi ra',
3 ya chi'chi gucah Jesuhs tuhbi dahan, tin guzohbanee Ñi'h
la'h ra' xpwiinn Ñi'h;
4 nee ziga zalliaa' ria'dxi gadzihn lañih pascu ra' bwiinn
Israel chin rudi'hi ra' ba guelzuxchiilli loh Dxiohs pur dxyih
nin baria'h ra' ba guihdxyi Egiptu.
5 Chin bwa'ha Jesuhs loh ra' bwiinn ziahan ra' nin zena'hla
la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh Felipe:
—¿Canehza chosi' nu'h guelwahw tin gahw ra' bwiinn zia-
han ra' rii'?
6 Guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh Felipe tin gwa'ha Ñi'h
cuun nin ñiñi' ba, laasii la'h Jesuhs bwen-bwen naannla Ñi'h
xa guunn Ñi'h,
7 chi'chi rahbi Felipe loh Jesuhs:
—Nin chiohpa gaywa'h mweeyi denariu pahn ayi gaaldaa
gahw ra' bwiinn ca per nin yahnn ra' ba ayi dxiehtan.
8 Ya tuhbi xpwiinn Jesuhs nin laa Andrehs bwihtsi Simohn
Pehdru guñi' ba, rahbi ba loh Jesuhs:
9 —Rii' la'h tuhbi bi'nxtuhbi zuu la'h bi nu'a ga'yu pahn
nin guhcacha'yi cun sebada cun chiohpa bwehlda, per ¿calla
gaaldaa dee dxi'h loh bwiinn ziahan duxa ra' ca?
10 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulgahbi loh ra' bwiinn ra' ca soobaa ra' ba.
Ya nez chi ziahan roo' dxillaa' rii ri'chi, ya guzohba ra'
bwiinn ra' chi ziga ga'yu mihyi ndxi'hw si ra',
11 ya chi'chi guca'ha Jesuhs pahn chi ya chin guya'loh
badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Xtaada Dxiohs Ñi'h, chi'chi
badi'hi Ñi'h pahn chi la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gudxi'zi ra' ban
loh ra' bwiinn ziahan ra' chi, nee zi'chi gahca za bwi'hnnee
Ñi'h bwehlda ra' hastayi gwadxah ra' bwiinn ziahan ra' chi,
12 ya chin guya'loh gudahw ra' ba hasta ayi gunnah ru ra'
ba ñahw ra' ba, chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulgatiaa'ha garaa ra' nin bia'hancah tin ayi xi ñichiloh.
13 Ya batiaa'ha ra' ba nin bia'hancah chi ni'chi guhca ziga
zatsi'h bichiohpa tiipi pahn chi cun bwehlda chi.
14 Ya bwiinn ra' chi chin bwa'ha ra' ba sehn roo' nin
bwi'hnn Jesuhs, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—Guchiica, la'h ba naa ndxi'hw nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs
nahpa dxi' loh guidxyiyuh.

15 Per laˈh Jesuhs laˈh Ñiˈh guhcabwaˈla xclaaˈdzi raˈ bwiinn
raˈ chi chenee raˈ ba laˈh Ñiˈh lajweersi tin guunn raˈ ba laˈh
Ñiˈh rrehyi, niˈchin biahchi Ñiˈh loh raˈ ba tin gunaˈzu Ñiˈh
zee Ñiˈh hasta naa guiyaˈ ru loh dahan chi tin riˈchi laˈhsi Ñiˈh
gwah Ñiˈh.

Jesuhs guzah loh ñihsa
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 Ya chin gurih gueˈla, biehta raˈ xpwiinn Jesuhs rwaaˈ
ñihsa
17 tin gucah raˈ ba laˈn tuhbi laancha ya zeenee laancha chi
laˈh raˈ ba guihdxyi Capernaum, per laˈh gueˈla gurih chihpa
la hohra chi, nee laˈh Jesuhs nagahdxi gabiaˈgarii Ñiˈh hohra
chi.
18 Ya seguihdu guyahsa tuhbi bwih rooˈ loh ñihsa chi hasta
zezahnee laancha chi laˈh raˈ xpwiinn Jesuhs,
19 zigachiˈh gaˈyu o xoˈpa kilómetru zeezahnee laancha chi
laˈh raˈ ba loh ñihsa chin bwaˈha raˈ ba laˈh Jesuhs, zeezah Ñiˈh
loh ñihsa nez zenee laancha laˈh raˈ ba, chiˈchi bidxyihbi duxa
raˈ ba,
20 per lwehgu guñiˈ Ñiˈh loh raˈ ba rahbi Ñiˈh:
—¡Naˈhan, ayi guidxyihbi tu!
21 Ya chiˈchi loh gaduhbistoˈ raˈ ba basaaˈn raˈ ba gucah
Jesuhs laˈn laancha chi, ya seguihdu badzihnnee Ñiˈh laˈh raˈ
ba loh yuh xteenn guihdxyi hasta zee raˈ ba.

Bwiinn raˈ badxiˈhyi laˈh Jesuhs

22 Ya chin barah gueˈla stuhbi dxyih, guhcabwaˈ raˈ bwiinn
raˈ nin rii raˈ stuhbi lahdu rwaaˈ ñihsa hasta biriaˈhnee laan-
cha laˈh raˈ xpwiinn Jesuhs, zee raˈ xpwiinn Jesuhs laˈn tuhbi
dxiˈh laancha nin zuu rwaaˈ ñihsa per ayi zeenee Jesuhs laˈh
raˈ xpwiinn Ñiˈh tuhsi,
23 ya balaaquiˈhn si rahca laˈh raˈ paaldaa raˈ laancha raˈ
nin zieˈ raˈ nez loh guihdxyi Tiberias bieˈ raˈ, nee guihdxyi
Tiberias chi riaˈhan gahxu nez badiˈhi Jesuhs pahn gudahw
raˈ bwiinn ziahan, chin badiˈhi Ñiˈh guelzuxchiilli loh Dxiohs.
24 Ya chin bwaˈha raˈ ba nin Jesuhs nin xpwiinn Ñiˈh ayi
riˈchi, chiˈchi gucah raˈ bwiinn ziahan raˈ chi laˈn laancha raˈ
tin zeegadxiˈhyi raˈ ba laˈh Jesuhs nez guihdxyi Capernaum.

Jesuhs naa pahn nin runiˈhi guelnabahan

25 Ya chin badzihn raˈ ba stuhbi lahdu rwaaˈ ñihsadoˈ chi,
badxeela raˈ ba laˈh Jesuhs riˈchi, chiˈchi rahbi raˈ ba loh Ñiˈh:
—Mwehsu, ¿cuuca badzihn luˈh nezii'?
26 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:

—Guchiin nin rñiʼn loh tu, radxiʼhyi tu naʼh laasii gudahw tu hastayi gwadxah tu; ayi radxiʼhyi dxiʼh tu naʼh pur guh-cabwaʼ tu xi zee loh sehn rooʼ raʼ chi.
27 Ayi guunn tu dziʼn pur guelwahw nin rñihchiloh sino que gulguiʼhnn dziʼn pur guelwahw nin ayi ñichiloh cun nin rudiʼhi za guelnabahan nacuubi nin ayi ñichilohtiiʼ laʼh raʼ bwiinn. Dee naa guelwahw nin guniʼhi Lliiʼn Dxiohs nin naa ndxiʼhw, laasii laʼh Daada Dxiohs baluuʼyi Ñiʼh loh raʼ bwiinn cuun nin naa Lliiʼn Ñiʼh.
28 Chiʼchi gunaabadxyiʼdxyi raʼ ba loh Ñiʼh:
—¿Xa niʼca guidiʼhnn nu tin gachidiʼhnn nu ziga xclaaʼdzi Dxiohs gachidiʼhnn nu?
29 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ ba:
—Nin xclaaʼdzi Dxiohs guunn tu naa chechiistoʼ tu xchiʼdxyi Lliiʼn Ñiʼh nin guluʼnehza Ñiʼh loh guidxyiyuh.
30 Ya chiʼchi gunaabadxyiʼdxyi raʼ ba loh Ñiʼh rahbi raʼ ba:
—¿Cuun nin naa sehn nin guniʼhi luʼh laʼh nu tin chin guidiaʼha nu sehn chi chechiistoʼ nu yiʼh? ¿Cuun dziʼn rooʼ nin ruhnn luʼh?
31 Xtaada guldooʼ raʼ nuʼh gudahw raʼ ba tuhbi lasaaʼ pahn nin laa manah loh dahan desiertu ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Badiʼhi Ñiʼh pahn nin zeʼ nez llaaʼndxibaaʼ gudahw raʼ ba.”
32 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ ba:
—Guchiin nin rñiʼn loh tu, ayi Moisehs dxiʼh baniʼhi pahn nin zeʼ llaaʼndxibaaʼ,
33 laasii pahn nin runiʼhi Dxiohs pahn chi zeʼ nez llaaʼndxibaaʼ ya rudiʼhin guelnabahan laʼh raʼ bwiinn guidxyiyuh.
34 Chiʼchi rahbi raʼ ba loh Ñiʼh:
—Daada, guniʼhi luʼh pahn chi guidaʼw nu garaa dxyih.
35 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ ba:
—Naʼh naan pahn nin runiʼhi guelnabahan; bwiinn nin dxiʼ loon ayi chuu dxyih nin guichiaʼhan bwiinn chi, ziʼchiza bwiinn raʼ nin chechiiza stoʼ raʼ ñiʼh naʼh ayiza guidxahga raʼ ba ñihsa,
36 per naʼh ziga rñiʼn loh tu, laʼh tu ayi riachiistoʼ tu xchiʼdxyiʼhn nicala ba bwaʼha tu naʼh.
37 Garaa raʼ bwiinn nin rutiʼdxi Xtaaʼdahn loon, zeʼ raʼ ba loon; ya bwiinn raʼ nin zeʼ loon ayi cweʼhestoʼraʼn ba
38 laasii naʼh ayi zeʼldadxiʼhn nez llaaʼndxibaaʼ tin guʼnnahn nin naa xigaabasihn loh guidxyiyuh riiʼ sino que naʼh zeʼldahn tin guʼnnahn nin xclaaʼdzi Xtaaʼdahn nin nuu dxibaaʼ gaca,

39 ya dee naa xigaaba Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h gaca:
Garaa nin bani'hi Ñi'h na'h ayi ñichi nin tuhbi ra' ba sino que
gucwa'na'hn la'h ra' ba loh dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh,
40 laasii ziga naa xigaaba Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' garaa
ra' bwiinn ra' nin gwa'ha la'h Llii'n Ñi'h nee chechiizasto' ra'
ba la'h Ñi'h, zahpa ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii', ya
na'h gucwa'nra'n ba loh guelguhchi chin guiga'ha hohra nin
guibia'gariin.
41 Pwihsi ni'chin guzo'baloh bidxyi'chinee bwiinn Israel ra'
chi la'h Jesuhs, laasii rahbi Ñi'h la'h Ñi'h naa Ñi'h pahn nin
biehta dxibaa',
42 neezaa guñi' ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Tayi ni'ca dxi'hn nin naa llii'n Joseh? La'h nu'h nu'nbwa'
nu'h xpaah bwiinn ca cun xmaah ba. ¿Xaalla cañi' chi'h ba loh
nu'h nnah naa ba biehta ba nez llaa'ndxibaa'?
43 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xixnaa rwa'ha dxaaba tu loon?
44 Nin tuhbi tu ayi dxie'biiga nez loon sidela la'h Xtaa'dahn
nin gulu'nehza na'h ayi dxie'nee la'h tu; ya na'h gucwa'na'hn
la'h tu loh guelguhchi dxyih nin gadzihn hohra guibia'gariin.
45 Loh dxihtsi nin baca'h ra' guehtu profeta ra' rñi': "Zu-
luu'yi Dxiohs la'h garaa ra' ba." Ni'chin garaa ra' bwiinn nin
ruca'dxiahga xchi'dxyi Xtaa'dahn nee nin rusi'dxi loh Ñi'h
ni'chi ra' nin dxie'biiga nez loon.
46 Pwihsi ayi nin tuhbi bwiinn nin bwa'ha la la'h Xtaada Dx-
iohsa'hn; sola tuhbi dxi'h Llii'n Ñi'h nin ze' nez llaa'ndxibaa'
nu'nbwa' la'h Ñi'h.
47 Guchiin nin rñi'n loh tu, bwiinn nin riachiisto' ñi'h
xchi'dxyi'hn nahpa za ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
48 Pwihsi na'h naan pahn nin runi'hi guelnabahan la'h tu.
49 Xtaada guldoo' ra' tu gudahw ra' tuhbi lasaa' guelwahw
nin laa manah loh dahan desiertu, ri'chi badi'hi Dxiohs guel-
wahw chi gudahw ra' ba, per guhchi ra' ba;
50 per na'h ruze'ta'hn pahn nin biehta nez dxibaa' nee
bwiinn nin gahw pahn chi ayi gachi ba.
51 Na'h naan pahn nabahan nin biehta nez dxibaa'; bwiinn
nin gahw pahn rii' zibahan ba par tu'pazi, nee pahn nin
gudi'hihn la'h ra' bwiinn naa bwe'lti'xihn par la'h ra' bwiinn
guidxyiyuh.
52 Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi:
—¿Xa guunn ni'ca guni'hi bwe'ltihxi ni'ca guida'w nu'h?
53 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, sidela la'h tu ayi gahw tu
bwe'ltihxi Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw cun guee za tu
llarihn Ñi'h ayi gapa tu guelnabahan nacuubi.

54 Bwiinn ra' nin gahw bwe'lti'xihn cun guee ra' ba llarinahn, bwiinn ra' chi gapa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'; ya na'h gucwa'nra'n ba loh guelguhchi dxyih nin gadzihn hohra guibia'gariin,
55 laasii bwe'lti'xihn naa guelwahw za'capa'ca nee llarihnahn naa nin guchii nahpa guee ra' bwiinn.
56 Bwiinn nin gahw bwe'lti'xihn cun guee za ba llarihnahn bwiinn chi nuuneepa'ca ba na'h nee na'h nu'neezahn la'h ba.
57 Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh, nahpa za ba guelnabahan, nee na'h nabahanahn pur la'h ba; pwihsi zi'chi gahca za la'h bwiinn nin guca'sto' ñi'h na'h zibahan za ba pur na'h.
58 Ruze'ta'hn pahn nin biehta nez dxibaa'; pahn rii' ayi naan ziga pahn nin laa manah nin gudahw ra' guehtu xtaadaguldoo' tu, ni'chin nicala gudahw ra' ban per guhchi ra' ba; per bwiinn ra' nin gahw pahn nin biehta nez dxibaa' zibahan ra' ba par tu'pazi.
59 Jesuhs baluu'yi dxyi'dxyi ra' rii' loh tuhbi cwa'ha bwiinn la'n xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn Israel loh guihdxyi Capernaum.

Dxyi'dxyi ra' xteenn guelnabahan nin ayi ñichilohtii'

60 Ya chin bihn ra' ziahan ra' xpwiinn Jesuhs dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h, rahbi ra' ba:
—Dxyi'dxyi nin rñi' ba nagahn duxa ra'n; ¿chyu ni'ca guunn waanta guzo'badxiahga dxyi'dxyi ra' rii'?
61 Ya chin guhcabwa' Jesuhs xi lligaaba nin cayuhnn ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Ta pur dxyi'dxyi ra' rii' ruhnn chiohpa sto' tu?
62 ¿Xa gaca sidela la'h tu gwa'ha tu la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw gacah hasta nuu Ñi'h desde galohtii'?
63 Spíritu naa nin runi'hi guelnabahan, ya bwe'ltihxi bwiinn ayi lliitii' ruhnnan gahn, ya dxyi'dxyi ra' nin cañi'n loh tu naa dxyi'dxyi nanchii xteenn Spíritu, nee dxyi'dxyi ra' chi rudi'hi guelnabahan par tu'pazi.
64 Per loh ziga rii tu ri'ca nuu mas paaldaa tu nin ayi riachiisto' tu dxyi'dxyi nin rñi'n loh tu.

Pwihsi Jesuhs desde galohyi naann Ñi'h cuun ra' bwiinn ra' nin riachiisto' la'h Ñi'h nee cuun za nin naa bwiinn nin gutoo' la'h Ñi'h loh ra' bwiinn duhlda,
65 ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ni'chin nin rñi'n loh tu ayi chyu dxie'biiga nez loon zi'chizi sidela la'h Xtaa'dahn ayi dxie'nee la'h ra' ba.
66 Ya desde hohra chi ziahan ra' xpwiinn Jesuhs basaa'n ra' ba la'h Ñi'h, ya ayi ru guzahnee ra' ba la'h Ñi'h,

67 chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' xpwiinn pa'ca
Ñi'h, rahbi Ñi'h:
—¿Gu neezaa la'h tu xclaa'dzi tu dxiahchi tu?
68 Chi'chi rahbi Simohn Pehdru:
—Daada, ¿chyuloo chi'h choo nu? Xchi'dxyi lu'h naa
guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
69 La'h nu ba riachiisto' nu xchi'dxyi lu'h, nee naann za nu
yi'h naa lu'h Crixtu Llii'n Dxiohs nin nabahan.
70 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Tayi na'h dxi'h guliin la'h tu ziga naa tu gadzi'h bi-
chiohpa xpwii'nnra'n? Pwihsi rñi'n loh tu, tuhbi tu naa
bwiinndxaaba.
71 Ya loh guñi' Jesuhs squii' baze'ta Ñi'h la'h Judas, llii'n
Simohn Iscariote, laasii Judas naa nin gutoo' la'h Ñi'h loh
ra' bwiinn duhlda, la'h ba nin naa tuhbi bwiinn loh gadzi'h
bichiohpa xpwiinn Ñi'h.

7

Xcweenta nin ayi gwachiisto' ra' bwihtsi Jesuhs xchi'dxyi Ñi'h

1 Ya chin guya'loh ra' dee', guca'nzaa Jesuhs loh guihdxyi
Galilea; per nin ayi guclaa'dzi Ñi'h ñuu' Ñi'h loh guihdxyi
Judea laasii ri'chi badxi'hyi ra' bwiinn Israel ra' la'h Jesuhs
tin ñidxiinn ra' ba la'h Ñi'h,
2 ya ziga badzihn gahxu dxyih lañih nin rahcacha'yi
yuu'yi'hn nin ria'han ra' bwiinn la'n ñi'h; lañih rii' naa tuhbi
xlañih ra' bwiinn Israel,
3 chi'chi rahbi ra' nin naa ra' bwihtsi Jesuhs loh Ñi'h:
—Ayi dxia'han lu'h rii'; gwah para guihdxyi Judea tin ri'chi
neezaa ra' xpwiinn ra' lu'h nin ca'nzanee lu'h gwa'ha ra' ba
garaa ra' dzi'n ra' nin ruhnn lu'h,
4 laasii chin xclaa'dzi bwiinn guluu'yi za'ca ba la'h ra'
bwiinn, ayi ruhnn ba xtsi'n ba rala'n; ni'chin sidela yi'h
ruhnn lu'h dzi'n ra' rii', bwi'hnnan loh ra' garaatii' ra' bwiinn
guidxyiyuh.
5 Pwihsi nin bwi'hnn ra' bwihtsi Ñi'h nin la'h ra' ba ayi
gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesuhs,
6 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Pwihsi na'h xohra'hn nagahdxi gadzihnan, per para la'h
tu xohra chi'zi naa bwen para la'h tu.
7 Bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh ra' ayi nuu
gwa'ha dxaaba ra' ba loh tu, per na'h rwa'ha dxaaba ra' ba
loon laasii na'h ruluu'yi'hn loh dzi'n dxaaba nin ruhnn ra' ba.
8 Gulcheh lañih la'h tu, per na'h ayi chaa'hahn laasii na-
gahdxi guiga'ha xohra'hn.

9 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba,
bia'han chi'h Ñi'h loh guihdxyi Galilea.

Jesuhs loh lañih nin laa "La Enramada"

10 Ya loh nin zeeñiidxiuu ra' bwihtsi Jesuhs para lañih,
neezaa Jesuhs gwah lañih chi nicala ayi nez ñihn ra' pa'h
bwiinn sino que rala'n,
11 ya la'h ra' bwiinn Israel ra' badxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs loh
lañih chi, squii' rahbi ra' ba:
—¿Cuun la'h ndxi'hw chi?
12 Nez lahda ra' bwiinn riigaze'ta duxa ra' ba la'h Jesuhs;
nuu ra' bwiinn chi rahbi ra' ba:
—Jesuhs naa tuhbi ndxi'hw nin ruhnn dzi'n za'ca.
Ya nuu ra' ba rahbi ra' ba:
—Ayi guinaza'ca naa dzi'n nin ruhnn ndxi'hw chi,
rusagui'hi ba la'h ra' bwiinn.
13 Ya nin tuhbi bwiinn ayi biaalla ñuu'yidxyi'dxyipa'h nez
loh ra' bwiinn xcweenta Jesuhs laasii rdxyihbi ra' ba la'h ra'
bwiinn Israel ra' nin rnabwa',
14 ya la'h lañih zeezah la mas garoolda la chin guyuu'tii'
Jesuhs la'n guido' ya chi'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn,
15 ya la'h ra' bwiinn Israel ra' nin rnabwa' chi badxyigaa'
duxa loh ra' ba ya rahbi ra' ba:
—¿Xaloh naann ni'ca ziahan ra' dxyi'dxyi nee nin ayi ca
basi'dxi ni'ca?
16 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Dxyi'dxyi ra' nin rulu'yi'hn la'h tu ayi naan pur na'h
gahca sino que pur Dxiohs nin gulu'nehza na'h.
17 Sidela chyuulla tuhbi bwiinn xclaa'dzi guunn ziga nin
xclaa'dzi Dxiohs gaca, zahcabwa' ba sidela la'h dxyi'dxyi ra'
nin rulu'yi'hn ze' pur Dxiohs o naan xchi'dxyi gahcahn.
18 Bwiinn nin rñi' pur la'h gahca ba, rñi' ba tin guiñi' za'ca
bwiinn la'h ba, per nin rdxi'hyi guiñi' za'ca bwiinn pur nin
gulu'nehza la'h ba loh guidxyiyuh rii' ni'chi rñi' dxyi'dxyi ra'
nin guchii, nee ayi xi guelrusagui'hi nuu la'n lasto' ba.
19 ¿Tayi guchii dxi'hn, Moisehs bani'hi lehyi la'h tu?, nee
nnah nin tuhbi tu ayi ruzo'badxiahga tu lehyi chi. ¿Xixnaa
xclaa'dzi tu chiinn tu na'h?
20 Chi'chi rahbi ra' bwiinn ra' loh Ñi'h:
—¡Nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' lu'h! ¿Chyu xclaa'dzi chiinn
yi'h?
21 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Pur tuhbi dzi'n nin bwi'hnna'hn dxyih nin ruzi'laa'dzi tu,
ni'chin nin garaa tu radxyigaa' loh tu;

22 pwihsi Moisehs gule'he lehyi nin riuu' bwa' tihxi bwi-
inn ndxi'hw (nicala ayi la'h dxi'h Moisehs gudxi'nlaa'dzin
sino que la'h ra' xtaada guldoo' ra' tu gudxi'nlaa'dzin) ya
la'h tu rgu' tu bwa' la'h tuhbi biñi'n nicala naan dxyih nin
ruzi'laa'dzi tu.
23 Pwihsi sidela rahca rgu' tu bwa' tihxi tuhbi biñi'n nee
nicala dxyih nin ruzi'laa'dzi tu tin ayi ñichi lehyi Moisehs,
¿xixnaa chi'h na'h ayi nnaa tu gusia'cahn tuhbi bwiinn nin
rahcallu'hu dxyih nin ruzi'laa'dzi tu lwehgu rdxyi'chinee tu
na'h?
24 Ayi ruhnn tu guelguxchisi pur nin rwa'ha si tu, sino que
chin ruhn tu guelguxchisi, gulgui'nnan per ziga naa xnehza.

Jesuhs guñi' ca ze' Ñi'h

25 Ya chi'chi guzo'baloh gunaabadxyi'dxyi ra' paaldaa ra'
bwiinn guihdxyi Jerusalehn ra' rahbi ra' ba:
—¿Tayi ni'ca dxi'hn nin radxi'hyi ra' ba tin chiinn ra' ba?
26 Nee nnah ¿tayi la'h dxi'h ba ni'ca nin cañi' ri'ca loh ra'
bwiinn?, nee nin tuhbi bwiinn ayi xi rñi' loh ba, o ¿gu nee ra'
za guxchisi riachiisto' ra' ba la'h ndxi'hw ca naa Crixtu?
27 Per dela nnah la'hnu'h naann nu'h canehza ze' ni'ca; nee
ziga chin dxi' Crixtu nin ayi chyu gaann canehza dxi' Ñi'h.
28 Ya chin bihn Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' chin cagaluu'yi Ñi'h
la'n guido', chi'chi jweersi roo' guñi' Ñi'h, rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Ta ruhnn chi'h tu lligaaba nu'nbwa' tu na'h, nee naann
za tu canehza ze'ldahn? Per ayi ze'lda dxi'hn pur xcweenta
gahcahn, sino que nuu chyu gulu'nehza na'h nee la'h ba
nanchii pa'ca nabahan ba; la'h tu ayi nu'nbwa' tu la'h bwiinn
chi,
29 per na'h nu'nbwa'n la'h ba laasii na'h ze'ldahn hasta nuu
ba, nee la'h ba gulu'nehza ba na'h.
30 Ya chi'chi guclaa'dzi ra' bwiinn ra' chi ñina'zu ra' ba
la'h Ñi'h, per nin tuhbi ra' ba ayi biaalla ñina'zu la'h Ñi'h
laasii nagahdxi guiga'ha xohra Ñi'h para gusa'cazii ra' bwiinn
nadxaaba ra' chi la'h Ñi'h,
31 per bwiinn ziahan duxa za gwachii sto' ra' ñi'h la'h
Jesuhs, ya rahbi ra' ba:
—Chin dxi' Crixtu, ¿ta mahzi ru sehn roo ru chi'h guunn
Crixtu chi ziga la'h bwiinn rii'?

Guxe'hla ra' bwiinn fariseu ra' guixa'ga ra' tin guina'zu ra' ba la'h Jesuhs

32 Ya bihn ra' bwiinn fariseu ra' nin baze'ta ra' bwiinn la'h
Jesuhs, chi'chi bwiinn fariseu ra' chi cun nin rnabwa' la'h
ra' bixohza ra' guxe'hla ra' ba guixa'ga ra' xteenn guido' tin
chenee ra' ba la'h Jesuhs tin dxie'w Ñi'h,

33 ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Spaaldaa si dxyih ziuu'huhn lahda tu, chi'chi zabia'gariin
hasta nuu nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh rii';
34 la'h tu gadxi'hyi tu na'h per ayi gadxeela tu na'h laasii ayi
nuu chee tu hasta guzaa'hahn.
35 Ya chi'chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra'
bwiinn Israel ra' chi, rahbi ra' ba:
—¿Canehza chee chi'h ni'ca? ¿Tayi chyu guunn gahn gadx-
eela ni'ca? o ¿gu guzee ni'ca hasta rii ra' bwiinn Israel ra' nin
rii ra' nez lahdxyi ra' bwiinn griehgu ra' tin guluu'yi ba la'h
ra' ba?
36 ¿Xi zee loh xchi'dxyi ba nin guñi' ba loh nu'h: "Gadxi'hyi
tu na'h per ayi gadxeela tu na'h laasii ayi nuu guzee tu hasta
guzaa'hahn?"

Gui'w xteenn ñihsa nabahan

37 Ya luulchima dxyih xteenn lañih chi naa dxyih lañihroo
ru, ya dxyih chi guñi' Jesuhs loh ra' bwiinn Israel ra' chi
jweersiroo', rahbi Ñi'h:
—¡Sidela chyuulla tuhbi bwiinn rdxahga ba ñihsa, dxi' bwi-
inn chi nez loon tin guee ban!
38 Ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs, sto' bwiinn nin riachiisto'
ñi'h na'h rtahn gui'w ra' xteenn ñihsa nabahan.
39 Ya cun dxyi'dxyi ra' rii' baze'ta Jesuhs bwiinn ra' nin
chechiisto' ra' ñi'h la'h Ñi'h zica'ha ra' ba Spíritu Saantu;
pwihsi nagahdxi gaaldaa dxi' Spíritu Saantu laasii nagahdxi
gacah Jesuhs dxibaa'.

Guhca nalaa'ha ra' bwiinn

40 Ya paaldaa ra' bwiinn nin rii ri'chi, chin bihn ra' ba
dxyi'dxyi ra' nin guñi' Jesuhs, chi'chi rahbi ra' ba squii':
—Guchiica ndxi'hw ca naa ba daada nin nahpa dxi' ziga caa
loh Xchihtsi Dxiohs.
41 Ya snuhn ra' ba rahbi:
—Bwiinn ca naa Crixtu nin dxule'za nu'h.
Per spaaldaa ra' ba rahbi:
—¿Xa gaca tuhbi bwiinn guihdxyi Galilea Crixtu?
42 Laasii loh Xchihtsi Dxiohs rñi' nahpa xtulbaa' guehtu
Davihd gaca Crixtu, nee dxi' Ñi'h nez guihdxyi Belehn lahdxyi
gahca guehtu rrehyi Davihd.
43 Ya zi'chi gulaa'ha loh lasaa' ra' bwiinn pur Jesuhs.
44 Nuu ra' bwiinn nin guclaa'dzi ñanee la'h Jesuhs tin ñie'w
Ñi'h, per nin tuhbi za ra' ba ayi biaalla ñuhnn zi'chi.

Guxchiisi ra' ayi gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs

45 Ya gubia'garii ra' guixa'ga ra' xteenn guido' hasta rii ra'
bwiinn fariseu ra' cun nin rnabwa' la'h ra' bixohza, ya rahbi
ra' ba loh ra' guixa'ga ra' chi:

—¿Xixnaa ayi guna'zu tu la'h ndxi'hw chi?
46 Ya chi'chi rahbi ra' guixa'ga chi loh ra' ba:
—¡Ayi chyu guna'zu la'h ba laasii ayi nin tuhbi bwiinn nin
guiñi' ziga rñi' bwiinn chi!
47 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn fariseu ra' chi:
—¿Ta nee la'h tu basa'n tu bisagui'hi tu?
48 Ayi nin tuhbi nin rnabwa' la'h nu'h o tuhbi ra' bwiinn
fariseu nin riachiisto' ñi'h la'h ndxi'hw chi.
49 ¡Per la'h ra' bwiinn rii' nin ayi gaann ra' ba lehyi, bwiinn
dii ra' ba!
50 Ya Nicodemu, nin gwah hasta nuu Jesuhs gue'la, naa ba
tuhbi bwiinn fariseu; ya rahbi ba:
51 —Ziga naa xlehyi nu'h, ayi nuu chyu gudzii'ba duhlda
yihca bwiinn galoh nin nagahdxi dxihn nu'h mwer galoh
cuun nin bwi'hnn ba.
52 Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Nicodemu:
—¿Ta nee lu'h naa lu'h tuhbi bwiinn guihdxyi Galilea?
Basi'dxi loh Xchihtsi Dxiohs tin gwa'ha lu'h xa rñi' lohon:
nin tuhbi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs ayi naa bwiinn
guihdxyi Galilea.
53 Ya chi'chi tuhbigah ra' ba ziaa ra' ba yihdzi ra' ba.

8

Xcweenta gunna'h nin bina'zunee xtu'h ñi'h

1 Ya la'h Jesuhs zee Ñi'h para dahan nin laa Olivo,
2 ya chin barah gue'la, rsiiyido' gubia'garii Ñi'h la'n guido'
stuhbi, ya garaa ra' bwiinn gwabiiga nez loh Ñi'h, ya lwehgu
guzohba Jesuhs ri'chi tin guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h la'h ra'
ba,
3 ya chi'chi gutantiinee ra' nuhn mwehsu ra' nin ruluu'yi
xlehyi Moisehs cun nun bwiinn fariseu ra' tuhbi gunna'h nin
badxeelanee tuhbi ndxi'hw, ya bazuh ra' ba la'h gunna'h chi
galaayi loh ra' snuhn ra' bwiinn nin rii ra' ri'chi,
4 ya chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Mwehsu, gunna'h rii' bina'zunee bi xtu'h bi,
5 yannah ziga caa loh lehyi nin bani'hi guehtu Moisehs la'h
nu'h nahpa gasi'dzi dxiah nu'h yihca gunna'h ra' ziga dee' tin
gachi bi; ya yi'h ¿xi nnaa lu'h xa gaca?
6 La'h ra' ba guñi' ra' ba squii' tin gwa'ha ra' ba zidxeela xa
gusia'garii Jesuhs dxyi'dxyi pur gunna'h chi, tin zi'chi gaca
guca'hchiah dxixi'hw ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi lwehgu baru'hn
Jesuhs tin baca'h Ñi'h loh yuh cun bacwihn naa Ñi'h,
7 ya ziga zeezah canaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs, chi'chi
guyahsa Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Mwer bwiinn nin ayi xi duhlda nahpa, guca'h dxiah yihca gunna'h ca.

8 Ya chi'chi baru'hn gahca Jesuhs loh yuh stuhbi tin gwazah baca'h Ñi'h rrahyi'hn loh yuh,

9 per la'h ra' ba chin bihn ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Jesuhs loh ra' ba, chi'chi guza'loh bare'h ra' bwiinn chi tuhbigah ra' ba desde nin guyu'xa ru hasta nin bii'hin ru, tin naann ra' ba nahpa ra' ba duhlda, ya chin barah ra' ba bare'h ra' ba tuhbi dxi'h gunna'h chi bare'h gadxia'han, zunchii ba nez loh Jesuhs ri'chi.

10 Ya chin guzu'nchii Jesuhs bwa'ha Ñi'h loh gunna'h chi ayi bwa'ha Ñi'h nin stuhbi ra' bwiinn dxixi'hw chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh gunna'h chi:

—Gunna'h, ¿cuun ra' bwiinn ra' nin bie'nee yi'h nez loon? ¿Tayi guyuu' nin tuhbi ra' ba nin ñudzii'ba duhlda yihca lu'h?

11 Chi'chi rahbi gunna'h chi loh Jesuhs:

—Daada, nin tuhbi ra' ba.

Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:

—Nin na'h za ayi xi duhlda gudzii'ba'hn yihca lu'h; pwihsi nnah gwah, ayiru cheezah lu'h loh duhlda.

Jesuhs naa bia'ñih loh guidxyiyuh

12 Jesuhs guñi' loh ra' bwiinn stuhbi rahbi Ñi'h:

—Na'h naan bia'ñih xteenn guidxyiyuh; bwiinn nin dxie'na'hla na'h zahpa ba bia'ñih nin rudi'hi guelnabahan ya ayi chuu dxyih sah ba loh nacahyi.

13 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn fariseu ra':

—Yi'h ziga rñi' lu'h xcweenta gahca lu'h ayi guilasahcan.

14 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Xcweenta ziga rñi'n loh tu lasahcan, nicala na'h rñi'n xcweenta gahcahn, per xchi'dxyi'hn lasahcan laasii na'nnahn canehza ze'ldahn nee na'nnzahn canehza guzaa'hahn; per la'h tu ayi gaann tu canehza ze'ldahn nee ayiza gaann tu canehza guzaa'hahn.

15 La'h tu ruhnn tu guelguxchisi ziga na chi'zi xigaaba bwiinn guidxyiyuh, per na'h ayi ru'nnahn guelguxchisi la'h nin tuhbi bwiinn,

16 per sidela na'h ru'nnahn guelguxchisi, guelguxchisi xte'nnahn naa guchii laasii ayi na'h si dxi'h ru'nnahn guelguxchisi sino que nee Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h tuhsi junta ridi'hnn nun.

17 Hasta nee loh xlehyi tu caa, chin la'h chiohpa bwiinn rñi' tuhsi gahca dxyi'dxyi, nahpa chechiisto' tu la'h ra' bwiinn chi.

18 Pwihsi na'h guchiin nin rñi'n pur xcweenta gacahn, ya Xtaa'dahn nin guxe'hla na'h zi'chigahcaza rñi' ba pur xcwee'ntahn.

19 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs, rahbi ra' ba:
—¿Ca nuu chi'h za xtaada lu'h?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu nin ayi nu'nbwa' tu na'h, nin la'h za Xtaa'dahn ayi nu'nbwa' tu.
20 Dxyi'dxyi ra' rii' guñi' Jesuhs nez hasta zuu ra' alcansia nin riuu' mweeyi guelguhn, per ayi chyu guna'zu la'h Ñi'h tin ñie'w Ñi'h, laasii nagahdxi gadzihn hohra chiinn ra' ba la'h Ñi'h.

Hasta guzaa'hahn ayi nuu chee tun la'h tu

21 Chi'chi rahbi la'ga'h Jesuhs:
—Na'h guzaa'hahn, ya la'h tu gadxi'hyi tu na'h per zahchi tu loh xtuhlda tu; pwihsi na'h hasta guzaa'hahn la'h tu ayi nuu guzee tun.
22 Ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi:
—¿Ta zidxiinn gaca chi'h ba la'h ba, xinaa nnaa ba ayi gaca choo nu'h hasta guzee ba?
23 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu naa tu bwiinn loh guidxyiyuh rii', per na'h naan bwiinn nin ze' nez llaa'ndxibaa', ni'chin rñi'n la'h tu naa tu bwiinn guidxyiyuh per na'h ayi nee dxi'hn naan bwiinn guidxyiyuh.
24 Pwihsi ni'chin nin guñi'n loh tu zahchi tu loh xtuhlda tu, pwihsi sidela la'h tu ayi riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, naan nin naan, zahchi tu loh xtuhlda tu.
25 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Chyu naa lu'h yi'h?
Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—La'n guñi' loh tu desde galoh.
26 Na'pahn ziahan dxyi'dxyi nin guiñi'n pur la'h tu nee gu'nnahn guelguxchisi za la'h tu, pwihsi nin gulu'nehza na'h guchii naa xchi'dxyi ba, ya dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh ra' bwiinn guidxyiyuh bihn ra'ñin loh nin gulu'nehza na'h.
27 Per la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba guñi' Jesuhs xcweenta Daada Dxiohs,
28 pwihsi ni'chin rahbi Ñi'h:
—Chin la'h tu guiteesa tu la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, chi'chi gacabwa' tu na'h naan nin naan, nee ayi ru'nnahn dzi'n ra' rii pur xcweenta gahcahn; rñi'sihn loh tu nin baluu'yi Xtaa'dahn na'h,
29 laasii nin gulu'nehza na'h nuu Ñi'h tuhsi cun na'h, —rahbi Jesuhs—; Xtaa'dahn ayi basia'han ba na'h tuh-bidxi'hn laasii na'h guillii-guillii ru'nnahn nin xclaa'dzi ba gaca nin riuu'sto' ba.

30 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba,
ziahan ra' ba gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.

Nin naa ra' llii'n Dxiohs cun nin naa ra' nin nuchi'bi duhlda

31 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn Israel ra' nin gwachi-
isto' ra' Ñi'h la'h Jesuhs:
—Sidela la'h tu chezahnee tu xchi'dxyi'hn gaduhbisto' tu,
zahca tu xpwiinn ra'n,
32 tin gacabwa' tu cuun nin naa dxyi'dxyi guchii ya
dxyi'dxyi guchii chi guta'h la'h tu loh duhlda.
33 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:
—La'h nu naa llahga guehtu Abrahn, ya nin guduhbi na-
gahdxi gaca nu ziga mooza nin gudoo' loh nin tuhbi bwiinn;
¿xaalla rñi' chi'h lu'h yi'h guta'h lu'h la'h nu loh duhlda?
34 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, garaa ra' bwiinn ra' nin
rgu'tii duhlda naa ra' ba ziga mooza ra' nin gudoo' loh duhlda.
35 Tuhbi bwiinn nin naa mooza ayi dxia'han ba rwaa'yihdzi
xballwaa'n ba gaduhbi nin guibahan ba, per nin naa llii'n
ballwaa'n chi ni'chi sihn zia'han bi rwaa' yihdzi xtaada bi
gaduhbi nin guibahan bi.
36 Pwihsi zi'chi sidela la'h Llii'n Dxiohs ruta'h la'h tu loh
duhlda, pwihsi la'h tu guchii pa'hca ta'h tu loh duhlda.
37 Pwihsi na'h na'nnahn naa tu llahga guehtu Abrahn, per
la'h tu xclaa'dzi tu gadxiinn tu na'h laasii ayi riuu' tu ayi ria'zi
tu xchi'dxyi'hn.
38 Na'h rñi'n loh tu dxyi'dxyi ra' nin bani'hi Xtaa'dahn
guiñi'n loh tu, ya la'h tu ruhnn tu ziga guñi' xtaada tu loh tu.
39 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—¡Xtaada nu naa guehtu Abrahn!
Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Sidela la'h tu guchii tu naa tu llii'n guehtu Abrahn, ñuhnn
tu ziga bwi'hnn guehtu Abrahn,
40 pwihsi na'h nicala guñi'n loh tu dxyi'dxyi guchii nin
bani'hi Dxiohs guiñi'n loh tu, ya la'h tu xclaa'dzi tu gadxiinn
tu na'h, ¡nee guehtu Abrahn ayi guyuu' ba lligaaba ziga lli-
gaaba nin nuu tu!
41 La'h tu ruhnn tu ziga ruhnn xtaada tu.
Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¡Ayi nee dxi'h nu naa nu llii'n loh nehza bwiinn, sino que
tuhbi dxi'h Daada Dxiohs naa Xtaada nu!
42 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela guchii tu naa Dxiohs Xtaada tu, pwihsi ñantsii'hi
tu na'h, laasii na'h ze'ldahn pur xcweenta Dxiohs nee la'n
zuu'hu loh tu rii'; na'h ayi ze'ldahn pur xcweenta gahcahn,
sino que Dxiohs gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh.

43 ¿Xixnaa ayi rahcabwa' tu xchi'dxyi'hn? Pwihsi pweda pur
nin ayi xclaa'dzi tu guca'dxiahga tu xchi'dxyi'hn ni'chin.
44 Nin naa xtaada tu la'htu naa bwiinndxaaba, laasii ruhnn
tu ziga xclaa'dzi ba gaca. Bwiinndxaaba naa tuhbi nin
rdxiinn bwiinn desde chin gurihxchih guidxyiyuh, ya nin
nagahdxi guidxeela dxyi'dxyi nin guchii rwaa' ba. Chin rñi'
ba dxyi'dxyi nin ayi guiguchii rñi' ba pur la'h gahca ba laasii
naa ba bwiinn nin ruu'yi dxyi'dxyi dxixi'hw ya naa ba xtaada
dxyi'dxyi dxixi'hw,
45 per ziga na'h rñi'n dxyi'dxyi nin guchii, la'h tu ayi riachii
sto' tu na'h.
46 ¿Chyu tuhbi tu zahca guluu'yi xtu'ldahn? Sidela rñi'n
dxyi'dxyi nin guchii, ¿xixnaa chi'h ayi riachiisto' tu na'h?
47 Bwiinn nin naa xpwiinn Dxiohs ruzo'badxiahga ba
xchi'dxyi Dxiohs, per ziga la'h tu ayi naa tu xpwiinn Dxiohs
ni'chin nin ayi ruca'dxiahga tu xchi'dxyi Ñi'h.

Galoh nin guyuu' guehtu Abrahn la'h Crixtu nabahanla

48 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra':
—¡Nachidxiaapaa nu rsohn chin rachiñi' nu yi'h naa lu'h
tuhbi bwiinn Samaritano nee nuu tuhbi bwiinndxaaba sto'
lu'h!
49 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ayi nin tuhbi bwiinndxaaba sto'n; nin ru'nnahnsihn naa
ruhnlasahca'hn xcweenta Xtaa'dahn nin naa Dxiohs; ya la'h
tu rbwe'hesto' tu na'h.
50 Na'h ayi chi'hyihn chyu guiñi'za'ca na'h nicala nuu chyu-
ulla nin rdxi'hyi guiñi'za'ca bwiinn na'h, ya la'h ba naa nin
guunn guelguxchisi.
51 Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu bwiinn nin
guzo'badxiahga xchi'dxyi'hn ayi pa'ca gachi ba.
52 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:
—¡Yannah naann dzi'tsi nu nuu tuhbi bwiinndxaaba sto'
lu'h! Guehtu Abrahn cun garaa ra' guehtu daada ra' nin guñi'
xchi'dxyi Dxiohs guhchi ra' ba, nee yi'h nnaa lu'h: "¡Bwiinn
nin guzo'badxiahga xchi'dxyi'hn ayi gachi ba!"
53 ¿Ta mahziru chi'h lasahca lu'h yi'h loh guehtu xpaah
Abrahn nu? La'h ba guhchi ba neezaa guehtu daada ra' nin
guñi' xchi'dxyi Dxiohs guhchi za ra' ba, nee yi'h ¿chyu ruhnn
lu'h lligaaba naa lu'h?
54 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela na'h rñi'za'ca'hn pur xcweenta gahcahn, pwihsi
ayi xi guilasahca xcwee'ntahn, per nin rñi'za'ca xcwee'ntahn
naa Xtaada Dxiohsa'hn; la'hgahca Ñi'h nin nnaa tu naa
Xchiohs tu,
55 per la'h tu ayi nu'nbwa' tu la'h Ñi'h. Na'hsihn nu'nbwa'n
la'h Ñi'h, ya sidela na'h guiñi'n loh tu ayi nu'nbwa'n la'h Ñi'h

zahca'hn tuhbi bwiinn dxixi'hw ziga la'h tu, per ziga rñi'n
loh tu guchiin nu'nbwa'n la'h Ñi'h, nee ruzo'badxiaagahn
xchi'dxyi Ñi'h.
56 Guehtu Abrahn nin naa xtaada guldoo' tu biahxi ba laasii
bihn ba gadzihn dxyih nin dxie'ldahn, nee biahxi duxa ba.
57 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi loh Jesuhs:
—Nagahdxi chuu lu'h chywa'h bitsi'h yihza, ¿nee nnah lu'h
bwa'ha lu'h la'h guehtu Abrahn?
58 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, chin nagahdxi dxi' guehtu
Abrahn loh guidxyiyuh, na'h la'n nabahan la desde chi'chi.
59 Ya chi'chi guca'ha ra' ba dxiah ñah ra' ba yihca Jesuhs, per
la'h Ñi'h lwehgu guyuu'la'n Ñi'h loh ra' ba ya baria'h Ñi'h la'n
guido'.

9

Jesuhs basiaca loh tuhbi bwiinn nin ayi biin loh ñi'h desde chin guulaa ba

1 Ya loh nin zeedii'dxi Jesuhs tuhbi lahta, bwa'ha Ñi'h la'h
tuhbi ndxi'hw nin ayi riin loh ñi'h desde chin guulaa ba,
2 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h,
rahbi ra' ba:
—Mwehsu, ¿xixnaa guulaa bwiinn rii' ayi riin loh ba? ¿Ta
pur xtuhlda xcuzahn ba or pur xtuhlda gahca ba?
3 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ayi pur xtuhlda dxi' ba nin ayiza pur xtuhlda dxi'h
xcuzahn ba; guulaa ba zi'ca tin pur la'h ba guluu'yi Dxiohs
nin gaca guunn Ñi'h pur la'h ba.
4 Ya gaduhbi nin naa radxyii nahpa guidi'hnn nu'h xtsi'n
Bwiinn nin gulu'nehza na'h laasii la'h gue'la ze' chin ayi chyu
gaca guunn dzi'n,
5 ya gaduhbi nin nuu'huhn loh guidxyiyuh rii' na'h naan
bia'ñih loh guidxyiyuh rii'.
6 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi
bachahn xihin Ñi'h loh yuh, ya cun xihin Jesuhs bwi'hnn Ñi'h
nuhn bwen ya guda'bi Ñi'hn loh bwiinn chi,
7 ya chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi:
—Gwachi'bi loh lu'h loh estanque nin laa Siloeh.
Ya ri'chi gwachi'bi loh bwiinn chi, ya chin gubia'garii ba
hasta zuu Jesuhs, la'h ba rahca la rwa'ha.
8 Ya xbisihn ba cun garaa ra' bwiinn ra' nin nu'nbwa' la'h ba
chin ayi biin loh ba cun chin gule'he gahca za ba guhn, rahbi
loh lasaa' ra' bwiinn chi:
—¿Tayi dee dxi'h nin rzohba bwe'he guhn?

9 Nuu ra' ba rahbi ra' ba: “La'h ban”, ya snuhn ra' ba rahbi:
“Ayi la'h dxi'h ban, nicala zi'chi rñah ba”, ya la'hgahca bwiinn
nin ayi biin loh ñi'h chi rahbi: “Na'han.”
10 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn chi loh ba:
—¿Xaalla guhca chi'h nnah rwa'ha lu'h?
11 Chi'chi rahbi bwiinn chi:
—La'h bwiinn nin laa Jesuhs, la'h ba bwi'hnn ba nuhn
bwen guda'bi ban loon, chi'chi nah ba loon: “Gwachi'bi loh
lu'h loh estanque nin laa Siloeh.” Ya guyaa'hahn, ya chin
guya'loh gudxi'bi'hn loon lwehgu guhca bwa'hahn.
12 Ya chi'chi rahbi ra' ba:
—¿Ca nuu ndxi'hw chi?
Ya chi'chi rahbi bwiinn nin biaca loh ñi'h:
—Ayi ga'nnahn.

Bwiinn fariseu ra' gunaabadxyi'dxyi loh bwiinn nin biaca loh ñi'h

13 Chi'chi gwanee ra' ba la'h bwiinn nin biaca loh ñi'h chi
loh ra' bwiinn fariseu,
14 ya dxyih nin basiaca Jesuhs loh bwiinn chi naa dxyih nin
ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, guda'bi Ñi'h bwen loh ba, ya
lwehgu ballaala loh ba,
15 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' bwiinn fariseu loh bwi-
inn nin biaca loh ñi'h xa guhca biaca loh ba, ya chi'chi rahbi
ba:
—Guda'bi Jesuhs bwen loon ya chi'chi gudxi'bi'hn loon
yannah la'n rwa'ha.
16 Ya chi'chi rahbi ra' paaldaa ra' bwiinn fariseu ra' chi:
—Nin bwi'hnn dee' ayi naa ba xpwiinn Dxiohs, laasii ayi
rahpadaa ba dxyih nin razi'laa'dzi ra' nu'h.
Ya snuhn ra' ba rahbi:
—Per ¿caalla gaca chi'h guunn ba dzi'n roo' sidela la'h ba
naa ba tuhbi bwiinn duhlda?
Ya zi'chi guhca chiohpa sto' bwiinn ra' chi,
17 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi la'ga'h ra' ba loh bwiinn nin
biaca loh ñi'h chi:
—Pwihsi ziga biaca loh lu'h, ¿xa rñi' lu'h pur bwiinn chi?
Chi'chi rahbi bwiinn nin biaca loh ñi'h chi:
—Na'h rñi'n naa bwiinn chi tuhbi daada nin rñi' xchi'dxyi
Dxiohs.
18 Per la'h ra' bwiinn Israel ra' chi ayi riachiisto' ra' ba
dxie'pa bwiinn nin ayi biin loh ñi'h desde chin guulaa ba nee
nnah rwa'ha ba, ya hasta que no gudihdxyi ra' ba xcuzahn
bwiinn chi,
19 chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh ra' xcuzahn ba squii':
—¿Ta llii'n tu dee'? ¿Ta rñi' tu ayi riin loh bi desde chin
guulaa bi? ¿Xaloh chi'h nnah rwa'ha bi?
20 Chi'chi rahbi ra' xcuzahn bi:

—La'h nu riu'nbwa' nu llii'n nu la'h bi desde guulaa bi ayi
biin loh bi,
21 per nnah ayi chyu gaann xa guhca biaca loh bi nee nin
ayiza chyu gaann chyu basiaca loh bi. Gulguinaabadxyi'dxyi
loh bi; baniin ca zuu bi, ya la'h bi guiñi' bi loh tu chyu basiaca
loh bi.
22 Squii' guñi' ra' xcuzahn bi laasii rdxyihbi ra' ba za-
hca ra' ba ziga bia'han dxyi'dxyi bwiinn Israel ra' chi
gabwe'hedxia'hla ra' ba la'n guido' chyu chi'zi bwiinn ra' nin
guiñi' Jesuhs naa Crixtu,
23 pwihsi pur ni'chin rahbi ra' xcuzahn bwiinn chi: “Gul-
guinaabadxyi'dxyi loh bi, baniin ca zuu bi.”
24 Ya chi'chi gubia'garii gudihdxyi ra' ba bwiinn nin ayi biin
loh ñi'h chi stuhbi tin rahbi ra' ba loh bi:
—Guñi' loh nu dxyi'dxyi nin guchii pa'h nez loh Dxiohs,
laasii la'h nu naann nu la'h ndxi'hw chi naa ba tuhbi bwiinn
duhlda.
25 Chi'chi rahbi bwiinn nin ayi bihn loh ñi'h chi:
—Na'h ayi ga'nnahn gu naa ba bwiinn duhlda o ayi naa ban,
pwihsi nin naann dxi'hn ayi riin loon nee nnah la'n rwa'ha.
26 Chi'chi rahbi ra' ba stuhbi:
—¿Xa bwi'hnnee ba yi'h? ¿Xa bwi'hnnee ba yi'h tin rwa'ha
lu'h?
27 Chi'chi rahbi bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi:
—La'n guñi' la loh tu, per ayi riachiisto' tu xchi'dxyi'hn.
¿Xixnaa xclaa'dzi tu guiñi'ñin stuhbi? ¿Ta nee la'h tu xclaa'dzi
tu gaca tu xpwiinn ba?
28 Chi'chi guñi' tohnta ra' ba loh bwiinn chi rahbi ra' ba:
—¡Yi'h dela gaca lu'h xpwiinn ndxi'hw chi, per la'h nu
xpwiinn Moisehs naa nu!
29 Laasii la'h nu naann nu guñi' Dxiohs loh Moisehs, per
ziga ni'chi, ¡nin ayi chyu gaann canehza biinloh ni'chi!
30 Ya chi'chi rahbi bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi:
—¿Xiilla dee'? ¡La'h tu ayi gaann tu canehza biinloh ba, per
na'h la'h ba basiaca loon!
31 Pwihsi naann nu'h Dxiohs ayi ruca'dxiahga Ñi'h
xchi'dxyi bwiinn nin naa ra' bwiinn duhlda; ruca'dxiahga si
Ñi'h la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h cun
nin ruzo'badxiahga ra' xchi'dxyi Ñi'h.
32 Nin tuhbi nagahdxi sa'bi dxyi'dxyi chyu bwiinn basiaca
la loh tuhbi bwiinn nin guulaa dxie'pa.
33 Sidela la'h ndxi'hw rii' ayi ze' ba pur xcweenta Dxiohs,
ayi nuu ñuhnn ba nin tuhbi dzi'n ra' rii'.
34 Chi'chi rahbi ra' ba loh bwiinn chi:
—Yi'h desde guulaa lu'h naa lu'h bwiinn duhlda; ¿ta
xclaa'dzi chi'h lu'h guluu'yi lu'h la'h nu?

Chi'chi babwe'hedxia'hla ra' ba la'h bwiinn chi la'n guido'.
35 Ya chin bihn Jesuhs babwe'hedxia'hla ra' ba la'h bwiinn
nin ayi biin loh ñi'h chi la'n guido', ni'chin chin badxi'loh Ñi'h
la'h ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—¿Ta riachiisto' lu'h la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw?
36 Chi'chi rahbi bwiinn chi:
—Daada, gudxixtee' loon cuun nin naa la'h ba tin chechi-
isto'n la'h ba.
37 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—La'h lu'h bwa'ha la; na'h naan la'h ba, na'h nin cañi' loh
lu'h rii'.
38 Ya chi'chi bazu'nllihbi bwiinn chi loh Jesuhs, ya rahbi ba
loh Ñi'h:
—Riachiisto'n yi'h, Daada.
39 Lwehgu rahbi Jesuhs:
—Na'h ze'ldahn loh guidxyiyuh rii' tin gu'nnahn guelgux-
chisi, tin garaa ra' bwiinn ra' nin ayi riin ra' loh ñi'h gwa'ha ra'
ba, nee tin la'h za ra' bwiinn nin riin ra' loh ra' ñi'h dxia'han
dxie'pa ra' ba.
40 Ya paaldaa ra' bwiinn fariseu ra' nin zuunee Ñi'h ri'chi,
chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' rii', gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh
Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Ta zee loh xchi'dxyi chi'h lu'h nee la'h nu naa nu dxie'pa?
41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela la'h tu ñahca tu dxie'pa ayi xi duhlda ñahpa tu
pur xtuhlda tu; per ziga rñi' tu rahbi tu rwa'ha tu, nahpa tu
duhlda.

10

Xcweenta baxtohra cun xi'hyi ba

1 Ya chi'chi rahbi Jesuhs: —Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu;
bwiinn nin ayi chu'tii rwaa' lee' hasta chu'tii ra' nin naa ra'
ziga xi'hyi ra'n, mas chu'tii ra' ba nez stuhbi lahdu, bwiinn
chi naa guba'n,
2 per la'h bwiinn nin riu'tii rwaa' lee' bwiinn chi naa
baxtohra nin rahpa la'h lli'hyi ra',
3 ya bwiinn nin rahpa rwaa' lee' zixaala ba rwaa' lee' tin
chu'tii baxtohra ya lli'hyi ra' chi nu'nbwa' ra' ma rsiaa'ha
baxtohr chi, chi'chiyi cwidxi ba lli'hyi ra' chi tuhbigah ra' ma,
laasii tuhbigah ra' ma nuu lah ma, la'h ba cwe'he ba la'h ra'
lli'hyi chi la'n lee'.
4 Ya chin la'h ba bwi'hnn gahn biria'h garaa ra' lli'hyi ra' chi,
chi'chi ñiidxiuu ba loh ra' ma ya lli'hyi ra' chi ziana'hla ra' ma
laasii nu'nbwa' ra' ma rsiaa'ha ba.

5 Pwihsi ayi chena'hla ra' lli'hyi ra' chi nin ayi nu'nbwa' ra'
ma; nahpa zullu'n ra' ma loh ni'chi laasii ayi nu'nbwa' ra' ma
rsiaa'ha ra' snuhn ra' bwiinn ra' chi.
6 Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' tin guidu'hun gu
ñahcabwa' ra' ban, per la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba nin zee
loh dxyi'dxyi ra' rii.

Jesuhs naa baxtohra za'ca

7 Chi'chi rahbi la'gah Jesuhs stuhbi:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, na'h naan ziga rwaa' lee' nez
chu'tii ra' bwiinn ra' nin naa ra' ziga xi'hyihn.
8 Garaa ra' nin bi' ra' galoh loon guhca ra' ba guba'n ra',
per la'h ra' nin naa ra' ziga lli'hyi ayi bazo'badxiahga ra' ba
xchi'dxyi ra' bwiinn guba'n ra' chi.
9 Na'h naan rwaa' lee', ya bwiinn ra' nin chu'tii pur na'h,
zila'h ra' ba loh duhlda nee gaca ra' ba ziga tuhbi lli'hyi nin
riuu'tii nee raria'ga'h ma tin radxeela ma dxillaa' za'ca rahw
ma,
10 ya guba'n ze' si ba tin cwaan si ba cun chiinn ba nee tin
gutsihyi ba; per na'h ze'ldahn tin gapa tu guelnabahan za'ca
nee tin gapa za tu ziroo' duxan.
11 Na'h naan baxtohra za'ca, ya baxtohra za'ca zudi'hi ba
xquelnabahan gahca ba xcweenta ra' xi'hyi ba,
12 per nin ruhnn dzi'n ruhnn ban tin gahlla si ba, nee chin
rwa'ha ba ze' bweew rusia'hangah ba lli'hyi bachi'h rullu'n
ba, laasii ayi naa ba baxtohra nee laasii ayi za naa lli'hyi
xteenn ba; ya bweew ruti'chibwih ma la'h ra' lli'hyi nezii-
nezi'chi.
13 Bwiinn chi rullu'n ba laasii nin xclaa'dzi si ba naa gahlla
ba; ayi ruhnn ba lligaaba pur la'h ra' lli'hyi.
14 Rahbi za Jesuhs:
—Na'h naan baxtohra za'ca, nee nu'nbwa'hn nin naa ra'
xi'hyira'n nee nin naa ra' xte'nnahn nu'nbwa' za ra' ba na'h,
15 ziga nu'nbwa' Xtaa'dahn na'h nee na'h nu'nbwa'zahn
la'h Xtaa'dahn, ya zudi'hihn xquelnabanahn pur la'h ra'
bwiinn ra' nin naa ra' ziga xi'hyi ra'n,
16 nee neezaa na'pahn spaaldaa ra' lli'hyi nin ayi naa xlee'
ra' ñi'h rii', pwihsi nee ra' za ni'chi ra' dxie'ldagane'hn nee
zuzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn ya zi'chi chuu tuhsi lli'hyi
cun tuhbisi za baxtohra.
17 Daada Dxiohs nadzii'hi na'h laasii na'h gudi'hihn
xquelnabahanahn tin gabia'garii xquelnabanahn stuhbi.
18 Ayi nin tuhbi nin gusia'pitii xquelnabahanahn sino que
na'h rudi'hihn xquelnabahanahn pur xquelrnabwa' gahc-
ahn; na'pahn guelrnabwa' tin gudi'hihn xquelnabahanahn
nee gabia'garii gabahna'hn stuhbi. Dee naa guelrnabwa' nin
bani'hi Xtaada Dxiohsa'hn na'h.

19 Ya chin bihn ra' bwiinn Israel ra' chi dxyi'dxyi ra' rii',
guhca chiohpa sto' ra' ba,
20 ya ziahan ra' ba rahbi:
—¿Xixnaa ruca'dxiahga tu xchi'dxyi ba? ¿Tayi rwa'ha tu nuu
tuhbi bwiinndxaaba sto' ba nee neezaa cayahca yihca ba?
21 Per snuhn ra' ba rahbi:
—Ayi nin tuhbi bwiinn nin nuu bwiinndxaaba sto' ñi'h
guunn para dxiaca loh tuhbi bwiinn dxie'pa.

Bwiinn Israel ra' guñi' tohnta loh Jesuhs

22 Loh bwe'hw nahlda ra', chin cayahca lañih xteenn guido'
loh guihdxyi Jerusalehn,
23 pwihsi nez chi ca'nzaa Jesuhs nez rwaa' pweerta xteenn
Salomohn,
24 ya ri'chi bata'wnaa ra' bwiinn Israel la'h Jesuhs ya rahbi
ra' ba loh Ñi'h:
—¿Hasta cuucayi chixtee' lu'h loh nu sidela yi'h naa lu'h
Crixtu? Gudxixtee' loh nu nnah.
25 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—La'n guñi'lahn loh tu per ayi gwachiisto' tu; dzi'n ra'
nin ru'nnahn cun xquelrnabwa' Xtaa'dahn ruluu'yin nayaa-
nayaa chyu naan,
26 per la'h tu ayi riachiisto' tu laasii ayi naa tu ziga xi'hyihn.
27 Nin naa ra' ziga xi'hyihn nu'nbwa' ra' ba rsiaa'hahn ya
na'h nu'nbwa'zahn la'h ra' ba nee na'hla ra' ba na'h.
28 Na'h gudi'hihn guelnabahan nin ayi ñichilohtii' la'h ra'
bwiinn nin naa ziga xi'hyira'n nee ayi chuu dxyih nin guiza'bi
ra' ba, nee ayiza nin tuhbi nin cwe'hellu'hu la'h ra' ba loon.
29 Xtaa'dahn nin bani'hi ra'n na'h mahzi lasahca duxa ba
nee rnabwa' ru ba loh garaatii', nee ayi chyu cwe'hellu'hu la'h
ra' ba loh ba,
30 la'h Daada Dxiohs tuhsi naa nu.
31 Ya guca'ha ra' bwiinn Israel ra' chi dxiah ñuca'h ra' ba
yihca Jesuhs,
32 per la'h Jesuhs rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Pur xquelrnabwa' Xtaada Dxiohsa'hn cayu'nnahn zia-
han dzi'n za'ca loh tu; ¿ya cuun tuhbi dzi'n nin ayi naa za'ca
ni'chin nin xclaa'dzi tu guca'hdxiah tu na'h?
33 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:
—Ayi chyu guca'hdxiah yi'h sidela cayuhnn lu'h dzi'n za'ca,
sidela nnah xclaa'dzi lu'h tiidxi lu'h pur Dxiohs ni'chin,
pwihsi yi'h ayi naa lu'h Dxiohs, yi'h naa lu'h tuhbi bwiinn zi
per cañi' lu'h yi'h naa lu'h Dxiohs.
34 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Per, ¿tayi loh xlehyi dxi'h tu caa squii': "Na'h guñi'n naa tu
dxiohsa ra'"?

35 Naann nu'h nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs ayi chyu guunn
gucha'h; Dxiohs guñi' dxiohsa la'h ra' bwiinn ra' nin badi'hi
Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h,
36 ya sidela la'h Dxiohs gulii na'h tin gulu'nehza Ñi'h na'h
loh guidxyiyuh rii', ¿xaalla rñi' chi'h tu la'htu cañi'yaan la'h
Dxiohs laasii cañi'n naan Llii'n Dxiohs?
37 Sidela na'h ayi ru'nnahn ziga xclaa'dzi Xtaa'dahn gaca
ayi riachiisto' tu na'h,
38 per sidela na'h gu'nnañin nicala ayi chechiisto' tu
xchi'dxyi'hn, gulchechiisto' tu pur nin ru'nnahn tin gacabwa'
tu garaa ra' nin nuunee Daada Dxiohs sto'n, ya na'h nuuneen
la'h Xtaa'dahn.
39 Ya guclaa'dzi ra' ba ñina'zu ra' ba la'h Jesuhs stuhbi, per
lwehgu baria'h Ñi'h loh lahtsinaa ra' ba,
40 ya gubia'garii Jesuhs nez stuhbi lahdu rwaa' gui'w Jor-
dahn nez hasta guyuu' Jwahn nin baro'bañihsa galoh chin
baro'bañihsa ba,
41 ya ziahan ra' bwiinn gwah ra' ba hasta guyuu' Jesuhs ya
rahbi ra' ba:
—Guchii, nicala la'h Jwahn ayi bwi'hnn ba nin tuhbi sehn
roo', garaa nin guñi' ba pur bwiinn rii' guchii'hin.
42 Pwihsi ziahan ra' ba gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs ri'chi.

11

Xquelguhchi Lásaro

1 Guyuu' tuhbi ndxi'hw nin biria'lah Lásaro guhcallu'hu ba,
guhca ba tuhbi bwiinn guihdxyi Betania, lahdxyi María cun
stuhbi bwehldaa bi nin laa Marta.
2 María rii' naa bizaa'n Lásaro, la'h bi nin guda'bi nsehchi
ñaa' Jesuhs ya bacwihdzi bin cun dxyichyihca bi.
3 Pwihsi garoopa ra' gunna'h ra' rii' nin naa bizaa'n Lásaro
guxe'hla rsohn loh Jesuhs rahbi ra' bi:
—Daada, la'h xamihgu lu'h nin nadzii'hi lu'h cayah-
callu'hu.
4 Ya la'h Jesuhs chin bihn Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' rahbi Ñi'h:
—Gueldxyihdxyi rii' ayi guunnan gachitii' Lásaro para
tu'pazi, sino que nahpa zallu'yin tin guluu'yin xa naa xquel-
rnabwa' Dxiohs, nee cun xcweenta za xquelrnabwa' Llii'n
Ñi'h.
5 Nicala la'h Jesuhs nadzii'hi duxa Ñi'h la'h Marta cun
bwehldaa bi cun la'h Lásaro,
6 chin rahbi ra' bi Lásaro cayahcallu'hu ayi gwah Jesuhs
bia'hanru Ñi'h schiohpa dxyih nez hasta nuu Ñi'h,
7 ya seguihdu chin gudii'dxi dxyih ra' chi chi'chi rahbi Ñi'h
loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—Gulchoo'ho stuhbi para guihdxyi Judea.
8 Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Mwehsu, gue'dugah guclaa'dzi ra' bwiinn Israel ra' nin
rii ra' ri'chi ñuca'h dxiah yi'h tin ñidxiinn ra' ba yi'h, ¿nee nnah
xclaa'dzi la'ga'h lu'h chee lu'h ri'chi stuhbi?
9 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Tayi guchiidxi'hn tsi'h bichiohpa hohra nuu tuhbi
dxyih? Pwihsi sidela na'h rza'hn radxyii ayi chyu nahpa
guga'hla na'h laasii rwa'ha ra' ba bia'ñih nin nuu loh
guidxyiyuh rii',
10 per ziga bwiinn nin rzah loh nacahyi, zire'lda ba chyu-
ulla, laasii ayi nahpa ba bia'ñih.
11 Chi'chi rahbila'ga'h Ñi'h:
—La'h xamihgu nu'h Lásaro guhta'xgahsi, per nahpa guzoo
nu'h tin gucwa'na'hn bi.
12 Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h:
—Daada, sidela guhta'xgahsi si bi, ziaaca bi.
13 Per nin guñi' Jesuhs naa guhchi Lásaro gaduhbi nin
riiyuhnn ra' xpwiinn Ñi'h lligaaba nasto' ra' ba guhta'xgahsi
si Lásaro,
14 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba nayaa-nayaa:
—La'h Lásaro guhchi,
15 riahxi'hn laasii ayi guyuu'huhn ri'chi, laasii zi'chi naa
bwen para la'h tu, tin zi'chi chechiisto' tu. Yannah gulchoo'ho
tin chodia'han nu'h ba.
16 Ya chi'chi la'h Tomahs, nin guñi' ra' ba bado' cwaachi,
rahbi loh spaaldaa ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulchoo'ho choo nu'h nee ra' nu'h tin gachinee nu'h la'h
ba.

*Jesuhs naa guelgabahan cun guelnabahan para la'h ra' bwi-
inn ra'*

17 Ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, la'h tahpa dxyih naala guhchi
Lásaro la'h ba biga'tsi la.
18 Guihdxyi Betania ria'han ziga chi'h chohnna kilómetru
gahxu para guihdxyi Jerusalehn,
19 ya ziahan ra' bwiinn Israel ra' gwaguia'ha cuun Marta
cun María tin dxia'lda sto' ra' bi pur nin guhchi Lásaro,
20 ya chin bihn Marta la'h Jesuhs zeegadzihn ri'chi, bire'h bi
tin bagachi'loh bi la'h Jesuhs ya María bia'han bi rwaa' yuu',
21 chi'chi rahbi Marta loh Jesuhs:
—Daada, sidela yi'h nuu lu'h rii', ayi ñahchi bizaa'nahn,
22 per na'h na'nnahn Dxiohs guni'hi yi'h garaa ra' nin
guinaaba lu'h.
23 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Zabia'garii gabahan bizaa'n lu'h.

24 Chi'chi rahbi Marta:
—Pwihsi, na'h na'nnahn nahpa gabahan ra' bwiinn ra' nin guhchi dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh.
25 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Na'h naan guelnabahan nin gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi dxyih chi, ya bwiinn nin chechiisto' ñi'h na'h, nicala gachi ba per zabahan ba,
26 ya garaa ra' bwiinn nin nabahan ra' nee riachiisto' ra' ba na'h, pwihsi ayi ñichiloh ra' ba par tu'pazi. ¿Ta riachiisto' lu'h dee ra'? —rahbi Jesuhs loh Marta.
27 Chi'chi rahbi Marta:
—Riachiisto'n Daada, na'h riachiisto'n yu'bilu'h naa lu'h Crixtu, Llii'n Dxiohs, Crixtu nin nahpa dxi' loh guidxyiyuh.

Bi'n Jesuhs rwaa' xpa' Lásaro

28 Ya chin guya'loh guñi' Marta dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gwagañi' bi loh bwehldaa bi María, ya guñi' bi loh María dxigah si rahbi bi:
—La'h mwehsu zuu rii', cabwihdxyi za ba yi'h.
29 Ya chin bihn María dxyi'dxyi ra' rii' lwehgu gwaguia'ha bi hasta zuu Jesuhs,
30 ya la'h Jesuhs nagahdxi chu'tii Ñi'h lahda guihdxyi chi hohra chi sino que zuu Ñi'h nez hasta badxi'loh Marta la'h Ñi'h,
31 ya bwiinn Israel ra' nin riinee la'h María tin dxia'ldasto' bi bizaa'n bi Lásaro, chin bwa'ha ra' ba gwasu'nchii María, zena'hla ra' ba la'h María bwi'hnn ra' ba lligaaba zee bi rwaa' ba' zeedxi'n bi,
32 ya chin badzihn María hasta zuu Jesuhs, bazu'nllihbi bi loh Jesuhs chi'chi rahbi bi loh Ñi'h:
—Daada, sidela yi'h nuu lu'h rii', ayi ñahchi bizaa'nahn Lásaro.
33 Ya chin bwa'ha Jesuhs cayu'n María cun bwiinn Israel ra' nin ze'nee bi cayu'n za ra' ba, guhca nalaasa sto' Ñi'h,
34 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h rahbi Ñi'h:
—¿Canehza baca'tsi tu xcweerpu Lásaro?
Ya rahbi ra' ba:
—Daada, gudaa'guia'ha.
35 Chi'chi bi'n Jesuhs ri'chi,
36 ya rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:
—Gulguia'ha balaaca riaa ba la'h Lásaro.
37 Per paaldaa ra' ba rahbi:
—Ni'ca dxi'h nin basiaca loh bwiinn nin guulaa dxie'pa; ¿tayi xiilla ñuhnn ba la'h Lásaro tin ayi ñahchi ba?

Babahn Lásaro loh guelguhchi

38 Gubia'garii guhca nalaasasto' Jesuhs, chi'chi gwabiiga
Ñi'h hasta biga'tsi Lásaro. Ri'chi naa tuhbi cwehva dxiah, ya
ñie'w tuhbi dxiah roo' rwaa' ba' chi.
39 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulcoo'ba dxiah ca.
Ya chi'chi rahbi Marta bizaa'n Lásaro loh Jesuhs:
—Daada, xchia' nadxaaba la tihxi Lásaro, laasii la'h tahpa
dxyih guhca la guhchi bi.
40 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Tayi guñi'dxi'hn loh lu'h sidela yi'h chechiisto' lu'h
xchi'dxyi'hn, zwa'ha lu'h xquelrnabwa' Dxiohs?
41 Ya chi'chi gudoo'ba ra' ba dxiah chi, chi'chi bwa'ha Jesuhs
nez llaa'ndxibaa' chi'chi rahbi Ñi'h:
—Paah, runi'hihn guelzuxchiilli loh yu'bilu'h laasii bihn
lu'h xchi'dxyi'hn.
42 Na'h na'nnahn ayi chuu dxyih nin ayi dxihn lu'h chin
rñi'n loh yu'bilu'h, pwihsi rñi'ñin pur bwiinn ra' nin rii rii',
tin chechiisto' ra' ba yi'h gulu'nehza lu'h na'h.
43 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii', guñi' Ñi'h
jweersi roo' rahbi Ñi'h:
—¡Lásaro! ¡Bare'h ri'ca!
44 Ya lwehgu baria'h bwiinn guuchi chi ri'chi, yi'bi naa ba
cun ñaa' ba cun lahdxi ya loh ba ñie'w tuhbi taa'ha lahdxi,
chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulgabwe'he lahdxi ca tihxi ba tin gulgasaa'n ba guziaa
ba.

Bia'handxyi'dxyi ra' bwiinn Israel tin chi'hyi ra' ba xa gachi Jesuhs
(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

45 Ya chi'chi ziahan ra' bwiinn Israel ra' chi nin bie'nee la'h
María gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs pur nin bwa'ha ra' ba
bwi'hnn Ñi'h,
46 per snuhn ra' ba gwah loh ra' bwiinn fariseu tin gwagañi'
ra' ba loh ra' bwiinn ra' chi cuun nin bwi'hnn Jesuhs,
47 ya chi'chi badiaa'ha ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra'
bixohza cun bwiinn fariseu ra' ya rahbi ra' ba:
—¿Xa ni'ca guidi'hnn nu'h? Ndxi'hw rii' zeezah cayuhnn
ziahan ru sehn roo ra',
48 ya sidela la'h nu'h gasaa'n nu'h, garaa ra' bwiinn chechi-
isto' ñi'h la'h ba, ya la'h ra' guxchisi romano zi' ra' ba rii' ya
zucwih ra' ba xquido' nu'h cun gaduhbi lahdxyi nu'h.
49 Per tuhbi ra' ba nin laa Caifahs, la'n dxyih ra' chi rnabwa'
ba loh garaatii' ra' bixohza, naa ba nin naa bixohza roo' loh
ra' ba la'n dxyih ra' chi, ya rahbi ba:
—La'h tu nin ayi xi rdxeela yihca tu,

50 nin ayi rahcabwa' tu naa bwen para la'h nu'h gachi tuhbi
dxi' bwiinn xlawaa'ha ñichiloh garaa ra' bwiinn lahdxyi ra'
nu'h.
51 Per la'h Caifahs ayi biinloh dxyi'dxyi rii' yihca ba pur
xcweenta gahca ba, sino que guñi' ban laasii Dxiohs basiin
lohon rwaa' ba, nee pur nin naa za ba bixohzaroo' yihza
chi ni'chin guñi'xgah ba gachi Jesuhs que no ñahchi garaa ra'
bwiinn Israel,
52 nee ayi sola la'h si dxi'h bwiinn Israel, sino que tin
nee gadiaa'ha ra' garaa ra' xpwiinn Dxiohs nin rii ra' nezii-
nezi'chi loh gaduhbi guidxyiyuh tin dxiahca ra' ba tuhsi
guihdxyi xteenn Dxiohs.
53 Pwihsi desde dxyih chi guzo'baloh cadxi'hyi ra' bwiinn
Israel ra' chi xa chiinn ra' ba la'h Jesuhs.
54 Ya pur dee' ni'chin ayi ru gwazah Jesuhs labwehnutii'
lahda ra' bwiinn Israel ra', sino que biria'h Ñi'h zee Ñi'h loh
guihdxyi Judea, tin zee Ñi'h loh dahan desiertu, loh tuhbi
guihdxyi nin laa Efraín; ri'chi bia'hannee Ñi'h la'h ra' xpwiinn
Ñi'h,
55 ya zalliaa'yi'hn ria'dxyi para gadzihn lañih paascu
xteenn ra' bwiinn Israel ra', ni'chin ziahan bwiinn ra' xteenn
ra' guihdxyi ra' chi zee ra' ba guihdxyi Jerusalehn, tin zee
gasiaa ra' ba lasto' ra' ba ri'chi galoh nin gaca lañih paascu,
56 ya ca'ngadxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs, ni'chin chin rii ra' ba
la'n guido' gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Ta ruhnn tu lligaaba zi' Jesuhs lañih o ayi dxi' ba?
57 Ya la'h ra' bwiinn fariseu ra' cun nin rnabwa' loh ra'
bixohza guñi' ra' ba loh ra' bwiinn sidela chyuulla tuhbi
bwiinn gwa'ha la'h Jesuhs, guiñi' ra' ba ca zuu Jesuhs tin
guina'zu ra' ba la'h Ñi'h.

12

Tuhbi gunna'h nin guda'bi nsehchi ñaa' Jesuhs
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

1 Za xo'pa dxyih ria'dxyi lañih pascu chin gwah Jesuhs gui-
hdxyi nin laa Betania, hasta nuu yihdzi Lásaro nin bacwa'hn
Jesuhs loh guelguhchi.
2 Ya ri'chi gudahwxchihnee ra' ba la'h Jesuhs; Marta
gudxi'zi guelwahw chi, ya Lásaro naa tuhbi bwiinn nin zo-
hbayahwnee Jesuhs loh mweella,
3 ya chi'chi guca'ha María garoolda lihtru nsehchi nin
xchia' nahxi, ya nsehchi chi rahca cha'yin cun nardu, nee
lasahca duxan mweeyi roo', ya guda'bi bin ñaa' Jesuhs, ya
seguihdu bacwihdzi bi ñaa' Ñi'h cun dxyichyihca bi, ya hasta

gaduhbi la'ñuu' chi guza'bi bwih nahxi xteenn nsehchi za'ca chi,
4 ya chi'chi la'h Judas Iscariote llii'n Simohn, naa tuhbi
xpwiinn Ñi'h nee nin naa gahcaza nin dxiu'n ntriehgu la'h
Jesuhs; rahbi ba squii':
5 —¿Xixnaa ayi gudoo' perfume ca chohnna gaywa'h
denariu tin ñica'ha ra' bwiinn prohbi mweeyi chi? (Chohnna
gaywa'h chi naa ziga rahlla tuhbi bwiinn guunn ba dzi'n tsi'h
bituhbi bwe'hw.)
6 Per la'h Judas ayi guñi' dxi'h ba dxyi'dxyi ra' rii', laasii
ralahsa sto' ba la'h ra' bwiinn prohbi, sino que naa ba tuhbi
bwiinn guba'n ni'chin guñi' ba zi'chi, nee pur nin nahpa ba
cargu rwa' ba buuxa nin riuu'cha'yi xmweeyi garaa ra' ba,
ya la'h ba rbaa'n ba balaaqui'hn yihca mweeyi nin riuu' la'n
buuxa chi,
7 ni'chin nin rahbi Jesuhs:
—Basaa'n si bi, laasii nin cayuhnn bi naa xnehzan caga'bi
xgah bi nsehchi rii' na'h par la'n dxyih nin guiga'tsi'hn,
8 ya ziga bwiinn prohbi ra' zibahannee tu la'h ra' ba par
tu'pazi, ya na'h ayi para tu'pazi dxi'h sino que dxyih nagaaba
si ze'ldahn loh guidxyiyuh.

Guñi' ra' ba neezaa Lásaro chiinn ra' ba

9 Ya ziahan ra' bwiinn Israel bihn ra' ba nuu Jesuhs gui-
hdxyi Betania, ya gwah ra' ba ri'chi ayi tin zeguia'ha ra' dxi'h
ba la'h Jesuhs, sino que nee gwaguia'ha ra' ba la'h Lásaro nin
bacwa'hn Jesuhs loh guelguhchi,
10 ya chi'chi bwi'hnn ra' bixohza ra' nin rnabwa' ra' lligaaba
chiinn ra' ba nee la'h Lásaro,
11 laasii pur la'h Lásaro ziahan ra' bwiinn Israel ra'
cabwe'hesto' ra' ba la'h ra' bixohza nin rnabwa' ra' mahs
riachiisto' ra' ba la'h Jesuhs.

Jesuhs guyuu'tii loh guihdxyi Jerusalehn ziga tuhbi rrehyi

12 Ziahan ra' bwiinn ra' gwah para guihdxyi Jerusalehn tin
gwah ra' ba lañih nin rahca ri'chi, ya chin barah gue'la bihn
ra' ba chee Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn,
13 ni'chin bachyuu'ga ra' ba batahga ra' xteenn yahga zihn
tin biria'h ra' ba bagachi'loh ra' ba la'h Jesuhs, ya rahbi ra' ba
jweersi roo':
—¡Gulguiñi'za'ca pur lah Dxiohs! ¡Bwi'hnntaa'yi Ñi'h yihca
bwiinn nin ze' pur xcweenta Ñi'h! ¡Bwi'hnntaa'yi Dxiohs
yihca rrehyi ra' bwiinn Israel!
14 Ya chi'chi bidxeela Jesuhs tuhbi buhrra bweezu'hn
gudzii'ba Ñi'h ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs:
15 Ayi guidxyihbi tu bwiinn nin nuu loh guihdxyi Siohn;
gulguia'ha la'h xrrehyi tu ze' dzi'ba tuhbi buhrra bweezu.

16 Ya desde guzo'balohon, ayi guhcabwa' ra' xpwiinn Jesuhs
dxyi'dxyi ra' rii', per chin babahn Ñi'h loh ra' bwiinngu-
uchi, chi'chi bagannahsto' ra' ba garaa ra' dxyi'dxyi nin caa
loh Xchihtsi Dxiohs pur la'h Ñi'h cun neezaa garaa ra' nin
bwi'hnnee ra' bwiinn la'h Ñi'h tin guzohba ra' dxyi'dxyi chi,
17 ya bwiinn ra' nin zuunee la'h Jesuhs chin bacwa'hn Ñi'h
la'h Lásaro loh guelguhchi, bwii'yidxyi'dxyi ra' ba nin bwa'ha
ra' ba,
18 ni'chin nin biria'h ra' bwiinn tin bagadxi'hyi ra' ba la'h
Jesuhs, laasii bihn ra' ba bwi'hnn Jesuhs tuhbi sehn roo',
19 ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' bwiinn fariseu ra':
—¿Gu rwa'ha tu nnah ayi nuu xa guidi'hnn nu'h? Garaa ra'
bwiinn zeena'hla la'h Jesuhs.

Badxyi'hyi paaldaa ra' bwiinn griehgu ra' la'h Jesuhs

20 Loh ra' bwiinn nin zee ra' para guihdxyi Jerusalehn nin
zee ra' lañih dxa'ga ra' paaldaa ra' bwiinn griehgu ra'.
21 Bwiinn ra' rii' gwabiiga ra' hasta ze' Felipe, nin naa tuhbi
bwiinn Betsaida loh guihdxyi Galilea, ya gunaaba ra' ba loh
Felipe rahbi ra' ba:
—Daada, xclaa'dzi nu guidia'ha nu la'h Jesuhs.
22 Ya gwahguihtsi Felipen loh Andrehs, ya garoopa ra' ba
gwahguihtsi ra' ban loh Jesuhs,
23 ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—La'h hohra biga'ha tin guunn lasahca Dxiohs la'h Llii'n
Ñi'h nin naa Llii'n ndxi'hw Ñi'h,
24 pwihsi rñi'n loh tu, sidela la'h tuhbi bwii'dzi trihgu dxi-
aaba loh yuh ya sidela ayi ñichilohon zeezah naan tuhbi dxi'h
bwii'dzi, per sidela la'han ñichilohon loh yuh ya guitahnan
rudi'hin jusehchi roo'.
25 Bwiinn ra' nin rca'hsto' ru ñi'h xquelnabahan ra' ñi'h
zuñihchi ra' ban, per la'h ra' bwiinn ra' nin rbwe'hesto' ñi'h
xquelnabahan ñi'h loh guihdxyiyuh rii' zica'ha ba guelnaba-
han nin ayi ñichilohtii'.
26 Sidela chyuulla bwiinn xclaa'dzi dxie'na'hla na'h,
dxie'na'hla ba na'h; ya hasta chuu'huhn ri'chi za chuu ra'
bwiinn ra' nin dxie'na'hla na'h, nee sidela la'h chyuulla
bwiinn xclaa'dzi guunn xtsi'na'hn, ziahxinee Xtaada
Dxiohsa'hn la'h bwiinn chi.

Jesuhs guñi' xa gachi Ñi'h

27 Rahbi za Ñi'h:
—Yannah ziahan lligaaba nuu'huhn; ¿xa ga'pihn? ¿Ta
ga'pihn: “Paah, bata'h na'h loh ra' cohsa rii' nnah”? Per na'h
para ni'chi ze'ldahn.
28 Paah, bwi'hnn nin guunn lasahca ziga naa lah lu'h.

Ya chi'chi bihn ra' ba tuhbi rsiaa'ha nez llaa'ndxibaa' nin rahbi:

—La'n bwi'hnn lasahca la laan, per nicala guunn lasahcañin stuhbi.

29 Ya garaa ra' bwiinn ra' nin rii ra' ri'chi rahbi ra' ba guzi'w ni'chi guñi', ya snuhn ra' ba rahbi:

—Guñi' tuhbi xaanjla Dxiohs.

30 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Ayi guhca dxyi'dxyi nin bihn tu pur xcwee'ntahn, sino que pur xcweenta tu,

31 yannah la'h hohra biga'ha dxi'h xquelguxchiisi Dxiohs loh guidxyiyuh rii', ni'chin nnah zare'dxia'hla bwiinn nin rnabwa' loh guidxyiyuh rii',

32 per na'h chin guiteesa ra' ba na'h loh guidxyiyuh rii', zutiaa'ha gahcahn garaa ra' bwiinn loon.

33 Ya cun garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' guñi' Ñi'h loh ra' ba xa gachi Ñi'h,

34 ya chi'chi ra'bi ra' bwiinn:

—Pwihsi loh lehyi bihn nu xa rñi'n la'h Crixtu ayi nahpa gachi Ñi'h nahpa zibahan Ñi'h para tu'pazi. ¿Xaalla rñi' chi'h lu'h, la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nahpa guiteesa ra' ba la'h ba loh guidxyiyuh rii'? ¿Cuun nin naa la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nin ruze'ta lu'h?

35 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—La'h bwiinn nin naa bia'ñih loh tu la'h ba nuu gahca loh tu, per za balaaqui'hn si nahpa tu bia'ñih rii', ni'chin gulsah loh bia'ñih gaduhbi nin rzia'ñihrun tin ayi sah tu loh nacahyi, laasii la'h bwiinn nin rzah loh nacahyi nin ayi gaann ba canehza guzee ba.

36 Gulchechiisto' tu bia'ñih gaduhbi nin nuu gahca Ñi'h loh tu, tin gaca tu bwiinn nin lu'h cwih loh bia'ñih.

Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, zee chi'h Jesuhs stuhbi nehza tin guyuu'la'n Ñi'h loh ra' bwiinn Israel ra' chi.

Xcweenta nin ayi gwachiisto' ra' bwiinn Israel la'h Jesuhs

37 Ya nicala bwi'hnn Jesuhs ziahan sehn roo' ra' loh ra' bwiinn Israel ra' per ayi gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs,

38 laasii nahpa guzohba dxyi'dxyi nin baca'h guehtu Isaías chin baca'h ba squii':

Daada, ¿chyu bwiinn gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi nu'h,
nee chyuloo baluu'yiloh xquelrnabwa' Daada Dxiohs?

39 Pwihsi ayi guhcabwa' ra' ba tin ñachiisto' ra' ba, pwihsi neezaa baca'h guehtu Isaías squii':

40 Dxiohs bwi'hnn dxie'pa la'h tu, nee cun bwi'hnn dxiipa za
Ñi'h sto' tu tin ayi dxiinn loh tu nee nin ayi za gacabwa'
sto' tu,
nee nin ayi za guibia'garii tu loon tin gusia'cahn la'h tu.
41 Guñi' Isaías dxyi'dxyi ra' rii' laasii bwa'ha ba lla'ñih
xteenn Jesuhs, nee guñi' za ba pur la'h Ñi'h.
42 Ya zi'chi ziahan ra' za bwiinn Israel ra' gwachiisto' ra' ba
la'h Jesuhs, hasta bwiinn ra' nin lasahca loh ra' ba gwachiisto'
ra' ba la'hÑi'h, per ayi guñi' ra' ban loh ra' bwiinn laasii pur
la'h ra' bwiinn fariseu ra' tin ayi ñabwe'hedxia'hla ra' ba la'h
ra' ba la'n guido' bi'tu'hn ra' bwiinn Israel,
43 nee neezaa pur mahzi riuu'sto' ra' ba guiñi' za'ca ra'
bwiinn pur xcweenta ra' ba xlawaa'ha ñidxi'hyi ra' ba guiñi'
za'ca Dxiohs gahca pur la'h ra' ba.

Xchi'dxyi Jesuhs guunn guelguxchisi la'h ra' bwiinn ra'

44 Ya chi'chi guñi' Jesuhs jweersiroo', rahbi Ñi'h:
—Bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h na'h, ayi na'h si dxi'h ri-
achiisto' ra' ba sino que nee la'h Daada Dxiohs nin gulu'nehza
na'h riachiisto' ra' ba.
45 Zi'chi bwiinn ra' nin rwa'ha ra' na'h rwa'ha za ra' ba la'h
Daada Dxiohs nin gulu'nehza na'h,
46 pwihsi na'h ziga naan bia'ñih loh guidxyiyuh rii',
ze'ldahn tin garaa ra' bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h na'h
ayi dxia'han ra' ba loh nacahyi,
47 per sidela nuu ra' bwiinn nin rihn ra' xchi'dxyi'hn nee ayi
ruzo'badxiahga ra' ban, ayi na'h dxi'hn nin gusia'hba'hn la'h
ba loh duhlda, laasii na'h ayi ze'ldahn tin gusia'ba'hn bwiinn
loh duhlda sino que tin guta'hn la'h ra' bwiinn loh duhlda.
48 Bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi ra'n, nahpa ba
nin guunn guelguxchisi xtuhlda ba; dxyi'dxyi gahca ra' nin
cañi'n rii' naa nin guunn guelguxchisi xtuhlda ra' ba loh
dxyih nin gaca jwisi,
49 laasii na'h ayi rñi'n pur xcweenta gahcahn; Daada Dxiohs
nin gulu'nehza na'h gunabwa' ba na'h xa guiñi'n nee xa
gulu'yi'hn,
50 nee na'nnahn dxyi'dxyi nin rnabwa' Xtaada Dxiohsa'hn
ze'neen guelnabahan nin ayi ñichilohtii' para la'h ra' bwiinn
nin riachiisto'ñin, pwihsi ziga rñi'n loh tu, rñi'ñin loh tu ziga
gunabwa' Daada Dxiohs guiñi'ñin loh tu.

13

Jesuhs gudxi'bi ñaa' ra' xpwiinn ra' Ñi'h

1 Chin nagahdxi gadzihn dxyih nin gaca lañih paascu,
la'h Jesuhs guhcabwa' la'h hohra biga'ha gusaa'n Ñi'h loh

guidxyiyuh tin gacah Ñiʼh llaaʼndxibaaʼ nez loh Xtaada Ñiʼh.
LaʼhÑiʼh gwazah bacaʼhstoʼ Ñiʼh laʼh raʼ xpwiinn Ñiʼh nin rii
loh guidxyiyuh, bacaʼhstoʼ Ñiʼh laʼh raʼ ba para tuʼpazi.
2 Ya loh cayahw xchihnee Jesuhs laʼh raʼ xpwiinn Ñiʼh,
neezaa Judas Iscariote lliiʼn Simohn zohba riʼchi, ya Judas laʼh
bwiinndxaaba guyuuʼtii la stoʼ Judas nuu ba lligaaba guunn
ba ntriehgu laʼh Jesuhs,
3 ya ziga naann Jesuhs ya batiʼdxi Xtaada Dxiohs Ñiʼh guel-
rnabwaʼ xteenn garaa raʼ cohsa loh naa Ñiʼh; laasii zeʼ Ñiʼh
nez nuu Dxiohs nee hasta nuu za Dxiohs guziaa Ñiʼh,
4 ya chiʼchi gwasuʼnchii Ñiʼh hasta riiyahw xchihnee raʼ
xpwiinn Ñiʼh laʼh Ñiʼh, ya chiʼchi guleʼhe Ñiʼh lahdxi maanta
nin naa xcahpa Ñiʼh, chiʼchi gucaʼha Ñiʼh tuhbi twahlli bazaʼbi
Ñiʼh loh duʼh nin nuu laʼn tihxi Ñiʼh,
5 chiʼchi gudaʼh Ñiʼh nuhn ñihsa laʼn tuhbi bandeja, ya
chiʼchi guzohbaloh cadxiʼbi Ñiʼh ñaaʼ raʼ xpwiinn Ñiʼh, ya cun
twahlli chi bacwihdzi Ñiʼh ñaaʼ raʼ ba.
6 Ya loh ñidxiʼbi Jesuhs ñaaʼ Simohn Pehdru, rahbi ba squiiʼ:
—Daada, ¿ta yiʼh chiʼbi luʼh ñaaʼhahn?
7 Chiʼchi rahbi Jesuhs:
—Nnah ayi rahcabwaʼ luʼh cuun nin cayuʼnnahn, per
guillii-yihdxyii zahcabwaʼ luʼhn.
8 Chiʼchi rahbi Pehdru:
—¡Lliaaʼhzi ayi guniʼhihn ñaaʼhahn chiʼbi luʼh!
Chiʼchi rahbi Jesuhs:
—Sidela naʼh ayi chiʼbiʼhn ñaaʼ luʼh ayi naa luʼh xp-
wiiʼnnahn.
9 Chiʼchi rahbi Simohn Pehdru loh Jesuhs:
—¡Pwihsi Daada, ayi chiʼbi luʼh ñaaʼ sihn sino que nee yiʼcahn
cun naaʼhahn!
10 Ya chiʼchi rahbi Jesuhs:
—Bwiinn nin gueʼdu guhza ayi xchiʼhn dxiaa gaduhbi tihxi
ba, sola dxiaa ñaaʼ si ba, laasii gaduhbi tihxi ba nayaa. Ya laʼh
tu nayaa tu, nicala ayi garaa dxiʼh tu.
11 Guñiʼ Ñiʼh ayi guinayaa garaa raʼ ba, laasii ba naann Ñiʼh
cuun nin guun ntriehgu laʼh Ñiʼh loh raʼ bwiinn duhlda raʼ.
12 Ya chin guyaʼloh gudxiʼbi Jesuhs ñaaʼ raʼ xpwiinn Ñiʼh,
chiʼchi guhta gahca Ñiʼh xahba Ñiʼh nin naa xcahpa Ñiʼh, ya
tin guzohba laʼgah Ñiʼh hasta zuu mwella, chiʼchi rahbi Ñiʼh:
—¿Gu rahcabwaʼ tu nin bwiʼhnnaʼhn riiʼ?
13 Laʼh tu rñiʼ tu naʼh “Mwehsu” cun “Daada”, nee xnehza
rñiʼ tu, laasii naan ziʼchi.

14 Pwihsi sidela naˈh nicala naan Mwehsu cun Daada, per
gudxiˈbiˈhn ñaaˈ tu; neezaa laˈh tu rgaˈha chiˈbi tu ñaaˈ lasaaˈ
tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu.
15 Naˈh cagaluˈyiˈhn laˈh tu xa guunn tu, tin guunn za tu ziga
bwiˈhnnaˈhn.
16 Nee guchiin nin rñiˈn loh tu, nin tuhbi mooza ayi lasahca
ru ba loh nin naa xballwaˈn ba, nee nin tuhbi za bwiinn nin
riah mandahdu ayi lasahca ru ba loh nin rguˈnehza laˈh ba.
17 Sidela laˈh tu naann tu dxyiˈdxyi raˈ riiˈ nee guunn tun,
dichohsa tu.
18 Ayi cañiˈn xcweenta garaa tu; cañiˈn loh si raˈ nin guliin,
per nahpa soobaa dxyiˈdxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs:
“Bwiinn nin rahwnee naˈh pahn, laˈh bwiinn chi rwaˈha llahn
loon.”
19 Deeˈ rñiˈn loh tu tin chin gaca raˈ cohsa raˈ riiˈ, laˈh tu
chechiistoˈ tu naˈh naan nin naan.
20 Guchiin nin rñiˈn loh tu bwiinn nin riuuˈ-riaˈzi xchiˈdxyi
bwiinn nin cuˈneezahn, neezaa xchiˈdxyiˈhn riuuˈ ba riaˈzi
ba, cun riuuˈ za ba riaˈzi za ba xchiˈdxyi bwiinn nin
guluˈnehza naˈh.

Jesuhs guñiˈ laˈh Judas guun ntriehgu laˈh Ñiˈh
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

21 Ya chin guyaˈloh guñiˈ Ñiˈh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ, guhca nalasa
duxa stoˈ Jesuhs, ya gudxixteeˈ Ñiˈh rahbi Ñiˈh:
—Guchiin nin rñiˈn loh tu, tuhbi gahca tu dxiuˈn ntriehgu
naˈh.
22 Ya chiˈchi guzoˈbaloh rwaˈha loh lasaaˈ raˈ xpwiinn Ñiˈh,
ya nin ayi rahcabwaˈ raˈ ba chyu tuhbi raˈ ba cazeˈta Jesuhs
xcweenta ñiˈh,
23 ya tuhbi xpwiinn Ñiˈh nin nadziiˈhi ru Ñiˈh zohbayahw
xchih gahxu hasta zohba Ñiˈh,
24 ya bwiˈhnn Simohn Pehdru sehn loh niˈchi tin
guinaabadxyiˈdxyi niˈchi chyu tuhbi raˈ ba naa nin cazeˈta
Jesuhs,
25 ya chiˈchi gwabiiga ru xpwiinn Ñiˈh chi, tin rahbi ba loh
Jesuhs:
—Daada, ¿chyuñin?
26 Chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Laˈn gugaadxyii tahyi pahn, ya nin gudiˈhihn pahn riiˈ
niˈchin.
Ya seguihdu bagahdxyi Ñiˈh pahn chi chiˈchi badiˈhi Ñiˈhn
laˈh Judas, lliiˈn Simohn Iscariote.
27 Ya loh nin gudahw Judas pahn chi, hohrachi guyuuˈtii
bwiinndxaaba stoˈ Judas, chiˈchi rahbi Jesuhs loh Judas:
—Nin xclaaˈdzi luˈh guunn luˈh bwiˈhnnan lwehgu gahca.

28 Per nin tuhbi ra' xpwiinn Ñi'h nin cayahw xchih ra' loh
mweella ayi guhcabwa' ra' ba xinaa guñi' Ñi'h zi'chi,
29 ya coma la'h Judas ru'a xpuhxa mweeyi ra' ba, ni'chin
bwi'hnn ra' ba lligaaba rahbi Jesuhs si' ru Judas guelwahw
para dxyih lañih, o gudi'hi ba mweeyi guhn la'h ra' bwiinn
prohbi,
30 ya loh nin guya'loh gudahw Judas pahn chi, hohrachi
gahca biria'h ba, ya gue'la la hohra chi.

Dxyi'dxyi cuubi nin gunabwa' Jesuhs

31 Biria'h si Judas, chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Nnahyi ziinloh xa gaca lasahca Llii'n Dxiohs nin naa
ndxi'hw, ya ziinloh za xa gaca lasahca Dxiohs pur xcweenta
Ñi'h,
32 ya sidela la'h Llii'n Dxiohs guunn lasahca lah Dxiohs,
neezaa Dxiohs zuhnn lasahca Ñi'h lah Llii'n Ñi'h; nee zuhnn
Ñi'hn lwehgu.
33 Llii'n ra'n ayi chuuneeruhn la'h tu xchih ru; la'h tu
zadxi'hyi tu na'h per ziga gahca guñi'n loh ra' bwiinn Israel
ra' rñi'n loh tu nnah: ayi nuu chee tu hasta chaa'hahn.
34 Rñi'n dxyi'dxyi cuubi nin rnabwa'n guunn tu: Gantsii'hi
lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu. Ziga nadzii'hizahn la'h tu,
zi'chi za gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu.
35 Sidela gantsii'hi tu lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu,
garaa ra' bwiinn guidxyiyuh gudi'hi cweenta naa tu xp-
wii'nra'n.

Guñi'xgah Jesuhs guiñi' Pehdru ayi nu'nbwa'tii'ba la'h Jesuhs

36 Simohn Pehdru gunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs, rahbi ba:
—¿Ca nehza guzee lu'h?
—Hasta guzaa'hahn, —rahbi Jesuhs— ayi dxie'na'hla lu'h
na'h, per zadzihn dxyih zie'na'hla lu'h na'h.
37 Chi'chi rahbi Pehdru:
—Daada, ¿xixnaa ayi dxie'ldana'hla'hn yi'h nnah? ¡Nicala
gudi'hihn xquelnabahnahn pur yu'bilu'h!
38 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Ta guchii lu'h zudi'hi xquelnabahan lu'h pur na'h?
Pwihsi rñi'n loh lu'h galoh nin guca'hyahn dxiidxinguhla,
ziñi' lu'h chohnna bweelta ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h.

14

Jesuhs naa neziuh ziga gadzihn bwiinn loh Dxiohs

1 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Ayi guunn chiohpa sto'
tu; gulchechisto' tu xchi'dxyi Dxiohs nee gulchechii za sto' tu
xchi'dxyi'hn.

2 Nez hasta naa yihdzi xtaa'dahn ziahan yuu' nuu ri'chi
para chuu tu, laasii sidela ayi ñahca zi'chi ayi ñiñi'n loh tu la'n
guzaa'ha tin guunn cha'yi yuu' ra' hasta chuu tu,
3 ya galoo nin baguziaa'hahn nez nuu Xtaa'dahn nee chin
baguya'loh bwi'hnncha'yi'hn nez chuu tu zie'ldahn stuhbi tin
chene'hn la'h tu ri'chi, tin chuu tu nez chuu'huhn.
4 La'h tu ya naann tu neziuh nin zee nez guzaa'hahn.

5 Chi'chi rahbi Tomahs loh Jesuhs:

—Daada, ayi chyu gaann canehza guzee lu'h; ¿xa gacabwa'
nu cuun nin naa neziuh chi?
6 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Na'h naan neziuh, cun dxyi'dxyi nin naa guchii nee cun
neezaa guelnabahan; ni'chin pur na'h dxi'h zahca gadzihn tu
nez nuu Daada Dxiohs.
7 Sidela la'h tu nu'nbwa' tu na'h, neezaa la'h Xtaa'dahn
ziu'nbwa' za tu; ya la'h tu biu'nbwa' la'h Ñi'h desde nnah,
pwihsi la'htu ba bwa'ha tu la'h Ñi'h.

8 Ya chi'chi rahbi Felipe loh Ñi'h:

—Daada, basaa'n guidia'ha nu la'h Daada Dxiohs, ya cun
ni'chi ayi xi rchi'hn ru.
9 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Felipe, guhca cadxyihroo' dxa'ga'hn loh tu, nee ¿ta na-
gahdxi dxiu'nbwa' lu'h na'h? Bwiinn nin rwa'ha na'h rwa'ha
za ba la'h Xtaa'dahn. ¿Xixnaa rnaaba lu'h gusa'na'hn gwa'ha
lu'h la'h Daada Dxiohs?
10 ¿Tayi riachiisto' lu'h na'h nuu'huhn tuhsi cun la'h Daada
Dxiohs ya la'h Daada Dxiohs nuu tuhsi cun na'h? Dxyi'dxyi
ra' nin rñi'n loh tu ayi rñi'ñin pur xcweenta gahcan, sino que
Daada Dxiohs nin nuu tuhsi cun na'h la'h Ñi'h ruhnn Ñi'h
xcweenta xtsi'n gahca Ñi'h.
11 Gulchechiisto' tu xchi'dxyi'hn nuu'huhn tuhsi cun la'h
Dxiohs ya la'h Daada Dxiohs nuu za Ñi'h tuhsi cun na'h;
ni'chin gulchechiisto' tu xcweenta nin ruhnn ra'n,
12 pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu na'pahn siguhra bwiinn
nin riachiisto' ñi'h na'h zuhnn za ba dzi'n ra' nin ru'nnahn;
nee zuhnn za ba dzi'n roo ru ra' laasii na'h guzaa'hahn nez
nuu Xtaa'dahn.
13 Ya garaa nin guinaaba tu pur laan, na'h zuni'hiñin la'h tu
tin zi'chi gaca lasahca lah Xtaa'dahn pur Llii'n Ñi'h.
14 Na'h zu'nnahn xi'chi'zi nin guinaaba tu pur laan.

Jesuhs guñi' cu'nehza Ñi'h Spíritu Saantu

15 Rahbi za Ñi'h:

—Sidela la'h tu ruca'hsto' tu na'h, guzo'badxiahga tu
xchi'dxyira'n,

16 ya naʼh zinaʼbaʼhn loh Xtaaʼdahn tin cuʼnehza ba stuhbi
nin gacanee cun nin gusiahxi laʼh tu, tin chuunee Spíritu chi
laʼh tu para tuʼpazi.
17 Naʼh cagazeʼtaʼhn Spíritu nin rñiʼ ganaalla dxyiʼdxyi
guchii, nee naa Ñiʼh Spíritu Saantu Dxiohs, ya nin naa raʼ
bwiinn guidxyiyuh ayi nuu guicaʼha raʼ ba Ñiʼh laasii ayi
rwaʼha raʼ ba niʼchi nee ayiza nuʼnbwaʼ raʼ ba laʼh Ñiʼh; per
laʼh tu nuʼnbwaʼ tu Ñiʼh laasii nuunee Ñiʼh laʼh tu nee rbweeza
Ñiʼh laʼn lastoʼ tu.
18 Ayi gusiaʼnaʼhn laʼh tu zigazi bizahbi raʼ, sino que
zibiaʼgariin tin chuuneen laʼh tu.
19 Yannah za balaaquiʼhn bwiinn nin naa raʼ xteenn loh
guidxyiyuh ayi ru gwaʼha raʼ ba naʼh; per laʼh tu zwaʼha gahca
tu naʼh nee zibahan za tu laasii naʼh banabahanzahn,
20 ya laʼn dxyih raʼ chi laʼh tu zudiʼhi tu cweenta naʼh
nuuʼhuhn tuhsi cun laʼh Xtaaʼdahn, ya laʼh tu nuu tu tuhsi cun
naʼh, ya naʼh tuhsi nuuʼhuhn cun laʼh tu.
21 Bwiinn nin nahpa xchiʼdxyiraʼn, nee ruzoʼbadxiahga raʼ
ban, pwihsi guchii bwiinn chi rucaʼhstoʼ ba naʼh; ya laʼh
Xtaaʼdahn zucaʼh za stoʼ ba laʼh bwiinn nin gucaʼhstoʼ ñiʼh
naʼh, nee naʼh za zucaʼhstoʼn laʼh ba nee zuluuʼyilohzahn loh
ba.
22 Judas (ayi Judas Iscariote dxiʼh sino que stuhbi Judas)
gunaabadxyiʼdxyi loh Jesuhs, rahbi ba:
—Daada, ¿xixnaa guluuʼyiloh luʼh loh nu nee ayi loh raʼ dxiʼh
bwiinn guidxyiyuh?
23 Chiʼchi rahbi Jesuhs:
—Bwiinn nin rucaʼhstoʼ ñiʼh naʼh, bwiinn chi
ruzoʼbadxiahga xchiʼdxyiʼhn, nee zucaʼhstoʼ Xtaaʼdahn laʼh
ba. Ya Xtaaʼdahn cun naʼh zibahannee nu laʼh bwiinn chi,
24 ya bwiinn nin ayi rucaʼhstoʼ ñiʼh naʼh ayiza
ruzoʼbadxiahga ba xchiʼdxyiʼhn. Dxyiʼdxyi raʼ nin cañiʼn
loh tu riiʼ, ayi naa raʼn xchiʼdxyi gahcahn, sino que xchiʼdxyi
Xtaaʼdahn nin guluʼnehza naʼh loh guidxyiyuh.
25 Cañiʼn garaa raʼ dxyiʼdxyi raʼ riiʼ loh tu gaduhbi nin
nuuneen laʼh tu,
26 per laʼh nin rahcanee, o sea Spíritu Saantu nin cuʼnehza
Xtaaʼdahn pura laʼh tu pur laan, zuluuʼyi Ñiʼh laʼh tu garaa
raʼ cohsa cun zusazaʼza Spíritu Saantu chi stoʼ tu garaa raʼ
dxyiʼdxyi nin cañiʼn loh tu,
27 ya loh nin guziaaʼhahn rusiaʼhanahn guelrbwihdxyii
stoʼ para laʼh tu; runiʼhihn guelrbwihdxyii stoʼ riiʼ nin naa
xteʼnnahn laʼh tu, per nin guniʼhihn laʼh tu ayi naan ziga nin
rudiʼhi raʼ bwiinn guidxyiyuh. Ayi guunn tu ziahan lligaaba,
nee ayiza guidxyihbi tu.

28 Ba bihn tu laˈn guñiˈn ziaaˈhahn per zieˈldahn tin chu-
uneen laˈh tu. Sidela guchii tu rucaˈhstoˈ tu naˈh, ziahxi tu
chin dxihn tu guziaaˈhahn nez nuu Xtaaˈdahn dxibaaˈ, laasii
laˈh Ñiˈh lasahcaru Ñiˈh loon.
29 Rñiˈn dxyiˈdxyi raˈ rii loh tu tin chin gariaˈhcaaˈhan,
chiˈchi chechiistoˈ tu xchiˈdxyiˈhn.
30 Ayiru guiñiˈn ziahan dxyiˈdxyi loh tu, laasii laˈh nin
rnabwaˈ loh guidxyiyuh rii zeˈ, nicala ayi xi guelrnabwaˈ
nahpa ba cun naˈh.
31 Per nahpa ziˈchi gaca, tin ziˈchi gacabwaˈ raˈ
bwiinn guidxyiyuh rucaˈhstoˈn laˈh Xtaaˈdahn nee
ruzoˈbadxiahgahn garaa raˈ xchiˈdxyi Ñiˈh nin nahpa
guˈnnahn. Gulchesuˈnchii tin gulchoˈho gabii nuˈh riiˈ —rahbi
Jesuhs loh raˈ xpwiinn Ñiˈh.

15

Jesuhs naa ziga tuhbi yahga uhva

1 Ya chiˈchi rahbi Jesuhs: —Naˈh naan yahga uhva nin
guchii, ya laˈh Xtaaˈdahn naa ziga nin ruhnn biñih yahga uhva
chi,
2 ya xpwiˈnnraˈn naa raˈ ba ziga lliiˈdzi yahga chi, ya sidela
laˈh tuhbi lliiˈdzihn ayi guicah uhva, zuchyuuˈga Xtaaˈdañin;
per sidela guicah uhvan zusiaa ban tin guicahru ziahan uhva
lohon.
3 Ya laˈh tu banayaa tu pur dxyiˈdxyi raˈ nin laˈnguñiˈ.
4 Guldxiaˈhannee naˈh tuhsi juunta, ziga riaˈhaneen laˈh
tu tuhsi. Tuhbi lliiˈdzi yahga ayi nuu gudiˈhin uhva pur
laˈhgahcan, sino que dxiˈdxiun tihxi yahga truunga nin naa
llaaˈnan. Pwihsi ziˈchi za laˈh tu ayi nuu guunn tu xtsiˈnaˈhn
sidela ayi nuunee tu naˈh tuhsi.
5 Rahbi za Ñiˈh:
—Naˈh naan llaaˈn ziga yahga uhva, ya laˈh tu naa tu ziga
lliiˈdzi yahga uhva chi. Bwiinn nin dxiaˈhannee naˈh tuhsi,
dxiaˈhannee zahn laˈh bwiinn chi, ya ziˈchi ruhnn duxa ba
xtsiˈnaˈhn, laasii sidela guiriaˈhcaa tu nez loon ayi nuu za xa
guunn tu.
6 Bwiinn nin ayi dxiaˈhannee naˈh tuhsi, ziriaˈcaa ba tuhbi
lahdu, ya zibihdzi ba ziga rbihdzi tuhbi lliiˈdzi yahga ya
lwehgu rcaˈdxih raˈn.
7 ’Ya sidela laˈh tu dxiaˈhannee tu naˈh gaduhbistoˈ tu, nee
sidela chuu paˈca tu chaˈzi tu xchiˈdxyiˈhn, gulguinaaba nin
chiˈh zi xclaaˈdzi tu nee zicaˈha tun.
8 Chin ruhnn paˈca tu xtsiˈn Dxiohs, chiˈchi gwaˈha raˈ
bwiinn naa tu xpwiiˈnraˈn, nee ziñiˈ zaˈca raˈ ba lah Xtaaˈdahn
nin nuu dxibaaˈ.

9 Na'h ruca'sto'n la'h tu ziga ruca'sto' Xtaa'dahn na'h,
pwihsi gulchezahnee xcweenta ziga nadzii'hihn la'h tu.
10 Sidela la'h tu ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi'hn, ziazah
guca'sto'n la'h tu zigaza ruzo'badxiaagahn xchi'dxyi
Xtaa'dahn, nee cun zigaza zeezah ruca'sto' Ñi'h na'h.
11 'Rñi'n squii' loh tu tin dxiahxinee tu na'h, tin zi'chi ayi xi
dxia'dxi loh guelriahxi nin gaapa tu.
12 Nin rñi'n loh tu guunn tu: Gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi
tu cun ziga stuhbi tu; ziga nadzii'hizahn la'h tu.
13 Guelnadzii'hi nin mahzi lasahca naa gudi'hi bwiinn
xquelnabahan ba pur nin naa ra' xamihgu ba.
14 La'h tu naa tu xamihgu ra'n sidela guunn tu nin rnabwa'n
guunn tu.
15 Ayiru guiñi'n loh tu mooza ra', laasii mooza nin ayi gaann
xi ruhnn xballwa'n ba. Ni'chin mahs guiñi'n loh tu mihgu ra',
laasii balu'yi'hn la'h tu garaa nin guñi' Xtaa'dahn loon.
16 Ayi la'h dxi'h tu gulii tu na'h sino que na'h guliin
la'h tu nee rñi'n loh tu nahpa chee tu tin guunn duxa tu
xtsi'n Xtaa'dahn, nee ayi ñichiloh dzi'n chi, ya zi'chi zuni'hi
Xtaa'dahn garaa nin guinaaba tu pur laan.
17 Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' nin rñi'n loh tu guunn tun:
Gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi, ziga stuhbi tu.
18 'Sidela la'h ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee la'h tu,
gulgacabwa' galoh na'h bidxyi'chinee ra' ba.
19 Sidela la'h tu ñahca tu tuhsi cun bwiinn guidxyiyuh,
ñantsii'hi ra' ba la'h tu ziga nadzii'hi ra' ba nin naa ra' xpwiinn
ra' ba, per nnah na'h guliin la'h tu loh ra' bwiinn ra' nin naa
ra' bwiinn guidxyiyuh.
20 Gulgasannah sto' tu dxyi'dxyi ra' nin guñi'n loh tu: "Nin
tuhbi mooza ayi lasahca ru ba loh xballwa'n ba." Sidela
na'h ca'hna'hla ra' ba tin chiinn ra' ba na'h, neezaa la'h tu
guica'hna'hla ra' ba; ya sidela la'h ra' ba bazo'badxiahga ra'
ba xchi'dxyi'hn, neezaa xchi'dxyi tu zuzo'badxiahga ra' ba.
21 Garaa ra' dee' zuhnnee ra' ban la'h tu pur xcwee'ntahn,
laasii ayi nu'nbwa' ra' ba nin gulu'nehza na'h.
22 'Ayi ñahpa ra' ba nin tuhbi duhlda sidela na'h ayi
ñie'ldagañi'n loh ra' ba, per nnah ayi nuu guiñi' ra' ba ayi
guhcabwa' ra' ba nuu xtuhlda ra' ba;
23 pwihsi garaa ra' bwiinn ra' nin rdxyi'chinee na'h,
rdxyi'chinee za ra' ba la'h Xtaa'dahn.
24 Ayi xi duhlda ñahpa ra' ba sidela na'h ayi ñu'nnahn dzi'n
ra' nin ayi nin tuhbi bwiinn nin gaca guunn ra' dzi'n ra' chi.
Per la'h ra' ba bwa'ha ra' ba dzi'n ra' rii', ya pur dzi'n ra'
rii' rdxyi'chinee ra' ba na'h nee rdxyi'chinee za ra' ba la'h
Xtaa'dahn.

25 Cayahca ra' dee' tin soobaa dxyi'dxyi nin caa loh xlehyi
ra' ba: “Bidxyi'chinee ra' ba na'h nicala ayi xi xtu'ldahn.”
26 Per chin dxi' Spíritu Saantu nin gacanee la'h tu, la'h
Ñi'h ziñi' pur xcwee'ntahn chyu naan. La'h Ñi'h naa nin
nuu loh Xtaa'dahn, nee ziñi' Ñi'h dxyi'dxyi nanchii, nee na'h
zuxe'hla'hn Ñi'h loh tu ya loh Xtaa'dahn guiria'ha Ñi'h dxi'
Ñi'h loh tu.
27 Ya neezaa la'h tu ziñi' tu dxyi'dxyi xcwee'ntahn laasii nee
tu caywa'ha tu nee nuunee tu na'h desde chin guzo'balohyin
cagalu'yi'hn dxyi'dxyi ra' rii'.

Rahbi za Ñi'h:

16

1 —Rñi'xga'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh tu tin lu'h ayi guñihchi tu
ziga riachiisto' tu na'h,
2 laasii zadzihn dxyih nin zibwe'hedxia'hla ra' ba la'h tu
la'n guido'roo' guihdxyi Jerusalehn nee zadzihn za hohra
chin lu'h, chyuchi'zi bwiinn nin chiinn la'h tu, zuhnn ra' ba
lligaaba nallu'yi ziga guunn ra' ba chi nez loh Dxiohs.
3 Zi'chi guunnee ra' ba la'h tu laasii ayi nu'nbwa' ra' ba la'h
Xtaa'dahn nee nin na'h za ayi nu'nbwa' ra' ba.
4 Rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu tin lu'h chin gadzihn hohra
chi dxiagannasto' tu la'n guñi'la dxyi'dxyi ra' rii' loh tu.

Xcweenta ziga dzi'n ra' nin lu'h ruhnn Spíritu Saantu

Rahbi za Ñi'h:
—Ayi guñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu desde galoh laasii na'h
nuuneen la'h tu,
5 per nnah ziaa'hahn dxibaa' tin chuneen la'h Xtaa'dahn
nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh rii', ya nin tuhbi tu ayi
guinaabadxyi'dxyi ca nehza guzaa'hahn,
6 laasii nuu guelnalaasa sto' tu nee laasii guñi'n dxyi'dxyi
ra' rii' loh tu,
7 per guchii dxyi'dxyi ra' rii' nin cañi'n loh tu naa bwen
para la'h tu guzaa'hahn, laasii sidela na'h ayi guzaa'hahn, ayi
dxi' Spíritu Saantu para la'h tu, per sidela na'h guzaa'hahn
zigu'neehzahn Spíritu Saantu para la'h tu.
8 Chin dxi' Spíritu Saantu, zuluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn
guidxyiyuh cuun nin naa duhlda, nee cuun nin naa guelnaba-
han nayaa, nee neezaa cuun xa naa xquelguxchisi Dxiohs.
9 Ya ziga xcweenta duhlda chi guluu'yi Ñi'h ayi riachiisto'
ra' ba na'h;
10 ya ziga xcweenta guelnabahan nayaa guluu'yi Ñi'h ayi xi
xtu'ldahn ni'chin nin guzaa'hahn nez nuu Xtaada Dxiohsa'hn
ya ayi gwa'ha tu na'h;

11 ya ziga xcweenta guelguxchisi guluu'yi Spíritu Saantu
la'Xtaa'dahn bwi'hnn guelguxchisi la'h bwiinndxaaba nin
rnabwa' loh guidxyiyuh rii'.
12 Rahbi za Ñi'h:
—Ziahanru dxyi'dxyi ra' nin na'pa guiñi'n loh tu per ayi
gacabwa' tun,
13 per chin dxi' Spíritu Saantu, zuluu'yi Ñi'h la'h tu garaa
ra' nin naa ganaalla dxyi'dxyi guchii, laasii ayi guiñi' Spíritu
Saantu pur xcwenta gahca Ñi'h, sino que ziñi' Ñi'h nin dxihn
Ñi'h nee zusadxihn za Ñi'h la'h tu, tin gacabwa' tu cohsa ra'
nin gue'du gaca.
14 La'h Spíritu Saantu chi guunn lasahca na'h, laasii zica'ha
Ñi'h nin naa xte'nnahn tin guluu'yi Ñi'h cweenta ra' chi la'h
tu.
15 Garaa ra' nin nahpa Xtaa'dahn naa xte'nnahn; pwihsi
ni'chin nin guñi'n loh tu la'h Spíritu Saantu guica'ha nin naa
xte'nnahn tin guluu'yi Ñi'h xa naa cweenta ra' chi la'h tu.
16 Ya za balaqui'hn dxi'h ria'dxi ayi gwa'haru tu na'h, per
mas chi'chi zwa'ha ru tu na'h stuhbi.

Xcweenta guelnalaasa ziahcan guelnasaa

17 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' paaldaa nin
naa ra' xpwiinn Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Xi zee loh dxyi'dxyi ra' rii'? Nnah Jesuhs loh nu'h
zalliaa'yi'hn ria'dxyi ayiru chyu gwa'ha loh Ñi'h, ya mahs
chi'chi zachidia'ha ra' nu'h loh Ñi'h stuhbi, ¿xi naa chi'h guzee
Ñi'h nez nuu Daada Dxiohs?,
18 ya ¿xi zee loh dxyi'dxyi nin naa zalliaa'yi'hn ria'dxyi? Ayi
chyu rahcabwa' nin rñi' Jesuhs loh dxyi'dxyi ra' chi.
19 Ya guhcabwa' Jesuhs ñinaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h,
ni'chin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Na'h rñi'n loh tu zalliaa'yi'hn ria'dxyi ayiru gwa'ha tu
loon, ya mahs chi'chiyi zwa'ha tu loon stuhbi; ¿ta dee' ra' nin
canaabadxyi'dxyi loh lasaa' tu?
20 Na'pahn siguhra la'h tu zu'n tu, nee ziuu' nalaasa sto'
tu gaduhbi nin cwih yahxi ra' bwiinn guidxyiyuh, ya nicala
chuu nalaasa sto' tu, ya xquelnalaasa tu chi ziahcan guel-
nasaa.
21 Laasii tuhbi gunna'h chin raalaa llii'n ba riuu' ba guel-
nazihdzi, laasii biga'ha xohra ba; per chin ria'loh raalaa llii'n
ba, ria'ldasto' ba guelnayaan chi pur xcweenta nin riahxi ba
rwa'ha ba loh llii'n ba nin guulaa loh guidxyiyuh.
22 Zi'chilla la'h tu nnah nuu guelnalaasa sto' tu, per
zabia'garii dxie'ldaguia'hahn cuun tu ya chi'chi ziahxi tu chin
gwa'ha tu na'h ya guelriahxi chi ayi chuu nin tuhbi chyu
guzia'tii'hin loh tu,

23 ya laˈn dxyih raˈ chi ayiru xi guinaabadxyiˈdxyi tu loon.
Rñiˈn loh tu laˈh Daada Dxiohs guniˈhi garaa raˈ cohsa raˈ nin
guinaaba tu pur laan,
24 yannah nagahdxi xi guinaaba tu pur laan; guinaaba tu
nee zicaˈha tu, tin ziˈchi dxiahxi tu.

Jesucristu naa nin laˈbwiˈhnn gahn loh guidxyiyuh riiˈ

25 Rahbi za Jesuhs:

—Laˈnguñiˈ dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh tu ziga dxyiˈdxyi ralaˈn, per
zadzihn dxih nin ayiru guiñiˈn loh dxyiˈdxyi ralaˈn raˈ, sino
que guiñiˈn loh tu nayaa-nayaa xcweenta Xtaaˈdahn.
26 Laˈn dxyih raˈ chi zinaaba tu pur laan, nee ayi rñiˈn loh tu
naˈh guiñiˈn loh Xtaaˈdahn pur xcweenta tu,
27 laasii laˈhgahca Daada Dxiohs rucaˈh stoˈ Ñiˈh laˈh tu
laasii rucaˈh stoˈ za tu naˈh, nee laasii za gwachiistoˈ tu naˈh
zeˈldahn pur xcweenta Dxiohs.
28 Zeˈldahn nez loh Dxiohs tin guluˈnehza Ñiˈh naˈh loh
guidxyiyuh riiˈ yannah laˈn gabiiˈhi loh guidxyiyuh riiˈ tin
gabiaˈgariin nez nuu Xtaaˈdahn.
29 Ya chiˈchi rahbi raˈ xpwiinn Ñiˈh loh Ñiˈh:

—Nnahsihn cañiˈ luˈh nayaa-nayaa nin tuhbi dxyiˈdxyi
ralaˈn ayi cañiˈ luˈh,
30 yannah ridiaˈha loh nu naann luˈh garaa raˈ cohsa nee
nin ayi xchiˈhnru chyu guinaabadxyiˈdxyi xica loh Yuˈbiluˈh,
ya pur deeˈ raˈ riachiistoˈ nu zeˈ luˈh pur xcweenta Dxiohs.
31 Chiˈchi rahbi Jesuhs:

—¿Ta nnayi riachiistoˈ tu?
32 Pwihsi laˈh hohra bigaˈha nee nnah gahcan chin cada
tuhbigah tu ganaˈzu nezii-neziˈchi ya zusaaˈn tu tuhbidxiˈh
naˈh, per ayi dxiaˈhanahn tuhsi laasii laˈh Xtaaˈdahn zuunee
naˈh.
33 Laˈn guñiˈ dee raˈ loh tu tin cwidxyii stoˈ tu pur nuunee
tu naˈh tuhsi. Loh guidxyiyuh nahpa zizahcazii tu, per
guldxiahxi laasii naˈh laˈn bwiˈhnn gahn loh guidxyiyuh riiˈ.

17

Jesuhs gudihdxyi-gunaaba loh Dxiohs xcweenta raˈ xpwiinn Ñiˈh

1 Ya chin guyaˈloh guñiˈ Ñiˈh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ, chiˈchi bwaˈha
Jesuhs nez dxibaaˈ ya rahbi Ñiˈh:

—Paah, laˈh hohra bigaˈha: bwiˈhnn lasahca laˈh Lliiˈn luˈh
tin ziˈchiza laˈh Lliiˈn luˈh guunn lasahca lah Yuˈbiluˈh,

2 pwihsi yi'h badi'hi lu'h guelrnabwa' la'h Llii'n lu'h loh ra'
garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, tin gudi'hi Llii'n lu'h guelnaba-
han nin ayi ñichilohtii' la'h ra' bwiinn ra' nin badi'hi lu'h la'h
bi.
3 Dee si ra' nahpa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'; bwiinn
ra' nin nu'nbwa' Yu'bilu'h, nin naa tuhbi dxi'h Yu'bi Dxiohs,
nee cun neezaa na'h, Jesucristu, nin gulu'nehza lu'h loh
guidxyiyuh.

4 'Na'h la'n bwi'hnn lasahca lah lu'h loh guidxyiyuh rii',
pwihsi la'n batu'lla dzi'n nin guñi' lu'h gu'nnahn.
5 Pwihsi nnah, Paah, bwi'hnn lasahca laan nez hasta nuu
lu'h cun guel lasahca nee neezaa cun lla'ñih nin na'pahn
desde chin nagahdxi cwihxchih guidxyiyuh.

6 'Bwiinn ra' nin gulii lu'h loh guidxyiyuh tin guni'hi ra'
lu'h ba na'h; la'n rwa'ha chyu naa lu'h, nee naa za ra'
ba xteenn Yu'bilu'h, ya yi'h bani'hi ra' lu'h ba na'h, nee
cagazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Yu'bilu'h,
7 yannah naann ra' ba garaa nin bani'hi lu'h na'h, ze' ra'n
pur xcweenta Yu'bilu'h;
8 pwihsi balu'yi'hn dxyi'dxyi ra' nin bani'hi lu'h guiñi'n loh
ra' ba, ya la'h ra' ba riachiisto' ra' ban, nee neezaa cagadi'hi
ra' ba cweenta na'h ze'ldahn loh guidxyiyuh pur xcweenta
Yu'bilu'h, nee riachii za sto' ra' ba Yu'bilu'h gulu'nehza lu'h
na'h.
9 'Na'h rna'ba'hn xcweenta ra' ba loh Yu'bilu'h; ayi
rna'ba'hn xcweenta ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn
guidxyiyuh, sino que pur xcweenta ra' bwiinn ra' nin bani'hi
lu'h na'h, laasii naa ra' ba xpwiinn Yu'bilu'h.
10 Garaa tii' ra' nin naa xte'nnahn naa xteenn Yu'bilu'h, ya
nin naa xteenn lu'h naa za ra' xte'nnahn; ya guhca lasahca
laan pur xcweenta ra' ba.

11 'Na'h ayiru gacata'hn loh guidxyiyuh rii', per la'h ra'
ba zia'han ra' ba loh guidxyiyuh rii', ya gaduhbi nin na'h
dxie'ldahn nez nuu Yu'bilu'h, Xtaa'dahn nin naa saantu roo',
gacanee lu'h la'h ra' ba cun guelrnabwa' nin nahpa lu'h ziga
naa lah Yu'bilu'h, ziga lah nin bani'hi lu'h na'h, tin cwih ra'
ba tuhsi juunta ziga dxuu nu'h cun Yu'bilu'h.
12 Nnah gaduhbi nin guyuu'nee ra'n ba loh guidxyiyuh rii'
balaloh ra'n ba cun guelrnabwa' nin naa lah Yu'bilu'h, ziga
naa lah nin bani'hi lu'h na'h, ya nin tuhbi ra' ba ayi ñiñichiloh
sino que nin guñichiloh gahca, tin zi'chi guzohba dxyi'dxyi
baria'caa ziga rñi' loh Xchihtsi lu'h.

13 'Nnah dxie'ldahn nez nuu lu'h, rñi'n dxyi'dxyi ra' rii'
nnah gaduhbi nin nuu'huhn loh guidxyiyuh rii', tin zi'chi
chuu nasaa sto' ra' ba ziga nuu nasaa sto'n.

14 Na'h balu'yi'hn xchi'dxyi Yu'bilu'h, per la'h ra' bwiinn
guidxyiyuh ra' rdxyi'chinee ra' ba la'h ra' nin naa ra' xpwiinn
lu'h laasii ayi naa ra' ba bwiinn guidxyiyuh, ziga na'h za ayi
naan bwiinn guidxyiyuh.
15 Ayi rna'ba'hn loh yu'bilu'h gabwe'he lu'h ba loh
guidxyiyuh, sino que gulaloh ra' lu'h la'h ra' ba loh
bwiinndxaaba.
16 Ziga na'h ayiza naan bwiinn guidxyiyuh, zi'chiza la'h ra'
ba ayiza naa ra' ba bwiinn guidxyiyuh.
17 Bazuhnayaa la'h ra' ba cun xchi'dxyi lu'h, laasii xchi'dxyi
lu'h guchii pa'hcan.
18 Ziga gulu'nehza lu'h na'h loh ra' nin naa ra' bwiinn
guidxyiyuh, zi'chi za na'h zigu'neeza ra'n ba tin chee ra' ba
loh gaduhbi guidxyiyuh.
19 Ya pur xcweenta ra' ba rudi'hihn na'hgahca, tin zi'chi za
nee ra' ba gaca nayaa ra' ba pur ziga naa xcweenta dxyi'dxyi
nin guchii.
20 Ayi rna'ba'hn loh Yu'bilu'h pur cweenta si ra' rii', sino
que nee nin gue'du chechiisto' ra' ñi'h na'h chin dxihn ra' ba
xchi'dxyi'hn nin guti'chi ra' ba.
21 Rdxi'hna'hn loh Yu'bilu'h garaa ra' ba cwih ra' ba tuhsi
juunta, nee gaca ra' ba tuhsi cun la'h ra' nu'h, Xtaa'dahn
ziga nuunee lu'h na'h, zi'chiza nuuneen yi'h, pwihsi nahpa
cwih ra' ba tuhsi juunta, tin zi'chi chechiisto' ra' bwiinn
guidxyiyuh Yu'bilu'h gulu'nehza lu'h na'h loh guidxyiyuh.
22 Na'h badi'hihn la'h ra' ba guelrnabwa' gahca nin bani'hi
lu'h na'h, tin zi'chi gaca lasto' ra' ba tuhsii lasto' ñi'h ziga naa
nu'h tuhsi;
23 na'h cun la'h ra' ba ya yi'h cun na'h, tin zi'chi gaca ra'
ba tuhsi, ya zi'chi zahcabwa' ra' bwiinn guidxyiyuh Yu'bilu'h
gulu'nehza lu'h na'h loh guidxyiyuh, nee ruca'ha za sto' lu'h
na'h.

24 ’Paah, yi'h bani'hi lu'h la'h ra' ba na'h, nee rna'ba'hn loh
Yu'bilu'h nee ra' ba chuunee ra' ba na'h nez chuu'huhn, tin
gwa'ha ra' ba guel lasahca xte'nnahn nin bani'hi lu'h na'h,
laasii ruca'h sto' lu'h na'h galoh nin nagahdxi cwihxchyih
guidxyiyuh.
25 Xtaa'dahn nin ruhnn ganaalla dzi'n za'ca, bwiinn ra'
nin naa bwiinn guidxyiyuh ayi nu'nbwa' ra' ba Yu'bilu'h,
per na'h nu'nbwa'n yi'h nee bwiinn ra' rii' ya la'h ra' ba
guhcabwa' Yi'h gulu'nehza lu'h na'h
26 ya na'h la'n guñi' loh ra' ba nee ziahzahruti'h guiñi'n chyu
naa Yu'bilu'h tin zi'chi gapacha'yi ra' ba na'h la'n lasto' ra' ba
tin gantsii'hi lasaa' ra' ba ziga nadzii'hi lu'h na'h.

18

Guna'zu ra' ba la'h Jesuhs
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

1 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi
biria'hnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin zenee Ñi'h la'h
ra' ba stuhbi lahdu gui'w xteenn Cedrohn. Ri'chi nuu tuhbi
huerta nez guyuu'tiinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h.
2 Neezaa Judas nin dxiu'n ntriehgu la'h Jesuhs, nu'nbwa'
nez nuu huerta chi, laasii ri'chi naannloh ba radzihnnee
Jesuhs xpwiinn Ñi'h.
3 Ni'chin lwehgusi ri'chi badzihnnee Judas nuhn suldahdu
Romanu cun paaldaa ra' guixa'ga xteenn guido'roo', ya bwi-
inn ra' rii' gwah ra' ba ri'chi pur xquelrnabwa' ra' bixohza ra'
nin rnabwa' la'h ra' garaa bixohza nee cun xquelrnabwa' za
ra' bwiinn fariseu ra'. Nu'a ra' ba spahda nee cun lahnsa, nee
nu'a za ra' ba lámpara ra' cun atorcha ra' nin ruhnn bia'ñih.
4 Ya la'h Jesuhs la'h Ñi'h guhcabwa'la garaa ra' nin gaca,
chi'chi gunabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn ziahan ra' chi,
rahbi Ñi'h:
—¿Chyu radxi'hyi tu?
5 Chi'chi rahbi bwiinn ra' chi:
—La'h Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret.
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Na'han.
Ya neezaa Judas nin cayuhnn ntriehgu la'h Jesuhs dxa'ga
loh ra' bwiinn ra' chi,
6 ya chin guñi' Jesuhs rahbi Ñi'h: "Na'han", dxyihgah
biehtagueeta ra' ba hasta loh yuh biaaba ra' ba.
7 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba stuhbi:
—¿Chyu radxi'hyi tu?
Chi'chi rahbi ra' ba stuhbi:
—La'h Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret.
8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'n guñi' la loh tu na'han. Sidela na'h radxi'hyi tu,
gulgasaa'n guziaa ra' spaaldaa ra' bwiinn ra' rii'.
9 Dee ra' guhca tin guzohba dxyi'dxyi nin guñi' Jesuhs chin
rahbi Ñi'h: "Paah, bwiinn ra' nin bani'hi lu'h na'h ayi ñichiloh
nin tuhbi ra' ba."
10 Ya chi'chi la'h Simohn Pehdru nu'a tuhbi spahda, chi'chi
gule'he ba spahda chi chi'chi bachyuu'ga ba tuhbi lahdu dxi-
ahga derehchu tuhbi bwiinn nin laa Malco, nin naa xmooza
tuhbi bixohza nin naa bixohzaroo' la'n dxyih ra' chi,
11 chi'chi rahbi Jesuhs loh Pehdru:

—Guca'ha spahda ca bagu'cha'yin; sidela la'h Xpaa'n ya naa xigaaba ba ti'dxi'hn trabahjw rii' nicala ti'dxi'hñin, ¿taayi nahpadxi'h na'h tiidxi'hñin?

Jesuhs loh Anahs
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22-54)

12 Suldahdu ra' cun nin naa comandante loh ra' ba cun guixa'ga ra' xteenn xquido' roo' bwiinn Israel, guna'zu ra' la'h Jesuhs bachi'bidu'h ra' ba la'h Ñi'h,
13 chi'chi gwanee ra' ba la'h Ñi'h mwergaloh rwaa' yihdzi Anahs, laasii la'h Anahs chi naa xtaswehgra Caifahs
14 la'hgahca ba nin rahbi loh ra' bwiinn Israel naa bwen para la'h ra' ba gachi tuhbisi ndxi'hw xlawaa'ha gaduhbi guihdxyi bwiinn.

Pehdru guñi' ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Jesuhs
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 La'h Simohn Pehdru cun stuhbi xpwiinn Ñi'h zee na'hla ra' ba la'h Jesuhs chin zenee ra' bwiinn chi la'h Ñi'h yi'bidu'h Ñi'h, ya la'h stuhbi xpwiinn Ñi'h chi naa ba tuhbi bwiinn nin nu'nbwa' bixohza roo', ni'chin nin guyuu'tii ba rwaa' lee' nez hasta guyuu'tiinee ra' ba la'h Jesuhs,
16 ya la'h Simohn Pehdru bia'han ba dihtsi jwehra rwaa' lee' chi, per guñi' stuhbi bwiinn chi nin zenee la'h Pehdru loh nin rahpa rwaa' lee' tin guyuu'tii Pehdru,
17 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi tuhbi mooza gunna'h nin rahpa rwaa' lee' chi loh Pehdru rahbi ba:
—¿Taayi nee dxi'h lu'h naa lu'h tuhbi ra' xpwiinn ndxi'hw ca?
Chi'chi rahbi Pehdru:
—Ayi nee dxi'hn.
18 Ya ziga cayahca nahlda, ni'chin nin la'h ra' mooza ra' nin ruhnn dzi'n ri'chi cun guixa'ga ra' xteenn guido', gulahchi ra' ba dxih ri'chi, ya gwabiigagah Pehdru cagabihdxyinee ba la'h ra' bwiinn ra' chi.

Bixohza nin naa bixohza roo' loh ra' bixohza gunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs chyu naa Ñi'h
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Ya chi'chi guzohbaloh gunaabadxyi'dxyi nin naa bixohza roo' loh Jesuhs xcweenta xpwiinn Ñi'h cun nee ziga dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Ñi'h,
20 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Na'h guñi'n nez delaanta loh garaatii' ra' bwiinn nee guillii-guillii balu'yi'hn la'n guido' bi'ti'hn ra' nin naa ziga capihyi'hn ra' nee cun la'n guido'roo' nez hasta radiaa'ha ra'

garaa ra' bwiinn Israel ra'; pwihsi nin tuhbi dxyi'dxyi ayi
balu'yi'hñin rala'n.
21 ¿Xixnaa rnaabadxyi'dxyi tu loon? Gulguinaabadxyi'dxyi
loh ra' bwiinn nin bihn ra' dxyi'dxyi ra' nin balu'yi'hn, ya la'h
ra' ba guiñi' ra' ba dxyi'dxyi ra' nin balu'yi'hn laasii la'h ra' ba
bihn ra' ban.
22 Ya chin guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gudahpa
tuhbi guixa'ga xteenn guido' loh Jesuhs rahbi ba:
—¿Ta zi'ca rusia'garii lu'h dxyi'dxyi loh bixohza nin rn-
abwa'?
23 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Sidela na'h guñi'n xiilla tuhbi dxyi'dxyi nin ayi naa xne-
hza, guñi' cuun nin naa dxyi'dxyi nin ayi naa xnehza chi; per
sidela la'h dxyi'dxyi nin guñi'n naan xnehzan, ¿xixnaa chi'h
rgahpa lu'h loon?
24 Ya chi'chi guxe'hla Anahs la'h Ñi'h yi'bidu'h Ñi'h loh
Caifahs, nin naa bixohza roo' loh ra' bixohza.

Pehdru guñi' stuhbi ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Jesuhs
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

25 Ya zuu gahca Pehdru ri'chi zuu gabihdxyi ba, ya chi'chi
gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Pehdru rahbi ra' ba:
—¿Taayi nee dxi'h lu'h naa lu'h tuhbi ra' xpwiinn ndxi'hw
ca?
Chi'chi rahbi Pehdru:
—Ayi nee dxi'hn.
26 Lwehgu gunaabadxyi'dxyi tuhbi gahca xmooza bixohza
nin rnabwa' loh nin naa lasaa' ñi'h la'h Malcu nin bachyuu'ga
Pehdru dxiahga ñi'h, rahbi ba:
—¿Taagah nee dxi'h yi'h nin bwa'hahn la'n huerta cun la'h
ndxi'hw ca?
27 Chi'chi rahbi la'ga'h Pehdru:
—¡Ayi nee dxi'h na'h!
Ya hohrachi gahca baca'hyahnn dxiidxinguhla.

Jesuhs badzihn loh xquelguxchiisi Pilahtu
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

28 Pwihsi gwanee ra' ba la'h Jesuhs yihdzi Caifahs nez naa
xpalaciu gobernador, ya hohra chi la'h ze'garah gue'la, ya
ayi guyuu'tii bwiinn Israel ra' chi la'n palahsiu tin ayi ñuu'
xtuhlda ra' ba xcweenta ziga ruluu'yi xlehyi ra' ba loh lañih,
sinola'n ayi ñahca ñahw ra' ba xchih paascu.
29 Pwihsi ni'chin biria'h Pilahtu guñi' ba loh ra' ba, rahbi ba:
—¿Xi guelchiah rbahchi tu xcweenta bwiinn rii'?
30 Chi'chi rahbi ra' ba:
—Sidela la'h ba ayi ñahca ba tuhbi bwiinn duhlda ayi chyu
ñie'nee ba loh lu'h.
31 Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:

—Gulchenee ba la'hgahca tu gulgui'hnn guelguxchisi xcweenta ba ziga naa xlehyi tu.

Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:

—Per la'hnu ziga naa nu bwiinn Israel ayi rusaa'n xlehyi tu gachidxiinn nu nin tuhbi bwiinn.

32 Squii' guzohba dxyi'dxyi nin guñi' Jesuhs ziga gachi Ñi'h.

33 Chi'chi biu'garii Pilahtu la'n palahsiu stuhbi chi'chi gudihdxyi ba la'h Jesuhs rahbi ba loh Ñi'h:

—¿Ta yi'h naa lu'h xrrehyi ra' bwiinn Israel?

34 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—¿Ta ni'ca rnaabadxyi'dxyi lu'h pur xcweenta gahca lu'h, o gu guyuu' chyuulla gunahan loh lu'h?

35 Chi'chi rahbi Pilahtu loh Ñi'h:

—¿Ta nee chi'h na'h naan bwiinn Israel? Bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn lahdxyi lu'h cun bixohza nin rnabwa' ra' loh snuhn bixohza biu'n ntriehgu yi'h loon. ¿Xi bwi'hnn lu'h?

36 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:

—Ayi naa xquelrnabwa'n loh guidxyiyuh rii'; sidela ñahcan, chi'chi garaa ra' xpwi'nnahn ñidxildxi pur na'h tin ayi ñina'zu ra' bwiinn Israel ra' na'h, per xquelrnabwa'n ayi naan loh guidxyiyuh rii'.

37 Ya chi'chi rahbi Pilahtu:

—¿Ta yi'h chi'h naa lu'h rrehyi?

Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Na'h naan rrehyi ziga guñi' lu'h; na'h guulahn nee ze'ldahn loh guihdxyiyuh tin guiñi'n dxyi'dxyi nin guchii. Garaa ra' bwiinn nin rzo'badxiahga xcweenta nin guchii, rzo'badxiahga ra' ba nin rñi'n.

38 Chi'chi rahbi Pilahtu:

—¿Cuun xchi'h za nin naa dxyi'dxyi guchii?

Gunabwa' ra' ba tin gachi Jesuhs

Ya chin guya'loh gunaabadxyi'dxyi Pilahtu dxyi'dxyi ra' rii', biria'h ba stuhbi tin guñi' ba loh ra' bwiinn Israel stuhbi rahbi ba:

—Na'h ayi rdxeela'hn nin tuhbi xtuhlda bwiinn rii',

39 per la'h tu nahpa tu costumbre rnaaba tu rla'h tuhbi bwiinn nin ñie'w chin rahca dxyih lañih pascu. ¿Xi nna tu? ¿Zulda'hn la'h xrrehyi ra' bwiinn Israel?

40 Ya chi'chi guñi' garaatii' ra' ba:

—¡Ayi guta'h lu'h ni'ca! ¡Mas cha'yi bata'h la'h Barrabahs!

Ya Barrabahs rii' guhca ba tuhbi guba'n.

19

1 Ya chi'chi guca'ha Pilahtu la'h Jesuhs tin gwanee ra' xpwiinn ba la'h Ñi'h tin baca'yahga ra' ba la'h Ñi'h,

2 ya la'h ra' suldahdu ra' chi bwi'hnncha'yi ra' ba tuhbi
curohn guihchii, guluu' ra' ban yihca Jesuhs cun bagahcu za
ra' ba la'h Ñi'h tuhbi cahpa naxñaa nagaasa nin rahcu tuhbi
rrehyi,
3 ya chi'chi gwabiiga ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¡Gubahan par tu'pazi Rehyi ra' bwiinn Israel!
Chi'chi ria'zi ra' ba loh Jesuhs.
4 Ya chi'chi biria'h la'ga'h Pilahtu stuhbi, chi'chi rahbi ba:
—Gulguia'ha, la'n cabwe'he bwiinn rii' nezloh tu tin
gacabwa' tu ayi rdxeela'hn nin tuhbi xtuhlda bwiinn rii'.
5 Ya chi'chi gule'he ba la'h Jesuhs, nuu curohn guihchii chi
yihca Ñi'h cun nahcu za Ñi'h cahpa naxñaa nagaasa, ya rahbi
Pilahtu:
—¡Gulguia'ha! ¡La'h bwiinn chi ni'ca!
6 Ya chin bwa'ha ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza
cun guixa'ga ra' xteenn guido' la'h Jesuhs zi'chi, mahziru
gudihdxyidxiahyo'ba ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Baca'h ba loh cruhzi! ¡Baca'h ba loh cruhzi!
Chi'chi rahbi Pilahtu:
—Pwihsi gulchenee ba la'htu, ya la'gahca tu gulgaca'h ba
loh cruhzi, laasii na'h ayi rdxeela'hn nin tuhbi xtuhlda bwi-
inn ca.
7 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi loh Pilahtu:
—La'hnu nidxiaapa nu tuhbi lehyi, ya ziga xlehyi nu nahpa
gachi ba, laasii cagatii'dxi ba la'h ba ziga Llii'n Dxiohs.
8 Ya chin bihn Pilahtu dxyi'dxyi nin guñi' ra' ba, mahziru
bidxyihbi ba,
9 ya chi'chi guyuu'tii ba stuhbi la'n palahsiu chi'chi gu-
naabadxyi'dxyi ba loh Jesuhs stuhbi rahbi ba:
—¿Chyu bwiinn lu'h?
Ya la'h Jesuhs ayi guñi'tii' Ñi'h loh ba,
10 chi'chi rahbi Pilahtu loh Jesuhs:
—¿Taayi guiñi' lu'h loon? ¿Taayi gaann lu'h na'pahn guelrn-
abwa' tin guca'hn yi'h loh cruhzi nee na'pazahn guelrnabwa'
tin guta'hzahn yi'h?
11 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh Pilahtu:
—Ayi ñahpa lu'h nin tuhbi guelrnabwa' para na'h sidela
Dxiohs ayi ñuni'hi guelrnabwa' yi'h; pwihsi ni'chin nnah,
bwiinn ra' nin biu'ntriehgu na'h loh lu'h bwiinn chi nahpa
ziroo'ru duhlda que ziga yi'h.
12 Ya desde hohra chi gahca, gudxi'hyi Pilahtu xa ñuta'h
ba la'h Jesuhs, per la'h ra' bwiinn Israel ra' chi mahziru
jweersiroo' gudihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Sidela yi'h guta'h lu'h la'h ndxi'hw ca, ayi naa lu'h xami-
hgu emperador, laasii cuunchi'zi bwiinn nin xclaa'dzi tiidxi
ziga rrehyi, naa bwiinn chi nin rdxindxinee la'h emperador!

13 Ya chin bihn Pilahtu dxyi'dxyi ra' rii', biria'hnee ba la'h
Jesuhs tin guzohba ba loh yagaxiiyi hasta ruhn ba guelgux-
chisi, hasta laa cun dxyi'dxyi griehgu hasta na' dxiah za'ca
(nin zee loh dxyi'dxyi hebreu Gabata).
14 Dxyih chi naa dxyih bispra lañih paascu, ya zigachi'h
laa'yidxyih bi' Pilahtu loh ra' bwiinn Israel ra' chi, rahbi ba:
—¡Gulguia'ha, la'h xrrehyi tu ni'ca!
15 Chi'chi rahbi ra' ba jweersiroo':
—¡Gachi ba! ¡Gachi ba! ¡Baca'h ba loh cruhzi!
Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—¿Ta na'h guca'hn la'h xrrehyi tu loh cruhzi?
Ya chi'chi rahbi ra' bixohza ra' nin rnabwa' ra' la'h ra'
bixohza loh Pilahtu:
—¡La'hnu ayiru chyu nahpa rrehyi, sola tuhbidxi'h la'h
emperador!
16 Ya chi'chi biu'n Pilahtu ntriehgu la'h Jesuhs tin guca'h ra'
ba la'h Ñi'h loh cruhzi, ya chi'chi zenee ra' ba la'h Ñi'h.

Jesuhs gucah loh cruhzi
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

17 Ya tin basagu'a ra' ba la'h Jesuhs xcruhzi Ñi'h, ya zenee
ra' ba la'h Ñi'h nez hasta laa yihca bwiinnguuchi (ya cun
dxyi'dxyi hebreu lahan Gólgota),
18 ya ri'chi baca'h ra' ba la'h Jesuhs loh cruhzi, neezaa
baca'h ra' ba schiohpa bwiinn cwe' Jesuhs cada lahdu cwe'
Ñi'h tuhbigah ra' ba.
19 Ya yihca xcruhzi Ñi'h gunabwa' Pilahtu gucah dxyi'dxyi
ra' nin rñi' squii': "Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret, Xrrehyi
ra' bwiinn Israel."
20 Ziahan ra' bwiinn Israel bi'lda ra' ba dxyi'dxyi ra'
chi, laasii nez hasta baca'h ra' ba la'h Jesuhs loh cruhzi,
gaxuhgahan para loh guihdxyi Jerusalehn, ya dxyi'dxyi ra'
chi caa'han cun dxyi'dxyi hebreu, cun dxyi'dxyi latin, cun
neezaa dxyi'dxyi griehgu.
21 Ya pur ni'chin rahbi ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra'
bixohza loh Pilahtu:
—Ayi guca'h lu'h: "Xrrehyi ra' bwiinn Israel", sino que
baca'h: "Nin guñi' ñahca Rehyi ra' bwiinn Israel."
22 Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—Nin baca'hn, bacahan zi'ca.
23 Ya chin guya'loh baca'h ra' suldahdu la'h Jesuhs loh
cruhzi, chi'chi guca'ha ra' ba xahba Jesuhs bwi'hnn ra' ban
tahpa taa'ha tin biga'zin guca'ha ra' ban; neezaa xahba Ñi'h
nin laa tunica guca'ha ra' ba, ya lahdxi chi tuhsi taa'ha naa
lahdxi chi zigazi tuhbi buuxa ya dxi'ban nez la'n gueeta cun
para nez guiya' tuhbi dxi'h taa'ha naa lahdxi chi.

24 Ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' suldahdu ra' chi:
—Ayi chyu chi'llu lahdxi ca, mas cha'yi guidzihta nu'h pur lahdxi ca guidia'ha ra' nu'h chyu naan xsweerta ñi'h.
Pwihsi zi'chi guzohba dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs hasta rahbi:
Biga'zi xaabahn guca'ha ra' ba, ya basaa' ra' ba sweerta cun xtunicahn.
Dee' bwi'hnn ra' suldahdu.
25 Ya nez caa Jesuhs loh cruhzi zuu xmaah Ñi'h cun bwehldaa xmaah Ñi'h zuu ri'chi, cun María che'hla Cleofahs, cun María Magdalena.
26 Ya chin bwa'ha Jesuhs loh xmaah Ñi'h, nee bwa'ha za Ñi'h gahxu cwe' xmaah Ñi'h zuu xpwiinn Ñi'h nin mahzi nadzii'hi Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh xmaah Ñi'h:
—Gunna'h, la'h llii'n lu'h ni'ca,
27 ya chi'chi rahbi Ñi'h loh xpwiinn Ñi'h chi:
—La'h xmaah lu'h ni'ca.
Ya desde hohra chi baca'ha xpwiinn Ñi'h chi la'h xmaah Jesuhs zigazi xmaah ba tin baganee ba la'h María rwaa' yihdzi ba.

Chin guhchi Jesuhs
(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

28 Ya chin guya'loh garaa ra' dee', ya naann Jesuhs la'hgahn guhca garaa ra' cohsa ra' nin nahpa gaca, tin guzohba ra' xchi'dxyi Dxiohs nin caa pur xcweenta Ñi'h, ni'chin rahbi Jesuhs:
—Rdxaagahn ñihsa.
29 Ya ri'chi zuu tuhbi ploorii ñihsa uhva naltaa ya guluu' ra' ba ziga tuhbi taa'ha lahdxi loh ñihsa uhva naltaa chi baca'h ra' ban rwaa' Jesuhs cun tuhbi lli'dzi yahga nin laa hisopo,
30 ya chin gwaa' Jesuhs ñihsa uhva naltaa chi, chi'chi rahbi Ñi'h:
—La'n guluhlla.
Ya lwehgu basiaaba loh Ñi'h nezloh yuh ya bati'dxi Ñi'h xaalma Ñi'h loh naa Xtaada Dxiohs Ñi'h.

Tuhbi suldahdu guxaala cwe' baldi'h tihxi Jesuhs cun tuhbi yahga lahnsa

31 Dxyih chi naa bispra xteenn lañih paascu, ya la'h ra' bwiinn Israel ra' ayi gunah ra' ba ñia'han bwe'ltihxi Jesuhs cun bwe'ltihxi schiohpa ra' bwiinn chi loh cruhzi dxyih lañih pa' chi, laasii dxyih chi naa dxyih lañihroo' nin rahpadaa ra' bwiinn Israel ra'. Pwihsi ni'chin gunaaba ra' ba loh Pilahtu guinabwa' ba cheechi'chii ra' ba ñaa' ra' bwiinn ra' nin caa loh cruhzi cun ñaa' za Jesuhs tin guenagah gachi ra' ba tin dxiehta bwe'ltihxi ra' ba loh cruhzi dxyih chi gahca.

32 Ya chi'chi gwah ra' suldahdu ri'chi ya gudxyi'chii ra' ba
ñaa' mwer tuhbi bwiinn nin caa loh cruhzi cwe' Jesuhs, zi'chi
za stuhbi ba nin caa cwe' Ñi'h stuhbi lahdu,
33 per ya chin gwabiiga ra' ba hasta caa Jesuhs loh cruhzi,
bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs guhchi la. Pwihsi pur ni'chin ayi
gudxyi'chii ra' ba ñaa' Ñi'h,
34 ya chi'chi guca'ha tuhbi suldahdu chi tuhbi lahnsa gux-
aala ba loh baldi'h tihxi Jesuhs, ya loh billaala tihxi Ñi'h
biria'h rihn cun ñihsan.
35 Bwiinn nin ruu'yidxyi'dxyi cweenta rii' bwa'haloh ba
garaa ra' cohsa ra' rii', nee rñi' ba dxyi'dxyi nin guchii.
La'hba naann ba guchii naa xchi'dxyi ba, tin zi'chi za la'htu
chechiisto' tu,
36 laasii cohsa ra' rii' guhcan tin guzohba dxyi'dxyi nin caa
loh Xchihtsi Dxiohs nin rñi' squii': "Ayi chi'chii ra' ba nin
tuhbi dzihta."
37 Ya stuhbi lahta loh Xchihtsi Dxiohs caa squii': "Zwa'ha ra'
ba loh nin gudzihbi ra' ba lahnsa tihxi ñi'h."

Chin biga'tsi Jesuhs
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

38 Ya chin guya'loh guhca garaa ra' dee', chi'chi gwah
Joseh nin naa tuhbi bwiinn guihdxyi Arimatea loh Pilahtu tin
baganaaba ba loh Pilahtu tin gutehta ba bwe'ltihxi Jesuhs loh
cruhzi, ya Joseh rii' naa za tuhbi xpwiinn Jesuhs, ya nicala
rdxyihbi ba la'h ra' bwiinn Israel per cun ayi basaa'n ba ñuu'
guelnadxyi'bi lasto' ba tin gunaaba ba loh Pilahtu batehta ba
bwe'ltihxi Jesuhs loh cruhzi. Ya chin guzi'guehlda Pilahtu
lwehgu batehta ba bwe'ltihxi Ñi'h loh cruhzi.
39 Cun neezaa la'h Nicodemu nin gwahguii'yidxyi'dxyinee
la'h Jesuhs tuhbi gue'la gwahnee Nicodemu ziga chywa'h
kihlu perfume nin nuuchi tuhbi clahsa cohsa nin laa mirra
cun stuhbi clahsa cohsa nin laa áloe.
40 Pwihsi guca'ha Joseh cun Nicodemu bwe'ltihxi Jesuhs
batehta ra' ba loh cruhzi ya batu'bi ra' ba bwe'ltihxi Ñi'h
lahdxi cun perfume chi, nee segun ziga naa ra' xcostumbre
ra' bwiinn Israel ra' chin ruca'tsi lasaa' ra' ba.
41 Ya nez hasta baca'tsi ra' ba la'h Jesuhs nuu tuhbi huerta,
ya la'n huerta chi guhca tuhbi ba' dxiah nacuubi, nin na-
gahdxi chyu bwiinn guiga'tsitii'.
42 Ri'chi baca'tsi ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs laasii gahxu
ria'han ba' chi, nee laasii za pur la'h xlañih bwiinn Israel
bagadzihntii' la ni'chin basiooba ra' ba.

20

Chin babahn Jesuhs loh guelguhchi
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

1 Ya mwer dxyih xteenn xmahn ra' bwiinn Israel, gwah
María Magdalena rwaa' ba' nez hasta biga'tsi Jesuhs, nee
nateyi'hnruzan gwah ba rwaa' ba'; ya chin badzihn ba ri'chi
bwa'ha ba bido'ba dxiah nin bie'w rwaa' ba' chi,
2 ya chi'chi gubia'garii gallu'hn ba bwaa ba hasta
nuu Simohn Pehdru cun stuhbi xpwiinn Jesuhs nin
guhcanadzii'hi Jesuhs, chi'chi rahbi gunna'h chi:
—¡Pweda bagale'he ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs la'n ba', per ayi
chyu gaann canehza gwanee ra' ba la'h Ñi'h!
3 Ya chi'chi biria'h Pehdru cun stuhbi bwiinn chi nin naa
xpwiinn Jesuhs gwaguia'ha ra' ba rwaa' ba'.
4 Garoopa ra' ba zee ra' ba carrih, per stuhbi ba mahzi
carrih que la'h Pehdru ya galoh ba badzihn ba rwaa' ba' hasta
biga'tsi Jesuhs.
5 Chi'chi bia'chyu ba gudxihxiloh ba la'n ba', ya sola bwa'ha
ba lahdxi ra' nin bidu'bi Jesuhs, per ayi guyuu'tii ba la'n ba'.
6 Ya hasta dihtsiyi ba badzihnga'h Pehdru, ya Simohn Pe-
hdru guyuu'tii la'n ba' chi, chi'chi bwa'haza ba lahdxi nin na'
la'n ba' chi,
7 nee bwa'haza ba tuhbi lahdxi nin biyi'bidu'h yihca Jesuhs
per ayi na'an tuhsi juunta cun veenda ra', sino que guriin
lahta na'an dia'han.
8 Chi'chiyi guyuu'tii neezaa stuhbi xpwiinn Jesuhs la'n ba',
bwa'haza ba nin guhca, nee gwachiisto' ba.
9 Pwihsi nagahdxi gacabwa' ba nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs;
la'h Jesuhs nahpa gabahan Ñi'h loh guelguhchi.
10 Ya chi'chi lwehgu gubia'garii ra' xpwiinn ra' chi para
yihdzi ra' ba.

Baluu'yiloh Jesuhs loh María Magdalena
(Mr. 16.9-11)

11 Ya la'h María bia'han ba rwaa' ba' chi, zohbayu'n ba; ya
loh zohbayu'n ba chi bia'chyu ba bwa'ha ba la'n ba' chi,
12 ya bwa'ha ba chiohpa aanjla nin nahcu lahdxi labweh,
zohba ra' aanjla ra' chi hasta guhta bwe'ltihxi Jesuhs; ya
tuhbi aanjla chi zohba nez hasta guhta yihca Jesuhs, ya stuhbi
aanjla chi zohba nez hasta guhta ñaa' Ñi'h.
13 Ya chi'chi gunaaba dxyi'dxyi ra' aanjla ra' chi loh María,
rahbi ra' ba:
—Gunna'h, ¿xixnaa ru'n lu'h?
Chi'chi rahbi María:
—Ru'na'hn laasii zeenee ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs, yannah
nin ayi rahcabwa'n canehza zeenee ra' ban.

14 Ya gue'du guya'loh guñi' ba dxyi'dxyi ra' rii' chin lu'h
basia'gariiloh ba nehz dihtsi ba, ya hohrchigahca bwa'ha ba
la'h Jesuhs zuu ri'chi, per ayi guhcabwa' ba la'h Jesuhs ni'chi,
15 chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Gunna'h, ¿xixnaa ru'n lu'h? ¿Chyu radxi'hyi lu'h?
Ya la'h gunna'h chi bwi'hnn ba lligaaba naa Jesuhs tuhbi
bwiinn nin rahpa weerta nin nuu ri'chi, ya rahbi ba loh Ñi'h:
—Daada, sidela yi'h canehza gwanee lu'h bwe'ltihxi Jesuhs,
gunah canehz gwanee lu'hn tin chegadxi'hyiñin ri'chi.
16 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¡MarÍa!
Chi'chi basia'gariiloh bi bwa'ha bi ya guñi' bi cun dxyi'dxyi
hebreu, rahbi bi:
—¡Rabuni! (Nin naa gahca ziga guiñi' lu'h "Mwehsu".)
17 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Ayi guina'zu lu'h na'h, laasii nagahdxi guziaa'hahn nez
hasta nuu Xpaa'n, per bwaa tin guhdzi loh ra' bwi'tsihn la'n
gue'du zuziaa'ha nez hasta nuu Xpaa'n nin naa za Xpaah tu;
nee Dxiohs xte'nnahn, cun nin naa za Xchiohs tu.
18 Pwihsi chi'chi bwaa Maríа Magdalena nez hasta nuu ra'
xpwiinn Jesuhs ya rahbi ba loh ra' bwiinn chi bwa'ha ba la'h
Jesuhs, nee guhdzi za ba garaa nin guñi' Jesuhs loh ba.

Jesuhs baluu'yiloh loh ra' xpwiinn Ñi'h
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Ya chin gurih gue'la dxyih chi gahca, mwer dxyih xteenn
xmahn, badiaa'ha ra' xpwiinn Jesuhs la'n tuhbi yuu', ya rwaa'
pweerta ra' chihpa ñe'w ra'n laasii rdxyihbi ra' ba la'h ra'
bwiinn Israel ra'. Chi'chi guyuu'tii Jesuhs hasta rii ra' ba, tin
guzuh Ñi'h galaayi ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi guñi' Ñi'h loh ra'
ba, nee cun bagahpaDxiohs Ñi'h la'h ra' ba squii':
—¡Gulcwahchidxyii sto' tu!
20 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h squii', chi'chi baluu'yi Ñi'h naa
Ñi'h hasta guzohba ra' clahva cun loh bati' tihxi Ñi'h hasta
biga'ha lahnsa, ya la'h ra' xpwiinn Ñi'h biahxi duxa ra' ba
chin bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs.
21 Chi'chi rahbi Jesuhs stuhbi:
—¡Gulcwahchidxyii sto' tu! Ziga gulu'nehza Xtaa'dahn na'h,
zi'chiza rgu'neezahn la'htu.
22 Chi'chi bwi'hnn Ñi'h bwih yihca ra' ba, ya rahbi Ñi'h:
—Gulguica'ha Spíritu Saantu.
23 Bwiinn ra' nin gusia'ldasto' tu xtuhlda ra' ñi'h, zibia'caa
xtuhlda ra' ba; ya bwiinn ra' nin ayi gusia'ldasto' tu xtuhlda
ñi'h, zia'hannee ra' ba xtuhlda ra' ba chi.

Tomahs bwa'ha la'h Jesuhs babahn Ñi'h loh guelguhchi

24 Tomahs, tuhbi bwiinn nin naa gadzi'h bichiohpa xpwi-
inn Jesuhs, nin rñi'h ra' ba "Gemelu", ayi ba loh snuhn ra'
xpwiinn Jesuhs chin bi' Ñi'h loh ra' ba,
25 ya chi'chi rahbi ra' snuhn ra' xpwiinn Jesuhs chi loh
Tomahs:
—La'hnu bidia'ha loh Jesuhs.
Ya chi'chi rahbi Tomahs:
—Sidela na'h ayi cu'tiin bacwiin naa'hahn loh naa Ñi'h
hasta guzohba clahva, cun cu'tii naa'hahn hasta biga'ha Ñi'h
lahnsa, ayi chechiisto'n zi'chizi sola gwa'han chi'chiyi chechii
sto'n.
26 Ya chin guhca xuhnna dxyih, badiaa'ha ra' xpwiinn
Jesuhs stuhbi la'n tuhbi yuu', ya chi'chiyi nee Tomahs dxa'ga
loh ra' ba chi'chi; nee rwaa' yuu' chihpa ñie'wun per la'h
Jesuhs guyuu'tii Ñi'h, guzuh Ñi'h galaayi ra' ba ya bagahpaDx-
iohs Ñi'h la'h ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:
—¡Gulcwahchidxyii sto' tu!
27 Ya lwehgu rahbi Ñi'h loh Tomahs:
—Guluu'tii bacwihn naa lu'h rii, nee bwa'ha gahca za
naa'hahn, nee da'nee naa lu'h rii tin guluu'tii'hin ti'xihn hasta
biga'ha lahnsa. Ayi rahca lu'h ziga nin ayi riachii sto' ñi'h sino
que guhca bwiinn nin riachiisto' ñi'h.
28 Ya chi'chi rahbi Tomahs:
—¡Daada Dxiohs xte'nnahn!
29 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh Tomahs:
—¿Ta riachiisto' lu'h nnah laasii bwa'ha lu'h na'h nnah? Per
dichohsa ra' bwiinn ra' nin riachiisto' ñi'h nicla ayi bwa'ha ra'
ba na'h.

Xcweenta ziahan ru dzi'n roo nin bwi'hnn Jesuhs aayin loh chihbru rii'

30 Ya ziahan ru sehn milagrosa ra' nin bwi'hnn Jesuhs nez
delaanta loh ra' xpwiinn Ñi'h aayin loh chihbru rii',
31 per dee ra' gucah ra'n tin chechiisto' tu la'h Jesuhs naa
Crixtu, Llii'n Dxiohs, ya tin ziga chechiisto' tu la'h Ñi'h gaapa
tu guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

21

Jesuhs baluu'yiloh loh gahdzi ra' xpwiinn Ñi'h

1 Ya chin guya'loh ra' dee', chi'chi baluu'yiloh Jesuhs stuhbi
loh ra' xpwiinn Ñi'h rwaa' laguhn xteenn Tiberias. Squii'
guhcan:
2 Ri'chi rii ra' ba tuhsi juunta; Simohn Pehdru, Tomahs nin
laaza Gemelu, Natanael nin naa tuhbi bwiinn Canah xteenn
guihdxyi Galilea, nee neezaa ra' llii'n Zebedeu cun schiohpa
ra' xpwiinn Jesuhs.

3 Simohn Pehdru guñi' loh ra' ba, rahbi ba:

—La'n chete'he bwehlda.

Chi'chi rahbi snuhn ra' ba:

—Neezaa la'hnu chonee nu yi'h.

Ya zee ra' ba, seguihdu gucah ra' ba la'n tuhbi laancha; per gue'la chi ayi chyu bwehlda gule'he ra' ba.

4 Ya chin ze'ya'ñih loh yuh, chi'chi baluu'yiloh Jesuhs rwaa' laguhn chi, per la'h ra' xpwiinn Ñi'h ayi guhcabwa' ra' ba la'h Ñi'h nin naa Jesuhs.

5 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Llii'nra'n, ¿ta nin tuhbi bwehlda nagahdxi guina'zu tu?

Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:

—Nin tuhbi ma.

6 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulgala'ha xchihxi bwehlda tu lahdu derechu cwe' laancha ca, ya zibwe'he tu ziahan bwehlda.

Ya bwi'hnn ra' ba zi'chi, ya seguihdu hasta nin ayi ruhnn ra' ba gahn gabwe'hecaa ra' ba dxihxi bwehlda tantu ziahan bwehlda bina'zu la'nan.

7 Ya chi'chi rahbi xpwiinn Ñi'h nin mahzi guhca nadzii'hi Jesuhs, rahbi ba loh Pehdru:

—¡La'n biu'nbwa' la'h Daada Jesuhs ni'ca!

Balaaqui'hnsi bihn Simohn Pehdru la'h Jesuhs ni'chi, lwehgu guhta ba xahba ba laasii ayi nahcu ba xahba ba hohra chi, ya bala'ha ba la'hgahca ba loh ñihsa tin dxiooba baria'caa ba rwaa' ñihsa hasta zuu Jesuhs,

8 gaduhbi zie'ganee spaaldaa ra' xpwiinn Ñi'h laancha rwaa' ñihsa cun dxihxi bwehlda gadxah bwehlda la'nan, ya nin garia'caa'han rwaa' ñihsa chi guhcan ziga tuhbi gaywa'h mehtru.

9 Ya chin baria'h ra' ba la'n laancha chi rwaa' ñihsa, bwa'ha ra'ba cayahca tuhbi bwehla ri'chi cun tuhbi bwehlda dzi'ba loh bwehla chi cun neezaa pahn.

10 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulcheca'ha paaldaa bwehlda nin gue'du gule'he tu.

11 Chi'chi gucah Simohn Pehdru la'n laancha chi ya gudo'bañuh ba dxihxi bwehlda chi hasta rwaa' ñihsa babwe'hecaa ban, ya la'n dxihxi chi gadxah ziahan ra' bwehlda li'hi ra' naa ra' ma ziga tuhbi gaywa'ha chywa'h bitsi'h cun chohnna ma; ya nicala zi'chi ziahan ra' ma per ayi biga'llu dxihxi bwehlda nin guyuu' ra' ma la'n ñi'h.

12 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gultaa' tin guxirihn tu.

Ya nin tuhbi ra' ba ziga naa ra' ba xpwiinn Ñi'h ayi biaalla ra' ba ñinaabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Ñi'h, laasii la'ra'ba naann la la'h Ñi'h naa Jesuhs.
13 Ya lwehgu gwabiiga Jesuhs nezloh ra' ba, chi'chi guca'ha Ñi'h pahn gudxi'zi Ñi'hn nezloh ra' ba tin gudahw ra' ban, ya zi'chigahca bwi'hnn Ñi'h cun bwehlda.
14 Dee biohnna bweelta nin baluu'yiloh Jesuhs loh ra' xpwi-inn Ñi'h galoo nin babahn Ñi'h loh guelguhchi.

Jesuhs guñi' loh Simohn Pehdru

15 Ya chin guya'loh xirihn, chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh Simohn Pehdru, rahbi Ñi'h:
—Simohn, llii'n Jonahs, ¿ta ruca'sto' lu'h na'h mahziru que la'h ra' bwiinn ra' rii'?
Chi'chi rahbi Pehdru:
—Zi'chi Daada; Yi'h nin riahxi'hn xcweenta lu'h.
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Guhpa xpwii'nnra'n nin naa ziga lli'yi bweezu'hn ra'.
16 Chi'chi rahbila'ga'h Jesuhs:
—Simohn, llii'n Jonahs, ¿ta nadzii'hi lu'h na'h?
Chi'chi rahbi Pehdru:
—Zi'chi Daada; yi'h naann lu'h nin riahxi'hn xcweenta ñi'h.
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Guhpa la'h ra' xpwii'nnra'n nin naa ziga xi'yira'n.
17 Ya nin riohnna bweelta gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh Pehdru, rahbi Ñi'h:
—Simohn, llii'n Jonahs, ¿ta guchii lu'h riahxi lu'h pur xcwee'ntahn?
Ya chi'chi mwedxi bwi'hnn nalaasa loh Pehdru laasii nin biohnna bweelta gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh Pehdru sidela la'h Pehdru guchiipa'h ruca'sto' bi la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Pehdru:
—Zi'chi Daada; Yu'bilu'h naann lu'h garaatii', naannza lu'h riahxi'hn pur xcweenta lu'h.
Chi'chi rahbi Jesuhs;
—Guhpa la'h ra' xpwii'nnra'n nin naa ra' ziga xi'hyira'n.
18 Guchii nin rñi'n loh lu'h chin guhca lu'h bii'hin, guhta lu'h xahba lu'h tin gwah lu'h hastachi'zi badi'hi gahn yi'h, per chin gaca lu'h mahzi bwiinn ñu'xa ziuu' nin gugahcu yi'h xahba lu'h ya chenee bwiinn chi yi'h hasta ayi guiclaa'dzi lu'h chee lu'h.
19 Ya xcweenta dxyi'dxyi ra' rii cañi' Jesuhs loh Pehdru gahcan tin guidu'hun zacabwa' ba xa gachi ba tin zi'chi guiñi' za'ca ra' bwiinn xcweenta Dxiohs, ya chi'chi rahbi Ñi'h loh bi:
—Guda'na'hla na'h.

Xcweenta xpwiinn Jesuhs nin mahzi guhca nadzii'hi Jesuhs

20 Ya chin basia'gariiloh Pehdru, bwa'ha ba nez dihtsi ba
ze'na'hla xpwiinn Jesuhs nin mahzi nadzii'hi Ñi'h, la'gahca
ba nin gudxihxi yihca ñi'h nez loh sto' Jesuhs chin gu-
dahwchyinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h, ya la'gahca za ba nin gu-
naabadxyi'dxyi loh Jesuhs, rahbi: “Chyuni'ca guunn ntriehgu
yi'h.”
21 Ya chin bwa'ha Pehdru loh ba, chi'chi rahbi Pehdru loh
Jesuhs:
—Daada, ¿ya la'haxchi'h bwiinn rii', cuun nin saca ba?
22 Chi'chi rahbi Jesuhs loh Pehdru:
—Sidela na'h guiclaa'dzihn banabahan ba hasta chin
guibia'gariin stuhbi, ¿ya yi'h xiillampoorta lu'hn? Nomahzi
cun guda'na'hla na'h.
23 Ya dxyi'dxyi rii' bidi'chin loh ra' xpwiinn Jesucristu pur
xpwiinn Ñi'h chi ayi ñahchi ba, per la'h Jesuhs ayi guñi'
dxi'h Ñi'h ayi ñahchi ba sino que rahbi Ñi'h: “Sidela na'h
guiclaa'dzihn ba nabahan ba chin guibia'gariin stuhbi, ya
yi'h ¿xiillampoortan lu'h?”
24 Ya dee gahca naa xpwiinn Ñi'h chi nin baca'h dxyi'dxyi
ra' rii', naann nu'h guchii naa xchi'dxyi ba.
25 Ya bwi'hnn Jesuhs ziahan ru sehn ra' cun dzi'n roo ra' nin
ayi caa loh dxihtsi rii', ya sidela ñicah garaa ra'n, pwehda nin
ayi ñahldaa gaduhbi loh guihdxyiyuh ñibwih chihbru ra' nin
ñicah xcweenta dxyi'dxyi ru ra' chi.

Xcweenta xtsi'n ra' pooxtla ra'

Bia'hannee dxyi'dxyi Jesucristu la'h ra' xpwiinn Ñi'h zi' Spíritu Saantu tin cweezaa Ñi'h la'n lasto' ra' ba

1 Ya loh mwer xchihbru'hn, mihgu Tiófilo, la'n baca'h loh
lu'h xcweenta garaa ra' dzi'n nin bwi'hnn Jesucristu cun nin
baluu'yi Ñi'h dez chin guza'loh cayuhnn Ñi'h dzi'n,
2 cun para hasta dxyihyi nin bacah Ñi'h llaa'ndxibaa'.
Ya antes nin nagahdxi gacah Ñi'h llaa'ndxibaa'; gulii Ñi'h
xpooxtla Ñi'h. Ya pur Spíritu Saantu baluu'yi Jesuhs la'h ra'
xpwiinn Ñi'h cuun dzi'n nin nahpa guunn ra' ba.
3 Ya que gudii'dxi bati'dxiloh Jesuhs trabahju duxa, chi'chi
gudxiinn ra' ba la'h Ñi'h, per lwehgu gahca babahn Ñi'h
loh guelguhchi. Ya loh chywa'h gubihdxyi ziahanla bwelta
baluu'yiloh Jesucristu loh ra' xpwiinn Ñi'h tin cagaluu'yi Ñi'h
la'h ra' ba guchii pa'h nabahan Ñi'h, neezaa bwii'yidxyi'dxyi
Ñi'h loh ra' ba xa naa guelrnabwa' xteenn Dxiohs.
4 Ni'chin chin gudii'dxi chywa'h dxyih ra' chi, chi'chi ba-
tiaa'ha Jesucristu garaa xpwiinn ñi', tin gunabwa' Ñi'h ayi
gare'h ra' ba guidxyi Jerusalehn laasii nahpa cweeza ra' ba
Spíritu Saantu nin guzi'guehlda Dxiohs dxi' guica'ha ra' ba.
Chi'chi rahbi Ñi'h:
—La'tu babihn nin guñi'n loh tu.
5 Jwahn baro'bañihsa cun ñihsa si, per nnah zalliaa'yi'hn
dxyih caya'dxyi para dxi' Spíritu Saantu tin cweezaa Ñi'h sto'
tu. Ya zi'chi chioobaañihsa tu cun Spíritu Saantu Dxiohs.

Jesuhs bacah para llaa'ndxibaa'

6 Ya dxyih chi gahca badiaa'ha ra' ba nez loh Jesuhs, rahbi
ra' ba:
—Daada, ¿ta nnah gudi'hi za lu'h guelrrnaabwa' la'h ra'
bwiinn Israel?
7 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h chi:
—Ayi ruhnn tucahri gacabwa' tu xcweenta dxyih ra', nee
chieempa ra' nin sola la' Dxiohs babwi'hnn Ñi'h lligaaba cuun
nin guunn Ñi'h,
8 per zica'ha tu Spíritu Saantu, tin cweezaa Ñi'h la'n lasto' tu.
Tin la'h Ñi'h guni'hi Ñi'h guelrnabwa' la'h tu, tin chegati'chi tu
xchi'dxyi'hn tantu guihdxyi Jerusalehn coma ziga garaa ra'
guihdxyi nin xnaabwa' Judea, cun Samaria, neezaa gaduhbi
guihdxyiyuh.

9 Guya'loh si guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' bacah chi'h Ñi'h
para llaa'ndxibaa', ya gaduhbi nin riigata'tsi ra' ba la'h Ñi'h
bidu'bi tuhbi xcahyi la'h Ñi'h, ya zi'chi si bia'pa Ñi'h la'n
xcahyi chi, ya ayi ru bwa'hatii' ra' ba la'h Ñi'h.
10 Ya gaduhbi nin riigata'tsi dzi'tsi ra' ba llaa'ndxibaa' hasta
bia'pa Jesuhs, dxyigahsi baluu'yiloh chiohpa xaanjla Dxiohs,
nahcu ra' ba lahdxyi labweh, ya zuu ra' aanjla chi gahxu
cwee' ra' ba.
11 Chi'chi rahbi aanjla ra' chi loh ra' ba:
—Bwiinn Galilea ra', ¿xixnaa riigata'tsitii' tu llaa'ndxibaa'?
Jesuhs nin bacah dxibaa' nez delanta loh tu, ziga bwa'h tu
bacah Ñi'h nnah zi'chi gahca za gwa'h tu chin dxi' Ñi'h loh
xcahyi stuhbi bwelta.

Biu'garii Matías xlugaahri Judas nin bato' la'h Jesuhs loh ra' bwiinn duhlda

12 Ya seguihdu babii ra' ba yihca tuhbi dahani'hn nin laa
dahan Olivo, dahani'hn chi ria'hanan gahxu rwaa' guihdxyi
Jerusalehn. Gwah ra' ba nez dahan gahxu chigah, laasii tuhbi
distancia chi'hzi rñi' loh xlehyi Moisehs rahca rzah ra' bwiinn
dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel.
13 Chin badzihn ra' ba para guihdxyi Jerusalehn bwaa ra'
ba cwartu nin ria'han yihca yuu' chiohpa pihsu chi. Ri'chi
ria'han Pehdru, Jacobo, Jwahn, Andrehs, Felipe, Tomahs,
Bartolomeh, Mateu, Jacobo llii'n Alfeu, Simohn nin guyuu'
lahda ra' Cananista, neezaa Judas bwihtsi Jacobo.
14 Ri'chi guyuu' ra' ba cun bwihtsi ra' Ñi'h, cun neezaa
gunna'h ra', cun neezaa María xnaan Jesuhs. Ya garaa ra' ba
tuhsi junta rbwihdxyi-rnaaba ra' ba Dxiohs tin gacanee Ñi'h
la'h ra' ba.
15 Ya la'n dxyih chi gahca badiaa'ha ra' tuhbi gaywa'h
gahlda xpwiinn Jesuhs, chi'chi gusuhnchii Pehdru galaayi ra'
ba.
Chi'chi rahbi Pehdru loh ra' bwiinn chi:
16 —Cañi'n loh tu bwihtsi ra', nahpa soobaa xchi'dxyi Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs nin baca'h guehtu Davihd loh dxihtsi
xcweenta Judas nin biu'n ntriehgu la'h Jesuhs loh ra' nin
guna'zu la'h Ñi'h.
17 Guhca Judas lasaa' nu'h, bwi'hnn za ba la'h gahca dzi'n
nin dxudi'hnn nu'h.
18 Per nin bwi'hnn Judas guca'ha ba mweeyi chin biu'n
ba ntriehgu la'h Jesuhs, ya chin guluhlla bwi'hnn ba dzi'n
dxaaba chi, chi'chi basia'garii ba mweeyi chi loh ra' nin
bwi'hnn ba xtsi'n ñi'h, ya mweeyi chi bio'h tahyi loh yuh pur
lah Judas. Laasii seguihdu la'h gahca ba baxi'h ba yahnn ba

cun tuhbi du'h, ya chin guruu'gayaa' du'h chi biaaba ba loh
yuh guzuh yihca ba loh yuh ya guchixquii' ba.
19 Ya chin gudii'dxi dxiahga ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn
zi'chi guhca, ni'chin gule'helah ra' ba yuh chi Haceldama,
laazan yuh rihn.
20 Loh ra' dxihtsi nin laa Saalmos baca'h guehtu Davihd
dxyi'dxyi ra' rii':
Dxia'han da'tsi yihdzi ba; nee ayi nin chuu'hun.
Neezaa rahbi loh dxihtsi chi:
Mejor chi'hyi ra' ba stuhbi bwiinn dxiu'garii hasta naa ba
dzi'n.
21 ’Yannah nahpa cwii nu'h stuhbi ndxi'hw, nee nahpa gaca
ba tuhbi bwiinn nin guzahnee la'h nu'h garaa dxyih ra' nin
guyuu'nee Daada Jesucristu la'h nu'h
22 desde dxyih nin guzo'baloh baro'bañihsa Jwahn hasta
dxyih nin bacah Jesuhs dxibaa' tin bwiinn rii' gacanee ba
la'h nu'h gati'dxi nu'h dxyi'dxyi ra' nin babahn Jesuhs loh ra'
bwiinn guhchi.
23 Chi'chi gulii ra' ba chiohpa ndxi'hw nin dxa'ga loh ra' ba,
tuhbi ba laa Joseh Barsabahs nin rñi' ra' ba Justu cun stuhbi
ba nin laa Matías.
24 Pwihsi chi'chi gudihdxyi-gunaaba ra' ba la'h Dxiohs,
squii' rahbi ra' ba:
—Daada Dxiohs nin rahcabwa' lasto' garaatii' nu, baluu'yi
la'h nu cuun nin naa ndxi'hw nin la'lu'h gulii loh garoopa
ndxi'hw ra' rii',
25 tin dxiu'garii ba guunn ba dzi'n nin basaa'n Judas pur
nin guyuu' xtuhlda ba, laasii la'h Judas ba ziaa hasta bwi'hnn
tucahri la'h ba.
26 Ya chi'chi gudzihta ra' ba dado tin gwa'ha ra' ba cuun nin
dxiu'garii xlugahri Judas. Ya chin biaaba dado biga'hanee
Matías swerta tin biu'garii ba xlugahri Judas, tin gubia'garii
guhca ra' ba tsi'h bichiohpa xpooxtla Jesucristu.

2

Chin badzihn Spíritu Saantu xteenn Dxiohs

1 Chin badzihn dxyih nin rahca lañih xteenn Pentecostehs,
rii garaa ra' xpwiinn Jesucristu tuhsi lahta la'n tuhbi yuu',
2 chin guzo'baloh cayuu' bwih llaa'ndxibaa' zigazi tuhbi
biduhn, ya guyuu'tii bwih duxa chi gaduhbi la'n yuu' hasta
zohba ra' ba,
3 chi'chi baluu'yiloh ziahan bwehli'hn nin xñah ziga
luhdxyi bwiinn nez guiya', ya bigaa'zi bwehli'hn ra' chi yihca
cada tuhbigah ra' ba.
4 Ya garaa ra' ba guyuu'tii Spíritu Saantu Dxiohs la'n lasto'
ra' ba. Chi'chi guzo'baloh cañi' ra' ba guriin-guriin dxyi'zah

ziga bad'hi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs guelrnabwa' guiñi' ra' ba.
5 Ya la'n dxyih ra' chi ziahan bwiinn Israel ra' nin zezahnee
ziga baluu'yi Moisehs guunn ra' ba, badzihn ra' ba Jerusalehn
nee ze' ra' ba guriinn-guriin guihdxyi.
6 Chin bihndxiahga ra' ba guyuu' bwih duxa chi, badiaa'ha
ra' ziahanroo ra' bwiinn chi, nee badxyigaa' duxa ra' ba laasii
bwa'ha ra' ba cañi' ra' pooxtla dxyi'zah nin xñi' cada tuhbi ra'
bwiinn nin rii ri'chii,
7 ya loh riiyadxyigaa' bwiinn ra' chi, chi'chi rahbi loh lasaa'
ra' ba:
—¿Ta bwiinn Galilea ra'gaa dee' nin riiñi'?
8 ¿Xaxmohda naann ra' ba xchi'zah cada tuhbi ra' nu'h nin
gulaanee nu'h?,
9 nee la'hnu'h naa nu'h bwiinn ziitu nin ze' cada stuhbi
lahta ra'; ziga bwiinn Paartia, bwiinn Media, bwiinn regiohn
Elahm, bwiinn Mesapotamia, bwiinn Judea, bwiinn estadu
Capadocia, bwiinn regiohn Pontu, bwiinn Asia,
10 bwiinn Frigia cun bwiinn Panfilia, cun bwiinn Egiptu
cun neezaa bwiinn distrihtu xteenn Africa. Loh ra' bwiinn
nin ze' Roma, nuu ra' nin riachiizisto' ra'ñi'h xcweenta zigazi
riachiisto' ra' bwiinn Israel xreligiohn ra' ba, ya nuu za ra' ba
desde guulaa ra' ba naa ra' ba bwiinn Israel,
11 neezaa bwiinn Creta rii rii' cun bwiinn Arabia. Yannah
rihn nu'h cañi' ra' bwiinn ca dxyi'zah nin rñi' cada tuhbigah
ra' guihdxyi ra' rii'. Neezaa cun xchi'zah nu'h cañi' ra' ba
xcweenta dzi'n roo ra' nin cayuhnn Dxiohs.
12 Garaa ra' ba riiyadxyigaa' ra' ba, nin ayi gaann ra' ba xi
lligaaba guunn ra' ba, chi'chi canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra'
ba, rahbi ra' ba:
—¿Xixni'ca cayahca? ¿Xixnaa ayi rahcabwa' nu'h?
13 Chi'chi guñi' nuhn bwiinn ra' chi squii' loh ra' pooxtla:
—Pwehda riizuhdzii bwiinn ra' ca.

Guñi' Pehdru loh ra' bwiinn ziga nin cayahca ri'chi

14 Chi'chi gwasu'nchii Pehdru cun zatsi'h bituhbi pooxtla
ra', tin guñi' Pehdru jweersiroo, rahbi ba:
—Yu'bitu bwiinn Judea ra' neezaa garaa ra' nin nuu ra'
guihdxyi Jerusalehn, gulgahca'dxiahga dxyi'dxyi nin guiñi'n
loh tu.
15 Ayi rzuhdzi dxi'h nu ziga ruhnn tu lligaaba. ¿Tayi rwa'ha
tu rsiiyiru ñi' gue'du xcaga' ñi'h?
16 Dee' cayahcan tin guzohba dxyi'dxyi ziga guñi' profeta
Joel xchi'dxyi Dxiohs cadxyih roo.
17 Rahbi Dxiohs:
Zadzihn dxyih nin guixe'hla'hn Spíritu Saantuhn tin cweezaa
Ñi'h la'n lasto' garaatii' bwiinn,

nee lliiˈngaˈn tu lliiˈndxaˈpa tu ziñi' za raˈ bi xchiˈdxyiˈhn.
Lliiˈngaˈn tu zwaˈhaloh raˈ bi mahziru cohsaroo,
ya xtatitaguhla tu ziñi' xcaˈlda raˈ ba cohsa raˈ nin guluuˈyiˈhn laˈhraˈba.
18 Guixeˈhlaˈhn Spíritu Saantuhn para garaa raˈ nin chechiistoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyiˈhn ndxiˈhw gunnaˈh raˈ,
ya ziñi' raˈ ba xchiˈdxyiˈhn.
19 Guiyaˈ llaaˈndxibaaˈ zwaˈha tu cohsa roo nin gaca neezaa loh guidxyiyuh zwaˈha tu ziˈchi gahca sehn roo raˈ nin gaca ziga rihn, bwehla,
neezaa xcahyi gaca ziga guhxa.
20 Ya loh gubihdxyi gacahyin, ya loh bweˈhw gañahan zigazi rihn.
Nahpaa gaca garaa raˈ cohsa rii chiˈchiyi gadzihn dxyih duxa nin dxieˈldahn ziga naann Xtaada Dxiohs tu.
21 Ya garaa bwiinn nin rbwihdxyilah Naˈh zilaˈh raˈ ba loh duhlda.
22 Rahbiza Pehdru:
—Bwiinn Israel raˈ, gulgahcaˈdxiahga dxyiˈdxyi raˈ nin guiñiˈn. Dxiohs baluuˈyi laˈh tu chyu naa Jesucristu nin zeˈ Nazaret pur dziˈn roo raˈ, milahgru raˈ, sehn raˈ nin luˈh bwiˈhnn Ñiˈh nezloh tu. Laˈh gahca Dxiohs badiˈhi guelrnabwaˈ laˈh Jesucristu niˈchin bwiˈhnn Ñiˈh dziˈn roo raˈ chi. Laˈtu naann la deeˈ.
23 Per galohtiiˈ laˈh Dxiohs naann la xa guunnee tu laˈh Jesucristu nin naa Lliiˈn Ñiˈh. Pura xigaaba gahca Ñiˈh biuˈn Ñiˈh ntriehgu Lliiˈn Ñiˈh loh tu tin batiˈdxi tu Ñiˈh loh raˈ bwiinn nadxaaba nin bacaˈh laˈh Ñiˈh loh cruhzi tin guhchi Ñiˈh.
24 Per lwehgu bacwaˈhn Dxiohs laˈh Jesucristu loh guelguhchi laasii ayi guyuuˈ xtuhlda Ñiˈh. Nee ayi ñahca ñicaˈha guelguhchi laˈh Jesuhs laasii rnabwaˈ Ñiˈh laˈh guelguhchi.
25 Chin babahn Jesuhs, guzohba dxyiˈdxyi nin bacaˈh guehtu rrehyi Davihd loh dxihtsi xcweenta Ñiˈh; squiiˈ guñiˈ Davihd loh Dxiohs:
Garaa dxyih rwaˈhahn loh luˈh Dxiohs, zuu luˈh xlahdu derehchuˈhn cayahcanee luˈh naˈh tin ayi guidxyihbi lastoˈn.
26 Niˈchin guñaazahn loh luˈh pura taantu riahxiˈhn laasii zucwaˈhn luˈh naˈh chin gachiˈhn;
27 nee ayiza gusaaˈn luˈh dxiaˈhan xalmaˈhn laˈn baˈ; ayiza gusaaˈn luˈh guudxyi tihxi Lliiˈn luˈh nin nadziiˈhi luˈh;
28 laˈluˈh baluuˈyi la naˈh xa guibahanahn para tuˈpazi, nee zusiahxi luˈh naˈh laasii guibahannee luˈh naˈh llaaˈndxibaaˈ.
29 Rahbiza Pehdru:

—Bwihtsi ra', guyaa guiñaan loh tu, nee naannza tu
baaguhca cadxyihroo' guhchi guehtu Davihd nee zee rañihchi
gahca ba, baaguyuu'dzi'tsi ba la'n ba', per zahca guidia'ha
nu'h xpa' guehtu rrehyi Davihd.
30 Per guñi' guehtu Davihd xchi'dxyi Dxiohs chin gubahan
ba, ya bia'handxyi'dxyinee pa'h Dxiohs la'h Davihd nahpaa
gudi'hi Dxiohs tuhbi llahga ba nin guiria'hlah Crixtu, ya
llahga rrehyi Davihd la'h Daada Jesucristu nin bwi'hnn gahn
xlahdu derehchu Dxiohs, yannah naa Ñi'h rrehyi ziga guhca
xtatita Davihd Ñi'h rrehyi,
31 pwihsi baluu'yixgah Dxiohs cohsa ra' rii' la'h rrehyi
Davihd, ni'chin guñi' guehtu Davihd ta'h Jesucristu loh ra'
bwiinnguuchi laasii ayi gunnah Dxiohs ñia'han xahlma Je-
sucristu la'n gabihldxyi, nee ayiza gunnah Dxiohs ñuu'dxyi
bwe'hltihxi Jesucristu la'n ba' hasta biga'tsi Ñi'h.
32 Ni'chin bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh ra' bwiinngu-
uchi, la'hnu ziga xpwiinn Ñi'h bidia'haloh nu guhchi Ñi'h nee
seguihdu gahca babahn Ñi'h.
33 Ya ziga babwihdxyi Dxiohs la'h Jesucristu ziaa Ñi'h
llaa'ndxibaa' tin chuu Ñi'h xlahdu derehchu Xtaada Dxiohs
Ñi'h ya badi'hi Dxiohs guelrnabwa' la'h Jesucristu cun Spíritu
Saantu tin guti'dxi Ñi'h Spíritu Saantu para la'h ra' bwiinn
guidxyiyuh, ya nin riiywa'ha tu cun neezaa nin cayihn tu
ni'chipa'hn naa nin cayuhnn Spíritu Saantu.
34 Laasii ayi guehtu Davihd dxi'h naa nin bwaa
llaa'ndxibaa' sino que Jesucristu bwaa xlawaa'ha guehtu
Davihd laasii la'h gahca guehtu Davihd rahbi:
Guñi' Dxiohs loh Daada nin rnabwa' loon; rahbi Ñi'h:
“Guzohba xlahdu derehchu'hn,
35 ya hasta que no gadzihn dxyih nin gutsii'gara'n bwiinn ra'
nin rdxyi'chinee yi'h loh lu'h tin gacabwa' ra' ba yi'h
rnabwa' lu'h garaatii'.”
36 Ni'chin rñi'n loh tu —rahbi Pehdru—, la'htu nin baca'h
la'h Jesucristu loh cruhzi, bwiinn Israel ra' gulgahcabwa',
la'Dxiohs bazuh la'h Daada Jesucristu tin guinabwa' Ñi'h
la'hnu'h neezaa guta'h Ñi'h la'hnu'h loh duhlda.
37 Chin bihn ra' ba guñi' Pehdru yihca ra'ba ziga naa ra'
ba bwiinn nin baca'h la'h Jesuhs loh cruhzi, bie'suh guhca
nalasasto' ra' ba, chi'chi rahbi ra' ba loh Pehdru cun spaaldaa
ra' pooxtla nin canee Pehdru ri'chi:
—¡Ahyi bwihtsi ra'!, ¿xa ni'cachi'h gachidi'hnn nu nnah?
38 Chi'chi rahbi Pehdru loh ra' ba:
—Gulgasagu'dzisto' tu loh Dxiohs cun neezaa
chioobaañihsa cada tuhbigah tu pur lah Jesucristu laasii zi'chi

naa tuhbi sehn guzo'badxiahga tu xchi'dxyi Jesucristu, nee
tin zi'chiza zuhnn Dxiohs pardohn xtuhlda tu, ya chi'chiyi
zuni'hi Dxiohs Spíritu Saantu la'htu tin cweezaa Ñi'h la'n
lasto' tu.
39 Laasii xclaa'dzi Dxiohs guni'hi Ñi'h Spíritu Saantu Ñi'h
la'htu, neezaa llii'n tu cun neezaa bwiinnziitu ra', o sea garaa
ra' bwiinn nin guntaa'yi Ñi'h gaca ra' xpwiinn Ñi'h.
40 Ya seguihdu gwazah ru guñi' Pehdru ziahan roo ru
dxyi'dxyi loh ra' bwiinn Israel ra' chi squii':
—Gulguiria'caa loh ra' bwiinn nin rusahcaloh nin rii ra' loh
guidxyiyuh nnah tin ta'h tu loh jwiisi nin gaca.
41 Ya guro'bañihsa garaa ra' bwiinn nin gwachiisto' ra' ñi'h
dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pehdru, ya dxyih chi gwabiiga ziga
chohnna mihyi bwiinn tin biahca ra' ba tuhsi cun xpwiinn
JesuCristu.
42 Ya garaa ra' ba gwazahnee dzi'tsi ra' ba dxyi'dxyi nayaa
nin baluu'yi ra' pooxtla la'h ra' ba, cun biahxi duxa ra' ba nee,
laasii tuhsi biahca ra' ba cun xpwiinn Jesucristu, cun tuhsi
gudahw ra' ba cun xpwiinn Jesucristu, zigazi gudahwnee Je-
sucristu la'h ra' xpwiinn Ñi'h chin guyuu'nee Ñi'h la'h ra' ba,
ya zi'chi badiaa'ha ra' ba tuhsi lahta tin gudihdxyi-gunaaba
ra' ba loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h ra' ba.

Mohda ziga gubahan ra' xpwiinn Jesucristu galoh

43 Badxyigaa' duxa loh ra' bwiinn pur dzi'n roo ra' nin
bwi'hnn pooxtla ra' cun milahgru ra' nin bwi'hnn ra' ba.
44 Ya garaa ziga gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs tuhsi
nabahan ra' ba nee tuhsiza rnabwa' ra' ba xixteenn lasaa' ra'
ba.
45 Ya guza'loh batoo' ra' ba xixteenn ra' ba chi'chi bwi'hnn
cumpahñu lasaa' ra' ba segun bichi'hnn cada tuhbigah ra' ba
mweeyi.
46 Nee diahrutii' badiaa'ha ra' ba la'n guido' cun tuhsi
guhca xigaaba ra' ba. Ya de taantu riahxinee lasaa' ra' ba,
ni'chin cada tuhbigah ra' ba baguhn lasaa' ra' ba yihdzi cada
tuhbigah ra' ba tin gudahwnee lasaa' ra' ba.
47 Ya zi'chi mahziru gwazah guñi' ra' ba chuhla naa Dxiohs,
garaa ra' bwiinn guñi' ra' ba xpwiinn Jesucristu naa ra'
bwiinn za'ca. Ya ni'chin dxyih cun dxyih gwazah gudahla
ra' bwiinn nin riachiisto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu laasii
cayahcanee Dxiohs cayahca ziahan ra' ba.

3

Biaca guelralluu'n ñaa' tuhbi ndxi'hw

1 Tuhbi dxyih zee Pehdru cun Jwahn hasta zohba guido'
roo' zigachi'h xcachohnna gudxyih hohrachi naa hohra nin
rbwihdxyi-rnaaba ra' bwiinn Israel la'h Dxiohs.
2 Nee rwaa' pweerta roo' guido' nin lasahcaru ri'chi rzohba
tuhbi ndxi'hw nin ayi rzah desde chin guulaa ba, ya diahrutii'
ru'a ra' lasaa' ba la'h ba tin rianee ra' ba la'h bwiinn nin
ralluu'n ñaa' ñi'h rwaa' guido' roo', tin rnaaba ba guhn loh ra'
bwiinn nin riuu'tii' la'n guido' roo' chi.
3 Per chin bwa'ha ndxi'hw nin rahca ñaa' ñi'h chi o sea
ndxi'hw nin rbwe'he guhn zeyuu'tii Pehdru cun Jwahn rwaa'
guido' roo chi, chi'chi gunaaba ndxi'hw chi tuhbi guhn loh ra'
ba.
4 Chi'chi bwa'hadzi'tsi ra' chi'h Pehdru cun Jwahn loh
ndxi'hw chi, chi'chi rahbi Pehdru loh ba:
—Bwa'ha loh nu.
5 Ya cagalda'tsi ndxi'hw chi xohra ñudi'hi ra' ba guhn la'h
ba,
6 chi'chi rahbi Pehdru loh ba:
—Ayi na'pahn ohro ni plahta, per nin na'pahn zuni'hiñin
yi'h; pur lah Jesucristu nin ze' guihdxyi Nazaret, ¡gwazu'nchii,
tin guzah!
7 Ya chi'chi cun naa derehchu Pehdru gutesa ba la'h
ndxi'hw nin rahca ñaa' Ñi'h chi, ya lwehgu biaca ñaa' ba,
8 ya loh tuhbidxi'h nin bwi'hnn ba pur bire'nchiehsa ba,
lwehgu guzah ba, ya guyuu'tenee ba Pehdru cun Jwahn la'n
guido' roo' chi. Ya loh zeezah ba rre'nchiehsa ba nee neezaa
cañi' ba xa chuhla nin naa xquelrnabwa' Dxiohs.
9 Ya garaa ra' bwiinn nin rii la'n guido' bwa'ha ra' ba rzah
ndxi'hw chi nee cañi' za ba pur chuhla nin naa Dxiohs,
10 ya bwiinn ra' nin rii la'n guido' badxyigaa'loh ra' ba
nee neezaa bidxyihbi ra' ba pur nin guhca hohrchi, laasii
nu'nbwa' ra' ba la'h ba nin rzohba rwaa' guido'roo' rbwe'he
guhn.

Baluu'yi Pehdru xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' roo'

11 Ya ayi rusaa'n ndxi'hw nin biaca ñaa' ñi'h la'h Pehdru
cun Jwahn, ni'chin garaa ra' bwiinn gwabiiga-gallu'hn ra' ba
hasta zuunee Pehdru cun Jwahn la'h ndxi'hw nin biaca ñaa'
ñi'h, ya badxyigaa' duxa ra' bwiinn pur nin bwa'ha ra' ba
biaca ñaa' bwiinn chi. Guhca dee' rwaa' curdohra xteenn
Salomohn.
12 Ya chin bwa'ha Pehdru ni'chi, chi'chi rahbi ba loh ra'
bwiinn:
—Bwiinn Israel ra', ¿xixnaa radxyigaa'tii' tu loh nu zigazi
la'h nu bachidi'hnn nu para bazah bwiinn rii' pur xquelrn-
abwa' nu, o pur taantu nin nadzii'hi nu Dxiohs?

13 Xchiohs nu'h nin naa Xchiohs guehtu Abrahn, guehtu
Isaac, neezaa guehtu Jacobo; la'h gahca Dxiohs rii' badi'hi
guelrnabwa' roo' la'h Llii'n Ñi'h nin laa Jesuhs. Xlawaa'ha
ñuhnn cweenta tu la'h Ñi'h, la'hlaa mahziru gunaaba tu gudxi-
inn Pilahtu Ñi'h loh Pilahtu. Chin guclaa'dzi ba ñulda'h ba la'h
Ñi'h,
14 la'h gahca tu ayi guclaa'dzi tu ñila'h Ñi'h cun guñi' tu
ayi nu'nbwa' tu Llii'n saantu Dxiohs nin ruhnn ganaalla
dzi'n za'ca. Mejor gunaaba tu gula'h Barrabahs, ndxi'hw nin
gudxiinn bwiinn,
15 ya mahzi gudxiinn tu Bwiinn nin rni'hi guelnabahan, per
lwehgu gahca bacwa'hn Dxiohs la'h Ñi'h loh ra' bwiinngu-
uchi, ni'chin la'h nu naann nu la'Ñi'h nabahan.
16 Nin bwi'hnn para biuu'rihn ñaa' bwiinn rii' nin nu'nbwa'
tu, naan pur xquelrnabwa' Jesucristu ni'chin la'ñaa' ba biaca
laasii gwachiisto' ba dxyi'dxyi nin bachiñi' nu loh ba, ziga
riiywa'haloh tu ba.
17 Rahbiza Pehdru:
—Bwiitsi ra', la'n naannlaa ayi guhcabwa' tu nin bwi'hnn
tu, cun bwiinn ra' nin dzi'baloh ru loh tu, ni'chin gudxiinn tu
Jesuhs,
18 per nahpaa guhca zi'chi laasii zi'chi caa loh xchihtsi Dx-
iohs nin baca'h garaa ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi
Dxiohs desde cadxyih roo'. Nahpaa guti'dxiloh Xcrixtu Dx-
iohs trabahjw duxa, tin guzohba dxyi'dxyi nin bwi'hnn Dx-
iohs lligaaba gaca.
19 Ni'chin nnah gulgacu'dzi sto' tu nee gulgabia'garii nez
loh Dxiohs, nee tin gusia'pitii Ñi'h xtuhlda tu,
20 nee tin cu'nehza za Dxiohs tuhbi lligaaba nasaa para
la'n yihca tu, laasii zixe'hla Dxiohs Jesucristu nin bazuh Ñi'h
desde cadxyihroo' tin guinabwa' Ñi'h la'h tu.
21 Per nnah ya nuu Jesucristu llaa'ndxibaa', hasta gadzihn
dxyih nin gusacuubi Dxiohs garaatii' ra' cohsa ziga bia'han
dxyi'dxyinee Ñi'h la'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi
Dxiohs desde cadxyih roo'.
22 Laasii squii' guñi' guehtu Moisehs loh ra' guehtaguhla
xtatita roo ra' nu'h, rahbi ba:
Xtaada Dxiohs nu'h zixe'hla Ñi'h tuhbi ndxi'hw ziga na'h nin
cwii Ñi'h loh lasaa' tu.
Ziñi' ba xchi'dxyi Dxiohs.
Gulgazo'badxiahga garaatii' dxyi'dxyi nin guiñi' ba loh tu.
23 Laasii garaa ra' nin ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi ba
ziñihchilohtii' ra' ba para tu'pazi.
24 Rahbiza Pehdru:

—Rza'lohon desde guehtu Samwehl, cun garaatii' ndxi'hw
nin zeena'hla la'hba ziga guñi' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, guñi'
ra' ba xcweenta ra' cohsa nin cayahca ra' la'n dxyih ra' rii'.
25 La'htu naa tu llahga ra' ndxi'hw ra' nin guñi' xchi'dxyi
Dxiohs, nee naa za tu llahga ra' ba laasii zi'chi bia'hannee
dxyi'dxyi Dxiohs la'h ra' xtatita roo ra' nu'h chin rahbi Ñi'h
loh guehtu xtatita Abrahn nu'h: "Pur tuhbi llahga lu'h nin
dxie'dxiahlda dxi'h zacataa'yi garaa ra' bwiinn guidxyiyuh,
laasii zuta'h ba la'h ra' bwiinn loh duhlda."
26 Nee baxe'hla Dxiohs la'h Jesucristu mweergaloh loh tu,
nee tin bwi'hnntaa'yi Ñi'h la'h tu, nee tin ayiru chezah tu
xneziuh dxaaba tu.

4

Baluu'yi Pehdru cun Jwahn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' guxchiisi

1 Gaduhbi nin cañi' gahca ra' ba loh ra' bwiinn ra' chi,
badzihn ra' bixohza xteenn Israel cun ninlu'h rnabwa' la'h
ra' guixa'ga xteenn guido' roo' cun nuhn bwiinn guido' nin
laa Saduseu.
2 Rdxyi'chi duxa ra' ba laasii cagaluu'yi Pehdru cun Jwahn
zabahan bwiinn loh guelguhchi pur nin babahn Jesuhs.
3 Ni'chin guna'zu ra' guxchiisi la'h ra' ba, per ziga gudxyih-
lan, nee ziga la'jusgahdu bie'wlaza hohrchi, ni'chin bie'w ra'
ba. La'n lahtsi dxi'ba ri'chi basarah ra' ba gue'la.
4 Ya loh bwiinn ziahan roo ra' ninlu'h bihn xchi'dxyi ra' ba
gwachiisto' ra' bwiinn chi xchi'dxyi Dxiohs. Guhca ra' ba ziga
ga'yu mihyi ndxi'hw.
5 Ya seguihdu chin barah gue'la, badxa'galasaa' garaa ra'
bwiinnguuhla cun nee ra' nin rnabwa' ra' nez loh guihdxyi
Jerusalehn, cun bwiinn ra' nin ruluu'yi lehyi,
6 neezaa Anahs nin rnabwa' la'h garaa ra' bixohza, neezaa
Caifahs, Jwahn, Alejandru, nee neezaa garaa nin naa lasaa'
ra' bixohza roo' ra' nin rnabwa' rii ra' ni'chi.
7 Chi'chi gunabwa' ra' ba bie' Pehdru cun Jwahn gurih
galaayi ra' ba tin gunabadxyi'dxyi ra' ba loh Pehdru cun
Jwahn squii':

—¿Chyu xquelrnabwa' nahpaa tu? ¿Chyu laa baze'ta tu tin
basiaca tu ndxi'hw rii'?
8 Per Pehdru, ziga ya gadxah lasto' ba Spíritu Saantu xteenn
Dxiohs, ni'chin rahbi ba loh ra' ba:

—Daada guxchiisi ra', cun bwiinn guhla ra' xteenn bwiinn
Israel,
9 la'h tu rnabadxyi'dxyi tu xa mohda bidxiacanee nu la'h
ndxi'hw rii' o xa pur biaca ba,

10 yaque la'h tu rnabadxyi'dxyi tu ni'chin nnah gachiñi'
xnehza nu loh tu nee neezaa loh garaa ra' bwiinn guihdxyi
Israel, Jesucristu nin baca'h tu loh cruhzi, la'Dxiohs bacwa'hn
la'h Ñi'h loh guelguhchi ya pur lah Ñi'h basiaca nu la'h bwiinn
nin zuu nez loh tu rii' naza'ca nnah,
11 ya la'htu ayi gwachiisto' tu xch'dxyi Jesucristu. La'hÑi'h
naa ziga tuhbi dxiah nin lu'h rbwe'caa tu chin ruhnncha'yi
tu tuhbi yuu', per Dxiohs la'Ñi'h bwi'hnn naa Jesucristu ziga
dxiah ninlu'h mahziru naza'ca nin guyuu' xchihn xteenn
yuu'.
12 Ayi xa ta'h bwiinn loh duhlda xcweenta zuu zi bwiinn,
laasii ayi stuhbi lah bwiinn loh guidxyiyuh rii' ziga nin ca'ha
Jesucristu nin gula'loh la'h ra' bwiinn guidxyiyuh tin para
gaca ta'h nu'h loh duhlda.
13 Chin bihn ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Pehdru, badxyi-
gaa'loh ra' ba laasii ayi bidxyihbi Pehdru cun Jwahn, nee
ayiza batuhyi loh ra' ba guñi' ra' ba dxyi'dxyi ra' chi. Chi'chi
rahbi loh lasaa' ra' bixohza nin lasahcaru:
—Per na'nncabwa' ayi gwah ra' ba scwehyi, bwiinnzi ra'
ba.
Chi'chi guhcabwa' ra' ba guzahnee Pehdru cun Jwahn la'h
Jesucristu,
14 ya ni'chin ayi xi guñi'tii' ra' ru ba laasii bwa'haloh ra' ba
la'bwiinn nin zunee Pehdru cun Jwahn biaca ñaa' ñi'h.
15 Chi'chi gunabwa' ra' bixohza biria'h ra' Pehdru cun
Jwahn cun nin biaaca ñaa' ñi'h chi tuhbi lahdu nez dihtsi yuu'
tin bwii'yidxyi'dxyi ra' bixohza la'hsi ra' ba.
16 Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Xa ni'ca gachidi'hnnee nu'h ndxi'hw ra' ca? Garaa
ra' bwiinn Jerusalehn naann xcweenta dzi'n roo duxa nin
bwi'hnn ra' ba. Aadxi nuu gazia'tii nu xtsi'n ra' ba,
17 per tin ayi guidi'chii xchi'dxyi Jesucristu caallaa stuhbi
guihdxyi, mejor gachidi'tsi nu loh gadxiohnna ra' ba ayiru
cheezah guiñi' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu loh cuun chi'h zi
bwiinn ra'.
18 Chi'chi gudihdxyi ra' bixohza chi la'h Pehdru cun Jwahn
tin guñi' ba, rahbi ra' ba:
—Ayi cheezah ru tu guluu'yi tu xchi'dxyi Jesucristu, nee
ayiru za guze'ta tu lah Ñi'h.
19 Chi'chi guñi' Pehdru cun Jwahn, rahbi ra' ba loh ra'
bixohza chi:
—Gulguiñi' loh nu chyu xchi'dxyi mahzi gaca'dxiahga nu;
¿ta xchi'dxyi tu, o xchi'dxyi Dxiohs?,
20 tin la'hnu ayi chyu gucwe'za guiñi' nin bidia'ha nu cun
nin bihn dxiahga nu.

21 Ya bwa'ha si bixohza ra' chi ayi bidxeela ra' ba xa ñuhnnee
ru ra' ba la'h Pehdru cun Jwahn, chi'chi guñi'chihpa ra'
ba ayiru cheezah guluu'yi ra' Jwahn cun Pehdru xchi'dxyi
Jesucristu la'h ra' bwiinn, chi'chi bata'h ra' bixohza chi la'h
ra' ba laasii cañi' ra' bwiinn bwi'hnn ra' ba tuhbi dzi'n za'ca.
Ziahan ra' bwiinn cañi' chuhla naa Dxiohs laasii pur nin
guhca ri'chi.
22 Ya ndxi'hw nin biaca pur xquel milahgru Dxiohs nuu ba
chywa'h yihza.

Gudihdxyi-gunaaba ra' xpwiinn Jesucristu gacanee Ñi'h la'h ra' ba

23 Yaque gula'h Pehdru cun Jwahn cun neezaa bwiinn nin
biaca ñaa' ñi'h, gwaguia'ha ra' ba cuun lasaa' ra' ba nin naa
xpwiinn Jesucristu, ri'chi bwii'yidxyi'dxyi ra' ba garaa nin
guñi' ra' guxchiisi xteenn ra' bixohza cun nin naa ra' bwiinn
guhla loh ra' ba.
24 Chin bihn ra' xpwiinn Jesucristu dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi
tuhsi junta cun tuhsi lligaaba bwi'hnn ra' ba tin gudihdxyi-
gunaaba ra' ba loh Dxiohs, rahbi ra' ba:
—Xtaada Dxiohs nu nin bwi'hnncha'yi llaa'ndxibaa' cun
guidxyiyuh, cun ñi'hsado' nee cun nin rii nabahan loh ra'n,
25 Yu'bilu'h bwi'hnn lu'h bazo'badxiahga guehtu Davihd
xchi'dxyi Spíritu Saantu ni'chin nin baca'h ba xchi'dxyi lu'h
rii':
¿Xinaa riuu' duxa ra' bwiinn guidxyiyuh guelrzaa' xcweenta
nin ayi naa siguhra guunn ra' ba gahn guunn ra' ba?
26 Nee badxa'galasaa' ra' rrehyi ra' loh guidxyiyuh cun gux-
chiisi xteenn ra' guihdxyi tin guzia'tee ra' ba xtsi'n Lu'h
tin ayiru za dxihn ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
27 ’La'dxyi'dxyi rii' guzohba, laasii loh guihdxyi rii' la'h
Herodes cun Ponciu Pilahtu cun neezaa bwiinn Israel
cun bwiinn ziitu nin ayi naa bwiinn Israel la'h ra' ba
badxa'galasaa' rii', tin bidxyi'chinee ra' ba Llii'n lu'h nin naa
Crixtu nin guxe'hla lu'h.
28 Ni'chin nnah babwi'hnn ra' ba dzi'ndxaaba ziga nin
galoh guñi' lu'h gaca.
29 Yannah, bwa'ha Daada Dxiohs cuun ra' cohsadxaaba nin
cañi' ra' ba gusa'cazii ra' ba la'h nu, per bwi'hnn cumpahñu
la'h nu, tin gacanadxipalaa'dzi nu tin ayi guidxyihbi nu
gachiñi' nu xchi'dxyi lu'h.
30 Da'nee xquel rnabwa' lu'h la'h nu tin gasiaca nu bwiinn
ra' tin guidi'hnn za'ca nu dzi'n roo ra', milahgru ra' cun
xquelrnabwa' Llii'n saantu lu'h nin laa Jesucristu.
31 Chin guluhlla gunaaba ra' ba gacanee Dxiohs la'h ra'
ba, guzo'baloh cañi'bi ra' yuu' hasta rii ra' ba, cayahca ziga
tuhbi lluh. Chi'chi badzihn Spíritu Saantu xteenn Dxiohs tin

guyuu'chihpa ru Ñi'h lasto' ra' ba tin ayiru bidxyihbi ra' ba guñi' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

Gudxi'zi ra' ba xixteenn ra' ba loh lasaa' ra' ba

32 Garaa ra' nin lu'h gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, tuhsi lligaaba bwi'hnn ra' ba. Ayiru nin tuhbi ra' ba nin ñuhnn ñinabwa' xixteenn ra' ñi'h. Mas bacha'ga lasaa' ra' ba xixteenn ra' ba ya nin xchi'hnn si ra' ba xca'ha ra' ba.

33 Guhcanee Dxiohs la'h ra' pooxtla tin baluu'yi ra' ba guchiipa'hcaa babahn Jesucristu loh guelguhchi nee neezaa cayahcanee duxa Dxiohs la'h garaa ra' xpwiinn Ñi'h.

34 Nin tuhbi ra' ba ayi bia'dxyi xixteenn ra' ñi'h laasii nin gohpaa loh yuh batoo' ra' ban, chi'chi gwanee ra' ba mweeyi,

35 tin badi'hi ra' ba mweeyi chi la'h ra' pooxtla, ya pooxtla ra' gudxi'zi mweeyi chi loh garaa ra' nin lu'h xchi'hnnan.

36 Ya guyuu' tuhbi ndxi'hw nin laa Joseh, lahdxyi ba naa Chipre, nin rii loh ñihsado'. Naa ba lasaa' ra' xjwamiyi Levita, ya pooxtla ra' gule'helah la'h ba Bernabeh nin zee loh xchi'dxyi ra' ba bwiinn nin rbahchidxyiisto' lasaa' ra'ñi'h.

37 Ya la'h Bernabeh batoo' ba tuhbi taa'ha loh xuh ba, chi'chi badi'hi ba mweeyi nin guca'ha ba la'h ra' pooxtla.

5

Ananías cun che'hla ba guyuu' xtuhlda ra' ba

1 Per neezaa guyuu' tuhbi ndxi'hw nin laa Ananías. Che'hla ba biria'lah Safihra, ya batoo' ra' ba tuhbi taa'ha loh yuh.

2 Ananías rii' bia'hanee ba nuhn mweeyi, ya snuhnan badi'hi ba la'h ra' pooxtla laasii xigaaba garoopa ra' ba guhca ni'chi, ya lwehgu guhcabwa' pooxtla garoolda si mweeyi yuh chi ni'chi,

3 chi'chi rahbi Pehdru loh ba:

—Ananías, ¿xi naa bazo'badxiahga lu'h xchi'dxyi Satanahs nin rnabwa' loh ra' bwiinndxaaba? Ayi Dxiohs si dxi'h guclaa'dzi lu'h gusagui'hi lu'h sino que nee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, laasii bia'hannee lu'h garoolda mweeyi nin batoo' lu'h loh yuh.

4 Chin gue'du cayuhnn lu'h lligaaba gutoo' lu'h yuh chi ¿tayi xteenn dxi'h lu'hn?, neezaa chin guca'ha lu'h mweeyi nin gudoo' loh yuh chi, ¿tayi xteenn dxi'h lu'hn? ¿Xi naa chi'h bwi'hnn lu'h lligaaba la'n lasto' lu'h guñi' lu'h dxyi'dxyi xihn chi loh Dxiohs ayi loh dxi'h tuhbi ndxi'hw?

5 Chin guya'loh bihn Ananías dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pehdru, biaaba ba loh yuh guhchi ba. Ya garaa bwiinn nin bihn dxyi'dxyi ra' chi bidxyihbi duxa ra' ba.

6 Lwehgu gwabiiga nuhn bi'nxtuhbi batu'bi ra' bi la'h Ananías lahdxi, chi'chi bagaca'tsi ra' bi la'h Ananías.

7 Pwehda guhca la chohnna hohra guhchi Ananías chin
badzihn che'hla ba nin laa Safihra, nin ayi gaann ba xi
guzahca che'hla ba.
8 Chi'chi rahbi Pehdru loh Safihra:
—Guñi', ¿ta batoo' tu xuh tu ziga prehsiu nin gunah tu
gurihin?
—Uhn, ziga prehsiu nin gurihin batoo' nun —rahbi Safihra
loh Pehdru.
9 Chi'chi rahbi Pehdru loh Safihra:
—¿Xi naa bwi'hnn tu lligaaba ñusagui'hi tu Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs? Rwaa' lee' la'h ra' nin bagaca'tsi la'h che'hla
lu'h zie' ra'. Nnah neezaa yi'h chegaca'tsi ra' bi.
10 Lwehgu biaaba Safihra loh yuh guhchi za ba. Ya chin
badzihn ra' bi'nxtuhbi ra' chi stuhbi bwa'ha ra' bi guhchi
Safihra, chi'chi lwehgu gahca bagaca'tsi ra' bi la'h ba cwee'
hasta biga'tsi che'hla ba.
11 Ya garaa xpwiinn Jesucristu bidxyihbi duxa ra' ba, cun
neezaa bwiinn ra' nin lu'h bihn cohsa ra' rii' bidxyihbi za ra'
ba.

Bwi'hnn ra' pooxtla ziahan ra' dzi'n roo' cun milahgru ra'

12 Ziahan ra' dzi'n roo' cun milahgru ra' bwi'hnn ra' pooxtla
nezloh ra' bwiinn guihdxyi. Ya badxa'galasaa' ra' xpwiinn
Jesucristu la'n curdohra xteenn Salomohn, per tuhsi naa
xigaaba ra' ba.
13 Guyuu' ziahan bwiinn nin adxi bacha'ga loh ra' xpwiinn
Jesucristu laasii bidxyihbi ra' ba gucha'ga ra' ba la'h ra' ba. Ya
bwiinn guihdxyi ra' chi guñi' za'ca duxa ra' ba la'h xpwiinn
Jesucristu.
14 Nee la'n dxyih gahca ra' chi gudahla duxa ra' bwiinn nin
riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, ndxi'hw gunna'h.
15 Ya hasta gule'he ra' ba bwiinn nin rahcallu'hu ra' loh
neziuh, tin chin tiidxi Pehdru gahxu hasta na' ra' bwiinn nin
rahcallu'hu chi mas xpacaala Pehdru tiidxi yihca ra' ba, tin
dxiaca ra' ba.
16 Ziahan bwiinn ra' nin ze' stuhbi guihdxyi badzihn ra'
ba guihdxyi Jerusalehn, ze'nee ra' ba bwiinn ra' nin cayahca
llu'hu cun bwiinn ra' nin nuu bwiinndxaaba la'n lasto' ñi'h,
ya cun xquelrnabwa' Jesucristu basiaca ra' pooxtla la'h ra'
bwiinn nin rahcallu'hu babwe'heza ra' ba bwiinndxaaba la'n
lasto' ra' bwiinn ra' chi.

Bati'dxiloh ra' pooxtla trabahjw

17 Chi'chi bidxyi'chi bixohza nin rnabwa' cun lasaa' ba
nin laa Saduseu ra', laasii cayantsii'hi bwiinn guihdxyi la'h
pooxtla ra' chi pur nin cagasiaca ra' ba bwiinn ra' nin rah-
callu'hu.

18 Ni'chin guna'zu ra' ba pooxtla ra' tin basie'w ra' ba la'h
ra' ba la'n lahtsi dxi'ba,
19 per gue'la chi gahca gwah tuhbi aanjla Dxiohs rwaa'
lahtsi dxi'ba chi tin babwe'he ba la'h ra' pooxtla la'n lahtsi
dxi'ba chi, chi'chi rahbi aanjla chi loh ra' ba:
20 —Gulcheh guido' roo' tin ri'chi gulguiñi' loh ra' bwiinn xa
gaca guibahannee ra' ba Dxiohs par tu'pazi.
21 Chin bihn ra' ba xchi'dxyi aanjla chi, chin barah gue'la
rsiiyido' guyuu'nehza ra' ba zee ra' ba la'n guido' roo' tin
ri'chi baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn. Ya bixo-
hza ninlu'h rnabwa' cun bwiinn guhla ra' badxa'ga lasaa' ra'
ba cun guxchiisi xteenn guido', neezaa garaa ra' guxchiisi
xteenn ra' bwiinn Israel. Chi'chi gunabwa' ra' ba zeeca'ha ra'
guixa'ga la'h ra' pooxtla ninlu'h ñie'w la'n lahtsi dxi'ba.
22 Chin badzihn ra' guixa'ga rwaa' lahtsi dxi'ba, bwa'ha
ra' ba la'n lahtsi dxi'ba chi, ayila chyu nuu la'n lahtsi dxi'ba
chi, chi'chi gubia'garii ra' ba baganee ra' ba dxyi'dxyi loh ra'
guxchiisi nin rnabwa', rahbi ra' ba:
23 —Chin badzihn nu rwaa' lahtsi dxi'ba la'n ñe'wdzi'tsi
gahca neezaa suldahdu ra' nin riiyahpaa rwaa' lahtsi dxi'ba
chi la'h ra' ba rii gahca ra'za, chi'chi baxaala nu rwaa' chi per
ayi chyu nuula la'n chi.
24 Chin bihn bixohza nin rnabwa' cun capitahn nin lu'h rn-
abwa' la'h ra' guixa'ga xteenn guido' roo', neezaa ra' bixohza,
bwi'hnn chiohpa sto' ra' ba, rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Xi ni'ca guhca? ¿Xa ni'ca gaca nnah? —rahbi ra' ba.
25 Chi'chi badzihn tuhbi ndxi'hw, rahbi ba loh ra' ba:
—Ndxi'hw ra' nin basie'w tu la'n lahtsi dxi'ba, la'ra'ba rii
la'n guido' roo', cagaluu'yi ra' ba bwiinn —rahbi ndxi'hw chi.
26 Chi'chi zeenee capitahn nin rnabwa' la'h ra' guixa'ga
xteenn guido' roo' tin bagalli'hi ra' ba pooxtla ra' chi, per ayi
basa'cazii ra' ba pooxtla ra' chi laasii rdxyihbi ra' ba ñuca'h ra'
bwiinn dxiah yihca ra' ba.
27 Chin badzihnnee ra' ba pooxtla ra' chi, guhdzi ra' ba
cwiih ra' ba nezloh ra' guxchiisi xteenn Israel, chi'chi guñi'
bixohza nin rnabwa',
28 rahbi ba loh ra' pooxtla:
—¿Tayi ba banabwa'dxi'h nu la'htu tin ayiru guiñi' tu
xchi'dxyi Jesucristu? ¿Xixnaa chi'h nnah zeezahtii' tu ca-
galuu'yi tun la'h ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn laasii la'htu
xclaa'dzi tu guca'chiah tu la'hnu bachidxiinn nu Jesucristu?
29 Chi'chi rahbi Pehdru cun pooxtla ra' loh ra' ba:
—Nnah nahpaa gazo'badxiahga nu xchi'dxyi Dxiohs
xlawaa'ha gazo'badxiahga nu xchi'dxyi ra' tu.

30 La'htu gudxiinn tu Jesucristu laasii baca'h tu Ñi'h loh
cruhzi. Ya Xchiohs xtatita roo nu'h bata'h la'h Ñi'h loh ra'
bwiinnguuchi.
31 Nnah la'h Ñi'h bazuh xlahdu derehchu Xtaada Dx-
iohs Ñi'h nin rnabwa' llaa'ndxibaa' tin guca'ha Ñi'h guelrn-
abwa' laasii guinabwa'za Ñi'h nee cun neezaa xclaa'dzi Ñi'h
guibia'caa xtuhlda garaa ra' bwiinn Israel cun xclaa'dziza
Ñi'h gusagu'dzi lasto' ra' ba.
32 Bidia'haloh nu xi bwi'hnn Dxiohs, ni'chin zeezah ca-
galuu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu, nee Spíritu Saantu xteenn
Dxiohs cagaluu'yi la'hnu guchiipa'caa xcweenta dxyi'dxyi ra'
nin raluu'yi nu cun neezaa cohsa nin bidia'haloh nu, nee
bwiinn nin gaguu'dzisto' ra'ñi'h zudi'hi Dxiohs Spíritu Saantu
la'h ra' garaa bwiinn nin guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.
33 Chin bihn ra' guxchiisi dxyi'dxyi ra' chi, bidxyi'chi duxa
ra' ba laasii badi'hi ra' ba cweenta duhlda roo nahpaa ra' ba,
ya xclaa'dzi ra' ba ñidxiinn ra' ba pooxtla ra'.
34 Chi'chi gwasu'nchii tuhbi ndxi'hw nin laa Gamaliel nin
lu'h naa tuhbi fariseu nin ruluu'yi lehyi xteenn Moisehs, ya
ziahan bwiinn ruca'dxiahga xchi'dxyi ba. Chi'chi gunabwa'
Gamaliel baria'h ra' pooxtla la'n yuu' chi tuhbi carrih.
35 Chi'chi rahbi Gamaliel loh ra' bixohza cun bwiinn ra' nin
rii ri'chi:
—Yu'bitu bwiinn Israel ra', gulgui'hnn za'ca lligaaba xa
ni'ca xclaa'dzi tu guunnee tu ndxi'hw ra' rii'.
36 Gulgaza'sto' tu nagahdxi gaca xchih guyuu' tuhbi
ndxi'hw nin laa Teudas, rahbi ba rnabwa' duxa ba, gwana'hla
za tahpa gaywa'h bwiinn la'hba, nee guhchi si ba nezii nee
zi'chi bidi'chii garaa ra' xpwiinn ba ya ayiru xi bwi'hnn ra'
xpwiinn ba.
37 Ya la'n yihza nin guyuu' seensu, biria'hza Judas nin
ze' Galilea. Ya ziahan za bwiinn nin gwana'hla la'hba, nee
guhchiza ba ya zi'chi gahca nezii nee zi'chi za bidi'chi za
xpwiinn ba.
38 Nnah rñi'n gulguiria'hcaa, gulgasaa'n ndxi'hw ra' rii',
laasii sidelaa xcweenta si ra' ba rñi' ra' ba zahca ñichilohon,
39 per sidelaa xtsi'n Dxiohsan cayuhnn ra' ba, adxi guunn
tu gahn gucwe'za tu xtsi'n Dxiohs ni'chin rñi'n gulgui'hnn
lligaaba tin ayi guidxi'hyi nu'h xa guidxyihldxinee nu'h yu'bi
Dxiohs nin rnabwa' llaa'ndxibaa'.
40 Ya garaa ra' ba gwasaa ra' ba dxyi'dxyi ra' nin guñi'
Gamaliel, ni'chin mejor gudihdxyi si ra' ba la'h ra' pooxtla gu-
naaba ra' ba guca'yahga ra' pooxtla neezaa gunabwa' ra' ba
ayiru cheezah guiñi' ra' pooxtla xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi
bata'h ra' ba la'h ra' pooxtla.

41 Ya seguihdu gula'h ra' ba loh ra' guxchiisi neezaa riahxi
duxa ra' ba laasii bwi'hnn lasahca Dxiohs la'h ra' ba pur nin
bati'dxiloh ra' ba trabahjw xcweenta Jesucristu.
42 Ya guillii-guillii xchi'dxyi chi'hsi Jesucristu baluu'yi ra' ba
la'n guido' roo' neezaa rwaa' yihdzi ra' bwiinn bagaluu'yi ra'
ba xchi'dxyi Dxiohs cun rahbiza ra' ba loh ra' bwiinn:
—Jesuhs naa Crixtu nin cabweeza tu.

6

Gulii ra' ba ndxi'hw ra' nin gudi'hi guehta gahw ra' xpwiinn Jesucristu

1 La'n dxyih chi gahca, ziahan roo duxa la naa ra' xpwiinn
Jesucristu. Ya bwiinn ra' nin rñi' dxyi'dxyi griehgu cadxyi'chi
ra' ba laasii mahzi xca'ha ra' ru viuhda ra' nin rñi' dxyi'dxyi
hebreu xi gahw ra' ba chin rga'zin, ya la'h ra' ba ayi rca'ha
za'ca ra' ba xi gahw ra' ba chin rga'zin garaa dxyih.
2 Chi'chi guca'ha gadzi'h bichiohpa ra' pooxtla batiaa'ha ra'
ba garaa xpwiinn Jesucristu, ya chi'chi rahbi ra' pooxtla loh
ra' xpwiinn Jesucristu:
—Ayi naa xnehza gasaa'n nu guel ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs
laasii ayi xchiempa nu chi'zi nu xi gahw ra' bwiinn loh
mweella.
3 Ni'chin nnah nahpaa cwii tu loh lasaa' tu gahdzi ndxi'hw
nin lu'h naann tu naa bwiinn za'ca nin nuu Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs la'n lasto' ra' ñi'h ya ndxi'hw ra' chi chi'zi xi
gahw ra' bwiinn.
4 Ya la'hnu choozah nu cwidxi-guinaaba nu loh Dxiohs, nee
choozah nu galuu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn.
5 Ya garaatii' bwiinn ra' chi biuu'sto' ra' ba dxyi'dxyi ra' chi,
chi'chi gulii ra' ba tuhbi ndxi'hw nin laa Esteban ndxi'hw rii'
riachii duxa sto' ba xchi'dxyi Dxiohs nee nuu chihpa za Spíritu
Saantu sto' ba. Neezaa Felipe, Prócoro, Nicanor, Timohn,
Parmenahs, cun neezaa Nicolahs. Ndxi'hw rii' bwiinn An-
tioquía ba nee naa za ba tuhbi proselite naa ba tuhbi bwiinn
nin ayi naa bwiinn Israel per guzo'baloh bazo'badxiahga ba
xlehyi guehtu Moisehs antes nin nagahdxi dxihn ba xchi'dxyi
Jesucristu.
6 Ya lwehgu gwanee ra' xpwiinn Crixtu gagahdzi ndxi'hw
ra' chi loh ra' pooxtla tin gudihdxyi-gunaaba ra' pooxtla loh
Dxiohs xcweenta ndxi'hw ra' chi neezaa badzii'ba naa ra' ba
yihca ra' ndxi'hw ra' chi ziga tuhbi sehn la'ra'ba guyu'tii loh
xtsi'n ra' ba.
7 Bidi'chi duxa xchi'dxyi Dxiohs. Ziahan bwiinn guihdxyi
Jerusalehn bazo'badxiahga xcweenta ziga rnabwa' xchi'dxyi
Dxiohs cun neezaa ziahan bixohza.

Guna'zu ra' ba Esteban zenee ra' ba loh ra' bixohza nin rnabwa'

8 Gwachii duxa sto' Esteban xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin
badi'hi Spíritu Saantu jweersi roo' la'h ba cun lligaaba nasiin
tin bwi'hnn ba dzi'n roo' ra', milahgru ra' nezloh ra' bwiinn.
9 Ya bwiinn guido' ra' nin laa libertidos cun bwiinn Cirene,
bwiinn Alejandria, bwiinn Cilicia, nee neezaa bwiinn Asia
guzo'baloh ra' ba cadxihldxinee dxyi'dxyi ra' ba la'h Esteban.
10 Ndxi'hw ra' rii' ayi guhca ñusia'garii ra' ba dxyi'dxyi loh
Esteban laasii cayahcanee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'h
ba.
11 Chi'chi badi'hi ra' ba mweeyi la'h snuhn ra' ndxi'hw nin
ayi naa xpwiinn Jesuhs tin bachi'hyi ra' ba la'h ra' ndxi'hw ra'
chi guiñi' ba loh ra' bwiinn:
—Bihn dxiahga nu cañi'yah Esteban la'h guehtu Moisehs
cun Dxiohs.
12 Squii' bachi'hyi ra' ndxi'hw ra' chi la'h gaduhbi guihdxyi
bwiinn cun neezaa mwehsu nin ruluu'yi lehyi cun neezaa
bwiinn guhla ra' tin guna'zu ra' ba Esteban. Ya chi'chi gwanee
ra' ba la'h ba loh ra' guxchiisi xteenn Israel.
13 Ya gudxi'hyi ra' ba spaaldaa ndxi'hw nin guñi' dxyi'dxyi
xihn, rahbi ra' ni'chi:
—Uhn, guchii rñi'yah Esteban lehyi xteenn guehtu Moisehs
cun neezaa xquido' roo' saanta rii',
14 neezaa bihndxiahga nu guñi' Esteban: "Jesuhs nin ze'
Nazaret gutsihyi guido' roo', zucha'hza ba lehyi nin lu'h
bani'hi guehtu Moisehs la'hnu."
15 Chi'chi bwa'ha ra' nin rnabwa' cun bwiinn ra' loh Este-
ban, bwa'ha ra' ba ruhnn loh ba ziga ruhnn loh tuhbi xaanjla
Dxiohs.

7

Dxyi'dxyi nin baluu'yi Esteban la'h ra' bixohza

1 Chi'chi gunaaba dxyi'dxyi bixohza nin lu'h rnabwa', rahbi
ba loh Esteban:
—¿Ta guchii zi'chi guñi' lu'h?
2 Chi'chi rahbi Esteban loh ra' ba:
—Gulgahca'dxiahga dxyi'dxyi nin guiñi'n loh tu daada,
bwihtsi lasaa' ra'n; Xchiohs nu'h nin lasahca duxa nin rn-
abwa', baluu'yi la'h guehtu xtatita Abrahn nu'h chin guyuu'
ba lahdxyi ra' bwiinn Mesapotamia chin nagahdxi chuu ba
la'n guihdxyi Harahn.
3 Chi'chi rahbi Dxiohs loh guehtu Abrahn: "Biria'h lahdxyi
lu'h basaa'n garaa ra' lasaa' lu'h tin gwah hasta chi'h zi
guluu'yi'hn yi'h."
4 Chi'chi biria'h guehtu Abrahn lahdxyi bwiinn Caldea, tin
gwah chuu ba loh guihdxyi Harahn. Ya chin guhchi xtaada

ba, bie'ganee Dxiohs la'h guehtu Abrahn loh yuh hasta rii guihdxyi rii' hasta dxuu nu'h nnah —rahbi Esteban loh ra' ba—.

5 Ayi gunnah Dxiohs ñusaa'nlaa'dzi Ñi'h nin tahyi loh yuh hasta guzuh tuhbi ñaa' guehtu Abrahn tin lu'h rahbi Dxiohs yuh chi zudi'hi Ñi'hn la'h ra' llahga guehtu Abrahn. Nee la'h guehtu Abrahn ayi llii'n ba chieempa chi.

6 Rahbiza Dxiohs loh guehtu Abrahn: "Llii'n ra' lu'h llahga ra' lu'h zibwih ra' bi zigazi bwiinnziitu, lahdxyi bwiinn gaca ra' bi mooza, ri'chi zusa'cazii bwiinn la'h ra' bi zigachi'h tahpa gaywa'h yihza."

7 Neezaa rahbi Dxiohs: "Zu'nnahn caxchihgu la'h ra' bwiinn nin gusa'cazii la'h ra' bi, per na'h gabwe'hehn llahga ra' lu'h ri'chi tin guzu'nllihbi ra' bi loon loh guihdxyi rii'" —rahbi Dxiohs.

Chi'chi rahbi Esteban loh garaa bwiinn nin rii ri'chi:

8 —Zi'chi bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h guehtu Abrahn gunabwa' Dxiohs guchiuu'ga Abrahn la'h gahca ba hasta naa ba ndxi'hw tin chuu ba bwa', ni'chi naa tuhbi sehn xteenn dxyi'dxyi nin bia'hannee dxyii'dxyi Dxiohs la'h Abrahn. Ya seguihdu guyuu' tuhbi llii'n guehtu Abrahn nin biria'hlah guehtu Isaac, ya chin guyuu' bi xuhnnaa dxyih, guluu' za guehtu Abrahn la'h bi bwa' ziga tuhbi sehnza. Zi'chi gahca za bwi'hnnee Isaac llii'n ba nin biria'hlah Jacob. Zi'chi gahca za bwi'hnnee guehtu Jacob la'h ra' llii'n ba nin guhca ra' xpwiinn guldoo' bwiinn Israel —rahbi Esteban—.

9 Loh ra' llii'n Jacob nin guhca xpwiinn guldoo' nu'h cadxyih roo', biria'h tuhbi bwihtsi ra' ba nin biria'hlah Joseh, ya guzahca llahn sto' ra' ba la'h Joseh tin batoo' ra' ba Joseh la'h tuhbi bwiinn nin gwanee la'hbi guihdxyi Egiptu, per Dxiohs bwi'hnn cumpahñu la'h Joseh.

10 Chin bati'dxiloh ba trabahjw duxa badi'hi Ñi'h guelnasiinn la'h ba, ya cun guelnasiinn nin badi'hi Dxiohs la'h Joseh biu'sto' rrehyi Faraohn guhca Joseh gobernadohr xteenn guihdxyi Egiptu, neezaa gunabwa' Joseh garaatii' xixteenn rrehyi chi.

11 Ya badzihn tuhbi gubihn, garaa ra' la'n guidxyi nin rnabwa' Egiptu, neezaa la'n guihdxyi ra' nin rnabwa' Canaan, ya guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h trabahjw duxa batii'dxi ra' ban loh guelrchia'han ayi guyuu'tii' xi ñahw ra' ba,

12 per chin gudii'dxidxiahga guehtu Jacob nuu xi gahw ra' ba la'n guihdxyi Egiptu chi'chi guxe'hla ba llii'n ba tin gwaca'ha ra' bi xi gudahw ra' ba tuhbi bweelta hasta guihdxyi Egiptu.

13 Ya chin baroopa bweelta riah ra' bi, chi'chi rahbi Joseh

loh ra' bi: “Bwi'tsihn la'h tu”, chi'chiyi guhcabwa'za Faraohn cuun nin naa ra' bwihtsi Joseh.

14 Chi'chi guxe'hla Joseh dxyi'dxyi tin gwah guehtu Jacob xtaada Joseh guihdxyi Egiptu, ya garaa ra' ba naa ziga setenta y cinco ra' ba.

15 Zi'chi guhca tin gwah guehtu Jacob guihdxyi Egiptu, ya ri'chi guhchi guehtu Jacobo cun guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h.

16 Ya seguihdu gwanee ra' ba xtsihta ra' ba loh yuh Siquehn tin baca'tsi ra' ban la'n ba' nin nuu loh yuh ra' hasta guzi' guehtu xpaah Abrahn nu'h, loh ra' llii'n Hamohr la'n guihdxyi Siquehn.

17 Ya chin badzihn gahxu dxyih, ziga bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h guehtu xpaah Abrahn nu'h, chi'chi gudahla duxa ra' xpwiinn Israel la'n guihdxyi Egiptu.

18 Chi'chi guyuu' tuhbi rrehyi Egiptu nin ayi biu'nbwa' la'h guehtu Joseh.

19 Rehyi chi basagui'hi ba la'h ra' guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h neezaa trabahjw duxa batii'dxi rrehyi chi la'h ra' ba. Gunabwa' rrehyi chi basaa'n ra' ba guhchi ra' bweezun nin naa ndxi'hwun ra' tin ayi ñidahla ra' ndxi'hw guclaa'dzi rrehyi chi.

20 La'n yihza ra' chi guulaa guehtu Moisehs, ya biuu' duxa sto' Dxiohs la'h ba laasii guhca ba tuhbi bado' chuhla ya chin guhca ba badoo' guyuu'la'n ba chohnna bwe'hw rwaa' yihdzi xtaada ba.

21 Rahbi za Esteban:

—Ya la'h ra' xcuzahn guehtu Moisehs ñadxeela loh ra' suldahdu Faraohn ni'chin mejor basaa'n ra' ba la'h xbadoo' ra' ba per lwehgu la'h gahca llii'ndxa'pa Faraohn bachioo' la'h guehtu Moisehs zigazi llii'n bi,

22 ya basi'dxi Moisehs garaa nin naann ra' bwiinn Egiptu, nee guhca ba tuhbi bwiinn nin guñi' dxyi'dxyi za'ca cun bwi'hnn za ba dzi'n za'ca.

23 Chin guyuu' guehtu Moisehs chywa'h yihza bwi'hnn ba lligaaba cuun ra' lasaa' ba nin naa ra' bwiinn Israel.

24 Ya chin badzihn Moisehs hasta nuu ra' lasaa' ba bwa'ha ba cagasa'cazii tuhbi bwiinn Egiptu la'h tuhbi bwiinn lasaa' ba. Lwehgu gudxiinn ba bwiinn Egiptu chi.

25 Bwi'hnn ba lligaaba pwehda zahcabwa' lasaa' ba nin naa ra' bwiinn Israel cayahcanee Dxiohs la'h Moisehs tin guta'h ba la'h ra' lasaa' ba loh ra' bwiinn Egiptu per ayi bwi'hnn cweenta ra' ba.

26 Chin barah gue'la, bwa'ha Moisehs riidxihldxi chiohpa bwiinn Israel, chi'chi rahbi guehtu Moisehs loh ra' ba: “Bwihtsi tu, ¿xi naa riidxihldxi tu? Ayi ru childxinee lasaa' ru tu”, rahbi guehtu Moisehs loh ra' ba.

27 Chi'chi gwabiiga tuhbi nin mahzi cayuhnn ñalaa'dzi
baca'naa la'h Moisehs, chi'chi rahbi ba loh Moisehs: "¿Chyu
bani'hi guelrnabwa' yi'h tin dxie'ganabwa' lu'h la'hnu?
28 ¿Ta rclaa'dzi lu'h gadxiinn lu'h na'h ziga gudxiinn lu'h
bwiinn Egiptu nna'yi?"
29 Chin bihn Moisehs dxyi'dxyi ra' chi, ballu'n ba gwah ba
hasta guihdxyi Madiahn ri'chi guyuu' zi'ca ba, ri'chi gahca za
bachinaa ba guyuu' chiohpa llii'nga'n ba —rahbi Esteban loh
ra' nin riica'dxiahga dxyi'dxyi ra' rii'.
30 Rahbi za Esteban:
—Chin gudii'dxi chywa'ha yihza, loh dahan desiertu gahxu
cwee' dahan nin laa Sinaí, ri'chi bwa'ha ba tuhbi bwehla la'n
nuhn yaguihchi, ya la'n bwehla chi baluu'yiloh tuhbi aanjla
Dxiohs loh Moisehs,
31 ya badxyigaa' duxa loh Moisehs chin bwa'ha ba
cohsa roo' chi, chi'chi gwabiiga Moisehs tin guclaa'dzi ba
ñwa'haza'ca ba la'n yaguihchii bwehla chi, chi'chi bihn ba
guñi' Dxiohs, rahbi Ñi'h loh Moisehs:
32 "Na'h naan Xchiohs ra' guehtu xtaada guldoo' lu'h:
Xtaada Abrahn, Xchiohs Isaac, Xchiohs Jacob." Ya guza'loh
bidxyihbi duxa Moisehs ya ayi gwabiiga ba ñwa'ha ba loh
bwehla nin cayahca la'n yaguihchi chi.
33 Chi'chi rahbi Dxiohs loh Moisehs: "Gule'he tahba lu'h tin
loh yuh nin zuu lu'h yuh santun,
34 tin Na'h caywa'haloon xa nuugasa'cazii ra' bwiinn
Egiptu xpwiinn ra'n. Bihna'hn rñi' ra' ba, ni'chin bie'tahn
llaa'ndxibaa' tin gulta'h ra'n ba. Gudaa' nnah tin guixe'hla'hn
yi'h chee lu'h Egiptu."
35 Rahbiza Esteban:
—Nicala guñi'tohnta ra' bwiinn Israel loh Moisehs, rahbi
ra' ba: "¿Chyu bani'hi guelrnabwa' yi'h tin dxie'ganabwa'
lu'h la'hnu o guunn lu'h guelguxchisi la'h nu?" Nicala zi'chi
guñi' ra' ba, per Dxiohs badi'hi guelrnabwa' la'h Moisehs pur
aanjla nin baluu'yiloh la'n yaguihchii bwehla chi,
36 ya Moisehs babwe'he la'h ra' guehtu xtaada guldoo' ra'
nu'h Egiptu, neezaa bwi'hnn Moisehs milahgru ra' cun dzi'n
roo' ra' loh nasiohn Egiptu cun rwaa' ñihsado' xñaa, neezaa loh
dahan desiertu bwi'hnn ba milahgru ra' loh chwa'ha yihza
yaque baria'h ra' ba Egiptu.
37 La'h gahca guehtu Moisehs guñi' ba loh ra' bwiinn Israel:
"Dxiohs zibwii Ñi'h tuhbi ndxi'hw loh ra' llahga tu tin gaca
ba ziga na'h, nee ziñi'za ba xchi'dxyi Dxiohs ni'chin nahpaa
guzo'badxiahga tu xchi'dxyi ba."
38 La'h gahca guehtu Moisehs guyuu' lahdaa ra' bwiinn loh
dahan desiertu ya ri'chi gahca gucah ba dahan nin laa Sinaí
tin guñi'nee ba aanjla nin guñi' loh ba loh dahan Sinaí chi,

ya loh Moisehs guñi' Dxiohs dxyi'dxyi za'ca ra' rii' tin basia'hannee za ban la'h nu'h —rahbi Esteban loh ra' garaatii' nin riigaca'dxiahga xchi'dxyi ba.

39 Rahbiza Esteban:

—Per guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi guehtu Moisehs ya guclaa'dzi ra' ba ñibia'garii ra' ba lahdxyi bwiinn Egiptu,

40 ni'chin nin rahbi ra' ba loh guehtu Aarohn chin guhcata'h guehtu Moisehs loh dahan Sinaí: "Xcaa'dzi nu guunncha'yi lu'h xchiohsa ra' nu'h nin ñiidxiuu delaanta loh nu'h tin la'h Moisehs nin babwe'he la'h nu'h guidxyi Egiptu, ayi chyu gaann cuun ba."

41 Ya seguihdu bwi'hnncha'yi ra' ba tuhbi bicerru gulaala ya gudxiinn ra' ba guidxa'h tin badi'hi ra' ba llarihn guidxa'h chi ziga guhn loh nin bwi'hnncha'yi ra' ba ni'chin biuu'lehgra sto' ra' ba.

42 Ya cun biria'caa Dxiohs loh ra' ba, basaa'n Dxiohs bazu'nllihbi ra' ba guunn ra' ba dxih lla'ndxibaa'. Squii' caa loh dxihtsi nin baca'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs caadxyih:

La'htu bwiinn Israel, ¿ta gudxiinn tu guidxa'h tin loon bani'hi tu llarihn guidxa'h chi ziga guunn loh chwa'ha yihza nin guca'nzaa tu loh dahan desiertu? —rahbi Dxiohs—.

43 Ganaalla cohsa radiitsi bwi'hnn tu guca'nzanee tu tuhbi yuh dxihdxi nin guyuu' xculaala tu nin gule'helah tu Moloc,

cun neezaa bazunllihbi tu tuhbi dxyih llaa'ndxibaa' nin gule'helahza tu Renfahn, cun garaa ra' snuhn xculaala tu nin bwi'hnncha'yi tu ni'chi ra' mahzi guunn tu.

Ni'chin nin zibwe'hehn la'h tu guixe'hla'hn la'h tu stuhbi lahdu lahdxyi ra' bwiinn Babilonia —rahbi Dxiohs.

Zi'chi guñi' Esteban loh ra' bixohza nin guna'zu la'h ba, nee rahbiza ba loh ra' ba:

44 —Ya loh dahan desiertu gohpaa ra' xtaada guldoo' ra' nu'h tuhbi yuu' dxieenda dxihdxi nez hasta guluu'cha'yi ra' ba tahblu dxiah ra' nin gucah xlehyi ra' ba. Ni'chin nin gunabwa' Dxiohs bwi'hnn Moisehs yuu' dxieenda dxihdxyi chi ziga foora nin baluu'yi Dxiohs la'h ba nahpaa bwi'hnn ba.

45 Ya xtaada guldoo' ra' nu'h bia'hannee yihdzi Dxiohs nin gunabwa' Ñi'h bwi'hnn guehtu Moisehs ziga hereensi, ya bwiinn ra' nin bia'hanee Josueh chin badzihn ra' ba guihdxyi ra' nin babwe'heca'ha Dxiohs la'h ra' bwiinn nin ayi biga'ha bwi'hnn, ni'chin badi'hi Dxiohs guihdxyi ra' chi la'h Josueh cun ra' xpwiinn ba. Zi'chi guhca hasta dxyih nin gunabwa' guehtu Davihd.

46 Ya guehtu Davihd bidxeela ba xa guhcanee Dxiohs la'h
ba, ya guclaa'dzi ba ñuhnn ba xquido' Xchiohs guehtu Jacob,
47 per Salomohnyi, llii'n guehtu Davihd bwi'hnncha'yi
xquido'roo Dxiohs.
48 Nicla ayi nuu Xtaada Dxiohs nu'h nin nuu llaa'ndxibaa'
la'n guido' nin ruhnncha'yi bwiinn cun naa ra' ba. Squii'
baca'h tuhbi guehtu daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, rahbi
Dxiohs loh ba:
49 Llaa'ndxibaa' naa yihdzihn, ya guidxyiyuh naa ziga hasta
rzuh ñaa'hahn.
¿Xi clahsa chi'h yuu' nin rclaa'dzi tu guunn tu para na'h?
—rahbi Dxiohs—,
o ¿cuunn hasta rclaa'dzi tu chuu'huhn?
50 ¿Tayi cun naa'ha dxi'hn bwi'hnna'hn garaa ra' cohsa taantu
dxibaa' cun guidxyiyuh?
51 Rahbiza Esteban:
—¡Per la'h tu dxi'bi bwiinnya'dxi tu! Ayi rihn tu ayi ria'zi tu
xchi'dxyi Dxiohs, ñie'w dxiahga tu cun sto' tu ni'chin la'laga'h
rdxihndxinee tu Spíritu Saantu Dxiohs, igwahla gahca naa tu
cun guehtu xtaada guldoo' ra' tu.
52 ¿Chyu profeta ayi guñi'yah ra' guehtu xtaada guldoo' ra'
tu xchi'dxyi ñi'h nin badi'hi Dxiohs? Guyaa garaatii' guehtu
profehta ra' chi, nee gudxiinn ra' za ba la'h ra' guehtu profeta
ra' nin guñi' zi' Jesucristu Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa'. Nnah
la'h Ñi'h bi', per la'h tu baca'h tu la'h Ñi'h loh cruhzi chi'chi
guhchi Ñi'h.
53 La'h tu bia'hannee tu lehyi nin lu'h guñi' aanjla Dxiohs
loh Moisehs, per la'h tu ayi bazo'badxiahga tu dxyi'dxyi ra'
chi.
54 Chin bihn ra' ba dxyi'dxyi nin cañi' Esteban pur nin
ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, bidxyi'chi duxa
ra' ba hasta loh lahyi ra' ba badahwllahn taantu bidxyi'chi
duxa ra' ba pur nin guñi' Esteban ayi bazo'badxiahga ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs.
55 Per la'h Esteban nuu nabahandzi'tsi Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs la'n lasto' ba ni'chin chin bwa'ha Esteban
llaa'ndxibaa', bwa'ha ba la'h Jesucristu zuu xlahdu derehchu
Dxiohs,
56 chi'chi rahbi Esteban loh ra' ba:
—Gulguia'ha na'h rwa'han llaa'ndxibaa' zohballaalan ya
Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw la'h Ñi'h zuu xlahdu derehchu
Xtaada Dxiohs Ñi'h.
57 Per la'h ra' ba cun basie'wdxiahga ra' ba ya cun gu-
didxaa'yo'ba duxa ra' ba, chi'chi ballu'n ra' ba billa'ta ra' ba
yihca Esteban,

58 ya seguihdu gwahnee ra' ba Esteban rwaa' guihdxyi tin
baca'hdxiah ra' ba yihca Esteban. Ya nin baca'dxiah ra' ba
yihca Esteban, gule'he ra' ba xahba ra' ba bia'hannee tuhbi
ndxi'hw nin laa Saulu.
59 Ya tal nin riigaca'hdxiah ra' ba yihca Esteban, guñi' ba loh
Jesucristu rahbi ba:
—Xchiohsa'hn nin laa Jesucristu baca'h Spíritu'hn.
60 Lwehgu bazu'nllihbi Esteban chi'chi guñi' ba jweersi
roo':
—¡Daada, ayi guunn cweenta lu'h pur xtuhlda ra' bwiinn ra'
rii'!
Ya chin guya'loh guñi' Esteban dxyi'dxyi ra' rii', lwehgu
guhchi ba.

8

Saulu basa'cazii la'h ra' xpwiinn Jesucristu

1 Tuhsi gahca guhca Saulu gudxiinn ra' ba la'h Esteban.
Dxyih chi gahca guzo'baloh bati'dxiloh ra' xpwiinn Jesucristu
trabahjw duxa loh guihdxyi Jerusalehn, chi'chi bidi'chi ra'
xpwiinn Jesucristu nez loh guihdxyi ra' nin rnabwa' Judea
cun neezaa loh guihdxyi ra' nin rnabwa' Samaria, ya pooxtla
dxi'h ra' bia'han guihdxyi Jerusalehn.
2 Ya nuhn bwiinn nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs,
bagaca'tsi ra' ba la'h Esteban, ya ru'n duxa ra' bwiinn chi
laasii riaa ra' ba la'h Esteban guhchi.
3 Ya guca'hnna'hla Saulu la'h ra' bwiinn nin riachii sto' ra'
ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, yuu' pur yuu' guyuu'tii ra' ba tin
guna'zu ra' ba ndxi'hw gunna'h tin basie'w Saulu la'h ra'
bwiinn chi la'n lahtsi dxi'ba.

Baluu'yi xpwiinn Jesucristu xchi'dxyi Ñi'h nez regiohn Samaria

4 Per la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin bidi'chii ra' gwazah
baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nez hasta chi'hzi zeedi'chii
ra' ba.
5 Felipe laa tuhbi ra' bwiinn chi, gwah ba tuhbi guihdxyi nin
laa Samaria, ri'chi guza'loh guñi' ba xchi'dxyi Jesucristu loh
ra' bwiinn guihdxyi chi.
6 Ri'chi badxa'galasaa' ra' bwiinn chi riigaca'dxiahga dzi'tsi
ra' ba nin cañi' Felipe neezaa milahgru nin bwi'hnn Felipe.
7 Ziahan bwiinn ra' nin guyuu' bwiinndxaaba sto' ra' ñi'h
biaaca ra' ba, ya baria'h bwihdxidxiahyo'ba bwiinndxaaba
ra' chi sto' ra' bwiinn, neezaa ziahan ra' bwiinn nin adxi
ñahca ñiñi'bi cun nin rahca ñaa' ra' ñi'h, ya cun xquelrnabwa'
Jesucristu basiaca Felipe garaa ra' bwiinn chi,
8 laasii pur xquelrnabwa' Jesucristu bwi'hnn Felipe dzi'n
roo' ra' rii', ya biahxi duxa garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' chi.

9 Ya guyuu' tuhbi ndxi'hw nin laa Simohn loh guihdxyi
Samaria nee basagui'hi ba la'h ra' bwiinn chi rñi' ba xtsi'n
Dxiohs ruhnn ba ayi guchii dxi'h ni'chi. Xtsi'n bwiinndxaaba
ni'chi ruhnn Simohn laasii basagui'hi ba la'h ra' bwiinn desde
galoh,
10 ya garaatii' bwiinn biñi'n hasta nin mahzi bwiinn guhla
ra', badxyigaa' duxa loh ra' ba nin guñi' Simohn loh ra' ba,
chi'chi rahbi ra' bwiinn chi:
—Bwiinn rii'sihn ze'nee xquelrnabwa' Dxiohs —rahbi ra'
bwiinn chi.
11 Ya badxyigaa'loh ra' bwiinn la'h ba laasii cadxyih roo'la
nusagui'hi ba la'h ra' bwiinn cun dzi'n dxaaba nin naa ba
bidxa'ha,
12 per chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' xteenn xquelrn-
abwa' Dxiohs nin guñi' Felipe loh ra' ba xcweenta Jesucristu,
ndxi'hw gunna'h ra' ba gurohbañihsa ra' ba.
13 Nee gahca za Simohn gwachii sto' bi dxyi'dxyi ra' chi
chi'chi gurohbañihsa Simohn, ya seguihdu guca'nzaanee bi
Felipe ya ri'chi bwa'ha Simohn milahgru ra' cun sehn roo' ra'
nin bwi'hnn Felipe.
14 Chin bihn ra' pooxtla nin nuu Jerusalehn la' ra' bwiinn
Samaria gwachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs chi'chi baxe'hla ra'
ba Pehdru cun Jwahn ri'chi.
15 Chin badzihn Pehdru cun Jwahn gudihdxi-gunaaba ra'
ba loh Dxiohs tin guxe'hla Ñi'h Spíritu Saantu cweezaa Ñi'h
lasto' ra' ba,
16 laasii nagahdxi dxi' Spíritu Saantu Dxiohs para bwiinn
Samaria ra' laasii cun sohla gurohbañihsa ra' ba pur lah
Jesucristu.
17 Ya seguihdu badzii'banaa Pehdru cun Jwahn yihca ra'
bwiinn Samaria tin zi'chi guhca guyuu'tii Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs lasto' ra' ba.
18 Ya chin bwa'ha Simohn naasi Pehdru cun Jwahn rdzii'ba
ra' ba yihca ra' bwiinn tin cayuu'tii Spíritu Saantu lasto' ra'
bwiinn chi, chi'chi ñudi'hi Simohn mweeyi la'h ra' pooxtla,
19 rahbi ba loh ra' pooxtla chi:
—Gulgani'hi guelrnabwa' ca na'h tin zi'ca za gudzii'ba
naa'hahn yihca ra' bwiinn tin chuu Spíritu Saantu xteenn
Dxiohs la'n lasto' ra' bwiinn.
20 Chi'chi rahbi Pehdru loh ba:
—¡Ziñihchiloh xmweeyi lu'h cun yi'h! ¿Xi naa ruhnn lu'h
lligaaba si' lu'h Spíritu Saantu nin rdi'hi Dxiohs la'h ra' bwiinn
nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu?
21 Yi'h ayi nahpaa lu'h derehchu nee ayi guicweenta lu'h
para Dxiohs laasii lasto' lu'h ayi xi guilasahcan loh Dxiohs.

22 Basaguu'dzi sto' lu'h tin gudihdxyi-gunaaba loh Dxiohs
opa'h zuhnn Dxiohs pardohn yi'h pur lligaaba dxaaba nin
lu'h bwi'hnn lu'h,
23 tin nnah rwa'hahn ya bixihn sto' lu'h loh cohsa dxaaba
nin nuu ñie'wchihpan pur duhlda duxa nin nahpaa lu'h.
24 Chi'chi rahbi Simohn loh Pehdru cun Jwahn:
—Gulguinaaba loh Dxiohs xcwee'ntahn tin ayi saca'hn ziga
guñi' tu.
25 Chin guluhllatii' guñi' ra' pooxtla xchi'dxyi Jesucristu loh
ra' bwiinn Samaria, chi'chi biu'nehza ra' ba para Jerusalehn,
ya guihdxyi'hn nin rnabwa' Samaria nin zeegadii'dxi ra' ba
guñi' ra' ru ba xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn guihdxyi ra'
chi, chi'chi ziaa ra' ba para Jerusalehn.

Felipe cun tuhbi bwiinn Etiopía

26 Chin gudii'dxi cohsa ra' rii', chi'chi guñi' tuhbi aanjla
Dxiohs loh Felipe, rahbi ba:
—Gulu'guihn tin gwah nez ñaa' gueeta nez loh neziuh nin
zee para Jerusalehn tin gwah guihdxyi Gaza, ya neziuh rii'
rdii'dxin nezloh dahan desiertu.
27 Ya zee chi'h Felipe. Chin badzihn ba loh neziuh chi
badxa'ga ba tuhbi bwiinn Etiopía. Bwiinn chi naa ba nin
badxi'ba tihxi ñi'h nee naa za ba xcuxchiisi rreina Candace.
La'h ba rgu'cha'yi garaa ra' xmweeyi reina Etiopía chi, ya
Jerusalehn gwah ba tin ri'chi riagasu'nllihbi ba loh Dxiohs.
28 Ya chin babia'garii ba para lahdxyi ba zohba ba la'n tuhbi
garrehda zahcaru duxa cayu'lda ba dxihtsi nin baca'h guehtu
Isaías xchi'dxyi Dxiohs loh ñi'h.
29 Chi'chi rahbi Spíritu Saantu loh Felipe:
—Gwabiiga cwee' garrehda ca.
30 Chin gwabiiga Felipe bihn ba cayu'lda daada chi dxihtsi
nin baca'h Isaías, chi'chi rahbi Felipe loh daada chi:
—¿Ta rahcabwa' lu'h nin caa loh dxihtsi nin cayu'lda lu'h?
31 Chi'chi rahbi bwiinn Etiopía chi loh Felipe:
—¿Xa gacabwa'n ayi chyu guluu'yi na'h?
Lwehgu rahbi daada chi loh Felipe:
—Gucah tin soobaa nu'h tuhsi juunta tin nnaa lu'h xa naa
dxyi'dxyi nin caa loh dxihtsi rii'.
32 Ya nez hasta cayu'lda bwiinn Etiopía chi loh dxihtsi nin
caa xchi'dxyi Dxiohs rñi' squii':
Guhchi ba zigazi riah tuhbi lli'hyi hasta rahchi ma,
ya bia'han ba cun ayi guñi' ba loh ra' nin basa'cazii la'h ba
nicala zi'chi guza'ca ba ayiza guñi' ba.
33 Ya chin gusa'cazii ba ayi chyu ñiñi' xi naa gusa'cazii ba,
ya pur nin ayi basaa'n ra' ba ñuu' llii'n ba ¿chyu guiñi' chi'h?
¿Xi naa gubia'te'he xquelnabahan ba loh guidxyiyuh?

34 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi bwiinn Etiopía chi loh Felipe:
—Gunnah loon, ¿chyu ni'ca ruze'ta dxihtsi ra' rii'? ¿Ta ruze'ta ba la'h gahca ba, o stuhbi bwiinnan ruze'ta ba?
35 Ya cun dxyi'dxyi nin caa loh xchihtsi Isaías guzo'baloh baluu'yi Felipe xchi'dxyi Dxiohs xcweenta Jesucristu la'h daada chi.
36 Ya seguihdu badzihn ra' ba tuhbi lahta hasta nuu ñihsa, chi'chi rahbi daada chi loh Felipe:
—¡Bwa'ha rii' nuu ñihsa! ¿Tayi gaca chioobaañihsa'hn rii'?
37 Chi'chi rahbi Felipe loh ba:
—Sidela guchii lu'h gaduhbi sto' lu'h rclaa'dzi lu'h guibahannee lu'h xchi'dxyi Dxiohs, zahca chioobaañihsa lu'h.
Chi'chi rahbi daada chi loh Felipe:
—Riachiisto'n Jesucristu naa Llii'n Dxiohs.
38 Chi'chi gunabwa' daada chi guleeza garrehda tin biehta garoopa ra' ba hasta nuu ñihsa chi tin baro'bañihsa Felipe la'h daada chi.
39 Chin bare'h ra' ba loh ñihsa zenee Spíritu Saantu Dxiohs la'h Felipe, ya cun ayiru bwa'ha daada chi la'h Felipe, per cun ziaayahxi duxa ba nicala ayi bwa'ha ru ba la'h Felipe.
40 Ya gwanee Spíritu Saantu la'h Felipe hasta tuhbi guihdxyi nin laa Azotu, nee ri'chi gwazah baluu'yi Felipe xchi'dxyi Jesucristu garaa ra' guihdxyi hasta badzihn ba guihdxyi Cesarea.

9

Gwachii sto' Saulu xchi'dxyi Jesucristu
(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

1 Zeezah cagasa'cazii Saulu xpwiinn ra' Jesucristu, chi'chi gwah ba loh bixohza nin mahzi rnabwa' la'h ra' bixohza
2 tin gunaaba Saulu tuhbi dxihtsi tin zee ba la'n guido' ra' nin rnabwa' Damascu tin zeegana'zu ba la'h ra' xpwiinn Jesucristu tin guziaaganee ba bwiinn ra' chi para guihdxyi Jerusalehn dxie'w ra' ba ndxi'hw gunna'h.
3 Chin zeezah ra' ba loh neziuh nin zee para guihdxyi Damascu, gahxula ze'gadzihn ra' ba ri'chi chin bazia'ñihyaa' tuhbi bwehla desde llaa'ndxibaa' bazia'ñihin gaduhbi hasta ze'zah Saulu, chi'chi biaaba Saulu loh yuh,
4 ya gaduhbi na' ba loh yuh bihn dxiahga ba tuhbi rsiaa' nin rahbi:
—Saulu, Saulu, ¿xi naa ca'hnna'hla lu'h na'h?
5 Chi'chi rahbi Saulu:
—¿Chyu yi'h daada?
Chi'chi rahbi rsiaa' chi:
—Na'h naan Jesucristu nin cagasa'cazii lu'h, per yi'h gahca cayuhnn lu'h mahla yi'h ziga tuhbi maan chin rgu'ñaa' ma yihca puuhyi.

6 Bidxyihbi duxa Saulu, chi'chi rahbi ba:
—Daada, ¿xi ni'ca xclaa'dzi lu'h gaca?
Chi'chi rahbi Jesucristu loh Saulu:
—Gwastii tin gwah guihdxyi Damascu, ya ri'chi zuluu'yi tuhbi ndxi'hw xi ni'ca guunn lu'h.
7 Ya bwiinn ra' nin ze'nee la'h Saulu bidxyihbi duxa ra' ba chin bihn ra' ba rsiaa' chi per ruutii' chyu bwa'ha ra' ba.
8 Chin gwastii Saulu loh yuh, bwi'hnn ba pur ñwa'ha ba per ayi gunnah loh ba ñiinan, chi'chi guca'ha ra' bwiinn nin ze'nee la'h Saulu naa ba tin ze'nee ra' ba la'h ba la'n guihdxyi Damascu.
9 Ri'chi guyuu' ba chohnna dxyih, ayi guhca ñwa'ha ba nin ayiza gwaa' ba ñihsa cun ayiza gudahw ba.
10 Ya guihdxyi Damascu nuu tuhbi xpwiinn Jesucristu nin laa Ananías. Bwiinn chi baluu'yiloh Jesucristu loh ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—¡Ananías! ¿Cuun lu'h?
Chi'chi rahbi Ananías loh Ñi'h:
—La'n dee', daada.
11 Chi'chi rahbi Jesucristu loh ba:
—Gwah cahyi nin laa lahdu derehchu hasta nuu yihdzi Judas. Ri'chi gunaabadxyi'dxyi la'h tuhbi bwiinn nin laa Saulu nin naa tuhbi bwiinn guihdxyi Tarsu. Bwiinn chi cabwihdxi-canaaba ba na'h —rahbi Ñi'h loh Ananías—.
12 Ya loh bacaala bwa'ha ba ze' tuhbi ndxi'hw nin laa Ananías tin gudzii'ba naa Ananías yihca Saulu tin gwa'ha ba stuhbweelta.
13 Chin guya'loh bihn Ananías dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi ba:
—Per Daada, ziahanroo bwiinn nnah cuun nin cayuhnn ndxi'hw chi nugasa'cazii ba xpwiinn ra' lu'h nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi lu'h loh guihdxyi Jerusalehn,
14 yannah rii' ze' ba cun xquelrnabwa' bixohza ra' nin mahzi rnabwa' tin guina'zu ba bwiinn ra' nin rbwihdxyi-rnaaba lah Yu'bilu'h tin chenee ba la'h ra' ba dxie'w ra' ba guihdxyi Jerusalehn.
15 Chi'chi rahbi Jesucristu loh Ananías:
—Gwah; Na'h guliin ba tin guiñi' ba xchi'dxyi'hn chezah-nee ban loh ra' bwiinnziitu cun neezaa loh ra' rrehyi cun loh ra' bwiinn Israel.
16 Na'h guluu'yi'hn la'h Saulu cuun trabahjw duxa nin guti'dxiloh ba pur Na'h.
17 Ya zee chi'h Ananías, lwehgu chin badzihn ba rwaa' yuu' hasta nuu Saulu, chi'chi badzii'ba naa ba yihca Saulu, chi'chi rahbi Ananías loh Saulu:
—Bwihtsi Saulu, Jesucristu nin guñi' loh lu'h loh neziuh chin ze' lu'h, la'h gahca Ñi'h guxe'hla Ñi'h na'h tin gabia'garii

gwa'ha lu'h stuhbweelta tin cwih laa'dziza Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' lu'h.
18 Ya lwehgu biaaba ra' ziga mweeyi nin nu dihtsi bwehlda loh Saulu, chi'chiyi guhca bwa'ha za'ca ba stuhbweelta. Seguihdu gahca za gwasu'nchii Saulu tin guro'bañihsa ba.
19 Ya chi'chi gudahw ba tin baca'ha ba jweersi stuhbweelta, ya guyuu'nee ru Saulu la'h ra' xpwiinn Jesucristu spaaldaa dxyih guihdxyi Damascu.

Guzo'baloh baluu'yi Saulu xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' nin nuu Damascu

20 Seguihdu guzo'baloh baluu'yi Saulu xchi'dxyi Jesucristu la'n guido' ra', rahbi ba:
—Jesucristu naa Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa'.
21 Garaa ra' nin baca'dxiahga dxyi'dxyi ra' nin guñi' Saulu, rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Tayi la'hdxi'h ndxi'hw rii' nin rusie'w la'h ra' xpwiinn Jesucristu la'n lahtsi dxi'ba guihdxyi Jerusalehn? ¿Tayi la'h gahcadxi'h ba nin nnaa tu badzihn rii' chenee la'h ra' xpwiinn Jesucristu prehsu loh ra' bixohza nin rnabwa' guihdxyi Jerusalehn?
22 Per Saulu cun mahziru zeezah cayahcanasiin ba pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs hasta basacahyi ba la'h ra' bwiinn Israel nin rii Damascu laasii baluu'yi ba guchiipa'hcaa Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret naa Crixtu.

Saulu ballu'hn loh ra' bwiinn Israel nin rii Damascu

23 Gudii'dxi ziahan dxyih, chi'chi batiaa'ha lasaa' ra' bwiinn Israel nin rii loh guihdxyi Damascu, tin gadxiinn ra' ba la'h Saulu,
24 per guhcabwa' Saulu xi lligaaba nuu ra' ba, dxyihnague'la riibweeza ra' ba la'h Saulu garaa ra' rwaa' neziuh ra' nin radzihn guihdxyi Damascu tin dela guiga'ha Saulu loh neziuh ra' chi gadxiinn ra' ba la'h Saulu.
25 Chi'chi guhcanee ra' xpwiinn Jesucristu la'h Saulu guyuu' ba la'n tuhbi tiipi tin la'n gue'la batehta ra' ba tiipi chi tihxi tuhbi muru dxiah nin nuu rwaa' guihdxyi Damascu chi, ya zi'chizi guhca gahn gula'h Saulu loh ra' bwiinn Israel ra' chi.

Badzihn Saulu guihdxyi Jerusalehn

26 Chin badzihn Saulu guihdxyi Jerusalehn, guclaa'dzi ba gadxa'ga ba loh ra' xpwiinn Jesucristu nin riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h, ya garaa ra' ba bidxyihbi duxa ra' ba la'h Saulu coma ayi gaann ra' ba biahca ba tuhbi xpwiinn Jesucristu.
27 Ya Bernabehyi gwanee la'h Saulu loh ra' pooxtla tin guhdzi Bernabeh loh ra' ba:
—Baluu'yiloh Jesucristu loh neziuh guñi'nee Xtaada Jesucristu nu'h la'h Saulu loh nezyuh, ni'chin nin bwi'hnn Ñi'h

cumpahñu la'h Saulu tin guñi' bi xchi'dxyi Ñi'h la'n guido' Damascu.
28 Chi'chi nezii nezi'chi ca'nzahnee Saulu la'h ra' ba loh
guihdxyi Jerusalehn, ya ayi bidxyihbitii' Saulu gwazah guñi'
ba pur xcweenta lah Jesucristu.
29 Ya bwii'yidxyi'dxyi Saulu xchi'dxyi Jesucristu loh ra'
bwiinn Israel nin rñi' dxyi'dxyi griehgu, tin chechii za sto' ra'
ba Jesuhs naa Crixtu, per xlawaa'ha ñachiisto' ra' ba mejor
rdxyi'chi duxa ra' ba ya xclaa'dzi ra' ba ñidxiinn ra' ba la'h
Saulu.
30 Chin guhcabwa' ra' xpwiinn Jesucristu zi'chi lwehgu
gwanee ra' ba la'h Saulu guihdxyi Cesarea, ya seguihdu
guyuu'nehza ba para lahdxyi ba nin naa guihdxyi Tarsu.
31 Ya chi'chiyi babwih nasaa ra' xpwiinn Jesucristu nin
nuu ra' regiohn Judea, Galilea, nee neezaa Samaria laasii
ayiru guica'hnna'hla Saulu la'h ra' ba. Ya zi'chizi dxyih cun
dxyih cayahcanee Spíritu Saantu gudahla duxa ra' bwiinn
nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu nee neezaa zeeza-
hdzi'tsi ra' ba loh dxyi'dxyi chi nee neezaa nabahannee ra' ba
la'n lasto' ra' ba guelnadxyi'bii xteenn Dxiohs laasii mahziru
rdxyihbi ra' ba loh Dxiohs que no bwiinn guidxyiyuh.

Guhcanee Spíritu Saantu la'h ra' ba biaca Eneas

32 Ya chin guzohbaloh gwaguia'ha Pehdru la'h garaa ra' nin
naa xpwiinn Jesucristu garaa lahta ra' cun neezaa bwiinn
Lida nin naa ru xpwiinn Dxiohs,
33 ri'chi bidxeela tuhbi ndxi'hw nin laa Eneas. Ndxi'hw chi
guhca xuhnna yihza na' ba cayahcallu'hu ñaa' ba, balluhnga
tihxi ba,
34 chi'chi rahbi Pehdru loh Eneas:
—Eneas, cagasiaca Jesucristu yi'h. Gwastii, guteesa xtaa'
lu'h.
Hohr chi gahca biaaca ba ya lwehgu gwastiitii' ba,
35 ya garaa ra' bwiinn nin rii guihdxyi Lida cun neezaa
bwiinn ra' nin rii guihdxyi Sarohn, bwa'ha ra' ba biaaca
ndxi'hw nin guhcallu'hu ñaa' ñi'h ya chin bwa'ha ra' ba ni'chi
garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' chi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs.

Babahn Dorcas loh guelguhchi

36 Loh guihdxyi Jope guyuu' tuhbi gunna'h nin laa Tabita;
naa ba tuhbi xpwiinn Jesucristu, ya dxyi'dxyi griehgu rñi' ra'
ba, laa gunna'h chi Dorcas. Gunna'h chi badi'hi ba xi xchi'hn
ra' bwiinn prohbi, naa za ba bwen duxa cun chyu chi'hzi
bwiinn.
37 Ya guhcallu'hu gunna'h chi, ya seguihdu guhchi ba.
Chi'chi bagahza ra' bwiinn la'h guehtaguhla chi chi'chi
gwachihxi ra' ba la'hba la'n tuhbi curdohra.

38 Ya gahxu ria'han guihdxyi Jope galoh guihdxyi Lida,
ri'chi nuu Pehdru bihnn ra' xpwiinn Jesucristu, ya seguihdu
gahca guxe'hla ra' ba chiohpa ndxi'hw nin gwaca'ha la'h
Pehdru hasta Lida. Ya chin badzihn ra' ba ri'chi rahbi ra' ba
loh Pehdru:
—Bwi'hnn tuhbi bwen sah lu'h choo nu'h Jope nna-
nnahpa'h.
39 Ya seguihdu gahca zeenee Pehdru la'h ra' daada chi. Chin
badzihn Pehdru la'n curdohra hasta na' guehtaguhla Dorcas
chi, ri'chi rii ra' gunna'h nin cayu'n duxa ra', baluu'yi ra' ba
xahba ra' ba la'h Pehdru nin lu'h bwi'hnn cha'yi Dorcas la'h
ra' ba chin nabahan ba.
40 Ya seguihdu gunabwa' Pehdru baria'h garaatii' ra' ba la'n
yuu' chi. Chi'chi bazu'nllihbi Pehdru tin gudihdxyi-gunaaba
ba loh Dxiohs. Chi'chi gubia'garii bwa'ha ba loh guehtaguhla,
chi'chi rahbi Pehdru:
—Tabita, gwastii.
Chi'chi baxaala loh Dorcas, bwa'ha ba loh Pehdru lwehgu
gwastii ba guzohba ba.
41 Chi'chi guna'zu Pehdru naa ba, bazu'nchii Pehdru la'h
ba, chi'chi gudihdxyi Pehdru la'h ra' gunna'h viuhda ra'
neezaa xpwiinn Jesucristu nin rii ri'chi tin baluu'yi ba la'h ra'
bwiinn chi la'h Dorcas babahn loh guelguhchi.
42 Ya garaa ra' bwiinn Jope chi bihn ra' ba xi guhca Dorcas.
Ya mahziru gwachii duxa sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
43 Ya xchihru guyuu' Pehdru guihdxyi Jope rwaa' yihdzi
tuhbi ndxi'hw nin laa Simohn nin lu'h rucuu'dzi dxihdxi.

10

Pehdru cun Corneliu

1 Guihdxyi Cesarea guyuu' tuhbi ndxi'hw nin laa Corneliu,
rnabwa' ba tuhbi gaywa'h suldahdu loh tuhbi cwa'h nin laa
Italianu.
2 Bwiinn za'ca duxa naa Corneliu cun gaduhbi xfamihyi ba,
neezaa ziahan roo' mweeyi rucha'ga ba loh guihdxyi chi para
bwiinn Israel, ya garaa dxyih rdxi'hn-rnaaba ba loh Dxiohs.
3 Ya tuhbi dxyih zigachi'h xcachohnna gudxyih bwa'ha ba
tuhbi xaanjla Dxiohs guyuu'tee hasta zuu ba, chi'chi rahbi
aanjla chi loh Corneliu:
—¿Cuunn lu'h, Corneliu?
4 Chi'chi bwa'ha Corneliu loh xaanjla Dxiohs, chi'chi rahbi
ba:
—¿Xi daada?
Chi'chi rahbi aanjla Dxiohs loh Corneliu:
—La'h Dxiohs bwi'hnn cweenta yi'h laasii rbwihdxyi-
rnaaba lu'h la'h Ñi'h, nee neezaa cun nin rahcanee lu'h la'h
ra' bwiinn.

5 Yannah guxe'hla paaldaa ndxi'hw guihdxyi Jope tin
chegañi' ra' ba loh Simohn, neezaa Pehdru rñi' ra' bwiinn la'h
ba.
6 Nuu Pehdru rwaa' yihdzi tuhbi bwiinn nin laaza Simohn,
yihdzi ba zohba rwaa' ñihsado', bwiinn chi nin rucu'dzi dx-
ihdxi ri'chi, tin la'h Pehdru guluu'yi yi'h xa nahpaa guunn
lu'h.
7 Ya chin biuu'nehza aanjla nin guñi' loh Corneliu chi'chi
guxe'hla Corneliu chiohpa xmooza ba cun tuhbi xsuldahdu
ba nin riachiiza sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
8 Chi'chi bwii'yidxyi'dxyi Corneliu loh xpwiinn ba nin guza-
hca ba, chi'chi guxe'hla ba la'h ra' daada ra' chi guihdxyi Jope.
9 Chin barah gue'la zee ra' ba loh neziuh. Ya gahxula para
guihdxyi Jope zigachi'h la'yidxyihin, hohrapa'hza chi gucah
Pehdru yihca yuu' hasta nuu ba tin gudidxyi-gunaaba ba loh
yu'bi Dxiohs.
10 Per bichia'han duxa Pehdru, ya guclaa'dzi ba ñahw ba,
ya gaduhbi nin cayuhncha'yi ra' ba xi gahw ra' ba, bwa'ha
Pehdru tuhbi bihsi,
11 bwa'ha ba llaa'ndxibaa' billaalan biehta tuhbi ziga
lahdxi maanta hasta loh yuh ya gadahpa xchihnan yi'bidu'h.
12 La'n lahdxi manta chi nuu ra' garaa clahsatii' maan nin
zohba gadahpa ñaa' ñi'h neezaa bwe'lda, guraagu neezaa
maan ra' nin zohba xihyi Ñi'h.
13 Chi'chi bihn Pehdru tuhbi rsiaa' nin guñi' loh ba:
—Pehdru, gwasu'nchii tin gudxiinn maan gahw lu'h.
14 Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Aaca, nin tuhbi nnagahdxi gaawuhn maan dxiimma.
15 Chi'chi rahbi Dxiohs loh Pehdru:
—Ayiru guiñi' lu'h maan dxiimma nin lu'h basiaan.
16 Guhca dee' chohnna bweelta, chi'chi biahsa lahdxi
manta chi bacahan llaa'ndxibaa'.
17 Tal nin cayuhnn Pehdru lligaaba guiñi' xi ni'chi nin
bwa'ha ba, badzihn ra' ndxi'hw nin guxe'hla Corneliu rwaa'
yihdzi Simohn nin rucuu'dzi dxihdxi.
18 Ya seguihdu guñi' ra' ba rwaa' lee' chi tin
gunaabadxyi'dxyi ra' ba gu ri'chi nuu tuhbi daada nin laa
Simohn Pehdru.
19 Gaduhbi nin cayuhnn Pehdru lligaaba pur nin bwa'ha
ba, guñi' Spíritu Saantu Dxiohs loh ba rahbi Ñi'h:
—Bwa'ha, chohnna ndxi'hw cagadxi'hyi yi'h.
20 Gwasu'nchii tin gwanee la'h ra' bwiinn nin radxi'hyi
yi'h. Ayi guunn lu'h stuhbi lligaaba tin na'h guxe'hlara'n ba
zeeca'ha ra' ba yi'h Pehdru.
21 Chi'chi bie'ta Pehdru hasta nuu ra' ba, chi'chi rahbi ba
loh ra' ba:

—Na'h nin cagadxi'hyi tu. ¿Xi ze' tu?

22 Chi'chi rahbi ra' ndxi'hw ra' chi loh Pehdru:

—Corneliu nin rnabwa' tuhbi gaywa'h suldahdu, naa ba tuhbi bwiinn za'ca, tuhbi bwiinn nin rbwihdxyi-rnaaba la'h Dxiohs garaatii' dxyih ya rñi' za'ca ra' bwiinn Israel xcweenta ba, ya tuhbi xaanjla Dxiohs guñi' loh ba rahbi:

—Guixe'hla lu'h nin chegalli'hi la'h Simohn Pehdru tin dxihn tu xchi'dxyi ba —rahbi aanjla chi loh Corneliu.

23 Seguihdu rahbi Pehdru:

—Gulti'dxi la'ñuu' tin dxia'hannee tu na'h.

Ya chin barah gue'la zenee Pehdru la'h ra' xpwiinn Corneliu cun spaaldaa ra' bwiinn Jope.

24 Ya seguihdu badzihn ra' ba guihdxyi Cesarea, ri'chi la'h Corneliu batiaa'hala garaa lasaa' ba cun xamihgu ra' ba rwaa' yihdzi ba tin cabweeza ra' ba gadzihn Pehdru.

25 Chin badzihn Pehdru rwaa' yihdzi Corneliu bire'h Corneliu tin bagacha'galoh ba la'h Pehdru, chi'chi bazu'nllihbi ba loh Pehdru.

26 Chi'chi guna'zu Pehdru naa ba guteesu'nchii ba la'h Corneliu, chi'chi rahbi Pehdru loh ba:

—Ayi guzu'nllihbi lu'h loon laasii naan tuhbi bwiinn ziga yi'h gahca.

27 Cayuu'yidxyi'dxyi garaa ra' ba, biuu'garii ra' ba la'n yihdzii Corneliu, ya chin guyuu'tii ra' ba bwa'ha Pehdru gadxah ra' bwiinn la'ñuu',

28 chi'chi rahbi Pehdru loh ra' ba:

—Yu'bitu naann tu bwiinn Israel ayi nuu gucha'ga ba loh tuhbi bwiinnziitu nin lu'h ayi naa bwiinn Israel; ayiza chuu ba rwaa' yihdzii ra' ba. Per guñi' Dxiohs loon zahca gucha'ga'hn chyuuchi'hzi bwiinn,

29 ni'chin nnah nin gudihdxyi tu na'h lwehgu ze'ldahn nin ayi gunaaba dxyi'dxyi'hn. Nnah rna'badxyi'dxyi'hn, ¿xi naa gudihdxyi tu na'h?

30 Chi'chi rahbi Corneliu loh Pehdru:

—Gudahpa dxyih zigachi'h xcachohnna gudxyih, cabwiidxyihn-cana'ba'hn loh Dxiohs rwaa' yiidzihn rii' chin lu'h baluu'yiloh tuhbi ndxi'hw nahcu ba lahdxi nin rca'bacha'h,

31 naa ba loon: “Corneliu, la'h Dxiohs bihnn chin rbwihdxyi-rnaaba lu'h la'h Ñi'h neezaa bagannaasto' Ñi'h chin rudi'hi lu'h mweeyi la'h ra' bwiinn prohbi.

32 Ni'chin nnah guxe'hla nin chee guihdxyi Jope tin checa'ha ra' ba la'h Simohn Pehdru nin nuu rwaa' yihdzi ndxi'hw nin laazaa Simohn bwiinn chi rucuu'dzi dxihdxi guihdxyi Jope, yihdzii ba zohba gahxugah rwaa' ñihsado', ya

chin gadzihn Pehdru rii' la'h ba guiñi' ba loh tu xchi'dxyi Dxiohs.”
33 Ni'chin guxe'hla'hn nin bie'galli'hi yi'h, per zuxchiillDxiohs ze' lu'h. Yannah la'nu dxuu rii' nezloh Dxiohs tin dxihn dxiahga nu xchi'dxyi Dxiohs nin bani'hi Ñi'h guiñi' lu'h loh nu —rahbi Corneliu loh Pehdru.

Baluu'yi Pehdru xchi'dxyi Dxiohs rwaa' yihdzi Corneliu

34 Chi'chi rahbi Pehdru loh ra' ba:
—Nnahyi guhcabwa'n tuhbiloh nadzii'hi Dxiohs garaa ra' bwiinn; ayi ruhnn Ñi'h guriin-guriin cun cada tuhbigah ra' bwiinn.
35 Per Dxiohs chyuuchi'hzi bwiinn guidxyiyuh nin ruzu'nllihbi nez loh Ñi'h cun nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h nee nin nabahan xnehza dee ra' nin nadzii'hi Ñi'h.
36 Dxiohs guñi' loh ra' ndxi'hw nin zeezahnee ra' xchi'dxyi za'ca Jesucristu, ya la'h Ñi'h naa Xtaada ra' nu'h, la'hza Ñi'h rnabwa' gaduhbi guidxyiyuh.
37 La'htu naann tu xi guhca cun bwiinn Israel ra', guza'lohon nez guihdxyi Galilea, ya que guya'loh baluu'yi Jwahn nahpaa chioobaañihsa ra' bwiinn tin cwihsiinn ra' ba chin gadzihn Crixtu.
38 Naann cha'yi za tu xa badi'hi Dxiohs guelrnabwa' cun Spíritu Saantu Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h nin laa Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret, ya chin guca'nzaa Jesuhs nin naa Crixtu bwi'hnn Ñi'h dzi'n roo ra', milahgru ra', basiaca za Ñi'h bwiinn ra' nin bati'dxi bwiinndxaaba trabahjw duxa, bwi'hnn Ñi'h dzi'n roo ra' rii' laasii guhcanee Xtaada Dxiohs Ñi'h la'h Ñi'h.
39 La'hnu bidia'haloh nu garaa ra' dzi'n nin bwi'hnn Jesucristu lahdxyi ra' bwiinn Israel cun loh guihdxyi Jerusalehn, ya seguihdu gudxiinn ra' ba la'h Ñi'h baca'h ra' ba Ñi'h loh tuhbi cruhzi.
40 Ya chin biohnna dxyih babahn Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi, bacah Ñi'h llaa'ndxibaa'.
41 Ayi baluu'yiloh Jesucristu loh chyuuchi'hzi bwiinn sino que loh si nu ziga gulii Dxiohs la'hnu; bida'wnee nu Ñi'h bidwanee nu Ñi'h limentu chin babahan Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi.
42 Ya guxe'hla Ñi'h la'hnu tin chogati'chii nu dxyi'dxyi xcweenta Ñi'h loh ra' bwiinn tin gacabwa' ra' ba Dxiohs gulii la'h Jesucristu tin gaca Ñi'h Jwehsi xteenn ra' bwiinn nabahan cun bwiinnguuchi ra'.
43 Galohyi baca'h ra' nin lu'h guñi' xchi'dxyi Dxiohs dxihtsi, rahbi ra' ba:

—Garaa ra' bwiinn nin chechii sto' Ñi'h xchi'dxyi Jesucristu zuzia'caa Dxiohs xtuhlda ra' ba.

Guleezaa Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' ra' bwiinnziitu

44 Zeezah gahca cañi' Pehdru dxyi'dxyi ra' chi chin guyuu'tii Spíritu Saantu Dxiohs la'n lasto' ra' bwiinn nin gwachii ra' sto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu.

45 Badxyigaa' duxa loh ra' bwiinn Israel nin naa ra' xpwiinn Jesucristu nin ze'nee Pehdru laasii bwa'ha ra' ba guleezaa Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ra' nin lu'h naa ra' bwiinnziitu,

46 laasii bihn ra' ba cañi' ra' bwiinn chi guriinn-guriinn dxyi'zah, neezaa bihn ra' ba cañi'nee ra' bwiinn chi Dxiohs,

47 chi'chi rahbi Pehdru loh ra' ba:

—¿Ta zinaaba garaa ra' bwiinn rii ayi chioobaañihsa ra' ba yaque guleezaa Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ra' ba ziga nuu Ñi'h lasto' ra'za nu'h?

48 Chi'chi gunabwa' Pehdru gurohbaañihsa ra' ba cun lah Jesucristu, ya seguihdu guñi'nee ra' ba Pehdru tin dxia'hannee ra' ba la'h Pehdru spaaldaa dxyih ri'chi.

11

Baluu'yi Pehdru xa guyuu'tii Spíritu Saantu lasto' ra' bwiinnziitu loh ra' xpwiinn Jesucristu loh guihdxyi Jerusalehn

1 Loh ra' pooxtla cun loh za ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu loh guihdxyi Judea, bihn ra' ba gwachii sto' ra' bwiinnziitu xchi'dxyi Jesucristu.

2 Chin gubia'garii Pehdru guihdxyi Jerusalehn, chi'chi rahbi ra' nuhn xpwiinn Jesucristu nin rzo'badxiahga ra' xlehyi Moisehs loh Pehdru,

3 squii' rahbi ra' ba:

—¿Xinaa gwah lu'h rwaa' yihdzi bwiinnziitu nin lu'h ayi naa bwiinn Israel nee gudahwnee ra' lu'h la'h ra' ba?

4 Chi'chi rahbi Pehdru xa pur gwah ba yihdzi bwiinnziitu:

5 —Guyuu'huhn guihdxyi Jope, ya hohra nin cabwiidxyi'hn-cana'ba'hn loh Dxiohs chi'chi ziga tuhbi bihsi bwa'hahn billaala llaa'ndxibaa', bie'ta tuhbi lahdxi manta, yi'bi gadahpa xchihnan bie'tan chi'laa'dzi llaa'ndxibaa' nez hasta zuu'huhn.

6 Chi'chi bwi'hnna'hn pur bwa'hza'ca'hn ya la'n lahdxi manta chi nuu ra' garaaloh ra' maani'hn nin zohba gadahpa ñaa' ñi'h cun bwe'dzi ra' neezaa bwe'lda, cun maani'hn nin zohba ra' xihyi ra' Ñi'h,

7 chi'chi bihn dxiaagahn tuhbi rsiaa'ha nin guñi' loon: “Pehdru, gwasu'nchii; gudxiinn maan gahw lu'h.”

8 Ya chi'chi ra'pihn: “Aaca daada, ayi rahwuhn maan dxiimma.”

9 Chi'chi guñi' Dxiohs loon desde llaa'ndxibaa' nnaa Ñi'h:
"Ayi guiñi' lu'h cohsa dxiimma nin la'h Dxiohs basiaa."
10 Ya chin guhca chohnna bweelta cañi' Dxiohs zi'chi, bac-
ahguiya' lahdxi manta chi para llaa'ndxibaa'.
11 Hohr chi gahca za badzihn chohnna ndxi'hw rwaa'
yuu' hasta nuu'huhn, hasta guihdxyi Cesarea biria'h ra' ba,
bie'gadxi'hyi ra' ba na'h.
12 Chi'chi guñi' Spíritu Saantu loon, nnaa Ñi'h: "Gwanee
ra' ndxi'hw ra' rii', ayi guunn chiohpa sto' lu'h" nnaa Ñi'h.
Neezaa gallo'pa bwihtsi lasaa' ra' nu'h rii' gwane'hn, ya garaa
nu bidxuutee nu rwaa' yihdzi tal ndxi'hw nin laa Corneliu.
13 Ya chi'chi bwii'yidxyi'dxyi Corneliu loh nu xa baluu'yiloh
tuhbi xaanjla Dxiohs loh ba rwaa' yihdzi ba chi'chi rahbi
aanjla chi loh ba: "Guxe'hla paaldaa xpwiinn lu'h guihdxyi
Jope, tin chegalli'hi ra' ba Simohn nin rñi' ra' ba Pehdru,
14 tin la'h ba guiñi' ba xa nahpaa guunn tu, tin ta'h tu loh
duhlda cun garaa ra' lasaa' ra' tu."
15 Chin guza'loon cañi'n xchi'dxyi Dxiohs loh ra' ba rwaa'
yihdzi Corneliu, guyuu'tii Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ra' ba
ziga guyuu'tii za Ñi'h lasto' ra' nu'h galohyii.
16 Chi'chi bagannaasto'n dxyi'dxyi nin guñi' Jesucristu,
gunnah Ñi'h: "Jwahn baro'bañihsa cun ñihsa per ya la'h tu
chioobaañihsa tu cun Spíritu Saantu Dxiohs."
17 Rahbi za Pehdru:
—Sidela badi'hi Dxiohs Spíritu Saantu Ñi'h la'h ra' bwi-
inn chi ziga za bani'hiza Ñi'h Spíritu Saantu Ñi'h la'hnu'h
chin gwachiisto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, yannah ¿chyuu naan tin
ña'pihn loh Dxiohs: "Ayi gudi'hi lu'h Spíritu Saantu la'h ra'
ba"?
18 Chin bihn ra' xpwiinn Jesucristu nin rii Jerusalehn
dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pehdru, ya ayi ru guñi' ra' ba, la'laga'h
badi'hi ra' ba guelzuxchiilli la'h Dxiohs, rahbi ra' ba:
—¡Xa chuhla naa Dxiohs, laasii nee ra' nin ayi naa ra'
bwiinn Israel guzi'guehlda Ñi'h guica'ha ra' ba guelnabahan
nacuubi para tu'pazi sidela gusaguu'dzisto' ra' ba nez de-
laanta loh Ñi'h nee gusaa'n ra' ba xneziuh dxaaba ra' ba!

Xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Antioquía

19 Chin gudxiinn ra' ba la'h Esteban, guca'hnna'hla ra' za
ba spaaldaa ra' xpwiinn Jesucristu, ya nuu ra' xpwiinn Jesu-
cristu gwah ra' ba hasta guihdxyi Chipre, guihdxyi Fenicia,
guihdxyi Antioquía. Ya guihdxyi ra' chi guñi' ra' ba xchi'dxyi
Jesucristu loh si ra' bwiinn Israel ayi nee dxi'h loh ra' bwi-
innziitu; baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.

20 Ya seguihdu badzihn spaaldaa ra' xpwiinn Jesucristu nin
zee ra' nez guihdxyi Chipre cun nez guihdxyi Cirene, badzihn
ra' dee' Antioquía tin guñi' ra' ba xcweenta Jesucristu loh ra'
bwiinn nin ayi za naa ra' bwiinn Israel.
21 Guhcanee Dxiohs la'h ra' ba guñi' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h,
ya ziahan roo' duxa ra' bwiinnziitu chi gwachiisto' ra' ba
xchi'dxyi Jesucristu.
22 Chin bihn ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu guihdxyi
Jerusalehn gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi
guxe'hla ra' ba Bernabeh guihdxyi Antioquía,
23 ya bwa'ha ba ya bwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca ra' bwiinn
chi, chi'chi rahbi Bernabeh loh ra' ba:
—Gulchezahdzi'tsi loh xchi'dxyi Dxiohs cun gaduhbi sto'
tu.
24 Laasii la'h Bernabeh naa ba tuhbi bwiinn za'ca; tuhbi
bwiinn nin riachii duxa sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs nee nuu
nabahandzi'tsi Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ba, ya pur ni'chi
ziahan ru ra' ba gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
25 Ya seguihdu gwah Bernabeh guihdxyi Tarsu tin
bagadxi'hyi ba la'h Saulu,
26 ya chin badxeela ba Saulu chi'chi gwanee ba la'h Saulu
para guihdxyi Antioquía, tin ri'chi guyuu' ra' ba tuhbi yihza
ya ri'chi badxa'ga ra' ba bwiinn ziahan tin baluu'yi ra' ba
xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn chi, ya mweehr chi'chi
gule'helah ra' bwiinn Antioquía Crixchiahnu la'h ra' bwiinn
nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu la'n guihdxyi chi.
27 La'n yihza chi gahca biria'h paaldaa ndxi'hw nin rñi'
xchi'dxyi Dxiohs guihdxyi Jerusalehn tin gwah ra' ba gui-
hdxyi Antioquía.
28 Ya tuhbi ndxi'hw ra' chi nin laa Agabu gwasu'nchii
ba laasii nuu nabahandzi'tsi Spíritu Saantu lasto' ba, guh-
canee Ñi'h la'h ba guñi' ba zi' tuhbi gubihn duxa gaduhbi
guidxyiyuh. Nee guhca gubihn chi la'n yihza nin gunabwa'
rrehyi Claudiu.
29 Chi'chi bwi'hnn ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh gui-
hdxyi Antioquía lligaaba tin gudi'hi ra' ba ayuda la'h ra' xp-
wiinn Jesucristu nin rii guihdxyi Judea zigachi'hzi nin galda
guzuu guunn ra' ba.
30 Zi'chi bwi'hnn ra' ba tin guixe'hlanee ra' ba mweeyi ra'
chi la'h Saulu cun Bernabeh tin guca'ha ra' bwiinn guuhla nin
nuu ra' la'n guihdxyi Judea mweeyi chi.

12

Chin guhchi Jacobo bie'w Pehdru la'n lahtsidxi'ba

1 La'n dxyih ra' chi gahca trabahjw duxa bati'dxi rrehyi
Herodes la'h ra' spaaldaa xpwiinn Jesucristu.
2 Gunabwa' Herodes guhchi Jacobo bwihtsi Jwahn cun
spahda,
3 ya coma bwa'ha Herodes ni'chi riuu'sto' ra' bwiinn Israel
gudxiinn ba la'h Jacobo, ni'chin gunabwa' ba bina'zu Pehdru
bie'w la'n lahtsidxi'ba. Dee' guhca la'n dxyih lañih ra' chin
rahw ra' ba pahn nin ayi rahcacha'yi cun levadura.
4 Chin bina'zu Pehdru bie'w ba la'n lahtsidxi'ba, ya gun-
abwa' Herodes bie'w ba hastayi riiyahpaa tahpa cwa'h sul-
dahdu, ya tahpagah suldahdu chi cada tuhbigah cwa'h ra'
ba. Bwi'hnn Herodes lligaaba cwe'he ba la'h Pehdru la'n
lahtsidxi'ba chi tin guti'dxi ba Pehdru loh ra' bwiinn Israel
chin tiidxi lañih tin gusa'cazii ra' ba la'h ba nicala ayi xi
bwi'hnn ba.
5 Ya zi'chi zi cayahpaadzi'tsi ra' ba Pehdru la'n lahtsidxi'ba,
per garaatii' ra' xpwiinn Jesucristu gwazahtii' mahziru
cabwihdxyi-canaaba ra' ba loh Dxiohs pur xcweenta Pehdru.

Babwe'he Dxiohs la'h Pehdru la'n lahtsidxi'ba

6 Ñarah gue'la chi ñibwe'he ra' ba Pehdru delaanta loh
ra' bwiinn Israel. Per gue'la chi na'llgahsi Pehdru galaayi
chiohpa suldahdu ya dzi'tsi nayi'bi ba cun chiohpa cadehn,
ya xchiohpa suldahdu chi riiyahpaa rwaa' lahtsidxi'ba.
7 Seguihdu baluu'yiloh tuhbi aanjla Dxiohs la'n lahtsidxi'ba
neezaa bazia'ñih tuhbi bwehla ri'chi, ya chi'chi bari'h aanjla
chi la'h Pehdru tin babahn ba, chi'chi rahbi ba:
—Guenagah gwastii.
Chi'chi dxyiigah billaachi ra' cadehn nin bachi'bi ra' ba la'h
Pehdru,
8 chi'chi rahbi aanjla chi loh Pehdru:
—Bachi'bidu'h xtu'dxihdxi lu'h la'ntihxi lu'h, baca'h tahba
lu'h ñaa' lu'h.
Zi'chi bwi'hnn Pehdru, chi'chi rahbi aanjla Dxiohs loh
Pehdru:
—Guhta xahba lu'h tin guda'na'hla na'h.
9 Baria'h chi'h Pehdru la'n lahtsidxi'ba na'hlagah ba la'h
aanjla Dxiohs, per cayuhnn ba lligaaba pweda xca'ldazi ba
cañi'xihn.
10 Ya badii'dxi ra' ba hasta zuu tuhbi suldahdu nin cayah-
paa lwehgu badii'dxi ra' ba hasta zuu nin raroopa gwaardia
chi ya seguihdu badzihn ra' ba rwaa' pweerta dxi'ba nin caa
loh neziuh lwehgu yu'pisin billaalan baria'h ra' ba, ya guzah
ra' ba tuhbi calle chi ya dxyigahsi guñihchiloh xaanjla Dxiohs
loh Pehdru.
11 Chi'chiyi guhcabwa' Pehdru, rahbi ba:

—Nnahsihn la'n guhcabwa' Dxiohs guxe'hla xaanjla Ñi'h tin bie'gata'h Ñi'h na'h lahtsinaa Herodes tin adxi guunn ra' bwiinn Israel nin lu'h riiyuhnn ra' ba lligaaba guunnee ra' ba na'h.

12 Yaque gwachiisto' Pehdru nin guzahca ba chi'chi gwah ba rwaa' yihdzi María xnaan Jwahn nin rñi' ra' ba Marcu. Ri'chi rii ra' ziahan ra' xpwiinn Jesucristu tin cabwihdxyi-canaaba ra' ba loh Dxiohs xcweenta Pehdru.

13 Ya chin basi'dzi Pehdru rwaa' pweerta nin caa rwaa' lee', chi'chi biria'h tuhbi dxa'pa nin laa Rode zeguia'ha bi chyuuñin.

14 Ya chin bihn bi rsiaa' Pehdru, biahxi duxa bi ya bia'ldasto' bi ñuxaala bi rwaa' lee' ñuu'tii Pehdru, mahzi bwi'hnn bi pur gwaguihtsii bi loh ra' nin rii la'n ñuu', rahbi bi:

—¡Pehdru zuu rwaa' lee'!

15 Chi'chi rahbi ra' ba loh Rode:

—Cayahca naxihn yihca lu'h.

Ya la'h bi ya guluu'bwa' bi Pehdru ni'chi, ya la'h ra' ba rahbi ra' ba:

—Pweda xaanjla Dxiohs nin rahcanee la'h Pehdrun.

16 Ya zeezah cagasi'dzi Pehdru rwaa' lee', ya chin guxaala ra' ba rwaa' lee' badxyigaa' duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba la'h Pehdru.

17 Chi'chi baza'binaa Pehdru tin ayiru guiñi' ra' ba tin guca'dxiahga ra' ba nin guzahca ba, chi'chi bwii'yidxyi'dxyi Pehdru xa babwe'he xaanjla Dxiohs la'h ba la'n lahtsidxi'ba. Chi'chi rahbi Pehdru loh ra' ba:

—Gulcheguihtsii loh Jacobo cun loh ra' lasaa' nu'h nin naa ra' xpwiinn Jesucristu garaa nin guza'ca'hn nnah gue'la.

Chi'chi baria'h Pehdru ri'chi tin zee ba stuhbi lahta.

18 Chin barah gue'la, rsiiyido' gacaru, biahyi duxa ra' sul-dahdu laasii ayi gaann ra' ba xa guhca baria'h Pehdru la'n lahtsidxi'ba.

19 Ya gunabwa' Herodes badxi'hyi ra' suldahdu la'h Pehdru, ya bwa'hazi ba ayi badxeela Pehdru, chi'chi gunabwa' guhchi ra' suldahdu nin guriiyahpaa rwaa' lahtsidxi'ba hasta bie'w Pehdru. Ya seguihdu biria'h Herodes guihdxyi Judea tin gwahgui'hnn lahdxyi ba guihdxyi Cesarea.

Guhchi Herodes

20 Neezaa rdxyi'chinee Herodes la'h ra' bwiinn guihdxyi Tiru cun bwiinn guihdxyi Sidohn la'n dxyih ra' chi ya bwiinn ra' chi batiaa'ha lasaa' ra' ba tin gwagañi'nee ra' ba la'h ba, ya bwi'hnn ra' ba gahn, laasii guñi' tuhbi ndxi'hw nin laa Blastu pur la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' chi. Ndxi'hw chi naa tuhbi nin mahzi rahpaa la'h Herodes, ya ndxi'hw Blastu chi

gunaaba cwidxyiisto' Herodes cun bwiinn guihdxyi ra' chi laasii lahdxyi Herodes naa hasta rdoo' xi rahw ra' ba.

21 Ya tuhbi dxyih nin bia'handxyi'dxyi ra' ba guu'yidxyi'dxyinee Herodes la'h ra' ba. Dxyih chi guhta Herodes xabarrehyi ba tin guzohba ba loh yagaxiiyi hasta ruhnn ba guelguxchisi nee guñi'za ba mahs paaldaa dxyi'dxyi nezloh garaa ra' bwiinn ra' chi.

22 Ya chi'chi guzo'baloh cañi' jweersi bwiinn ra' chi squii':

—¡Per nin cañi' loh nu rii ayi bwiinn dxi'h ba, Dxiohsan! —rahbi ra' ba.

23 Hohr chi gahca biehta tuhbi aanjla Dxiohs, bwi'hnn ba guzo'baloh cayahcallu'hu Herodes, gudahw bizuhga la'h Herodes ya zi'chi guhchi ba laasii basaa'n ba guñi' ra' bwiinn naa ba Dxiohs.

24 Ya zeezah cadi'chii duxa xchi'dxyi Jesucristu garaatii' guihdxyi ra' zi'chiza zeedahla duxa ra'za xpwiinn Jesucristu.

25 Chin guya'loh dzi'n nin bwi'hnn Bernabeh cun Saulu, gubia'garii ra' ba guihdxyi Jerusalehn cun tuhbi lasaa' ra' ba nin rñi' ra' ba Marcu.

13

Gulii Spíritu Saantu la'h Bernabeh cun Saulu tin chegaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs guihdxyi ziitu ra'

1 La'n guido' nin nuu guihdxyi Antioquía guyuu' profeta ra' cun mwehsu ra'; la'h ra' ba naa bwiinn ra' rii': Bernabeh, Simohn nin rñi' ra' ba Nagaasa, Luciu nin naa tuhbi bwiinn Cirene, Manaehn nin guroo'nee rrehyi Herodes nin guhca gobernador regiohn Galilea, cun Saulu.

2 Ya tuhbi dxyih gaduhbi nin cabwihdxyi-canaaba ra' ba loh Dxiohs nee cagacwaa'n ra' ba, chi'chi rahbi Spíritu Saantu:

—Gulcwe'he Bernabeh cun Saulu tin guunn ra' ba dzi'n nin xclaa'dzihn guunn ra' ba.

3 Chin guluhlla gudidxyi-gunaaba ra' ba loh Dxiohs nee guya'loh bacwaa'han ra'zaba, chi'chi badzii'banaa ra' ba yihca ra' ba tin zi'chi guluu'nehza ra' ba la'h Bernabeh cun Saulu tin zeegaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs stuhbi lahta.

Garoopa ra' ba bagaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn Chipre

4 Ya seguihdu baxe'hla Spíritu Saantu Dxiohs la'h Bernabeh cun Saulu tin guunn ra' ba dzi'n, ya gwah ra' ba guihdxyi Seleucia, ya ri'chi guyuu'tii ra' ba la'n barcu tin zee ra' ba loh yuh nin rii galaayi loh ñihsado' nin laa Chipre.

5 Ya chin badzihn ra' ba pweerta nin laa Salamina, ya guza'loh baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu la'n guido'

xteenn ra' bwiinn Israel nin rii ri'chi. Nee Jwahn gwanee ra'
ba laasii ru'a bi xixteenn ra' ba.
6 Ya guca'nzaa ra' ba garaa ra' guihdxyi bi'tu'hn nin rii
loh ñihsado' chi'chi badzihn ra' ba guihdxyi Panfos. Ri'chi
badxa'ga ra' ba tuhbi bwiinn bidxa'ha nin laa BarJesuhs
ndxi'hw rii' bwiinn Israel ba, ya cagasagui'hi ba bwiinn ra'
rahbi ba xchi'dxyi Dxiohs rñi' ba per dxyi'dxyi ra' chi ayi naan
xchi'dxyi Dxiohs.
7 Ya bidxa'ha rii' guyuu'nee ba la'h gobernador nin laa
Sergiu Paublu, ya gobernador rii' nasiin duxa ba. Seguihdu
gudihdxyi ba Bernabeh cun Saulu laasii guclaa'dzi ba dxihn
ba xchi'dxyi Dxiohs,
8 per la'h Barjesuhs nin rñi' ra'zaba cun dxyi'dxyi griegu Eli-
mas, bacha'gadxihldxi dxyi'dxyi ba la'h Bernabeh cun Saulu
laasii ayi xclaa'dzi ba chechiisto' Sergiu Paublu xchi'dxyi
Dxiohs.
9 Ya la'h Saulu nin laazaa Pahblu nuu nabahandzi'tsi Spíritu
Saantu Dxiohs lasto' ba, bwa'ha dzi'tsi ba loh BarJesuhs,
10 chi'chi rahbi Pahblu:
—¡Bwiinn xihn, bwiinn duhlda duxa, llii'n bwiinn dxaaba,
bwiinn nin rdxyi'chinee la'h garaatii' cohsa za'ca xteenn
Dxiohs! ¿Xi naa ayi rucwe'za lu'h nugaxi'dxi lu'h loh xneziuh
za'ca Dxiohs?
11 Yannah zuni'hi Dxiohs tuhbi guelnah yi'h zia'han lu'h
tuhbi chieempa ayi gaca gwa'ha lu'h lla'ñih gubihdxyi —rahbi
Pahblu.
Chi'chi lwehgu gurih gue'la yihca ba cun xcahyi ya hohra
chi rdxihnnaa ba chyu guicah naa ba laasii bia'han dxie'pa
ba.
12 Chin bwa'ha gobernador Sergiu Paublu xi guzahca Bar-
Jesuhs, badxyigaa' duxa loh ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs
nin baluu'yi Pahblu, ya lwehgu gwachii sto' ba xchi'dxyi
Jesucristu laasii bwa'ha ba xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs.

*Badzihn Pahblu cun Bernabeh guihdxyi Antioquía nin rn-
abwa' guihdxyi Pisidia*

13 Ya seguihdu bacah Pahblu cun lasaa' ra' ba la'n barcu
guihdxyi Pafos tin gudii'dxi ra' ba loh ñihsado' para guihdxyi
Perge nin nuu loh regiohn Panfilia. Ya ri'chi basia'han Jwahn
la'h ra' ba ya gubia'garii Jwahn nin rñi' ra' ba Marcu para
guihdxyi Jerusalehn.
14 Chi'chi biria'h ra' ba Perge tin zee ra' ba Antioquía nin
ria'hanla gahxu cwee' guihdxyi Pisidia. Badzihn ra' ba ri'chi
tuhbi dxyih sahbdu, ya barah gue'la dxyih nin ruzi'laa'dzi
ra' bwiinn Israel dxyih chi guyuu'tii ra' ba la'n guido' tin
guzohba ra' ba.

15 Yaque guya'loh bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin caa loh
dxihtsi ra' xteenn lehyi cun dxihtsi nin baca'h ra' profeta,
chi'chi guxe'hla ra' nin mahzi rnabwa' la'n guido' chi nin
bagañi' loh Pahblu cun Bernabeh, chi'chi rahbi ra' ni'chi:

—Nnaa ra' nin rnabwa' guido', bwihtsi hermanu ra', sidela
la'h tu nahpaa tu dxyi'dxyi za'ca para bwiinn ra', gulguiñi'n
nnah.

16 Chi'chi gwasu'nchii Pahblu tin bwi'hnn ba sehn loh ra'
bwiinn tin guca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi ba, chi'chi rahbi
Pahblu loh ra' ba:

—Gulgaca'dxiahga bwiinn Israel, cun neezaa nin riachi-
isto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.

17 Xchiohs ra' nu'h nin nuu dxibaa' gulii la'h ra' xtatita
roo ra' nu'h, bwi'hnn Dxiohs la'h ra' ba bwiinn ziahan duxa
chin nuu gahca ra' ba zigazi bwiinnziitu guihdxyi Egiptu, ya
seguihdu cun xquelrnabwa' Ñi'h babwe'he Ñi'h la'h ra' ba
la'n guihdxyi Egiptu.

18 Chywa'h yihza guyuu' ra' ba loh dahan desiertu ya zia-
han bwelta ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nicla
guhcanee Ñi'h la'h ra' ba.

19 Ya guyuu' gahdzi naciohn nin gunabwa' Canaan,
ayi bazo'badxiahga ra' bwiinn chi xch'dxyi Dxiohs, ya
bañihchiloh Dxiohs guihdxyi ra' chi tin pur swerta nin
bwi'hnn ra' ba gahn gudxi'zi Ñi'h yuh ra' chi guca'ha ra'
guehtu xtatita roo ra' nu'h.

20 Ya chin guhca tahpa gaywa'h garoolda yihza badi'hi Dx-
iohs jwehsi gunabwa' la'h ra' ba hasta dxyih nin badi'higah
Dxiohs guelrnabwa' la'h guehtu profeta Samuel.

21 Ya seguihdu gunaaba ra' ba tuhbi rrehyi loh Dxiohs tin
guinabwa' rrehyi chi la'h ra' ba, ya badi'hi Dxiohs la'h Saul
llii'n Cis, lasaa' guehtu Benjamihn tin guhca Saul rrehyi loh
ra' ba loh chywa'h yihza.

22 Ya chin basia'pitii Dxiohs la'h Saul, chi'chi guhcaga'h
guehtu Davihd rrehyi, chi'chi rahbi Dxiohs:

—La'n gulii la'h Davihd llii'n Isaí laasii Davihd naa tuhbi
ndxi'hw nin guunn garaa nin xclaa'dzihn gaca.

23 Tuhbi gahca llahga guehtu Davihd guhca Jesuhs tin
guxe'hla Dxiohs la'h Ñi'h tin guhlda'h Ñi'h la'hnu'h loh
duhlda ziga bwi'hnn Dxiohs lligaaba gaca.

24 Ya galohyi nin guza'loh Jesuhs guunn Ñi'h xtsi'n Xtaada
Dxiohs Ñi'h, mwer Jwahn guzo'baloh baluu'yi xchi'dxyi Dx-
iohs la'h ra' bwiinn Israel, rahbi Jwahn loh ra' ba:

—Gulgasaguu'dzi sto' tu nezloh Dxiohs tin chioobaañihsa tu
tin gusia'pitii Dxiohs xtuhlda tu.

25 Ya zalliaa' ria'dxyi gutu'lla Jwahn dzi'n nin badi'hi Dxiohs bwi'hnn ba chin guñi' ba loh ra' bwiinn, rahbi ba:
—Adxi na'h dxi'h naan nin ruhnn tu lligaaba naa Crixtu; per di'tsihn ze'na'hla stuhbi nin mahzi lasahca que na'h, nin para cwe'hehn tahba ba ñaa' ba ayi xi guilasahca'hn —rahbi Jwahn loh ra' bwiinn chi.
26 'Bwihtsi hermanu ra' llii'n ra' xfamihyi guehtu Abrahn, cun garaaza nin riachiisto' ra'ñi'h xchi'dxyi Dxiohs; para la'htu xchi'dxyi za'ca Dxiohs rii tin ta'h tu loh duhlda.
27 Bwiinn guihdxyi Jerusalehn ra' cun nin rnabwa' za la'h ra' ba ayi biu'nbwa' ra' ba la'h Jesucristu nin rnabwa', ayiza guhcabwa' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin baca'h guehtu profeta ra' dxyi'dxyi ra' chi nin guñi' ra' ba la'n guido' cada dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' ba per ayi guhcabwa' ra' ban ni'chin la'hlaa la'h gahca ra' ba baza'loh ra' ba ziga baca'h profeta ra' pur nin gurih ra' ba guhchi Jesucristu.
28 Nicala ayi xi bwi'hnn Jesucristu per nahpaa gunaaba ra' ba loh Pilahtu tin gudxiinn ba la'h Ñi'h.
29 Ya chin guya'loh xcweenta Ñi'h nin rñi' loh xchihtsi Dxiohs, chi'chi batehta ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi ya chi'chiyi baca'tsi ra' ba la'h Ñi'h.
30 Per Dxiohs babwe'he la'h Jesucristu loh ra' bwiinnguuchi,
31 ya yaque babahn Ñi'h loh guelguhchi chi'chi baluu'yiloh Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h nin gwanee Ñi'h biahja nez regiohn Galilea hasta guihdxyi Jerusalehn, yannah bwiinn ra' chin nin zezahnee ra' cagaluu'yi xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn lasaa' ra' nu'h.
32 Nnah la'hnu zo'panee nu xchi'dxyi Jesucristu rii' loh tu tin dxiahxi sto' tu. La'h Dxiohs baza'loh Ñi'h dxyi'dxyi ra' nin guñi' ñi' loh ra' guehtu xtatita roo ra' nu'h.
33 Pwihsi la'hnu'h naa nu'h llahga ra' ba, yannah la'h Dxiohs baza'loh xchi'dxyi Ñi'h tin bata'h Ñi'h Llii'n Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi ziga caa loh dxihtsi nin laa Salmu nin raroopa:
Yi'h naa lu'h Llii'nahn. Na'h bani'hihn guelnabahan Yi'h nnadxyih.
34 Rahbiza Pahblu:
—Chin ruu'yidxyi'dxyi Dxiohs pur nin bacwa'hn Ñi'h la'h Jesucristu loh ra' bwiinnguuchi laasii ayiru chuu dxyih gachi Ñi'h cun ayiza guilli'hn bwe'ltihxi Ñi'h la'n ba', ya squii' rahbi Dxiohs:
Zuni'hihn garaa cohsa nanchii nin gaca siguhra para la'htu ziga bia'hahn dxyi'dxyi'hn cun lu'h la'h guehtu Davihd.
35 Ni'chin caa loh stuhbi saalmu rahbin:

Ayi gusaa'n lu'h guudxi tihxi Llii'n lu'h nin nadzii'hi lu'h.

36 Yannah guchii la'h Davihd gunabwa' la'h ra' guehtu
xtatita ra'nu'h ziga guhdzi Dxiohs loh ba bwi'hnn ba ya segui-
hdu chin guhchi Davihd, biga'tsi ba hasta biga'tsiza guehtu
xtaada ba per guyuu'dxi tihxi ba la'n ba',

37 per bwe'ltihxi Jesucristu ayi basaa'n Dxiohs ñilli'hnan
ni'chin babwe'he Dxiohs la'h Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi,

38 ni'chin nnah bwi'tsi ra'n gulgahcabwa' rñi' Dxiohs loh tu
la'h Ñi'h bazia'caala xtuhlda tu pur xcweenta Jesucristu.

39 Rñi' Dxiohs ayi xi xtuhlda chyuuchi'hzi bwiinn nin
chechiisto' ñi'h xcweenta nin bwi'hnn Jesucristu, ya bwiinn
ra' nin na'hla xlehyi Moisehs ayi gaaldaa guzuh xjweersi
lehyi chi para guzia'caa xtuhlda ra' bwiinn chi.

40 Gul gahca nasiin tin ayi saca tu cohsa ra' nin caa loh
dxihtsi ra' nin baca'h ra' guehtu profeta ra' nin guñi' xchi'dxyi
Dxiohs chin guñi' ra' ba:

41 Gulguia'ha, la'htu nin rullihdziinee xchi'dxyi'hn; gul-
gahdxyigaa' cun gulguiñihchiloh laasii na'h nin naan
Dxiohs gu'nnahn tuhbi cohsa cuubi roo nin ayi chechi-
itii' sto' tu nee nicalaza chuu tuhbi bwiinn nin guluu'yi
xchi'dxyi'hn loh tu egwahla gahca ayi chuu tu ayi
cha'zi tu dxyi'dxyi ra' chi.

42 Ya chin baria'h ra' Pahblu cun Bernabeh la'n guido'
xteenn ra' bwiinn Israel ra' chi gunaaba ra' bwiinn chi loh
Pahblu:

—Stuhbi dxyih nin gazi'laa'dzi ra' nu xclaa'dzi nu guiñi'
lu'h dxyi'dxyi ra' ca stuhbi gaca'dxiahga nu —rahbi ra' ba.

43 Ya chin guya'loh junta chi la'n guido' ziahan ra' ba
gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu cun neezaa nin naann
ra' lehyi Moisehs gwachiiza sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, ya
zeena'hla ra' ba la'h Pahblu cun Bernabeh. Chi'chi rahbi ra'
ba loh ra' bwiinn ra' chi:

—Chena'hladzi'tsi tu cun gaduhbi sto' tu dxyi'dxyi za'ca ra'
xcweenta Jesucristu.

44 Chin guhldaa stuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Is-
rael ra' chi, ziahan roo duxa ra' bwiinn casi gaduhbi guihdxyi
ra' ba riibweeza ra' ba tin guca'dxiahga ra' ba guiñi' Pahblu
xchi'dxyi Jesucristu.

45 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn Israel ra' chi tantu ziahan duxa
bwiinn rii' para guca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi Jesucristu nin
guiñi' Pahblu, lwehgu bidxyi'chi duxa ra' bwiinn Israel ra'
chi, ya guza'loh guñi'tohnta ra' ba xcweenta dxyi'dxyi ra' nin
ruluu'yi Pahblu nee neezaa guñi'tohnta ra' ba la'h Dxiohs.

46 Per ayi bidxyihbi Pahblu cun Bernabeh. Guzuhchihpa ra'
ba loh ra' bwiinn chi rahbi ra' ba:

—Nahpaa gachiñi' nu xchi'dxyi Jesucristu mwer loh tu ziga naa tu bwiinn Israel, per nnah yaque rbwe'caa tu xchi'dxyi za'ca Ñi'h ni'chin cayuhnn tu guelguxchisi la'hgahca tu ruluu'yi ayi rga'ha chee tu dxibaa' para tu'pazi ni'chin nnah mejor chogaluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel,

47 laasii zi'chi guxe'hla Dxiohs gaca. Squii' caa xchi'dxyi Dxiohs loh dxihtsi:

Zuxe'hla'hn la'htu tin guluu'yi tu xchi'dxyi ra'n rii' la'h ra' bwiinnziitu nin ayi naa ra' bwiinn Israel tin ta'h ra' ba loh duhlda hastachi'hzi rii ra' ba loh guihdxyiyuh.

48 Chin bihn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu, biahxi duxa ra' ba, chi'chi rahbi ra' ba chuhla naa xchi'dxyi Dxiohs; ya garaa bwiinn ra' nin gulii Dxiohs chee dxibaa' para tu'pazi gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

49 Zi'chizi bidi'chii xchi'dxyi Jesucristu loh guihdxyi ra' chi.

50 Ya guñi'nee ra' bwiinn Israel ra' chi la'h ra' gunna'h nin naa ra' xpwiinn guido' ra' bwiinn Israel ra' chi cun neezaa ndxi'hw ra' nin mahzi rnabwa' guihdxyi ra' chi tin guhcanee ra' ba la'h ra' bwiinn Israel ra' chi tin babwe'hecaa ra' ba la'h Pahblu cun Bernabeh la'n regiohn ra' chi.

51 Chi'chi gudzihbiñaa' ra' Pahblu cun Bernabeh guxuh ziga tuhbi sehn tin gacabwa' ra' bwiinn Israel basahcaloh ra' ba xchi'dxyi Dxiohs. Ya seguihdu zee ra' ba para guihdxyi Iconiu.

52 Ya nin naa ra' xpwiinn Jesucristu riahxi duxa ra' ba nee neezaa nuunabahandzi'tsi Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ra' ba.

14

Guyuu' Pahblu cun Bernabeh guihdxyi Iconiu

1 Chin badzihn Pahblu cun Bernabeh guihdxyi Iconiu, garoopa ra' ba guyuu'tii ra' ba la'n xquido' ra' bwiinn Israel nin rii ri'chi ya baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn chi ya nez forma chi ziahan ra' ba gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs tantu ziga bwiinn Israel ra'como ziga bwiinnziitu ra'za.

2 Per Bwiinn Israel ra' nin ayi gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Dxiohs bachi'hyi ra' ba bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel tin gwa'ha dxaaba ra' ba loh ra' xpwiinn Jesucristu nin riachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.

3 Ni'chin nin bia'han Pahblu cun Bernabeh guihdxyi chi ziroo' chieempa ya ayi bidxyihbi ra' ba gwazah baluu'yi ra' ba la'h Dxiohs bazia'caala xtuhlda ra' bwiinn ra' cun neezaa baluu'yi Dxiohs guchiipa'h naa xchi'dxyi Ñi'h ni'chin

nin bwi'hnn Ñi'h compahñu la'h Pahblu cun Bernabeh tin bwi'hnn ra' ba dzi'n roo cun milahgru ra'.

4 Ya bilaa'ha lasaa' ra' bwiinn guihdxyi chi pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs; garoolda bwiinn guihdxyi chi nuu favohr de Pahblu cun Bernabeh ya zagaroolda guihdxyi ra' ba nuu gahca xlahdu bwiinn Israel ra' chi.

5 Ya seguihdu batiaa'ha lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi cun neezaa nin ayi naa ra' bwiinn Israel guhca ra' ba tuhsi di-acweerdu cun guxchiisi ra' nin rnabwa' ri'chi tin ñidxihldxinee dxyi'dxyi ra' ba la'h Pahblu cun Bernabeh tin neezaa ñuca'h dxiah ra' ba yihca Pahblu cun Bernabeh,

6 per chin guhcabwa' ra' Pahblu cun Bernabeh zi'chi xclaa'dzi ra' ba guunnee ra' ba la'h Pahblu cun Bernabeh ni'chin ballu'n ra' ba para guihdxyi Listra, guihdxyi Derbe, guihdxyi ra' nin rnabwa' guihdxyi Licaonia, cun neezaa gui-hdxyiru nin rii ra' gadiidxi guihdxyi ra' chi.

7 Neezaa guihdxyi ra' chi baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesu-cristu.

8 Guihdxyi Listra guyuu' tuhbi ndxi'hw nin adxi nuu sah desde chin guulaa ba.

9 Ndxi'hw rii' cagaca'dxiahga dzi'tsi ba dxyi'dxyi ra' nin cañi' Pahblu, ya chin bwa'ha Pahblu loh ba gwachii sto' ba xchi'dxyi Jesucristu laasii zahca gusiaca Dxiohs la'h ba.

10 chi'chi guñi' Pahblu jweersi loh ba, rahbi ba:

—¡Gwasuhnchii tin guzuh derehchu!

Ya chieempa nin guzu'nchii ba bire'h ba guiya', chi'chiyi bazah ba.

11 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn Licaonia ra' chi xi bwi'hnn Pahblu, chi'chi guza'loh cañi' ra' ba dxyi'dxyi Licaonia chi rahbi ra' ba:

—¡Dxiohs ra' bie'ta loh nu rluu'yi za ra' Ñi'h ziga ndxi'hw!

12 Ya gule'helah ra' ba la'h Bernabeh ziga dxiohsa Júpiter, ya la'h Pahblu gule'helah ra' ba Mercuriu laasii tuhsi Pahblu rñi' xcweenta garoopa ra' ba.

13 Ya bixohza nin ruhnn dzi'n la'n guido' xteenn dxaan Júpiter, nin zohba rwaa' guihdxyi chi, gwanee ba guun cun figuhra dxia'yi'hn ra' tuhsi junta cun bwiinn ziahan ra' chi tin gaann ra' ba la'h Bernabeh cun Pahblu ziga raann ra' ba xchiohsa ra' ba.

14 Chin bihn ra' pooxtla o sea Bernabeh cun Pahblu xi cayahca, basiu'yi ra' ba xahba ra' ba ziga tuhbi sehn ayi riuu'sto' ra' ba nin cayuhnn ra' bwiinn chi, ya guyuu'tii gallu'n ra' ba galaayi ra' bwiinn

15 tin rahbi ra' ba:

—¡Daada ra'! ¿Xi naa cayuhnn tu cohsa ra' ca? ¿Tayi rwa'ha tu lasaa' bwiinn tu la'h nu bwiinn guidxyiyuh za

nu? Nomas la'h nu raluu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs nin nuu
nabahan llaa'ndxibaa' la'h ra' bwiinn tin gusaa'n ra' ba cohsa
ra' nin a gallu'yitii, ziga nin riiyuhnn tu, tin guzuhllihbi tu loh
Dxiohs nin bwi'hnncha'yi llaa'ndxibaa' cun guidxyiyuh, cun
ñihsado', cun garaatii' nin nuu loh ra'n.
16 Galoh basaa'n Dxiohs la'h ra' bwiinn guidxyiyuh
bwi'hnn ra' ba zigachi'hzi guclaa'dzi ra' ba,
17 nicla baluu'yi Ñi'h la'h ra' ba la'h Ñi'h naa Ñi'h Dxiohs cun
cohsa za'ca nin ruhnn Dxiohs. La'hÑi'h ruhnn Ñi'h ñihsadxiah,
ruhnn Ñi'h rahca xi ridahw ra' nu'h, nee rahcanee za Ñi'h la'h
ra' bwiinn tin rbahan za'ca ra' ba.
18 Per nicla guñi' ra' ba dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' bwiinn
guihdxyi chi ya mwedxi nagahn duxa para bacu'dzi ra' ba loh
xigaaba ra' bwiinn chi tin ayi bwi'hnn ra' ba ziga guclaa'dzi
ra' ba ñidxiinn ra' ba guun ra' tin ñibahchiguhn ra' ba cohsa ra'
chi loh Pahblu cun Bernabeh.
19 En seguida badzihn paaldaa ra' bwiinn Israel ra' nin ze'
guihdxyi Antioquía cun guihdxyi Iconiu. Bachi'hyi ra' ba la'h
ra' bwiinn Listra tin baca'hdxiah ra' ba yihca Pahblu ya nasto'
ra' ba guhchi Pahblu gudo'ballehxa ra' ba la'h ba hasta rwaa'
guihdxyi chi babwe'he ra' ba la'h ba.
20 Per chin badiaa'ha ra' xpwiinn Jesucristu cwee' Pahblu,
lwehgusi gwastii ba biuu'garii ba guihdxyi chi stuhbi. Ya chin
barah gue'la, bare'h ra' ba guihdxyi chi cun Bernabeh tin zee
ra' ba para guihdxyi Derbe.
21 Ya chin guya'loh baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h
ra' bwiinn Derbe ziahan duxa ra' bwiinn chi gwachii sto' ra'
ba xchi'dxyi Dxiohs. Chi'chi gubia'garii ra' ba stuhbi la'n
guihdxyi Listra cun guihdxyi Iconiu, guihdxyi Antioquía.
22 Ya guihdxyi ra' chi guluu'gui'w Pahblu cun Bernabeh la'h
ra' ba cun xchi'dxyi Dxiohs tin cheezahnee ra' ba xchi'dxyi
Jesucristu, ayi cwe'hesto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h. Rahbiza ra' ba
loh ra' bwiinn chi nahpaaza guti'dxiloh ra' ba trabahjw tin
para gaca chuu'tii ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs.
23 Ya seguihdu gulii ra' ba paaldaa ra' bwiinn guuhla
cada tuhbigah xquido' xpwiinn Jesucristu, ya chin guluhlla
gudihdxyi-gunaaba ra' ba loh Dxiohs cun bacwaa'han za
ra' ba, chi'chi gunaaba Pahblu cun Bernabeh loh Dxiohs
xcweenta ra' bwiinn chi tin gaapaa Ñi'h la'h ra' ba laasii rca'h
duxa sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

Gubia'garii Pahblu cun Bernabeh para guihdxyi Antioquía xteenn Siria

24 Seguihdu badii'dxi Pahblu cun Bernabeh guihdxyi Pi-
sidia ya badzihn ra' ba hasta loh guihdxyi ra' nin rnabwa'
guihdxyi Panfilia.

25 Ya chin guya'loh baluu'yi Pahblu cun Bernabeh xchi'dxyi
Dxiohs la'h ra' bwiinn guihdxyi Perge, ya seguihdu zee ra' ba
guihdxyi Atalia.
26 Chin badzihn ra' ba guihdxyi chi, chi'chi bacah ra' ba la'n
barcu tin gwah ra' ba guihdxyi Antioquía. Ya antes nin guzee
ra' ba biahja chi, gunaaba ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu
guihdxyi Antioquía loh Dxiohs tin bwi'hnn Ñi'h cumpahñu
la'h Pahblu cun Bernabeh. Ya zi'chi batuhlla ra' ba xtsi'n
Dxiohs nin bwi'hnn ra' ba nez guihdxyi ra' nin gwah ra' ba.
27 Ya chin badzihn ra' ba guihdxyi Antioquía, batiaa'ha ra'
ba bwiinn guido' ra' nin naa ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi
chi, tin bwii'yidxyi'dxyi ra' Pahblu cun Bernabeh loh ra'
bwiinn chi, xa bwi'hnn Dxiohs cumpahñu la'h ra' ba nee cun
neezaa xa guluu'bia'ñi'h Ñi'h sto' ra' bwiinnziitu tin zi'chi
gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
28 Ya bia'hannee Pahblu cun Bernabeh la'h ra' xpwiinn
Jesucristu mahs paaldaa dxyih loh guihdxyi Antioquía.

15

Badxa'galasaa' ra' ba la'n guihdxyi Jerusalehn

1 La'n dxyih ra' chi badzihn paaldaa ndxi'hw ra' nin ze' nez
guihdxyi Judea, ya guza'loh cagaluu'yi ra' ba la'h ra' xpwiinn
Jesucristu nin rii guihdxyi Antioquía, ya rahbi ra' ndxi'hw ra'
chi:
—Sidela la'htu adxi guunn tu ziga gunabwa' guehtu Moi-
sehs adxi guta'h Dxiohs la'htu loh xtuhlda tu.
2 Chin bihn Pahblu cun Bernabeh dxyi'dxyi ra' chi
bacha'gadxihldxi dxyi'dxyi ra' Pahblu cun Bernabeh la'h
ra' ndxi'hw ra' chi. Chi'chi gulii ra' xpwiinn Jesucristu la'h
Pahblu cun Bernabeh cun spaaldaa ra' xpwiinn Jesucristu tin
chee ra' ba guihdxyi Jerusalehn tin guñi'nee ra' ba pooxtla
ra' cun bwiinn guuhla ra' xteenn xquido' Jesucristu nin nuu
ra' guihdxyi Jerusalehn.
3 Ya gulu'nehza ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi
Antioquía la'h Pahblu cun Bernabeh cun bwiinn ra' nin zenee
ra' ba para guihdxyi Jerusalehn. Ya loh nehza nin zee ra' ba
chi gudii'dxi ra' ba guihdxyi Fenicia cun guihdxyi Samaria tin
guñi' ra' ba loh ra' xpwiin Jesucristu nin rii guihdxyi ra' chi,
rahbi ra' ba la'h ra' nin naa ra' bwiinnziitu nin ayi naa ra'
bwiinn Israel, la'h ra' ba basaa'n creensi dxaaba nin ruhnn
ra' ba tin chena'hla ra' ba xneziuh Dxiohs. Ya garaa ra' nin
naa ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi ra' chi biahxi duxa ra' ba
pur dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu cun Bernabeh loh ra' ba.
4 Ya chin badzihn Pahblu cun Bernabeh Jerusalehn,
bagacha'galoh ra' xpwiinn Jesucristu la'h ra' ba. Ya seguihdu

bwiiˈyidxyiˈdxyi raˈ Pahblu cun Bernabeh loh raˈ bwiinn chi
xa guhcanee Dxiohs laˈh raˈ ba cun garaatiiˈ ziga baluuˈyi
raˈ ba laˈh raˈ bwiinn nez guihdxyi raˈ nin bagaluuˈyi raˈ ba
xchiˈdxyi Jesucristu.
5 Chiˈchi gwasuˈnchii paalda raˈ bwiinn fariseu nin gwachi-
istoˈ raˈñiˈh xchiˈdxyi Jesucristu, rahbi raˈ ba loh garaatiiˈ raˈ
ba:
—Naa bwen dxihn raˈ bwiinnziitu nin naa raˈ xpwiinn
Jesucristu nin ayi naa raˈ bwiinn Israel neezaa xlehyi Moisehs
guzoˈbadxiahga raˈ ba.
6 Chiˈchi badxaˈgalasaaˈ raˈ pooxtla raˈ cun bwiinn guuhla
raˈ nin rnabwaˈ laˈh raˈ xpwiinn Jesucristu tin bwiˈhnn raˈ ba
lligaaba xa gaca.
7 Ya gaduhbi nin cañiˈ raˈ ba xcweenta ziga ruluuˈyi Pahblu
cun Bernabeh, gwasuˈnchii Pehdru, rahbi ba loh raˈ ba:
—Yuˈbitu lasaaˈraˈn, laˈtu naann Dxiohs gulii naˈh loh tu
tin guluuˈyiˈhn xchiˈdxyi Jesucristu laˈh raˈ bwiinnziitu tin
chechiistoˈ raˈ ba xchiˈdxyi Ñiˈh.
8 Dxiohs nin nuˈnbwaˈ lastoˈ raˈ bwiinn laˈh Ñiˈh badiˈhi
Spíritu Saantu laˈh raˈ ba ziga baniˈhi za Ñiˈh Spíritu Saantu
laˈh raˈ nuˈh.
9 Dxiohs ayi cayuhnn Ñiˈh guriin-guriin cun laˈh raˈ ba nee
ayiza cayuhnn Ñiˈh guriin-guriin cun laˈh za nuˈh pwihsi
Dxiohs basiaa lastoˈ raˈ ba lasii gwachii stoˈ raˈ ba xchiˈdxyi
Ñiˈh.
10 Yannah ¿xi naa ruhnn tu buhrla laˈh Dxiohs cun xtsiˈn
Ñiˈh? ¿xi naa xclaaˈdzi tu chezahnee raˈ bwiinnziitu lehyi chi
nin guehtu xtadaguldoˈ raˈ nuˈh nee nin laˈh za nuˈh nagahdxi
gaca chozahnee raˈ nuˈh lehyi chi?
11 Dez galohyi naann nuˈh laˈh Jesucristu gutaˈh laˈhnuˈh
loh xtuhlda raˈ nuˈh igwahla gahca za ziga gutaˈh za Ñiˈh laˈh
raˈ bwiinnziitu —rahbi Pehdru.
12 Ya chin guluhlla guñiˈ Pehdru, dxyiitiiˈ babwih raˈ bwiinn
chi, chiˈchi lwehgu gahca bacaˈdxiahga raˈ ba dxyiˈdxyi raˈ
nin guñiˈ Pahblu cun Bernabeh xa guhcanee Dxiohs laˈh raˈ
ba bwiˈhnn raˈ ba dziˈn roo raˈ cun milahgru raˈ loh raˈ
bwiinnziitu raˈ nin ayi naa raˈ bwiinn Israel.
13 Ya chin guyaˈloh guñiˈ raˈ Pahblu cun Bernabeh, chiˈchi
guñiˈgah Jacobo rahbi:
—Bwiˈtsi raˈn, gulgacaˈdxiahga guiñiˈn:
14 Simohn Pehdru bwiiyidxyiˈdxi loh nuˈh xa guyuuˈ guel-
rzaaˈ Dxiohs xcweenta raˈ bwiinnziitu nin ayi naa raˈ bwiinn
Israel tin gulii Ñiˈh xpwiinn Ñiˈh loh raˈ ba.
15 Garaa dxyiˈdxyi raˈ riiˈ naan ziga dxyiˈdxyi raˈ nin bacaˈh
guehtu profeta raˈ, ziga rñiˈ loh Xchihtsi Dxiohs rahbin:

16 Despwes de dee ra' zibia'gariin tin guzuun stuhbi rrehyi
cuubi nezloh tu xlugari xtatita Ñi'h guehtu Davihd tin
zi'chi gusacuu'bihn xquido' Davihd nin gubihyi tin dx-
iaaca za'ca hasta ria'dxyi chi tin zi'chi dxia'han cuubin
para tu'pazi.
17 Tin garaa ra' bwiinn gadxi'hyi xneziuh za'ca Dxiohs, cun
garaa ra' naciohn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs pur
laan —rahbi Dxiohs.
18 Zi'chi rahbi Dxiohs nin baluu'yi cohsa ra' rii' desde cadxy-
ihroo'.
19 Rahbiza Jacobo loh ra' ba:
—Dee' naa lligaaba nin ru'nnahn: ayiru chyu gusio'ba la'h
ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel nin riachii sto' ra' ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu.
20 Cun sola gaca'h nu'h tuhbi dxihtsi loh ra' ba tin ayiru
gaann ra' ba bwiinngulaala nee neezaa tin ayi guibahan
gubwihlli ra' ba, neezaa tin ayi gahw ra' ba bwe'hla maan nin
rahchi dxaaba ra', nee ayi gahw ra' za ba rihn.
21 Des cadxyihroo' nuu ra' ndxi'hw ra' nin ruluu'yi xlehyi
Moisehs cada guido'yi'hn ra' loh cada tuhbi guihdxyi ra' loh
dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel.
22 Ya biuu'sto' ra' pooxtla ra' cun bwiinn guuhla ra' cun
garaaza xpwiinn Jesucristu xchi'dxyi Jacobo, ya gulii ra' ba
la'h Judas nin rñi' ra' ba Barsabahs cun Silas tin chenee ra'
ba Pahblu cun Bernabeh para guihdxyi Antioquía, ya Silas
cun Barsabahs naa ndxi'hw ru nin lasahca ru loh ra' xpwiinn
Jesucristu nin nuu guihdxyi Jerusalehn.
23 Ya guluu'nehzanee ra' ba dxihtsi ra' rii' la'h ra' ba para
guihdxyi Antioquía:
“La'hnu ziga naa nu pooxtla ra' cun bwiinn guuhla ra'
xteenn xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Jerusalehn,
raxe'hla nu tuhbi guelrgahpaa Dxiohs para garaatii' tu bwi-
htsi lasaa' ra' nin rii ra' guihdxyi Antioquía cun estadu Siria,
cun estadu Cilicia.
24 La'h nu bihn rii' biria'h ndxi'hw ra' nin bie'gañi' loh tu
cun xcweenta xlehyi Moisehs, per la'h ra' ndxi'hw ra' chi ayi
cun xquelrnabwa' dxi'h nu bie'nee ra' ba chin bie'gasio'ba ra'
ba la'htu tin zigazi guluu'yi xilla ria'dxi guza'loh tu para gaca
tu xpwiinnpa'h Dxiohs.
25 Ni'chin nnah la'hnu chin badiaa'ha nu baria'caa bachilii
nu schiohpa bwiinn ra' nin zenee ra' bwihtsi lasaa' ra' nu
Bernabeh cun Pahblu tin zenee ra' ba tuhbi dxyi'dxyi za'ca
para la'htu.
26 Pahblu cun Bernabeh nicala la'hsi gachi ra' ba per ayi
riaa ra' ba xquelnabahan ra' ba zeezah cagaluu'yi ra' ba
xchi'dxyi Jesucristu.

27 Ni'chin nin baxe'hla nu Judas cun Silas tin la'h ra' ba
guiñi' ra' ba garaatii' dxyi'dxyi ra' rii' lohtu.
28 Pwihsi Spíritu Saantu Dxiohs basiin la'hnu naa bwen
ayiru gatahla ru nu lehyi nin chena'hla tu. Lehyisi rii'
nallu'hyi chezahnee tu:
29 ayi gahw tu xpwe'hla ra' maan nin rudi'hi ra' bwiinn
guhn la'h ra' bwiinngulaala, ayi gahw tu rihn cun xpwe'hla
maan nin rahchidxaaba ra', nee ayiza guibahan gubwihlli tu
tantu gunna'h coma ziga ndxi'hw, ya sidela guzo'badxiahga
tu ayi guunn tu garaa ra' dee' bwen gahca gaca tu nezloh
Dxiohs. Pwihsi cun Dxiohs dxia'han tu."
30 Pwihsi seguihdu gulu'nehza ra xpwiinn Jesucristu la'h
Judas cun Silas gwanee ra' ba Pahblu cun neeza Bernabeh
para guihdxyi Antioquía, ya ri'chi batiaa'ha ra' ba xpwiinn
ra' Jesucristu nin rii ra' guihdxyi Antioquía chi tin badi'hi
ra' ba dxihtsi nin gulu'nehza ra' pooxtla ra' nin rii guihdxyi
Jerusalehn, guca'h ra' ba.
31 Chin bihn ra' xpwiinn Jesucristu nin naa ra' bwiinnziitu
nin rii guihdxyi Antioquía chi dxyi'dxyi ra' nin caa loh dxihtsi
chi biahxi duxa ra' ba laasii gulahchidxyii dxyi'dxyi ra' chi
lasto' ra' ba.
32 Ya Judas cun Silas naa ra' ba bwiinn nin rusañi' Dxiohs
xchi'dxyi Ñi'h, ni'chi baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra'
xpwiinn Ñi'h nin rii guihdxyi Antioquía chi, ya baluu'yi ra' ba
ziroo' xcweenta xchi'dxyi Dxiohs tin mahziru guza'bi sto' ra'
bwiinn par chezah dzi'tsi ra' ba loh xneziuh Dxiohs.
33 Ya bia'hannee ra' ba la'h ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi
Antioquía chi tuhbi chieempa. Ya seguihdu chin babii ra'
Judas cun Silas guihdxyi chi, chi'chi bagahpaa Dxiohs ra'
xpwiinn Jesucristu la'h ra' ba cun xquel dxyiriisto' Dxiohs tin
bwi'hnn ra' ba despedir la'h ra' ba para guihdxyi Jerusalehn
loh ra' xpwiinn Jesucristu nin gulu'nehza la'h ra' ba.
34 Per la'h Silas gurii sto' ba bia'han ba ri'chi.
35 Neezaa Pahblu cun Bernabeh bia'han guihdxyi Antio-
quía chi cun spaaldaa ra' nin bia'hannee ra' ba ya gwazah
baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

Dee nin raroopa xbiaje Pahblu gwagaluu'yi ba xchi'dxyi Jesucristu

36 Chin guhca tuhbi chieempa rii ra' ba ri'chi, chi'chi rahbi
Pahblu loh Bernabeh:
—Yo'ho chodia'han nu'h xa nuu ra' xpwiinn Jesucristu
guihdxyi ra' nin biogaluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h.
37 Ya guclaa'dzi Bernabeh ñianee ra' ba la'h Jwahn nin rñi'
za ra' ba Marcu,

38 per Pahblu ayi gunnah ba ñanee ra' ba la'h Jwahn
laasii basia'han Jwahn la'h ra' ba guihdxyi Panfilia ya ayiru
bwi'hnn bi pur ñazahnee bi la'h ra' ba nez hasta bagaluu'yi ra'
ba xchi'dxyi Jesucristu.
39 Ya bwa'ha si Bernabeh ayi nnaa Pahblu chenee ra' ba
la'h Marcu ya de tantu nin bachi'chi lasaa' ra' ba cun zi'chizi
gulaa'ha lasaa' ra' ba mejor zeenee Bernabeh la'h Marcu ya
seguihdu guca'ha ra' ba tuhbi barcu para Chipre.
40 Ya seguihdu guliigah Pahblu la'h Silas, ya chin guya'loh
gudihdxyi-gunaaba ra' xpwiinn Jesucristu xcweenta ra' Pah-
blu cun Silas loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h ra' ba, chi'chiyi
zee ra' ba.
41 Ya gudii'dxi ra' ba guihdxyi Siria cun guihdxyi Cilicia tin
mahziru guñi' ra' ba chezahdzi'tsi ra' xpwiinn Jesucristu nin
rii nez guihdxyi ra' chi loh xchi'dxyi Dxiohs.

16

Timoteu gwanee la'h Pahblu cun Silas

1 Pahblu cun Silas badzihn ra' ba guihdxyi Derbe cun gui-
hdxyi Listra. Ri'chi badxa'ga ra' ba tuhbi xpwiinn Jesucristu
nin laa Timoteu llii'n tuhbi gunna'h Israel nin naa tuhbi
xpwiinn Jesucristu, per xtaada bi naa bwiinn griehgu.
2 Xpwiinn Jesucristu nin guyuu' guihdxyi Listra cun gui-
hdxyi Iconiu guñi' za'ca ra' ba pur Timoteu.
3 Bwi'hnn Pahblu lligaaba chenee ba la'h Timoteu, per
galoh guluu' Pahblu la'h Timoteu bwa' tin ayi ñiñi'yah ra' bwi-
inn Israel nin nuu ra' ri'chi la'hbi laasii garaatii' ra' bwiinn
Israel ra' chi naann xpaah Timoteu naa tuhbi bwiinn griehgu.
4 Ya garaa ra' guihdxyi ra' nin zeedii'dxi ra' ba guñi' ra' ba
loh ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu guihdxyi ra' chi dxyi'dxyi
ra' nin baca'h ra' pooxtla cun bwiinn guuhla ra' nin rnabwa'
la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Jerusalehn.
5 Pwihsi garaa xpwiinn Jesucristu gwazahnee ra' ba
xchi'dxyi chi'zi Ñi'h, ya dxyih cun dxyih guhca ziahan xpwi-
inn Jesucristu.

*Bwa'ha Pahblu tuhbi bihsi nin baluu'yiloh tuhbi bwiinn re-
giohn Macedonia loh Pahblu*

6 Ya ayi guzi'guehlda Spíritu Saantu Dxiohs ñuluu'yi ra' ba
xchi'dxyi Jesucristu guihdxyi Frigia cun Galacia cun Asia,
7 ya seguihdu badzihn ra' ba frontera xteenn Misia ya
bwi'hnn ra' ba lligaaba ñah ra' ba guihdxyi Bitinia, per ayiza
guzi'guehlda Spíritu Saantu Jesucristu ñah ra' ba ri'chi.
8 Mejor gudii'dxi ra' ba Misia tin bie'ta ra' ba pwertu xteenn
Troas.

9 Ri'chi loh baca'lda baluu'yiloh tuhbi bwiinn rregiohn
Macedonia loh Pahblu, ya loh baca'lda chi cañi'nee ndxi'hw
chi la'h Pahblu, rahbi ba:
—Gudii'dxi para guihdxyi Macedonia tin gacanee lu'h la'h
nu.
10 Hohra nin guya'loh bwa'ha ba bihsi chi, lwehgu gahca
guyuu'nehza nu para guihdxyi Macedonia laasii bidi'hnn nu
lliigaaba Dxiohs gunaaba biogaluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h la'h
ra' bwiinn guihdxyi chi.

Chin guyuu' Pahblu cun Silas Guihdxyi Filipos

11 Guyuu'tii nu la'n barcu rwaa' ñihsado' xteenn guihdxyi
Troas ya badzihn nu Samotracia, tuhbi isla nin rii loh ñihsado',
ya barah stuhbi gue'la badzihn nu guihdxyi Neapolis,
12 ya de ri'chi bioo nu para guihdxyi Filipos, tuhbi guihdxyi
nin lasahca loh guihdxyi Macedonia, ya ri'chi bidxuu nu
paaldaa dxyih nee guihdxyi chi naa tuhbi colonia ra' bwiinn
Roma.
13 Ya tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel baria'h
nu guihdxyi chi tin bioo nu rwaa' tuhbi gui'w hasta nah-
paa riagañi'nee ra' bwiinn Israel Dxiohs. Ri'chi bidxuu nu
tin baluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' gunna'h nin ba-
diaa'ha ri'chi.
14 Loh ra' gunna'h chi dxa'ga tuhbi naani'hn nin laa Lidia
nin ze' guihdxyi Tiatira; lahdxi culohr murahdu nin lasahca
duxa rutoo' ba. Gunna'h rii' raann ba Dxiohs ya baca'dxiahga
ba xchi'dxyi Jesucristu, bazuh nayaa Ñi'h lasto' ba tin guyuu'
ba guya'zi ba xchi'dxyi Dxiohs nin guñi' Pahblu loh ra' bwi-
inn.
15 Chi'chi gurohbaañihsa ba cun garaa xfamihyi ba, ya
seguihdu bwi'hnn ba jweersi bioo nu yihdzi ba, chi'chi nnah
ba:
—Sidela guchii tu rwa'ha tu na'h ziga tuhbi xpwiinn Jesu-
cristu gulcho'ho rwaa' yiidzihn tin ri'chi chuu tu.
Ya menos bwi'hnn naani'hn chi gahn bioo dxia'han nu
yihdzi ba.
16 Ya tuhbi dxyih nin zoo nu hasta rñi' ra' bwiinn chi loh Dx-
iohs, badxa'ga nu tuhbi dxa'pa nin nuu tuhbi spíritu dxaaba
nin rahcabwa' sto' bi, naa bi tuhbi mooza nin gudoo'tii' nee
ruhnn bi gahn ziahan roo mweeyi para nin rnabwa' ra' la'hbi.
17 Dxa'pa rii' na'hla bi la'h Pahblu cun neezaa la'hnu ze'ñi'
bi jweersi roo rahbi bi:
—Ndxi'hw ra' rii' nin naa ra' xmooza Dxiohs nin nuu
dxibaa', ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs —rahbi bi.
18 Ya naa la ziahan dxyih cana'hla dxa'pa chi la'hnu, ya
tantu nin cañi' bi loh ra' bwiinn: “Xpwiinn Dxiohs la'h ra' bwi-
inn rii'”, rahbi dxa'pa chi, chi'chi gubia'garii Pahblu de tantu

nin cagasio'ba bi yihca ba, chi'chi rahbi ba loh bwiinndxaaba
nin nuu lasto' dxa'pa chi:
—¡Pur lah Jesucristu baria'h la'n lasto' dxa'pa ca!
Ya lwehgu baria'h spíritu dxaaba chi lasto' bi.
19 Per chin bwa'ha ra' xpallwa'n dxa'pa chi ayiru xi mweeyi
guunn bi gahn para la'h ra' ba, chi'chi guna'zu ra' ba la'h
Pahblu cun Silas ya gwanee ra' ba la'h Pahblu cun Silas loh
ra' guxchiisi nez rwaa' dxiaa' roo' nin nuu galaayi guihdxyi
chi.
20 Ya chin badzihnnee ra' ba Pahblu cun Silas loh ra' nin naa
guxchiisi, chi'chi rahbi ra' ba:
—Ndxi'hw ra' rii' nin naa bwiinn Israel cagasio'ba ra' ba
la'h ra' bwiinn lahdxyi ra'nu,
21 cagaluu'yi ra' ba guriin lehyi nin adxi nuu
gazo'badxiahga nu'h laasii naa nu bwiinn Roma.
22 Chi'chi bidxyi'chinee ra' bwiinn la'h Pahblu cun Silas, ya
guxchiisi ra' gunabwa' ra' ba bire'h xahba Pahblu cun Silas
tin guca'yahga ra' ba tuhbi bahra.
23 Chin guluhlla guca'yahga ra' ba cun bahra, chi'chi bie'w
ra' ba la'n lahtsi dxi'ba nin mahzi nadxaaba naa. Ya rahbi ra'
ba loh nin naa madxiohra; nahpaa guhpaa dzi'tsi ba la'h ra'
ndxi'hw ra' ca.
24 Chin bihn madxiohra chi dxyi'dxyi chi baza'hla ba la'h
Pahblu cun Silas la'n lahtsi dxi'ba nin nuu tuhbi yahga bare-
hda nin zohba gui'dxiu tin la'n gui'dxiu chi guyuu' ñaa' ra' ba
tin adxi gullu'hn ra' ba.
25 Per chin guhca garoolda gue'la cabwihdxyi-canaaba ra'
Pahblu cun Silas Dxiohs, nee cun neezaa cayu'lda ra' ba cantu
xteenn Dxiohs para la'h Ñi'h ya snuhn bwiinn nin ñie'w ra'
riigaca'dxiahga ra' cantu ra' nin cayu'lda ra' ba.
26 Ya hohra chi guhca tuhbi lluh duxa, bañi'bin gaduhbitii'
lahtsi dxi'ba chi, billaala ra' garaatii' rwaa' pweerta ra', cun
cadehn ra' nin nuuxa'ta yahga ra' nin nuu ñaa' ra' bwiinn nin
ñie'w gubihyi ra'n.
27 Ya chin babahn madxiohra chi, bwa'ha ba zohballaala
rwaa' lahtsi dxi'ba, lwehgu gule'he ba spahda ba tin ñidxiinn
ba la'h gahca ba laasii nasto' ba ballu'n ra' nin ñe'w ra' la'n
lahtsi dxi'ba.
28 Chi'chi guñi' Pahblu jweersi roo, rahbi ba loh madxiohra
chi:
—¡Ayi guunn lu'h zi'ca, garaa gahca nu la'hnu dxuu rii'!
29 Chi'chi gunaaba madxiohra chi tuhbi bia'ñih tin
bazia'ñihin la'n lahtsi dxi'ba chi, chi'chi guyuu'tii gallu'hn
ba tantu nin bidxyihbi ba.
30 Tin babwe'he ba la'h ra' Pahblu cun Silas, chi'chi rahbi
ba loh ra' ba:

—Daada ra', ¿xa ni'ca nahpaa gu'nnahn tin guta'h Dxiohs na'h loh duhlda?
31 Ya chi'chi rahbi ra' ba:
—Bwi'hnn pur chechii sto' lu'h xchi'dxyi Jesucristu tin ta'h lu'h loh duhlda, cun neezaa garaa xfamihyi lu'h.
32 Ya baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu la'h madxiohra chi cun garaa za nin rii rwaa' yihdzi ba.
33 Ya hohra gue'la chi gahca gwanee madxiohra chi la'h ra' Pahblu cun Silas tin gudxi'bi ba hasta bidxeeldxyihdxyi tihxi ra' ba pur bahra, ya chin guya'loh guhca ra' ba rramwehdxi chi'chi guro'bañihsa madxiohra chi cun garaa xfamihyi ba.
34 Ya seguihdu gwanee ba la'h ra' Pahblu cun Silas yihdzi ba tin gudahw ra' ba, ya biahxi duxa madxiohra chi cun garaa xfamihyi ba laasii gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
35 Chin barah gue'la, guxe'hla ra' guxchiisi chiohpa xguixa'ga ra' ba bagañi' loh madxiohra tin guta'h ba la'h Pahblu cun Silas.
36 Chi'chi rahbi madxiohra chi loh Pahblu:
—Bie'naa ra' guixa'ga aguta'hn la'htu; cheezah tu xneziuh tu nasaa.
37 Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' guixa'ga chi:
—La'hnu bwiinn Roma nu, nee baca'yahga tu la'hnu delanta loh ra' bwiinn guihdxyi nee nin ayi gunaaba dxyi'dxyi ra' ba gu nuu xi xtuhlda nu, sino que lwehgu basie'w ra' ba la'hnu la'n lahtsi dxi'ba; ¿yannah guta'h ra' ba la'hnu rala'n? ¡Gulgahbi loh ra' guxchiisi ra' chi la'h gahca ra' ba dxie'gabwe'he ra' ba la'hnu!
38 Chi'chi gwaguihtsii ra' guixa'ga dxyi'dxyi ra' chi loh ra' guxchiisi, ya bidxyihbi duxa ra' ba chin bihn ra' ba bwiinn Roma ra' Pahblu cun Silas.
39 Chi'chi gwaganaaba guxchiisi ra' chi pardohn loh Pahblu cun Silas, chi'chiyi babwe'he ra' ba la'h Pahblu cun Silas la'n lahtsi dxi'ba chi, ya seguihdu gunaaba ra' ba baria'h Pahblu cun Silas guihdxyi chi.
40 Ya chin baria'h ra' ba la'n lahtsi dxi'ba, gwah ra' ba rwaa' yihdzi Lidia, ri'chi guya'lohzi guñi'nee ra' ba bwiinn ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, chi'chiyi biuu'nehza ra' ba para stuhbi lahta.

17

Bidxyi'chi duxa ra' bwiinn Tesalónica

1 Ya chin gudii'dxi ra' Pahblu cun Silas guihdxyi Anfípolis cun guihdxyi Apolonia, chi'chiyi badzihn ra' ba guihdxyi Tesalónica. Guihdxyi chi nuu tuhbi guido' bi'tu'hn xteenn bwiinn Israel ra'.

2 Ya gwah Pahblu la'n guido' chi ziga naa xcostumbre ba, tin
baluu'yi ba xchi'dxyi Jesucristu chohnna bwelta ziga dxyih
ra' nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
3 tin baluu'yi Pahblu cun Silas ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs
rahbin:
—Nahpaa guti'dxiloh Crixtu trabahjw duxa, ya chin dx-
iohnna dxyih guhchi Ñi'h zabahan Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi.
Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' bwiinn chi:
—Jesucristu gahca nin cagaluu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h la'htu
la'h gahca Ñi'hn nin ruze'ta loh Xchihtsi Dxiohs.
4 Ya loh paaldaa ra' bwiinn Israel nin gwachii sto' ra'ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu badii'dxi ra' ba xlahdu Pahblu cun Silas,
ya neezaa ziahan ra' bwiinn griehgu ra' nin rdxyihbi loh
Dxiohs gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu cun ziahan za
ra' gunna'h guriin-guriin ra' nin lasahcaru loh guihdxyi chi.
5 Per bwiinn Israel ra' nin ayi gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi
Jesucristu bidxyi'chinee ra' ba la'h Pahblu cun Silas, chi'chi
batiaa'ha ra' ba paaldaa ra' bwiinn plohja nin ayi xi dzi'n
ruhnn tin guñi' tohnta ra' ba pur xcweenta Pahblu cun Silas
loh ra' bwiinn guihdxyi, ya seguihdu gwachuu'tii ra' bwiinn
plohja chi rwaa' yihdzi Jasohn, cagadxi'hyi ra' ba Pahblu cun
Silas tin dxiu'n ra' ba ntriehgu la'h Pahblu cun Silas delanta
loh ra' bwiinn Israel ra' chi,
6 ya cun ayi badxeela ra' ba Pahblu cun Silas ri'chi, ni'chin
la'laga'h la'h Jasohn cun spaaldaa ra' xpwiinn Jesucristu nin
nuu ra' guihdxyi chi gwanee ra' ba loh ra' guxchiisi, ya rahbi
ra' ba:
—Ndxi'hw ra' rii' nin cagasio'ba gaduhbitii' guidxyiyuh
yannah la'h ra' ba badzihn lahdxyi nu'h,
7 ya Jasohn badi'hi rwaa' yihdzi ñi'h nuu ra' ba. ¡Garaa ra' ba
riigasaa'n ra' ba xlehyi César, ya cañi' ra' ba nuu stuhbi rrehyi
nin laa Jesuhs!
8 Chin bihn ra' bwiinn dxyi'dxyi ra' rii' cun guxchiisi ra'
guyuu' guelrzaa' ra' ba,
9 ya chin gunaaba ra' ba mweeyi muulta loh Jasohn cun
xamihguru ba chi'chi babwe'he ra' guxchiisi ra' chi la'h ra'
ba.

Pahblu cun Silas hasta guihdxyi Berea

10 Lwehgu gahca chin gurih gue'la bwi'hnn ra' xpwiinn
Jesucristu nin rii guihdxyi ra' chi cumpahñu la'h Pahblu cun
Silas tin ballu'n ra' ba para guihdxyi Berea, ya chin badzihn
ra' ba guihdxyi Berea chi lwehgu guyuu'tii ra' ba la'n xquido'
bi'tu'hn ra' bwiinn Israel nin nuu ra' guihdxyi chi.
11 Bwiinn Israel ra' rii' nuu lligaaba za'ca yihca ra' ba nin ayi
naa ra' ba ziga naa ra' bwiinn Tesalónica, ya gaduhbi sto' ra' ba

lwehgusi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, ya garaatii' dxyih basi'dxi ra' ba loh Xchihtsi Dxiohs tin bwa'ha ra' ba gu guchii nin ruluu'yi ra' Pahblu cun Silas.

12 Ya chin guhcabwa' ra' ba xa naa xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh Xchihtsi Dxiohs, ziahan duxa ra' ba gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, neezaa ra' ziahan bwiinn griehgu ndxi'hw gunna'h gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.

13 Ya chin bihn ra' bwiinn Israel nin nuu guihdxyi Tesalónica la'h Pahblu cun Silas cagaluu'yi ra' xchi'dxyi Jesucristu guihdxyi Berea, lwehgu gwah ra' ba ri'chi tin guñi' ra' ba xiica dxyi'dxyi xihn loh ra' bwiinn Berea ra' chi.

14 Per guyuu' guelrzaa' ra' xpwiinn Jesucristu nin rii guihdxyi chi pur bwiinn Tesalónica ra' chi ni'chin seguihdu bagu'nehza ra' ba la'h Pahblu para rwaa' ñihsado' gaduhbi nin bia'han Silas cun Timoteu guihdxyi Berea.

15 Ya garaa ra' bwiinn chi gwahnee ra' ba la'h Pahblu hasta guihdxyi Atenas. Ya seguihdu gubia'garii ra' ba tin guñi' ra' ba loh Silas cun Timoteu gusiooba ra' ba tin loh guihdxyi Atenas cabweeza Pahblu la'h ra' ba.

Pahblu hasta guihdxyi Atenas

16 Ya tal nin guleeza Pahblu la'h ra' Silas cun Timoteu guihdxyi Atenas guyuu' duxa ba guelrzaa' laasii bwa'ha ba raann ra' gaduhbi guihdxyi bwiinn chi la'h ra' bwiinn gulaala.

17 Ni'chin guñi' Pahblu la'n xquido' ra' bwiinn Israel ra' cun loh ra' bwiinnziitu nin raann ra' Dxiohs guihdxyi chi, cun neezaa garaa dxyih guñi' ba loh ra' bwiinn nin radiaa'ha loh dxiaa' chi,

18 ya chi'chi guñi' ra' ndxi'hw ra' nin ru'lda ra' dxihtsi nin baca'h ra' nin bire'lah epicúreos, cun spaaldaa ndxi'hw ra' nin ru'lda ra' dxihtsi nin baca'h ra' nin bire'hlah estoicos, ya guzo'baloh gudxihldxinee dxyi'dxyi ra' ba la'h Pahblu. Ya rahbi paaldaa ra' ba:

—¿Xi guiñi' ndxi'hw nin rñi' ziahantii' rii' loh nu'h?

Chi'chi rahbi spaaldaa ra' ba:

—Pweda bwiinn rii' naa ba tuhbi bwiinn nin ruluu'yi xcweenta guriin dxiohsa ra'.

Dxyi'dxyi ra' rii' guñi' ra' ba laasii la'h Pahblu ruluu'yi xchi'dxyi Jesucristu cun neezaa xcweenta ziga babahn Ñi'h loh guelguhchi.

19 Chi'chi guca'ha ra' ba la'h Pahblu tin zeenee ra' ba la'h ba tuhbi lahta hasta laa Areópagu. Ri'chi nuu tuhbi ziga jusgadu, ya ri'chi gunaaba dxyi'dxyi ra' ba, rahbi ra' ba:

—Xclaa'dzi nu gacabwa' nu xi dxyi'dxyi cuubi nin ruluu'yi lu'h,

20 laasii ayi rahcabwa' nu dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi lu'h
laasii mwedxi guriin ziga ruluu'yi lu'h.
21 Ya bwiinn Atenas ra' cun bwiinnziitu ra' nin nuu ra'
guihdxyi chi ayi xi dzi'n ruhn ra' ba mahzi riuu'sto' ra' ba
ruca'dxiahga ra' ba dxi'dxyi cuubi ra', ya chi'chi ruti'dxi ra'
ba dxyi'dxyi cuubi ra' chi loh ra' bwiinn.
22 Chi'chi gwasu'nchii Pahblu tin guzu'nchii galaayi
Areópagu, chi'chi rahbi ba loh ra' ba:
—Gulgahca'dxiahga yu'bitu, bwiinn Atenas ra'; garaa tu
rwa'han ziga naa xmohda tu ruhnn tu lligaaba xcweenta
Dxiohs.
23 Ya loh nin ca'nzaan loh guihdxyi rii' bwa'hazahn ziahan
bacuu'ga ra', ya loh tuhbi bacuu'ga chi bwa'han caa lehtra nin
rñi' squii': "La'h Dxiohs nin ayi nu'nbwa' nu." Pwihsi Dxiohs
nin ayi nu'nbwa' tu chi la'h Ñi'hn nin cagaluu'yi'hn xchi'dxyi
Ñi'h.
24 La'h Ñi'h nin bwi'hnncha'yi guidxyiyuh cun garaatii' nin
nuunabahan lohon, la'h Ñi'h nin rnabwa' llaa'ndxibaa' cun
guidxyiyuh. Ayi nuu Ñi'h la'n guido' nin ruhnncha'yi ra'
bwiinn,
25 ayiza xi nesidah nuu Ñi'h nin ruhnn bwiinn pur la'h Ñi'h
laasii la'h gahca Ñi'h nin runi'hi guelnabahan cun neezaa
garaatii' nin xchi'hnn ra' bwiinn loh guidxyiyuh.
26 Ya cun tuhbisi ndxi'hw bwi'hnncha'yi Dxiohs garaa
ra' naciohn ra' tin riinabahan ra' bwiinn gaduhbi loh
guidxyiyuh, neezaa baluu'yi Ñi'h chieempa ra' cun lugar
hasta bwi'hnn lahdxyi ra' bwiinn,
27 tin gadxi'hyi ra' ba Dxiohs zigazi ruhnn tuhbi bwiinn
nin riagaaduhbiitii' loh xigaaba Ñi'h chin rusa'bi ba xiilla, ya
pweda loh guunn ba lligaaba squii' zadxi'hyi ba Dxiohs laasii
ayi zihtu dxi'h ria'han Dxiohs cwee' cada tuhbi nu'h,
28 laasii loh xquelrnabwa' Dxiohs nabahan nu'h
rachidi'hnn nu'h garaatii' cohsa ra'. Ziga guñi' ra' xpoeta
tu rahbi ra' ba: "Naa nu xpwiinn Dxiohs."
29 Sidela naa nu'h xpwiinn Dxiohs per ayi chyu guunn
lligaaba Dxiohs naa ra' nin rahcacha'yi cun dxi'ba ohro cun
plahta, cun yahga, o cun dxiah ra' nin ruhnncha'yi ra' bwiinn
guidxyiyuh seguhn ruhnn ra' ba lligaaba.
30 Dxiohs basaa'n Ñi'h bwi'hnn ra' bwiinn nin naa chi'hzi
lligaaba ra' ba chieemparoo, per nnah xclaa'dzi Ñi'h garaatii'
ra' bwiinn guidxyiyuh gusaguu'dzi sto' ra' ba nee gucha'h za
ra' ba xcostumbre ra' ba,
31 laasii la'h Dxiohs baca'hbwa'la tuhbi dxyih chin gaca
Jesucristu jwehsi loh garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, ya gulii
Dxiohs gaca Ñi'h jwehsi laasii bwen-bwen nu'nbwa' Ñi'h

cuun ra' nin naa ra' bwiinn nadxaaba nee cuun za ra' nin naa bwiinn za'ca nee rñi' za Ñi'h ganaalla si dxyi'dxyi guchii. Bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh ra' bwiinnguuchi tin gacabwa' ra' nu'h nahpa Jesucristu guelrnabwa' loh garaa ra' cohsa.

32 Chin bihn bwiinn ra' chi babahn Jesucristu loh guel-
guhchi, nuu ra' ba la'hlaa ballihdzinee ra' ba xchi'dxyi Ñi'h,
nuu za ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Xtaada Dxiohs
ra'nu'h ya ni'chi ra' rahbi:

—Zaca'dxiahgaru nu xchi'dxyi lu'h stuhbi bweelta.

33 Per Pahblu cun basia'han ba la'h ra' ba ri'chi cun babii
ba.

34 Ya nuu ra' za nin gwana'hla la'h Pahblu; bwiinn ra' chi
nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn
chi dxa'ga tuhbi daada nin laa Dionisiu, nin naa tuhbi ra'
xguschiisi ra' bwiinn Areópagu, cun neezaa tuhbi gunna'h nin
laa Damaris, cun ziahan ru za bwiinn ra' chi.

18

Chin guyuu' Pahblu guihdxyi Corintu

1 Seguihdu baria'h Pahblu guihdxyi Atenas, chi'chi gwah ba
guihdxyi Corintu.

2 Ri'chi badxa'ga ba tuhbi bwiinn Israel nin biria'hlah
Aquila, bwiinn guihdxyi Pontu Aquila chi, nee gue'du badz-
ihn Aquila cun che'hla ba nin laa Priscila ya biria'h ra' ba
Italia laasii gunabwa' emperador Claudiu garaatii' ra' bwiinn
Israel baria'h ra' ba guihdxyi Roma. Ya seguihdu gwaguia'ha
Pahblu la'h Aquila cun che'hla ba.

3 Ya la'h gahca dzi'n nin ruhnn Pahblu ruhnn ra' za ba tuhsi
lahta guyuu' ra' ba, ruhnncha'yi ra' ba lahdxyi ra', dzi'n chi
ruhnn ra' ba, ya tuhsi junta bwi'hnn ra' ba dzi'n.

4 Ya guzohba dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel ra' chi
baluu'yi Pahblu xchi'dxyi Jesucristu la'n xquido' ra' bwiinn
Israel ra' chi, ya nuu ra' ba gwachii sto' ra' ba tantu bwiinn
Israel ra' neezaa bwiinnziitu ra' nin naa ra' bwiinn griehgu
ra' gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.

5 Chin babii ra' Silas cun Timoteu guihdxyi Macedonia,
tin badzihn ra' ba guihdxyi Corintu la'h Pahblu cagaluu'yila
Jesuhs naa Crixtu nin cabweeza ra' bwiinn Israel.

6 Ya chi'chi bidxyi'chinee ra' bwiinn Israel ra' chi la'h
Pahblu ya guñi'yah ra' ba xchi'dxyi Jesucristu. Chin bwa'ha
Pahblu nin guñi' ra' ba, chi'chi gudzihbi ba xahba ba ziga
tuhbi sehn tin guluu'yi ba basahcaloh ra' bwiinn Israel chi
xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi rahbi ba loh ra' bwiinn chi:

—La'h gahcatu nahpaa tu duhlda pur lligaaba dxaaba
nin ruhnn tu, ya na'h ayi xi duhlda na'pahn, ya ni'chin

nnahdxyih gahca chegaluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinnziitu.

7 Chi'chi baria'h ba la'n guido' chi, ya gwah ba yihdzii Ticio Justu, tuhbi bwiinn nin rbwihdxyi-rnaaba loh Dxiohs, ya yihdzi ba zohba gahxugah cwee' guido'.

8 Crispu laa tuhbi ndxi'hw nin rnabwa' xquido' ra' bwiinn Israel ra' chi; la'hba cun garaa xfamihyi ba gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu. Ya ziahan za bwiinn Corintu ra' chi, chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' chi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi gurohbaañihsa ra' ba.

9 Nee tuhbi gue'la baluu'yiloh Dxiohs loh Pahblu chi'chi rahbi Ñi'h:

—Pahblu, ayi guidxyihbi lu'h gwazah si baluu'yi xchi'dxyi'hn ayi gucwe'za lu'hn,

10 laasii na'h cayahcane'hn yi'h ya nin tuhbi ayi chyu guunn mahla yi'h, laasii ziahan xpwii'nnahn nin gacanee yi'h nuu ra' guihdxyi rii' —rahbi Dxiohs loh Pahblu loh bihsi nin baluu'yiloh Dxiohs loh Pahblu.

11 Ya seguihdu bia'han Pahblu tuhbi yihza garoolda gui-hdxyi Corintu tin baluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn ra' chi.

12 Per la'n dxyih ra' nin guhca Galiohn gubieerna xteenn guihdxyi Acaya, chi'chi badiaa'ha ra' bwiinn Israel ra' tin guna'zu ra' ba Pahblu, ya seguihdu gwanee ra' ba Pahblu jusgadu hasta nuu Galiohn.

13 Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Galiohn:

—Ndxi'hw rii cagaluu'yi la'h ra' bwiinn gaann ra' ba Dxiohs stuhbi foorma nin rñi' contra xlehyi ra'nu —rahbi ra' ba.

14 La'h Pahblu ñiñi'la, chin guñi' Galiohn, rahbi ba loh ra' bwiinn Israel:

—Sidela gulaa'n ba o gudxiinn ba tuhbi bwiinn, chi'chi nuu xtuhlda ba ñahca ñuca'dxiaagahn xchi'dxyi tu bwiinn Israel ra',

15 per nnah guriincaa naa dxyi'dxyi ra' ca: la'htu cadxyi'chi tu xcweenta dxyi'dxyi ra' ca, xcweenta lah ra' si bwiinn, xcweenta si nin caa loh xlehyi tu. La'h gahca tu gulguia'ha xa guunn tu guelguxchisi xcweenta tu —rahbi Galiohn.

16 Ya chi'chi gunabwa' Galiohn baria'h ra' ba la'n jusgadu chi.

17 Chi'chi guna'zu ra' ba la'h tuhbi ndxi'hw nin laa Sóstenes ndxi'hw rii' rnabwa' la'n xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn chi, ya chi'chi badi'hi goolpi ra' ba la'h Sóstenes nez rwaa' jusgadu Galiohn, per Galiohn ayi bwi'hnn cweenta ba la'h ra' ba.

Pahblu gubia'garii para guihdxyi Antioquía tin sa'loh ba nin riohnna biahja nin gwagaluu'yi ba xchi'dxyi Jesucristu

18 Ya spaaldaa si dxyih bia'han Pahblu guihdxyi chi. Ya
seguihdu chin bwi'hnn ba despedir la'h ra' xpwiinn Jesu-
cristu nin rii guihdxyi Corintu chi'chi bacah ba la'n tuhbi
barcu cun Priscila cun Aquila tin zee ra' ba para nez estadu
Siria. Ya guihdxyi Cencrea, chin nagahdxi gacah Pahblu la'n
barcu, bigah yihca ba tin baza'loh ba xcweenta dxyi'dxyi nin
gulahchi guhn ba loh Dxiohs.
19 Ya chin badzihn ra' ba guihdxyi Efesu ri'chi basia'han
Pahblu la'h Priscila cun Aquila chi'chi zee ba la'n guido'
hasta radiaa'ha ra' bwiinn Israel tin guñi'nee ba la'h ra' ba
xcweenta xchi'dxyi Dxiohs.
20 Chi'chi gunaaba ra' ba dxia'han ba ri'chi xchih, per cun
ayi gunnah ba ñi'han ba,
21 loh cayuhnn Pahblu despedir la'h ra' ba rahbi ba:

—Sidela la'h Dxiohs nnaa Ñi'h zie'ldahn stuhbi tin nnah
nahpaa ziagati'dxi'hn lañih roo guihdxyi Jerusalehn.

Ya seguihdu bacah ba la'n barcu ya babii chi'h ba guihdxyi
Efesu.
22 Chin badzihn Pahblu guihdxyi Cesarea, lwehgu
guca'hnehza ba para guihdxyi Jerusalehn, ya chin badzihn
ba guihdxyi Jerusalehn chi'chi bagahpaa Dxiohs Pahblu la'h
ra' xpwiinn Jesucristu nin rii ri'chi. Ya chin gudii'dxi paaldaa
dxyih guna'zunehza laga'h Pahblu para guihdxyi Antioquía.
23 Ya mas paaldaa dxyih guyuu' laga'h Pahblu guihdxyi
Antioquía chi, chi'chi gwaguia'ha laga'h ba stuhbi gaduhbi
estadu xteenn Galacia cun garaa ra' guihdxyi nin rnabwa'
guihdxyi Frigia, ya cada tuhbigah ra' guihdxyi nin rnabwa'
ra' garoopa estadu rii gwaguia'ha Pahblu xa nuu ra' xpwiinn
Jesucristu nin nuu ra' cada tuhbigah ra' guihdxyi ra' chi
tin mahziru bwi'hnn Pahblu pur guñi'nee ba la'h xpwiinn
Jesucristu.

Baluu'yi Apolos xchi'dxyi Dxiohs loh guihdxyi Efesu

24 La'n yihza ra' chi gahca badzihn tuhbi bwiinn Israel nin
laa Apolos loh guihdxyi Efesu, guulaa ba guihdxyi Alejandria
nee guhca ba tuhbi ndxi'hw nin guhcabwa' duxa xcweenta
ziga rñi' loh Xchihtsi Dxiohs nee nasiin duxa rguu'gui'w
xchi'dxyi ba la'h ra' bwiinn.
25 Ya la'hba la'ba basi'dxila xchi'dxyi Jesucristu, ya rñi'
ba cun gaduhbi sto' ba cagaluu'yi ba nayaa-nayaa xchi'dxyi
Jesucristu, nicla xquelbaro'bañihsasi Jwahn biuu'nbwa' ba.
26 Ya guza'loh cañi' Apolos la'n xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn
Israel ra' chi ya ayi xi guelrzaa' guyuu'tii ba. Ya chin bihn
Priscila cun Aquila xa cañi' ba, chi'chi gwanee ra' ba la'h
Apolos tin baluu'yi za'ca ra' ba la'hba xcweenta xchi'dxyi
Jesucristu.

27 Ya chin guclaa'dzi Apolos tiidxi ba para guihdxyi Acaya,
baca'h ra' xpwiinn Jesucristu tuhbi dxihtsi loh ra' xpwiinn
Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Acaya chi tin gaannloh ra'
ba la'h Apolos cun gaduhbi sto' ra' ba. Ya chin badzihn ba
guihdxyi Acaya chi, guhcanee duxa ba la'h ra' bwiinn nin
gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu.
28 Pwihsi baluu'yi Apolos la'h ziahan roo za bwiinn Israel
ra' cun dxyi'dxyi ra' nin ayi ñahca ñusia'garii ra' ba laasii
baluu'yi ba Xchihtsi Dxiohs nin riachiisto' ra' ba ruluu'yi
Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret naa Crixtu nin cabweeza ra'
ba guixe'hla Dxiohs.

19

Pahblu hasta guihdxyi Efesu

1 Ya gaduhbi nin guyuu' Apolos guihdxyi Corintu, guna'zu
nehza Pahblu para guihdxyi ra' xteenn Cilicia, Galacia, cun
Frigia, ya chi'chiyi badzihn ba hasta guihdxyi Efesu. Ri'chi
badxa'ga Pahblu nuhn bwiinn ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu,
2 chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—¿Ta guyuu'tii Spíritu Saantu Dxiohs la'n lasto' tu chin
gwachii sto' tu xchi'dxyi Jesucristu?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Pahblu:
—Nin ayi gaann nu nuu Spíritu Saantu Dxiohs.
3 Chi'chi rahbi ba loh ra' ba:
—¿Xa gurohbaañihsa chi'h tu pwihsi?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Pahblu:
—Gurohbaañihsa nu ziga baro'bañihsa Jwahn.
4 Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—Guchiica baro'baañihsa Jwahn la'h ra' bwiinn chin
gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, per rahbi za Jwahn loh
ra' bwiinn: “Chechii sto' tu xchi'dxyi bwiinn nin dxi' di'tsihn.”
Bwiinn nin baze'ta ba naa Jesucristu —rahbi Pahblu.
5 Ya chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu lwehgu
gahca gurohbañihsa ra' ba cun lah Jesucristu,
6 ya chi'chi badzii'ba naa Pahblu yihca ra' ba tin guyuu'tii'
Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ra' ba, ya chi'chi guzohbaloh cañi'
ra' ba guriin-guriin dxyi'zah cun neezaa dxyi'dxyi ra' nin
badi'hi Dxiohs guiñi' ra' ba.
7 Ziga tsi'h bichiohpa naa ra' ndxi'hw nin guzahca zi'chi.
8 Zigachi'h chohnna bwe'hw guillii-guillii baluu'yi Pahblu
xchi'dxyi xcweenta xquelrnabwa' Jesucristu loh ra' bwiinn
la'n xquido' ra' bwiinn Israel, ya cun ayi bidxyihbi ba baluu'yi
ba xcweenta xneziuh za'ca Dxiohs.

9 Per guyuu' ra' nin guhca nahda duxa, ayi gwachii sto' ra'
ba xchi'dxyi Dxiohs, mahziru guñi' tohnta ra' ba xchi'dxyi Je-
sucristu loh ra' bwiinn, ya cun zenee Pahblu la'hsi ra' bwiinn
nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu rwaa' tuhbi yuu'
scwehyi xteenn tuhbi nin bire'hlah Tiranu, ya ri'chi baluu'yi
Pahblu xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba garaatii' dxyih.
10 Zi'chi bwi'hnn Pahblu chiohpa yihza, ni'chin garaa ra'
bwiinn nin nuu ra' Asia ziga mohda bihn ra' ba xchi'dxyi
Jesucristu, bwiinn Israel ra' cun neezaa nin ayi naa ra' bwiinn
Israel.
11 Ya cun xquel rnabwa' Dxiohs bwi'hnn Pahblu milahgru
roo ra'.
12 Ni'chin hasta baxchihn ra' ba cun tuhbi taa'ga ra' lahdxi
guxuhbi ra' ba hasta guzuu Pahblu tin cun lahdxi ra' chi
gwanee ra' ban hasta rahcallu'hu bwiinn guxuhbi ra' ban la'h
ra' bwiinn ya zi'chi'hzi biaaca ra' bwiinn cun neezaa spíritu
dxaaba ra' bare'h ra' tihxi ra' bwiinn.
13 Ya guyuu' paaldaa ndxi'hw ra' nin naa bwiinn Israel
ra' nin guca'nzaa ziahan guihdxyi ra' rbwe'he ra' ba bwi-
inndxaaba lasto' ra' bwiinn. Ya bwi'hnn ra' ndxi'hw ra'
rii' lligaaba cwe'he ra' ba bwiinndxaaba lasto' ra' bwiinn
cun lah Jesucristu, chi'chi rahbi ra' ba loh tuhbi nin nuu
bwiinndxaaba lasto' ñi'h:
—Xcweenta xquelrnabwa' Jesucristu nin ruluu'yi Pahblu
xchi'dxyi Ñi'h, ¡baria'h sto' bwiinn ca! —rahbi ra' ndxi'hw ra'
chi.
14 Squii' bwi'hnn ra' gagahdzi llii'n tuhbi bwiinn Israel nin
laa Esceva, rnabwa' ba la'h ra' bixohza.
15 Chi'chi rahbi bwiinndxaaba chi:
—Nu'nbwa'n Jesucristu, nee nu'nbwa'zahn Pahblu, ¿ya
la'htu chyu naa tu?, ayi nu'nbwa'n la'htu.
16 Chi'chi billa'ta ndxi'hw nin nuu bwiinndxaaba chi sto'
ñi'h yihca ra' llii'n Esceva, ya puur goolpi duxa badi'hi
ndxi'hw nin nuu bwiinndxaaba chi sto' ñi'h la'h ra' llii'n Es-
ceva, ya cun tantu goolpi ballu'n ra' gagahdzi ndxi'hw ra' chi
cun biuhyiza xahba ra' ba llihgabwe'hlara'si ndxi'hw ra' chi
bwaa ra' bi rwaa' yihdzi ra' bi cun neezaa bidxeeldxyihdxyi
duxa tihxi ra' bi.
17 Ya garaa ra' nin guyuu' ra' guihdxyi Efesu, bwiinn Israel
ra' cun neezaa nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra', bihn ra' ba nin
guzahca ra' ndxi'hw ra' chi, ya bidxyihbi duxa ra' bwiinn ra'
chi ya guñi' za'ca ra' ba xcweenta lah Jesucristu.
18 Ya ziahan roo ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Dxiohs
gudxihxtee' ra' ba garaa ra' cohsa dxaaba ra' nin bwi'hnn ra'
ba.
19 Cun ziahan ra' za nin basi'dxi dxihtsi xteenn guel-
bidxa'ha gwanee ra' ba dxihtsi ra' chi tin baca'dxih ra'

ban delanta loh ra' bwiinn ziahan. Ya seguihdu bwi'hnn
ra' ba cweenta balaaca mweeyi lasahca ra' dxihtsi ra' chi;
chwa'habitsi'h mihyi mweeyi de plata lasahcan.
20 Ya zi'chizi bidi'chii xchi'dxyi Jesucristu ziahan lahta ya
la'han mahziru guhcaguiyaa'han loh garaatii' ra' cuunchi'hzi
dxyi'dxyi ra'.
21 Ya chin guluhlla ra' cohsa ra' rii', guluu'tii Spíritu Saantu
lligaaba yihca Pahblu chee ba garaa ra' guihdxyi nin rnabwa'
guihdxyi Macedonia cun guihdxyi Acaya, ya chi'chiyi chee
gah ba hasta guihdxyi Jerusalehn. Ya cun neezaa bwi'hnn
ba lligaaba: "Yaque la'nguyaa'ha guihdxyi Jerusalehn neezaa
para Roma guzaa'hahn."
22 Ya chi'chi guxe'hla Pahblu chiohpa ayudante ba nin laa
ra' Timoteu cun Erastu para guihdxyi Macedonia, ya la'h
Pahblu bia'han ba guihdxyi Asia spaaldaa yihza.

Bidxyi'chi duxa ra' bwiinn Efesu

23 La'n yihza chi, guyuu' duxa ra' bwiinn Efesu guelrzaa'
laasii baluu'yi Pahblu xchi'dxyi Dxiohs nin nuu dxibaa'.
24 Dee' bwi'hnn tuhbi plateru nin laa Demetriu. Ndxi'hw
rii' ruhnncha'yi bwiinn gulaala cun dxi'ba plata, ya dee ra'
naa xchaan ra' ba la'n guido' xteenn tuhbi dxaan nin laa
Diana, ya la'h dxaan rii' raann ra' bwiinn guihdxyi Efesu,
ya rudi'hi dzi'n rii' ziahan mweeyi la'h ra' xmooza ba nin
rahcanee rahcacha'yi ra' dxaan dxi'ba plahta ra' chi.
25 Ya seguihdu batiaa'ha Demetriu garaa ra' xmooza ba cun
snuhn ra' bwiinn nin ruhnn dzi'n ziga nin ruhnn ba, chi'chi
rahbi ba loh ra' ba:
—Daada ra', la'htu naann tu dzi'n ra' in riidi'hnn nu'h
la'han ruhnn mantanehra la'h ra'nu'h.
26 La'tu ba bwa'ha cun neezaa bihn tu xa cagaluu'yi Pahblu
la'h ra' bwiinn, rahbi ba: "Ayi Dxiohs dxi'h naa ra' nin
rahcacha'yi cun naa ra' bwiinn", ya zi'chi cagaluu'yi Pahblu
la'h ra' bwiinn, yannah cun ayiru cayuhnn cweenta ra' ba
nin riidi'hnncha'yi nu'h. Ayi nnasto'dxi'h tu guihdxyi Efesu
si sino que garaa ra' guihdxyi nin rnabwa' Asia.
27 Ya dee' mahla duxan para la'hnu'h laasii ayiru
gacalasahca ra' xtsi'n ra' nu'h cun neezaa xquido'Xchiohs
nu'h nin laa Diana, neezaa guelraann duxa ra' bwiinn la'h
Diana ziñihchilohon, ya zi'chi cun ayiru chyu guunncweenta
la'h Dxiohs rii' nee Dxiohs dxi'h rii raann ra' garaatii' ra'
bwiinn guihdxyi ra' nin rnabwa' Asia cun garaa ra' bwiinn
guidxyiyuh.
28 Chin bihn ra' ba garaa nin guñi' Demetriu loh ra' ba
bidxyi'chi duxa ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Lasahca duxa Diana Xchiohs ra' bwiinn guihdxyi Efesu!

29 Ya bwiinn guihdxyi Efesu ra' chi, chi'chi guna'zu ra'
ba la'h Gahyu cun Aristarcu chiohpa bwiinn Macedonia nin
ca'nzanee Pahblu, ya garoopa ra' ba gullu'biyuh ra' ba hasta
la'n jusgadu, hasta rahca rrehgla xcweenta xchixi'hw ra' ba.
30 Guclaa'dzi Pahblu ñuu'tii ba tin guiñi' ba loh ra' bwiinn,
per ayi basaa'n ra' xpwiinn Jesucristu nin rii ri'chi la'h Pah-
blu.
31 Cun paaldaa ra' guxchiisi ra' nin rnabwa' ra' Asia xam-
ihgu ra' ba la'h Pahblu ni'chin ayiza gunnah ra' ba ñuu'tii
Pahblu lahdaa ra' bwiinn chi.
32 Ya loh juunta chi guriin-guriin rñi' ra' bwiinn ra' chi;
tuhbi riidxaa' duxa nin cayahca ri'chi ya ziahan ra'za bwiinn
ra' chi nin ayi gaann ra' ba xi badxa'ga lasaa' ra' ba ri'chi.
33 Ya nuu ra' bwiinn Israel nin gudxixtee' loh tuhbi daada
nin laa Alejandru xa naa ra' asuntu chi, chi'chi baca'naa ra'
ba la'h Alejandru nez delanta loh ra' ba tin guiñi' ba xcweenta
bwiinn Israel ra', chi'chi baza'bi ba naa ba loh ra' bwiinn tin
guca'dxiahga ra' ba nin ñiñi' ba pur la'h bwiinn Israel loh ra'
bwiinn ziahan ra' chi,
34 per chin guhcabwa' ra' bwiinn Efesu ra' chi naa Alejan-
dru tuhbi bwiinn Israel, ya mas chiohpa hohra gudidxyidxi-
ahyo'ba ra' ba, rahbi ra' ba:
—¡Lasahca duxa Diana Xchiohs ra' bwiinn Efesu!
35 Chi'chi guñi' secretariu xteenn guihdxyi Efesu chi, ya
lwehgu gunabwa' ba biahcadxyii ra' bwiinn, chi'chi rahbi ba:
—Gulgaca'dxiahga bwiinn Efesu ra', gaduhbi guidxyiyuh
bwiinn naann ra' ba Efesu nahpaa cha'yi la'h Diana Xchiohs
nu'h nin lasahca duxa dxaan nin ze' loh planeta nin laa Júpiter,
36 ni'chin ayi chyu nin guiñi' ayi guchii dxi'h dee', nnah
gulgasaguu'dzi lasto' tu,
37 laasii la'h ra' ndxi'hw ra' rii ¿xi pura guna'zu tu la'h ra' ba?
Ayi xi guba'n ruhnn ra' ba, ayiza rñi'yah ra' ba la'h Xchiohs
ra'nu'h.
38 Yannah sidela xclaa'dzi Demetriu cun garaa ziga guna'zu
ra' ba ndxi'hw ra' ri' dxie'tachi ra' ba guelchiah, zohballaala
jusgadu tin dxie'gañi' ra' ba bweelaa nuu xi llahn nuu tu,
39 ya sidela nuu xi stuhbi juunta xclaa'dzi tu, chi'chi gacan
tuhbi juunta nin guchii,
40 laasii ya cagallu'n tuhbi peligro para la'hnu'h laasii rllu'n
rriezgu gahbi ra' ba badiaa'ha nu'h tin guidxihldxinee nu'h
gubieerna pur nin guhca nnadxyih, ya cun ayi xi guidi'tsii
nu'h xcweenta nin badxa'ga lasaa' nu'h nnadxyih.

Chin guya'loh guñi' secretariu chi garaa dxyi'dxyi ra' rii',
chi'chi rahbi ba:
41 —Banaa guldxiuu' nehza.

Ya biuu'nehza ra' bwiinn chi para yihdzi ra' ba.

20

Babahchiza'ca Pahblu xpwiinn ra' Jesucristu nin nuu guihdxyi Macedonia cun guihdxyi Grecia

1 Ya chin guya'loh badi'chii ra' bwiinn, chi'chi gudihdxyi Pahblu la'h ra' xpwiinn Jesucristu tin guñi'nee ba la'h ra' ba, tin bwi'hnn ba despedir la'h ra' ba ya seguihdu guyuu'nehza ba para nehz guihdxyi Macedonia.

2 Ya gudii'dxi ba garaa ra' guihdxyi nin rnabwa' guihdxyi Macedonia tin mahziru guluu'gui'w ba la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' garaa ra' guihdxyi ra' chi tin mahziru cheezah dzi'tsi ra' ba loh loh xchi'dxyi Dxiohs. Ya zi'chizi badzihn ba hasta Grecia.

3 Guihdxyi Grecia chi bia'han ba chohnna bwe'hw, ya la'hba ñah la para guihdxyi Siria, per chin bihn Pahblu cabweeza ziahan ra' bwiinn Israel la'hba tin guina'zu ra' ba la'hba, mejor ayi gucah ba la'n barcu mahzi bwi'hnn ba pur gubia'garii ba para guihdxyi Macedonia stuhbi.

4 Ya loh nin guna'zunehza ba para Asia gwanee Pahblu la'h Sópater, lIii'n Pirios, tuhbi bwiinn guihdxyi Berea; cun Aristarcu, cun Segundu nin ze' guihdxyi Tesalónica, Gahyu bwiinn guihdxyi Derbe, Timoteu, cun neezaa Tíquicu cun Trófimos bwiinn Asia ra'.

5 Ndxi'hw ra' rii' guñii'dxiuu loh nu, ya hasta guihdxyi Troas gurihleeza ra' ba.

6 Ya chin gudii'dxi lañih nin rahw ra' ba pahn nin ayi rahcacha'yi cun levadura, chi'chi baria'h nu guihdxyi chi tin biuu'garii nu la'n tuhbi barcu tin zoo nu nez guihdxyi Troas. Ya ri'chi chin guhca ga'yu gubihdxyi, chi'chi badxi'loh nu la'h ra' ba nin riibweeza la'h nu, ya ri'chi bidxuu nu gahdzi dxyih.

Luulchima dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu loh ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Troas

7 Chin guhldaa mwer dxyih xmahn, badxa'galasaa' nu tin bida'w nu pahn ziga gudahwnee Jesucristu xpwiinn ra'pa'h Ñi'h, ya seguihdu guñi'nee Pahblu la'h ra' xpwiinn Jesucristu hasta chin guhldaa garoolda gue'la laasii garah gue'la chi gabii ba guihdxyi chi.

8 Yihca tuhbi yuu' hasta badxa'galasaa' nu la'n cwartu chi ziahan roo duxa bia'ñih caadxyih ri'chi.

9 Ya rwaa' tuhbi bentahn xteenn yuu' chi zohba tuhbi bi'nxtuhbi nin laa Euticu, ya coma xchih roo baluu'yi Pahblu xchi'dxyi Jesucristu cun ziahan ru dxyi'dxyi la'h ra' bwiinn ra' chi, ni'chin guna'zu baca'lda la'h bi'nxtuhbi chi ya bidu'bi bi hasta rwaa' bentahn xteenn yuu' nin riohnna pihsu chi

biaaba bi hasta loh yuh, ya chin guteesa ra' ba la'hbi la'bi guhchila.
10 Chi'chi bie'ta Pahblu loh yuh hasta biaaba bi'nxtuhbi chi chi'chi bazu'nllihbi Pahblu chi'chi gudi'dzi ba la'hbi ya seguihdu guteesa ba la'hbi, chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—Ayi chuu tu guelrzaa' la'hbi nabahan gahca.
11 Ya seguihdu bacah Pahblu stuhbi la'n cwaartu guiya' chi chi'chi gutaa'ha ba pahn gudahw ba, chi'chi gwazah guñi' ba hasta barah gue'la, ya seguihdu biuu'nehza za ba para stuhbi lahta.
12 Ya neezaa bi'nxtuhbi chi bata'h Dxiohs loh guelguhchi ya nee pur nin bwa'ha ra' ba babahn bi'nxtuhbi chi mahziru guyuu'gui'w ra' ba nin bwa'ha ra' ba pur xcweenta jweersi roo nin nahpaa Dxiohs.

Guyuu'tii nu la'n barcu tin bioo nu para guihdxyi Miletu

13 Bachiñi'dxiuu nu loh Pahblu ya guyuu'tii nu la'n barcu ya zoo nu guihdxyi Asohn tin ri'chi bachile'za nu Pahblu, laasii bwi'hnn ba lligaaba gwah ñah ba guihdxyi chi.
14 Ya chin badxa'ga nu Pahblu guihdxyi Asohn, chi'chi zonee nu ba la'n barcu para guihdxyi Mitilene.
15 Ya biria'hnee barcu la'hnu ri'chi, ya chin barah gue'la gudii'dxinee barcu la'hnu gahxu cwee' isla nin laa Quiu, ya chin barah stuhbi gue'la chi badzihn nu pwertu xteenn Samos, ya chin guhldaa stuhbi dxyih badzihn nu guihdxyi Trogiliu, ri'chi bazi'laa'dzi nu tuhbi carriyi'hn, ya dxyih chi gahca badzihn nu guihdxyi Miletu.
16 Ayi guclaa'dzi Pahblu ñahcata'h ba Asia ni'chin ayiza gunnah ba ñoo nu guihdxyi Efesu laasii riooba ba gadzihn ba para guihdxyi Jerusalehn tin ri'chi guti'dxi ba dxyih lañih nin laa Pentecostehs.

Guñi'nee Pahblu la'h ra' nin rnabwa' la'h ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi Efesu chin babii ba guihdxyi Miletu

17 Hasta guihdxyi Miletu guyuu' Pahblu chin guxe'hla ba dxyi'dxyi loh ra' nin rnabwa' la'h ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi Efesu tin guñi'nee Pahblu la'h ra' ba.
18 Ya chin badzihn ra' bwiinn Efesu ra' chi, chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—La'htu naann tu xa guyuu'neen la'htu desde dxyih nin badzihna'hn loh yuh ra' xteenn Asia rii'.
19 Gaduhbi chieempa guyuu'neen la'htu baluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'htu cun gaduhbi sto'n, cun xcweenta ñihsabwii nin biaaba loon pur guelrbiinn duxa nin guza'ca'hn xcweenta garaa ra' lligaaba dxaaba nin bwi'hnn ra' bwiinn Israel cun na'h laasii baluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba.

20 Per naˈh ayi basaˈnaˈhn gwazah baluuˈyiˈhn laˈhtu
xcweenta garaa nin nalluˈhyi para laˈhtu tin taˈh tu loh
duhlda; naˈh baluuˈyiˈhn xchiˈdxyi Dxiohs nez delaanta loh
raˈ bwiinn cun neezaa rwaaˈ yihdzi raˈ bwiinn.
21 Guñiˈn loh raˈ bwiinn Israel cun neezaa nin ayi naa raˈ
bwiinn Israel tin gusaguuˈdzi stoˈ raˈ ba chezah raˈ ba xneziuh
Xtaada Jesucristu nuˈh.
22 Yannah cagaxeˈhla Spíritu Saantu Xtaada Dxiohs nuˈh
naˈh para guihdxyi Jerusalehn, ya nin ayi gaˈnnahn xi
saˈcaˈhn riˈchi.
23 Per naˈnnahn cada tuhbi guihdxyi raˈ hasta rdiˈdxiˈhn
rñiˈ Spíritu Saantu Dxiohs loon zidiˈdxiˈhn trabahjw duxa,
zieˈwˈhn laˈn lahtsi dxiˈba.
24 Per naˈh ayi riaan gudziˈbaˈhn xquel nabahanahn loh
guidxyiyuh riiˈ per nin nahpaa guˈnnahn nahpaa guzaˈloon
xcarrehraˈhn ziga naa xcweenta caargu nin baniˈhi Daada
Jesucristu naˈh tin ganaalla lligaaba nayaa guluuˈyiˈhn laˈh raˈ
bwiinn laˈh Ñiˈh rutaˈh Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn loh duhlda.
25 Yannah laˈn guhcabwaˈla nin tuhbi tu ziga baluuˈyiˈhn
xchiˈdxyi Dxiohs laˈhtu, ayiru gabiaˈgarii gwaˈha tu
xpacaaˈlahn.
26 Niˈchin nin cañiˈn dxyiˈdxyi nin nanchii sidela ayi chuu tu
ayi chaˈzi tu xcweenta xchiˈdxyi Dxiohs nin baluuˈyiˈhn laˈhtu
laasii nin tuhbi tu ayi biaˈdxyi ñihn xcweenta dxyiˈdxyi riiˈ loh
tu.
27 Garaatiiˈ xchiˈdxyi zaˈca Dxiohs baluuˈyiˈhn laˈhtu ya
nin tuhbi xchiˈdxyi Xtaada Jesucristu nuˈh ayi biaˈdxyi
baluuˈyiˈhn laˈhtu.
28 Niˈchin gulgahpaa dziˈtsi nee cun neezaa raˈ snuhn raˈ
bwiinn nin naa raˈ xpwiinn Dxiohs tin niˈchi baniˈhi Spíritu
Saantu guinabwaˈ tu loh raˈ bwiinn nin naa xpwiinn Ñiˈh, tin
niˈchin guziˈ Ñiˈh laˈh raˈ xpwiinn Ñiˈh chi cun llerihn Ñiˈh.
29 Laˈnaann chaˈyila, ziˈ paaldaa bwiinn nin naa ziga maan
duxa raˈ nee ayi dxiaa raˈ bwiinn raˈ chi zuxiˈhn raˈ ba xneziuh
Dxiohs chin ayirun loh guihdxyi raˈ riiˈ.
30 Ziuuˈ za laˈh gahca lasaaˈ tu nin guiñiˈ dxyiˈdxyi dxixiˈhw
loh tu tin guunn raˈ ba gusaaˈn raˈ xpwiinn Jesucristu xneziuh
zaˈca Dxiohs tin mahzi chenaˈhla raˈ ba laˈh raˈ nin gusaguiˈhi
laˈh raˈ ba.
31 Gulguiaˈha tin ayi gusaguiˈhi raˈ ba laˈhtu, ayi dxiaˈlda
stoˈ tu loh chohnna yihza, dxyih naagueˈla guñiˈneen laˈhtu
hasta ñihsabwii badaa loon xcweenta tu laasii riaan laˈhtu
guisaguiˈhi tu, per ñaan loh tu ayi chechii stoˈ tu xcweenta
dxyiˈdxyi yaˈdxi raˈ chi.
32 Yannah, bwihtsi lasaaˈ raˈn rusiaˈhanahn laˈhtu loh
xcweenta Dxiohs nee cun xcweenta xchiˈdxyi Ñiˈh nin nah-

paa jweersi guza'loh xtsi'nza'ca Dxiohs la'n lasto' tu tin gaal-
daa tu guelnabahan nacuubi nin guni'hi Dxiohs la'h garaa ra'
bwiinn nin basia'caa Ñi'h loh duhlda.
33 Ayi guza'bi sto'n xixteenn tu nin tuhbi xca'yu tu nin
xahba za tu chin baluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'htu.
34 La'tu naann la'h gahca na'h bwi'hnna'hn dzi'n cun
naa'hahn tin bio'h xi gudahwne'hn xamihgu ra'n.
35 Zi'chi baluu'yi'hn xa guunn tu dzi'n tin gacanee tu la'h ra'
bwiinn nin ayi xi nahpaa, ya gasannah sto' ra' nu'h dxyi'dxyi
ra' nin guñi' Xtaada Jesucristu nu'h mahzi cha'yi nin rudi'hi
que no nin rca'ha.
36 Ya chin guya'loh guñi'nee Pahblu la'h ra' ba garaa ra'
dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi bazu'nllihbi ba cun garaa ra' bwiinn
ra' chi tin gudihdxyi-gunaaba ra' ba loh Dxiohs.
37 Ya ru'n duxa ra' ba chi'chi gudi'dzi ra' ba la'h Pahblu cun
neezaa bacha'garwaa' ra' ba la'h Pahblu.
38 Ya guyuu' nalaasa duxa sto' ra' ba laasii rahbi Pahblu
loh ra' ba ayiru gwa'haru ra' ba loh Pahblu nin stuhbitii'. Ya
bagasia'han ra' ba Pahblu hasta bacah ba la'n barcu.

21

Gwah Pahblu guihdxyi Jerusalehn

1 Ya chin guya'loh badzihnnee ra' xpwiinn Jesucristu la'hnu
hasta bacah nu la'n barcu, ya zoo nu nez guihdxyi Cos, tuhbi
isla nin rii loh ñihsado', ya chin barah stuhbi gue'la badzihn
nu stuhbi isla nin laa Rodas, ya de ri'chi hasta tuhbi pwertu
nin laa Pátara.
2 Ya pwertu xteenn Pátara bidxuutii nu la'n barcu nin guzee
nez naciohn Fenicia.
3 Ya loh zezahnee barcu chi la'hnu bidia'ha nu isla nin laa
Chipre nin rii loh ñihsado'; lahdu rabwehsa bia'han isla chi'chi
gudii'dxinee barcu la'hnu ri'chi, ya zootii' nu hasta estadu
Siria, ya coma nahpaa basia'han ra' ba carga nin nu'a barcu
chi pwertu xteenn Tiru.
4 Ya guihdxyi Tiru chi badxi'loh nu xpwiinn ra' Jesucristu
nin nuu ra' guihdxyi chi, ya bidxia'hannee nu la'h ra' ba ri'chi
gahdzi dxyih, ya baluu'yi Spíritu Saantu la'h ra' ba guñi' ra' ba
loh Pahblu tin ayi chee ba para guihdxyi Jerusalehn.
5 Ya chin bazaa' gahdzi dxyih, chi'chi bagazunehza ra'
ba la'hnu ndxi'hw gunna'h ra' ba cun neezaa llii'n ra' ba,
ya loh plahyi xteenn rwaa' ñihsado' chi bazu'nllihbi nu tin
gudihdxyi-gunaaba nu loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h ra'
garaa nin naa ra' xpwiinn Ñi'h.

6 Chi'chi bagahpaa Dxiohs lasaa' nu, ya seguihdu bacah nu
la'n barcu ya la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin bia'han ra' ri'chi
gubia'garii ra' ba para rwaa' yihdzii ra' ba.
7 Ya chin guluhlla xpiahje nu nin zio'pa nu loh ñihsado' hasta
guihdxyi Tiru cun guihdxyi Tolemaida, chi'chi biodia'ha nu
cuun ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi chi, ya
bidxia'hannee nu la'h ra' ba tuhbi dxyih.
8 Ya chin barah gue'la zoonee nu Pahblu para guihdxyi
Cesarea, ya chin badzihn nu rwaa' yihdzi Felipe tuhbi daada
nin gule'helah ra' ba Felipe Evangelista, naa za ba tuhbi
ndxi'hw nin naa loh gahdzi ndxi'hw ra' nin rahcanee la'n
guido' ya bidxia'han nu rwaa' yihdzii ba.
9 Nuu tahpa llii'n dxa'pa Felipe nagahdxi guchinaa ra' bi, ya
ruluu'yi ra' bi xchi'dxyi Jesucristu.
10 Ya ziahanla dxyih dxuu nu rwaa' yihdzi Felipe chin
badzihn tuhbi daada nin ze' nez guihdxyi Judea naa ba tuhbi
profeta laa ba naa Agabo,
11 chi'chi guca'ha Agabu xsindohra Pahblu, tin bachi'bi
Agabon ñaa' ba cun naa ba, chi'chi nah ba:
—Nah Spíritu Saantu Dxiohs: squii' guchi'bi ra' bwiinn
Israel ra' nin nuu guihdxyi Jerusalehn la'h ndxi'hw nin naa
xteenn Ñi'h sindohra rii' tin guti'dxi ra' ba la'hba lahtsi naa
ra' bwiinnziitu.
12 Chin bihn nu dxyi'dxyi ra' chi, gunaaba duxa nu loh
Pahblu cun neezaa bwiinn ra' nin nuu ra' ri'chi tin ayi chee
ba guihdxyi Jerusalehn,
13 chi'chi nnaa Pahblu loh nu:
—¿Xi naa ru'n tu cun rguu'laasa tu sto'n? Na'h dispwestu
nuu'huhn ayi tansola dxi'h guchi'bi ra' ba na'h nicla nee
gachi'hn guihdxyi Jerusalehn pur xcweenta xchi'dxyi Xtaada
Jesucristu nu'h.
14 Ya cun ayiru chyu guiñi' chin bihn nu guñi' Pahblu zi'chi
mejor bidi'tsii nu:
—Mas cha'yi cha'loh ziga naa xigaaba Dxiohs.
15 Ya chin gudii'dxi dxyih ra' chi, biluu'cha'yi nu xixteenn
nu, ya seguihdu baria'h nu guihdxyi Cesarea chi, chi'chiyi zoo
chi'h nu para guihdxyi Jerusalehn.
16 Ya cun nee ra' paaldaa xpwiinn Jesucristu nin naa
ra' bwiinn guihdxyi Cesarea bagasia'han la'hnu guihdxyi
Jerusalehn, loh ra' ba dxa'ga tuhbi bwiinn Chipre nin laa
Mnasohn, bwiinn chi naa tuhbi xpwiinn za'ca Jesucristu
desde chieempa roo' ya gwanee ra' bwiinn Cesarea chi la'hnu
rwaa' yihdzi Mnasohn tin bia'han nu rwaa' yihdzii ba.

Biu'nbwa' Pahblu la'h Jacobo

17 Ya chin badzihn nu guihdxyi Jerusalehn, biahxi duxa ra'
xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' ri'chi.
18 Ya chin barah gue'la bionee nu Pahblu tin biodia'ha nu
xa nuu Jacobo, ya ri'chi rii ra' za bwiinn guhla nin rnabwa'
ra' la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin rii guihdxyi Jerusalehn.
19 Ya chin guya'loh bagahpaa Dxiohs Pahblu la'h ra' ba,
chi'chi bwii'yidxyi'dxyi ba xcweenta cada tuhbi dzi'n nin
guhcanee Dxiohs la'hba bwi'hnn ba lahdxi ra' bwiinnziitu.
20 Ya chin guya'loh bihn ra' ba garaa ra' dxyi'dxyi nin guñi'
Pahblu, chi'chi rahbi ra' ba pur chuhla naa Dxiohs nin nuu
nabahan dxibaa', chi'chi rahbi ra' ba loh Pahblu:
—Yu'bilu'h, lasaa' nu la'lu'h naann loh ra' bwiinn Israel
dxa'ga ra' ziahan duxa ra' bwiinn nin riachii sto' ra'ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu, ya garaa ra' ba xclaa'dzi ra' ba cheezah
ra' ba cun xlehyi Moisehs.
21 Ya rahbi ra' ba yi'h ruluu'yi lu'h garaa ra' bwiinn
Israel nin nuu ra' loh guihdxyi xteenn ra' bwiinnziitu
ruu'yidxyi'dxyi ra' ba ruluu'yi lu'h ayi guca'h ra' ba bwa' nin
laa circuncisión tihxi llii'n ra' ba nee ayiza cheezahnee ru ra'
ba costumbre ra' nu'h.
22 ¿Xa ni'ca guidi'hnn nu'h? Nahpaa dxihnn ra' ba la'lu'h
nuu rii'.
23 Mas cha'yi guunn lu'h ziga guiñi' nu loh lu'h: nuu
tahpa ndxi'hw loh nu rii' nin nahpa guza'loh dxyi'ydxyi nin
bia'hannee ra' ba Dxiohs.
24 Gwanee ra' ba tin gulgui'hnn para dxiaa tu nee gudxihlli
xgaxtu ra' ba tin guigah yihca ra' ba; ya garaa ra' ba zah-
cabwa' ra' ba cun sehn chi ayi guchii dxi'h dxyi'dxyi mahla
nin rñi' ra' ba pur yi'h sino que guunn ra' ba lligaaba nee yi'h
ruzo'badxiahga lu'h xlehyi Moisehs.
25 Ya la'hnu baca'hla dxihtsi loh ra' bwiinnziitu tin ayi xi
lligaaba guunn ra' ba pur xcweenta xlehyi Moisehs, nadamas
nin ayi nuu guunn ra' ba ayi nuu gahw ra' ba cohsa ra' ziga
guhn nin rianee ra' bwiinn loh ra' bwiinn gulaala, nee cun
rihn za ayi gahw ra' ba, cun neezaa bwe'hla gu'a rihn, nee
ayiza chuunee ra' ba nin ayi naa che'hla ra' ba nomas ni'chi
si baca'h nu loh dxihtsi ayi guunn ra' ba.

Guna'zu ra' bwiinn Israel la'h Pahblu

26 Ya seguihdu ze'nee Pahblu ndxi'hw ra' chi tin guunn
ra' ba ziga caa loh xlehyi Moisehs, ya chin barah gue'la
gwaguihtsi ra' ba loh bixohza nin rnabwa' la'n xquido' ra'
bwiinn Israel ra' chi xi dxyih chenee tuhbigah ra' ba tuhbi
maan nin cwachiguhn ra' ba loh Dxiohs.
27 Ya la'h gahdzi dxyih ra' chi ya mwehru gazaa' ra' la,
chin bwa'ha paaldaa bwiinn Israel ra' nin naa ra' bwiinn
Asia loh Pahblu la'n guido' roo chi, chi'chi guñi' ra' ba loh ra'

bwiinn Israel ra' nin rii ra' la'n guido' chi tin zi'chi garaa ra' ba guna'zu ra' ba la'h Pahblu.

28 Ya cañi' ra' ba jweersi roo rahbi ra' ba:

—¡Garaatii' tu bwiinn Israel ra' gultaa' gacanee tu la'hnu! ¡Ndxi'hw rii' rñi'yah la'h ra' bwiinn Israel cun xcweenta xlehyi guehtu Moisehs cun neezaa xcweenta xquido' roo nu'h rii' loh ra' bwiinn nez hastachi'hzi ca'nzaa ba, nnah gulguia'ha loh ba xa ze'nee ba bwiinn griegu ra' la'n xquido' roo nu'h tin guxi'hn ra' ba xcweenta xlehyi xteenn xquido' roo ra' nu'h!

29 Guñi' ra' ba garaa dxyi'dxyi ra' rii' laasii tuhbi bweelta bwa'ha ra' ba ca'nzanee Pahblu la'h Trófimos nin naa tuhbi bwiinn Efesu ya bwi'hnn ra' ba lligaaba nee Trófimos canee Pahblu la'n guido'.

30 Ya gaduhbi guihdxyi ra' bwiinn Israel ra' chi badiaa'ha tin babwe'hecaa ra' ba la'h Pahblu la'n guido' roo chi ya gudo'ballehxa ra' ba la'h Pahblu,

31 per gaduhbi nin riiyuhnn ra' ba lligaaba gadxiinn ra' ba la'h Pahblu guyuu' tuhbi nin bwi'hnn bihsi la'h comandante nin rnabwa' la'h batayohn Romanu nin rii guihdxyi Jerusalehn chi tin gacabwa' ra' ba la'h ra' bwiinn guihdxyi gadxiinn la'h tuhbi ndxi'hw.

32 Ya lwehgu ze'nee comandante chi suldahdu ra' cun paaldaa capitahn ra' nin rnabwa' tuhbi gaywa'h suldahdu tin guyuu'tii gallu'hn ra' ba lahdaa ra' bwiinn ra' chi, ya chin bwa'ha ra' bwiinn guihdxyi chi la'h comandante cun suldahdu ra' lwehgu basaa'n ra' ba ya ayiru badi'hi goolpi ra' ba la'h Pahblu.

33 Chi'chi gwabiiga comandante chi loh Pahblu chi'chi gunabwa' ba bachi'bi ra' xsuldahdu ba chiohpa cadehn naa Pahblu, chi'chiyi gunaaba dxyi'dxyi ba loh ra' bwiinn chi chyu bwiinn Pahblu nee xi bwi'hnn za ba.

34 Per ayi basaa'n ra' bwiinn ñuca'dxiahga ba nin ñiñi' Pahblu laasii guriin-guriin cabwidxaa' duxa ra' ba, mejor zenee ra' suldahdu ra' chi la'h Pahblu para xcwartel ra' ba.

35 Ya chin badzihnnee ra' ba la'h Pahblu hasta nuu escalohn rwaa' xcwartel ra' ba, nahpa bi'a ra' ba Pahblu hasta guiya' laasii na'hla bwidxidxiah bwiinn ra' chi cun neezaa dxiigah rreldaa lasaa' ra' ba laasii dxiigah rbihdzi sto' ra' ba gachi Pahblu.

36 Ya hasta badzihn ra' ba rwaa' cwartel chi ze' bwihdxyidxiah ra' ba tin rnaaba ra' ba gachi Pahblu.

37 Ya chin la'h ra' suldahdu chi ñiguu'tii la'h Pahblu la'n cwartel, chi'chi rahbi Pahblu loh comandante nin rnabwa' loh batayohn chi:

—¿Zizi'guehdla lu'h guiñi'n?

Chi'chi rahbi comandante chi loh Pahblu:

—Rwa'hahn rahca rñi' lu'h dxyi'zah griegu.

38 Uhn, ayi yi'hdxi'h nin naa tuhbi ndxi'hw nin naa tuhbi bwiinn Egiptu nin gudxihldxinee la'h gubieerna, ndxi'hw chi ca'nzanee ba tahpa mihyi bwiinn ra' loh dahan tin rdxiinn ra' bwiinn.

39 Chi'chi rahbi Pahblu loh comandante chi:

—Na'h naan tuhbi bwiinn Israel nin ze' nez guihdxyi Tarsu, tuhbi guihdxyi lasahca loh ra' guihdxyi nin rnabwa' Cilicia, ni'chin rna'ba'hn loh yu'bilu'h guunn lu'h tuhbi bwen gusaa'n lu'h guiñi'n loh ra' bwiinn rii'.

40 Ya chin guzi'guehlda ba guiñi' Pahblu loh ra' bwiinn chi, chi'chi guteesa naa Pahblu tin biahcadxyi ra' bwiinn chi, ya loh nin babwihdxyi ra' ba chi'chiyi guñi' Pahblu dxyi'zah Hebreu loh ra' ba, rahbi ba:

22

1 —Yu'bitu bwiinnguuhla ra' bwi'tsi lasaa' ra'n gulgahca'dxiahga xchi'dxyi ra'n nin guiñi'n loh tu tin gacabwa' tu ayi xi bwi'hnna'hn.

2 Ya chin bihn ra' ba cañi' Pahblu dxyi'dxyi Hebreu loh ra' ba, mahziru dxyiitii' gurih ra' ba. Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:

3 —Na'h naan tuhbi bwiinn Israel nin guulaa guihdxyi Tarsu xteenn Cilicia, per guroo'hohn guihdxyi Jerusalehn rii' ya loh Gamaliel basi'dxi'hn xcweenta xlehyi guehtu xtatita roo ra'nu'h gaduhbi sto'n, guunnahn cun Xchiohs ra' nu'h tal ziga gahca ruhnn tu nnadxyih rii'.

4 Ya bidxyi'chinee ra'n la'h ra' bwiinn nin gwachii sto' ra' ñi'h xneziuh Jesucristu gudxi'nnzara'n ba bachi'bi du'hn ra'n ba ndxi'hw gunna'h ra' chi'chi basie'w ra'n ba la'n lahtsi dxi'ba.

5 Bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun neezaa bwiinnguuhla ra' xteenn guido' roo naa nin bwa'haloh garaa ra' nin cañi'n rii'. La'h ra' ba bwi'hnn ra' ba tuhbi dxyihtsi nin zeene'hn para guihdxyi Damascu loh ra' bwiinn Israel nin nuu ra' ri'chi tin ñina'zu ra'n xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Damascu tin ñie'ldane'h ra'n ba para guihdxyi Jerusalehn rii' tin ñahca ra' ba caxchihgu loh guihdxyi rii'.

Pahblu baluu'yi xa gwachii sto' ba xchi'dxyi Jesucristu (Hch. 9.1-19; 26.12-18)

6 ’Ya chin zeza'hn loh neziuh para guihdxyi Damascu, ya la'n yamwerula zagadzihna'hn guihdxyi chi ziga chi'h lahyidxyihin bazia'ñih tuhbi bwehla roo' xteenn llaa'ndxibaa' hasta zaa'hahn,

7 ya hasta guluu'bwihin na'h loh yuh, ya seguihdu bi-
hna'hn tuhbi rsiaa'ha nin cañi' loon: “Saulu, Saulu; ¿xi naa
ca'hnna'hla lu'h na'h neezaa ra' xpwi'nnahn?”
8 Chi'chi ra'pihn: “¿Chyu yi'h Daada?” Ya chi'chi nnah ba
loon: “Na'h nin naan Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret nin
casa'cazii duxa lu'h.”
9 Ya bwiinn ra' nin zeene'hn bwa'haloh ra' ba bwehla chi
ya bidxyihbi duxa ra' ba per ayi bihn ra' ba guñi' Daada
Jesucristu loon.
10 Chi'chi ra'pihn: “Daada, ¿xi ni'ca xclaa'dzi Yu'bilu'h
gu'nnahn?” Chi'chi naa Ñi'h loon: “Gwastii, gwah guihdxyi
Damascu. Ri'chi dxihnn lu'h garaa nin guinabwa'n guunn
lu'h.”
11 Ya cun bia'han dxie'pa'hn pur lla'ñih bwehla chi, ya
chin zoo nu para guihdxyi Damascu naa'hahn na'zu ra'
lasaa'hahn, ya chin badzihna'hn guihdxyi chi,
12 ri'chi nuu tuhbi ndxi'hw nin laa Ananías, naa ba tuhbi
ndxi'hw nin ruzo'badxiahga ziga naa xcweenta xlehyi Moi-
sehs; ya garaa ra' bwiinn Israel ra' nin nuu guihdxyi Dam-
ascu chi rñi' za'ca ra' ba pur cweenta dzi'n za'ca nin ruhnn
Ananías.
13 ’Ya chin bi' Ananías hasta badzihna'hn, chi'chi nnah ba
loon: “¡Saulu, bwihtsi! Guteesa loh lu'h tin bwa'ha nez guiya'”,
ya lwehgu gahca biaaca loon bwa'hahn loh Ananías.
14 Chi'chi nnah Ananías loon: “Xchiohs ra' guehtu xtatita
roo ra'nu'h gulii yi'h desde galohyi tin gwa'ha lu'h xa naa
xigaaba Ñi'h, ni'chin ya bwa'haloh lu'h la'h Jesucristu Llii'n
Dxiohs cun bihn za lu'h xch'dxyi Ñi'h nin guñi' Ñi'h loh lu'h
chin bwa'haloh lu'h Ñi'h.
15 Ya nahpaa yi'h gahca gaca lu'h nin cheenee xchi'dxyi Ñi'h
loh ra' garaatii' ra' bwiinn guidxyiyuh xcweenta cohsa nin
bwa'ha lu'h cun nin bihn lu'h.
16 Yannah ayiru xchi'hn gacata'h; gwasu'nchii tin
chioobaañihsa lu'h, ya cun gaduhbi sto' lu'h gudihdxyi la'h
Jesucristu tin cun lah Ñi'h guzia'caa Ñi'h garaa xtuhlda ra'
lu'h.”

*Guñi' za Pahblu xa bagaluu'yi ba xchi'dxyi Jesucristu gui-
hdxyi ziitu ra'*

17 ’Ya chin gubia'gariin guihdxyi Jerusalehn rii', chi'chi
guyuu'tiin la'n guido' roo xteenn guihdxyi rii', ya gaduhbi
nin cabwihdxyi-cana'ba'hn loh Dxiohs, hohra chi baluu'yiloh
Jesucristu loon la'n guido' chi,
18 chi'chi nnah Ñi'h loon: “Guluu'gihn, biria'h guihdxyi
Jerusalehn rii' laasii ayi guunncweenta ra' bwiinn guihdxyi
rii' xchi'dxyi'hn nin guluu'yi lu'h la'h ra'ba”, nnah Jesucristu
loon.

19 Rahbiza Pahblu:
—Chi'chi ra'pihn: “Daada Jesucristu, bwiinn guihdxyi
ra' rii' naannloh ra' ba xa riuu'tiin garaa ra' la'n guido',
guna'zu'hn garaa ra' bwiinn nin riachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi
lu'h, basa'caziin la'h ra' ba basie'w ra'n ba la'n lahtsi dxi'ba,
20 ya chin gudxiinn ra' ba la'h Esteban nin baluu'yi
xcweenta xchi'dxyi lu'h neezaa na'h zu'hn ri'chi tin go'pahn
xahba ra' nin gudxiinn la'h Esteban.”
21 Ya chi'chi nnah Jesucristu loon: “Guluu'gihn tin nahpa
zixe'hla'hn yi'h guihdxyi ziitu ra'.”

Pahblu biaaba loh xquelrnabwa' comandante nin rnabwa' la'h ra' suldahdu

22 Ya hasta puntu chi'hzi rii' baca'dxiahga ra' ba nin guñi'
Pahblu, chi'chi guzo'baloh gudidxaa' ra' ba stuhbi, rahbi ra'
ba:
—¡Mejor gachi bwiinn rii! ¡Ayiru xchi'hn guibahan ba!
23 Ya taantu nin cabwidxidxiah ra' ba cun neezaa xcamiilli
ra' ba gule'hetee ra' ba ya lligabwe'hla si ra' ba guza'loh rchah
ra' ba yuh nez guiya' zigazi ruhnn tuhbi guun chin ruhn tohra
ma,
24 ya bwa'ha si comandante chi zi'chi cayuhnn ra' ba,
chi'chi gunabwa' ba guyuu'tiinee ra' suldahdu la'h Pahblu tin
guca'yahga ra' ba la'h Pahblu tin chixtee' ba xi naa pur contra
de la'hba cabwihdxyidxiah ra' bwiinn Israel ra' chi,
25 per ya chin la'h suldahdu ra' bwi'hnn gahn bachi'bi ra'
ba la'h Pahblu tin para guca'yahga ra' ba la'hba, chi'chi rahbi
Pahblu loh tuhbi capitahn nin zuu ri'chi:
—¿Ta nahpaa tu derehchu gusa'cazii tu tuhbi bwiinn Ro-
manu, nee nin ayi gaann tu gu nuu xi duhlda nahpaa ba?
26 Chin bihn capitahn chi dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu
loh ba bidxyihbi duxa ba ya gwaguihtsii ba loh comandante,
rahbi ba:
—¡Bwa'ha xa gunnee lu'h daada rii' tin bwiinn Romanu ba
naa ba!
27 Ya seguihdu gunaabadxyi'dxyi comandante chi loh Pah-
blu, rahbi ba:
—¿Ta guchii naa lu'h bwiinn Romanu?
Chi'chi rahbi Pahblu:
—Guchiin.
28 Chi'chi rahbi comandante chi:
—Na'h ziahan duxa mweeyi badi'hihn tin naan tuhbi bwi-
inn Romanu.
Ya chi'chi rahbi Pahblu loh comandante chi:
—Per na'h ayi guzi'dxi'hñin sino que naan bwiinn Romanu
desde chin guulaayihn.
29 Cun dxyi'dxyi si ra' rii' bihn ra' suldahdu nin ñuca'yahga
la'h Pahblu bidxyihbi ra' ba lwehgu baxachi ra' ba la'h

Pahblu, ya hasta neezaa comandante chi bidxyihbi ba pur nin bachi'bi ba cadehn la'h Pahblu, laasii naa Pahblu tuhbi bwiinn Romanu.

Baluu'yi Pahblu dxyi'dxyi xcweenta ba loh ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bwiinn Israel

30 Ya chin barah gue'la, xclaa'dzi comandante chi gacabwa' ba xinaa xclaa'dzi ra' bwiinn ra' chi gachi Pahblu, chi'chi gunabwa' ba badiaa'ha ra' bixohza nin mahzi rnabwa' ra' la'h ra' bixohza cun neezaa guxchiisi ra' xteenn guido' roo', ya chi'chi gule'he ba Pahblu bazuh ba delanta nez loh ra' garaatii' ra' bwiinn ra' chi.

23

1 Bwa'ha dzi'tsi Pahblu loh ra' guxchiisi nin badiaa'ha ri'chi, chi'chi rahbi ba:

—Bwiitsi ra'n na'h siempre nuu nabahaneen Dxiohs gaduhbi laga'htii' cun xquelnanchii'hihn hasta nnadxyih rii'.

2 Chin bihn Ananías, bixohza nin lasahcaru, dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu, bidxyi'chi duxa Ananías, chi'chi gunabwa' ba loh nin rii gahxu loh Pahblu tin caapaa ra' ba rwaa' Pahblu,

3 chi'chi rahbi Pahblu loh Ananías:

—¡Squii'za guunnee Dxiohs rwaa' lu'h bwiinn rusagui'hi! ¿Ta zohbaa lu'h ri'ca tin guunn lu'h guelguxchiisi na'h ziga caa loh lehyi Moisehs? ¿Xi naa chi'h rre'h lu'h contra de lehyi chi tin xclaa'dzi lu'h caapaa ra' ba rwaa'hahn? —rahbi Pahblu loh Ananías.

4 Ya nin rii ra' cwee' Pahblu rahbi ra' ba loh Pahblu:

—¿Ta zi'ca rusia'garii lu'h dxyi'dxyi loh bixohza nin mahzi lasahca nezloh Dxiohs?

5 Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:

—Bwihtsi ra'n ayi ga'nnahn la'hba naa bixohza nin rnabwa' loh ra' bixohza; pwisi caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Ayi guiñi'yah lu'h tuhbi nin nahpaa guelrnabwa' loh ra' bwiinn guihdxyi.”

6 Ya guhcabwa' Pahblu chiohpa cwa'h naa ra' bwiinn nin rii ri'chi; tuhbi cwa'h ra' ba naa bwiinn saduceu ya stuhbi cwa'h ra' ba naa bwiinn fariseu, chi'chi mahziru jweersi roo ru guñi' Pahblu rahbi ba:

—¡Bwihtsi hermanu ra', na'h naan tuhbi bwiinn fariseu, llii'n tuhbi bwiinn fariseu, ya pur nin cabwe'za'hn gadzihn dxyih nin gabahan ra' bwiinn loh bwiinnguuchi ni'chin nin cabahchi ra' ba xquelchiaan rii'!

7 Ya chin guya'loh guñi' Pahblu dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi guzo'baaloh cañi' ra' bwiinn saduceu ra' cun bwiinn fariseu ra' loh lasaa' ra' ba pur nin guñi' Pahblu, ya chiohpa cwa'h guhca ra' ba,

8 laasii bwiinn saduceu ra' ayi riachii sto' ra' ba zabahan ra'
bwiinn loh ra' bwiinnguuchi, ayiza riachii sto' ra' ba nuu ra'
xaanjla Dxiohs cun spíritu ra'; per la'h ra' bwiinn fariseu ra'
riachii sto' ra' ba garaa ra' cohsa ra' nin guñi' Pahblu zabahan
ra' bwiinn loh guelguhchi.
9 Guyuu' tuhbi yahyi roo', ya seguihdu gwasu'nchii paalda
ra' mwehsu fariseu ra' nin naann xlehyi Moisehs, chi'chi
rahbi ra' ba:
—Ayi naa ndxi'hw rii' nin rñi'xihn; sidela guñi' tuhbi spíritu
loh ba o tuhbi xaanjla Dxiohs loh ba, ayi nuu guidxyi'chinee
nu'h Yu'bi Xtaada Dxiohs nu'h.
10 Ya zeezah yahyi roo' chi, ya bidxyihbi comandante
ñidxiinn ra' bwiinn ziahan chi la'h Pahblu ni'chin gunabwa'
ba gwah ra' suldahdu bagabwe'hecaa la'h Pahblu lahda ra'
bwiinn ziahan chi tin ziaganee ra' ba la'h Pahblu la'n cwartel
stuhbi.
11 Ya chin guhca guxiin, baluu'yiloh Jesucristu loh Pahblu
la'n cwartel chi, guzuh Ñi'h cwee' Pahblu chi'chi rahbi Ñi'h
loh Pahblu:
—Bachihpa sto' lu'h, ayi guidxyihbi lu'h Pahblu; ziga
baluu'yi lu'h xcweenta xchi'dxyi'hn guihdxyi Jerusalehn rii'
zi'chi gahca za guluu'yi lu'h xchi'dxyi'hn guihdxyi Roma.

Bwi'hnn ra' bwiinn Israel lligaaba ñidxiinn ra' ba la'h Pahblu

12 Ya chin barah gue'la badxa'galasaa' ra' paaldaa bwiinn
Israel ra' chi tin bwi'hnn ra' ba lligaaba ñidxiinn ra' ba la'h
Pahblu, rahbi ra' ba:
—Hasta que no guidi'hnn nu'h gahn gachidxiinn nu'h Pah-
blu chi'chiyi guida'w nu'h cun guidwaaza nu'h, nicala guunn
Dxiohs caxchihgu la'hnu'h sidela ayi chyu guunn gahn ziga
naa xigaaba nu'h.
13 Zigachi'h chywa'h guhca ra' ndxi'hw ra' nin bwi'hnn
lligaaba ñidxiinn la'h Pahblu.
14 Chi'chi gwah ra' ndxi'hw ra' rii' loh ra' bixohza nin
rnabwa' cun loh ra' bwiinn guhla, tin rahbi ra' ba:
—La'nu bia'han dxyi'dxyi la ayi xi guida'wtii' nu nee ayi
za xi guidwaatii' nu hastayi guidia'ha nu la'h Pahblu guhchi
chi'chiyi guida'w nu guidwaa nu.
15 Yannah la'htu cun neezaa garaa ra' bwiinn guhla ra' nin
rnabwa' la'h ra' bwiinn Israel ra', gulguixe'hla dxyi'dxyi loh
comandante tin guillii dxie'nee ba Pahblu loh tu, gulgui'hnn
ziga nin xclaa'dzi tu dxihn ru tu dxyi'dxyi nin rñi' Pahblu
cun mahzi paseensi ru tin ziga garaa dxyi'dxyi chi gacabwa'
tu, ya la'hnu loh neziuh badxuuliistu nu antes nin gadzihnee
comandante la'h Pahblu rii', ya loh neziuh gahca gadxiinn nu
la'h Pahblu.

16 Per chin bihn llii'n bizaa'n Pahblu cuun lligaaba nin
nuu ra' ndxi'hw ra' chi gadxiinn ra' ba la'h Pahblu, ni'chin
seguihdu gwah bi rwaa' cwartel gwaguihtsii bi loh Pahblu
xcweenta ba nin bihn bi,
17 chi'chi gudihdxyi Pahblu tuhbi capitahn chi'chi rahbi
Pahblu loh ba:
—Gwanee la'h bi'nxtuhbi rii' loh comandante tin gahbi bi
tuhbi dxyi'dxyi loh ba.
18 Ya seguihdu zenee capitahn la'h bi'nxtuhbi chi hasta nuu
comandante, ya chin badzihnnee capitahn chi la'h bi'nxtuhbi
chi, chi'chi rahbi ba loh comandante:
—Pahblu nin ñie'w gunaaba ba loon tin dxie'ldane'hn
bi'nxtuhbi rii' loh yu'bilu'h tin guiñi' bi loh yu'bilu'h tuhbi
dxyi'dxyi.
19 Chi'chi guna'zu comandante chi naa bi'nxtuhbi chi tin
gwanee ba la'hbi tuhbi lahdu hasta ayi chyu dxihn xchi'dxyi
ra' ba, chi'chi rahbi comandante chi loh bi:
—¿Xi ni'ca xclaa'dzi lu'h guiñi' lu'h loon?
20 Chi'chi baze'ta bi dxyi'dxyi ra' nin bihn bi, ya rahbi bi:
—La'h ra' tuhbi cwa'h bwiinn Israel bia'han dxi'dxyi
ra' tin guinaaba ra' ba loh yu'bilu'h chenee lu'h Pahblu
rwaa' jusgadu guillii deque nanchii guunn ra' ba zigazi nin
xclaa'dzi dxihn ru dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Pahblu cun
mahzi paseensi tin deque gacabwa' ru ra' ba,
21 per ayi chechii sto' lu'h xchi'dxyi ra' ba laasii ndxi'hw ra'
chi ya bia'han dxyi'dxyinee ra' ba la'h ra' bixohza nin mahzi
rnabwa' cwee' neziuh cweeza ra' ba la'h Pahblu tin chiinn ra'
ba la'hba, ya bia'handxyi'dxyi ra' ba hastayi gwa'ha ra' ba la'h
ra' ba bwi'hnn gahn guhchi Pahblu chi'chiyi gahw ra' ba guee
ra' ba, ni'chin ayi chechii sto' lu'h la'h ra' ba —rahbi bi.
22 Chin bihn comandante dxyi'dxyi ra' nin gwaguihtsii
bi'nxtuhbi chi loh ba, ya seguihdu ziaa bi'nxtuhbi chi para
yihdzii bi per rahbixgah comandante chi loh bi:
—Ayi chyulootii' gahbi lu'h guñi' lu'h dxyi'dxyi ra' rii' loon
—rahbi comandante chi loh bi.

Ya seguihdu guxe'hla comandante la'h Pahblu hasta loh Félix nin naa gobernador

23 Seguihdu gudihdxyi Comandante chi chiohpa capitahn
ba, chi'chi rahbi ba loh ra' ba:
—Gulgatiaa'ha chiohpa gaywa'h suldahdu nin chee ñaa'
cun za setenta nin tsiiba cabahyu, cun schiohpa gaywa'h
suldahdu nin gu'a lanza tin chee tu para guihdxyi Cesarea.
24 Nee gulchi'hyi tuhbi cabahyu tsiiba Pahblu tin ayi xi
gaca Pahblu, tin chenee tu ba loh gobernador Félix —rahbi
comandante chi.

25 Chi'chi bwi'hnn comandante chi tuhbi dxihtsi chenee ra'
ba loh gobernador Félix.
26 Loh dxihtsi chi rñi' squii':
“Claudiu Lisias ruxe'hla tuhbi guelrgahpaa Dxiohs para loh
yu'bilu'h excelentísimo gobernador Félix.
27 Guna'zu ra' bwiinn Israel la'h ndxi'hw rii' ñidxinn ra' ba,
ya chin bihnna'hn naa ba tuhbi bwiinn Romano, chi'chi bioo
nu cun suldahdu ra'n biogabwe'he nu ba lahdaa ra' bwiinn
Israel ra' chi.
28 Ya guclaa'dzihn gacabwa'n xi naa xclaa'dzi ra' bwiinn
Israel chi gadxiinn la'h Pahblu, ni'chin seguihdu gwane'hn
Pahblu loh juunta nin mahzi rnabwa' loh ra' bwiinn Israel ra'
chi.
29 Ya ri'chiyi guhcabwa'n rdxyi'chinee ra' ba la'h Pahblu
pur xweenta si xlehyi ra' ba; ni'chin nin ayi basa'na'hn
ñidxiinn ra' bwiinn Israel la'hba, nee nin ayiza nuu para ñie'w
ba la'n lahtsi dxi'ba.
30 Nee bihnzahn riidxi'hyi ra' ba xa gadxiinn ra' ba la'h
bwiinn rii', ni'chin nin guluu'nehzahn ba loh yu'bilu'h nee
la'n guñi' za loh ra' nin xclaa'dzi gadxiinn la'h bwiinn ca,
guiñi' ra' ba loh yu'bilu'h xa pur rdxyi'chinee ra' ba la'h ba.”
31 Ya seguhn dxyi'dxyi nin badi'hi comandante la'h ra'
suldahdu, guxiin biria'hnee ra' ba la'h Pahblu hasta tuhbi
lahta nin laa Antípatris.
32 Ya chin barahyi gue'la, gubia'garii ra' suldahdu nin
gwañaa' ra' para rwaa' cwartel, ya suldahdu ra' nin gudzii'ba
ra' cabahyu ni'chi ra'yi zenee ra' la'h Pahblu para guihdxyi
Cesarea.
33 Ya chin badzihnnee ra' ba la'h Pahblu guihdxyi chi biuu'n
ra' ba ntriehgu dxihtsi nin guxe'hla comandante Claudiu
Lisias loh gobernador cun neezaa Pahblu biuu'n ra' ba
ntriehgu loh ba.
34 Ya chin guluhlla bi'lda gobernador Félix loh dxihtsi chi,
chi'chiyi gunabadxyi'dxyi ba loh Pahblu, rahbi ba:
—¿Chyu bwiinn lu'h?
Ya chin bihn ba bwiinn Cilicia Pahblu,
35 chi'chi gunabwa' ba bie'w Pahblu la'n lahtsi dxi'ba
xteenn yu'laa'yi, ya yu'laa'yi chi naa ziga tuhbi recweerdu
xteenn Herodes nin mahzi guhca lasahca.

24

Pahblu baluu'yi xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi ba loh gobernador Félix

1 Ya chin gudii'dxi ga'yu dxyih, chi'chiyi badzihn Ananías,
bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza, guihdxyi Cesarea cun
bwiinn guhla ra' xteenn guido' roo' Jerusalehn cun tuhbi

ndxi'hw nin laa Tértulu. Ndxi'hw rii naa ziga xlicesiadu ra' ba
nee zee ba tin cwachi ba xquelchiah Pahblu loh gobernador.
2 Ya chin badzihnnee ra' ba Pahblu, chi'chi guzo'baloh
Tértulu cabahchi ba xquelchiah Pahblu loh gobernador,
chi'chi rahbi ba loh gobernador Félix:
—Zuxchiilli yu'bilu'h, daada gobernador; nasaa nabahan
nu cayahcanee duxa yu'bilu'h lahdxyi nu pur lligaaba nasiin
lu'h.
3 Garaatii' ra' xtsi'n za'ca lu'h rii rihn nu garaatii' ra' gui-
hdxyi O excelentísimo Félix. Cun gaduhbi sto'n runi'hihn
guelzuxchiilli loh yu'bilu'h.
4 Para ayi chyu guunnta'h yu'bilu'h, ni'chin nin rna'ba'hn
loh yu'bilu'h gaapaa lu'h paseensi guca'dxiahga lu'h chiohpa
dxyi'dxyi'hn nin guiñi'n loh lu'h.
5 Pwihsi ndxi'hw rii la'nu guhcabwa' naa ba tuhbi bwiinn
nin rñi' xihn duxa, ya garaa lahta xteenn guidxyiyuh nin
ca'nzaa ba rñi' ba dxyi'dxyi xihn loh ra' bwiinn Israel ra', ya
zi'chi za cayahca naala'h ra' bwiinn Israel pur dxyi'dxyi xihn
nin ruluu'yi ba. La'hba nin rnabwa' tuhbi cwa'h nin laa ra'
Nazarenu ra'.
6 Xclaa'dzi ba ñuxi'hn ba xquido' roo nu chin bana'zu nu
ba ya guclaa'dzi nu la'h gahca nu ñidi'hnn nu guelguxchiisi
la'hba ziga naa xcweenta xlehyi nu,
7 per cun badzihn si comandante Lisias basia'pitii ra' ba
ndxi'hw rii loh nu cun lajweersi,
8 ya nah ba, garaa nin rdxyi'chinee la'h ndxi'hw rii gunaaba
ba dxi' loh yu'bilu'h tin yu'bi gahca lu'h guinaaba dxyi'dxyi
lu'h loh ba guiñi' ba xcweenta dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi ba ya
zahcabwa' lu'h xcweenta xquelchiah ba nin rbahchi nu loh
yu'bilu'h —rahbi Tértulu.
9 Chi'chi guñi' ra' bwiinn Israel ra' nin rii ri'chi, rahbi ra' ba:
—Guchiicaa garaa dxyi'dxyi ziga bani'hi Tértulu cweenta
yu'bilu'h.
10 Chi'chi bwi'hnn gobernador chi sehn loh Pahblu tin
guiñi' ba, ya chi'chi rahbi Pahblu:
—Cun gaduhbi sto'n guluu'yi'hn xcweenta dxyi'dxyi ra' nin
ruluu'yi'hn loh yu'bilu'h, laasii na'nnahn yu'bilu'h naa lu'h
jwehsi xteenn naciohn rii' desde cadxyih roo'.
11 Ya yu'bilu'h guinaaba dxyi'dxyi lu'h gue'du guhca tsi'h
bichiohpa dxyih badzihna'hn guihdxyi Jerusalehn tin zee
gazu'nlliibihn loh Dxiohs.
12 Ayi caa badxeela ra' ba na'h cagaluu'yi'hn la'h ra' bwiinn
xcweenta ziga rbahchi ra' ba xquelchiaan loh yu'bilu'h, nee
ayiza caa bwa'ha ra' ba cadxihldxyinee dxyi'dxyi'hn la'h
chyuulla ra' bwiinn la'n guido', o calla stuhbi lahta xteenn
guihdxyi chi.

13 Ya bwiinn ra' rii ayi nahpaa ra' ba nin tuhbi prueba nin
guidu'hun ziga nin rbahchi ra' ba xquelchiaan loh yu'bilu'h.
14 Per dxyi'dxyi ra' rii chixteen loh yu'bilu'h ziga naa xne-
hza nabahaneen Xchiohs ra' guehtu xtatita ra'n de acweerdu
gahca cun xneziuh cuubi Dxiohs nin riachii sto' ra' gulliaa'
bwiinn, nee riachii sto'n garaa nin caa loh dxihtsi xlehyi gue-
htu Moisehs cun dxyi'dxyi ra' nin baca'h ra' guehtu profeta
ra'.
15 Riachii sto'n xchi'dxyi Dxiohs ziga gahca riachii za sto' ra'
ba xchi'dxyi Ñi'h zadzihn dxyih nin gabahan ra' bwiinn nin
guhchi la, tantu bwiinn za'ca cun bwiinn nin guhca nadxaaba
ra' za.
16 Ni'chin nin cadxi'hyihn nin naza'ca para na'h ya ni'chi
naa nin riuu' sto' Dxiohs gaca cun neezaa gahca nayaa nezloh
ra' bwiinn.
17 La'guhca xchih nuu'huhn zihtu lahdxyi guriin ca ra' bwi-
inn, nnah gubia'gariine'hn mweeyi nin baxe'hla ra' bwiinn
nez chi tin badi'hiñin la'h ra' bwiinn nin ayi xi nahpaa, nee
cun tuhbi guhn xte'nnahn zeene'hn loh Dxiohs.
18 Chin badxi'loh ra' paaldaa bwiinn Israel ra' nin ze' nez
Asia la'n guido', yaque guya'loh bwi'hnna'hn ziga caa loh
xlehyi Moisehs gaca nayaa bwiinn, nin ayi chyu bwiinn
ziahan cane'hn nee ayiza xi bachi'hyihn la'h ra' ba.
19 Yannah ¿cuunn ra' bwiinn Asia ra' chi?, tin la'h ra' ba
nahpaa cwachi ra' ba xquelchiaan loh yu'bilu'h sidela nuu xa
pura rdxyi'chinee ra' ba na'h. —rahbi Pahblu—,
20 o guiñi' ra' ba sidela nuu xi dxyi'dxyi mahla guñi'n chin
bazuh ra' ba na'h guñi'n loh juunta suprema xteenn ra' bwi-
inn Israel, o pwehda rbahchi ra' ba guelchiah xcwee'ntahn,
21 laasii pweda pur jweersi nin bwa'ha ra' ba guñi'n chin
guzu'hn galaayi ra' ba ra'pihn: “Nnadxyih rii ruhnn tu guel-
guxchiisi na'h laasii riachii sto'n zabahan ra' bwiinn loh
guelguhchi.”
22 Chin bihn gobernador Félix garaa dxyi'dxyi ra' chi ziga
naann pa'h ba xcweenta Jesuhs cun garaa xchi'dxyi ñi'h,
ni'chin basia'han ba stuhbi dxyih gadxa'galasaa' ra' ba, ya
rahbi ba loh ra' ba:
—Chin dxi' comandante Lisias, chi'chiyi guca'dxiahgaruhn
xcweenta tu nin rbahchi tu xquelchiah bwiinn rii'.
23 Chi'chi rahbi Félix loh tuhbi capitahn tin gaapaa ba la'h
Pahblu, nee gusa'n za ba guunn Pahblu nin xclaa'dzi chi'hzi
ba nee gusaa'n za ba guu'yidxyi'dxyinee ra' xamihgu Pahblu
la'h ba nin zeguia'ha cuun ba nee neezaa pur nin gacanee ra'
ba la'h Pahblu.
24 Chin gudii'dxi paaldaa dxyih, gubia'garii Félix nee
bie'nee ba che'hla ba nin laa Drusila, Drusila rii' naa ba tuhbi

bwiinn Israel, ya chi'chi gudihdxyi Félix la'h Pahblu tin guñi' ba xcweenta ziga nahpaa chechii sto' ra' bwiinn xchi'dxyi Jesucristu loh gobernador Félix.

25 Per chin bihn Félix guñi' Pahblu xa guibahan nayaa bwiinn nez loh Dxiohs, nee cun xa gaca jwisi chin gaduhbi guidxyiyuh, bidxyihbi duxa Félix, chi'chi rahbi ba loh Pahblu:

—Bwaa nnah, ya chin chuu xchieempahn stuhbi zibwihdxyicahn yi'h —rahbi ba loh Pahblu.

26 Nee Félix guclaa'dzi ba ñudi'hi Pahblu mweeyi la'h ba tin ñuta'h ba la'hba, ni'chin gudihdxyi ba la'h Pahblu ziahan bwelta tin guñi'nee ba la'hba.

27 Zi'chi gudii'dxi chiohpa yihza, ya baria'h Félix gobernador. Chi'chi guzuh ga'h Porciu Festu, gobernador cuubi. Ya tin dxia'han za'ca Félix loh ra' bwiinn Israel, ni'chin basia'han ba Pahblu zeezah ñie'w ba.

25

Guñi' Pahblu xchi'dxyi ba loh Festu

1 Chin biohnna dxyih guyuu'tii Festu gobernador, dxyih chi biria'h ba guihdxyi Cesarea zee ba guihdxyi Jerusalehn.

2 Chin badzihn ba guihdxyi Jerusalehn, gwagañi' ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza cun ndxi'hw ra' nin lasahca ru loh ra' bwiinn Israel loh Festu tin guñi' ra' ba tuhsi pur contra de Pahblu.

3 Ya gunaaba duxa ra' ba loh Festu laasii xclaa'dzi ra' ba guunn Festu tuhbi bwen la'h ra' ba gagu'nehza ba la'h Pahblu para guihdxyi Jerusalehn laasii ya bwi'hnn ra' ba lligaaba loh neziuh cweeza rala'n ra' ba tin gadxiinn ra' ba la'h Pahblu.

4 Chi'chi rahbi Festu loh ra' ba:

—Ayi nuu'huhn; nahpaa dxia'han ba guihdxyi Cesarea laasii seguihdu gahca gabia'gariin para Cesarea.

5 Ni'chin nin rahbi ba loh ra' ba:

—Garaa nin nahpaa guelrnabwa' nahpaa sah ra' ba chin guziaa'hahn para guihdxyi Cesarea tin cwachi ra' ba xquelchiah ndxi'hw chi sidela nuu xiilla nin bwi'hnn ba zahca cwachi tu xquelchiah ba.

6 Ya guhcata'h Festu zigachi'h xuhnnaa o tsi'h dxyih guihdxyi Jerusalehn, chi'chiyi gubia'garii ba para guihdxyi Cesarea. Ya chin barah gue'la, guzohba ba loh yagaxiiyi gobernador, chi'chiyi gunabwa' ba gwanee ra' suldahdu ba la'h Pahblu hasta zohba ba.

7 Chin badzihn Pahblu garaati' ra' bwiinn Israel nin ze' guihdxyi Jerusalehn biahyi ra' ba gadiidxi Pahblu, ya gulahchi ra' ba ziahan duxa xquelchiah Pahblu, per ayi ñahca ñuluu'yi ra' ba guchii pa'h naa xchi'dxyi ra' ba.

8 Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:

—Nin tuhbi guel rsahcaloh ayi bwi'hnna'hn, nin pur xcweenta lehyi ra' bwiinn Israel nin pur xcweenta guido', nin loh za gubieerna César ayi xi guel rsahcalohtii' bwi'hnna'hn loh ra' dee' —rahbi Pahblu.
9 Ya Festu xclaa'dzi ba dxia'han za'ca ba loh ra' bwiinn Israel, chi'chi rahbi ba loh Pahblu:
—¿Ta zizah lu'h guihdxyi Jerusalehn tin ri'chi cwachi ra' bwiinn Israel xquelchiah lu'h loon?
10 Chi'chi rahbi Pahblu loh ba:
—Zu'hn hasta rahca guelguxchiisi loh xquelrnabwa' emperador Romanu hasta nahpaa gaca guel guxchiisi xcwee'ntahn. Nicala yu'bilu'h naanndxi'h lu'h ayi xi guel rsahcaloh bwi'hnna'hn loh ra' bwiinn Israel.
11 Sidela nuu xi cohsa roo nin bwi'nna'hn nahpaa tu derechu ziga chiinn tu na'h ayi cañi'n ayi gachi'hn sidela nuu xtu'ldahn; per nnah cun ayi xtu'ldahn cun bwiinn Israel ra' ni'chin nin ayi chyu nahpaa derechu guti'dxi na'h lahtsi naa ra' bwiinn Israel. Ni'chin mejor rna'ba'hn César guunn guelguxchiisi xcwee'ntahn.
12 Yaque guya'loh guñi'nee Festu la'h ra' xpwiinn ba nin rii ri'chi nin ruluu'yi xa naa xlehyi César, chi'chiyi rahbi ba loh Pahblu:
—Yi'h gunaaba lu'h rrehyi César guunn guel guxchiisi xcweenta lu'h. Nnah loh rrehyi César guixe'hla'hn yi'h —rahbi Festu loh Pahblu.

Pahblu guñi' xchi'dxyi Jesucristu loh rrehyi Agripa cun bizaa'n ba nin laa Berenice

13 Ya chin gudii'dxi paaldaa dxyih, badzihn rrehyi Agripa cun tuhbi gunna'h nin laa Berenice guihdxyi Cesarea tin gwagahpaa Dxiohs ra' ba la'h Festu gobernador cuubi.
14 Ya guyuu' ra' ba guihdxyi Cesarea chi xchih, ya bwii'yi dxyi'dxyinee Festu la'h rrehyi Agripa xcweenta ziga cabahchi guelchiah bwiinn Israel la'h Pahblu, rahbi Festu loh ba:
—Rii ñie'w tuhbi ndxi'hw nin laa Pahblu nin basia'han Félix.
15 Chin guyaa'hahn guihdxyi Jerusalehn, ri'chi gulahchi ra' nin rnabwa'h la'h ra' bixohza cun bwiinn guhla ra' xteenn ra' bwiinn Israel xquelchiah Pahblu loon, xclaa'dzi ra' ba guinabwa'n gachi Pahblu.
16 Ya chi'chi ra'pihn loh ra' ba: “Ayi nahpaa ra' bwiinn Romanu ra' lehyi chiinn ra' ba tuhbi bwiinn sinque hasta nin rdxyi'chinee la'h ba tin gucha'galoh xchi'dxyi ra' ba zi'chi zahca guunn nin rbahchi guelchiah la'hba gahn.”
17 Ni'chin chin bi' ra' bwiinn Israel ra' chi rii', ayi xi chieempa bañihchin lwehgu gahca guzo'ba'hn loh xahgaxiin ya chi'chi gunabwa'n gwaca'ha ra' ba la'h Pahblu.

18 Per bwiinn Israel ra' nin bie'taachi ra' xguelchiah ba, ayi
guñi' ra' ni'chi xcweenta cohsa nin bwi'nna'hn lligaaba cun
Pahblu.
19 Guelchiahsi nin rbahchi ra' ba xcweenta Pahblu naan
xcweenta xrreligiohn ra' ba, laasii Jesuhs nin guhchi la ru-
luu'yi Pahblu xcweenta ba babahan ba loh ra' bwiinn guuchi.
20 Ya na'h cun ayi bidxeela'hn xa gu'nnahn guelguxchiisi
xcweenta dxyi'dxyi ra' rii' ni'chin ra'pihn loh Pahblu opa'h
ñica'bi ba ñane'hn ba guihdxyi Jerusalehn tin ri'chiyi ñahca
rrehgla xcweenta xchixi'hw ra' ba.
21 Per coma gunaaba Pahblu nnah ba loh rrehyi César gaca
guelguxchiisi xcweenta ba ni'chin nin gunabwa'sihn ba ñe'w
ba hastayi chin chuu xchiee'mpahn chi'chiyi guixe'hla'hn ba
loh César —rahbi Festu.
22 Chi'chi rahbi rrehyi Agripa loh Festu:

—Neezaa na'h xclaa'dzihn dxihna'hn xcweenta dxyi'dxyi
nin rñi' Pahblu.

Chi'chi rahbi Festu loh ba:

—Guillii guca'dxiahga lu'h xchi'dxyi ba.

23 Chin barah gue'la badzihn Agripa cun Berenice bizaa'n
ba, ya zuucha'yi duxa ra' ba cun suldahdu ba cun neezaa ra'
bwiinn lasahcaru loh guihdxyi chi guyuu'tiinee Agripa la'h
ra' ba la'n yuu' roo' hasta zohba gobernador Festu. Chi'chi
gunabwa' Festu bie' Pahblu,
24 chi'chi rahbi Festu loh ra' ba:

—Rehyi Agripa, cun garaa ra' bwiinn nin rii rii', la'h
ndxi'hw chi dee'. Ziahan ra' bwiinn Israel ra' nin rbahchi
xquelchiah ba loon tantu bwiinn Israel ra' nin rii rii', cun
bwiinn Israel ra'za nin rii ra' guihdxyi Jerusalehn, ya ayi
rbweeza canaaba duxa ra' ba gachi Pahblu.
25 Per para na'h rluu'yi ayi llitii' bwi'hnn Pahblu ni'chin
ayi nuu gachi ba; per la'h gahca ba gunaaba ba chee ba
tin guunn rrehyi César guelguxchiisi xcweenta ba. Nnah
ru'nnahn lligaaba guixe'hla'hn ba loh ba,
26 per ayi ga'nnahn xa ni'ca guca'hn loh dxihtsi tin
guixe'hla'hñin loh César nin rnabwa' na'h xcweenta ndxi'hw
rii', ni'chin bie' ndxi'hw rii' nez loh garaa tu, ya mas ziga
loh yu'bilu'h rrehyi Agripa, tin guinaaba dxyi'dxyi yu'bilu'h
loh ba, gachisiclaa' chin guiñi' ba xcweenta dxyi'dxyi nin
guluu'yi ba loh garaa nu'h, opa'h guidxeela'hn xi dxyi'dxyi
guca'hn loh dxihtsi nin chee loh emperador César.
27 Per nuu hohra ru'nnahn lligaaba ayi xi gallu'yi
guixe'hla'hn ndxi'hw rii' loh César laasii ayi guidxeela'hn
xi guelchiah cwa'chihn xcweenta ba.

26

Baluu'yi Pahblu xcweenta xchi'dxyi Jesucristu nin ruluu'yi ba la'h rrehyi Agripa

1 Chi'chi rahbi rrehyi Agripa loh Pahblu:
—Zahca guiñi' lu'h xcweenta dxyi'dxyi ra' nin rbahchiguelchiah ra' bwiinn yi'h.
Chi'chi guteesa naa Pahblu tin guzo'baloh cañi' ba squii':
2 —Rehyi Agripa, riahxi duxa'hn laasii zahca guluu'yi'hn xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi'hn loh yu'bilu'h tin para gacabwa' yu'bilu'h ayi xtu'ldahn loh ra' dxyi'dxyi rii' xcweenta garaa ra' guelchiah nin rbahchi ra' bwiinn Israel xcwee'ntahn,
3 laasii yu'bilu'h naann duxa lu'h costumbre nu ziga naa nu bwiinn Israel cun garaa za cohsa ra' nin rasi'dxi nu, ni'chin nin rna'ba'hn loh yu'bilu'h guca'dxiahga lu'h garaa dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi'hn.

Xcweenta xquelnabahan Pahblu chin bati'dxiloh ba trabahjw duxa cachieempa roo

4 Garaatii' ra' bwiinn Israel naann ra' ba xa guyuu'huhn lahdaa ra' bwiinn lahdxyihn, cun neezaa lahdaa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn chin guhca'hn bii'hihn.
5 Naann ra' za ba nee zahcaza guti'dxi cweenta ra' ban sidela xclaa'dzi ra' ba, dez galohyi nu'nbwa' ra' ba na'h naan tuhbi bwiinn fariseu nin ruzo'badxiahga ziahan ra' rrehgla nin nagahn ra' xcweenta xcwa'h rreligiohn ra' fariseu.
6 Yannah bie'nee ra' ba na'h rii' tin gachi'hn laasii riachii sto'n zadzihn dxyih nin gucwa'hn Dxiohs la'h ra' bwiinn loh guelguhchi ziga guñi' Dxiohs la'h guehtu profeta ra', o sea guehtu xtatita roo ra' nu.
7 Dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs loh ra' guehtu xtatita ra' nu nin guhca ra' gadzi'h bichiohpa ra' llii'n guihdxyi Israel, la'h ra' ba bazu'nllihbi ra' ba nee bwi'hnn ra' za ba xtsi'n Dxiohs dxyih naa gue'la laasii naannloh ra' ba guica'ha ra' ba nin bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs gudi'hi Ñi'h la'h ra' ba. Ni'chin nin guñi' Dxiohs loh ra' ba xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', yannah rrehyi Agripa, pur nin riachii za sto'n zadzihn dxyih chi ni'chin nin rbahchi ra' bwiinn Israel xquelchiaan.
8 Rahbiza Pahblu:
—Bweehn yi'h, ¿xixnaa ayi riachii sto' lu'h zucwa'hn Dxiohs la'h ra' bwiinn loh guelguhchi?
9 Neezaa na'h bwi'hnna'hn lligaaba galoh, bidxyi'chine'hn la'h ra' bwiinn ra' nin riachii sto' ñi'h xcweenta xchi'dxyi Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret, ni'chin nin basa'caziin la'h ra' ba, basie'w ra'n ba la'n lahtsi dxi'ba,

10 zi'chi bwi'hnna'hn guihdxyi Jerusalehn. Ya cun xquel-
guxchiisi ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza
basie'w'hn la'h ra' xpwiinn Jesucristu la'n lahtsi dxi'ba, ya
chin gudxiinn ra' ba la'h ra' xpwiinn Jesucristu neezahn
guhca'hn tuhsi diacwerdu cun la'h ra' ba.
11 Ziahan duxa bweelta basa'cazii duxa ra'n ba tin ayi
ñiachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu. Ya la'n gahca ra' guido'
bi'tu'hn basa'cazii ra'n ba cun hasta nez guihdxyi ziitu ra'
gwana'hla ra'n xpwiinn Jesucristu tantu nin bidxyi'chinee
ra'n ba.

Pahblu baluu'yi xa baluu'yiloh Jesucristu loh ba chin zee ba para Damascu
(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

12 'Ni'chin nin zaa'han nez guihdxyi Damascu, nu'a'n dxi-
htsi nin bani'hi ra' bixohza nin rnabwa'.
13 Rñaan loh yu'bilu'h rrehyi, zigachi'h la'yidxyih bwa'hahn
tuhbi bwehla llaa'ndxibaa' mahziru jweerta bazia'ñihin que
gubihdxyi, ya bazia'ñihin gadiidxitii'hihn cun nehza nin ze-
nee ra'n bwa'ha ra' ba bwehla chi.
14 Ya biaaba nu loh yuh, ya chi'chi bihn dxiaagahn tuhbi
rsiaa'ha nin guñi' loon cun dxyi'dxyi Hebreu: "¡Saulu, Saulu!
¿Xi naa ca'hnna'hla lu'h na'h cun neezaa ra' xpwi'nnahn?
¿Tayi rahcabwa' lu'h yi'h gahcan nugatii'dxi lu'h trabahjw
ziga ruhnn tuhbi guunn nin rgu'ñaa' punta yihca puuhyi?"
15 Ya chi'chi ra'pihn loh ba: "¿Chyu yi'h daada?", chi'chi
nnah ba loon: "Na'h nin naan Jesucristu nin cagasa'cazii
duxa lu'h.
16 Yannah gwasu'nchii, na'h baluu'yiloon loh lu'h laasii
xclaa'dzihn guluu'yi lu'h xcweenta xchi'dxyi'hn nee tin
gacaza lu'h tuhbi nin guiñi' xcweenta cohsa ra' nin bwa'ha
lu'h nnadxyih nee cun cohsa ra' nin gue'du za gwa'ha lu'h nin
guluu'yi'hn loh lu'h.
17 Na'h guixe'hla'hn yi'h loh ra' bwiinn Israel nee cun loh ra'
za bwinnziitu nin ayi naa ra' bwiinn Israel, ya chin gusa'cazii
ra' ba yi'h zahcanee duxahn yi'h.
18 Guixe'hla'hn yi'h tin chegaluu'yi lu'h xcweenta
xchi'dxyi'hn loh ra' ba tin ayiru sah ra' ru ba loh nacahyi
mejor loh lla'ñih xteenn Dxiohs tin ayiru chezah gusagui'hi
bwiinndxaaba la'h ra' ba ni'chin mahzi chena'hla tu xneziuh
za'ca Dxiohs. Ya yi'h guluu'yi lu'h xchi'dxyi'hn la'h ra' ba tin
gusia'pitii Dxiohs xtuhlda ra' ba nee guica'ha za ra' ba cohsa
za'ca nin gudi'hi Dxiohs la'h ra' bwiinn nin gaca xpwiinn
Ñi'h, ya bwiinn ra' chi gaca ra' xpwi'nnahn laasii chechii sto'
ra' ba xchi'dxyi'hn" —guñi' Jesucristu loon.
19 Rahbiza Pahblu:

—Ni'chin nin rñi'n loh yu'bilu'h, rrehyi Agripa, ayi bwi'hnn chiohpa sto'n xcweenta bihsi nin bwa'hahn llaa'n dxibaa',
20 ni'chin seguihdu gahca baluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn nin rii guihdxyi Damascu cun guihdxyi Jerusalehn cun gaduhbi regiohn xteenn Judea, nee cun neezaa ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel cañi'nee ra'n ba tin gusaguu'dzi sto' ra' ba loh Dxiohs nee guunn gahca ra' za ba dzi'n za'ca nin guchiipa'h baguu'dzi sto' ra' ba.
21 Pur ni'chin guna'zu ra' bwiinn Israel na'h la'n guido' roo' ya hasta guclaa'dzi ra' ba ñidxiinn ra' ba na'h.
22 Ya cayahcanee Dxiohs na'h laasii zeezah cagaluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba hasta nin bi'tu'hn cun bwiinn ñu'xa, ayi cagaluu'yi'hn guriincaa dxyi'dxyi sino que ziga nin guñi' guehtu profeta ra' cun Moisehs, guñi' ra' ba zadzihn dxyih gaca ra' dee'.
23 Baluu'yi ra' ba nahpaa zidii'dxi Crixtu trabahjw duxa, per mwer la'hÑi' gabahan loh guelguhchi tin dxihn ra' bwiinn, la'h Ñi'h naa Ñi'h tuhbi bia'ñih za'ca xteenn ra' bwiinn Israel cun bwiinnziitu ra', o sea para gaduhbitii' guidxyiyuh.

Pahblu cagasaguu'dzi lasto' rrehyi Agripa

24 Ya gaduhbi nin cañi' Pahblu xcweenta xchi'dxyi Dxiohs tin gula'loh ba nin ruhnn ba, chi'chi bire'hñi' Festu loh Pahblu, rahbi ba:
—¡Pahblu, cayahca lohca yihca lu'h! ¡Pweda laasii rusi'dxi duxa lu'h ni'chin bagaduhbi lligaaba lu'h cayahca lohca lu'h!
25 Chi'chi rahbi Pahblu loh gobernador Festu:
—Rñi'n loh yu'bilu'h daada gobernador Festu, ayi cayahca lohca dxi'hn, sino que dxyi'dxyi ra' nin cañi'n rii' loh yu'bitu guchii ra'n, ni'chin cun gaduhbi sto'n cadxixtee'ñin loh tu.
26 Pwihsi rrehyi Agripa, naann cha'yi ba guchii naa garaa ra' xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', ni'chin cañi'n dxyi'dxyi ra'rii' cun gaduhbi sto'n loh ba laasii naann cha'yi'hn nee ba naann ba xcweenta dxyi'dxyi ra' rii' laasii ayi naa ra'n dxyi'dxyi nin biinloh rala'n loh nacahyi.
27 ¿Ta riachii sto' yu'bilu'h rrehyi Agripa, xchi'dxyi Dxiohs nin baca'h ra' ndxi'hw nin guhca profeta ra'? Na'h naann cha'yi'hn riachii sto' lu'h dxyi'dxyi ra' chi —rahbi Pahblu.
28 Chi'chi rahbi rrehyi Agripa loh Pahblu:
—Stuhbi'tu'hnsi ria'dxyi la'lu'h guunn gahn gaca'hn tuhbi xpwiinn Jesucristu.
29 Chi'chi rahbi Pahblu loh ba:
—Pwihsi ayi xi ruhnn nicla gulliaa' o nicala ziahan ru caya'dxyi, xclaa'dzi Dxiohs ayi tuhsi yu'bilu'h sino que garaa ra' nin cagaca'dxiahga xchi'dxyi'hn nnadxyih tin gaca tu

ziga na'h, per ayi needxi'h ziga lasaa' ra' cadehn rii' —rahbi
Pahblu loh ba.
30 Chi'chi gwasu'nchii rrehyi Agripa cun Berenice tuhsi cun
gobernador Festu, nee cun garaa za ra' bwiinn nin zohba ra'
ri'chi,
31 tin gwabiiga ra' ba stuhbi lahdu, guñi' loh lasaa' ra' ba,
rahbi ra' ba:
—Ndxi'hw rii' ayi xi bwi'hnn ba tin gachi ba, nee ayiza xi
bwi'hnn ba tin dxie'w ba.
32 Chi'chi rahbi rrehyi Agripa loh gobernador Festu:
—Ñahca ñata'h nu'h ba sidela ayi ñinaaba ba ñaah ba loh
emperador César.

27

Chin guyuu'nehza Pahblu para Roma

1 Bia'han dxyi'dxyi ra' ba xi dxyih choo nu la'n tuhbi
barcu para choo nu Italia. Pahblu cun snuhn bwiinn nin
ñie'w biahca ra' ba ntriehgu loh tuhbi capitahn nin biria'hlah
Juliu. Rnabwa' ba tuhbi gaywa'h suldahdu, naa ra' ba tuhbi
batayohn nin laa Augusto.
2 Ya bachica'h nu la'n barcu xteenn Adramitiu nin guzee
para Asia, ya zoozah nu la'n barcu tuhsi cun Aristarcu bwiinn
guihdxyi Tesalónica xteenn naciohn Macedonia.
3 Ya chin barah gue'la badzihn nu pwertu xteenn guihdxyi
Sidohn; ri'chi bwi'hnn Juliu bwen duxa la'h Pahblu laasii
basaa'n ba gwahguia'ha Pahblu cuun ra' xamihgu ba tin
bayihdxyi ba la'h ra' ba.
4 Ya chin baria'h nu Sidohn, bachidii'dxi nu isla nin laa
Chipre nin bia'han xlahdu rabwehsa nu, pur bwih nin zuu
hohra chi guriin zee'hen zeenee'hen barcu ni'chin ayi chyu
gwah lahda derehchu,
5 ni'chin bachidii'dxi nu gahxu cwee' rwaa' ñihsado' xteenn
Cilicia cun Panfilia, ya seguihdu badzihn nu rwaa' guihdxyi
Mira xteenn Licia.
6 Ri'chi biuu'nbwa' capitahn xteenn ra' suldahdu tuhbi
barcu nin zee nez guihdxyi Alejandria. Barcu chi guzee hasta
Italia, chi'chi nnah ra' ba la'n barcu rii guzoo nu.
7 Ziahan dxyih guzahnee barcu la'hnu chi'laa'dzi, ya
trabahjw duxa badzihn nu rwaa' isla Gnidu, laasii pur
bwih duxa nin zuu loh ñihsado' nez hasta zoo nu, chi'chi
bachidii'dxi nu rwaa' guihdxyi Salmohn, biahyinee barcu
la'nu cwee' isla nin laa Creta.
8 Ya loh trabahjw duxatii' rii', badzihnnee barcu la'hnu loh
ñihsado' nez cwee' isla Creta, chi'chiyi badzihn nu tuhbi hasta
laa buenos pwertos, gahxugah guihdxyi Lasea.

9 Ri'chi guhcata'h nu ziroo' chieempa laasii badzihn dxyih
ra' nin rucwaa'han ra' bwiinn Israel ziga loh bwe'hw nahlda,
nee zigala rullu'hn rriezgu sah ra' barcu loh ñihsado' loh
bwe'hw ra' chi, ni'chin rahbi Pahblu loh ra' bwiinn:
10 —Xamihgu ra'n, rahcabwa'n rullu'hn rriezgu, ñihchiloh
carga xteenn barcu nee ayi ni'chisidxi'h sino que pweda
hasta nee xquelnabahan ra'nu'h.
11 Per capitahn xteenn ra' suldahdu mahzi bwi'hnn
cweenta ba xchi'dxyi nin naa xteenn ñi'h barcu cun neezaa
la'h bwiinn nin rusazah barcu chi o sea capitahn xteenn
barcu, ya dxi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu ayi gwachii sto' ra'
ban.
12 Ya pwertu chi ayi xi bwen ñia'han ra' ba loh bwe'hw ra'
nin rahca nahlda duxa, ya ni'chin garaa ra' ba bwi'hnn ra'
ba lligaaba mahs cha'yi garia'h nu rii' tin para guunn ra' ba
jweersi guidia'han zuhnn ra' ba gahn gadzihn ra' ba guihdxyi
Fenice tuhbi pwertu xteenn Creta tin ri'chi ñuti'dxi ra' ba
bwe'hw nahlda.
13 Chi'chi guzo'baloh tuhbi bwih bi'tu'hn nez lahdu ñaa'
gueeta, ni'chin bwi'hnn ra' ba lligaaba nasto' ra' ba ayi ru xi
rriezgu loh biahja chi, ya cun zee ra' ba loh ñihsado' gahxu
cwee' rwaa' ñihsado' xteenn Creta,
14 per balaaqui'hnsi rahca zoozah nu loh ñihsado' chin
guzohbaloh tuhbi bwih duxa nin laa Euroclidohn nin gu-
luu'biahchi duxa la'h barcu nin zoo nu la'n ñi'h.
15 Guza'loh goo'ballehxa bwih duxa chi la'h barcu ya coma
ayi nuu xa ñidi'hnn nu cun bwih duxa chi mejor basaa'n nu
zenee bwih chi la'h barcu.
16 Bachidii'dxi nu cwee' tuhbi isla bi'tu'hn nin laa Claudia,
ya trabahjw duxa baca'h nu canua nin naa salvavida la'n
barcu,
17 yaque guya'loh baca'h nu canua chi la'n barcu chi'chi
bazuh ra' ba du'h gaduhbi tihxi barcu tin guhca chihpan tin
ayi guibihyin. Ya ziga rdxyihbi ra' ba chechuu barcu chi loh
yuhlli xteenn isla nin laa Sirte nin nuu loh ñihsado', ni'chin nin
batehta ra' ba lahdxi roo' nin caa yihca barcu chi, tin zi'chi
zallia'yi'hn guluu'nbwih bwih chi la'h barcu.
18 Ya chin barah gue'la, mahzi ru zuu bwih duxa chi neezaa
mahziru cagari'h duxan la'h barcu chi loh nin zeezahan,
chi'chi guca'h ra' ba nuhn carga baza'hla ra' ban loh ñihsado'.
19 Ya nin riohnna dxyih cun naa gahca nu baza'hla nu garaa
xtraxta barcu loh ñihsado'.
20 Chin la'paaldaa dxyih guhca ñe'w loh gubihdxyi, nin dxih
llaa'ndxibaa' ayi chyu rwa'ha gue'la laasii pur bwih duxa nin
zuu loh ñihsado' chi, ni'chin bidi'hnn nu lligaaba zahchi nu.
21 Nee laasii naala xchih roo' ayi chyu rahw, chi'chi
gwazu'nchii Pahblu galaayi ra' xcompañehru ba ziga ze' ra' ba

la'n barcu chi rahbi ba:
—Xamihgu ra'n, mahz cha'yi ñuca'dxiahga yu'bitu xchi'dxyi'hn, ayi ñaria'han nu pwertu xteenn Creta, ya zi'chi ayi chyu ñizahca ya'dxyi rii'.
22 Per nnah gulcwahchidxyii sto' tu, ayi xi lligaaba guunn ru tu, laasii nin tuhbi nu'h ayi chyu gachi nicla la'h barcu ñihchiloh,
23 laasii nnague'la baluu'yiloh tuhbi xanjla Dxiohs nin naa Xchiohsa'hn loon nee ruhnnzahn xtsi'n Ñi'h,
24 chi'chi nnah Ñi'h loon: "Ayi guidxyihbi lu'h Pahblu laasii nahpaa chee lu'h loh rrehyi César, ya pur yi'h ni'chin nin zuta'h Dxiohs la'h garaa ra' nin ze'nee lu'h la'n barcu loh guelguhchi."
25 Ni'chin nin cañi'n loh yu'bitu ayi guidxyihbi tu laasii na'h riachii sto'n xchi'dxyi Dxiohs ni'chin nin na'pahn siguhra zizo'ba xchi'dxyi Dxiohs ziga gunnah xaanjla Dxiohs loon.
26 Per zaria'caa nu'h gahxu tuhbi isla.
27 Nee tuhbi gue'la yaque gudii'dxi chiohpa xmahn nin zezahnee barcu la'hnu loh ñihsado' Adria nezii nezi'chi pur bwih duxa chi, ya mahs garoolda gue'lan badi'hi ra' ndxi'hw ra' nin rusazah barcu cweenta la'barcu zalliaa'h guilluhbi loh yuh,
28 chi'chi badi'xi ra' ba loh ñihsado' gu zalliaa' caya'dxyi guilluhbi barcu loh yuh llaa'n ñihsado' ri'chi badi'xi ra' ba nuu zigachi'h galdabitsi' bixo'pa metru, ya mahs delanta badi'xi ra' ba loh ñihsado' hasta llaa'n ñihsa za gahldaabigahdzi si metru la'h xbarcu ra' ba guilluhbi la loh yuh.
29 Ya pur nin bidxyihbi duxa ra' ba ñica'nchii barcu yi-hca dxiah, baca'h ra' ba tahpa dxi'ba roo' nin naa ziga an-suelu cwee'hen, ya rdxyihbi duxa ra' ba oquisiehra ra' ba dxia'ñihgah.
30 Ya seguihdu bwi'hnn ra' bwiinn nin rusazah barcu chi lligaaba ñullu'n ra' ba, ya guzo'baloh cagate'ta ra' ba canua chi loh ñihsa, ya cayuhnn ra' ba zigazi nin guzagu'hla dxi'ba gandxu nin naa ziga ansuelu loh ñihsa.
31 Ya chin guhcabwa' Pahblu zi'chi guunn ra' ba, chi'chi guñi' ba loh capitahn xteenn ra' suldahdu cun neezaa loh ra' suldahdu guñi' Pahblu rahbi ba:
—Sidela la'h ra' dee' ayi dxia'han si la'n barcu, ayi gaca guta'h tu xquelnabahan tu —rahbi Pahblu loh ra' ba.
32 Ya chi'chi bachyuu'ga ra' suldahdu du'h nin na'zu la'h canua chi tin biaaban llaa'n ñihsado'.
33 Ya natehrun guñi'nee Pahblu la'h ra' ba tin gahw ra' ba, rahbi ba:
—Nnahdxyih naa chiohpa xmahn ayi rahsi tu ayi za rahw tu laasii nuu tu lligaaba xa gudi'hi fihn nin cazahca nu'h.

34 Nnah gulgahw tin gaca guzo'ballaa tu loh ñihsado' ayiru xi
lligaaba guunn tu laasii nin tuhbi dxyichyihca tu ayi ñihchiloh.
35 Ya chin guluhlla guñi' Pahblu loh ra' ba, chi'chi guca'ha
ba tuhbi pahn, chi'chi badi'hi ba guel zuxchiilli la'h Dxiohs
nezloh garaa ra' ba, chi'chi gutaa'ha ba pahn chi cayahw ba.
36 Chi'chiyi bie'gahn, neezaa ra' ba gudahw ra' ba.
37 Ya garaa nu naa nu ziga chiohpa gaywa'h cun setenta y
seis bwiinn.
38 Ya chin guluhlla gudahw ra' ba chi'chi baza'hla ra' ba
buhxa trihgu loh ñihsado' laasii tin basihsi barcu chi.
39 Ya chin bia'ñih za'ca, ayi riu'nbwa' ra' bwiinn ra' nin
rusazah barcu yuh ra' chi, per bwa'ha ra' ba tuhbi gui'w nin
naa llehcu ñihsado', ya bwi'hnn ra' ba lligaaba sidela chebiiga
ru barcu gahxu ri'chi zibihyin,
40 ni'chin bachyuu'ga ra' ba du'h ra' nin yi'biidu'h llaa'n
ra' gaandxu dxi'ba nin na'zu la'h barcu, chi'chi baxachiza ra'
ba yahga nin rusazah la'h barcu nee cun neezaa bateesa ra'
ba lahdxi roo' nin rna'zu bwih, guleeza ra' ba lahdu hasta
nez naa delanta barcu tin zi'chi baca'hnaa bwih la'h barcu
mahziru serca rwaa' ñihsado'.
41 Ya gwanee bwih la'h barcu chi hasta radxa'ga chiohpa
cwa'h ñihsa, ya ri'chi guza'biyihca barcu la'n yuhlli loh
ñihsado' gahca, ya seguihdu guza'loh cabihyi nez llaa'n barcu
cun jweersi xteenn ñihsado' chi.
42 Ya guclaa'dzi ra' suldahdu ñachi ra' bwiinn prehsu tin ayi
guzo'ballaa ra' ba ñihsa gullu'n ra' ba.
43 Per ayi guzi'guehlda capitahn ñuhnn ra' suldahdu zi'chi
laasii ayi xclaa'dzi capitahn chi gachi Pahblu mejor gun-
abwa' ba galoh ra' nin rahca ruzo'ballaa ñihsa guichiehsa loh
ñihsado' tin gadzihn ra' ba loh yuh bihdzi,
44 chi'chi baria'h ra' bwiinn nin ayi nuu guzo'ballaa ñihsa,
chi'chi ziagana'hla ra' ba la'h ra' ba cun loh tahblu ra' o tuhbi
taa'ha yahga nin gubihyi barcu, ya zi'chizi guya'loh baria'caa
ra' ba loh yuh bihdzi.

28

Pahblu badzihn isla nin laa Malta nin rii loh ñihsado'

1 Yaque gula'h nu loh guelguhchi, chi'chiyi biu'nbwa' nu
isla nin laa Malta.
2 Guhcanee duxa ra' bwiinn ri'chi la'hnu bata'h ra' ba dxih,
ya chi'chi babihdxyi ra' ba la'hnu laasii cayahca nahlda duxa
nee cayaaba za ñihsadxiah.
3 Ya seguihdu guca'ha Pahblu tuhbi di'dzi yahga, zetachi
ban loh dxih nin riigabihdxyi ra' ba, nee la'n yahga chi

biria'tii tuhbi bwe'lda ña'laa'dzi, ya gudahwyaa' ma naa Pahblu ya ayi guclaa'dzi ma ñuta'h ma naa ba, bidxi'dxiu chihpa man.
4 Chin bwa'ha ra' bwiinn Malta ra' chi gudahwyaa' bwe'lda chi naa Pahblu nee dxi'dxiu chihpa ma naa ba, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—Pweda rdxiinn ba bwiinn ni'chin masque bwi'hnn ba gahn gula'h xquelnabahan ba loh ñihsado' per nahyi bwi'hnn Dxiohs lligaaba chiilli ba xtuhlda ba ni'chin zahchi ba nnah.
5 Per gudzihbinaa Pahblu ya biaabatii' bwe'lda chi loh dxih ya cun ayi xi guhca ba.
6 Ya riibweeza ra' bwiinn ra' chi xohra chegadxadxih naa Pahblu o xohra gachi ba, per chin guhca xchih roo' ayi xi rsohn gachi ba chi'chi badxyigaa' duxa loh ra' ba, chi'chiyi rahbi ra' ba:
—¡Pweda Dxiohs bwiinn ca!
7 Ya gahxu ri'chi na' xuh tuhbi daada nin laa Publiu nin naa gubierna xteenn isla Malta, ya biodxia'han nu rwaa' yihdzi ba chohnna dxyih, bwen duxa bagachi'loh ba la'nu neezaa bwen duxa bwi'hnn ba la'hnu.
8 Ya cayahcallu'hu xtaada Publiu, nuu ba llia'h cun cayahca za ba yo'barihn, ya chi'chi gwaguia'ha Pahblu hasta na' ba chi'chi gudihdxyi-gunaaba Pahblu loh Dxiohs xcweenta ba ya seguihdu biaaca daada chi.
9 Ya chin guya'zidxiahga ra' bwiinn Malta chi basiaca Pahblu xtaada Publiu, seguihdu guzo'baloh badzihnnee ra' ba bwiinn ra' nin rahcallu'hu loh Pahblu tin basiaca ba la'h ra' bwiinn chi.
10 Ni'chin guhcanee duxa ra' ba la'hnu tin baluu'yi ra' ba bwen duxa naa xmohda ra' ba chin bidxuu nu ri'chi, nee cun neezaa nin bichi'hn za nu la'n barcu bani'hi ra' ba.

Chin badzihn Pahblu guihdxyi Roma

11 Chin guhca chohnna bwe'hw dxuu nu isla chi, chi'chi bacah nu la'n tuhbi barcu nin zee nez Alejandria, ya isla chi gahca za batii'dxi barcu chi bwe'hw ra' nin mahzi rahca nahlda, o sea bwe'hw ra' xteenn inviernu. Ya yihca barcu chi caa chiohpa figuhra xteenn chiohpa biñi'n cwaachi nin laa Cástor cun Pólux.
12 Seguihdu badzihnnee barcu chi la'hnu pwertu xteenn Siracusa, ya ri'chi bidxuu nu zigachi'h chohnna dxyih,
13 chi'chi biuu'garii gahca nu la'n barcu ya zezahneen la'hnu loh ñihsado' para guihdxyi Regiu. Chin barah gue'la bi' tuhbi bwih nez ñaa' gueeta ya barahyi stuhbi gue'la badzihn nu guihdxyi Puteoli.
14 Ri'chi badxa'ga nu paaldaa ra' xpwiinn Jesucristu nin gunaaba bidxi'hannee ra'nu ba gahdzi dxyih, ya seguihdu badzihn nu hasta Romayi.

15 Chin guhcabwa' ra' xpwiinn Jesucristu nin rii ra' Roma
nahpa zadzihn nu Roma, bi' ra' ba guihdxyi Foru xteenn Apiu,
cun stuhbi guihdxyi nin laa Tres Tabernas par badxa'ga ra'
ba la'hnu. Ya chin bwa'ha Pahblu la'h ra' ba chi'chi badi'hi
ba guelzuxchiilli la'h Dxiohs ya biahxi duxa Pahblu.
16 Ya chin badzihn nu guihdxyi Roma, chi'chi lwehgu
bati'dxi capitahn la'h ra' bwiinn prehsa ra' loh comandante
nin rnabwa' Roma ya basaa'n ba la'h Pahblu guyuu' ba tuhbi
yuu' ya tuhbi si suldahdu guhpaa la'h Pahblu.

Pahblu baluu'yi xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn Roma

17 Chin guhca chohnna dxyih nin badzihn nu Roma, chi'chi
gudihdxyi Pahblu la'h ra' bwiinn nin rnabwa' loh ra' bwiinn
Israel nin rii Roma, chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—Bwihtsi lasaa' ra', ayi xi bwi'hnneen la'h ra' bwiinn Israel,
nee nin ayi xi dxyi'dxyi dxaaba rñi' zahn xcweenta xlehyi
guehtu xtatita roo ra' nu'h. Pera desde guihdxyi Jerusalehn
biu'n ra' ba ntriehgu na'h par la'n lahtsi dxi'ba Romanu.
18 Per chin guzo'baloh rnabadxyi'dxyi ra' bwiinn Roma
loon, guclaa'dzi ra' ba ñuta'h ra' ba na'h laasii ayi bidxeela ra'
ba xi ñuca'chiah ra' ba na'h para ñidxiinn ra' ba na'h.
19 Per bwiinn Israel ra' chi gunaaba ra' ba ñahchi'hn ni'chin
nin guna'ba'hn loh rrehyi César dxie'taachi ra' ba xquelchi-
aan, per na'h ayi xi pur cwa'chihn xquelchiah ra' bwiinn
laadxyihn.
20 Ni'chin nin gudiidxihn la'htu tin guiñi'n loh tu yi'bi
naa'hahn cun cadehn rii' laasii ruu'yi dxyi'dxyi'hn loh ra'
bwiinn xcweenta nin dxuubweeza nu'h ziga naa nu'h bwiinn
Israel, nee laasii riachii sto' nu'h zucwa'hn Dxiohs la'h ra'
bwiinn loh guelguhchi.
21 Chi'chi rahbi ra' ba loh Pahblu:
—Nin tuhbi dxihtsi nnahyi guixe'hla ra' guxchiisi guihdxyi
Judea loh nu pur yi'h, nee nin tuhbi za bwiinn Israel ra' nin
radzihn rii' ayi xi dxyi'dxyi dxaaba rñi' ra' ba pur yi'h.
22 Xclaa'dzi nu gacabwapa'h nu xchi'dxyi lu'h laasii rah-
cabwa' nu ziahan lahta rñi'yah ra' ba xchi'dxyi cuubi Jesu-
cristu.
23 Ya bia'han dxyi'dxyi ra' ba tuhbi dxyih guluu'yi Pahblu
xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' ba, ya chin guhldaa dxyih chi ba-
diaa'ha ziahan bwiinn hasta nuu Pahblu. Ya gaduhbi dxyih
chi baluu'yi Pahblu xa naa xquelrnabwa' Dxiohs. Ya cun
dxyi'dxyi nin caa loh xlehyi Moisehs cun neezaa dxyi'dxyi
nin baca'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs,
baluu'yi Pahblu la'h ra' ba Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret
naa Crixtu nin galohyi cabweeza ra' ba dxi'.
24 Nuu ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Dxiohs nin
baluu'yi Pahblu, ya nuu ra'za nin ayi gwachii sto' ra'ñi'hn.

25 Ya pur nin ayi nuu ñuhnn ra' ba tuhbisi lligaaba ni'chin
guza'loh ziaa ra' ba, chi'chi rahbi Pahblu:
—Guchiica dxyi'dxyi ra' nin badi'hi Spíritu Saantu Dxiohs
guñi' guehtu Isaías, rahbi ba loh ra' guehtu xtatita roo' ra'nu'h:
26 Gwah tin guñi' loh ra' bwiinn guihdxyi ra'; squii' guhdzi loh
ra' ba:
"Zihn dxiahga tu xchi'dxyi'hn, per ayi gacabwa' tun, ya nicla
gwa'ha dzi'tsi za tu per ayi xi dxiin loh tu,
27 pwihsi Dxiohs gahca bwi'hnn nahda duxa lasto' ra' bwiinn
guihdxyi rii',
ya neezaa bacwe'ta Ñi'h dxiahga ra' ba, nee loh ra' ba basie'w
Ñi'h tin ayi gwa'ha ra' ba cun loh ra' ba nee ayi dxihn za
dxiahga ra' ba, nee ayi za guiclaa'dzi ra' ba chechiisto'
ra' ba xchi'dxyi'hn tin ñusiaacahn la'h ra'ba."
28 Rahbiza Pahblu:
—Gulgacabwa', desde nnahdxyih par dxyih ra' nin ze'
guluu'yi Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h nicala la'h ra' bwiinn nin ayi
naa bwiinn Israel par ta'h ra' ba loh duhlda, nee bwiinn ra'
rii' zuzohba dxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
29 Ya chin guya'loh guñi' Pahblu dxyi'dxyi ra' chi loh ra'
ba lwehgu badi'chii ra' ba ya gaduhbi nin ziagazah ra' ba
ziadxihldxyinee dxyi'dxyi lasaa' ra' ba.
30 Ya chiohpa yihza guyuu' Pahblu yuu' nin rahlla guihdxyi
chi, ya bagachi'loh ba la'h garaa ra' bwiinn nin gwaguia'ha
cuun ba.
31 Ya ayiru chyu bwiinn bwi'hnn llahn la'h Pahblu, ya
gaduhbi sto' ba gwazah baluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs cun
xchi'dxyi xquelrnabwa' Jesucristu la'h ra' bwiinn chi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Roma

1 Na'h Pahblu, naann tuhbi xmooza Jesucristu, ruca'hn dx-
ihtsi rii' loh tu. Dxiohs gudihdxyi na'h, nee gulii za Ñi'h na'h
tin gaca'hn tuhbi xpooxtla Ñi'h, nee tin gulu'yi'hn xchi'dxyi
Ñi'h la'h ra' bwiinn.
2 Ya guhcala cadxyih roo' bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs
la'h ra' daada ra' nin baluu'yi xchi'dxyi Ñi'h, ziga zuluu'yi
Ñi'h dxyi'dxyi rii' la'h nu'h, ya dxyi'dxyi ra' nin bia'hannee
dxyi'dxyi Ñi'h la'h ra' daada ra' chi la'n caa ra' loh dxihtsi nin
baca'h ra' ba
3 xcweenta Llii'n Ñi'h, ya guhca Jesucristu llahga guehtu
rrehyi Davihd per pur bwe'hltihxi Ñi'h,
4 per ya ziga pur xcweenta Spíritu Saantu naa Jesu-
cristu Llii'npa'caa Dxiohs laasii pur guelrnabwa' roo' nin
nahpa Spíritu Saantu guhca babahn Jesucristu loh guelguhchi
ni'chin nin rluu'yi naa Ñi'h Daada xteenn nu'h.
5 Ya pur xcweenta Jesucristu nin naa Daada xteenn nu'h
bani'hi Dxiohs guelrahcanee cun guelrnabwa' la'h nu tin
chogaluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn nin ayi naa
ra' bwiinn Israel, tin zi'chi chechiisto' garaa ra' bwiinn
guidxyiyuh xchi'dxyi Ñi'h nee tin guzo'badxiahga ra' ban,
6-7 ya loh ra' ba dxa'ga tu, la'h tu bwiinn ra' nin gulii Dxiohs
gaca ra' xpwiinn Jesucristu, ziga nuu tu loh guihdxyi Roma.
Dxiohs nadzii'hi la'h tu nee gudihdxyiza Ñi'h la'h tu loh tuhbi
guelnabahan nin gaca cwih tu nez loh Ñi'h. Dxiohs nin naa
Xtaada nu'h nee cun Daada Jesucristu guunn cumpahñu la'h
tu, nee neezaa gusacwachidxyii Ñi'h lasto' tu.

Gunaaba sto' Pahblu chee ba loh guihdxyi Roma

8 Ya nin naa mwehrgaloh, pur xcweenta Jesucristu
rudi'hihn guelzuxchilli loh Xchiohs nu'h pur xcweenta garaa
tu, laasii garaa nehzatii' loh guidxyiyuh za'bi xcweenta ziga
riachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h,
9 ya Dxiohs nin ru'nnahn xtsi'n Ñi'h cun gaduhbi lasto'n,
ca'ngalu'yi'hn xchi'dxyi Llii'n Ñi'h, la'h Ñi'h rwa'haloh Ñi'h
xa rusaza'han sto'n la'h tu guillii-guillii chin rbwihdxyin-
rna'ba'hn loh Ñi'h,
10 nee zeezahti'h cana'ba'hn loh Dxiohs, sidela la'h Ñi'h
si'guehlda Ñi'h gacanee Ñi'h na'h dxie'lda guia'hahn cuun tu
tin cha'loh ziga cayu'nnahn lligaaba,

11 laasii xclaa'dzihn gwa'han xa nuu tu, nee tin gaca-
neeruzahn la'h tu cun mas paaldaa ra' ru xchi'dxyi Dxiohs,
tin zi'chi chezah dzi'tsi ru tu loh xchi'dxyi Ñi'h,
12 nee tin cu'gui'w za nu'h la'h ra' bwiinn lasaa' ra' nu'h,
ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba xcweenta ziga riachiisto' ra' nu'h.
13 Bwitsi ra'n ziga naa ra' nu'h xpwiinn Jesucristu, ziahan
la bweelta xclaa'dzihn dxie'lda guia'han cuun tu, per hasta
nnah ayi ru'nnahn gahn. Xclaa'dzihn dxie'ldahn nezca tin
chechiisto' ziahan ru bwiinn xchi'dxyi Dxiohs ziga riachiisto'
ra' ba ziahan lahta nez hasta guyaa'hahn loh ra' bwiinn nin
ayi naa ra' bwiinn Israel,
14 pwihsi na'h rga'bi'hn pur xcweenta garaa tu, nicala bwi-
inn griehgu o nicala bwiinn ra' nin rñi' guriin-guriin dxi'zah,
nicala nin ria'zi dxyi'dxyi o nicala bwiinn nahda ra',
15 pwihsi pur ni'chin cabwe'hehn gahn ca'ngalu'yi'hn
xchi'dxyi Dxiohs, cun neezaa para la'h tu ziga nuu tu loh
guihdxyi Roma.

Xcweenta xquelrnabwa' xchi'dxyi Dxiohs

16 Per na'h ayi ratuhyi loon xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,
laasii naan guelrnabwa' xteenn Dxiohs tin para garaa ra'
bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'hn gaca ta'h ra' ba loh duhlda,
pwihsi mwer la'h ra' bwiinn Israel chi'chi neezaa la'h ra' nin
ayi naa ra' bwiinn Israel ra'.
17 Pwihsi xcweenta xchi'dxyi Ñi'h rii' ruluu'yi xa naa ziga
ruta'h Dxiohs la'h nu'h loh duhlda; naan pur riachiisto'
nu'h xchi'dxyi Ñi'h nee pur sola riachiisto' nu'hn. Zi'chi rñi'
loh Xchihtsi Dxiohs: “Bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi
Dxiohs pur chechiisto' si ba dxyi'dxyi chi zibahan ba.”

Xcweenta xtuhlda ra' bwiinn ra'

18 Pwihsi rachidia'ha nu'h guelnadxyi'chillahn xteenn Dx-
iohs riinlohon nez llaa'ndxibaa' ya riaaban yihca garaa ra'
bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, bwiinn
nin nahpa xica mohda dxaaba ra' ya pur dzi'n dxaaba ra'
chi, ayi rusaa'n ra' ba dxiu'nbwa' ra' snuhn bwiinn cohsa nin
guchii pa'h.
19 Bwen, bwen naann ra' ba chyuu naa Dxiohs nee cun
xcweenta za zahca dxiu'nbwa' ra' bwiinn la'h Ñi'h laasii ba
bazia'ñih Ñi'h loh xquelrihn ra' ba.
20 Pwihsi zahcabwa' bwiinn guidxyiyuh ayi cha'lohtii'
xquelrnabwa' Dxiohs, nee zahcabwa'za ra' ba naa Ñi'h yu'pi
Dxiohs laasii garaa nin bwi'hnncha'yi Ñi'h ruluu'yi xa naa
Ñi'h, nicala ayi chyu rwa'ha loh Ñi'h. Ni'chin nin ayi chyu
gaca guiñi' loh Ñi'h ziga ayi guhcabwa' ra' ba cuun nin
xclaa'dzi Ñi'h ñuhnn ra' ba.

21 Pwihsi nicala nu'nbwa' ra' ba Dxiohs, per ayi ruhnn
cweenta ra' ba la'h Ñi'h ziga naa Ñi'h Yu'bi Dxiohs nee nin
guelzuxchilliza ayi rdi'hi ra' ba nezloh Ñi'h, pwihsi sola
nin ayi gallu'yi mahzi riuu' ra' ba xigaaba ñi'h, ni'chin
bia'handxiipa nagasa sto' ra' ba.
22 Rahbi ra' ba naa ra' ba bwiinn nin nuu lligaaba cha'yi
yihca ra' ñi'h, per la'h ra' ba nin naa mahzi bwiinn mbah ra',
23 laasii bacha'h ra' ba xquelña'ñih Dxiohs nin nuu naba-
handzi'tsi llaa'n dxibaa' par tu'pazi pur figuhra xteenn bwi-
inn ra' nin rahchi, nee hasta cun figuhra ra' chyuuca ra' maan
ra' nin zohba xihyi ñi'h, bwe'lda ra', guidxa'h ra' nin nuu
tahpa ñaa' ra' ñi'h.
24 Pur ni'chin bwi'hnn Dxiohs ntriehgu la'h ra' ba loh ra'
lligaaba dxaaba nin nuu sto' ra' ba, ya zi'chi bwi'hnn ra' ba
xichi'hzi cohsa dxaaba ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba.
25 Ya loh nin mahzi ñadxi'hyi ra' ba la'h Dxiohs mahzi
badxi'hyi ra' ba loh xcweenta cohsa dxixi'hw ra', cohsa dx-
aaba ra', nee raann ra' ba cohsa ra' nin bwi'hnn cha'yi Dxiohs
xlawaa'ha gaann ra' ba la'h yu'pi Dxiohs nin bwi'hnn cha'yi
cohsa ra' chi, lah Ñi'h mahzi rchi'hn guiñi' za'ca ra' bwiinn
par tu'pazi. Amehn.
26 Pwihsi ni'chin bwi'hnn Dxiohs ntriehgu la'h ra' ba loh
xica cohsa xtuhyi nin guti'dxiloh ra' ba. Hasta xcunna'h ra'
ba biahca biraallii gunna'h.
27 Zi'chi gahca za la'h ra' ndxi'hw biahca ra' ba biraallii
ndxi'hw, ya rca'dxih ra' ba loh cohsa dxaaba nin rza'bi sto'
ra' ba, ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba. Gunna'h cun gunna'h nee
ndxi'hw cun ndxi'hw rgu'tii ra' ba xcweenta cohsa xtuhyi ra',
ya rdxihlli ra' ba loh tihxi gahca ra' ba pur xcweenta cohsa
dxaaba nin ruhnn ra' ba.
28 Nee coma ayi ru xclaa'dzi ra' ba dxiu'nbwa' ra' ba Dxiohs,
ni'chin bwi'hnn Ñi'h ntriehgu la'h ra' ba tin biaaba ra' ba loh
ra' xigaaba dxaaba tin guunn ra' ba nin ayi nahpa guunn ra'
ba.
29 Na'zu garaaloh xica cohsa nin ayi naa xnehza la'h ra'
ba, ziga guunn ra' ba cohsa dxaaba ziga cohsa gubwihlli ra',
bwiinn rza'bisto' xixteenn bwiinn, bwiinn rdxiinn bwiinn,
bwiinn nin rdxihndxinee lasaa' ñi'h, bwiinn rusagui'hi, bwi-
inn nin nayo'ba yihca ñi'h, bwiinn nin ruu'yi dxixi'hw,
30 bwiinn nin rñi'yah lasaa' ra' ñi'h, ya la'h Dxiohs
rdxyi'chinee ra' ba, bwiinn bioleentu ra', bwiinn nin
rbwe'hesto' la'h ra' snuhn bwiinn, cun bwiinn ra' nin
ruhn lasahca la'gahca ra' ñi'h nez loh xpisihn ra' ñi'h, nin
rdxi'nlaadzi ra' xica ra' cohsa dxaaba ra', bwiinn ra' nin ayi
ruzo'badxiahga xchi'dxyi xtaada ra' ñi'h,

31 bwiinn nahda ra' nin ayi ria'zi dxyi'dxyi ra', bwiinn ra'
nin ayi ruza'loh ra' xchi'dxyi ra' ñi'h, bwiinn ra' nin ayi gaca
nadzii'hi cun la'h stuhbi bwiinn, bwiinn ra' nin ayi gaann
ra' ruhn pardohn xtuhlda stuhbi bwiinn, bwiinn ra' nin ayi
ralahsasto' ñi'h la'h stuhbi bwiinn lasaa' ba.
32 La'h ra' ba bwen, bwen naann ra' ba xcweenta xquel-
rnabwa' Dxiohs. Naann ra' ba garaa ra' nin ruhn ra' cohsa
ra' squii' xcweenta ra' ba naa ñichiloh ra' ba loh Dxiohs; ya
nicala zi'chi naannloh ra' ba garia'caa xcweenta ra' ba per
riazahra'tii' ruhnn ra' ba dzi'n dxaaba ra' ya hasta riahxi ra'
ba rwa'ha ra' ba ruhnn ra' snuhn ra' bwiinn dzi'n dxaaba ra'
chi.

2

Dxiohs ruhn guelguxchisi za'ca

1 Pwihsi ni'chin yi'h ziga ruluu'yi xcwihin lu'h la'h ra'
stuhbi bwiinn ayi nuu guiñi' lu'h ayi xtuhlda lu'h nee nicala
chyuu chi'hzi nin naa lu'h, laasii ziga ruca'chiah lu'h la'h
stuhbi bwiinn cayuhnn lu'h yi'h condenahdu, laasii yi'h ziga
ruluu'yixcwihin lu'h la'h bwiinn neezaa lu'h ruhnn lu'h zi'chi
gahca.
2 Pwihsi naann ra' nu'h xa ruhn Dxiohs guelguxchisi za'ca
chin rudzii'baduhlda Ñi'h yihca ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra'
cohsa ra' squii',
3 ya yi'h ziga ruluu'yixcwihin lu'h la'h snuhn bwiinn ra' nee
zi'chi gahca naa xtsi'n lu'h, ¿ta ruhnn lu'h lligaaba zuhnn lu'h
gahn ta'h lu'h loh xjwisi Dxiohs?
4 Rbwe'hesto' lu'h garaa nin ruhnn Ñi'h para yi'h laasii
naa Ñi'h bwen duxa, ralahsa duxa sto' Ñi'h nee cun ziroo'
paseensi nahpaa Ñi'h, ya yi'h ayi rudi'hi lu'h cweenta
cagabwe'hecaa xquelnaza'ca Ñi'h yi'h loh dzi'n dxaaba tin
gadxa'h loh xigaaba lu'h,
5 per yi'h dxyi'bi nahda lu'h cun dxyi'bi dxipa sto' lu'h,
ni'chin nin ayi nnaa lu'h gucha'h lu'h loh xigaaba lu'h tin
chechiisto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs. Pwihsi ni'chin nin cayuhnn
ziahan lu'h caxchihgu para yi'h gahca para la'n dxyih nin
guunn Dxiohs guelguxchisi ziga nin naa guchii pa'h loh gui-
hdxyiyuh,
6 ya hastayi guunn Dxiohs guelguxchisi loh ra' bwiinn
guihdxyiyuh chi'chiyi zidxihlli Ñi'h loh cada tuhbigah tu
zigapa'h xcweenta xtsi'n cada tuhbigah tu.
7 Ya la'h ra' bwiinn ra' nin radxi'hyi ra' loh xquelña'ñih
Dxiohs cun guelnabahan nacuubi, nee guzi'guehlda za ra' ba
guibahan za'ca ra' ba gaduhbi laga'tii'; bwiinn ra' chi zudi'hi
Ñi'h guelnabahan nacuubi;

8 per la'h ra' bwiinn nin gudxi'hyisi xneziuh gahca ra' ba
cun basahcalohza ra' ba xchi'dxyi Dxiohs tin mahzi badxi'hyi
ra' ba dzi'n dxaaba ra', ziagaduhbillahnnee sto' Dxiohs la'h
ra' ba cun zudi'hiza Ñi'h tuhbi guelnah duxa la'h ra' ba.
9 Ziuu' guelrza'cazii duxa para la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn
ra' cohsa dxaaba ra', soobaalohon mwehrgalohtii' para la'h
ra' bwiinn Israel ra', cun neezaa para la'h ra' bwiinn ra' nin
ayi naa ra' bwiinn Israel ra',
10 per para la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' ganaalla cohsa
za'ca gudi'hi Ñi'h guelrbwiidxyii sto' para la'h ra' bwiinn ra'
chi, soobaalohzan mwergaloh para la'h ra' bwiinn Israel ra'
nee zi'chiza para la'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn
Israel.
11 Laasii la'h Dxiohs ayi ruhnn Ñi'h guriin-guriin cun cada
tuhbi ra' bwiinn.
12 Ya garaa ra' bwiinn ra' nin guyuu' xtuhlda ñi'h loh Dxiohs
nee ayi biu'nbwa' ra' ba xlehyi Ñi'h nin badi'hi Ñi'h la'h Moi-
sehs, ziñichiloh ra' ba nezloh Ñi'h nicala sin la'h lehyi chi; ya
bwiinn ra' nin rgu'tii ra' duhlda loh Ñi'h nicala nahpa ra' ba
xlehyi Moisehs, ya pur xcweenta lehyi chi zahca guelguxchisi
xcweenta ra' ba,
13 laasii bwiinn ra' nin rihn zi xcweenta xlehyi Moisehs ayi
naa ra' ba bwiinn nayaa nez loh Dxiohs, sino que sola bwiinn
ra' nin ruzo'badxiahga pa'ca xcweenta lehyi chi, ni'chi ra' si
naa bwiinn nayaa nez loh Ñi'h,
14 laasii chin la'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel
ayi nahpa ra' ba lehyi chi, laasii la'h gahca ra' ba nahpa ra'
ba xlehyi ra' ba pur xcweenta lasto' ra' ba; bwiinn ra' squii'
nicala ayi nahpa ra' ba lehyi nin bani'hi Dxiohs la'h Moisehs
la'hgahca lasto' ra' ba naa xlehyi ra' ba.
15 Pwihsi cohsa bwen ra' nin ruhnn ra' ba ruluu'yiloh
neziuh za'ca nin nuu lasto' ra' ba, ya lasto' ra' ba ruluu'yi
cuun loh garaa cohsa nin ruhnn ra' ba nin naa cohsa za'ca
ya neezaa cuun za nin naa cohsa dxaaba.
16 Garaa ra' cohsa rii' zizohbagahcan chin gadzihn dxyih
nin guunn Dxiohs guelguxchisi xcweenta lligaaba naga'tsi ra'
nin nuu lasto' garaatii' ra' bwiinn pur xcweenta Jesucristu,
nee pur xcweenta ziga naa xchi'dxyi Dxiohs nin rulu'yi'hn.

Xcweenta ra' bwiinn Israel ra' cun xcweenta xlehyi Dxiohs

17 Yi'h rñi' lu'h naa lu'h tuhbi bwiinn Israel nee neezaa
zeezahnee lu'h xlehyi Moisehs nee nayachi lu'h pur xcweenta
ziga rñi' lu'h rihn Dxiohs xchi'dxyi lu'h,
18 nee nu'nbwa' za lu'h nin xclaa'dzi Dxiohs guunn lu'h, ya
lehyi ruluu'yi yi'h tin cwii lu'h nin naa mahzi bwen,

19 nee rñiʹza luʹh nahpa luʹh siguhra zahcabwaʹ luʹh xa
guunn luʹh guluuʹyi luʹh neziuh laʹh raʹ nin ayi rihn raʹ loh raʹ
ñiʹh, nee xa guziaʹñih za luʹh para sah raʹ bwiinn raʹ nin nuu
raʹ loh nacahyi;
20 nee neezaa rñiʹ luʹh rahcabwaʹ luʹh xa guluuʹyi luʹh laʹh
raʹ bwiinn nin ayi xi gaann tiiʹ nee xa guiñiʹneeza luʹh rñiʹnee
luʹh laʹh raʹ bwiinn raʹ nin ayi razaʹ raʹ dxyiʹdxyi, ya que
yiʹh nahpa luʹh rrehgla xteenn guelrahcabwaʹ cun xcweenta
dxyiʹdxyi nanchii.
21 Pwihsi sidela yiʹh ruluuʹyi luʹh laʹh raʹ snuhn raʹ bwiinn
raʹ, ¿xixnaachiʹh ayi riaʹñih loh xigaaba luʹh guluuʹyi luʹh yiʹh
gahca? Yiʹh ziga ruluuʹyi luʹh rñiʹ luʹh xchiʹdxyi Dxiohs ayi
nuu cwaaʹn raʹ bwiinn, ¿xixnaa chiʹh rbaaʹn luʹh?
22 Sidela yiʹh gahca rñiʹ luʹh ayi gaca bwiinn bwiinn gub-
wihlli, ¿xixnaa chiʹh ruhnn luʹhn yiʹh? Sidela yiʹh gahca za
rdxyiʹchinee luʹh laʹh raʹ figuhra raʹ dxaan raʹ, ¿xixnaa chiʹh
yiʹh gahca rbaaʹn luʹh cohsa zaʹca nin nuu laʹn yuuʹ raʹ hasta
nuu raʹ niʹchi raʹ?
23 Ruhnn nayachi luʹh pur xcweenta lehyi, per ruziʹxtuhyi
luʹh laʹh Dxiohs pura ayi ruzoʹbadxiahga luʹh xchiʹdxyi lehyi
chi.
24 Cun rasohn rahbi loh Xchihtsi Dxiohs squii: “Laʹh raʹ
bwiinn raʹ nin ayi naa raʹ bwiinn Israel raʹ rñiʹ tohnta raʹ ba
xcweenta Dxiohs pur ayi ruzoʹbadxiahga tu xchiʹdxyi Ñiʹh.”
25 Pwihsi guchiica ziga, nin ruzoʹbadxiahga xcweenta xle-
hyi Moisehs, mahs balaaquiʹhn ralluuʹyi bwaʹ nin laa circun-
cisión nin riuuʹ ba, per sidela laʹh ba ayi ruzoʹbadxiahga ba
xcweenta xlehyi Moisehs, pwihsi bwiinn chi naa ba ziga nin
ayi nuu bwaʹ chi.
26 Ya ziga laʹh bwiinn nin ayi guyuuʹ bwaʹ tihxi ñiʹh, per
sidela laʹh bwiinn chi ruzoʹbadxiahga ba ziga ruluuʹyi xlehyi
Moisehs, rdiiʹdxi ba zigazi tuhbi bwiinn nin guyuuʹ bwaʹ nee
nicala nagahdxi chuu ba bwaʹ.
27 Bwiinn nin ayi bwaʹ tihxi ñiʹh, nee ruzoʹbadxiahga ba
xcweenta xlehyi Moisehs, bwiinn chi guunn guelguxchisi
xcweenta luʹh nicala nahpa luʹh xcweenta lehyi nee nicala
naa luʹh nin nuu bwaʹ per nin ruhnn luʹh ayi ruzoʹbadxiahga
luʹhn,
28 laasii ziga naa luʹh tuhbi bwiinn Israel ayi nez dihtsi
jwehra si dxiʹh luʹh gaca luʹhn, ziʹchi gahcaza ziga riuuʹ za
bwaʹ tihxi bwiinn ayi sohla dxiʹhza gaca ban tihxi ba,
29 laasii bwiinn nin naa paʹcaa tuhbi bwiinn Israel, naa ban
desde laʹn lastoʹ ba, nee bwaʹ nin laa circuncisión caabwaʹ za
ban laʹn lastoʹ ba ayi pur ruzoʹbadxiahga dxiʹh ba dxyiʹdxyi
nin caa loh xlehyi Moisehs, sino que laasii laʹh Spíritu Saan-
tugahca bacaʹh bwaʹ chi laʹh ba; nee Dxiohsgahca rñiʹ zaʹca

pur la'h ba, ni'chin ayi xchi'hn bwe'zii guiñi' za'ca bwiinn guidxyiyuh pur la'h ba.

3

1 Per ziuu' nin guiñi': "¿Xilla guilasahca chi'h gaca lu'h tuhbi bwiinn Israel o chuu tuhbi bwa' nin laa circuncisión tihxi lu'h?"
2 Per rñi'n, lasahca duxan. Ziga mwergalohtii', nezloh ra' bwiinn Israel ra' badi'hi Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h.
3 Yannah gazo'ba nu'h, ¿xa gaca sidela ayiru chechiisto' nuhn ra' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin zeezahnee ra' ba? ¿Ta pur ni'chi dxi'ra' chi ayi guza'loh Dxiohs dxyi'dxyi nin bia'hannee dxyi'dxyi Ñi'h la'h ra' ba?
4 ¡Pwihsi guyaa ayi gaca zi'chi! Alcontrariu Dxiohs par tu'pazi zeezahnee Ñi'h ziga naa xcweenta dxyi'dxyi ra' nin naa guchii, nicala garaatii' ra' bwiinn ra' gaca bwiinn nin ruu'yi dxixi'hw. Pwihsi squii' rñi' loh Xchihtsi Dxiohs:
Xchi'dxyi gahca Lu'h zuluu'yi xnehzatii' ruhnn Lu'h, nee tin chin gaca guelguxchisi xcweenta Lu'h nin tuhbi xtuhlda Lu'h ayi guidxeela.
5 Per sidela la'h xtsi'n dxaaba ra' nu'h ralluu'yin tin galuu'yi ra' nu'h, Dxiohs naa bwen duxa, ¿xa guidi'tsi nu'h? ¿Ta guidi'tsi nu'h Dxiohs ayi naa Ñi'h bwen cun la'h nu'h laasii runi'hi Ñi'h tuhbi guelnah la'h nu'h? (Rñi'n loh tu ziga xchi'dxyi bwiinn guihdxyiyuh.)
6 ¡Pwihsi ayi naan zi'chi!, laasii sidela la'h Dxiohs ñahca Ñi'h nadxaaba, ¿xalla ñahca chi'h ñuhnn Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn guihdxyiyuh?
7 Per sidela la'h xcweenta ra' bwiinn dxixi'hwun rallu'yi tin mahzi ru rahca guchii xchi'dxyi Dxiohs nin naa lla'ñih, ¿xixnaa chi'h rahca xcweenta xquelguxchisihn zigazi naan tuhbi bwiinn duhlda?
8 Pwihsi sidela ñahca zi'chi, ¿xixnaa ayi chyu guunn cohsa dxaaba tin dxi' cohsa za'ca? Dee' nin mahzi rñi' nuu ra' bwiinn cun lligaaba dxaaba nin riuu' ra' ba rahbi ra' ba la'h nu raluu'yi nu, per bwiinn ra' nin rñi' ra' squii' mahzi dxiaaba xjwisi Dxiohs yihca ra' ba.

Garaa nu'h naa ra' nu'h bwiinn duhlda

9 Ya nnaha xchi'h, ¿ta la'h chi'h nu nin naa nu bwiinn Israel mahzi bwiinn za'ca ru nu loh ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel? ¡Pwihsi aaca!, laasii la'h nu bachiñi'la la'h ra' bwiinn Israel ra' cun snuhn ra' bwiinn naa ra' ba bwiinn duhlda.
10 Laasii loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii:
Ayiza nin tuhbi bwiinn za'ca, per nin tuhbi tii' ra' ba;
11 ayi nin tuhbi pa'h bwiinn nin rahcabwa' xa naa Dxiohs, nee ayiza bwiinn nin gadxi'hyi la'h Dxiohs.

12 Garaa ra' ba guna'zu nehza ra' ba neziuh dxaaba; ayi
gallu'yi ra' ba laasii garaa ra' ba na'hla ra' ba xcweenta
dzi'n dxaaba ra'.
Ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn dzi'n za'ca, per nin tuhbitii'
ra' ba.
13 Ya bidxee yahnn ra' ba rre'h ganaalla dxyi'dxyi xihn, nin
naan ziga tuhbi ba' nin zohba llaala,
nee rusagui'hi ra' ba cun luhdxi ra' ba, ya dxyi'dxyi nin rre'h
rwaa' ra' ba naa ziga benehnu nin nuu rwaa' tuhbi
bwe'lda ñalaa'dzi.
14 Ya rwaa' ra' ba ganaalla dxyi'dxyi guerguii zohban, cun
ganaalla dxyi'dxyinah nin riasaa bwiinn rñi' loh lasaa'
ra' ba.
15 Ya ñaa' ra' ba rusallu'hn la'h ra' ba tin ruñichiloh ra' ba
xquelnabahan ra' snuhn ra' bwiinn.
16 Caachi'hzi nin rii ra' ba ruhnn ra' ba dzi'n dxaaba cun
ruti'dxi lasaa' ra' ba trabahjw duxa.
17 Ya ayi nu'nbwa' ra' ba ziga xa guibahannee nasaa lasaa' ra'
ba, la'h Dxiohs.
18 Nee nin ayi xi guelnadxyi'bi riuu' lasto' ra' ba la'h Yu'bi
Dxiohs.
19 Bwen-bwen naann nu'h garaa nin rñi' loh xlehyi Moi-
sehs, rñi'n xcweenta bwiinn ra' nin naann ra' lehyi chi, tin
garaa ra' ba gada'w rwaa' ra' ba, nee tin garaa ra' za bwiinn
dxia'han loh xquel guxchisi Dxiohs.
20 Ya nicala ñuzo'badxiahga tuhbi bwiinn garaatii'
dxyi'dxyi nin caa loh lehyi, per ayi lehyi dxi'h chi gusia'pitii
xtuhlda ba, laasii pur xcweenta lehyi rahcabwa' nu'h naa
nu'h bwiinn duhlda.

*Xcweenta ziga ta'h ra' bwiinn loh duhlda naa chechiisto' ra'
ba xchi'dxyi Dxiohs*

21 Per nnah ria'han lehyi guriinca, ya desde galohyi
guzo'baloh cagaluu'yi Dxiohs gahca la'h nu'h xa foorma ru-
sia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h, ya foorma chi caa loh dxihtsi
xteenn lehyi cun loh dxihtsi ra' xteenn guehtu profehta ra',
22 ya squii' naa stuhbi foorma chi: Chyu chi'hzi nin chechi-
isto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, zahca nayaa ba nezloh Dxiohs,
nee zi'chi ruhnn Dxiohs cun garaa ra' bwiinn ra' nin riachi-
isto' ñi'h laasii ayi ruhnn Ñi'h guriin-guriin cun cada tuhbigah
ra' bwiinn,
23 laasii garaatii' ra' bwiinn guihdxyiyuh la'bañihchi nezloh
Dxiohs, pwihsi ayi gaaldaaguzuh guidi'hnn nu'h dzi'n za'ca
ziga nin ruhnn Ñi'h,
24 per pur nin balahsasto' Ñi'h la'h nu'h sinque ayi chyu
gudxihlli la'h Ñi'h bani'hi Ñi'h ria'han nayaa nu'h nezloh

Ñiʼh pur nin gudxihlli Jesucristu guelguxchisi xteenn duhlda niʼchin nin gusiaʼpitii Ñiʼh xtuhlda raʼ nuʼh.
25 Per guxeʼhla Dxiohs laʼh Jesucristu tin gucah Ñiʼh loh cruhzi nezloh raʼ bwiinn tin ziʼchi gudxihlli Ñiʼh garaa raʼ xtuhlda chyuuchiʼhzi bwiinn nin chechiistoʼ ñiʼh xchiʼdxyi Dxiohs pur xcweenta llarihn Jesucristu. Ziʼchi bwiʼhnn Dxiohs tin baluuʼyi Ñiʼh xa guibahan nayaa raʼ bwiinn nezloh Ñiʼh. Galoh guhpa si Ñiʼh paseensi laʼh raʼ bwiinn, ayi bwiʼhnn Ñiʼh guelguxchisi pur xcweenta raʼ xtuhlda raʼ ba,
26 laasii ba naann Dxiohs cuuca guunn Ñiʼh guelguxchisi xcweenta duhlda raʼ chi tin ziʼchi guluuʼyi Ñiʼh xa naa guelguxchisi xcweenta duhlda raʼ chi nee tin ziʼchiza guluuʼyi Ñiʼh nayaa Ñiʼh nezloh garaa raʼ bwiinn nee ziga xa ruhnn nayaa Ñiʼh laʼh chyuu chiʼhzi bwiinn nin chechiistoʼ ñiʼh xchiʼdxyi Jesucristu.
27 Niʼchin nnah ¿ta zahca gachiñiʼ nuʼh nezloh Dxiohs pur xcweenta xtsiʼn zaʼca raʼ nuʼh? ¡Radiitsi rallaaʼn naa niʼca! ¿Xi lehyi rusiaʼpitii xtuhlda raʼ nuʼh? ¿Ta lehyi nin rñiʼ: “Gulguiʼhnn dziʼn zaʼca”? ¡Ayi gaca ziʼca!, laasii tuhsi lehyi nuu nin rusiaʼpitii duhlda, ya lehyi chi rñiʼ: “Gulchechiistoʼ xchiʼdxyi Jesucristu.”
28 Pwihsi laʼnu baluuʼyila Dxiohs ruhnn nayaa laʼh bwiinn nin riachiistoʼ ñiʼh xchiʼdxyi Ñiʼh, nee nin ayi ruhnn cweenta Ñiʼh sidela bwiʼhnn ba ziga nnaa loh xlehyi Moisehs o nicala ayi bwiʼhnn ban.
29 ¿Nee ta laʼhsi raʼ bwiinn Israel naa Xchiohs ñiʼh laʼh Dxiohs? ¿Tayi naa Ñiʼh Xchiohs raʼ garaa raʼ bwiinn guihdxyiyuh? Pwihsi guyaa neezaa raʼ ba naa Ñiʼh Xchiohs raʼ ba,
30 pwihsi ayi ziahan Dxiohs sola nuu tuhbi dxiʼh Ñiʼh: Dxiohs nin rusiaʼpitii xtuhlda raʼ bwiinn chin riachiistoʼ raʼ ba xchiʼdxyi Ñiʼh, nicala ziga bwiinn Israel raʼ nin nuu bwaʼ tihxi raʼ ñiʼh ba o nicalaza chyuchiʼhzi bwiinn raʼ nin aadxi nuu raʼ bwaʼ xteenn raʼ bwiinn Israel.
31 Pwihsi, ¿ta gachiñiʼ nuʼh ayi ru guilasahca xlehyi Moisehs pur nin riachiistoʼ nuʼh xchiʼdxyi Jesucristu? Pwihsi guyaa ayi gaca ziʼchi sino que mahs cagazoʼbadxiahga nuʼh xchiʼdxyi xlehyi Moisehs chin riachiistoʼ nuʼh xchiʼdxyi Jesucristu.

4

Xcweenta guehtu Abrahn

1 Nee pwehda ziuuʼ bwiinn raʼ nin guiñiʼ nuʼh: “¿Cuun xchiʼh nin bwiʼhnn guehtu xtaada guldooʼ nu Abrahn gahn?”

2 Pwihsi sidela la'h Abrahn ñahca bwiinn za'ca nezloh Dxiohs pur garaa dzi'n za'ca ra'si nin bwi'hnn ba, ñahca ñiñi' ba pur xcweenta xtsi'n za'ca ba nicala ayi nez delanta loh dxi'h Dxiohs.
3 Pwihsi rñi' loh Xchihtsi Dxiohs:
Abrahn gwachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h, ya pur ni'chin bwi'hnn
Ñi'h la'h ba bwiinn za'ca.
4 Pwihsi ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn dzi'n, mweeyi nin rahlla ba ayi raa'da dxi'h ban, sino que rahlla ba cun mweeyi chi pur xcweenta dzi'n nin ruhnn ba.
5 Pwihsi ni'chin sidela chyuulla tuhbi bwiinn chechiisto' ba la'h Dxiohs nicala naa ba tuhbi bwiinn duhlda, Dxiohs zuhnn Ñi'h la'h bwiinn chi nezloh Ñi'h ziga xpwiinn Ñi'h nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h pur nin riachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h.
6 Zi'chigahcaza guñi' guehtu Davihd xcweenta bwiinn nin rgu'bwa' Dxiohs naa ziga bwiinn za'ca pur nin riachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h, ayi naan pur ziga soobaa guunnsi ba dzi'n ra' nin caa loh lehyi.
7 Squii' rahbi Davihd:
¡Dichohsa ra' bwiinn ra' nin rusia'pitii Dxiohs xtuhlda ra' ñi'h;
la'h ra' nin babie'wloh xtuhlda ra' ñi'h!
8 ¡Dichohsa naa bwiinn nin ayi ru ruhnn cweenta Dxiohs
xtuhlda ñi'h pur ziga basahcaloh ba nezloh Ñi'h!
9 ¿Ta rñi' dxyi'dxyi za'ca rii' xcweenta si bwiinn ra' nin nuu bwa' chi, o neezaa rñi'n xcweenta bwiinn ra' nin ayi nuu bwa' chi? Pwihsi la'h nu bachiñi' la basia'pitii Dxiohs xtuhlda guehtu Abrahn pur nin gwachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h.
10 Per ¿cuuca basia'pitii Ñi'h xtuhlda Abrahn? ¿Ta chin baguyuu' Abrahn bwa' chi, o desde galohyi? Aaca, ayi chin guyuu' dxi'h ban, sino que galohyi chin nagahdxi chuu ban,
11 ya chi'chiyi guyuu' Abrahn bwa' chi, ziga tuhbi bwa' nin naa sehn xteenn guelnayaa nin gwachiisto' ba xchi'dxyi Dxiohs chin gue'duyi chuu ba bwa'. Pwihsi pur cweenta ra' rii' naa Abrahn xtaada ra' garaa ra' bwiinn ra' nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, nicala ayi ra' ba bwa' nin laa circuncisión; ya zi'chi za rgu'bwa' Dxiohs naa ra' ba ziga bwiinn za'ca ra' laasii riachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h,
12 nee naazaa guehtu Abrahn xtaada ra' garaa ra' bwiinn nin nuu bwa' nin laa circuncisión tihxi ñi'h, zi'chigahcaza naa Abrahn xtaada bwiinn ra' nin ayi bwa' nin laa circuncisión per zeezahnee ra' ba xcweenta ziga gwachiisto' Abrahn chin nagahdxi chuu ba bwa' chi.

Dxyi'dxyi nin bia'hannee Dxiohs la'h ra' bwiinn rzohba pur xcweenta guelriachiisto'

13 Pwihsi bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs la'h guehtu Abrahn
nee cun para garaa ra' llahga guehtu Abrahn, tin badi'hi
Dxiohs loh guihdxyiyuh ziga hereensi la'h ba, per cweenta rii'
ayi guhcan laasii bazo'badxiahga Abrahn xcweenta xchi'dxyi
xlehyi Moisehs sino que laasii gwachiisto' Abrahn xchi'dxyi
Dxiohs; ya pur ni'chi bwi'hnn Ñi'h la'h Abrahn ziga bwiinn
nado'laa'dzi, bwiinn nayaa nin ayi xi xtuhlda ñi'h nezloh
Dxiohs.
14 Pwihsi sidela la'hsi ra' nin ruzo'badxiahga xcweenta
lehyi ñahca nin ñica'ha hereensi ya chi'chi lliaa'si ñahca
xcweenta ziga riachiisto' ra' snuhn bwiinn xchi'dxyi Dx-
iohs, ya ziga xcweenta dxyi'dxyi nin bia'hannee Dxiohs la'h
Abrahn ayi ñahca lasahcarun,
15 laasii lehyi mahzi rusiinlohon guelnado'balaadzi; per
hasta ayi lehyi ayi xi guelnado'balaadzi nuu ri'chi.
16 Pwihsi ni'chin balahsasto' Dxiohs la'h nu'h, tin
gacadzi'tsi dxyi'dxyi nin bia'hannee Ñi'h la'h guehtu Abrahn,
tin garaa ra' llahga ba nin riachiisto' ñi'h dxyi'dxyi chi zica'ha
ra' ba hereensi nin gudi'hi Dxiohs la'h ra' ba, nee ayi sola
la'hdxi'h ra' dxi'h nin zeezahnee ziga naa xlehyi Moisehs
sino que neezaa bwiinn ra' nin riachiisto' xchi'dxyi Dxiohs
ziga gwachiisto' guehtu Abrahn; ya pur ni'chin naa guehtu
Abrahn xtaada garaa ra' nu'h,
17 ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Bwi'hnna'hn yi'h xtaada
ra' ziahan ra' naciohn ra' bwiinn.” Squii' nahpa soobaa
dxyi'dxyi nin bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h guehtu
Abrahn laasii gwachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h. La'h Ñi'h naa
Dxiohs nin rudi'hi guelnabahan la'h bwiinn guuchi ra', nee
la'h za Ñi'h naa nin ruze'ta xcweenta cohsa ra' nin nagahdxi
dxiinloh.
18 Nicala naann Abrahn nagahn duuxa soobaa dxyi'dxyi
nin bia'hannee Dxiohs la'h ba, per cun gwachiisto' ba ya zi'chi
guhpa ba siguhra, badzihn naa ba xtaada bwiinn ziahan na-
ciohn ra', cun ziga guñi' Dxiohs loh ba chin rahbi Ñi'h: “Pwihsi
tahla ra' ziahan duxa ra' llahga lu'h loh guihdxyiyuh.”
19 Ayi bia'hansiisii Abrahn loh ziga gwachiisto' ba la'h
Dxiohs, nicala nuu ba tuhbi gaywa'h yihza nee nicalaza ziga
ya gudii'dxi ñuu' llii'n Sara;
20 per ayi bwi'hnn chiohpa loh xigaaba ba cun cweenta ziga
guñi' Dxiohs loh ba, la'laga'h mahziru gwazah ba gwachi-
isto' ba cun xcweenta dxyi'dxyi nin guñi' Dxiohs loh ba nee
mahziru badi'hi ba guelzuxchiilli nezloh Dxiohs,
21 laasii naannloh ba nahpa Dxiohs guelrnabwa' ziga
guza'loh Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h cun garaa nin ruhnn Ñi'h lligaaba
gaca.

22 Pwihsi ni'chin nin gulu'bwa' Dxiohs naa Abrahn ziga
tuhbi bwiinn za'ca nezloh Ñi'h pur xcweenta ziga riachiisto'
ba xchi'dxyi Ñi'h.
23 Ya ayi pur xcweenta si dxi'h guehtu Abrahn caa dxyi'dxyi
ra' rii: “Gulu'bwa' Dxiohs naa guehtu Abrahn bwiinn za'ca
laasii gwachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h”,
24 per neezaa pur xcweenta nu'h caa'han, pwihsi pur
xcweenta ziga riachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs nin bacwa'hn
la'h Jesucristu loh guelguhchi rgu'bwa' Ñi'h naa nu'h bwiinn
za'ca.
25 Guhchi Jesucristu loh cruhzi tin gudxihlli Ñi'h xtuhlda
ra' nu'h ya babahn Ñi'h loh guelguhchi tin gaca nu'h bwiinn
nayaa nezloh Dxiohs.

5

Xcweenta ziga ta'h bwiinn loh duhlda

1 Pwihsi, chin riachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs, chi'chi ru-
sia'pitii Jesucristu xtuhlda ra' nu'h tin gaca nu'h bwiinn za'ca
nezloh Dxiohs, ni'chin nin nahpa nu'h guelrbwidxyiisto' cun
Dxiohs pur xcweenta Daada Jesucristu.
2 Nee pur Daada Jesucristu ni'chin nin radi'hi guuxta sto'
nu'h laasii ayiru gusio'ba xlehyi Moisehs la'h nu'h ziga ya
riachiisto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, nee nabahan nayaa nu'h nee
riahxi nu'h cun xcweenta ziga naannloh nu'h gachidxu'tii
nu'h loh guelña'ñih xteenn Dxiohs,
3 nee ayi xcweentasi dxi'h dee' ra', sino que neezaa riahxi
nu'h chin ruti'dxiloh nu'h trabahjw, ya naann nu'h trabahjw
chi ruhnn gaapaa nu'h pasensi,
4 ya sidela cun pasensi zoozahnee nu'h xchi'dxyi Dxiohs
dee' guunn guiñi' Ñi'h naa pa'caa nu'h xpwiinn Ñi'h, nee pur
dee'za gaapaa nu'h siguhra dzi'tsi rga'ha nu'h lla'ñih xteenn
Ñi'h,
5 ya siguhra dzi'tsi rii' ayi nuu guiria'h gahn nu'h laasii
bachachihpa Dxiohs guel ruca'sto' xteenn Ñi'h la'n lasto' ra'
nu'h pur xcweenta Spíritu Saantu nin bani'hi Ñi'h la'h nu'h.
6 Pwihsi chin nagahdxi gacabwa' nu'h xa ta'h nu'h loh
duhlda, chi'chi bazaa' dxyih bi' Jesucristu tin guhchi Ñi'h pur
xcweenta ra' bwiinn duhlda ra'.
7 Yannah nagahn gaca ziga guidxeela tuhbi bwiinn nin
si'guihlda gachi xcweenta stuhbi bwiinn, nicala pur masque
bwiinn za'ca nin naa ba,
8 per la'h Dxiohs rluu'yi Ñi'h la'h nu'h ruca'hsto' Ñi'h la'h
nu'h ni'chin guxe'hla Ñi'h Crixtu guhchi Ñi'h pur la'h nu'h
nicala gwazahtii' naa nu'h bwiinn duhlda chi'chi,

9 ya nnah guya'pitii xtuhlda ra' nu'h pur xcweenta nin
billi'hi llarihn Jesucristu, pwisi ni'chin nin naa siguhra ayi
gaca guelguxchisi xcweenta nu'h chin guunn Ñi'h jwisi la'h
ra' bwiinn guidxyiyuh.
10 Pwihsi sidela ziga, chin naagahca ra' nu'h nin
bidxyi'chinee la'h Dxiohs, nee basia'lda Ñi'h dxyi'dxyi cun
la'h nu'h pur ziga badi'hi Ñi'h Llii'n Ñi'h guhchi, pwihsi
nnah cun mahzi gahn rooru zila'h nu'h loh duhlda nee cun
xcweenta nin babahn Llii'n Ñi'h loh guelguhchi.
11 Pwihsi ayi cun sola dxi'h dee', sino que nee riahxi nu'h
pur Dxiohs pur xcweenta Daada Jesucristu xteenn nu'h, laasii
pur Jesucristu badzihn nachidxiaapa nu'h guelrbwidxyiisto'
cun Dxiohs.

Xcweenta guehtu Adahn cun xcweenta Crixtu

12 Pwihsi pur xcweenta tuhbi ndxi'hw guyuu'tii duhlda loh
guihdxyiyuh, nee guyuu' za caxchihgu xcweenta guelguhchi
pur la'h ba, pwihsi zi'chi gudii'dxi guelguhchi para garaa ra'
bwiinn, laasii garaa ra' ra' ba guyuu' xtuhlda ra' ba.
13 Pwihsi chin nagahdxi dxiinloh lehyi la'h duhlda nuu la
loh guihdxyiyuh, nicala la'h duhlda ayi guhca cweenta chin
ayi lehyi.
14 Per nicala ayi guhca cweenta duhlda ra' chi, desde
la'n dxyih ra' nin guyuu' guehtu Adahn hasta la'n dxyih ra'
nin guyuu' guehtu Moisehs, guhpa guelguhchi guelrnabwa'
loh ra' bwiinn guihdxyiyuh laasii guluu'tii ra' ba duhlda,
nicala ayi guhca xtuhlda ra' ba pur nin ayi bazo'badxiahga
ra' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs ziga bwi'hnn Adahn, ya
pur Adahn biinloh xneziuh guelguhchi per pur xcweenta
Adahn nin rarohpa (o sea Jesucristu) gudxihxi Ñi'h xneziuh
guelnabahan nacuubi.
15 Ya xcweenta duhlda nin guluu'tii Adahn ayi nuu gaca
chiohpan cun xcweenta guelrgaa'da nin bani'hi Dxiohs la'h
nu'h. Pwihsi pur xtuhlda guehtu Adahn, ziahan duxa bwiinn
guhchi; per pur guelrgaa'da nin bani'hi Dxiohs la'h nu'h pur
xcweenta Jesucristu, naan ziroo' ru que no xtuhlda ra' nu'h,
nee bwenza naan para ziahan ra' bwiinn.
16 Ya pur xtuhlda tuhbi dxi'h bwiinn ayi nuu gaca tuh-
bilohon cun ziga naa guelrgaa'da xteenn Dxiohs, pwihsi pur
tuhbi dxi'h duhlda bi' guelguxchisi xteenn Dxiohs per pur
xcweenta guelrgaa'da xteenn Dxiohs biinloh ta'h ziahan ra'
bwiinn loh duhlda.
17 Pwihsi sidela la'h guelguhchi guhpa guelrnabwa'
xcweenta xtuhlda tuhbi dxi'h bwiinn, ¿balaacaaxchi'hru
zinabwa' loh guelnabahan nacuubi bwiinn ra' nin raria'caa
ziga bwiinn za'ca nezloh Dxiohs zinabwa' ra' ba loh tuhbi

guelnabahan nacuubi nee zica'ha ra' za ba guelralahsasto' roo' nin rudi'hi Dxiohs la'h ra' ba, pur xcweenta xtsi'n za'ca stuhbi Bwiinn, nin naa sola tuhbi dxi'h Jesucristu?

18 Ya ziga duhlda nin guluu'tii Adahn bwi'hnnan biaaba xquelguxchisi Dxiohs yihca ra' garaa ra' bwiinn, ya zi'chi za pur xcweenta ziga bazo'badxiahga stuhbi Ndxi'hw xchi'dxyi Dxiohs ziahan za bwiinn ra' ta'h loh duhlda nee guica'haza ra' ba guelnabahan nacuubi,

19 o sea tuhbi dxi'h bwiinn gulu'tii duhlda, ziahan ra' bwiinn guhca bwiinn duhlda; pwihsi zi'chi gahcaza tuhbi dxi' za Jesucristu pur xcweenta nin bazo'badxiahga Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, ziahan za ra' bwiinn garia'caa ziga bwiinn za'ca nezloh Dxiohs.

20 Pwihsi lehyi biinloh tin para baluu'yiloh ru duhlda ra', per gaduhbi ziga gudahla ru duhlda, Dxiohs baluu'yi Ñi'h mahzi ru baca'h sto' Ñi'h la'h ra' bwiinn,

21 ya ziga guhpa duhlda guelrnabwa' para bie'neen guelguhchi, pwihsi zi'chi za guhpa guel ruca' sto' xteenn Dxiohs guelrnabwa' tin dxiaca nu'h bwiinn za'ca bwiinn nayaa nezloh Ñi'h, nee tin para guni'hi za Ñi'h la'h nu'h tuhbi guelnabahan nin ayi ñichilohtii' pur xcweenta Daada Jesucristu xteenn nu'h.

6

Naa nu'h zigazi nin guhchi loh duhlda tin zi'chi babahnga'h nu'h tuhsi cun Jesucristu

1 ¿Pwihsi xa gachiñi' nu'h? ¿Ta chezah gachigu'tii nu'h duhlda tin zi'chi mahzi ru guluu'yi Dxiohs xcweenta ziga naa za'ca Ñi'h cun la'h nu'h?

2 ¡Pwihsi ayi nuu gaca zi'chi! La'h nu'h nacweenta nu'h ziga tuhbi bwiinnguuchi loh duhlda, ¿xa gaca ru chi'h guibahan nu'h lohon?

3 ¿Tayi gaann tu la'h tu ziga naa nu'h tuhsi cun Crixtu pur xcweenta nin gurohbañihsa nu'h pur lah Ñi'h, ni'chin naa nu'h ziga nin guhchinee la'h Ñi'h chin guhchi Ñi'h?,

4 laasii biga'tsinee nu'h Ñi'h tuhsi pur xcweenta ziga gurohbañihsa nu'h cun lah Ñi'h, ya cun ziga babahn Jesucristu loh guelguhchi pur xcweenta guelrnabwa' lla'ñih xteenn Dxiohs, pwihsi zi'chi za la'h nu'h nuu nu'h loh guelnabahan nacuubi.

5 Sidela tuhsi guhchinee nu'h Crixtu loh xquelguhchi Ñi'h chin gurohbañihsa nu'h pur lah Ñi'h, pwihsi zi'chi gahca babahnnee nu'h Ñi'h loh xquelnabahan nacuubi Ñi'h.

6 Pwihsi naann nu'h lligaaba guelnado'balaadzi xteenn nu'h nin biinloh pur guehtu Adahn, gucahan caadxyih gucah loh cruhzi tuhsi juunta cun Jesucristu loh cruhzi, tin zi'chi

ayiru guinabwa' lligaaba dxaaba ra' chi la'hnu'h, ziga chozah
nu'h xneziuh cohsa dxaaba,
7 laasii bwiinn nin guhchinee la'h Jesucristu, ya gula'h bwi-
inn chi loh guelrnabwa' xteenn xigaaba guelnado'balaadzi
xteenn ba.
8 Sidela la'h nu'h baguhchinee nu'h Crixtu, pwihsi zi'chi za
chechiisto' nu'h zibahannee nu'h Ñi'h tuhsi loh guelnabahan
nacuubi,
9 laasii naann nu'h Jesucristu tuhbi dxi'h babahan Ñi'h loh
guelguhchi, ya ayi ru chuu dxyih gachi Ñi'h, nee ayiru za xi
guelrnabwa' nahpa guelguhchi cun xcweenta Ñi'h.
10 Pwihsi ziga guhchi Crixtu guhcan tuhbi dxi'h pur
xcweenta duhlda, per loh nin ya nabahan Ñi'h nabahan Ñi'h
nnah para la'h Dxiohs.
11 Pwihsi zi'chi za la'h tu gulgui'hnn cweenta baguhchi tu
pur xcweenta lligaaba guelnado'balaadzi xteenn tu, o sea
xigaaba dxaaba tu, per nabahan tu para la'h Dxiohs pur nin
nabahannee nu'h la'h Crixtu Daada xteenn nu'h tuhsi.
12 Pwihsi ni'chin, ayi gusaa'n tu la'h xigaaba dxaaba tu
guinabwa' la'h tihxi tu tin guunn tu guzo'badxiahga tu cohsa
dxaaba nin xclaa'dzi tihxi tu gaca;
13 ayi dxiu'n tu ntriehgu xcweerpu tu loh xigaaba dxaaba
tu tin guunn tu cohsa dxaaba ra', mahs gulgui'hnn ntriehgu
xcweerpu tu nezloh Dxiohs ziga zi bwiinn nin guhchi; nee
gubia'garii babahn ba, ni'chin gulgui'hnn ntriehgu xcweerpu
tu loh Dxiohs tin guunnan dzi'n za'ca ra' nin xclaa'dzi Ñi'h
gaca.
14 Pwihsi sidela guunn tu zi'chi ayi ru xi guelrnabwa' gapaa
xigaaba dxaaba tu para la'h tu, laasii ayi ca'nzaaru tu ziga ru-
luu'yi xlehyi Moisehs, laasii nnah ya zeezahnee tu xcweenta
ziga naa guelralahsasto' xteenn Dxiohs.

La'h tu naa tu ziga mooza ra'

15 ¿Ya nnahaxchi'h? ¿Ta gachigu'tii nu'h duhlda pur nin
ayiru chyu zeezah loh xcweenta xlehyi Moisehs, zoozah nu'h
loh xquelralahsasto' xteenn Dxiohs? ¡Pwihsi aaca'h!
16 La'h tu naann bwen-bwen tu sidela guunn tu ntriehgu
la'h tu ziga tuhbi bwiinn nin gudoo' tii' loh dzi'n loh tuhbi
ballwaa'n tin guzo'badxiahga tu xchi'dxyi ba, pwihsi naa tu
ziga tuhbi mooza nin gudoo' tii' loh ballwaa'n chi ni'chin
nahpa guzo'badxiahga tu xchi'dxyi ba. Pwihsi zi'chi za
sidela la'h tu guzo'badxiahga tu xcweenta xigaaba dxaaba
tu ziñichiloh la'h tu, per sidela la'h tu guzo'badxiahga tu
xcweenta xchi'dxyi Dxiohs pwihsi zahca tu bwiinn nayaa
nezloh Dxiohs,

17 per zuxchiilli Dxiohs pur la'h tu; galohyi naa tu ziga
bwiinn ra' nin gudoo' loh lligaaba dxaaba ra', per yannah
la'h tu bazo'badxiahga cun gaduhbi sto' tu loh guel ruluu'yi
xteenn Dxiohs nin biu'n tu ntriehgu la'h tu loh Ñi'h.
18 Ya tuhbigahsi ziga gula'h tu loh xigaaba dxaaba tu, la'h tu
biu'n ntriehgu la'h tu loh Dxiohs ziga mooza ra' xteenn Ñi'h
tin guunn tu dzi'n za'ca ra' nin xclaa'dzi Ñi'h gaca.
19 Rñi'n loh tu ziga tuhbi bwiinn guihdxyiyuh tin pwehda
ayi gaca nagahn cha'zi tu xchi'dxyi'hn, laasii la'h tu gue'du
gacabwa' tu xcweenta cohsa ra' nin cagaze'ta'hn rii'. Pwihsi
galoh bwi'hnn tu ntriehgu xcweerpu tu loh ra' dzi'n dxaaba.
Ya zi'chi za nnah nin naa tu xmooza Dxiohs loh dzi'n za'ca,
gaduhbi la'ga'h gulgui'hnn ru dzi'n za'ca tin zi'chi zidahlaa
ru nin guunn tu laasii naa tu bwiinn nayaa nezloh Dxiohs.
20 Laasii chin guhca tu mooza loh xigaaba dxaaba tu, ayi
gunabwa' xchi'dxyi Dxiohs la'h tu.
21 Pwihsi, ¿cuun xchi'h nin naa gahn nin bwi'hnn tu loh
cohsa nin ratuhyi loh tu xcweenta ñi'h nnah?, laasii neziuh
xteenn cohsa ra' chi radzihn ñichiloh bwiinn loh Dxiohs par
tu'pazi,
22 per ziga nnah bagula'h tu loh xcweenta xigaaba dxaaba
tu, ya naa tu ziga xmooza Dxiohs. Dee' sihn ze'nee gahn,
laasii nin naa gahn zuhnn tu zahca tu bwiinn nayaa nezloh
Dxiohs, ya neziuh cuubi rii' radzihn guibahannee tu Dxiohs
para tu'pazi.
23 Ya nin gahlla bwiinn nin ruzo'badxiahga xcweenta xi-
gaaba dxaaba ra' ñi'h naa ñichilohtii' ra' ba loh Dxiohs, per
guelrgaa'da nin runi'hi Dxiohs naa guibahannee bwiinn la'h
Ñi'h para tu'pazi, pur xcweenta Jesucristu Daada xteenn
nu'h.

7

Guelnabahan nacuubi

1 Bwihtsi lasaa' ra'n, la'h tu nin nu'nbwa' xa naa xlehyi
Moisehs, naann tu nahpa lehyi chi guel rnabwa' para la'h
tuhbi bwiinn loh ziga chi'h dxyih ra' nin rbahan bwiinn chi.
2 Naan ziga tuhbi gunna'h nin nuu xpwiinn ndxi'hw ñi'h,
nee caa loh lehyi nahpaa gunna'h chi pur guibahannee ba xp-
wiinn ndxi'hw ba loh gaduhbi nin nabahan ndxi'hw chi; per
sidela la'h ndxi'hw gachi, ya raria'hgadxia'han gunna'hsi.
3 Ya sidela la'h gunna'h chi guidxa'ga ba stuhbi ndxi'hw nee
nabahan gahca xpwiinn ndxi'hw ba, rgu'tii ba duhlda cun
xcweenta xquelgubwihlli ba; per sidela la'h xpwiinn ndxi'hw
ba rahchi, ya raria'hgadxia'han ba la'hsi ba, neezaa lehyi

rñihchiloh, ya ni'chin zahca guica'ha ba stuhbi ndxi'hw nee
ayi xi duhlda rgu'tii ba.
4 Pwihsi zi'chi za la'h tu bwihtsi ra'n, gula'h za tu loh lehyi
laasii guhca tu zigazi nin guhchi loh lehyi chin guhchi Jesu-
cristu loh cruhzi ni'chin nnah zahca chuu tu loh gahca Jesu-
cristu nin babahn loh guelguhchi, tin zi'chi zahca guidi'hnn
nu'h dzi'n za'ca ra' nin xclaa'dzi Dxiohs gaca,
5 laasii loh ziga gubahan nu'h loh xquelnabahan yu'xa
nu'h, lehyi ballu'yin tin para gulu'nasiinan cohsa dxaaba ra'
nin xclaa'dzi tihxi ra' nu'h sto' nu'h, ya cohsa dxaaba ra' chi
basiin la'h nu'h para ñiñichiloh nu'h loh Dxiohs.
6 Per yannah gula'h nu'h loh lehyi nin gunabwa' la'h nu'h
galoh, pur nin naa nu'h ziga nin guhchi, ni'chin pur xcweenta
xchi'dxyi Spíritu Saantu nin nuu la'n lasto' nu'h zidi'hnn nu'h
dzi'n za'ca nin xclaa'dzi Dxiohs, per xcweenta dxi'h lehyi
yu'xa Moisehs nin caa loh dxihtsi.

Xcweenta xigaaba dxaaba'hn nin nuu sto'n

7 ¿Xa gachiñi' nu'h pwihsi? ¿Ta gachiñi' nu'h lehyi nahpa
duhlda? ¡Guyaa aaca! Pwihsi na'h ayi ñahcabwa'n cayaaba'hn
loh duhlda sidela ayi ñu'nbwa'n xlehyi Moisehs, nee ayica
ñahcabwa'n xa naa ziga rza'bisto' lu'h xteenn stuhbi bwiinn
sidela la'h lehyi ayi ñiñi' loon: "Ayi sa'bi sto' lu'h xixteenn
stuhbi bwiinn."
8 Per la'h xigaaba dxaaba xte'nnahn bala'han na'h loh
duhlda, per pur xchi'dxyi lehyi gahcaza bwi'hnn nasiin na'h
loh garaaloh cohsa dxaaba ra'; laasii sidela ayi ñuu' lehyi ayi
za ñuu' duhlda nee ñahca duhlda ziga cohsa guuchi.
9 Guyuu' tuhbi chieempa mahzi galoh ayi badi'hi cween-
tahn cuun nin rñi' lehyi nee nasaa gahca gubahanahn, per
chin biu'nbwa'n xlehyi Moisehs chi'chi guhcabwa'n na'pahn
duhlda,
10 ni'chin nin guhcabwa'zahn ruhnn tucahri gaachi'hn.
Ya zi'chi baria'caa xcweenta dxyi'dxyi lehyi nin ñuni'hi
guelnabahan na'h, per sola guna'zuneen na'h tin bañihchin
na'h nez loh Dxiohs,
11 laasii basiachyu xigaaba dxaaba xte'nnahn la'h dxyi'dxyi
lehyi ya basagui'hin na'h, cun pur lehyiza bañihchin na'h nez
loh Dxiohs.
12 Ya lehyi naa cohsa saanta, nee neezaa dxyi'dxyi ra' nin
caa loh lehyi chi saanto ra'n, naza'ca ra'n nee dxyi'dxyi guchii
za ra'n.
13 Pwihsi rna'badxyi'dxyi'hn, ¿ta nin naa bwenan gwanee
na'h loh ziga bañihchin na'h nez loh Dxiohs? ¡Pwihsi guyaa
aaca! La'h xigaaba dxaaba'hn ni'chi nin gwanee na'h loh
ziga bañi'chihn chi, tin zi'chi baluu'yi lehyi za'ca chi xa naa

xigaaba dxaaba'hn cun duhlda duxa, laasii gudxiinnan na'h
loh cohsa bwen.
14 Naann nu'h lehyi naa xchi'dxyi Dxiohs per ya na'h
naan tuhbi bwiinn guihdxyiyuh laasii ru'nnahn nin xclaa'dzi
ti'xihn nee naazan mooza loh xigaaba dxaaba'hn.
15 Ayi rahcabwa'n cuun nin cazahca'hn, pwihsi ayi
ru'nnahn nin xclaa'dzihn sino que xcweenta nin rdxyi'chihn
naa xcweenta nin ru'nnahn.
16 Per sidela la'h nin xclaa'dzihn ayi gu'nnahn ru'nnahn,
rudi'hihn cweenta bwen naa lehyi.
17 Pwihsi ni'chin na'h ayi naaruhn nin ruhn duhlda duxa
chi, sino que xigaaba dxaaba'hn nin nuu sto'n ni'chi naa nin
ruhnn duhlda,
18 laasii na'h rahcabwa'n ti'xihn ayi nin tuhbi cohsa za'ca;
nicala xclaa'dzihn gu'nnahn tuhbi cohsa za'ca, per ayi nuu
gu'nnañin.
19 Ayi ru'nnahn cohsa za'ca nin xclaa'dzihn gu'nnahn, sola
ze'zah cayu'nnahn cohsa dxaaba nin ayi xclaa'dzihn.
20 Pwihsi, sidela na'h gu'nnahn cohsa nin ayi xclaa'dzihn
gu'nnahn, pwihsi ayi ru naan nin ruhnn cohsa chi, sino que
la'h xigaaba dxaaba'hn nin nuu sto'n.
21 Ni'chin na'h, chin xclaa'dzihn gu'nnahn tuhbi cohsa
za'ca, rdxeela lehyi rii: nuu pa' lligaaba dxaaba sto'n,
22 laasii la'n lasto'n xclaa'dzi pa'caan guzo'badxiaagahn
dxyi'dxyi xteenn xlehyi Dxiohs,
23 per rudi'hihn cweenta nuu guriincaa lligaaba nin ruñi'bi
gaduhbi ti'xihn nin rucha'gadxihldxyinee la'h xlehyi Dxiohs
nin nuu lasto'n, ni'chi raria'caa naan ziga tuhbi bwiinn nin
nuchi'bidu'h duhlda loh ziahan dzi'n dxaaba.
24 ¡Prohbi za na'h! ¿Chyuu ni'ca guta'h na'h loh guelrnabwa'
xteenn guelguhchi nin nuu ti'xihn?
25 ¡Sola zuxchiilliDxiohs laasii pur Daada Jesucristu zahca
guta'h na'h loh duhlda! Ni'chin cun lasto'n ruzo'badxiaagahn
xchi'dxyi Dxiohs nicala ti'xihn rnaaba guzo'badxiaagahn
xcweenta lligaaba nado'balaadzi xteenn duhlda.

8

Guelnabahan nin naa pur xcweenta Spíritu Saantu Dxiohs

1 Ni'chin nnah ayi rudzii'baduhlda Dxiohs yihca ra' bwiinn
ra' nin naa tuhsi cun la'h Jesucristu, nee ayi ruzo'badxiahga
ra' ba xcweenta tihxi ra' ba cun nin xclaa'dzin guunn ra' ba,
sino que ruzo'badxiahga ra' ba xcweenta Spíritu Saantu nin
rbweeza la'n lasto' ra' ba,
2 ya lehyi xteenn Spíritu nin runi'hi guelnabahan pur nin
naa nu'h tuhsi cun la'h Jesucristu, bata'h Ñi'h la'h nu'h loh
xquelrnabwa' lehyi duhlda cun loh lehyi guelguhchi,

3 laasii la'h Dxiohs bwi'hnn Ñi'h nin ayi guhca ñuhnn
xlehyi Moisehs, laasii ayi xi jweersi nahpa bwiinn gui-
hdxyiyuh tin gaca ra' ba bwiinn nayaa nezloh Dxiohs, ni'chin
bwi'hnn Dxiohs chin guxe'hla Ñi'h Llii'n Ñi'h ziga tuhbi
Ndxi'hw, guhca Ñi'h tuhbi bwiinn guihdxyiyuh pur xcweenta
duhlda tin zi'chi bwi'hnn Ñi'h guelguxchisi la'h lligaaba guel-
nado'balaadzi nin rusihn la'h tihxi nu'h loh duhlda.
4 Dee ra' bwi'hnn Ñi'h tin gaza'loh nu'h ziga rnabwa'
xlehyi Dxiohs guidi'hnn nu'h, ayi ru chuu nu'h lligaaba
guelnado'balaadzi mas chuu nu'h cha'zi nu'h lligaaba nin
rnabwa' Spíritu Saantu nin nuu nabahan la'n lasto' nu'h.
5 Pwihsi bwiinn ra' nin nabahan ra' tuhsi cun guel-
nado'balaadzi nin xclaa'dzi tihxi ra' ba guunn ra' ba,
ni'chira' sola rza'bi sto' ra' ba guunn ra' ba ganaalla guel-
nado'balaadzi; per bwiinn ra' nin nabahannee Spíritu Saantu
sto' ñi'h, bwiinn chi ruhnn ra' ba lligaaba nin xclaa'dzi Dxiohs
guunn ra' ba,
6 laasii sidela yi'h chuu lu'h ganaalla xcweenta si lligaaba
guelnado'balaadzi nin xclaa'dzi tihxi lu'h zianeen yi'h hasta
zahchi lu'h cun hasta ñichilohza lu'h nez loh Dxiohs, per ziga
chuu lu'h masru ziga xigaaba Spíritu Saantu zica'ha lu'h loh
guelnabahan cun guelrbwidxyii sto'.
7 Laasii nin riuu' ganaalla xigaabasi xteenn
guelnado'balaadzi naa bwiinn chi nin rdxyi'chinee la'h
Dxiohs, laasii ayi xclaa'dzi ra' ba nee nin ayiza nuu
guzo'badxiahga ra' ba ziga naa xlehyi Dxiohs.
8 Ni'chin la'h ra' bwiinn nin mahzi ruca'h sto' ñi'h xcweenta
ziga xclaa'dzi tihxi ra' ba, bwiinn ra' zi'chi ayi nuu guunn ra'
ba dzi'n nin gusiahxi sto' Dxiohs.
9 Bwen, sidela ayiru nabahan tu loh guelnado'balaadzi nin
guyuu' tihxi tu, guchiipa'caa tu nuu Spíritu Saantu la'n lasto'
tu; per sidela chyulla tuhbi tu ayi Spíritu Saantu Crixtu sto' tu,
ayi naa tu xpwiinn Ñi'h.
10 Per sidela la'h Crixtu rbweeza Spíritu Ñi'h sto' tu, xespíritu
tu nuu nabahan pur guhca tu bwiinn nayaa nezloh Dxiohs,
nicala nuu gaca xcweerpu tu loh xquelrnabwa' guelguhchi
pur sahca xcweenta duhlda.
11 Ya sidela la'h Spíritu xteenn Dxiohs nin bacwa'hn
la'h Jesucristu loh guelguhchi nuu sto' tu, la'h gahcaza
Spíritu Saantu Dxiohs rii' guni'hi guelnabahan nacuubi la'h
xcweerpu tu nin gunabwa'la guelguhchi.
12 Ni'chin, bwiitsi ra' pur xcweenta Jesucristu; nuu nin
xchi'hn gachidi'hnn nu'h, per ayi naan xcweenta para xa
guibahan nu'h loh nin xclaa'dzi tihxi nu'h gachidi'hnn ra'
nu'h,

13 laasii sidela la'h tu nuu tu xigaabasi xcweenta nin
rza'bisto' tu guunn tihxi tu loh guihdxyiyuh rii', zahchi pa'caa
tu; per sidela pur xcweenta Spíritu guunn tu gusia'han tu
garaa ra' nin rza'bisto' tihxi tu nez dihtsi tu, pwihsi zibahan-
nee tu Dxiohs par tu'pazi.

14 Garaa ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs, pwihsi naa ra' ba llii'n Dxiohs.

15 Pwihsi Spíritu nin bani'hi Dxiohs cweeza xto' nu'h ayi naa
Spíritu chi tuhbi spíritu xteenn tuhbi mooza tin guidxyihbi
tu, sino que naa Spíritu chi ziga spíritu xteenn nin naa ziga
tuhbi bizahbi nin guca'ha tuhbi bwiinn ziga llii'n pa'caa ba,
yannah naa tu llii'n ba, ni'chin zahca gahbi tu loh ba: "¡Paah
nin rbweeza dxibaa'!"

16 Ya la'h Spíritu Saantu rii' tuhsi rahca Ñi'h cun spíritu nu'h
tin ruti'dxi cweenta Spíritu Saantu loh spíritu nu'h naa nu'h
llii'n Dxiohs.

17 Ya pur nin naa nu'h llii'n Ñi'h ni'chin nin zica'ha za nu'h
tuhbi hereensi loh Dxiohs cun Crixtu, sidela guchiipa'h nu'h
gati'dxilohnee nu'h Ñi'h trabahjw pur xcweenta xchi'dxyi
Ñi'h ya zi'chi tuhsi za gacalasahcanee nu'h Ñi'h.

18 Pwihsi lligaaba nin ru'nnahn nnah xcweenta trabahjw
nin cadii'dxi nu'h ayi gaca guunn tuhbilohon loh xquelña'ñih
Dxiohs nin guidia'ha nu'h chi'chiyi,

19 laasii garaa ra' cohsa ra' nin bwi'nncha'yi Dxiohs loh
guihdxyiyuh rii', cabweeza ra'n gadzihn dxyih nin guluu'yi
Dxiohs cuun ra' nin naa llii'n Ñi'h,

20 laasii garaa ra' cohsa nin gulahchixchih Dxiohs loh gui-
hdxyiyuh guyuu'dii ra'n, per ayi guhcan pur xcweenta gahca
ra' cohsa ra' chi, sino que baria'caan zi'chi laasii zi'chi guhca
xigaaba Dxiohs gaca, ya cohsa ra' chi cabweeza ra'n

21 gadzihn dxyih nin ta'h garaa ra' cohsa nin gulahchixchih
Dxiohs loh guihdxyiyuh loh xquelrnabwa' guelguhchi tin
dxiuu'un loh xquel bia'ñih ra' llii'n Dxiohs.

22 Pwihsi garaa ra' cohsa ra' nin gulahchixchih Dxiohs
loh guihdxyiyuh rii' ru'n ra'n garaa dxyih pur xcweenta
trabahjw ziga tuhbi trabahjw nin ruti'dxiloh tuhbi gunna'h
chin raalaa llii'n ba.

23 Nee ayi la'h dxi'h ra' dxi'h nin rii' loh guihdxyiyuh rii'
cagati'dxiloh cohsa nalaasa ra' rii' sino que neezaa la'h nu'h
nin nuu Spíritu Saantu Dxiohs sto' ra' nu'h rachidii'dxi za
nu'h cun guelnalaasa nin nuu sto' nu'h, nee dxule'za za nu'h
gadzihn dxyih guibahan nu'h loh xquelña'ñih Dxiohs tin gaca
nu'h llii'n Ñi'h, nee neezaa gusacuubi za Ñi'h tihxi nu'h,

24 laasii pur xcweenta nin nahpa nu'h siguhra zachica'ha
ra' nu'h nin dxule'za nu'h, ni'chi bata'h la'h nu'h loh duhlda;

per ziga rbweeza bwiinn nin rwa'haloh ra' ba, ayi naa ni'chi
siguhra nin runi'hi Dxiohs laasii nin rwa'haloh bwiinn, ¿xi
par cweeza lu'h ni'chi?
25 Per sidela la'h nu'h gachile'za nu'h nin ayi chyu rwa'ha
nahpa cun paseensi gachidia'ha nu'h gaca ni'chi.
26 Zi'chi gahca za rahcanee Spíritu Saantu Dxiohs la'h nu'h
cun ziga ayi chyu rahcabwa' pa'h xcweenta Ñi'h, laasii nuu
hohra ayi chyu rahcabwa' xa gachidiidxyi, gachinaaba nu'h
loh Dxiohs; per la'h gahca Spíritu Saantu nin nuu lasto' nu'h
rdxi'n-rnaaba loh Dxiohs xcweenta ra' nu'h nin ayi radxeela
gachiñi' nu'h chin chyu rbwihdxyi-rnaaba loh Dxiohs.
27 Dxiohs rahcabwa' Ñi'h xa naa lligaaba nin riinloh sto'
ra' bwiinn, naann Ñi'h cuun nin xclaa'dzi Spíritu guiñi' laasii
rnaaba Spíritu Saantu xcweenta ra' nu'h, nee rnaaba Ñi'h ziga
pa'h nin xclaa'dzi Dxiohs gachinaaba nu'h xcweenta ra' pa'h
bwiinn ra' nin naa ra' pa'h xpwiinn Ñi'h.

Zahca nu'h nin guunn gahn loh garaatii' ra'

28 Pwihsi naann nu'h Dxiohs ruzuh Ñi'h garaa ra' cohsa nin
guunn bwen la'h ra' bwiinn ra' nin ruca'h sto' ñi'h la'h Dxiohs,
la'h ra' bwiinn nin gulii Ñi'h seguhn xigaaba Ñi'h,
29 laasii la'h ra' bwiinn ra' nin biu'nbwa' Dxiohs desde
galohyitii' zahca ra' ba ziga Llii'n Ñi'h, tin zi'chi gaca Llii'n
pa'h Ñi'h nin dzi'baloh loh garaa ra' nin gaca ra' bwiinn
xfamihyi Dxiohs.
30 Ya garaa ra' bwiinn nin gulii Ñi'h galohyi, garaa ra'
ni'chi gudihdxyi Ñi'h; ya garaa ra' nin gudihdxyi Ñi'h bwi'hnn
nayaa Ñi'h bwiinn ra' chi nezloh Ñi'h; ya garaa ra' bwiinn nin
bwi'hnn nayaa Ñi'h loh duhlda, neezaa bwi'hnn lasahca Ñi'h
la'h ra' ba tin chuunee ra' ba la'h Ñi'h llaa'ndxibaa'.
31 ¿Xa ni'ca gachiñi'ru nu'h? Sidela la'h Dxiohs cayahcanee
la'h nu'h, ¿chyuulla guunn gahn la'h nu'h?
32 Dxiohs ayi bacha'h Ñi'h xigaaba Ñi'h xcweenta Jesuhs
Llii'n Ñi'h tin ayi ñahchi Jesuhs, sino que badi'hi Ñi'h la'h
Jesucristu nin naa Llii'n Ñi'h guhchi loh tuhbi cruhzi tin
gudxihlli Jesucristu xcweenta xtuhlda nu'h, ¿pwihsi xalla ayi
guni'hi Ñi'h garaa ra' cohsa nin xchi'hn nu'h nnah nin naa
nu'h tuhsi cun Llii'n Ñi'h?
33 ¿Chyuu ni'ca gudzii'ba duhlda yihca ra' bwiinn nin gulii
Dxiohs? Dxiohs gahca bwi'hnn tin baria'caa nu'h bwiinn
nayaa nezloh Ñi'h.
34 ¿Xa ruhnn loh nin gudzii'ba duhlda yihca nu'h? Crixtu
naa nin guhchi, nee la'h gahcaza Crixtu naa nin babahn loh

guelguhchi, yannah zohba Ñiʼh xlahdu derehchu Dxiohs, tin
cabwihdxyi-canaaba Ñiʼh loh Dxiohs xcweenta raʼ nuʼh.
35 ¿Chyuu niʼca guunn gahn gabweʼhe laʼh nuʼh loh
xcweenta ziga zoonaʼhla nuʼh loh xquelñaʼñih Jesucristu? ¿Ta
guelrzahcazii, o guelñaʼlaaʼdzi, o trabahjw, o guelrchiaʼhan,
o xcweenta nin dxiaʼdxi xahba nuʼh, o xiilla demahla, o ziga
gachi nuʼh loh tuhbi spahda? Nin tuhbi raʼ niʼca.
36 Ziga caa loh dxihtsi nin naa xchiʼdxyi Dxiohs rñiʼ squiiʼ:
Pur xcweenta luʼh naa nu xpwiinn luʼh cayahchi nu guillii-
guillii.
Ruhn raʼ ba cweenta naa nu ziga tuhbi lliʼhyi nin baguroo' nin
banaa gachi.
37 Ya nezloh raʼ deeʼ naa nuʼh ziga tuhbi bwiinn nin bwiʼhnn
gahn xiilla tuhbi cohsa pur xcweenta Dxiohs nin nuu dxibaaʼ
nin bacaʼh stoʼ Ñiʼh laʼh nuʼh.
38 Niʼchin nin naa siguhra ayi nin tuhbi nin gabweʼhe laʼh
nuʼh loh ziga guelnadziiʼhi xteenn Dxiohs cun laʼh nuʼh: nin
guelguhchi, nin guelnabahan, nin aanjla raʼ, nin tuhbi xii
chiʼhzi guelrnabwaʼ raʼ o jweersi spíritu raʼ zi nicala cohsa raʼ
nin nuu nnah, nicala cohsa za raʼ nin gueʼdu zeʼyahlda chuu,
39 nin nicala hasta naa mahzi guiyaʼgayuulda, nee nin hasta
naaza laʼn gueeta duuxa, nin tuhbi raʼ cohsa nin gulachixchih
Dxiohs; ayi nin tuhbi nin gabweʼhe laʼh nuʼh loh ziga rucaʼh
stoʼ Dxiohs laʼh nuʼh pur xcweenta Jesucristu Daada xteenn
nuʼh.

9

Dxiohs gulii laʼh raʼ bwiinn Israel raʼ

1 Cañiʼn loh tu dxyiʼdxyi guchii paʼh laasii riachiistoʼn
xchiʼdxyi Jesucristu, nee ayi rñiʼn dxyiʼdxyi dxixiʼhw; Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs cagaluuʼyi desde laʼn lastoʼn guchii naa
cweenta riiʼ nin rñiʼn loh tu;
2 pwihsi nuu tuhbi guelnalaasa duxa stoʼn, tuhbi dulohri
nin zeezah nugasiaʼchyu stoʼn,
3 pwihsi hasta naʼh ñiclaaʼdzihn ñichiloon loh Daada Dxiohs
xteʼnnahn ya ñaʼhannahn zihtu nezloh Jesucristu, tin zahca
ñahcaneeraʼn laʼh raʼ bwihtsi raʼn; laʼh raʼ nin naa raʼ bwiinn
lasaaʼhahn loh guihdxyiyuh.
4 Naa raʼ ba llahga raʼ bwiinn guehtu Israel, ya gulii paʼh
Dxiohs laʼh raʼ ba ziga lliiʼn Ñiʼh. Gubahannee Dxiohs laʼh raʼ
ba, ya biaʼhan dxyiʼdxyi Dxiohs cun laʼh raʼ ba tin basiaʼhann
Ñiʼh xlehyi Moisehs loh raʼ ba tin bazuʼnllihbi raʼ ba nezloh
Dxiohs laʼn guidoʼ, nee cun garaa guelnazaʼca nin guñiʼ Ñiʼh
guicaʼha raʼ ba sidela chuu raʼ ba chaʼzi raʼ ba xchiʼdxyi Ñiʼh.

5 Naa ra' ba llahga guehtu xtaada guldoo' ra'n nin gubahan
ra' cachieemparoo', ya Jesucristu guhca llahga guehtu bwi-
inn Israel chin guulaa Ñi'h ziga tuhbi bwiinn guihdxyiyuh.
La'h Ñi'h naa Dxiohs loh garaa tii' ra' cohsa pwihsi nahpa
guiñi' za'ca bwiinn xcweenta Ñi'h para tu'pazi. Zi'chi gaca,
pwihsi.

6 Per ayi gaca ziga ayi baza'loh Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h nin
bia'han dxyi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn Israel ra', laasii ayi
garaa ra' dxi'h llahga guehtu bwiinn Israel ra' naa ra' bwiinn
guihdxyi Israel,

7 nee ayi garaa ra' dxi'h za llahga guehtu Abrahn naa llii'n
pa'h Abrahn, sino que rahbi Dxiohs loh guehtu Abrahn: "Nin
gaca ra' llahga lu'h dxi' pur xcweenta Isaac."

8 Dxyi'dxyi ra' rii ruluu'yi ayi garaa ra' dxi'h llahga guehtu
Abrahn naa llii'n Dxiohs; sola la'hdxi'h ra' bwiinn ra' nin
chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs ni'chi ra' naa llii'n Ñi'h,

9 laasii dee naa ziga bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh guehtu
Abrahn chin rahbi Ñi'h: "Dxyih nin caa bwa' dxie'ldahn, ya
ziuu' tuhbi llii'n Sara."

10 Nee ayi dee' si ra' dxi'h, sino que neezaa garoopa llii'n
Rebeca naa llii'n tuhsi Isaac, guehtu xtaada guldoo' ra' nu;

11-13 per chin nagahdxi gaalaa ra' bi, nin nagahdxi xi dzi'n
za'ca guunn ra' bi o xilla dzi'n dxaaba, rahbi Dxiohs loh
Rebeca: "Llii'n galoh lu'h gaca xmooza llii'n laweelda lu'h."
Zi'chigahcaza caa loh dxihtsi rahbi Dxiohs: "Gacanadzii'hihn
la'h Jacobo ya guidxyi'chineen la'h Esaú." Ya squii' guzohba
dxyi'dxyi zahca cwii Dxiohs bwiinnchi'hzi nin guclaa'dzi Ñi'h
nee nicala cuunchi'hzi nin naa xtuhlda ba.

14 ¿Xa gachiñi' nu'h pwihsi? ¿Ta gachiñi' nu'h ayi xi bwen
naa Dxiohs? ¡Pwihsi ayi chyu guiñi' zi'chi!,

15 laasii rahbi Dxiohs loh guehtu Moisehs: "Zalahsasto'n
la'h ra' bwiinnchi'hzi nin guiclaa'dzihn nee zia zahn la'h ra'
bwiinnchi'hzi nin guiclaa'dzihn."

16 Ni'chin nin ayinaa rii' cweenta nin xclaa'dzi bwiinn gaca,
nee ayiza naan ziga cun lajwersi xteenn bwiinn sino que
naan xcweenta Dxiohs nin ralahsa sto' Ñi'h la'h ra' bwiinn.

17 Pwihsi loh Xchihtsi Dxiohs caa squii' ziga guñi' Ñi'h
loh rrehyi Faraohn, rahbi Ñi'h: "Na'h bwi'hnna'hn naa
lu'h rrehyi xteenn Egiptu tin balu'yi'hn yi'h rahca ru'nnahn
cuunchi'hzi nin guiclaa'dzihn, nee tin pur yi'hza guidi'chi
xchi'dxyi'hn gaduhbi loh guihdxyiyuh."

18 Pwihsi ni'chin ralahsa sto' Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' chi'hzi
nin xclaa'dzi Ñi'h, nee rahca ruhnn nahdadxiipa Ñi'h la'h
cuunchi'hzi bwiinn nin xclaa'dzi Ñi'h.

19 Per chi'chi guiñi' tu loon: “¿Xixnaa rudzii'ba Dxiohs
duhlda yihca bwiinn, pwihsi nee ayi nin tuhbi bwiinn nin
gusia'chyu loh xcweenta ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca?”
20 Per guiñi'n: “¿Ya yi'h ndxi'hw, chyu clahsa bwiinn lu'h tin
guunn ziahan xchi'dxyi lu'h nezloh Dxiohs?” ¿Ta ziñi' tuhbi
guihsu loh bwiinn nin bwi'hnncha'yi la'h guihsu chi: “Xixnaa
bwi'hnnee lu'h na'h zi'chi”?
21 Pwihsi bwiinn nin bwi'hnncha'yi la'h guihsu chi ¿tayi
zahca guhnn dxi'h ba zigachi'hzi nin xclaa'dzi ba guunn
cha'yi ba cun yuh chi, nicala cun yuh chi guunn ba tuhbi
guihsu nin gallu'yi, nee cun la'h gahca za yuh chi guunn ba
tuhbi guihsu nin ayi gallu'yi?
22 ¿Xi la'hlla la'h Dxiohs ayi dxia'n guunn Ñi'h zigachi'hzi
nin xclaa'dzi Ñi'h, sidela xclaa'dzi Ñi'h guluu'yi Ñi'h xa ruhnn
Ñi'h guelguxchisi, neezaa sidela guiclaa'dzi za Ñi'h guluu'yi
Ñi'h xquelrnabwa' Ñi'h guhpaa Ñi'h paseensi la'h ra' bwiinn
nin bañahca xquelguxchisi ra' Ñi'h nee tin para ñiñichiloh ra'
ba?
23 Pwihsi bwi'hnn Ñi'hn tin baluu'yi Ñi'h jweersi xteenn
guelrnabwa' nin nahpa Ñi'h, pwihsi balahsa sto' Ñi'h la'h
nu'h galohyi gulii Ñi'h la'h nu'h tin chuunee nu'h Ñi'h loh
xquelña'ñih Ñi'h.
24 Dxiohs gulii Ñi'h nuhn ra' nu'h loh ra' bwiinn Israel ra',
ya snuhn ra' nu'h gulii Ñi'h loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra'
bwiinn Israel.
25 Caa za loh dxihtsi nin baca'h guehtu Oseas squii':
Bwiinn ra' nin ayi naa Xpwii'nnahn, la'h ra' ba guiñi'n loh ñi'h
'Xpwiinn ra'n'; ya bwiinn ra' nin ayi guhca nadzii'hihn,
ni'chi ra' nin gacanadzii'hihn.
26 Ziga dxyi'dxyi nin rñi' squii': “La'h tu ayi naa tu Xp-
wii'nnahn’, la'h gahca ri'chi rñi' ziria'lah tu Llii'n Dx-
iohs nin nabahan par tu'pazi.”
27 Per ya ziga la'h ra' bwiinn Israel ra', baca'h guehtu Isaías
squii':
Nicala la'h ra' llahga ra' bwiinn Israel ra' naa ziahan duxa
zigazi yuhlli xteenn ñihsado', per gullia'yi'hn naa ra' nin
ta'h loh duhlda,
28 laasii guyohbagah zuza'lohtii' Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h
xcweenta xquelguxchisi Ñi'h nezloh ra' bwiinn
guihdxyiyuh.
29 Baca'h za Isaías galohtii' squii':
Sidela la'h Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi dxibaa' ayi
ñusia'han Ñi'h mas paaldi'hn ra' llahga bwiinn
chieempa ra',

nnah mahziru ñahca nu'h bwiinn duhlda que ziga guhca
bwiinn guihdxyi Sodoma cun Gomorra, guihdxyi ra'
nin guñichiloh.

Bwiinn Israel ra' cun xchi'dxyi Dxiohs

30 ¿Xa ni'ca gachiñi' nu'h? Pwihsi guriin baria'caa; ayi guzo-
hba ñahca ziga naa xigaaba bwiinn guidxyiyuh, laasii la'h ra'
bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel, nicala ayi gudxi'hyi ra'
ba xa gaca nayaa ra' ba nezloh Dxiohs, per la'h ra' ba naa nin
guhca nayaa nezloh Ñi'h laasii gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi
Jesucristu.
31 Per la'h ra' bwiinn Israel ra' nin badxi'hyi ra' xcweenta
xlehyi Moisehs nin ruluu'yi xa gaca nayaa bwiinn nezloh
Dxiohs pur dzi'n za'ca, pwihsi la'la'ga'h baria'gadxia'han ra'
ba ayi biaa ra' ba nezloh Dxiohs laasii sola gwazahnee ra' ba
xlehyi Moisehs, ayi xlehyi dxi'h Jesucristu.
32 ¿Xixnaa guzahca ra' ba zi'chi? Guzahca ra' ba zi'chi
laasii ayi badxi'hyi ra' ba xa ñila'h ra' ba loh duhlda pur ziga
ñachiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, la'laga'h mahzi gwazahnee
ra' ba xcweenta lehyi, ni'chin nin gulaa'dzi ñaa' ra' ba yihca
dxiah nin ruzu'yitii' la'h bwiinn.
33 Ziga caa loh xchihtsi Dxiohs hasta baca'h guehtu Isaías
squii':
La'n guzuh tuhbi bwiinn nin gaca ziga tuhbi dxiahltah loh
guihdxyi Siohn,
tuhbi dxiah nin guunn dxiaaba ra' bwiinn loh duhlda;
ya bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h ayi gatuhyi
loh ra' ba.

10

1 Bwihtsi ra'n ziga naa nu'h xpwiinn Jesucristu,
cayu'nnahn lligaaba nin nuu la'n lasto'n nee cun ziga
rbwihdxi-rna'ba'hn loh Dxiohs para la'h ra' bwiinn Israel
ra' tin zi'chi ta'h ra' ba loh duhlda.
2 Pwihsi guchiin nin rñi'n xcweenta ra' ba laasii nuu ra'
balligaabaroo' guzu'nllihbi ra' ba nezloh Dxiohs, per nin
ruhnn ayi rahcabwa' bwen ra' ba xigaaba ziga xclaa'dzi
Dxiohs guunn ra' ba,
3 pwihsi ayi guhcabwa' ra' ba xcweenta xa rahca tuhbi
bwiinn nayaa nezloh Dxiohs, laasii guriin guhcabwa' ra' ba
ziga caa loh dxihtsi lehyi xteenn Moisehs ziga ñahca nayaa ra'
ba nezloh Dxiohs, per cun ayi badxeela ra' ba nin xclaa'dzi
Dxiohs ñuhnn ra' ba.
4 Yannah Jesucristuyi naa nin bwi'hnn zigapa'h rñi' xle-
hyi Moisehs, ni'chin garaa ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga
xcweenta Jesucristu rahca ra' ba bwiinn nayaa nezloh Dx-
iohs.

5 Ya ziga gaca nayaa lu'h nezloh Dxiohs ziga guza'loh lu'h
ziga naa lehyi, baca'h Moisehs squii: “Bwiinn ra' nin xclaa'dzi
gaca bwiinn nayaa nezloh Dxiohs pur ruzo'badxiahga ra' ba
xcweenta xchi'dxyi lehyi, nahpa guzo'badxiahga pa'caa ra'
ba dxyi'dxyi chi gaduhbi nin nabahan ra' ba loh guidxyiyuh
rii'.”
6 Per pur xcweenta guelnayaa nezloh Dxiohs pur guelri-
achiisto' xcweenta xchi'dxyi Jesucristu, rñi' squii': “Ayi guiñi'
lu'h la'n lasto' lu'h: ¿Chyu ni'ca guzee para dxibaa'?”, tin zi'chi
ruhnn lu'h riehta Crixtu la'n gueeta,
7 o ayiza guiñi' lu'h la'n lasto' lu'h: “¿Chyu ni'ca dxiehta
para gabihldxyi?”, laasii dee naa para chyu guunn tin chaasa
Crixtu loh ra' bwiinnguuchi, mas guhcabwa' ayi chyu naa
lu'h.
8 ¿Xi ni'ca rñi' cweenta ca nnah? Rñi'n: “Gahxu loh lu'h
zuu dxyi'dxyi; rwaa' lu'h cun la'n lasto' lu'h.” Dee ra' naa
dxyi'dxyi nin guchii Dxiohs nin raluu'yi nu la'h tu.
9 Sidela cun rwaa' lu'h guze'ta lu'h Jesucristu naa Daada
loh lu'h, nee chechii za sto' lu'h Dxiohs bacwa'hn la'h Ñi'h loh
guelguhchi, zahca nayaa lu'h nezloh Dxiohs,
10 laasii cun sto' biñaachi riachiisto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h,
ni'chi nin rahca nayaa nu'h nezloh Dxiohs; ya cun rwaa' za
biñaachi rachiñi' nu'h Jesucristu rnabwa' loh nu'h tin zi'chi
rla'h nu'h loh duhlda.
11 Loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii': “Chyu chi'hzi tuhbi
bwiinn nin chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu ayi dxia'han
xtuhyi ba.”
12 Laasii garaa ra' bwiinn naa tuhbiloh nezloh Ñi'h ziga
bwiinn Israel ra' nee zi'chiza bwiinn ziitu ra' nin ayi naa ra'
bwiinn Israel, laasii la'h Ñi'h naa Ñi'h Daada loh garaatii' ra'
ba, ziahan duxa cohsa nahpa Ñi'h para la'h ra' bwiinn nin
rbwihdxyi-rnaaba la'h Ñi'h,
13 laasii squii' naa ziga guñi' Ñi'h: “Chyu chi'hzi bwiinn nin
cwiidxyi-guinaaba loh Daada Dxiohs, zila'h ba loh xtuhlda
ba.”
14 Per ¿xa cwiidxyi-guinaaba ra' ba la'h Ñi'h sidela ayi
riachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h?, nee ¿xa chechiisto' ra'
ba xchi'dxyi Ñi'h sidela nagahdxi dxihn ra' ba xcweenta
xchi'dxyi Ñi'h?, nee ¿xa gaca dxihn ra' ba xchi'dxyi Ñi'h sidela
ayi chyu guluu'yi xchi'dxyi Ñi'h la' ra' ba?,
15 nee ¿xa chegaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Ñi'h sidela ayi chyu
guixe'hla la'h ra' ba? Ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii':
“¡Lli'ballaa chuhla naa radzihn ra' bwiinn ra' nin zeegaluu'yi
xchi'dxyi Dxiohs nin rbahchidxyii sto' bwiinn nee ruluu'yi za
ra' ba xchi'dxyi za'ca Dxiohs!”

16 Per ayi garaa ra' dxi'h bwiinn ruzo'badxiahga xchi'dxyi
za'ca Dxiohs nin guta'h la'h ra' ba loh duhlda, pwihsi rahbi
guehtu Isaías: "Daada, ¿chyu ni'ca gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi
nu'h?"
17 Pwihsi riachiisto' bwiinn xchi'dxyi Dxiohs chin
ruzo'badxiahga ra' ban, ya rihn ra' ba dxyi'dxyi chi chin
nuu chyu nin guluu'yin.
18 Per na'h rna'badxyi'dxyi'hn: "¿Ta ayiga bihn ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs?" ¡Pwihsi bihn ra' ban!, laasii rñi' loh Xchi-
htsi Dxiohs squii':
La'bidi'chii xchi'dxyi ra' ba gaduhbi loh guihdxyiyuh,
la'badzihn za xchi'dxyi ra' ba loh garaa ra' guihdxyi nin rii'
loh guihdxyiyuh rii'.
19 Ya rna'badxi'dxi'hn stuhbi: "¿Tayi biu'nbwa' ra' bwiinn
Israel cweenta ra' rii'?" Desde galohyi guñi' guehtu Moisehs
squii':
Zu'nnahn tin sa'bisto' tu pur xcweenta ra' bwiinn nin ayi naa
tuhbi guihdxyi,
zu'nnahn tin guidxyi'chinee tu la'h tuhbi guihdxyi bwiinn
nin ayi ria'zi dxyi'dxyi yihca ra' ñi'h.
20 Ayi za bidxyihbi guehtu Isaías guñi' ba squii':
Bwiinn ra' nin ayi badxyi'hyi Na'h, ni'chi ra' badxeela
Na'h ya baluu'yiloon loh ra' bwiinn ra' nin ayi gun-
abadxyi'dxyi pur Na'h.
21 Ya loh nin guñi' guehtu Isaías xcweenta ra' bwiinn Israel
rahbi ba:
Desde galohyi dxyih-nague'la baza'bi naa'hahn loh ra' tuhbi
guihdxyi bwiinn sto' radxiipa ra' nin ayi guya'zi
dxyi'dxyi yihca ra' ñi'h.

11

Bwiinn Israel ra' nin bagula'h ra' loh duhlda

1 Pwihsi nnah rna'badxyi'dxyi'hn: "¿Ta gule'hesto' Dxiohs
la'h ra' bwiinn Israel?" ¡Ayi gaca zi'chi! Laasii na'h naan
tuhbi bwiinn Israel, tuhbi llahga guehtu Abrahn cun guehtu
Benjamihn.
2 Laasii desde galohtii'yi gulii Dxiohs la'h ra' bwiinn Is-
rael ziga xpwiinn Ñi'h; nee hasta nnah ayi rbwe'hecaa Dx-
iohs la'h ra' bwiinn Israel, ¿tayi gaann tu rñi' loh Xchihtsi
Dxiohs xcweenta guehtu profeta Elías, xa gudxi'hn guehtu
Elías dxyi'dxyinah loh Dxiohs xcweenta ra' bwiinn Israel ra'?
Rahbi ba squii':
3 "Daada Dxiohs, gudxiinn ra' ba garaa ra' bwiinn nin rñi'
xchi'dxyi lu'h nee batsihyi za ra' ba garaa ra' bacuu'ga xteenn

lu'h; sola na'h dxi'h gula'hn loh ra' ba, nee nnah nee na'h
xclaa'dzi ra' ba gadxiinn ra' ba.”
4 Per ¿xi ni'ca rahbi Dxiohs loh ba? Rahbi Ñi'h: “La'n gulii
la gahdzi mihyi bwiinn nin gue'du guzu'nllihbi nezloh dxaan
nin laa Baal.”
5 Zi'chi za nnah la'n dxyih ra' rii' bia'han zallia'yi'hn bwiinn
Israel nin gulii Dxiohs xcweenta ziga balahsa sto' Ñi'h la'h ra'
ba.
6 Ya sidela naan pur xcweenta xigaaba Dxiohs, pwihsi ayi
naan dzi'n nin ruhnn ra' bwiinn, laasii sidela ñahcan zi'chi ya
guelralahsasto' xteenn Dxiohs ayi ru ñahcan guelralahsasto'.
7 ¿Ya nahaxchi'h? Nin gudxyi'hyi ra' bwiinn Israel, ayi
bwi'hnn ra' ba gahn ñidxeela ra' ban, per la'h ra' bwiinn ra'
nin gulii Dxiohs la'h ra' ba bidxeelan; ya snuhn ra' ba guhca
dxiipa sto' ra' ba.
8 Guhcan ziga caa loh xchihtsi Dxiohs hasta rñi' squii':
Dxiohs basia'hannahda loh xquelrihn ra' ba, cun neezaa
bwi'hnn Ñi'h ayi bihnloh ra' ba,
nee cun neezaa bwi'hnn Ñi'h tin ayi bihndxiahga ra' ba,
ya zi'chi gahca za cagaria'caa ra'n hasta la'n dxyih ra' rii'.
9 Cun neezaa guñi' guehtu Davihd squii':
Garaa ziga rahpadaa ra' ba cun xcweenta ziga xquelwahw ra'
ba,
gacan ziga dxihxi nin guiga'ha ra' ba la'n ñi'h ziga bwiinn
duhlda,
tin gaca guelguxchisi xcweenta ra' ba.
10 Ya bizloh ra' ba zia'han dxie'pan tin ayiru gacabwa' ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs, ya zi'chi zia'han guru'hun ra' ba para
tu'pazi tin tiidxi ra' ba trabahjw.

Xcweenta ziga rla'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' loh duhlda

11 Na'h rna'badxyi'dxyi'hn: “¿Ta babañihchitii'ra'ga bwiinn
Israel para tu'pazi?” ¡Ayi gaca zi'chi!, laasii loh nin ayi
bazo'badxiahga ra' bwiinn Israel xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin
gula'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' loh
duhlda, tin zi'chi za'bisto' ra' bwiinn Israel ra' ta'h ra' ba loh
duhlda.
12 Pwihsi, sidela xcweenta duhlda nin bwi'hnn ra' bwiinn
Israel ra' biria'caa tin para guhpa ra' bwiinn guihdxyiyuh
xquelnaza'ca Dxiohs pur xcweenta nin bañihchi ra' bwiinn
Israel, ¿balaacaxchi'h ru guelnaza'ca gacan para la'h ra' bwiinn
Israel ra' la'n dxyih nin guibia'garii guzo'badxiahga ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs?

13 Per na'pahn dxyi'dxyi nin guiñi'n loh tu bwiinn ra' nin
ayi naa ra' bwiinn Israel ra'. Gulii Dxiohs na'h tin gulu'yi'hn
xchi'dxyi Ñi'h la'h tu, ni'chin nin caria'caa pa'h xtsi'na'hn,
14 pwihsi na'h xclaa'dzihn za'bisto' ra' bwiinn lahdxyi ra'n
nin naa ra' bwiinn Israel ra' xchi'dxyi Dxiohs tin zi'chi chuu-
cha'zi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
15 Pwihsi sidela pur nin biria'caa ra' bwiinn Israel ra' loh
Dxiohs, ni'chin guhca gulahchidxyii sto' Dxiohs cun bwi-
inn guihdxyiyuh laasii galoh bidxyi'chinee Ñi'h la'h ra' ba
pur xcweenta xtuhlda ra' ba, ¿llaxchi'h la'n dxyih ra' nin
gabia'garii ra' bwiinn Israel loh xchi'dxyi Dxiohs? Zahcan
ziga gabahan ra' ba loh guelguhchi pur xcweenta xtuhlda ra'
ba.
16 Pwihsi sidela mweer pahn nin rahca cun cohba guh-
cataa'yin pur xcweenta Dxiohs, zi'chi neezaa cohba chi
gaduhbi chi guhcataa'yi. Ya sidela la'h za xtulbaa' tuhbi
yahga guhcataa'yin pur xigaaba Dxiohs neezaa llii'dzi ra'n
guhcataa'yi.
17 Naa ra' bwiinn Israel ra' ziga llii'dzi tuhbi yahga nin
laa olivo nin mahzi guhca lasahca para Dxiohs, per badzihn
dxyih guruu'ga ra' mas paaldaa llii'dzi olivo nin naa ra' ziga
bwiinn Israel ra' tin bidxi'dxiuga'h ziga llii'dzi olivo dxihxi
nin naa lu'h yi'h tihxi olivo lasahca chi, ya zi'chi badzihn naa
lu'h tuhbi llii'dzi yahga chi.
18 Per ayi guunn lu'h lu'h lligaaba lasahcaru lu'h loh snuhn
llii'dzi ra' yahga chi. Ya sidela yi'h sloo lu'h lasahcaru lu'h
loh ra' snuhn ra' llii'dzi yahga chi, basaza' sto' lu'h ayi yi'h
dxi'h naa lu'h nin rudi'hi guelnabahan la'h xtulbaa' yahga,
sino que dulbaa' naa nin runi'hi guelnabahan yi'h.
19 Per pwehda guiñi' lu'h: “Zi'chi, per ni'chi guruu'ga llii'dzi
yahga Olivo chi tin bidxi'dxiu'hn tihxi yahga Olivo chi.”
20 Pwihsi, guruu'ga ra'n laasii ayi guyuu' ra'n guelriachi-
isto', ya yi'h gucah lu'h hasta rdxi'dxiu lu'h sola pur nin nuu
guelriachiisto' sto' lu'h. Pwihsi ayi guunn nayaachi lu'h mas
cha'yi bidxyihbi,
21 laasii sidela la'h Dxiohs ayi biaa Ñi'h la'h llii'dzi nabahan
yahga chi, zi'chi za ayi dxiaa Ñi'h yi'h.
22 Bwa'ha ¡balaaca chi'h bwen naa Dxiohs! Guhca nadxaaba
sto' Ñi'h cun la'h ra' nin bañihchi loh Ñi'h, ya guhca Ñi'h bwen
cun yi'h, per nahpa cheezah lu'h ziga xclaa'dzi Ñi'h gaca, o
la'n neezaa yi'h ziruu'ga lu'h.
23 Ya sidela la'h ra' bwiinn Israel ra' gabia'garii chechii
sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, zahca gadxi'dxiu nacuubi ra' ba
stuhbi, pwihsi Dxiohs nahpa Ñi'h guelrnabwa' tin guchi'dxiu
Ñi'h la'h ra' ba stuhbi tihxi yahga chi,

24 laasii sidela yi'h nin ayi naa lu'h tuhbi bwiinn Israel
guruu'ga lu'h loh tuhbi Olivo dxihxi tin bidxi'dxiu lu'h loh
yahga Olivo nin naa natural pa'h, ¿xi la'h xchi'h la'h ra'
bwiinn Israel ra' nin naa ra' pa'h llii'dzi yahga Olivo pa' chi
ayi dxia'n gadxi'dxiu nacuubi ra' ba loh Xolivo ra' ba?

Xcweenta ziga la'n dxyih luulchima ra' nin ta'h ra' bwiinn Israel

25 Pwihsi bwitsi ra'n, xclaa'dzihn gacabwa' tu xigaaba
rala'n Dxiohs tin para ayi guunn tu lligaaba naa tu bwiinn
naann duuxa ra', laasii la'h ra' bwiinn Israel ra' guhca dxiipa
sto' nuhni'hn si ra' ba, per hasta pur luulchima nin gazaa'
dxyih nin chu'tii ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel
ra' chi'chi nee bwiinn Israel ra' gaguu'dzi sto' ra' ba nez loh
Dxiohs.

26 Chin gacayi zi'chi zila'h garaa ra' bwiinn Israel ra' loh
duhlda chin chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, laasii ziga caa
loh xchi'dxyi Dxiohs rñi'n squii':

Nin ruta'h la'h bwiinn gaca tuhbi bwiinn guihdxyi Siohn,
nee zusia'pitii ba xtuhlda ra' nin naa llahga guehtu Jacobo.

27 Dee naa ziga bia'han dxyi'dxyi'hn loh ra' ba chin gu-
sia'pitiin xtuhlda ra' ba.

28 Ya pur xchi'dxyi Jesucristu, bidxyi'chinee ra' bwiinn
Israel ya zi'chi billaala neziuh para la'h tu nez loh Dxiohs,
perr ruca'h gahca sto' Dxiohs la'h ra' ba laasii galoh la'h ra'
xtaadaguldo' ra' bwiinn Israel gulii Dxiohs.

29 Pwihsi nin runi'hi Dxiohs ayi rusia'pitii Ñi'hn, nicala
guelnaza'ca nin runi'hi Dxiohs o nicala za guelrbwihdxyi
xteenn Ñi'h.

30 La'h tu galohyi ayi bazo'badxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs,
per loh nin gule'he sto' ra' bwiinn Israel xchi'dxyi Ñi'h bax-
aala Ñi'h neziuh para la'h tu.

31 Pwihsi baria'caa xcweenta ra' bwiinn Israel zi'chi tin
billaala neziuh para la'h tu nez loh Dxiohs, nee tin zi'chiza
guxaala Ñi'h neziuh para la'h ra' bwiinn Israel nezloh Ñi'h.

32 Bwi'hnn Dxiohs lligaaba basaa'n Ñi'h biaaba garaa ra'
nu'h loh duhlda tin zi'chi bidxeela Ñi'h xa gadxeela garaa ra'
nu'h xneziuh Ñi'h.

33 ¡Xa guroo' roo' naa guelnaza'ca xteenn xquelnaann
cun guelrahcabwa' xteenn Dxiohs! Nin tuhbi bwiinn gui-
hdxyiyuh ayi gacabwa' garaa ra' xquelguxchisi Ñi'h; ayi chyu
tii' gacabwa' xneziuh Ñi'h.

34 Pwihsi ziga caa loh dxihtsi: "¿Chyuulla ni'ca guhcabwa' xa
naa xigaaba Dxiohs? ¿Chyu ni'ca gwagañi' loh Ñi'h xa guunn
Ñi'h?,

35 o ¿chyu ni'ca mwer badi'hi tuhbi xiilla cohsa la'h Ñi'h tin
chiilligahca Ñi'h loh ni'chi?”
36 Laasii xteenn Ñi'h nee pur la'h Ñi'h, nee para la'h za
Ñi'h naa garaatii' ra' cohsa ra'. ¡Ayi chuu dxyih nin gucwe'za
bwiinn guiñi'za'ca ra' ba la'h Dxiohs! Zi'chi gaca pwihsi.

12

Guelnabahan nin ruhnn lasahca la'h Dxiohs

1 Ni'chin nin rdxi'hna'hn loh tu bwiitsi ra'n, pur xcweenta
nin ralahsasto' Dxiohs la'h nu'h; gulgadi'hi xquelnabahan tu
loh Dxiohs tin gaca guibahan za'ca tu ziga xclaa'dzi Dxiohs.
Dee naa xnehza ziga gaann tu la'h Dxiohs nin nuu dxibaa'.
2 Ayi guunn tu la'h gahca lligaaba nin ruhnn ra' bwiinn
guihdxyiyuh, sino que gulgasaa'n guunn nacuubi Dxiohs loh
lligaaba tu, tin zi'chi guidxa' xmohda tu ya zi'chi guluu'yi
Dxiohs cuun cweenta nin xclaa'dzi Ñi'h guunn tu, nin naa
bwen, nin rdxa'gasto' Dxiohs, nin naa dxyi'dxyi guchii.
3 Ya pur nin balahsasto' Dxiohs na'h ni'chin nin rulu'yi'hn
xchi'dxyi Ñi'h tuhbigah tu, rñi'n loh tu ayi guunn tu lligaaba
mahzi lasahca tu la'gahca tu loh ra' lasaa' tu. Mahs cha'yi
guunn tu lligaaba cada tuhbigah tu cun lligaaba za'ca, tin
zi'chi gaca xigaaba tu cun cweenta ziga nin bani'hi Dxiohs
la'h tuhbigah tu ziga xa rahca riachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h,
4 pwihsi ziga tihxi biñaachi nuu ziahan lahta xteennan, ziga
rwaa' nu'h rallu'yin para rachiñi' nu'h, bisloh nu'h rallu'yin
para rachidia'ha nu'h; zi'chi cada tuhbi lahta tihxi nu'h nu-nu
xica rallu'yi ra'n.
5 Pwihsi zi'chi za la'h ra' nu'h nicala ziahan nu'h, per tuhsi
cweerpu naa nu'h nez loh Crixtu; nee naa za nu'h tuhsi ziga
tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h ziga zi garaa ra' lahta xteenn tuhsi
tuhbi cweerpu.
6 Pwihsi Dxiohs tuhbigah nu'h bani'hi Ñi'h guriin-guriin
dzi'n nin guclaa'dzi Ñi'h. Nahpa chozahnee za'ca nu'h
xcweenta dzi'n ra' squii': nin rahca rca'ngaluu'yi xchi'dxyi
Dxiohs nahpa guluu'yi ban zigachi'h riachiisto' ba xchi'dxyi
Dxiohs; nin rahldaaguzuh rahcanee la'h ra' lasaa' ñi'h nahpa
chezah ba guunn ban;
7 nin rahca ruluu'yi, chezah guluu'yi ba;
8 nin rahca rgu'gui'w lasto' ra' snuhn ra' bwiinn, bwiinn
chi nahpa chezahnee ba cweenta chi cu'gui'w ba la'h ra'
bwiinn; nin rahca rudi'hi nahpa guunn ban cun cweenta nin
ayi guinagahntii'; ya nin rahca rnabwa' loh ra' lasaa' ñi'h
nahpa guunn ban gaduhbi sto' ba; ya bwiinn ra' nin rudi'hi

nin xchi'hnn ra' bwiinn, nahpa guunn ra' ban cun dxyigah guelrdzihta-guelrllihdzii ra' ba loh lasaa' ra' ba.

Xcweenta ziga nahpa guibahan nu'h loh xneziuh Dxiohs

9 Gulgahntsii'hi lasaa' ziga tuhbi ziga stuhbi tu ya cohsa dxaaba ra' gulcwe'hesto' ni'chi tin cohsa za'ca si guidxa'gasto' tu.

10 Nahpa gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu laasii bwihtsilasaa' tu nez loh Jesucristu, nee neezaa gulgui'hnn lasahca lasaa' tu ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu.

11 Gulgui'hnn dzi'n za'ca, ayi gaalla tu. Gulgui'hnn xtsi'n Jesucristu cun gaduhbi sto' tu.

12 Guldxiahxi pur xcweenta xereensi tu nin naannloh tu guica'ha tu; nee gulgahpa paseensi chin rzahcazii tu, nee ayi gusaa'n tu nahpa cwiidxyi-guinaaba tu loh Dxiohs garaa dxyih.

13 Gulgahcanee la'h ra' bwiinn ra' nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs cun loh nin xchi'hnn ra' ba; gulcu'tii la'h ra' bwiinn ra' nin zeeguia'ha cuun tu rwaa' yihdzi tu cun gaduhbi sto' tu.

14 Gulgui'hnntaa'yi yihca ra' bwiinn ra' nin rusa'cazii la'h tu pur nin riachiisto' tu, nee gulguinaaba xquel ruhnntaa'yi Dxiohs para la'h ra' ba; per ayi cu'dii tu la'h ra' ba.

15 Guldxiahxinee la'h ra' bwiinn ra' nin riahxi ra', ya guldxi'nnee la'h ra' bwiinn ra' nin ru'n ra'.

16 Gulgui'hnn tuhsi lligaaba ziga tuhbi ziga stuhbi tu, nee ayi gaca tu bwiinn nayaachi ra', sino que gulgahca ziga naa ra' bwiinn nado'laa'dzi ra'; ayi guunn tu ziga bwiinn nasiintii'.

17 Ayi chilli tu loh nin tuhbi bwiinn dzi'ndxaaba pur ziga dzi'ndxaaba nin ruhnn ra' ba cun la'h tu, mahs gulgui'hnn dzi'nza'ca nezloh garaa ra' bwiinn.

18 Gulgui'hnn ziga chi'hzi gaaldaa guzuh tu tin guibahannee tu garaa ra' ba cun guelridxyiisto'.

19 Bwiitsira'n, ayi guunn tu lligaaba la'hgahca tu gusia'garii tu dzi'n dxaaba nin ruhnn ra' bwiinn cun la'h tu, laasii banaann Dxiohs zuhnn Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra' ni'chi, laasii rñi' Ñi'h loh Xchihtsi Ñi'h squii': "Na'h rga'ha gu'nnahn guelguxchisi, Na'h gusadxiillihn xcweenta lu'h loh ra' ba ziga naan Daada Dxiohs."

20 Nee neezaa, sidela la'h bwiinn nin rdxyi'chinee yi'h gwa'ha lu'h cachia'han ba, badi'hi guelwahw gahw ba; laasii loh guunn lu'h garaa dee' zuhnn lu'h tin zi'chi zia'han xtuhyi ba.

21 Ayi gusaa'n tu guunn dzi'ndxaaba gahn la'h tu, mahs gulgui'hnn gahn loh dzi'ndxaaba cun dzi'nza'ca ra' nin guunn tu.

13

1 Gulgazo'badxiahga garaa tu xchi'dxyi bwiinn ra' nin rn-
abwa' nez loh tu, laasii ayi guelrnabwa' nin ayi ze' pur Dxiohs,
ya garaa ra' guelrnabwa' ra' nin nuu ra' loh guihdxyiyuh pur
xcweenta Dxiohs biinloh ra'n,
2 ni'chin bwiinn ra' nin ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi ra'
bwiinn nin rnabwa', pwihsi bwiinn ra' chi cabwe'hesto' ra'
ba xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi garaa ra' nin ruhnn ra' squii' la'h
gahca ra' ba cayuhnn ziahan ra' ba xtuhlda ra' ba; ya zuhnn
Dxiohs guelguxchisi xcweenta ra' ba,
3 laasii bwiinn nin rnabwa' ra' chi cayuhnn ra' ba xtsi'n
Dxiohs tin guibahan xnehza lu'h, nee sidela ayi xclaa'dzi lu'h
guidxyihbi lu'h la'h ra' ba, bwi'hnn dzi'n za'ca, nee ziñi' za'ca
ra' ba pur yi'h,
4 laasii ruhnn ra' guxchisi xtsi'n Dxiohs tin guibahan za'ca
lu'h, per sidela yi'h guunn lu'h cohsa dxaaba; gulguidxyihbi,
laasii ayi nu'a lliaa'hazi dxi'h nin rnabwa' chi spahda, yaque
la'h nin rnabwa' chi cayuhnn ba xtsi'n Dxiohs pwihsi nahpa
ba derechu gudi'hi ba xteenn nin ruhnn dzi'n dxaaba.
5 Pwihsi ni'chi nahpa guzo'badxiahga tu xcweenta guelrn-
abwa' ra', laasii ruhnn ra'n guelguxchisi loh tu nee neezaa tin
gahpa tu tuhbi lligaaba za'ca tuhbi lligaaba nayaa.
6 Ni'chin gulchihlli loh ra' nin rnabwa' xcweenta imp-
weestu, laasii nin rnabwa' ra' chi naa ra' ba xmooza Dxiohs
ni'chin squii' naa xtsi'n ra' ni'chi.

7 Gulgadi'hi la'h ra' bwiinn nin nahpa chilli tu, ziga imp-
westu ra' xteenn loh xuh tu, o mweeyi nin rdxa'ga ra'; nee
gulchuu' respeto la'h bwiinn dzi'baloh ra', ziga nin nahpa ra'
guelrnabwa' cun hasta nin mahzi bi'ti'hn ra', nee gulguiñi'
za'ca za xcweenta ra' bwiinn ra' nin rga'ha guiñi' za'ca tu
xcweenta ñi'h.
8 Nee ayi xi guza'bi tu loh chyu tii', sino que sola guza'bi tu
guelnadzii'hi lasaa' ziga tuhbi ziga stuhbi tu; pwihsi bwiinn
nin nadzii'hi lasaa' ñi'h cun ni'chi la'h ba baza'loh nin rñi' loh
lehyi guunn ba,
9 laasii ziga naa xlehyi Dxiohs rñi' squii': "Ayi guunn xtu'h
lu'h gunna'h nin ayi naa che'hla lu'h, ayi chiinn lu'h bwiinn,
ayi gaca lu'h bwiinn guba'n, ayi guiñi' lu'h dxyi'dxyi dxixi'hw
ra', ayi sa'bisto' lu'h xixteenn bwiinn", per dee' ra' nee cun
garaa ra' spaaldaa ra' xlehyi Dxiohs raza' ra'n cun lehyi nin
rñi' squii': "Guhca nadzii'hi lasaa' lu'h ziga nadzii'hi lu'h yi'h
gahca."
10 Nin nadzii'hi lasaa' ñi'h, ayi xi dzi'n dxaaba ruhnn loh
lasaa' ba, ni'chin guelnadzii'hi lasaa' ruza'loh ziga caa loh
xchi'dxyi Dxiohs.

11 Gulgui'hnn garaa ra' dee', laasii la'h tu banaann tu xa naa
ra' dxyih ra' nin nabahan ra' nu'h nnah, nee gulgahcabwa'
la'h hohra biga'ha gati'chi xca'lda nu'h, laasii la'h dxyih badz-
ihn gahxu ru tin guca'ha Dxiohs la'h nu'h par dxibaa' ziga la'n
dxyih ra' nin mwer gwachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs.
12 La'h gue'la cagasia'han gahxu la'h bia'ñih, ni'chin nin
cweezaa guidi'hnn ra' nu'h dzi'n dxaaba nin rahca loh nac-
ahyi tin guidxiaacu nu'h lahdxi jweerta xteenn bia'ñih,
13 tin zi'chi guibahan xnehza nu'h ziga rga'ha rzah bwi-
inn radxyii; ayi chyu gaca bwiinn laxchihn bwiinn lac-
ahyi, nin ayiza chyu gaca bwiinn gubwihlli, ayiza chyu
gucha'gadxihldxi za lasaa' ra' nu'h, ayiza chyu sa'bisto' xix-
teenn ra' lasaa' nu'h.
14 Ni'chin nin gulguica'ha xquelrnabwa' Jesucristu tin ayi
guunn tu garaaloh nin xclaa'dzi tihxi tu guunn tu.

14

Ayi guiñi'yah tu bwihtsi tu

1 Sidela la'h tuhbi bwiinn lahda tu ayi rahcabwa' za'ca
ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, gulguiñi'nee ba cun dxyi'dxyi
nagu'dzi'hn ziga bwihtsi gahca tu, ayi childxi tu ba,
2 laasii nuu ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' lligaaba zahca
gahw ra' ba garaa tii' ra' cohsa, ya gaduhbiga'h nuu spaaldaa
ra' ba nin ayi nahpa jweersi loh guelriachiisto' ziga xteenn
xchi'dxyi Dxiohs nin rahw ra' sola xiica cwa'n nagaa ra' nin
rahw ra' bwiinn.
3 Pwihsi bwiinn nin rahw garaatii' xica cohsa, ayi guiñi'yah
ba la'h bwiinn nin ayi nuu gahw garaatii' ra' cohsa, neezaa
bwiinn nin ayi nuu gahw garaatii' ayi za guiñi'yah ba la'h
bwiinn nin rahw garaatii', laasii Dxiohs gulii za la'h bwiinn
chi.
4 ¿Chyulla naa lu'h yi'h tin guiñi'yah lu'h xmooza stuhbi
bwiinn? Pwihsi sidela gwa'haza'ca o sidela gwa'hadxaaba
xlamma ba loh ba ya xcweenta xlamma naa ni'chi, per
zia'han za'ca ba laasii Daada Jesucristu zuhnn nadxiipa Ñi'h
lasto' ba.
5 Nee nuu bwiinn rñi' ra' ba naza'caru tuhbi dxyih loh
stuhbi dxyih, ya snuhn ra' bwiinn ruhnn ra' ba lligaaba garaa
ra' dxyih ra' naa ra'n tuhsi. Mas cha'yi guunn cada tuhbigah
ra' ba ziga ruluu'yi xquelrihn ra' ba naa xnehza.
6 Bwiinn nin rahpadaa tuhbi dxyih, ruhnn ban pur
xcweenta Dxiohs, ya bwiinn za nin ayi rahpadaa dxyih chi,
naa zan para la'h Dxiohs pur nin ayi rahpadaa ba dxyih chi.
Ya bwiinn nin rahw garaatii' ra' cohsa rahw ban tin para
ruhnn lasahca ba lah Dxiohs laasii rudi'hi ba guelzuxchiilli

loh Dxiohs, ya bwiinn nin ayi rahw, para Dxiohs ayi rahw ba
laasii rudi'hi za ba guelzuxchiilli loh Dxiohs.
7 Laasii nin tuhbi ra' nu'h ayi nabahan ra' nu'h pur la'h
gahca ra' nu'h, nee nin tuhbi za nu'h ayi rahchi ra' nu'h pur
la'h gahca za xcweenta ra' nu'h.
8 Pwihsi sidela la'h nu'h nabahan nu'h, nabahan nu'h
para la'h Daada Jesucristu; ya sidela la'h nu'h gachi nu'h,
pwihsi gachi nu'h para la'h Daada Jesucristu. Pwihsi tantu
loh guelnabahan zi'chi za loh guelguhchi naa nu'h xpwiinn
Jesucristu,
9 laasii la'h Jesucristu guhchi Ñi'h nee gubia'garii babahan
Ñi'h loh guelguhchi tin naa Ñi'h Daada loh ra' bwiinnguuchi
ra' cun loh ra' bwiinn nin nabahan ra'.
10 Per yi'h, ¿xixnaa rñi'yah lu'h xcweenta bwihtsi lu'h? o
¿xixnaa rwa'ha dxaaba lu'h loh ra' ba?, pwihsi garaa nu'h
nahpa zadzihn nu'h nezloh Crixtu tin guunn Ñi'h guelgux-
chisi xcweenta ra' nu'h,
11 laasii squii' caa loh dxihtsi xteenn Dxiohs:
Guchii naa xchi'dxyi'hn, rahbi Daada Dxiohs,
garaa ra' bwiinn guihdxyiyuh zuzu'nllihbi ra' ba loon,
nee garaa ra' za bwiinn guihdxyiyuh zidxixtee' ra' ba nez
loon, guiñi' ra' ba: Yu'bi si Lu'h naa Lu'h Daada Dxiohs.
12 Ni'chin cada tuhbigah ra' nu'h nahpa gati'dxi cweenta ra'
nu'h loh Dxiohs xcweenta ziga bidi'hnn ra' nu'h.

Ayi gusiaaba lu'h bwihtsi lu'h loh duhlda

13 Pwihsi ni'chin ayi chyu guiñi'yah ru xcweenta ra' lasaa'
ra' nu'h. Mas cha'yi guidi'hnn nu'h lligaaba lasto' nu'h ayi
chyu chi'hyi nez dxiaaba ra' lasaa' ra' nu'h loh duhlda.
14 Na'h na'nnahn rahcabwa'n garaatii' naa bwen laasii
Jesucristu Daada xteenn nu'h baluu'yi na'h zi'chi, per sidela
chyulla tuhbi bwiinn ruhnn lligaaba tuhbi cohsa naa cohsa
dxaaba, pwihsi naa dxaaban para la'h ba,
15 per sidela pur nin rahw lu'h guunn chuu nalaasa sto'
bwihtsi lu'h, pwihsi yi'h ayiru ruca'sto' lu'h la'h Dxiohs,
ni'chin nin ayi guunn lu'h xa guñihchi bwiinn nin baguhchi
Crixtu pur la'h ba.
16 Ni'chin ayi gusaa'n tu guiñi'yah bwiinn pur xcweenta nin
naa cohsa bwen para la'h tu,
17 laasii loh xquelrnabwa' Dxiohs ayi naa'han xa chi'hyisi
bwiinn xa gahw ra' cun xa guee ra' ba; sola xquelrnabwa'
Dxiohs naa'han xcweenta ziga guibahan nayaa lu'h nezloh
Dxiohs neezaa guelrbwihdxyii sto' cun guelriahxisto' pur
xcweenta Spíritu Saantu xteenn Dxiohs,

18 laasii ziga nin ruhnn garaa cohsa ra' rii' pur xcweenta
Jesucristu, bwiinn chi rza'bisto' Dxiohs xcweenta ba, ya garaa
ra' bwiinn guihdxyiyuh rñi' za'ca xcweenta bwiinn squii'.
19 Pwihsi ni'chin nin nahpa chozah nu'h gadxi'hyi nu'h
cohsa nin rbahchidxyii sto' nu'h, naazan nin ruhnn rahcanee
nu'h lasaa' nu'h tin mahzi chechiisto'dzi'tsi ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs.
20 Ayi guunn tu para ñichiloh xtsi'n Dxiohs pur xcweenta nin
rahw tu. Guchiica garaatii' nin rahw bwiinn naa cohsa nayaa,
per nin naa nadxaaba naa gahw lu'h nin gusiaaba stuhbi ra'
bwiinn loh duhlda.
21 Naa bwen ayi gahw lu'h bwe'hla, ayiza guee lu'h vihnu,
tin zi'chi ayiza guunn tu para dxiaaba lasaa' tu loh duhlda.
22 Pwihsi nahpa guunn lu'h ziga rgu'bwa' lu'h xclaa'dzi
Dxiohs guunn lu'h. Cun sola yi'hgahca guhcabwa' cuun nin
xclaa'dzi Dxiohs guunn lu'h yi'hgahca. ¡Riahxi lu'h pur nin ayi
rgu'tii lu'h yi'h loh duhlda lu'h pur xcweenta nin rahw lu'h
cun limentu nin ree' lu'h!,
23 per bwiinn nin rgu'tii loh duhlda xquelrihn ba pur
xcweenta nin rahw ba, riuu' xtuhlda ba laasii ayi ruhnn ban
cun guelriachiisto' xteenn Dxiohs; ya garaa nin ayi naa cun
guelriachiisto' xteenn Dxiohs naan duhlda.

15

Gudxi'hyi nez chezah dzi'tsi ru bwihtsi lu'h loh xchi'dxyi Dxiohs

1 Garaa nu'h nin zezah dzi'tsi pur xcweenta ziga riachiisto'
nu'h xchi'dxyi Dxiohs, nahpa gacanee lasaa' ra' nu'h, cun
bwiinn ra' nin gue'du chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, nee
ayi chyu chi'hyi xcweenta si ra' nu'h.
2 Garaatii' ra' nu'h cada tuhbigah ra' nu'h nahpa gantsii'hi
lasaa' ra' nu'h, nee tin gachidxiacanee lasaa' ra' nu'h tin
chezah guibahan xnehza nu'h, tin zi'chi mahziru chechiisto'
ra' nu'h xchi'dxyi Dxiohs,
3 laasii nicala la'hgahca Jesucristu ayi gubahan Ñi'h
xcweenta gahca Ñi'h; sino que pur la'h Ñi'h guzohba
dxyi'dxyi ziga caa loh dxihtsi xteenn Dxiohs hasta rñi' squii':
“Dxyi'dxyi guelrñi'yah guñi' ra' ba loh Lu'h, neezaa yi'cahn
biaaba ra'n.”
4 Garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin caa loh dxihtsi desde chieempa,
gucah ra'n, tin gacabwa' ra' nu'h siguhratii' naa guelnabahan
nacuubi para la'h ra' nu'h. Pwihsi siguhra rii', dxi'dxiu-
dxa'gan paseensi, guelnasaa nin naa ziga tuhbi sehn xteenn
guelnabahan nin ze'yahlda dxi'.
5 Dxiohs ruhnn nadxiipa sto' nu'h cun rbahchi nasaa za Ñi'h
nasaa sto' nu'h nee rna'ba'hn loh Dxiohs nin ruhnn garaa

dee' tin gacanee Ñi'h la'h tu guunn tu tuhsi lligaaba xteenn
Jesucristu cun lasaa' tu
6 tin zi'chi garaa tu tuhsi juunta, tuhsi rsiaa'ha guiñi'za'ca
tu xcweenta Dxiohs cun la'h Daada Jesucristu xteenn nu'h.

Badzihn xchi'dxyi Dxiohs loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel

7 Pwihsi ni'chin nnah gulgui'hnn recibir lasaa' tu ziga tuhbi
ziga stuhbi ra' ba, ziga bwi'hnn za Crixtu recibir la'h tu, tin
gachidi'hnn lasahca nu'h lah Dxiohs nin nuu dxibaa'.
8 Na'h rñi'n loh tu; bi' Jesucristu tin guhca Ñi'h ziga
tuhbi mooza loh ra' bwiinn Israel tin baluu'yi Ñi'h xcweenta
xchi'dxyi guchii Dxiohs, tin zi'chi guzohba dxyi'dxyi nin
bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs loh ra' xtaada guldoo' ra' bwiinn
Israel,
9 nee bi' za Ñi'h para la'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra'
bwiinn Israel ra' tin guiñi' za'ca za ra' ba xcweenta Dxiohs
laasii baluu'yi Ñi'h guelralahsasto' xteenn Ñi'h la'h ra' ba, ziga
caa loh dxihtsi xteenn Dxiohs:
Pwihsi ni'chi nin guiñi' za'ca'hn xcweenta Lu'h nezloh ra'
bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel
nee gu'ldazahn himno ra' xcweenta lah Yu'bi Lu'h.
10 Stuhbi lahta loh Dxihtsi xteenn Dxiohs rñi' squii':
La'h tu bwiinnziitu ra', ¡guldxiahxinee la'h bwiinn ra' nin naa
ra' xpwiinn Dxiohs!
11 Ya stuhbi lahta loh Xchihtsi Dxiohs rahbi squii':
La'h tu, bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra', ¡gul-
guiñi' za'ca xcweenta nin naa Daada loh ra' bwiinn
guihdxyiyuh,
nee gulguiñi' za xcweenta guelrnabwa' roo' nin nahpa Ñi'h!
12 Nee stuhbi la'ga'h baca'h guehtu Isaías squii':
Zi' tuhbi llahga guehtu Isaí tin guinabwa' bi loh ra' bwiinn
ziitu ra',
laasii la'h bi cabweeza ra' bwiinn ziitu ra'.
13 Dxiohs, nin rni'hi nin naa siguhra dzi'tsi lasto' tu; zusi-
ahxi Ñi'h la'h tu, neezaa guelnasaa guni'hi Ñi'h la'h tu laasii
pur nin riachii sto' tu xchi'dxyi Ñi'h, pwihsi ni'chin zuhnn
ziahan duxa Ñi'h siguhrarii' chi para la'h tu pur xcweenta
guelrnabwa' xteenn Spíritu Saantu.
14 Na'pahn siguhra xcweenta tu, bwiitsi ra'n; nuu gadxah
cohsa za'ca ra' sto' tu cun garaaloh guelrahcabwa', nee naann
za tu xa guiñi'nee tu tuhbi ziga stuhbi ra' bwiinn;
15 per loh dxihtsi rii' baca'hn paaldaa dxyi'dxyinah
xcweenta chiopaa-choon cohsa ra', tin ayi dxia'ldasto' tun.
Ru'nnahñin pur dzi'n nin baca'bi Dxiohs na'h,

16 tin gaca'hn xpwiinn Jesucristu nin ruluu'yi xchi'dxyi Ñi'h
para bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra'. Dzi'n nin
cayu'nnahn naa rulu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn
ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ziga tuhbi guhn nin dxiu'sto'
Ñi'h, laasii bwiinn ra' chi la'h ra' ba naa bwiinn nayaa nezloh
Dxiohs pur xcweenta Spíritu Saantu nin ya guleeza la'n lasto'
ra' ba.
17 Pwihsi ziga cagasaguhnn Jesucristu dzi'n roo' ra' na'h,
na'pahn ziga nin guiñi'n pur xcweenta dzi'n roo' ra' chi,
18 laasii ayi dxiaalla'hn guiñi'n xiilla stuhbi dxyi'dxyi
xteenn stuhbi xiilla cohsa sino que nin cagasaguhnn si Crixtu
na'h, tin zi'chi guzo'badxiahga ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra'
bwiinn Israel xchi'dxyi Dxiohs, ya dee' guhcan cun dxyi'dxyi
ra' nin bihnn dxiahga ra' ba nee cun dzi'n ra' nin bwa'haloh
ra' ba,
19 cun guelmilahgru xteenn ra' dzi'n roo' nee cun xquel-
rnabwa' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs. Ni'chin loh guihdxyi
Jerusalehn, neezaa gaduhbi gabiin loh guihdxyi Ilírico, la'n
bagalu'yi xchi'dxyi Jesucristu garaa ra' nez ra' chi.
20 Pwihsi squii' bwi'hnna'hn jweersi bagalu'yi'hn xchi'dxyi
Jesucristu nez hasta ayi gaanntii' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h, tin
zi'chi ayi ñu'nnahn dzi'n hasta guza'loh cayuhnn stuhbi bwi-
inn dzi'n,
21 sino que mas cha'yi gaca ziga caa loh Dxihtsi xteenn
Dxiohs hasta caa squii':

La'h ra' nin ayi chyu bagaluu'yitii' xchi'dxyi Ñi'h, zwa'ha ra'
ba;
nee zahcabwa' ra' bwiinn ra' nin ayi bihn xcweenta Ñi'h nin
guduhbitii'.

Pahblu ruhnn lligaaba guzee loh guihdxyi Roma

22 Pur cweenta ra' rii' ni'chin nin ayi ru'nnahn gahn
dxie'ldaguia'han cuun tu, nicala ziahanla bweelta ru'nnahn
jweersi tin dxie'ldahn.
23 Per nnah nin la'n babwi'hnn gahn xtsi'na'hn loh rre-
giohn rii', nee ziga cayu'nnahn lligaaba ziahanla yihza
dxie'ldaguia'han cuun tu,
24 pwihsi nnah nin guzaa'hahn tuhbi viaja para guihdxyi
España zie'ldaguia'han cuun tu. Ya chin cha'loh gwa'han
loh tu, chi'chi guidia'hahn zahcanee tu na'h tin chaa'hahn
España.
25 Per nnah loh guihdxyi Jerusalehn guzaa'hahn tin ch-
ene'hn tuhbi guelrgaa'da la'h ra' bwihtsi ra' nu'h nin rii ra'
loh guihdxyi chi,

26 laasii la'h ra' bwiinn Macedonia ra' cun bwiinn Acaya ra',
la'h ra' ba bwi'hnn lligaaba bacha'ga ra' ba mweeyi para la'h
ra' bwihtsi ra' nu'h nin naa prohbi loh guihdxyi Jerusalehn.
27 Bwi'hnn ra' ba lligaaba bwen guunn ra' ba squii', laasii
nuu nin nuza'bi ra' ba loh ra' bwiinn Jerusalehn ra', pur
baxe'hla ra' ba xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn ra' nin ayi
naa ra' bwiinn Israel ra' rii'; pwihsi ni'chin nnah gaguu' ra'
ba guelgue'za cayahcanee ra' ba la'h ra' bwiinn Jerusalehn ra'
garaa nin xchi'hnn ra' ba.
28 Ni'chin chin chegasia'hanahn mweeyi para la'h ra' ba
chi'chi ti'dxi'hn lahdxyi tu, tin cheguia'hahn cuun tu chin
chaa'hahn España.
29 Na'pahn siguhra chin cheguia'hahn cuun tu dxigah
cheedxah lasto'n cun xquelnaza'ca xchi'dxyi Jesucristu chin
gadzihna'hn.
30 Bwiitsi ra'n, rna'baduuxa'hn loh tu pur xcweenta
xchi'dxyi Daada Jesucristu neezaa xcweenta guelriuu'laa'dzi
nin runi'hi Spíritu Saantu; rna'ba'hn loh tu gulgadxa'ga lasaa',
tin gulcwidxi-gulguinaaba loh Dxiohs pur na'h.
31 Gulguinaaba loh Dxiohs tin guta'h Ñi'h na'h loh ra' bwi-
inn ra' nin ayi riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h nin nuu ra'
loh guihdxyi Judea, nee tin cun gaduhbi sto' za ra' xpwiinn
Jesucristu nin rii ra' loh guihdxyi Jerusalehn guica'ha ra' ba
mweeyi nin naa guelrahcanee para la'h ra' ba,
32 nee cabweeza sto'n sidela la'h Dxiohs nnaa Ñi'h gadz-
ihna'hn cun guelrdzihta cun guelnasaa chin gwa'hahn loh
tu, nee tin ga'pahn guelruzi'laa'dzi loh nin dxie'ldaguia'hahn
cuun tu.
33 Dxiohs nin rbahchidxyii sto' ra' bwiinn gacanee la'h
garaa tu. Pwihsi zi'chi nahpa gaca.

16

Ruxe'hla Pahblu guelrgahpa Dxiohs loh ra' ba

1 Rgu'neezahn la'h bizaa'n nu'h Febe nee loh tu, laasii nee
bi bwi'hnn bi dzi'n roo' la'n guido' xteenn guihdxyi Cencrea.
2 Gulguia'ha loh bi cun gaduhbisto' tu pur lah Daada
Jesucristu, ziga nahpa guidi'hnn nu'h ziga riachiisto' nu'h
xchi'dxyi Dxiohs, nee gulgadi'hi la'h bi cuun chi'hzi cohsa ra'
nin guichi'hn bi, laasii bwi'hnn bi compahñu la'h ziahan ra'
bwiinn, nee neezaa na'h gahca.
3 GulgagahpaDxiohs la'h Priscila cun Aquila xcwee'ntahn
laasii la'h ra' ba rahcanee ra' ba na'h loh xtsi'n Jesucristu.
4 La'h ra' ba ayi biaa ra' ba xquelnabahan ra' ba pur
xcwee'ntahn, ni'chin nin ruxe'hla'hn tuhbi guelzuxchiilli
para la'h ra' ba, nee ayi sola na'h si dxi'h sino que neezaa ra'

garaa ra' bwiinn guido' ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra'
ruxe'hla tuhbi guelzuxchiilli para la'h ra' ba.
5 Ruxe'hla'hn tuhbi guelrgahpaDxiohs loh ra' lasaa' ra'n
nin radxa'ga lasaa' ra' rwaa' yihdzi Priscila cun Aquila.
Ruxe'hlazahn tuhbi guelrgahpaDxiohs la'h Epenetu, nin naa
mwer tuhbi bwiinn nin gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu
nez guihdxyi Acaya.
6 Ruxe'hla zahn tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h María
nin bwi'hnn duuxa dzi'n loh tu,
7 neezaa loh ra' bwiinn lahdxyi ra'n nin laa Andrónico cun
Junias ruxe'hla'hn tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h ra' ba
nin bie'wneen la'n lahtsidxi'ba; ni'chin la'h ra' ba naa ra' ba
bwiinn roo' ra' loh ra' pooxtla, nee neezaa galoh la'h ra' ba
gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu que na'h.
8 GulgagahpaDxiohs la'h Amplias xcwee'ntahn, nin naa
tuhbi lasaa' nu'h loh dzi'n xcweenta Jesucristu,
9 nee gulgagahpaDxiohs la'h Urbanu nin ru'nne'hn xtsi'n
Jesucristu, cun la'h za xamihgu dzina'hn Estaquis.
10 GulgagahpaDxiohs za la'h Apeles xcwee'ntahn; la'h bi
nin bani'hi paaldaa sehn ra' xteenn ziga pa'h riachiisto' bi
xchi'dxyi Jesucristu, cun neezaa gulgagahpaDxiohs la'h ra'
bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn xfamihyi Aristóbulu.
11 Ruxe'hlazahn tuhbi guelrgahpaDxiohs la'h Herodión,
nin naa bwiinn laadxyihn, neezaa loh ra' lasaa' ra' Narcisu
nin guyuu' guya'zi xchi'dxyi Jesucristu,
12 neezaa la'h Trifena ruxe'hla'hn tuhbi guelrgahpaaDx-
iohs cun la'hza Trifosa; garoopa ra' ba cayuhnn ra' ba xtsi'n
Jesucristu. Ruxe'hlazahn tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h
naan Pérsida, bizaa'n ra' nu'h loh xcweenta Jesucristu nin
cayuhnn duxa za dzi'n loh xcweenta Jesucristu.
13 GulgagahpaDxiohs za la'h Rufu xcwee'ntahn; la'h bi naa
tuhbi bwiinn nin gulii Dxiohs; neezaa xmah bi laasii guhca za
ba zigazi tuhbi xmaa'zahn.
14 GulgagahpaDxiohs za la'h Asíncritu, cun la'h Flegonte,
neezaa la'h Hermas, neeza la'h Patrobas, neezaa la'h Hermes,
neezaa la'h ra' bwihtsi ra' nu'h nin nuunee ra' ba.
15 GulgagahpaDxiohs za la'h Filóloga xcwee'ntahn, neezaa
la'h Julia, neezaa la'h Nereo cun bizaa'n bi nee la'h Olimpas
cun garaa ra' xpwiinn Dxiohs nin nuu ra' tuhsi cun la'h ra' ba.
16 GulgagahpaDxiohs lasaa' ziga tuhbi ziga stuhbi ra' tu;
garaa ra' xpwiinn guido' Crixtu ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDx-
iohs la'h tu.
17 Bwiitsi ra'n, rna'baduuxa'hn loh tu gulgahcanasiin cun
xcweenta ra' bwiinn ra' nin rusiahchisto' ra' bwiinn, tin
guilaa'ha lasaa' ra' ba. Pwihsi bwiinn ra' squii' rwa'hadxaaba

ra' ba loh guelruluu'yi xteenn Dxiohs nin zezahnee tu, ni'chin mahzi cha'yi gulguiria'caa loh ra' bwiinn ra' squii',
18 laasii bwiinn ra' nin naa xmohda ra' ñi'h zi'chi ayi ruzo'badxiahga ra' ba ziga xclaa'dzi Daada Jesucristu mahs ruzo'badxiahga ra' ba ziga nin gadzii'ba chi'hzi yihca ra' ba. Nee ca'ha ra' ba mahn rñi' ra' ba dxyi'dxyi nagu'dzi cun dxyi-gah nadaatii' rñi' ra' ba tin zi'chi ayi guinagahntii' rusagui'hi ra' ba la'h ra' bwiinn ra' nin naa sto' ra' ñi'h nayuuldi'hn.
19 Garaa ra' bwiinn naann ra' ba naa tu bwiinn nin bazo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin nin riahxi'hn nee xclaa'dzihn gaca tu bwiinn nasiin loh ra' cohsa za'ca ra' per neezaa gulgahca ziga bweezu ra' nin ayi xi gaann tii' loh ra' cohsa dxaaba ra'.
20 Pwihsi Dxiohs nin rbahchidxyii sto' nu'h lwehgu gahca guxa'ta Ñi'h bwiinndxaaba nez ñaa' tu. Lah Daada Jesucristu xteenn nu'h guunntaa'yi yihca tu.
21 Timoteu nin rahcanee na'h loh dzi'n ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu, cun la'h Luciu cun Jasohn, cun neezaa la'h Sosípater, nin naa tuhbi bwiinn laadxyihn; ruxe'hla ra' ba tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu.
22 Na'h Terciu, nin cagaca'hn dxihtsi rii' xcweenta Pahblu ruxe'hlazahn tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu pur lah Daada Jesucristu.
23 Ruxe'hlaza Gahyu tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu. Nuu'huhn rwaa' yihdzi bi, runi'hi za bi rwaa' yihdzi bi radxa'ga lasaa' bwiinn guido'. Ruxe'hla za Erastu nin naa tesoreru xteenn guihdxyi rii' tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu, cun neezaa bwihtsi nu'h nin laa Cuarto, ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu.
24 Gacanee Daada Jesucristu la'h tu. Zi'chi nahpa gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' luulchima xteenn Pahblu

25 Gulguiñi'za'ca loh Dxiohs nin guunn nadxipa-guunn naguihdzi la'h tu loh xchi'dxyi Jesucristu, laasii la'hÑi'h nin naa dxyi'dxyi naga'tsi nin nuu desde galohtii' loh garaa ra' nin nuu nnah,
26 per la'h tu banaann tu dxyi'dxyi rii' pur xcweenta dxyi'dxyi ra' nin baca'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs desde galohyi; nee cun ziga bwi'hnn Yu'bi Dxiohs lligaaba guillii'dzi dxyi'dxyi ra' rii', tin zi'chi chuu-cha'zi dxyi'dxyi ra' rii' yihca ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh.
27 ¡Tuhbi dxi'h la'h Dxiohs nin naann garaatii' cohsa; nahpa garaatii' ra' bwiinn guiñi' za'ca ra' ba pur xcweenta Jesucristu para tu'pazi! Pwihsi zi'chi nahpa gaca.

Mwer dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh bwiinn Corintu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu laasii
gulii Dxiohs na'h tin gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwi-
inn, nee neezaa Sóstenes nin naa tuhbi bwihtsi za nu'h loh
xchi'dxyi Dxiohs;
2 raca'h nu dxihtsi rii' loh tu nin bagwachiisto' ra' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs, nin naa ra' bwiinn xquido' Dxiohs loh
guihdxyi Corintu. La'htu nin ba bazuhnayaa Jesucristu la'n
lasto' ra' ñi'h laasii pur nin gwachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h. Nee
la'hza tu cun neezaa garaa snuhn ra' bwiinn ra' nin gwachi-
isto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu loh gaduhbitii' guidxyiyuh,
garaa tu naa tu xpwiinn Dxiohs nin naa Daada xteenn garaa
ra' nu'h.
3 Rachina'ba nu loh Dxiohs nin naa Xtaada nu'h cun loh
Daada Jesucristu gacanee ru Ñi'h la'h tu, gusacwachidxyii
Ñi'h sto' tu.

Guelruhnntaa'yi xteenn Dxiohs pur xcweenta Jesucristu

4 Rudi'hi zahn guelzuxchiilli loh Dxiohs pur xcweenta tu,
nee pur guelruhnntaa'yi xteenn Ñi'h nin bani'hi Ñi'h la'htu
pur xcweenta Jesucristu.
5 Pwihsi pur xcweenta za Ñi'h bani'hi Dxiohs la'htu
garaaloh ra' cohsa za'ca ra', tin guluu'yi za tu xchi'dxyi Ñi'h
neezaa tin gacabwa' za'ca tu xchi'dxyi Ñi'h.
6 Zi'chi gahca za cun ziga nabahan za'ca tu baluu'yi tu
gwachii duxa sto' tu xchi'dxyi Dxiohs xcweenta Jesucristu.
7 Ni'chin llitii' dxia'dxi tu loh ra' dzi'n za'ca nin runi'hi
Dxiohs, loh nin cabweeza tu loh dxyih ra' nin guibia'garii
Daada Jesucristu loh guidxyiyuh.
8 Zuhnn nadxiipa Ñi'h lasto' tu hasta la'n dxyihyi nin
guibia'garii Ñi'h loh guidxyiyuh, tin zi'chi ayi chyu bwiinn
guidxeela xtuhlda tu.
9 Dxiohs nahpa ruza'loh Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h; la'h Ñi'h gudi-
hdxyi Ñi'h la'htu tin chuu tu loh xneziuh Llii'n Ñi'h nin naa
Daada Jesucristu.

Xcweenta ziga cagabihyi ra' xpwiinn guido' Jesucristu

10 Rñi'n loh tu bwihtsi lasaa' ra'n, xcweenta Daada Jesu-
cristu xteenn nu'h; gulgui'hnn tuhsi lligaaba, nee ayi taa'ha
lasaa' tu sino que gulguibahannee lasaa' cun gulca'sto' lasaa'
za.

11 Rñiʼn squiiʼ loh tu bwihtsi lasaaʼraʼn laasii laʼh tuhbi
bwiinn famihyi Cloé bieʼnnaa loon ziga naa xcweenta tu cun
llahn nin cazahcanee lasaaʼ tu.
12 Pwihsi guiñiʼzahn loh tu squiiʼ laasii nuu raʼ bwiinn nin
rñiʼ raʼ: “Naʼh naan tuhbi xpwiinn Pahblu”, ya snuhn raʼ ba
rahbi: “Naʼh naann tuhbi xpwiinn Apolos”, ya snuhn raʼ ba
rahbi: “Naʼh naan tuhbi xpwiinn Pehdru”, ya snuhn za raʼ ba
nin rahbi: “Naʼh naan tuhbi xpwiinn Jesucristu.”
13 ¿Ta ruhnn tu lligaaba Jesucristu ziahan cwaʼh naa Ñiʼh?,
o ¿ta ruhnn tu lligaaba Pahblu gucah loh cruhzi xcweenta
xtuhlda raʼ tu?, o ¿ta gurohbañihsa tu pur lah Pahblu?
14 Per zuxchiilli Dxiohs ayi ziahan dxiʼh bwiinn
baroʼbañiisahn, sola laʼh Crispu cun Gahyu baroʼbañiisahn,
15 pwihsi para ayi chuu nin guiñiʼ gurohbañihsa niʼchi cun
laan.
16 Niʼchin sola baroʼbañiisahn laʼh raʼ xfamihyi Estéfanas, per
ya loh delaanta ayi gaʼnnahn gu nuu ru chyu baroʼbañiisahn,
17 laasii Jesucristu ayi guxeʼhla Ñiʼh naʼh para
guroʼbañiisahn, sino que guxeʼhla Ñiʼh naʼh tin guluʼyiʼhn
xchiʼdxyi Ñiʼh xcweenta ziga gutaʼh Ñiʼh laʼh raʼ bwiinn loh
duhlda, per ayi ruluʼyiʼhn cun dxyiʼdxyi guelnaanntiiʼ, tin ayi
guziaʼtiin yihca dziʼn rooʼ duxa nin bwiʼhnn Jesucristu chin
guhchi Ñiʼh loh cruhzi.

Crixtu naa guelrnabwaʼ cun neezaa guelnasiin xteenn Dxiohs

18 Dxyiʼdxyi raʼ nin raluuʼyi nu ziga guhchi Jesucristu loh
cruhzi tin gutaʼh Ñiʼh laʼh raʼ bwiinn loh duhlda, naa raʼn
zigazi dxyiʼdxyi nin ayi xi galluʼyi para bwiinn raʼ nin zeezaʼbi
loh duhlda, laasii ayi riachiistoʼ raʼ ban. Per garaa raʼ nuʼh
ziga zoozah nuʼh nez taʼh raʼ nuʼh loh duhlda, dxyiʼdxyi raʼ
riiʼ naa raʼn guelrnabwaʼ xteenn Dxiohs para laʼh raʼ nuʼh.
19 Squiiʼ rahbi loh Xchihtsi Dxiohs:
Naʼh zuxiʼnaʼhn loh xquelnasiin raʼ bwiinn raʼ nin ruhnn
lligaaba nahpa guelnasiin,
nee zibweʼhecaazahn guelrahcabwaʼ xteenn bwiinn nin rah-
cabwaʼ.
20 Ya nnahaxchiʼh ¿cuun bwiinn nin naann duxa? ¿Cuun
bwiinn nin naa mwehsu? ¿Cuunn bwiinn nin rucha'galasaa'
dxyiʼdxyi xcweenta raʼ cohsa xteenn guidxyiyuh riiʼ? Pwihsi
guelnaann duxa nin nuu loh guidxyiyuh riiʼ, laʼh Dxiohs
bwiʼhnn biahca raʼn ziga zi cohsa naxihn raʼ.
21 Niʼchin loh xquelnasiin Dxiohs, bacaʼbwaʼ Ñiʼh ayi chyu
bwiinn guidxyiyuh gaca dxiuʼnbwaʼ laʼh Dxiohs cun guelnasi-
insi xteenn guidxyiyuh riiʼ, niʼchin nin gudxiʼhyi Dxiohs xa
bataʼh Ñiʼh bwiinn raʼ cun xchiʼdxyi Ñiʼh tin riachiistoʼ raʼ ba

xchi'dxyi Ñi'h xcweenta Jesucristu. Ya ziga para snuhn ra' bwiinn naa xchi'dxyi Dxiohs ziga nin ayi gallu'yitii'.
22 Bwiinn Israel ra' xclaa'dzi ra' ba gwa'ha ra' ba sehn ra' xteenn nez llaa'ndxibaa', ya la'h ra' bwiinn griehgu rdxi'hyi ra' ra' ba guelnasiin,
23 per la'hnu raluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu nin guhchi loh cruhzi, ya para la'h ra' bwiinn Israel naa dxyi'dxyi rii' ziga tuhbi dxiah nin rga'ha ñaa' bwiinn, ya ziga la'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel rwa'ha ra' ba dxyi'dxyi rii' ziga dxyi'dxyi mbah,
24 per para la'h ra' bwiinn ra' nin gulii Dxiohs naa xpwiinn Ñi'h, ziga bwiinn Israel o bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel; para la'h ra' ba Crixtu naa guelrnabwa' cun guelnasiin xteenn Dxiohs.
25 Pwihsi ziga nin ruhnn ra' bwiinn guidxyiyuh lligaaba naa guelmbah xteenn Dxiohs, ni'chi naa mahzi guelnaann duxa xteenn Dxiohs loh ziga xquelnaann ra' bwiinn guidxyiyuh; ya ziga nin rluu'yi gulliaa'ha jweersi loh xteenn Dxiohs, ni'chi naa mahzi jweersi roo' loh xjweersi ra' bwiinn guidxyiyuh.
26 Bwiitsi ra'n, gulgahcabwa' Dxiohs gulii la'htu, nicala gulliaa'yi'hn tu naa bwiinn nasiin loh ra' bwiinn guidxyiyuh, nee nicala za gulliaa'yi'hn za tu nahpa guelrnabwa', nee nicala gulliaa'yi'hn za tu naa bwiinn nin gaca bwiinn lasahca.
27 Per Dxiohs gulii la'h ra' bwiinn nin ayi xi gaanntii' tin gusia'hanxtuhyi ra' ba la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn naanntii' ra'; la'hza Ñi'h gulii la'h ra' bwiinn ra' nin gulliaa' rnabwa' tin gusia'hanxtuhyi za Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn lligaaba rnabwa' duxa ra',
28 nee la'h Dxiohs gulii la'h ra' bwiinn ra' nin ayi guilasahca ra' cun bwiinn ra' nin nunpa'h rwa'ha ra' bwiinn guidxyiyuh loh ra' ñi'h, tin gusia'hanxtuhyi Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin nahpa balaaqui'hn guelrnabwa'yi'hn ra',
29 tin zi'chi ayi chyu bwiinn guunn nayaachi cun xcweenta gahca ba nezloh Dxiohs,
30 ya la'h gahca Dxiohs bazuh la'htu loh Daada Jesucristu; baxe'hla za Ñi'h Jesucristu loh nu'h tin bazia'ñih Ñi'h la'h lasto' nu'h tin gahpa ra' nu'h guelnasiin xteenn Dxiohs, tin guibahan xnehza nu'h nezloh Dxiohs, tin gaca nayaa lasto' nu'h tin guzia'tii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h.
31 Zi'chi bwi'hnn Dxiohs tin guzohba xchi'dxyi Ñi'h hasta rñi' squii':
Sidela chyuulla xclaa'dzi guunn nayaachi,
per gaca nayaachi ba loh dzi'n nin bwi'hnn Jesucristu pur la'hba.

2

Xchi'dxyi Crixtu nin gucah loh cruhzi

1 Ni'chin chin bie'ldagalu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'htu,
bwiitsi ra'n, bwi'hnnañin sin nin tuhbi dxyi'dxyi guelnaann
nee ayi guhcazan dxyi'dxyi nagahn ra'.
2 Pwihsi chin guyuu'huhn loh tu, ayi guclaa'dzihn ñahcabwa'
tu xilla stuhbi cohsa, sino que sola xcweenta Jesucristu, nin
gucah loh cruhzi.
3 Badzihna'hn loh tu cun gaduhbi guelnado'laadzi
xte'nnahn nee guyuu' guelrzaa' zahn nagah ayi
ñuzo'badxiahga tu xchi'dxyi Crixtu,
4 per ya chin guñi'n nee balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h tu,
ayi guñi'n dxyi'dxyi nasiin xteenn guidxyiyuh rii' loh tu, mas
nin guñi'n loh tu naa cun dxyi'dxyi guelnasiin xteenn Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs nee cun ziga naa guelrnabwa' xteenn
Ñi'h,
5 tin ayi gaca guelriachiisto' tu xcweenta xteenn guel-
nasiin xteenn loh guidxyiyuh rii', mas gaca guelriachiisto' tu
xcweenta xteenn xquelrnabwa' Dxiohs.

Riu'nbwa' bwiinn la'h Dxiohs pur xcweenta nin ruluu'yi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'h ba

6 Rachiñi' za nu loh ra' lasaa' ra' nu'h nin ba zeezah xnehza
loh xchi'dxyi Dxiohs dxyi'dxyi guelnasiin xteenn Ñi'h, per
guelnasiin rii' ayi naan xquelnasiin ra' bwiinn guidxyiyuh
nee nin ayiza naan guelnasiin xteenn nin rnabwa' loh
guidxyiyuh rii' nin zadzihn dxyih ñichiloh.
7 Ni'chin mahs rachiñi' nu dxyi'dxyi rala'n xteenn Dxiohs,
dxyi'dxyi rala'n nin nahpa Dxiohs desde chin nagahdxi cwi-
ixchih guidxyiyuh, ni'chi naa para guibahan ra' nu'h loh
guelña'ñih xteenn Ñi'h.
8 Nin tuhbi ra' nin rnabwa' loh guidxyiyuh rii' ayi rah-
cabwa' ra' ba xcweenta ra' cohsa ra' rii'; per sidela la'h ra' ba
ñahcabwa' ra' ban, ayi ñuca'h ra' ba la'h Daada Jesucristu nin
nahpa guelña'ñih loh cruhzi.
9 Per naa'han ziga nin caa loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi'
squii':
La'h Dxiohs bwi'hnn cha'yi para la'h ra' bwiinn ra' nin
ruca'hsto' ra' ñi'h la'h Ñi'h,
ziga cohsa ra' nin nagahdxi chyu gwa'hatii',
cun cohsa za nin nagahdxi chyu dxihntii',
cun ziga nin nagahdxi chyuu guunntii' lligaaba;
cohsa ra' rii' la'h Dxiohs nugu'cha'yi para la'h ra' bwiinn nin
gantsii'hi la'h Ñi'h.

10 Per la'h Dxiohs baluu'yi la'hnu'h xcweenta cohsa ra' rii'
cun Spíritu Saantu xteenn Ñi'h, laasii la'h Spíritu Saantu naa
nin rahcabwa' za'ca garaatii', hasta cun nee gahca za hasta
cohsa ra' ru nin naga'tsi xteenn Dxiohs.
11 Loh ra' bwiinn guidxyiyuh, ¿chyu ni'ca rahcabwa' lli-
gaaba nin ruhnn bwiinn? Pwihsi la'hgahca spíritu xteenn
bwiinn naa nin rahcabwa' lligaaba nin nuu ba. Zi'chi gahca
za ayi chyu rahcabwa' lligaaba xteenn Dxiohs; sola Spíritu
Saantu chi'zi Ñi'h rahcabwa' ziga naa lligaaba xteenn Ñi'h,
12 per la'h ra' nu'h ayi chyu guca'ha guelnaann xteenn
guidxyiyuh, sino que bachica'ha nu'h Spíritu Saantu Dxiohs
nin nuu dxibaa', tin gacabwa' za'ca nu'h xcweenta ra' cohsa
nin bani'hi Ñi'h la'hnu'h, laasii balahsasto' Ñi'h la'hnu'h.
13 La'hnu'h rachiñi' nu'h xcweenta cohsa ra' rii' cun
dxyi'dxyi nin baluu'yi Spíritu Saantu Dxiohs la'hnu'h, per ayi
cun dxyi'dxyi ra' nin naa xcweenta gahca guelnasiin xteenn
nu'h, sino que raluu'yi nu'h dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' bwiinn
nin ruhn rbweeza Spíritu Saantu Dxiohs la'n lasto' ra' ñi'h.
14 Per bwiinn nin zeezahnee ziga naa xigaaba bwiinn
guidxyiyuh, ayi rahcabwa' ra' ba lligaaba xteenn Spíritu
Saantu Dxiohs, laasii para la'h ra' ba naan dxyi'dxyi mbah;
ayi rahcabwa' ra' ban laasii Spíritu Saantu chi'zi xteenn Dx-
iohs ruluu'yi la'h ra' bwiinn lligaaba xteenn Ñi'h,
15 per ziga bwiinn nin ya guleeza Spíritu Saantu lasto'
ñi'h rahca rwa'ha ra' ba garaatii' nin ruluu'yi Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs la'h ra' ba.
16 Pwihsi squii' rñi' loh Xchihtsi Dxiohs:
¿Chyu ni'ca la'h guhcabwa' xa naa xigaaba Dxiohs tin gaca
guluu'yi ni'chi la'h Yu'bi Dxiohs?
Nicala tuhbi bwiinn, per la'hnu'h ziga nuu ra' lligaaba xteenn
Jesucristu,
riagannasto' nu'h rahcabwa' nu'h xchi'dxyi Ñi'h.

3

Bwiinn lasaa' ra' nu'h nin ruhnn ra' dzi'n nezloh Dxiohs

1 Bwiitsi ra'n, ayi guhca ñiñi'n dxyi'dxyi nagahn ra' loh
tu ziga rñi'n loh ra' bwiinn nin zeezahnee lligaaba xteenn
Spíritu Saantu Dxiohs, sino que balu'yi'hn ganaalla dxyi'dxyi
nin guñi'n loh tu xcweenta ziga zeezahnee tu lligaaba xteenn
loh guidxyiyuh, laasii naa tu zigazi bweezu'ntii' nez loh
xcweenta xchi'dxyi Jesucristu.
2 Bani'hihn tuhbi guelruluu'yi gusiisigah la'htu, ziga zi
tuhbi bweezu'hn nin ree' lehchi xlawaa'ha bwe'hla nin rahw
ra' bwiinn li'hila, laasii nagahdxi gaaldaa gacabwa' tun, nee
nagahdxyiza gaaldaaguzuh gacabwa' tun,

3 laasii zeeza'bitii' tu loh lligaaba ra' xteenn bwiinn
guidxyiyuh nee naa za tu bwiinn envidia, cun nuu llahn
sto' tu cun lasaa' tu, ni'chin nin naa gahcaza tu ziga bwiinn
guidxyiyuh ra' nin ayi nu'nbwa' xchi'dxyi Dxiohs,
4 laasii chin rñi' tuhbi ra' tu squii': "Na'h naan tuhbi xp-
wiinn Pahblu", ya stuhbi tu rñi': "Na'h ga'h naan tuhbi xp-
wiinn Apolos", pwihsi ya xcweenta bwiinn ra' nin rñi' squii'
ruluu'yi naa gahca ra' ba zigazi tuhbi bwiinn guidxyiyuh.
5 Pwihsi ¿chyu naa Pahblu? nee ¿chyu naa Apolos? La'h nu
naa nu sola tuhbi xmooza Dxiohs nin baluu'yi xchi'dxyi Ñi'h
la'h tu tin gwachiisto' tun, per cada tuhbigah nu ridi'hnn nu
dzi'n nin bani'hi Dxiohs guidi'hnn nu.
6 Mweer na'h baluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs loh tu, chi'chi
bi'ga'h Apolos para guhcanee za bi tin guhcabwa' ru tu
xchi'dxyi Dxiohs, per la'h Dxiohs naa nin nugasia'ñih la'n
lasto' tu, tin para gacabwa' ru tu xchi'dxyi Ñi'h.
7 Pwihsi ni'chin nin ziga nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs o
nicala za nin rahcanee rahcabwa' ru za bwiinn ra' xchi'dxyi
Dxiohs ayi xi lasahcatii' ra' ba; Dxiohs chi'hzi lasahca laasii
la'h Ñi'h naa nin rusia'ñih la'n lasto' ra' bwiinn.
8 Nuu ra' nu'h naa nu'h ziga zi mooza nin ruhnn dzi'n loh
yuh, per tuhsi naa ra' nu'h cun nin rbahchi biñih cun nin
rdxi'yi, per la'h Dxiohs naa nin chiilli la'h cada tuhbigah ra'
nu'h pur xcweenta dzi'n nin guidi'hnn ra' nu'h.
9 Na'h cun Apolos naa nu moozi'hn loh xtsi'n Dxiohs, ya
la'htu naa ziga loh yuh nin cayuhnn Dxiohs dzi'n, o naa za
tu ziga zi tuhbi yuu' nin nugaza' Dxiohs.
10 Nee naazahn ziga zi tuhbi mwehsu albañihyi; ya bani'hi
Dxiohs dzi'n na'h, ziga nahpa gu'nnahn tin bazuun dxiah loh
yuh rii', ya stuhbi bwiinn gaca nin gudzii'ba basu'h yihca dx-
iah rii', per cada tuhbigah ra' nin guunn dzi'n loh simieentu
rii' nahpa soobaaxgah ba guunn ba lligaaba xa guiteesa ba
baarda rii',
11 laasii ayi nuu chyu guzuh guriinca dxiah loh nin rga'ha
naa, ya nin rga'ha chi naa la'h Jesucristu.
12 Yannah sidela chyuulla bwiinn guiteesa cun ohro yihca
simieentu dxiah rii', o cun plahta, o cun dxiah za'ca ra', o cun
dxihlli trihgu, o cun yahga,
13 per zadzihn dxyih nin guidu'hun xa naa xtsi'n ra' cada
tuhbigah ra' bwiinn; dxyih chi naa dxyih nin gaca Jwiisi,
laasii la'n dxyih ra' chi gadzihnan cun dxih ya dxih chi guunn
prehba la'h dzi'n nin bwi'hnn cada tuhbigah ra' bwiinn.
14 Sidela chyuulla tuhbi bwiinn baza' tuhbi yuu' za'ca nin
ayi guica'dxih, zahlla za'ca bwiinn chi pur nin bwi'hnn ba
dzi'n nin riu'sto' Dxiohs,

15 per sidela chyuulla tuhbi bwiinn guunn tuhbi yuu' nin
guica'dxih, zuñihchi xtsi'n ba, nicala la'h ba ta'h ba ziga zi nin
rla'h hastazi rzohba dxih.
16 ¿Tayi gaann tu la'htu naa tu xquido' Dxiohs, nee nuu
nabahan Spíritu Saantu Dxiohs la'n lasto' tu?
17 Sidela chyuulla gutsihyi xquido' Dxiohs, zuñihchiloh za
Dxiohs la'h bwiinn chi, laasii xquido' Dxiohs saantun, ya
guido' chi naa tu la'htu.
18 Ayi gusaa'n nin tuhbi tu guisagui'hi; sidela chyuulla
tuhbi tu rahcabwa' tu nasiin tu cun guelnasiin xteenn loh
guidxyiyuh rii', nahpa gaca bwiinn chi ziga zi tuhbi nin ayi
xi gaann tii', tin zi'chi guica'ha ba guelnasiinn xteenn Dxiohs
ya guluu'yi naa ba tuhbi bwiinn nasiin duxa.
19 Pwihsi guelnasiin xteenn guidxyiyuh rii' naa'han ziga zi
tuhbi cohsa naxihn para Dxiohs, laasii squii' rñi' loh Xchihtsi
Dxiohs:
Dxiohs ruhnn riaaba ra' nin nahpa guelnasiin xteenn
guidxyiyuh,
laasii la'hgahca xquelrusagui'hi ra' ba ruhnn riaaba ra' ba.
20 Ya stuhbi lahta rñi' squii':
Naann cha'yi Dxiohs xa naa lligaaba ra' nin ruhnn ra' bwiinn
guidxyiyuh nin nahpa guelnasiinn xteenn guidxyiyuh,
per guelnasiin ra' chi ayi xi lasahca ra'n par la'h Dxiohs.
21 Pwihsi ni'chin nin tuhbi bwiinn ayi guunn nayaachi ba
pur xcweenta tuhbi bwiinn guidxyiyuh, laasii loh tu la'h
Dxiohs baluu'yi garaatii' ra' cohsa naa xteenn tu,
22 ziga Pahblu, o Apolos, o Pehdru, o guidxyiyuh, o
guelnabahan, o guelguhchi, o cohsa ra' nin nuu nnah, o cohsa
ra' nin gue'du dxie'dxia'lda ra' gaca; garaa ra' dee' naa xteenn
tu,
23 laasii la'htu naa tu xpwiinn Jesucristu, ya Crixtu naa
Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa'.

4

Xtsi'n ra' pooxtla

1 Ni'chin la'htu nahpa rwa'ha tu la'hnu ziga zi nin naa
ra' xmooza Jesucristu, Jesucristu nin nahpa lligaaba naga'tsi
xteenn Dxiohs, tin galuu'yi nun la'htu.
2 Pwihsi, tuhbi bwiinn nin cayuhnn tuhbi dzi'n nahpa
guzo'badxiahga ba guunn ba tuhbi dzi'n za'ca.
3 Per para na'h gullia'yi'hn riuu'huhn lligaaba nicala zi-
gachi'hzi rwa'ha tu na'h, o nicala xachi'hziza gwa'ha ra'
chyuu chi'h zi tuhbi ra' guxchiisi loh guidxyiyuh na'h; nee nin
na'h gahca ayi ru riuu'huhn lligaaba pur na'h gahca ziga gu
nuu xa naan o ayi xa naan nezloh Dxiohs.

4 Pwihsi nicala xigaaba gahcahn ayi ruhnn duhlda
xcwee'ntahn, dee ra' ayi nuu guti'dxi cweenta de que na'h
ayi xtuhlda'hn; la'h Daada Jesucristu naa nin rwa'haloh xa
naa xcwee'ntahn.
5 Ni'chin la'htu, ayi guca'hchiah tu xcweenta ra' bwiinn
chin nagahdxi gadzihn dxyih nin gacan; gulcwehza dxi' Je-
sucristu stuhbi chi'chi la'h Ñi'h zibwe'he Ñi'hn nezloh bia'ñih
nin nuu loh nacahyi, per nee zuluu'yi za Ñi'h xi lligaaba nuu
la'n lasto' cada tuhbigah ra' bwiinn, ya chi'chi cada tuhbigah
ra' nu'h zuni'hi Dxiohs nin ruhnn tucahri cada tuhbigah ra'
nu'h.
6 Bwitsi ra'n, rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu tin gacabwa' ru
tu xa guibahan xnehza tu. Cañi'n ziga xcweenta Apolos nee
cun neezaa xcwee'ntazahn, ziga tuhbi guel ruluu'yi xa naa
xcweenta nu tin zi'chi gacabwa' tu ayi tidxisuu tii' tu, mas
gapa tu cwidahdu xa chezahnee tu cun sohla nin ya caa loh
Xchihtsi Dxiohs, tin zi'chi za ayi chuu nin tuhbi nin guunn
nayaachi ziga tuhbi tu loh ra' lasaa' tu ya cwe'hesto' tu stuhbi
ra' bwiinn.
7 ¿Chyu ni'ca ruhnn ruze'ta naa lu'h bwiinn za'ca ru loh
snuhnn ra' bwiinn? ¿Xi nahpa lu'h sidela la'h Dxiohs ayi
ñuni'hi Ñi'hn yi'h? Ya sidela la'h Ñi'h bani'hi Ñi'hn yi'h, pwihsi
¿xixnaa chi'h ruhnn nayaachi lu'h ruhnn lu'h zigazi gudxi'yi
lu'hn pur xcweenta gahca lu'h?
8 Ruhnn tu lligaaba nahpa tu ziahan roo' ra' cohsa, rñi' tu
rricu tu, ruhnn tu ziga zi tuhbi rrehyi, ya la'hnu cagasia'han
tu tuhbi lahdu. ¡Malaayique ñahca tu tuhbi rrehyi nin guchii
pa'h naa rrehyi, tin zi'chi la'hnu ñachidxiaapa nu parte loh
guelrnabwa' xteenn tu!
9 Ru'nnahn lligaaba gulii Dxiohs la'h ra' pooxtla ziga zi
tuhbi bwiinn nin ayi xi lasahca; naa nu ziga bwiinn ra' nin
bañihchi gachi, pwihsi zi'chi badzihn naa nu ziga zi tuhbi
cohsa ra' nin radxyigaa' loh ra' bwiinn guidxyiyuh, cun
neezaa aanjla ra'.
10 La'hnu rwa'ha tu loh nu ziga tuhbi bwiinn mbah pur
xcweenta Jesucristu, loh nin gaduhbi la'htu ruhnn tu lligaaba
nasiin duxa tu loh xcweenta xchi'dxyi Jesucristu; la'hnu naa
nu ziga zi bwiinn nin ayi jweersi, ya la'htu ruhnn tu nada'n
tu; ya bwiinn ra' rdxyi'chinee ra' ba la'hnu, ya la'htu ruhnn
lasahca ra' ba la'htu.
11 Ya hasta la'n dxyih ra' rii' dxyugati'dxiloh nu guel-
rchia'hn, nee cun guelrdxahga ñihsa, nee cun ziga ria'dxi
xahba nu, nee rni'higolpiza ra' ba la'hnu cun ayi za chyu
nahpa ca chuu nu;
12 nee la'hnu cagadxahga nu dxyudi'hnn nu dzi'n cun naa
nu, ya bwiinn ra' chin rgu'dii ra' ba la'hnu mas rachina'ba nu

loh Dxiohs para guntaa'yi Ñi'h yihca ra' ba, ya chin rusahcazii
ra' ba la'hnu, rachidi'hnn nu waanta.
13 Chin rñi'yah ra' ba la'h nu, mas rachiñi' nu loh ra' ba cun
dxyi'do', dxi'za'ca, nicala ruhnn ra' ba la'hnu ziga zi dxihlli
loh guidxyiyuh nin riuu'bwih tii', zi'chi zeezah ruhnn ra' ba
hasta la'n dxyih ra' rii'.
14 Ayi cagaca'hn dxyi'dxyi ra' rii' para gusia'han xtuhyi'hn
la'htu, sino que cañi'neen la'htu ziga zi llii'n ra'n laasii
nadzii'hihn la'htu.
15 Pwihsi nicala la'htu nahpa tu ziga tsi'h mihyi ra' mwehsu
ra' nin ruluu'yi xcweenta Jesucristu, pwihsi nin tuhbi ra'
ni'chi ayi naa xtaada tu; laasii pur xcweenta dxyi'dxyi za'ca
nin balu'yi'hn la'htu sola na'h dxi'h. Naan xtaada tu laasii
mweer na'h balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'htu.
16 Ni'chin rñi'n loh tu; gulchezahnee ziga rwa'ha tu
ru'nnahn.
17 Pwihsi ni'chin guixe'hla'hn Timoteu loh tu, laasii la'hbi
naa bi ziga zi tuhbi llii'nahn, nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi
Jesucristu. La'hbi zusannah bi lasto' tu ziga forma nin naba-
hanahn loh guelnabahan xteenn Crixtu, tal ziga balu'yi'hn
nezloh garaa ra' bwiinn guido' ra' ziahan lahta.
18 Nuu tu dxyihgah cayuhnn nayaachi tu; cayuhnn tu lli-
gaaba pweda ayi dxie'ldaguia'han xa nuu tu,
19 per nuu'huhn lligaaba dxie'ldaguia'hahn xa nuu tu,
sidela Dxiohs nnaa Ñi'h, ya chi'chi gwa'hahn cuun nin naa
xtsi'n ra' bwiinn nayaachi ra' chi, nee ayi tan sola dxi'h nin
rñi' ra' ba,
20 laasii loh xquelrnabwa' Dxiohs ayi naan ganaalla
xcwenta dxyi'dxyi ra'si, sino que neezaa dzi'n nin ruhnn
ra' ba nin ruluu'yiloh xquelrnabwa' Spíritu Saantu xteenn
Dxiohs nin nahpa ra' ba.
21 ¿Xa xclaa'dzi tu gadzihna'hn loh tu? ¿Ta gadzihna'hn ziga
tuhbi daada nin nu'a tuhbi bahra tin guca'hyaagahn la'htu, o
gadzihna'hn loh tu cun tuhbi dxyi'dxyi nagu'dzi'hn?

5

Xcweenta ziga nahpa gunnee tu tuhbi bwiinn nin rahpa duhlda duxa

1 Pwihsi za'bi dxyi'dxyi xcweenta tuhbi tu, bwiinn chi
nahpa ba ziga che'hla ba tuhbi gunna'h nin guhca che'hla
xtaada ba. Dee naa tuhbi duhlda duxa, pwehda nin bwiinn
ra' nin ayi nu'nbwa' la'h Dxiohs ayi dxiaalla ra' ba guunn ra'
ban,
2 ¡nee zi'chi todavia ruhnn bwiinn nayaachi tu, xlawaa'ha
ñu'n tu, nee ñibwe'hecaa tu bwiinn chi loh tu pur duhlda nin
gulu'tii ba!

3 Nicala na'h ayi zu'hn nez loh tu ri'ca, per la'n guhcabwa'
la, nee la'n bwi'hnnla lligaaba xa gaca xcweenta bwiinn nin
gulu'tii duhlda ca.
4 Pur lah Daada Jesucristu, gulgadxa'ga lasaa', ya na'h
la'n zu'nee gahca la'htu pur xcweenta Spíritu Saantu cun
xquelrnabwa' Daada Jesucristu.
5 Pwihsi la'n bwi'hnn lligaaba gati'dxi nu'h bwiinn ca la'n
naa bwiinndxaaba tin guti'dxiloh tihxi ba guelrza'cazii, ya
spíritu xteenn ba ta'h la'n dxyih nin gabia'garii Daada Jesu-
cristu stuhbi.

6 La'htu ayi guunn nayaachi tu cun xcweenta dzi'n nin
ruhnn tu. ¿Tayi gaann tu tuhbi duhlda naa ziga tuhbi bi'tu'hn
levaduhra nin rusadxih la'h garaa cohba nin rahca pahn?
7 Pwihsi gulcwe'he cohba yu'xa ca, tin guibahan tu loh
tuhbi guelnabahan nayaa nacuubi ziga tuhbi cohba nayaa
lasaa' nin rahca cha'yi pahn nin ayi xi levaduhra riah loh ñi'h
par lañih xteenn paascu. La'htu nabahan loh tuhbi guelnaba-
han nayaa laasii guhchi Jesucristu xcweenta nu'h ziga tuhbi
lli'hyi loh lañih paascu ra' bwiinn Israel tin gudxihlli Ñi'h
xcweenta xtuhlda ra' nu'h.
8 Pwihsi nnah, guidi'hnn nu'h lañih paascu cun pahn nin
ayi rahca cha'yi cun levaduhra, nin ayi naa cohsa dxaaba,
cohsa yu'xa, sino que pahn nin naa ganaalla nee nin naa
guchiipa'hcaa.

9 Loh stuhbi dxihtsi nin baca'hn loh tu squii': “Ayi gucha'ga
tu bwiinn ra' nin ruhnn ra' cohsa gubwihlli”,
10 ayi cañi' dxi'hn gulguiria'caatii' loh ra' bwiinn
guidxyiyuh nin ruhnn ra' cohsa gubwihlli, o nin rza'bi sto' ra'
ñi'h mweeyi, o nin ruhnn ra' guba'n, o bwiinn ra' nin raann
ra' garaaloh ra' rretrahtu ra' xteenn dxaan; pwihsi para ayi
xi gapa tu cun la'h ra' ba, nahpa guiria'h tu loh guidxyiyuh.
11 Nin baca'hn loh dxihtsi chi naa squii': “Ayi gucha'ga tu
la'h ra' bwiinn ra' nin rñi' naa ra' lasaa' ra' nu'h loh Jesucristu,
nee naa ra' ba tuhbi bwiinn nin nabahan gubwihlli o rza'bi
sto' ba mweeyi, o raann ba dxaan, o naa ba tuhbi bwiinn nin
ruu'yi dxixi'hw, o naa ba tuhbi bwiinn gwaa', o naa za ba
tuhbi bwiinn guba'n.” Ni'chin nin ayi gahwnee tu bwiinn ra'
nin naa ra' squii',
12-13 laasii na'h ayi nuu gu'nnahn guelguxchisi xcweenta
bwiinn ra' nin ayi naa ra' xpwiinn Dxiohs; Dxiohs naa nin
guunn guelguxchisi xcweenta ra' ba, per ya ziga la'htu,
la'htu naa tu nin guunn guelguxchisi xcweenta bwiinn ra'
nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs. Pwihsi ni'chin
gulcwe'hecaa bwiinn duhlda nin naa zi'chi nez loh tu.

6

Ayi xchi'hn chee tu loh ra' bwiinn duhlda tin guunn ba guelguxchisi xcweenta tu

1 Chin la'htu nahpa tuhbi dxixi'hw cun stuhbi lasaa' tu ziga naa tu xpwiinn Jesucristu, ¿xixnaa chi'h cheganaaba guxchisi tu lasaa' tu loh tuhbi bwiinn nin ayi naa xpwiinn Dxiohs?

2 ¿Tayi gaann tu la'h ra' xpwiinn Dxiohs baguzuh para guunn ra' ba guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn guidxyiyuh? Ya sidela la'htu zuhnn tu guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn guidxyiyuh, ¿tayi gaca guunn chi'h tu guelguxchisi loh lasaa' tu xcweenta tuhbi cohsa bi'tu'hn?

3 ¿Ta nagahdxi gacabwa' tu zidi'hnn za nu'h guelguxchisi hasta xcweenta ra' xaanjla Dxiohs? ¡Llia'lla chi'h xcweenta tuhbi cohsa bi'tu'hn ayi nuu guidi'hnn ra' nu'h guelguxchiisi ziga xcweenta xteenn ra' lasaa' ra' nu'h loh guelnabahan rii'!

4 Pwihsi sidela la'htu cadxihndxinee lasaa' tu pur xcweenta ra' cohsa xteenn loh guidxyiyuh rii', ¿xa chesuu chi'h tu loh ra' bwiinn duhlda nin ayi chyu naa loh bwiinn xquido' Dxiohs?

5 Dee ra' sihn rñi'n yihca tu tin gatuhyi loh tu. ¿Tayi guidxeela nin tuhbi lasaa' tu nin nuu lligaaba nasiin yihca ñi'h tin guunn ba guelguxchisi xcweenta lasaa' tu?

6 ¿Xixnaa rianee tuhbi bwiinn nin ba gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs xquelchiah bwihtsi ba nin ba gwachii za sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, loh tuhbi guxchisi nin ayi naa xpwiinn Dxiohs?

7 Yannah la'htu, guchii pa'h bañihchi tu, laasii bagaza'loh xchixi'hw tu hasta ayi nahpa ñahnee lasaa' tu lasaa' tu; ¿xixnaa ayi ñuchihpa sto' tu xcweenta ra' bwiinn ra' nin rgu'tii duhlda cun la'h tu? ¿Xixnaa ayi gusaa'n tu zuu guica'ha ra' ba xixteenn tu?

8 Per dela nnah, la'h gahca tu ruñihchi tu loh gahca ra' lasaa' tu ziga naa tu xpwiinn Jesucristu, nee rca'ha za tu xixteenn ra' lasaa' tu.

9 ¿Tayi gaann tu bwiinn ra' nin ayi nabahan xnehza ayi chu'tii ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs? Ayi gusaa'n tu gusagui'hi ra' ba la'htu tin laasii ziga tuhbi lasaa' ra' dee' ayi gaca chu'tii loh xquelrnabwa' Dxiohs: ziga nin ruhnn guel gubwihlli, garaa ra' ziga nin raann ra' dxaan ra'; garaa ra' ziga nin ruyihdxinee che'hla stuhbi bwiinn, garaa ra' ndxi'hw ra' nin ruhnn gunna'h, cun nin naa ra' biraalli;

10 garaa ra' nin naa ra' guba'n, garaa ra' nin rza'bi sto' ra' ñi'h xixteenn bwiinn, garaa ra' nin naa ra' bwiinn gwaa', garaa ra' nin rñi'yah ra', garaa ra' nin rusagui'hi la'h ra' bwiinn tin rca'ha ra' ba xmweeyi ra' ba; pwihsi nin tuhbi ra' bwiinn ra' squii' ayi gadzihn nez loh xquelrnabwa' Dxiohs nin nuu dxibaa'.

11 Ziga lasaa' ra' bwiinn ra' rii' guhca ra' paaldaa tu, per
nnah la'h Dxiohs bazuhnayaa lasto' tu, nnah la'htu banaa
tu bwiinn nayaa nezloh Ñi'h laasii basia'pitii Ñi'h xtuhlda tu
pur xcweenta Jesucristu nee pur xcweenta za Spíritu Saantu
Dxiohs. Ni'chin nnah ya naa tu xpwiinn Ñi'h.

Tihxi nu'h naa xquido' Dxiohs

12 Za'bi dxyi'dxyi squii': "Na'h zahca gu'nnahn cuun chi'h
zi nin xclaa'dzihn gu'nnahn", per ayi garaa ra' dxi'hn naa
bwen para na'h. Na'h zahca gu'nnahn cuun chi'h zi ra' nin
xclaa'dzihn, per ayi gusa'na'hn guinabwa' tuhbi ra' cohsa ra'
rii' na'h.
13 Neezaa nuu dxyi'dxyi nin naa squii': "Guelwahw naa
para la'n buuxa sto' bwiinn, ya buuxa sto' bwiinn naa para
guelwahw", per zadzihn dxyih nin guñihchiloh Dxiohs ga-
roopa ra'n. Per ayi guchii dxi'h tihxi nu'h naa para guidi'hnn
nu'h cohsa gubwihlli; tihxi nu'h naa para la'h Dxiohs, ya
Dxiohs naa para tihxi nu'h.
14 Pwihsi ziga bata'h Dxiohs la'h Jesucristu loh ra' bwiinn
guuchi, gucwa'hn za Ñi'h la'h ra' nu'h loh bwiinn guuchi.
15 Ya ziga la'htu, ¿tayi gaann tu tihxi tu naa xteenn tihxi
Jesucristu pur nin gwachii sto' tu xchi'dxyi Ñi'h? Sidela tihxi
nu'h naa tihxi xteenn Jesucristu, ¿ta zahca chi'h chyu gudi'hi
tihxi ba loh tuhbi gunna'h dxaaba? Pwihsi ¡ayi nuu chyu
guunn zi'chi!
16 ¿Tayi gaann tu chin rdxa'ga tuhbi ndxi'hw la'h tuhbi
gunna'h dxaaba, naa garoopa ra' ba tuhsi cwerpu?, nee squii'
caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Garoopa ra' ba naa ziga tuhsi
bwiinn."
17 Per bwiinn nin rudi'hi lasto' ñi'h nezloh Dxiohs naa
za tuhsi cun la'h Ñi'h laasii rbweeza Spíritu Saantu xteenn
Dxiohs nez la'n lasto' ba.
18 Ni'chin ¡gulguiria'caa loh duhlda xteenn cohsa gubwihlli!
Xichi' zi stuhbi duhlda nin ruhnn bwiinn, naan zahca dxiaa
tihxi ba, per ziga bwiinn nin ruhnn ziga cohsa gubwihlli
rusiaaba duhldan tihxi ba la'h ba.
19 ¿Tayi gaann tu tihxi tu naa xquido' Spíritu Saantu Dxiohs
nin nuu dxibaa, ya nuu Spíritu Saantu la'n lasto' tu? Ni'chin
la'htu ayi nuu guinabwa' tu la'h gahca tu,
20 laasii la'h Jesucristu gudxihllila xcweenta xtuhlda nu'h
loh cruhzi cun llarihn Ñi'h, ni'chin nnah nahpa guidi'hnn
nu'h dzi'n za'ca nin guunn lasahca la'h Dxiohs cun tihxi nu'h
cun neezaa spíritu nu'h.

7

Guelrñi'nee xteenn ziga ruchinaa bwiinn

1 Yannah guiñi'n loh tu xcweenta dxyi'dxyi nin
gunaabadxyi'dxyi tu loon chin baca'h tu tuhbi dxihtsi loon
gu guchii pa'h naa ziga la'h tuhbi ndxi'hw naa bwen ayi chuu
ba lligaaba guica'ha ba gunna'h;
2 laasii nuu ra' ziahantii' ra' bi'nxtuhbi nin ca'nzaa loh
guelgubwihlli, ni'chin mas cha'yi nahpa gapaa ra' ndxi'hw
nin gaca che'hla ba rwaa' yihdzi ba, zi'chiza la'h ra' gunna'h
ra' nahpa gapaa ra' ba ndxi'hw nin gaca xpwiinn ndxi'hw ra'
ba.
3 Pwihsi ziga ndxi'hw nahpa guza'loh ba gudi'hi ba guxta
la'h che'hla ba ziga nanchii guchii pa'h ba naa ba che'hla
xcunna'h ba; zi'chi za gunna'h nahpa guunn za ba gudi'hi ba
guxta la'h xpwiinn ndxi'hw ba,
4 laasii gunna'h ayi rnabwa' ba la'h gahca tihxi ba laasii
che'hla ba rnabwa' tihxi ba.
5 Ni'chin ayi nuu guzia'tii tu tihxi tu loh che'hla tu ziga
tuhbi tu ziga stuhbi tu. Mas cha'yi guldxi'han dxyi'dxyi ayi
guyihdxi lasaa' tu loh tuhbi chieempa nin cwiidxyi-guinaaba
tu loh Dxiohs, ya chin cha'loh chieempa chi nahpa guyihdxi
lasaa' tu stuhbi, tin ayi guchi'hyi bwiinndxaaba la'htu dxi-
aaba tu loh duhlda.
6 Rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu mas zahca guchinaa nin
guiclaa'dzi guchinaa, per ayi cañi'n nahpa pa'caa guchinaa
tu.
7 Na'h xclaa'dzihn malahyique garaa tu ñahca xigaaba tu
ziga naa xigaa'bahn; per nnah Dxiohs bani'hi la'h cada tuh-
bigah tu guriin-guriin lligaaba.
8 Pwihsi naa xigaa'bahn para la'h ra' bi'nxtuhbi cun
ndxi'hw ra' nin ba guhchi che'hla ñi'h, naa bwen dxia'han ra'
ba ayi guica'ha ra' ba gunna'h, gaca ra' ba ziga na'h,
9 per sidela ayi nuu gusacwahchidxyii xigaaba ra' ba, nicala
guica'ha ra' ba nin gaca che'hla ra' ba, laasii naa bwen
guchinaa ra' ba xlawaa'ha chuudxih lasaa'zi ra' ba.
10 Per ziga la'h ra' bwiinn ra' nin ba bachinaa ra' la
rna'ba'hn loh ra' ba ziga gunna'h ra' ayi taa'ha ra' ba la'h
xpwiinn ndxi'hw ra' ba, laasii guelrnabwa' rii' guchii'hin; ayi
naan pur xigaa'bahn sino que naan pur xquelrnabwa' Daada
Jesucristu.
11 Per sidela la'h tuhbi gunna'h rabii ba yihdzi che'hla
ba pur xilla llahn, gunna'h chi ayi guchinaa ba cun stuhbi
ndxi'hw mas bwen guunn ba gusia'lda ba dxyi'dxyi cun
che'hla ba. Zi'chi za la'h tuhbi ndxi'hw ayi taa'ha ba la'h
xcunna'h ba.
12 Dxyi'dxyi ra' rii' naa xigaa'bahn, ayi naan dxyi'dxyi ra'
nin basia'han Daada Jesucristu. Squii' rñi'n loh tu. Sidela
la'h xcunna'h tuhbi ndxi'hw nin gwachii sto' ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs ayi riachii sto' ba xchi'dxyi Dxiohs, per naa xigaaba ba

guibahannee ba la'h ndxi'hw nin riachii sto' ñi'h chi xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi ndxi'hw chi ayi taa'ha ba la'h gunna'h chi.

13 Zi'chigahcaza la'h tuhbi gunna'h nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs nee naa xpwiinn ndxi'hw ba nin ayi riachii sto' xchi'dxyi Dxiohs per naa xigaaba ba guibahannee ba gunna'h chi, ayi za taa'ha gunna'h chi la'h ba.

14 Pwihsi la'h ndxi'hw nin ayi riachii sto' ñi'h chi guhca taa'yi ba pur nin bachi'dxiu-bacha'ga Dxiohs la'h ba cun tuhbi gunna'h nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs; ya zi'chi za la'h gunna'h nin ayi riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi guhca ntaa'yi za ba laasi Dxiohs za bachi'dxiu-bacha'ga la'h ba cun tuhbi ndxi'hw nin naa xpwiinn Dxiohs. Per ya ziga stuhbi forma ziga llii'n tu naa ra' bi ziga zi llii'n ra' bwiinn ra' nin ayi riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, per nnah la'h Dxiohs bwi'hnntaa'yi la'h ra' bi.

15 Per sidela la'h ndxi'hw o gunna'h nin ayi naa tuhbi ra' ñi'h xpwiinn Dxiohs chuu ra' ba lligaaba taa'ha ra' ba che'hla ra' ba nin naa xpwiinn Dxiohs zuu guunn ra' ba zi'chi, nee zi'chiza ndxi'hw o gunna'h nin naa xpwiinn Dxiohs zahcaza gusaa'n ra' ba bwiinn ra' chi laasii Dxiohs gudihdxyi Ñi'h la'hnu'h tin guibahan nasaa nu'h.

16 Ya ¿xa naann lu'h yi'h gunna'h, zuta'h Dxiohs la'h che'hla lu'h loh duhlda xweenta lu'h?; o ¿xa naann lu'h yi'h ndxi'hw, zulda'h Dxiohs la'h che'hla lu'h loh duhlda xcwenta lu'h?

17 Sola naa'han nin bani'hi Jesucristu la'h tuhbigah ra' nu'h, neezaa ziga chi'h zi nin gulii Dxiohs cada tuhbigah ra' nu'h, zi'chi za rñi'n loh tu guunn tu garaa tu nin naa ra' xpwiinn guido' Dxiohs nin nuu dxibaa'.

18 Sidela la'h Dxiohs rbwihdxyi Ñi'h la'h tuhbi ndxi'hw nin nuu tuhbi bwa' nin laa circuncisión pwihsi ba nuu ba bwa' chi; ya sidela la'h Ñi'h rbwihdxyi Ñi'h tuhbi bwiinn nin ayi nuu bwa' nin laa circunsición chi, nicala ayi guunn ba pur chuu ba bwa' chi.

19 Ayi xi ruhn nicala nuu ba bwa' chi o nicala ayi nuu ban; nin xchi'hn sihn naa chuu ba guzo'badxiahga ba dxyi'dxyi nin gunabwa' Dxiohs.

20 Pwihsi cada tuhbigah ra' bwiinn cun dxia'han ra' ba ziga naa ra' ba chin gudihdxyi Dxiohs la'h ra' ba.

21 Sidela yi'h naa lu'h tuhbi mooza nin gudoo' tii' chin gudihdxyi Dxiohs yi'h, ayi xi lligaaba guunn lu'h pur ni'chi; per sidela zahca gutsiiga lu'h mweeyi loh xlahma lu'h, nicala bwi'hnnan tin guta'h ba yi'h tin gaca lu'h tuhbi bwiinn nin ayi chyu guinabwa' ru.

22 Pwihsi bwiinn nin gudoo' chin gwachii sto' ba xchi'dxyi Dxiohs, nnah naa ba naa ziga tuhbi bwiinn nin ayi gudoo' tin

guunn ba xtsi'n Dxiohs; ya zi'chi za la'h bwiinn nin ayi gudoo'
chin gudihdxyi Dxiohs la'h ba, nnah la'hza ba naa ziga tuhbi
bwiinn nin gudoo' loh Jesucristu laasii guzi' Dxiohs la'h ba.
23 Jesucristu naa nin guzi' la'htu cun llarihn Ñi'h ni'chin ayi
gusaa'n tu guinabwa' ra' bwiinn la'htu tin zi'chi gaca guunn
tu xtsi'n Dxiohs.
24 Pwihsi zi'chi, bwitsi lasaa' ra'n; gulchezah cun ziga naa
tu chin gudihdxyi Dxiohs la'htu.
25 Ya ziga xcweenta ra' bwiinn ra' nin nagahdxi guchinaa,
ayi xi guelrnabwa' bani'hi Jesucristu na'h para la'h ra' ba;
sola gulii Dxiohs na'h tin gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h. Na'h
rñi'n loh ra' ba laasii pur nin na'nnahn xchi'dxyi Dxiohs, per
rahcanee za Ñi'h na'h.
26 Ru'nnahn lligaaba bwen gahca nabahan ra' ndxi'hw ziga
ayi guchinaa ra' ba, laasii pur xcweenta ra' chieempa ra'
nagahn duxa nin zeezah cayuu' loh guidxyiyuh rii'.
27 Sidela yi'h bachinaa lu'h ayi taa'ha lu'h che'hla lu'h, per
sidela nagahdxi guchinaa lu'h ayi guunn lu'h pur chi'hyi lu'h
xa guchinaa lu'h,
28 per sidela yi'h za guchinaa lu'h ayi xi duhlda rgu'tii lu'h;
ya sidela la'h tuhbi dxa'pa ruchinaa za bi ayi za xi duhlda
rgu'tii bi, per ya ziga bwiinn ra' nin ruchinaa nee gahpa ra'
ba dxixi'hw loh guelnabahan rii', ni'chin na'h rñi'n loh tu ayi
guchinaa tu tin ayi xclaa'dzihn tiidxi tu trabahjw.
29 Bwiitsi lasaa' ra'n, nin xclaa'dzihn guiñi'n loh tu naa
dee' ra'. Zallia'yi'hn nin guibahan nu'h loh guidxyiyuh rii',
ni'chi ziga nin bachinaa ra' ayi guunn ra' ba lligaaba xteenn
si guelruchinaa, tin gaca guunn ra' ba xtsi'n Dxiohs.
30 Nin cayu'n ra', gulgui'hnn ziga zi nin ayi cayu'n; nin nuu
lehgra ra' guunn ra' ba ziga zi nin ayi nuu lehgra; ya nin rzi'
ra' guunn ra' ba ziga zi ayi naa xteenn ra' ba nin riizi' ra' ba.
31 Ziga nin rahpa ra' xica cohsa ra' loh guidxyiyuh rii',
guunn ra' ba ziga zi nin ayi xi nahpa tii', laasii guidxyiyuh rii'
ziñihchilohon.
32 Na'h xclaa'dzihn ayi xi guelrzaa' chuu tu. Ziga tuhbi
bwiinn nin nagahdxi guchinaa, mahzi riuu' ra' ba lligaaba
xcweenta xtsi'n Dxiohs, nee raguu' nasaa ra' za ba sto' Dxiohs,
33 per chin ya bachinaa ra' ba, mahzi riuu' ra' ba lligaaba
xcweenta ra' cohsa guidxyiyuh tin zi'chi raguu' nasaa ra' ga'h
ba sto' xcunna'h ra' ba.
34 Zi'chi za la'h gunna'h nin nagahdxi guchinaa riuu' za ba
lligaaba xcweenta si Dxiohs tin gaca ba tuhbi gunna'h nin
guunsi xtsi'n Dxiohs gaduhbi sto' ba; per ya ziga gunna'h nin
ba bachinaa riuu' za ba xcweenta cohsa guidxyiyuh nee tin
rusiahxi za ba la'h che'hla ba.

35 Rñiʼn dxyiʼdxyi raʼ riiʼ loh tu per ayi naan para gaca
ziahan nin guunn tu; sola naan guelnazaʼca para laʼhtu nee
tin guibahan nayaa tu nez loh Dxiohs tin loh si Ñiʼh chuu tu
guunn tu dziʼn.
36 Per sidela chyulla tuhbi daada ruhnn ba lligaaba ayi
rgaʼha ziga nin ayi rziʼguehlda ba guchinaa lliiʼn dxaʼpa ba
laasii zeeyuʼxa bi, nicala guzaʼloh xigaaba ba guunn ban, nee
ayi naan duhlda para laʼh ba,
37 per ya sidela chyulla stuhbi daada guiñiʼ stoʼ ba ayi nahpa
guunn ba ziʼchi, zuu guzaʼloh xigaaba ba bwen gahca niʼchi
naa xigaaba ba.
38 Per ziga daada raʼza nin rudiʼhi lliiʼndxaʼpa ñiʼh tin
ruchinaa bi, bwengahcaza cayuhnn ba; per bwiinn nin ayi za
rudiʼhi lliiʼndxaʼpa ñiʼh para guchinaa bi bwiinn chi cayuhnn
ba mahzi ru bwen.
39 Tuhbi gunnaʼh nin bachinaa nahpa guibahannee ba
cheʼhla ba gaduhbi nin nabahan cheʼhla ba, per sidela laʼh
cheʼhla ba rahchi ya dxiaʼhan ba viuhda, chiʼchi zahca guchi-
naa ba cun cuun chiʼh zi ndxiʼhw nin xclaaʼdzi ba, todesque
naa ndxiʼhw chi tuhbi bwiinn nin riachii za stoʼ ñiʼh xchiʼdxyi
Dxiohs.
40 Per mahzi za bwen sidela laʼh ba ayi guchinaa ba, pwihsi
squiiʼ naa xigaaʼbahn naʼh, nee naʼh rahcabwaʼn nuu Spíritu
Saantu Dxiohs stoʼn.

8

Guelwahw nin rdiiʼdxi guhn loh raʼ figuhra raʼ

1 Rñiʼn loh tu xcweenta guelwahw nin rudiʼhi guhn raʼ
bwiinn loh dxaan raʼ. Gulii Dxiohs garaa raʼ nuʼh tin nahpa
nuʼh guelnaann xcweenta raʼ cohsa raʼ ca, per guelnaann
ruhnn ruchiooʼ laʼhnuʼh loh raʼ cohsa nin naa lliaaʼ zi raʼ
gaduhbi nin laʼh guelnadziiʼhi lasaaʼ ruchiooʼ laʼhnuʼh loh nin
rahcanee lasaaʼ ru raʼ nuʼh.
2 Sidela chyuulla ruhnn lligaaba naann ba xiilla, rusaguiʼhi
si ba lastoʼ gahca ba laasii cayaʼdxi ru gacabwaʼ ba ziga nin
nahpa gacabwaʼtiiʼ ba.
3 Per sidela chyuulla tuhbi bwiinn rucaʼh stoʼ ba laʼh Dx-
iohs, Dxiohs ya nuʼnbwaʼ Ñiʼh laʼh bwiinn chi.
4 Niʼchin ziga guelwahw nin rutiʼdxi guhn raʼ bwiinn loh
raʼ figuhra xteenn dxaan yuh raʼ, pwihsi naannloh nuʼh
ziga dxaan raʼ ayi xi guilasahca raʼn loh guidxyiyuh, laasii
ayi ziahan Dxiohs sino que tuhbi dxiʼh Dxiohs nin nuu nez
dxibaaʼ naa Daada.
5 Pwihsi nicala nuu nin rñiʼ raʼ bwiinn naa raʼ dxiohsa nez
llaaʼndxibaaʼ o loh guidxyiyuh ya ziʼchi gahca za pur lligaaba

chi rñiˈ bwiinn nuu raˈ ziahan raˈ dxiohsa cun ziahan raˈ za
lahma raˈ nin rnabwaˈ raˈ,
6 per laˈh raˈ nuˈh naann nuˈh nuu tuhbi dxiˈh Dxiohs nin
naa Daada; laˈh Daada Dxiohs nin bwiˈhnn chaˈyi garaa tiiˈ
raˈ cohsa, ya laˈhnuˈh nabahan nuˈh pur laˈh Ñiˈh. Nuu za
tuhbi dxiˈh Daada nin rnabwaˈ loh raˈ nuˈh nin laa Jesucristu.
Pwihsi pur xquelrnabwaˈ Ñiˈh guhca chaˈyi garaa raˈ cohsa
raˈ, nee pur laˈh za Ñiˈh nabahan raˈ nuˈh.
7 Per ayi garaa raˈ dxiˈh bwiinn naann raˈ ba cweenta raˈ riiˈ.
Nuu raˈ ba ya biaˈh raˈ ba ayi raann raˈ ba dxaan, rahw gahca
raˈ ba cohsa raˈ nin rbwih raˈ loh dxaan raˈ laasii nacahyi ru
naa loh xigaaba raˈ ba, ya ruxiˈn guelnacahyi chi loh xigaaba
raˈ ba niˈchin raann raˈ ba dxaan raˈ.
8 Pwihsi ayi xcweenta dxiˈh nin ridaˈw nuˈh guunn Dxiohs
guibahan zaˈca ru nuˈh nez loh Ñiˈh; ayi nastoˈ dxiˈh tu mahzi
ru bwen gaca nuˈh pur nin guidaˈw nuˈh, o pur ayi guidaˈw raˈ
nuˈh.
9 Per nin guunn tu gulguiaˈha xcweenta guelnasaa nin
nahpa tu tin ayi gacan nin gusiaaba loh duhlda laˈh raˈ bwiinn
raˈ nin gulliaˈyiˈhn nuu guelriachii stoˈ xteenn Dxiohs laˈn
lastoˈ ñiˈh.
10 Pwihsi sidela laˈh tuhbi bwiinn nin nagahdxi chechii
zaˈca stoˈ ba xchiˈdxyi Dxiohs, nee gwaˈha cayahw luˈh guel-
wahw nin guzuu loh raˈ dxaan raˈ, nee naa luˈh tuhbi bwi-
inn nin riachii stoˈ ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs pwihsi bwiinn nin
gueˈdu guzoˈbaloh rucaˈdxiahga xchiˈdxyi Dxiohs ayi guchi-
ipastoˈ ba zahw za ba cohsa raˈ nin gudiiˈdxi guhn loh raˈ
dxaan raˈ, ya ziˈchi zuhnn luˈh ziaaba ba loh duhlda.
11 Ya ziˈchi yiˈh, pur nin nahpa luˈh guelnaann cayuhnn luˈh
para zeenaˈzu bwihtsi luˈh nin gulliaaˈ nuu guelriachii stoˈ
xteenn Dxiohs stoˈ ñiˈh loh nacahyi, nee neezaa para laˈh ba
guhchi Jesucristu loh cruhzi.
12 Pwihsi ziga ruhnn luˈh riaaba bwihtsi luˈh loh duhlda
ziga ruhnn chiohpa luˈh loh xigaaba ba ziga nagahdxi chechii
zaˈca stoˈ ba xchiˈdxyi Dxiohs, pwihsi laˈhtu cayahpa tu
duhlda nez loh Jesucristu.
13 Pwihsi niˈchin, sidela naˈh guˈnnahn dxiaaba bwiˈtsihn
loh duhlda pur xcweenta nin raawuhn, mahzi bwen ru naˈh
ayi gaawuhn stuhbi guelwahw nin guunn dxiaaba bwiˈtsihn
loh duhlda.

9

Ziga naa xcweenta tuhbi pooxtla

1 Pwihsi ziga naˈh naˈpahn derehchu xteenn tuhbi pooxtla,
pwihsi bwaˈhaloon laˈh Jesuhs nin naa Daada loh nuˈh, ya laˈh

za tu naa tu ziga tuhbi cweenta nin ruluu'yi xa naa xtsi'na'hn
loh dzi'n xteenn Dxiohs,
2 per pweda nuu ra' za nin ayi nu'nbwa' na'h naan ziga
tuhbi pooxtla; per la'htu ba biu'nbwa' za'ca tu na'h naan
tuhbi pooxtla laasii naa tu tuhbi bwiinn ra' nin gwachii sto'
ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu nin balu'yi'hn la'htu, ya ni'chin
guchii naan tuhbi pooxtla.
3 Dee' ra' naa xchi'dxyi'hn para la'h ra' bwiinn ra' nin
ruluu'yi xcwihin na'h. Na'pahn derehchu; ayi nnesto'dxi'h
tu ayi na'pañin.
4 Ni'chin, sidela guiclaa'dzihn, na'pahn derehchu
guica'hahn garaa nin guni'hi tu gaawuhn cun gueezahn
nin chi'h zi nin guni'hi tu na'h para guee'hehn,
5 nee zahca za ga'pahn tuhbi che'hla'hn nin gwachii sto' za
ñi'h xchi'dxyi Dxiohs tin sa'neezahn ba la'h gahca ziga ruhn
ra' garaa snuhn ra' pooxtla, cun neezaa ra' nin naa ra' bwihtsi
Daada Jesucristu nee cun neezaa Pehdru.
6 O ¿ta ruhnn chi'h tu lligaaba na'h dxi'h cun Bernabeh
ayi nuu cweeza guidi'hnn nu dzi'n tin galuu'yi nu xchi'dxyi
Dxiohs si?
7 ¿Chyu ni'ca gazo'ba nu'h gaca tuhbi suldahdu nee chiilli ba
la'h gahca ba nin gahw ba?, o ¿chyu ni'ca guunn biñih yahga
uhva ra' nee ayi gahw ba ñinahxi nin rcah loh ra'n?, o ¿chyu
ni'ca gaapaa ra' nuhn chihva nee ayi guee ba lehchi chin rlli'h
ra' ma?
8 Nee ayi guunn tu lligaaba cun xigaabaga'cahn cañi'n
dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, sino que nee loh xlehyi guehtu Moi-
sehs caa dxyi'dxyi xcweenta ra' cohsa ra' rii'.
9 Pwihsi caa za loh dxihtsi lehyi xteenn guehtu Moisehs
squii': "Ayi cuu lu'h dxihxi llii' guun chin cadxihchi ma
trihgu." Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' ayi guñi' dxi'h Ñi'hn pur
guun, pur nin nuu Ñi'h lligaaba pur la'h ma,
10 sino que naan para xquel naza'ca za nu'h. Lehyi rii'
gucahan loh dxihtsi tin gacaneen la'hnu'h, laasii ziga bwiinn
nin raa'n loh yuh cun nin rusiaa trihgu cabweeza ra' dee' ra'
tin gudi'hi guxta sto' ra' ba xli'hn ra' ba.
11 La'htu naa tu ziga zi tuhbi loh yuh hasta bachibahchi nu
biñih laasii baluu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs la'htu. ¿Ta ruhnn
chi'h tu lligaaba dzi'n roo gacanee tu la'hnu cun xixteenn tu?
12 Sidela stuhbi ra' bwiinn nahpa ra' derehchu rii' xcweenta
tu, ¿xi la'haxchi'h la'hnu?
Per nagahdxi chyu guiñi' squii' loh tu laasii ayi xclaa'dzi nu
gaxi'n nu ziga ayi chechii pa'h sto' tu xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin
nin dxugachipa sto' nu cun guelrza'cazii ra' nin cadii'dxi nu.
13 La'htu naann tu bwiinn ra' nin ruhnn ra' dzi'n la'n guido'
roo' rahw ra' ba bwe'hla maan ra' nin rbahchi guhn ra' snuhn

bwiinn ri'chi, ya zi'chi za bwiinn ra' nin ruhnn dzi'n loh
bacu'ga guido' roo' rahw za ra' ba bwe'hla maan ra' nin dzi'ba
loh bacu'ga chi.
14 Zi'chi gahca za gunabwa' Daada Jesucristu loh ra' nin
ruluu'yi ra' xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, zuu guica'ha ra' ba xi
gahw ra' ba loh ra' bwiinn ra' nin chechii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs.
15 Per na'h nagahdxi gu'nnahn zi'chi, nee ayi nuu guca'hn
dxyi'dxyi ra' rii' loh tu tin para xi guni'hi za tu na'h; mahzi ru
bwen gachi'hn tin ayi guzia'tii tuhbi bwiinn guelnasaa sto'n
nin naa xcweenta dzi'n nin ru'nnahn nez loh Dxiohs nin nuu
dxibaa'.
16 Para na'h ayi chyu xclaa'dzihn guiñi' za'ca pur
xcwee'ntahn ziga gulu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs, laasii zi'chi
nahpa gu'nnahn, laasii ¡prohbi za na'h sidela ayi gulu'yi'hn
xchi'dxyi Dxiohs!
17 Per sidela na'h gu'nnañin cun gaduhbi sto'n, nuu tuhbi
cohsa nin guni'hi Dxiohs na'h; per sidela na'h, nahpa pa'hcaa
gu'nnañin pur naan tuhbi cargu xte'nnahn nin bani'hi Dxiohs
na'h, ¿pwihsi xalla guunchi'hn ayi gu'nnañin?
18 ¿Cuun ni'ca nin guica'hahn? Nin guica'hahn naa guel-
nasaa nin gulu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn, per
ayi gahlla'hn nin tuhbi santahba sino que sola para chezah
za'ca ra' ba loh xchi'dxyi Dxiohs tin ta'h ra' ba loh duhlda.

19 Ayi chyu xmooza naan, per la'h gahca na'h bwi'hnna'hn
lligaaba gaca'hn ziga tuhbi mooza loh garaatii' bwiinn tin
gu'nnahn gahn chechii sto' ziahan ra' bwiinn xchi'dxyi Dx-
iohs.
20 Chin zu'hn lahda ra' bwiinn Israel ra' ru'nnahn ziga nin
ruhnn ra' ba tin gu'nnahn gahn chechii sto' ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs, nee chin xclaa'dzihn guiñi'n loh ra' bwiinn nin naba-
han ra' loh xlehyi guehtu Moisehs, pwihsi ru'nnahn ziga
ruhnn ra' ba tin ru'nnahn gahn chechii sto' ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs nicala na'h ayi nabahanahn loh lehyi chi.
21 Pwihsi para gu'nnahn gahn la'h ra' za bwiinn ra' nin
ayi nabahan loh xlehyi guehtu Moisehs, ru'nnzahn ziga ruhn
ra' ba nicala na'h nabahan pa'caan loh xlehyi Dxiohs laasii
ruzo'badxiaagahn dxyi'dxyi ra' nin basia'han Jesucristu.
22 Chin zu'hn nez loh ra' bwiinn ra' nin gullia'yi'hn riachii
sto' xchi'dxyi Dxiohs, ru'nnzahn ziga ruhn ra' ba, tin zi'chi
ru'nnzahn gahn riachii sto' ziahan ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.
23 Ru'nnahn garaatii' xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin ruta'h
la'h ra' bwiinn loh duhlda, tin zi'chi gachica'ha ra' nu'h
guelnabahan nin banaa para tu'pazi xcweenta ziga riachii
sto' ra' nu'h xchi'dxyi Dxiohs.

24 Pwihsi naannza tu ziga loh tuhbi lañih chin riah ra' bwi-
inn tuhbi carrera sola riuu' nin ruhnn gahn nin mas rullu'n
tuhsi ni'chi rca'ha premiu nin rahca ri'chi. Zi'chi za la'htu
gulgahca ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn gahn, tin guica'ha za
tu tuhbi premiu nin gudi'hi Dxiohs la'h ra' xpwiinn Ñi'h.
25 Garaa ra' bwiinn ra' nin riah ra' loh tuhbi carrera rah-
padaa ra' ba tihxi ra' ba tin zi'chi rahpa tihxi ra' ba jweersi
roo', ya la'h ra' ba ruhnn ra' ba gahn tuhbi nin naa ziga
tuhbi cohsa nin rñihchiloh; per la'h ra' nu'h rallu'n ra' nu'h tin
guni'hi Dxiohs guelnabahan nin ayi ñichilohtii' la'h ra' nu'h.
26 Per na'h ayi cagallu'na'hn ziga zi tuhbi nin ayi gaann ca
nehza chee, ayi cadxihldxihn ziga zi nugaca'hn puñehta loh
bwih zi,
27 sino que na'h rusa'caziin la'h ti'xihn nee ru'nnahn pur
guzo'badxiahgan ziga naa xigaa'bahn, nee ziga xclaa'dzi za
Dxiohs gaca, tin yaque na'h ba balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs
la'h ziahan ra' bwiinn ayi gusia'han xtuhyi ti'xihn na'h.

10

Duhlda nin basie'wbacaala yihca ra' bwiinn Israel

1 Bwiitsi ra'n, ayi xclaa'dzihn dxia'lda sto' tu xcweenta
ziga guzahca ra' guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h; guzah ra'
ba xpacaala tuhbi xcahyi, cun gudii'dxi garaa ra' ba galaayi
ñihsado' xñaa.
2 Pwihsi xcweenta ziga guzah ra' ba xpacaala xcahyi nee
cun ziga gudii'dxi ra' ba nez galaayi ñihsado' xñaa, ni'chi guhca
tuhbi guelrohbañihsa para la'h ra' ba laasii gwah na'hla ra' ba
guehtu Moisehs.
3 Zi'chi gahca za garaa ra' ba naa nin gudahw tuhbiloh chi'h
zi guelwahw nin bateta Dxiohs nez llaa'ndxibaa'.
4 Zi'chi gahca za garaa ra' ba gwaa' ra' ba ñihsa tihxi dxiah
roo' laasii ayi ñihsa ñee' ra' ba, per Spíritu Crixtu guzahnee ra'
ba nez chi'h zi guca'nzaa ra' ba nez loh dahan desiertu, ya
ni'chin pur xquelrnabwa' Ñi'h biria'h ñihsa tihxi dxiah roo'
chi nin naa zigazi tihxi Ñi'h.
5 Per ya ziga guyuu' llahn sto' Dxiohs xcweenta ziahan ra'
ba, ni'chin ziahan ra' ba guhchi nez loh dahan desiertu.
6 Garaa ra' dxyi'dxyi ra' ca naa ziga tuhbi guel-
ruu'yidxyi'dxyi loh ra' nu'h, tin ayi sa'bi sto' ra' nu'h
guidi'hnn nu'h la'hgahca duhlda nin bwi'hnn ra' xtaada
guldoo' ra' nu.
7 Pwihsi ni'chin la'htu ayi gaann tu dxaan ra' ziga bwi'hnn
nuhn ra' ba ziga rñi' loh Xchihtsi Dxiohs xcweenta ra' ba:
“Bwiinn ra' guzohba ra' ba tin gudahw ra' ba nee gwaa' ra'
ba, ya seguihdu guza'loh riidzihta ra' ba.”

8 Nee ayi za guunn xtu'h tu stuhbi gunna'h nin ayi naa
che'hla tu, ziga bwi'hnn ra' ba. Ya pur xcweenta ra' ba rii'
ni'chin nin guhchi galdabi chohnnaa mihyi ra' ba tuhbi dxi'h
dxyih.
9 Nee ayi za chyu gudi'hi llahn la'h Dxiohs cun xtuhlda ra'
nu'h ziga bwi'hnn nuhn ra' bwiinn ra' chi, chin guda'wyaa'
bwe'lda la'h ra' ba ya guhchi ra' ba.
10 Nin ayi za xi guiñi'nah tu pur la'h Dxiohs, ziga bwi'hnn
nuhn ra' ba, ni'chin baxe'hla Dxiohs aanjla xteenn guel-
guhchi gudxiinntii' ziahan ra' ba.
11 Garaa ra' cohsa ra' rii' guzahca ra' guehtu xtaada guldoo'
ra' nu, ni'chin bia'hanan loh Dxihtsi ziga tuhbi jeemplu tin
gaca nasiin ra' nu'h ayi chyu guunn cweenta ziga bwi'hnn ra'
ba, tin ayi guina'zu ra' cohsa ra' chi la'hnu'h loh dxyih ra' rii'.
12 Ni'chin chyu chi'h zi nin ruhnn lligaaba nabahan za'ca
ni'chi nez loh Dxiohs, gaapa ni'chi cwidadu tin ayi dxiaaba
ni'chi loh duhlda.
13 Pwihsi ziga guelrza'cazii ra' nin nugati'dxiloh tu naan
la'hgahca guelrza'cazii nin cagati'dxiloh ra' la garaa ra' lasaa'
tu loh Jesucristu. Per ayi cwe'he sto' Dxiohs la'h tu nee ayi
za gusaa'n Ñi'h sacazii ru tu loh nin zahca guunn tu waanta,
tin loh ra' guelrza'cazii nin dxie'dxiahlda ra' guunn Ñi'h
cumpahñu la'htu xa ta'h tu loh ra' guelrza'cazii ra' chi.
14 Ni'chin nin rñi'n loh tu bwiitsi ra'n, ayiru gaann tu dxaan
yuh ra'.
15 Rñi'n loh tu ziga zi loh tuhbi bwiinn nasiin; gulgacha'ga
lasaa' xigaaba tu xcweenta dxyi'dxyi nin rñi'n loh tu;
16 chin riida'w nu'h xchih xteenn Daada Jesucristu, xchih
chi naan tuhbi sehn nabahannee nu'h la'h Daada Jesu-
cristu. Cun chin rachidwaa nu'h vihnnu nin nuu la'n copa
guhcataa'yi, rñi' la'n lasto' nu'h gudxihlli Daada Jesucristu
xcweenta xtuhlda nu'h loh cruhzi cun llarihn Ñi'h. Ni'chin
chin riida'w ra' nu'h pahn, rza'loh ziga naa xcweenta nu'h,
naa nu'h tuhsi loh tihxi Ñi'h nin bati'dxi Ñi'h gucah loh cruhzi
xcweenta ra' nu'h.
17 Nicala ziahan naa nu'h per naa ra' nu'h ziga tuhsi tihxi
laasii garaa nu'h riida'w nu'h tuhsi pahn chin riida'w nu'h
xchih pascu xteenn Daada Jesucristu.
18 ¡Gulguia'ha xa ruhn ra' bwiinn Israel ra'! Rahw ra' ba
xpwe'hla ra' guidxa'h ra' nin rudi'hi guhn ra' ba nez loh
Dxiohs loh bacu'ga la'n guido' roo', ya garaa ra' bwiinn nin
ca'ha costumbre ra' rii' naa ra' ba tuhsi cun la'h ra' ba.
19 Ayi cañi'n lasahca ra' ziga dxaan yuh ra', o lasahca ra'
bwe'hla ra' nin rdzii'ba ra' loh dxaan yuh que ziga xiilla
stuhbi clahsa bwe'hla ra'.

20 Nin rñi'n naa xcweenta ziga bwiinn ra' nin ayi nu'nbwa'
la'h Dxiohs laasii cohsa ra' nin rudi'hi guhn ra' ba loh dxaan
yuh ra' ayi cayuhn ra' ban loh dxaan yuh si sino que nee loh
bwiinndxaaba, ya na'h ayi xclaa'dzihn guidxa'ga tu loh ra'
bwiinn nin rudi'hi guhn nez loh bwiinndxaaba.
21 Ayi nuu guee tu nin nuu la'n xcohpa Daada Jesucristu
nin rusiaa lasto' nu'h loh duhlda nee cun neega'h cohpa nin
rudi'hi ra' ba loh bwiinndxaaba; nee ayi za nu gahw ra' za
nu'h xchih xteenn Daada Jesucristu sidela neega'h guida'w za
nu'h xchih nin rudi'hi ra' ba loh bwiinndxaaba,
22 o ¿ta xclaa'dzi nu'h gachyi'chi nu'h la'h Daada Jesucristu?
¿Gu mahzi guelrnabwa' ru nadxiaapa nu'h que la'h Ñi'h?

Xnehza gulgui'hnn tin zi'chi guiñi' za'ca bwiinn lah Dxiohs

23 Guchii ca, zahca guidi'hnn nu'h xi chi'h zi nin xclaa'dzi
nu'h, per ayi garaa ra' dxi'hn naa ra'n cohsa ra' nin rallu'yi
para la'h ra' nu'h. Per nuu ra' nin ayi gacanee gachioo' ra'
nu'h loh guelriachii sto' xteenn Dxiohs.
24 Ayi guunn tu lligaaba chi'hyi tu xquelnaz'aca gahca tu;
mahzi bwen gulchi'hyi xquelnaza'ca bwiinn lasaa' tu.
25 Gulgahw xi chi'h zi bwe'hla ra' nin rdoo' loh dxiaa' sinque
ayi guinaabadxyi'dxyi tu canehza ze'en tin ayi zi'chi nagah
guina'zu llahn loh xigaaba tu,
26 laasii loh Xchihtsi Dxiohs caa dxyi'dxyi ra' rii:
“Guidxyiyuh, cun garaa ra' nin nuu ra' lohon, naa xteenn
Dxiohs.”
27 Per sidela la'h tuhbi ziga bwiinn nin ayi riachii sto'
ñi'h xchi'dxyi Dxiohs razi'laa'dzi ba yi'h tuhbi guelwahw,
nee guiñi' sto' lu'h chenee lu'h ba, cun gudahw sinque ayi
guinaabadxyi'dxyi lu'h tin ayi gaca chiohpa loh xigaaba lu'h.
28 Per sidela chyulla nnaa loh lu'h: “Bwe'hla rii' nin
gudzii'ba loh dxaan ra' ziga guhn”, pwihsi ayi gahw lu'hn, tin
ayi pur ni'chi guñihchi bwiinn nin guñi' zi'chi, nee tin ayi za
gaca chiohpa loh xigaaba chyu chi'h zi.
29 Cañi'n xcweenta ziga naa xigaaba stuhbi bwiinn chi, ayi
xcweenta dxi'h lu'h. Per ziuu' tuhbi nin guinaabadxyi'dxyi:
“¿Xixnaa zohbapa'caa loh stuhbi bwiinn na'h pur nin rahca
chiohpa xigaaba ba xcweenta nin ru'nnahn?
30 Nee sidela na'h rudi'hihn guelzuxchiilli nez loh Dxiohs
pur xcweenta guelwahw nin raawuhn, ¿xixnaa chi'h rñi'yah
ra' bwiinn na'h pur nin raawuhn?”
31 Pwihsi ni'chin sidela la'htu rahw tu o ree' tu ziga xilla
guelwahw ra', o ruhnn tu xilla stuhbi cohsa, gulgui'hnnan
para gaca lasahca lah Dxiohs,

32 nee ayi za guche'h tu nin la'h ra' bwiinn Israel ra', nee nin
la'h ra' za bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel, nee nin la'h
ra' za bwiinn nin naa ra' xpwiinn xquido' Dxiohs.
33 Na'h ziga naa za xigaa'bahn, rdxi'hyihn tal ziga dxiu' sto'
bwiinn; ayi cadxi'hyi dxi'hn xcweenta xquelnaza'ca'hn sino
que cadxi'hyihn xquelnaza'ca ra' ziahan duxa ra' bwiinn, tin
ta'h ra' ba loh duhlda pur nin gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs.

11

1 Gulgui'hnn ziga nin ru'nnahn laasii na'h ru'nnahn ziga
naa xcweenta Jesucristu.

Xcweenta ziga nahpa guunn ra' gunna'h la'n xquido' Dxiohs

2 Bwiitsi ra'n, riahxi lasto'n pur la'htu laasii guillii-guillii
riagannahsto' tu na'h nee zeezahnee za tu dxyi'dxyi ra' nin
balu'yi'hn la'htu,
3 per xclaa'dzihn gacabwa' tu la'h Crixtu naa nin rnabwa'
la'h ra' cada tuhbigah ra' ndxi'hw, ya ndxi'hw naa nin rn-
abwa' la'h gunna'h ziga rnabwa' Dxiohs la'h Crixtu.
4 Ni'chin garaa ra' ndxi'hw ra' nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs o
ziga chin rbwihdxyi-rnaaba ra' ba loh Dxiohs nahpa guunn
ban llihgayihca ba; sinoon zuzi'xtuhyyi ra' ba la'h Crixtu nin
rnabwa' la'h ra' ba.
5 Per ya ziga garaa ra' gunna'h ra' nin rbwihdxyi-rnaaba
loh Dxiohs o rñi' ba xchi'dxyi Dxiohs loh stuhbi bwiinn nee lli-
hgayihca gunna'h chi cagasia'han xtuhyi ba la'h nin rnabwa'
la'h ba, laasii naa ba ziga zi tuhbi gunna'h nin bigah yihca
ñi'h.
6 Ya sidela la'h tuhbi gunna'h ayi gudzii'ba ba xpaayii ba
yihca ba mejor guigah yihca ba; ya sidela gatuhyi loh gunna'h
pur nin guigah yihca ba, pwihsi mejor gudzii'ba xpaayii ba
yihca ba.
7 Ya ziga ndxi'hw ra' ayi nuu guzo'ba ba llumbrehyi yihca
ba o xilla stuhbi cohsa, laasii ndxi'hw naa xtuhxa Dxiohs cun
lla'ñih xteenn Ñi'h, ya gunna'h ra' naa ziga lla'ñih xteenn ra'
ndxi'hw.
8 Pwihsi chin gulahchixchih Dxiohs la'h ndxi'hw ayi bi-
inloh ndxi'hw tihxi gunna'h sino que gunna'h biinloh tihxi
ndxi'hw.
9 Gunna'h biinloh pur la'h ndxi'hw, per ayi ndxi'hw dxi'h
pur xcweenta gunna'h.
10 Ni'chin nahpa dxie'w yihca gunna'h la'n guido' ziga tuhbi
sehn xteenn xquelrnabwa' xteenn ndxi'hw pur xcweenta
aanjla ra'.
11 Per nez loh Dxiohs, nin ndxi'hw nee nin gunna'h za ayi
nuu guibahan xtuhbi ra' ba.

12 Pwihsi sidela la'h gunna'h biinloh tihxi ndxi'hw, zi'chi
za nnah la'h gunna'h naa nin ruzuh la'h tuhbi ndxi'hw
guidxyiyuh per tuhbi dxi'h Dxiohs ruhnncha'yi la'h ra' bwi-
inn.
13 Pwihsi la'h gahca tu, ¿xa rwa'ha tu sidela naa bwen
chin cwiidxyi-guinaaba tuhbi gunna'h Dxiohs, nee ayi tsiiba
baayii yihca ra' ba?
14 Pwihsi la'h ra' nu'h nin naa ra' nu'h bwiinn ndxi'hw ra'
la'h gahca nu'h rudi'hi xtuhyi loh ra' nu'h ziga chioo duxa
dxyichihca ra' nu'h.
15 Ya ziga gunna'h ra' riahxi ra' ba naa yihca ra' ba ziga
nu'hla dxyichihca ra' ba laasii zi'chi guca'ha ra' ba naa yihca
ra' ba tin rusie'wun yihca ra' ba,
16 per sidela chyulla xclaa'dzi childxinee dxyi'dxyi la'h
nu cun xcweenta ra' dxyi'dxyi ra' nin cañi'n loh tu, nahpa
gacabwa' ba nin la'h nu'h nee nin la'h ra' ba cun nin la'h ra' za
xpwiinn guido' Dxiohs ayi chyu nu'nbwa' stuhbi costumbre.

Xcweenta ziga ruxi'n ra' ba loh xchih xteenn Daada Jesu-
cristu

17 Per ya loh dxyi'dxyi ra' rii' nin cagaca'hn loh tu, ayi ru xi
guelnasaa cañi'n loh tu, laasii chin radiaa'ha tu la'n xquido'
Dxiohs, xlawaa'ha guunn tu nin naa bwen, sola rutahla tu
dzi'n dxaaba ra',
18 laasii ziga mweer puntu nin naa xcweenta tu, biin dxiaa-
gahn ziga chin radiaa'ha tu la'n guido', rlaa'ha tu loh lasaa' tu
rahca tu chiohpa cwa'ha; nee riachii sto'n cayahca squii'.
19 Per na'nnahn nahpa gaca zi'ca tin gacabwa' tu chyu ni'ca
ra' nin ruca'hpa'h sto' ra' ñi'h la'h Dxiohs, chyu ni'ca ra' pa'h
lasahca ru loh xtsi'n Dxiohs.
20 Ni'chin chin radiaa'ha tu o radxa'ga lasaa' tu, ayi nuu
cwih tu loh mweella nin rii guelwahw xchih xteenn Daada
Jesucristu,
21 laasii chin la'h xchih gurih loh mweella, chi'chi tuhbigah
ra' bwiinn rusiooba ra' ba rca'ha ra' ba xi rahw ra' ba.
Gaduhbi nin riigah nuhn ra' nin cachia'han pur nin gue'du
gahw ra' ba, ya snuhn ra' ba ya gudahwxa'ta ra' ba hasta
guzuhdzi ra' ba.
22 ¿Tayi yihdzi tu gahw tu nee guee za tu? o ¿xi naa cabwe'he
sto' tu xquido' Dxiohs, ni'chin nin rusia'han xtuhyi tu bwiinn
nin ayi xi nahpatii'? ¿Xi ni'ca guiñi'n loh tu nnah? ¿Gu
guiñi'za'ca'hn loh tu xcweenta nin ruhnn tu? ¡Gurñah loh tu
guiñi'za'ca'hn loh tu!

Xchih xteenn Daada Jesucristu
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

23 Baluu'yi Daada Jesucristu na'h la'hgahca nin balu'yi'hn
loh tu xcweenta ziga bwi'hnn Ñi'h guxiin nin gudahwnee Ñi'h
la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi xchih xteenn pascu, guxiin nin
gudoo' Ñi'h, chin guca'ha Ñi'h pahn,
24 ya chin guya'loh badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs,
chi'chi gudxi'zi Ñi'h pahn chi ya rahbi Ñi'h: "Gulgahw; dee'
naa ziga ti'xihn nin guti'dxi'hn loh guelguhchi xcweenta tu.
Squii' guunn tu tin dxiaganna sto' tu na'h."
25 Zi'chi gahca za bwi'hnn Ñi'h cohpa vihnu chin guluhlla
gudahw ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h: "Nin
nuu la'n cohpa rii' naa ziga rihn nin nuu ti'xihn nin guixi'hn
chin chiinn ra' ba na'h, tin zi'chi gacan tuhbi dxyi'dxyi cuubi
nin gusia'han Dxiohs loh ra' bwiinn ra' nin bagulii Ñi'h naa
xpwiinn Ñi'h. Pwihsi squii' za guunn tu tin dxiagannasto' tu
na'h."
26 Chin gahw tu pahn chi nee chin guee tu nin nuu la'n
cohpa chi, cayuhnn tu cagaluu'yi tu nin bwi'hnn Jesucristu
chin gudxihlli Ñi'h xcweenta ra' xtuhlda ra' nu'h loh cruhzi;
pwihsi gulchezahnee xcweenta Ñi'h hastayi la'n dxyih nin
dxi' Ñi'h stuhbi.

Xcweenta ziga naa xnehza ziga gaca xchih xteenn Jesucristu

27 Ni'chin nin rñi'n loh tu, chyu chi'h zi tuhbi tu nin rahw
pahn nee nin ree' za cohpa nin naa xchih xteenn Daada
Jesucristu, sidela ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs,
nahpa tu duhlda; naa tu ziga zi tuhbi gahca ra' bwiinn ra' nin
gudxiinn la'h Jesucristu chin billi'hi llarihn Ñi'h.
28 Pwihsi la'h gahca tu gulguia'ha dela ayi xi xtuhlda tu,
ya chi'chi gulgahw pahn cun gulguee vihnu nin naa xchih
xteenn Daada Jesucristu, laasii ba bati'dxi cweenta tu xtuhlda
tu loh Dxiohs.
29 Chyu chi'h zi bwiinn nin gahw, nin guee loh xchih xteenn
Daada Jesucristu, gulca'nna sto' tu xixnaa gahw tu nee guee
tu loh xchih xteenn Daada Jesucristu; sinola'n la'h gahca tu
guunn tu dxiaaba xquelnnah Dxiohs yihca tu.
30 Ni'chin nuu ra' ziahan ra' lasaa' tu nin rahcallu'hu ra', nin
ayi ra' jweersi, nee neezaa nuu ra' nin cayahchi.
31 Per sidela guidxiaapa nu'h cwidahdu pur la'h gahca nu'h,
gachinaaba nu'h loh Dxiohs gusiaaca Ñi'h xtuhlda ra' nu'h tin
ayi chyu gatiidxiloh guelnah xteenn Dxiohs.
32 Per chin ruti'dxi Ñi'h la'hnu'h loh tuhbi guelnnah,
rusa'cazii Ñi'h la'hnu'h, tin ayi gaca xcweenta nu'h guel-
guxchisi chin guunn Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn
guidxyiyuh ra'.

33 Ni'chin nin rñi'n loh tu bwiitsi ra'n, chin gadiaa'ha tu tin
gahw tu loh xchih Jesucristu, gulcweeza lasaa' tu tin tuhsi
junta gahw tu.
34 Sidela tuhbi tu rchia'han, nicala gahw ba guehta yi-
hdzi ba, tin zi'chi ayi guunn Dxiohs guelguxchisi la'htu. Ya
cweenta nin na'lla'ta ru ra' na'h gwa'han xa gaca cweenta ra'
chi chin dxie'ldaguia'han cuun tu.

12

Guelrnabwa' nin rudi'hi Spíritu Saantu Dxiohs la'h cada tuhbigah xpwiinn Jesucristu

1 Bwiitsi ra'n, xclaa'dzihn gacabwa' tu xcweenta guelrn-
abwa' nin runi'hi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'h cada
tuhbigah ra' nu'h.
2 La'htu bwen-bwen naann tu chin nagahdxi dxiu'nbwa' tu
xchi'dxyi Dxiohs, basaa'n tu gwana'hla tu ziga zi nin ayi riin
loh ñi'h nez dihtsi ra' dxaan yuh ra' nin ayi rñi'.
3 Ni'chin nin xclaa'dzihn gacabwa' tu, nin tuhbi nin rñi':
"¡Ayi guilasahca Jesucristu!", ayi cañi' ban pur Spíritu Saantu
Dxiohs, ya ayi za nin tuhbi nin guiñi': "Jesuhs naa Daada",
sidela ayi naan pur xcweenta Spíritu Saantu.
4 Ya nuu ziahan guelrnabwa' nin rudi'hi Dxiohs la'h ra'
cada tuhbigah ra' bwiinn ra' nin riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs, per tuhsi naa Spíritu Saantu Dxiohs nin ruhnn dzi'n
chi la'n lasto' ra' nu'h.
5 Nuu ziahan foorma ziga chyu guunn xtsi'n Dxiohs, per
dzi'n chi naan nez loh gahca tuhsi Daada nin nuu dxibaa',
6 nee ziahan za foorma nuu ziga guunn lu'h dzi'n ra' rii', per
tuhsi Dxiohs rudi'hi guelrnabwa' ra' rii' la'n lasto' ra' bwiinn.
7 Tuhbigah ra' bwiinn riinloh guriin-guriin guelrnabwa'
xteenn Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nin rudi'hi Ñi'h la'h ra'
ba, tin para garaa ra' nu'h gacanee ra' ba la'h ra' nu'h.
8 Ya ziga rudi'hi Spíritu Saantu guelnasiin la'h tuhbi ra' bwi-
inn, zi'chi za pur la'h gahca Spíritu Saantu radzihn guelnaann
loh stuhbi ra' bwiinn.
9 Zi'chi gahca za pur Spíritu Saantu radzihn rahpa duxa
tuhbi ra' bwiinn guelriachii sto', ya snuhn ra' ba radzihn
rca'ha ra' ba rusiaaca ra' ba bwiinn ra' nin rahcallu'hu ra',
10 ya snuhn ra' ba radzihn rca'ha ra' ba ruhnn ra' ba hasta
guelmilahgru, ya snuhn ra' ba rca'ha ra' ba para ruluu'yi
ra' ba xchi'dxyi Dxiohs o pur cohsa ra' nin ze'yahlda gaca,
ya snuhn ra' ba radzihn rca'ha ra' ba guelrnabwa' tin rahca
rahcabwa' ra' ba cuun nin naa Spíritu nin naa guchiipa'h nee
neezaa cuun nin naa spíritu nin rusagui'hi; nuu ra' ga'h ra' ba
rca'ha ra' ba guelrnabwa' tin rñi' ra' ba ziahanloh ra' dxyi'zah

ra', nee hasta nuu ra' za nin rca'ha guelrnabwa' tin guiñi' ra' ba loh nu'h xi rñi' bwiinn nin rahca rñi' guriin-guriin dxyi'zah ra' chi.
11 Ya garaa ra' dzi'n ra' rii' ruhnn tuhsi Spíritu, Spíritu nin rahcanee ruhn tuhbigah ra' nu'h xtsi'n Ñi'h ziga chi'h zi nin xclaa'dzi Ñi'h.

Garaa ra' nu'h naa nu'h tuhsi tihxi

12 Laasii Crixtu naa ziga tuhbi tihxi nin nahpa ziahan taa'ha, pwihsi taa'ha ra' rii' nicala naa ra'n ziahan taa'ha, per naa ra'n tuhsi tihxi,
13 laasii garaa ra' nu'h cun tuhsi Spíritu gurohbañihsa ra' nu'h loh tuhbi tihxi, nicala la'h ra' bwiinn Israel ra' o nicala la'h ra' za bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra', nicala bwiinn nin gudoo' ra' o nicala za bwiinn ra' nin ayi gudoo' ra', per tuhsi Spíritu Saantu bia'han la'n lasto' ra' nu'h.

14 Laasii tihxi nu'h ayi naan tuhbi taa'ha, sino que ziahan taa'ha.
15 Sidela la'h ñaa' nu'h guiñi'n: "Laasii ayi naan naa tu, pwihsi ayi naan tihxi tu", pwihsi ¿ta pur ni'chi chi'h ayi naan tuhbi lahta xteenn tihxi?
16 Ya sidela la'h tuhbi dxiahga nu'h guiñi': "Na'h ayi naan ziga tuhbi bizloh, ni'chin ayi naan loh tuhsi tihxi", ¿ta pur ni'chi si chi'h ayi naan xteenn tihxi nu'h?
17 Sidela gaduhbi tihxi ñahca xteenn si tuhbi bizloh, ¿caalla nez ñizohba chi'h dxiahga tu? Ya sidela xteenn si ga'h za dxiahga ñahca tihxi, ¿caalla ñuu' chi'h ziga nez ñigoo'ba llii' tu bwih?
18 Per nnah la'h Dxiohs ba basia'han Ñi'h la'h ra'n cada la'h ra'n cun lahta ra'n loh tuhbi tihxi ziga chi'h zi bwi'hnn Ñi'h lligaaba.
19 Sidela garaa ra' taa'ha ra' rii' ñahca ra'n tuhbigah si taa'ha ra', ¿caalla ñuu' chi'h tihxi?
20 Per ziga nuu' ziahan taa'ha ra' per sola naa ra'n tuhsi tihxi.
21 Ziga tuhbi bizloh ayi nuu guiñi'n loh tuhbi naa squii': "Ayi xi xchi'hna'hn yi'h", nee nin tuhbi cooca yihca ayi nuu guiñi'in loh tuhbi ñaa': "Ayi xchi'hnna'hn yi'h",
22 sino que nnah lahta xteenn tihxi nin rñah gullia'yi'hn jweersi nahpa ra', ni'chi ra' pa'h nin mahzi ra' xchi'hn;
23 ya la'h ra' lahta xteenn tihxi nu'h nin gullia'yi'hn rachidi'hnn cweenta ra' nu'h, ni'chi ra' nin mahzi ru rachidx-iaacu ra' nu'h cun guelnadaa. Ya ziga lahta ra' hasta naa nu'h ndxi'hw o lahta hasta naa gunna'h nin rudi'hi xtuhyi loh nu'h ni'chi ra' nin mahzi rahpadaa ra' nu'h,

24 laasii para la'hnu'h nin mahzi lasahcaru, ayi gapadaa
nu'h; per Dxiohs bwi'hnncha'yi la'h tihxi tin lahta nin gul-
lia'yi'hn xchi'hn ni'chi nin mahzi gapadaa nu'h.
25 Bwi'hnn Ñi'h zi'chi tin ayi ñuu' llahn loh tihxi, tin garaa
ra' lahta ra' gacanee lasaa' ra'n.
26 Ya sidela la'h tuhbi lahta xteenn tihxi rza'cazii, pwihsi
garaa ra' lahta ra' chi rza'cazii; ya sidela gaca lasahca tuhbi
lahta xteenn tihxi, ya garaa ra' lahta xteenn tihxi gaca
lasahca.
27 Ni'chin garaa nu'h naa nu'h tihxi Crixtu, ya cada tuhbi-
gah ra' nu'h naa tuhbigah lahta xteenn tihxi Ñi'h.
28 Pwihsi ya zi'chi Dxiohs bazuh nuu ra' nu'h ziga nahpa
nu'h cargu xteenn guido', ziga mweer puntu, pooxtla ra',
chi'chi la'h ra' nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, lwehgu ziga
nin rahca ra' mwehsu, ya chi'chi ziga nin ruhnn ra' ga'h
guelmilahgru ra', ya chi'chi lwehgu la'h ra' ziga ra' nin rusi-
aaca la'h ra' bwiinn dxyihdxyi ra', lwehgu la'h ra' nin ruhnn
ra' cumpahñu la'h ra' nin xchi'hn gaca cumpahñu, nee cun
neezaa nin rahca rñi' ra' guriin-guriin ra' dxyi'zah ra'.
29 ¿Ta garaa chi'h ra' ba naa ra' ba pooxtla? ¿Ta garaa ra'
chi'h ra' ba ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs? nee ¿ta garaa ra'
chi'h ra' ba naa ra' mwehsu?, o ¿ta garaa ra' ba ruhnn ra' ba
guelmilahgru ra'?
30 ¿Ta garaa ra' ba nahpa ra' ba guelrnabwa' tin dxiaaca
ra' bwiinn? ¿Ta garaa tu rahca rñi' tu garaaloh dxyi'zah ra'?
Pwihsi guyaa ayi garaa dxi'h tu,
31 yannah gulgui'hnn pur guica'ha tu loh Dxiohs guelrn-
abwa' nin naa mahzi ru cha'yi. Per na'h gulu'yi'hn la'h tu
tuhbi neziuh za'ca nin mahzi lasahca ru loh garaa ra' ni'ca.

13

Guelnadzii'hi lasaa'

1 Sidela na'h rñi'n garaaloh ra' dxyi'zah xteenn ra' bwiinn
guidxyiyuh cun xchi'dxyi ra' xaanjla Dxiohs, per ayiga'h
na'pahn guelnadzii'hi lasaa' cun stuhbi bwiinn, pwihsi na'h
naan ziga zi tuhbi dahnbuhrra o ziga tuhbi platihyi nin za'bi
rsiaa' zi rzihdzi.
2 Nee sidela na'h rñi'n xchi'dxyi Dxiohs xcweenta ra' cohsa
ra' nin gue'du ze'yahlda ra' gaca, o rahcabwa' zahn garaa ra'
cohsa naga'tsi xteenn Dxiohs nee cun garaa ra' za guelnasiin
xteenn guidxyiyuh, nee na'pazahn guelriachii sto' ziga zahca
guiñi'n loh ra' dahan: “Biya'dxu xlugahri lu'h”, per ya nin
ruhnn ga'h chi'h sidela ayi na'pahn guelnadzii'hi lasaa' cun
stuhbi bwiinn, pwihsi ya cun ni'chi ayi chyu naan.
3 Nee sidela na'h chi'zi'hn garaa ra' xixte'nnahn guica'ha
ra' bwiinn ra' nin ayi xi nahpa ra', o hasta gudi'hihn ti'xihn

guica'dxih, per ayiga'h na'pahn guelnadzii'hi lasaa' la'n
lasto'n, pwihsi lliaa' zi naa xtsi'na'hn.
4 Bwiinn ra' nin nuu guelnadzii'hi lasaa' sto' ra' ñi'h nahpa
ra' ba guelpaseensi, nee naa za ra' ba bwiinn za'ca; ayi rza'bi
sto' ra' ba xixteenn lasaa' ra' ba, nee ayi za naa ra' ba bwiinn
nayaachi ra'.
5 Ayi naa ra' ba bwiinn nado'balaadzi, ayi rdxi'yi ra' ba
xcweenta zi ra' ba, ayi naa ra' ba bwiinn llahn, nee ayi za naa
ra' ba bwiinn ria'llahn sto' ñi'h.
6 Ayi riahxi ra' ba pur xcweenta duhlda, sino que riahxi ra'
ba xcweenta dxyi'dxyi nin naa guchii ra'.
7 Nin nahpa guelnadzii'hi lasaa' ni'chi ruhn waanta loh xi
chi'h zi ra' cohsa nee riachiiza sto' ba bwen pur xcweenta
xi chi'h zi ra' cohsa, nee neezaa zeezahtii' cabweeza ba cun
rahca za ruti'dxiloh za ba xi chi'h zi trabahjw.
8 Guelnadzii'hi lasaa' ayi chuu dxyih nin ñihchilohtii', per
zadzihn dxyih ayiru guiñi' bwiinn pur xcweenta cohsa ra'
nin gue'du gaca, nee ayiruza chezah guiñi' ra' bwiinn guriin-
guriin dxyi'zah, nee ayiru za chuu guelnaann; ziñihchiloh
ra'n.
9 Laasii nnah gullia'yi'hn rahcabwa' ra' nu'h, nee gul-
lia'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs xcweenta ra' cohsa nin chuu ru
gaca rahcabwa' ra' nu'h ni'chi rachiñi' nu'h,
10 per chin dxi' Jesucristu nin nahpa guelnasiin, ya chi'chi
ziñihchiloh guelnaann mbah xteenn nu'h.
11 Chin guhca'hn biñi'n, guñi'n ziga zi biñi'n, guyuu'zahn
ziga zi xigaaba biñi'n; per ya chin ba biin ca zu'hn, gudii'dxi
guzah ra' xigaaba xteenn guelbiñi'n nin guyuu'huhn,
12 laasii nnah rwa'ha nu'h ziga loh tuhbi dxiawahan nac-
ahyi, per chin guibahannee nu'h la'h Dxiohs llaa'ndxibaa'
zwa'ha za'ca nu'h ziga chin riidia'ha lasaa' nu'h; yannah
la'n nu'nbwa' mas taa'yi'hn, per ya chi'chi zahcabwa'n xa
nu'nbwa' Dxiohs na'h.
13 Pwihsi nnah ria'han xcweenta guelriachii sto' cun
xcweenta siguhra dzi'tsi gachica'ha ra' nu'h xereensi nu'h
loh Dxiohs cun xcweenta guelnadzii'hi lasaa', pwihsi loh
gadxioonna ra' dee' nin lasahca ru naa guelnadzii'hi lasaa'.

14

Xcweenta ziga guiñi' lu'h dxyi'dxyi ra'

1 Nin naa mweergaloh gulchi'hyi gaapa tu guelnadzii'hi
lasaa' la'n lasto' tu, nee gulguinaaba za loh Dxiohs tin guni'hi
za Ñi'h tuhbi xtsi'n Ñi'h guunn tu, ziga guluu'yi tu xchi'dxyi
Ñi'h.
2 Pwihsi ziga chin rñi' tuhbi bwiinn tuhbi dxyi'dxyi nin
ayi chyu bwiinn rahcabwa', cañi' bwiinn chi loh Dxiohs ayi

loh dxi'h bwiinn, laasii ayi chyu bwiinn rahcabwa' dxyi'dxyi nin cañi' ba. Dxi'dxyi nin rñi' ba naan pur xcweenta Spíritu Saantu, per naan tuhbi dxyi'dxyi naga'tsi.

3 Pwihsi ya ziga bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, ruhnn ban tin rgu'gui'w ba sto' bwiinn nin rñi'nee ba xchi'dxyi Dxiohs nee rusia'han nasaa ba sto' za bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs.

4 Pwihsi ya ziga chin rñi' tuhbi bwiinn guriincaa ziga tuhbi dxyi'zah nin ayi rahcabwa' bwiinn ra' la'n lasto'si ba cagu'gui'w ba ziga riachii sto' ba xchi'dxyi Dxiohs, ya ziga bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs cun ziga cweenta ra' nin gue'du gaca ra', bwiinn chi cagu'gui'w ba sto' ra' bwiinn guido' ra' xteenn Dxiohs, tin zi'chi mahziru ria'zi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

5 Na'h xclaa'dzihn malaayque garaa tu guiñi' tu guriin-guriin dxyi'zah, per nin mahzi xclaa'dzihn naa guluu'yi tu xchi'dxyi Dxiohs, laasii mahzi lasahca nin rahca ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, que nin rahca rñi' guriin-guriin dxyi'zah sidela bwiinn nin rñi' dxyi'dxyi nagahn ra' chi ayi nuu gu-luu'yi ga'h ba la'h ra' bwiinn xi zee loh nin cañi' ba tin zi'chi mahziru chu'gui'w lasto' ra' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs.

6 Pwihsi ni'chin nnah, bwiitsi ra'n, sidela na'h dxie'ldaguia'han cuun tu nee guiñi'n dxyi'dxyi nin ayi gacabwa' tu, pwihsi ayi xi gallu'yitii' sidela zi'chi gu'nnahn mahzi bwen gu'nnahn guiñi'n loh tu tuhbi dxyi'dxyi nin naa xcweenta Dxiohs, dxyi'dxyi nin guunn Ñi'h tin gacabwa' nu'h, o guni'hi Ñi'h gacabwa' nu'h tuhbi dxyi'dxyi nin naa guchii pa'h, o guni'hi Ñi'h tin galuu'yi nu'h xchi'dxyi Ñi'h, o xiilla tuhbi guelruluu'yi.

7 Ziga gazo'ba nu'h, nee gazuu nu'h cweenta rii' ziga tuhbi dxi'ba nin ru'lda bwiinn, o sea ziga tuhbi bidxee o tuhbi harpa; per sidela bwiinn ayi gu'lda za'ca ra' ba dxi'ba ra' rii', ¿xaalla gacabwa' chi'h nu'h xi ru'lda ra' ba?

8 Zi'chi za ziga tuhbi loh guerru, sidela la'h trompeta ayi guiñi'in gaduhbi la'ga'htii' para dxihn ra' bwiinn ra' nin rii guehrru, pwihsi nin tuhbi ra' ba ayi cu'guihn para childxi ra' ba.

9 Pwihsi zi'chi za la'htu sidela ayi guiñi' tu dxyi'zah nin rahcabwa' bwiinn nayaa-nayaa, pwihsi ¿xa guunn ra' ba para gacabwa' ra' ba xiiñin rñi' lu'h? Pwihsi ziganaa-zigayaaca guiñi' lu'h xchi'dxyi lu'h loh bwiinn cun ayi gacabwa' ba xiñin rñi' lu'h.

10 Pwihsi ziga nuu ziahan dxyi'zah loh guidxyiyuh, nee guchii garaara'n nuu xi ruze'tan,

11 ziga sidela na'h ayi gacabwa'n dxyi'zah nin rñi' tuhbi

bwiinn loon, naan ziga zi tuhbi bwiinn ziitu nez loh bwiinn nin cañi' loon, ya bwiinn za chi naa ba zigazizaa tuhbi bwiinn ziitu para na'h.

12 Ni'chin la'htu nin xclaa'dzi ra' guica'ha guelrnabwa' xteenn Spíritu Saantu, gulgui'hn para guica'ha tu nin gallu'yi nin guunn para cu'gui'wru ra' guelriachii sto' lasto' ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn xquido' Dxiohs.

13 Pwihsi ni'chin ziga la'h tuhbi bwiinn nin rñi' ziga guriincaa dxyi'zah, guinaaba bwiinn chi loh Dxiohs guelrnabwa' xteenn Ñi'h tin gudi'hi Ñi'h xa guluu'yi ba xcweenta cohsa nin cañi' ba cun xchi'dxyi ba.

14 Pwihsi sidela na'h gu'nnahn cwiidxyi-guina'ba'hn loh Dxiohs cun tuhbi dxyi'dxyi dxi'zah nin ayi gacabwa'n, guchiica cabwihdxyi-cana'ba'hn loh Dxiohs cun spíritu'hn, per ya ziga loh xigaa'bahn ayi cayahcabwa'tii'hin.

15 ¿Xa ni'ca gu'nnahn pwihsi? Chin cwiidxyi-guina'ba'hn loh Dxiohs cun spíritu, nee cun neezaa cun xigaa'bahn gu'nnañin. Neezaa chin gu'lda'hn himnu ra' cun xcweenta Spíritu Saantu cun guriin dxi'zah, zi'chiza cun xigaa'bazahn gu'lda'hn himno ra' nin gacabwa' ra' bwiinn.

16 Laasii sidela yi'h cayuhnn lasahca lu'h la'h Dxiohs cun spíritu zi, ya ziga bwiinn nin nacuubi nugaca'dxiahga ayi gacabwa' ba loh ziga cabwihdxyi-canaaba lu'h loh Dxiohs laasii ayi rahcabwa' ba xiñin rñi' lu'h.

17 Ya ziga rbwihdxyi-rnaaba lu'h, naan bwen duxa, per stuhbi bwiinn ayiga'h rroo' guelriachiisto' sto' ba.

18 Rudi'hihn guelzuxchiilli loh Dxiohs pur nin rahca rñi'n guriin-guriin dxyi'dxyi que loh garaa ra' tu,

19 per nez la'n guido' xclaa'dzihn guiñi'n ga'yusi dxyi'dxyi nin gacabwa' tu, nin guluu'yi la'htu, que loh tsi'h mihyi dxyi'dxyi nin guiñi'n loh tu cun spíritu xte'nnahn nin ayi chyu tuhbi tu gacabwa'.

20 Bwiitsi ra'n, ayi ruhnn tu lligaaba ziga lligaaba nin ruhnn ra' biñi'n, sino que gulgahca ziga biñi'n loh ra' dzi'n dxaaba per gulgahca ziga tuhbi bwiinn nin baniin cazuu loh ra' dzi'n nin naa xnehza.

21 Squii' caa loh dxihtsi lehyi xteenn guehtu Moisehs xcweenta ziga guñi' Daada Dxiohs loh ba: “Mahzi guiñi'n loh ra' bwiinn cun guriincaa dxyi'dxyi nee cun neezaa xchi'dxyi ra' bwiinn ziitu ra', per nin squii' ayi guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn.”

22 Ni'chin nin guriin-guriin dxyi'zah naa ziga tuhbi sehn loh ra' bwiinn ra' nin nagahdxi chechii sto' ra' ñi'h xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, ayi loh ra' dxi'h ziga bwiinn ra' nin ba gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs. Per ya ziga guelruluu'yi xteenn

xchi'dxyi Dxiohs naan nin ruluu'yiloh xquelrnabwa' Dxiohs para la'h ra' bwiinn nin riachii sto' ra' ñi'h xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, ya ayi para la'h ra' dxi'h bwiinn ra' nin ayi riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.

23 Ziga chin ba radiaa'ha tu guido' cañi' tu guriin-guriin dxyi'dxyi nin ayi chyu bwiinn gacabwa', ya gadzihn tuhbi bwiinn nin ayi gaann xa naa xcweenta Dxiohs, ziñi' ba nna ba nuu xi zeegadzii'ba yihca tu,

24 per sidela garaa tu cañi' dxyi'dxyi nin bani'hi Dxiohs, nee hohra chi chu'tii tuhbi bwiinn nin ayi riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, zahcabwa' bwiinn chi xiñin cañi' tu, nee zudi'hi za ba cweenta nuu xtuhlda ba,

25 ya zi'chi ziinloh loh ra' lligaaba nin naga'tsi la'n lasto' ba, chi'chi zusia'chyu llihbi ba guzu'nllihbi ba nez loh Dxiohs, nee ziñi' za ba guchii pa'h zuu Dxiohs galaayi tu.

Gulgui'hnn garaatii' xnehza-xnehza

26 Pwihsi, bwiitsi ra'n, cweenta rii' naa squii'. Chin radiaa'ha tu, nuu tu nahpa tu salmu ra', o tuhbi xchi'dxyi Dxiohs nin guluu'yi Ñi'h, o xiilla xa baluu'yi Dxiohs ziga para gacabwa' tuhbi bwiinn, o ziga guiñi' bwiinn tuhbi dxyi'dxyi cun guriinnca stuhbi dxyi'dxyi, nee chuu za tuhbi nin gabwe'hexnehza dxyi'dxyi ra' chi. Pwihsi gulgui'hnn garaa ra' dee' tin chioo ru guelriachii sto' lasto' ra' bwiinn ra' nin ba gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.

27 Ya ziga chin riuu' chyu rñi' cun guriinca dxyi'dxyi ra', zuuguiñi' chiohpa o chohnna bwiinn; per tuhbigah ra' ba chuu stuhbi nin gabwe'he xnehza ziga guiñi' cada tuhbigah ra' ba.

28 Per sidela ayi chyu gabwe'he xnehza xcweenta dxyi'dxyi ra' chi, mahzi bwen nicala ayi guiñi' ra' ba guriincaa dxyi'dxyi ra' nez la'n guido' sino que cada tuhbigah ra' ba guiñi' ra' ba loh Dxiohs desde la'n lasto' gahca ba.

29 Zi'chi za la'h ra' bwiinn ra' nin ruluu'yi ra' dxyi'dxyi ra' nin rudi'hi Dxiohs la'h ra' ba, zuu guiñi' chiohpa o chohnna ra' ba, ya schiohpa-schohnna ra' ba guca'hdxiahga nin cañi' ra' bwiinn ra' chi tin guidu'hun gu rga'ha cañi' ra' ba.

30 Per sidela la'h Dxiohs guunn para gacabwa' stuhbi bwiinn nin zohba gaca'dxiahga, ya chi'chi nin mwergaloh chi gucwe'za ba guiñi' ba.

31 Pwihsi zi'chi garaa tu nin rca'ha para rñi' o para ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, zahca guiñi' cada tuhbigah tu, tin zi'chi garaa tu gusi'dxi tu nee tin zi'chi chioo ru guelriachii sto' lasto' tu.

32 Nin rñi' ra' xchi'dxyi Dxiohs nahpa gacabwa' ra' ba xa rucwe'za la'gahca ra' ba,

33 laasii Dxiohs naa tuhbi Dxiohs nin ruhnn garaatii' ra'
xnehza-xnehza; ayi naa Ñi'h Dxiohs nin runi'hi lligaaba nin
zia-zie'zi, sino que rbahchidxyii Ñi'h lasto' bwiinn ra' nin ba
gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h.
34 Ya ziga gunna'h ra' ayi guluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs
nez delanta loh ra' bwiinn guido' ra', laasii ayi si'gue'ldahn
para la'h gunna'h ziga guluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi
mahzi nahpa gaca ra' gunna'h guzo'badxiahga ra' ba
dxyi'dxyi nin rñi' lehyi,
35 ya sidela xclaa'dzi tuhbi gunna'h gacabwa' xiilla, mahzi
guinaabadxyi'dxyi ban loh xpwiinn ndxi'hw ban rwaa' yi-
hdzi ra' ba; laasii ayi naa bwen guiñi' tuhbi gunna'h ziga loh
tuhbi cultu.
36 Nahpa gacabwa' tu ayi nez loh dxi'h tu biinloh xchi'dxyi
Dxiohs.
37 Sidela chyuulla tuhbi nin nahpa siguhra naa ba para
guluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs, o nahpa ba siguhra badi'hi
Spíritu Saantu tuhbi dzi'n roo' guunn ba, nahpa gacabwa' ba
cweenta rii'. Garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin cagaca'hn loh tu,
ruca'hñin laasii zi'chi gunabwa' Daada Jesucristu guca'hñin.
38 Ya sidela chyuulla tuhbi tu nin ayi chechii sto' ñi'h
na'pahn xquelrnabwa' Jesucristu, ayi za chyu chechii sto' ñi'h
xchi'dxyi bwiinn chi.
39 Ni'chin bwiitsi ra'n, gulgui'hnn para gaca guluu'yi tu
xchi'dxyi Dxiohs, nee ayi guunn tu pur guzia'tii tu ziga guiñi'
ra' ba guriin-guriin dxyi'dxyi ra',
40 per gulgui'hnnan ziga naa xnehza-xnehza.

15

Babahn za'ca Jesucristu loh ra' bwiinn guuchi

1 Nnah rñi'n loh tu bwiitsi ra'n; gulgasannah sto' tu
xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin balu'yi'hn loh tu nin gwachii
sto' tu nin cayuhnn nadxiipa lasto' tu.
2 Pwihsi neezaa pur xcweenta dxyi'dxyi ra' rii' basia'pitii
Dxiohs xcweenta xtuhlda tu sidela zeezahnee tun cun
gaduhbi sto' tu, sidela ayi guunn chiohpa sto' tu.
3 Pwihsi nin naa mweergalohtii', balu'yi'hn la'htu dxyi'dxyi
ra' nin basi'dxi'hn; balu'yi'hn la'htu xa guhchi Jesucristu pur
xcweenta xtuhlda ra' nu'h, ziga nin caa loh Xchihtsi Dxiohs.
4 Guñi'n loh tu xa biga'tsi Ñi'h, ya babahn Ñi'h loh ra' bwiinn
guuchi chin biohnna dxyih ziga nin rñi' loh Dxihtsi xteenn
Dxiohs xcweenta Ñi'h,
5 ya loh nin babahn Ñi'h, baluu'yiloh za Ñi'h loh Pehdru, ya
chi'chi baluu'yiloh za Ñi'h loh ra' gadzi'h bichiohpa xpooxtla
Ñi'h,

6 chi'chi baluu'yiloh za Ñi'h loh ra' ga'yu gaywa'h bwiinn ra'
tuhbi lahta, ziahan ru ra' ba nabahan nnah, per nuu za ra' ba
la'h ra' ba ba guhchi.
7 Ya seguihdu baluu'yiloh za Ñi'h loh Jacobo, chi'chi loh ra'
garaa tii' ra' pooxtla.
8 Pur luulchimatii', yaque baluu'yiloh Ñi'h loh ra' garaa ra'
ba, chi'chi baluu'yiloh za Ñi'h loon,
9 pwihsi na'h gullia'yi'hn lasahca'hn loh ra' snuhn pooxtla,
nee nin ayi za ruhn marehsa guiria'hlaan pooxtla, laasii
guca'hna'hlara'n xpwiinn guido' Jesucristu,
10 per balahsa duxa sto' Dxiohs na'h, ni'chin naan tuhbi
pooxtla nnah, per ayi lliaa'zi balahsa sto' Ñi'h na'h, laasii
na'h bwi'hnnruun dzi'n loh garaa ra' ba; per ayi pur
xcweenta gahcadxi'hn sino que Dxiohs cayahcanee na'h pur
nin nadzii'hi Ñi'h na'h,
11 per ayi xi ruhnn nicala la'h ra' ba o na'h naa nin mahzi
lasahca, sola nin nahpa galuu'yi nu naa xa ta'h bwiinn loh
duhlda xcweenta ziga riachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs; ya
ziga gwachii sto' tu guhca gula'h tu loh duhlda.

Xcwenta ziga gabahan ra' bwiinn nin guhchi

12 Per sidela la'hnu cagaluu'yi nu xcweenta ziga babahn
za'ca Jesucristu loh ra' bwiinn guuchi, ¿xixnaa chi'h nuu ra'
nin rñi': “Ayi chuu ziga gabahan ra' bwiinn guuchi”?
13 Pwihsi sidela ayi gabahan ra' bwiinn guuchi, zi'chiza nin
Crixtu ayi babahn loh guelguhchi,
14 ya sidela neezaa ayi babahn Jesucristu loh guelguhchi,
pwihsi zi'chiza nin xchi'dxyi Ñi'h nin raluu'yi ra' nu ayi xi
guilasahcan, ya ziga guelriachii sto' nin nuu lasto' tu ayi xi
guilasahcazan.
15 Sidela zi'chi pwihsi la'hnu'h naa nu'h xpwiinn Dxiohs
nin rusagui'hizi, nee nicala ya bachiñi' nu Dxiohs bacwa'hn
la'h Jesucristu loh guelguhchi; ya sidela ayi guchii dxi'h gaba-
han ra' bwiinn guuchi, pwihsi ayi za guchii dxi'h bacwa'hn
Dxiohs la'h Jesucristu loh guelguhchi,
16 laasii sidela la'h ra' bwiinnguuchi ayi gabahan ra' ba,
pwihsi nin la'h za Crixtu ayi za babahn Ñi'h loh guelguhchi.
17 Ya sidela Crixtu ayi babahn Ñi'h loh guelguhchi, pwihsi
zi'chi za guelriachii sto' nin nuu sto' tu ayi gallu'yin; ya nuu
gahca tu loh duhlda.
18 Ya sidela zi'chi pwihsi hasta cun bwiinn ra' nin naa
xpwiinn Ñi'h nin baguhchi ra' naa ra' ba nin baguñihchilohtii'.
19 Zi'chiza garaa ra' nu'h nin nabahan chi'h zi loh
guidxyiyuh rii' ziga naa dxyi'dxyi cabweza ra' nu'h

Jesucristu, naa nu'h mahzi bwiinn nin biza'bitii' loh ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh.

20 Per ziga ya bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh guel-
guhchi, ni'chin la'h Ñi'h naa Ñi'h mweergaloh nez loh ra'
bwiinn guuchi ra' nin gabia'garii gabahan ra'.
21 Pwihsi ziga biinloh guelguhchi pur xcweenta tuhsi
ndxi'hw loh guidxyiyuh, zi'chi za pur xcweenta tuhsi za
ndxi'hw biinloh gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi.
22 Ziga pur xcweenta tuhbi ndxi'hw nin laa Adahn biin-
loh guelguhchi zi'chi za nnah pur xcweenta Jesucristu chuu
gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, laasii naa ra' ba xpwiinn
Ñi'h.
23 Per cada tuhbigah ra' nu'h ziga bwi'hnn Dxiohs lligaaba
gaca: Jesucristu naa mweer galoh, ya chin dxi' Ñi'h stuhbi
garaa nin naa xpwiinn Ñi'h dxie'galli'h Ñi'h loh guidxyiyuh
ziga nin nabahan ra' tantu ziga nin guhchi ra',
24 ya chi'chi gadzihn ra' dxyih luulchima ra' chin guza'loh
Crixtu guelrnabwa' ra', garaa ra' guelguxchisi ra', nee cun
guelrnabwa' ra' nin nuu llaa'ndxibaa'; ya chi'chi dxiu'n Ñi'h
ntriehgu guelrnabwa' loh Xtaada Dxiohs Ñi'h,
25 laasii Crixtu ca'ha Ñi'h guelrnabwa' cun para hasta la'n
dxyih ra' nin garah ra' bwiinn nin rdxyi'chinee la'h Ñi'h
gutsiiga Dxiohs nez loh Ñi'h,
26 ya luulchima nin rdxyi'chinee la'h Ñi'h nin guza'loh Ñi'h
naa guelguhchi,
27 laasii la'h Dxiohs batsiiga garaa ra' cohsa ra' nez ñaa'
Crixtu. Per ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs garaa ra'n gwabiiga
nez ñaa' Ñi'h, pwihsi guyaa ayi nee dxi'h Daada Dxiohs guin-
abwa' Jesucristu, laasii la'h Daada Dxiohs naa nin batsiiga
garaa ra' cohsa ra' nez ñaa' Jesuhs.
28 Ya chin la'h Crixtu canabwa' garaa ra' cohsa ra', chi'chi
ziu'n Ñi'h ntriehgu garaa guelrnabwa' loh Xtaada Ñi'h nin
naa Dxiohs, ya chi'chi tuhsi Dxiohs guinabwa' garaatii' ra'
cohsa.
29 Pwihsi ziga ruhnn tu lligaaba ayi gabahan ra' bwiinn loh
guelguhchi, ¿xi pur rrohbañihsa chi'h tu xcweenta ra' bwiinn
guuchi nin gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs? Zi'chiza sidela
la'h bwiinn ayi gabahan ra' ba loh bwiinn guuchi, ¿xixnaa
chi'h ruro'bañihsa ra' ba la'htu xcweenta ra' bwiinn guuchi?

30 Nee ¿xixnaa chi'h za dxuu nu'h loh ra' xica guelya'dxi ra'
gaduhbi hohra tii'?
31 Rñi' naannchi'pa'hn loh tu, bwihtsi ra'n, cayuhnn
lasahca'hn xcweenta tu nez loh Daada Jesucristu Xtaada nu'h

nin cayuhnn xtsi'n Ñi'h la'n lasto' tu, ya guiñi'n loh tu, garaa
dxyih rdxihldxinee ra' bwiinn na'h tin chiinn ra' ba na'h.
32 Pwihsi sidela bwi'hnna'hn lligaaba zigazi tuhbi bwi-
inn guidxyiyuh chin baca'neen la'h ra' bwiinn ra' nin naa
ra' ziga zi maan ña'laa'dzi ra' loh guihdxyi Efesu, ¿xi gahn
bwi'hnna'hn? Sidela la'h ra' bwiinn ayi gabahan loh guel-
guhchi, ni'chin ¡gulcho'ho!, guidi'hnn nu'h ziga rñi' ra' bwiinn
guidxyiyuh: "Gulcho'ho guida'w ra' nu'h nee guidwaa za
nu'h, laasii guillii gachi ra' nu'h."
33 Ayi gusaa'n tu guisagui'hi tu ziga zi rahbi tuhbi dihchu:
"Ayi gucha'ga lu'h bwiinn mahn o la'n zidii'dxi lu'h xtuhxa
ba."
34 Nin guunn tu nnah gulgahca nasiin, ayi cu'tii tu duhlda,
laasii nuu ra' bwiinn ra' loh tu nin ayi nu'nbwa' ra' la'h Dxiohs
nin nuu dxibaa'; cañi'n yihca tu tin gatuhyi loh tu.

Xcweenta ziga gabahan ra' bwiinn ra' nin guhchi

35 Pwihsi ziuu' nin guinaabadxyi'dxyi ra': "¿Xa gabahan ra'
chi'h bwiinn guuchi ra' loh guelguhchi? ¿Xa gaca chi'h tihxi
ra' ba?"
36 Squii' rñi'n loh bwiinn chi. ¡Bwiinn nahdatii'! Chin
rbahchi lu'h biñih pwihsi nahpa rachidu'h biñih chi o sea
rñihchiloh biñih chi tin zi'chi rahpa yahgui'hn xteenn biñih chi
guelnabahan.
37 Biñih nin riaaba la'n yuh ayi tihxi dxi'h biñih chi rahca
yahgui'hn sino que sto' biñih chi rahca yahgui'hn, nicala naa
biñih chi trihgu o llooba.
38 Ya chi'chi la'h Dxiohs rudi'hi Ñi'h foorma la'h biñih chi
ziga naa xigaaba Ñi'h.
39 Ayi garaa dxi'h tihxi chyu chi'hzi naa tuhbiloh. Ziga tihxi
bwiinn naan guriin, tihxi guidxa'h naa zan guriin, ziga tihxi
ra' maan ra' nin zohba xihyi ñi'h guriin naazan; zi'chi za tihxi
ra' bwehlda guriin naaza tihxi ra' ma.
40 Pwihsi zi'chi za nuu ra' tihxi ra' nin naa xteenn nez
llaa'ndxibaa', nee cun tihxi za nez loh guidxyiyuh; per ziga
foorma xteenn tihxi llaa'ndxibaa' guriincaa naan loh tihxi
xteenn loh guidxyiyuh,
41 laasii zi'chi za ziga lla'ñih xteenn gubihdxyi guriin naan
lon lla'ñih xteenn bwe'hw, ya zi'chi za ziga dxih llaa'ndxibaa'
cada tuhbigah ra'n guriin-guriin naan lla'ñih ra'n.
42 Zi'chi za naa xcweenta ziga guelgabahn bwiinn loh
guelguhchi, ziga chin rga'tsi tuhbi bwiinn loh guelguhchi
ruu'dxyi tihxi ba la'n ba' nee rñihchilohon, per chin gabahan
ba loh ra' bwiinn guuchi, guriin gaca tihxi ba, ayi ru guudxin
laasii banuu nabahan ba par tu'pazi.

43 Rga'tsi tihxi nin rbwe'hesto' bwiinn, ya rabahan tihxi
nacuubi nin rwa'ha za'ca bwiinn loh ñi'h; rga'tsi tihxi nin ayi
jweersi, per rabahan tihxi nacuubi nin rahca nadxiipa duxa.
44 Chin rga'tsi tihxi ziga tuhbi bwiinn la'n ba', naa tihxi ba
chi xteenn guidxyiyuh, ya ziga tihxi cuubi ba chi nin gabahan
naan tuhbi tihxi cuubi nin rudi'hi Dxiohs. Ni'chin nin nuu
tihxi bwiinn riahcan yuh, ya nuu za tihxi bwiinn ziga nin
guzee para dxibaa'.

45 Pwihsi ziga za caa loh Xchihtsi Dxiohs, ndxi'hw galoh nin
laa Adahn, bwi'hnn Dxiohs guhca ba tuhbi bwiinn nin guba-
han; per ya Adahn nin bi' luulchima, ni'chi naa Jesucristu nin
naa tuhbi Spíritu nin runi'hi guelnabahan nacuubi la'hnu'h.
46 Galoh naa guelnabahan xteenn guidxyiyuh, ya chi'chiyi
guyuu' tuhbi guelnabahan nacuubi nin biinloh nez dxibaa'.
47 Zi'chi za mweer ndxi'hw nin bwi'hnn cha'yi Dxiohs
guhca ba cun guxuh xteenn yuh nee naa ba bwiinn
guidxyiyuh; ya ndxi'hw nin raroopa naa Jesucristu, la'h
Ñi'h biehta Ñi'h nez dxibaa' hasta nuu Dxiohs.
48 Bwiinn guidxyiyuh ra' naa ra' ba ziga zi la'h Adahn
nin bwi'hnn Dxiohs cun guxuh, ya bwiinn ra' nin naa para
dxibaa' naa ra' xpwiinn Jesucristu nin biehta nez gui'wdo'
dxiaa dxibaa'.
49 Pwihsi ziga rñah za nu'h ziga bwiinn nin guhca cun
guxuh xteenn guidxyiyuh, pwihsi zi'chi za guluu'yi guiñah
nu'h ziga rñah bwiinn nin nuu llaa'ndxibaa'.

50 Pwihsi xclaa'dzihn guiñi'n loh tu bwiitsi ra'n, nin naa
bwe'hla nee dzihta nin guhlanee nu'h ayi nuu chuu ra'n
loh xquelrnabwa' Dxiohs, nacuubi gaca garaatii'; pwihsi nin
rñihchiloh ayi nuu chuu ni'chi loh nin ayi rñihchilohtii',
51 per xclaa'dzihn gacabwa' tu tuhbi cohsa rala'n. Ayi garaa
ra' dxi'h nu'h gachi, per garaa ra' nu'h zahca zidxa'h ra' nu'h.
52 Madxihdu zigazi siin lu'h, nee lwehgugahca guillaala
loh lu'h, chin dxihn tu guiñi' luulchima trompeta, chi'chi
zabahan ra' bwiinn ra' nin guhchi ya ayi ru chutii' dxyih gachi
ra' ba; ya neezaa la'h ra' nu'h zidxa'h za tihxi ra' nu'h,
53 laasii tihxi nu'h nin naa xteenn guidxyiyuh guidxa'han
tin gaapa nu'h tihxi nu'h nin naa xteenn llaa'ndxibaa', laasii
tihxi nu'h nin naa xteenn guidxyiyuh rahchin, per ziga tihxi
nu'h nin naa xteenn dxibaa' ayi para gachin; ba naan para
tu'pazi.
54 Ya ziga chin la'h tihxi nu'h nin naa xteenn guidxyiyuh
bidxa'h tin guidxiaapa nu'h tihxi nu'h nin naa xteenn
llaa'ndxibaa', nee neezaa chin la'h tihxi nu'h nin zahca gachi
bidxa'h tin guidxiaapa nu'h tihxi nu'h nin ayi gaca gachi, nin
chuu para tu'pazi; ya chi'chi zizohba xchi'dxyi Dxiohs nin rñi'

squii': “La'h guelguhchi guñihchiloh laasii bwi'hnn Jesucristu gahn loh guelguhchi.”
55 Guelguhchi, ¿cuun xquelrnabwa' lu'h para guinabwa' lu'h la'hnu? Guelguhchi, ¿cuun xchi'h xquelnnah lu'h nin ñahpa lu'h?
56 Xquelnayaan xteenn guelguhchi naa duhlda, ya xquelrnabwa' duhlda naa lehyi,
57 per zuxchiilli Dxiohs, runi'hi Ñi'h guelrnabwa' la'hnu'h pur xcweenta xteenn Daada Jesucristu.
58 Pwihsi ni'chin bwiitsi ra'n, gulchezah nayaa gaduhbi sto' tu; gulgui'hnn xtsi'n Dxiohs ayi guiria'h gahn tu, laasii la'htu naann tu dzi'n nin guunn tu xcweenta Dxiohs ayi naan dzi'n lliaa'ha.

16

Mweeyi ra' nin guidiaa'ha para la'h ra' xpwiinn Dxiohs

1 Xcweenta mweeyi nin guidiaa'ha para la'h ra' bwiitsi ra' nu'h loh xchi'dxyi Jesucristu; gulgui'hnnan ziga gahca ra'pihn guunn ra' bwiinn guido' xteenn Galacia.
2 Gazohba dumingu, cada tuhbigah tu gulcwe'hecaa tuhbi mweeyi yihca cada tuhbigah dxyih ziga chi'h zi ruhnn tu gahn loh tuhbi xmahn, gulcu'cha'yin, tin ayi hohragah la'h tu nuu cagatiaa'ha mweeyi chin dxie'ldahn,
3 tin chin gadzihna'hn guixe'hla'hn mweeyi ca cun chiohpa-chohnna dxihtsi chenee chyu chi'hzi bwiinn nin cwii tu chegasia'hanan loh guihdxyi Jerusalehn,
4 ya sidela na'h za chaa'hahn, pwihsi sah ra' ba choo nu.

Lligaaba nin bwi'hnn Pahblu chee ba biahja

5 Loh biahje rii' nahpa ti'dxi'hn nez loh guihdxyi ra' xteenn guihdxyi Macedonia, ya chi'chiyi gadzihna'hn loh guihdxyi Corintu ca.
6 Pwihsi ya chi'chi pwehda zahcata'hn ri'ca mas paaldaa dxyih, o chuu'huhn ri'ca loh gaduhbi bwe'hw nahlda ra', ya chi'chi la'htu zahca gacanee tu na'h loh biahja nin gazaa'hahn stuhbi lahta,
7 laasii ayi xclaa'dzihn ti'dxi'hn ri'ca tuhbi ladi'dxizi, sino que xclaa'dzihn gacata'hn ri'ca xchih sidela la'h Daada Jesucristu nnaa Ñi'h.
8 Per ya loh guihdxyi Efesu zia'hanahn ri'chi, tin guti'dxi'hn lañih nin rusanna sto' ra' bwiinn xa bi' Spíritu Saantu Dxiohs,
9 laasii ri'chi nuu ziahan ra' bwiinn nin xclaa'dzi gusi'dxi xchi'dxyi Dxiohs, nee ri'chi za nuu ra' ziahan ra' nin rdxyi'chinee ra' na'h.

10 Sidela la'h Timoteu radzihn ri'ca, gulgui'hn pur chuu
nasaa sto' bi tin ayi xi lligaaba chuu bi, laasii la'h bi ruhnn
za bi dzi'n xteenn Daada Jesucristu ziga za na'h.
11 Pwihsi ni'chin nin tuhbi tu ayi cwe'he sto' tu la'h bi; mas
gulgui'hn cumpahñu la'h bi loh biahja nin dxi' bi rii', laasii
cabwe'za'hn la'h bi rii' tuhsi cun spaaldaa ra' bwiitsi lasaa'
ra' nu'h.
12 Pwihsi la'n guñi' duxa loh bwiitsi nu'h Apolos tin
ñie'guia'ha ba xa nuu tu cun spaaldaa ra' bwiitsi nu'h, per ayi
guhca xigaaba ñi' bi; per zi' bi dxyih chi'h zi nin gaca dxi' bi.

GuelrgahpaDxiohs luulchima xteenn Pahblu

13 Gulgahca nasiin, nee gulchezah nayaa loh guelriachii
sto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs. Per loquesi gulgahca ndxi'hw,
gulgahca bwiinn nin nada'n roo'.
14 Xi chi'h zi cohsa nin guunn tu, gulgui'hnnan cun gaduhbi
sto' tu.
15 La'htu bwiitsi ra'n, la'htu naann xcweenta ra' xfamihyi
Estéfanas, nin mweer gwachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs loh
guihdxyi Acaya. Naann tu xa ruhnn duxa ra' ba cumpahñu
la'h ra' bwiitsi ra' nu'h nin nuu ra' ri'ca. Nnah rnaba duxa'hn
loh tu,
16 gulgazo'badxiahga xchi'dxyi ra' bwiinn ra' ca, neezaa
xchi'dxyi garaa ra' bwiinn ra' nin rahcanee la'h ra' xpwiinn
Dxiohs, nee cun nin ruhnn ra' za xtsi'n Dxiohs.
17 Riahxi'hn pur nin ri' ra' Estéfanas, Fortunatu cun Acaico;
pwihsi bwiinn ra' rii' bwi'hnn ra' ba dzi'n ra' nin ayi guhca
ñuhnn tu laasii ayi tu.
18 Bwi'hnn ra' ba guyuu' gui'w ru sto'n nee cun neezaa
la'htu, ni'chin gulgacabwa' lasahca bwiinn ra' squii'.
19 La'h ra' bwiinn xquido' Jesucristu nin nuu ra' nez loh gui-
hdxyi ra' xteenn Asia ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para
la'htu. Aquila cun che'hla ba Priscila, cun neezaa ra' bwiinn
ra' nin radiaa'ha loh cultu rwaa' yihdzi ra' ba; ruxe'hla za ra'
ba ziahan duxa guelrgahpaDxiohs para la'htu.
20 Gulguica'ha guelrgahpaDxiohs nin ruxe'hla ra' bwiitsi
ra' nu'h rii' para la'htu nee gulgahpaDxiohs lasaa' ziga tuhbi
ziga stuhbi, pur lah Jesucristu.
21 Na'h Pahblu ruxe'hla zahn tuhbi guelrgahpaDxiohs para
la'htu, la'h gahca na'h baca'h lehtra rii'.
22 Sidela chyuulla ayi ruca'h sto' ñi'h la'h Daada Jesucristu,
nuu dii bwiinn chi. ¡Gudaa'gah Jesucristu Daada xteenn nu'h!
23 Daada Jesucristu guunntaa'yi yihca tu.
24 Guelruca'h sto' nin na'pahn xcweenta Daada Jesucristu
ruxe'hla'hn para la'htu. Zi'chi pwihsi.

Nin raroopa dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Corintu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu naan tuhb pooxtla xteenn Jesucristu laasii
zi'chi xclaa'dzi Dxiohs gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h. Na'h nee
neezaa la'h Timoteu, nin naa bwiitsi lasaa' nu'h pur xcweenta
xchi'dxyi Dxiohs; raca'h nu'h dxihtsi rii' loh tu bwiinn ra' nin
naa ra' xpwiinn Jesucristu nez loh guihdxyi Corintu, nee cun
neezaa loh ra' xpwiinn Dxiohs nin rii ra' nez loh guihdxyi ra'
nin rnabwa' guihdxyi Acaya.
2 Ranaaba nu loh Dxiohs nin naa Xtaada nu'h nee cun
neezaa loh Daada Jesucristu, tin guunn Ñi'h cumpahñu la'htu
nee gusacwachidxyii za Ñi'h sto' tu.

Guelrza'cazii nin bati'dxiloh Pahblu

3 Gachidi'hnn lasahca nu la'h Daada Dxiohs nin naa Xtaada
Jesucristu, la'h Ñi'h naa Dxiohs nin ralahsa sto' la'hnu'h,
Dxiohs nin rbahchidxyii sto' ra' nu'h,
4 laasii chin rati'dxiloh ra' nu guelrza'cazii, zi'chi gahca za
guidi'hnn nu gahn gasacwachidxyii nu sto' bwiinn ra' nin
ruti'dxiloh guelrza'cazii ra' ziga basacwachidxyii Dxiohs sto'
ra' nu'h.
5 Rati'dxiloh nu guelrza'cazii duxa nin bati'dxiloh Jesu-
cristu pur nin raluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h, ya zi'chi za pur
Jesucristu rdxeela nu guelrbwihdxyii sto'.
6 Pwihsi ni'chin, sidela la'hnu rati'dxiloh nu guelrza'cazii,
naan guelridxyii sto' para la'htu, tin ta'h za tu loh duhlda,
nee tin zi'chi za guunn tu waanta guti'dxiloh tu la'hgahca
guelrza'cazii nin cadii'dxi nu.
7 Nee ayi xi guelrzaa' riuu' nu pur xcweenta tu, laasii ziga
naann nu cagati'dxilohnee tu la'hnu loh guelrza'cazii, pwihsi
zi'chi za nee la'htu zusacwachidxyii Dxiohs lasto' tu ziga
gahca rusacwachidxyii Ñi'h lasto' nu.
8 Bwiitsi lasaa' ra'n, xclaa'dzihn gacabwa' tu xcweenta
ra' guelrza'cazii nin bati'dxiloh nu nez loh ra' guihdxyi nin
rnabwa' Asia. Guhcan tuhbi guelrza'cazii duxa roo' nin
basia'han siisii la'h nu, nee hasta bachidi'hnn nu lligaaba ayi
chyu ñare'h ri'chi cun guelnabahan.
9 Bidi'hnn nu lligaaba ri'chi chi'h zi ñahchi nu; bachiza'ca
nu squii' tin basi'dxi nu xa chechii sto' nu la'h Dxiohs nin
rucwa'hn la'h ra' bwiinn guuchi, ya ayi la'h gahca dxi'h ra'
nu'h.

10 Dxiohs bata'h la'hnu loh guelguhchi chi, nee zeezah
nugata'h Ñi'h la'hnu loh guelya'dxi roo' xteenn guelguhchi.
Ya ziga riachii sto' nu la'h Dxiohs, la'h Ñi'h ziazah guta'h Ñi'h
la'h nu loh ra' guelrza'cazii ra',
11 laasii cayahcanee tu la'hnu, ziga cabwihdxyi-canaaba
tu loh Dxiohs xcweenta nu. Ya ziahan za snuhn ra' bwiinn
zudi'hi guelzuxchiilli loh Dxiohs pur xcweenta guelruhn-
ntaa'yi nin runi'hi Ñi'h la'hnu.

Xixnaa ayi gwah Pahblu nez guihdxyi Corintu

12 Pwihsi nuu guelnasaa la'n lasto' nu pur xcweenta ziga
naann nu ayi xi duhlda nahpa nu cun ziga naa xtsi'n nu,
laasii nabahan nayaa nu nez delaanta loh garaatii' bwiinn
loh guelnado'laadzi nin baluu'yi Dxiohs la'h nu. Xnehza
nabahan nu, ayi chyu nabahan loh guelnasiin xteenn bwiinn
guidxyiyuh, sino que naa'han pur nin cayahcanee Dxiohs la'h
nu.
13 Cagaca'hn dxyi'dxyi ra' nin zahca gu'lda tu, nin zahca
gacabwa' tu, nee cabwe'za'hn opa'h zahcabwa' tu garaa ra'
dxyi'dxyi ra' nin cagaca'hn,
14 la'hgahca ziga nin ya guhcabwa' tu paaldaa xchi'dxyi
nu; na'pahn siguhra gadzihn dxyih nin dxiahxi sto' tu pur
xcweenta nu, ziga za dxiahxi sto' nu xcweenta tu la'n dxyih
nin dxi' Daada Jesucristu stuhbi.

15 Pwihsi cun lligaaba rii' guclaa'dzihn ñaguia'hn la'h tu
mwergaloh tin zi'chi ñahxi tu ñaguia'hn la'h tu nin ñahca
chiohpa bweelta.
16 Bwi'hnna'hn lligaaba ñaguia'hn cuun tu chin zaa'hahn
nez loh guihdxyi ra' xteenn Macedonia, ya loh nin
ñibia'gariiga'hn nez loh guihdxyi Macedonia ñuhnnla'ga'hn
ñaguia'hn cuun tu nacuubi. Ya zi'chi ñahcaneeza tu na'h loh
nin ñibia'gariin para nez loh guihdxyi Judea.
17 Pwehda nasto' tu chin bwi'hnna'hn lligaaba gu'nnahn
squii', ayi bwi'hnnañin cun lligaaba guchiipa'h. Nee ¿ta
ruhnn tu lligaaba na'h ru'nnahn lligaaba nin rusiahchyu loh
xigaa'bahn hohragah, ziga guiñi'n "Yoo", nee garia'caga'hn
"Aaca'h"?
18 Per Dxiohs naa nin rwa'haloh la'hnu ayi chyu rñi' loh tu
"Yoo" loh nin chyu cañi' "Coh",
19 laasii la'h Llii'n Dxiohs Daada Jesucristu nin raluu'yi nu
xchi'dxyi Ñi'h Silvanu cun Timoteu nee na'h, ayi guñi' Ñi'h
"Yoo", nee ñiñi'ga'h Ñi'h "Aaca'h", laasii ayi chuu dxyih nin
guunn Jesucristu zi'ca,
20 laasii garaa ra' dxyi'dxyi nin bia'hannee Dxiohs la'hnu'h
xcweenta Jesucristu naa ra'n "Yoo pa'hcaa." Ni'chin chin

chyu ruhnn lasahca la'h Dxiohs, rachiñi' nu'h: “Zi'chi gaca pwihsi” pur xcweenta Jesucristu.

21 Dxiohs cagazuudzi'tsi la'hnu neezaa la'htu loh xchi'dxyi Jesucristu, nee gulii za Ñi'h la'h ra' nu'h tin guidi'hnn nu'h xtsi'n Ñi'h.

22 Ya baca'h Ñi'h sehyu xteenn Ñi'h la'hnu'h nee bacwe'za za Ñi'h Spíritu Saantu la'n lasto' nu'h.

23 Cana'ba'hn loh Dxiohs tin gacabwa' Ñi'h xi lligaaba nuu sto'n, ziga ayi xclaa'dzihn chezahru chindxiruhn la'h tu, ni'chin nin ayi bie'ldaguia'hahn cuun tu. Per sidela na'h ayi cañi'n dxyi'dxyi nin guchii, nicala gadxiinnza Ñi'h na'h.

24 Ayi nasto'dxi'h tu xclaa'dzi nu gachinabwa' nu la'h tu loh nin nahpa chechii sto' tu. Pwihsi ya zeezah xnehza tu xcweenta ziga riachii sto' tu; nin xclaa'dzi nu naa ziga guidxiahcaneeru nu la'h tu, tin zi'chi dxiahxiru tu.

2

1 Pwihsi ni'chin bwi'hnna'hn xigaabagahcahn ayiru ñie'ldaguia'hahn cuun tu tin ayi zi'chi ñibiinnzi sto' tu,

2 laasii sidela na'h sola chi'hyihn nez guibiin sto' tu, ya ¿chyuulla guunn chi'h para ziga chuu nasaa sto'n sidela sola bwix'hnna'hn bibiin sto' tu?

3 Ni'chin sola baca'hn dxihtsisi rii' loh tu, laasii ayi xclaa'dzihn ñie'ldahn tin ayi ñibiinzi lasto' tu, xlawaa'ha ziga ñiguu' nasaa tu sto'n. Pwihsi na'pahn siguhra sidela dxiin sto'n guelnasaa, zi'chi za garaatii' za tu ziin sto' tu guelnasaa.

4 Pwihsi loh nin cagaca'hn dxihtsi rii', ziahan lligaaba duxa bwi'hnna'hn, hasta ñihsabwii biaaba loon; per ayi baca'hñin tin gusabiinan sto' tu, sino que tin gacabwa' tu cuun guel-nadzii'hi nin na'pahn cun la'htu.

Guyuu' pardohn xcweenta bwiinn nin bwi'hnn duhlda

5 Per sidela chyuulla cayuhnn nuu guelrbiin sto'n, ayi tuhsi dxi'h sto'n cagasabii ba sino que neezaa lasto' tu cagasabii ba; gullia'yi'hn dxyi'dxyi guiñi'n laasii ayi xclaa'dzihn guunn tu lligaaba duxa.

6 Banaa zi'cachi'h basa'cazii ziahan bwiinn la'h daada ca, ayi ru gusa'cazii tu la'h ba nnah,

7 yannah mas nin guunn tu gulgasia'lda sto' tu xtuhlda ba nee gulgasia'lda sto' ba, tin ayi chuu guelrbiin sto' ba.

8 Ni'chin nin rna'ba'hn loh tu gulgaluu'yi xa naa guel-nadzii'hi lasaa' nin nahpa tu cun la'h ba nin naa desde galohyi.

9 Pwihsi ni'chin cun chieempa baca'hn dxihtsi loh tu tin guidu'hun zuzo'badxiahga tu dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu.

10 Yannah ziga bwiinn nin gusia'lda sto' tu xtuhlda ñi'h
pur xi chi'h zi cohsa, neezaa na'h zusia'lda sto'n xtuhlda
bwiinn chi. Laasii sidela guyuu' xa pura basia'lda sto'n la'htu,
bwi'hnnañin nez loh Jesucristu,
11 tin zi'chi ayi nuu xa guunn bwiinndxaaba gahn la'hnu'h;
laasii naannloh nu'h ziga naa xtsi'n ba.

Guyuu' Pahblu guelrzaa' chin badzihn ba loh guihdxyi Troas

12 Chin badzihna'hn loh guihdxyi Troas para gulu'yi'hn
xchi'dxyi Daada Jesucristu, seguihdugahca badxi'loon nuhn
bwiinn nin xclaa'dzi dxinndxiahga xchi'dxyi Jesucristu,
13 per ayi gurihdxyii sto'n laasii ayi badxi'loon Titu bwihtsi
nu'h. Pwihsi ni'chin guna'zu neezahn para nez guihdxyi
Macedonia.

Jesucristu ruhnn ridi'hnn nu'h gahn

14 Per zuxchiilli Dxiohs zenee Ñi'h la'hnu'h nez loh xneziuh
Jesucristu nin rahcanee ridi'hnn nu'h gahn loh garaatii', ya
pur la'hnu'h ruhnn Ñi'h xa dxiu'nbwa' ra' bwiinn nin rii
garaa lahta loh guidxyiyuh xchi'dxyi Dxiohs nin naa ziga zi
tuhbi bwih nin xchia'hnahxi dzihn.
15 Laasii la'h nu naa nu ziga zi guxa'hla nin ruti'dxi Crixtu
nez loh Dxiohs, ya rza'bi guhxa chi nez yihca ra' nin rla'h loh
duhlda nee cun yihca ra' za nin cagañihchi ra'.
16 Para la'h ra' nin riigañihchi ra', guxa'hla rii' naan ziga
zi tuhbi xchia' dxaaba nin rusaza' sto' la'h ra' ba pura guel-
guhchi nin cabweeza la'h ra' ba, per para la'h ra' nin rla'h
loh duhlda naa guxa'hla rii' para la'h ra' ba ziga tuhbi xchia'
nahxi xteenn guelnabahan nacuubi nin gudi'hi Dxiohs la'h
ra' ba. ¿Chyu laa nin rahcabwa' lasaa' ra' cohsa ra' ca?
17 Pwihsi ayi chyu gaca ziga bwiinn ra' nin rutoo' xchi'dxyi
Dxiohs, laasii la'h nu raluu'yi nu cun sola ziga baca'bi Je-
sucristu gaca, nee cun ziga nin naa guchiipa'h gaca nezloh
Dxiohs.

3

Dxyi'dxyi cuubi ra' nin basia'han Dxiohs loh ra' nu'h

1 Chin rachiñi' nu dxyi'dxyi ra' ca, ¿ta rachiñi' nu dxyi'dxyi
za'ca pur xcweenta gahca nu? Ziga nuu ra' nin rca'h dxihtsi
nin rñi' ra' naa ra' ba za'ca duxa, o ¿ta xclaa'dzi tu galuu'yi
nu loh tu lasaa' ra' dxihtsi ra' ca?, o ¿ta guinaaba nu guunn
tu lasaa' ra' dxihtsi ca gachica'ha nu ziga ruhnn ra' nuhn ra'
bwiinn ra'?
2 La'htu naa ziga xchihtsi nu nin rñi' xa naa nu, nin caa
lasto' tu, ya garaa ra' bwiinn rwa'ha ra' ba xa gwachii sto' tu
xchi'dxyi Dxiohs laasii baluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h loh tu.

3 La'htu naa tuhbi carta nin caa pur Jesucristu ya badzih-
nan pur la'h nu. Naan tuhbi carta nin ayi caa cun chiinda,
sino que cun Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nin nuu nabahan
para tu'pazi; ayi naan tuhbi carta ziga nin rcah loh tuhbi
tahblu dxiah sino que naan nez lasto' bwiinn ra'.

4 Naann cha'yi nu xcweenta ra' rii', laasii pur xcweenta
Jesucristu ayi guelnadxyi'bi sto' nu nez loh Dxiohs,
5 per ayi nu guidi'hnn cada tuhbigah nu dzi'n xichi'h zi
dzi'n za'ca nin rachidi'hnn nu pur xcweenta gahca nu, laasii
garaa ra' nin rachidi'hnn nu naan pur rahcanee Dxiohs
la'hnu.
6 Pwihsi la'h Ñi'h runi'hi guelnada'n la'hnu, ziga naa ra' nu
mooza loh xteenn dxyi'dxyi cuubi nin bia'han dxyi'dxyinee
Ñi'h la'h nu'h. Per dxyi'dxyi cuubi ca ayi naan ziga naa
xlehyi guehtu Moisehs nin basa'bi la'h bwiinn loh duhlda,
sino que dxyi'dxyi cuubi nin raluu'yi nu, naa nin bie'nee
Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, ya runi'hi Ñi'h guelnabahan
nacuubi la'hnu'h.
7 Lehyi baluu'yi guyuu' xtuhlda ra' bwiinn, ya guhchi ra' ba.
Ziahan sehn guyuu' chin baca'h Dxiohs dxyi'dxyi ra' ca loh
tahblu dxiah, per ayi guhca ñwa'ha ra' bwiinn Israel ra' loh
guehtu Moisehs. Bidxyihbi ra' ba laasii rca'bacha'h loh ba,
nicala bwe'hgah-bwe'hgah zeeyuu'yi guelrca'bacha'h chi loh
ba.
8 Ya sidela zi'ca guhca chin biinloh lehyi, pwihsi nnah ziroo'
duxa ru naa guelbacha'h roo' nin nahpa lehyi xteenn Spíritu
Saantu Dxiohs, nin naa dxyi'dxyi cuubi nin baluu'yi nu la'htu.
9 Ya sidela la'h xlehyi guehtu Moisehs nin bie'nee guel-
guhchi pur xcweenta duhlda guhca cun guelrca'bacha'h, ¿xi
la'hxchi'h ayi gaca mahzi ru guelrca'bacha'hroo' xchi'dxyi
Jesucristu nin ruhnn guibahan nayaa ra' nu'h?
10 Yannah ayiru chyu gwa'ha loh guelrca'bacha'h xteenn
xlehyi Moisehs laasii guelbacha'h roo' xteenn Dxiohs cun
xchi'dxyi Jesucristu mahzi ru rca'bacha'h para tu'pazi,
11 laasii sidela nin biuu'yi chi guhpa guelrca'bacha'h,
pwihsi nnah mahzi ru guelrca'bacha'h roo' nahpa nin ayi
ñihchilohtii'.
12 Pwihsi pur nin naannloh nu'h xcweenta dxyi'dxyi rii'
sto' nu'h, ni'chin ayi chyu rdxyihbi chin raluu'yi nu xchi'dxyi
Jesucristu.
13 Ayi chyu guunn ziga bwi'hnn guehtu Moisehs; bie'w loh
ba cun tuhbi vehlu tin ayi ñwa'ha ra' bwiinn Israel ra' cayuu'yi
guelrca'bacha'h nin ayi naa para tu'pazi nez loh ba,
14 per ziga bacahyi loh xigaaba ra' ba; laasii hasta la'n dxyih
ra' rii' chin rusi'dxi ra' ba xcweenta dxyi'dxyi yu'xa, ria'han

gahca vehlu nin ayi riapitii sto' ra' ba, nin riapitii sola pur xcweenta Jesucristu.
15 Ni'chin hasta la'n dxyih ra' rii' chin rusi'dxi ra' ba chihbru ra' xteenn guehtu Moisehs, vehlu chi ñie'wun yihca sto' ra' ba,
16 per ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Per ya chin ragu'dzi sto' tuhbi bwiinn nez loh Dxiohs, pwihsi riapitii vehlu chi."
17 Laasii la'h Daada Jesucristu naa Spíritu, nee hasta nuu Spíritu Dxiohs, ri'chi basiapitii Dxiohs xlehyi guehtu Moisehs.
18 Pwihsi ni'chin la'hnu'h ziga ayiru ñie'w loh ra' nu'h cun tuhbi vehlu, pwihsi naa nu'h ziga zi tuhbi dxiahwahan nin rca'ha lla'ñih xteenn Daada Jesucristu, laasii mahzi ru zeezah cayahpa nu'h guel lla'ñih roo' xteenn Jesucristu, laasii zi'chi cayuhn Spíritu Saantu xteenn Ñi'h.

4

1 Pwihsi ni'chin ayi chuu dxyih guiria'h gahn nu, laasii Dxiohs cun guelrahcanee xteenn Ñi'h basia'hannee Ñi'h dzi'n rii' la'h ra' nu.
2 Ni'chin nin bachile'he sto' nu cohsa ra' nin rahca dxyigahsi ra' nin naa ra' cohsa xtuhyi ra'; ayi rasagui'hi nu bwiinn ra' nee ayiza dxugacha'h dxi'h nu xchi'dxyi Dxiohs. Nin raluu'yi nu naa ziga pa'h nin nnaa Ñi'h, tin zi'chi rñi' ra' bwiinn zoozah pa'h nu loh xneziuh Dxiohs.
3 Per sidela nuu nin ayi gacabwa' ra' xchi'dxyi Dxiohs nin raluu'yi nu, naa ra' bwiinn ra' chi bwiinn nin la'laga'h cañihchiloh para tu'pazi,
4 laasii la'h bwiinndxaaba nin rnabwa' loh guidxyiyuh gulahchi gue'la loh xigaaba ra' ba; zi'chi ruhnn ba loh ra' bwiinn ra' nin ayi riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, tin ayi gwa'ha ra' ba loh xquelña'ñih xteenn xchi'dxyi Dxiohs nin rñi' xcweenta xa'ñih xteenn Jesucristu, nin naa xtuhxa Dxiohs.
5 Chin raluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu, ayi ruhnn lasahca nu la'hgahca xcweenta ra' nu sino que ruhnn lasahca nu la'h Jesucristu nin naa Daada, ya la'hnu ziga xmooza tu xcweenta Jesucristu.
6 Chin bwi'hnncha'yi Dxiohs guidxyiyuh, guñi' Ñi'h: "Loh nacahyi dxiinloh tuhbi bia'ñih nin guzia'ñih." Pwihsi la'h gahca Dxiohs bazia'ñih Ñi'h la'n lasto' ra' nu'h tin bwi'hnn Ñi'h biu'nbwa' nu'h loh lla'ñih xteenn Ñi'h nin ruluu'yi Jesucristu.

Squii' guibahan nu'h loh xcweenta guelriachii sto'

7 La'h ra' nu'h naa nu'h ziga tuhbi guihsu nin ayi guilasahca, per gadxah nu'h guelnaza'ca nin naa xchi'dxyi

Dxiohs xcweenta Jesucristu, tin guluu'yiloh xquelnaz'aca xteenn xquelrnabwa' Dxiohs, ayi xcweenta dxi'h nu'h.

8 Rati'dxiloh nu guelrza'cazii garaa nehza, per ruluu'yi Ñi'h la'hnu xa ta'h nu lohon; mas nicala ayi dxiin xa guidi'hnn nu, per ayi chyu chuu guelrzaa';

9 nicala bwiinn ra' rusa'cazii ra' ba la'hnu, per ayi rusaa'ntii' Dxiohs la'hnu tuhsi; nicala chiindxiah ra' ba la'hnu loh yuh, per ayi ñiichiloh ra' nu.

10 Nezchi'hzi zoo nu rza'cazii nu ziga basa'cazii ra' bwiinn la'h Jesucristu, tin zi'chi za galuu'yi nu xa babahn Jesuhs loh ra' bwiinnguuchi.

11 Caa chi'h zi hasta rioo nu xclaa'dzi ra' bwiinn ra' chiinn ra' ba la'h nu laasii raluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu tin zi'chi za tihxi nu guluu'yiloh xquelnabahan Jesucristu loh ra' bwiinn guidxyiyuh ra'.

12 Ni'chin rla'h-rla'hsi gachi nu, tin para gapa tu guelnabahan

13 Laasii nahpa nu la'hgahca Spíritu xteenn guelriachii sto' ziga gahca nin caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Gwachii sto'n ni'chin nin rulu'yi'hn", pwihsi zi'chi za la'h nu; pwihsi cun guelriachii sto' gahca chi riachii sto' nu, nee raluu'yi za nu.

14 Laasii naann nu la'h gahca Dxiohs nin bacwa'hn la'h Jesucristu loh guelguhchi; la'hgahca za Ñi'h zucwa'hn la'hnu cun Jesucristu tin guunn Ñi'h para zuunee nu la'htu nez loh Ñi'h.

15 Garaa ra' dee' ra' cazahca nu pur xcweenta tu tin zi'chi taalaa ra' bwiinn ziahan nin gudi'hi guelzuxchiilli loh Dxiohs pur xcweenta guelralahsa sto' xteenn Dxiohs nin cadi'chi loh ra' ba.

16 Pwihsi ayi chyu ria'hgahn, nicala la'h tihxi nu cayuhllan, ya guillii-guillii cagacuubi Dxiohs spíritu nu,

17 laasii guelrza'cazii nin dxyugati'dxiloh nu'h loh guelnabahan rii' rdii'dxigah ra'n, per ruhnn ra'n rahpa nu'h guelña'ñih nin banaa para tu'pazi.

18 Pwihsi ayi chyu rachidia'ha loh ra' cohsa nin niin, sino que loh ra' nin ayi guidxiin; laasii cohsa ra' nin niin rñihchiloh ra'n, per nin ayi guidxiin ra' cohsa ra' chi banaa para tu'pazi.

5

1 Ya ziga rahcabwa' nu'h bwe'ltihxi nu'h naa ziga xahba xaalma nu'h nnah loh dxyih ra' rii', per ziuu' dxyih nin guiñihchilohon; laasii zuni'hi Dxiohs tuhbi bwe'ltihxi cuubi nu'h nez dxibaa' nin ayi ñichilohtii'.

2 Ya ziga nnah rbiin sto' nu'h gaduhbi nin nuu nabahan nu'h cun bwe'ltihxi yu'xa nu'h, pwihsi xclaa'dzi nu'h ojla'

badzihnla dxyih nin guibahan nu'h cun tuhbi bwe'ltihxi
cuubi nu'h nin guidxiaapaa nu'h nez dxibaa',
3 tin zi'chi guiñah nu'h ziga zi nin guca'ha xahba ñi'h ya
ayiru guiñah nu'h zigazi nin zuu lligabwe'hla.
4 Yannah gaduhbi nin nabahan nu'h cun bwe'ltihxi
yu'xa nu'h, rbiin lasto' nu'h hasta rachidxi'n nu'h pur nin
dxyugati'dxiloh nu'h guelrza'cazii, laasii ayi xclaa'dzi nu'h
guidxyuu lligabwe'hla nu'h; mahs xclaa'dzi nu'h gachica'ha
nu'h tihxi cuubi nu'h, laasii bwe'ltihxi yu'xa nu'h rii' la'n
zeedi'dxi, ya zuni'hi Ñi'h tihxi cuubi nu'h nin ze' nez dxibaa'.
5 Laasii Dxiohs naa nin bwi'hnn lligaaba gachidxiaapaa
nu'h bwe'ltihxi cuubi nu'h, cun bani'hi Ñi'h Spíritu Saantu
la'hnu'h ziga tuhbi sehn nin zuza'loh xchi'dxyi Ñi'h cun la'h
nu'h.
6 Ni'chin ayi chyu guidxyihbi, laasii naann nu'h tal nin
nabahan nu'h loh guidxyiyuh rii', ayi gaca guibahannee nu'h
Daada Dxiohs llaa'ndxibaa',
7 laasii nabahan nu'h cun xcweenta guelriachii sto' xteenn
nu'h, ayi xcweenta dxi'h nin rachidia'ha nu'h.
8 Ni'chin nin nahpa nu'h siguhra ayi chyu guidxyihbi ya
xclaa'dzi nu'h mas bwen naa ayiru chyu chuu guibahan cun
bwe'ltihxi nu'h nin nuu loh guidxyiyuh rii', sola caza'bi sto'
nu'h chuunee nu'h Jesucristu llaa'ndxibaa'.
9 Ni'chin nin tuhsi naa xigaaba ra' nu'h guidi'hnn nu'h ziga
naa xigaaba Xtaada Dxiohs nu'h, nicala loh guidxyiyuh rii' o
nicala nez llaa'ndxibaa',
10 laasii garaa ra' nu'h zadzihn guidxyuu ra' nu'h nez
loh yahgaxiiyi Jesucristu hasta guunn Ñi'h guelguxchisi
xcweenta tuhbigah ra' nu'h, ya chi'chi tuhbigah ra' nu'h
gachica'ha ra' nu'h xcweenta ziga bidi'hnn ra' nu'h loh
guidxyiyuh, dela dzi'n za'ca o dzi'n dxaaba.

Dxyi'dxyi xcweenta guelrbwidxyii sto'

11 Pwihsi coma rdxyihbi nu la'h Daada Jesucristu (nin
razo'badxiahga nu xchi'dxyi Ñi'h), raluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h
loh ra' bwiinn tin chechii sto' ra' ban. Per Dxiohs ba
naann Ñi'hn xa nabahan nu, malaayi neezaa loh xigaaba tu
gacabwa' xa nabahan nu.
12 Ayi chyu cañi' dxi'h ziga naa xcweenta gahca nu, sino que
dxugani'hi nu dxyi'dxyi loh tu tin dxiahxi sto' tu xcweenta nu,
tin gaapaa tu xi dxyi'dxyi nin gusia'garii tu nez loh ra' bwiinn
ra' nin ruhnn nayaachi ra' cun ziga rñah ra' ba nez loh ra'
bwiinn, ya ayi rahcabwa' ra' ba xi nuu la'n lasto' ra' ba.
13 Pwihsi sidela la'h nu rñah nu ziga bwiinn nin rahca yihca
ñi'h, pwihsi naa nun pur Dxiohs; ya sidela naa nu ziga bwiinn
nin rii xnehza xigaaba ñi'h, pwihsi naa zan para la'htu,

14 laasii rucaˈh duxa stoˈ Jesucristu laˈh raˈ nuˈh, niˈchin nin
razoˈbadxiahga nu xchiˈdxyi Ñiˈh laasii naann dziˈtsi nu tuhbi
Ñiˈh naa nin guhchi para garaa raˈ nuˈh, niˈchin nin naa ziga
garaa raˈ nuˈh guhchi nez loh Dxiohs.
15 Jesucristu guhchi para garaa raˈ bwiinn, tin ziˈchi garaa
raˈ nin riachii stoˈ ñiˈh xchiˈdxyi Ñiˈh ya ayiru nabahan raˈ
ba para laˈh gahca raˈ ba sino que para laˈh Jesucristu, nin
gubiaˈgarii babahn para laˈh raˈ bwiinn raˈ.
16 Niˈchin laˈhnu ayi chyu gwaˈha loh raˈ bwiinn ziga naa raˈ
ba loh guidxyiyuh riiˈ. Nicala galoh biuˈnbwaˈ nu Jesucristu
ziga nin guhca Ñiˈh chin gubahan Ñiˈh loh guidxyiyuh riiˈ, per
nnah ayiru chyu ruhnn lligaaba ziˈchi pur laˈh Ñiˈh nnah.
17 Pwihsi ziga bwiinn nin ya riachii stoˈ xchiˈdxyi Je-
sucristu, bwiinn chi ya naa tuhbi bwiinn nacuubi, laasii
ayiru rzaˈbistoˈ ba garaa raˈ cohsa nin rzaˈbi stoˈ raˈ bwiinn
guidxyiyuh raˈ, mas rzaˈbi stoˈ ba guunn ba xtsiˈn Dxiohs.
18 Garaa deeˈ runiˈhi Dxiohs nin nuu dxibaaˈ; laˈh Ñiˈh ba-
siaˈlda stoˈ Ñiˈh xtuhlda raˈ nuˈh pur nin bwiˈhnn Jesucristu,
nee bacaˈbi Ñiˈh xchiˈdxyi Ñiˈh laˈhnu tin galuuˈyi nu pur
xcweenta nin basiaˈlda stoˈ Ñiˈh xtuhlda raˈ bwiinn.
19 Nin saˈloh deeˈ naa squiiˈ: pur xcweenta Jesucristu Dx-
iohs cagadiˈhi guelnasaa laˈh raˈ bwiinn guidxyiyuh raˈ cun
laˈh Ñiˈh, laasii ayiru zenee cweenta Ñiˈh xcweenta duhlda
xteenn raˈ bwiinn raˈ nin riachii stoˈ ñiˈh xchiˈdxyi Jesucristu;
ya laˈhnu bacaˈbi Ñiˈh tin galuuˈyi nu xchiˈdxyi Ñiˈh nin naa
guelnasaa riiˈ.
20 Pwihsi laˈhnu zoˈpa nu ziga bwiinn raˈ nin ruluuˈyi
dxyiˈdxyi xteenn Crixtu, ziga zi laˈh Dxiohs gaca cañiˈ loh tu
pur laˈhnu. Niˈchin nin ranaaba chihpa nu pur lah Crixtu
gulgahca tuhsi cun Dxiohs.
21 Jesucristu ayi xi xtuhlda Ñiˈh guyuuˈ, per pur laˈhnuˈh
bwiˈhnn Dxiohs guhchi Ñiˈh ziga zi tuhbi bwiinn nin guyuuˈ
xtuhlda Ñiˈh, tin ziˈchi para laˈhnuˈh ziga naa nuˈh tuhsi cun
Jesucristu, gaca nuˈh tuhbi bwiinn nayaa nez loh Dxiohs.

6

1 Pwihsi ziga naa nuˈh tuhsi loh xtsiˈn Dxiohs, rachiñiˈ nu
loh tu ayi cweˈhe stoˈ tu nin bwiˈhnn Dxiohs xcweenta tu,
sinolaˈn lliaaˈzi ziga gwachii stoˈ tu xchiˈdxyi Jesucristu,
2 laasii squiiˈ rñiˈ loh xchiˈdxyi Dxiohs:
Dxyih nin bwiˈhnnaˈhn lligaaba balahsa stoˈn laˈhtu,
bacaˈdxiaagahn xchiˈdxyi tu nin gunaaba tu loon;
ya dxyih nin guyahpitii xtuhlda tu, bwiˈhnnaˈhn cumpahñu
laˈhtu.

¡Guldxihn dxyi'dxyi! Nnah naa tuhbi dxyih nin galahsa sto'
Dxiohs la'hnu'h; nnah naa tuhbi dxyih nin gusia'pitii Ñi'h
xtuhlda tu.
3 Ayi chyu chi'hyi guunn dzi'n nin guunn guidxyi'chinee
bwiinn la'hnu, tin zi'chi ayiza guiñi' dxaaba ra' bwiinn
xcweenta xtsi'n nu,
4 tin mahzi ru galuu'yi nu ziga naa nu xmooza Dxiohs; pur
pasensi nin nachidxiaapa nu chin rusa'cazii ra' bwiinn la'h
nu, chin rati'dxiloh nu xiilla stuhbi guelrza'cazii nee chin ayi
rahcabwa' nu cuun nin guidi'hnn nu.
5 Ya chin ayi ruluu'yiloh xa guidi'hnn nu ziga chin
ruca'yahga ra' bwiinn la'hnu, chin rusie'w ra' ba la'hnu
la'n lahtsi dxi'ba, cun chin riahsa ra' bwiinn ruca'nee ra'
ba la'hnu, ziga chin ayi chyu rahsi cun rati'dxiloh za nu
guelrchia'han;
6 neezaa raluu'yi nu naa nu xmooza Dxiohs xcweenta
ziga nin nabahan nayaa nu nez loh Dxiohs. Nee cun ziga
naann za'ca nu xchi'dxyi Dxiohs, neezaa xcweenta xquel-
nado' laadzi nu, nee laasii pur guelpasensi xteenn nu, neezaa
laasii rbweza Spíritu Saantu Dxiohs la'n lasto' ra' nu, neezaa
ziga nadzii'hi nu bwiinn ra',
7 neezaa pur xcweenta dxyi'dxyi guchii pa'h xteenn Dxiohs,
nee cun neezaa pur guelrnabwa' xteenn Ñi'h. Ca'ha nu tuhbi
madxihdu guelnayaa xteenn Ñi'h; ca'ha nu guelnayaa chi
garoopa naa nu ziga lahdu derehchu cun lahdu rrabwehsa.
8 Ya zi'chiza raluu'yi nu naa nu xmooza Dxiohs ziga cha'yi
naa xquelrnabwa' nu, o ria'han xtuhyi za nu. Nuu bweelta
nuu nin rñi' za'ca xcweenta nu, ya nuu za bweelta rñi'nah za
ra' ba xcweenta ra' nu; nuu za bwelta rñi' ra' ba ziga naa nu
bwiinn nin rusagui'hi bwiinn, mas nicala naa nu bwiinn nin
rñi' dxyi'dxyi nin naa guchii.
9 Ya nuu bweelta rwa'ha ra' bwiinn loh nu ziga zi tuhbi
bwiinn ziitu nicala za'bi dxyi'dxyi pur la'hnu ziahan lahta.
Nuu bweelta rahchi tii' nu, per rbia'garii riazah tii' nabahan
nu; rza'cazii ra' nu per ayi rahchi nu.
10 Nicala nuu nu guelrbiin per garaa dxyih nuu nasaa sto'
nu. Nicala naa nu prohbi, per rachidi'hnn rricu ra' nu ziahan
ra' bwiinn loh xchi'dxyi Dxiohs. Nicala naa nu bwiinn nin
ayi xi nahpa tii', per nahpa nu garaalohtii' nin naa xteenn
Jesucristu.

11 Bwiinn Corintu ra', la'hnu bachiñi' garaa nin naa guchii
loh tu, garaa gahca ra' dxyi'dxyi ra' nin nuu la'n lasto' nu.
12 Nin tuhbi dxyi'dxyi ayi chyu baca'tsi loh tu; sola la'htu
rgu'la'n sto' tu dxyi'dxyi nin nahpa guiñi' tu loh nu.

13 Nnah na'h rñi'n loh tu ziga zi rñi'nee tuhbi daada llii'n ba:
"¡Gulguiñi' loh nu dxyi'dxyi ra' nin nu la'n lasto' tu!"

Naa nu'h xquido' Dxiohs nin nuu nabahan nez dxibaa'

14 Ayi gucha'ga tu bwiinn ra' nin ayi riachii sto' ra' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs, laasii ayi gaca xtsi'n tu tuhbiloh, laasii tuhbi
tu xclaa'dzi guunn dzi'n za'ca, stuhbi nin guiclaa'dzi guunn
dzi'n dxaaba, ¿xa gaca loh bia'ñih ziga naa loh nacahyi?
15 o ¿xa gaca saahnee Jesucristu la'h Satanahs? ¿Xa gaca
sahnee tuhbi bwiinn nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h
tuhbi bwiinn nin ayi riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs?
16 ¿Xi nah tu? ¿Gu ziga naa xquido' Dxiohs naa za xquido'
dxaan ra'? Laasii la'hnu'h naa nu'h xquido' Dxiohs nin nuu
dxibaa', ziga gahca guñi' Dxiohs galoh:
Ziuu'huhn nez la'n lasto' ra' ba, ziza'neezaara'n ba;
Na'h gaca'hn Xchiohs tu, ya la'htu gaca tu xpwii'nn ra'n.
17 Pwihsi neezaa guñi' Daada Dxiohs squii':
Gulgaria'h lahda ra' bwiinn, gulguiria'hcaa loh ra' ba;
ayi guina'zu tu cohsa dxaaba tin zi'chi gaannloon la'htu ziga
llii'n ra'n.
18 Ya chi'chi zahca'hn tuhbi Daada loh tu,
ya la'htu gaca tu llii'nga'n ra'n cun llii'n dxa'pa ra'n,
rñi' Yu'bi Dxiohs nin nahpa garaa tii' guelrnabwa'.

7

1 Pwihsi, bwiitsi ra'n, ziga ya bia'hannee Dxiohs dxyi'dxyi
ra' rii' la'hnu'h, nahpa gachidi'hnn nayaa nu'h la'hnu'h loh
garaatii' tin ayi gusiaaba bwe'hla tihxi ra' nu'h la'hnu'h loh
duhlda nee cun xcweenta xigaaba ra' nu'h cun lasto' ra'
za nu'h, tin zi'chi gaca gachiza' ra' nu'h loh neziuh saantu
xteenn Dxiohs, per chuu guelnadxyi'bi xteenn Dxiohs la'n
lasto' ra' nu'h.

Xcweenta ziga badxa'h xigaaba ra' bwiinn Corintu ra'

2 Gulgahca nadzii'hi la'hnu nez la'n lasto' tu, laasii ayi
chyu xi mahla cayuhnn la'h chyu tii', nee nin ayi za chyu
nugasagui'hi la'h chyu tii' za.
3 Ayi cañi'n dxyi'dxyi ra' rii' tin para gudzi'ba'hn duhlda
yihca tu; pwihsi ziga la'n guñi'la loh tu desde galohyi la'htu
nuu tu la'n lasto'n, tin nicala guibahan nu cun nicalaza gachi
nu tuhsi cun la'htu.
4 La'htu nadxiipa sto'n, laasii pur la'h tu rdxeela'hn
dxyi'dxyi za'ca nin rulu'yi'hn nez loh ra' bwiinn, ya loh garaa
ra' ziga guelrza'cazii ra' nin rati'dxiloh ra' nu, mas riin sto'n
guelnadxiipa cun guelnasaa xteenn Dxiohs pur xcweenta tu.
5 Ni'chin chin guyuu' nu nez loh ra' guihdxyi xteenn Mace-
donia, ayi chyu bidxiaapa guelrzi'laa'dzi laasii garaa lahta ra'
bati'dxiloh nu guelrza'cazii pur xcweenta guelrdxihldxinee

nin guyuu' nez gadiidxi nu, cun xcweenta za guelnadxyi'bi
nin guyuu' sto' nu.
6 Per la'h Daada Dxiohs nin rdi'hi guelnasaa sto' bwiinn
ra' nin riuu' nalaasa sto', bani'hi Ñi'h guelnasaa sto' nu chin
badzihnnee Titu dxyi'dxyi pur xcweenta tu.
7 Nee ayi pur nin ziga zi dxi'h nin badzihn Titu, sino que
neezaa pur tanto nin riuu'gui'w sto' ba pur la'htu. La'h Titu
gunah balaaca chi'h nin xclaa'dzi tu gwa'ha tu loh nu, nee
gunah za bi cuun guelnalaasa nin nuu sto' tu pur nin ruhnn
tu lligaaba pur na'h. Pwihsi ya cun garaa ra' dee' mahzi ru
rahcaziahan guelnasaa sto'n.
8 Nicala la'h carta nin baca'hn bwi'hnn guyuu' nalaasa sto'
tu, per na'h ayi bibiin sto'n per ya chin guxe'hla'hn carta chi
guhca nalaasa sto'n laasii nnah na'nnahn guzahca biin sto' tu
pur bi'lda tu carta ca, per ayi xchih dxi'h guhca biin sto' tu.
9 Yannah nuu guelnasaa sto'n per ayi pur dxi'h nuu guel-
rbiin sto' tu, sino que pur nin bwi'hnn guelrbiin chi ziga
badxa'h xigaaba tu gubia'garii tu nez loh Dxiohs. La'htu
bwi'hnn tu bati'dxiloh tu loh nin ziga biuu'sto' Dxiohs guhca,
tin ayi guyuu' xa ñuñihchi tu pur xcweenta nu.
10 Laasii guelrbiin nin rgu'nehza Dxiohs loh ra' nu'h ruhnn
ragu'dzi sto' ra' nu'h, tin zi'chi ruta'h Dxiohs la'h ra' nu'h
loh duhlda ni'chi nin rza'bi sto'n mahzi ru chin bwi'hnn
Ñi'h zi'chi, ya zi'chi rbia'tii guelnalaasa, per guelrbiin xteenn
guidxyiyuh ayi ruhnnan gahn gagu'dzi sto' ra' bwiinn cun
xtuhlda ra' ba, mas runnan rñihchiloh ra' bwiinn para tu'pazi.
11 La'h tu bwi'hnn tu bati'dxiloh tu guelrbiin nin guhca
xigaaba Dxiohs guhca, yannah ¡gulgui'aha loh gahn! ¡Bal-
aaca chi'h cohsa za'ca bwi'hnnan para la'htu! Bwi'hnnan
bwa'ha za'ca pa'h tu xi ni'ca guhca, tin gaca guluu'yigahca
tu xcweentan, chi'chi bwi'hnnan guyuu'llahn sto' tu, neezaa
bwi'hnnan bidxyihbi tu ni'chin nin basaa'n tu duhlda ra',
chi'chi bwi'hnnan xclaa'dzi tu ñwa'ha tu loon, guhca za
guyuu' guelrzaa' sto' tu pur na'h, bwi'hnnzan guunn tu guel-
guxchisi xcweenta bwiinn nin bwi'hnn duhlda chi. Garaa ra'
dee' baluu'yi ayi la'h dxi'h tu gulu'tii tu duhlda.
12 Ni'chin chin baca'hn dxihtsi ca, ayi baca'hñin loh bwiinn
nin bwi'hnn duhlda sino que tin para gudi'hi tu xcweenta
guelrzaa' nin riuu' tu pur na'h nez loh Dxiohs.
13 Ni'chin bachica'ha nu ziga guridxyii sto' nu.

Yannah pur nin ya gurihdxyii sto' nu, mas riahxi duxa nu
pur nin rachidia'ha nu nuu riahxi Titu pur la'htu. Pwihsi
garaa tu cayuhnn tu para cayuu' guelnasaa sto' Titu.
14 Pwihsi sidela nuu xi dxyi'dxyi za'ca nin ra'pihn loh bi pur
xcweenta tu, ayi bazi'xtuhyi'hn nez loh bi. Per ziga gahca rñi'

nu ganaalla dxyi'dxyi nin guchii, zi'chi gahca za guchii naa garaa ra' dxyi'dxyi nin bidi'tsi loh Titu pur xcweenta tu.
15 Ni'chin nin mahzi ru cayahca nadzii'hi sto' Titu cun la'htu chin riagannah sto' bi xa bazo'badxiahga tu dxyi'dxyi, nee xa guunnloh tu bi cun gaduhbi sto' tu chin badzihn bi nee cun ziga guelnadxyi'bi xteenn tu.
16 Nnah nuu nasaa sto'n pur nin nnahyi na'pahn gaduhbitii' confiansa tun la'h tu ya ayi xi guelrzaa' riuu'huhn cun la'htu.

8

Xcweenta guhn para la'h ra' xpwiinn Dxiohs nin nuu loh guihdxyi Jerusalehn

1 Pwihsi nnah bwiitsi ra'n, xclaa'dzi nu gachidi'yidxyi'dxyi nu loh tu xcweenta ziga badi'hi Dxiohs guelriachii sto' nez lasto' ra' bwiinn guihdxyi Macedonia nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
2 Nicala bati'dxiloh ra' ba guelrza'cazii pur guelrza'cazii nin bati'dxi Dxiohs la'h ra' ba per guhca nasaa lasto' ra' ba, nee nicala za naa ra' ba prohbi, per badzii'ba ra' ba mweeyi ziga zi tuhbi bwiinn nin nahpa ziahan mweeyi.
3 Na'h naann nin bwa'haloon, cun gaduhbi sto' ra' ba bani'hi ra' ba ziga chi'h mweeyi'hn nin guhca bani'hi ra' ba, nee hasta mahzi'hn ru badi'hi ra' ba.
4 Gunaaba duxa ra' ba loh nu gasaa'n nu gudi'hi ra' ba xmweeyi ra' ba para gacanee ra' ba la'h ra' xpwiinn Dxiohs.
5 Mahzi ru baria'caa bwi'hnn ra' ba que ziga dxudi'hnn nu lligaaba pur la'h ra' ba, pwihsi badi'hi ra' ba la'h ra' ba mweer galoh nez loh Daada Jesucristu, chi'chi nez loh ra' nu ziga gunabwa' Dxiohs gaca.
6 Pwihsi ziga bacha'ga ra' bwiinn Macedonia ra' mweeyi, zi'chi za ni'chin nnah ra'pihn loh Titu dxi' za bi tin guica'ha bi mweeyi nin gudi'hi tu xcweenta ziga guñi' bi loh tu galoh.
7 Ruhnn tu ziahan dzi'n za'ca, riahchiipa sto' tu xchi'dxyi Dxiohs, rñi' za'ca tu xchi'dxyi Dxiohs, nee nahpa tu guel-nasiin, nee rca'hsto' tu guunn tu xtsi'n Dxiohs; nee rantsii'hi za tu la'h nu, ni'chin ayi chesuh tu guunn tu dzi'n za'ca ra' ziga cheezah gudzii'ba za tu mweeyi.
8 Ayi guunn tu lligaaba cañi'n ziga nahpa guunnpa'ca tun; sola xclaa'dzihn gacabwa' tu xa naa lasto' ra' bwiinn ra' nin rudzii'ba ra' mweeyi, tin zi'chi za guluu'yi ruca'h sto' tu bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs,
9 laasii la'htu ya nu'nbwa' tu xa balahsa sto' Daada Jesu-cristu la'hnu'h; la'h Ñi'h naa Ñi'h rricu pur nin ca'ha Ñi'h garaa xixteenn Dxiohs, per guhca Ñi'h ziga zi tuhbi bwiinn

prohbitiiˈ, tin ziˈchi pur xcweenta Ñiˈh gaapa tu garaa raˈ nin
nahpa Dxiohs nez dxibaaˈ.
10 Naˈh ziñiˈn loh tu xi lligaaba ruˈnnahn para laˈh gahca
xquelnazaˈca tu. Guduhbihzayi galoh tu guzaˈloh tu cayuhnn
tu dziˈn zaˈca riiˈ, laasii gaduhbi stoˈ tu guzaˈloh tun.
11 Pwihsi nnah gulchezah hasta guzaˈloh tun, cun laˈh gahca
ziga nuu stoˈ tu chin guzoˈbaloh tun, nnah xteenn dziˈn ca
gulgadiˈhi ziga nin rahpa tu.
12 Laasii sidela nuu bwiinn cun gaduhbistoˈ ba xclaaˈdzi ba
gudiˈhi ba guhn loh Dxiohs, Dxiohs rcaˈha Ñiˈh nin chiˈhzi
rahlaastoˈ bwiinn rudiˈhi ba laasii ayi rnaaba Ñiˈh nin ayi
rahlda guzuh bwiinn.
13 Ayi cañiˈn gulgadiˈhi tin tiidxi tu guelrzaˈcazii para gaa-
paa stuhbi bwiinn, sino que tin gaca tuhbiloh tu cun xixteenn
tu.
14 Nin nahpa tu nnah niˈchi gulgadiˈhi tin guzaˈloh tu nin
cayaˈdxi raˈ ba, tin stuhbi dxyih laˈh raˈgaˈh raˈ ba chin nahpa
raˈgaˈh za raˈ ban zuniˈhi za raˈ ba nin dxiaˈdxi tu, tin ziˈchi
gaapaa tu xixteenn tu nin guichiˈhn tu tuhbiloh.
15 Laasii loh xchiˈdxyi Dxiohs caa squii: “Bwiinn nin ba-
tiaaˈha ziahan duxa guelwahw, ayi xi bwiˈhnn sohbra; ya
bwiinn nin batiaaˈha gulliaˈyiˈhn, ayi xi biaˈdxyi ba.”

Titu cun bwiinn raˈ nin zeˈnee laˈhba

16 Zuxchiilli Dxiohs nin rudiˈhi laˈh Titu laˈh gahca guelrzaaˈ
nin naˈpahn pur laˈhtu.
17 Pwihsi guziˈguehlda bi guunn bi nin gunaˈbaˈhn loh bi
guunn bi, ya coma ziga laˈh gahca bi xclaaˈdzi duxa bi guunn
bi xtsiˈn Dxiohs nez loh tu, nnah laˈh gahca bi bwiˈhnn bi
lligaaba dxieˈguiaˈha bi cuun tu tin guzaˈloh tu guunn tu dziˈn
riiˈ.
18 Riiˈ rachiguˈnehza nu tuhbi bwihtsi lasaaˈ nuˈh tuhsi
juunta cun Titu; laˈh bin nin rñiˈ zaˈca raˈ bwiinn guidoˈ
xcweenta ñiˈh laasii dziˈn zaˈca ruhnn bi pur xcweenta
xchiˈdxyi Dxiohs,
19 nee ayi dee si dxiˈh, sino que laˈh raˈ bwiinn guidoˈ raˈ
gulii laˈh bwihtsi lasaaˈ nuˈh riiˈ tin sahnee ba laˈh nu loh
xtsiˈn Dxiohs nin dxudiˈhnn nu riiˈ tin guiñiˈ zaˈca bwiinn pur
laˈh Jesucristu, nee tin dxugaluuˈyi za nu ziga xclaaˈdzi nu
guidiˈhnn nu xtsiˈn Ñiˈh,
20 tin ayi ziˈchi chuu nin guiñiˈ yihca nu ridiˈhnn nu guriˈxi
cun mweeyi rooˈ nin bidxaˈga riiˈ para laˈh raˈ xpwiinn Dx-
iohs.
21 Pwihsi dxudxiˈhyi nu xa cayahca raˈ deeˈ tin gariaˈcaa
xnehzan; nee ayi nez loh si dxiˈh Daada Jesucristu sino que
nezaa nez loh raˈ bwiinn raˈ.

22 Garoopa ra' bwihtsi ra' nu'h rii', raxe'hla za nu stuhbi
bwihtsi nu'h nin ya guhca paaldaa bweelta bidia'ha nu xa
ruhnn ba, nee ziga ya bachidia'ha nu xclaa'dzi ba guunn za'ca
ba ziahan ra' dzi'n, nee nnah mahziru xclaa'dzi ba guunn ba
dzi'n za'ca laasii la'htu nadxiipa sto' ba.
23 Sidela chyuulla guinaaba dxyi'dxyi la'h Titu pur bwiinn
rii', gulguiñi' loh bwiinn chi la'h bi naa bi nin cayuhnnee na'h
dzi'n nez loh tu, o sidela guinaaba dxyi'dxyi ra' ba xcweenta
schioopa ra' lasaa' nu'h, gulgahbi loh ra' ba la'h ra' ba naa ra'
ba xquixa'ga ra' bwiinn guido' nee pur xcweenta ra' ba rñi'
za'ca ra' bwiinn pur Jesucristu.
24 Pwihsi para gacabwa' ra' bwiinn guido' ra', gulgaluu'yi
loh ra' bwiinn chi xa rantsii'hi lasaa' tu, neezaa ra' dzi'n
nin ruhnn tu ni'chi nin rachiñi' nu ganaalla dxyi'dxyi za'ca
xcweenta tu.

9

Mweeyi para la'h ra' bwihtsi ra' nu'h

1 Ni'chin ayi guca'hruhn loh tu xcweenta dzi'n ra' rii',
nahsto' nu, guelrahcanee ra' la'h ra' xpwiinn Dxiohs,
2 laasii la'n naann xa ruca'hsto' tu guunn tun, ya ziga guñi'
za'ca'hn pur xcweenta tu loh ra' bwiinn Macedonia; guñi'n
loh ra' ba la'htu bwiinn ra' Acaya ra' desde guduhbihza ba-
tiaa'ha tu mweeyi. Pwihsi laasii bwi'hnn tu zi'chi neezaa ra'
ziahan ra' bwiinn Macedonia ra' bie'suhsto' ra' ba bacha'ga
ra' ba mweeyi.
3 Ni'chin la'n gulu'neezahn bwiitsi ra' nu'h nez loh tu, tin
ayi gaca lliaa'ha zi dxyi'dxyi nin guñi'n xcweenta tu, tin ziga
cabweeza tii' tu gucha'ga tu xmweeyi tu ziga guñi'llga'n loh
tu desgaloh,
4 tin ayi nagah chin dxie'ldahn dxie'nee ra' paaldaa ra' bwi-
inn Macedonia mahs nee gwa'ha ra' ba ayi biuu tu ñucha'ga tu
mweeyi, ya zi'chi zia'han xtuhyi'hn cun neezaa la'htu.
5 Ni'chin nin bwi'hnna'hn lligaaba lwehgu si ze' ra' bwiitsi
ra' nu'h rii', tin ze'guia'ha ra' ba xa gaca xcweenta mweeyi
ra' nin bia'han dxyi'dxyi nu'h desde galohyi gucha'ga tu, tin
zi'chi bana'siin mweeyi nin guhlaasto' tu bacha'ga tu, ayi pur
ziga dxi'h chyu rñi' nahpa cun lajweersi guunn tun.
6 Gulgasannah sto' tu dxyi'dxyi ra' rii: Bwiinn nin rbahchi
gullia'hyi'hn biñih, zi'chi za gullia'hyi'hn jusehchi rca'ha ba;
ya ziga bwiinn nin rbahchi ziroo' biñih, zi'chi za ziroo' juse-
hchi rca'ha ba.
7 Cada tuhbigah tu gulgadi'hi ziga chi'h rahlaasto' tu gudi'hi
tu; per ayi guunn tun cun guelruhnn chiohpa sto' nee gulgah-
cabwa' ayi naazan lajweersi, laasii Dxiohs nadzii'hi Ñi'h la'h
bwiinn nin rudi'hi mweeyi nez loh Ñi'h cun gaduhbi sto' ba,

8 laasii Dxiohs guni'hi Ñi'h ziroo' guelruhnntaa'yi xteenn
Ñi'h para la'htu, tin zi'chi ayi chuu dxyih dxia'dxi tu nin
guichi'hn tun nee tin gaapa za tu ziahanan para gacanee tu
garaaloh ra' cohsa za'ca ra',
9 laasii loh xchi'dxyi Dxiohs rñi' squii': "La'h badi'hi duxa
Ñi'h para la'h ra' bwiinn prohbi, laasii zahca Ñi'h bwen duxa
para tu'pazi."
10 Dxiohs nin rni'hi biñih nin rbahchibiñih nu'h loh yuh nee
cun guelwahw para guida'w nu'h; la'h Ñi'h gutarloohon para
loh dzi'n li'hn xteenn tu, ya zi'chi guunn Ñi'h tin chioo ra'n tin
guni'hihn tuhbi li'n za'ca la'htu,
11 tin zi'chi gaapa tu ziahan ra' guelnaza'ca para gacaza
gudi'hi tu ziroo'. Ya para la'hnu, ziga mweeyi'hn nin
rgu'nehza tu para la'h ra' xpwiinn Dxiohs, zuhnnan para
gudi'hi duxa ra' ba guelzuxchilli nez loh Dxiohs,
12 laasii chin rahcanee tu la'h ra' bwihtsi ra' nu'h, ayi
sola dxi'h radi'hi nu'h nin rchi'hn ra' ba sino que neezaa
rachidi'hnn nu'h para rudi'hi ra' ba guelzuxchiilli nez loh
Dxiohs.
13 Chin rahcanee tu la'h ra' lasaa' tu, ruluu'yi xcweenta
ziga ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs nin gwachii sto' tu;
ni'chin la'h ra' ba guiñi' za'ca ra' ba pur la'h Dxiohs xcweenta
ziga nin cayahcanee tu la'h ra' ba pur xcweenta mweeyi nin
gulu'nehza tu para la'h ra' ba cun snuhn ra'bwihtsi lasaa' ra'
nu'h nin rii ra' stuhbi lahta.
14 Ya chi'chi la'h ra' ba zibwihdxyi-zinaaba ra' ba loh Dxiohs
tin gacanee Ñi'h la'htu, ya zahca nadzii'hi ra' ba la'htu laasii
runi'hi duxa Dxiohs xquelrahcanee Ñi'h para la'htu.
15 Zuxchiilli Dxiohs laasii bani'hi Ñi'h tuhbi cohsa roo', cun
tuhbi guelnaza'ca roo' nez loh ra' nu'h.

10

Guelrnabwa' nin nahpa Pahblu xcweenta ziga naa ba pooxtla

1 Na'h Pahblu, rna'ba duxa'hn loh tu, cun garaa ra'
dxyi'dxyi nado'laadzi, nee cun dxyi'za'ca xteenn Jesucristu;
nee za'bi dxyi'dxyi naan bwiinn nado'laadzi chin bia'hanahn
loh tu ya chin nuu'huhn stuhbi lahta ruca'hn dxyi'dxyi nin
dxigah ruri'hi la'htu.
2 Pwihsi rna'ba'hn loh tu, gulguibahan za'ca tin chin
dxie'ldaguia'hahn cuun tu, ayi chuu llahn sto'n nee tin ayiza
guiñi'n dxyi'dxyinah loh bwiinn ra' nin rñi': "Pahblu naba-
han ziga zi tuhbi bwiinn guidxyiyuh."
3 Per la'h nu ayi chyu rdxihndxi cun dxi'ba nin rutuhbi ra'
bwiinn guidxyiyuh.

4 Laasii dxi'ba nin rulaloh la'hnu ayi naa'han ziga dxi'ba
nin rutuhbi ra' bwiinn guidxyiyuh, sino que naan cun
ganaalla xquelrnabwa' Dxiohs tin riidi'hnn nu gahn loh ra'
garaa ra' guelrnabwa' nin nuu loh guidxyiyuh.
5 Ni'chin nin cagazu'hyi nu loh garaa ra' lligaaba dxaaba
ra', neezaa ziga nin ruchi'dxiu-rucha'ga lligaaba roo' ra' nin
xclaa'dzi ra' bwiinn guiñi'yah ra' ba xcweenta ra' bwiinn
nin nu'nbwa' la'h Dxiohs; per caca'ha nu garaa ra' xigaaba
ra' nu cagati'dxi ra' nu la'h ra'n nez loh naa Jesucristu tin
guzo'badxiahga ra' nu xchi'dxyi Jesucristu.
6 Nin cabweeza chi'hzi nu naa guidi'hnn nu guelguxchisi
loh chyu chi'hzi bwiinn nin ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi
Dxiohs, chin la'h garaa tu guyuu'-guya'zi xchi'dxyi Dxiohs.

7 La'htu rwa'ha tu cohsa ra' ziga chi'hzi nin rdii'dxi loh
tu. Sidela chyuulla tuhbi tu rgu'bwa' guchii naa ba xpwiinn
Jesucristu, nahpa gacabwa'za ba guunn xigaaba ba neezaa
la'hnu naa nu xpwiinn Jesucristu.
8 Pwihsi laasii mahziru guiñi' za'ca'hn xcweenta guelrn-
abwa' nin na'pahn, nin bani'hi Dxiohs na'h tin guchioo'ruhn
guelriachii sto' xteenn tu per ayi la'hla dxi'h guxi'na'hn la'htu
nicala gatuhyi loon pur guiñi'n squii'.
9 Na'h ayi xclaa'dzihn dxie'suh guidxyihbi tu nasto' tu ziga
nugachibiyaa'hahn la'htu pur dxihtsi ra' nin baca'hn.
10 Laasii rñi' ra' ba loh xchi'tsihn caa dxyi'dxyi nagahn,
dxyi'dxyi ña'laa'dzi; per ziga chin rñi'n cun rwaa'hahn nez
loh ra' tu rña'n ziga zi tuhbi bwiinn siisii ya xchi'dxyi'hn naan
ziga zi xchi'dxyi tuhbi bwiinn nin rñi' xilaa-xihlaan.
11 Per bwiinn nin rñi' zi'ca, gacabwa' ba dee': ziga nin naa
nu cun xchi'dxyi nu chin raca'h nu dxihtsi loh tu ziga chin
nuu nu zihtu, pwihsi zi'chi gahcaza naa nu chin dxuunee nu
la'htu.
12 Per ayi chyu ruhnn xigaaba naa nu tuhbiloh cun bwiinn
ra' nin rñi' za'ca pur xcweenta gahca ra' ñi'h. La'h ra' ba
ruhnn ra' ba puura lligaaba mbah ra', loh ziga rucha'gabwa'
ra' ba xcweenta ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba.
13 Per la'hnu ayi chyu guunn nayaachi tsi'baloh nu loh nin
nagahdxi guni'hi Dxiohs la'hnu, mas sola riidi'hnn nu ziga
chi'h dzi'n nin bani'hi Dxiohs la'hnu, ya la'hgahca squii' ziga
nin baluu'yi nu loh guihdxyi Corintu rii'.
14 Ni'chin ayi chyu bwi'hnn chiohpa loh lligaaba, pwihsi
¿xa ñaria'caa sidela la'hnu ayi ñadzihngah nu para ñaluu'yi nu
la'htu? Pwihsi la'hnu naa mweer bwiinn ra' nin bie'nee
xchi'dxyi Jesucristu nez loh tu.
15 Ayi chyu ruhnn nayachi loh xtsi'n stuhbi bwiinn, sino
que dxuule'za nu chioo guelriachii sto' xteenn tu, chi'chiyi

gaca guidi'hnn ru nu dzi'n nez loh tu, ziga chi'hzi gaca
guidi'hnn nu,
16 tin gaca za galuu'yiru nu xchi'dxyi Jesucristu stuhbi lahta
loh guihdxyi ra' nin naa zihturu galoo lahdxyi tu, nee ayi za
chyu guunn nayaachinee dzi'n nin bwi'hnn stuhbi bwiinn.

17 Sidela chyuulla xclaa'dzi guunn nayaachi, per mahzi
cha'yi guunn nayaachi ra' ba pur xcweenta Daada Jesucristu,
18 laasii bwiinn nin ruza'loh ruhnn gahn ruti'dxiloh xi chi'h
zi, ayi la'h dxi'h ba naa nin rñi' za'ca gahca pur xcweenta ñi'h
sino que la'h Jesucristu nin ruze'ta ziga naa xtsi'n bwiinn chi.

11

Pahblu cun bwiinn ra' nin ayi naa pooxtla

1 ¡Malaayi gwa'ha nnah tu loon gaduhbi nin guiñi'n tuhbi
dxyi'dxyi nin naa xilaa-xiilaan! Pwihsi gulgaca'dxiahga
xchi'dxyi'hn
2 laasii ria'llahn sto'n cun la'htu ya llahn chi ze' nezloh Dx-
iohs, laasii ya naa dxyi'dxyi gudi'hn la'htu nez loh Jesucristu
tin guica'ha Ñi'h la'htu. Nee xclaa'dzizahn gudi'hn la'htu
nez loh Ñi'h ziga zi tuhbi dxa'pa nin nagahdxi chyu ndxi'hw
guyihdxitii',
3 per nin rza'ca'hn rdxyiibihn laasii ayi nagah guisagui'hi
tu ziga basagui'hi bwe'lda la'h Eva; nagah zi'chi za gusaa'n tu
gusagui'hi bwiinndxaaba la'htu ya guunn ba gahn guidxa'h
loh xigaaba tu, bachi'h guiria'hcaa tu loh xneziuh Jesucristu
nin raann tu cun gaduhbi sto' tu.
4 Laasii nnah rwa'hahn mahzi ruca'h sto' tu ruca'dxiahga
tu rwaa' stuhbi bwiinn nin rñi' nuu stuhbi Jesuhs nin ayi
naa xchi'dxyi Ñi'h dxyi'dxyi nin raluu'yi nu, nee rca'ha tu
cun gaduhbi sto' tu tuhbi spíritu nin naa guriincaa loh Spíritu
nin ya guca'ha tu, nee cun ruhnn za tu rca'ha tu guriincaa
dxyi'dxyi loh dxyi'dxyi nin ba bihn tu nin guta'h la'htu loh
duhlda.
5 Na'h riinsto'n ayi naan bwiinn nin gulliaa'ha lasahca loh
garaa ra' pooxtla.

6 Nicala xchi'dxyi'hn rzahcasto' tu naan dxyi'dxyi nin naa
xilaa-xilaan, per loh xigaa'bahn ayi xi ria'dxi'hn; nin sola naa
bwensi ruluu'yiloh garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin la'n baluu'yi
loh tu cun dzi'n nin bwi'hnna'hn ri'ca.
7 O ¿ta bwi'hnna'hn duhlda sahca guyuu'huhn lahda tu,
ziga tuhbi bwiinn nado'laadzi tin gaca tu bwiinn roo ra',
nee nin tuhbi santahba ayi basadxiillihn la'htu xcweenta nin
balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs?

8 Guca'hahn mweeyi nin bani'hi guriin ra' ca bwiinn guido'
na'h chin guyuu'huhn loh tu, tin bwi'hnna'hn xtsi'n Dxiohs
loh tu.
9 Chin guyuu'huhn loh tu, guyuu' xi bichi'hna'hn per ayi
basio'bahn la'htu, laasii chin bie' ra' bwihtsi ra' nu'h nin zie'
ra' nez guihdxyi Macedonia, la'h ra' ba bani'hi ra' ba garaa ra'
nin bichi'hna'hn, ni'chin nin ayi xi basio'bahn la'htu, ya zi'chi
cheezah gu'nnahn.
10 Pwihsi ziga na'pahn siguhra nu'nbwa'n xchi'dxyi Jesu-
cristu, ni'chin ayi chyu bwiinn nahpa para guzia'tii dxyi'dxyi
za'ca nin callii'dzi par na'h, ya garaa ra' bwiinn guihdxyi
Acaya guiñi' ra' ba ruluu'yi zihn xchi'dxyi Jesucristu ayi
chyuloo rza'bi naa'hahn para guica'hahn mweeyi.
11 ¿Xixnaa rñi'n loh tu squii'? ¿Ta laasii ayi guinadzii'hihn
la'htu? ¡Dxiohs naannloh balaaca chi'h ruca'h sto'n la'htu!
12 Per nahpa cheza'hn loh nin cayu'nnahn, tin ayi chuu ne-
hza para la'h ra' bwiinn ra' nin ca'ndxi'hyi ra' cun dxyi'dxyi
rusagui'hi xa gaca ra' ba ziga naa nu, per ayi gaca zi'chi.
13 Pwihsi la'h ra' ba ayi naa ra' ba pooxtla; la'h ra' ba sola
rusagui'hi zi ra' ba, ruhnn zi ra' ba ziga naa ra' pooxtla xteenn
Jesucristu, per ayi chyu naa ra' ba.
14 Pwihsi dee' ra' ayi rluu'yi nagahn ra'n laasii nee bwiin-
ndxaaba zahca guiñah ba ziga zi tuhbi aanjla xteenn Dxiohs
nin rca'bacha'h tin gusagui'hi ba la'h ra' bwiinn.
15 Pwihsi ni'chin ayi guinagahn ruluu'yiloh ziga nin naa ra'
xpwiinn ba ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn dzi'n za'ca, pwihsi
bwiinn ra' chi ziñihchiloh ra' para tu'pazi cun xcweenta ziga
naa xtsi'n ra' ba.

Ruti'dxiloh Pahblu guelrza'cazii xcweenta nin naa ba pooxtla

16 Rñi' za'ca'hn loh tu; ayi guunn tu lligaaba yi'cahn cazo-
hbayo'ba, per ziga nin nuu tu lligaaba ca gulgasaa'nza guiñi'n
loh tu ziga tuhbi bwiinn nin rahca naxiin yihca ñi'h tin guiñi'
loh tu dxyi'dxyi za'ca pur xcweenta gahcahn.
17 Dxyi'dxyi nin cañi'n rii' ayi cañi'ñin cun xquelrnabwa'
Dxiohs, sino que cañi'ñin ziga zi tuhbi bwiinn nin rahca
naxiin yihca ñi'h, nee naa ra' dxyi'dxyi za'ca ra' rii' la'hgahca
xcwee'ntahn,
18 laasii ziga nuu za ra' bwiinn ra' nin rñi' ra' dxyi'dxyi
nayaachi pur la'hgahca xcweenta xtsi'n ra' ba nin ruhnn ra'
ba loh guidxyiyuh rii', nee zi'chi gahca za ziñi'n dxyi'dxyi
nayaachi xcweenta ga'cahn,
19 laasii ziga la'htu nin naa bwiinn nasiin tii' cayahpa tu
paseensi ra' la'h bwiinn nin rahca naxiin yihca ñi'h.

20 La'htu zeezahnee chyu chi'h zi tuhbi nin rnabwa' loh tu
ziga tuhbi ballwaa'n, o rbaa'n ra' ba xixteenn tu, o rnabwa'
ra' ba la'htu, o rusa'cazii ra' ba la'htu, o rgahpaa ra' ba loh tu.
21 ¡Xiilla xtuhyi guhca nu ziga zi bwiinn siisii nez loh tu!, per
loh xi chi'h zi nin ruhnn lasahca ra' ba la'hgahca ra' ba, nicala
na'h cañi'ñin ziga zi nin rahca yihca ñi'h, pwihsi neezaa na'h
na'pahn dxyi'dxyi.
22 ¿Sidela naa ra' ba bwiinn hebreu? Neezaa na'h naañin.
¿Sidela naa ra' ba bwiinn Israel? Neezaa na'h naañin. ¿Sidela
naa ra' ba llahga guehtu Abrahn? Neezaa na'h naañin.
23 Sidela naa ra' ba bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi Jesucristu,
na'h dzi'balohru mahzi rulu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu nicala
na'h cañi'n ziga zi tuhbi bwiinn nin rahca yihca ñi'h cun
ziga dxyi'dxyi ra' nin cañi'n. Pwihsi mahzi ru guelrza'cazii
bati'dxiloon que la'h ra' ba; bati'dxiloohruhn loh goolpi que
la'h ra' ba, nee bie'wruhn la'n lahtsi dxi'ba que la'h ra' ba.
24 Ya loh ga'yu bweelta basahcazii ra' bwiinn Israel ra' na'h;
bachiehlda ra' ba di'tsihn galda bitsi'h biga' cwarta,
25 ya stuhbi bweelta baca'h dxiah ra' ba yi'cahn, ya
chohnna bweelta guza'bi ñihsa barcu nin zaa'hahn la'n ñi'h
loh ñihsado' per bia'hanzahn tuhbi dxyih-tuhbi gue'la loh
ñihsado'.
26 Nee ziahan za biahje guzu'zahn, nee bati'dxiloozahn
ziahan ra' ya'dxi nez loh gui'w ra'; bati'dxilohzahn guel-
nadxyi'bi loh ra' guba'n, nee cun loh za ra' bwiinn guihdxyi
laadxyihn, nee cun nez loh ra' za bwiinn ziitu ra' nez la'n
ciudahd ra' nee nez loh dahan ra' nee cun loh ñihsado' ra' za,
nee cun nez loh za ra' bwiinn rusagui'hi bwiinn nin rñi'zi ra'
naa xpwiinn Jesucristu.
27 Bati'dxiloduuxazahn loh dzi'n cun loh dxixi'hw; zia-
han la za bweelta ayi guta'xgaasihn, cun bia'hanahn ayi
gudaawuhn, cun ayi za gwaa'hahn ñihsa; nee bacwaa'nahn
ziahan bwelta, bati'dxiloozahn loh guelnahlda cun bia'dxyi
za lahdxi para na'h.
28 Per garaaloh ra' dee' bati'dxiloon guelrza'cazii; guilli-
guillii nuu'huhn guelrzaa' pur xpwiinn xteenn ra' guido'.
29 Sidela chyuulla tuhbi tu naa bwiinn siisiitii', pwihsi
neezaa na'h naan bwiinn siisii; ya sidela tuhbi tu riaaba loh
duhlda, na'h riuu' duuxa'hn guelrzaa' xcweenta tu.
30 Sidela nayaachi'hn, per gaca nayaachi'hn xcweenta
cohsa ra' nin ruluu'yi xcweenta guelsiisii xte'nnahn.
31 Dxiohs nin naa Xtaada Jesucristu nin rga'ha chyu guiñi'
za'ca lah Ñi'h tu'pazi, naann Ñi'h na'h cañi'n dxyi'dxyi nin
naa guchii.
32 Chin guyuu'huhn loh guihdxyi Damascu, gubernadohr
nin guyuu' ri'chi, naa ba xpwiinn rrehyi Aretas, gunabwa' ba

guhpa ra' xcuxchisi ba hasta rwaa' pweerta xteenn guihdxyi chi tin ñanee ra' ba na'h ñie'w'hn la'n lahtsi dxi'ba,
33 per bidxeela xa batehta ra' xpwiinn Jesucristu na'h la'n tuhbi tiipi nez tihxi muhru nin nuu gadiidxi guihdxyi chi ya zi'chi zi gula'hn loh ra' ba tin ayi bina'zu'hn.

12

Dxiohs baluu'yiloh loh baca'lda

1 Ayica rii' gahn ziga chyu guiñi' za'ca ziga xcweenta gahca ra' nu, mas guiñi'n xcweenta baca'lda neezaa xcweenta bihsi nin basagwa'ha Dxiohs na'h.
2 Nu'nbwa'n tuhbi ndxi'hw nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, nin baguhca tsi'dah yihza gwah hastayi naa nin riohnna dxibaa'. Ayi ga'nnahn gu cun gaduhbi ziga naa tihxi ba gwah ba, o ganaalla xaalma ba gwah; sola Dxiohs naann.
3 Dxiohs chi'h zi naann gu gaduhbi tihxi ndxi'hw chi o ganaalla xaalma ba, sola la'h chi'h zi Ñi'h naann Ñi'h.
4 Gwah ba hasta naa lahdxyi Dxiohs nin nabahan dzi'tsi dxibaa' hasta bihn ba dxyi'dxyi ra' nin ayi nuu guuyidxyi'dxyi ba loh ra' bwiinn.
5 Na'h ñahca nayaachi sto'n xcweenta ziga ndxi'hw chi, per ayi nuu guelnnayaachi sto'n pur xcwenta gahcan. ¿Xa guiñi' chi'hn dxyi'dxyi nin ayi naa guelsiisii xte'nnahn?
6 Per sidela na'h xclaa'dzihn guiñi' za'ca'hn pur xcwee'ntahn, ni'chi nin ayi gacan dxyi'dxyi nin riagadziiba zi yi'cahn, laasii na'h cañi'n pur dxyi'dxyi nin naa guchii; per ayi cayuhnn dxi'hñin tin para guunn bwiinn lligaaba mahzi ru bwiinn lasahcaruhn loh nin rwa'haloh tu ru'nnahn o nin rihn dxiahga tu rñi'n.
7 Bwi'hnn Dxiohs baluu'yiloh ziahan roo' duxa ra' cohsa loon, per ayi pur ni'chi dxi'h chuu guelnayaachi sto'n, sino que guzahca sto'n ziga zi nin gudii'dxi tuhbi guihchii tihxi ñi'h pur xcweenta bwiinndxaaba nin laa Satanahs tin dxiaaba'hn loh guelrza'cazii xteenn ba tin ayi gaca'hn ziga tuhbi bwiinn nin gaca lasahca.
8 Biohnnala bweelta la'n gunaaba loh Daada Jesucristu tin guzia'tii Ñi'h xcweenta guelrza'cazii rii',
9 per nah Jesucristu loon squii': “Guelrahcanee nin guni'hi'hn ayi xi dxia'dxi lu'h”, pwihsi ni'chin nin na'h riahxi'hn naan bwiinn siisii tin zi'chi guluu'yiloh ru xquelrnabwa' Jesucristu pur xcwee'ntahn.
10 Pwihsi ni'chin nin riahxi'hn pur guelsiisii nee riahxi zahn loh guelrñi'yah nin rñi' ra' bwiinn pur na'h nee chin cachi'hna'hn ziga garaaloh, nee neezaa chin ruti'dxiloon guelrza'cazii pur xcweenta Jesucristu, laasii chin

siisiitiiʼhihn, chiʼchi runiʼhi Dxiohs mahzi ru guelnadxiipa cun guelnadaʼn naʼh.

Guyuuʼ guelrzaaʼ Pahblu pur xpwiinn guidoʼ Jesucristu nin nuu loh guihdxyi Corintu

11 Laʼn guhca ziga tuhbi bwiinn nin bagaduhbi loh xi-gaaba ñiʼh, per laʼh gahca tu bwiʼhnn tu guhca squiiʼ, laasii laʼhtu ruhnn tucahri ñiñiʼ zaʼca tu xcweeʼntahn laasii ayi xi riaʼdxiʼhn nez loh raʼ snuhn raʼ bwiinn raʼ nin naa raʼ pooxtla nicala naʼh ayi chyu naan.

12 Loh dziʼn nin bwiʼhnnaʼhn cun paseensi nez loh tu, bwiʼhnnañin ziga tuhbi nin guchii naa tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu, laasii bwiʼhnnañin cun milahgru raʼ nee cun sehn raʼ.

13 ¿Xi bwiʼhnnaʼhn loh tu tin nah tu ruʼnnahn lligaaba gulliaaʼ lasahca tu que snuhn raʼ xpwiinn guidoʼ Jesucristu? Nin bwiʼhnn chiʼh zihn naa deeʼ: ayi bataalahn xtsiʼn tu, naann tu ayi xi gunaʼbaʼhn loh tu para ñahcanee tu naʼh, ziga cumpahñu nin bwiʼhnn raʼ guriin raʼ bwiinn guidoʼ naʼh. ¡Gulguiʼhnn pardohn naʼh pur nin ayi xi gunaʼbaʼhn loh tu!

14 Pwihsi nnah laʼn caguʼguihn tin gazaaʼ chohnna bweelta nin rieʼldaguiaʼhahn cuun tu, nee ayi xi gutiʼdxi dziʼnaʼhn laʼhtu ziga guicaʼhn nin nahpa tu, sino que laʼhtu xclaaʼdzihn tin cheezah zaʼca tu loh xneziuh Dxiohs; laasii laʼh daada raʼ rguʼchaʼyi raʼ mweeyi para laʼh raʼ lliiʼn raʼ ba ayi laʼhgaʼh dxiʼh lliiʼn ba cuʼchaʼyi mweeyi para laʼh ba.

15 Ya naʼh cun gaduhbi stoʼn gunaann chiʼhn cun gaxtu cun nin guichiʼhnaʼhn, nee hasta guunnzahn gaxtu naʼh pur xaalma tu nicala rluuʼyi mahzi ru rucaʼh stoʼn laʼh tu per laʼhtu gulliaaʼ rucaʼh stoʼ tu naʼh.

16 Per mahzi ziga ayi batiʼdxi dziʼnaʼhn laʼhtu, nicala nuu raʼ nin cañiʼ basaguiʼhihn laʼhtu laasii nadxeela laaʼdzihn loh guelrsaguiʼhi.

17 ¿Xa naa ziga rusaguiʼhihn laʼhtu? ¿Ta naan pur tuhbi raʼ bwiinn raʼ nin guxeʼhlaʼhn loh tu?

18 Chin guxeʼhlaʼhn Titu cun stuhbi bwihtsi lasaaʼ raʼ nuʼh nin bieʼguiaʼha xa nuu tu, ¿ta basaguiʼhi Titu laʼhtu? ¿Tayi guchii dxiʼhn garoopa nu tuhsi naa xigaaba nu nee tuhsi za xtsiʼn nu?

19 Ya gaduhbi nin cayuʼlda tu loh dxihtsi riiʼ, pwehda cayuhnn tu lligaaba dxuugannaaba nu loh tu xa dxiaʼlda stoʼ tu xtuhlda nu, per ayi ziʼchi dxiʼh; dxuñiʼ nu squiiʼ nez delaanta loh Dxiohs nee cun lah Daada Jesucristu, tin ziʼchi chioo ru tu loh xchiʼdxyi Dxiohs, bwiitsi raʼn nin nadziiʼhiduuxaraʼn,

20 laasii rdxyiibihn ziga chin cheguia'hahn cuun tu, mas
ayi rii tu ziga xclaa'dzihn nee na'h ayi za gwa'ha tu na'h ziga
xclaa'dzi tu. Rdxyiibihn chuu dxixi'hw, guelrza'bi sto' lasaa'
xixteenn ñi'h, llahn, guelrlaa'ha lasaa', guelrñi'yah, bwiinn
rsah dxyi'dxyi, cun nin ruhnn nayaachi ra' nin riahsa-rca'nee
la'h bwiinn lasaa' ba.
21 Rdxyiibihn ayi nnagah loh dxie'ldaguia'hn cuun tu
stuhbi, guunn Xchiohsa'hn para gazi'xtuhyi'hn nez loh tu,
nee dxie'suh za gu'na'hn xcweenta xtuhlda tu nin nuu ca
chieempa laasii ayi riigasaa'n tu dzi'n dxaaba ra' tin guiba-
han nayaa tu; sola nuu tu nin na'hla nez cayuhnn xtu'h
gunna'h nin ayi naa che'hla tu cun ziahan ru ra' dzi'n ra' nin
ruhnn tu.

13

Luulchima guelruu'yi dxyi'dxyi xteenn Pahblu

1 Nnah gaca chohnna bweelta dxie'ldaguia'hahn cuun tu.
Xi chi'h zi guelchiah nin gucha'ga tu nahpa gacan chiohpa o
hasta chohnna bwiinn nin naann pa'h xa naa guelchiah chi.
2 La'n guñi' la desde galohyi, yannah la'n guiñi' stuhbi ziga
zi na'h zu'hn nez loh tu, yannah nin nuu'huhn zihtu ruca'hn
dxihtsi loh ra' nin guluu'tii duhlda desde galohyi, nee cun
loh garaa ru ra' bwiinn; sidela na'h dxie'ldahn stuhbi, ayi ru
guelralahsa sto' xcweenta ra' ba,
3 laasii xclaa'dzi tu gwa'ha tu ta guchii runi'hi Jesucristu
guelrnabwa' na'h tin guiñi'n xchi'dxyi Ñi'h. Per Jesucristu ayi
naa Ñi'h ziga tuhbi bwiinn siisii xcweenta tu sino que ruhnn
Ñi'h ruluu'yi Ñi'h xa naa xquelnada'n Ñi'h nez la'n lasto' tu.
4 Guchiica chin gucah Ñi'h loh cruhzi guhca Ñi'h ziga zi
tuhbi bwiinn siisii nin ayi xi guelnada'n nahpa, per naba-
han Ñi'h par nahpa Ñi'h ziroo' guelrnabwa' xteenn Dxiohs.
Pwihsi zi'chi za la'hnu nuu nu loh guelsiisii nin guhpa Ñi'h,
per cun la'h Ñi'h zibahan nu loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs
laasii nuu nu tuhsi cun la'h Ñi'h tin zi'chi za gachidxiaacanee
nu la'htu.
5 La'h gahca tu gulca'hnaa la'n lasto' tu, sidela guchii pa'h
gwachii sto' tu xchi'dxyi Dxiohs. Gulguia'ha za'ca xa naa
lasto' tu: ¿Tayi rudi'hi tu cweenta nuu nabahan Jesucristu sto'
cada tuhbigah tu?, o ¿gu nuu tu nin ayi naa xpwiinn Ñi'h?
6 Na'h xclaa'dzihn gacabwa' tu, ayi naa nu bwiinn nin
bisagui'hi sino que riachii sto' pa'caa nu xchi'dxyi Jesucristu,
7 nee rachibwihdxyi-rachinaaba nu loh Dxiohs tin ayi xi
dzi'n dxaaba guunn tu, per ayi tin guiñi' za'ca dxi'h bwiinn
xcweenta nu sino que tin guunn tu ganaalla dzi'n za'ca, nicala
la'hnu garia'caa nu ziga zi bwiinn nin ayi xi lasahca,

8 laasii ayi nuu xa guidi'hnn nu tin ñichiloh dxyi'dxyi nin
naa guchii, mas guidi'hnn nu para guillii'dzin.
9 Ni'chin sola ria'han nasaa sto' nu chin rihn nu la'htu
nahpa guelnadxiipa cun guelnada'n loh guelriachiisto'
xteenn tu nicala la'htu nin ayiru riagannasto' tu la'hnu,
per la'hnu chi'chi pa'h mahzi ru riazah rbwihdxyi-rnaaba nu
loh Dxiohs tin guunn Ñi'h para guibahan tu ziga naa xigaaba
Ñi'h.
10 Cagaca'hn dxihtsi rii' loh tu galoh nin ria'dxi dxie'lda
guia'hahn cuun tu, tin chin dxie'ldahn, ayi gaca nahda yihca
tu cun loh xquelguxchii'sihn, nin bani'hi Daada Jesucristu
na'h tin gu'nnahn para chuu ziroo' xquelnada'n tu nez ziga
riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs, ayi para ñichiloh dxi'hn.
11 Pwihsi ni'chin bwihtsira' nu; guldxiahxi, gulgahca
bwiinn bazaa' guelriachii sto'-sto' ñi'h, gulgasaguu'dzi sto'
tu, tuhsi lligaaba gulgui'hnn, nee gulguibahan cun guel-
nado'laadzi. Dxiohs nin naa xteenn Ñi'h guelnadzii'hi lasaa'
cun guelrbwihdxyii sto' gaapaa la'htu.
12 GulgahpaDxiohs lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu.
13 Garaa ra' lasaa' ra' nu'h nin nuu guelriachii sto' ra' sto'
ñi'h, ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu.
14 Guelrahcanee xteenn Daada Jesucristu, cun neezaa guel-
nadzii'hi lasaa' xteenn Dxiohs, cun guelrahcanee xteenn
Spíritu Saantu chuu la'n lasto' tu. Zi'chi pwihsi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Galacia

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, naann pooxtla xteenn Jesucristu. Ayi bwiinn
ra' dxi'h baxe'hla na'h nin ayi za la'h ra' dxi'h ba bazuh
na'h sino que la'h Jesucristu cun Xtaada Dxiohs Ñi'h nin nuu
llaa'ndxibaa'; Dxiohs nin bacwa'hn la'h Jesucristu loh ra'
bwiinn guuchi, la'h Ñi'h gulii na'h gaca'hn xpooxtla Ñi'h.
2 Na'h nee cun garaa ra' lasaa' ra' nu'h nin naa pur
xcweenta Jesucristu nin rii ra' rii', raca'h nu dxihtsi rii' para
la'h ra' bwiinn guido' nin nuu ra' nez loh guihdxyi xteenn
Galacia.
3 Gulguica'ha guelruhnntaa'yi xteenn Dxiohs nin naa
Xtaada nu'h, cun guelriidxyii sto' xteenn Ñi'h neezaa
xcweenta Daada Jesucristu.
4 La'hgahca la'h Ñi'h badi'hi Ñi'h la'h Ñi'h gucah Ñi'h
loh cruhzi tin guhlda'h Ñi'h la'hnu'h loh duhlda xteenn
guidxyiyuh rii', ziga gunabwa' Yu'bi Xtaada Dxiohs nu'h.
5 Ba lasahca duxa naa lah Dxiohs para tu'pazi. Zi'chi gaca
pwihsi.

Ayi stuhbi dxyi'dxyi nin guta'h la'h bwiinn loh duhlda ziga xchi'dxyi Dxiohs

6 ¡Hasta radxyigaa' duxa za loon ziga tan lwehgutii'
cabwe'he sto' tu la'h Dxiohs nin gudihdxyi la'htu cun
guelruca'h sto' nin nahpa Crixtu cun la'hnu'h, tin zeena'hla
tu guriincaa dxyi'dxyi!
7 Ayi stuhbi dxyi'dxyi nin zahca guta'h la'hnu'h loh duhlda,
sola nuu ra' nin xclaa'dzi gusiahchi sto' tu cun stuhbi ra'
dxyi'dxyi; xclaa'dzi ra' ba gucha'h ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
8 Per sidela chyuulla cagaluu'yi la'htu guriincaa stuhbi
dxyi'dxyi nin rñi' ra' ba ruta'h la'h bwiinn loh duhlda,
dxyi'dxyi nin ayi naa lasaa' dxyi'dxyi nin ba baluu'yi nu loh
tu; bwiinn chi ya guyuu'dii ba, ayi xi ruhnn nicala na'hzahn,
o tuhbi aanjla nin dxiinloh nez dxibaa'.
9 La'n guñi' lan desde galohyi, yannah la'n cañi' la'ga'hn
stuhbi: Sidela chyuulla ruluu'yi la'htu stuhbi dxyi'dxyi nin
rñi' ba rta'h la'h bwiinn loh duhlda, nee ayi naan ziga
dxyi'dxyi nin ya baluu'yi nu la'htu, bwiinn chi ya guyuu'dii
ba.

10 Chin rñiʼn squiiʼ, ¿ta rluuʼyi xclaaʼdzihn guiñiʼ zaʼca bwi-
inn xcweeʼntahn?, o ¿ta cadxiʼhyihn nez gusiaʼxihn laʼh bwi-
inn raʼ? Pwihsi sidela naʼh ñiʼdxiʼhyihn nez sola ñusiaʼxihn
laʼh raʼ bwiinn, pwihsi ayi ñahcaʼhn tuhbi xmooza Jesucristu.

Xcweenta xtsiʼn Pahblu

11 Per gulgahcabwaʼ deeʼ bwiitsi raʼn; dxyiʼdxyi nin rutaʼh
laʼh raʼ bwiinn loh duhlda nin ruluʼyiʼhn laʼh tu, ayi naa raʼn
xigaaba raʼ bwiinn guidxyiyuh.
12 Ayi loh raʼ dxiʼh bwiinn guidxyiyuh bwiʼhnnaʼhn
gucaʼhahn dxyiʼdxyi raʼ riiʼ, nee nin ayi za chyu baluuʼyin
naʼh, sola laʼh Jesucristu baniʼhi xchiʼdxyi Ñiʼh riiʼ naʼh.
13 Laʼhtu ya naann tu xa zaʼbi dxyiʼdxyi xa guhcaʼhn
cadxyih, chin gwazahneʼhn xlehyi guehtu Moisehs, pwihsi
basaʼcazii duxaʼhn laʼh raʼ bwiinn guidoʼ raʼ nin gwachii stoʼ
raʼ ñiʼh xchiʼdxyi Jesucristu, nee guclaaʼdzihn ñuñiʼchiloora'n
ba.
14 Loh raʼ nin ruzoʼbadxiahga xlehyi guehtu Moisehs, naʼh
guhcaʼhn tuhbi bwiinn nin mahziru gucabwaʼ ziga naa xle-
hyi Moisehs loh raʼ lasaaʼ raʼn nin naa xedah raʼn; guh-
cabwaʼruhn loh raʼ ba, loh raʼ bwiinn laadxyihn; mahzi ru
guzaʼbi stoʼn costumbre raʼ xtaadaguldooʼ raʼn.
15 Per Dxiohs gulii naʼh nee gulii Ñiʼh naʼh desdeyi chin
nuuʼhuhn stoʼ xmaaʼn, niʼchin gudihdxyi Ñiʼh naʼh pur tantu
nin rucaʼh stoʼ Ñiʼh naʼh.
16 Chiʼchi bwiʼhnn Dxiohs para biuʼnbwaʼn laʼh Lliiʼn Ñiʼh,
tin ziʼchi guluʼyiʼhn xcweenta xchiʼdxyi Ñiʼh nin gutaʼh laʼhraʼ
bwiinn loh duhlda nez loh raʼ bwiinn raʼ nin ayi naa raʼ bwi-
inn Israel. Chin guhca ziʼchi, ayi chyu bagatiʼdxi dziʼnaʼhn,
17 nin ayi za guyaaʼhahn loh guihdxyi Jerusalehn para
ñagaanñin loh raʼ nin naa raʼ pooxtla galohyi que naʼh. Pwihsi
mahzi naʼh guyaaʼhahn nez loh guihdxyi Arabia, ya chiʼchi
gubiaʼgariin para nez guihdxyi Damascu.
18 Ya chin guhca chohnna yihza, chiʼchiyi guyaaʼhahn loh
guihdxyi Jerusalehn, ya chiʼchiyi biuʼnbwaʼn laʼh Pehdru, nee
guyuuʼhuhn tsiʼñu gubihdxyi riʼchi,
19 per ayi bwaʼhahn loh nin stuhbi chyu stuhbi raʼ pooxtla
riʼchi, sola laʼh si Jacobo bwihtsi Jesucristu bwaʼhahn.
20 Pwihsi naʼpahn siguhra nez delaanta loh Dxiohs, ayi
naa xchiʼdxyiʼhn dxyiʼdxyi xihn, sino que guchii naa nin
cagacaʼhn.
21 Chiʼchi guyaaʼhahn loh raʼ guihdxyi xteenn Siria, cun
neezaa nez loh guihdxyi Cilicia.
22 Laʼh raʼ bwihtsi raʼ nuʼh nin naa xpwiinn guidoʼ Crixtu
nin nuu raʼ nez loh guihdxyi raʼ xteenn Judea laʼn dxyih raʼ
chi, ayi nuʼnbwaʼ raʼ ba naʼh ziga xa rñiaaʼhahn,

23 sola guyaa'zi dxiahga ra' ba rahbi ra' bwiinn: “Ni'ca nin
guca'hna'hla la'hnu'h, nee nnah bwa'ha la'h ba cagaluu'yi
xchi'dxyi Jesucristu, nee dxyi'dxyi ra' ca nin guclaa'dzi ba
ñuñihchiloh ba.”
24 Ya chi'chi riiñi' za'ca duxa ra' ba xcweenta Dxiohs nin
nuu dxibaa' laasii gwachii sto' zahn xchi'dxyi Ñi'h.

2

Bidxa'ga Pahblu loh ra' pooxtla

1 Chin guhca tsi'dah yihza, chi'chi guyaa'hahn stuhbi
nez loh guihdxyi Jerusalehn cun Bernabeh, neezaa Titu
gwane'hehn.
2 Guyaa'hahn laasii Dxiohs baluu'yi na'h nahpa
guyaa'hahn tin balu'yi'hn xa gwachii sto' ra' bwiinn ra'
nin ayi naa ra' bwiinn Israel xcweenta xchi'dxyi Jesucristu
nin ruta'h loh duhlda. Balu'yi'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh ra'
nin rnabwa' guido' xteenn Jesucristu ri'chi; bwi'hnna'hn
squii' laasii ayi xclaa'dzihn ñahca nin bwi'hnna'hn cun nin
cayu'nnahn dzi'n lliaa' si,
3 per nin la'h Titu, nin ze'ldane'hn, nin naa tuhbi bwiinn
griehgu nin ayi naa tuhbi bwiinn Israel, ayi guyuu' chyu
ñuhnn jwersi ñuu' bi bwa' tihxi bi ziga nin caa loh xlehyi
Moisehs nahpa chuu bwa' tihxi bwiinn nin guzo'badixahga
lehyi chi.
4 Pwihsi guchii nuu ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' zi ziga naa
ra' ba lasaa' ra' nu'h; bidxa'ga ra' ba loh ra' nu tin guhlda'tsi
ra' ba xa raann ra' nu'h Dxiohs. Rdxyi'chi ra' ba laasii naa
nu'h xpwiinn Jesucristu, ya ayi chyu ruhnn ziga bwi'hnn ra'
xtaada guldoo' ra' nu. La'h ra' ba xclaa'dzi ra' ba guche'h
ra' ba yihca ra' nu, xclaa'dzi ra' ba gazo'badxiahga ra' nu'h
xchi'dxyi ra' ba.
5 Per la'hnu ayi chyu bazo'badxiahga xchi'dxyi ra' ba, laasii
xclaa'dzi nu cheezah chechii sto' tu xchi'dxyi Jesucristu nin
ruta'h la'h bwiinn loh duhlda.
6 Pwihsi nin tuhbi dxyi'dxyi cuubi ayi guñi' ra' nin naa ra'
bwiinn dzi'baloh ra' chi loon; nicala na'h ayi radxyigaa'hahn
chyuullaa guhca ra' ba galoh laasii Dxiohs ruhnn chi'h zi Ñi'h
tuhbiloh loh garaa ra' bwiinn.
7 Loh nin ñuni'hi ra' ba tuhbi dxyi'dxyi cuubi na'h, mahzi
bwa'ha ra' ba Dxiohs baca'bi na'h para gulu'yi'hn xcweenta
xchi'dxyi Dxiohs nez loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwi-
inn Israel, ziga za baca'bi Ñi'h la'h Pehdru tin ruluu'yi ba
xchi'dxyi Dxiohs nez loh ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn
Israel.
8 Pwihsi la'h gahca Dxiohs nin guxe'hla la'h Pehdru ziga
pooxtla nez loh ra' bwiinn Israel ra', la'h gahca Dxiohs chi

guxe'hla za na'h ziga tuhbi pooxtla nez loh ra' bwiinn ra' nin
ayi naa ra' bwiinn Israel.
9 Ni'chin ziga Jacobo, Pehdru, cun Jwahn nin naa ra' bwi-
inn dzi'baloh ru loh bwiinn guido' ra' xteenn Jesucristu nez
Jerusalehn, guhcabwa' ra' ba la'h Dxiohs cayuhnn cayahca-
nee na'h, chi'chi bani'hi naa ra' ba tin bagahpaDxiohs ra' ba
na'h cun neezaa Bernabeh, tin sehn rii' ruluu'yi naa ra' ba
tuhsi cun la'hnu ziga choodi'hnn nu dzi'n nez loh ra' bwiinn
ziitu ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' ya la'h ra' ba dxia'han
ra' ba guluu'yi ra' ba la'h ra' bwiinn Israel ra'.
10 Cun sola gunaaba ra' ba loh nu gachidxiaacanee nu la'h
ra' bwiinn prohbi ra', nee lligaaba pa'h za rii' nuu'huhn.

Pahblu gudxi'ldxinee dxyi'dxyi la'h Pehdru loh guihdxyi Antioquía

11 Per chin gwah Pehdru nez loh guihdxyi Antioquía, chi'chi
basi'xtuhyihn la'h ba, laasii ziga cayuhnn ba ayi naa bwen
ni'chi,
12 pwihsi galoh tuhbi loh mweella gudahwnee ba la'h ra'
bwiinn ziitu ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel, per ya chin
badzihn paaldaa ra' bwiinn ra' nin guxe'hla Jacobo, chi'chi
dxyigahsi biria'caa ba nez loh ra' bwiinn ziitu ra' chi, ya ayi
ru gudahwnee ba la'h ra' ba, laasii guyuu' guelrzaa' ba la'h
ra' bwiinn Israel ra' nin badzihn ri'chi nin ze'nee bwa' nin laa
circuncisión.
13 Ya na'zu gahca ra' garaa ra' bwiinn Israel ra' nin naa
tuhsi cun Pehdru xmahn Pehdru nee ra' ba guhca chiohpa loh
xigaaba ra' ba hasta nee Bernabeh bwi'hnn zi'chi.
14 Per chin bwa'hahn ayi zeezahnee ra' ba ziga naa
xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi ra'pihn loh Pehdru delaanta nez
loh ra' garaa ra' bwiinn guido' ra': "Sidela yi'h nin naa lu'h
tuhbi bwiinn Israel, nuu nabahan lu'h ziga zi tuhbi bwiinn
nin ayi naa bwiinn Israel ayi ziga dxi'h bwiinn Israel, ¿xixnaa
chi'h xclaa'dzi lu'h guibahan ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra'
bwiinn Israel ziga zi bwiinn Israel?"

*Bwiinn Israel ra' cun garaa ra' za ra' bwiinn, nahpa chechi-
isto' ra' xchi'dxyi Jesucristu tin chapitii xtuhlda ra' ba*

15 Ra'pizahn loh ba: "Bwiinn Israel ra' nu'h desde chin
guulaayi ra' nu'h, ayi bwiinn duhlda dxi'h ziga naa ra' bwiinn
ziitu ra'.
16 Ya naann nu'h ayi tuhbi bwiinn nin chaptii' xtuhlda ñi'h
chin guunn ba ziga nin caa loh lehyi, sino que sola chechii
sto' nu'h xchi'dxyi Jesucristu. Ni'chin nin gwachii sto' nu'h
xchi'dxyi Jesucristu tin guzia'tii Ñi'h xtuhlda nu'h laasii nin
riachii sto' nu'h, ayi pur nin rihnn dxi'h nu'h nin caa loh
lehyi. Pwihsi ayi nuu guzia'tii' lehyi xtuhlda bwiinn ziga

sola guzo'badxiahga ba xcwenta si ziga naa xlehyi guehtu
Moisehs.”
17 Pwihsi loh ziga nin xclaa'dzi nu'h dxiaa xtuhlda nu'h
xcweenta guelriachii sto' la'h Jesucristu, sidela raluu'yi nu'h
dxuudi'hnn ru nu'h duhlda, ¿ta zahca gachiñi' nu'h: “Jesu-
cristu ruluu'yi zahca guidi'hnn ru nu'h duhlda”? ¡Ayi gaca
zi'chi!
18 Pwihsi sidela na'h gutsiiyihn xiilla ya lwehgu gahca
dxiu'nza'cañin, pwihsi naan tuhbi bwiinn duhlda,
19 laasii cun xcweenta lehyi la'n naa ziga zi tuhbi bwiinn
guuchi. Pwihsi ayi ru nuu guinabwa' lehyi na'h laasii nnah
nabahanahn loh xneziuh Jesucristu. Pwihsi la'h gahca lehyi
bwi'hnn naan ziga zi tuhbi bwiinn guuchi chin guhcabwa'n
ayi nuu guzo'badxiaagahn garaa nin caa loh lehyi.
20 Pwihsi naan ziga zi nin guhchinee la'h Jesucristu loh
cruhzi, pwihsi ni'chin nnah ayi ru naan na'h nin nabahanahn
sino que Jesucristu naa nin nabahan nez la'n lasto'n, ya
guelnabahanahn nin nabahanahn loh guidxyiyuh rii' naba-
hanañin pur nin riachii sto'n xchi'dxyi Llii'n Dxiohs, nin
baca'h sto' Ñi'h na'h ya guhchi Ñi'h loh cruhzi xcwee'ntahn.
21 Pwihsi na'h ayi xclaa'dzihn cwe'he sto'n xquelralahsa
sto' Dxiohs, per sidela zahca gusiaa lehyi xtuhlda bwiinn
tin gaca ba bwiinn nayaa nez loh Dxiohs, ya chi'chi lliaa' zi
guhchi Jesucristu.

3

Guelriachii sto' rusiaa duhlda

1 ¡Ayy bwiinn Gálatas ra', xipa'h bwiinn nahda tu! ¿Chyulla
bache'h la'htu, tin ayi ru guzo'badxiahga tu xchi'dxyi Jesu-
cristu? ¡Nee nez loh pa'h tu bwii'yidxyi'dxyi nu xa gucah
Jesucristu loh cruhzi!
2 Pwihsi nnah tuhbi si dxyi'dxyi xclaa'dzihn guiñi' tu
loon: ¿Ta guyuu'tii' Spíritu Saantu sto' tu pur cun sola
bazo'badxiahga tu nin caa loh lehyi, o pur nin gwachii sto' tu
dxyi'dxyi nin bihn dxiahga tu?
3 ¡Xipa'h dxiipa naa sto' tu! ¿Xa guzo'baloh chi'h tu ziga
guca'ha tu Spíritu Saantu Dxiohs nee nnah xclaa'dzi tu guunn
tu nin zie'gadziiba chi'h zi yihca tu guunn tu?
4 ¿Ta lliaa' zi bati'dxiloh tu guelrza'cazii pur guelriachii
sto' xteenn tu? Per ¿xa gaca garia'caa lliaa' zi bati'dxiloh tu
guelrza'cazii chi?
5 Chin runi'hi Dxiohs Spíritu Saantu Ñi'h loh tu, chin ruhnn
Ñi'h milahgru nez loh tu, ¿xa ruhnn Ñi'hn? Ayi ruhnn Ñi'hn
laasii ruhnn tu ziga nin caa loh lehyi, sino que laasii riachii
sto' tu xcweenta nin bihn dxiahga tu.

6 Guehtu xtaada guldoo' nu'h Abrahn gwachii sto' ba
xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin nin guca'ha Dxiohs la'h ba ziga
tuhbi bwiinn nin nayaa lasto' ñi'h,
7 ni'chin gulgahcabwa' dee': Garaa ra' nin riachii sto' ra'
ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, rñi' Dxiohs naa ra' ba llii'n guehtu
Abrahn.
8 Galohyi naann Dxiohs xcweenta guelriachii sto' zusiaa
Ñi'h lasto' ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel, ni'chin nin
rahbi Ñi'h loh guehtu Abrahn: "Garaa ra' bwiinn guidxyiyuh
zahcataa'yi xcweenta lu'h." Dxyi'dxyi ra' rii' gucah loh dxi-
htsi ra' nin guhca galoh, hasta caa xchi'dxyi Dxiohs.
9 Ni'chin la'h ra' nin riachii sto' ra' ñi'h, nnah la'h Dxiohs
cayahcanee la'h ra' ba ziga gahca guhcanee Ñi'h la'h guehtu
Abrahn, nin gwachii sto' la'h Ñi'h.
10 Garaa ra' nin riiyuhnn ra' sola ziga nin caa loh xlehyi
guehtu Moisehs, ya naa ra' ba bwiinn dii ra' laasii squii' caa
loh dxihtsi xteenn lehyi: "Garaa ra' bwiinn nin ayi guza'loh
guunn ra' ziga nin ruluu'yi lehyi, ziuu' dii ra' bwiinn ra' chi."
11 Pwihsi ayi chyu naa bwiinn nayaa nez loh Dxiohs
sidela razo'badxiahga nu'h xcweenta lehyi, laasii squii' naa
xchi'dxyi Dxiohs: "Sidela riachii sto' tuhbi bwiinn xchi'dxyi
Dxiohs, bwiinn chi naa ba tuhbi bwiinn nayaa nez loh Dxiohs,
nee nabahannee ba Dxiohs pur xcweenta guelriachii sto'
xteenn ba."
12 Ya lehyi xteenn Moisehs ayi naan ziga chechii sto' bwiinn
xchi'dxyi Dxiohs, laasii squii' rñi' loh lehyi: "Bwiinn nin
guzo'badxiahga dxyi'dxyi ra' rii', zibahan ra' ba pur xcween-
tan."
13 Jesucristu bata'h Ñi'h la'hnu'h loh dii xteenn lehyi laasii
la'h Ñi'h guhchi Ñi'h pur xcweenta xtii nu'h loh tuhbi yahga
cruhzi ziga zi baria'caa Ñi'h ziga zi tuhbi bwiinn dii, laasii loh
Xchihtsi Dxiohs caa squii': "Bwiinn dii ra', naa ra' garaa ra'
nin rahchi rza'bina'hla loh tuhbi yahga."
14 Dee ra' guhca ra'n tin guya'loh xcweenta guelruhnntaa'yi
nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh guehtu Abrahn tin pur
xcweenta Jesucristu guica'ha ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwi-
inn Israel ra' guelruhntaa'yi chi; ya tin zi'chi za garaa ra'
nu'h pur xcweenta guelriachii sto' rachica'ha ra' nu'h Spíritu
Saantu nin bia'han dxyi'dxyi guixe'hla Dxiohs para la'h ra'
nu'h.

Lehyi nee dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh guehtu Abrahn

15 Bwiitsi ra'n, la'n guiñi' loh tu tuhbi dxyi'dxyi xcweenta
bwiinn guidxyiyuh. Chin ziga tuhbi bwiinn ruhnn ba tuhbi
dxihtsi tin dxia'han dxyi'dxyi ba cun stuhbi bwiinn, nicala

bwiinn guidxyiyuh ra' ba, per chin ya bati'dxi firma garoopa
ra' ba loh dxihtsi chi ayiru nuu chyu xa guunn para xi guicah
ru loh dxihtsi chi nee nin ayiza nuu chyu guzia'tiin nin caa
loh dxihtsi chi.
16 Pwihsi naann nu'h, Dxiohs badi'hi xchi'dxyi Ñi'h nez loh
guehtu Abrahn nee cun neezaa loh llahga ba, ayi guñi' Ñi'h
llahga ra' guehtu Abrahn ziga loh ziahan ra' ba, sino que
guñi' Ñi'h xcweenta tuhsi bwiinn, ya bwiinn chi naa la'hsi
Jesucristu.
17 Dxyi'dxyi nin xclaa'dzihn guiñi'n loh tu naa squii':
Dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh guehtu Abrahn
guñi' Ñi'h loh ba chin caya'dxi zatahpa gaywa'h galdabi tsi'h
yihza gadzihn lehyi loh Moisehs, tin la'h Moisehs bati'dxi
lehyi rii' nez loh ra' bwiinn Israel. Per ayi bwi'hnn lehyi gahn
ñucha'h dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh guehtu
Abrahn, laasii xchi'dxyi chi'h zi Ñi'h lasahca.
18 Pwihsi sidela herensi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh
guehtu Abrahn naan pur xcweenta xteenn xlehyi Moisehs,
pwihsi ayi xi herensi guhpa Abrahn loh Dxiohs; per ziga nnah
la'h Dxiohs basia'hannee herensi la'h Abrahn laasii desde
galohyi bia'han dxyi'dxyinee Ñi'h la'h Abrahn.
19 ¿Xi pur badi'hi Dxiohs lehyi nez loh guehtu Moisehs?
Badi'hi Dxiohs lehyi laasii guza'bi duxa ra' bwiinn Israel loh
duhlda, tin guhcabwa' ra' ba xa naa xcweenta xtuhlda ra' ba,
gaduhbi nin ze'-yalda dxyih nin dxi' nin naa Llahga Abrahn,
laasii zi'chi bia'han dxyi'dxyi Dxiohs cun la'h Abrahn. Ya ziga
lehyi xaanjla Dxiohs badi'hi lehyi la'h guehtu Moisehs, tin
la'h ba guhca ziga tuhbi bwiinn nin rusia'lda dxyi'dxyi.
20 Tuhbi nin rusia'lda dxyi'dxyi ayi naa ba par tuhbi si
bwiinn, per Dxiohs tuhsi naa Ñi'h.

Xcweenta lehyi

21 ¿Ta guriincaa naa lehyi Moisehs loh dxyi'dxyi nin ba-
sia'han Dxiohs loh guehtu Abrahn? ¡Xa gacan zi'chi! Sidela
ñachica'ha nu'h tuhbi lehyi nin rahca runi'hi guelnabahan,
chi'chisihn xcweenta lehyi chi ñica'ha bwiinn guelnabahan
nayaa,
22 per loh xchihtsi Dxiohs rñi' squii': Garaa ra' bwiinn
nuu ñie'w loh duhlda, per tuhbi bwiinn nin chechii sto' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs ziga gwachii sto' guehtu Abrahn, bwiinn
chi guica'ha guelriachii sto' xteenn dxyi'dxyi xcweenta Jesu-
cristu ziga bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh guehtu Abrahn.
23 Chin nagahdxi gadzihn xcweenta guelriachii sto' xteenn
xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi guna'zu ñie'w lehyi la'hnu'h loh
duhlda; dxuuleeza chi'h zi nu'h garia'hcaa guelriachii sto'
xcweenta xchi'dxyi Jesucristu.

24 Ni'chin nin naa lehyi ziga xmwehsu nu'h tin gu-
luu'yin la'hnu'h neziuh nez loh Daada Jesucristu tin gusiaa
Ñi'h xcweenta xtuhlda ra' nu'h cun guelriachii sto' xteenn
xcweenta xchi'dxyi Ñi'h.
25 Per nnah ziga ya nahpa nu'h guelriachii sto' xteenn
xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, ayiru chyu guichi'hn tuhbi mwehsu
ziga lehyi.
26 Laasii pur xcweenta guelriachii sto' garaa tu naa tu llii'n
Dxiohs xcweenta ziga naa tu tuhsi cun Jesucristu,
27 laasii garaa tu ziga gurohbañihsa tu loh xchi'dxyi Jesu-
cristu, naa tu xpwiinn Jesucristu.
28 Ayiru xi guelrzaa' chuu tu nicala naa nu'h bwiinn Israel
o bwiinn griehgu ra', o bwiinn nin gudoo'tii' ziga mooza ra', o
bwiinn nin ayi naa mooza ra', ndxi'hw o gunna'h; laasii garaa
ra' nu'h naa tuhsi nez loh Jesucristu.
29 Ya sidela naa tu xpwiinn Jesucristu, pwihsi naa tu
llahga guehtu Abrahn ya zica'ha tu ziga herensi nin bia'han
dxyi'dxyi Dxiohs gudi'hi Ñi'h la'h guehtu Abrahn.

4

1 Dxyi'dxyi nin xclaa'dzihn guiñi'n loh tu naa squii': Nin
rca'ha guelnaza'ca, chin naa bi biñi'n, naa bi ziga zi tuhbi
mooza nicala xteenn bi gahca garaa nin naa xteenn xtaada
bi.
2 Nuu tuhbi bwiinn nin rahpa la'h bi, nee nuu za tuhbi bwi-
inn nin rnabwa' xcweenta xixteenn bi, para hasta gadzihnyi
dxyih nin baca'bwa' xtaada bi guica'ha bi nin gudi'hi xtaada
bi la'h bi.
3 Ya zi'ca za rzahca ra' nu'h chin naa nu'h biñi'n; guyuu'
nu'h guhca nu'h mooza loh lehyi, gunabwa'n xi ni'ca ayi nuu
guidi'hnn nu'h loh guidxyiyuh,
4 per chin bazaa' dxyih nin bazo'ba Dxiohs, baxe'hla Ñi'h
Llii'n Ñi'h, guulaa Llii'n Ñi'h pur tuhbi gunna'h ya bi' Ñi'h
ziga tuhbi bwiinn Israel nin nahpa bazo'badxiahga xcweenta
lehyi.
5 Bi' Ñi'h squii' tin bata'h Ñi'h la'hnu'h ziga naa nu'h bwiinn
nin nuu lahtsinaa xteenn lehyi, tin zi'chi gaca guunnllii'n
Dxiohs la'hnu'h.
6 Per laasii ya naa tu llii'n Ñi'h, ni'chin baxe'hla Dxiohs
Spíritu Saantu xteenn Llii'n Ñi'h tin cweezaa Ñi'h lasto' tu, ya
la'h Ñi'h rñi' loh Dxiohs xcweenta nu'h: “Yu'bilu'h, Xtaada
nu.”
7 Pwihsi naa ra' nu'h llii'n Dxiohs, ya ayiru naa ra' nu'h ziga
mooza zi. Ya pur nin naa ra' nu'h llii'n Dxiohs, pwihsi zuni'hi
Dxiohs guelnaza'ca la'h nu'h xcweenta Daada Jesucristu.

Riuu' Pahblu guelrzaa' pur xcweenta bwiinn Galacia

8 Pwihsi chin nagahdxi dxiu'nbwa' tu Dxiohs, nuu na'zu
guelrusagui'hi xteenn ra' dxaan ra' nin nnaasto' tu naa Dx-
iohs la'htu per ayi Dxiohs ra' dxi'h ni'chi ra',
9 ni'chin nnah nin nu'nbwa' tu Dxiohs o nu'nbwa' Dxiohs
la'htu, ¿xaalla cheezah chi'h tu loh ra' guelrusagui'hi nin
guyuu' tu galoh chin guunn tu la'h ra' dxaan ra'?
10 La'htu zeezahnee gahca tu rahpadaa tu loh dxyih ra',
bwe'hw ra', bwe'hw ra' nin mahzi lasahca cun yihza ra' ziga
caa loh xlehyi Moisehs.
11 Nuu guelnadxyi'bi lasto'n nnagah garia'caa gaca
xtsi'na'hn nez loh tu dzi'n lliaa' zi.
12 Bwiitsi lasaa' ra'n, rna'ba'hn loh tu gulgahca ziga pa'h
na'h, laasii na'h gwachii sto'n xchi'dxyi Jesucristu ziga za
gwachii sto' tu; ayi xi dzi'n dxaaba baca'chiah tu na'h chin
guyuu'huhn nez loh tu.
13 La'htu ya naann tu chin balu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu
loh tu, bwi'hnnañin pur xcweenta tuhbi gueldxyihdxyi nin
basa'cazii na'h,
14 ya gueldxyihdxyi nin guhca'hn, guhcan ziga tuhbi guel-
ruti'dxiloh para na'h, per ayi pur ni'chi dxi'h ñibwe'he sto' tu
na'h, sino que bwi'hnn tu na'h ziga zi tuhbi xaanjla Dxiohs,
nee cun ziga zi na'h ñahca'hn ziga Jesucristu.
15 ¿Xa guhca cun guelnasaa xteenn tu nin guhpa tu chi'chi?
Per rñi'n loh tu, sidela ñibwe'he hasta bizloh tu ñuni'hi tu na'h,
zi'chi ñuhnn tu;
16 yannah ¿la'hlaa rdxyi'chi tu laasii cañi'n dxyi'dxyi nin
guchii loh tu?
17 Nnah nuu ra' bwiinn ra' nin ruhnnzi ra' ziga nin zeezah-
nee lehyi nee ruhnnloh ra' ba zigazi nin ruca'h sto' ñi'h la'htu,
per nin xclaa'dzi ra' ba naa gabwe'he ra' ba la'htu tin ayiru
chechii sto' tu xchi'dxyi'hn, tin chena'hla tu la'h ra' ba, tin
guzo'badxiahga tu xchi'dxyi ra' ba.
18 Ayi guunn tu lligaaba riuu'llahna'hn pur la'h tu. Pwihsi
naa bwen guluu'yi snuhn ra' bwiinn balaaca ruca'sto' ra' ba
la'h tu, per nahpa gacan cun gaduhbi sto' ra' ba nee nahpa
gacan garaa dxyih, ayi chin zu'hsidxi'hn nez loh tu.
19 Llii'n ra'n, xcweenta tu cagati'dxiloon guelrza'cazii ziga
zi ruti'dxiloh tuhbi gunna'h loh trabahjw xteenn guelnaz-
ihdzi chin rahlaa llii'n ba; nahpa zu'ti'dxiloo ruhn guel-
rza'cazii hastayi chin guluu'yi tu canabwa' pa'ca Jesucristu
la'n lasto' tu.
20 Malaayi ñuu' xa ñahca zu'hn nezca tin guiñi'n loh tu
xiilla stuhbi dxyi'dxyi, per ziga nnah zihtu nuu'huhn ayi
rahcabwa'n xa ni'ca gu'nnahn lligaaba xcweenta tu.

Dxyi'dxyi xcweenta Agar cun la'h Sara

21 Gulguiñi' loon, la'h tu nin xclaa'dzi guunn ziga nin caa
loh dxihtsi xteenn lehyi, ¿tayi rahcabwa' tu, tayi rihn dxiahga
tu xi caa loh lehyi?
22 Guldxihn dxyi'dxyi squii' caa loh lehyi. Guyuu' chiohpa
llii'n guehtu Abrahn; tuhbi bi naa llii'n gunna'h nin guhca
xmooza ba nin biria'hlah Agar, stuhbi bi naa llii'n gunna'h
nin naa che'hla pa'caa ba nin biria'hlah Sara.
23 Ya llii'n gunna'h nin naa xmooza ba guulaa llii'n gunna'h
chi laasii xigaaba ba guhca ziga guyuu' llii'n xmooza ba, per
ya ziga llii'n che'hla pa'hcaa ba guulaa bi laasii zi'chi bia'han
dxyi'dxyinee Dxiohs la'h Abrahn.
24 Dxyi'dxyi xcweenta ra' gunna'h ra' rii' naa ziga dxyi'dxyi
nin ruluu'yi. Gunna'h ra' rii' naa ziga chiohpa dxyi'dxyi nin
bia'han Dxiohs: Agar naa mooza; mooza ca naa ziga dxyi'dxyi
nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs cun Moisehs loh dahan nin laa
Sinaí, nee llii'n mooza ca guyuu' ya xpiñih bi gaca ra' mooza
xteenn lehyi.
25 Agar naa ziga dahan Sinaí nez loh ra' guihdxyi xteenn
Arabia, per guihdxyi Jerusalehn naa ziga dahan Sinaí laasii
nnah ri'chi naa hasta rii ra' bwiinn Israel cun llii'n ra' ba,
zeenee ra' ba lehyi.
26 Per guihdxyi Jerusalehn nin nuu dxibaa' ayi naan ziga
tuhbi mooza, ya la'hnu'h naa nu'h llii'nan.
27 Squii' caa loh xchi'dxyi Dxiohs:

Biahxi, gunna'h nin ayi llii'n ñi'h; dxigah biahxi yi'h nin ayi
gaann lu'h loh guelnazihdzi xteenn ra' gunna'h nin
riuu' ra' llii'n ñi'h,

laasii ziuu' ru llii'n gunna'h nin gule'he sto' che'hla ñi'h que
gunna'h nin nuunee che'hla ñi'h.

28 Bwiitsi ra'n, la'hnu'h naa nu'h ziga zi guehtu Isaac; naa
nu'h llii'n guehtu Abrahn pur dxyi'dxyi nin bia'han dyxi'dxyi
Dxiohs loh ba.
29 Chin guulaa llii'n gunna'h nin naa mooza, guulaa bi
laasii lligaaba Abrahn guhca guyuu' bi sto' xmaah bi, per ya
bacha'ga dxi'ldxi bi la'h nin naa llii'n pa'h che'hla Abrahn nin
guulaa xcweenta dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs cun
la'h guehtu Abrahn, zi'chi za naa nnah.
30 Per ¿xi rñi' loh Xchihtsi Dxiohs? Squii' rñi'n:
“Babwe'hecaa gunna'h nin naa mooza cun llii'n ba, tin ayi
guica'ha llii'n gunna'h nin naa mooza xquelnaza'ca xteenn
lu'h ziga nin rca'ha llii'n gunna'h nin naa che'hla pa'h lu'h.”
31 Pwihsi bwiitsi ra'n, la'h ra' nu'h ayi naa nu'h ziga llii'n
gunna'h moozazi, sino que naa nu'h llii'n nin naa che'hla pa'h
guehtu Abrahn.

5

Gulgui'hnn nadxiipa sto' tu loh guelriachii sto' xchi'dxyi Dxiohs

1 Gulgui'hnn nadxiipa sto' tu loh xchi'dxyi Dxiohs nin
bani'hi Jesucristu la'hnu'h laasii guchii pa'h babwe'he Jesu-
cristu la'h ra' nu'h loh xcweenta lehyi; basiapitii Ñi'h xtuhlda
ra' nu'h chin gwachii sto' nu'h xcweenta xchi'dxyi Ñi'h,
ni'chin nin ayiru guibia'garii tu loh guelrsi'naa'ha xteenn
lehyi.

2 Na'h Pahblu rñi'n loh tu; sidela la'htu chuu tu bwa' tihxi
tu ziga nin caa loh lehyi, chi'chi ayiru xi gallu'yi chechii sto'
tu xchi'dxyi Jesucristu.

3 Rñi'zahn stuhbi bwelta loh tu; garaa ra' bwiinn ra' nin
xclaa'dzi chuu bwa' tihxi ñi'h, nahpa guzo'badxiahga bwiinn
chi guunn ba garaatii' ziga nin rñi' loh lehyi xteenn Moisehs.

4 Pwihsi la'htu nin xclaa'dzi guunn dzi'n ra' nin caa loh
lehyi tin chapitii xtuhlda tu, pwihsi la'htu ya naa tu bwiinn ra'
nin biria'caa loh xneziuh Jesucristu, nee cun loh guelruca'h
sto' xteenn Dxiohs.

5 Pwihsi la'hnu, pur xcweenta Spíritu Saantu nee cun
xcweenta guelriachii sto', naann pa'h nu gudxihlli Jesucristu
xcweenta xtuhlda ra' nu loh cruhzi, nee cayiinloh nu zi' pa' za
Jesucristu stuhbi tin guni'hi Ñi'h guelnabahan za'ca nin naa
para tu'pazi la'hnu,

6 laasii la'h ra' bwiinn nin riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi
Jesucristu ayi zeena'hla ra' ba cweenta ziga gu nuu o ayi ra'
ba bwa' nin laa circuncisión tihxi ra' ba; nin lasahcasihn chuu
guelriachii sto' xteenn Dxiohs la'n lasto' ra' ba. Ya guelriachii
sto' rii' ruhnn para rbahan ra' ba cun guelnadzii'hi lasaa'.

7 Per ¿a'gaa zeezah za'ca dxi'h tu? ¿Chyu ni'ca basiahchi sto'
tu para basaa'n tu xcweenta dxyi'dxyi nin naa guchii?

8 Gulgahcabwa', ayi ze' ni'ca pur lah Dxiohs nin rbwihdxyi
la'htu,

9 nee ayi dxia'lda sto' tu tuhbi bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi
lehyi loh tu naa ba ziga levadura nin riahchi cohba harihn.

10 Na'h rgu'bwa'pa'hn xcweenta tu nez loh Dxiohs, ni'chin
nadxiipa sto'n la'htu; la'n naann ayi chyu la'htu naa nin
chechii sto' ñi'h stuhbi dxyi'dxyi, per bwiinn nin nusagui'hyi
la'htu zusa'cazii Dxiohs la'h ba, nicala chyu chi'h zi naa ba.

11 Pwihsi ziga na'h bwiitsi ra'n, sidela na'h zeezah gahca
nugati'chihn dxyi'dxyi xcweenta bwa' nin riuu' tihxi bwiinn,
pwihsi ayi ñiuu' llahn sto' ra' bwiinn Israel na'h, ya zi'chi
ayi ru chyu la'htu ñachii sto' ñi'h xcweenta ziga gudxihlli
Jesucristu xtuhlda ra' nu'h loh cruhzi, per zi'chi naa xigaaba
ra' ba.

12 Pwihsi, bwiinn ra' nin nugasagui'hi la'htu para chuu tu
bwa' nin laa circuncisión, ¡malaayi guchyuu'gatii' ra' ba hasta
naa ra' ba ndxi'hw!
13 Laasii la'htu bwiitsi lasaa' ra'n gudihdxyi Dxiohs la'htu
tin ta'h tu loh lehyi pur xcweenta Jesucristu, per gul-
guia'hxgah ayi guica'ha si tu dxyi'dxyi ra' rii' bachi'h chi'chi
so'baloh guunn tu nin chi'h zi nin xclaa'dzi tihxi tu; mahzi nin
guunn tu gulgahca nadzii'hi lasaa' ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu,
14 laasii garaa ra' dxyi'dxyi nin caa loh lehyi tuhsi dxyi'dxyi
rii' naa nin ruluu'yi: "Guhca nadzii'hi lasaa' bwiinn ziga zi
nadzii'hi lu'h yi'h gahca."
15 Per sidela la'htu rdxihldxi tu, rahwyaa' tu lasaa' tu, rahw
tu lasaa' tu, ¡gulgahcabwa'! Ayi la'h gahca tu guñihchi tu lasaa'
tu.

Xcweenta nin rza'bi sto' ra' bwiinn nee guelnabahan nin rudi'hi xchi'dxyi Dxiohs

16 Rñi'n loh tu, gulguibahan ziga ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs
cun Spíritu Saantu xteenn Ñi'h, tin zi'chi ayi guibahan tu cun
xcweenta ziga nin xclaa'dzi tihxi tu, nee cun ziga chi'h zi nin
naa xigaaba tu,
17 laasii nin naa lligaaba xteenn bwiinn naa nin rdxyi'chi
loh xigaaba xteenn Spíritu Saantu xteenn Dxiohs. Zi'chi za
xigaaba xteenn Dxiohs ayi naan tuhbiloh cun lligaaba xteenn
bwiinn, ni'chin nin ayi nuu guunn tu dzi'n nin xclaa'dzi tihxi
tu guunn tu.
18 Per sidela cayuhnn tu nin ruluu'yi Spíritu Saantu Dxiohs
la'htu, chi'chi ayi nahpa guunn tu ziga nin caa loh lehyi.
19 Guyaa dxiu'nbwa' ra' bwiinn xa ni'ca naa dzi'n nin ruhnn
ra' bwiinn ra' nin ayi nu'nbwa' la'h Dxiohs; ruhnn ra' ba
guelgubwihlli, rie'suh yihca ra' ba cohsa dxaaba, nee cun
ziahan ru nin rnaaba tihxi ra' ba guunn ra' ba,
20 raann ra' ba dxaan ra', cun ruhnn ra' ba dzi'n bidxa'ha,
riuu' llahn sto' ra' ba, rwa'ha dxaaba loh lasaa' ra' ba,
rcha'gadxihldxinee lasaa' ra' ba cun naa ra' ba bwiinn nii ra',
nee ayi guinagahn tii' rdxyi'chi ra' ba, nee ria'loh lasaa' ra' ba
cun rlaa'ha lasaa' ra' ba, cun rbahchixchii ra' ba partidu ra'.
21 Naa ra' ba nin rza'bi sto' xixteenn lasaa' ra' ba, bwiinn
gwaa' bwiinn nin rca'nzaa za'bi, nee ziahan ru dzi'n ra'
ruhnn ra' ba; pwihsi ziga la'n guñi' la desde galoh, garaa
ra' bwiinn ra' nin naa ra' squii' ayi nuu chu'tii ra' ba loh
guelrnabwa' xteenn Dxiohs.
22 Per xtsi'n Spíritu Saantu xteenn Dxiohs naa guelnadzii'hi
lasaa' ñi'h, guelriahxi sto', guelrbwihdxyii sto', guelpaseensi,
guelralahsa sto' lasaa' ñi'h, guelnaza'ca cun chyu chi'h zi
bwiinn, guelnaguu'dzi sto', guelriachii sto',

23 guelnado' laadzi, cun guelrnabwa' loh sto' nu'h cun nin
xclaa'dzi tihxi nu'h guunn. Ayi nin tuhbi xcweenta lehyi nin
ruxi'n guunn ra' bwiinn loh lasaa' ra' dzi'n ra' rii',
24 per la'h ra' nin ya gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu
ya la'h ra' ba bachyuu'ga ra' ba loh garaa ra' duhlda nin
xclaa'dzi tihxi ra' ba guunnan.
25 Pwihsi rbweeza Spíritu Saantu sto' nu'h, pwihsi zi'chi za
chyu guibahan ziga rnabwa' Spíritu Saantu guibahan nu'h.
26 Ayi gaca nu'h bwiinn nayaachi, ayi guidxyi'chinee lasaa'
nu'h, nin ayi gaca nu'h bwiinn nin rza'bi sto' xixteenn lasaa'
ñi'h.

6

Gulgahcanee la'h ra' lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba

1 Bwiitsi lasaa' ra'n, sidela la'htu rdxeela tu tuhbi bwiinn
lasaa' tu nin biaaba loh xiilla duhlda, la'htu nin ya rahcabwa'
xa naa xcweenta xchi'dxyi Dxiohs gulguiñi'nee la'h bwiinn
chi, nee gulgahcanee la'h ba tin garia'h ba loh duhlda; gul-
guiñi' loh ba cun dxyi'dxyi naguu'dzi'hngah, nee gulguia'h
dzi'tsi tin ayi nagah nee la'htu dxiaaba tu loh duhlda.
2 Gulgadi'hi nin rchi'hn ra' lasaa' tu; gulgahcanee la'h ra' ba
tin zi'chi guunn tu guza'loh tu garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin naa
xlehyi Jesucristu.
3 Laasii nin ruhnn lligaaba nuu chyu naa ba; bwiinn chi ayi
chyu naa tii' ba, rusagui'hi ba la'h gahca ba.
4 Tuhbigah tu gulcuu'bwa' xa naa xtsi'n tu tin gwa'ha tu gu
xnehza naan. Ya zi'chi ziinnasaa lasto' tu pur xcweenta nin
galuu'yi xtsi'n tu, ya ayi xtsi'n dxi'h stuhbi bwiinn,
5 laasii tuhbigah ra' bwiinn chebiiga nez loh Dxiohs tin
guti'dxi cweenta ra' ba xi bwi'hnn ra' ba.
6 Bwiinn nin cagasi'dxi xchi'dxyi Dxiohs, nahpa gacanee ba
bwiinn nin ruluu'yi la'h ba; gudi'hi ba nuhnzi xixteenn ba
la'h bwiinn nin ruluu'yi la'h ba.
7 Ayi gusagui'hi tu la'h gahca tu; ayi nin tuhbi nin guunn
gusagui'hi la'h Dxiohs. Nin ruhnn biñih tuhbi bwiinn ni'chi
dxi'h naa li'hn nin rutiaa'ha ba.
8 Per tuhbi bwiinn nin guunn dzi'n cweenta tihxi ñi'h, ya
chin gadzihn dxyih nin guica'ha ba guelnaza'ca, ziñihchiloh
tihxi ba nee ayi chuu ba loh xquelrnabwa' Dxiohs; per sidela
tuhbi bwiinn guunn dzi'n nin badi'hi Spíritu Saantu Dxiohs
la'h ba, chin guica'ha ba guelnaza'ca, neezaa guelnabahan
nin naa para tu'pazi guica'ha ba.
9 Ni'chin nnah ayi chyu gusaa'n loh dzi'n za'ca tin
chin gadzihn dxyih nin dxi' guelnaza'ca, neezaa la'hnu'h
gachica'ha ra' nu'h tuhbi guelnaza'ca roo'.

10 Ni'chin cada chin rahldaaguzuh, gachidxiaacanee nu'h
nee gachidi'hnn nu'h bwen la'h garaa ra' bwiinn, nee mahzi
ru para la'h ra' bwihtsi lasaa' ra' nu'h nin riachii sto' ra' ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu.

Luulchima ra' dxyi'dxyi xteenn Pahblu nee cun luulchima za guelrgahpaDxiohs xteenn ba

11 Gulguia'ha nali'hi lehtra nin cagaca'hn loh tu cun
naa'hahn.
12 Garaa ra' bwiinn ra' nin riuu' sto' ñi'h guunn nin xclaa'dzi
tihxi ra' ba gaca, la'h ra' ba nin xclaa'dzi chuu tu tuhbi bwa';
ruhnn ra' ba squii' laasii ayi xclaa'dzi ra' ba guti'dxiloh ra' ba
guelrza'cazii xcweenta nin gucah Jesucristu loh cruhzi.
13 La'h ra' bwiinn ra' nin nuu bwa', ayi ruhnn ra' ba garaa
ra' nin caa loh lehyi, per xclaa'dzi ra' ba chuu tu bwa' chi
tin zi'chi guunn nayaachi ra' ba la'h ra' ba bwi'hnn gahn
guyuu'tii bwa' chi tihxi tu,
14 per na'h ayi xclaa'dzihn chuu guelnayaachi sto'n
xcweenta ziga cohsa ra' chi, sino que ziga naa xcweenta
nin guhchi Daada Jesucristu loh tuhbi cruhzi, pwihsi pur la'h
xcruhzi Jesucristu garaa ra' cohsa dxaaba xteenn guidxyiyuh
guñihchiloh ra'n para na'h, ya para ziga la'h ra' zahn naan
ziga nin guñihchiloh para la'h ra'n.
15 Laasii sidela naa nu'h tuhsi cun la'h Jesucristu, nicala
nuu nu'h o nicala ayi chuu nu'h bwa' xteenn circuncisión, nin
naa mahzi bwen gaca nu'h tuhbi bwiinn nin badxa'h ya biuu'
ba ganaalla lligaaba cuubi ra' pur xchi'dxyi Jesucristu.
16 Garaa ra' bwiinn ra' nin nabahan ra' ziga ruluu'yi
xchi'dxyi Jesucristu, zibwihdxyii sto' ra' ba xcweenta guel-
ralahsa sto' xteenn Dxiohs, nee cun neezaa la'h ra' bwiinn
Israel ra' nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu zahpa
ra' za ba guelnasaa.
17 Ayiru guunn tu llahn na'h nnah loh delaanta; laasii sehn
ra' xteenn bwa' nin nuu ti'xihn rluu'yi naan tuhbi xmooza
Jesucristu.
18 Bwiitsi lasaa' ra'n, la'h Daada Jesucristu guunntaa'yi
yihca tu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Efesu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu laasii
zi'chi xclaa'dzi Dxiohs gaca. Pwihsi cagaca'hn dxihtsi rii'
loh tu bwiinn Efesu ra' nin baguyuu'-guya'zi guelriachiisto'
xchi'dxyi Jesucristu, neezaa loh ra' nin ruhnn ziga pa'hca
xclaa'dzi Ñi'h gaca.
2 Gulguica'ha guelrahcanee cun guelrbwihdxyii sto' xteenn
Xtaada Dxiohs nu'h cun nee xteenn Daada Jesucristu.

Ruluu'yi Pahblu xcweenta guelrza'cazii nin bati'dxiloh Jesucristu pur la'hnu'h

3 Pwihsi gachiñi'za'ca nu'h lah Daada Dxiohs nin naa
Xtaada Daada Jesucristu, nee ziga naa nu'h tuhsi cun Jesu-
cristu nin nuu llaa'ndxibaa' ni'chin nezchi riinloh garaaloh
guelruhntaa'yi nin rahcanee Ñi'h la'hnu'h.
4 Dxiohs gulii Ñi'h la'hnu'h pur xcweenta Jesucristu galohyi
chin nagahdxi cwachixchih Dxiohs guidxyiyuh tin zi'chi loh
si Ñi'h chuu nu'h guidi'hnn nu'h xtsi'n Ñi'h cun guelnayaa
lasto' xteenn nu'h nee la'h si Ñi'h gaca'hsto' nu'h.
5 Nee guca'ha Ñi'h la'hnu'h tin gaca nu'h ziga llii'n dzi'tsi
pa'ca Ñi'h pur xcweenta Jesucristu, laasii zi'chi bwi'hnn Ñi'h
lligaaba pur nin bayuu'n sto' Ñi'h la'hnu'h.
6 Pwihsi pur ni'chin rachiñi'za'ca nu'h lah Dxiohs garaa
dxyih pur ziga bayuu'n sto' Ñi'h la'hnu'h, ya bwi'hnntaa'yi
Ñi'h la'hnu'h pur nin naa nu'h tuhsi cun Llii'n Ñi'h nin
nadzii'hi Ñi'h.
7 Ya ziga taantu nin guhca nadzii'hi Dxiohs la'hnu'h,
balda'h Ñi'h la'hnu'h loh duhlda pur xcweenta rihn nin
guxi'hi Llii'n Ñi'h.
8 Dxiohs cagaluu'yi Ñi'h balaaca chi'h nin nadzii'hi Ñi'h
la'hnu'h ziga cagani'hi Ñi'h guelnasiin cun guelrahcabwa'
la'hnu'h,
9 nee cagaluu'yi za Ñi'h la'hnu'h dxyi'dxyi ra' nin nuugula'n
Ñi'h loh xigaaba Ñi'h nin ayi bwi'hnn Ñi'h para ña'zidxiahga
ra' bwiinn dez galohyi laasii bwi'hnn Ñi'h lligaaba nahpa
guluu'yiloh dzi'n ra' chi pur xcweenta Jesucristu,
10 per nahpa zadzihn dxyih nin soobaa garia'caa gaca ziga
lligaaba nin bwi'hnn Dxiohs, ya loh dxyih chi zutiaa'ha Dx-
iohs garaatii' ra' cohsa nin nuu nez dxibaa' cun nin rii loh

guidxyiyuh tin guti'dxi Ñi'h la'h ra'n nezloh naa Jesucristu tin zi'chi guinabwa' Jesucristu la'h ra'n.

11 Dxiohs rahca ruhnn Ñi'h xichi'hzi ni'chin ayi guinagahn guunn Ñi'h ninchi'hzi nin guiclaa'dzi Ñi'h naa bwen guunn Ñi'h; gulii Ñi'h la'hnu'h tin naa nu'h tuhsi cun Jesucristu tin gachica'ha nu'h hereensi nin bwi'hnn Dxiohs lligaaba guni'hi Ñi'h la'hnu'h.

12 Bwi'hnn Ñi'h baria'caa guhca squii' tin guiñi'za'ca ra' bwiinn ziga naa lah Ñi'h cun xquelrnabwa' Ñi'h pur nin gwa'ha ra' ba xa naza'ca naa Dxiohs cun la'hnu'h nin naa bwiinn ra' nin mwerdo'tii' gwachiisto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu.

13 Zi'chiza la'h tu chin bihn tu dxyi'dxyi nin naa guchii, dxyi'dxyi nin ruta'h la'h bwiinn loh duhlda, ya zi'chi gwachiisto' tu la'h Jesucristu cun guhcaza tu tuhsi cun la'h Ñi'h. Ya ni'chin gucah tu bwa' xteenn Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' tu nin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h guca'ha tu.

14 Dxiohs bani'hi Ñi'h Spíritu Saantu xteenn Ñi'h lasto' ra' nu'h tin guidu'hun guchiiza gachica'ha nu'h hereensi nin gudi'hi Dxiohs guica'ha ra' xpwiinn Ñi'h chin guza'loh Ñi'h xtsi'n Ñi'h, ya squii' naa ziga gazaa' ziga guta'h Ñi'h la'h garaa ra' nin baca'bwa' Ñi'h gaca xpwiinn Ñi'h, tin guiñi'za'ca ra' ba lah Ñi'h cun xquelrnabwa' Ñi'h.

Rbwihdxyi-rnaaba Pahblu loh Dxiohs tin guzia'ñih Ñi'h loh xigaaba bwiinn ra' nin gwachiisto' ra' xchi'dxyi Ñi'h

15 Pwihsi ziga biindxiaagapa'hn xcweenta ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu nee ziga nahpa za tu guelnadzii'hi lasaa' lasto' tu cun garaa ra' xpwiinn Jesucristu,

16 pwihsi ni'chin nin ayi radxahga'hn rudi'hihn guelzuxchiilli nezloh Dxiohs pur xcweenta tu chin rbwihdxyi-rna'ba'hn nezloh Ñi'h.

17 Rbwiidxyi-rna'ba'hn loh Dxiohs nin naa Xtaada Daada Jesucristu, Xtaada Dxiohs Ñi'h nin rnabwa' llaa'ndxibaa', tin guni'hi Ñi'h la'h tu tuhbi guelrahcabwa'roo' nee cun tuhbi guelruluu'yiloh xteenn ra' lligaaba nin nuula'n tin zi'chi gadzihn gacabwa' ru tu xa naa xcweenta Yu'bi Dxiohs,

18 nee cun rna'bazahn tin guzia'ñih Ñi'h loh xigaaba tu para gacabwa' tu cuun ni'ca nin naa guelnaza'ca nin naannloh tu zuni'hi Ñi'h la'h tu laasii gudihdxyi Ñi'h la'htu pur nin riachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h ya balaacachi'h lasahca guelña'ñihroo' nin gudi'hi Ñi'h ziga hereensi la'h ra' xpwiinn Ñi'h,

19 nee cun balaacachi'h guelrnabwa' roo' nin na'zuu guzuh hasta ayi ria'lohtii' loh hasta na'zuu xquelrnabwa' Ñi'h nin

nahpa na'zu ca'ha Ñi'h para la'h nu'h ziga naa nu'h bwiinn
ra' nin ya gwachiisto' xchi'dxyi Ñi'h. Guelrnabwa' rii' naa nin
la'hgahca nin baluu'yi Dxiohs cun gaduhbi la'ga'tii' xjweersi
Ñi'h nee cun gaduhbi guelnadxiipa xteenn Ñi'h
20 chin bacwa'hn Ñi'h la'h Jesucristu, ya bati'dxi Ñi'h la'h
Jesucristu tin guzohba Ñi'h xladu nanchii Daada Dxiohs nez
dxibaa' tin zi'chi ya na'zuu ca'ha Ñi'h guelrnabwa',
21 pwihsi nahpa Ñi'h guelrnabwa' loh cuunchi'hzi gu-
bieerna, nee loh cuunchi'hzi guelrnabwa', nee loh cu-
unchi'hzi guelrdzi'baloh loh snuhn ra' bwiinn, loh chyu
chi'hzi bwiinn nin rnabwa', nee cun cuunchi'hzi lah bwiinn
nin rdzi'baloh ruze'ta bwiinn nin nuu ra' nnah tantu loh
guidxyiyuh rii' nee tantu ziga loh guidxyiyuh cuubi nin ze'-
yahlda dxi'.
22 Ya Dxiohs batsiiga garaatii' cohsa nez ñaa' Jesucristu cun
neezaa bazuh Dxiohs la'h Jesuhs tin naa Ñi'h nin rnabwa' loh
garaa ra' bwiinn nin naa xquido' Ñi'h,
23 pwihsi xpwiinn guido' Ñi'h naa ra' ba ziga tihxi Ñi'h ya
ziga ruti'dxi Dxiohs garaatii' nezloh Jesucristu, zi'chiza la'h
Ñi'h ruti'dxi Ñi'h garaa ra' za cohsa nezloh ra' bwiinn nin naa
xquido' Ñi'h.

2

Ruta'h Dxiohs la'h nu'h loh duhlda laasii nadzii'hi Ñi'h la'hnu'h

1 Galohyi guhca tu zigazi bwiinn guuchi pur xcweenta
garaaloh ra' cohsa dxaaba xteenn duhlda nin guluu'tii tu nez
loh Dxiohs,
2 pwihsi loh nin gubahan tu squii' gwana'hla tu ganaalla
xtsi'n ra' bwiinn loh guidxyiyuh rii', cun bwi'hnn za tu
garaa nin guhca xigaaba bwiinndxaaba nin rnabwa' loh
guidxyiyuh rii', ziga zeezah rusazi'guehlda ba lasto' bwiinn
ra' nin nagahdxi guzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs.
3 Nee hasta la'hza nu'h gubahan nu'h ziga la'h ra' ba loh
dxyih ra' nin ya gudii'dxi, bidi'hnn nu'h nin guclaa'dzichi'hzi
tihxi nu'h cun bidi'hnn za nu'h ninchi'hzi nin bie'suh loh
xigaaba nu, ya zi'chi baria'caa neezaa nu'h bidxyi'chinee Dx-
iohs la'h nu'h ziga rdxyi'chineeza Ñi'h la'h ra' snuhn bwiinn
guidxyiyuh nin ayi nnaa guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.
4 Per Dxiohs, balaaca chi'h nin naza'caduxa naa Ñi'h ni'chin
balahsasto' Ñi'h la'hnu'h,
5 ya bani'hi Ñi'h guelnabahan la'hnu'h loh nin guhca
nu'h zigazi bwiinnguuchi loh duhlda, yannah nahpa nu'h

guelnabahan rii' pur nin naa nu'h tuhsi cun Jesucristu, nee
gula'h nu'h loh duhlda pur nin balahsasto' Dxiohs la'hnu'h.
6 Chin bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh guelguhchi,
neezaa nu'h bwi'hnn Dxiohs lligaaba gula'h nu'h loh duhlda
tin guhca baria'caa ziga neezaa nu'h bacwa'hnnee Dxiohs
la'hnu'h tuhsi cun Jesucristu, ya chin guzohba Jesucristu
lahdu nanchii xteenn Dxiohs nu'h neezaa nu'h guhldaa
nu'hn.
7 Bwi'hnn Ñi'h squii' tin ruluu'yi Ñi'h la'hnu'h loh dxyih
ra' nin ze'-yahldaa balaaca chi'h naa guelruca'hsto' cun guel-
ralahsasto' xteenn Ñi'h cun la'hnu'h pur naa nu'h tuhsi cun
Jesucristu,
8 pwihsi pur nin balahsasto' Dxiohs la'hnu'h, ni'chin bata'h
Ñi'h la'hnu'h loh duhlda chin gwachiisto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h.
Ni'chin ayi guunn tu lligaaba bidxeela tun pur la'hgahca
xcweenta tu sino que guca'ha tun laasii Dxiohs naa nin
bani'hin la'htu.
9 Nee ayiza guhcan pur xcweenta xiilla tuhbi dzi'n za'ca
nin ñuhnn biñaachi tin zi'chi ayi chuu nin tuhbi nin guunn
nayaachi,
10 laasii Dxiohs naa nin gulahchixchih la'h nu'h, nee
la'hzaÑi'h gulahchibiñih la'hnu'h cun Jesucristu tin guidi'hnn
nu'h dzi'n za'ca ra' nin bwi'hnn Ñi'h lligaaba des galohtii'yi
nin nahpa guidi'hnn nu'h.

Guridxyiisto' Dxiohs cun la'h nu'h pur Jesucristu

11 Pwihsi gulgaza'sto' tu, la'htu nin ayi naa ra' bwiinn Israel,
nin rñi' ra' ba loh ra' ñi'h "bwiinn ziitu" laasii ayi tu bwa' nin
riuu' ra' bwiinn Israel, ya cun naa ra'zi bwiinn guidxyiyuh
riuu' bwa' chi tihxi bwiinn,
12 nee gulgaza'za sto' tu loh dxyih ra' nin gudii'dxi ayi
nu'nbwa' tu la'h Jesucristu, nee cun bia'han zihtuza tu ne-
zloh ra' bwiinn Israel, nee nin ayiza xi cweenta badi'hi
tu ziga bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn Israel.
Sola guca'nzaa tu loh guidxyiyuh nicala zigachi'hzi ña'loh
xquelnabahan tu ayi biu'nbwa' tu la'h Dxiohs nee nin ayiza
xi lligaaba badzihn yihca tu ñidxi'hyi tu xa ñacanee Ñi'h la'htu.
13 Per ya ziga nnah, ziga naa tu tuhsi cun Jesucristu pur
xcweenta llarihn Ñi'h nin guxi'hi Ñi'h, la'htu nin guzah zihtu
nez loh Ñi'h galoh nnah la'htu zeezah gahxu nezloh Ñi'h,
14 ni'chin nnah Jesucristu naa guelridxyiisto' xteenn nu'h;
la'h Ñi'h bachi'dxiu-bacha'ga Ñi'h la'h ra' bwiinn Israel nee
cun la'h ra' za nin ayi naa ra' bwiinn Israel, tin gaca ra' ba
tuhsi guihdxyi xteenn Dxiohs loh nin bazia'tii Ñi'h xcweenta
dzi'n lehyi ra' nin bwi'hnn guhpaallahn lasaa' tu,

15 per ya ziga gucah tihxi Jesuhs loh cruhzi, bwi'hnn Ñi'h
gahn bazia'tii Ñi'h dxyi'dxyi ra' xteenn lehyi nin bwi'hnn
guyuu'llahn sto' ra' bwiinn Israel cun la'h ra' bwiinn ziitu,
ya ziga gwabiiga garoopa cwa'h ra' ba nezloh Jesucristu chin
gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h, biuhn Ñi'h la'h ra' ba tuhbi
guihdxyi cuubi, tin zi'chi gurihdxyiinee lasto' lasaa' ra' ba.
16 Nee pur nin guhchi za Ñi'h loh cruhzi, bañihchiloh Ñi'h
guelrdxihndxinee lasaa' xteenn loh garoopa cwa'h bwiinn
guihdxyi ra', ya zi'chi badi'hi Ñi'h gaapaa ra' ba guelnadzii'hi
lasaa' nezloh Dxiohs tin biahca ra' ba tuhsi tihxi Ñi'h.
17 Zigaza caa ra' dxyi'dxyi ra' rii' loh Xchihtsi Dxiohs:
Bi' Ñi'h tin baluu'yi Ñi'h xa cwidxyiisto' bwiinn cun lasaa'
ba nicala bwiinn nin bia'han zihtu nezloh Dxiohs nee
nicalaza nin rii gahxu nezloh Ñi'h.
18 Laasii pur xcweenta Jesucristu ziga tuhbi ziga stuhbi ra'
nu'h rahca zogadzihn nu'h nezloh Daada Dxiohs pur tuhsi
Spíritu Saantu nin ruhn biñih Ñi'h la'n lasto' nu'h.
19 Pwihsi ni'chin nnah la'htu ayiru naa tu bwiinn ziitu, nee
ayiruza nabahan tu zihtu hasta naa lahdxyi tu, laasii nnah
la'htu nuu dxa'ga loh guihdxyi nin naa xteenn Dxiohs, nee
naa za tu bwiinn nin nuu ra' yihdzi Dxiohs.
20 La'htu naa tu zigazi tuhbi yuu' roo' nin guyahsa yihca
ziga tuhbi muru dxiah nin naa ra' ziga pooxtla ra' cun profeta
ra', ya Jesucristu ga'h naa ziga dxiah nin mwer guzuh xchihn
yuu' chi.
21 Ya yuu' rii' cagaza' Dxiohsan pur nin naa tu xteenn garaa
lahdu yuu' rii' hasta gadzihn cha'loh gacan xquido' Daada
Jesucristu,
22 ya zi'chi la'htu cun neezaa ra' bwiinn Israel nin gwachi-
isto', ziga dxi'dxiu-dxa'ga tu la'h Jesucristu, rdxa'galasaa' tu
tin zi'chi gadzihn gaca tu tuhbi yuu' nin chuu Dxiohs pur
xcweenta Spíritu Saantu Ñi'h.

3

*Biga'bi Pahblu tin chegaluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs loh ra'
bwiinnziitu*

1 Pwihsi na'h Pahblu, pur xcweenta dxyi'dxyi ra' rii' nuu
ñie'w'hn la'n lahtsi dxi'ba pur xcweenta xchi'dxyi Jesucristu
nin rulu'yi'hn loh tu bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel,
2 pwihsi banaa gulgacabwa' la'h Ñi'h baca'bi Ñi'h na'h tin
gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h la'htu.
3 Dxiohs baluu'yi na'h ziga naa xigaaba lliga'tsi xteenn Ñi'h
ziga nin ya la'n baca'hla dxihtsi loh tu.

4 Ya nin gu'lda tu dxihtsi chi zacabwa' tu nu'nbwa'n xa naa
dxyi'dxyi naga'tsi xteenn Jesucristu.
5 Dxyi'dxyi nin guhcanaga'tsi ra' chi ayi chyu bwiinn
baluu'yilohtii'in loh ñi'h loh dxyih ra' nin bagudii'dxi zi-
ahan duxala yihza, per yannah la'h Dxiohs bwi'hnn para
baluu'yiloh dxyi'dxyi naga'tsi ra' chi nezloh ra' pooxtla cun
nezloh ra' profeta ra' xteenn Dxiohs pur xcweenta Spíritu
Saantu xteenn Ñi'h,
6 ya dxyi'dxyi naga'tsi ra' chi naa dee ra': pur xcweenta
xchi'dxyi Jesucristu nin ruta'h la'h ra' bwiinn loh duhlda,
ruhnn Dxiohs gaca ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn
Israel tuhsi guihdxyi cun bwiinn Israel nin riachiisto' ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu tin garoopa cwa'h ra' ba gaca xteenn ra'
ba hereensi nin bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs la'h ra' bwiinn
Israel.
7 Na'h bie'dxiahldaa biga'bi'hn gulu'yi'hn xchi'dxyi Jesu-
cristu pur balahsasto' Dxiohs na'h, nee rahca ru'nnahn dzi'n
rii' laasii rca'hahn jweersi roo' nin runi'hi Dxiohs na'h,
8 nee nicala naan llihgui'hntii' loh garaa ra' xpwiinn Dx-
iohs, na'h naan nin bani'hi Ñi'h guelrahcanee xteenn Ñi'h tin
gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn
Israel tin gacabwa' ra' ba balaaca chi'h lasahca nin nahpa
Jesucristu para la'hnu'h,
9 ya Dxiohs nin bwi'hnncha'yi garaatii' baca'bi Ñi'h na'h tin
gulu'yi'hn la'h garaa ra' bwiinn xa naa xcweenta dxyi'dxyi
naga'tsi nin guhpacha'yi Ñi'h loh yihza ra' nin gudii'dxi tin
nnahyi cayiinlohon.
10 Cagaria'caa squii' tin nnah pur xcweenta bwiinn guido'
ra', garaa ra' guelrnabwa' ra' cun garaa ra' guxchiisi ra'
nez dxibaa' gadzihn gacabwa' ra' ba guelnasiin duxa xteenn
Dxiohs loh garaa ziga ruhnn Ñi'h.
11 Dxiohs bwi'hnn Ñi'h lligaaba squii' desde galohtii'yi
ni'chin bi' Daada Jesucristu tin baria'caa guzohba talpa'h ziga
guclaa'dzi Dxiohs gaca.
12 Ya pur xcweenta nin riachiisto' nu'h xchi'dxyi Jesucristu
ayi riuu' guelnadxyi'bi lasto' nu'h ziga choobiiga ganaaba
nu'h nezloh Dxiohs.
13 Ya ni'chin rna'ba'hn loh tu ayi guiria'hgahn tu pur nin
cagati'dxiloon pur xcweenta tu; maz guldxiahxi laasii dee
naa tuhbi guelnaza'ca para la'htu.

Guelnadzii'hi lasaa' pur xcweenta Jesucristu

14 Ya pur cweenta rii' ni'chin nin rusia'chyu lliibihn nez
delaanta loh Daada Dxiohs nin nabahan dzi'tsi dxibaa',
15 Dxiohs nin baza'loh garaatii' ra' nin nuu nez
llaa'ndxibaa' cun loh guidxyiyuh.

16 Pwihsi rbwihdxyi-rna'ba'hn loh Dxiohs tin guutarlooh
Ñi'h guelnaza'ca xteenn xquelña'ñih Ñi'h para la'htu nin gaca
ziga gaca nadxipasto' tu pur xcweenta Spíritu Saantu xteenn
Dxiohs
17 tin zi'chi ba chuu nabahan Jesucristu la'n lasto' tu pur
tantu nin riachii sto' tu xchi'dxyi Ñi'h tin zi'chi guina'zu
xtulbaa' za'ca tu loh guelnadzii'hi lasaa' xteenn Jesucristu,
18 tin zi'chiza gadzihn gacabwa' tu cun snuhn ra' xpwiinn
Jesucristu balaaca chi'h nabi'hyi nee nu'hla nee gueeta nee
naa guiya' loh guelnadzii'hi lasaa' xteenn Jesucristu.
19 Rna'ba'hn loh tu, pwihsi, tin gulgadxi'hyi loh guel-
nadzii'hi lasaa' xteenn Jesucristu nin naa mahzi guroo'roo'
loh garaa ra' cohsa roo' nin bidia'ha nu'h tin zi'chi baguiba-
hannee nu'h garaa xquelnaza'ca Dxiohs.
20 Yannah gaca lasahcaduxa lah Dxiohs nin nahpa guelrn-
abwa' para guunn ziahanroo duxa ru cohsa loh nin ganaaba
nu'h o nin guidi'hnn nu'h lligaaba pur xcweenta xquelrn-
abwa' Ñi'h nin nuu nabahan la'n lasto' nu'h.
21 Lasahca duxa naa lah Dxiohs nezloh bwiinn guido' nee
pur xcweenta Jesucristu para loh garaa dxyih nin banaa para
tu'pazi. Zi'chi gaca pwihsi.

4

Radxa'ga lasaa' nu'h pur Spíritu Saantu

1 Pwihsi ziga ñie'w'hn pur xcweenta xchi'dxyi Jesucristu
rna'ba'hn loh tu gulguibahan ziga nin rga'ha guunn tu la'htu
nin bibwi'hi pur xigaaba Dxiohs.
2 Gulgahca bwiinn nado'laadzi, bwiinn naza'caduxa, gul-
gahpa paseensi, nee gulgahpa guelnadzii'hi lasaa' cun ziga
tuhbi cun ziga stuhbi lasaa' tu,
3 nee gulgui'hnn para guibahan tu tuhsi loh lligaaba tin ayi
taa'ha loh lasaa' tu cun guelrahcanee xteenn Spíritu Saantu
nee pur xcweenta za guelridxyiisto' nin ruchi'dxiu-rucha'ga
la'htu.
4 Zi'chi tuhsi tihxi naa nu'h loh Jesucristu, nee tuhsiza
naa xigaaba nu'h cun la'h Ñi'h, cun tuhsi za hereensi nin
naannloh nu'h zachica'ha nu'h loh nin gudihdxyi la'hnu'h,
5 nee tuhsi za Daada cun tuhsi za guelriachiisto', nee cun
tuhsi za guelrohbañihsa,
6 nee nuu za tuhbi dxi'h Daada Dxiohs nin rnabwa' loh
garaatii', nin zuu galaayillee garaatii' nee nuu Ñi'h loh
garaatii'.
7 Per cada tuhbigah ra' nu'h bachica'ha ra' nu'h dzi'n ra' nin
babwi'hnn Jesucristu lligaaba bachica'ha ra' nu'h.
8 Pwihsi ni'chin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs squii':

Chin bacah Ñiʼh llaaʼndxibaaʼ hasta rnabwaʼ Ñiʼh, ya bwiʼhnn
Ñiʼh gahn loh garaa raʼ guelrnabwaʼ,
ya chiʼchi bwiʼhnntaaʼyi Ñiʼh yihca raʼ xpwiinn Ñiʼh tin guunn
raʼ ba xtsiʼn Ñiʼh.
9 ¿Xi zee loh dxyiʼdxyi riiʼ ziga rñiʼin, “Bacah Ñiʼh”? Pwihsi
nin rariaʼcaa rñiʼ dxyiʼdxyi riiʼ naa biehtaza Daada Jesucristu
hasta riaʼhan gabihldxyi.
10 Nin biehta chi niʼchi gahcan nin bacah za hasta naa
mahzi guiyaʼduxa nez dxibaaʼ tin ziʼchi gucaʼha Ñiʼh nahpa
Ñiʼh guelrnabwaʼ nez dxibaaʼ cun loh guidxyiyuh.
11 Ya laʼh gahca za Ñiʼh bwiʼhnn Ñiʼh lligaaba bazuh Ñiʼh
laʼh raʼ bwiinn nin naa raʼ pooxtla, ya spaaldaa raʼ ba bazuh
Ñiʼh ziga profeta raʼ, spaaldaa raʼ ba ziga nin riaguiʼhnbiñih
xchiʼdxyi Jesucristu, spaaldaa raʼ ba ziga gaca pastohr raʼ, cun
spaaldaa raʼ ba ziga mwehsu raʼ.
12 Ya ziʼchi bazuh Ñiʼh nin naa raʼ xpwiinn Ñiʼh tin guunn
raʼ ba dziʼn nin badiʼhi Ñiʼh cada tuhbigah raʼ ba nee tin ziʼchi
guunn raʼ ba chuu ziga lliiʼdzi tihxi Jesucristu garaa lahdu,
13 hasta gadzihnyi dxyih nin gaca garaa raʼ nuʼh tuhsi loh
ziga riachiistoʼ raʼ nuʼh nee gadzihnyi dxiuʼnbwaʼ zaʼca nuʼh
Lliiʼn Dxiohs, ya ziʼchi gaca nuʼh bwiinn nin baniin ca zuu
loh ziga rahcabwaʼ nuʼh xchiʼdxyi Ñiʼh, ziga tuhbi bwiinn nin
baguroo loh xquelrnabwaʼ Jesucristu.
14 Ya ayiru chyu gusaaʼn gaca xigaaba nuʼh ziga xi-
gaaba biñiʼn tin biñiʼn ayi guinagahntiiʼ ruhnn bwiinn gahn
rusaguiʼhi raʼ ba laʼh raʼ bi cun dxyiʼdxyi nin ayi galluʼyi nin
ruluuʼyi raʼ ba laasii nuu raʼ bwiinn nin nasiin nin ruhnn raʼ
squiiʼ.
15 Mahz bwen gabweʼhecaa nuʼh guidiʼhnn nuʼh ziga
chozah nuʼh loh dxyiʼdxyi nanchii cun guidxiaapaza nuʼh
guelnadziiʼhi lasaaʼ lastoʼ nuʼh cun chyuchiʼhzi bwiinn
niʼchin nahpa guidiʼhnn nuʼh para chioo nuʼh loh garaatiiʼ
guelnazaʼca xteenn nin naa Daada nin dziʼbaloh loh nuʼh nin
naa laʼh Jesucristu.
16 Ya pur Jesucristu rnaʼzu-dxaʼga raʼ xpwiinn Ñiʼh zigazi
tuhbi tihxi bwiinn tin ziʼchi naʼzu zaʼca raʼ ba tin rahcanee
lasaaʼ raʼ ba pur ziga naa xtsiʼn cada tuhbigah raʼ ba, ya
ziʼchi cadxiʼhyi raʼ ba xa cayahca ziahanru raʼ bwiinn loh
guelnadziiʼhi xteenn Jesucristu.

Tuhbi guelnabahan nacuubi nin rdxeela pur laʼh Jesucristu

17 Pwihsi dxyiʼdxyi raʼ riiʼ naa nin rñiʼn loh tu nee
rucaʼbizañin laʼhtu pur lah Daada Jesucristu, ayiru chezah
guibahan tu ziga nabahan raʼ bwiinn nin ayi nuʼnbwaʼ laʼh

Dxiohs, bwiinn ra' nin sola nabahan ra' loh lligaabachi'hzi
nin riagadziiba yihca ra' ñi'h.
18 Ya nuu nacahyitii' loh xigaaba ra' ba; la'h ra' ba ayi
rudi'hi guuxta sto' ra' ba loh guelnabahan nin runi'hi Dxiohs
laasii naa ra' ba bwiinn nadii'dxii rwaa' ra' ñi'h,
19 nee ya guhca dxiipa sto' ra' ba ya guca'ha mahn ra' ba,
ayiru xa dxia'chyu loh xigaaba ra' ba, ya zeeza'bi ra' ba loh
garaaloh cohsa dxaaba ra',
20 per la'htu ayi biu'nbwa'dxi'h tu Jesucristu, tin nee tu gaca
tu bwiinn zi'chi ra',
21 ya sidela guchii tu bazo'badxiahga tu xchi'dxyi Jesucristu
nee cun sidela neezaa basi'dxi tu xcweenta Ñi'h nin naa
dxyi'dxyi guchii,
22 pwihsi basaa'n tu loh garaa cohsa ra' nin gudii'dxi-guzah
nin gubahan tu loh ñi'h. Pwihsi ni'chin nnah gulgasia'han
garaa ra' cohsa dxaaba ra' chi nez dihtsi tu, laasii ni'chi ra'
nin basagui'hi la'htu loh dxyih ra' nin gudii'dxi.
23 Ni'chin nnah gulgasacuubi lasto' tu cun loh xigaaba tu,
24 nee gulgasacuubi za la'htu loh guelnabahan nacuubi nin
basiinloh Dxiohs pur la'htu tin zi'chi pur xcweenta xchi'dxyi
Ñi'h guluu'yi xquelnabahan tu tuhbi guelnabahan nayaa,
tuhbi guelnabahan nin nallu'yi para loh xtsi'n Dxiohs.
25 Pwihsi ni'chin ayiru chezah tu guuyi tu dxixi'hw, mahz
gulguiñi' dxyi'dxyi nin naa guchii loh ra' lasaa' tu laasii
la'hnu'h naa nu'h bwiinn ra' nin naa tuhsi famihyi.
26 Sidela la'htu rdxyi'chi tu gulguia'ha ayi dxiaaba tu loh
duhlda, nee gulgui'hnn pur ayi gahw llahn lasto' tu loh
gaduhbi dxyih.
27 Ayi gusaa'n tu gusia'chi bwiinndxaaba lasto' tu.
28 Bwiinn nin naa bwiinn gubaa'n ayiru guunn ba gubaa'n,
mahzi guunn ba dzi'n cun naa ba tin zi'chi gaapaa ba nin
gacanee ba la'h ra' bwiinn ra' nin ayi xi nahpa.
29 Nee ayi gusaa'n tu guiria'h dxyi'dxyi nnah rwaa' tu, mahz
gusia'ha rwaa' tu guiñi' tu dxyi'dxyi za'ca ra' tin zi'chi guunn
tu gahn guchioo' tu ziga chechiisto' ra' snuhn bwiinn nin
dxihnn dxiahga ra' xchi'dxyi tu.
30 Ayi chi'hyi tu nez guibiin lasto' Spíritu Saantu xteenn
Dxiohs nin bwi'hnn para gucah tu bwa' la'n lasto' tu para
hasta loh dxyihyi nin gadzihn chee tu hasta nuu Dxiohs.
31 Gulcwe'he sto' tu garaaloh ra' llahn nin cayuhnn naltaa
la'n lasto' tu, ziga guelnadxyi'chi, guelrbwihdxidxiah cun
guelrbwidxihndxinee lasaa', nee cun garaaloh ra' ru cohsa
dxaaba ra'.
32 Gulgahca bwiinn nado'laadzi nee gulgalahsa sto' tu
lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba, nee gulgui'hnn pardohn

lasaa' ziga tuhbi ziga stuhbi za tu zigaza bwi'hnn Dxiohs pardohn la'htu pur xcweenta Jesucristu.

5

Xa nahpa guibahan ra' bwiinn ra' nin naa ra' llii'n Dxiohs

1 La'htu nin naa ra' llii'n Dxiohs nin nadzii'hi dzi'tsi Ñi'h, gulgui'hnn pur gaca tu ziga la'h Ñi'h,
2 gulgahpa guelnadzii'hi lasto' lasaa' tu ziga gahca guhpa Jesucristu guelnadzii'hi lasto' Ñi'h cun la'hnu'h ya basaa'n Ñi'h guhchi Ñi'h loh cruhzi pur la'hnu'h tin guhca Ñi'h zigazi tuhbi guhn nin bichia'h nahxi para nezloh Dxiohs.
3 La'htu nin naapa'h xpwiinn Dxiohs nin ayi guuyi tu nin tuhbiti'hn xcweenta cohsa guelgubwihlli nee nin stuhbiza cohsa dxaaba ra' nee nin ayiza sa'bi sto' tu xteenn stuhbi bwiinn,
4 nin ayiza guuyi tu dxyi'dxyi nin rusia'han xtuhyi la'h stuhbi bwiinn, nee ayiza guuyi tu dxyi'dxyi nin riagadzi-ibachi'hzii yihca tu, nee ayiza gaca tu bwiinn nado'balaadzi, laasii dee ra' ayi xi gallu'yi ra'n mas nin guunn tu gulgadxi'hyi xa gudi'hi tu guelzuxchiilli la'h Dxiohs nin nuu dxibaa',
5 laasii ya naann tu bwiinn nin naa bwiinn gubwihlli o bwiinn nin riagadziiba garaaloh cosa dxaaba loh xigaaba ñi'h o bwiinn nin rza'bi sto' ñi'h xixteenn lasaa' ñi'h, o bwiinn nin raann dxaan; bwiinn ra' squii' ayi chu'tii ra' ba loh xquelrnabwa' Jesucristu nin naa xquelrnabwa' za Dxiohs.
6 Gulguia'ha tin ayi chyu gusagui'hi la'htu cun dxyi'dxyi nin ayi gallu'yi ra', laasii pur xcweenta ra' dee' ziaaba xquel-nah xteenn Dxiohs yihca bwiinn ra' nin ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.
7 Ni'chin gulguia'ha tin ayi guidxa'ga tu loh ra' bwiinn ra' chi.
8 La'htu cadxyih gubahan tu loh nacahyi xteenn duhlda, per nnah pur nin badzihn gahxu tu nezloh Jesucristu, ni'chin bazia'ñih Ñi'h loh xigaaba tu, ni'chin gulguibahan zigazi bwiinn ra' nin rzah loh xquelña'ñih Jesucristu,
9 laasii garaa ra' bwiinn ra' nin rzah ra' loh guelña'ñih, ruhnn ra' ba dzi'n za'ca nee zohba dxyi'dxyi guchii rwaa' ra' ba.
10 Ni'chin gulchi'hyi xa gusiahxi tu lasto' Daada Jesucristu.
11 Ayi chi'hyi tu xa guidxa'ga tu loh ra' nin rzah ra' loh nacahyi xteenn duhlda, mas gulgui'hnn xa guluu'yi tu la'h ra' ba xa nabahan tu loh lla'ñih xteenn Dxiohs tin zi'chi gacabwa' ra' ba nabahan ra' ba loh duhlda.
12 Laasii hasta xtuhyi naa chyu guuyi xcweenta cosa dx-aaba nin ruhnn ra' ba rala'n.

13 Per chin riinloh ra' garaa ra' dzi'n dxaaba ra' rii' loh
guelñaʼñih, ria'han nayaa ra'n
14 laasii ruzia'ñih guelñaʼñih yihcan. Ni'chin caa loh dxihtsi
squii':
Babahn yi'h nin rahsi xa'ta lu'h, gwastii loh ra' bwiinn guuchi,
ya Jesucristu guzia'ñih yihca lu'h.
15 Pwihsi ni'chin gulguibahan za'ca; ayi guibahan tu ziga
bwiinn nin naa bwiinn dxiipatii' ra', sino que gulgahca bwi-
inn nasiin.
16 Ayi gusaa'n tu tiidxi lliaa'ha ra' dxyih, laasii la'n dxyih ra'
rii' zeedahlaatii' bwiinn ra' nin ruhnn ra' dzi'n dxaaba ra'.
17 Ni'chin ayi gusaa'n tu gaca tu bwiinn mbah tii'; ni'chin
mas gulchi'hyi guunn tu ziga naa xigaaba Daada Jesucristu.
18 Ayi gaca tu bwiinn gwaa', laasii guerree' ruhnn
rbwe'hetii' du'h naa bwiinn cun ziga dzi'n dxaaba nin ruhnn
ra' ba, mas gulgadi'hi lasto' tu guunnyihdzi Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs.
19 Nin guunn tu naa mas bwen gulgui'dxyi'dxyinee lasaa'
cun saalmu ra' cun guldxi'lda caantu ra' nee cun himnu ra'
la'n lasto' tu para la'h Daada Jesucristu,
20 nee garaa dxyih tii' gulgadi'hi guelzuxchiilli nezloh
Daada Dxiohs pur lah Jesucristu.

Ziga nahpa guibahannee lasaa' ra' xpwiinn Jesucristu

21 Ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu, gulchuu-gulcha'zi xchi'dxyi
lasaa' tu laasii banaa tu bwiinn ra' nin ruzo'badxiahga
xchi'dxyi Jesucristu.
22 La'htu gunna'h ra' nin ba bachinaa; gulgazo'badxiahga
xchi'dxyi che'hla tu ziga ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi Jesu-
cristu,
23 laasii ndxi'hw naa nin nahpa guinabwa' la'h gunna'h nin
naa che'hla ba, ziga naa Jesucristu la'h Ñi'h dzi'baloh Ñi'h loh
ra' bwiinn nin naa xquido' Ñi'h nin naa ziga tihxi Ñi'h pur nin
bata'h Ñi'h la'h ra' ba loh duhlda.
24 Ya ziga ruzo'badxiahga ra' bwiinn guido' ziga rnabwa' Je-
sucristu guunn ra' ba, zi'chi za gunna'h ra' nin nuu ra' che'hla
ra' ñi'h nahpa guzo'badxiahga ra' ba garaa ra' xchi'dxyi
che'hla ra' ba.
25 Bwiinn ra' nin ba bachinaa ra', gulgantsii'hi la'h gunna'h
nin naa che'hla tu ziga ruca'hsto' Jesucristu la'h ra' bwiinn
nin naa xquido' Ñi'h ya bati'dxiloh Ñi'h pur la'h ra' ba.
26 Bwi'hnn Ñi'h squii' tin basiaa Ñi'h xtuhlda ra' bwiinn ra'
nin naa xquido' Ñi'h tin zi'chi gaca ra' ba tuhbi bwiinn nayaa
nezloh Ñi'h nee biaa za lasto' ra' ba cun xchi'dxyi Ñi'h, zigazi
riaa lahdxi dxiimma cun ñihsa,

27 tin zi'chi guluu'yi ra' xpwiinn guido' Ñi'h zigazi tuhbi
lla'ñih roo' nee ayi guidxeela nin tahyi cohsa dxiimma cun
ayiza xi dxia'dxi ra' ba, sino que gaca ra' ba bwiinn nin naa
para la'hsiÑi'h, nin ayi xi tuhbi xtuhlda ra' ñi'h.
28 Pwihsi ziga nadzii'hi tuhbi ndxi'hw nin ba bachinaa tihxi
gahca ba, zi'chi za nahpa gaca nadzii'hi ba la'h gunna'h nin
naa che'hla ba. Bwiinn nin nadzii'hi la'h gunna'h nin naa
che'hla ba nadzii'hi za ba la'hgahca ba,
29 laasii ayi nin tuhbi bwiinn nin rdxyi'chinee tihxi ba, sino
que rahpa ban cun guelnadaa ziga za nahpa Jesucristu la'h
ra' bwiinn ra' nin naa xpwiinn guido' Ñi'h,
30 laasii la'hnu'h naa nu'h ziga tihxi Ñi'h.
31 Caa loh Xchihtsi Dxiohs squii': "Ni'chin la'h ra' ndxi'hw
rusia'hann ra' ba la'h ra' xcuzahn ba tin rca'ha ba la'h
gunna'h nin naa che'hla ba, ya garoopa ra' ba raria'caa naa
ra' ba ziga tuhsi bwiinn."
32 Dee naa tuhbi cohsa naga'tsi roo', per na'h cañi'n
xcweenta Jesucristu nee cun xcweenta xpwiinn guido' Ñi'h.
33 Ni'chin loh garaatii' cada tuhbigah tu gantsii'hi tu la'h
gunna'h nin naa che'hla tu ziga nadzii'hi tu la'hgahca tu, ya
gunna'h ra' nahpa chuu ba cha'zi ba xchi'dxyi ndxi'hw nin
naa che'hla ba.

6

1 Biñi'ni'hn ra', gulgazo'badxiahga xchi'dxyi xcuzahn tu
pur xcweenta xchi'dxyi Jesucristu laasii squii' rga'ha guunn
tu,
2 laasii squii' naa mweer dxyi'dxyi lehyi nin guza'loh
guni'hi guelnaza'ca la'htu: "Gulgui'hnn lasahca la'h xpah tu
cun xmah tu,
3 tin zi'chi guibahan nasaa tu nee gaapaa za tu ziroo'
guelnabahan loh guidxyiyuh rii'."
4 Ya la'htu nin naa ra' daada ra', ayi chi'hyi tu nez
guidxyi'chi llii'n tu, mas gulchi'hyi xa gusi'dxi tu la'h ra' bi
cun gulguiñi'nee la'h ra' bi tin gaapaa ra' bi guelnadzii'hi
xteenn Daada Jesucristu.
5 La'htu mooza ra', gulgazo'badxiahga xchi'dxyi bwiinn
nin ruhnn tu xtsi'n ra' ñi'h; gulgui'hnnan cun gaduhbi guel-
nado'laadzi xteenn tu, nee gulcuu' guelnadxyi'bi la'n lasto' tu
ziga tin ayi gadxeela tu cayaa'lla tu loh xtsi'n ballwaa'n tu mas
gulgui'hnnan zigazi cayuhnn tu la'gahca xtsi'n Jesucristu.
6 Gulgui'hnn xtsi'n ba cun gaduhbi sto' tu ayi chin zuu si
dxi'h ba loh tu tin ayi para guunn si dxi'h dxia'han za'ca tu
loh ba; maz gulgui'hnnan ziga guluu'yi naa pa'h tu xpwiinn
Jesucristu ziga cayuhnn tu cun gaduhbi sto' tu ziga xclaa'dzi
Dxiohs gaca.

7 Gulgui'hnn xtsi'n ba cun gaduhbi sto' tu zigazi guluu'yi
cayuhnn tu tuhbi dzi'n nezloh Daada Jesucristu, ayi nezloh
dxi'h tuhbi ndxi'hw,
8 laasii banaann tu cada tuhbigah tu nicala naa tu bwiinn
nin gudoo' loh dzi'n o bwiinn nin ayi gudoo' loh dzi'n, zica'ha
ba loh Daada Jesucristu ziga naa xcweenta dzi'n za'ca nin
bwi'hnn ba.
9 Ya la'htu nin naa ra' ziga ballwaa'n ra', gulgahca
nado'laadzi za nezloh ra' xmooza tu nee ayi gusa'cazii tu
la'h ra' xmooza tu laasii banaann tu la'htu cun la'h ra' ba
nacweenta tu ziga mooza gahca nezloh Daada Jesucristu
nin nuu dxibaa' laasii la'h Ñi'h ayi ruhnn Ñi'h guriin-guriin
nezloh cada tuhbigah bwiinn.

Nin rulaloh la'h ra' xpwiinn Jesucristu loh xiichi'hzi

10 Yannah bwiitsi ra'n, gulgahca bwiinn nadxiipalaa'dzi loh
guelrahcanee xteenn Daada Jesucristu pur xcweenta guelrn-
abwa' roo' nin nahpa Ñi'h.
11 Gulgahcu ziga lahdxi dxi'ba xteenn Dxiohs nin gulaloh
la'htu, tin zi'chi guunn tu gahn guti'dxiloh tu loh garaa ra'
guelrusagui'hi xteenn bwiinndxaaba,
12 laasii ayi chyu cadxihndxinee la'h tuhbi bwiinn nin caa
bwe'hla cun nin nuu dzihta, sino que dxudxihndxinee nu'h
la'h spíritu ra' nin naa ra' ziga bwih nin za'bi nezloh bwih
nez llaa'ndxibaa' nin ca'ha guelrnabwa' cun nin ca'ha guel-
guxchisi, cun nin rnabwa' ra' za loh guidxyiyuh nacahyi rii',
nee cun neezaa nin nahpa guelrnabwa' nezloh bwih gadiidxi
guidxyiyuh.
13 Pwihsi ni'chin gulcu'guihn gacu tu zigazi tuhbi lahdxi
dxi'ba nin gulaloh gaduhbi tihxi tu nin naa xteenn Dxiohs,
tin zi'chi zahca guti'dxiloh tu loh garaa ra' dxyih dxaaba ra'
tin chin ba bati'dxiloh tu loh dxyih ra' chi zahca suh dzi'tsi tu.
14 Gulsudzi'tsi pwihsi loh ganaalla nin naa nanchii pa'h,
nee gulgaca nayaatii' loh dxyi'dxyi nanchii.
15 Gulcwihnasiin, pwihsi, tin guzee tu chegaluu'yi tu
xchi'dxyi Jesucristu nin rbahchidxyii lasto' ra' bwiinn,
16 laasii guelriachiisto' tu gaca ziga nin suu caa loh ra'
bahza ra' nin zohba bwehla yihca ra' ñi'h nin naa xteenn
bwiinndxaaba.
17 Pwihsi nin gula'loh loh xigaaba tu naa naann pa'h tu
gula'h tu loh duhlda, ya xchi'dxyi Dxiohs naa ziga tuhbi
spahda nin runi'hi Spíritu Saantu la'htu.
18 Pwihsi ayi gusaa'n tu ziga cwiidxyi-guinaaba tu loh Dx-
iohs garaa dxyih cun guelrahcanee xteenn Spíritu Saantu, nee
gulgahca nasiin cun ayi guiria'hgahn tu, nee gulcwihdxyi-
gulguinaaba pur xcweenta garaa ra' xpwiinn guido' Dxiohs.

19 Gulguinaaba za loh Dxiohs pur xcwee'ntahn tin zi'chi
guni'hi Dxiohs dxyi'dxyi nin guiñi'n nee tin ayi guidxyihbihn
guiñi'n dxyi'dxyi naga'tsi xteenn Jesucristu.
20 Dxiohs guxe'hla na'h tin gulu'yi'hn dxyi'dxyi rii', nee
pur xcweentan nin nuuñie'w'hn nnah. Gulguinaaba loh
Dxiohs tin zi'chi guiñi'n dxyi'dxyi rii' sin ayi guidxyihbihn,
nee guiga'ha guiñi'ñin.

Lulchima guelrgahpa Dxiohs

21 Tíquicu, nin naa bwihtsi dzi'tsi nu'h loh xcweenta Je-
sucristu, nee nanchii naa xigaaba bi loh xtsi'n Daada Jesu-
cristu; la'hbi dxi' bi tin guuyidxyi'dxyi bi loh tu cweenta ziga
caza'ca'hn.
22 Pwihsi ni'chin guixe'hla'hn bi para la'htu tin nnaa bi loh
tu xa dxuu nu tin zi'chi cu'gui'w bi lasto' tu.
23 Daada Dxiohs nee cun Daada Jesucristu guni'hi guel-
ridxyiisto' cun guelruca'hsto' lasaa' nee cun guelriachiisto'
la'htu nin naa ra' bwihtsi lasaa' ra' nu'h loh Jesucristu.
24 Ya zuhnntaa'yi Ñi'h yihca tu garaatii' tu nin zeezahdzi'tsi
ruca'hsto' la'h Daada Jesucristu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Filipos

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu cun Timoteu, naa nu xmooza Jesucristu,
ni'chin nin raca'h nu dxihtsi rii' para la'htu bwiinn guihdxyi
Filipos nin naa xpwiinn Dxiohs laasii tuhsi gahcaa naa tu cun
Jesucristu nee cun neezaa bwiinn ra' nin dzi'baloh loh ra'
bwiinn guido' cun bwiinn ra' nin rahcanee la'h ra' bwiinn
guido'.
2 La'h Xtaada Dxiohs nu'h cun Xtaada Jesucristu xteenn
nu'h guni'hi guelrahcanee cun guelrbwidxyiisto' la'htu.

Gudihdxyi-gunaaba Pahblu loh Dxiohs xcweenta ra' xpwi-inn Jesucristu

3 Guillii-guillii chin riagannasto'n la'htu rudi'hihn guelzux-
chiilli la'h Dxiohs nin naa Xtaada Dxiohs nu'h;
4 ya chin rbwiidxyi-rna'ba'hn xcweenta tu loh Dxiohs
guillii-guillii rna'ba'hn guelnasaa para la'htu;
5 pwihsi riahxi'hn pur nin cayahcanee tu na'h cagati'chi
nu'h xchi'dxyi Dxiohs desde galohtii' hasta la'n dxyih ra' rii'.
6 Ni'chin nin nin na'pahn siguhra la'h Dxiohs zigazii
guzo'baloh Ñi'h dzi'n za'ca xteenn Ñi'h lasto' tu, zi'chigahca
zuza'loh Ñi'h dzi'n za'ca chi para la'htu hastayii chin
gabia'garii Jesucristu stuhbi.
7 Naa bwen cu'cha'yi'hn nee gu'nnahn lligaaba squii' para
garaa tu, laasii lasto'n riinnan guelnasaa pur xcweenta tu
laasii naa tu tuhsi juunta cun na'h loh guelruntaa'yi xteenn
Dxiohs nicala na'h nuu'huhn la'n latsidxi'ba o nicala chenee
ra'ba na'h loh ra' guxchiisi tin gulu'yi'hn guchii naa xchi'dxyi
Dxiohs nin riachiisto' nu'h.
8 Pwihsi Dxiohs naann Ñi'h balaaca nin xclaa'dzihn
gwa'hahn loh garaatii' tu, pur guelnariin xteenn Jesucristu,
9 nee rdxi'hna'hn-rna'ba'hn chin rbwiidxihn loh Dxiohs
gadzihn gapa tu mahziru guelnadzii'hi lasaa' nee cun
mahziru dxiu'nbwa' tu Dxiohs nee tin mahziru za dxiu'nbwa'
za tu cuun ra' nin mahzi nallu'hyi para la'htu cohsaza'ca,
10 tin para gacabwa' tu cwii tu cohsa nin mahzi lasahca,
tin zi'chi guluu'yi gubahan nayaa tu nee ayi chuu nin gu-
luu'yixcwihin la'htu chin gabia'garii Daada Jesucristu;
11 pwihsi la'htu gadzihnee tu tuhbi li'hn roo' nin naa xtsi'n
za'ca tu loh Dxiohs nee guunn tu dzi'n za'ca chi cun guelrah-
canee xteenn Jesucristu para la'htu nee tin guiñiza'cara' za
bwiinn xcweenta Dxiohs loh dxyih jwiisi chi.

Na'h nabahanahn pur xcweenta Jesucristu

12 Bwiitsi lasaa'ra'n, xclaa'dzihn gacabwa' tu xcweenta
cohsa ra' nin guza'ca'hn, per la'n baria'caa tin
mahziru cheezah guidi'chii xchi'dxyi Dxiohs, ayi para
ñiñihchilohdxi'hn, sino que mahziru zeezahan hasta la'n
dxyih ra' rii'.
13 Garaa bwiinn nin rnabwa' ra' palahsiu, nee cun snuhn
ra' bwiinn, naann ra'ba ñe'w'hn la'n lahtsidxi'ba pur
xcweenta Jesucristu,
14 ya loh nuu'huhn la'n lahtsidxi'ba, ziahan duxa bwihtsi
lasaa' ra' nu'h guyuu'gui'w ra'ba bagaluu'yi ra'ba xchi'dxyi
Dxiohs sin nin tuhbi guelnadxyi'bi sino que cun mahzi
gaduhbisto' ra'ba pur xcweenta Dxiohs.
15 Guchiin, nuu ra' bwiinn nin rñi' xcweenta Jesucristu
laasii rdxyi'chinee ra'ba na'h nee xclaa'dzi ra' ba gusia'pitii
ra'ba bwiinn ra' loon peru snuhn ra' ba ruhnn ra'ban cun
gaduhbisto' ra'ba nee cun gaduhbi xigaaba ra'ba.
16 Ya bwiinn ra' rii' ruhnn ra'ban pur guelnadzii'hi nin
nahpa ra'ba na'h, laasii naann ra'ba Dxiohs bazuh na'h tin
gulaaloon xchi'dxyi Ñi'h;
17 peru snuhn ra' ba ruhnn ra'ban pur nin xclaa'dzi ra'ba
gacalasahca ra' ba nezloh ra' bwiinn, nee ayi naa ra' ba
bwiinn nanchiipa'h, sino que xclaa'dzi ra'ba chuu'huhn loh
guelrzahcazii guroo'ru nnah nin nuu ñie'w'hn rii'.
18 Per ayi xi ruhnn pur dee', ziga caluu'yi garoopa cwa'h
ra'ba xchi'dxyi Dxiohs nicala cun lligaaba za'ca o nicala za
cun lligaaba dxaaba, ya dee' naa nin raguu'nasaa sto'n, nee
cun neezaa mahziru riuu'lehgrasto'n,
19 ya ni'chin na'h na'pahn siguhra garaara' dee' guunn para
gare'hn lahtsidxi'ba rii' laasii pur nin cabwihdxyi-canaaba
tu xcwe'ntahn loh Dxiohs nee cun neezaa guelrahcanee nin
nugani'hi Spíritu Saantu Jesucristu na'h.
20 Pwihsi na'pahn siguhra pur xcweenta Dxiohs gaca-
nee Ñi'h na'h ayi gatuhyiloon gu'nnahn nin xclaa'dzi Ñi'h
gaca nee guunn nadxiipa za Ñi'h sto'n tin para guiñi'n ne-
zloh garaa ra' bwiinn ra', nee nnah nee cun neezaa para
gaduhbitii' chieempa, guluu'yi ra' xcweenta dzi'n za'ca nin
gu'nnahn pur xcweenta Jesucristu taantu ziga nabahanahn
o taantu ziga za gachi'hn
21 laasii para na'h nabahanahn pur Jesucristu, ya sidela
na'h gachi'hn nahpaa guzaa'hahn para dxibaa',
22 per sidela na'h guibahanahn, nahpaa cheza'hn tin
gu'nnahn dzi'n za'ca pur xcweenta Dxiohs, ni'chin nin ayi
ga'nnahn cuun nin cwiin.

23 Pwihsi nagahn duxa garoopa ra' cohsa ra' rii' para
cwiin tuhsin nee na'h garoopahn riu'sto'n; pwihsi neezaa
na'h xclaa'dzizahn gachi'hn tin para guzaa'hahn dxibaa'
chuu'huhn tuhsi juunta cun Jesucristu, laasii ni'chi naa
mahsi mejor para na'h;
24 per para na'h, pur la'htu mahziru xchi'hn baanaba-
hanahn,
25 ni'chin nin na'pahn siguhra ziazahru guibahanahn nee
neezaa zia'hanneeruhn la'htu para gacane'hruhn la'htu tin
para mahziru chechiisto' tu nee cun neezaa gaaldaa tu guel-
nasaa pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs.
26 Ya zi'chi ba nuudxa'ga gahcahn loh tu, tin mahziru
chezah guiñi' za'ca tu xcweenta Jesucristu delaantaloh ra'
bwiinn pur xcweenta nin guunn Ñi'h compahñu na'h tin
dxie'ldaguia'han cuun tu stuhbi.
27 Ya cun sola garaa si ra' dee' nahpa gulchi'hyii xa guiba-
han xnehza tu tin zi'chi guluu'yi guchii riachiisto' tu xchi'dxyi
cuubi Dxiohs. Zi'chigahca za sidela na'h dxie'ldaguia'hn
cuun tu o nicala ayi nuu dxie'ldahn, xclaa'dzihn ga'pahn
rsohn dxia'han dzi'tsi tu cun tuhsi lligaaba tin rzuhnee tu pur
xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin riachiisto' nu'h,
28 sinque ayi guidxyihbiyaa' tu xcweenta xiichi'hzi nin
guunnee nin rdxyi'chinee la'htu, laasii sidela ayi guidxyihbi
tu guluu'yi tu la'h ra' ba ñiichiloh ra'ba per ta'h tu, ya ta'h tu
pur nin guta'h Dxiohs la'htu.
29 Pwihsi la'htu, ayi bibwi'hi tu para chechiisidxi'hsto' tu
la'h Ñi'h, sino que neezaa bani'hi Ñi'h para sacazii tu pur
xcweenta nin naa tu xpwiinn Ñi'h.
30 La'htu cadxihldxyi tu pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs
ziga bwa'haloh tu xa gudxi'ldxihn galoh nee neezaa nnah
nahpa tu rsohn xa zeeza'hn loh xcweenta dxixi'hw chi.

2

Nahpaa gusagu'dzisto' bwiinn ziga bwi'hnn Jesucristu

1 Pwihsi sidela ralahsasto' lasaa' tu, ziga ralahsasto' Jesu-
cristu la'htu, nee sidela za nuu tu lligaaba tin gacanadzii'hi
lasaa' tu, ya sidela dxa'ga lasaa' tu pur Spíritu Saantu nin nuu
lasto' tu, o sidela riacaasto' lasaa' tu pur nin nadzii'hi lasaa'
tu;
2 sidela zi'chi naa tu pwihsi gulgasiahxisto'n para tu'pazi
pur xcweenta nin guluu'yi garaa tu tuhsi mohda ziga ruhnn
tu lligaaba, nee neezaa naa tu tuhsi ziga nadzii'hi tu Dxiohs,
nee laasii tuhsi naa lasto' tu, nee laasii za tuhsi naa lligaaba
nin ruhnn tu.

3 Nee ayi guicaˈha tu lligaaba nin taaˈha loh lasaaˈ tu,
ayi za guunn nayaachi tu, sino que gaca tu tuhbi bwiinn
nadoˈlaaˈdzi, tin guunn tu lligaaba mahzi lasahca bwiinn
lasaaˈ tu que no que laˈh gahcaa tu.
4 Ayi nin tuhbi bwiinn chiˈhyii ba xcweenta xasuuntu si ba,
sino que nee nahpaa gacanee ba snuhn raˈ bwiinn lasaaˈ ba.
5 Gulguiˈhnn lligaaba zigapaˈh nin bwiˈhnn Jesucristu.
6 Nicala naa Ñiˈh Dxiohs gahcaa, ayi biaa Ñiˈh xcweenta
gahca Ñiˈh, ziga naa Ñiˈh Dxiohs,
7 sino que basaaˈn si Ñiˈh xquelrnabwaˈ Ñiˈh ya biahca Ñiˈh
tuhbi moozazi loh Xtaada Ñiˈh, niˈchin nin guulaa Ñiˈh zigazi
tuhbi ndxiˈhw, coma ziga laˈh gahca nuˈh,
8 ya chin biahca Ñiˈh zigazi tuhbi ndxiˈhw zi basaguˈdzistoˈ
Ñiˈh bazaˈloh Ñiˈh garaa nin guhca xigaaba Xtaada Dxiohs
Ñiˈh. Ya pur garaa nin bazoˈbadxiahga Ñiˈh xchiˈdxyi Xtaada
Ñiˈh guziˈguehlda Ñiˈh guhchi Ñiˈh, nee nicala xñahxtuhyi ziga
guhchi Ñiˈh loh tuhbi cruhzi.
9 Niˈchin nin mahzi bwiˈhnn lasahca Dxiohs laˈh Ñiˈh, nee
bazoˈba za Xtaada Dxiohs Ñiˈh lah Ñiˈh nin mahzi lasahca loh
garaatiiˈ lah raˈ bwiinn nin caˈha raˈba,
10 tin chin guluuˈyiloh lah Jesucristu, zuzuˈhnllihbi raˈ
garaa raˈ nin rii raˈ dxibaaˈ, cun loh guihdxyiyuh, nee neezaa
nin nuu raˈ laˈn loh yuh nez loh Ñiˈh,
11 ya garaatiiˈ raˈ ba dxiuˈnbwaˈ raˈba Jesucristu nahpa guel-
rnabwaˈ tin ziˈchi garaatiiˈ raˈ bwiinn guiñiˈ zaˈca xcweenta
Xtaada Dxiohs nuˈh.

Bwiinn raˈ nin riachiistoˈraˈñiˈh laˈh Dxiohs naa raˈ ba biaˈñih loh guihdxyiyuh

12 Pur loh taantu, bwiitsi lasaaˈraˈn, pwihsi ziga
bazoˈbadxiahga tu xchiˈdxyiˈhn chin guyuuˈhuhn lahda
raˈ tu, ziˈchigahca za nnah gulgazoˈbadxiahga xchiˈdxyiˈhn
mahziru nnah nin nuuˈhuhn zihtu, nee gulguiˈhnn-
gulguiˈhnn lligaaba nayaa xa gazaˈloh tu dziˈn zaˈca nin
guzoˈbaloh Dxiohs laˈn lastoˈ tu tin taˈh tu loh duhlda.
13 Pwihsi Dxiohs naa nin ruhnnbiñih lligaaba zaˈca stoˈ tu,
tin ziˈchi saˈbistoˈ tu, nee tin gaapaa za tu jweersi gazaˈloh tu
xcweenta dziˈn zaˈca chi laasii ziˈchi naa xigaaba Ñiˈh gaca,
laasii ziˈchi riuˈstoˈ Ñiˈh.
14 Ya gaduhbi cayuhnn tun ayi cwachi tu guelchiah nee
ayiza guinaabadxyiˈdxyi tu xi para nahpaa guunn tun,
15 tin para nin tuhbi bwiinn ayi guidxeela raˈ ba xiilla
tuhbi xtuhlda tu, tin ziˈchi gaca tu bwiinn nayaa lliiˈn Dxiohs
loh raˈ bwiinn mahlaraˈ, bwiinn naxihn raˈ ya nezloh raˈ ba

gaca tu zigazi tuhbi dxih lla'ndxibaa' nin ruzia'ñih loh tuhbi guihdxyiyuh nacahyi.
16 Gulchenee za'ca xchi'dxyi Dxiohs nin runi'hi guelnabahan la'h bwiinn, tin chin gabia'garii Jesucristu, dxiahxi'hn xcweenta tu laasii gacabwa'n ayi guhca'nzahziin nee ayiza bwi'hnna'hn tuhbi dzi'n lliaa'ha.
17 Ya nicala chiinn ra' ba na'h gaca'hn ziga tuhbi guel rgaa'da tin para chioo'hohn yihca guel rgaa'da nin rugaa'da tu la'h Dxiohs pur nin riachiisto' tu la'h Ñi'h, na'h riahxi'hn ya riahxizahn xcweenta garaatii' tu.
18 Gulchuu'lehgra za nee tu, nee gulguica'ha guelalehgra chi xcwee'ntahn.

Cayu'nnahn lligaaba cu'neezahn Timoteu

19 Ya ziga naan tuhsi cun Daada Jesucristu, cabwe'za'hn gusaa'n Ñi'h tin dxiooba cu'neezahn Timoteu para la'htu, tin mahziru dxiaxisto'hn dxihna'hn xcweenta tu,
20 laasii ayi na'pahn chyuulla stuhbi nin guunn lligaaba ziga na'h nee chuu ba lligaaba xcweenta tu clahru ayi ba.
21 Garaa ra' ba rdxi'hyii ra' ba xcweenta gahcaa xasuntu ra'ba ya ayi xcweenta dxi'h Jesucristu.
22 Per la'htu banaann tu bwengahcaa naa xmohda Timoteu, ziga nuu nabahannee bi na'h loh xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, cayahcanee bi na'h zigazi tuhbi llii'nahn.
23 Pwihsi ni'chi nin cayu'nnahn lligaaba cu'neezahn bi talgu'n si chin gaapasihn rsohn xa zeezah xcweenta xasuuntahn,
24 neezaa na'h cayu'nnzahn lligaaba dxie'ldaguia'hn cuun tu sidela gusaa'n Jesucristu.

Bagu'nehza Pahblu la'h Epafroditu

25 Per nnah bwi'hnna'hn lligaaba nahpaa gagu'neezahn la'h bwiitsi nu'h Epafroditu, nin rahcanee na'h cun nin ruti'dxilohnee nu loh trabahjw xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, la'hbi nin gulu'nehza tu la'hgahca tu tin guhcanee bi na'h xcweenta tu pur nin rchi'hna'hn.
26 Ya gagu'neezahn la'hbi laasii xclaa'dzi duxa bi gwa'ha bi cuun garaatii' tu, ya nuu bi guelrzaa' xcweenta tu laasii bihn tu guhcallu'hu bi.
27 Nee guchii guhcallu'hu bi ya mweer ñahchi bi per balahsasto' Dxiohs la'hbi nee ayi la'hsidxi'h bi sino que neezaa na'h, tin para ayi ñuu'ruhn triixta mahziru cun nin nuu'huhn.
28 Ni'chin nin nahpaa gagu'neezahn bi carrih, tin dxiuu'lehgra tu chin gwa'h tu loh bi stuhbi nee tin para ayiza chyu ruhnn xigaaba bi.

29 Gulgaannloh la'hbi cun gaduhbi sto' tu, ziga naa bi bwitsi
lasaa' ra'nu'h loh Jesucristu, nee gulgui'hnn lasahca la'h ra'
bwiinn nin naa ziga la'hbi,
30 laasii ya mwer ñahchi bi pur bwi'hnn bi xtsi'n Jesucristu,
ya ayi biaa bi xquelnabahan bi pur bi' bi xlugahri tu, laasii ayi
guhpaa tu chieempa ñi' tu rii' la'htu.

3

Nin guchiipa'h lasahca

1 Yannah, bwiitsira'n, gulcuu'lehgra sto' tu xcweenta ziga
naa tu tuhsi cun Jesucristu. Par na'h ayi naa nin tuhbi llahn
guca'hn stuhbi nin baca'hlahn, laasii la'htu gaapaan xneziuh
tu.
2 Gulgahca nasiin cun xcweenta ra' bwiinn nin rusagui'hi
nin ruhnn ziga ruhnn bwehcura', bwiinn ra' chi nin ruhnn
ra' dzi'n dxaaba, ya la'h gahcaa ra'ba nin ruhnn jweersi riuu'
tuhbi bwa' tihxi bwiinn ziga guhca costuumbre nin badi'hi
Dxiohs guunn ra' bwiinn Israel, tin bwa' chi baluu'yi naa
ra'ba xpwiinn Dxiohs,
3 per nnah la'h nu'h naa nu'h xpwiinn Dxiohs pur nin
rbweeza Spíritu Saantu la'n lasto' nu'h ziga sehn nanchiipa'h,
ayi ziga rluu'yira'dxi'h naa ra'ba xpwiinn Dxiohs tin naa nu'h
nin raann la'h Dxiohs ziga ruluu'yi Spíritu Saantu guidi'hnn
nu'h neezaa radi'higuuxta sto' ra' nu'h pur nin bwi'hnn Jesu-
cristu xcweenta ra'nu'h, ni'chin nin ayi chyu chechiisto' ñi'h
bwa' o pur xiilla xcweenta dzi'n za'ca nin ñachidi'hnn ra'nu'h.
4 Nicala nee na'h nahpahn xiilla nin chechiisto'n pur dzi'n
za'ca nin bwi'hnna'hn ya sidela gahbi stuhbi bwiinn nahpa
ba xiilla dzi'n za'ca nin riachiisto' ba par ta'h ba loh duhlda
na'h mahzi na'pahn para ta'hn loh duhlda
5 laasii chin guulahn xuhnna dxyih nuu'huhn chin baca'h
ra'ba bwa' rii' na'h nin naa xsehn ra' bwiinn Israel ziga ru-
luu'yi naa ra'ba xpwiinn Dxiohs, neezaa naan tuhbi bwiinn
Israel, tuhbi bwiinn nin naa xpwiinn guehtu Benjamihn nin
guhca llii'n Israel, nee cun naazahn tuhbi bwiinn nin rñi'
xchi'dxyi ra' bwiinn hebreu laasii garoopa xcuzahna'hn rñi'
dxyi'dxyi hebreu chi. Ya pur taantu nin bazo'badxiaagahn
xlehyi ra' bwiinn Israel, ni'chin nin guhca'hn xpartihdu ra'
bwiinn fariseu ra' nin mahzi ruzo'badxiahga lehyi chi.
6 Ya de taantu guza'bisto'n xcostuumbre bwiinn Israel
ra', guca'hn na'hla'hn la'h ra' bwiinn nin gule'hesto' ra'
ñi'h costuumbre lehyi Moisehs laasii xinaa gwachiisto'
ra'ba xchi'dxyi Daada Jesucristu, ya pur taantu nin
bazo'badxiaagahn ziga naa xlehyi Moisehs ayi guyuu' nin
tuhbi bwiinn nin ñiñi' xcweenta xtuuldahn.

7 Per nicala garaa ra' dee' nin bwi'hnna'hn lligaaba lasahca
duxa para na'h, per badzihn dxyih nin badi'hihn cweenta
naara'n cohsa nin bwi'hnn mahla na'h pur nin biu'nbwa'n
la'h Jesucristu ya bata'h Ñi'h na'h loh duhlda.
8 Ya ademahzi de ni'chi ra' ru'nnahn lligaaba ayi xi
ballu'yitii' cweenta ra' chi para na'h pur taantu ziahanru
nin lasahca biu'nbwa'n la'h Xtaada Jesucristu nu'h, ya pur
xcweenta Ñi'h bañiichihn garaa ra' cohsa, ya cohsa ra' chi
rgu'bwa'n naara'n zigazii dxihlli ra' nin guyuu'bwih laasii
nnah cun sola nu'nbwa'n Jesucristu lasahca para na'h,
9 laasii xclaa'dzihn chuu'huhn tuhsi cun la'h Ñi'h. Ayi
rdxi'hyihn nez hasta canehza gaca'hn tuhbi bwiinn nin ayi xi
xtuhlda ñi'h pur xcweenta lehyi, sino que pur nin riachiisto'n
la'h Jesucristu; o sea Dxiohs ruhnn nabahan nayaa'hahn,
nabahan za'ca'hn pur xcweenta nin riachiipa'hsto'n la'h Je-
sucristu.
10 Ni'chin mahzi xclaa'dzihn dxiu'nbwa'n la'h Jesucristu,
tin guibahanahn loh jweersiroo' nin bacwa'hn la'h Ñi'h loh
guelguhchi nee tin sacaziineen la'h Ñi'h loh guelrzacazii nin
gudii'dxi Ñi'h, nee tin ayi za dxiaan xquelnabahanahn ziga
ayi biaa Ñi'h xquelnabahan Ñi'h chin guhchi Ñi'h,
11 tin zi'chi nicala guti'dxiloon trabahjw duxa loh
guidxyiyuh rii' za'pahn siguhra gaaldahn loh guelnabahan
nacuubi chin gucwa'hn Dxiohs la'h ra' bwiinnguuchi.

Xcweenta ziga nahpaa guunn lu'h tin gadzihn lu'h loh mehta nin lasahca

12 Ayi xclaa'dzihn guiñi'n loh tu la'nbidxeela la guelnaba-
han nacuubi chi, o ya la'n baza'lohtii' la xtsi'n za'ca Dx-
iohs la'n lasto'n, sino que zeza'hn nez delaanta cun nin
cabwe'za'hn tin guidia'han zaldaa guica'hahn prehmiu nin
guni'hi Ñi'h na'h, ya pur prehmiu rii' gulii Ñi'h na'h galoh tin
biahca'hn tuhbi xpwiinn Ñi'h.
13 Bwiitsira'n, ayi cañi'n na'h gahcaa la'n guhldaalaan;
per nin na'paa cayu'nnahn naa na'paa dxia'ldasto'n nin
bia'hancah ra' nez diitsihn; mahs cha'yi chena'hla'hn nin zee
ñiidxiuu nez loon,
14 tin gadzihna'hn loh mehta nee tin gu'nnahn gahn
prehmiu nin naa guelnabahan nacuubi laasii pur ni'chi gudi-
hdxyi Dxiohs guibahanee nu'h la'h Ñi'h dxibaa' pur xcweenta
tuhsi naa nu'h cun Jesucristu.
15 Ya garaa ra' nu'h ziga rachigubwa' nu'h ya guyuu' bia'ñih
loh xigaaba nu'h ziga riachiisto' ra' nu'h la'h Ñi'h, nahpaa
guidi'hnn ra' nu'h lligaaba squii' pur cweenta ra' rii'. Ya

sidelaa xiilla stuhbi cohsa ruhnn tu lligaaba stuhbi foorma,
Dxiohs gahcaa za guluu'yi cweenta ra' chi la'htu.
16 Per nin nahpaa guidi'hnn nu'h sihn; guibahan nu'h tuhsi
diacweerdu cun xcweenta nin ya guhldaa ra' nu'h.
17 Bwiitsi lasaa' ra', gulchezahnee xcweenta ziga ru'nnahn
nee gulguia'hadzi'tsi la'h ra' nin nabahan tuhsi diacweerdu
cun xcweenta nin zozahnee nu'h.
18 Pwihsi ziahanla bweelta guñi'n, per nicala nnah cun
ñihsabwii nin riaaba loon cañi'n stuhbi, nuu ra' ziahan bwiinn
nin rii nabahan nnah nabahanee ra'ba xcweentazi ra' ba
ya zi'chi ruluu'yi ziga naa ra'ba bwiinn nin rbwe'hesto' ziga
guhchi Jesucristu pur xcweenta ra' bwiinn guidxyiyuh.
19 Per xfihn ra' ba naa gabihldxyi, laasii cun sola
ruzo'badxiahga ra'ba nin xclaa'dzi tihxi ra'ba ya ruhnn
nayaachi ra'ba xlawaa'ha nin gutuhyiloh ra' ba pur
cohsaxihn nin ruhnn ra' ba, laasii cohsa guidxyiyuh rza'bisto'
ra' ba ya xcweenta Dxiohs rbwe'caa ra' ba,
20 per ya ziga la'hra'nu'h lahdxyi ra'nu'h naa nez dxibaa'
nee dxyubweeza ra'nu'h nez dxibaa' guitahntee Daada nin
guta'h la'hnu'h nin naa Daada Jesucristu xteenn nu'h.
21 Ya la'hÑi'h gucha'h Ñi'h bwe'ltihxi probilaasa ra'nu'h
tin gacan zigazi bwe'ltihxi nabahandzi'tsi Ñi'h, ya guunn
Ñi'h zi'chi pur xcweenta guelrnabwa' nin nahpaa Ñi'h tin
guunnan para guinabwa' Ñi'h garaa ra' cohsa.

4

Guldxiahxi par tu'pazi pur xcweenta Daada Dxiohs

1 Pwihsi pur ni'chin bwiitsi lasaa'ra'n, nin xclaa'dzihn
gwa'hn loh ra' ñi'h; la'htu nin nadzii'hira'n, nin riahxi'hn
xcweenta ra'ñi'h nee cun naa za tu tuhbi prehmiu xte'nnahn,
gulchezah dzi'tsi pur xcweenta ziga nin riachiisto' tu
xchi'dxyi Daada Jesucristu, nee
2 rdxi'hna'hn loh Evodia cun loh Síntique, cwiih ra'bi tuhsi
diacweerdu zigazi bwehldaadzi'tsi ra'bi xcweenta lah Daada
Jesucristu,
3 ya yi'h xcompañeeru'hn nanchiin nin ridi'hnnee dzi'n,
rna'ba'hn loh lu'h gacanee lu'h la'h ra' bizaa'n ra'nu'h laasii
la'hra'bi guhcanee ra'bi na'h bidi'chii xchi'dxyi Dxiohs tuhsi
juunta cun Clemente cun spaalda ra' nin guhcanee na'h. Lah
ra'bi ya naala'n puunta loh dxihtsi nin naa guelnabahan
nacuubi.
4 Guldxiahxi tuhpa'zi xcweenta tuhsi naa nu'h cun Daada
Jesucristu; rna'ba'hn loh tu ¡guldxiahxi par tuhpa'zi!,

5 tin garaa ra' bwiinn dxiu'nbwa' ra' ba la'htu zigazi nah-
paa tu paseensi, laasii la'h Daada Jesucristu ya mwehrla
guibia'garii loh guidxyiyuh stuhbi,
6 nee ayi chuu tu guelrzaa' pur xiilla cohsa, sino que chin
rbwihdxi-rnaaba tu loh Dxiohs gulchi'hn gulguinaaba loh
Ñi'h xcweenta cohsa ra' chi, nee gulgadi'hi za guelzuxchiilli
la'h Ñi'h
7 ya tin la'h Ñi'h gusacwahchidxyii Ñi'h sto' tu ya cun
guelnaga'ldiuh chi dxiinn tun per ayi gacabwa' tu xcweenta
guelnasaaroo nin nahpan ya la'h Ñi'h gaapa Ñi'h lasto' tu cun
xigaaba tu pur naa tu tuhsi cun Jesucristu.

Gulgui'hn lligaaba xcweenta garaatii' ra' nin naa bwen

8 Pur luulchima bwiitsi lasaa' ra', gulgui'hnn lligaaba
xcweenta garaa ra' nin naa ra' guchii, loh garaa ra' nin cha'yi,
loh garaa ra' nin naa xnehza, loh garaa ra' nin naa ganaalla
nayaa nee gulgui'hnn lligaaba loh garaa ra' nin naa bwen nee
loh garaa ra' nin rñi' za'ca ra' bwiinn xcweenta ñi'h cun garaa
ra' nin ruhn tucahri ziga xmohda bwiinn cun nin mahzi
dzi'baloh loh garaatii'.
9 Gulgasi'dxi nin baluu'yi'hn la'htu nee cun xcweenta nin
guca'ha tu, cun garaa ra' nin bihn tu guñi'n cun garaa za ra'
nin bwa'h tu bwi'hnna'hn. Gulgui'hnnzan zi'chi, ya Dxiohs
nin rusacwahchidxyii sto' bwiinn chuunee la'htu.

Guelrgaa'da nin badi'hi ra' bwiinn filipenses la'h Pahblu

10 Riahxiduxa'hn xcweenta nin naa nu'h tuhsi cun Daada
Jesucristu pur nin gubia'garii bagannasto' tu na'h bwi'hnn tu
cumpahñu na'h. Na'nnahn dez galoh guyuu'pa'h tu lligaaba
ñahcanee tu na'h per ayi guhpa tu lugahri.
11 Ayi cañi'n laasii pur cachi'hna'hn, pwihsi na'h rahca
rbahchidxyiisto'n cun cuunchi'hzi nin na'pahn.
12 Na'nnahn xa guibahanahn loh guelprohbi, neezaa
xa guibahanahn loh guelnaza'ca, nee la'n na'nnzahn xa
guti'dxiloon xiichi'hzi, nicala loh guelrchia'hn nee nicalaza
gadxahsto'n, nee nicala tiidxisuuruu ziahan nin ga'pahn o
nicala ayi xi ga'paatii'zahn.
13 Loh garaatii' ra' dee' za'ca guti'dxilohra'ñin laasii la'h
Jesucristu naa guelnada'n xte'nnahn.
14 Pwihsi bwen gahcaa bwi'hnn tu na'h gudxi'zi tu
xcweenta ziga caza'ca'hn.
15 Ya la'h gahcaa tu naann tu chin babii'hihn loh guihdxyi
hasta rii tu caa, chin guzohbaloh balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs
loh tu, la'hdxi'h tu ziga naa tu bwiinn guido' xteenn Filipos,
la'hdxi'h tu naa tu nin gulu'nehza ra' tuhbi guelrgaa'da para
na'h pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin guñi'n loh tu.

16 Pwihsi neezaa chin guyuu'huhn guihdxyi Tesalónica,
gulu'nehza za tu tuhbi-chiohpwi'hn guelargaa'da para na'h
nin bichi'hna'hn ri'chi.
17 Nee na'h ayi nuu'huhn lligaaba si nin guica'hahn xix-
teenn tu; nin xclaa'dzihn gaca para la'htu gadzihn guica'haru
tu xcweenta nin lasahca xcweenta tu nez delaanta loh Dx-
iohs.
18 Pwihsi na'h la'n guca'ha garaatii', ya hasta cadii'dxisuu
ru para na'h cun nin gulu'nehzanee tu la'h Epafroditu, cun
ni'chi la'chin para na'h. Nin gulu'nehza tu para na'h naan
zigazi tuhbi guhn nin xchia' nahxi nin nallu'hyi duxa nezloh
Dxiohs.
19 Pwihsi, Xchiohs gahcaa nu'h guluu'yi garaa ra' nin
dxia'dxi para la'htu laasii ziroo' duxa nin nahpaacha'yi Ñi'h
xcweenta Jesucristu.
20 ¡Gloria gadi'hi nu'h la'h Xtaada Dxiohs nu'h para tu'pazi!
Pwihsi zi'chi gaca.

Luulchima guelrgahpaDxiohs

21 GulgahpaDxiohs xcwee'ntahn la'h ra' garaatii' ra' nin
riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, pur xcweenta tuhsi naa
nu'h loh Jesucristu, ya bwiitsi lasaa' ra' nu'h nin nuunee na'h
rii' rgu'nehza za ra'ba tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu.
22 Neezaa nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs rxe'hla
ra'ba tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu, nee bwiinn ra' nin
ruhnn ra' dzi'n loh Emperador Romanu mahzi ru rgu'nehza
za ra' ba tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu.
23 Dxiohs guntaa'yi yihca garaatii' tu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Colosa

Tuhbi guelrgahpaDxiohs xteenn Pahblu cun Timoteu para bwiinn Colosa ra'

1-2 Na'h Pahblu, ruca'hn dxihtsi rii loh tu nin naa ra' xpwiinn Dxiohs nin rii nabahan ra' loh guihdxyi Colosa. Dxiohs baca'bi na'h tin guluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn, ya na'h cun bwihtsi lasaa' nu'h Timoteu ziga naa nu'h xpwiinn Dxiohs raca'h nu dxihtsi rii' loh tu ziga naa tu xpwiinn Dxiohs pur xcweenta Jesucristu, bwihtsi lasaa' ra' nu nin zeezah nayaa loh xchi'dxyi Ñi'h. Ranaaba nu loh xtaada Dxiohs nu'h gacanee Ñi'h la'htu nee gusacwahchidxyii za Ñi'h sto' tu.

Xcweenta nin gudihdxyi-gunaaba Pahblu loh Dxiohs para xpwiinn Jesucristu

3 Cada chin rbwihdxi-rnaaba nu loh Dxiohs xcweenta tu nahpaa radi'hi nu guel zuxchiilli loh Dxiohs, Xtaada Jesucristu xcweenta tu,

4 laasii bihnn nu xa riachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu nee neezaa ziga nin nadzii'hi tu la'h ra' bwiinn nin nacweenta loh Dxiohs.

5 Ya ziga zeezah tu cun xcweenta nin naannloh tu zica'ha tu nin nuugucha'yi Dxiohs llaa'ndxibaa' laasii galoh chin bihnn tu xchi'dxyi naanchii Dxiohs bazo'ba dxiahga tun.

6 Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' la'n zeezah callii'dzin ziahan lahta loh guidxyiyuh nee caguu'bia'ñihin la'h ra' bwiinn dxyih cun dxyih tin guunn ra'ba ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca tal ziga gulu'bia'ñihin la'htu mwer dxyih nin bihnn tun ya guhcabwa' tu balahsasto' Dxiohs la'htu nee guhcabwa'za tu nallu'hyin para la'htu.

7 Ya ziga billii'dzi dxyi'dxyi ra' rii' ziahan lahta, zi'chi gahca za bihnn tun pur Epafras nin nadzii'hi nu. Ya la'hbi nuu bi loh xcweenta Jesucristu; cayuhnn bi dzi'n cun la'hnu nee neezaa pur xcweenta tu zeezahnee bi cun gaduhbisto' bi xtsi'n Jesucristu.

8 La'hbi bati'dxi cweenta la loh nu xcweenta tu nee cun ziga cayahcanee Spíritu Saantu la'htu cun ziga mohda nin nadzii'hi tu la'h ra' bwiinn ra'.

9 Pwihsi dez dxyih nin badzihn dxyi'dxyi rii' loh nu xcweenta ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin guillii-guillii rachina'ba nu loh Dxiohs xcweenta tu, ya nin rachina'ba nu xcweenta tu chi tin cu'bia'ñih Ñi'h loh xigaaba tu tin gacabwa' tu xcweenta nin xclaa'dzi Ñi'h guunn tu

nee neezaa Spíritu Saantu guluu'yi la'h tu xa chezahnee
tu xcweenta dxyi'dxyi nanchii ra' nin bihnn tu nee tin
dxiu'nbwa'za tu cuun nin naa dxyi'dxyi nin guchiipa'h
(nee tin gacabwa'za tu cuun nin naa dxyi'dxyi xihn ra' nin
ayi gallu'yi).
10 Ya zi'chi zeezah canaaba nu loh Dxiohs xcweenta tu
tin guiñah tu ziga bwiinn ra' nin naa ra' nin zeezahneepa'h
xchi'dxyi Dxiohs tin zi'chi cu'nasaa tu sto' Dxiohs, nee tin
chezahnee tu cuunchi'hzi dzi'n za'ca laasii sidela guunn tu
zi'chi mahziru dxiu'nbwa' tu Dxiohs.
11 Ranaaba za nu gacanee Ñi'h la'h tu tin cun jweersi roo
gahca nin nahpaa Ñi'h guni'hin jweersi para sto' tu ya zi'chi
zahpaa tu jweersi roo guti'dxiloh tu xiichi' zi guelrzahcazii
cun paseensi nee cun chuu lehgraza tu,
12 ya zi'chi zahca gudi'hi tu guelzuxchiilli loh Xtaada Dx-
iohs nu'h, laasii la'h Ñi'h bazia'caa Ñi'h xtuhlda nu'h tin
gachica'ha nu'h xpaarte nu'h xcweenta Xtaada nu'h nin chi'zi
Ñi'h para la'h ra' xpwiinn Ñi'h nin guzee para dxibaa'.

Babwidxyiisto' nu'h cun Dxiohs pur xcweenta Jesucristu

13 Dxiohs bata'h la'hnu'h loh guelrnabwa' nacahyi xteenn
bwiinndxaaba tin bagu'garii Ñi'h la'hnu'h loh guelrnabwa'
ña'ñih xteenn Llii'n Ñi'h nin nadzii'hi Ñi'h,
14 ya pur nin bati'dxiloh llii'n Ñi'h trabahjw duxa guhlla
xcweenta xtuhlda nu'h ya ni'chi za basia'lda sto' Daada Dx-
iohs xcweenta xtuhlda nu'h.
15 Nicala ayi chyu ridia'ha loh Daada Dxiohs xteenn nu'h,
per Llii'n Dxiohs naa la'hgahca ziga Xtaada Ñi'h, laasii neezaa
la'hÑi'h dzi'baloh Ñi'h loh garaatii' ra' cohsa ra',
16 laasii pur la'hÑi'h gurihxchih garaatii' nin nuu ra'
llaa'ndxibaa' nee cun garaatii'za nin nuu loh guihdxyiyuh,
tantu ziga nin rwa'haloh bwiinn cun ziga nin ayiza rwa'hatii'
za ra'ba ziga spíritu ra' nin rnabwa' loh bwih zi ziga rrehyi ra',
nin rnabwa', ziga gubieerna, nin rnabwa' ziga guxchiisi hasta
nin rnabwa' ziga to'ptahdu; garaatii' ra' ni'chi gulahchixchih
Ñi'h tin garaatii' ra'za ni'chi guunnlasahca la'h Ñi'h.
17 Galohtii' Jesucristu Llii'n Dxiohs loh garaatii' cohsa
ra' nin gurihxchih loh guidxyiyuh chin gurihxchyihza
guidxyiyuh ni'chin pur la'hÑi'h ca'ha ra' xiica xlugahri ra'n.
18 Ya Jesucristu mahzi dzi'baloh, ya naa Ñi'h nin rnabwa'
loh ra' xpwiinn Dxiohs zigazi rnabwa' yihca bwiinn la'h
gaduhbi gahca tihxi ba nee pur la'haza Ñi'h rtahnn guelnaba-
han nacuubi sto' ra' xpwiinn Ñi'h, laasii mwer la'hÑi'h naa
Ñi'h nin babahn loh guelguhchi tin zi'chi guzuh Ñi'h mwer
lugahr nin lasahca loh garaatii' ra' cohsa.

19 Ziˈchi guhca laasii ziˈchi bwiˈhnn Dxiohs lligaaba guhca
tin ziˈchi garaa guelnabahan dziˈtsi nin rdxeela pur xcweenta
Dxiohs rdxeela zan pur xcweenta lliiˈn Ñiˈh.
20 Ya pur lliiˈn Ñiˈh gulahchidxyii stoˈ Ñiˈh xcweenta garaa
bwiinn guidxyiyuh nee cun garaaza nin nuu llaaˈn dxibaaˈ,
pur nin gulliˈhi Jesucristu llarihn Ñiˈh loh cruhzi.
21 Ya ziga laˈhtu dez galohyi biriaˈcaa tu nezloh Dxiohs,
bidxyiˈchiinee tu Ñiˈh laasii gwadxah chihpa stoˈ tu cohsa
dxaaba raˈ nin bwiˈhnn tu,
22 per ya ziga nnah laˈh Dxiohs gulahchidxyii stoˈ Ñiˈh
xcweenta xtuhlda tu pur nin gulahchiguhn Jesucristu
bweˈltihxi Ñiˈh loh cruhzi pur xcweenta tu tin chin cwiidxyi
Xtaada Dxiohs nuˈh laˈhtu nez delaanta loh ñiˈh, gaca tu
bwiinn nayaa sin nin tuhbi duhlda,
23 per ziga rluuˈyi cweenta riiˈ nahpaa cheezah dziˈtsi tu
loh xchiˈdxyi Dxiohs zigazi zohbaa tuhbi yuuˈ nin rgaˈha
rahca loh tuhbi simieentu dziˈtsi tin ziˈchi ayi chuu dxyih nin
gusaaˈn tu xcweenta cohsa zaˈca nin naannloh tu zicaˈha tu
laasii cohsa chi bihnn tun pur xcweenta xchiˈdxyi Dxiohs,
laasii dxyiˈdxyi raˈ riiˈ ziahan duxa raˈ la lahta laˈn bidiˈchi
la loh gaduhbi guidxyiyuh, ya naˈh Pahblu bibwiˈhihn tin
ruˈnnahn cumpahñu cagaluˈyiˈhn xchiˈdxyi Dxiohs laˈh raˈ
bwiinn.

Pahblu guhpaa caargu xteenn guidoˈ

24 Yannah, nuu nasaa stoˈn xcweenta nin cazahcaziin pur
laˈhtu, laasii squiiˈ cagazaˈloon cayuˈnnahn xcweenta ziga
gulii Jesucristu naˈh tin gutiˈdxiloon trabahjw pur xcweenta
raˈ xpwiinn Ñiˈh nin naa ziga tihxi Ñiˈh.
25 Segun garaa raˈ lligaaba nin bwiˈhnn Ñiˈh gaca, Dxiohs
bacaˈbi naˈh pur xcweenta tu nin ayi naa raˈ bwiinn Israel
tin cagaluˈyiˈhn garaa xchiˈdxyi Ñiˈh nez loh tu, tin ziˈchi
guzaˈloon guidiˈchii dxyiˈdxyi raˈ riiˈ para laˈh tu nin ayi naa
raˈ bwiinn Israel,
26 o sea dxyiˈdxyi raˈ riiˈ guluˈlaˈn Dxiohsan nezloh raˈ bwi-
inn nin gubahan raˈ mahzi chieempa duxa per nnah baluuˈyi
Ñiˈhn nezloh raˈ xpwiinn Ñiˈh,
27 ya laˈh raˈ xpwiinn Ñiˈh chi gurihstoˈ Ñiˈh guluuˈyi Ñiˈh
laˈh raˈ ba ziga naa xcweenta cohsa zaˈca duxa chi tin gaann
raˈ ba nee cohsa nagaˈtsi chi laasii naa raˈn para laˈh raˈ
bwiinn nin ayi naa raˈ bwiinn Israel, ya guelnagaˈtsi chi naa
Jesucristu nin rbweeza stoˈ tu, niˈchin nin nahpaa tu siguhra
guicaˈha tu guelnabahan nacuubi.
28 Laˈhnu raluuˈyi nu xchiˈdxyi Dxiohs, ya cun gaduhbi
xquelnasiin nu rachiñiˈnee nu laˈh cuunchiˈhzi raˈ bwiinn

tin gusaa'n ra'ba xneziuh dxaaba ra'ba cun raluu'yiza nu xchi'dxyi Dxiohs loh ra'ba tin gadzihn ra' bwiinn nin naa tuhsi cun Jesucristu gaca ra'ba talpa'h ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca ra'ba, tin zi'chi ayi gatuhyiloh nu'h chin gadzihn nu'h nez delaantaloh Dxiohs.
29 Pwihsi pur ni'chi ru'nnahn dzi'n cun gaduhbi jweersi nin runi'hi Jesucristu na'h, ya jweersi chi ruluu'yi na'h cun xcweenta dzi'nroo ra' nin ru'nnahn.

2

1 Pwihsi xclaa'dzihn gacabwa' tu xa cagati'dxiloon trabahjw duxa pur xcweenta tu nee pur xcweenta ra' za xpwiinn Crixtu nin rii ra' loh guihdxyi Laodicea nee cun para xcweenta garaa ra' za xpwiinn Jesucristu nin nagahdxi dxiu'nbwa' na'h.
2 Zi'chi ru'nnahn tin mahziru cwaachixpwih tu cun gaduhbisto' tu pur nin bidxa'gasto' tu ziga nadzii'hi lasaa' tu, nee tin gaapa za tu garaa ra' guelnaza'ca nin rahpa ra' bwiinn chin rahcabwa' za'ca ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, tin zi'chi gacabwa' za'ca tu dxyi'dxyi rala'n chi xteenn Dxiohs nin naa la'Jesucristu,
3 laasii la'hsi Ñi'h naa Ñi'h nin ruluu'yi garaa nin naann xtaada Ñi'h, nee cun garaa zaa nin rahcabwa' Ñi'h.
4 Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' rñi'n loh tu tin ayi chyu gusagui'hi la'htu guiñi' ba loh tu zigazii nin cañi' tuhbi dxyi'dxyi za'ca loh tu per naan dxyi'dxyi dxixi'hw.
5 Pwihsi nicala ayi nuuneepa'hn la'htu, o nicala ayi zu'hpa'hn loh tu, per sto'n rñi'in xa zeezah tu cun xcweenta nin riachiisto' tu la'h Jesucristu ni'chin nin riahxi'hn nahpaa tu tuhsi lligaaba nee nanchii pa'h naa sto' tu ayi nin tuhbi nin gusiahchi sto' tu.
6 Pwihsi pur xcweenta ziga gwachiisto' tu la'h Daada Jesucristu, zi'chi za nahpaa guibahan nayaa tu tin zi'chi guluu'yi naa tu xpwiinn Ñi'h.
7 Gulchezah dzi'tsi loh xneziuh Jesucristu zigazi tuhbi yahga nin nuu xtulbaa' ñi'h gueeta roo', nee gulchezah dzi'tsi loh guelriachiisto' xteenn Jesucristu ziga nin ya basi'dxi tu xcweenta Ñi'h nee gaduhbi hohra za gulgadi'hi guelzuxchiilli la'h Ñi'h.

Guelnabahan nacuubi nin guica'ha ra' bwiinn nin gaca xpwiinn Jesucristu

8 Nee gulgahca nasiin tin ayi gusa'n tu chyuulla bwiinn gusiahchi sto' tu cun costuumbre ra' nin rdxi'nlaadzi zi ra' bwiinn loh xigaaba ra' zi ba o cun xiilla xcweenta ra' spíritu ra'

nin zabi'dxiaa ra'zi loh bwih, (nee ayi ruhnn cweenta ra'ba
la'h Jesucristu)
9 laasii garaa guelrnabwa' cun garaa za lla'ñih nin nahpa
Dxiohs, nahpaza Jesucristu nicala la'h Ñi'h guñah Ñi'h ziga
tuhbi bwiinn guidxyiyuh,
10 ya la'htu nnah gadxahchihpa sto' tu xcweenta
xquelnabahan nacuubi Jesucristu nin nahpaa guelrnabwa'
loh garaatii' ra' cuun chi'h zi guelrnabwa' nee cun xi chi'hzi
guelguxchisi,
11 nee neezaa pur nin naa tu tuhsi cun Jesucristu, nee pur
nin nuu za tu tuhbi bwa' nin baca'bwa' Dxiohs sto' tu, ayi ziga
bwa' dxi'h nin ruca'h ra' bwiinn tihxi lasaa' bwiinn ra' ba,
sino que bwa' nin baca'hbwa' Dxiohs sto' tu, la'han rluu'yin
ayi ru ruhnncweenta tu nin xclaa'dzi tihxi tu guunn tu,
12 ya loh nin guro'bañihsa tu loh xcweenta nin guhchi
Jesucristu ni'chin nin rluu'yi biga'tsinee za tu la'h Ñi'h, tin
para guca'ha tu guelnabahan nacuubi xcweenta nin babahn
Ñi'h loh guelguhchi laasii gwachiisto' tu nahpa Dxiohs xtaada
Ñi'h guelrnabwa' nin bacwa'hn Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h loh guel-
guhchi.
13 Ya la'htu galoh guhca tu ziga zi bwiinnguuchi la'n lasto'
tu pur xweenta xtuhlda tu laasii ayi biu'nbwa' tu Dxiohs,
nee laasii guhca tu ziga zi tuhbi bwiinn nin riuu'tee la'n
tuhbi gui'dxiu nacahyi ya garaa lahdu rdxinnaa ba laasii
ayi nahpaa ba bia'ñih, per la'h xtaada Dxiohs nu'h la'h Ñi'h
bani'hi guelnabahan nacuubi la'hnu'h tuhsi juunta cun Llii'n
Ñi'h Xtaada Jesucristu nu'h chin basia'pitii Ñi'h garaa xtuhlda
ra' nu'h.
14 Dxiohs basie'w loh xlehyi Moisehs laasii baluu'yin bwi-
inn duhlda duxa nu'h pur nin ayi chyu bwi'hnn ziga nin
ruluu'yi lehyi chi; pwihsi Dxiohs bazia'tee Ñi'h lehyi chi para
tu'pazi pur nin baca'h ra'ba la'h Jesucristu loh cruhzi,
15 ya chin guhchi Jesucristu loh cruhzi bazia'tee Ñi'h garaa
guelrnabwa' nin guhpaa ra' cuun chi'h zi spíritu ra' ziga nin
guhpaa guelguxchiisi ya ni'chi ra' ayiru xa guunn ra' ba para
guidxeela ra'ba xa cwaachiguelchiah ra'ba xcweenta nu'h
loh Dxiohs, ya chin bazia'tee Jesucristu xquelrnabwa' ra'ba
chi'chi baza'hdu'h Ñi'h la'h ra'ba delaanta loh ra' nin rii
dxibaa' nee cun nez delaanta loh ra'zaa nin rii loh guidxyiyuh
tin para baluu'yi Ñi'h bazia'tee Ñi'h guelrnabwa' nin guhpaa
ra'ba.

Gulgadxi'hyi xcweenta Dxiohs pa'h xlawaa'ha nin ruhnn zi bwiinn lligaaba

16 Pwihsi gulgahcabwa' xcweenta dxyi'dxyi ra' rii' nin
rulu'yi'hn loh tu tin ayi guzo'badxiahga tu xchi'dxyi chyu-
ulla bwiinn nin gudzii'ba duhlda yihca tu laasii guluu'yi
xcwihin ba la'h tu guiñi' ba ayi ruhnn tu zigapa'h ruhnn ba
ziga xcweenta guelwahw nin rahw ba, nin ree' ba, nee pur
xcweenta dxyih lañih nin rahpadaa ba o chin rzo'baloh xchih
bwe'hw, o pur xcweenta dxyih ra' nin ruzi'laa'dzi ba.
17 Pwihsi garaa ra' dee' naa ziga bacaalazi loh nin ze'-
yahldaa, ya nin ze' chi naa Jesucristu.
18 Ni'chin nin rñi'n loh tu ayi gusaa'n tu gudzii'ba ra' bwiinn
nin nahpa mahn rii' duhlda yihca tu pur nin ayi rca'ha tu
mahn ziga nin nahpa ra' ba, gulgasiahxi sto' tu pur nin ayi
tantu guluu'yi naa tu bwiinn gucahbi dxyi'dxyi loh ra' cohsa
mahn ra' rii' nin naguu'dzi duxa sto' ra' ñi'h, nee ayi za
guzu'nllihbi za tu loh ra' aanjla ra' ziga ruhnn ra' ba. Ruhnn
ra' ba squii' laasii rñi' ra' ba bwa'ha ra' ba aanjla ra'. Ya
ruhnn nayaachi ra' ba per ayi rahcabwa' ra' ba xpacaala si
guidxyiyuhun riuu' ra' ba.
19 La'h ra' bwiinn squii' gule'hesto' ra' ba la'h Jesucristu
nin nahpa guelrnabwa' loh ra' nin naa xpwiinn Ñi'h zigazi
rnabwa' yihca bwiinn la'h gaduhbi tihxi ba nee la'h za Ñi'h
rudi'hi Ñi'h guelnabahan la'h ra' garaa nin naa xpwiinn Ñi'h
ya pur la'h Ñi'h naa ra' ba tuhsi nee neezaa pur la'h Ñi'h
cayahca ziahan ra' ba tin cagare'caa ziga naa xigaaba Dxiohs.
20 Pwihsi la'htu nin ziga ya baria'h tu loh xquelrnabwa' lli-
gaaba ra' xteenn loh guidxyiyuh rii' la'h tu guhlda xparte Dx-
iohs nin nuu dxibaa', ni'chin nin ayi nahpa guzo'badxiahga
tu xcweenta ziga ruluu'yi ra' ba ziga chin rñi' ra' ba:
21 “Ayi guchywa'h lu'h ni'ca, ayi gahw lu'h dee', ayi guidxi'
lu'h ni'ca cun naa lu'h.”
22 Pwihsi cweenta ra' squii' ayi nahpa guzo'badxiahga tun,
laasii garaa ra' dee' rahca rdii'dxin yahn bwiinn radzihnan
buxa sto' ra' ba ya ri'chi riuhyi ra'n nee gulgahcabwa' xixnaa
xclaa'dzi ra' ba guzia'tee ra' ba ayi gahw tu garaa ra' cohsa
ra' rii' pwihsi, laasii garaa lligaaba ra' nin ruhnn ra' bwiinn
squii' rtahnan la'n yihca zi ra' ba.
23 Ya snuhn ra' bwiinn nin ruca'dxiahga cweenta ra' rii'
rahbi ra' ba:
—Bwehngahca naa cweenta rii' para la'hnu'h, laasii ruhn-
nan jweersi la'hnu'h gaann nu'h Dxiohs gasaguu'dzisto' nu'h
nezloh Ñi'h nee gasaa'n za nu'h tuhbi lahdu garaa nin rnaaba
sto' nu'h guida'w nu'h cun nin guidwaa nu'h tin zi'chi ayi ru
nahpa guinabwa' sto' nu'h la'hnu'h loh ra' cohsa dxaaba.

Per rñi'n loh tu, gulgahcabwa' lliaa' zi cun dee ra' laasii ayi
nuu guta'h ra' dee' la'h ra' bwiinn cun xcweenta ziga rnabwa'

tihxi ra' ba la'h ra' ba.

3

Ziga nin rnabwa' tihxi ra'ba la'h ra'ba

1 Pwihsi la'htu ziga nacweenta tu nezloh Dxiohs naa tu
zigazi nin babahannee la'h Jesucristu loh guelguhchi, ni'chin
nin nahpa cuu yihca tu xcweenta cohsa ra' xteenn Dxiohs nin
nuu dxibaa' hasta zohba Jesucristu xlahdu derehchu Xtaada
Ñi'h.
2 Ni'chin nin nahpa cuu yihca tu xcweenta nin nahpa
Dxiohs dxibaa', ayi xcweenta dxi'h nin nuu loh guihdxyiyuh,
3 laasii la'htu ya naa tu zigazi nin guhchinee la'h Jesucristu
yannah xquelnabahan tu nahpa Jesucristu tuhsi cun Xtaada
Dxiohs Ñi'h,
4 ya ziga Jesucristu naa xquelnabahan ra' nu'h, ni'chin chin
guluu'yiloh Ñi'h, neezaa tu cwinee tu Ñi'h loh lla'ñih xteenn
Ñi'h.

Xquelnabahan guyu'xa nu'h cun xquelnabahan nacuubi nu'h

5 Pwihsi ni'chin nin nahpa gusaa'ntii' tu garaa cohsa dx-
aaba ra' nin rnaaba tihxi tu ziga cohsa gubwihlli, lligaaba
dxiimma, lligaaba yo'ba ra', nin riuu'loh xixteenn bwiinn,
cun nin rza'bisto' gaapaa cohsa roo ru galoh nin nahpa ba,
ya dee' ra' ruluu'yi raann lu'h guriin dxiohsa,
6 ya garaa ra' dee' naa nin rgu'llahn sto' Dxiohs ni'chin
nahpa garaa ra' nin zeena'hla xcweenta cohsa dxaaba ra' rii'
guñihchiloh Dxiohs.
7 Neezaa la'htu gwazahnee tu lasaa' ra' dzi'n dxaaba ra' rii'
galoh chin gubahan tu loh ra' cohsa squii'.
8 Per nnah, gulgasia'han cohsa dxaaba ra' rii' nez dihtsi tu
ziga guelnadxyi'chi duuxa, cun guelnayo'ba nin riuu' yihca
tu, guelria'halaa loh cun stuhbi lasaa' tu, nee ayiza guiñi'yah
tu lasaa' tu nee ayiza guuyidxyi'dxyi tu dxyi'dxyi tohnta ra',
9 cun ayiza guuyi tu dxyi'dxyi dxixi'hw loh stuhbi lasaa' tu,
laasii ya biria'caa tu loh ra' cohsa dxiimma nin guza'bisto' tu
galoh,
10 yannah ya badxa'h tu tin biaca nacuubi sto' tu laasii
Dxiohs nugacha'h la'htu tin gaca tu ziga gahca la'hÑi'h tin
zi'chi dxiu'nbwa'pa'h tu la'h Ñi'h.
11 Ya bwi'hnn nacuubi Dxiohs la'htu, ni'chin ayi xchi'hn
guiñi' tu dxyi'dxyi hebreu o dxyi'dxyi griegu, o gaapa tu tuhbi
bwa' tihxi tu tal ziga guhcalasahca bwa' chi galoh, o nicala
naa tu bwiinnziitu o bwiinn nin ayi xi nu'mbwa'tii', o bwiinn
nin gudoo'tii' loh dzi'n o nin rnabwa' la'hgahca ñi'h; nin

lasahca loh ra' dee' naa Jesucristu laasi la'h Ñi'h rbweezaa Ñi'h lasto' ra' nin naa xpwiinn Ñi'h.

12 Pwihsi Dxiohs nadzii'hi Ñi'h la'htu nee gulii Ñi'h la'htu tin gaca tu xpwiinn Ñi'h. Pwihsi ni'chin gulguibahan ziga xclaa'dzi Dxiohs; gulgalahsasto' tu lasaa' tu, ayi gaca tu bwiinn nadxyi'chi, nee gulgahpaa mohda nado'laa'dzi cun gulgahca bwiinn nin nayuuldasto' ñi'h nee gulgahpaa ziroo' paseensi la'h bwiinn lasaa' tu cun cuun chi'hzi cohsa nin xclaa'dzi ra'ba guunnee ra'ba o guinaaba ra'ba loh tu.

13 Pwihsi zi'chi gulgui'hnn nasiin lasto' tu ayi guidxyi'chinee tu lasaa' tu sidela xalla rdii'dxisuu dxyi'dxyi gulgasia'ldasto' nin ruñihchi loh tu zigaza basia'lda za sto' Daada Jesucristu xtuhlda tu pwihsi zi'chi gulgui'hnn za cun nin ruñihchi loh tu,

14 ya loh garaa ra' cohsa rii' nin mahzi lasahca gulgahpaa guelnadzii'hi lasaa' lasto' tu cun lasaa' ra' tu laasii guelnadzii'hi lasaa' rii' naa nin rutiaa'ha la'htu loh ra' cuunnchi'hzi cohsa, ya squii' guunn tu tin gaca tu tuhsi ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca.

15 Ya sidela guzo'badxiahga tu guunn tu squii' gusaa'n tu cu'bia'hñi'h Jesucristu la'n lasto' tu tin zi'chi gaantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi lasaa' tu, laasii squii' bwi'hnn Dxiohs lligaaba gaca ni'chin nin gulii Ñi'h la'htu cwiih tu tuhsi sin nin tuhbi dxyi'dxyi biin dxyi'dxyi laasa nee tin zi'chiza gaca gudi'hi tu guelzuxchiilli la'h Dxiohs.

16 Zi'chi xchi'dxyi Jesucristu guina'zu dzi'tsi xtulbaa' ñi'h la'n lasto' tu cun garaa guelnasiin, tin guluu'yi tu nee tin guuyidxyi'dxyinee lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu cun cantu ra' nin rñi' xcweenta dxyi'dxyi Dxiohs nee himnu ra', cun neezaa cantu ra' nin ruluu'yi Spíritu Saantu la'h ra' bwiinn tin zi'chi guluu'yi rudi'hi tu guelzuxchiilli la'h Dxiohs.

17 Nee garaa nin guunn tu o nin guiñi' tu; gulgui'hnnan pur xcweenta lah Jesucristu, nee gulgadi'hiza guelzuxchiilli la'h Xtaada Dxiohs nu'h pur xcweenta Jesucristu.

Xa nahpa guibahan tuhbi famihyi nin naa ra' xpwiinn Jesucristu

18 Ya la'htu gunna'h ra' nin nuu che'hla ñi'h, nahpa chuu tu cha'zi tu xchi'dxyi che'hla tu laasii zi'chi xclaa'dzi Daada Jesucristu gaca.

19 Ya neezaa tu ndxi'hw ra' nin nuu che'hla ñi'h, gulgaca'hsto' tu la'h che'hla tu cun mohda naguu'dzi'hn; ayi gaapa tu moda naruhlayaa' cun che'hla tu.

20 Ya la'htu biñi'n ra' gulgazo'badxiahga xchi'dxyi xtaada tu loh garaatii', laasii dee naa nin rusiahxisto' Dxiohs.

21 Ya la'htu daada ra' nin naa guzahn; ayi gusio'ba tu yihca
ra' llii'n tu tin ayi guiria'hgahn ra'bi.
22 Ya la'htu mooza ra'; gulgazo'badxiahga xchi'dxyi
xpallwa'n tu nin naa lasaa' bwiinn guihdxyiyuh tu, ayi tan
sohladxi'h chin zuunee ba la'htu loh dzi'n nin cayuhnn tu tin
dxia'han za'ca tu loh ba sino que neezaa chin ayi zuu ba tin
zi'chi guluu'yi cayuhnn tu xtsi'n ba cun gaduhbi sto' tu nee
tin zi'chiza guluu'yi nee guelnadxyi'bi sto' tu pur xcweentaza
Xpallwa'n tu nin nuu dxibaa'.
23 Loh garaa nin guunn tu gulgui'hnnan cun gaduhbisto' tu
ayi cun de mahla gahn dxi'h tin zi'chi guluu'yi cayuhnn tu
dzi'n nezloh Dxiohs ayi nezloh dxi'h bwiinn guihdxyiyuh.
24 Pwihsi naann tu zahlla tu chin guni'hi Daada Jesucristu
guelnaza'ca nin naa guelnabahan par tu'pazi nin nahpa Ñi'h
dxibaa' para la'htu nin naa ra' xpwiinn Ñi'h laasii Jesucristu
naa Xpallwa'n nu'h nin zoozahnee nu'h xchi'dxyi Ñi'h,
25 laasii nin ruhnn ra' dzi'n dxaaba zahlla ra'ba seguun
xcweenta dzi'n dxaaba nin bwi'hnn ra'ba laasii la'h Dxiohs
ruhnn Ñi'h guelguxchisi zigapa'h naa xnehza, ayi rzuhnee
Ñi'h nin tuhbi bwiinn, nanchii naa xquelguxchisi Ñi'h.

4

1 Ya la'htu nin naa ra' xballwa'n mooza ra'; gulgahca bwi-
inn za'ca nezloh ra' xmooza tu ziga tuhbi bwiinn nin razaa'
xigaaba ñi'h xa naa guelruti'dxiloh loh dzi'n ra' ya ayi guunn
tu gwa'haza'ca tu loh nuhn ra' xmooza tu ya snuhn ra'ba
gwa'hadxaaba tu loh ñi'h laasii nadxiaapaa za nu'h tuhbi
xballwa'n nu'h nin rwa'hara'n xcweenta nu'h.
2 Pwihsi gulcheezah dzi'tsi ayi gucwe'za tu cwiidxyi-
guinaaba tu loh Dxiohs, nee gulgahca nasiin chin rbwihdxyi-
rnaaba tu loh Dxiohs nee nahpa ayi gucwe'za tu gudi'hi tu
guelzuxchiilli la'h Dxiohs.
3 Nee chin rbwihdxi-rnaabaza tu loh Dxiohs,
gulguinaabaza loh Ñi'h guelrahcanee para garaa nu tin
zi'chi mahziru cheezah guidi'chi xchi'dxyi Dxiohs xcweenta
Jesucristu nin guluu'la'n Ñi'h per nnah la'h dxyi'dxyi ra' chi
baluu'yiloh loh ñia'ñih para bwiinn ra'. Pwihsi pur xcweenta
dxyi'dxyi ra' rii' ni'chin nin nuu ñie'w'hn la'n lahtsidxi'ba rii'.
4 Ya ni'chin gulchi'hn-gulguinaaba loh Dxiohs tin gu-
luu'yi'hn ñia'ñih-ñia'ñih xcweenta dxyi'dxyi ra' rii' la'h ra'
bwiinn tin zi'chi biga'bi'hn gu'nnahn.
5 Ya neezaa gulguibahan nasiin nezloh ra' bwiinn nin ayi
nu'nbwa' xchi'dxyi Jesucristu; gulguiñi'nee ra' ba chin rahlda
guiñi' tu loh ra' ba.

6 Nee xchi'dxyi tu nahpa garia'caa'han ziga foorma
nagu'dzi'hn nee cun guelnasiin, tin gacabwa' tu xa gula'loh
tu xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin naann tu loh cuunchi'hzi
bwiinn.

Luulchimma guelrgahpaDxiohs nin baca'h Pahblu loh dxi-
htsi rii'

7 Pwihsi ziga zeezah xcwee'ntahn rii', la'h bwihtsi nu'h
Tíquicu nin nadzii'hi nu'h guni'hi cweenta la'htu xaapa'h
zeezah xcwee'ntahn laasii la'hbi naa bi tuhbi bwiinn nin
nidxiapaa nu'h confiansa ziga zezahnee bi na'h loh xcweenta
xchi'dxyi Jesucristu.

8 Pur cweenta ra' rii' ni'chin nin gulu'neezahn bi loh tu tin
cu'nasaa bi sto' tu cun dxyi'dxyi ra' nin guiñi' bi loh tu xa dxuu
nu nezii',

9 cun neezaa stuhbi bwihtsi nu'h nin laa Onésimu nin
nadzii'hiza nu'h nee nuuza confiansa cun la'hbi nee laasii
naaza bi tuhbi gahca bwiinn lasaa' tu; la'h ra'bi gu-
uyidxyi'dxyi ra'bi loh tu garaa ziga cayahca nezii'.

10 Ya Aristarcu nin nuu ñie'wneen la'n lahtsidxi'ba rii'
rxe'hlaza bi tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu neezaa
Marcu xprihmu Bernabeh. Ya la'htu ba bihn tu pur xcweenta
bi tin gaannloh tu la'hbi cun gaduhbi sto' tu sidela la'hbi
dxie'guia'ha bi cuun tu.

11 Neezaa Chuuh nin laaza Justu rxe'hla tuhbi guelrgah-
paDxiohs para la'htu. Gadxioonna dxi'h ra'bi rii' ziga dxa'ga
ra'bi loh ra' bwiinn Israel nin naaza ra' xpwiinn Jesucristu
cayahcanee ra'bi na'h pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, ya cun
garaa nin cayahcanee ra'bi na'h nuu nasaa duxa sto'n pur
xcweenta ra'bi.

12 Rgu'nehza za Epafras tuhbi guelrgahpaDxiohs para
la'htu, naannza tu naa bi tuhbi bwiinn nin cagadi'hi ñaa' ñi'h
pur xcweenta Jesucristu nee naa bi tuhbi bwiinn nin guulaa
lahdxyi tu, nee ayi rucwe'za bi cabwihdxi-canaaba duxa bi
loh Dxiohs para la'htu tin chezah dzi'tsi tu nee tin chuu
bia'ñih za loh xigaaba tu nee tin ayi chuu za nin gusiahchi sto'
tu, nahpa gaca tu bwiinn nin nuucha'yidzi'tsi sto' ñi'h garaa
ziga nin xclaa'dzi Dxiohs gaca.

13 Pwihsi na'h caywa'haloon balaaca chi'h nin riacaasto'
Epafras la'htu nee cun xcweenta za bwiinn ra' nin naa ra' xp-
wiinn Dxiohs nin rii loh guihdxyi Laodicea cun loh guihdxyi
Hierápolis.

14 Lucas nin naaza tuhbi dutohr nin nadzii'hihn rgu'nehza
za tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu cun neezaa Deemma.

15 GulgahpaDxiohs za xcwee'ntahn la'h ra' bwihtsi ra' nu'h
loh xcweenta Jesucristu nin rii loh guihdxyi Laodicea cun

neezaa la'h Niinfa nee cun la'hza ra' xpwiinn Jesucristu nin radiaa'ha yihdzi bi.

16 Ya chin cha'loh gu'lda tu caarta rii', gulcu'nehzahn loh ra' xpwiinn guido' Crixtu nin rii' loh guihdxyi Laodicea tin neezaa ri'chi gu'lda ra'ba caarta rii', ya la'htu guldxi'ldaza caarta nin guibia'garii' loh guihdxyi chi.

17 Gulgahbi dxyi'dxyi rii' loh Arquipu: “Bwi'hnn pur guza'loh lu'h dzi'n nin bani'hi Daada Jesucristu guunn lu'h.”

18 Na'h Pahblu ruca'hn guelrgahpaDxiohs rii' cun naa'gahcahn para la'h tu. Gulgui'hnn pur ayi dxia'lda sto' tu nuu ñie'w'hn la'n lahtsidxi'ba rii'. Pwihsi Dxiohs guchioo' guelrahcanee xteenn Ñi'h para la'htu.

Mwer dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Tesalónica

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, cun Silvanu, cun Timoteu; raca'h nu dxihtsi
rii' loh tu lasaa' ra' nu nin naa ra' bwiinn guido' xteenn
guihdxyi Tesalónica nin nabahannee ra' tuhsi la'h Xtaada
Dxiohs ra' nu cun neezaa Daada Jesucristu xteenn nu'h. La'h
Ñi'h gacanee Ñi'h la'h tu cun gusacwachidxyii Ñi'h sto' tu.

Gwachiisto' ra' bwiinn Tesalónica xchi'dxyi Dxiohs

2 Garaa dxyih radi'hi nu guelzuxchiilli la'h Dxiohs pur
garaa tu cun riagannasto' nu la'h tu chin rbwihdxyi-rnaaba
nu gacanee Dxiohs la'h ra' nu'h,
3 nee raze'ta za nu loh Xtaada Dxiohs nu'h xa ruhnn tu
dzi'n, laasii riachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h neezaa ziga ruhnn
duxa tu dzi'n tin rahcanee tu lasaa' tu nin ayi xi nahpatii'
laasii ruca'sto' tu la'h Dxiohs, neezaa xa ruchihpasto' tu
naannloh tu guibia'garii Daada Jesucristu loh guidxyiyuh.
4 Bwihtsi ra', Dxiohs nadzii'hi Ñi'h la'h tu nee la'hza Ñi'h
gulii Ñi'h la'h tu,
5 laasii chin balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs loh tu, ayi
dxyi'dxyizi dxi'h guhcan sino que neezaa xquelrnabwa'
Spíritu Saantu Dxiohs tin guhcabwa' tu cuun nin naa
dxyi'dxyi guchii. Naann cha'yi za tu xa guhca nu chin guyuu'
nu loh tu tin baluu'yi nu la'h tu xa guibahan nayaa tu.
6 Ziga gahca nin bwa'ha tu gubahannee nu lahda tu, la'h
tu zeezah nabahannee tu ziga baluu'yi Daada JesuCristu la'h
tu, nee basiahxi Spíritu Saantu sto' tu gaduhbi nin guca'ha tu
dxyi'dxyi chi nicala guzahcazii tu.
7 Zi'chi guhca tin baluu'yi tu loh garaa ra' bwiinn nin
riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs nin nuu ra' guihdxyi ra' nin
rnabwa' Macedonia cun Acaya xa rga'ha guunn ra' ba,
8 laasii pur la'h tu bidi'chi xchi'dxyi Dxiohs garaa nehza,
ayi guihdxyi si dxi'h nin rnabwa' Macedonia cun Acaya, sino
que gaduhbi guidxyiyuh bidi'chi dxyi'dxyi ziga riachiisto' tu
xchi'dxyi Jesucristu, ya ni'chin nin ayiru rchi'hn chyu gu-
uyidxyi'dxyinee la'h bwiinn pur ziga riachiisto' tu xchi'dxyi
Dxiohs,
9 laasii snuhn ra' bwiinn chi ruu'yidxyi'dxyi ra' ba loh nu xa
bidxuu nu loh tu nee gahca za xa basaa'n tu guunn tu dxaan
ra' tin biahca tu xpwiinn Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi
llaa'ndxibaa'.

10 Ruu'yidxyi'dxyi za ra' ba xa cabweeza tu gadzihn dxyih
nin guibia'garii Jesucristu loh guidxyiyuh; cagaze'ta'hn Jesu-
cristu nin babwe'he Dxiohs loh ra' bwiinn guuchi tin babahn
Ñi'h, yannah Jesucristu naa Dxiohs nin guta'h la'hnu loh
guelrza'cazii nin guti'dxi Dxiohs la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.

2

Dzi'n nin bwi'hnn Pahblu loh guihdxyi Tesalónica

1 La'hgahca tu naann tu, bwihtsi ra', ayi bio'pa lliaa'ha nu
loh yu'bitu,
2 nicala naann za tu galoh nin badzihn nu nez ca bachi'chi
ra' bwiinn la'h nu nee basa'cazii ra' za ba la'h nu guihdxyi
Filipos, per nicala bati'dxiloh nu guelrza'cazii per bani'hi
Dxiohs guelnadxipasto' la'h nu ayi bidxyihbi nu baluu'yi nu
xchi'dxyi Dxiohs loh tu nicala guyuu' nin baca'nee la'h nu,
3 laasii ayi baluu'yi nu dxyi'dxyi xihn ra', nee ayi za chyu
rñi' dxyi'dxyi dxaaba ra', nee ayiza naa ra'n dxyi'dxyi ra' nin
rusagui'hi.
4 Sino que Dxiohs basia'nnee xchi'dxyi Ñi'h la'h nu, laasii
naann Ñi'h galuu'yi nu nin naa xnehza, nee zi'chi cagaluu'yi
nu, ayi tin dxia'hanza'ca dxi'h nu loh ra' bwiinn, sino que loh
Dxiohs nin nu'nbwa' lasto' ra' nu.
5 La'tu naann xa baluu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs; ayi bio-
galuu'yi nu xica dxyi'dxyi dxieerba tin ñaxahdzi nu la'h tu, nee
ayiza baluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h tin ñica'ha nu xiilla xixteenn
tu. Dxiohs naann nayaatii' naa lasto' nu pur dee'.
6 Nin tuhbi ayi chyu cadxi'hyi nez guunn lasahca ra' bwiinn
la'h nu, nin yu'bitu ayi chyu ranaaba guunn lasahca tu la'h
nu, nee nin stuhbi dxyi'dxyi ra' nicala ñahca ñidi'hnn nu
ñahcabwa' tu nahpa nu guelrnabwa' pur naa nuu pooxtla ra'
xteenn Jesucristu,
7 sino que la'la'ga'h bidxuunee nado'tii' nu la'h tu zigazi
ruchioo' tuhbi gunna'h llii'n biu'yi'hn ba cun ziga rudi'hi ba
duuda ree' bi.
8 Pwihsi ni'chin ayi tansola dxi'h xchi'dxyi Dxiohs ñani'hi
nu la'h tu sino que nicala nee xquel nabahan pa'ca nu ñani'hi
nu, balaaca nin nadzii'hi nu la'h tu.
9 Bwihtsi ra' nu, la'h tu riagannasto' tu xa bidi'hnn nu dzi'n
tin bidi'hnn nu gahn xquelnabahan nu. Bidi'hnn nu dzi'n
dxyih nague'la laasii tin ayi ñahcan tuhbi carga para la'h nin
tuhbi tu gaduhbi nin cagaluu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs nez loh
tu.
10 La'hgahca tu naann cha'yi tu, cun neezaa Dxiohs naann
cha'yi Ñi'h xa bidxuunee nu la'h tu ziga bwiinn nayaa nez loh

tu, bwiinn nin ruhnn xnehza bwiinn nin ayi chyu gudzii'ba
duhlda yihca ñi'h,
11 neezaa la'tu naann xa bachiñi'nee nu la'h tu cun
basacwachidxyii nu lasto' tu tuhbigah tu ziga ruhnn tuhbi
guzahn ndxi'hw loh ra' llii'n ba chin rñi'nee ba la'h ra' bi.
12 Garaa dee' bidi'hnn nu tin guibahan nayaa tu ziga rga'ha
guunn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs nin gudihdxyi la'h tu tin
chuu tu loh xquelrnabwa' Ñi'h nee neezaa loh lla'ñih xteenn
Ñi'h.
13 Ni'chin nin radi'hi duxa nu guelzuxchilli la'h Dxiohs
laasii chin bihn tu xchi'dxyi Dxiohs nin baluu'yi nu la'h
tu, gwachiisto' tun naan xchi'dxyi Dxiohs, ayi zigazidxi'h
dxyi'dxyi ra' nin rdxi'nlaadzi ra' bwiinn guidxyiyuh, sino que
naan xchi'dxyi Dxiohs laasii rusiaa'han lasto' ra' bwiinn nin
riachiisto' ñi'h.
14 Bwiitsi ra' ziga basahcazii ra' bwiinn lahdxyi tu la'h tu
zi'chi za guzahcazii ra' xpwiinn Jesucristu la'n guido' nin
nuu ra' guihdxyi Judea, pwihsi nee ra' za ba bire'guna'hla ra'
bwiinn Israel la'h ra' ba.
15 Bwiinn Israel ra' rii gudxiinn la'h Daada Jesucristu
xteenn nu'h, nee ziga galoh gudxiinn ra' ba la'hgahca xpro-
feta ra' ba nin bie'gañi' xchi'dxyi Dxiohs loh ra' ba, ya ni'chin
bire'guna'hla ra' ba la'h nu laasii ayi rantsii'hi ra' ba la'h
Dxiohs, nee laasii ayi za gusaa'n ra' ba chechiisto' ra' bwiinn
xchi'dxyi Jesucristu.
16 Pwihsi chin xclaa'dzi nu gachidii'yidxyi'dxyi nu loh ra'
bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel ziga neezaa la'h ra' ba
ta'h ra' ba loh duhlda, pwihsi ayi rusaa'n bwiinn Israel ra' chi
chyu guiñi' loh ra' snuhn ra' bwiinn chi, per la'h ra' ba sola
cagatahla ra' ba xtuhlda ra' ba, per nnah la'h xquelguxchisi
Dxiohs badzihn gahxu dxiaaba yihca ra' ba tin chilli ra' ba nin
cayuhnn ra' ba.

Xclaa'dzi Pahblu guibia'garii ba guihdxyi Tesalónica

17 Bwihtsi ra', nnah loh dxyih nin ayiru chyu rwa'ha loh
lasaa', per nicala ayi chyu rwa'ha loh lasaa', seguihdu gahca
riagannasto' nu la'h tu nee gaduhbi xigaaba nu xclaa'dzi nu
dxio'padia'ha nu cuun tu.
18 Ziahan la xclaa'dzi nu ñio'pa nu, mas na'h Pahblu zia-
han la guclaa'dzihn ñe'ldahn per ayi basaa'n bwiinndxaaba
ñe'ldahn.
19 Pwihsi, ¿chyu ni'ca naa xcweenta ñi'h nin rbweeza nu nee
xcweenta nin riahxi nu, nee cun xcweenta nin rahca lasahca
nu? La'hgahca tu naa ra' dee' chin gadzihn dxyih nin dxi'
Daada Jesucristu stuhbi.
20 Sidela la'h tu naa tu nin raguu' nasaa lasto' nu nee cun
nin rusiahxi la'h nu nez loh Dxiohs.

3

1 Ya ziga cun ayi ru guhlda guzuhñe'ldahn, ni'chin bidi'hnn
nu lligaaba bidxia'han nu guihdxyi Atenas,
2 ya baxe'hla nu Timoteu, bwihtsi lasaa' nu'h loh Jesucristu
nin naa za tuhbi xpwiinn Dxiohs nin ruhnnee nu dzi'n loh
xchi'dxyi Daada Jesucristu. Ni'chin nin baxe'hla nu la'h ba
tin cwachidxyii ba lasto' tu nee guzuhchihpa za ba lasto' tu
ziga riachiisto' ba xchi'dxyi Jesucristu,
3 tin nin tuhbi tu ayi guiria'gahn tu loh guelrza'cazii ra'
nin cagati'dxiloh tu ca, laasii ba naann tu garaa nu'h nahpa
gati'dxiloh nu'h guelrzahcazii zi'ca.
4 Nee chin dxunee gahca nu la'h tu bachiñi'xgah nu loh tu
zati'dxiloh nu guelrza'cazii; ya bihn tu cuun nin gachiza'ca
nu ziga nin ba bañi' nu nee zi'chi guhca.
5 Ni'chin ayiru gunnahsto'n ñe'ldahn, ya ni'chin nin
guixe'hla'hn tuhbi guelrnaabadxyi'dxyi xa zezahnee tu
xchi'dxyi Dxiohs laasii cadxyiibihn ayi nagah basagui'hi
bwiinndxaaba la'h tu, ya ñaria'caa xtsi'n nu dzi'n lliaa'ha.
6 Yannah nin gubia'garii Timoteu bie'ganee ba dxyi'dxyi
xcweenta ziga riachii dzi'tsi sto' tu, nee cun ziga nadzii'hi
lasaa' za tu, nee cun nnah za ba rzahcariin tu la'h nu;
xclaa'dzi tu gwa'ha tu loh nu ziga za xclaa'dzi nu guidia'ha
za nu loh tu.
7 Ni'chin, bwiitsi ra', nicala ria'dxi xixteenn nu cun
rati'dxiloh nu guelrza'cazii, riahxi nu laasii la'h tu zeezah loh
ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu,
8 yannah riahxi pa'ca nu cun riuu' gahn lasto' nu laasii rah-
cabwa' nu zuudzi'tsi tu ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu.
9 Hasta ayi guidxeela nu dxyi'dxyi nin gadi'hi nu guelzux-
chilli loh Dxiohs pur la'h tu nee pur nin basiahxi tu lasto' nu
loh Ñi'h.
10 Dxyih-nague'la rnaaba nu loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h
la'h nu tin dxio'padia'ha nu cuun tu tin galuu'yi nu la'h tu
garaa dxyi'dxyi ra' nin caya'dxi tu loh xchi'dxyi Dxiohs nin
riachiisto' tu.
11 Rnaaba nu loh Xtaada Dxiohs nu'h neezaa loh Daada
Jesucristu xteenn nu'h tin gacanee Ñi'h dxio'padia'ha nu xa
nuu tu,
12 nee rnaaba za nu loh Daada Jesucristu xteenn nu'h tin
gacanee Ñi'h gaantsii'hi lasaa' ru tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu
nee cun garaatii' bwiinn ra', ziga zi nadzii'hi nu la'h tu,
13 tin pur gacanee Ñi'h la'h tu ayi chyu gusiahchyu lasto'
tu sino que gaca si tu xpwiinn Ñi'h tin ayi tsiiba duhlda
yihca tu loh Xtaada Dxiohs nu'h chin gadzihn dxyih dxi' nin
gabia'garii Daada Jesucristu cun garaa ra' xpwiinn Ñi'h nin
nuu llaa'ndxibaa'.

4

Loh nin guibahan nu dxiahxinee nu xchi'dxyi Dxiohs

1 Yannah bwiitsi ra', basi'dxi nu la'h tu xa xclaa'dzi Dxiohs
guibahan tu, nee zi'chi cayuhnn tun, per nnah rachiñi'nee nu
la'h tu tin chezahru guunn tun, nee squii' rachiñi' nu loh tu
laasii ba naa nu'h xpwiinn Jesucristu.
2 Garaa tu la'tu naann dxyi'dxyi ra' xteenn Daada Jesucristu
xteenn nu'h, ziga baluu'yi nu la'h tu cun xquelrnabwa' Ñi'h.
3 Dxiohs xclaa'dzi Ñi'h guibahan nayaa tu ayi xclaa'dzi Ñi'h
gaca tu bwiinn duhlda ayi guidxa'ga tu che'hla lasaa' tu,
4 tin gacabwa' tuhbigah tu xa guibahannee tu che'hla si tu
tin guibahan nayaa tu nee gulgantsii'hi la'h bi laasii lasahca
bi,
5 ayi ziga ruhnn dxi'h bwiinn ra' nin ayi nu'nbwa' la'h
Dxiohs, bwiinn ra' chi ruhnn ra' ba trahtu la'h che'hla ra' ba
ziga tuhbi gunna'h loh nehza.
6 Nin tuhbi tu ayi gusagui'hi tu bwihtsi tu loh ra' dee' laasii
zusa'cazii Dxiohs la'h ra' nin guunn zi'chi; la'nu baluu'yi la
cun la'h nu bachiñi'xgah loh tu xa guunnee Dxiohs la'h ra' nin
ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.
7 Dxiohs ayi gudihdxidxi'h Ñi'h la'h nu tin guibahan dxaaba
nu loh Ñi'h, sino que tin guibahan nu loh guelnabahan nayaa
xteenn Ñi'h,
8 ya bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga dxyi'dxyi rii', ayi guunn
ba lligaaba rbwe'hesto' ba xchi'dxyi nu sino que xchi'dxyi
yu'pi Dxiohs nin bani'hi Spíritu Saantu Ñi'h la'h tu.
9 Ayi guichi'hn tu guca'h ruhn dxyi'dxyi loh tu pur xa
nahpa gantsii'hi lasaa' tu, bwiitsi ra', laasii la'h gahca Dxiohs
baluu'yi la'h tu xa gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu.
10 Zi'chi ruhnn tu nadzii'hi tu garaa ra' bwiitsi ra' nu'h nin
nuu ra' gaduhbi nez Macedonia, ni'chin nin rnaaba nu loh tu
bwihtsi ra', mahzi ru gantsii'hi lasaa' tu.
11 Gulcwachidxyii sto' tu, ayi rii'-ri'chi cwihzaa tu sino que
gulchuu' loh xtsi'n tu tuhbigah tu, nee cun la'hgahca naa tu
gulgui'hnn dzi'n ziga nin la'nu bachinabwa' nu guunn tu,
12 tin gwa'ha ra' bwiinn nin ayi riachiisto' ñi'h xchi'dxyi
Jesucristu xnehza ruhnn tu tin zi'chi ayi ru dxia'dxi nin
rchi'hn tu.

Chin dxi' Daada Jesucristu cun xquelrnabwa' Ñi'h

13 Bwihtsi ra', xclaa'dzi nu gacabwa' tu ziga naa ra'
xcweenta ra' bwiinnguuchi ra' tin ayi guibiin sto' tu ziga
ruhnn ra' bwiinn nin ayi riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs,
14 ya ziga riachiisto' nu guhchi Jesucristu nee babahngahca
Ñi'h loh guelguhchi, ya zi'chi za riachiisto' ra' nu zucwa'hn

Dxiohs loh guelguhchi la'h ra' bwiinn ra' nin nuu la'n ba' nin riachiisto' ñi'h la'h Jesucristu, nee chin guibia'garii Crixtu, zucwa'hn Ñi'h la'h ra' ba,

15 ni'chin pur xquelrnabwa' Jesucristu rachiñi' nu loh tu, garaa nu'h nin nagahdxi gachi ra' nu'h, chin gabia'garii Jesucristu, ayi ñiidxiuu nu'h loh ra' nin nuu la'n ba',

16 laasii squii' gaca cohsa chi: zahca tuhbi ridxaa' ziga xteenn tuhbi nin canabwa', nee zihn za nu'h rsiaa'ha tuhbi aanjla nin mahzi rnabwa', nee zibwidxaa' za xtrompeta Dxiohs. Ya ziinloh Daada Jesucristu nez llaa'ndxibaa, ya chi'chi zabahan ra' bwiinnguuchi nin gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu,

17 chi'chiyi garaa nu'h nin riachiisto' nu'h ziga dxuunabahan ra' nu'h loh guidxyiyuh, ya gadxa'galasaa' ra' nu'h loh ra' bwiinn nin gucwa'hn Dxiohs tin zi'chi tuhsi guzeenee Ñi'h la'h nu'h la'n xcahyi tin chuunee nu'h la'h Daada Jesucristu xteenn nu'h par tu'pazi.

18 Ni'chin nin rñi'n loh tu tin gulgasacwachidxyiisto' lasaa' tu cun dxyi'dxyi ra' rii'.

5

1 Per ziga xcweenta xi bwe'hw o xi dxyih nin gaca ra' dee', ayi xchi'hn guca'hñin loh tu,

2 laasii la'hgahca tu naann dzi'tsi tu zadzihn dxyih nin dxi' Jesucristu nee gacan ziga zi chin radzihn rala'n tuhbi gubaa'n gue'la.

3 Chin guiñi' ra' bwiinn nin ayi riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs: “Ayi galuu'yi xi gaca, rga'ha dxuu nu'h dxuuza'ca nu'h”, chi'chi gadzihn xquelguxchisi Jesucristu hasta rii ra' ba ziga zi chin rna'zu tuhbi dulohri la'h gunna'h chin rahldaa hohra gaalaa llii'n ba, ya ayi ru nuu gullu'n ra' ba loh xquel guxchisi Dxiohs.

4 Per la'h tu bwiitsi ra', ayi nee dxi'h tu nabahan tu loh nacahyi; ni'chin ayi nee dxi'h tu guina'zu dxyih nin guibia'garii Jesucristu ziga zi tuhbi gubaa'n la'h tu,

5 laasii garaa tu nuu nabahan tu loh bia'ñih xteenn Dxiohs nin naa radxyii; ayi nee dxi'h nu'h naa nu'h nin nabahan loh nacahyi, loh guelnacahyi xteenn gue'la.

6 Ni'chin nin ayi chyu gaca bwiinn lohrbaca'ldatii' sino que nasiin gaca nu'h ayi gaca nu'h ziga naa ra' bwiinn nin ruhnn si ziga nin xclaa'dzi tihxi ra' ba sino que bwiinn nasiin tin ayi chuu xtuhlda nu'h.

7 Pwihsi bwiinn nin rahsi gue'la rahsi si ba; ayi ruhnn cweenta ba Dxiohs. Bwiinn ra' nin rzuhdzi ziga gue'la nacahyi, nuu zuhdzi ba laasii ayi guinacweenta ba loh Dxiohs,

8 per la'h ra' nu'h loh bia'ñih xteenn Dxiohs nabahan ra'
nu'h, ni'chin nin gaca nasiin nu'h nee rga'ha guica'ha nu'h
guelriachiisto' loh xchi'dxyi Dxiohs cun guelnadzii'hi lasaa'
ziga tuhbi maanga dxi'ba nin rahcu tuhbi suldahdu, nee
rga'ha za gaca dzi'tsi loh xigaaba nu'h laasii naannloh nu'h
zila'htii' nu'h loh duhlda ya dee' naa ziga tuhbi llumbrehyi
dxi'ba nin riuu' yihca tuhbi suldahdu nin rusie'w yihca ba,
9 laasii Dxiohs ayi gulii dxi'h Ñi'h la'h nu'h tin gueeta
gabihldxyi choo nu'h, sino que gulii Ñi'h la'h nu'h tin guica'ha
nu'h guelnabahan nacuubi nin runi'hi Llii'n Ñi'h, Jesucristu,
10 laasii guhchi Jesucristu pur la'h nu'h tin guibahannee
nu'h Ñi'h, nicala nabahan nu'h loh guidxyiyuh rii' o nicala ba
guhchi nu'h dxyih nin dxi' Ñi'h.
11 Ni'chin nnah gulcu'gui'w lasaa' tin gapa tu ziroo' xjwersi
Dxiohs ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu, ziga zezah cayuhnn tu
nnah.

Pahblu rñi'nee la'h ra' xpwiinn Jesucristu

12 Bwiitsi ra', ranaaba duxa nu loh tu tin chuu tu cha'zi
tu xchi'dxyi bwiinn ra' nin ruhnn xtsi'n Dxiohs loh tu, cun
ziga ra' bwiinn nin rnabwa' la'h tu, cun nin rñi'nee za la'h tu
xchi'dxyi Jesucristu.
13 Gulgui'hnn lasahca nee gulgantsii'hi la'h ra' ba pur xtsi'n
ra' ba, nee gulcwihnee za'ca lasaa' tu ziga tuhbi tu ziga stuhbi
tu.
14 Neezaa ranaaba nu loh tu bwiitsi ra', gulguiñi'nee la'h
ra' nin care'gahn nee gulgahcanee la'h ra' nin ayi rah-
cabwa'za'ca xchi'dxyi Dxiohs, nee gulgahpa paseensi la'h
garaa ra' bwiinn.
15 Gulguia'ha ayi chyu tuhbi tu guunn duhlda ya'dxi ra' loh
ra' bwiinn nin ruhnn duhlda ya'dxi ra'; mas cha'yi guunn tu
ganaalla dzi'n za'ca loh lasaa' tu nee zi'chi za loh chyuchi'hzi
bwiinn guidxyiyuh.
16 Guldxiahxi gaduhbi loh nin nabahan tu.
17 Gulcwihdxyi-gulguinaaba gacanee Dxiohs la'h tu garaa
dxyih.
18 Gulgadi'hi guelzuxchiilli loh garaatii', laasii dee naa nin
xclaa'dzi Dxiohs gaca pur garaatii' nu'h nin riachiisto' ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu.
19 Ayi cwe'hesto' tu Spíritu Saantu Dxiohs nin rñi' la'n lasto'
tu,
20 ayi za cwe'hesto' tu xchi'dxyi ra' bwiinn ra' nin rñi'
xchi'dxyi xcweenta ra' nin gue'du gaca ra',
21 sino que gulcwih loh garaa ra' dxyi'dxyi ya
guldxia'hannee dxyi'dxyi ra' nin naa dxyi'dxyi za'ca.
22 Gulguiria'caa loh garaatii' ra' nin nadxaaba.

23 La'hgahca Dxiohs nin rbahchidxyii lasto' tu la'h Ñi'h
gusiaa lasto' tu tin ba nuu nayaa Spíritu tu cun xalma tu cun
tihxi tu tin ayi tsiiba duhlda yihca tu chin gadzihn dxyih nin
guibia'garii Daada Jesucristu xteenn nu'h.
24 Dxiohs nin gulii la'h tu naa Ñi'h nin ruza'loh garaa nin
rñi' Ñi'h, ni'chin nahpa zuhnn Ñi'h garaa ra' dzi'n ra' rii'.

GuelrgahpaDxiohs cun guelruhntaa'yi para la'h tu bwihtsi ra'

25 Bwiitsi ra', gulguinaaba loh Dxiohs gacanee Ñi'h la'h nu,
26 gulgadi'hi tuhbi guelrgahpaDxiohs la'h ra' bwihtsi lasaa'
ra' nu'h loh Jesucristu nin nuu ri'ca.
27 Rna'ba'hn loh yu'bitu pur lah Daada Jesucristu xteenn
nu'h gu'lda tu dxihtsi ra' rii' loh ra' bwihtsi ra' nu'h.
28 La'h Daada Jesucristu gacanee la'h garaatii' tu.

Nin raroopa dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Tesalónica

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, cun Silvanu cun neezaa Timoteu; raca'h nu
dxihtsi rii' loh tu bwihtsi lasaa' ra' nu nin naa ra' xpwiinn
Dxiohs loh guihdxyi Tesalónica, bwiinn ra' nin naa tuhsi loh
Dxiohs Xtaada nu'h cun neezaa loh Daada Jesucristu.
2 Dxiohs Xtaada nu'h cun Daada Jesucristu gacanee la'h tu
cun gusacwachidxyii za Ñi'h lasto' tu.

Dxiohs guunn guelguxchisi la'h ra' bwiinn duhlda chin dxi' Jesucristu stuhbi

3 Bwitsi ra', guillii-guillii radi'hi nu guelzuxchilli loh Dxiohs
pur la'h tu nee zi'chi rga'ha gaca laasii dihtsi-dihtsi lasaa'
cayuu'tii guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs la'n lasto' tu,
nee cun ziga zeezah za ziga nadzii'hi lasaa' tu.
4 Ni'chin la'gahca nu rachiñi' nu xcweenta tu loh ra' xpwi-
inn Dxiohs, cun ziga guelpaseensi xteenn tu nee ziga ruluu'yi
xcweenta guelriachii sto' xteenn tu nin nahpa tu la'h Dxiohs
nee ruluu'yi tun loh garaatii' guelrzahcazii cun guelnalasa
nin ruti'dxiloh tu.
5 Dee sihn ruluu'yi xquelguxchisi Dxiohs naa guchii pa'h,
ni'chin nin rñi' Dxiohs zalda loh xquelrnabwa' Ñi'h para la'h
tu ni'chin cagati'dxiloh tu guelrza'cazii.
6 Laasii nuu Dxiohs lligaaba zalda chiilli ra' bwiinn ra'
nin basa'cazii la'h tu xtuhlda ra' ba, ni'chin nin zusagwa'ha
Dxiohs la'h ra' ba guelrza'cazii,
7 ya zuni'hi Ñi'h guelrzi'laa'dzi la'h tu nin cazahcazii, cun
la'h za nu, loh dxyih nin dxi' Daada Jesucristu, chin dxi' Ñi'h
nez loh xcahyi loh tuhbi bacha'h roo' cun anjla ra' nin nahpa
guelrnabwa' duxa.
8 Zi' Ñi'h tin gusa'cazii Ñi'h la'h ra' bwiinn nin ayi nu'nbwa'
ra' la'h Dxiohs nin nuu dxibaa', nee nin ayiza ruzo'badxiahga
dxyi'dxyi xteenn Jesucristu.
9 Garaa ra' bwiinn duhlda ra' zwa'ha ra' ba guelrza'cazii
duxa nin banaa par tu'pazi, nee zihtu dxia'han ra' ba loh
xquelña'ñih guelrnabwa' xteenn Dxiohs.
10 Chin dxi' Daada Jesucristu stuhbi, chi'chi zuhnn lasahca
ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h, ya garaa ra' xpwiinn Ñi'h zadxyi-
gaa' loh ra' ba chin gwa'ha ra' ba loh Jesucristu dxyih chi,

neezaa laʼh tu gadxaʼga tu loh raʼ xpwiinn Ñiʼh laasii gwachi-
isto' tu xchiʼdxyi Ñiʼh nin baluuʼyi nu laʼh tu chin bidxuunee
nu laʼh tu.
11 Niʼchin nin guillii-guillii cagazeʼta nu laʼh tu loh Dxiohs
chin rnaaba nu loh Ñiʼh tin gaca guluuʼyi tu ayi lliaaʼha zi
dxiʼh gulii Ñiʼh laʼh tu, nee dxudxiʼhn za nu guniʼhi Ñiʼh
lligaaba laʼh tu guunn tu garaa raʼ dziʼn zaʼca nin xclaaʼdzi
Ñiʼh guunn tu cun gacanee za Ñiʼh laʼh tu cun xquelrnabwaʼ
Ñiʼh tin guunn tu dziʼn raʼ nin ruhnn tu pur nin riachiisto' tu,
12 tin guzeʼta zaʼca raʼ bwiinn lah Daada Jesucristu pur ziga
nabahan xnehza tu, nee laʼh za Ñiʼh guzeʼta zaʼca Ñiʼh laʼh
tu ya dee gaca laasii bwenduxa naa Dxiohs Xtaada nuʼh cun
Daada Jesucristu loh garaa nin rahcanee Ñiʼh laʼh nuʼh.

2

Bwiinn duhlda duxa

1 Yannah, rnaba duxa nu loh tu bwihtsi raʼ nu, pur dxyih
nin dxiʼ Jesucristu, dxyih nin gadiaaʼha nuʼh loh Ñiʼh,
2 ayi chuu gah tu guelrzaaʼ, nee ayiza gusaaʼn tu guchihbi
raʼ ba laʼh tu cun dxyiʼdxyi nin guluuʼyi tuhbi bwiinn nin naa
profeta nicala za cun dxyiʼdxyi nin nnaa raʼ ba loh tu caa loh
tuhbi dxihtsi nin nnaa raʼ ba guluʼnehza nu loh tu ziga cañiʼn:
“Laʼh dxyih nin dxiʼ Jesucristu stuhbi laʼnbadzihn gahxu.”
3 Ayi gusaaʼn tu gusaguiʼhi bwiinn laʼh tu pur dxyiʼdxyi raʼ,
laasii chin nagahdxi gadzihn dxyih ca, ziuuʼ ziahan roo raʼ
bwiinn nin cweʼhestoʼ raʼ ñiʼh xchiʼdxyi Dxiohs tin gucaʼnee
raʼ ba laʼh Ñiʼh, chiʼchi zuluuʼyiloh bwiinn duhlda duxa,
bwiinn nin ziñichiloh par tuʼpazi.
4 Deeʼ nin zuhnn lasahca laʼhgahca ba nee zidxyiʼchinee ba
garaa raʼ nin zenee lah Dxiohs, ya hasta laʼn xquidoʼ Dxiohs
soobaa ba tin guunn ba zigazi Yuʼbi Dxiohs tin chechiistoʼ
bwiinn raʼ laʼh ba.
5 ¿Tayi riagannastoʼ tu gaduhbi nin guyuuʼhuhn loh tu
guñiʼraʼn dxyiʼdxyi raʼ riiʼ loh tu?
6 Yannah laʼh tu naann xi niʼca nuugacweʼza laʼh ba tin ayi
guluuʼyilohgah ba galoh nin gazaaʼ raʼ dxyih xteenn ba.
7 Pwihsi laʼh guelnagaʼtsi xteenn guelduhlda duxa chi
zeezah la nnah loh guidxyiyuh, cayaʼdxi si chesuu nin zuu
galaayi, nin cagacweʼza laʼh niʼchi nnah,
8 ya chiʼchiyi zuluuʼyiloh bwiinn duhlda duxa chi ya Daada
Jesucristuyi guzaʼloh gadxiinn laʼh niʼchi cun bwih rooʼ
xteenn rwaaʼ Ñiʼh, ya zuñichiloh Ñiʼh niʼchi cun xquelrnabwaʼ
xteenn Ñiʼh nin dxieʼnee Ñiʼh chin gabiaʼgarii Ñiʼh stuhbi.

9 Bwiinn duhlda duxa gadzihn ba cun xquelrnabwa' bwi-
inndxaaba, ya chin gadzihn ba, gadzihn ba ziga zi tuhbi
bwiinn nin nahpa guelrnabwa' roo'; zuhnn ba sehn roo' ra'
loh guidxyiyuh cun dzi'n roo ra' cun nin gusagui'hi ba la'h ra'
bwiinn,
10 ya zuhnn xtsi'n ba garaaloh cohsa dxaaba, guelduhlda ra'
tin gusagui'hi ba la'h ra' bwiinn nin nacweenta ziga bwiinn
nin guñichiloh loh Dxiohs laasii ayi guza'bisto' ra' ba xchi'dxyi
nanchii Dxiohs nin ñuta'h la'h ra' ba loh duhlda,
11 ni'chin nin zusaa'n Dxiohs dxi' tuhbi guelrusagui'hi duxa
loh ra' ba tin ni'chi guunn chechiisto' ra' bwiinn dxyi'dxyi
xihn,
12 tin zi'chi loh gabihldxyi guzee garaa ra' bwiinn ra' nin
ayi guclaa'dzi ñachiisto' ra' ñi'h nin naa dxyi'dxyi guchii mas
guza'bisto' ra' ba nin naa duhlda duxa ra'.

Nin bibwi'hi ra' tin ta'h ra' ba loh duhlda

13 Per la'h nu nahpa gadi'hi nu guelzuxchiilli loh Dxiohs
pur la'h tu, bwihtsi lasaa' nu nin nadzii'hi la'h Daada Jesu-
cristu, laasii Dxiohs gulii la'h tu galohyi tin ta'h tu loh duhlda
pur Spíritu Saantu Dxiohs nin rusiaa lasto' tu cun neezaa
dxyi'dxyi guchii nin gwachiisto' tu.
14 Ni'chin chin bihndxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs nin
baluu'yi nu la'h tu, gudihdxyi Dxiohs la'h tu tin zi'chi za
nee tu guica'ha tu loh xquelña'ñih xteenn Jesucristu.
15 Pwihsi, bwiitsi ra'; gulchezah dzi'tsi nee ayi dxia'ldasto'
tu xchi'dxyi Dxiohs nin baluu'yi nu la'h tu chin bidxuu nu
ri'ca, nee cun neezaa ra' dxyi'dxyi nin baca'h nu loh dxihtsi
nin bachigu'nehza nu loh tu.
16 La'h gahca Daada Jesucristu xteenn nu'h, nee cun la'h
Dxiohs nin naa Xtaada nu'h, cu'gui'w la'n lasto' tu pur guel-
ruca'sto' nin nahpa Ñi'h para la'h nu'h pur paseensi xteenn
Ñi'h nin ba naa par tu'pazi para la'h nu'h, nee pur nin
naannloh nu'h zachica'ha ra' nu'h guelnaza'ca loh Ñi'h cun
pur nin rahcanee Ñi'h la'h nu'h.
17 Zi'chi guunn Ñi'h nee neezaa guzuhdzi'tsi Ñi'h la'h tu loh
garaa ra' dxyi'dxyi za'ca nin guiñi' tu nee cun loh dzi'n za'ca
za ra' nin guunn tu.

3

Gulguinaaba loh Dxiohs pur la'h nu

1 Bwiitsi ra', gulguinaaba loh Dxiohs pur la'h nu tin
zi'chi nayoobagah guidi'chi dxyi'dxyi xteenn Dxiohs tin
guzo'badxiahga snuhn ra' bwiinn dxyi'dxyi ca tin gaca
lasahca lah Dxiohs ziga guhca chin bazo'badxiahga tun.

2 Gulguinaaba loh Dxiohs gacanee Ñiʹh laʹh nu tin ayi dx-
iaaba nu laʹn naa raʹ bwiinn yaʹdxi raʹ, cun bwiinn nin ayi
ruhnn xnehza raʹ, laasii ayi garaa raʹ dxiʹh bwiinn riachiistoʹ
raʹ ba xchiʹdxyi Dxiohs.
3 Dxiohs nahpa rzohba xchiʹdxyi Ñiʹh, pwihsi laʹh Ñiʹh
guzuhdziʹtsi laʹh tu cun zahpa za Ñiʹh laʹh tu tin ayi dxiaaba
tu laʹn naa nin nadxaaba.
4 Laʹh Dxiohs gulahchidxyii lastoʹ nu pur laʹh tu laasii ba
naann nu cayuhnn tu garaatiiʹ raʹ nin bañiʹ nu nahpa guunn
tu, nee ziaazah guunn tun.
5 Canaʹbaʹhn loh Daada Jesucristu guniʹhi ru Ñiʹh para
gacabwaʹ tu xa naa guelrucaʹstoʹ xteenn Dxiohs, nee
canaʹbazahn cwachidxyii Ñiʹh stoʹ tu zigaza bwiʹhnn Crixtu
chin batiʹdxiloh Ñiʹh guelrzaʹcazii.

Nahpa guidiʹhnn nuʹh dziʹn

6 Bwihtsi raʹ, rnaʹbaʹhn pur lah Daada Jesucristu, gul-
guiriaʹcaa loh raʹ chyuchiʹhzi raʹ lasaaʹ raʹ nuʹh loh Jesucristu
nin ayi nnaa raʹ guunn dziʹn, nee gulguiriaʹcaa za loh raʹ nin
ayi nnaa guibahan loh ziga baluuʹyi nu guibahan tu,
7 laasii laʹh tu naann la xa nahpa guibahan raʹ nuʹh, tin
chezah-chezahnee tu ziga baluuʹyi nu guibahan tu; naann
tu chin guyuuʹ nu loh tu ayi chyu gucaʹnzaa zi; pur dziʹn
bidiʹhnn nu.
8 Nee ayi za chyu gudahw lliaaʹha zi za xquehta tu; bidiʹhnn
nu dziʹn dxyih nagueʹla tin ayi chyu batiiʹdxi dziʹn laʹh tu.
9 Nicala ziga ñahca chyu ñinaaba ñahcanee tu laʹh nu, per
bidiʹhnn nu dziʹn tin baluuʹyi nu xa rgaʹha guunn tu,
10 laasii chin bidxuu nu loh tu, baluuʹyi nu xa nahpa guunn
tu: chyuchiʹhzi nin ayi nnaa guunn dziʹn ayi guehta gahw
bwiinn chi.
11 Pwihsi rihn nu nuu tu ayi xi dziʹn ruhnn tu nee nin
rucaʹstoʹ tu naa caʹnzaa zi tu.
12 Pwihsi pur bwiinn raʹ rii rachinaaba nu cun lah Daada
Jesucristu, guibahan xnehza raʹ ba nee guunn raʹ ba dziʹn tin
guunn raʹ ba gahn nin gahw raʹ ba.
13 Ya laʹh tu bwiitsi raʹ, ayi gadxahga tu guunn tu nin naa
xnehza.
14 Sidela chyuulla tuhbi tu ayi ruzoʹbadxiahga xchiʹdxyi nu
nin caa loh dxihtsi riiʹ, gulguiaʹha chyuuñin tin ayi gucha'ga
tu laʹh niʹchi tin gatuhyi loh niʹchi,
15 per ayi guidxyiʹchinee tu laʹh ba sino que gulguiñiʹnee ba
zigazi bwihtsi lasaaʹ tu.

Guelruhntaaʹyi luulchima

16 Dxiohs nin ruhnn rbwihdxyii sto' bwiinn,
gusacwahchidxyii lasto' tu guillii-guillii, nicala xichi'hzi
saca tu, pwihsi Daada Jesucristu dxia'hannee la'h garaa tu.
17 Na'h, Pahblu, cagaca'hn guelrgahpaDxiohs rii' cun naa
pa'cahn ru'nnahn garaa ra' xchi'tsi ra'n; squii' ruti'dxi fi-
irma'hn tuhbigah dxihtsi nin ruca'hn.
18 Daada Jesucristu gapa la'h garaa tu.

Mwer dxihtsi nin baca'h Pahblu loh Timoteu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu laasii
zi'chi gunabwa' Dxiohs nin ruta'h la'h nu'h loh duhlda gahca
nee neezaa laasii nahpa nu'h siguhra loh Ñi'h zachica'ha ra'
nu'h tuhbi hereensi.
2 Ruca'hn dxihtsi rii' loh lu'h Timoteu nin naa pa'ca
llii'nahn loh ziga riachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs; la'h
Xtaada Dxiohs nu'h nee Daada Jesucristu gacanee yi'h cun
galahsasto' Ñi'h yi'h cun gusacwahchidxyii Ñi'h lasto' lu'h.

Pahblu ruu'yidxi'dxyi xcweenta bwiinn ra' nin ruluu'yi dxyi'dxyi xihn ra'

3 Ziga gunabwa'n loh lu'h chin guyaa'hahn loh guihdxyi
ra' nin nuu loh guihdxyi Macedonia, ñaahn dxia'han lu'h loh
guihdxyi Efesu tin guuyidxyi'dxyinee lu'h paaldaa ra' bwiinn
nin ruluu'yi guriinca dxyi'dxyi
4 tin ayi sa'bi ra' ba loh xica cweenta xteenn bwiinn
chieempa loh xigaaba ra' ba nee tin ayi za chuu duxa ra'
ba lligaaba chyu guhca xpwiinn guldoo' ra' ba, laasii garaa
ra' dxyi'dxyi rii' nin rdxindxinee dxyi'dxyi la'h ra' bwiinn,
ayi rahcanee ra'n ziga mahzi chechiisto' ra' nu'h xchi'dxyi
Dxiohs, ni'chin rñi'n loh lu'h guuyidxyi'dxyinee lu'h la'h ra'
bwiinn chi.
5 Na'h cañi'n loh lu'h guuyidxyi'dxyinee ra' lu'h ba tin
gacanee lu'h dxiaa lasto' ra' ba, nee ayi guunn ra' ba nin
guunn dxiaaba xquelrihn ra' ba loh duhlda, nee chechiisto'
pa'ca za ra' ba xchi'dxyi Dxiohs tin gaca gantsii'hi lasaa' ra'
ba,
6 ya nuu ra' ba la'h ra' ba guruu'n ra' dxyi'dxyi rii' ya mahzi
zeezahnee ra' ba dxyi'dxyi nin ayi xi lasahca loh xquelrn-
abwa' Dxiohs.
7 Xclaa'dzi ra' ba gaca ra' ba bwiinn nin lu'h naann xlehyi
Moisehs, per nin la'h ra' ba ayi rahcabwa' ra' ba nin rñi' ra' ba
cun nin ruluu'yi ra' ba cun pasensitii'.
8 La'nu'h naann nu'h lehyi xteenn Dxiohs lasahca duxan
sidela guidi'hnn nu'h ziga nin rñi'pa'hn.
9 Nahpa gacabwa' nu'h garaa dee'; lehyi ayi biinlohon para
bwiinn za'ca ra', sino que para bwiinn ra' nin rusahcaloh
xlehyi Dxiohs neezaa ra' bwiinn ra' nin ayi guzo'badxiahga
xchi'dxyi bwiinn nin rnabwa' ra', bwiinn ra' nin ayi ruhnn
cweenta la'h Dxiohs, bwiinn ra' nin ruchi'hyi ra', bwiinn

ra' nin ayi ximportatii' cohsa ra' xteenn Dxiohs cun dxibaa' sino que nin nuu loh guidxyiyuh ni'chisihn riuu' ra' ba, la'h bwiinn ra' nin rdxiinn xtaada ra' ñi'h, nin rdxiinn xnaan ra' ñi'h; neezaa garaa ra' nin rdxiin la'h ra' bwiinn.
10 Neezaa nin rcahnee tuhbi gunna'h nin ayi naa che'hla ba, neezaa ra' bwiinn nin rcahnee la'hgahca lasaa' ndxi'hw o gunna'h ra' ñi'h, bwiinn gubaa'n, bwiinn ra' nin rusagui'hi, bwiinn nadxipadxyi'dxyi ra' loh dxyi'dxyi nin ayi naa guchii; cun neezaa bwiinn ra' nin ruhnn xichi'hzi dzi'n nin ayi naa dzi'n za'ca loh Dxiohs.
11 Ya guelruluu'yi za'ca rii' nin rdxeela loh dxyi'dxyi za'ca nin guta'h la'h nu'h loh duhlda, dxyi'dxyi ra' rii' nin baca'bi Dxiohs nin nabahan dzi'tsi dxibaa' na'h.

Rudi'hi Pahblu guel zuxchiilli la'h Dxiohs pur nin rahcanee Ñi'h la'h ba

12 Rudi'hihn guelzuxchiilli la'h Daada Jesucristu xteenn nu'h nin runi'hi guelrnabwa' na'h laasii naann Ñi'h gu'nnahn nin naa xigaaba Ñi'h, ni'chin nin gulii Ñi'h na'h gu'nnahn xtsi'n Ñi'h,
13 nicala galoh guñi'yaan xchi'dxyi Jesucristu, nee guca'hnna'hlazahn xpwiinn Ñi'h basa'caziira'n ba, per balahsasto' Dxiohs na'h laasii ayi rahcabwa'n xiñin bwi'hnna'hn nee pur nagahdxi chechiisto'n xchi'dxyi Jesucristu.
14 Per balaacachi'h nin nadzii'hi Daada Dxiohs na'h bwi'hnn Ñi'h cumpahñu na'h tin gwachiisto'n xchi'dxyi Ñi'h nee tin gantsii'hihn la'h Ñi'h, nee zi'chiza ruhnn Ñi'h nnah tin ba nuu nu'h tuhsi cun Jesucristu.
15 Dxyi'dxyi rii' guchii duxan, nahpa chechiisto' tun: Jesucristu bi' loh guidxyiyuh tin guhlda'h Ñi'h la'h bwiinn loh duhlda, ya na'h mahzi ru naan tuhbi bwiinn duhlda duxa loh ra' bwiinn duhlda ra' chi,
16 per ya ziga nin balahsasto' Dxiohs na'h ziga guhca'hn bwiinn nin mahzi guyuu' xtuhlda ñi'h ni'chin baluu'yiloh xa naza'ca duxa naa Jesucristu tin gwa'ha ra' bwiinn nin nagahdxi chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h xa gulii Ñi'h na'h tin neezaa ra' ba gapa ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii' sidela guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
17 Ni'chin nin nahpa guidi'hnn lasahca nu'h la'h Ñi'h cun gaann nu'h Ñi'h gaduhbi loh nin guibahan nu'h nee par tu'pazi la'h Rehyi nin rnabwa' llaa'ndxibaa', Rehyi nin nuu par tu'pazi nin nuu nabahan dzi'tsi dxibaa', Rehyi nin ayi rwa'ha loh bwiinn, sino que naa Ñi'h tuhbi dxi'h Yu'bi Dxiohs. Zi'chi gaca pwihsi.

18 Timoteu, lliiˈnahn loh ziga riachiistoˈ nuˈh xchiˈdxyi Je-
suCristu, cagasiaˈhanneen yiˈh dziˈn riiˈ, nee banaann nuˈh
xi guñiˈ raˈ bwihtsi lasaaˈ nuˈh loh Jesucristu chiˈchi, ziga
dxyih nin bazeˈta raˈ ba nin guhdzi Dxiohs loh raˈ ba pur yiˈh.
Bazaˈstoˈ luˈh nin guñiˈ raˈ ba tin gaca luˈh ziga tuhbi suldahdu
zaˈca xteenn Jesucristu.
19 Ayi cweˈhestoˈ luˈh xchiˈdxyi Dxiohs nahpa chechiidux-
atiiˈ stoˈ luˈh xchiˈdxyi Dxiohs, nee ayi za guunn luˈh nin
naann nuˈh ayi naa xnehza tin nuu raˈ bwiinn nin laˈguleˈhe
stoˈ ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs; niˈchin nin ayi ru riachiistoˈ raˈ ba
xchiˈdxyi Ñiˈh.
20 Bwiinn raˈ chi naa Himeneu cun Alejandru, per laˈh raˈ
ba batiˈdxiˈhn lahtsi naa bwiinndxaaba tin gusiˈdxi raˈ ba ayi
guiñiˈyah raˈ ba xchiˈdxyi Dxiohs.

2

Pahblu ruluuˈyi xa cwidxyi-guinaaba bwiinn Dxiohs tin gacanee Ñiˈh laˈh raˈ ba

1 Ya nin naa mwergaloh, rñiˈn nahpa chyu cwidxi-guinaaba
loh Dxiohs pur garaa xilla xcweenta raˈ bwiinn, tin guinaaba
raˈ ba laˈh Ñiˈh guuntaaˈyi Ñiˈh laˈh raˈ ba cun gacanee Ñiˈh laˈh
raˈ ba, nee neezaa tin gudiˈhi raˈ ba guelzuxchilli nezloh Ñiˈh
pur xcweenta garaa raˈ bwiinn,
2 ya nahpa cwidxi-guinaaba za nuˈh loh Ñiˈh pur prizdeenta
cun guxchisi raˈ nin rnabwaˈ raˈ, tin ziˈchi guibahan nuˈh
tuhbi guelnabahan nasaa ru, tin guidiˈhnn nuˈh nin xclaaˈdzi
Ñiˈh gaca cun nin naa xnehza para laˈh raˈ bwiinn,
3-4 laasii ziˈchi riahxi Dxiohs cwidxi-guinaaba tu laˈh Ñiˈh
nee xnehza zan. Laˈh Ñiˈh bataˈh laˈh nuˈh loh duhlda nee
xclaaˈdzi za Ñiˈh gutaˈh Ñiˈh laˈh garaa raˈ bwiinn loh duhlda
nee tin gacabwaˈpaˈca za raˈ ba xchiˈdxyi nanchii Ñiˈh,
5 laasii nuu tuhsi Dxiohs, nee tuhsi za nin rusiaˈlda
dxyiˈdxyi nez loh Dxiohs pur laˈh raˈ nuˈh, laˈh bwiinn chi naa
Jesucristu Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw.
6 Jesucristu biuˈn Ñiˈh ntriehgu laˈhgahca Ñiˈh loh guel-
guhchi tin gudxihlli Ñiˈh xtuhlda garaatiiˈ nuˈh ziga dxuu nuˈh
loh guidxyiyuh. Deeˈ guhca chin guˈlda dxyih nin gulii Dxiohs
tin pur xquelguhchi Jesucristu baluuˈyi Ñiˈh gutaˈh Ñiˈh garaa
raˈ nuˈh loh duhlda.
7 Ya pur deeˈ gulii Dxiohs naˈh ziga nin ruluuˈyi xchiˈdxyi
Ñiˈh nezloh raˈ bwiinn, ruluˈyiˈhn dxyiˈdxyi nin guchii
xcweenta Ñiˈh nee naan mwehsu loh raˈ bwiinn raˈ nin ayi
naa raˈ bwiinn Israel tin chechiistoˈ raˈ ba xchiˈdxyi Ñiˈh.

Guchiin nin cañɨ'n loh lu'h, ayi cañɨ'n dxyi'dxyi dxixi'hw laasii ya naan tuhbi xpwiinn Jesucristu.

8 Pwihsi xclaa'dzihn garaa lahta loh guidxyiyuh hasta rii ra' xpwiinn Dxiohs guiteesa naa ra' ba cwidxi-guinaaba ra' ba loh Dxiohs, per nahpa gwa'haxgah ra' ba gaca nayaa pa'h lasto' ra' ba nee gusaa'n ra' ba guelnadxyi'chi cun guelrdxih-ndxinee dxyi'dxyi cun lasaa' ra',

9 ya gunna'h ra' ayi gacu ra' ba lahdxi nin ayi naa xnehza gacu ra' xpwiinn Jesucristu tin ayi chi'hyi ra' ba nez dxiuu'sto' ra' bwiinn la'h ra' ba pursi foorma nin gacacha'yi yihca ra' ba o zuucha'yi duxa ra' ba cun cohsa za'ca ra' ziga ohro, perla ra', o lahdxi za'ca.

10 Mas cha'yi chi'hyi ra' ba nez dxiuu'sto' ra' bwiinn ziga xcweenta nin rga'ha guunn ra' ba ziga nin guluu'yi naa ra' ba xpwiinn Dxiohs,

11 nee dxyiisi nahpa cwih ra' gunna'h loh cultu tin cun guelnado'laadzi guca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi ra' ndxi'hw.

12 Ayi za zi'guehldahn guluu'yi tuhbi gunna'h dxyi'dxyi loh garaa ra' bwiinn, ayi za nuu ziga guinabwa' ra' ba la'h ra' ndxi'hw; mas cha'yi dxyiitii' zoobaa ra' ba guca'dxiahga si ra' ba,

13 laasii galoh Adahn bwi'hnncha'yi Dxiohs, ya chi'chiyi bwi'hnn Ñɨ'h la'h Eva,

14 laasii ayi la'hdxi'h Adahn naa nin bisagui'hi sino que la'h Eva bisagui'hi, ya loh nin bisagui'hi ba biaaba ba loh duhlda,

15 per zila'h ra' za gunna'h sidela chuu ra' ba loh xtsi'n ra' ba ziga tuhbi naan, sidela chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nee gantsii'hi lasaa' ra' ba, nee sidela chuu si ra' ba loh Dxiohs nee gaca za ba tuhbi gunna'h za'ca nin rahca rucwe'za la'h gahca ba.

3

Dee' nahpa guunn ra' nin rnabwa'

1 Dee' naa dxyi'dxyi nin guchii: sidela chyuulla tuhbi ndxi'hw xclaa'dzi gaapa ba dzi'n xteenn Dxiohs tin gaca ba tuhbi bwiinn dzi'baloh loh ra' xpwiinn Jesucristu, dzi'n za'ca ni'chi xclaa'dzi ba guunn ba.

2 Ni'chin rñɨ'n bwiinn nin xclaa'dzi gaca ziga bwiinn dzi'baloh nahpa guibahan xnehza ba tin ayi chuu dxyi'dxyi nin guiñɨ'yah ra' bwiinn la'h ba, nee tuhbi si gunna'h gaca che'hla ba. Nahpa gaca za ba tuhbi bwiinn nin rahca rucwe'za loh xigaaba ñɨ'h, nee suunasiin ba, nee gaca ba tuhbi bwiinn za'ca; nee nahpa gaca za ba tuhbi bwiinn nin gudi'hi rwaa' yihdzi ñɨ'h dxia'han tuhbi bwiinn nin ze' zihtu,

nee cun nin gahw za bwiinn chi gudi'hi za ba, cun gaca za ba
tuhbi bwiinn nin naann za'ca tin zi'chi za zahca guluu'yi ba.
3 Nee ayi gaca za ba tuhbi bwiinn gwaa', ayi za gaca ba tuhbi
bwiinn dxixi'hw nin rcha'gadxihldxi la'h ra' bwiinn, ayi za
gaca ba tuhbi nin rza'bisto' ñi'h guunn gahn mweeyi roo' sino
que nahpa gaca ba tuhbi bwiinn nado'laa'dzi,
4 nee nahpa gahpa ba guelguxchisi za'ca yihdzi ba tin zi'chi
guzo'badxiahga ra' llii'n ba xchi'dxyi ba nee ayi za gusia'garii
ra' bi dxyi'dxyi loh ba,
5 laasii sidela tuhbi bwiinn ayi gaann ba xa guinabwa' ba
rwaa' yihdzi ba, ¿xa gaca chi'h suuh ba nezloh ra' xpwiinn
Dxiohs?
6 Nee ayi za nuu guinabwa' tuhbi bwiinn nin gue'du ca-
gasi'dxi ziga naa loh xneziuh Dxiohs, tin ayi nagah guunn
ba lligaaba dzi'balohtii' ba loh ra' snuhn xpwiinn Dxiohs nee
sa'bi ba loh duhlda gahca nin biaaba bwiinndxaaba,
7 neezaa nahpa gaca ba tuhbi bwiinn nin ya za'bi dxyi'dxyi
za'ca pur xcweenta gahca ba nezloh ra' nin ayi riachiisto'
ñi'h xchi'dxyi Dxiohs tin ayi dxia'hanxtuhyi ba nee tin ayi za
dxiaaba ba la'n naa bwiinndxaaba.

Dee' nahpa guunn ra' diaconu ra'

8 Zi'chi za la'h ra' diaconu ra' nahpa gaca ra' ba bwiinn
nin ya bia'ñih yihca ñi'h nee nahpa guza'loh guunn ra' ba
dxyi'dxyi nin guiñi' ra' ba, nee ayi gaca za ra' ba bwiinn gwaa'
nee ayi za gaca ra' ba bwiinn nin sa'bisto' ñi'h gapa mweyi
roo'.
9 Nee nahpa gaca nayaasto' ra' ba nee nahpa za gapadzi'tsi
ba dxyi'dxyi ra' nin baluu'yi Dxiohs la'h nu'h nin naa
dxyi'dxyi nin riachiisto' nu'h.
10 Nahpa gwa'hxgah tu xa nabahan ra' bwiinn ra' rii', ya
sidela nabahan xnehza ra' ba nee ayi chyu cwachi xquelchiah
ra' ba, zahca gaca ra' ba diacono.
11 Zi'chigahca za la'h ra' gunna'h ra' nin xclaa'dzi gaca
diacona ra' nahpa gaca za ra' ba bwiinn nin ya guyuu' bia'ñih
yihca ñi'h, nee ayi gaca ra' ba bwiinn nin ruluu'yi la'hla
dxyi'dxyi nin ayi gallu'yi para la'h ra' bwiinn sino que gaca
ra' ba tuhbi bwiinn nin rahca rucwe'za loh xigaaba ñi'h loh
nin ayi gallu'yi nee nahpa gaca za ra' ba bwiinn nin ruza'loh
xchi'dxyi ñi'h loh garaatii' dzi'n.
12 Tuhbi bwiinn nin xclaa'dzi gaca diaconu tuhsi gunna'h
gaca che'hla ba, nee nahpa gahpa za ba guelguxchisi loh ra'
llii'n ba nee garaa nin nuu rwaa' yihdzi ba,
13 laasii diaconu ra' nin ruhnn za'ca xtsi'n ñi'h zuhnn
lasahca cun zantsii'hi za ra' snuhn ra' bwiinn la'h ra' ba,
ya zi'chi mahzi ayi guidxyihbi ra' ba guluu'yi ra' ba ziga
riachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.

Ziroo' naa xquelrnabwa' Dxiohs

14 Cagaca'hn dxyi'dxyi rii' loh lu'h, ya xclaa'dzihn dxie'lda
guia'hahn cuun tu,
15 per sidela na'h gacata'hruhn, ya naann lu'h xa nahpa
guibahan nu'h lahda ra' xpwiinn Dxiohs nin naa xquido'
Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi llaa'ndxibaa'. La'h xpwiinn
Dxiohs naa nin zeezahnee xchi'dxyi Ñi'h loh guidxyiyuh rii',
nee rucwe'za za ra' ba loh xigaaba bwiinn ra' nin rusa'caloh
loh Ñi'h.
16 Ya garaatii' bwiinn radxyigaa' duxa pur dxyi'dxyi nin
riachiisto' nu'h, nicala nagahn gacabwa' ra' ba nin zee' lohon:
Dxiohs bi' loh guidxyiyuh ziga tuhbi bwiinn, ya guñi' Spíritu
Saantu Dxiohs ayi xi xtuhlda Jesucristu guyuu' loh
Dxiohs,
nee bwa'ha za xaanjla Dxiohs loh Ñi'h, nee bidi'chi xchi'dxyi
Ñi'h loh guidxyiyuh,
nee garaa za lahta guidxyiyuh gwachiisto' ra' bwiinn
xchi'dxyi Ñi'h
ya gubia'garii Ñi'h loh guelña'ñih xteenn Dxiohs nez
llaa'ndxibaa'.

4

Bwiinn ra' nin rre'caa loh xneziuh za'ca Dxiohs

1 La'Spíritu Saantu guñi' chin gue'du gadzihn dxyih nin
guibia'garii Jesucristu, chuu ra' bwiinn nin cwe'hecaa
xchi'dxyi Dxiohs, ya chena'hla ra' ba xchi'dxyi spíritu ra'
nin rusagui'hi cun neezaa chena'hla ra' ba garaa dxyi'dxyi
nin ruluu'yi bwiinndxaaba.
2 Pwihsi ziuu' ra' bwiinn ra' nin guiñi' dxyi'dxyi xihn nin
rusagui'hi laasii ayi ru gallu'yi xigaaba ra' ba, laasii zahca loh
xquelrihn ra' ba zigazi hasta rca'dxih dxi'ba lda'h nin ruca'h
dxiehrru, ya ayi ru xi gacabwa' ra' ba.
3 Bwiinn ra' squii' ziñi' za ra' ba ayi nuu guchinaa bwiinn,
nee zuluu'yi za ra' ba ayi nuu gahw ra' bwiinn garaaloh,
nicala Dxiohs gulahchi garaa ra' guelwahw rii' para gahw
ra' bwiinn nin naa xpwiinn Ñi'hn tin sola gudi'hi ra' ba
guelzuxchilli loh Ñi'h,
4 laasii garaa nin bwi'nncha'yi Dxiohs naa ra'n cohsa za'ca
para la'h nu'h nee ayi rga'ha cwe'hesto' nu'h nin rachida'w
nu'h chin radi'hi nu'h guelzuxchiilli la'h Xtaada Dxiohs nu'h,
5 laasii xchi'dxyi Dxiohs runntaa'yi garaatii' nin rida'w
nu'h chin radi'hi nu'h guelzuxchiilli loh Ñi'h pur guelwahw
chi.

Tuhbi bwiinn nin guunn za'ca xtsi'n Jesucristu

6 Sidela yi'h gusaza' lu'h sto' bwihtsi ra' nu'h garaa ra'
dxyi'dxyi ra' rii', zahca lu'h tuhbi mooza za'ca xteenn Jesu-
cristu, tin zi'chi ziuu'nabahan lasto' lu'h cun garaa xchi'dxyi
za'ca xteenn Jesucristu nee cun guelrluu'yi za'ca xteenn Ñi'h
nin zena'hla lu'h.
7 Per ayi guzo'badxiahga lu'h xchi'dxyi ra' bwiinn ñu'xa ra'
cun ziga cweenta nin rdxi'nlaadzi ra' ba; mas cha'yi gusi'dxi
lu'h xa guzuhdzi'tsi lasto' lu'h loh xchi'dxyi Dxiohs.
8 Laasii ziga nin ruñi'bi tihxi bwiinn tin gaca nagui-
hdzin, gulliaa'yi'hn naa ni'chi, per ziroo' ru lasahca cu'cha'yi
ba xchi'dxyi Dxiohs la'n lasto' ba laasii dee nallu'yi loh
xquelnabahan nu'h nnah nee loh guelnabahan nin gue'du
gadzihn.
9 Dee' naa dxyi'dxyi nin guchii rga'ha chechiisto' garaatii'
tu.
10 Pur xchi'dxyi Dxiohs ridi'hnn nu'h dzi'n nee neezaa ca-
gati'dxiloh nu'h loh guelrza'cazii laasii cabweeza nu'h Yu'bi
Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi llaa'ndxibaa' nin xclaa'dzi
guhlda'h la'h garaatii' ra' bwiinn per sola zulda'h Ñi'h la'h ra'
bwiinn ra' nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h.
11 Garaa dxyi'dxyi ra' rii nahpa guinabwa' lu'h
guzo'badxiahga ra' ban, neezaa guluu'yi lu'h dxyi'dxyi ra'
rii'.
12 Nahpa chi'hyi lu'h xa guiñi' lu'h nee xa guunn xnehza
lu'h, nee gantsii'hi lu'h chyuchi'hzi bwiinn, cun chechiisto'
lu'h xchi'dxyi Dxiohs gaduhbi sto' lu'h nee guibahan nayaa
lu'h tin guluu'yi lu'h la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs xa guunn ra' ba tin ayi cwe'hesto' ra' ba yi'h
pur nin naa lu'h bii'hin.
13 Ya gaduhbi nin gadzihna'hn, bi'lda xchi'dxyi Dxiohs loh
ra' bwihtsi lasaa' ra' nu'h cun guiñi'nee lu'h la'h ra' ba cun
neezaa baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba.
14 Ayi gusaa'n lu'h guelrahcabwa' ra' nin bani'hi Dxiohs yi'h
chin badzii'ba naa ra' bwiinn guhla xteenn xquido' Jesucristu
yihca lu'h.
15 Nee guillii-guillii basaza'sto' lu'h garaa xchi'dxyi Dxiohs
gaduhbi sto' lu'h tin gwa'haloh ra' bwihtsi ra' nu'h xa zeezah-
nee lu'h garaa xchi'dxyi Dxiohs.
16 Nee gohpa dzi'tsi za yi'h gahca nee neezaa dxyi'dxyi
nin ruluu'yi lu'h; laasii sidela sudzi'tsi lu'h loh garaa ra'
dxyi'dxyi rii' zila'h lu'h loh duhlda nee zila'h za ra' bwiinn nin
guca'dxiahga dxyi'dxyi ra' nin guluu'yi lu'h.

5

Xa nahpa guibahannee nu'h la'h ra' nin naa ra' xpwiinn Jesucristu

1 Ayi cwidxaa' lu'h loh tuhbi bwiinn guhla; mas cha'yi
guiñi'nee lu'h ba cun dxyi'dxyi nagu'dzi'n ziga zi tuhbi xtaada
lu'h, ya nin naa ra' bii'hin, bwi'hnn la'h ra' bi ziga zi tuhbi
bwihtsi lu'h,
2 ya bwiinn guhla gunna'h bwi'hnn la'h ra' ba ziga zi tuhbi
xnaan lu'h ya zi'chi za dxa'pa ra' bwi'hnn za la'h ra' bi ziga zi
tuhbi bizaa'n lu'h pur lligaaba za'ca bwiinn cun gaduhbi sto'
lu'.
3 Nee badi'hi za nin xchi'hn ra' gunna'h biuhda nin guchii
naa biuhda,
4 per sidela la'h tuhbi biuhda nuu llii'n ba o llahga ba,
mahzi gusi'dxixgah ra' llii'n ba xa gacanee ra' bi la'h ba
laasii bachioo' ba la'h ra' bi nee squii' riuu'sto' Dxiohs guunn
bwiinn ra' laasii naan xnehzazan.
5 Ya gunna'h nin guchii bia'han biuhda nin ba bia'han tuhsi
ñi'h bwiinn chi sola radxi'si ba la'h Dxiohs tin gudi'hi Ñi'h xi
gahw ba nee dxyih-nague'la rbwihdxi-rnaaba ba loh Ñi'h,
6 per gunna'h biuhda ra' nin nabahannee lligaaba dxaaba
ayi guunn lu'h cweenta ni'chi laasii naa ba ziga nin ya
biga'tsitii' loh duhlda.
7 Guhdzi garaa dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba tin ayi chyu
cwachi xquelchiah ra' ba.
8 Sidela nuu chyuulla tuhbi nin ayi gacanee la'h bwiinn
lasaa' gahca ba, bwiinn ra' nin nuu rwaa' yihdzi ra' ba, pwihsi
bwiinn chi naa ba tuhbi bwiinn nin ziroo' ru duhlda nahpa
loh tuhbi bwiinn nin ayi riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
9 Nee cun sola guca'h lu'h lah ra' biuhda nin nuu sesenta
yihza par delanta loh dxihtsi nee sidela guhpa ra' za ba tuhsi
ndxi'hw ya zi'chi zahca gacanee tu la'h ba.
10 Nahpa gwa'ha lu'h sidela riuu'nbwa' bwiinn la'h ba
pur dzi'n za'ca nin ruhnn ba nee sidela guhca za ba tuhbi
guzahn nin baluu'yi za'ca la'h ra' llii'n ñi'h xa guibahan za'ca
ra' bi, nee sidela za guhca ba tuhbi bwiinn za'ca duxa cun
garaa ra' bwiinn nin gwaguia'ha cuun ba, cun sidela cayah-
canee ba la'h garaa bwiinn ziga ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs
guidi'hnn nu'h cun bwihtsi lasaa' ra' nu'h nee cun sidela
za bati'dxilohnee za ba trabahjw la'h ra' nin cagati'dxiloh
guelrza'cazii neezaa sidela riuu' ba ruhnn ba garaatii' dzi'n
za'ca.
11 Ya biuhda nin naa bii'hin, ayi guca'h lu'h lah ba loh
dxihtsi laasii chin guiclaa'dzi ra' ba guica'ha ra' ba ndxi'hw
zibwe'hesto' ra' ba dxyi'dxyi nin bia'han ra' ba nez loh Jesu-
cristu laasii guiclaa'dzi ra' ba guchinaa ra' ba stuhbi,
12 ya zi'chi ziuu' xtuhlda ra' ba laasii rbwe'hesto' ra' ba
dxyi'dxyi ra' nin bia'handxyi'dxyi ra' ba loh Dxiohs chin
bwi'hnn ra' ba lligaaba ñiuu' ra' ba loh xtsi'n Dxiohs.

13 Nee ayi dee si dxi'h, sino que neezaa rii'-ri'chi yihdzi
bwiinn ca'nzaa ba nee ayi cayaa'lla si dxi'h ba sino que
nee ca'nyuu'yi ba dxixi'hw cun cañi' za ba dxyi'dxyi nin ayi
gallu'yi loh xquelrnabwa' Dxiohs.
14 Ni'chin rñi'n mas cha'yi guchinaa ra' gunna'h biuhda
bii'hin ra' stuhbi tin chuu llii'n ra' ba nee cwih ra' ba rwaa'
yihdzi ra' ba tin zi'chi ayi xa gapa bwiinn xiilla dxyi'dxyi nin
cwachi ra' ba xquelchiah xpwiinn Jesucristu,
15 laasii nuu gunna'h biuhda nin la' biria'caa loh xneziuh
Dxiohs ya zena'hla ra' ba bwiinndxaaba.

16 Sidela nuu tuhbi gunna'h nin naa lasaa' nu'h loh xneziuh
Jesucristu ya nahpa ga'h ba tuhbi lasaa' ba nin naa gunna'h
biuhda, nahpa ba pur gacanee ba la'h biuhda chi tin zi'chi ayi
gaca ziahan xtsi'n bwiinn guido' nee tin zi'chi zahca gacanee
bwiinn guido' la'h nin guchii naa gunna'h biuhda.

17 Bwiinn guhla ra' nin rahpa dzi'tsi xquido' Jesucristu
nahpa gudi'hi tu nin guichi'hn ra' ba nee squii' gahca za
gacanee tu la'h ra' nin ruu'yidxyi'dxyi za'ca cun la'h ra' za nin
rusi'dxi za'ca xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn,
18 laasii caa loh xchi'dxyi Dxiohs squii': “Ayi cuu lu'h dxihxi
llii' guun chin rdxyihchi ma trihgu”, neezaa: “Bwiinn nin
ruhnn dzi'n rga'ha gahlla ba.”

19 Ayi guca'dxiahga lu'h xchi'dxyi tuhbi bwiinn nin
rca'hchiah xcweenta xtuhlda tuhbi bwiinn guhla sidela
ayi chiohpa o chohnna bwihtsi lasaa' ra' nu'h nin bwa'ha gu
guchii guyuu' xtuhlda bwiinn guhla chi,
20 ya bwiinn ra' nin zeezah cayahca bwiinn duhlda, rahlda
guiñi'nee lu'h ba loh ra' bwiinn xquido' Crixtu tin zi'chi
neezaa la'h ra' ba guidxyihbi ra' ba tin ayi nee ra' ba guunn
ra' ba cohsa duhlda.
21 Loh Dxiohs cun loh Daada Jesucristu, cun neezaa loh
garaa ra' aanjla nin gulii Dxiohs, ruca'bi'hn yi'h chezahnee
lu'h garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' tin ayi guunn lu'h guriin-guriin
cun cada tuhbi bwiinn sola guunn lu'h nin naa tuhbiloh loh
garaa ra' bwiinn.
22 Ayi gusiooba lasto' lu'h gudzii'banaa lu'h yihca nin tuhbi
bwiinn tin guunn ba xtsi'n Dxiohs sidela gue'du cagasi'dxi
ba xa guibahan xnehza ba loh xneziuh Dxiohs tin ayi nagah
guica'ha lu'h xtuhlda stuhbi bwiinn, sino que gudxi'hyi nez
ayi chuu lu'h loh duhlda.

23 Nee ayi ru guee lu'h ganaalla ñihsa, sino que gwaa' za
tuhbi bi'tu'hn vihnnu laasii pur nin riin lu'h sto' lu'h nee pur
nin ziahan rahcallu'hu lu'h.
24 Nuu ra' bwiinn nin nayaatii' rluu'yi xtuhlda ra' ba galoh
nin guunn Dxiohs guelguxchisi pur xtuhlda ra' ba, ya snuhn

ra' ba ayi rluu'yi ra'pa'h ba xtuhlda ra' ba per nahpaa zu-
luu'yiloh ra'n.
25 Zi'chi gahca za dzi'n za'ca nin ruhnn bwiinn, nuu ra'n nin
ña'ñih rluu'yiloh, per dzi'n za'ca nin ayi ña'ñih rluu'yilohon
ayi nuu chuula'nan par tu'pazi sino que zadzihn dxyih nin
zuluu'yiloh ra'n.

6

1 Garaa ra' xpwiinn Dxiohs nin ruhnn xtsi'n bwiinn nahpa
guca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi xballwa'n ra' ba tin ayi chyu
guiñi'yah la'h Dxiohs nin raluu'yi nu'h xchi'dxyi Ñi'h.
2 Sidela nuu ra' mooza nin naa xballwa'n ñi'h tuhbi nin ri-
achiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, ayi cwe'hesto' ra' ba xchi'dxyi
ba laasii naa ba bwihtsi ba loh xneziuh Jesucristu. Ni'chin
mas cha'yi guunnza'ca ru ra' ba xtsi'n bwiinn chi laasii naa ba
tuhbi lasaa' ra' ba loh xneziuh Daada Jesucristu, nee nadzii'hi
Ñi'h la'h ballwa'n chi nin cayuhnn mooza chi xtsi'n ñi'h.
Dxyi'dxyi ra' rii' nahpa guluu'yi lu'hn nee nahpa squii' za
guiñi'nee lu'h bwiinn.

*Guelnabahan nayaa xteenn Dxiohs cun guelña'ñih nin
runi'hi Ñi'h la'n lasto' ra' nu'h*

3 Sidela nuu chyu bwiinn nin ruluu'yi guriinca dxyi'dxyi
nin ayi naa dxyi'dxyi za'ca ziga naa xchi'dxyi Jesucristu
neezaa nin ayi naa ziga dxyi'dxyi nin guchii nin ruluu'yi xa
nahpa guibahan nu'h,
4 bwiinn chi rdxi'hyi ba xa gaca lasahca ba la'hgahca ba nee
naa ba tuhbi nin ayi gaanntii'. Ziga tuhbi gueldxyihdxyi naa
guelrnaabadxyi'dxyi cun guelrdxihndxi dxyi'dxyi nin nuu
yihca ba, ya loh chi riinloh envidia, dxixi'hw, dxyi'dxyinah,
nee cun ziga rwa'ha dxaaba za bwiinn loh lasaa' ra' ba,
5 ya lligaaba ra' rii' rusa'bin la'h ra' bwiinn loh dxixi'hw nin
ayi cha'lohtii' laasii ayiru ria'ñih loh xigaaba ra' ba, ni'chin
bwiinn ra' chi ayiru rdxa'gasto' ra' ba dxyi'dxyi za'ca, laasii
bwiinn ra' chi sola rdxi'hyi ra' ba canehza guunn ra' ba
gahn mweeyi roo' yihca xchi'dxyi Dxiohs. Ni'chin mas cha'yi
biria'caa loh ra' bwiinn squii' laasii ayi naza'ca xquelrihn ra'
ba.
6 Cun sola guibahan nayaa nu'h cun cwidxyiisto' nu'h pur
nin nahpa si nu'h, dee' ra' sihn lasahca duxa,
7 laasii ayi chyu xi bio'panee loh guidxyiyuh rii' chin guulaa
nu'h, ya zi'chiza ayi gaca xi chonee nu'h chin gachi nu'h,
8 per sidela nidxiaapaa nu'h xi guida'w nu'h, cun nuu za
xahba nu'h nin guidxiaacu nu'h; cun dee' ra' dxiahxi nu'h,

9 per ya nin xclaa'dzi ra' gapa ziahan mweyi, riaaba ra' ba
loh naa bwiinndxaaba nee rza'bisto' ra' ba nin ayi gallu'yi,
cun nin rusa'cazii si la'h bwiinn,
10 laasii guelruca'hsto' ñi'h mweeyi naa xtulbaa' garaaloh
guelnadxaaba, nee nuu za bwiinn nin xclaa'dzi duxa gapa
mweeyi ya xchi'dxyi Dxiohs rusaa'n si ra' ban ya zi'chi nu-
gasi'naa'ha ru guelzii la'h bwiinn chi loh xquelnabahan ba.

*Dzi'n za'ca xteenn ziga riachiisto' ra' bwiinn xchi'dxyi Dx-
iohs*

11 Per yi'h ziga naa lu'h tuhbi xpwiinn Dxiohs, biria'caa loh
garaa ra' dee' tin guibahan nayaa lu'h nee tin sah lu'h gahxu
loh Dxiohs. Ayi cwe'hesto' lu'h xchi'dxyi Ñi'h, nee nahpa za
guca'hsto' lu'h la'h Ñi'h gaduhbisto' lu'h. Ayi guiria'hgahn
lu'h, nee gaca nado'laadzi lu'h.
12 Nee bwi'hnn duxa za dzi'n pur xcweenta ziga riachiisto'
lu'h la'h Jesucristu, nee guna'zu dzi'tsi guelnabahan nin naa
par tu'pazi. Ni'chin gudihdxyi Dxiohs yi'h, pwihsi la'lu'h
guñi'la riachiisto' lu'h xch'dxyi Dxiohs nezloh ziahan ra' bwi-
inn tin ni'chin ya naanncha'yi ra' ba.
13 Yannah ruca'bi'hn yi'h loh Dxiohs nin rudi'hi guelnaba-
han la'h garaa nin nuu loh guidxyiyuh rii', neezaa Daada
Jesucristu xteenn nu'h nin ayi bidxyihbi guñi' dxyi'dxyi niin
naa guchii loh Ponciu Pilahtu;
14 pwihsi nez delanta loh Ñi'h cañi'n guzo'badxiahga lu'h
garaa dxyi'dxyi nin cañi'n loh lu'h, ayi gucha'hlu'hn tin ayi
chyu bwiinn guiñi'yah pur yi'h; zi'chi gwahzah bwi'hnn
hastayi chin guiga'ha gadzihn dxyih nin guibia'garii Daada
Jesucristu xteenn nu'h.
15 Zadzihn dxyih chi nin ya guñi' Dxiohs dxie'nee Ñi'h
guelguxchisi loh guidxyiyuh laasii la'hdxi'h Ñi'h naa Ñi'h
Dxiohs, naa Ñi'h Rehyi loh garaa ra' rrehyi, nee la'hsi za Ñi'h
naa Ñi'h nin rnabwa' loh ra' nin rnabwa'.
16 Tuhbidxi'h la'h Ñi'h naa Dxiohs nin ayi rahchitii', nee
tuhbidxi'h za la'h Ñi'h nuu Ñi'h loh tuhbi bia'ñih nin ayi chyu
nuutii' chebiiga. Nin tuhbi ndxi'hw ayi rwa'ha la'h Ñi'h nee
nin ayiza gwa'ha ra' ba la'h Ñi'h. La'hsi Ñi'h gachidi'hnn
lasahca nu'h nee la'hsi Ñi'h nahpa guelrnabwa' par tu'pazi.
Zi'chi gaca pwihsi.
17 Ya garaa ra' bwiinn nin naa rricu loh guidxyiyuh rii' guñi'
loh ra' ba ayi guunn nayachi ra' ba, nee ayiza guca'hsto' ra'
ba guelrricu chi laasii ayi dxia'han dzi'tsi ni'chi. Mas cha'yi
chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs laasii la'h Ñi'h nuu naba-
han dzi'tsi Ñi'h ya la'h Ñi'h ruluu'yi Ñi'h garaatii xixteenn
nu'h nee nin rchi'hn nu'h tin dxiahxi lasto' nu'h.

18 Guñɨ'nee la'h ra' ba tin gaca ra' ba tuhbi rricu loh dzi'n
za'ca pur xchi'dxyi Dxiohs, nee ayi dxiaa za ra' ba xixteenn
ra' ba tin chi'zi ra' ban,
19 tin zi'chi gapa ra' ba guelnaza'ca nin guzuh dzi'tsi la'h ra'
ba chin dxi' Jesucristu, tin guina'zu dzi'tsi ra' ba guelnabahan
par tu'pazi.

Lulchima dxyi'dxyi para Timoteu

20 Timoteu, gulu'cha'yi dzi'tsi garaa nin biga'bi lu'h guunn
lu'h, ayi guzo'badxiahga lu'h dxyi'dxyi ra' nin ruu'yidxyi'dxyi
ra' bwiinn guidxyiyuh, nee cun dxyi'dxyi ra' nin ayi xi
gallu'yi, nee neezaa dxyi'dxyi rusagui'hi ra' nin rñɨ' ra' ba naa
guelnaannpa'h.
21 Ya bwiinn ra' nin zeezahnee dxyi'dxyi guelnaann ra' rii,
bwiinn ra' chi rbwe'hesto' ra' ñɨ'h xchi'dxyi Jesucristu.
Dxiohs gacanee yi'h.

Nin raroopa dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh Timoteu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu; Dxiohs gulii na'h pur guelnabahan nin bia'han Ñi'h gudi'hi Ñi'h la'h ra' bwiinn nin naa tuhsi cun Jesucristu.

2 Ruca'hn dxitsi rii' loh lu'h, Timoteu, llii'nahn loh guelriachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs. Rna'bazahn loh Xtaada Dxiohs nu'h cun loh Daada Jesucristu gacanee Ñi'h yi'h, galahsasto' Ñi'h yi'h, nee gusacwachidxyii za Ñi'h sto' lu'h.

Nahpa guluu'yi Timoteu xa chechiisto' bwiinn

3 Chin riagannasto'n yi'h chin rbwiidxyi-rna'ba'hn loh Dxiohs, dxyih-nague'la rudi'hihn guelzuxchiilli loh Dxiohs, nin cayu'nnahn xtsi'n Ñi'h gaduhbi xigaaba nayaa'hahn nin nuu'huhn loh Ñi'h, ziga gahca nin bwi'hnn ra' guehtu xtatita ra'n.

4 Riagannasto'n gaduhbi hohra xcweenta ñihsabwii loh lu'h, yannah xclaa'dzihn gwa'han loh lu'h tin dxiagadxah la'n lasto'n guelriahxi pur xcweenta lu'h,

5 laasii riagannasto'n guelriachiisto' za'ca nin nahpa lu'h; la'hgahca zan nin galoh gohpa ra' xnanihta Loida lu'h la'n lasto' ra' ba cun xmah Eunice lu'h. Ni'chin nin na'pahn siguhra neezaa lu'h nuu guelriachiisto' chi la'n lasto' lu'h nnah.

6 Pwihsi ni'chin nin rñi'n loh lu'h nnah, gaca nasiin lu'h loh guelrahcabwa' nin bani'hi Dxiohs yi'h chin badzii'banaa'hahn yihca lu'h,

7 pwihsi Dxiohs ayi bani'hi Ñi'h tuhbi Spíritu nin nadxyi'bi la'h nu'h, sino que tuhbi Spíritu nin nahpa guelrnabwa', nin rudi'hi guelnadzii'hi lasaa', cun nin rudi'hi ziga xa riahcaza'ca loh xquelrihn bwiinn,

8 pwihsi ayi gatuhyi loh lu'h guiñi' lu'h xchi'dxyi Daada Jesucristu, nee nin ayi za gatuhyi loh lu'h pur na'h, pur nin nuu ñie'w'hn xcweenta Jesucristu; mas cha'yi guyuu'nee la'h nu loh guelrza'cazii nin rahca para la'h ra' nin ruu'yidxyi'dxyi xchi'dxyi Dxiohs tin zi'chi gacanee Dxiohs yi'h,

9 laasii Dxiohs nin bata'h la'h nu'h loh duhlda, gudihdxyi Ñi'h la'h nu'h tin guibahan nayaa nu'h loh si Ñi'h. Gudihdxyi Ñi'h la'h nu'h ayi pur nin bidi'hnn dxi'h nu'h dzi'n za'ca, sino que laasii zi'chi bwi'hnn Ñi'h lligaaba gaca nee neezaa

pur nin balahsasto' Ñi'h la'h nu'h pur Jesucristu galohyi chin
nagahdxi guunn cha'yi Ñi'h guidxyiyuh.
10 Per chin bi' Jesucristu tin basia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h
loh guidxyiyuh rii', baluu'yiloh balaaca chi'h nin ralahsasto'
Dxiohs la'h ra' nu'h. Ya bañichiloh Jesucristu guelrnabwa'
xteenn guelguhchi, ya xchi'dxyi Ñi'h nin ruluu'yi xa riapitii
duhlda baluu'yi guelnabahan, nee cun guelnabahan nin ba-
naa para tu'pazi.
11 Dxiohs gulii na'h tin gaca'hn tuhbi nin ruluu'yi xchi'dxyi
Ñi'h rii', nee guxe'hla za Ñi'h na'h tin gaca'hn tuhbi xpooxtla
Ñi'h cun tuhbi xmwehsu Ñi'h tin gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h la'h
ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel.
12 Ni'chin nin cagati'dxiloon guelrza'cazii pur garaa ra'
dxyi'dxyi ra' rii', per ayi ratuhyi loon laasii la'n naann
chyu xchi'dxyi gwachiisto'n, nee naannzahn la'h Ñi'h zahca
gapadzi'tsi Ñi'h dzi'n nin bani'hi Ñi'h gu'nnahn cun para
hasta la'n dxyihyi nin dxi' Ñi'h stuhbi.
13 Gwazahnee guluu'yi lu'h dxyi'dxyi za'ca nin balu'yi'hn
yi'h, nee gwazahnee chechiisto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs cun
neezaa gantsii'hi lu'h lasaa' ra' nu'h nin naa nu'h tuhsi loh
xneziuh Jesucristu,
14 nee cun gwazahnee dzi'tsi guelrahcabwa' nin bani'hi
Dxiohs yi'h pur Spíritu Saantu xteenn Ñi'h nin naanabahan
la'n lasto' nu'h.
15 Pwihsi ya naann lu'h garaa ra' bwiinn Asia ra' gule'hesto'
ra' ba na'h; loh ra' dee' nuudxa'ga Figelu cun Hermógenes,
16 nee la'h Daada Jesucristu gacanee la'h garaa bwiinn
lasaa' Onesíforu laasii la'h bi rii', ziahan la bie'nee bi tuhbi
guelnasi'si lasto'n, ayi batuhyi loh bi pur nin nuu'huhn laht-
sidxi'ba,
17 laasii chin badzihn bi loh guihdxyi Roma, badxi'hyi bi
na'h tin badxeela bi na'h,
18 nee la'h Daada Jesucristu galahsasto' la'h bi chi gadzihn
dxyih nin guibia'garii Ñi'h, nee yi'h banaann lu'h balaaca
chi'h guhcanee bi la'h nu'h chin bidxuu nu'h guihdxyi Efesu.

2

Tuhbi bwiinn nin ruhnn za'ca xtsi'n Jesucristu

1 Ya yi'h llii'nahn, banaann nu'h rahcanee Dxiohs la'h garaa
ra' nin nuu tuhsi nezloh Jesucristu, ni'chin guzuhchihpa loh
nin rahcanee Ñi'h yi'h.
2 Dxyi'dxyi ra' nin babihndxiahga lu'h guñi'n loh ziahan ra'
bwiinn, la'gahca dxyi'dxyi ra' chi guñi' loh ra' bwiinn ra' nin

riachii sto' ñɨ'h tin zahca guluu'yi ra' za ba dxyi'dxyi ca loh
snuhn ra' bwiinn.
3 Pwihsi yi'h, bazuhchihpa sto' lu'h guti'dxiloh lu'h loh
guelrza'cazii ziga tuhbi suldahdu xteenn Jesucristu.
4 Ayi tuhbi suldahdu nin guunn gahca dzi'n nin bwi'hnn
ba chin nagahdxi gaca ba suldahdu, sino que ruhnn ba
xtsi'n bwiinn nin gulii la'h ba naa ba suldahdu tin zi'chi
ruzo'badxiahga ba xchi'dxyi nin gulii la'h ba.
5 Zi'chi gaca za, nin rdzihta ayi nuu xi guica'ha ba sidela la'h
ba ayi tsita za'ca ba ziga nahpa tsita ba.
6 Nee bwiinn nin ruhnn dzi'n loh dahan dela xclaa'dzi ba
gutiaa'ha ba li'hn nahpa galoh gunnee ba loh xuh ba dzi'n
gusiaa ban.
7 Bwi'hnn lligaaba pur nin cañɨ'n loh lu'h, ya la'h Daada
Jesucristu guunn nasiin yi'h tin gacabwa' lu'h garaatii'.
8 Baza'sto' lu'h la'h Jesucristu, nin babahn loh guelguhchi
nee naa Ñɨ'h llahga guehtu Davihd. Dee' naa xchi'dxyi Dxiohs
nin rusia'pitii duhlda ziga nin rulu'yi'hn,
9 ya pur xchi'dxyi Dxiohs rii' caza'caziin hasta lahtsi dxi'ba
nuu'huhn ziga zi tuhbi guba'n, per xchi'dxyi Dxiohs ayi
ñɨe'wun lahtsi dxi'ba.
10 Pwihsi ni'chin caza'caziin tin gacanee ra'n bwiinn ra' nin
gulii Dxiohs tin neezaa ra' ba chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñɨ'h
tin guibahan ra' ba loh lla'ñih xteenn Jesucristu para tu'pazi.
11 Guchii duxa naa dxyi'dxyi ra' rii':
sidela guhchinee nu'h la'h Ñɨ'h, pwihsi zibahannee za nu'h
la'h Ñɨ'h;
12 sidela za'cazii za nu'h pur la'h Ñɨ'h, zachinabwa'nee za nu'h
Ñɨ'h;
sidela guidi'tsi nu'h loh ra' bwiinn ayi chyu nu'nbwa' la'h
Ñɨ'h,
neezaa Ñɨ'h gahbi Ñɨ'h ayi nu'nbwa' Ñɨ'h la'h nu'h loh Xtaada
Dxiohs Ñɨ'h;
13 sidela la'h nu'h ayi chozahnee nu'h xchi'dxyi Ñɨ'h, per la'h
Ñɨ'h zuzo'ba xchi'dxyi Ñɨ'h
laasii ayi gaca cwe'hesto' Ñɨ'h xchi'dxyi gahca Ñɨ'h.

Nahpa guunn Timoteu dzi'n ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca

14 Basaza'sto' bwiinn ra' dxyi'dxyi ra' rii'; gunabwa' loh ra'
ba pur lah Daada Jesucristu ayi childxineedxyi'dxyi ra' ba
pur xiilla tuhbi dxyi'dxyi laasii lasaa' dxyi'dxyi ra' rii' ayi xi
guilasahca ra'n, sola nin ruhnnan ruxi'nzin loh xigaaba ra'
nin ruca'dxiahga ra'n.
15 Bazuhchihpa sto' lu'h tin gadzihn lu'h loh Dxiohs ziga
tuhbi bwiinn nin ruhnn za'ca dzi'n, nin ayi chuu xi pur

gatuhyi loh lu'h laasii xnehza ruluu'yi lu'h xchi'dxyi guchii
xteenn Dxiohs.
16 Gule'hesto' lu'h dxyi'dxyi rñi'yah ra', neezaa ziahan
dxyi'dxyi ra' nin ayi xi gallu'yi ra' laasii nin zohba dxyi'dxyi
dxaaba ra' rii' rwaa' ra' ñi'h chin rñi' ra' ban mahzi ru zeza'bi
ra' ba loh duhlda,
17 ya lligaaba ra' nin nuu loh dxyi'dxyi ra' chi rllii'dzi ra'n
ziga tuhbi gueldxyihdxyi duxa nin ruxi'ntii' tihxi bwiinn.
Dee' nin cazahca Himeneu cun Filetu
18 pur nin bañihchi ra' ba loh dxyi'dxyi guchii; cañi' ra' ba
la'h ziga gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi gudii'dxi la, zi'chi
cayuhnn ra' ba caria'gahn ra' paaldaa bwiinn loh xchi'dxyi
Dxiohs.
19 Per Dxiohs la'h Ñi'h bazuh tuhbi dxiah nin baguzuh, nin
caa tuhbi dxyi'dxyi nin rñi': "La'h Daada Dxiohs nu'nbwa'
Ñi'h bwiinn ra' nin naa xpwiinn Ñi'h", nee caa za: "Nahpa
chyu guiria'caa loh nin ayi naa xnehza garaa ra' nin guchii
pa'h naa xpwiinn Daada Jesucristu."

20 Ziga tuhbi yuu' roo', ayi ganaalla si dxi'h nin guhcacha'yi
cun ohro ra' cun plata ra' dxi'h rii ra'n laasii neezaa rii ra' nin
guhcacha'yi ra' cun yahga ra' cun nin guhcacha'yi cun yuh
ra', ya paaldaa ra'n naa nin xchi'hn loh si tuhbi lañih ya nuu
ra' nin rahca dzi'n la'n ra' ñi'h garaatii' dxyih ra'.
21 Zi'chi gahca tuhbi bwiinn nin xclaa'dzi guunn tuhbi dzi'n
roo' xteenn Dxiohs, nahpa guiria'caa ba loh xichi'hzi nin ayi
xi guilasahca, ya zahcanee Daada Jesucristu la'h ba tin guunn
ba dzi'n roo' xteenn Ñi'h.

22 Biria'caa loh garaalohtii' ra' dzi'n dxaaba ra' nin ruhnn
ra' bwiinn; gwazahnee guelnabahan nayaa, gwachiisto' lu'h
la'h Dxiohs cun guntsii'hi la'h bwiinn nee gudxi'hyi dxyiri-
isto' lu'h cun garaa ra' bwiinn, tin gaca lu'h tuhsi cun la'h ra'
nin ruhnn xtsi'n Dxiohs nayaa lasto' ra' ba rbwihdxyi-rnaaba
ra' ba loh Ñi'h.
23 Ayi guca'dxiahga lu'h dxyi'dxyi nin ruluu'yi ra' bwiinn
guidxyiyuh, laasii naann lu'h dxyi'dxyi ra' ca ruhnn rdxih-
ndxinee ra' bwiinn lasaa' ra' ba,
24 laasii tuhbi mooza xteenn Daada nin nuu dxibaa' ayi
nuu gucha'ga ra' ba bwiinn ra' nin naa bwiinn dxixi'hw,
neezaa nahpa gaca ba bwiinn za'ca cun chyuchi'hzi bwiinn.
Nahpa za gaca ba tuhbi bwiinn nin ruluu'yi za'ca, nee nahpa
chipasto' za ba chin ayi xnehza dxi'h ruhnnee bwiinn la'h ba,
25 ya cun gaduhbi guelnado'laadzi xteenn lu'h guluu'yi lu'h
la'h ra' bwiinn ra' nin rdxyi'chinee yi'h pur dxyi'dxyi nin
ruluu'yi lu'h; cweeza lu'h Dxiohs gucha'h xigaaba ba tin
Dxiohs guunn gacabwa' ba dxyi'dxyi guchii xteenn Ñi'h,

26 tin dxia'ñih loh xquelrihn ra' ba tin ta'h ra' ba la'n naa
bwiinndxaaba, tin guunn ra' ba nin xclaa'dzi Dxiohs.

3

Squii' gaca ra' bwiinn la'n dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh

1 Neezaa gacabwa' lu'h la'n dxyih chin gaduhbi guidxyiyuh
zadzihn dxyih sacazii tu,
2 laasii ziuu' ra' bwiinn nin guca'hsto' la'hgahca si ra' ba,
nin ruca'hsto' ñi'h mweeyi chi'h zi, bwiinn nin rñi'yahduxa
chi'h zi, bwiinn nin ruhnn lasahca la'hgahca ra' zi ñi'h,
bwiinn ra' nin rñi'yah la'h Dxiohs; nee ziuu' za ra' bwiinn nin
ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi xcuzahn ra' ñi'h, nee ziuu' ra' za
bwiinn nin ayi gudi'hi guelzuxchiilli loh Dxiohs pur xichi'hzi.
Zibahan ra' ba ziga xclaa'dzi si tihxi ra' ba nee ziga ayi gaann
ra' ba nuu Dxiohs.
3 Nee la'n dxyih luulchima ra' chi ziuu' bwiinn ra' nin ayi
ru dxiaa ra' ba hasta nin naa lasaa' ra' ba, bwiinn nin ayi
rbweeza chindxinee lasaa' ra' ñi'h, nee zahca ra' ba bwiinn
nin ruti'dxi duxa dxyi'dxyi xtuhlda snuhn bwiinn, bwiinn ra'
nin ayi nuu xa gucwe'za xtuhlda ra' ñi'h, bwiinn nahda tii',
nee zidxyi'chinee ra' ba la'h garaatii' nin naa xnehza.
4 Zahca ra' ba bwiinn nin gutoo' xamihgu ra' ñi'h, bwiinn
ra' nin ayi guidxyihbi guunn nin guiclaa'dzichi'hzi ra' ñi'h,
bwiinn ra' nin ruhnn lligaaba naa ra' ba bwiinn lasahca duxa,
bwiinn ra' nin chi'hyi nin xclaa'dzi tihxi ra' ñi'h xlawaa'ha
guunn ra' ba gadxi'hyi ra' ba la'h Dxiohs.
5 Ziñi' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs riachiisto' ra' ba per ayi
guluu'yi ra' ba xquelrnabwa' xteenn Jesucristu nin rucha'h
lasto' ra' bwiinn.
6 Ayi guidxa'ga lu'h loh ra' bwiinn chi laasii loh ra' bwiinn
squii' nuu ra' nin riuu'tii rwaa' yihdzi ra' gunna'h ra' nin
racahyi loh xigaaba ñi'h ya rusagui'hi ra' ba la'h ra' gunna'h
ra' chi nin zee za'bi ra' loh duhlda. Gunna'h ra' rii' ruhnn ra'
ba garaaloh ra' nin xclaa'dzichi'hzi tihxi ra' ba, ruhnn ra' ba
garaaloh.
7 Bwiinn ra' rii' rusi'dxi duxa ra' ba dxyi'dxyi cuubi, per ayi
ria'han dxyi'dxyi guchii xteenn Jesucristu yihca ra' ba.
8 Ziga guhca guehtu Janes cun guehtu Jambres nin
bidxyi'chinee la'h guehtu Moisehs, zi'chi gahca za naa ra'
bwiinn ra' nin cadxyi'chinee dxyi'dxyi nin guchii xteenn
Jesucristu; naa ra' ba bwiinn ra' nin ya bigaasabu'hu loh
xquelrihn ra' ñi'h, ayi gacabwa' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, ayiza
guelriachiisto' la'n lasto' ra' ba,
9 per ayi ru nuu xa chezah ra' ba xchih laasii garaa ra'
bwiinn guidxyiyuh zacabwa' naa ra' ba tuhbi bwiinn pa'hyi

ra' ziga lasaa' ra' garoopa ra' nin bidxyi'chinee la'h guehtu Moisehs.

Pahblu rnaaba suudzi'tsi Timoteu

10 Per yi'h gwazahnee loh dxyi'dxyi ra' nin rulu'yi'hn, ziga nabahanahn nee xi pur ru'nnahn dzi'n, nee ziga riachiisto'n xchi'dxyi Dxiohs, nee ziga nado'laadzi sto'n, nee ziga ralah-sasto'n la'h bwiinn cun ziga zeezahdzi'tsi'hn loh xneziuhn Jesucristu.

11 Naann lu'h xa gurihna'hla ra' ba na'h nee xa gusa'caziin nez la'n naa ra' bwiinn guihdxyi Antioquía, neezaa nez guihdxyi Iconiu cun Listra, nee gallee loh guelrza'cazii nin bati'dxiloon per Dxiohs bata'h na'h loh garaa ra' dee'.

12 Pwihsi guchii garaa ra' bwiinn ra' nin chechii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu nahpa gutii'dxiloh ra' ba guelrza'cazii,

13 per la'h ra' nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nee cun bwiinn nin rusagui'hi ra' mahzi ru zeeza'bi ra' ba loh duhlda, laasii rusagui'hi ra' ba per nee ra' ba casagui'hi ra' za ba.

14 Per yi'h gwazahnee nayaatii' loh dxyi'dxyi ra' nin basi'dxi lu'h nin gwachiisto' lu'h, yi'h banaann lu'h chyu baluu'yin yi'h,

15 pwihsi dez chin naa lu'h biñi'n nu'nbwa' lu'h xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi xa guiria'caa lu'h loh duhlda tin guica'ha lu'h guelnabahan nin naa para tu'pazi laasii gwachiisto' lu'h xchi'dxyi Jesucristu.

16 Garaa ra' xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh dxihtsi, la'h gahca Dxiohs bani'hi Ñi'hn tin gucahan loh dxihtsi. Garaa ra' xchi'dxyi Ñi'h nallu'yi tin guluu'yin la'h ra' nu'h cuun nin naa xtuhlda nu'h tin neezaa gacanee'hen la'h nu'h chozahnee nu'h tuhbi guelnabahan nayaa,

17 tin zi'chi bazuusiin bwiinn nin naa xpwiinn Dxiohs nee banaa ba tin guunn ba garaalohtii' dzi'n za'ca.

4

1 Rñi'n loh lu'h loh Dxiohs nee cun loh za Daada Jesucristu nin guibia'garii ziga tuhbi rrehyi tin guunn Ñi'h guelguxchisi loh ra' bwiinn ra' nin rii nabahan loh guidxyiyuh nee cun gallee ra' nin guhchi ra' za,

2 nahpa guuyidxyi'dxyi lu'h xchi'dxyi Dxiohs, guzuhsiin loh Dxiohs cuun chi'hzi hohra, baluu'yi la'h ra' bwiinn duhlda ra', gudxihndxi la'h ra' bwiinn ra' nin ayi xclaa'dzi ra' guzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, cun guñi'nee za la'h ra' lasaa' ra' nu'h xchi'dxyi Dxiohs,

3 laasii zadzihn dxyih nin ayi dxiuu'sto' ra' bwiinn guca'dxiahga ra' ba guelrluu'yi za'ca xteenn xchi'dxyi

Dxiohs; mahzi ziuu'sto' ra' ba nin naachi'hzi xigaaba ra'
ba, ni'chin zidxi'hyi ra' ba ziahan ra' daada ra' nin ruluu'yi
tin guluu'yi ra' ba la'h ra' ba nin naa si xigaaba ra' ba dxihn
ra' ba.
4 Ayi guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs; mahzi dx-
iuu'sto' ra' ba xica ra' dxyi'dxyi nin rdxi'nlaadzi ra' bwiinn.
5 Per yi'h bwa'ha guzuhchihpa tin batii'dxiloh loh garaa ra'
nin guunnee ra' ba yi'h, nee gwazahnee baluu'yi xchi'dxyi
Dxiohs nin ruta'h la'h bwiinn loh duhlda, nee bwi'hnn za'ca
xtsi'n lu'h.
6 Laasii na'h rii' la'n zu'h tin chiinn ra' ba na'h; la'h dxyih
ze'gadzihn gachi'hn.
7 La'h xtsi'na'hn guluhlla ziga xtsi'n tuhbi suldahdu nin
gudxihndxi za'ca loh guerru, la'h dxyih ra' rii' guya'loh nee
gulu'cha'yi dzi'tsi'hn guelriachiisto'hn la'h Dxiohs,
8 yannah cabwe'za'hn guica'hahn guelnaza'ca nin guni'hi
Daada nin nuu dxibaa' na'h, laasii la'h Daada rii' naa Jwehsi
nin ruhnn za'ca guelguxchisi, per ayi na'h si dxi'h guni'hi
Ñi'hn sino que neezaa la'h garaa ra' bwiinn ra' nin cabweeza
dzi'tsi la'h Ñi'h chin guibia'garii Ñi'h stuhbi.

Dxyi'dxyi xteenn Pahblu para loh Timoteu

9 Bwi'hnn jweersi dxie'guia'ha lu'h cuuna'hn,
10 laasii la'h Demas, nin mahzi ruca'sto' ñi'h guidxyiyuh rii',
la'bi basaa'n na'h, la'h bi zee guihdxyi Tesalónica, ya Cresente
zee loh guihdxyi Galacia, ya Titu zee guihdxyi Dalmacia.
11 Sola la'h dxi'h Lucas dxuu nu rii'. Badxi'hyi la'h Marcu ya
dxie'nee lu'h bi laasii zahca gacanee bi na'h loh xtsi'n Dxiohs,
12 ya Tíquicu baxe'hla'hn loh guihdxyi Efesu.
13 Chin dxi' lu'h dxie'nee lu'h lahdxi cahpa nin ba-
sia'hanahn loh guihdxyi Troas rwaa' yihdzi Carpu, cun nee
ra' chihbru ra' pwihsi ayi dxia'ldasto' lu'h xchihtsi ra'n.
14 Daada Alejandro, nin ruhnnee dxi'ba dzi'n, basa'cazii
duxa ba na'h; Dxiohs gusadxihlli la'h ba ziga gahca nin
bwi'hnnee ba la'h nu'h pur xchi'dxyi Dxiohs nin raluu'yi
nu'h.
15 Yi'h guhca nasiin tin ayi xi guunnee ba yi'h laasii
rdxyi'chinee duxa ba la'h nu'h pur xchi'dxyi Dxiohs nin
raluu'yi nu'h.
16 Chin mwer guñi'n xchi'dxyi'hn nin balaloh na'h loh ra'
guxchisi ra', ayi chyu guhcanee na'h; garaa ra' ba basaa'n
ra' ba na'h nee rna'ba'hn loh Dxiohs ayi gusadxihlli Ñi'h nin
bwi'hnn ra' ba,
17 per la'h Daada nin nuu dxibaa' sihn bwi'hnn Ñi'h
cumpahñu na'h nee guzuhchihpanee Ñi'h na'h tin guhca
balu'yi'hn garaa xchi'dxyi Dxiohs loh ra' ba nee tin

bazo'badxiahga za ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' xchi'dxyi Dxiohs, per guhcanee Dxiohs na'h bata'h Ñi'h na'h la'n naa ra' ba zigazi la'n rwaa' tuhbi bwe'dzi,

18 nee zuta'h Ñi'h na'h loh garaa ra' duhlda, zahpadzi'tsi Ñi'h na'h, cun zigu'cha'yi Ñi'h na'h tin chu'nee Ñi'h na'h loh xquelrnabwa' Ñi'h llaa'ndxibaa'. Lah si Ñi'h chuu guiñi' za'ca ra' bwiinn para tu'pazi. Zi'chi gaca pwihsi.

GuelrgahpaDxiohs nin ria'loh dxihtsi rii'

19 Badi'hi tuhbi guelrgahpaDxiohs la'h Prisca cun la'h Aquila, nee cun la'h ra' bwiinn lasaa' Onesíforu.

20 Erastu bia'han loh guihdxyi Corintu, ya la'h Trófimo basia'hanahn loh guihdxyi Miletu laasii rahcallu'hu bi.

21 Bwi'hnn pur dxi'gah lu'h galoh nin gadzihn bwe'hw nahlda ra', nee ruxe'hla ra' Eubulu, Pudente, Linu, Claudiu cun garaa ru ra' lasaa' nu'h nin naa xpwiinn Jesucristu tuhbi guelrgahpaDxiohs para yi'h.

22 Daada Jesucristu guinabahannee Ñi'h yi'h, Dxiohs gacanee garaa tu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxihtsi nin bacaˈh San Pahblu loh Titu

GuelrgahpaDxiohs

1 Naˈh Pahblu, naan xmooza Dxiohs nee pooxtla xteenn Jesucristu; laˈh Ñiˈh guluuˈnehza naˈh tin gacaneˈhn chioo ru guelriachiistoˈ xteenn bwiinn nin gulii Dxiohs chechii stoˈ xchiˈdxyi Ñiˈh, tin gacabwaˈ raˈ ba xcweenta dxyiˈdxyi nanchii nin rusiaa laˈh raˈ bwiinn loh duhlda,

2 nee neezaa tin guicaˈha raˈ ba guelnabahan nin ayi ñichilohtiiˈ. Dxiohs ayi ruuˈyi Ñiˈh dxixiˈhw; guñiˈ Ñiˈh dez cadxyih gachicaˈha nuˈh guelnabahan riiˈ.

3 Ya chin badzihn dxyih nin bacaˈbwaˈ Ñiˈh; baluuˈyi Ñiˈh xchiˈdxyi Ñiˈh ziˈchi za baniˈhi Ñiˈh xchiˈdxyi Ñiˈh naˈh tin guluˈyiˈhñin ziga gunabwaˈ Xtaada Dxiohs nuˈh nin rusiaa laˈhnuˈh loh duhlda.

4 Rucaˈhn dxihtsi riiˈ loh luˈh Titu, lliiˈngaaˈnahn loh guelriachii stoˈ nin nahpa nuˈh laˈh Jesucristu. Rdxiˈhnaˈhn loh Xtaada Dxiohs nuˈh cun neezaa loh Daada Jesucristu nin rtaˈh laˈhnuˈh loh duhlda tin gacanee Ñiˈh yiˈh, galahsa stoˈ Ñiˈh yiˈh nee neezaa gusacwachidxyii Ñiˈh stoˈ luˈh.

Dziˈn nin ruhnn Titu guihdxyi Creta

5 Chin basiaˈhanahn yiˈh loh yuh nin rii loh ñisadoˈ nin laa Creta, basiaˈhanahn yiˈh tin para guunnxnehza luˈh nin riaˈdxi gachidiˈhnn xnehza raˈ nuˈh nee tin cwii za luˈh bwiinn ñuˈxa raˈ loh cada tuhbigah raˈ guihdxyi talpaˈh ziga guñaan loh luˈh.

6 Tuhbi bwiinn ñuˈxa nin gaapa guelrnabwaˈ loh raˈ bwiinn guidoˈ, bwiinn ñuˈxa chi nahpa guibahan zaˈca ba tin ayi chyu bwiinn guidxeela xi guelchiah pur laˈh ba, nee nahpa gaca cheˈhla ba tuhbi si gunnaˈh nee nahpa gallee tiiˈ lliiˈn ba chechii stoˈ ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs, tin par ayi chyu guiñiˈyah laˈh raˈ bi tin ayi guibahan dxaaba raˈ bi nee ayi za gaca raˈ bi bwiinn ñaˈlaaˈdzi ziga ruhnn raˈ nin ayi ruzoˈbadxiahga raˈ xchiˈdxyi xtaada raˈ ñiˈh,

7 tin ziga bwiinn nin rahpa guelrnabwaˈ loh tuhbi guidoˈ bwiinn chi radzihnnaaba dziˈn nezloh Dxiohs, niˈchin nin nahpa guibahan nayaa ba gaduhbi laˈgaˈhtiiˈ. Ayi gaca ba bwiinn stoˈ raˈ dxyiˈdxyi dxiipa, bwiinn nadxyiˈchi, bwiinn gwaaˈ, nin bwiinn nin rdxiˈhyi dxixiˈhw; nee ayi za gaca ba bwiinn nin rzaˈbi stoˈ ñiˈh mweyi gubaˈn.

8 Nahpa gaca ba tuhbi bwiinn nadoˈlaadzi loh raˈ bioˈza nin cheguiaˈha cuun ba yihdzi ba. Niˈchin nin nahpa gaca

ba tuhbi bwiinn nin guunn bwen, tuhbi bwiinn natii', tuhbi bwiinn nin ayi rzuhnee nin tuhbi bwiinn, tuhbi bwiinn nin rdxyihbi la'h Dxiohs, tuhbi bwiinn nin ayi ruhnn nin xclaa'dzi tihxi ba.
9 Nahpa cheezah za'ca ba loh dxyi'dxyi nanchii nin basi'dxi ba tin gaca guuyi dxyi'dxyinee ba la'h ra' bwiinn xchi'dxyi Dxiohs, tin para guluu'yi ba ca rche'h ra' snuhn ra' bwiinn ra' nin rñi'yah xchi'dxyi Dxiohs.
10 Laasii ziahan ra' bwiinn nin naa ra' bwiinn rwaa' lda'h nuu lahda tu, per mahzi ziahan naa ra' bwiinn zi'ca nin nuu loh ra' bwiinn Israel. Bwiinn ra' rii' naa ra' ba bwiinn rwaa' lda'h ra' neezaa rsagui'hi ra' ba la'h snuhn bwiinn.
11 Bwiinn ra' rii' nahpa gata'w ra' nu'h rwaa' ra' ba laasii cun xchi'dxyi ra' ba nin ruluu'yi ra' ba rusiahchi ra' ba sto' tuhbitii' famihyi bwiinn, ya ruluu'yi ra' ba dxyi'dxyi xihn ra' tin ruhnn ra' ba gahn mweeyi cun dzi'n xtuhyi nin ruhnn ra' ba.
12 Tuhbi gahca nin naa tuhbi profeta bwiinn Creta, bwii'yi dxyi'dxyi xa naa ra' bwiinn lasaa' ba, nnah ba: “Bwiinn Creta ra' ganaalla bwiinn dxixi'hw ra' ba, nee bwiinn nahda dxiipa ra' ba; naa za ra' ba bwiinn raa'lla nee bwiinn rahw xa'ta ra' ba.”
13 Nee guñi' ba ziga naa'han; ni'chin gulchihndxi la'h ra' ba jweersi duxa tin gaca ra' ba bwiinn za'ca loh guelriachii sto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs,
14 nee tin ayi za cheezah guunn cweenta ra' ba dxyi'dxyi nin rdxi'nlaadzi ra' bwiinn Israel ra', nee neezaa ayi guunn cweenta ra' ba dxyi'dxyi dxixi'hw nin rca'dihtsi loh dxyi'dxyi za'ca.
15 Nin nahpa lligaaba nayaa galleetii' cohsa nayaa naa para ni'chi, per para nin ayi riachii sto' ra' ñi'h la'h Dxiohs ni'chi ra'n nin aadxi nahpa lligaaba nayaa, pwihsi ayitii' cohsa nayaa para la'h ra' ba. Pwihsi yihca ra' ba nee loh xigaaba ra' ba nuu dxiimman.
16 Rñi' ra' ba nu'nbwa' ra' ba la'h Dxiohs, per cun nin ruhnn ra' ba ruluu'yi ayi guchii dxi'hn laasii rwaa'lda'h ra' ba, cun rca'llahn lasaa' ra' ba; ni'chin nin ayi gallu'yi ra' ba para guunn ra' nin tuhbi dzi'n za'ca.

2

Pahblu ruluu'yi la'h Titu para guluu'yi za'ca bi la'h ra' bwiinn ziga nahpa guibahan ra' ba

1 Per yi'h guñi' si xcweenta dxyi'dxyi nin ruluu'yi za'ca.
2 Baluu'yi la'h ra' bwiinn ñu'xa tin gaca ra' ba bwiinn nin ruhnn lligaaba nayaa, bwiinn nin ayi chyu gusahcaloh tii', bwiinn natii', bwiinn za'ca nin riachii sto' ñi'h la'h Dxiohs

ziga naa loh xquelñaˈñih Ñiˈh, bwiinn nin nadziiˈhi lasaaˈ raˈ,
nee ayi za guiriaˈh gahn raˈ ba.
3 Ziˈchi za laˈh raˈ bwiinn ñuˈxa gunnaˈh raˈ nahpa guibahan
nayaa raˈ ba; ayi gaca raˈ ba bwiinn dxixiˈhw nee ayi suuhdz-
itiiˈ za raˈ ba, tin guluuˈyi raˈ ba ziga naa xnehza cweenta ziga
nabahan raˈ ba,
4 tin guluuˈyi raˈ ba laˈh raˈ gunnaˈh biiˈhin raˈ tin gantsiiˈhi
raˈ bi cheˈhla raˈ bi cun lliiˈn raˈ bi,
5 nee gaca nasiin za raˈ gunnaˈh yuˈxa raˈ cun guibahan
nayaa raˈ ba; neezaa gaapaa dziˈtsi raˈ ba rwaaˈ yihdzi raˈ
ba, nee nahpa za gaca raˈ ba bwiinn zaˈca cun loh snuhn
raˈ bwiinn raˈ, nee guzoˈbadxiahga za ba xchiˈdxyi xpwi-
inn ndxiˈhw raˈ ba tin para ayi za chyu guiñiˈyah xcweenta
xchiˈdxyi Dxiohs.
6 Nee guñiˈnee za laˈh raˈ biˈnxtuhbi tin gaca raˈ bi tuhbi
bwiinn nin guunn lligaaba zaˈca,
7 niˈchin yiˈh gubahan xnehza nez loh raˈ bi tin gaca xmo-
hda raˈ bi loh gallee tiiˈ cohsa zaˈca. Ya chin gusiˈdxi raˈ luˈh
bi, bwiˈhnnan cun gaduhbi stoˈ luˈh.
8 Guñiˈ xnehza loh raˈ bi tin para ayi chyu guiguii loh luˈh,
tin ziˈchi gaziˈxtuhyi nin xclaaˈdzi gucaˈhnee laˈtu.
9 Guñiˈnee za laˈh raˈ mooza tin guzoˈbadxiahga raˈ ba
xchiˈdxyi xballwaaˈn raˈ ba, nee ayi gusiaˈgarii raˈ ba
dxyiˈdxyi loh xballwaaˈn raˈ ba.
10 Ayi cwaan raˈ ba sino que mas chaˈyi gaca raˈ ba bwi-
inn zaˈca tin gwaˈha bwiinn xa nabahan ba loh xquelñaˈñih
Xchiohs nuˈh nin bataˈh laˈhnuˈh loh duhlda, tin ziˈchi
gacabwaˈ raˈ ba xa chuhla naa Dxiohs nin raann nuˈh.
11 Laasii ya biinloh xquelrahcanee Dxiohs para garaa raˈ
bwiinn, ya guelrahcanee chi naa xchiˈdxyi Ñiˈh nin zahca
gutaˈh laˈh garaa raˈ bwiinn loh duhlda,
12 ya xchiˈdxyi Ñiˈhn nin raluuˈyi nuˈh xa gariaˈh nuˈh loh
dziˈn dxaaba nee cun lligaaba xteenn guidxyiyuh riiˈ, tin
chuˈnee Dxiohs laˈhnuˈh loh xquelñaˈñih Ñiˈh.
13 Neezaa ruluuˈyi Ñiˈh laˈhnuˈh nahpa nuˈh tuhbi hereensi
loh Ñiˈh cun naannloh za nuˈh zadzihn dxyih rooˈ nin dxiˈ
Daada Jesucristu nin bataˈh laˈhnuˈh loh duhlda.
14 Biuˈn Ñiˈh ntriehgu laˈhgahca Ñiˈh loh guelguhchi pur
laˈhnuˈh tin bataˈh Ñiˈh laˈhnuˈh loh dziˈn dxaaba tin basiaa
Ñiˈh laˈhnuˈh tin gaca nuˈh xpwiinn Ñiˈh tin guidiˈhnn raˈ nuˈh
dziˈn zaˈca.
15 Dxyiˈdxyi raˈ riiˈ nin nahpa guluuˈyi luˈh, nee tin guunn
luˈh para chuˈguiˈw raˈ ba nee neezaa guiñiˈ luˈh dxyiˈdxah loh
raˈ ba cun gaduhbi guelrnabwaˈ xteenn luˈh. Gudxiˈhyi nez
ayi cweˈhestoˈ raˈ bwiinn yiˈh.

3

Nin nahpa guunn ra' bwiinn nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs

1 Basannah sto' ra' ba guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi
gubieerna cun xchi'dxyi guxchisi. Nahpa chuu ra' ba-cha'zi
ra' ba xchi'dxyi ra' guxchiisi ra' rii', nee tin guiga'bi za ra' ba
guunn ra' ba xi chi'h zi dzi'n za'ca.
2 Ayi chyu guiñi'yah ra' ba, ayi gaca za ra' ba bwiinn
dxixi'hw. Nahpa gaca ra' ba tuhbi bwiinn nado'laadzi loh
cuun chi'h zi bwiinn.
3 Tin la'hnu'h galohyi guhca nu'h bwiinn nin bia'dxyi
guelña'ñih loh xigaaba ra' ñi'h ni'chin ayi bazo'badxiahga
nu'h xchi'dxyi Dxiohs, ya guna'zu lligaaba dxaaba la'hnu'h ya
bidi'hnn nu'h garaa nin guclaa'dzi tihxi nu'h. Per nnah banaa
zi'chi chi'h bidu'tallgahxi nu'h. Cun ziga gubahan dxaaba
nu'h chin guza'bi sto' nu'h xteenn bwiinn, nee bidxiaapa
llahn lasaa' ra' nu'h,
4 per chin baluu'yi Dxiohs, nin bata'h la'hnu'h loh duhlda,
cha'yi naa Ñi'h baluu'yi Ñi'h xa nadzii'hi Ñi'h la'hnu'h,
5 bata'h Ñi'h la'hnu'h loh duhlda; ayi pur bachidi'hnn dxi'h
nu'h dzi'n za'ca sino que pur nin balahsa sto' Ñi'h la'hnu'h, ya
bata'h Ñi'h la'hnu'h pur Spíritu Saantu nin basiaa lasto' nu'h
nin ruhnn raalaa nacuubi nu'h para loh tuhbi guelnabahan
nacuubi.
6 Pur nin bwi'hnn Jesucristu nin bata'h la'h nu'h loh
duhlda, Dxiohs bani'hi cweeza pa'hcaa Spíritu Saantu xteenn
Ñi'h la'n lasto' nu'h.
7 Pur nin balahsasto' Ñi'h la'hnu'h basia'pitii Ñi'h xtuhlda
nu'h, ya pur ni'chi banaann nu'h gachica'ha ra' nu'h xereensi
Ñi'h ya hereensi chi naa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
8 Dxyi'dxyi rii' guchii'hin; ni'chin nin xclaa'dzihn cheezah
lu'h guiñi' lu'h dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' bwiinn nin riachii sto'
xchi'dxyi Dxiohs tin guunn duxa ra' ba dzi'n za'ca. Dxyi'dxyi
ra' rii' naa dxyi'dxyi za'ca nee nallu'yi ra'n para garaa tii'
nu'h.
9 Per nnah ayi gusaa'n lu'h chindxineedxyi'dxyi ra' bwiinn
xi pur xcweenta dxyi'dxyi nin ayi gallu'yi, neezaa dxyi'dxyi
xteenn canehza guzah ra' xtaada guldoo' ra' nu'h, neezaa ayi
gusaa'n lu'h chuu guelrbwidxihndxi dxyi'dxyi pura xlehyi
Moisehs laasii garaa dee' ayi gallu'yin nee ayi za xi guiniinloh
ra'n.
10 Sibwela nuu tuhbi bwiinn nin xclaa'dzi guche'h la'h
tuhbi bwiinn guido', guiñi'nee lu'h ba tuhbi, o chiohpa; sib-
wela ayi guzo'badxiahga ba xchi'dxyi lu'h, babwe'heca'ha ba
loh ra' bwiinn guido',

11 laasii bwiinn chi ya naann lu'h xtuhlda ba nugasinaa'ha
la'h ba cayuhnnan ñichiloh ba.

Dxyi'dxyi nin baca'h Pahblu loh si Titu

12 Chin cu'neezahn Artemas o Tíquicu loh lu'h, bwi'hnn
pur dxie'guia'h lu'h na'h loh guihdxyi Nicópolis, tin ri'chi
ru'nnahn lligaaba guti'dxi'hn loh bwe'hw nahlda ra'.
13 Bwi'hnn cumpahñu gaduhbi la'ga'htii' la'h abogadu
Zenas cun Apolos; badi'hi nin rchi'hn ra' ba tin par cheezah
ra' ba xneziuh ra' ba tin neezaa para ayi xi dxia'dxi para la'h
ra' ba,
14 nee neezaa xpwiinn nu'h gusi'dxi ra' guunn bwen nee
gacanee ra' ba la'h bwiinn nin nuu ra' ya'dxi loh ra' ñi'h tin
para ayi guibahan lliaa'ha si ra' ba.

Luulchima guelrgahpaDxiohs

15 Galleetii' bwiinn nin nuune'hn rii' ruxe'hla tuhbi guel-
rgahpaDxiohs para yi'h. BagahpaDxiohs la'h ra' xmihgu
ra' nu'h ziga riachii sto' ra' nu'h xchi'dxyi Dxiohs. Dxiohs
guuntaa'yi yihca tu.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh Filemohn

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, nuu'huhn la'n lahtsi dxi'ba laasii pur
xcweenta xchi'dxyi Jesucristu nin rulu'yi'hn. Na'h neezaa
bwihtsi lasaa' nu'h Timoteu ziga zoozah nu'h loh xchi'dxyi
Jesucristu, raca'h nu dxihtsi rii' loh lu'h Filemohn, nin naa
tuhbi bwihtsi lasaa' nu loh xtsi'n Dxiohs.
2 Raca'h za nu dxihtsi rii' loh Apia, nin naa bizaa'n nu loh
guelriachii sto' loh Jesucristu, cun la'h Arquipu nin naa tuhbi
lasaa' nu loh dzi'n rii', nee cun loh za ra' bwiinn guido' ra' nin
radiaa'ha rwaa' yihdzi lu'h.
3 Dxiohs Xtaada nu'h nee la'h Daada Jesucristu gacanee
la'htu, nee guni'hi Ñi'h guelnasaa lasto' tu.

Guelnaza'ca sto' nee cun guelriachii sto' xteenn Filemohn

4 Guillii-guillii rudi'hihn guelzuxchiilli loh Dxiohs chin ria-
gannasto'n yi'h loh nin cabwihdxyi-cana'ba'hn loh Dxiohs,
5 laasii bihna'hn xa naa guelnadzii'hi xteenn lu'h cun guel-
riachii sto' xteenn lu'h la'h Daada Jesucristu nee cun garaa ra'
za nin naa xpwiinn Dxiohs.
6 Rna'ba'hn loh Dxiohs tin chioo ru ziga nin riachii sto' lu'h
gaduhbi nin cagaluu'yi lu'h xchi'dxyi Dxiohs loh ra' snuhn
bwiinn, tin zi'chi gadzihn gacabwa' ra' ba loh ra' cohsa za'ca
ra' nin nadxiaapa ra' nu'h pur xcweenta Jesucristu.
7 Pwihsi riahxi duuxa'hn cun ria'han nasaa sto'n
pur xcweenta lu'h, laasii pur yi'h, bwiitsi lasaa'hahn,
basaga'ldiuh lu'h cun bwi'hnn za lu'h guridxyii lasto' ra'
lasaa' ra' nu'h pur ziga ruca'h sto' lu'h la'h ra' ba.

Pahblu rnaaba loh Filemohn ayi guidxyi'chinee ba la'h Onésimu

8 Nicala na'pahn guelrnabwa' xteenn Jesucristu zahca
guiñi'n loh lu'h guunn lu'h xi chi'h zi nin nahpa guunn lu'h,
9 yannah rna'ba'hn loh lu'h guunn lu'h tuhbi dzi'n za'ca,
laasii na'h Pahblu naan nin nadzii'hi lu'h ya bwiinn gu-
uhla'hn nee ñie'w'hn pur xcweenta Daada Jesucristu;
10 cana'ba'hn guunn lu'h tuhbi bweni'hn para xcweenta
Onésimu, nin naa ziga zi llii'nahn, laasii gwachii sto' bi
xchi'dxyi Dxiohs nin balu'yi'hn la'h bi nnah nin ñie'w'hn la'n
lahtsi dxi'ba.
11 Galohyi, guhca bi tuhbi mooza nin ayi ballu'yi para yi'h,
per nnah zallu'yi bi laasii loh garoopa nu'h gaca bi mooza.

12 Pwihsi ruxe'hla'hn bi nacuubi stuhbi ya chin gadzihn bi
ri'ca, gaannloh lu'h bi ziga zi la'h bi naa bi na'h.
13 Na'h xclaa'dzihn ñia'hanee bi na'h rii' xcweenta lu'h, tin
ñuhnn bi dzi'n loon nnah nin ñie'w'hn la'n lahtsi dxi'ba pur
xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,
14 per ayi xclaa'dzihn gu'nnahn nin naa xigaaba sihn sino
que nee cun xigaaba lu'h, tin ziga nin guunn lu'h tuhbi
bweni'hn na'h ayi gacan cun lajweersi sino que cun pur
xigaaba xteenn lu'h.
15 Pwehda gusahcariin lu'h pur la'h Onésimu loh paaldaa
dxyih nin ayi bwa'ha lu'h loh bi, per yannah rca'ha lu'h bi tin
chuu bi loh lu'h stuhbi para tu'pazi,
16 ya ayiru zigadxi'h mooza sino que nin lasahca ru loh
tuhbi mooza, o sea ziga zi tuhbi bwihtsi bihda lu'h; na'h
ruca'h duxa sto'n la'h bi, per yi'h mahzi ru baca'h sto' lu'h la'h
bi nee ayi ziga zi tuhbi bwiinn si dxi'h sino que ziga bwihtsi
pa'h lu'h nez loh xneziuh Jesucristu.
17 Pwihsi na'h, sidela riu'nbwa' lu'h na'h ziga tuhbi lasaa'
lu'h loh xneziuh Jesucristu, bwa'ha loh bi ziga zi na'h gahca.
18 Sidela xiilla bati'dxisuu bi loh lu'h, o sidela nuza'bi bi loh
lu'h xiilla, loon guñi' ya na'h gadxiilliñin.
19 Na'h Pahblu cagaca'hn dxihtsi rii' cun naa'hahn cun
xlehtra'hn; na'h zidxiilliñin (tin ayiza guiñi'n loh lu'h nuza'bi
lu'h hasta yi'h gahca loon).
20 Pwihsi bwihtsi, bwi'hnn tuhbi bweni'hn rii' na'h ziga
tuhbi nin nadzii'hi gahca la'h Dxiohs; bagu'nasaa sto'n ziga
naa nu'h bwihtsi ra' nu'h loh Daada Jesucristu.
21 Ruca'hn dxihtsi rii' loh lu'h laasii rahcabwa'n
zuzo'badxiahga lu'h xchi'dxyi'hn, nee zuhnn lu'h hasta
ziahan ru nin cana'ba'hn loh lu'h.
22 Pwihsi zi'chi gahca za, bwi'hnn siguhra hasta
dxia'hanahn laasii cabwe'za'hn guluu'yi Dxiohs ziga nin
canaaba tu loh Ñi'h, tin guunn Dxiohs para dxie'ldaguia'hahn
cuun tu.

GuelrgahpaDxiohs xteenn Pahblu cun tuhbi guelruhn-
ntaa'yi xteenn ba

23 Epafras, nin nuu ñie'wne'hn, ruxe'hla tuhbi guelrgah-
paDxiohs loh tu. Nuu ñie'w nu pur xcweenta xchi'dxyi
Jesucristu.
24 Marcu, Aristarcu, Demas, cun Lucas nin cayahcanee na'h
loh dzi'n rii'; ruxe'hla ra' bi tuhbi guelrgahpaDxiohs para
la'htu.
25 Daada Jesucristu guuntaa'yi yihca tu. Zi'chi gaca pwihsi.

Tuhbi dxihtsi nin bia'han loh ra' bwiinn Hebreu ra'

Dxiohs guñi' pur Llii'n Ñi'h

1 La'n dxyih galohtii'yi ra' ziahan guhca dxyi'dxyi nin guñi'
Dxiohs loh ra' xtitalliudo' ra' nu'h, nee ziahan za guñi' Ñi'h
pur guehtu daada ra' nin baca'h xchi'dxyi Ñi'h,
2 per nnah la'n dxyih ra' rii' guñi' Dxiohs loh nu'h pur Llii'n
Ñi'h nee basia'hannee Ñi'h garaatii' nin nuu guidxyiyuh la'h
Llii'n Ñi'h laasii pur Llii'n Ñi'h bwi'hnncha'yi Ñi'h garaatii'.
3 Ni'chin Llii'n Dxiohs naa la'gahca lla'ñih nin naa Dxiohs
nee naa pa'hcaa Ñi'h ziga gahca naa Xtaada Dxiohs Ñi'h, nee
cun xquelrnabwa' Ñi'h naa dzi'tsi garaa ni'chi si gurihxchih,
ya chin guya'loh basiaa Ñi'h la'h nu'h loh duhlda, guzohba
Ñi'h xlahdu derehchu Xtaada Ñi'h.

Lasahca ru Llii'n Dxiohs loh ra' xaanjla Ñi'h

4 Bwi'hnn lasahca ru Dxiohs la'h Llii'n Ñi'h loh ra' aanjla ra',
laasii Llii'n gahca Ñi'h dzi'baloh loh ra' aanjla pur ziroo' ru
guelrnabwa' nin nahpa Ñi'h nnah cun neezaa dzi'n nin nahpa
Ñi'h,
5 laasii la'h Dxiohs nin tuhbi dxyih ayi guñi' Ñi'h loh nin
tuhbi xaanjla Ñi'h ñahbi Ñi'h:
Yi'h naa lu'h Llii'nahn; nnadxyih guliin yi'h tin guinabwa'
lu'h.
Nin ayi za guñi' Ñi'h loh tuhbi xaanjla Ñi'h:
Na'h gaca'hn Xtaada lu'h, nee yi'h gaca lu'h Llii'nahn.
6 Per dxyih nin guxe'hla Ñi'h Llii'n galoh Ñi'h loh
guidxyiyuh rahbi Ñi'h:
Garaa ra' xaanjla'hn gulgazu'nllihbi nez loh Llii'nahn.
7 Ya chin baze'ta Dxiohs xaanjla ra' Ñi'h rahbi Ñi'h:
Ruhnn Ñi'h xaanjla Ñi'h ziga bwih, ya xmooza Ñi'h ruhnn Ñi'h
ziga bwehla.
8 Per chin baze'ta Ñi'h Llii'n Ñi'h rahbi Ñi'h:
Yi'h naa lu'h Dxiohs, nee ayi chuu dxyih cha'loh xquelrn-
abwa' lu'h,
nee zinabwa' xnehza za lu'h.
9 Ruca'h sto' lu'h guunn lu'h dzi'n za'ca ya rdxyi'chi lu'h gallee
nin naa dxaaba ra',
ni'chin la'h Dxiohs, Xchiohs lu'h, basiahxi ru Ñi'h la'n lasto'
lu'h mahzi ru que la'h ra' lasaa' ra' lu'h.
10 Rñi' za Ñi'h squii':

Yi'h Daada, chin guzo'balohyi bwi'hnncha'yi lu'h garaatii' ra',
bwi'hnncha'yi lu'h guidxyiyuh,
yi'h gahca za bwi'hnncha'yi lu'h dxibaa'.
11 La'h ra'n ziñichiloh ra'n per yi'h ba nuu nabahan lu'h para
tu'pazi,
ya garaa ra' nin nuu guidxyiyuh ziuhlla ra'n ziga riuhlla
lahdxi;
12 zutu'bi ra' lu'hn ziga rdu'bi tuhbi lahdxi per yi'h ayi
guidxa'h ziga naa lu'h ya xihza ra' lu'h ayi chuutii'
dxyih nin gazaa' ra'n.
13 Nee ¿cuucalla rahbi Dxiohs loh tuhbi xaanjla Ñi'h squii'?:
Guzohba xlahdu derehchu'hn tin guinabwa' lu'h hasta
guiga'ha loh dxyihyi nin gutsiiga ra'n bwiinn ra' nin
rdxyi'chinee yi'h loh lu'h,
14 laasii la'h ra' aanjla ra', spíritu si naa ra' ba loh xtsi'n
Dxiohs tin zi'chi gacanee ra' ba la'h ra' bwiinn nin guica'ha
guel nabahan nin ayi ñichilohtii'.

2

Ayi chyu gusaa'n dxyi'dxyi nin guta'h la'h nu'h loh duhlda

1 Ni'chin nnah chuu nu'h cha'zi nu'h xchi'dxyi Dxiohs nin
ba bihn dxiahga nu'h, tin ayi nnagah gachiria'caa nu'h loh
xneziuh Dxiohs,
2 laasii la'h tu ba naann tu nahpa guzohba dxyi'dxyi nin
guñi' ra' xaanjla Dxiohs la'n dxyih galoh ra', ya bwiinn ra' nin
guyuu' xtuhlda ñi'h pur ayi bazo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi
chi bati'dxi Dxiohs la'h ra' ba loh guelrza'cazii duxa.
3 Yannah, ¿xa gaca ta'h nu'h loh xquel rza'cazii Dxiohs
sidela la'h nu'h gasaa'n nu'h dxyi'dxyi nin lasahca ru nin
guta'h la'h nu'h loh duhlda? Laasii la'h gahca Daada Je-
sucristu basia'hannee dxyi'dxyi chi la'h ra' xpwiinn Ñi'h,
chi'chiyi baluu'yi ra' ba dxyi'dxyi chi la'h nu'h,
4 pwihsi Dxiohs baluu'yi la'h nu'h guchii pa'ca dxyi'dxyi
ra' chi laasii bwi'hnn Ñi'h sehn ra' neezaa ziahan dzi'n roo
ra' nin badxyigaa' duxa loh ra' bwiinn ra', neezaa ziahan
ra' dzi'n za'ca bwi'hnn Ñi'h, ya badi'hi za Ñi'h Spíritu Saantu
xteenn Ñi'h la'h ra' nin gwachiisto' xchi'dxyi Ñi'h tin guunn
ra' tuhbigah ra' nu'h guriin-guriin dzi'n nin xclaa'dzi Dxiohs
guidi'hnn nu'h.

Jesucristu naa nin guta'h la'h nu'h loh duhlda

5 Dxiohs ayi badi'hi Ñi'h guelrnabwa' la'h ra' xaanjla Ñi'h
ziga ñinabwa' ra' ba loh guidxyiyuh cuubi nin dxuugaze'ta
nu'h nnah.
6 Guyuu' tuhbi bwiinn nin baca'h xchi'dxyi Dxiohs loh
dxihtsi hasta rñi' squii':

¿Chyu naa tuhbi ndxi'hw, tin dxiagannasto' lu'h la'h ba?
O ¿chyu naa bwiinn guidxyiyuh tin guza'sto' lu'h la'h ra' ba?
7 Nagaaba dxyih si gulliaa'yi'hn bwi'hnn lasahca ra' lu'h ba
loh aanjla ra',
chi'chi babia'garii badi'hi lu'h guel rnabwa' cun guel lasahca
la'h ra' ba tin guinabwa' ra' ba loh garaatii' ra' nin
bwi'hnncha'yi lu'h.
8 Badi'hi lu'h guelrnabwa' la'h ra' ba tin guinabwa' ra' ba
garaatii' nin nuu loh guidxyiyuh.
Nee guchii basia'hannee Dxiohs garaatii' nin nuu loh
guidxyiyuh la'h ra' bwiinn tin guinabwa' ra' ban, per
rachidia'ha nu'h gue'du guinabwa' ra' bwiinn garaatii' nicala
ba badzii'ba Dxiohsan loh naa ra' ba,
9 per rachidia'ha nu'h loh Jesucristu, nin bwi'hnn Dxiohs
gulliaa' ru guhca lasahca Ñi'h loh ra' xaanjla Dxiohs chin
guyuu' Ñi'h loh guidxyiyuh paaldaa si dxyih. Chin batuh-
lla Jesucristu xtsi'n Ñi'h loh guidxyiyuh, badi'hi za Dxiohs
lla'ñih la'h Ñi'h cun bwi'hnn lasahca Dxiohs lah Ñi'h, ya pur
ruca'hsto' Dxiohs la'h nu'h ni'chin basaa'n Ñi'h bati'dxiloh
Llii'n Ñi'h guelrza'cazii duxa nee guhchi Ñi'h pur la'h nu'h.
10 Dxiohs bwi'hnncha'yi garaatii' ra' nin nuu loh
guidxyiyuh cun rnabwa' za Ñi'h garaatii', ya la'h Dxiohs
xclaa'dzi Ñi'h chenee Ñi'h ziahan llii'n Ñi'h llaa'ndxibaa',
ni'chin guxe'hla Ñi'h Llii'n pa'caa Ñi'h tin billi'hi llarihn Ñi'h
nin guta'h la'h ra' bwiinn loh duhlda chin bati'dxiloh Ñi'h
guelrza'cazii loh cruhzi,
11 laasii Jesucristu nin ruhnn rbahan bwiinn loh guelnaba-
han nayaa, neezaa bwiinn ra' chi tuhsi Dxiohs naa Xtaada ra'
ba; ni'chin nin ayi ratuhyi loh Llii'n Dxiohs rñi' Ñi'h loh ra' ba
ziga bwihtsi Ñi'h la'h ra' ba.
12 Ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs squii' guñi' Dxiohs:
Zulu'yi'hn la'h bwihtsi ra'n xa naa lu'h,
nee zuhnn lasahca zahn lah lu'h loh ra' ba nee zu'ldazahn
himnu ra' nez hasta gadiaa'ha ra' ba.
13 Rahbi za Ñi'h:
Zibwe'za'hn gacanee Dxiohs na'h.
Nee stuhbi lahta rahbi Ñi'h squii':
La'n zu'h rii' cun garaa ra' llii'nahn nin bani'hi Dxiohs na'h.
14 Tuhbi famihyi naa ra' ba tuhsi bwe'hla, nee nuu za ra'
ba tuhsi rihn; ni'chin chin badzihn Jesucristu loh guidxyiyuh
gucah Ñi'h bwe'hla nee guyuu' za Ñi'h rihn per ya loh nin
guhchi Ñi'h bazia'tii Ñi'h xquelrnabwa' bwiinndxaaba nin
guxaala xneziuh guelguhchi loh guidxyiyuh,

15 ya ziˈchi bwiˈhnn Ñiˈh tin ayi ru guidxyihbi nuˈh guel-
guhchi, laasii nuu raˈ bwiinn nin rdxyihbi duxa gachi, rluuˈyi
ba gunaˈzu guelguhchi laˈh raˈ ba gaduhbi loh xquelnabahan
raˈ ba,
16 pwihsi ayi biˈ Ñiˈh para ñahcanee Ñiˈh laˈh raˈ aanjla
raˈ sino que biˈ Ñiˈh tin gacanee Ñiˈh laˈh raˈ llahga guehtu
Abrahn,
17 niˈchi nin naa Ñiˈh tuhbi bixohza xteenn Dxiohs nin
ralahsa stoˈ Ñiˈh, tuhbi bixohza zaˈca nin xclaaˈdzi Dxiohs
gaca Ñiˈh tin gutaˈh Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn loh duhlda,
18 laasii laˈh gahca Ñiˈh batiˈdxiloh Ñiˈh guelrzaˈcazii nee
gudxiˈhyi za bwiinndxaaba xa ñuuˈ xtuhlda Ñiˈh, niˈchin nnah
zahca gacanee Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn nin zeˈzaˈbi loh duhlda.

3

Lasahca ru Jesuhs loh guehtu Moisehs

1 Pwihsi bwihtsi raˈn laasii naa tu bwiinn raˈ nin gudihdxyi
Dxiohs tin gaca tu lliiˈn Ñiˈh; gulgazaˈstoˈ tu laˈh Jesucristu
nin guxeˈhla Dxiohs loh raˈ nuˈh nee nin naa za bixohza nin
lasahca ru nee nin riachiistoˈ raˈ nuˈh xchiˈdxyi Ñiˈh.
2 Xnehza bazaˈloh Ñiˈh bwiˈhnn Ñiˈh garaa nin guxeˈhla Dx-
iohs laˈh Ñiˈh guunn Ñiˈh loh guidxyiyuh ziga gahca bwiˈhnn
guehtu Moisehs chiˈchi laasii xnehza za bwiˈhnn ba nee
gohpa zaˈca ba laˈh raˈ xpwiinn Dxiohs.
3 Pwihsi lasahca ru Jesucristu loh guehtu Moisehs ziga naa
Ñiˈh ziga tuhbi bwiinn nin ruzaˈ tuhbi yuuˈ, lasahca ru ba loh
yuuˈ nin bwiˈhnnchaˈyi ba,
4 pwihsi cuunchiˈhzi yuuˈ nuu xballwaaˈnan per Dxiohs
gulahchixchih garaatiiˈ cohsa nin nuu loh guidxyiyuh,
5 pwihsi bazoˈbadxiahga guehtu Moisehs xchiˈdxyi Dxiohs
ziga tuhbi bwiinn nin bigaˈbi nin cayahpa laˈh raˈ snuhn
xpwiinn Dxiohs nin naa raˈ ziga yihdzi Ñiˈh nee guñiˈxgah
ba cuun raˈ dziˈn nin gueˈdu guunn Dxiohs, nee nnah laˈÑiˈh
bwiˈhnn bazaˈloh Ñiˈh dziˈn raˈ chi,
6 per laˈh Jesucristu bazoˈbadxiahga Ñiˈh dxyiˈdxyi laasii
Lliiˈn paˈcaa Dxiohs naa Ñiˈh, niˈchin naa Ñiˈh bixohza zaˈca
loh raˈ bwiinn nin naa ziga yihdzi Dxiohs, nee laˈh nuˈh
naa nuˈh xpwiinn Bixohza riiˈ sidela chozahnee dziˈtsi nuˈh
ziga ruluuˈyi xchiˈdxyi Ñiˈh nee sidela za dxiahxi nuˈh loh
siguhra nin nahpa nuˈh dxieˈgalliˈh Ñiˈh laˈh raˈ nuˈh dxyih
nin guibiaˈgarii Ñiˈh.

Guelrziˈlaaˈdzi xteenn raˈ xpwiinn Dxiohs

7 Niˈchin zigapaˈ rñiˈ Spíritu Saantu xteenn Dxiohs squiiˈ:

Sidela la'h tu ruca'dxiahga tu dxyi'dxyi nin rñi' Dxiohs loh tu nnah,

8 ayi guunn nahda sto' tu ziga bwi'hnn ra' paaldaa ra' xtaada guldoo' tu chin guca'nzaa ra' ba nez loh dahan desiertu ra' nee guluu'llahn ra' ba sto'n,

9 hasta bidxyi'chinee ra' xtaada guldoo' ra' tu Na'h laasii nnasto' ra' ba ayi Na'h dxi'h zeene'hra'n ba nicala bwa'ha ra' za ba cuun dzi'n roo ra' nin bwi'hnna'hn loh ra' ba loh chwa'ha yihza.

10 Pwihsi ni'chin nin bidxyi'chineen la'h ra' bwiinn ra' chi,

nee bwi'hnna'hn lligaaba la'n lasto'n: Zuu bia'hannee ra' ba lligaaba dxaaba nin nuu la'n lasto' ra' ba,

nee ayi nnaa ra' ba dxiu'nbwa' ra' ba xnezyuun.

11 Pwihsi ni'chin nin guñi' chihpa Dxiohs loh nin rdxyi'chinee Ñi'h la'h ra' ba rahbi Ñi'h:

Ayi chuu dxyih chu'tii ra' ba loh xquelrzi'laa'dzihn.

12 Bwiitsi ra'n, gulgahca nasiin tin nin tuhbi tu ayi chuu lligaaba dxaaba sto' tu tin ayi guiria'caa tu loh Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi pur nin ayi chechiisto' tu la'h Ñi'h,

13 ni'chin nnah gulcu'gui'w sto' lasaa' tu guillii-guillii ziga tuhbi ziga stuhbi tu gaduhbi nin gaca guunn tun, tin zi'chi nin tuhbi tu ayi gaca nahda sto' tu pur guelrusagui'hi xteenn duhlda,

14 laasii sidela la'h nu'h chozah dzi'tsi nu'h loh xchi'dxyi Dxiohs nin gwachiisto' nu'h chin bachidxiu'nbwa' nu'hn, chi'chi ziuu' nin guidxiaapa nu'h loh Jesucristu.

15 Ziga caa loh Xchihtsi Dxiohsa:

Nnadxyih, sidela la'h tu rihn tu nin rñi' Dxiohs,

ayi gaca tu bwiinn sto' radxipa ra' ziga guhca ra' bwiinn ra' nin bidxyi'chinee la'h Ñi'h.

16 ¿Chyu ni'ca guhca ra' bwiinn ra' nin bidxyi'chinee Dxiohs chin bihn dxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h? Pwihsi casi garaa ra' bwiinn ra' nin babwe'he Moisehs loh guihdxyi Egiptu,

17 nee ¿chyu bwiinn ra' bidxyi'chinee Dxiohs loh chywa'ha yihza? Pwihsi la'h ra' bwiinn ra' nin biaaba loh duhlda nee guhchi za ra' ba loh dahan desiertu.

18 Nee ¿chyuloo ra' rahbi Ñi'h loh dxyi'dxyi rii'?:

Ayi chuu ra' pa'caa ba loh xquelruzi'laa'dzihn.

Pwihsi loh ra' bwiinn ra' nin ayi bazo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h,

19 yannah rachidia'ha nu'h ayi guhca ñu'tii ra' ba laasii ayi gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.

4

1 Ni'chin sidela bia'han dxyi'dxyi Ñi'h ziuu'pa'caa nu'h loh
guelruzi'laa'dzi xteenn Ñi'h, nahpa guidxiaapa nu'h la'gahca
nu'h tin ayi chyu tuhbi nu'h ayi guunn gahn chu'tii loh
guelruzi'laa'dzi chi,
2 laasii neezaa ra' nu'h la'h nu'h bihn dxyi'dxyi nin rusiaa
la'h bwiinn loh duhlda, ziga bihn ra' za bwiinn ra' chin; per
para la'h ra' bwiinn chi ayi xi ballu'yitii' dxyi'dxyi ra' chi
nicala bihn ra' ban.
3 Per la'h ra' nu'h ziga gwachiisto' nu'h, naa nu'h bwiinn
ra' nin chu'tii' loh guelruzi'laa'dzi chi nin baze'ta Dxiohs chin
guñi' Ñi'h squii':
Loh xquelnadxyi'chihn guñi' chihpa'hn ayi chu'tii ra' ba loh
xquelruzi'laa'dzihn.
Nicala la'Ñi'h batuhlla la xtsi'n Ñi'h chin gurihxchih
guidxyiyuh.
4 Pwihsi loh stuhbi lahta loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii' pur
dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn:
Xo'pa dxyih bwi'hnn Dxiohs xtsi'n Ñi'h ya gubihdxyi gaadzii
bazi'laa'dzi Ñi'h.
5 Ya stuhbi lahta caa loh Xchihtsi Dxiohs nin guñi' Ñi'h
squii':
Ayi chu'tii ra' ba loh guelruzi'laa'dzi xte'nnahn.
6 Per ria'dxyi ru chu'tii ru ziahan ru bwiinn ra' loh guel-
ruzi'laa'dzi chi ya bwiinn ra' nin mweer bihn ra' dxyi'dxyi ra'
nin rusiaa la'h bwiinn loh duhlda, ayi chu'tii ra' ba laasii ayi
bazo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi ra' chi,
7 pwihsi ni'chin nin baca'hbwa' Dxiohs tuhbi dxyih nin
gaca “Nadxyih”, laasii chin gudii'dxi ziahan yihza guñi'
la'ga'h Ñi'h pur la'h guehtu Davihd chin basañi' Ñi'h la'h
guehtu Davihd dxyi'dxyi rii':
Nnah sidela la'h tu rihn tu nin rñi' Dxiohs loh tu,
ayi gaca tu bwiinn sto' radxiipa.
8 Sidela la'h guehtu Josueh ñudi'hi guelruzi'laa'dzi chi la'h
ra' bwiinn Israel ra', Dxiohs ayi ru ñiñi' Ñi'h pur stuhbi
dxyihyi.
9 Pwihsi nnah ria'han ru tuhbi guelruzi'laa'dzi para la'h ra'
xpwiinn Dxiohs,
10 laasii bwiinn ra' nin riu'tii loh xquelruzi'laa'dzi Dxiohs,
ruzi'laa'dzi ba loh xtsi'n ba ziga za bazi'laa'dzi Dxiohs loh
xtsi'n Ñi'h,
11 pwihsi ni'chin nin nahpa chozah nu'h gazo'badxiahga
nu'h dxyi'dxyi tin gachidxu'tii nu'h loh guelruzi'laa'dzi chi,
tin ayi chuu tuhbi nu'h nin gaca dxiipa sto' nu'h, ziga guhca
dxiipa sto' ra' bwiinn ra' nin ayi gwachiisto' ra' ñi'h,

12 laasii xchi'dxyi Dxiohs nuu nabahan nee nahpan guelrn-
abwa'. Naan ziga tuhbi spahda nin caa duxa garoopa dihtsi
ñi'h, nee ria'zin hasta nuu xalma bwiinn cun spíritu ba, nee
ruluu'yin cuun lligaaba nin nuu lasto' bwiinn cun neezaa
dzi'n nin xclaa'dzi ba guunn ba.
13 Ayi nin tuhbi xiilla nin bwi'hnncha'yi Dxiohs chuula'nan
loh Ñi'h; garaa ra'n rluu'yiloh ra'n loh nayaa loh Dxiohs, nin
nahpa gachidxixtee nu'h loh Ñi'h.

Jesucristu naa bixohza nin lasahca duxa

14 Jesucristu Llii'n Dxiohs naa xpixohza nu'h nin lasahca
duxa, laasii la'h Ñi'h naa Ñi'h nin ba biuu' llaa'ndxibaa',
ni'chin nin nahpa chozah dzi'tsi nu'h loh xchi'dxyi Ñi'h,
15 laasii la'h xpixohza lasahca duxa nu'h chi zalahsasto'
Ñi'h la'h nu'h pur nin rachidi'hnn nalaasa loh nu'h tin ayi
dxiaaba nu'h loh duhlda, laasii la'h Ñi'h zi'chi gahca za
bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii per ayi guyuu' xtuhlda Ñi'h.
16 Ni'chin ayi chyu guidxyihbi gachibwihdxyi-gachinaaba
nu'h loh Xchiohs nu'h nin nadzii'hi la'h nu'h tin galahsasto'
Ñi'h la'h nu'h nee gacanee Ñi'h la'h nu'h chin guichi'hn nu'h
Ñi'h.

5

1 Galohyi garaa ra' bixohza nin lasahca ru loh ra' bixohza
rbwi'hi ra' ba loh ra' ndxi'hw. Bixohza lasahca ra' chi rnaaba
loh Dxiohs pur bwiinn, nee la'h za ba rñi' ba pur guhn cun
guidxa'h nin rbahchi guhn bwiinn loh Dxiohs tin zi'chi rie'w
loh xtuhlda ra' ba loh Dxiohs,
2 ya pur nin naa bixohza bwiinn guidxyiyuh nee zahca
chuu xtuhlda ba, ni'chi zahca galahsa sto' ba la'h ra' bwiinn
nin ayi rihn dxyi'dxyi ra' cun bwiinn ra' nin nuuza'bi loh
duhlda,
3 ya pur nin riuu' xtuhlda ba pur la'h gahca ba, ni'chin
nahpa gudi'hi ba guidxa'h loh Dxiohs tin zi'chi dxie'w loh
xtuhlda ba ziga rie'w za loh xtuhlda ra' bwiinn guihdxyi.
4 Nin tuhbi bwiinn ayi nuu guunn lasahca ba la'h gahca
ba gaca ba bixohza laasii Dxiohs naa nin rbwihdxyi la'h nin
rahca bixohza tin rudi'hi Ñi'h rahca ba bixohza ziga badi'hi
Ñi'h guhca guehtu Arohn bixohza,
5 ya zi'chi za la'h Jesucristu, ayi la'h dxi'h Ñi'h gulii Ñi'h
la'h gahca Ñi'h naa Ñi'h bixohza nin lasahca ru, laasii Dxiohs
gule'helah la'h Ñi'h gaca Ñi'h bixohza nin lasahca ru, ziga
rahbi Dxiohs:
Yi'h naa lu'h Llii'nahn, nnadxyih guliin yi'h tin guinabwa'
lu'h.

6 Squii' caa stuhbi lahta loh Xchihtsi Dxiohs:
Yi'h naa lu'h tuhbi bixohza para tu'pazi ziga guhca guehtu
Melquisedec.
7 Chin gubahan Jesucristu loh guidxyiyuh rii' gudihdxyi-
gunaaba Ñi'h loh Dxiohs, cun guñi' Ñi'h jwersi roo' cun dxigah
bie'w ñihsabwii loh Ñi'h nezloh Dxiohs, nin nahpa guelrn-
abwa' roo' ñuta'h la'h Jesucristu loh guelguhchi; nee bwi'hnn
cweenta Dxiohs xchi'dxyi Jesucristu laasii bazo'badxiahga
Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
8 Ni'chin Jesucristu nicala naa Ñi'h Llii'n Dxiohs basi'dxi
Ñi'h bazo'badxiahga Ñi'h dxyi'dxyi ziga nahpa bati'dxiloh
Ñi'h guelrza'cazii,
9 ya chin badzihn dxyih batuu'lla Ñi'h garaa ra' dzi'n
nin rclaa'dzi Dxiohs guunn Ñi'h, biga'ha Ñi'h naa Ñi'h nin
gusiaa la'h bwiinn loh duhlda ziga garaa ra' bwiinn nin
guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h,
10 laasii Dxiohs bazo'ba lah Ñi'h bixohza nin lasahca ru, naa
Ñi'h bixohza ziga guhca Melquisedec bixohza.

Nagahn duxa guibia'garii chechiisto' bwiinn ra' nin rusaa'n xchi'dxyi Dxiohs

11 Rclaa'dzi nu gachiñi' nu ziahan ru dxyi'dxyi pur Jesu-
cristu, nin lu'h nagahn duxa para baluu'yi nu la'h tu, laasii
nihin ria'zi dxyi'dxyi yihca tu, ni'chin nin ayi gacabwa' tun.
12 La'h tu cadxyih roo' gwachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu
ñahca tu nin ñuluu'yi dxyi'dxyi chi la'h stuhbi bwiinn, per
la'la'hga'h rchi'hn chyu guluu'yi la'h tu stuhbi dxyi'dxyi ra'
nin mahzi ayi guinagahntii' ra' xteenn Dxiohs, nee nnah
biahca tu ziga bweezu ra' nin ree' duuda ayi naa tu ziga tuhbi
nin rahw guehta nin ba biaa loh xquelrihn ñi'h,
13 ya nin ree' ra' duuda chi naa ra' ziga zi tuhbi biñi'n
bweezu'hn nin ree' duuda ni'chi ra' ayi riu'nbwa' za'ca
xchi'dxyi Dxiohs.
14 Ya nin rahw guehta naa ra' ziga bwiinn ra' nin baniin ca
zuu, nin ba naann cuun nin naa dzi'n za'ca nee cuun za nin
naa dzi'n dxaaba, laasii ba biaa loh xigaaba ra' ba.

6

1 Yannah chozah gaze'ta ru nu'h xchi'dxyi Dxiohs tin chuu
ru xquelrihn nu'h, ni'chin nnah chozahru nu'h loh garaa
dxyi'dxyi nin basi'dxi nu la'h tu chin gue'du gwachiisto' tu
la'h Jesucristu dez dxyih nin bachiza'loh nu'h; ba basi'dxi
nu'h nahpa chechiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs,
2 ba basi'dxi za nu'h guelrohbañihsa, cun ba basi'dxi za nu'h
xa rudzii'ba naa ra' bwiinn guhla ra' yihca ra' bwiinn tin

guunntaa'yi ra' ba la'h ra' ba, nee ba naann nu'h ziuu' dxyih
gabahan ra' bwiinn guuchi, cun ba naann za nu'h guunn
Dxiohs guelguxchisi nin naa par tu'pazi.
3 Pwihsi chozah nu'h gasi'dxi ru nu'h sidela la'h Dxiohs
nnaa Ñi'h,
4 pwihsi guyuu' bwiinn ra' nin bia'ñih loh xquelrihn ñi'h,
nin guca'ha guelnaza'ca nin rudi'hi Dxiohs, nin guleezaa
Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' ra' ñi'h.
5 Pwihsi bidxa'gasto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs cun nee guel-
rnabwa' xteenn Dxiohs cun xteenn guelnabahan nacuubi nin
gue'du dxi'.
6 Sidela la'h ra' ba gabia'garii ra' ba loh guelnabahan nin
gohpa ra' ba galoh ayi ru gaca dxiaca nayaa ra' ba loh duhlda
nee ayi ru nuu dxiaca za'ca loh xigaaba ra' ba laasii la'h gahca
ra' ba riigaca'h ra' ba la'h Llii'n Dxiohs loh cruhzi stuhbi nee
zusi'xtuhyi ra' ba la'h Ñi'h loh ra' bwiinn ziahan.
7 Naa ra' ba ziga yuh nin ree' ñihsadxiah chin riaaban loh
guidxyiyuh: sidela la'h loh yuh chi gudi'hi guelnaza'ca la'h
bwiinn nin ruhnnee loh yuh chi dzi'n, nahpan guelruhntaa'yi
xteenn Dxiohs,
8 per sidela ganaalla yaguihchi ra' cun cwa'ndxaaba ra' gui-
tahn lohon, ayi xi gallu'yitii'hin; ziaaban loh xquelguxchisi
Dxiohs, nahpa zica'dxihin.

Dxyi'dxyi nin ruzuhchihpa sto' nu'h

9 Per nicala rachiñi' nu loh tu bwihtsi ra' nin nadzii'hi nu,
naann nu ba guhca ntaa'yi tu cun naann za nu ba gula'h tu
loh duhlda,
10 laasii Dxiohs naa nin ruhnn guelguxchisi za'ca, nee ayi
xclaa'dzi Ñi'h dxia'lda nin ruhnn tu nee guelruca'hsto' nin
nahpa tu la'h Ñi'h chin rahcanee tu la'h bwihtsi ra' nu'h loh
guelriachiisto' xteenn Dxiohs, cun gallee ra' dzi'n za'ca nin
zeezah cayuhnn tu,
11 yannah xclaa'dzi nu tuhbigah tu chezah dzi'tsi tu loh
siguhra dzi'tsi nin nahpa tu loh xchi'dxyi Dxiohs tin guica'ha
tu garaa nin xclaa'dzi Dxiohs guni'hi Ñi'h la'h tu.
12 Ayi xclaa'dzi nu gaca tu bwiinn raa'lla, ni'chin gulgui'hnn
ziga bwi'hnn ra' bwiinn galoh; gohpa dzi'tsi ra' ba dxyi'dxyi
ra' nin gwachii duxa sto' ra' ba, guleeza ra' ba tin guca'ha ra'
ba guelnaza'ca nin bia'han dxyi'dxyi gudi'hi Dxiohs la'h ra'
ba.
13 Pwihsi chin bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h guehtu
Abrahn, guñi' chihpa Ñi'h pur la'h gahca Ñi'h, laasii ayi nin
stuhbi nin lasahca loh Ñi'h,
14 ya rahbi Ñi'h:

Guchiin zuhnntaa'yi'hn yihca lu'h ziahan nee zuni'hizahn
ziahan ra' llahga lu'h.
15 Ya Abrahn guleeza ba cun paseensi ya zi'chi guca'ha ba
nin bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h ba,
16 laasii chin rñi' chihpa tuhbi ndxi'hw, rñi' chihpa ban pur
stuhbi bwiinn nin lasahca ru loh ba; ya chin ruze'ta ra' ba la'h
bwiinn chi pwihsi ayi ru xa guunn ba gucha'h ba xchi'dxyi ba.
17 Zi'chi gahca za rclaa'dzi Dxiohs gacabwa' ra' llahga
guehtu Abrahn zizohba pa'hcaa dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h
loh Abrahn galohtii'yi. Zizohba pa'caa xchi'dxyi Ñi'h laasii
guñi' chihpa Ñi'h dxyi'dxyi pur lah gahca Ñi'h chin bia'han
dxyi'dxyi Ñi'h cun guehtu Abrahn.
18 Ni'chin nnah, nuu chiohpa dxyi'dxyi nin ayi nuu
guidxa'h, laasii ayi nuu guiñi' Dxiohs dxyi'dxyi xihn, nahpa
ruza'loh Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h, nee bani'hi za Ñi'h guelriachiisto'
la'h ra' nin gwabiiga-gallu'n loh Ñi'h, loh ra' nin zeezahnee
loh siguhra dzi'tsi xteenn ñi'h nin bani'hi Ñi'h la'h nu'h pur
lah Ñi'h,
19 ya nin naannloh nu'h chi naa nin ruzuhdzi'tsi lasto'
nu'h ziga tuhbi du'h dxi'ba nin zohba llaa'n gaandxuu nin
rna'zu chihpa la'h baarcu. Ni'chi ruzuhdzi'tsi la'n lasto' nu'h
tin gadzihn nu'h dihtsi lahdxi roo' xteenn guido' nin nuu
llaa'ndxibaa',
20 hasta guyuu'tii Jesuhs pur la'h ra' nu'h, tin galohyi
baxaala Ñi'h neziuh nin radzihn loh Dxiohs tin naa Ñi'h
bixohza nin lasahca par tu'pazi ziga guhca za bixohza nin laa
Melquisedec.

7

Jesucristu naa bixohza lasahca ziga naa Melquisedec

1 Galoh chin guhca Melquisedec rrehyi xteenn guihdxyi
Salem, guhca za ba bixohza roo' xteenn Yu'bi Dxiohs, ya
chin gubia'garii guehtu Abrahn loh guehrru nin gudxiinn ba
garaa ra' rrehyi ra' nin gudxindxinee ba, Melquisedec biria'h
ba bagachi'loh ba la'h Abrahn tin gunaaba ba loh Dxiohs
gacanee ru Ñi'h la'h Abrahn,
2 ya badi'hi Abrahn la'h Melquisedec tuhbi cwa'h loh tsi'h
nin bwi'hnn ba gahn loh guehrru. Ya zee loh dxyi'dxyi
Melquisedec “Mweer rrehyi nin ruhnn za'ca guelguxchisi”,
nee neezaa naa ba rrehyi loh guihdxyi Salem ziga zeezah loh
dxyi'dxyi lah ba naa rrehyi xteenn guelrbwihdxyiisto'.
3 Dxyiigah si biinloh ba loh ra' bwiinn; nin ayi chyu gaann
chyu naa xtaada ba, chyu naa xnaan ba, cun chyu naa lasaa'
ba, nee ayi za chyu gaann cuuca guulaa ba, nin ayi chyu

gaann za cuuca guhchi ba. Guhca ba ziga naa Llii'n Dxiohs,
tuhbi bixohza nin ba nuu nabahan para tu'pazi.
4 Pwihsi gulguia'ha balaaca chi'h guhca Melquisedec tuhbi
bwiinn za'ca tuhbi bwiinn roo': la'h ba badi'hi guehtu xtatita
roo' nu'h Abrahn tuhbigah cwa'h nin lasahca duxa loh tuhbi-
gah tsi'h nin bwi'hnn ba gahn chin guluhlla gudxihdxinee ba
la'h rrehyi ra',
5 ya lehyi xteenn Moisehs, rnabwa' rca'ha ra' bixohza nin
naa ra' lasaa' ra' guehtu Levih tuhbi cwa'h mweeyi loh ra'
lasaa' ra' ba ziga nin badi'hi guehtu Abrahn la'h Melquisedec,
nicala naa ra' ba llahga guehtu Abrahn,
6 per la'h Melquisedec nicala ayi naa ba bwiinn lasaa'
guehtu Levih, badi'hi Abrahn tuhbi cwa'h xixteenn ba la'h
Melquisedec, ya chi'chi bwi'hnntaa'yi Melquisedec yihca
Abrahn, nicala la'h Abrahn naa nin bia'hannee Dxiohs
dxyi'dxyi,
7 nee ayi nin tuhbi bwiinn nin gaca guiñi' guriincaa, laasii
bwiinn nin lasahca ru naa nin ruhnntaa'yi yihca nin gulliaa'
ru lasahca.
8 Ya lahda nu'h nnah, nuu ra' bixohza nin rca'ha ra' tuhbi
diezimu naa ra' ba ndxi'hw ra' nin rahchi; per ziga la'h
Melquisedec, loh Xchihtsi Dxiohs ruze'ta la'h ba ziga zi tuhbi
bwiinn nin nuu nabahan gahca.
9 Ni'chin zahca gaze'ta nu'h guehtu Levih nin rca'ha tuhbi
cwa'ha loh lasaa' ba, per la'h gahca ba gudxihlli ba tuhbi
cwa'ha chin badi'hi guehtu Abrahn tuhbigah yihca tsi'hgah
cwa'h la'h Melquisedec,
10 laasii nicala nagahdxi chyu llii'n guehtu Abrahn chuu
chin bagachi'loh Melquisedec la'h ba, per bazuhchihpa sto'
ba laasii ba bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs la'h ba zudi'hi Ñi'h
llahga ba, ni'chin chin la'h ba gudxihlli tuhbi cwa'h naa ba
ziga nin zeenee gahca ra' llahga ñi'h.
11 La'h ra' bwiinn Israel ra' guca'ha ra' ba xlehyi Moisehs
chin biinloh bixohza nin guhca ra' xpwiinn guehtu Levih nin
naa ra' llii'n guehtu Arohn, per sidela ñahca ñuhnn ra' bixohza
chi ñibahan nayaa ra' bwiinn nin gwazahnee lehyi chi, pwihsi
ayi ru ñichi'hn ñuu' stuhbi bixohza nin naa ziga guehtu Arohn,
sino que tuhbi bixohza nin naa ziga Melquisedec,
12 laasii chin rdxa'h tuhbi bixohza nee lehyi nahpa
guidxa'h,
13 ya ziga rñi' xchi'dxyi Dxiohs, Daada Jesucristu naa bwi-
inn guriincaa famihyi, ya famihyi ra' rii' nagahdxi gaca nin
tuhbi ra' ba bixohza,
14 laasii nayaa-nayaa naann nu'h naa Daada Jesucristu
tuhbi bwiinn lasaa' guehtu Judah, ya Moisehs ayi baze'ta ba
xpwiinn Judah chin baze'ta ba bixohza ra'.

15 Ya nayaa naa nin rñiˈ nu nnah, laasii laˈstuhbi bixohza
cuubi biinloh nin naa ziga gahca guhca Melquisedec,
16 ya laˈh ba ayi guhca ba bixohza pur tuhbi lehyi nin
ñiñiˈ xa ñiinloh ba, sino que laˈh ba guhca ba bixohza pur
guelrnabwaˈ nin ba nuu nabahan ba par tuˈpazi.
17 Squiiˈ bazeˈta Dxiohs laˈh Ñiˈh:
Yiˈh naa luˈh tuhbi bixohza par tuˈpazi, ziga guhca tuhbi
bwiinn nin biriaˈhlah Melquisedec.
18 Pwihsi ziˈchi zi babihxi lehyi galohyi chi, laasii ayi guhca
ñuhnn bwiinn ziga baluuˈyi lehyi chi.
19 Pwihsi ayi xlehyi dxiˈh Moisehs ñuhnn gahn ñibahan zaˈca
bwiinn, per xlawaaˈha lehyi chi nahpa nuˈh tuhbi guelriachii
stoˈ zaˈca nuˈh, nin ruhnn tin riobiiga nuˈh loh Dxiohs.
20 Per Dxiohs bazuh laˈh Jesucristu bixohza cun dxyiˈdxyi
nin guñiˈchihpa Ñiˈh cun lah gahca Ñiˈh,
21 ya spaaldaa raˈ bixohza raˈ guhca raˈ ba bixohza ayi cun
dxyiˈdxyi nin rñiˈ chihpa per bixohza riiˈ guhca Ñiˈh bixohza
cun dxyiˈdxyi nin rñiˈ chihpa, laasii loh Xchihtsi Dxiohs caa
ziga guñiˈ Ñiˈh:
Laˈh Dxiohs guñiˈ chihpa, nee ayi guchaˈh Ñiˈh xchiˈdxyi Ñiˈh,
rahbi Ñiˈh:
“Yiˈh naa luˈh tuhbi bixohza rooˈ par tuˈpazi,
ziga gahca guhca Melquisedec.”
22 Niˈchin laˈh Jesucristu naa nin ruhnn zohba dziˈtsi
dxyiˈdxyi nin lasahca ru raˈ riiˈ,
23 ya snuhn raˈ bixohza raˈ guhca ziahan raˈ ba, per ziga
nahpa rahchi raˈ ba niˈchin ayi nuu para ñazah ru raˈ ñibahan
raˈ ba,
24 per ziga laˈh Jesucristu ayi chuu gachi Ñiˈh stuhbi, niˈchin
nin ayi chuu chapitii xquel bixohza Ñiˈh.
25 Pwihsi niˈchi zan rahca rutaˈh Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn loh
duhlda par tuˈpazi, rutaˈh Ñiˈh garaa raˈ nin riabiiga loh
Dxiohs pur laˈh Ñiˈh laasii ba nabahan Ñiˈh par tuˈpazi tin
canaaba Ñiˈh loh Dxiohs pur xpwiinn Ñiˈh.
26 Pwihsi Jesuhs naa bixohza rooˈ nin rchiˈhn nuˈh; laˈh Ñiˈh
naa Ñiˈh saantu nin ayi guhpa nin tuhbi duhlda, biriaˈcaa
Ñiˈh loh raˈ bwiinn duhlda ya guyahsa Ñiˈh guiyaˈ ru nee
llaaˈndxibaaˈ.
27 Ayi naa Ñiˈh ziga snuhn raˈ bixohza raˈ, nin rdxiinn raˈ
maan raˈ nee nahpa rutiˈdxi guhn raˈ ba ma guillii-guillii,
mwer galoh pur xtuhlda raˈ ba chiˈchi pur xtuhlda raˈ bwiinn.
Per laˈh Jesuhs tuhbi si batiˈdxiloh Ñiˈh guelrzaˈcazii; chin
gucah Ñiˈh loh cruhzi, baxiˈhi Ñiˈh llarihn Ñiˈh pur xtuhlda
nuˈh tin ziˈchi gudxihlli Ñiˈh xtuhlda raˈ nuˈh par tuˈpazi.

28 Xlehyi Moisehs rusaa'n gaca tuhbi ndxi'hw bixohza
nin rahchi, per dxyi'dxyi nin guñi' chihpa Dxiohs gulii Ñi'h
la'hgahca Llii'n Ñi'h nin naa bixohza roo' nin nayaa nin
banabahan za'ca par tu'pazi.

8

Jesucristu naa nin rñi' loh Dxiohs pur la'h nu'h

1 Dxyi'dxyi nin lasahca ru loh ra' dxyi'dxyi nin cañi' nu'h
naa squii': bixohza nin naa xpixohza roo' nu'h la'h Ñi'h
guzohba xlahdu derehchu Dxiohs llaa'ndxibaa',
2 nee naa Ñi'h bixohza la'n yuu' nin naa saantu nadaa, hasta
bwi'hnncha'yi Dxiohs; ayi la'n guido' dxi'h nin ruhnn cha'yi
ra' bwiinn loh guidxyiyuh.
3 Pwihsi ziga garaa ra' bixohza nin lasahca ru bibwi'hi ra'
ba tin bati'dxi guhn ba guidxa'h cun snuhnru guhn ra' loh
Dxiohs nin nuu dxibaa'. Pwihsi ni'chin neezaa la'h Jesucristu
guhpaa Ñi'h ziga bati'dxiguhn Ñi'h la'hgahca Ñi'h nez loh
Dxiohs.
4 Sidela la'h Ñi'h nuu gahca Ñi'h loh guidxyiyuh rii', nin ayi
ñahca Ñi'h bixohza, laasii loh guidxyiyuh rii' guyuu' gahca ra'
bixohza ra' nin badi'hi guhn ziga gunabwa' xlehyi Moisehs,
5 per dzi'n ra' nin bwi'hnn ra' bixohza rii' guhca ziga tuhbi
bacaala xteenn garaatii' nin nuu llaa'ndxibaa', nee naann
nu'h naa ra'n bacaala laasii baluu'yi Dxiohs la'h guehtu Moi-
sehs chin baguuldaa guunn ba xquido' Dxiohs, rahbi Dxiohs
loh ba:
Bwa'ha za'ca tin guunn lu'h garaatii' zigapa'hcaa nin
balu'yi'hn yi'h loh dahan Sinaí.
6 Per la'h Xpixohza nu'h ruhnn Ñi'h dzi'n nin lasahca ru,
laasii la'h Ñi'h naa Ñi'h nin zuu galaayi loh xneziuh Dxiohs
loh ra' bwiinn guidxyiyuh, baluu'yi Ñi'h dxyi'dxyi nin guñi'
Dxiohs chin bwi'hnn Ñi'h dxyi'dxyi cuubi loh ra' bwiinn
guidxyiyuh. Per dxyi'dxyi cuubi ra' lasahca duxa run.
7 Per sidela ñahca ñusaguu'dzi sto' ra' bwiinn lehyi nin
badi'hi Dxiohs galohyi la'h Moisehs ayi ñichi'hn ñuhnn Dxiohs
stuhbi lligaaba cuubi,
8 per la'h Dxiohs bwa'ha Ñi'h ayi bazo'badxiahga ra' bwiinn
guidxyiyuh xchi'dxyi Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh Xchihtsi Ñi'h:
Na'h rñi'n zadzihn ra' dxyih chin gu'nnahn stuhbi lligaaba,
dxia'han dxyi'dxyineen stuhbi dxyi'dxyi la'h ra' bwiinn Is-
rael neezaa la'h ra' bwiinn Judah tin guica'ha ra' ba
dxyi'dxyi cuubi,
9 ayi ziga dxi'h lligaaba nin bwi'hnna'hn chin bia'han
dxyi'dxyineen la'h xtaada guldoo' ra' tu la'n dxyih ra'

nin guna'zu'hn naa ra' ba chin babwe'hehn la'h ra' ba
lahdxyi ra' bwiinn Egiptu.
Pwihsi ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn nin
basia'hanee ra'n ba, ni'chin gule'he sto'n la'h ra' ba,
10 pwihsi dxyi'dxyi ra' nin ru'nnahn lligaaba xclaa'dzihn
dxia'han dxyi'dxyi loh bwiinn Israel chi'chiyi loh
dxyih ra' chi naa squii',
zu'nnahn para chu'tii xlehyi'hn loh xquelrihn ra' ba, nee
zuca'h zahn xchi'dxyi'hn la'n lasto' ra' ba,
chi'chi na'h gaca'hn Xchiohs ra' ba, ya la'h ra' ba gaca ra'
xpwiinn ra'n.
11 Ya nin tuhbi bwiinn ayi guluu'yi ba lasaa' baa, nin bwihtsi
ba, gahbi ba:
“Guldxiu'nbwa' la'h Daada Dxiohs”,
laasii garaa ra' bwiinn ziu'nbwa' ra' ba na'h desde nin
bi'tu'hn hasta nin guyu'xa,
12 nee zalahsasto'n la'h ra' ba nee zusia'pitiin xtsi'n dxaaba
ra' ba,
nee ayi ru chuu dxyih gusaza'sto'n xtuhlda ra' ba.
13 Chin lu'h bia'han dxyi'dxyi Dxiohs dxyi'dxyi cuubi,
pwihsi dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h galoh naan
dxyi'dxyi yu'xa, ya ayi ru xi guilasahcan.

9

Guido' loh guidxyiyuh rii' cun guido' nin nuu llaa'ndxibaa'

1 Pwihsi, dxyi'dxyi nin bia'han galoh badi'hi lehyi chi xa
guunn ra' ba chin raann ra' ba Dxiohs, neezaa xa gaca guido'
loh guidxyiyuh tin guhcan chiohpa la'n yuu',
2 ya nin naa mwer la'n hasta laa yuu' nadaa; la'n chi zuu
gandayehru cun mweella cun pahn ra' nin guhcataa'yi pur
lah Dxiohs. Nin raroopa la'n yuu' chi nuu dihtsi lahdxi roo'
chi
3 ya nin raroopa dihtsi vehlu (nin za'bi la'n tabernaculu chi)
laa yuu' nadaa duxa xteenn Dxiohs.
4 Ri'chi zuu tuhbi bacu'ga dxi'ba nin rahca guxa'hla la'n
ñi'h, dxi'ba chi naan ganaalla ohro. Ri'chi za guyuu' tuhbi
dxihn nin nahcu ganaalla ohro gaduhbitii' tihxin nin nahpa
ra' ba ziga tuhbi sehn nin ruluu'yi ba badi'hi Dxiohs xchi'dxyi
Ñi'h la'h ra' ba naa ra' ba xpwiinn Ñi'h, ya la'n dxihn ohro chi
guyuu' tuhbi ploori dxi'ba ohro nin guyuu' tuhbi clahsa pahn
nin biria'hlah manah; la'n gahca za dxihn chi guyuu' xpahra
guehtu Arohn nin gule'he nacuubi bwii'n cun tahblu dxiah
ra' nin baca'h Dxiohs gadzi'h dxyi'dxyi nin badi'hi Ñi'h la'h
guehtu Moisehs,

5 ya yihca dxihn chi zuu chiohpa figuhra xteenn xaanjla
Dxiohs; la'h ra' aanjla chi naa ziga sehn ri'chi zuu Dxiohs,
pwihsi ri'chi nucha'ga yihca xihyi ra' aanjla ra' chi ri'chi
za ruza'hla bixohza llarihn guidxa'h xcweenta xtuhlda ra'
bwiinn. Pwihsi ziahan ru dxyi'dxyi zahca gaze'ta nu loh dee'
per nnah hasta ri'chi gasia'han ra' nun.

6 Ya chin guluhlla bazuhcha'yi ra' ba garaa dee', chi'chi
riuu'tii ra' bixohza zi'chi zi la'n yuu' nadaa tin raann ba
Dxiohs,
7 per la'n stuhbi nin raroopa lahta xteenn la'n yuu' chi
riuu'tii la'h dxi'h bixohza nin rnabwa' per tuhbi dxi'h dxyih
loh tuhbi yihza; ya loh nin riuu'tii bixohza nin rnabwa' chi
la'n chi nahpa rianee ba rihn xteenn guidxa'h tin ruti'dxi
guhn ban ri'chi tin dxiaa xtuhlda ba nee dxiaa za xtuhlda
bwiinn guihdxyi ra',
8 per cun dee' ra' ruluu'yi Spíritu Saantu Dxiohs la'h nu'h.
Loh nin mwergaloh garoolda la'n yuu' tabernaculu chi hasta
raann ra' ba la'h Dxiohs rahca raann ra' ba Dxiohs loh
gaduhbi nin nagahdxi guillaalaga'h hasta naa yuu' nadaa
duxa xteenn Dxiohs.
9 Garaa ra' nin guhca galoh naa ziga tuhbi bacaala nin
baluu'yi xa gacan nnah, laasii guelguhn ra' cun neezaa maan
ra' nin badi'hi ra' ba loh Dxiohs ayi rusiaa za'can xquelrihn
ra' bwiinn nin rudi'hi guhn maan ra' loh Dxiohs, laasii llarihn
maan ra' basie'wzin loh xtuhlda ra' bwiinn.
10 Dee' naa ganaalla zi nin rahw bwiinn, nin ree' ba, cun
guelrohbañihsa o xilla stuhbi dzi'n nin ruhnn bwiinn tin riaa
ganaalla tihxi zi ba hasta la'n dxyihyi nin gucha'h Dxiohs
garaatii'.

11 Per la'Jesucristu bi', yannah la'h Ñi'h naa Ñi'h bixohza
roo' xteenn ra' dxyi'dxyi cuubi nin lasahca ru nnah, Nacu-
ubi naa la'n guido' hasta ruhnn Ñi'h dzi'n xteenn bixohza,
ya naza'ca ru cun nayaa ru guido' cuubi chi nee ayi guh-
cacha'yin cun naa ra' bwiinn guidxyiyuh, nee ayi za naan
guido' loh guidxyiyuh rii'.

12 La'h Jesucristu guyuu'tii' la'n hasta naa pa'caa yuu'
nadaa duxa xteenn Dxiohs, tin ayi guti'dxi guhn dxi'h Ñi'h
llarihn ra' chihva cun guun sino que llarihn nabahan Ñi'h; ya
la'n yuu' chi guyuu'tii Ñi'h tuhbi si par tu'pazi, tin zi'chi bata'h
Ñi'h la'h ra' nu'h loh duhlda par tu'pazi.

13 Garaa ziga guñi' ra' bwiinn biaa xtuhlda ra' ba naa squii'
cadxyih roo': llarihn ra' guun, cun llarihn ra' chihva, cun
cobadeh xteenn guidxa'h nin baca'dxih ra' ba la'n guido'
nadaa chi nin baro'ba ra' ba yihca ra' bwiinn ra' nin nahpa
duhlda.

14 Per sidela basiaa dee ra' xtuhlda bwiinn nez tihxi zi
ra' ba, ¡balaaca chi'h lla llarih Jesucristu ayi dxia'han gusiaa
xtuhlda bwiinn!, laasii nahpa Ñi'h guelnabahan par tu'pazi,
la'h gahca Ñi'h badi'hi Ñi'h llarihn Ñi'h loh Dxiohs ziga tuhbi
guhn nin ayi nin tuhbi duhlda, ya llarihn Ñi'h rusiaa loh
xquelrihn nu'h pur dzi'n ra' nin ayi xi lasahca tin chuu nu'h
loh Dxiohs nin nabahan par tu'pazi.
15 Pwihsi ni'chin Jesucristu naa nin rusia'lda dxyi'dxyi naa
Ñi'h nin zuu galaayi loh Dxiohs llaa'ndxibaa' neezaa loh ra'
bwiinn guidxyiyuh pur xcweenta dxyi'dxyi cuubi, ya loh nin
guhchi Jesucristu tin chapitii xtuhlda ra' bwiinn cun bwiinn
za ra' nin bwi'hnn ziga caa loh lehyi Moisehs tin guica'ha
garaa nin ba gudihdxyi Dxiohs guelnabahan para tu'pazi,
ziga bia'han dxyi'dxyi Ñi'h dez galohtii'.
16 Dxyi'dxyi cuubi rii' naa ziga chin xclaa'dzi tuhbi bwi-
inn guinabwa' ba xa guiga'zi xixteenn ba chin galda gachi
ba, nahpa guca'h bwiinn chi loh tuhbi dxihtsi xa guiga'zin
chi'chi guca'h lah ba, per chin nnahyi gachi bwiinn chi ayi xi
guilasahca dxihtsi chi.
17 Pwihsi ayi xi guilasahca dxihtsi chi sidela la'h bwiinn nin
bwi'hnnan nabahan ba; sola lasahcan chin ba la'hba guhchi.
18 Pwihsi ni'chin chin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs cun la'h ra'
bwiinn Israel galoh, nahpa guhchi tuhbi guidxa'h tin billi'hi
rihn.
19 Chin guluhlla guñi' Moisehs xcweenta dxyi'dxyi ra' ziga
nin caa loh dxihtsi lehyi loh ra' bwiinn Israel, chi'chi guca'ha
ba llarihn ra' bicerru ra' cun llarihn chihva, cun ñihsa, cun
dxyihchi xñaa cun tuhbi llii'dzi yahga nin laa hisopo; chi'chi
cun llii'dzi yahga chi baro'ba ba rihn chi loh dxihtsi chi cun
yihca garaa ra' bwiinn ra' chi,
20 chi'chi rahbi ba:
Rihn rii' naa sehn xteenn dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h
loh tu zizo'bapa'hcaa guunn tu.
21 Zi'chi gahca za baro'ba Moisehs rihn chi la'n guido' cun
yihca garaa ra' nin xchi'hn ra' bixohza chin raann ra' ba
Dxiohs la'n guido' chi.
22 Lehyi xteenn Moisehs rnabwa' nahpa cun rihn riaa
xtuhlda ra' bwiinn, ya ayi rahca nayaa ra' ba loh duhlda
sidela la'h rihn ayi rlli'hi.

Llarihn Jesucristu ruzia'tii xtuhlda bwiinn ra'

23 Ni'chin bichi'hn guhchi guidxa'h ra' rii' nee billi'hi llar-
ihn ra' ma tin basiaa'han la'h ra' nin naa ziga xpacaala ra' nin
nuu llaa'ndxibaa', per nin nuu llaa'ndxibaa' xchi'hn guilli'hi
llarihn tuhbi nin lasahca ru,

24 laasii la'h Jesucristu ayi guyuu'tii Ñi'h la'n yuu' saantu
nin ruhnn cha'yi ra' bwiinn guidxiyuh, nin naa ziga
xpacaala guido' pa'caa xteenn Dxiohs sino que guyuu'tii
Ñi'h llaa'ndxibaa' tin cañi' Ñi'h pur xcweenta ra' nu'h loh
Dxiohs,
25 nee ayi za bichi'hn ñilli'hi llarihn Ñi'h ziahan ziga nahpa
ruhn ra' xpixohza roo' ra' bwiinn Israel chin riuu'tiinee ra'
ba llarihn guidxa'h la'n yuu' nadaa duxa xteenn Dxiohs yihza
cun yihza.
26 Sidela nahpa ñuhnn Ñi'h ziga ruhnn ra' bixohza, nahpa
ñahchi Ñi'h ziahan dez chin gurihxchih guidxyiyuh, per nnah
chin badzihn dxyih, baluu'yiloh Jesucristu tuhbi dxi'h tin la'h
gahca za Ñi'h badi'hi Ñi'h llarihn Ñi'h loh Dxiohs chin guhchi
Ñi'h loh cruhzi, tin zi'chi basia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h par
tu'pazi,
27 laasii garaa ra' bwiinn nahpa gachi ra' ba tuhbi dxi'h, ya
chi'chiyi tiidxi ra' ba loh xquelguxchisi Dxiohs.
28 Pwihsi zi'chi za la'h Jesucristu tuhbi chi'h zi baxi'hi Ñi'h
llarihn Ñi'h loh cruhzi tin basia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' ziahan
duxa ra' bwiinn. Per nahpa guibia'garii Ñi'h stuhbi ayi tin
gusia'pitii ru dxi'h Ñi'h duhlda sino que tin guta'h Ñi'h la'h
gallee bwiinn nin cabweeza la'h Ñi'h.

10

1 Laasii xlehyi Moisehs naa ziga zi tuhbi bacaala xteenn ra'
nin ze' nnah, per ayi gacan ziga pa'caa dxyi'dxyi cuubi ra' chi;
ni'chin lehyi cun llarihn guidxa'h ra' nin rlli'hi gazohba yihza
ayi gaca guunn za'can la'h ra' bwiinn nin riabiiga loh Dxiohs,
laasii ayi nuu gusia'pitii llarihn guidxa'h xtuhlda bwiinn.
2 Pwihsi sidela la'h lehyi ñahca ñuhnn nayaa la'h ra' bwiinn
loh duhlda, pwihsi ayi ru ñudi'hi ra' ba llarihn ra' guidxa'h
laasii chin guya'pitii xtuhlda ra' ba nee loh xquelrihn ra' ba
ayi ñu'nbwa' ru la'h duhlda,
3 per xquelguhchi ra' guidxa'h cun guelrudi'hi ra' ba llarihn
ra' ma gazohba yihza sola rallu'yin para rusaza'n sto' ra' ba
xcweenta xtuhlda ra' ba,
4 laasii llarihn ra' guidxa'h ayi nuu gusia'pitii xtuhlda bwi-
inn,
5 ni'chin la'h Jesucristu chin bi' Ñi'h loh guidxyiyuh rahbi
Ñi'h loh Dxiohs:
Ayi xclaa'dzi lu'h llarihn ra' guidxa'h nin rahchi ra' tin gusiaa
ra' xtuhlda ra' bwiinn.
6 Ayiza biuu' sto' lu'h guhn ra' nin guca'dxih ra' guidxa'h nin
rahca ra' tin gusiaa ra' xtuhlda ra' bwiinn.
7 Ya chi'chi ra'pihn:

“Rii' ze'ldahn tin gu'nnahn ziga xclaa'dzi lu'h gaca, Daada
Dxiohs”, (ziga nin caa loh dxihtsi ra' pur nin saca'hn).
8 Chin guya'loh guñi' Jesucristu dxyi'dxyi ra' rii': “Ayi
xclaa'dzi lu'h cun ayi za riuu'sto' lu'h xquelguhchi guidxa'h
neezaa guhn nicala za xquelrca'dxih cun llarihn guidxa'h nin
runi'hi ra' bwiinn pur xtuhlda ra' ba ziga caa loh dxihtsi lehyi
guunn ra' bwiinn”,
9 ya chi'chi rahbi Ñi'h: “Na'h ze'ldahn tin gu'nnahn ziga
pa'caa nin xclaa'dzi Yu'bilu'h gu'nnahn, Daada Dxiohs”,
chi'chi basia'pitii Ñi'h nin guhca galoh tin pur llarihn Ñi'h
gulahchixchih Ñi'h dxyi'dxyi cuubi nin basia'hannee Ñi'h la'h
nu'h nnah.
10 La'h Dxiohs basiaa la'h nu'h laasii bwi'hnn Jesucristu
ziga guhca xigaaba Dxiohs guxi'hi Ñi'h llarihn Ñi'h chin gucah
Ñi'h loh cruhzi tuhbi chi'zi par tu'pazi.
11 Garaa ra' bixohza ra' nin naa bwiinn Israel, ruhn ra' ba
dzi'n guillii-guillii tin zeezah rudi'hi ra' ba guidxa'h chi'h zi
cun llarihn ra' ma, ziga caa loh lehyi, nicala la'h guhn ra' chi
ayi nuu gusia'pitii duhlda,
12 per la'h Jesucristu tuhbi chi'h zi baxi'hi Ñi'h llarihn Ñi'h
loh cruhzi tin basia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' bwiinn guidxiyuh
par tu'pazi, chi'chi guzohba Ñi'h xlahdu derehchu Dxiohs
llaa'ndxibaa',
13 ya ri'chi cabweeza Ñi'h chin gadzihn dxyih gutsiiga Dx-
iohs gallee nin rdxyi'chinee la'h Ñi'h nez ñaa' Ñi'h.
14 Ni'chin tuhbi chi'h zi gucah Ñi'h loh cruhzi tin basiaa Ñi'h
par tu'pazi la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi
Ñi'h.
15 Zi'chi gahca za rñi' Spíritu Saantu Dxiohs loh nu'h; nnah
Ñi'h:
16 Dxyi'dxyi nin dxia'hannee ra'n ba la'n dxyih ra' chi gaca
squii', —rahbi Dxiohs—, zigu'tiin xchi'dxyi'hn la'n
lasto' ra' ba,
nee zusia'han zahn xchi'dxyi'hn loh xquelrihn ra' ba.
17 Ya chi'chi rahbi Ñi'h:
Nin stuhbi ayi gusaza'sto'n xtuhlda ra' ba nee cun xquelnadx-
aaba ra' ba.
18 Ni'chin chin la'h xtuhlda bwiinn ba guyahpitii, ayi ru
rchi'hn gudi'hi ra' ba guidxa'h tin chapitii xtuhlda ra' ba.

Yannah nahpa chobiiga nu'h loh Dxiohs

19 Ni'chin nnah bwiitsi ra', ayi guidxyihbi tu laasii zahca
gachidxu'tii ra' nu'h la'n yuu' nadaa duxa xteenn Dxiohs pur
llarihn Jesucristu.

20 Chozah nu'h loh neziuh nacuubi, neziuh xteenn
guelnabahan nacuubi, nin baxaala Ñi'h para la'h nu'h pur
llarihn gahca Ñi'h nin badi'hi Ñi'h loh Dxiohs tin chu'tii nu'h
hasta rbweeza Xtaada Dxiohs Ñi'h.
21 Jesucristu naa bixohza roo' nin dzi'baloh loh ra' xpwiinn
Dxiohs,
22 pwihsi ni'chin nahpa chobiiga nu'h loh Dxiohs cun
gaduhbi guelnayaa sto' xteenn nu'h, ayi guidxyihbi nu'h nee
ayi za gatuhyi loh nu'h. Cun guelriachii za'ca sto' nu'h biaa
la'n lasto' nu'h loh xigaaba dxaaba nu'h, ya tihxi ra' nu'h
bidxi'bin loh ñihsa nayaa,
23 pwihsi chozah dzi'tsi nu'h loh dxyi'dxyi nin gwachiisto'
nu'h, ayi chyu gucha'h xigaaba nu'h laasii zuza'loh Dxiohs
xchi'dxyi Ñi'h nin basia'hannee Ñi'h la'h nu'h,
24 nee gachidxi'hyi za nu'h xa guidxiacanee nu'h la'h ra'
lasaa' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba tin zi'chi gantsii'hi
lasaa' nu'h cun guidi'hnn nu'h ganaalla dzi'n za'ca.
25 Nin ayi za chyu guunn ziga ruhnn ra' bwiinn ra' nin ayi
ru ri' chin radxa'galasaa' nu'h, sino que nahpa gachigu'gui'w
lasto' lasaa' nu'h laasii la'h dxyih nin guibia'garii Daada
Jesucristu zeegadzihn gahxu.
26 Laasii sidela la'h nu'h cheezah chuu xtuhlda nu'h nicala
ba bihn dxiahga nu'h xchi'dxyi Jesucristu, ayi ru gaca chapitii
xtuhlda nu'h,
27 chi'chi sihn gachidxunee nu'h guelnadxyi'bi xteenn
xquelguxchisi Dxiohs, nee bwehla roo duxa nin guñihchiloh
la'h ra' bwiinn ra' nin bidxyi'chinee la'h Dxiohs.
28 Chin guyuu' chyuulla tuhbi bwiinn nin ayi
bazo'badxiahga ziga guhca xlehyi guehtu Moisehs, nee nicala
nuu chiohpa o chohnna bwiinn nin naann dzi'tsi guiñi' ra' ba
ayi ruzo'badxiahga ba lehyi chi pwihsi nahpa rahchi ba, ayi
chyu ralahsasto' ñi'h la'h ba.
29 Pwihsi ¿balaaca xchi'h ru guelrusa'cazii duxa nin saca
ra' nin rusia'ha xtuhyi la'h Llii'n Dxiohs, nee cun ziga
rbwe'hesto' ra' ba llarihn Ñi'h nee rihn chi naa nin bia'han
dxyi'dxyi basiaa la'h ra' ba loh duhlda, nee rñi'yah ra' ba
la'h Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, nee la'h Ñi'h naa Ñi'h nin
nadzii'hi la'h ra' ba?
30 Laasii ba naann nu'h guñi' Dxiohs squii': "Na'h si
gu'nnahn xquel guxchi'sihn; na'h zusadxiillihn la'h ra' ba."
Nee neezaa guñi' Ñi'h squii': "La'h nin naa Daada zuhnn
guelguxchisi la'h ra' xpwiinn Ñi'h."
31 ¡Nadxaaba duxa saca bwiinn nin dxiaaba la'n naa Dxiohs
nin nabahan dzi'tsi!
32 Pwihsi gulgaza'sto' tu xa guhca tu galohyi; chin

gue'du guca'ha tu xchi'dxyi Dxiohs xa bazuhchihpa sto' tu,
bati'dxiloh tu guelrza'cazii duxa laasii guca'ha tu xchi'dxyi
Dxiohs.
33 Guyuu' ra' lasaa' tu nin basi'xtuhyi ra' ba, nee guyuu'
za ra' nin basa'cazii la'h tu nez delanta loh ra' bwiinn zia-
han. Guyuu' za nin badxa'galoh tu loh guelrza'cazii ni'chi za
bati'dxiloh tu guelrza'cazii.
34 La'h tu balahsa sto' tu la'h ra' bwiinn ra' nin guyuu'
lahtsidxi'ba ya hasta riahxi tu basaa'n tu gule'hellu'hu ra'
ba xixteenn tu laasii guhcabwa' tu llaa'ndxibaa' nuu guel-
naza'ca par la'h tu nin lasahca ru, nee naan nin ayi ñichilohtii'.
35 Ni'chin nnah ayi guñihchi tu xquelriachiisto' tu xchi'dxyi
Jesucristu tin ni'chi guunn guica'ha tu guelnabahan nin ayi
ñichilohtii'.
36 Pwihsi la'h tu nahpa cweeza dzi'tsi tu tin chin la'h tu ba
bwi'hnn nin xclaa'dzi Dxiohs, ya chi'chi zica'ha tu nin bia'han
dxyi'dxyi Ñi'h guica'ha tu,
37 laasii xchi'dxyi Dxiohs nin bia'han rñi' squii':
Za lliaa'yi'hn ria'dxyi para dxi' nin nahpa dxi', ayi gacata'h
Ñi'h.
38 Bwiinn nin nabahan nayaa pur ziga riachiisto' ba
xchi'dxyi'hn zibahan ba;
per sidela la'h ga gusaa'n ba chechiisto' ba xchi'dxyi'hn,
ayi chuu nasaa sto'n gwa'hahn loh ba.
39 Ya la'h nu'h ayi naa nu'h nin rusaa'n guelriachiisto' para
ñichiloh nu'h loh xtuhlda nu'h sino que naa nu'h nin zena'hla
tin ta'h nu'h loh xtuhlda nu'h laasii riachiisto' nu'h.

11

Guelriachiisto' xchi'dxyi Dxiohs

1 Pwihsi ziga gaapa lu'h guelriachii sto' naa siguhra zica'ha
lu'h nin cabweeza lu'h, cun naannloh za lu'h chuu tuhbi
cohsa nin nagahdxi dxiinloh.
2 Biahxinee Dxiohs la'h xtaada guldoo' ra' nu'h laasii
gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
3 Laasii nin riachiisto' nu'h, naann nu'h bwi'hnncha'yi
Dxiohs dxibaa' cun guidxyiyuh pur xchi'dxyi Ñi'h, laasii nin
rachidia'ha ra' nu'h nnah guhcan loh nin ayi biinloh galohyi.
4 Pur ziga gwachiisto' guehtu Abel xchi'dxyi Dxiohs badi'hi
guhn ba tuhbi guhn nez loh Ñi'h nin naza'ca ru loh guhn
nin badi'hi bwihtsi ba nin biria'hlah Caín, ya pur ni'chin
guñi' Dxiohs naa guehtu Abel bwiinn za'ca ru. Nnah nicala
la'h guehtu Abel guhchi ba, zeezahtii' za'bi xchi'dxyi ba ziga
gwachiisto' ba xchi'dxyi Dxiohs.

5 Ziˈchi gahca za laˈh Enoc pur ziga gwachiistoˈ ba laˈh
Dxiohs, niˈchin nin zeenee Dxiohs laˈh ba llaaˈndxibaaˈ, naba-
han ba ayi guhchi ba, pwihsi ayi ru badxeela raˈ ba laˈh Enoc
laasii Dxiohs zeenee laˈh ba llaaˈndxibaaˈ, nee loh Xchihtsi
Dxiohs rñiˈ galoh nin nagahdxi guzee ba llaaˈndxibaaˈ, gu-
luuˈnasaa ba stoˈ Dxiohs.
6 Pwihsi ayi nuu cuˈnasaa luˈh stoˈ Dxiohs sidela ayi riachi-
istoˈ luˈh xchiˈdxyi Ñiˈh, laasii ziga chebiiga luˈh loh Dxiohs
nahpa chechiistoˈ luˈh nuu Dxiohs nee zudiˈhi Ñiˈh cohsa zaˈca
laˈh raˈ bwiinn raˈ nin gadxiˈhyi laˈh Ñiˈh.
7 Nee pur gwachiistoˈ guehtu Noeh dxyiˈdxyi nin guñiˈ
Dxiohs loh ba, chin rahbi Ñiˈh ziaaba ñihsadxiah nin gueˈdu
gwaˈha raˈ bwiinn, chiˈchi bwiˈhnn ba nin rahbi Dxiohs loh ba
nee bidxyihbi za ba laasii naann ba ruzaˈloh Dxiohs dxyiˈdxyi
nin rñiˈ Ñiˈh, niˈchin bwiˈhnnchaˈyi ba tuhbi barcu rooˈ tin ayi
ñahchi raˈ bwiinn lasaaˈ ba. Laasii gwachiistoˈ ba xchiˈdxyi
Dxiohs, niˈchi baluuˈyi ba balaaca nin ayi riachiistoˈ raˈ bwi-
inn guidxyiyuh dxyiˈdxyi nin baluuˈyi ba, niˈchi gucaˈha Noeh
guelnabahan zaˈca nin gwachiistoˈ ba xchiˈdxyi Dxiohs.
8 Pur guelriachiistoˈ xteenn xchiˈdxyi Dxiohs nin guyuuˈ
stoˈ guehtu Abrahn, chin gudihdxyi Dxiohs laˈh ba,
bazoˈbadxiahga ba xchiˈdxyi Ñiˈh biriaˈh ba lahdxyi ba gwah
ba nez hasta biaˈhandxyiˈdxyi Dxiohs gudiˈhi Ñiˈh guicaˈha
ba. Pwihsi biriaˈh ba lahdxyi ba gunaˈzu nehza ba zee ba nin
ayi gaann ba caa chiˈh gadzihn ba.
9 Pwihsi laasii guyuuˈ guelriachii xteenn xchiˈdxyi Dxiohs
stoˈ guehtu Abrahn, niˈchin guyuuˈ ba ziga tuhbi bwiinnziitu
loh yuh raˈ nin guxeˈhla Dxiohs laˈh ba, guyuuˈ raˈ ba laˈn yuuˈ
dxihdxi raˈ, ziga gahca za bwiˈhnn guehtu Isaac cun guehtu
Jacobo, laasii nee loh raˈ ba biaˈhandxyiˈdxyi Dxiohs gucaˈha
raˈ ba yuh raˈ chi,
10 laasii laˈh guehtu Abrahn guleeza ba tuhbi guihdxyi nin
zohba dziˈtsi, tuhbi guihdxyi nin guunnchaˈyi Dxiohs nee nin
cwachixchih Ñiˈh.
11 Ziˈchi za gohpa guehtu Sara guelriachiistoˈ xchiˈdxyi
Dxiohs tin nicala guyuˈxa ba nee gudiiˈdxi ñuuˈ lliiˈn ba, per
gucaˈha ba guelrnabwaˈ tin guyuuˈ lliiˈn ba laasii gwachi-
istoˈ ba laˈh Dxiohs nahpa bazaˈloh Ñiˈh xchiˈdxyi Ñiˈh nin
biaˈhannee Ñiˈh laˈh ba.
12 Pwihsi laˈh guehtu Abrahn nicala zeˈgadzihn dxyih nin
gachi ba, nahpa guyuuˈ ziahan duxa raˈ llahga ba ziga zi dxih
raˈ nin nuu llaaˈndxibaaˈ nee cun ziga za yuhlli nin rii rwaaˈ
ñihsadoˈ, nin ayi gaca gulaaba bwiinn.
13 Garaa raˈ bwiinn raˈ chi guhchi raˈ ba, nee ayi gucaˈha
raˈ ba xiilla nin biaˈhan Dxiohs dxyiˈdxyi ñudiˈhi Ñiˈh laˈh raˈ

ba, ya nin gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs bwa'ha ra' ban desde zihtu roo', ni'chin nin gwachiisto' ra' ba laasii naann ra' ba naa ra' ba ziga zi bwiinnziitu, ca'nzaa zi ra' ba loh guidxyiyuh.

14 Pwihsi nin rñi' ra' squii', cañi' ra' ba nayaa-nayaa cadxi'hyi ra' ba canehza gaca lahdxyi ra' ba.

15 Sidela la'h ra' ba ñuhnn ra' ba lligaaba xteenn lahdxyi ra' ba nin biria'h ra' ba, ñahca ñibia'garii ra' ba ri'chi,

16 per xclaa'dzi ra' ba tuhbi guihdxyi za'ca nez nuu Dxiohs llaa'ndxibaa', pwihsi ni'chin la'h Dxiohs ayi ratuhyi loh Ñi'h guiria'hlah Ñi'h Xchiohs ra' ba, laasii nahpa cha'yi Ñi'h tuhbi guihdxyi za'ca nin chuu ra' ba llaa'ndxibaa'.

17 Pwihsi pur guelriachiisto' xteenn Dxiohs nin guyuu' sto' guehtu Abrahn, ni'chin chin badi'hi Ñi'h tuhbi dzi'n nagahn la'h ba tin gwa'ha Ñi'h xa guunn ba, gwanee ba la'h Isaac tuhbi lahta tin ñudi'hi ba la'h Isaac ziga tuhbi guhn loh Dxiohs. Pwihsi ayi biaa ba ñudi'hi ba la'h tuhbi dxi'h llii'n ba chi guhn loh Dxiohs, nicala bia'hannee Dxiohs dxyi'dxyi la'h ba

18 rahbi Ñi'h:

Pur Isaac ziahan llahga lu'h chuu'.

19 Laasii la'h guehtu Abrahn naann dzi'tsi ba nahpa Dxiohs guelrnabwa' tin gucwa'hn Ñi'h bwiinn loh guelguhchi, pwihsi zi'chi zahca guiñi' nu'h ñahca ziga zi guhchi Isaac nee gubia'garii babahn bi tin baca'ha xtaada bi la'h bi stuhbi.

20 Pwihsi zi'chi za la'h guehtu Isaac guyuu' guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs sto' ba ni'chin bwi'hnntaa'yi ba yihca guehtu Jacobo cun guehtu Esaú, ya guñi'xgah ba xi ni'ca guunn tuhbigah ra' bi.

21 Zi'chi za la'h guehtu Jacobo guyuu' za guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs sto' ba chin la'h ba naa gachi bwi'hnntaa'yi ba yihca tuhbigah ra' llii'n guehtu Joseh, chi'chi guna'zu ba tuhbi yahga gaandxu tin guzuh chihpa ba guunn ba la'h Dxiohs.

22 Zi'chi za la'h guehtu Joseh guyuu' za guelriachiisto' xteenn Dxiohs sto' ba chin ba naa gachi ba guñi'xgah ba zaria'h ra' bwiinn Israel loh guihdxyi Egiptu, guñi' za ba xa nahpa guca'tsi ra' ba la'h ba.

23 Neezaa xcuzahn ra' guehtu Moisehs guhpa guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin chin guulaa guehtu Moisehs, loh chiohpa bwe'hw gulu'la'n ra' ba la'h Moisehs laasii bwa'ha ra' ba chuhla bado'yi'hn guhca bi nee ayi bazo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' rrehyi nahpa gachi ra' biñi'n ndxi'hw,

24 ya gohpa za guehtu Moisehs guelriachiisto' xteenn
xchi'dxyi Dxiohs sto' ba ni'chin chin guhca ndxi'hw ba ayi
gunnah ba ñiria'lah ba llii'n llii'ndxa'pa rrehyi Egiptu,
25 sino que bwi'hnn ba lligaaba bati'dxilohnee ba la'h ra'
xpwiinn Dxiohs guelrza'cazii xlawaa'ha ñahxinee ba guel-
nasaa ra' xteenn duhlda paaldaa si dxyih.
26 Par la'h ba lasahca ru bati'dxiloh ba guelrza'cazii ziga
nin bati'dxiloh Jesucristu xlawaa'ha ñica'ha ba guelnaza'ca
xteenn Egiptu laasii cabweeza si ba guelnaza'ca nin gudi'hi
Dxiohs la'h ba.
27 Pwihsi pur guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs nin
guyuu' sto' guehtu Moisehs, biria'h ba loh guihdxyi Egiptu
nee ayi bidxyihbi ba xquelnadxyi'chi rrehyi, gwazahnee
dzi'tsi ba ziga naa xigaaba ba ziga nin bwa'haloh ba la'h
Dxiohs nin ayi chyu gwa'ha.
28 Ya pur guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs nin guyuu'
sto' Moisehs bwi'hnn ba lañih xteenn paascu, gunabwa' ba
baro'ba ra' ba llarihn ra' lli'hyi tuhbigah rwaa' yuu' nin
guyuu' ra' bwiinn Israel ra' tin chin gudii'dxi aanjla xteenn
guelguhchi ri'chi nin tuhbi llii'nga'n galoh bwiinn Israel ayi
xi gunnee ba.
29 Ya pur guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs gudii'dxi
bwiinn Israel galaayi ñihsado' nin laa ñisado' xñiaa ziga zi
loh yuh bihdzi; ya chin guclaa'dzi ra' bwiinn Egiptu ra'
ñuhnn zi'chi za, la'laga'h gubi'hyi ñihsado' chi yihca ra' ba ya
gwaa'ñihsa ra' ba.
30 Ya pur guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs gurih
barda dxiah xteenn guihdxyi Jericoh laasii galoh biahyi ra'
ba gadiidxi lee' dxiah chi loh gahdzi dxyih,
31 ya pur guelriachiisto' guehtu Rahab, tuhbi gunna'h
dxaaba, ayi guhchi ba chin guhchi ra' bwiinn nin ayi
bazo'badxiahga dxyi'dxyi laasii la'h ba bagachi'loh ba nee
guluu'cha'yi ba la'h ra' bwiinn Israel nin zeegalda'tsi xa naa
guihdxyi chi.
32 ¿Xi ni'ca ru guiñi'n? Ayi gaca xi guze'ta ruhn nee ria'dxi
guze'ta'hn guehtu Gedeohn, guehtu Barac, guehtu Sansohn,
guehtu Jefteh, guehtu Davihd, guehtu Samuel, neezaa guehtu
daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.
33 Gallee ra' ba guyuu' guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi
Dxiohs la'n lasto' ra' ba, ni'chin bwi'hnn za'ca ra' ba guel-
guxchisi, guca'ha ra' ba xquelrahcanee Dxiohs nin bia'han
dxyi'dxyi guca'ha ra' ba, nee basie'w za ra' ba rwaa' ra'
bwe'dzi,
34 basiu'yi ra' ba bwehla duxa ra', gula'h ra' ba loh guel-
guhchi tin ayi ñahchi ra' ba cun spahda. Bwiinn ra' nin
badxahga bazuhchihpa ra' ba la'h ra' ba guhca nadxipa duxa

ra' ba, guhca ra' ba bwiinn duxa ra' loh guehrru ra', nee
bwi'hnn ra' ba gahn la'h ra' xsuldahdu ra' bwiinn ra' nin
bidxyi'chinee la'h ra' ba.
35 Guyuu' ra' gunna'h ra' nin gubia'garii babahn xque-
htaguhla ra' ñi'h loh guelguhchi, ya snuhn ra' ba guhchi
loh guelrza'cazi xlawaa'ha ñila'h ra' ba loh guelguhchi tin
zi'chi guca'ha ra' ba stuhbi guelnabahan nin naza'ca ru loh
guelnabahan rii'.
36 Snuhn ra' ba bati'dxiloh guelrza'cazii nee guñi'yah bwi-
inn la'h ra' ba, nezaa cun cadehn biyi'bi ra' ba cun bie'w ra'
ba la'n lahtsidxi'ba.
37 Ya snuhn ra' ba guhchi cun dxiah o chin guhca ra' ba
chiohpa taa'ha cun sierru. Nuu za ra' ba guhchi ra' ba cun
spahda, snuhn ra' ba gurihzaa nezii-nezi'chi nee nin guhca
lahdxi nin guhta ra' ba guhca dxihdxi lli'hyi o dxihdxi chihva,
nee bati'dxiloh ra' ba loh guelrza'cazii duxa.
38 La'h bwiinn rii' nin ayi bichi'hn ra' ñi'h loh guidxyiyuh
nee gurihzaa ra' ba nezii-nezi'chi nez loh yuh bihdzi ra' nee
nez la'n dahan ra', la'n cwehva ra' nee cun caacazi nez la'n
bataa'ha ra' gubahan ra' ba.
39 Garaa ra' ba nicala biahxinee Dxiohs la'h ra' ba pur
guelriachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h ayi guca'ha ra' ba nin
bia'han dxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba,
40 laasii bwi'hnn Dxiohs lligaaba guunn Ñi'h tuhbi dzi'n
za'ca loh ra' ba. Bwi'hnn Dxiohs lligaaba guni'hi Ñi'h guel-
naza'ca chi la'h nu'h nee tuhsi gachica'ha ra' nu'hn cun la'h
ra' bwiinn ra' chi nin bia'han dxyi'dxyi guni'hi Dxiohsan.

12

Nahpa gaza'sto' nu'h xa gubahan Jesucristu

1 Ni'chin nin naa nu'h ziga nin zuu galaayi ra' garaa ra'
bwiinn ra' nin baluu'yi guelriachiisto' xteenn Dxiohs nin
guyuu' la'n lasto' ra' ba. Ni'chin nahpa gasaa'n nu'h la'h garaa
ra' nin ruhnn llahn loh xneziuh nu'h, neezaa ra' duhlda nin
ruchi'bi la'h ra' nu'h loh xquelnabahan ra' nu'h, tin ayi saca
nagahn nu'h chozah nu'h loh neziuh nin zoozahnee nu'h nez
hasta choo nu'h.
2 Ni'chin nnah nahpa guidi'hnn nu'h lligaaba za'ca xa
bwi'hnn Jesucristu nin badi'hi guelriachiisto' la'h ra' ba nee
nin nahpa baza'loh nin gwachiisto' ra' ba, ya la'h Jesucristu
bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii loh cruhzi, nee ayi za batuhyi
loh Ñi'h pur guelguhchi nin guhchi Ñi'h, laasii naann Ñi'h
chin ba bati'dxiloh Ñi'h gallee guelrza'cazii chi zica'ha Ñi'h
guelnabahan nasaa, nee guzohba Ñi'h xlahdu derehchu Dx-
iohs nin nuu llaa'ndxibaa' hasta canabwa' Ñi'h.

3 Gulgui'hnn lligaaba za'ca la'h tu xa bati'dxiloh Jesu-
cristu guelrza'cazii loh ra' bwiinn duhlda, pwihsi ni'chin ayi
cwe'hesto' tu nee ayi za guiria'h gahn tu,
4 laasii la'h tu nnahyi ayi xi llarihn tu guilli'hi loh guel-
ruca'hnee xteenn duhlda.
5 ¿Ta bia'ldasto' tu dxyi'dxyi nin bwii'yidxyi'dxyinee Dxiohs
la'h tu ziga llii'n Ñi'h? Laasii squii' rñi' loh Xchihtsi Dxiohs,
rahbi Ñi'h:
Llii'nahn, ayi cwe'hesto' lu'h xquelnah Daada Dxiohs,
nin ayi za guiria'h gahn lu'h chin cheenee lu'h tuhbi
dxyi'dxah xteenn Ñi'h,
6 laasii zi'chi ruhnnee Daada la'h garaa nin nadzii'hi ba nee
rudi'hi ba tuhbi guelnah la'h ra' bwiinn nin raaca llii'n
Ñi'h.
7 Sidela la'h tu guzuhchihpa lasto' tu loh guelrza'cazii,
pwihsi zaca'ha Dxiohs la'h tu ziga zi tuhbi llii'n Ñi'h, laasii
¿chyu guzahn ayi rudi'hi tuhbi guelnah la'h llii'n ba?
8 Per sidela la'h Dxiohs ayi ruhnnah Ñi'h la'h tu ziga ruhnn
Ñi'h la'h ra' gallee llii'n Ñi'h, ayi naa tu llii'n pa'h Ñi'h; sola naa
tu llii'n duhlda.
9 Ba naann tu chin guhca nu'h biñi'n loh guidxyiyuh
rii', bani'hi xtaada ra' nu'h tuhbi guelnah la'h nu'h tin
bazo'badxiahga ra' nu'h xchi'dxyi ba, tin rachidi'hnn nu'h
ziga nin xclaa'dzi ba gaca. Pwihsi ¿xinaa chi'h ayi chyu
guzo'badxiahga xchi'dxyi Xtaada nu'h nin nuu dxibaa' tin
zi'chi gapa nu'h guelnabahan?
10 Xtaada ra' nu'h loh guidxyiyuh rii' bani'hi ra' ba
tuhbi guelnah la'h nu'h gaduhbi nin guhca nu'h biñi'n tin
bazo'badxiahga ra' nu'h xchi'dxyi ra' ba, per la'h Dxiohs
runi'hi Ñi'h dxyi'dxah la'h nu'h tin gachidxiaapaa nu'h tuhbi
guelnabahan nayaa, tin gaca nayaa za nu'h ziga naa Ñi'h
nayaa.
11 Guchii nin tuhbi guelnah ayi chyu riuu'sto' nu'hn chin
dxuugati'dxiloh ra' nu'hn rahca nayaanan, per garaa ra'
nin ruti'dxiloh guelnah ra' rca'ha ra' ba tuhbi guelnabahan
naza'ca.

Zizahcazii nu'h sidela gasaa'n nu'h xchi'dxyi Dxiohs

12 Ni'chin pwihsi gulgazuhchihpa naa tu nin badxahga, nee
gulgazuhchihpa za yihca llihbi tu nin badxahga,
13 nee gulgadxi'hyi neziuh xteenn xchi'dxyi Jesucristu tin
zuu dzi'tsi ñaa' tu.
14 Gulchi'hyi xa guibahannee za'ca tu la'h gallee ra' bwiinn,
nee gulchezahnee tuhbi guelnabahan nayaa, laasii garaa ra'
nin ayi guibahan nayaa ayi nuu gwa'ha ra' ba loh Daada
Jesucristu.

15 Gulguia'ha za'ca tin ayi chyu tuhbi tu guñihchi loh xquel-
rahcanee Dxiohs, nee tin ayi gaca chyu tuhbi tu ziga xtulbaa'
cwa'n naltaa' ra' nin ruxi'n la'h bwiinn.
16 Pwihsi nin tuhbi tu ayi nuu gahpa stuhbi gunna'h loh
nehza galoh che'hla tu, nee nin ayi za gaca tu nin ayi riuu'-
ria'zi xchi'dxyi Dxiohs ziga guhca guehtu Esaú nin batoo' pur
tuhbi si guelwahw xquelnaza'ca ba pur naa ba llii'nga'n galoh
xtaada ba,
17 nee la'h tu ba naann tu, chin guclaa'dzi guehtu Esaú
ñuhnntaa'yi xpaah ba yihca ba, sola gudxihldxi dxyi'dxyi
xpaah ba la'h ba nicala bi'n duxa ba per ayi ru bidxeela ba
xa ñuhnn ba ñucha'h ba nin bwi'hnn ba.
18 Laasii la'h tu ayi gwabiiga tu ziga la'h ra' bwiinn Israel
ra' tihxi dahan nin ayi ñahca ñidxi' nin cacadxih cun bwehla
duxa, hasta nacahyi guzihn, hasta cayahca biduhn duxa.
19 Nin ayi za bihn dxiahga tu rsiaa'ha trompeta, nee cun
rsiaa'ha xchi'dxyi Dxiohs. Bwiinn ra' nin bihndxiahga ra'
rsiaa'ha xchi'dxyi Dxiohs ayi gudxihpasto' ra' ban ni'chin nin
gudxi'n chihpa ra' ba ayi ru guiñi' Ñi'h,
20 laasii ayi gudxihpa sto' ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h chin
rahbi Ñi'h: "Chyuchi'h zi tuhbi maan nin guicah tihxi dahan
rii', gulchiin ma cun dxiah o cun tuhbi yahga tu'chii."
21 Guelnadxyi'bi duxa naa nin bwa'ha ra' ba ri'chi, ni'chin
la'hgahca guehtu Moisehs rahbi: "Neezahn cachihchihn
cayuhnn guelnadxyi'bi."
22 Laasii la'h tu gwabiiga loh dahan nin laa Siohn, hasta
naa lahdxyi Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi, nee guihdxyi
Jerusalehn nin nuu llaa'ndxibaa' hasta nuu ziahan duxa ra'
xaanjla Dxiohs nin badiaa'ha raann la'h Dxiohs.
23 Ri'chi rii' ra' nin naa ra' llii'n Dxiohs, garaa ra' nin caalah
ra' ñi'h llaa'ndxibaa'. La'h tu gwabiiga loh Dxiohs nin naa
Jwehsi xteenn garaa ra' nu'h, neezaa loh ra' spíritu ra' bwiinn
za'ca nin ba bwi'hnn nayaa Dxiohs.
24 La'h za nu'h bioobiiga loh Daada Jesucristu nin rusia'lda
dxyi'dxyi nee nin zuu galaayi loh Dxiohs nee loh za bwiinn
guidxyiyuh pur dxyi'dxyi cuubi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs,
neezaa pur llarihn Jesucristu nin badi'hi Ñi'h loh Dxiohs pur
la'h ra' nu'h. Llarihn Jesucristu rnaaba dxiaa xtuhlda ra'
bwiinn guidxyiyuh, ni'chin lasahca run loh llarihn guehtu
Abel nin rnaaba gaca guelguxchisi xcweenta bwiinn nin
gudxiinn la'h ba.
25 Pwihsi ni'chin nnah gulgahca nasiin tin ayi cwe'hecaa
tu nin cañi' loh tu xchi'dxyi Ñi'h, pwihsi bwiinn ra' nin ayi
bazo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nin baluu'yi ra' bwiinn nin
bi' loh guidxyiyuh ayi bila'h ra' ba, zi'chi za la'h nu'h ¿xa

guidi'hn ra' nu'h ta'h ra' nu'h sidela ayi chyu guzo'badxiahga
xchi'dxyi Daada nin ze' llaa'ndxibaa'?
26 Rsiaa'ha xchi'dxyi Dxiohs bañi'bi guidxyiyuh galoh, per
nnah rñi' Ñi'h stuhbi:
Ayi guidxyiyuh si dxi'h guñi'bi'hn pwihsi nnah neezaa dx-
ibaa'.
27 Ya chin baze'ta Ñi'h stuhbi guñi'bi Ñi'h guidxyiyuh zah-
cabwa' nu'h zadzihn dxyih guiñi'bi gallee nin bwi'hnncha'yi
Ñi'h nee ziñihchiloh ra'n tin dxia'han si ganaalla nin ayi nuu
guiñi'bi,
28 per lahdxyi nu'h nin runi'hi Dxiohs la'h ra' nu'h ayi nuu
guiñi'bin, ni'chin gadi'hi nu'h guelzuxchiilli loh Dxiohs pur
dee' ra' tin zi'chi gaann nu'h la'h Dxiohs gaduhbi sto' nu'h,
nee cun xquelnadxyi'bi nu'h tin dxiahxinee Ñi'h la'h nu'h,
29 laasii la'h Xchiohs nu'h naa ziga tuhbi bwehla duxa nin
ruñihchilohtii'.

13

¿Xa guidi'hn nu'h tin dxiahxinee Dxiohs la'h nu'h?

1 Ayi gucwe'za tu gaantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi
tu; gulcwih ziga zi bwihtsi lasaa' tu.
2 Ayi dxia'ldasto' tu gaca tu bwiinn za'ca cun bwiinn ra' nin
gadzihn yihdzi tu, laasii pur ni'chi nuu ra' ba nin ayi gaann
ra' ba badi'hi ra' ba yihdzi ra' ba guleezaa xaanjla Dxiohs.
3 Gulgaza'sto' tu bwiinn ra' nin nuu lahtsidxi'ba ziga zi nee
la'h tu ñie'wnee tu la'h ra' ba; gulgui'hnn lligaaba pur bwiinn
ra' nin guza'cazii pwihsi nee la'h tu ayi nuudxyi'dxyi saca tu
zi'chi za.
4 Nee gallee nu'h gachidi'hnn lasahca nu'h xquelruchinaa
nu'h tin guibahan nayaa nu'h cun che'hla nu'h laasii zuhnn
Dxiohs guelguxchisi la'h ra' nin ruhnn guelgubwihlli nee nin
rza'bisto' ñi'h stuhbi gunna'h.
5 Ayi guca'hsto' tu mweeyi, guldxiahxi cun nin nahpa si
tu laasii squii' guñi' Dxiohs: “Ayi gusa'na'hn yi'h nee ayi za
cwe'hesto'n yi'h.”
6 Ni'chin ayi chyu guidxyihbi guiñi':
Daada nin nuu dxibaa' naa nin rahcanee na'h,
ayi guidxyihbihn xi chi'h zi nin guunnee bwiinn na'h.
7 Gulgaza'sto' tu la'h garaa ra' nin baluu'yi xa guibahan
za'ca tu, nin baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h tu; gulgui'hnn
lligaaba xa guya'loh xquelnabahan ra' ba, nee gulchezahnee
ziga guelriachiisto' xchi'dxyi Dxiohs nin guyuu' sto' ra' ba.
8 Ayi chuu dxyih guidxa'h Jesucristu, ziga guhca Ñi'h nna'yi
zi'chigahca naa Ñi'h nnadxyih nee zi'chigahca za gaca Ñi'h
par tu'pazi.

9 Ayi za gusaa'n tu gusiahchi stuhbi bwiinn lasto' tu cun
guriincaa dxyi'dxyi nin ruluu'yi ba, nee nin ayi naa ziga
xchi'dxyi Jesucristu. Mas cha'yi chozahnee nu'h loh guel-
rahcanee nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs xlawaa'ha chozahnee
nu'h xigaaba guelrahw si. Pwihsi ayi xi lasahcatii' ni'chi laasii
bwiinn nin gwazahnee lligaaba chi ayi baria'caa za'ca ra' ba.
10 Naa'han ziga ñachidxiaapa nu'h tuhbi bacu'ga
llaa'ndxibaa', nee zahca gachida'w nu'h nin dzi'ba lohon,
per nin tuhbi bixohza nin zezahnee xlehyi Moisehs ayi gaca
gahw ra' ba nin dzi'ba loh bacu'ga chi,
11 laasii xpixohza roo' ra' bwiinn Israel bati'dxi guhn ra' ba
llarihn ra' guidxa'h la'n yuu' nin nadaa duxa xteenn Dxiohs
tin dxie'wloh ra' xtuhlda ra' bwiinn ra' chi, per ya tihxi ra'
maan ra' chi rca'dxih ra' ban rwaa' guihdxyi chi.
12 Zi'chi za la'h Jesucristu bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii loh
guelguhchi rwaa' guihdxyi tin basiaa Ñi'h la'h ra' bwiinn loh
duhlda cun llarihn Ñi'h.
13 Ni'chin nnah gulchoo'ho choo nu'h loh Jesucristu rwaa'
guihdxyi tin gati'dxiloh nu'h la'h gahca guelrza'cazii cun
guelxtuhyi laasii guchii naa nu'h xpwiinn Ñi'h,
14 pwihsi loh guidxyiyuh rii' ayi chyu nahpa tuhbi guihdxyi
nin ba naa par tu'pazi, ni'chin dxuudxi'hyi nu'h tuhbi gui-
hdxyi nin gue'du dxi'.
15 Pwihsi ni'chin nahpa gadi'hi nu'h guelzuxchiilli loh
Dxiohs pur Jesucristu pwihsi guelzuxchiilli rii' naa ziga
tuhbi guhn nin gadi'hi nu'h loh Dxiohs, pwihsi ¡gadi'hi nu'h
guelzuxchiilli loh Ñi'h cun rwaa' nu'h!
16 Neezaa ayi dxia'ldasto' tu guunn tu bwen gacanee tu
lasaa' tu ziga tuhbi guelnaza'ca nin cwachi tu guhn loh Ñi'h
tin dxiahxinee Ñi'h la'h tu.
17 Gulgazo'badxiahga xchi'dxyi ra' bwiinn nin rnabwa' la'h
tu, laasii nahpa guti'dxi cweenta ra' ba loh Dxiohs pur xtsi'n
tu, nee gulgui'hn dxiahxi ra' ba loh xtsi'n ra' ba tin sidela gaca
nalaasa sto' ra' ba ayi naan tuhbi xiilla guelnaza'ca para la'h
tu.
18 Gulguinaaba loh Dxiohs pur la'h nu, laasii naann
dzi'tsi nu nayaa naa loh xquelrihn nu nee la'h nu xclaa'dzi
gazo'badxiahga nu gachidi'hnn nu dzi'n za'ca loh garaatii'
ra'.
19 Rna'bazahn loh tu, cwidxyi chihpa tu loh Dxiohs pur na'h
tin gacanee Dxiohs na'h guibia'gariin dxie'lda guia'han cuun
tu.

*Tuhbi guelruhnntaa'yi cun tuhbi guelrgahpaDsiohsa nin
ria'loh*

20 La'h Dxiohs nin naa guelrbwihdxyii sto', nin bacwa'hn
la'h Jesucristu loh guelguhchi, Jesucristu naa xpallwaa'n ra'

lli'hyi pur llarihn Ñi'h nin bwi'hnn guzohba dxyi'dxyi cuubi
nin ba naa par tu'pazi.
21 Dxiohs guunn gaca tu bwiinn za'ca, bwiinn saantu loh
xichi'hzi nin guiclaa'dzi Ñi'h guunn tu, nee guunnee Ñi'h la'h
nu'h ziga chi'h zi xclaa'dzi Ñi'h pur Jesucristu. ¡Gulgui'hnn
lasahca lah Jesucristu par tu'pazi! Zi'chi gaca, pwihsi.
22 Bwiitsi ra'n, rna'ba'hn loh tu ayi guidxyi'chinee tu na'h
pur chiohpa-choon dxyi'dxyi nah nin baca'hn loh dxihtsi rii'
par la'h tu.
23 Pwihsi gulgacabwa' nnah, la'lasaa' nu'h Timoteu bare'h
lahtsi dxi'ba; sidela la'h Timoteu gadzihngah ba rii', pwihsi
dxie'ldane'hn ba chin dxie'ldaguia'han cuun tu.
24 GulgahpaDxiohs la'h ra' gallee ra' nin ruluu'yi la'h tu nee
gallee ra' za bwiinn nin naa xpwiinn Dxiohs. Ruxe'hla ra'
bwiinn Italia tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu.
25 Dxiohs gacanee la'h tu nee guunntaa'yi Ñi'h yihca tu.
Pwihsi zi'chi nahpa gaca.

Dxihtsi nin baca'h Santia'gu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Santia'gu, xmooza Dxiohs nee xmooza Daada Je-
sucristu; rgu'neezahn tuhbi guelrgahpaDxiohs loh gadzi'h
bichiohpa cwa'h ra' bwiinn Israel ra' nin riidi'chi loh gaduh-
bitii' guidxyiyuh.

Guelnaann nin runi'hi Dxiohs la'hnu'h

2 Bwiitsi ra'n, nahpa dxiahxi duxa tu chin guti'dxiloh tu
xi chi'h zi ra' cohsa nin ruchi'hyi xa cwe'hesto' tu xchi'dxyi
Dxiohs,
3 tin ya naann tu chin rzahca tu zi'chi, rzahca tun tin
guidu'hun gu guchii tu riachii sto' tu xchi'dxyi Dxiohs, ya
nahpa gusi'dxi tu tin ayi guiria'h gahn tu,
4 mas gulgui'hnn pur dxiaca za'ca ziga riazah dzi'tsi tu chi,
tin zi'chi guunn tu para dxiaca tu tuhbi bwiinn nin ruhnn
lligaaba za'ca, bwiinn nin ayi xi dxia'dxi tii'.
5 Sibweela chyu tuhbi tu ria'dxi ziga guelnaann xteenn
Dxiohs, gulguinaaban loh Dxiohs; la'h Ñi'h guni'hi Ñi'hn
la'htu laasii la'h Ñi'h naa nin runi'hi garaatii' xiica ra' la'hnu'h
nee ayi rusia'han Ñi'h la'hnu'h loh nin tuhbi xtuhyi,
6 per nahpa gachidxi'hn nu'hn cun guelriachii sto' xteenn
Ñi'h nee ayiruza chyu guidi'hnn chiohpa sto' nu'h, tin ziga
bwiinn nin ruhnn chiohpa sto', bwiinn chi naa ziga zi rwaa'
ñihsado' nin rdzihta tin ñihsado' garaa lahdu zi riahyinee bwih
la'han.
7 Bwiinn nin naa yihca ñi'h squii' mas ayi guunn ba pur
guica'ha ba xiilla nez loh Dxiohs,
8 pwihsi laasii ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn chiohpa sto' ñi'h
naa ba ziga tuhbi bwiinn nin xclaa'dzi tuhbi cohsa nnadxyih
ya guillii stuhbi la'ga'h cohsa, bwiinn chi ayi ruza'loh ba loh
tuhsi dxyi'dxyi.
9 Bwihtsi ra' nu'h nin nado'laadzi nahpa dxiahxi ba laasii
Dxiohs gucah guiya' la'h ba;
10 ya nin nahpa mas balaaqui'hn xi cohsa, nahpa dxiahxi za
ba laasii ba baluu'yi Dxiohs ayi xi lasahca ba pur xixteenn ba,
tin ziga bwiinn nin nahpa balaaqui'hn xcohsa ñi'h, bwiinn
chi naa ba ziga zi tuhbi cwa'ndxia', nin ayi nuu gacata'h,
11 laasii chin rtahn gubihdxyi ya rahlda hohra ruca'dxih
gubihdxyi la'h cwa'n chi cun riaaba dxia'an ya rñihchiloh
guelnaza'ca ru xteennan. Zi'chi za rricu ziñihchiloh ba loh nin
ca'nzaa ba loh xquel guri'xi ba.

Hohr nagahn chin rsagui'hi bwiinndxaaba

12 Bwen duxa naa para la'h bwiinn nin suudzi'tsi cun
paseensi chin cagati'dxiloh ba loh guelrza'cazii chin ba guñi'
za'ca Dxiohs pur nin bwi'hnn ba, chi'chi zudi'hi Dxiohs tuhbi
prehmiu la'h ba nin naa tuhbi curohn xteenn guelnabahan
nin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h desde galohtii' para la'h ra' bwiinn
nin gaduhbi sto' radxi'hyi la'h Dxiohs.
13 Chin chyu tuhbi tu rie'suh lligaaba dxaaba yihca tu,
ayi guunn tu lligaaba Dxiohs rusadzihn lligaaba dxaaba chi
yihca tu, tin Dxiohs ayi ruhnn Ñi'h dzi'n dxaaba nee nin ayi
za rgu'tii Ñi'h lligaaba dxaaba yihca ra' bwiinn.
14 Rallaan naa dee'. Chin tuhbi bwiinn rgoo'ballehxa
xigaaba dxaaba ba la'h ba, chi'chi riaaba ba loh lligaaba
dxaaba.
15 Loh lligaaba dxaaba rii' riinloh duhlda, ya loh duhlda rii'
chin rahca guroo'hon riinloh guelguhchi.
16 Bwiitsi ra', ayi gusaa'n tu gusagui'hi tu la'h gahca tu;
17 galleetii' ra' cohsa za'ca nee cohsa cha'yi ra' dez guiya'
biinloh ra'n, naa ra'n xteenn Dxiohs nin bwi'hnn cha'yi dxih
llaa'ndxibaa'. Dxiohs naa la'hgahca Ñi'h dez cadxyih, nee ayi
rdxa'htii' Ñi'h.
18 Ya la'h gahca xcweenta Ñi'h bwi'hnn Ñi'h para gaca nu'h
xpwiinn Ñi'h laasii gwachii sto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, tin gaca
nu'h bwiinn galoh loh ra' xpwiinn Ñi'h.

Nin naa dxyi'dxyi nin guchii

19 Pur dee' bwiitsi lasaa' ra'n, cada tuhbigah tu nahpa
suunasiin tu para guca'hdxiahga tu, per nahpa chilaa'dzigah
guiñi' tu ayi gusiooba tu ziga gusia'garii tu dxyi'dxyi, nee ayi
za gaca tu bwiinn nin nague'hlatii' ria'llahn lasto' ñi'h,
20 laasii bwiinn nadxyi'chi ayi gaca guunn ba nin xclaa'dzi
Dxiohs gaca.
21 Ni'chin gulgasaa'n garaa ra' cohsa dxaaba nin
gadxah cwa'h sto' tu, ni'chin mas cha'yi cun gaduhbi
guelnado'laadzitii' gulchechii sto' tu xchi'dxyi Dxiohs nin
nucha'yi la'n lasto' tu, laasii dxyi'dxyi rii' cha'yin para
guta'han xaalma tu loh duhlda.
22 Per gulgui'hnn ziga rñi' loh xchi'dxyi Dxiohs; ayi guunn
tu ziga zi nin guca'dxiahga sin, laasii sidela zi'chi guunn tu
zusagui'hi tu la'hgahca tu.
23 Bwiinn nin rihn si xchi'dxyi Dxiohs nee ayi
rzo'badxiahga ban, bwiinn chi naa ba ziga zi tuhbi bwiinn
nin rwa'ha loh ñi'h loh tuhbi dxiahwahan;
24 rwa'ha ba xa naa ba nee chin ria'loh rwa'ha ba xa naa ba
zeezah la ria'lda sto' ba xa naa ba.

25 Per bwiinn nin ayi riaˈlda stoˈ ñiˈh nin rihn ba sino que
rwaˈha zaˈca ba loh dxyiˈdxyi nin rutaˈh loh duhlda nee ruhnn
ba ziga rnabwaˈ dxyiˈdxyi riiˈ, pwihsi ziahxi duxa ba cun nin
chiˈh zi guunn ba.

26 Sidela nuu tuhbi tu nastoˈ tu naa tu tuhbi bwiinn nin
raann duxa laˈh Dxiohs, per ayi ruhnn tu gahn gusieˈw tu
rwaaˈ tu, pwihsi laˈh gahca tu rusaguiˈhi tu laˈhtu, ya ziga
guelriachii stoˈ xteenn tu ayi xi gallu'yitiiˈhin.

27 Dxyiˈdxyi nin ayi xi dxiimma nuutiiˈ, nin naa nayaa nez
loh Dxiohs nin naa Xtaada nuˈh naa deeˈ: Gulgahcanee laˈh
raˈ bizahbi raˈ cun laˈh raˈ gunnaˈh nin guhchi cheˈhla raˈ ñiˈh
chin rchiˈhn raˈ ba xiilla cohsa, nee gulguiaˈha tin ayi chuu
dxiimma tu cun cohsa dxaaba xteenn guidxyiyuh.

2

Ayi chyu guunn guriin-guriin cun cada tuhbigah bwiinn

1 Bwiitsi raˈ, laˈhtu ziga ya gwachii stoˈ tu xchiˈdxyi Daada
Jesucristu nin nahpa garaa llaˈñih, ayi nuu guunn tu guriin-
guriin cun cada tuhbigah raˈ bwiinn.

2 Ziga gazoˈba nuˈh; chuˈtii tuhbi bwiinn nin nahcu lahdxi
zaˈca laˈn xquidoˈ tu cun nuu ñihyi zaˈca naa ba, ya neezaa
tuhbi bwiinn prohbi chuˈtii nee nahcu ba lahdxi rramienda,

3 ya ziga guunn chiˈh tu mahzi guunn lasahca tu laˈh nin
nahcu lahdxi zaˈca guiñiˈ tu loh ba squii: “Guzohba yahgaxiiyi
zaˈca riiˈ”, ya bwiinn prohbi guunnee tu stuhbi forma gahbi
tu: “Riˈca guzuˈnchii yiˈh”, o guiñiˈ tu gahbi tu: “Ziga yiˈh loh
yuh guzohba”,

4 ya ziˈchi rluuˈyi guriinca cayuhnn tu loh gahca raˈ lasaaˈ
tu, nee caywaˈha dxaaba tu loh lasaaˈ tu.

5 Bwiitsi raˈ, gulgacaˈdxiahga dee: Dxiohs gulii laˈh bwiinn
nin naa prohbi loh guidxyiyuh riiˈ tin gaca rricu raˈ ba loh
guelriachii stoˈ xteenn xchiˈdxyi Dxiohs tin para guicaˈha raˈ
ba ziga herensi nez dxibaaˈ hasta nuu Dxiohs, laasii ziˈchi naa
dxyiˈdxyi nin badiˈhi Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn nin nadziiˈhi Ñiˈh.

6 Nee mahzi ziga laˈhtu rusiˈxtuhyi tu laˈh bwiinn prohbi,
nee ¿tayi rricu dxiˈh naa nin rusaˈcazii laˈhtu loh xtsiˈn tu nee
nin rgooˈballehxa laˈhtu nez loh guxchisi?

7 ¿Tayi laˈh raˈ dxiˈh ba nin rñiˈyah lah Dxiohs nin rachibwi-
hdxyi nuˈh, Dxiohs nin basiaa laˈhnuˈh loh duhlda?

8 Sibweelaa guchii tu zeezah tu ziga rñiˈ loh xchihbru rooˈ
Dxiohs cun cweenta squiiˈ: “Guhca nadziiˈhi bwiinn lasaaˈ
luˈh ziga nadziiˈhi luˈh yiˈh gahca”, pwihsi bwen naa ziga
cayuhnn tu,

9 per sidela guriin-guriin cayuhnn tu cun cada tuhbigah ra' bwiinn, pwihsi ayi rga'ha cayuhnn tu nuu xtuhlda tu nee naa tu bwiinn duhlda loh lehyi xteenn Dxiohs,

10 ya ziga nuu tuhbi bwiinn nin ruzo'badxiahga garaatii' dxyi'dxyi nin naa xteenn lehyi, per ya nuu tuhbin nin ruñihchi ba, pwihsi ya pur tuhbi dxyi'dxyi xteenn lehyi chi naa ba tuhbi bwiinn duhlda loh galleetii' dxyi'dxyi nin naa lehyi xteenn Dxiohs.

11 Pwihsi la'hgahca Dxiohs nin guñi': "Ayi guyihdxyi lu'h la'h gunna'h nin naa che'hla stuhbi bwiinn", nee neezaa guñi' Ñi'h: "Ayi chiinn lu'h bwiinn." Pwihsi sidela ayi naa lu'h bwiinn gubwihlli per rdxiinn lu'h bwiinn, pwihsi ya zi'chi ayi cagazo'badxiahga lu'h ziga naa xlehyi Dxiohs.

12 La'htu nahpa guiñi' tu nee guunn tu ziga zi bwiinn ra' nin tiidxi loh guelguxchisi xteenn Dxiohs nin ruta'h la'hnu'h loh duhlda,

13 ya ziga bwiinn ra' nin ayi balahsa sto' ra' ñi'h lasaa' ra' ñi'h, bwiinn chi chin tiidxi za ba loh guelguxchisi xteenn Dxiohs ayi za galahsa sto' Ñi'h la'h ba; per ziga bwiinn nin balahsa sto' ñi'h la'h stuhbi bwiinn lasaa' ba, bwiinn chi zwa'ha za'ca Dxiohs loh ba hohra nin gaca jwiisi.

Xcweenta guelriachii sto' cun xcweenta dzi'n za'ca

14 Bwiitsi ra', ¿xi gallu'yi sibweelaa tuhbi tu guiñi' nuu guelriachii sto' xteenn Dxiohs sto' tu nee ayi xi dzi'n za'ca cayuhnn tu? Sidela zi'chi naa xmohda tu, ¿ta zuhnn chi'h guelriachii sto' chi gahn ta'h tu loh duhlda?

15 Ziga gazuh zi ra' nu'h, ziga tuhbi bwihtsi ra' nu'h o tuhbi bizaa'n ra' nu'h ria'dxi ra' xahba ra' ba cun xquelwahw ra' ba para tiidxi ra' ba dxyih,

16 ya guiñi' tuhbi tu loh ba squii': "Dxyih rii' tiidxi za'ca lu'h, guhta xahba lu'h cun gudahw", per ayi rudi'hi tu nin rchi'hn tihxi bwiinn rii', ¿xi gallu'yi chi'h ziga squii'?

17 Zi'chi gahca za rahca cun guelriachii sto' la'h Dxiohs sidela ayi guluu'yi bwiinn loh dzi'n za'ca nin ruhnn ba, ya ziga guelriachii sto' ba pur tuhsin naan ziga tuhbi cohsa guuchi.

18 Laasii pwehda ziuu' tuhbi nin guiñi': "Yi'h nahpa lu'h guelriachii sto' xteenn Dxiohs sto' lu'h, nee na'hyi ru'nnahn dzi'n za'ca. Pwihsi baluu'yi guelriachii sto' xteenn lu'h nin naa xchi'dxyi Dxiohs xteenn lu'h na'h xcweenta ziga nin ayi naa xtsi'n za'ca lu'h loh nin ruhnn lu'h, ya na'h gulu'yi'hn yi'h xcweenta guelriachii sto' xte'nnahn pur xcweenta dzi'n za'ca nin ru'nnahn."

19 Yi'h nahpa lu'h ziroo' jweersi xteenn guelriachii sto' tin para riachii sto' lu'h nuu tuhbi dxi'h Dxiohs, ni'chin nin bwen

naa ziga ruhnn lu'h; ¡per nee ra' za bwiinndxaaba riachii sto' ba dee' nee rchihchi ra' ba cun guelnadxyi'bi!

20 Per ¿tayi nnaa lu'h dxiu'nbwa' lu'h cohsa za'ca? ¡Bwiinn pa'hyi! Ya sibweelaa guelriachii sto' nin nahpa lu'h ayi ruluu'yirun xteenn dzi'n za'ca nin ruhnn lu'h, pwihsi naan ziga zi tuhbi guelriachii sto' guuchi.

21 Dxiohs bwi'hnn bwiinn za'ca la'h guehtu Abrahn, bwihtsi chieempa roo' nu'h pur cweenta nin bwi'hnn ba chin ñudi'hi guhnn ba la'h guehtu Isaac llii'n ba nez loh Dxiohs para ñahchi bi.

22 Pwihsi ya rwa'ha lu'h cweenta xteenn guehtu Abrahn; guelriachii sto' xteenn ba baluu'yi ba cun nin bwi'hnn ba, nee guelriachii sto' xteenn ba bazaa'han pur xcweenta nin bwi'hnn ba.

23 Zi'chi guya'loh guzohba nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs ziga rahbin: “Abrahn gwachii sto' ba nin guñi' Dxiohs loh ba, ni'chin basia'pitii Dxiohs xtuhlda ba, guca'ha Ñi'h la'h ba ziga tuhbi bwiinn nayaa”, ya neezaa biga'ha za ba guhca ba tuhbi mihgu xteenn Dxiohs.

24 ¿Gu rwa'ha tu, pwihsi, Dxiohs rca'ha Ñi'h la'h tuhbi bwiinn ziga bwiinn nin ayi xi xtuhlda ñi'h pur xcweenta dzi'n za'ca nin ruhnn ba, ayi pur cweenta si dxi'h ziga nin riachii sto' ba?

25 Zi'chi gahca za guzahca guehtu Rahab, naan nin gubahan loh guelgubwihlli; per basia'pitii Dxiohs xtuhlda ba pura dzi'n za'ca nin bwi'hnn ba chin badi'hi ba yihdzi ba guyuu'la'n chiohpa bwiinn Israel nin gwaguia'ha xa naa guihdxyi nin nuu ba nee pur nin bwi'hnn ba bwen balaloh ba la'h ra' ba tin bazuunehza ba bwiinn rii' nez stuhbi neziuh.

26 Pwihsi ziga tihxi bwiinn, sidela aadxin spíritu, naa tihxi bwiinn chi tuhbi tihxi guuchi; pwihsi zi'chi za ziga guelriachii sto' naan ziga cohsa guuchi sidela ayi guluu'yi xcweenta dzi'n za'ca nin ruhnn cada tuhbigah ra' nu'h.

3

Dxyi'dxyi dxaaba ra' nin rre'h rwaa' bwiinn

1 Bwiitsi ra', ayi nahpa chuu ziahan nin gaca ziga mwehsu loh tu tin ya naann tu mwehsu mahzi rahca guelguxchisi xcweenta,

2 laasii garaa ra' nu'h ziahan bweelta rzah ñaa' nu'h loh duhlda, ya pwihsi sidela nuu tuhbi ra' nu'h ayi xi ruñihchi pur dxyi'dxyi nin rñi' bwiinn chi, pwihsi naa ba tuhbi bwiinn za'ca, laasii rahca za rucwe'za ba la'h gaduhbitii' tihxi ba.

3 Chin rachiguu nu'h frehn rwaa' ziga maan gwahyi tin chee ma nez hasta chi'h zi guiclaa'dzi nu'h, ya zi'chi nahpa rasiaayi nu'h gaduhbi tihxi ma nez chi'h zi chyu xclaa'dzi.

4 Gulguia'ha za la'h ra' barcu nicala guroo' ra'n per bwih
nin rca'h naa la'han nahpa jweersi; per bwiinn nin rusazah
la'han cun tuhbi dxi'ba bi'tu'hn nin laa timón, rusia'hyi ba
barcu nez chi'h zi xclaa'dzi ba.
5 Zi'chi gahca za cun luhdxyi bwiinn, naan taayi bi'ti'hn
tihxi bwiinn per zahca guiñi'in ziahan roo' ra' cohsa roo'. ¡Caa
loh dahan roo' ayi rca'dxihin cun tuhbi bwehla bi'ti'hn!
6 Nee luhdxyi bwiinn naan ziga zi bwehla, nee naan
ziga zi tuhbi guidxyiyuh cohsa dxaaba nin nuu tihxi nu'h;
ruhnn dxiimman la'h gaduhbitii' bwiinn, zohbadxih gahcan
pur gabihldxyi nee ruhnnan guca'dxihin yi'h loh gaduhbitii'
xquelnabahan lu'h.
7 Bwiinn rahca ruhnn nado' ba galleetii' maan duxa ra',
maan ra' nin zohba xihyi ñi'h, bwe'lda ra' nee maan ñihsa ra',
nee ruhnn nado' ba ma;
8 per luhdxyi bwiinn ayi ruhnn ra' ba gahn gaca nado'on,
naa luhdxyi bwiinn ziga zi tuhbi cohsa dxaaba nin ayi rsaa'n
gaca nado', nee gadxah chihpan benehnu nin rdxiinn la'h
bwiinn.
9 Cun luhdxyi gahca nu'h rii' rachiñi' za'ca nu'h la'h Dxiohs
Xtaada nu'h, nee cun luhdxyi gahca za nu'h rachigu'dii nu'h
la'h ra' bwiinn ra' nin bwi'hnncha'yi Ñi'h, bwiinn ra' nin rñah
ziga naa Ñi'h.
10 Rwaa' gahca nu'h rachiñi' za'ca nu'h lah Dxiohs, nee cun
la'hgahcazan rgu'dii za nu'h la'h ra' bwiinn. Bwiitsi ra'; dee'
ayi gacan squii'.
11 ¿Ta ruhnn tu lligaaba hasta rtahnn ñihsa nahxi zahca
guitahnn ñihsa ltaa'?
12 Bwiitsi ra', ¿ta ruhnn tu lligaaba tuhbi yahga ñiigu
guni'hin aceituhna, o zahca guicah ñiigu loh tuhbi yahga
uhba? Zi'chi gahca za tuhbi bizee ñihsa nahxi ayi nuu gui-
tahnn cun nee ñihsa nallihin.

Guelnaann xteenn Dxiohs nin ze' nez dxibaa'

13 ¿Chyu ni'ca loh garaatii' tu nuu guelnasiin yihca tu nee
naann duxa tu? Pwihsi bwiinn chi nahpa guluu'yi ba cun
dzi'n za'ca nin ruhnn ba cun guelnado'laadzi nin rudi'hi
xquelrahcabwa' ba la'h ba,
14 per sidela la'htu rza'bi sto' tu xixteenn bwiinn nee ruhnn
tu dzi'n para la'h gahca tu, pwihsi ayi guunn nayachi tu
laasii la'htu naa nin ayi xi gahntii' tin dee' naa ziga cañi' lu'h
dxyi'dxyi rusagui'hi si xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,
15 laasii guelnaann rii' ayi naan nin ze' pur xcweenta Dx-
iohs, sino que naan guelnaann xteenn loh guidxyiyuh rii' pur
xcweenta bwiinndxaaba,

16 laasii hasta nuu guelrza'bi sto' xixteenn bwiinn, nee
guelrzaa' ziga xi gaapa bwiinn, ri'chi za nuu dxixi'hw nee
garaalohtii' cohsa dxaaba.
17 Per bwiinn nin nahpa guelnaann nin ze' pur Dxiohs
nahpa ba tuhbi guelnabahan nayaa, nee ayi naa ra' ba bwiinn
dxixi'hw, bwiinn nado'laadzi ra' ba; nee ayi ruhnn si ra' ba
lligaaba pur xcweenta gahca ra' ba, nee ralahsa sto' ra' ba
lasaa' ra' ba, ganaalla dzi'n za'ca ruhnn ra' ba nee ayi zee-ze'
xigaaba ra' ba nee ayi za ruhnn ra' ba ziga ruhnn ra' bwiinn
ra' nin ayi ruza'loh xchi'dxyi ra' ñi'h.
18 Ya bwiinn ra' nin rdxi'hyi guelrbwihdxyii sto', guelrbwi-
hdxyii sto' rbahchi ra' ba tin rca'ha za ra' ba tuhbi guelnaba-
han nayaa nez loh Dxiohs ziga nin gaca xquelnaza'ca ra' ba.

4

Nin mahzi nadzii'hi loh guidxyiyuh que no la'h Dxiohs

1 ¿Ca nehza riinloh dxixi'hw nee cun guelrdxihndxinee
lasaa' bwiinn nee cun ziga guelrca'h puñehta lasaa' tu? Ze'en
nez loh ra' lligaaba dxaaba nin guillii-guillii cabwihdxihndxi
nez la'n lasto' tu, naa ra'n nin rusuhdzitii' loh xigaaba tu.
2 La'htu rza'bi sto' tu gaapa tu xi cohsa, nee coma ayi
nahpa tun ni'chin mejor rdxiinn tu bwiinn, nee rza'bi za sto'
tu xixteenn lasaa' tu, nee coma ayi nuu guica'ha tu cohsa
ra' nin rza'bi sto' tu, ya chi'chi cun dxyigah dxixi'hw cun
rdxihndxinee lasaa' tu. Ayi rdxeela tu nin xclaa'dzi tu laasii
la'htu ayi rnaaba tun loh Dxiohs.
3 Ya sidela guinaaba tun, per ayi za guica'ha tun laasii
rnaaba tun cun lligaaba dxaaba, laasii xclaa'dzi tun tin guxi'n
tun ziga chi'h zi xclaa'dzi tu.
4 ¡Bwiinn ya'dxi ra'! ¿Tayi gaann tu bwiinn nin xclaa'dzi
guunn ra' dzi'n nin ruhnn ra' bwiinn guidxyiyuh, bwiinn chi
rdxyi'chinee ba la'h Dxiohs? Ni'chin sidela nuu chyu tuhbi tu
nin xclaa'dzi chezah loh nin rahca loh guidxyiyuh rii', bwiinn
chi rdxyi'chinee la'h Dxiohs.
5 Pwihsi pur ni'chin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs squii': "Spíritu
nin bani'hi Dxiohs lasto' nu'h ruca'h duxa sto' Ñi'h la'hnu'h
laasii xclaa'dzi Ñi'h guinabwa' Ñi'h la'hnu'h."
6 Per la'h Dxiohs rahçanee Ñi'h la'hnu'h mahzi ru cun
guelruhnntaa'yi xteenn Ñi'h, pwihsi loh Xchihtsi Dxiohs rñi'
squii': "Dxiohs rdxyi'chinee Ñi'h la'h ra' bwiinn nayachi ra'
per rahcanee Ñi'h la'h ra' bwiinn nado'laadzi."
7 Pwihsi gulgazo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, nee gul-
gachihpa sto' tu tin ayi gudi'hi tu lugahri gusiahchi bwiinndx-
aaba lasto' tu, ya chin gwa'ha ba ayi guunn ba gahn, chi'chi
gullu'n ba.

8 Gulta'biiga nez loh Dxiohs, ya zi'chi zie'biiga za Ñi'h lasto'
tu. Bwiinn duhlda ra' gulgazuh nayaa naa tu; ya la'htu nin
xclaa'dzi guca'h sto' ñi'h la'h Dxiohs cun loh guidxyiyuh rii'
tuhsi juunta, gulgui'hnn nayaa lasto' tu.
9 Gulcu'nalaasa sto' tu pur xcweenta xtuhlda tu, ni'chin
guldxi'n nee guldxiinn guelriaa lasaa' lasto' tu nee gulgacha'h
guelrullihdzi pur guelru'n ya guelriahxi pur guelnalaasa.
10 Gulgasaguu'dzi sto' tu nez loh Dxiohs tin para gucah
guiya' Ñi'h la'htu.

Ayi guiñi'yah tu lasaa' tu

11 Bwiitsi ra', ayi guiñi'yah lasaa' tu tin nin rñi'yah lasaa'
ra' o nin ruhnn nayachi rñi'yah bwiinn chi la'h xlehyi Dx-
iohs nee rwa'ha dxaaba ban; ya sidela ruluu'yi xcwihin lu'h
xcweenta lehyi, rahca lu'h nin ruhnn guelguxchisi xlawaa'ha
nin guzo'badxiahga lu'h lehyi.
12 Per sola nuu tuhbi dxi'h nin bani'hi lehyi cun tuhbi si
za nin naa jwehsi, nee la'h gahca Ñi'h nin zahca guta'h la'h
bwiinn loh duhlda o guñihchiloh za Ñi'h la'h bwiinn; per
ziga yi'h ¿Chyu naa lu'h tin guluu'yi lu'h xcwihin la'h stuhbi
bwiinn?

Ayi gaann nu'h xi ni'ca gaca guillii

13 Yannah gulgaca'dxiahga dee' la'htu nin rñi' ra':
“Nnadxyih o guillii guzoo nu tal guihdxyi, ri'chi guidxuu
nu tuhbi yihza guidi'hnn nu xilla guelguri'xi tin gachidi'hnn
nu gahn mweeyi”,
14 nee nin ayi gaann tu cuun nin gaca guillii. Pwihsi ¿cuun
chi'h nin lasahca xquelnabahan bwiinn? Pwihsi naan ziga
zi tuhbi bwihyuh nin riinloh tuhbi carriyi'hn ya lwehgu
rñihchilohon.
15 Nin nahpa guiñi' tu naa squii': “Sidela la'h Dxiohs nnah,
guibahan nu para guidi'hnn nu dee' o dee chi”,
16 per ziga la'htu nin pur rñi' nayachi ra', garaatii' ra'
guelnayachi xteenn tu rii' pur cohsa dxaaba ra'n.
17 Ya bwiinn nin naann xa gaca cohsa za'ca nee ayi ruhnn
ban, bwiinn chi rgu'tii ba duhlda.

5

Dxyi'dxyi rii' naa para la'h ra' bwiinn ra' nin naa rricu ra'

1 Gulgazo'badxiahga dxyi'dxyi rii', la'htu rricu ra' nin nuu
ziahan xixteenn ra' ñi'h; guldxi'hn cun gulcwidxidxiah pur
loh xcweenta guelrzahcazii nin guti'dxiloh tu.
2 Garaa xixteenn tu la'n guyuu'dxi nee xahba za'ca tu
dxigah rigazu'hyi ra' maan nin rahw lahdxin.

3 Ohru cun plahta xteenn tu la'n gwa'tihin ra', ya dee gahca
ra' naa nin guunn gacabwa' Dxiohs ayi xclaa'dzi tu guunn tu
nin xclaa'dzi Ñi'h guunn tu, ni'chin xmweeyi tu rii' guunn
ziga bwehla nin guca'dxih tihxi tu tin para ñichilohtii' tu.
Lliaa'h si nubachicwa'h tu xixteenn tu loh dxyih ra' nin naa
luulchima nin nabahan ra' nu'h.
4 Xcweenta nin ayi gudxihlli tu la'h ra' ndxi'hw ra' nin
bwi'hnn xtsi'n tu loh dzi'n guelrria'hn; bwiinn ra' chi
ca'gati'chi ra' ba dxyi'dxyi pur xcweenta nin ayi gudxihlli tu
la'h ra' ba, nee la'n Dxiohs bihn la xi pur cabahchi guelchiah
ra' ba xcweenta tu.
5 Loh guidxyiyuh rii' nasaa nabahan tu, cayuhnn tu
garaaloh ra' cohsa dxaaba ra' nin xclaa'dzi chi'h zi tu, nee
cagaroo' tu ziga zi tuhbi guun nin raroo' zah; ya zi'chi la'h
dxyih nin gachi tu ze'gadzihn gahxu.
6 La'htu badzii'ba duhlda tu yihca bwiinn za'ca ra', gudxi-
inn za tu la'h ra' ba ya la'h ra' ba nin tuhbi naa ra' ba ayi
guteesa ra' ba loh tu per cun gudxiinn tu la'h ra' ba.

Gulcweeza gadzihn dxyih nin guibia'garii Xchiohs nu'h

7 Pwihsi ni'chi, bwiitsi ra'; gulgahpa paseensi hasta gadzihn
dxyih nin guibia'garii Jesucristu loh guidxyiyuh. Pwihsi ziga
bwiinn nin raa'n nin cabweeza guzia'tii xli'hn ñi'h nahpa
rbweeza ba cun paseensi gaduhbi nin riaaba ñisadxiahgaloh
cun neezaa ñihsadxiah nin riaaba luulchima,
8 gulgahpa paseensi la'htu nee ayi guiria'h gahn tu, laasii
la'h dxyih nin guibia'garii Daada Jesucristu ze' gadzihn
gahxu.
9 Bwiitsi ra', ayi gudzii'ba tu guelchiah yihca lasaa' tu, tin
ayi gaca guelguxchisi xcweenta tu; tin la'h Dxiohs Daada
Jesucristu la'h Ñi'h naa Ñi'h Guxchisi roo', pwihsi tin laasii
la'h Ñi'h zuu la rwaa' yuu'.
10 Bwiitsi ra', gulguia'ha cuun guelrza'cazii nin bati'dxiloh
ra' guehtu daada ra' nin baca'h xchi'dxyi Dxiohs desde galoh,
nee ayi biria'h gahn ra' ba.
11 Pwihsi gulguia'ha za xa raze'ta za'ca nu'h la'h ra' guehtu
daada ra' chi nin bati'dxiloh guelrza'cazii nee ayi biria'h gahn
ra' ba; nee la'htu naann la za xcweenta ziga guzahca guehtu
Job chin bati'dxiloh ba guelrza'cazii duxa nee ayi biria'h
gahn ba, per luulchima tii' bwi'hnn za'ca duxa Dxiohs la'h
ba ni'chin nin baluu'yi Ñi'h xcweenta ziga riaa Ñi'h la'h ra'
xpwiinn Ñi'h.
12 Per mahzi cha'yi bwiitsi ra', chin ria'han dxyi'dxyi tu loh
tuhbi bwiinn, ayi guze'ta tu nin pur llaa'ndxibaa' nin pur
loh guidxyiyuh, nee nin xi chi'h zi stuhbi cohsa. Mas chin
guiñi' tu: “Uhn”, cun sol ni'chi zi guiñi' tu; ya ziga chin guiñi'

tu: “Coh”, cun sol ni'chi za guiñi' tu tin ayi guunn Dxiohs
guelguxchisi xcweenta tu.
13 Per sidela nuu tuhbi tu nin nugatii'dxiloh guelrza'cazii,
mahzi gulguinaaba loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'htu, ya
sibweelaa nuu tu nuu guelnasaa sto' tu nahpa gu'ldanee tu
la'h Dxiohs cun himnu ra',
14 ya sibweelaa rahcallu'hu tu nahpa cwiidxyi tu bwiinn
guido' ra' nin naa bwiinn guuhla ra' tin para cwiidxyi-
guinaaba ra' ba loh Dxiohs nee pur lah za Jesucristu ca'bi ra'
ba nsehchi tihxi bwiinn nin rahcallu'hu tin dxiaaca ba,
15 nee la'htu bwiinn ra' nin cwiidxyi-guinaaba loh Dxiohs
pur la'h bwiinn nin rahcallu'hu, gulchechii za sto' tu tin para
dxiaaca bwiinn nin rahcallu'hu; ya zi'chi zuteesa Dxiohs la'h
ba loh gueldxyihdxyi, ya sidela nuu xi xtuhlda ba zuhnn Ñi'h
pardohn xtuhlda ba chi.
16 Pwihsi ni'chin gulchixtee' loh lasaa' tu xcweenta xtuhlda
tu nee gulguiñi'nee za la'h Dxiohs tin para chapitii xtuhlda tu,
laasii guelrñi'nee bwiinn za'ca la'h Dxiohs cun gaduhbi sto'
ba nahpan ziahan roo' jweersi.
17 Guehtu profeta Elías, tuhbi daada nin guñi' xchi'dxyi Dx-
iohs cadxyih roo', guhca ba tuhbi bwiinn ziga zi la'hnu'h, nee
chin gunaabachihpa ba loh Dxiohs tin ayi dxiaaba ñihsadxiah,
pwihsi ayi biaaban loh gaduhbitii' guidxyiyuh loh chohnna
yihza garoolda,
18 nee chin gunaaba la'ga'h ba loh Dxiohs tin dxiaaba
la'ga'h ñihsadxiah stuhbi pwihsi gubia'garii biaaban stuhb-
weelta ya guyuu' la'ga'h li'hn.
19 Bwiitsi ra', sibweelaa chyuulla tuhbi tu rria'caa loh
dxyi'dxyi nayaa xteenn Dxiohs nee stuhbi lasaa' tu ruhnn
para rsia'garii la' ba,
20 gulgahcabwa' chyu chi'h zi bwiinn nin rabwe'hecaa la'h
bwihtsi ñi'h loh duhlda, rulaloh ba xaalma bwihtsi ba loh
guelguhchi, nee ruhnn ba para chapitii xtuhlda bwiinn chi
nicala ziahanan.

Mwer dxihtsi nin baca'h San Pehdru

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pehdru, naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu; ca-
gaca'hn dxihtsi rii' loh ra' bwiinn nin gulii Dxiohs gaca ra'
xpwiinn Ñi'h ziga bwiinn ra' nin riidi'chi ra' nez loh guihdxyi
Pontu, nez Galacia, nez Capadocia, nez Asia, neezaa loh
guihdxyi Bitinia.
2 Xtaada Dxiohs nu'h gulii la'htu galohyi, gulii Ñi'h la'htu
para la'h gahca Ñi'h tin guunn Spíritu Saantu xteenn Ñi'h
xtsi'n Ñi'h la'n lasto' tu tin guzo'badxiahga tu xchi'dxyi Je-
sucristu tin gaca nayaa lasto' tu pur xcweenta llarihn Ñi'h.
Rna'ba'hn loh Dxiohs gacanee cha'yi ru Ñi'h la'htu, nee
gusacwachidxyii Ñi'h sto' tu.

Tuhbi guelnabahan nin cabweeza ra' nu'h

3 Lasahca duxa naa Dxiohs nin naa Xtaada Daada Je-
sucristu laasii Dxiohs pur xcweenta nin balahsa sto' Ñi'h
la'hnu'h bwi'hnn Ñi'h guhpa tu siguhra zica'ha tu tuhbi
guelnabahan nacuubi laasii pur xcweenta ziga babahn Jesu-
cristu loh guelguhchi dee runi'hi tuhbi guelnabahan dzi'tsi
la'hnu'h nin ayi chuu dxyih cha'lohtii'.
4 Ni'chin la'h Ñi'h zuhnn Ñi'h para guica'ha tu herensi nin
nahpa cha'yi Dxiohs llaa'ndxibaa', nin ayi ñichilohtii', nee nin
ayi za nuu gacan cohsa dxiimma; nin ayi za dxiu'yin ziga zi
tuhbi dxia'.
5 Nee pur nin nahpa tu guelriachii sto' xteenn xchi'dxyi
Dxiohs sto' tu, la'h Ñi'h rahpa dzi'tsi Ñi'h la'hnu'h tin gaal-
daa gachica'ha ra' nu'h guelnaza'ca nin nahpa cha'yi Ñi'h
llaa'ndxibaa' nin guta'h la'h ra' nu'h nin guluu'yiloh la'n
dxyih ra' nin guiñihchiloh guidxyiyuh.
6 Ya pur cweenta ra' rii' ni'chin nin cadxah guelnasaa sto' tu
nicala guti'dxiloh tu mas paaldaa guelrza'cazii ra' loh dxyih
gullia'yi'hn ru ra' rii',
7 laasii pur guelrza'cazii ra' rii' ruluu'yi sidela guchii riachii
sto' tu pwihsi guelriachii sto' xteenn tu lasahca ru que ziga
ohro nin rñihchiloh, per guelriachii sto' tu ayi rñihchilohon
nicala guti'dxiloh tu loh guelrzahcazii. Ni'chin chin garia'caa
guchii riachii sto' tu, chi'chi ziñi' za'ca Dxiohs pur xcweenta
tu nee guunn lasahca za Ñi'h la'htu loh dxyih nin guibia'garii
Daada Jesucristu.

8 La'htu ruca'h sto' tu la'h Jesucristu nicala nagahdxi
gwa'ha tu loh Ñi'h; ya ziga riachii sto' tu la'h Ñi'h nnah nicala
ayi rwa'haloh tu la'h Ñi'h, per riahxi duxa tu ya nin ayi
rdxeela tu dxyi'dxyi nin guiñi' tu tantu nin riahxi tu,
9 laasii ya naann tu bata'h Ñi'h la'htu loh duhlda pur
nin gwachii sto' tu xchi'dxyi Ñi'h, ya zi'chi zica'ha tu tuhbi
guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
10 Pwihsi la'h ra' guehtu profeta ra' nin guñi' xchi'dxyi
Dxiohs cachieempa roo' basi'dxi ra' ba cun bacha'gabwa' za
ra' ba xcweenta guelrahcanee xteenn Dxiohs nin biinloh rii'
para la'htu,
11 laasii guclaa'dzi ra' ba gacabwa' ra' ba cuuca garia'caa
gaca nin cañi' spíritu xteenn Crixtu nin nuu la'n lasto' ra' ba
chin guñi' Ñi'h nahpa guti'dxiloh Crixtu loh guelrza'cazii ya
chi'chi gaapa Ñi'h guelrnabwa'.
12 Per Dxiohs badi'hi Ñi'h para gacabwa' ra' ba ayi la'n
dxyih dxi'h nin nabahan ra' ba cha'loh dxyi'dxyi ra' chi sino
que guzohban nee para la'h ra' nu'h nnah. Ni'chin nnah
dee ra' naa nin baluu'yi ra' bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi Dx-
iohs loh tu laasii nez llaa'ndxibaa'yi baxe'hla Dxiohs Spíritu
Saantu Ñi'h tin cweeza Ñi'h la'n lasto' ra' ba tin basañi' Ñi'h
la'h ra' ba dxyi'dxyi nin guclaa'dzi Ñi'h guiñi' ra' ba. Dee ra'
naa dxyi'dxyi ra' nin xclaa'dzi ra' aanjla gahca ra' gacabwa'
ra' ba pur xcweenta ñi'h.

Tuhbi xquelnabahan nayaa nu'h nez loh Dxiohs

13 Pwihsi ni'chin gulgui'hnn lligaaba cun loh nin guunn tu;
gulgui'hnn nadxiipa sto' tu cun gaduhbi xigaaba tu loh guel-
naza'ca nin guni'hi Dxiohs nin bia'han dxyi'dxyi gachica'ha
nu'h chin gabia'garii Jesucristu loh guidxyiyuh stuhbi.
14 Ni'chin nahpa gaca tu ziga naa ra' biñi'n ra' nin
ruzo'badxiahga xchi'dxyi xtaada ra' ñi'h; ayi ru guibahan tu
loh cohsa dxaaba ra' nin bwi'hnn tu galoh chin nagahdxi
dxiu'nbwa' tu la'h Dxiohs,
15 sino que gulguibahan gaduhbila'ga'htii' ziga nabahan
Dxiohs saantu nin gudihdxyi tu gaca tu xpwiinn Ñi'h, laasii
ziga naa Ñi'h saantu loh garaatii' nin ruhnn Ñi'h zi'chi gahca
za xclaa'dzi Ñi'h guibahan tu.
16 Pwihsi loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii': "Nahpa gaca tu ziga
Na'h laasii Na'h naan saantu."
17 Ya ziga la'htu rñi' tu "Paah" loh Dxiohs nin ruhnn tuh-
biloh guelguxchisi loh garaa ra' bwiinn cun xcweenta dzi'n
nin bwi'hnn ra' ba, pwihsi nahpa guidxyihbi tu Ñi'h loh garaa
ra' dxyih ra' nin guibahan tu loh guidxyiyuh rii.

18 Ya naann tu Dxiohs bata'h la'htu loh ziga lligaaba nin
ayi ballu'yi nin gubahan ra' xtaada guldoo' ra' tu; pwihsi
la'htu naann cha'yi tu balaaca chi'h guelrza'cazii roo' nin
bati'dxiloh Jesucristu tin bata'h Ñi'h la'htu loh duhlda. Pwihsi
ayi guhllan cun ohro o cun plahta nin rñihchiloh,
19 sino que guhllan cun llarihn Jesucristu nin lasahca duxa,
nin guhca ziga guhn ziga zi tuhbi lli'hyi nin naza'catii' nin ayi
xi xtuhlda ñi'h.
20 Crixtu ya bibwi'hi desde chin nagahdxi cwixchih
guidxyiyuh ziga pur cweenta ra' rii', per loh dxyih luulchima
ra' rii' baluu'yiloh Ñi'h para xquelnaza'ca tu.
21 Pur xcweenta Jesucristu, riachii sto' tu xchi'dxyi Dxiohs,
nin bacwa'hn la'h Ñi'h loh guelguhchi; badi'hi za Ñi'h guelrn-
abwa' la'h Jesucristu, ni'chin nin guya'zi tu xchi'dxyi Dxiohs
nee pur siguhra nin nahpa tu zica'ha tu guelnabahan nacuubi
loh Dxiohs ni'chin la'h chi'h zi Dxiohs zeena'hla tu nnah.
22 Pwihsi nnah la'htu ziga bazo'badxiahga tu xchi'dxyi
guchii Dxiohs, bwi'hnn nayaa tu sto' tu tin gaantsii'hi tu la'h
ra' lasaa' ra' nu'h, ni'chin nahpa gaca nadzii'hi tu ziga tuhbi
ziga stuhbi ra' lasaa' tu cun gaduhbi sto' tu nee cun gaduhbi
xjweersi tu,
23 laasii ya guca'ha tu guelnabahan nacuubi xteenn tu pur
xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin banuu nabahan para tu'pazi;
ayi naan xcweenta dxi'h xchi'dxyi bwiinn guidxyiyuh nin
nahpa rahchi ra'. La'htu naa tu ziga zi cwa'n nin rtahn pur
biñih nin ze' nez dxibaa', ayi pur xcweenta dxi'h biñih nin
rñihchiloh,
24 laasii loh Xchihtsi Dxiohs caa squii':
Garaa ra' bwiinn guidxyiyuh naa ra' ziga zi cwa'n ra' ya
xquelnaza'ca ra' ba naa ziga dxia' ra' xteenn cwa'n ra';
pwihsi chin rbihdzi cwa'n chi neezaa dxia' chi riaaba ra',
25 per Xchi'dxyi Dxiohs naan para tu'pazi.
Nee dxyi'dxyi ra' rii' naa xchi'dxyi Dxiohs nin babihn tu.

2

1 Pwihsi ni'chin gulgasaa'n garaaloh ra' cohsa dxaaba ra'
nin nuu loh guidxyiyuh; ayi gusagui'hi tu lasaa' tu, ayi guiñi'
xihn tu loh lasaa' tu, ayi chuudxih tu xixteenn lasaa' tu; nee
cun ziahan ru cohsa dxaaba ra' ayi guunn tu.
2 Mahzi cha'yi ziga zi biñi'n nin gue'du rahlaa, rdxa'gasto'
ra' bi lehchi; zi'chi gahca za gulgui'hnn pur guidxa'ga sto'
tu xchi'dxyi Dxiohs tin guchioo'hon la'htu loh guelnabahan
nacuubi nin nahpa tu ya pur la'han ta'h tu loh duhlda.
3 Sidela la'htu guchii tu guhcabwa' tu bwen naa xquelrah-
canee xteenn Daada Jesucristu.

Jesucristu naa tuhbi dxiah nabahan

4 Gulchebiiga loh Jesucristu, nin naa ziga zi tuhbi dxiah nin
nahpa guelnabahan nin gule'hecaa ra' bwiinn ra' ya para la'h
Dxiohs naa dxiah chi tuhbi dxiah nin gulii Ñi'h nee lasahca
duxan para la'h Ñi'h.
5 Pwihsi neezaa la'htu, ziga zi dxiah ra' nin nahpa
guelnabahan; gulgasaa'n guunnxtsi'n Dxiohs la'htu, tin gu-
unn Ñi'h la'htu tuhbi guido' hasta cweeza Spíritu Ñi'h, tin gaca
tu xpixohza Dxiohs, nin nayaa rahpa la'n lasto' ra' ñi'h. Laasii
naa tu tuhsi cun Jesucristu zibwihdxyi-zinaaba tu loh Dxiohs
cun guiñi' za'ca za tu pur xcweenta Ñi'h, ya dee ra' naa ziga
tuhbi guhn nin rtahn desde la'n lasto' tu nee naa ra'n nin
xclaa'dzi Dxiohs,
6 laasii loh Xchihtsi Dxiohs caa squii':
Na'h guzuun tuhbi dxiah nin naa tuhbi dxiah za'ca hasta
guihdxyi Siohn, tuhbi dxiah nin bibwi'hi suuh mwer
xchihn yuu';
pwihsi bwiinn nin chechii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h ayi
dxia'han xtuhyi ra' ba.
7 Ya para la'htu riachii sto' tu, lasahca duxa dxiah chi, per
para la'h ra' bwiinn ra' nin ayi riachii sto' ra' ñi'h, nahpa
zizohba dxyi'dxyi ziga rñi' loh Xchihtsi Dxiohs squii':
Dxiah nin gule'he sto' ra' mwehsu albañihyi, dxiah chi naa
dxiah nin bibwi'hi guzuh mwergaloh xchihn yuu';
8 neezaa:
Dxiah nin rrehlda ra' ba cun dxiahltaa nin ruhnn para riaaba
ra' ba.
La'h ra' ba riaaba ra' ba laasii ayi ruzo'badxiahga ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi ni'chin guñi' Dxiohs ñichiloh ra' ba.

Bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs

9 La'htu naa tu tuhbi cwa'h bwiinn ra' nin gulii Dxiohs, ya
tuhbigah tu naa tu bixohza nin naa ziga rrehyi xteenn Dxiohs.
La'htu naa tu tuhbi bwiinn nayaa, tuhbi bwiinn za'ca, nin
naa ra' xpwiinn Ñi'h. Pwihsi gulii Ñi'h la'htu tin guluu'yi tu
guelnaza'ca duxa nin bwi'hnn Dxiohs nin gudihdxyi la'htu
chin guyuu' tu loh neziuh nacahyi xteenn guidxyiyuh rii' tin
biuu' tu loh xneziuh ña'ñih xteenn Dxiohs.
10 La'htu galohyi ayi chyu naa tu nez loh Dxiohs, per nnah
naa tu xpwiinn guihdxyi Dxiohs. Cadxyih ayi chyu balahsa
sto' ñi'h la'htu, per nnah la'h Dxiohs balahsa sto' Ñi'h la'htu.

Gulguibahan loh xneziuh Dxiohs

11 Pwihsi bwiitsi ra'n nin nadzii'hi ra'n; nabahan tu loh
guidxyiyuh rii' ziga bwiinn ziitu ra', ayi gusaa'n tu xa
chu'tee ziga lligaaba dxaaba ra' xteenn duhlda nin nuu loh

guidxyiyuh nin rusiahchi sto' bwiinn nin ruhnn rbwe'he sto' ra' loh xneziuh Dxiohs.
12 Gulguibahan za'ca nez loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra'. Nicala nnah rñi' ra' ba dxyi'dxyinah pur la'htu ziga bwiinn nin ruhnn cohsa dxaaba, per ya chin gwa'ha ra' ba xcweenta dzi'n za'ca nin ruhnn tu, chi'chi ziñi' za'ca ra' ba pur la'h Dxiohs chin gadzihn dxyih guunn Dxiohs guelguxchisi xcweenta cada tuhbigah ra' bwiinn.
13 Pwihsi ziga guyuu' tu guya'zi tu xchi'dxyi Jesucristu, zi'chi za gulgazo'badxiahga xchi'dxyi garaa ra' ziga nin rahpa guelrnabwa' loh guidxyiyuh rii' ziga prizdenta roo' pur nin nahpa ra' ba guelrnabwa' nin lasahca ru,
14 o ziga gobernador ra' nin ruxe'hla Dxiohs tin ruhnn ra' ba guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn duhlda ra'; ya tin guiñi' za'ca za ba pur la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' cohsa za'ca.
15 Laasii Dxiohs xclaa'dzi Ñi'h guunn tu cohsa za'ca, tin zi'chi ayi nuu xa guidxeela ra' nin naa ra' bwiinn nagu'ñi'yah ra' cun nin naa bwiinn mbah ra' xa pur guiñi' ra' ba xilla dxyi'dxyi dxaaba pur la'htu.
16 Gulgahca ziga zi bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xlehyi Moisehs, per ayi ziga bwiinn ra' nin zuu baria'h loh xlehyi Moisehs para guunn ra' ba tuhbi cohsa dxaaba, sino que gulgahca ziga zi tuhbi bwiinn nin chu'tii' nez loh Dxiohs para tu'pazi.
17 Gulgahca bwiinn nado'laadzi loh garaa ra' bwiinn. Gulgahca bwiinn nin nadzii'hi lasaa' ñi'h la'h nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, gulguidxyihbi la'h Dxiohs, nee gulgahpa respehtu la'h prizdenta roo'.

Bati'dxiloh Jesucristu guelrza'cazii tin baluu'yi Ñi'h xa guidi'hnn nu'h

18 La'htu bwiinn ra' nin naa mooza, cun gaduhbi xquelnado'laadzi tu gulgazo'badxiahga garaa ra' xchi'dxyi xballwaa'n tu, nee ayi ballwaa'n si dxi'h nin naa bwiinn za'ca sino que neezaa la'h ballwaa'n nin nadxaaba naa ra',
19 laasii bwen naa guunn bwiinn guti'dxiloh ba guelrza'cazii laasii pur xcweenta nin zeezahnee ba xchi'dxyi Dxiohs.
20 Pwihsi sidela la'htu ruhnn tu xilla cohsa dxaaba ni'chin nin rusa'cazii xballwaa'n tu la'htu, ayi xi guunn tu gahn dela ruhnn tu waanta ruti'dxiloh tu guelrza'cazii chi cun paseensi. Per sidela la'htu rza'cazii tu laasii bwi'hnn tu tuhbi cohsa za'ca nee ruhnn tu waanta cun paseensi xcweenta guelrza'cazii chi, pwihsi dee naa bwen nez loh Dxiohs.
21 Pwihsi pur cweenta ra' rii' ni'chin gudihdxyi Dxiohs la'htu, laasii bati'dxiloh Jesucristu guelrza'cazii duxa pur

la'htu, tin baluu'yi Ñi'h la'htu ziga cheezah tu loh xneziuh Ñi'h.
22 La'h Ñi'h ayi xi xtuhlda Ñi'h guyuu', nee nin ayi za chyu
basagui'hi Ñi'h nin tuhbi.
23 Chin guñi'yah ra' ba la'h Ñi'h, ayi za guñi'yah Ñi'h la'h
ra' ba; chin basa'cazii ra' ba la'h Ñi'h ayi guñi' nadxyi'chi Ñi'h
sino que mahzi bati'dxi cweenta Ñi'h loh Dxiohs Xtaada Ñi'h
nin ruhnn guelguxchisi za'ca.
24 Bati'dxiloh Jesucristu guelrza'cazii guhchi Ñi'h loh
cruhzi tin gudxihlli Ñi'h xcweenta xtuhlda ra' nu'h, tin
guibahan za'ca ra' nu'h loh xneziuh Dxiohs. La'h Ñi'h
bidxeeldxyihdxyi tihxi Ñi'h tin biaaca tu la'htu,
25 laasii la'htu desde galohyi guhca tu ziga zi lli'hyi nin
biza'bi ra', per nnah la'htu biuu'nehza loh Jesucristu, tin naa
Ñi'h xbaxtohr loh tu, nee la'h Ñi'h naa Ñi'h rahpa xaalma tu.

3

Forma ziga nahpa guibahannee tu che'hla tu

1 Zi'chi gahca za la'htu, gunna'h nin nuu za che'hla ra' ñi'h;
gulgazo'badxiahga xchi'dxyi xpwiinn ndxi'hw tu, tin zi'chi
sidela chyulla tuhbi ra' ba nin ayi riachii sto' ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs, ziachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs laasii gwa'haloh
ra' ba xa ba ruhnn tu xa naa xmohda tu cun xa nado'laadzi
tu.
2 Ya loh gwa'ha ra' ba xa nabahan xnehza tu cun guel-
nado'laadzi nin nahpa tu sto' tu
3 ayi gwa'ha ra' ban xcweenta ziga nabahan tu ziga tuhbi
cohsa nin rzuhcha'yi nez dihtsi jwehra tihxi bwiinn ziga gaca
cha'yi za'ca dxichihca tu o ziga zuucha'yi tihxi tu cun xica
dxi'ba za'ca ra' ziga ohro ra',
4 sino que mahzi bwen gwa'ha ra' ba gulgazuhcha'yi lasto'
tu cun guelnado'laadzi tu nee cun guelrbwihdxyii sto' xteenn
tu, neezaa cun guelnasaa duxa xteenn sto' tu. Laasii ayi naa
ra'n nin ñihchiloh ra'; dee ra' nin lasahca duxa nez delanta loh
Dxiohs.
5 Pwihsi chiempa roo ra' nin gudii'dxi ra' zi'ca za bwi'hnn
ra' gunna'h ra' nin guhca ra' xpwiinn Dxiohs nin guyuu'-
guya'zi xchi'dxyi Dxiohs sto' ra' ñi'h; bazo'badxiahga ra' ba
xchi'dxyi che'hla ra' ba.
6 Zi'chi guhca guehtu Sara; bazo'badxiahga ba xchi'dxyi
guehtu Abrahn nee guñi' za ba loh guehtu Abrahn “Daada.”
La'htu nahpa zadzihn gaca tu ziga guhca ba, sidela la'htu
guunn tu ganaalla dzi'n za'ca nee ayi guidxyihbi tu loh
xcweenta xi chi'h zi.

7 Neezaa la'htu ndxi'hw ra'; gulguibahannee za'ca la'h
gunna'h nin naa che'hla tu, ayi sola pur nin nadaa ru dxi'h
gunna'h loh ndxi'hw sino que neezaa la'h ra' ba nahpa ra'
ba tuhsi gahca guelnabahan nin bani'hi Dxiohs la'htu. Gul-
gui'hnn squii' tin guunn cweenta Dxiohs xchi'dxyi tu loh nin
cwiidxyi-guinaaba tu loh Ñi'h.

Bwiinn ra' nin ruti'dxiloh guelrza'cazii pur nin ruhnn ra' ba dzi'n za'ca ra'

8 Dee naa nin cañi'n loh garaa tu; nasaa gulguibahannee
lasaa' tu, gulgalahsa sto' lasaa' tu, nee gulgantsii'hi lasaa' ziga
nadzii'hi lasaa' bwiinn ra' nin naa bwihtsi lasaa', gulgahca
bwiinn za'ca nee gulgahca za bwiinn nado'laadzi.
9 Ayi gusia'garii tu dxyi'dxyinah chin guiñi' chyulla bwiinn
dxyi'dxyinah loh tu, ayi za gusia'garii tu dxyi'dxyinah loh
bwiinn nin guiguii loh tu; sola gulguinaaba loh Dxiohs gu-
unntaa'yi Ñi'h yihca bwiinn chi laasii Dxiohs gudihdxyi Ñi'h
la'htu tin guica'ha tu guelnaza'ca nin guni'hi Ñi'h la'htu ziga
herensi,
10 laasii squii' caa loh Xchihtsi Dxiohs:
Bwiinn nin xclaa'dzi guca'h sto' ñi'h guelnabahan si nee
guibahan nasaa ba garaa dxyih,
nahpa gucwe'za ba rwaa' ba tin ayi guiñi' ba dxyi'dxyinah ra',
nee tin ayi za guiñi' ba dxyi'dxyi dxixi'hw ra'.
11 Nahpa guiria'caa ba loh cohsa dxaaba, ya guunn ba
ganaalla dzi'n za'ca;
nee chi'hyi ba loh hasta naa guelrriidxyii sto' nee chena'hla
dzi'tsi ban,
12 laasii Dxiohs rahpa Ñi'h la'h bwiinn za'ca ra', nee
ruca'hdxiahga za Ñi'h xchi'dxyi ra' ba nin rnaaba
ra' ba loh Ñi'h
ya rdxyi'chinee Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' garaaloh
ra' dzi'n dxaaba ra'.
13 ¿Chyu nahpa guunn mahla la'htu sidela zeezah cayuhnn
tu ganaalla dzi'n za'ca ra'?
14 Per nicala sacazii tu pur xcweenta nin nabahan nayaa
tu loh xneziuh Dxiohs, per zibahan tu loh tuhbi guelnabahan
nasaa; ayi guidxyihbi tu chyu chi'h zi, ayi dxia' zi gueeta tu,
15 sino que gulgaca'h sto' tu Jesucristu cun gaduhbi sto' tu
ziga naa Ñi'h Daada, gulgahca nasiin tin guiñi' tu loh ra' garaa
ra' bwiinn ra' nin guinaabadxyi'dxyi loh tu xa naa xcweenta
hereensi nin naannloh tu zica'ha nu'h loh Jesucristu. Pwihsi
chin guiñi' tu loh ba, gulgui'hnnan cun gaduhbi sto' tu nee
cun gaduhbi xquelnado'laadzi tu.

16 Gulguibahan za'ca tin cwiidxyii xquelrihn tu, tin chin
guiñi'yah ra' ba la'hnu'h laasii nabahan za'ca nu'h loh xnez-
iuh Jesucristu zia'han xtuhyi ra' ba pur nin guiñi'yah ra' ba
la'hnu'h.
17 Mahzi cha'yi sacazii nu'h sidela zi'chi naa xigaaba Dxiohs
xlawaa'ha guidi'hnn nu'h dzi'n dxaaba ra'.

18 Laasii Jesucristu bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii, guhchi
Ñi'h pur xcweenta xtuhlda ra' nu'h tuhsi bweelta para
tu'pazi, ayi xi xtuhlda Ñi'h guyuu' nez loh Dxiohs; per
bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii pur bwiinn duhlda; ya pur guel-
rza'cazii nin bati'dxiloh Ñi'h chi gwanee Ñi'h la'hnu'h nez loh
Dxiohs laasii guhchi tihxi Jesucristu per pur nin babia'garii
spíritu Ñi'h tihxi Ñi'h gubia'garii babahn Ñi'h.
19 Per chin nagahdxi guibia'garii spíritu Ñi'h tihxi Ñi'h,
gwah spíritu Ñi'h chi tin baluu'yi spíritu Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs
loh ra' spíritu nin guyuu' la'n lahtsi dxi'ba (o sea hasta nuu
gabihldxyi).
20 Dee' ra' nin ayi bazo'badxiahga xchi'dxyi guehtu Noeh
loh ra' dxyih nin gubahan ba, guleeza Dxiohs la'h ra' bwiinn
ra' chi loh garaa ra' dxyih nin bwi'hnn cha'yi guehtu Noeh
barcu roo' nin ya baguhca chieempa roo'; ya la'n barcu chi
guyuu' xuhnna bwiinn nin gula'h ra' loh ñihsa nin bañihchiloh
la'h ra' bwiinn loh guidxyiyuh chieempa roo' chi.
21 Ya chin rrobañihsa nu'h nnah, zahca gahbi nu'h ñihsa
nin rrobañihsa nu'h chi naa ziga zi hasta rla'h nu'h loh
duhlda, laasii ziga gula'h galluhnna ra' ba bia'han hasta nnah
ziga rla'h nu'h loh duhlda. Guelrrohbañihsa ayi naan para
gusiaan tihxi bwiinn sino que para guinaaban loh Dxiohs
tuhbi lligaaba nayaa para la'hnu'h, nee ruta'han la'hnu'h pur
xcweenta nin babahn Jesucristu loh guelguhchi.
22 Jesucristu bacah Ñi'h llaa'ndxibaa' yannah zohba Ñi'h
xlahdu derehchu Xtaada Dxiohs Ñi'h, tin ri'chi rnabwa' Ñi'h
loh ra' xaanjla Dxiohs neezaa loh ra' garaa ra' spíritu ra' nin
nahpa guelrnabwa' loh guidxyiyuh cun llaa'ndxibaa'.

4

Gulgui'hnn xtsi'n Dxiohs

1 Pwihsi ni'chin bati'dxiloh Jesucristu guelrza'cazii
xcweenta ra' xtuhlda ra' nu'h, guhchi Ñi'h loh cruhzi; neezaa
la'htu rga'ha guunn tu lligaaba zuti'dxiloh za tu guelrza'cazii,
laasii nin guzahcazii tihxi ñi'h ya bazia'tii ñi'h xneziuh
duhlda,

2 tin loh guelnabahan nin guibahan ru tu loh guidxyiyuh
rii', guibahan tu ziga xclaa'dzi Dxiohs ayi ziga dxi'h guel-
rusagui'hi xteenn dzi'n duhlda ra'.
3 Laasii galoh bwi'hnn tu ziga chi'h zi nin guclaa'dzi tu,
bwi'hnn tu ziga ruhnn ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn
Israel, bwi'hnn tu ziga guclaa'dzi tihxi tu cun garaaloh ra' nin
guyuu'dxih tu; guyuu' tu loh guelree' cun loh rca'hnzaa za'bi,
bwi'hnn tu lañih tin para rdxeela zi xa nehza riuu'tii lasaa'
tu tin suhdzi tu, nee guunn za tu la'h ra' dxaan ra' ziga moda
xtuhyi duxa.
4 Pwihsi rdxyi'chi ra' bwiinn ra' nin zeezahnee dzi'n ra' chi
nnah cun la'htu laasii ayi ru ruhnn xcweenta tu dzi'n nin
zeezahnee ra' ba, pwihsi ni'chin rñi'yah ra' ba pur xcweenta
tu.
5 Per la'h ra' ba nahpa zuti'dxi cweenta ra' ba loh Jesucristu
nin ba guca'ha para guunn guelguxchisi loh ra' bwiinn ra' nin
nabahan cun loh ra' bwiinn ra' nin baguhchi,
6 laasii pur dee' ni'chin bihn ra' bwiinn ra' nin guhchi
xchi'dxyi Jesucristu para gaca ra' ba guelguxchisi cun tihxi
ra' ba ziga rahca ra' bwiinn guidxyiyuh guelguxchisi, ya
guibahan spíritu ra' ba ziga xclaa'dzi Dxiohs.
7 Ya la'h dxyih nin ñichiloh garaatii' ra' cohsa loh guidxyiyuh
rii' ze'gadzihn gahxu; ni'chin gulgahca bwiinn nasiin, nee
gulcwihdxyi-gulguinaaba loh Dxiohs cun gaduhbi sto' tu,
8 nee nin mahzi lasahca naa gaantsii'hi lasaa' tu laasii
guelnadzii'hi chi rusie'wun yihca ziahan duhlda ra'.
9 Gulguiñi' za'ca loh ra' bwiinn nin gadzihn rwaa' yihdzi tu,
nee ayi xi guelchiah cwachi tu loh ba.
10 Pwihsi ziga bani'hi Dxiohs dzi'n nin guunn tuhbigah tu,
cun dzi'n chi gulgahcanee la'h ra' lasaa' tu, tin zi'chi guluu'yi
tu loh ra' lasaa' tu cayuhnn za'ca tu garaatii' ra' nin bani'hi
Dxiohs la'htu.
11 Sidela chyulla tuhbi tu naa xtsi'n ñi'h nin guluu'yi
xchi'dxyi Dxiohs, nahpa guluu'yi ba ziga naa xchi'dxyi Dx-
iohs; sidela tuhbi tu naa para gacanee tu lasaa' tu, zuu
guunn ban cun gaduhbi sto' ba, cun gaduhbi guelnadxiipa
xteenn ba nin rudi'hi Dxiohs la'h ba. Pwihsi garaa nin guunn
tu, gacan tin zi'chi chuu xa guiñi' za'ca ra' bwiinn pur lah
Jesucristu, pwihsi para la'hsi Ñi'h sa'bi dxyi'dxyi nahpa Ñi'h
guelrnabwa' para tu'pazi. Zi'chi gaca pwihsi.

Gachidi'hnn nu'h waanta, tiidxi nu'h guelrza'cazii ziga nahpa gati'dxiloh nu'h

12 Pwihsi bwiitsi ra'n, ayi gadxyigaa'loh tu laasii ca-
gati'dxiloh tu guelrza'cazii nin naa ziga zi bwehla, nin ze' tin

guidu'hun gu riachii sto' tu. Ayi guunn tu lligaaba cazahca tu
xilla guelrza'cazii nin ayi gaanntii' tu,
13 sino que mahzi cha'yi guldxiahxi pur nin cagati'dxiloh tu
guelrza'cazii nin bati'dxiloh Jesucristu, tin zi'chi za dxiahxi tu
chin gwa'ha tu dxi' Jesucristu loh guidxyiyuh rii' stuhbi.
14 Sidela guiñi'yah ra' ba la'h tu laasii riachii sto' tu
xchi'dxyi Jesucristu; dichohsa tu, laasii rbweeza Spíritu
Saantu Dxiohs cun gaduhbi xquelña'ñih Ñi'h la'n lasto' tu
ni'chin rñi'yah ra' ba la'htu.
15 Sidela chyulla tuhbi tu cagati'dxiloh guelrza'cazii, per ayi
pur naa dxi'h tu bwiinn dii nin rdxiin bwiinn o laasii gulaa'n
tu o laasii bwiinn ya'dxi tu, nin ayi za pur guyuu'tii' dxi'h tu
loh xasuntu stuhbi bwiinn.
16 Per sidela la'htu rza'cazii tu pur nin zeezahnee tu
xcweenta lah Jesucristu, ayi gatuhyi loh tu sino que gulgadi'hi
guelzuxchiilli la'h Dxiohs xcweenta ra' ba,
17 laasii la'h dxyih ra' badzihn gaca guelguxchisi loh ra' xp-
wiinn Dxiohs; ya sidela mwergaloh la'h ra' nu'h sobalohon,
¿llalla chi'h la'h ra' nin ayi bazo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs
xalla gaca chi'h xcweenta ra' ba?
18 Loh Xchi'dxyi Dxiohs caa squii':
Ya sidela la'h ra' nin naa ra' bwiinn za'ca ra' cun guelrza'cazii
ta'h ra' ba loh duhlda,
¿xi la'hxchi'h bwiinn ya'dxi ra' xa garia'caa ra' ba nee cun
bwiinn duhlda ra'?
19 Pwihsi la'h ra' bwiinn ra' nin ruti'dxiloh guelrza'cazii pur
xigaaba Dxiohs, nahpa cheezah guunn ra' ba ganaalla dzi'n
za'ca ra' nee guti'dxi ra' ba xaalma ra' ba loh naa Dxiohs nin
gulachixchih la'h ra' ba, laasii la'h Ñi'h naa Ñi'h Dxiohs.

5

Rca'pwehn Pehdru la'h ra' xpwiinn Jesucristu

1 Pwihsi na'h ziga naan tuhbi bwiinn guuhla cañi'neen
la'htu nin naa ra' bwiinn guuhla loh ra' xpwiinn guido'
Jesucristu, laasii na'h naan tuhbi nin bwa'haloh cuun guel-
rza'cazii nin bati'dxiloh Jesucristu, nee bwa'hazahn guel-
bacha'h nin guni'hi Ñi'h la'hnu'h chin guibia'garii Ñi'h stuhbi;
2 gulgahpa la'h ra' bwiinn ra' nin naa ra' ziga xi'yi'hn
Dxiohs, la'htu nin naa ra' ziga baxtohra; gulgui'hnnan tal ziga
xclaa'dzi Dxiohs gaca, per ayi pur nin nahpa guunn dxi'h
tun sino que pur xcuuxta tu; nin ayi pur sa'bi dxi'h sto' tu
xcweenta mweeyi sino que gulgui'hnn xtsi'n tu cun gaduhbi
sto' tu.

3 Ayi guinabwa' tu loh ra' ba ziga rnabwa' tuhbi ballwaa'n
loh ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' xtsi'n ba; gulgaluu'yi xa
guunn ra' ba ziga naa xquelnabahan za'ca tu,
4 laasii chin dxi' Jesucristu nin naa Baxtohr loh ra' bwiinn
ra' nin naa ra' ziga lli'hyi nez loh Ñi'h, la'htu zica'ha tu tuhbi
guelnaza'ca duxa nin guni'hi Ñi'h la'htu, nin ayi naa ziga
batahga nin naa ra' curohn ra' nin rbihdzi.
5 Zi'chi gahca za la'h nin naa ra' bii'hin, gulgazo'badxiahga
xchi'dxyi ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn guuhla loh tu.
Garaa tu gulcha'zi xchi'dxyi lasaa' tu, gulgaluu'yi lasaa' tu
cun gaduhbi guelnado'laadzi xteenn tu, laasii:
Dxiohs riuu' llahn sto' Ñi'h xcweenta ra' bwiinn nayachi ra',
per ralahsa sto' Ñi'h la'h ra' bwiinn nado'laadzi ra'.
6 Ni'chin cun gaduhbi guelnado'laadzi xteenn tu gulchuu
loh xneziuh Dxiohs, laasii la'h Ñi'h nahpa Ñi'h guelrnabwa'
roo' tin zi'chi gaca lasahca tu chin guunn Ñi'h lligaaba
guza'loh Ñi'h guunn Ñi'hn.
7 Gulgati'dxi garaa guelrzaa' nin riuu' tu loh naa Dxiohs, tin
gusacwachidxyii Ñi'h sto' tu, laasii la'h Ñi'h ruca'h sto' Ñi'h
la'htu.
8 Gulgahca nasiin, laasii la'h bwiinndxaaba nin
rdxyi'chinee la'htu ca'nzaa ziga zi tuhbi bwe'dzi nin
rchahbwih duxa yahnn ñi'h tin ca'ndxi'hyi ba chyu guxi'n
ba.
9 Gulsuh chihpa nezloh ba, nee gulchezah dzi'tsi loh guelri-
achii sto' xteenn Dxiohs, laasii ayi la'hdxi'h tu cagati'dxiloh tu
guelrza'cazii, sino que babihn tu xcweenta snuhn ra' bwihtsi
ra' nu'h nin rii ziahan lahta caza'cazii za ra' ba pur nin zeezah
ra' ba loh xneziuh Jesucristu.
10 Pwihsi yaque la'htu bati'dxiloh tu guelrza'cazii loh paal-
daa ra' dxyih, Dxiohs zuhnn nayaa Ñi'h la'htu, zuhnn nanchii
Ñi'h la'htu, zuhnn nadxiipa Ñi'h la'htu, laasii la'h Ñi'h naa
Dxiohs nin gudihdxyi la'hnu'h tin guidxuu nu'h loh lla'ñihroo'
xteenn Ñi'h cun la'h Jesucristu.
11 Para la'h Ñi'h banaa xteenn Ñi'h guelrnabwa' para
tu'pazi. Pwihsi zi'chi gaca.

Luulchima guelrgahpaDxiohs

12 Ya zie'nee Silvanu dxihtsi rii' loh tu, nee ru'nnahnn lli-
gaaba naa ba tuhbi lasaa' nu'h nin ba bati'dxi xquelnabahan
ñi'h loh naa Jesucristu. La'h ba guhcanee ba na'h baca'hn
paaldaasi dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, tin cañi'neen la'htu nee cun
cañi'zahn loh tu guchii naa ra' dxyi'dxyi ra' rii', nee naa ra'n
tuhbi guelrahcanee pa'hca xteenn Dxiohs; ni'chin ¡gulchezah
dzi'tsi loh cweenta rii!

13 Bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs nin rii ra' loh
guihdxyi Babilonia, nin gulii za Dxiohs ziga za gulii Ñi'h
la'htu, ruxe'hla ra' ba tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu;
cun neezaa Marcu nin naa ziga zi llii'nahn loh xchi'dxyi
Jesucristu, ruxe'hla za bi tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu.
14 GulgahpaDxiohs la'h cada tuhbigah lasaa' tu, pwihsi
rna'ba'hn loh Dxiohs gusacwachidxyii Ñi'h sto' tu nin gwachii
sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu. Zi'chi gaca pwihsi.

Nin raroopa dxihtsi nin baca'h San Pehdru

GuelrgahpaDxiohs Pehdru para la'h ra' xpwiinn Crixtu

1 Na'h nin naan Simohn Pehdru, ru'nnahnn xtsi'n Jesu-
cristu nee naa zahn tuhbi pooxtla xteenn Ñi'h; ruca'hn dxi-
htsi rii' loh tu ziga naa tu xpwiinn Jesucristu nin riachii sto'
ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs talpa'h ziga riachii sto' nu xchi'dxyi
Dxiohs nin rusiaa xtuhlda nu'h pur lah Jesucristu.
2 Rna'ba'hn loh Dxiohs gacanee cha'yi ru Ñi'h la'htu; cun
gusacwachidxyii ru Ñi'h lasto' tu tin gacabwa' ru tu xchi'dxyi
Dxiohs neezaa Daada Jesucristu.

Ziga nahpa gaca ra' xpwiinn Jesucristu

3 Laasii xquelrnabwa' Dxiohs bani'hi garaatii' nin rchi'hn
nu'h tin guibahan za'ca nu'h, tin gaca nu'h bwiinn nayaa nez
loh Ñi'h, pur xcweenta xchi'dxyi Ñi'h nin banaann za'ca nu'h
xcweenta Jesucristu, nin gudihdxyi la'h ra' nu'h nee nin gulii
la'h ra' nu'h tin bachica'ha ra' nu'h loh xquelña'ñih Ñi'h,
4 ya pur xcweenta ra' cohsa ra' rii' bani'hi Ñi'h dxyi'dxyi ra'
rii' nin guchii nee nin lasahca duxa la'h nu'h. Ya sidela chechii
sto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, zahca gaca ra' nu'h xpwiinn Ñi'h
nee zahca nu'h bwiinn za'ca ziga naa Ñi'h laasii basia'han
nu'h nez dihtsi nu'h dzi'n dxaaba ra' nin rza'bi sto' snuhn ra'
bwiinn guidxyiyuh loh ñi'h nee nin ruxi'n za la'h ra' ba.
5 Ni'chin nnah nahpa gacabwa' ru tu xa nabahan tu loh
guidxyiyuh. Gulgui'hnn xa chioo ru guelriachii sto' xteenn tu
nin gacanee la'htu tin guibahan za'ca tu loh Dxiohs; ya ziga
guibahan za'ca tu chi ziroo' ru xcweenta xquelnaann tu loh
dzi'n za'ca ra'.
6 Ya ziga guroo' naa xquelnaann tu xcweenta dzi'n za'ca
cun dzi'n dxaaba, zahca guinabwa' tu tihxi tu tin ayi guunn
tu dzi'n dxaaba. Ya chin guinabwa' tu tihxi tu, zahpa tu
paseensi, ya chin ba nahpa tu paseensi, pwihsi zahca tu
bwiinn za'ca, bwiinn saantu.
7 Ya chin ba naa tu bwiinn za'ca, bwiinn saantu, zahpa tu
guelnadzii'hi lasaa', ya chin la'htu ba nahpa tu guelnadzii'hi
lasaa' pwihsi ya nahpa tu guelnadzii'hi lasaa' nin naa xteenn
Jesucristu.
8 Ya sidela la'htu mahzi ru ruzo'badxiahga tu garaa ra'
dxyi'dxyi ra' rii', pwihsi xquelnabahan tu ayi naan guelnaba-
han lliaa' zi nee ayi biu'nbwa' lliaa'zi za tu la'h Daada Jesu-
cristu,

9 laasii garaa ra' nin ayi nahpa ra' dxyi'dxyi ra' rii', naa
bwiinn chi ziga zi nin naa dxie'pa loh ñi'h o gulliaa' riin
loh ba, laasii bia'lda sto' ba xa basiaa Dxiohs xtuhlda ba nin
bwi'hnn ba galoh.
10 Pwihsi ni'chin rñi'n loh tu bwiitsi ra'n; gulgui'hnn nasihsi
nee gulchi'hyi xa guluu'yiloh tu guchii gudihdxyi Dxiohs
la'htu nee gulii Ñi'h la'htu, ya pur nin guzo'badxiahga tu
xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', pwihsi ayi chuu xa pur guñihchi
tu o chuu xtuhlda tu.
11 Pwihsi sidela guibahan tu squii' loh guidxyiyuh rii',
ziuu'tii tu loh guelrnabwa' nin naa par tu'pazi xteenn Daada
Jesucristu nin bata'h la'hnu'h loh duhlda.
12 Pwihsi ni'chin nin nahpa cheezah gusaza'hn sto' tu
xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', nicala banaann tun nee nicala za
ya zeezah za'ca tu loh ra' dxyi'dxyi nanchii nin ba gwachii sto'
tu.
13 Pwihsi loh gaduhbi nin nabahanahn loh guidxyiyuh rii'
na'h ru'nnahn lligaaba xnehza naa ziga chin rusannaan sto'
tu, tin zi'chi guiñi'bi ru tu tin guunn tu ziga naa xnehza,
14 laasii la'h Daada Jesucristu ba baluu'yi na'h ze'ya'ngahxu
dxyih nin tiidxi sa'hn loh guelnabahan rii'.
15 Ni'chin cayuhnn duuxa'hn dzi'n nnah, tin chin la'n ya ba
guhchi, garaa dxyih ziagannasto' tu xcweenta dxyi'dxyi ra'
rii'.

Garaa ra' nin bwa'ha loh ra' guelnaza'ca xteenn Jesucristu

16 Pwihsi guelruluu'yi nin baluu'yi nu xcweenta guelbia'ñih
nee cun xcweenta Daada Jesucristu, ayi naan cweenta nin
bachidxi'nlaadzi nu cun xilla mahn ra', pwihsi la'hnu cun
bizloh nu bidia'ha loh nu la'h Daada Jesucristu loh xquelrn-
abwa' roo' xteenn Ñi'h,
17 laasii bidia'ha loh nu chin badi'hi Daada Dxiohs nin
nuu dxibaa' guelrnabwa' cun xquelña'ñih Ñi'h la'h Jesucristu
chin bihn dxiahga nu guñi' Dxiohs la'n tuhbi xcahyi nin
biinloh nez llaa'ndxibaa', rahbi Ñi'h: “Dee naa Llii'nahn nin
nadzii'hihn, nin riahxi'hn xcweenta Ñi'h.”
18 Pwihsi la'h gahca za nu bihn dxiahga nu rsiaa'ha xteenn
Dxiohs nin bihn dxiahga nu nez llaa'ndxibaa', pwihsi tuhsi
dxunee nu la'h Daada Jesucristu loh dahan nin naa yuh
saantu xteenn Dxiohs.
19 Pwihsi pur nin bwa'haloh nu nee pur nin bihn dxiahga za
nu chi, ni'chin nin mahzi ru riachii sto' nu garaa ra' dxyi'dxyi
ra' nin baca'h guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.
Pwihsi la'htu bwen naa xcweenta tu sidela guzo'badxiahga
tu xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin baca'h ra' ba, nin naa ziga
zi tuhbi bia'ñih nin rusia'ñih hasta nacahyi. Ya hastayi chin
rarah gue'la chi'chi rtahn gubihdxyi ruzia'ñih la'n lasto' tu.

20 Pwihsi ni'chin gulgahcabwa' dee': Galoh nin tuhbi
dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs, ayi nin tuhbi bwiinn
nin gabwe'hecaa xi zee loh dxyi'dxyi chi cun ganaalla si
xigaaba ba.
21 Pwihsi la'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dx-
iohs, nin tuhbi bweelta ayi guñi' ra' ba pur xcweenta gahca
ra' ba sino que guhca ra' ba bwiinn ra' nin guñi' xcweenta
Dxiohs, laasii guhcanee Spíritu Saantu Dxiohs la'h ra' ba.

2

Nin ruluu'yi ra' dxyi'dxyi ra' nin ayi naa guchii
(Judas 3-13)

1 Guyuu' za profeta ra' nin baluu'yi ra' dxyi'dxyi ra' nin ayi
naa dxyi'dxyi guchii loh ra' bwiinn Israel ra'; pwihsi zi'chi
za loh tu ziuu' ra' mwehsu ra' nin ayi guluu'yi dxyi'dxyi nin
naa guchii, ya la'h ra' ba rala'ngah sola guluu'yi ra' ba nin
naa lligaba zi ra' ba, ya zibwe'he sto' ra' ba la'h Jesucristu nin
bata'h la'h ra' ba loh duhlda, ya pur cweenta ra' rii' lwehgu
ziñihchiloh ra' ba.
2 Pwihsi ziahan ra' bwiinn ziana'hla ra' ba la'h ra' bwiinn
ra' chi cun loh xneziuh dxaaba ra' ba, nee pur xcweenta za ra'
bwiinn ra' chi ziahan ra' bwiinn ra' ziñi'nah ra' ba xcweenta
xneziuh xchi'dxyi Dxiohs,
3 ya laasii rza'bi sto' ra' ba xmweeyi tu, zuluu'yi ra' ba la'htu
xica dxyi'dxyi nin ayi naa dxyi'dxyi nin guchii ra', per ya nin
naa xcweenta ra' ba naa ñichiloh ra' ba. Zi'chi chi'h zi naa
rramwehdxi nin gaca la'h ra' ba, pwihsi ya desde cachieempa
roo' la ya naa dxyi'dxyi ziñihchiloh ra' ba.

4 Dxiohs ayi bwi'hnn Ñi'h pardohn xtuhlda ra' aanjla ra' nin
guyuu' xtuhlda ra' ñi'h, sino que guxe'hla Ñi'h la'h ra' aanjla
ra' chi para gabihldxi, ya basia'han Ñi'h la'h ra' aanjla ra' chi
loh nacahyi, cadu'h ra' ba cun cadehn nee nuucha'yi ra' ba
para hasta chin gacayi jwisi.
5 Nin ayi za bwi'hnn Dxiohs pardohn xtuhlda ra' bwiinn ra'
nin bañihchiloh Ñi'h cun ñihsa, sola gula'h guehtu Noeh si, nin
baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'n dxyih ra' chi cun zagahdzi ra'
bwiinn.
6 Bwi'hnn za Dxiohs guelguxchisi xteenn Ñi'h loh guihdxyi
Sodoma neezaa loh guihdxyi Gomorra; biuhn Ñi'h guihdxyi
ra' chi ganaalla cobadeh, zi'chi bwi'hnn Dxiohs tin gacabwa'
ra' bwiinn xa ruhnnee Dxiohs la'h ra' bwiinn ra' nin ayi
ruzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.
7 Per bata'h Ñi'h la'h tuhbi ndxi'hw nin laa Lot, nin guhca
tuhbi bwiinn za'ca loh guihdxyi chi, laasii bibiin lasto' ba chin

bwa'ha ba zeza'bitii' ra' bwiinn guihdxyi ra' chi loh duhlda
duxa nin na'hla ra' ba.
8 Pwihsi la'h Lot nin naa bwiinn za'ca rii' gubahan ba loh
ra' bwiinn duhlda duxa ra' chi, pwihsi bati'dxiloh sto' ba loh
guelrza'cazii xteenn garaa ra' cohsa dxaaba ra' nin bwi'hnn
ra' bwiinn ra' chi dxyih cun dxyih, nin bwa'haloh ba cun nin
bihn dxiahga ba.
9 Pwihsi banaann Dxiohs xa rahcanee Ñi'h la'h ra' bwiinn
nin riu'n ntriehgu la'h ra' ñi'h loh Dxiohs cun gaduhbi sto' ra'
ba ya ruta'h Ñi'h la'h ra' ba loh guelrza'cazii nin cadii'dxi ra'
ba, nee banaann za Dxiohs xa gusa'cazii Ñi'h la'h ra' bwiinn
duhlda chin gadzihnyi dxyih nin guunn Ñi'h guelguxchisi
xcweenta ra' ba.
10 Dxiohs zudi'hi Ñi'h guelrza'cazii roo' la'h ra' bwiinn ra'
nin ruzo'badxiahga loh ziga xclaa'dzi tihxi ra' ba nee cun bwi-
inn ra' nin rre'caa ra' loh xquelrnabwa' Dxiohs. Naa ra' ba
bwiinn sto' radxiipa ra', bwiinn nahda duxa ra'; ayi rdxyihbi
ra' ba rza'bi rwaa' ra' ba rñi'yah ra' ba loh xquelbacha'h xtenn
aanjla ra',
11 nicala ziga aanjla ra' nin nahpa ra' ziroo' jweersi nee
guelrnabwa' za per ayi riaalla ra' ba guti'dxisuu ra' ba tuhbi
dxyi'dxyinah nez delanta loh Dxiohs pur xcweenta bwiinn
rii'.
12 Per la'h ra' bwiinn ra' nin zeezahnee dzi'n dxaaba ra'
naa ra' ba ziga zi guidxa'h ra' nin ayi xquelrihn ra' ñi'h, ya
cabweeza chi'h zi ra' ba chyu guina'zu la'h ra' ba para gachi
ra' ba. Rñi'yah ra' ba nin ayi rahcabwa' la'gahca ra' ba, per
zahchi ra' ba ziga gahca rahchi ra' guidxa'h ra'.
13 Nahpa ra' ba duhlda, ni'chin ziñihchiloh ra' ba; zidii'dxi
ra' ba loh guelrza'cazii duxa pur xcweenta xtuhlda ra' ba.
La'h ra' ba nin naa xcuuxta ra' ba guunn ra' ba pur lañihroo'
ra' garaa dxyih, nee naa ra' ba tuhbi cohsa dxiimma nin ayi
rarahtii' nee dxyigah riuu' nasaa sto' ra' ba ruguee' ra' ba
la'htu loh nin cayahca lañih cun loh nin cayahwnee ra' ba
la'htu.
14 Ayi nuu gwa'ha ra' ba loh tuhbi gunna'h lwehgu xclaa'dzi
ra' ba guidxa'ga ra' ba la'h gunna'h chi; ayi riagadxahga ra'
ba cun xtuhlda ra' ba, nee rca'ha mahn za ra' ba ziga rsiaaba
duhlda ra' ba la'h ra' bwiinn nin ayi ruhnn dzi'tsi xigaaba ra'
ñi'h; ruluu'yi lasto' ra' ba tin sa'bi sto' ra' ba mweeyi, ya la'h
ra' ba nin naa ra' llii'n nin nuu dii.
15 Pwihsi gule'he sto' ra' ba neziuh za'ca, mahzi zeena'hla
ra' ba ziga bwi'hnn guehtu Balaam, llii'n Beor, nin guclaa'dzi
ñuhnn gahn mweeyi loh nin ñuhnn ba dzi'n dxaaba ra'.
16 Ya bina'zu ba loh xtuhlda ba pur tuhbi buhrra nin guñi'
loh ba ziga rñi' tuhbi bwiinn ya ayi ru basaa'n buhrra chi

ñazah ba loh lligaaba yo'ba nin guyuu' ba.

17 Bwiinn ra' squii' naa ra' ba ziga zi tuhbi bizee nin ayi xi
ñihsa nuu, o ziga xcahyi nin riahca bwih. Pwihsi ya naa ra'
ba para tiidxi ra' ba guelrza'cazii para tu'pazi hasta nacahyi
duxa,
18 laasii ruluu'yi ra' ba ziga zi dxyi'dxyi nin ruluu'yi guchii
nee ayi naa ra'n guchii sino que ganaalla dxyi'dxyi dxixi'hw
zohba rwaa' ra' ba. Ya pur xcweenta ra' xica xtsi'n dxaaba ra'
ba cun xica lligaaba xteenn tihxi ra' ba rusi'naahan la'h ra'
bwiinn nin gue'du bwi'hnn gahn baria'caa ra' loh ra' bwiinn
ra' nin nabahan ra' loh dzi'n dxaaba ra',
19 nee rahbi ra' ba loh ra' bwiinn: "Zahca guunn tu nin chi'h
zi guiclaa'dzi tu guunn tu dela guzo'badxiahga tu xchi'dxyi
nu", per la'hgahca ra' ba nin naa ra' ba nin yi'bidu'h ñaa'-
naa ra' ñi'h loh duhlda; pwihsi cada tuhbigah ra' bwiinn naa
ra' ba ziga nin gudoo' loh nin bwi'hnn gahn basie'wbacaala
yihca ra' ba.
20 Pwihsi bwiinn ra' nin ba biu'nbwa' ra' la'h Daada Je-
sucristu pur xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, ya gula'h ra' ba loh
ra' cohsa duhlda ra' xteenn guidxyiyuh; per sidela la'htu
gabia'garii tu loh xcweenta dzi'n duhlda ra' stuhbi, pwihsi
mahzi nalaasa ru gaca xcweenta tu loh ziga galoh.
21 Pwihsi pwehda mahzi bwen ñahca xcweenta ra' ba ayi
ñiu'nbwa' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs xlawaa'ha biu'nbwa' ra'
ban nee cabwe'he sto' ra' ba xchi'dxyi saantu xteenn Dxiohs
nin guya'zi dxiahga ra' ba loh mwer dxyih nin bihnn ra' ban.
22 Per guya'loh guzohba dxyi'dxyi xcweenta ra' bwiinn chi
nin rñi' squii': "Tubhi bwehcu rbia'garii ma loh xquelrdzii'ba
ma, ya cuuchi nin gue'du guhza rbia'garii rugu'chi bwehn ma
la'h ma loh bwehn."

3

Xcweenta chin guibia'garii Jesucristu

1 Pwihsi bwiitsi ra'n, dee naa nin raroopa dxihtsi nin
cagu'neezahn para la'htu, tin cayuh'nnahn ziga dxiagan-
nasto' tu tin cheezah za'ca tu loh xchi'dxyi Dxiohs nin guhca
biñih sto' tu.
2 Gulgasannah sto' tu xcweenta dxyi'dxyi ra' nin guñi'
guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieempa
roo' duxa, neezaa dxyi'dxyi nin guñi' Daada Jesucristu nin
baluu'yi ra' xpooxtla Ñi'h la'htu.
3 Pwihsi gulgahpa dzi'tsi dee ra' sto' tu: La'n dxyih lu-
ulchima ra' nin la'h guidxyiyuh gaduhbi, zi' ra' bwiinn ra' nin
guibahan la'n dxyih ra' chi cun cweenta gahca ziga xclaa'dzi

tihxi ra' ba, cun zullihdzinee ra' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,
4 ya zinaaba dxyi'dxyi ra' ba loh tu: "¿Xixnaa ayi xi rsohn dxi' Crixtu ziga bia'han dxyi'dxyi? Pwihsi desde chin guhchi ra' xtaada guldoo' ra' nu'h, garaatii' zeezah gahca ayi xi galuu'yi xi stuhbi gaca desde chin gurihxchih guidxyiyuh."
5 Bwiinn ra' chi ayi xclaa'dzi ra' ba gacabwa' ra' ba, la'n naa la desde chiempa roo' bwi'hnncha'yi Dxiohs llaa'ndxibaa' pur xchi'dxyi Ñi'h, nee pur xchi'dxyi Dxiohs za guhcacha'yi loh guidxyiyuh nee gubi'hyi ñihsa loh guidxyiyuh.
6 Chi'chi guñihchiloh garaatii' ra' bwiinn ra' nin gurih loh guidxyiyuh chin biaaba tuhbi ñihsadxiah xihn nin bañihchiloh la'h ra' ba.
7 Per dxibaa' cun guidxyiyuh nin naa nnah, zaduhbin cun dxih pur la'hgahca xchi'dxyi Dxiohs; dxih chi guca'dxih la'han loh dxyih nin gaca jwisi, chin guñihchiloh Dxiohs la'h ra' bwiinn duhlda ra'.
8 Nee bwiitsi ra'n, ayi dxia'lda sto' tu para la'h Daada Jesucristu, tuhbi dxi'h dxyih naa ziga tuhbi mihyi yihza ya tuhbi mihyi yihza naa ziga zi tuhbi dxi'h dxyih para la'h Ñi'h.
9 Dxiohs ayi cayahcanagahn dxi'h para guza'loh xchi'dxyi Ñi'h ziga ruhnn nuu ra' bwiinn lligaaba, sino que paseensi si cayahpa Ñi'h la'h ra' nu'h, laasii ayi xclaa'dzi Ñi'h nin tuhbi bwiinn ñichiloh sino que garaa ra' ba guzee ra' ba para dxibaa'.
10 Per dxyih nin dxi' Jesucristu stuhbi zahcan ziga zi chin radzihn tuhbi guba'n nin ayi nuu dxyi'dxyi tii' radzihn, ya chi'chi zica'dxih llaa'ndxibaa' cun garaa nin za'bi lohon cun tuhbi bwih duxa nin guunn guidxyihbi duxa ra' bwiinn, ya guidxyiyuh cun garaa ra' nin rii chi'h zi loh guidxyiyuh zica'dxih ra'n.
11 Laasii garaa ra' dee' ra' ziñihchiloh ra'n, ni'chin la'htu gulguibahan nayaa loh guidxyiyuh rii', ayi gaca tu bwiinn duhlda.
12 Gulcwehza nee gulgui'hnn para dxiooba gadzihn dxyih chi'h zi nin guunn Dxiohs lligaaba dxi' Ñi'h. Pwihsi dxyih chi ziñihchiloh llaa'ndxibaa' cun dxih, ya garaa nin rachidia'ha ra' nu'h nez llaa'ndxibaa' zica'dxih ra'n, bu'hu zi dxiaca ra'n,
13 per la'hnu'h nin cabweeza nu'h gadzihn dxyih nin dxiinloh dxibaa' nacuubi nee loh guidxyiyuh nacuubi nin bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs loh nu'h gachica'ha nu'h, hasta gaca ganaalla si dzi'n za'ca nee ayi chu'tii' nin tuhbi duhlda.
14 Pwihsi ni'chin bwiitsi ra'n, loh gaduhbi nin cabweeza ra' nu'h cohsa ra' rii'; gulgui'hnn ziga xclaa'dzi Dxiohs tin zi'chi gwa'ha Ñi'h la'htu guchii naa tu bwiinn nin riidxyii sto' ra'

ñiʼh cun xcweenta xchiʼdxyi Ñiʼh, sin nin tuhbi xilla cohsa dxaaba, cohsa duhlda.
15 Gulgahpa cweenta xcweenta paseensi nin nahpa Daada Jesucristu cun laʼhnuʼh, niʼchi naa ziga taʼh nuʼh loh duhlda. Pwihsi ziʼchi za bacaʼh bwihtsi dziʼtsi nuʼh Pahblu xcweenta ziga badiʼhi Dxiohs guelnasiin laʼh ba.
16 Garaa raʼ loh dxihtsi nin bacaʼh ba guñiʼ ba garaa raʼ dxyiʼdxyi raʼ riiʼ, nicala nuu raʼ dxyiʼdxyi raʼ chi nagahn raʼn para gacabwaʼ luʼhn, per bwiinn raʼ nin gulliaʼyiʼhn rahcabwaʼ, bwiinn nin ruhnn chiohpa stoʼ raʼ ñiʼh, bwiinn raʼ nin ruxiʼdxi raʼ loh xchiʼdxyi Ñiʼh, squiiʼgahcaza ruhnn raʼ ba loh garaatiiʼ xchiʼdxyi Dxiohs, niʼchin ziñihchiloh raʼ ba.
17 Niʼchin bwiitsi raʼn, yaque laʼhtu naann tu xcweenta dxyiʼdxyi raʼ riiʼ, gulgahca nasiin tin ayi dxiaaba tu loh guelrusaguiʼhi xteenn raʼ bwiinn raʼ nin ayi xclaaʼdzi guzoʼbadxiahga xchiʼdxyi Dxiohs, tin ayi guñihchi tu ziga zeezah dziʼtsi tu loh xchiʼdxyi Dxiohs nin zeezahnee tu.
18 Niʼchin mahzi chaʼyi gulchezah guldxiuʼnbwaʼ laʼh Daada Jesucristu nee gulchiooʼ ru loh xquelnazaʼca xteenn Ñiʼh. Pwihsi ¡ba zaʼbi dxyiʼdxyi para laʼh Ñiʼh nnah nee para gaduhbi chieempa tiiʼ! Ziʼchi gaca pwihsi.

Mwer dxihtsi nin baca'h San Jwahn

Xchi'dxyi Dxiohs runi'hi tuhbi guelnabahan za'ca para la'hnu'h para tu'pazi

1 Galohyi chin nagahdxi cwixchih guidxyiyuh, desde
chi'chi la'h Jesucristu nabahanla. Na'h bwa'haloon la'h Je-
sucristu, bihndxiaagahn xchi'dxyi Ñi'h nin guñi' Ñi'h loon,
cun neezaa bidxi' naa'hahn la'h Ñi'h. Naa Ñi'h nin runi'hi
guelnabahan nin naa para tu'pazi la'hnu'h.
2 Baluu'yiloh Ñi'h loh nu, garaa ziga naa nu xpooxtla Ñi'h;
bidia'ha nu loh Ñi'h, ni'chin nin rñi'n loh tu, la'h Ñi'h nin
naa Dxyi'dxyi nin nabahannee Dxiohs desde galohtii'yi chin
nagahdxi xi dxiinlohtii', per badzihn dxyih baluu'yiloh Ñi'h
loh nu, yannah nuu nabahan Ñi'h para tu'pazi.
3 Cañi'n stuhbwelta loh tu; bachiñi' nu loh Ñi'h, bihndxi-
ahga nu dxyi'dxyi ra' nin guñi' Ñi'h loh nu, ya xigaaba nu
naan tuhsi cun xcweenta Dxiohs, cun la'h Jesucristu Llii'n
Dxiohs. Ni'chin nin cagalu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h loh tu, tin
tuhsi lligaaba dxia'hannee nu'h cun lasaa' ra' nu'h.
4 Cagaca'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, tin gaca guelnasaa nin
nuu sto' nu sto' za tu gaduhbila'ga'htii'.

Dxiohs naa bia'ñih

5 Na'h cagalu'yi'hn dxyi'dxyi ra' nin baluu'yi Jesucristu loh
nu. Dxiohs naa bia'ñih, nee garaa ra' dzi'n nin ruhnn Ñi'h,
naan ganaalla dzi'n za'ca. Ayi ca rdxeela nin naa nacahyi
hasta naa bia'ñih xteenn Dxiohs.
6 Sidela gachiñi' nu'h tuhsi naa nu'h cun Dxiohs nee
guidi'hnn za nu'h dzi'n dxaaba ra', rachidiiyi nu'h dxixi'hw
loh nin rachiñi' nu'h nee cun loh nin rachidi'hnn nu'h;
7 per sidela la'hnu'h nabahan nu'h loh bia'ñih ziga naba-
han Dxiohs loh bia'ñih, tuhsi lligaaba rachidi'hnn ra' nu'h
cun lasaa' ra' nu'h, ya llarihn Jesucristu Llii'n Dxiohs rusiaa
la'hnu'h loh duhlda.
8 Sidela gachiñi' nu'h la'hgahca ra' nu'h ayi xtuhlda ra'
nu'h, la'hgahca nu'h rasagui'hi nu'h la'hgahca ra' nu'h, ya
dxyi'dxyi nin guchii ayin sto' nu'h;
9 per sidela la'hnu'h gati'dxi cweenta za'ca nu'h loh Dxiohs
garaa ra' xtuhlda nu'h, zusia'lda sto' Ñi'h xtuhlda nu'h zu-
sia'pitii Ñi'h xtuhlda nu'h, zusiaa Ñi'h la'hnu'h loh ra' dzi'n
dxaaba laasii xnehza ruhnn Ñi'h nee guchii naa xchi'dxyi
Ñi'h.

10 Sidela gachiñiˈ nuˈh ayi xi xtuhlda nuˈh, pwihsi rachiñiˈ
nuˈh naa Dxiohs ziga tuhbi bwiinn nin rñiˈ dxixiˈhw laasii rñiˈ
Ñiˈh nuu xtuhlda raˈ nuˈh, ya xchiˈdxyi Ñiˈh ayin laˈn lastoˈ raˈ
nuˈh.

2

Jesucristu cazuuchihpanee laˈhnuˈh nez loh Dxiohs

1 Yuˈbitu lasaaˈ raˈn nin gwachii stoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyi
Dxiohs; cagacaˈhn dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh tu tin ayi xi duhlda
chiˈhyi tu para laˈhtu, per sidela chyulla chiˈhyi duhlda, nahpa
nuˈh tuhbi bwiinn nin suhchihpanee laˈhnuˈh nez loh Daada
Dxiohs, ya bwiinn chi naa Jesucristu laˈh Ñiˈh ayi xi xtuhlda
Ñiˈh guyuuˈ.
2 Guhchi Jesucristu xcweenta nuˈh loh cruhzi, gudxihlli
Ñiˈh xcweenta xtuhlda raˈ nuˈh loh cruhzi, nee ayi xtuhlda zi
dxiˈh nuˈh gudxihlli Ñiˈh sino que nezaa xtuhlda raˈ garaa raˈ
bwiinn guidxyiyuh.
3 Ya pur cweenta riiˈ rahcabwaˈ nuˈh laˈhnuˈh nuˈnbwaˈ
nuˈh laˈh Ñiˈh; sidela gachiguˈchaˈyi nuˈh xchiˈdxyi Ñiˈh stoˈ
nuˈh.
4 Ya chin rñiˈ tuhbi bwiinn: “Naˈh nuˈnbwaˈhn laˈh Ñiˈh”,
nee ayi rguˈchaˈyi ba xchiˈdxyi Ñiˈh stoˈ ba, bwiinn chi naa nin
rñiˈ dxyiˈdxyi raˈ nin ayi naa guchii, ya ayi dxyiˈdxyi nin naa
guchii laˈn lastoˈ ba.
5 Per laˈh bwiinn nin ruzoˈbadxiahga xcweenta xchiˈdxyi
naannchiipaˈh Dxiohs, naa ba tuhbi bwiinn nin rucaˈh stoˈ
ñiˈh laˈh Dxiohs; ya ziˈchi rahcabwaˈ nuˈh nabahanee nuˈh
Ñiˈh.
6 Nin rñiˈ: “Nabahanee nu Jesucristu”, nahpa guibahan
zaˈca raˈ ba ziga gubahan Ñiˈh loh guidxyiyuh.

Dxyiˈdxyi cuubi raˈ

7 Bwiitsi raˈn; dxyiˈdxyi raˈ nin cagacaˈhn ayi naa raˈn
nacuubi, laˈh gahca raˈn nin naann tu desde galohyi chin
gwachii stoˈ tu xchiˈdxyi Dxiohs; laˈh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ naa nin
babihn tu desde galohyi,
8 nee naazan dxyiˈdxyi cuubi raˈ para laˈhnuˈh laasii chin
gwachii stoˈ nuˈh xchiˈdxyi Dxiohs, ayi ru nabahan nuˈh loh
nacahyi, laasii baluuˈyi Jesucristu dxyiˈdxyi cuubi raˈ ca loh
nuˈh. Guchii naa Dxiohs biaˈñih xteenn nuˈh tin ayi guibahan
nuˈh loh nacahyi.
9 Per chyu chiˈh zi tuhbi nuˈh nin rñiˈ: “Nabahanahn loh
xquelñaˈñih Dxiohs”, nee rdxyiˈchinee ba lasaaˈ ba, pwihsi
bwiinn chi nuu gahca ba loh nacahyi.

10 Chyu chi'h zi tuhbi nu'h nin nadzii'hi lasaa' ñi'h, nabahan
bwiinn chi loh bia'ñih xteenn Dxiohs; ruhnn ba dzi'n za'ca, ya
ayi xi xtuhlda ba,
11 per bwiinn nin rdxyi'chinee lasaa' nu'h nuu ba loh nac-
ahyi nee ca'nzaa ba loh nacahyi, nee ayi gaann ba canehza
guzee ba laasii loh nacahyi chi ayi rusaa'n gwa'ha ba para
dxiinloh ba.
12 Cagaca'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh yu'bitu, lasaa' ra'n, laasii
ya basia'pitii Dxiohs xtuhlda nu'h, laasii loh cruhzi gudxihlli
Jesucristu xcweenta xtuhlda ra' nu'h.
13 Cagaca'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh yu'bitu daada bwiinngu-
uhla ra', laasii ya gwachii sto' tu la'h Jesucristu, naann tu
la'h Ñi'h naa nin nabahan desde galohyi nee naa za Ñi'h
nin banabahan para tu'pazi. Cagaca'hn dxyi'dxyi ra' rii'
loh tu bii'hin ra' laasii ayi ru ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi
bwiinndxaaba. Cagaca'h zahn dxyi'dxyi rii' loh tu llii'n ra'n,
laasii nu'nbwa' tu la'h Dxiohs.
14 La'n baca'h dxyi'dxyi ra' rii' loh tu daada bwiinnguuhla
ra', laasii nu'nbwa' tu la'h Jesucristu, laasii desde galohyi
nabahan Ñi'h nee banabahan za Ñi'h para tu'pazi. La'n
baca'h za dxyi'dxyi ra' rii' loh tu bii'hin ra', nee laasii naa tu
nin nahpa xjwersi Dxiohs, nee guca'ha tu xchi'dxyi Dxiohs
la'n lasto' tu, nee laasii ayiru ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi
bwiinndxaaba.
15 Ayi sa'bi sto' tu guunn tu nin ruhnn ra' bwiinn ra'
nin ayi riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, nee ayi za
chuu tu ziahan lligaaba pur nin nahpa tu loh guidxyiyuh.
Sidela chyulla tuhbi nin guca'ha sto' ñi'h xcweenta cohsa
guidxyiyuh, bwiinn chi ayi ruca'h sto' ba la'h Dxiohs,
16 laasii bwiinn ra' nin ayi riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs
rza'bi sto' ra' ba ruhnn ra' ba xica cohsa dxaaba, cohsa duhlda
ra'; ruhnn ra' ba cohsa nin rnaaba tihxi ra' ba, cohsa nin
rwa'ha bizloh ra' ba ya rza'bi sto' ba ba rbahan ra' ba loh
guelnayachi xteenn ra' cohsa ra' nin rbahannee ra' ba; garaa
ra' dee naa cohsa xteenn guidxyiyuh ra', ayi naa ra'n cohsa
nin xclaa'dzi Dxiohs gaca.
17 Ya guidxyiyuh zeezah cagaduhbin, cun garaaloh ra'
cohsa dxaaba ra' nin xclaa'dzi bwiinn nin ayi riachii sto' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs; per la'h ra' bwiinn ra' nin ruzo'badxiahga
xchi'dxyi Xtaada Dxiohs nu'h zibahan ba loh guelnabahan
nin ayi ñichilohtii'.

Dxyi'dxyi nin guchii nee cun dxyi'dxyi nin ayi naa guchii

18 Yu'bitu lasaa' ra'n; la'h hohra nin naa luulchima
hohra zeegadzihn gahxu, nee la'htu bihn tu zi' tuhbi nin
rdxyi'chinee la'h Jesucristu. Pwihsi ziga nnah cayiinloh
ziahan ra' nin rdxyi'chinee la'h Jesucristu, pwihsi ni'chin

rahcabwa' nu'h zeegadzihn gahxu dxyih ra' nin gaduhbi guidxyiyuh.
19 La'h ra' ba biria'h loh ra' nu'h, per ayi naa ra' ba lasaa' ra' nu'h, laasii sidela ñahca ra' ba lasaa' ra' nu'h ñia'han ra' ba cun la'h ra' nu'h. Per zi'chi guhca tin baluu'yi nayaa-nayaa ayi garaa ra' dxi'h ba naa ra' ba lasaa' ra' nu'h.
20 Per ziga la'htu, Jesucristu bani'hi Spíritu Saantu la'htu tin gacabwa' nu'h xi ni'ca naa dxyi'dxyi nin guchii.
21 Pwihsi ruca'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, laasii nu'nbwa' tu dxyi'dxyi nin naa guchii; ayi la'h dxi'htu naa ziga nin ayi nu'nbwa'an, ya la'htu banaann tu ayi nuu chuu tuhbi dxyi'dxyi nin ayi naa guchii loh dxyi'dxyi nin naa guchii.
22 ¿Chyu ni'ca naa nin rñi' dxyi'dxyi nin ayi naa guchii? Pwihsi la'h nin rñi' ayi naa Jesuhs Crixtu; ni'chi naa nin rdxyi'chinee la'h Jesucristu, pwihsi rbwe'he sto' bwiinn chi la'h Daada Dxiohs cun neezaa la'h Llii'n Ñi'h.
23 Garaa ra' nin rbwe'he sto' la'h Llii'n Dxiohs, neezaa la'h Daada Dxiohs rbwe'he sto' ba; per la'h bwiinn nin rñi' Jesuhs naa Llii'n Dxiohs, neezaa Daada Dxiohs nu'nbwa' ba.
24 Pwihsi ni'chin la'htu gulcu'cha'yi la'n lasto' tu xchi'dxyi Dxiohs nin bihn dxiahga tu desde galohtii'yi, ya sidela guzo'badxiahga tu dxyi'dxyi ra' nin bihn tu desde galohyi, neezaa la'htu chuu tu hasta nuu Jesucristu tuhsi cun Xtaada Dxiohs Ñi'h.
25 Nee la'h Jesucristu bia'handxyi'dxyi guni'hi Ñi'h guelnabahan nin ayi ñichilohtii' la'hnu'h.
26 Baca'hn cweenta rii' loh tu xcweenta bwiinn ra' nin rusagui'hi ra',
27 per la'htu nuu Spíritu Saantu nin bani'hi Jesucristu sto' tu, pwihsi ni'chin nin ayi rchi'hnn tu chyu bwiinn guluu'yiru la'htu, laasii Spíritu Saantu gahca ruluu'yi la'htu garaatii' ra' cohsa, nee ziga xchi'dxyi Spíritu Saantu guchii naa ra'n, ayi naa ra'n ziga dxyi'dxyi ra' nin ayi naa guchii. Pwihsi gulchehzah gulguibahannee la'h Jesucristu, ziga ruluu'yi Spíritu Saantu la'htu.
28 Yannah yu'bitu lasaa' ra'n; gulchehzah za'ca loh xneziuh Jesucristu tin zi'chi ayi dxia'dxi xcweenta nu'h chin dxi' Ñi'h stuhbi loh guidxyiyuh, ayi gatuhyi loh nu'h nez delaanta loh Ñi'h chin dxi' Ñi'h,
29 yaque la'htu naann tu naza'ca naa Dxiohs, pwihsi zi'chi za gulgahcabwa' garaa ra' nin guunn ganaalla dzi'n za'ca naa ra' bwiinn ra' chi llii'n Dxiohs.

3

Nin naa ra' Llii'n Dxiohs

1 Gulguia'ha balaaca chi'h nin ruca'h sto' Dxiohs Xtaada
nu'h la'hnu'h, tin guiria'hlah nu'h llii'n Dxiohs, ya pur
ni'chin ayi nu'nbwa' ra' bwiinn guidxyiyuh la'hnu'h laasii ayi
biu'nbwa' ra' ba la'h Dxiohs nin naa Xtaada nu'h nin nuu
dxibaa'.
2 Pwihsi bwiitsi lasaa' ra'n, ya naa nu'h llii'n Dxiohs, nee
nicala ayi chyu gaann cuun nin gaca nu'h chi'chi, per naann
nu'h chin guibia'garii Jesucristu stuhbi guidia'haloh nu'h la'h
Ñi'h talpa'h ziga naa Ñi'h laasii zucha'h Ñi'h la'hnu'h tin gaca
nu'h ziga naa Ñi'h.
3 Ya garaa ra' bwiinn nin nahpa siguhra xcweenta Ñi'h
nahpa chi'hyi ra' ba xa guibahan nayaa ra' ba ziga gubahan
nayaa Jesucristu loh guidxyiyuh rii'.
4 Ya garaa ra' bwiinn ra' nin nabahannee duhlda, ruñihchi
ra' ba loh lehyi xteenn Dxiohs, ya ziga chuu lu'h loh duhlda
ni'chin naa ruñihchi chi'h lu'h loh xlehyi Dxiohs.
5 Ni'chin la'htu banaann tu bi' Jesucristu loh guidxyiyuh tin
basia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h, nee la'h Ñi'h ayi xi xtuhlda
Ñi'h guyuu'.
6 Pwihsi garaa ra' bwiinn ra' nin nabahan dzi'tsi tuhsi
cun Jesucristu, ayi nuu cheezah guibahan ra' ba loh duhlda;
per bwiinn ra' nin nabahan ra' loh duhlda ruluu'yi ra' ba
nagahdxi dxiu'nbwa' ra' ba la'h Jesucristu cun nagahdxi za
gacabwa' ra' ba xa naa xpia'ñih Ñi'h.
7 Pwihsi lasaa' ra'n, ayi gusaa'n tu gusagui'hi chyulla la'htu;
bwiinn nin ruhnn dzi'n za'ca, bwiinn chi bwiinn za'ca naa ba,
ziga za la'h Ñi'h bwen duxa za naa Ñi'h.
8 Per bwiinn nin nuu loh duhlda, xpwiinn bwiinndx-
aaba la'hba, laasii bwiinndxaaba desde galohyi naa ba bwi-
inn duhlda. Ni'chin nin bi' Jesucristu Llii'n Dxiohs loh
guidxyiyuh, tin guñihchiloh Ñi'h garaa xtsi'n bwiinndxaaba.
9 Nin tuhbi bwiinn nin naa llii'n Dxiohs, ayi cheezah loh
duhlda, laasii nahpa ra' ba guelnabahan nin badi'hi Dxiohs
la'h ra' ba, pwihsi ayi nuu guunn ra' ba duhlda laasii naa ra'
ba llii'n Dxiohs.
10 Ya nancabwa' cuun nin naa ra' llii'n Dxiohs, nee rluu'yi
za cuun nin naa ra' llii'n bwiinndxaaba, laasii cuun chi'h zi
nin ayi ruhnn dzi'n za'ca ra', o ayi guinadzii'hi ba lasaa' ba;
bwiinn chi ayi naa ba xpwiinn Dxiohs.

Gaantsii'hi lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h

11 Dee naa la'h gahca xchi'dxyi Dxiohs nin babihn tu la'htu
desde galohyi: Ziga gaantsii'hi lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi ziga
stuhbi ra' nu'h.
12 Ayi gaca nu'h ziga guhca guehtu Caín, laasii la'h ba
naa ba xpwiinn bwiinndxaaba ni'chin gudxiinn ba bwihtsi

ba. ¿Xixnaa gudxiinn ba la'h bwihtsi ba? Laasii nin guhca
baria'caa xtsi'n ba pur dzi'n dxaaba, ya nin bwi'hnn bwihtsi
ba bwen guhcan.
13 Bwiitsi lasaa' ra'n, ayi gadxyigaa'loh tu chin
guidxyi'chinee bwiinn guidxyiyuh la'htu.
14 La'hnu'h ya bachidii'dxi nu'h loh xneziuh guelguhchi tin
badzihn nahpa nu'h guelnabahan, nee naannloh nu'hn laasii
nadzii'hi lasaa' ra' nu'h cun bwihtsi ra' nu'h. Bwiinn nin
ayi guinadzii'hi la'h bwihtsi ñi'h nuu gahca ba loh xneziuh
guelguhchi,
15 ya garaa ra' nin rdxyi'chinee la'h ra' bwihtsi ñi'h naa
ba tuhbi bwiinn nin rdxiinn bwiinn, nee la'htu naannloh
tu nin tuhbi bwiinn nin rdxiinn bwiinn ayi nuu gaapa ba
guelnabahan nin ayi ñichilohtii' sto' ba.
16 Naann nu'h cuun nin naa guelnadzii'hi lasaa'; la'han naa
nin ziga badi'hi Jesucristu xquelnabahan Ñi'h chin guhchi
Ñi'h loh cruhzi pur la'hnu'h; ya zi'chi za la'hnu'h nahpa
gadi'hi nu'h xquelnabahan nu'h pur la'h ra' bwihtsi ra' nu'h.
17 Pwihsi sidela tuhbi nu'h nahpa ziahan xica cohsa para
xcaaxtu nu'h, nee guidia'ha nu'h la'h bwihtsi nu'h ayi nahpa
ba para xcaaxtu ba, nee ayi galahsa sto' nu'h la'h ba, ¿xaalla
gapa chi'h nu'h guelnadzii'hi la'h Dxiohs sto' nu'h sidela
guidi'hnn nu'h zi'chi?
18 Pwihsi lasaa' ra'n, ziga xcweenta guelnadzii'hi xteenn
nu'h ayi gacan cun dxyi'dxyi si sino que gacan nin guluu'yi
xa naa xtsi'n nu'h.

Zizuh dzi'tsi nu'h nez loh Dxiohs

19 Ya squii' naa ziga rahcabwa' nu'h naa nu'h llii'n Dxiohs,
nee rbwihdxyii lasto' nu'h nez loh Ñi'h;
20 ya sidela la'h sto' nu'h xclaa'dzin guca'hchiahan la'hnu'h
xilla, per la'h Dxiohs mahzi nahpa guelrnabwa' roo' loh sto'
ra' nu'h, nee la'hza Ñi'h naann Ñi'h garaatii'.
21 Pwihsi bwiitsi lasaa' ra'n, sidela la'h sto' ra' nu'h ayi
ruca'hchiahan la'hnu'h, pwihsi riidxyii lasto' nu'h nez de-
lanta loh Dxiohs.
22 Ya ziga chin chyu guinaaba loh Ñi'h xilla, zuni'hi Ñi'hn
la'hnu'h, laasii razo'badxiahga nu'h xcweenta xchi'dxyi Ñi'h,
nee rachidi'hnn nu'h ziga nin rusia'han guelnasaa sto' Ñi'h.
23 Ya dee' ra' naa dxyi'dxyi nin gunabwa' Dxiohs
gazo'badxiahga nu'h: Chechii sto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h
xcweenta Jesucristu, nee gantsii'hi lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi
ziga stuhbi ra' nu'h ziga gunabwa' Dxiohs gaca.
24 Ya nin guzo'badxiahga garaa xchi'dxyi Dxiohs nin gun-
abwa' Ñi'h nabahannee nu'h, nabahan ra' ba cun la'h Ñi'h

ya laˈh Ñiˈh cun laˈh raˈ ba. Naann nuˈh nuu nabahanee Ñiˈh laˈhnuˈh pur xcweenta Spíritu Ñiˈh nin baniˈhi Ñiˈh laˈhnuˈh.

4

Spíritu xteenn Dxiohs, cun spíritu xteenn bwiinn nin rdxyiˈchinee laˈh Jesucristu

1 Yuˈbitu, bwiitsi lasaaˈ raˈn; ayi chechii stoˈ tu xchiˈdxyi cuun chiˈh zi bwiinn nin guiñiˈ loh tu: “Naˈh ruluˈyiˈhn xchiˈdxyi Dxiohs.” Galoh gacabwaˈ tu xcweenta ba sidela laˈh ba guchii ba rñiˈ ba xcweenta Dxiohs o aaca, laasii loh guidxyiyuh riiˈ, rii ziahan raˈ bwiinn nin rñiˈ raˈ dxyiˈdxyi raˈ nin ayi naa guchii raˈ.

2 Ya ziga guunn tu squiiˈ zahcabwaˈ tu cuun nin nuu Spíritu Saantu xteenn Dxiohs stoˈ ñiˈ: Garaa raˈ ziga nin riuˈnbwaˈ laˈh Jesucristu naa Ñiˈh Lliiˈn Dxiohs nin nuu dxibaaˈ, bwiinn chi nuu Spíritu Saantu xteenn Dxiohs stoˈ ba,

3 per bwiinn raˈ nin ayi nuˈnbwaˈ laˈh Jesucristu naa Ñiˈh Lliiˈn Dxiohs, bwiinn chi ayi naa ba xpwiinn Dxiohs; bwiinn chi nuu spíritu nin rdxyiˈchinee laˈh Jesucristu stoˈ ba. Laˈhtu babihn nahpa ziˈ spíritu chi; pwihsi nnah, laˈh raˈ ba nuula loh guidxyiyuh.

4 Yuˈbitu lasaaˈ raˈn; laˈhtu bwiˈhnn gahn loh raˈ bwiinn raˈ nin ayi naa xchiˈdxyi raˈ ñiˈh chi dxyiˈdxyi nin guchii, laasii naa tu xpwiinn Dxiohs laasii nin nuu nabahannee laˈhtu mahzi guelrnabwaˈ rooˈ nahpa Ñiˈh loh nin nabahannee raˈ bwiinn guidyxiyuh raˈ.

5 Laˈh raˈ ba naa raˈ ba bwiinn guidxyiyuh, niˈchin rñiˈ raˈ ba ganaalla dxyiˈdxyi cweenta guidxyiyuh, ya nin naa raˈ bwiinn guidxyiyuh rucaˈdxiahga raˈ ba xchiˈdxyi raˈ ba.

6 Per laˈhnuˈh naa nuˈh xpwiinn Dxiohs, ya bwiinn raˈ nin nuˈnbwaˈ laˈh Dxiohs rucaˈdxiahga raˈ ba xchiˈdxyi nuˈh; per bwiinn raˈ nin ayi naa xpwiinn Dxiohs, ayi rucaˈdxiahga raˈ ba xchiˈdxyi raˈ nuˈh. Pwihsi ya squiiˈ rluuˈyi cuun nin nuu Spíritu Dxiohs stoˈ raˈ ñiˈh nee cuun za nin nuu raˈ spíritu nin rusaguiˈhi stoˈ raˈ ñiˈh.

Rucaˈ stoˈ Dxiohs laˈh raˈ bwiinn

7 Pwihsi rñiˈn loh tu, bwiitsi lasaaˈ raˈn; nahpa gaantsiiˈhi lasaaˈ nuˈh ziga tuhbi ziga stuhbi raˈ nuˈh, laasii guelnadziiˈhi lasaaˈ naa pur xcweenta Dxiohs ya garaa raˈ nin nahpa guelnadziiˈhi lasaaˈ stoˈ raˈ ñiˈh, naa raˈ ba lliiˈn Dxiohs nee nuˈnbwaˈ raˈ ba laˈh Dxiohs nin nuu dxibaaˈ.

8 Bwiinn nin ayi guinadziiˈhi lasaaˈ ñiˈh bwiinn chi ayi nuˈnbwaˈ ba laˈh Dxiohs, laasii pur Dxiohs riinloh guel-nadziiˈhi lasaaˈ.

9 Dxiohs baluu'yi Ñi'h xa nadzii'hi Ñi'h la'hnu'h, ziga
guxe'hla Ñi'h la'h Llii'n tuhsi Ñi'h loh guidxyiyuh tin zi'chi
gapa ra' nu'h guelnabahan pur la'h Ñi'h.
10 Pwihsi squii' rahcabwa' nu'h nadzii'hi Dxiohs la'hnu'h:
ayi pur nin ñuca' sto' nu'h la'h Dxiohs, sino que la'h Ñi'h
ruca' sto' Ñi'h la'hnu'h ni'chin nin guxe'hla Ñi'h Llii'n Ñi'h tin
guzia'tii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h.
11 Pwihsi bwiitsi lasaa' ra'n, sidela la'h Dxiohs ruca'h sto'
Ñi'h la'hnu'h zi'chi, zi'chi za la'hnu'h nahpa gaca'h sto' lasaa'
ra' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h.
12 Pwihsi la'h Dxiohs nin tuhbi bwiinn nagahdxi gwa'haloh
la'h Dxiohs, per sidela la'hnu'h gaca' sto' lasaa' ra' nu'h ziga
tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h, Dxiohs nabahan Ñi'h sto' nu'h, ya
zi'chi raluu'yi nu'h guchii raca' sto' nu'h la'h Ñi'h,
13 ya Spíritu Saantu nin rbweeza la'n lasto' nu'h naa nin
ruluu'yi nabahan nu'h loh Dxiohs,
14 ya la'h gahca nu bidia'haloh nu, ni'chin nin rachiñi' nu;
la'h Daada Dxiohs guxe'hla Ñi'h Llii'n Ñi'h tin guzia'tii Ñi'h
xtuhlda ra' bwiinn guidxyiyuh,
15 ya cuun chi'h zi bwiinn nin riu'nbwa' la'h Jesucristu naa
llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa'; nee nabahannee bwiinn chi la'h
Dxiohs ya Dxiohs nabahan sto' bwiinn chi.
16 Pwihsi pur cweenta ra' rii' ni'chin nin rahcabwa' nu'h
nee riachii sto' nu'h Dxiohs ruca'h sto' Ñi'h la'hnu'h. Dxiohs
naa nin ruca'h sto', ya nin ruca'h sto' la'h Dxiohs, bwiinn chi
nabahannee la'h Dxiohs ya Dxiohs nabahan sto' ba.
17 Pwihsi zi'chi zadzihn gaca'h sto' nu'h la'h Dxiohs tal ziga
xclaa'dzi Ñi'h, tin para la'n dxyih nin gaca jwiisi ayi chyu
guidxyihbi, laasii gaduhbi nin nabahan nu'h loh guidxyiyuh
guibahannee nu'h Dxiohs ziga gahca nabahannee Jesucristu
la'h Dxiohs.
18 Hasta nuu Spíritu Dxiohs ayi guelnadxyi'bi; ri'chi nuu
guelruca'h sto' nin naa ganaalla pa'h ya la'h guelruca'h sto'
nanchii rbwe'hecaan la'h guelnadxyi'bi tuhbi lahdu, pwihsi
bwiinn nin rdxyihbi, rahca ba guelnah laasii nagahdxi guca'h
sto' ba la'h Dxiohs.
19 La'hnu'h raca' sto' nu'h la'h Dxiohs laasii la'h Ñi'h baca'
sto' Ñi'h la'hnu'h desde galohtii'yi,
20 per sidela chyulla nnaa: “Na'h ruca'h sto'n la'h Dxiohs”,
gaduhbi nin rdxyi'chinee ba la'h bwihtsi ba, bwiinn chi
naa ba bwiinn nin ayi naa xchi'dxyi ñi'h guchii. Pwihsi
sidela tuhbi chyulla ayi nuu gantsii'hi ba la'h bwihtsi ba nin
rwa'haloh ba, pwihsi ayi za nuu guca'h sto' ba la'h Dxiohs nin
ayi rwa'haloh ba.

21 La'hÑi'h bani'hi Ñi'h dxyi'dxyi rii' la'hnu'h: Bwiinn nin
ruca'h sto' ñi'h la'h Dxiohs neezaa la'h bwihtsi ba guca'h sto'.

Guelriachii sto' rii' nin rute'tagueeta la'h ra' bwiinn guidxyiyuh

5

1 Garaa ra' bwiinn ra' nin riachii sto' ra' ñi'h la'h Jesuhs naa
Crixtu, bwiinn chi naa llii'n Dxiohs; pwihsi ziga gaca'h sto' ra'
nu'h la'h Xtaada Dxiohs nu'h, zi'chi gahca za gaca'h sto' nu'h
la'h ra' bwiinn ra' nin naa ra' llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa',
2 pwihsi ya cun squii' ya radi'hi nu'h cweenta raca'h sto'
nu'h la'h ra' bwiinn ra' nin naa ra' llii'n Dxiohs nin nuu
dxibaa', chin raca'h sto' nu'h la'h Dxiohs nee razo'badxiahga
nu'h ziga naa xchi'dxyi Ñi'h.
3 Pwihsi dee' naa nin ruluu'yi raca'h sto' nu'h la'h Dxiohs,
chin razo'badxiahga nu'h xchi'dxyi Ñi'h ziga xclaa'dzi Ñi'h
gaca, nee xcweenta xchi'dxyi Ñi'h ayi naan tuhbi cohsa nin
nagahn duxa.
4 Ya chyu chi'h zi tuhbi ra' nu'h nin naa llii'n Dxiohs,
riidi'hnn nu'h gahn loh ra' duhlda xteenn guidxyiyuh laasii
guyuu'-guya'zi xchi'dxyi Jesucristu sto' ra' nu'h.
5 ¿Chyu ni'ca cayuhnn gahn loh ra' duhlda loh guidxyiyuh
rii'? Sola la'h si ra' bwiinn ra' nin riachii sto' ra' ñi'h la'h
Jesuhs naa Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa'.

Dxyi'dxyi ra' nin baluu'yi Dxiohs

6 Chin bi' Jesucristu loh guidxyiyuh rii', gurohbañihsa Ñi'h
nee baxi'h za Ñi'h llarihn Ñi'h loh cruhzi; nee ayi sola dxi'h bi'
Ñi'h tin gurohbañihsa Ñi'h sino que nee tin baxi'h Ñi'h llarihn
Ñi'h, nee Spíritu Saantu Dxiohs naa nin bwa'haloh cweenta
ra' rii', nee guchii naa xcweenta Ñi'h,
7 laasii chohnna naa nin baluu'yiloh nez llaa'ndxibaa' nin
rñi' xcweenta Jesucristu tuhsi dxyi'dxyi: Tuhbi Ñi'h naa
Dxiohs, stuhbi Ñi'h naa nin naa Dxyi'dxyi, stuhbi Ñi'h naa
Spíritu Saantu xteenn Dxiohs; ya loh gadxioonna Ñi'h rñi' ra'n
xcweenta Jesucristu cun tuhsi dxyi'dxyi.
8 Zi'chi gahca za chohnna naa ra' nin baluu'yiloh loh
guidxyiyuh. Rñi' ra'n xcweenta Jesucristu cun tuhsi
dxyi'dxyi: Tuhbi Ñi'h naa Spíritu Saantu Dxiohs, stuhbin
naa chin gurohbañihsa Jesucristu, stuhbin naa chin gulli'h
llarihn Jesucristu loh cruhzi chin guhchi Ñi'h.
9 Riachii sto' nu'h xchi'dxyi bwiinn loh guidxyiyuh, per
mahzi ru lasahca xchi'dxyi Dxiohs, laasii naan dxyi'dxyi
gahca nin guñi' Ñi'h xcweenta Llii'n Ñi'h.

10 Bwiinn ra' nin riachii sto' ra' ñi'h la'h Jesucristu Llii'n
Dxiohs, rñi' Dxiohs xcweenta Jesucristu nez la'n lasto' nu'h;
ya bwiinn ra' nin ayi riachii sto' ra' ñi'h, la'h Dxiohs cayuhnn
ra' ba ziga zi bwiinn dxixi'hw nin ayi naa xchi'dxyi ñi'h guchii
laasii ayi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin bani'hi Ñi'h
la'hnu'h pur xcweenta Jesucristu Llii'n Ñi'h.
11 Squii' naa dxyi'dxyi nin rñi' Dxiohs: Ya bani'hi Dxiohs
guelnabahan nin ayi ñichilohtii' la'hnu'h, ya guelnabahan rii'
naa nin bie'nee Jesucristu Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa'.
12 Bweelaa la'hnu'h nabahanee nu'h la'h Jesucristu Llii'n
Dxiohs, zahpa nu'h guelnabahan nin ayi ñichilohtii' za; ya nin
ayi nabahannee la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs, ayi guica'ha ba
loh guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

GuelrgahpaDxiohs cun guelrñi'nee nin naa luulchima

13 Pwihsi ruca'hn dxihtsi rii' para la'htu ziga riachii sto' tu
la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs, tin para gacabwa' tu nahpa tu
guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
14 Ni'chin nin ayi guidxyihbi nu'h chin gachibwihdxi-
gachinaaba nu'h xilla loh Dxiohs laasii rihn Ñi'h xchi'dxyi
nu'h sidela tuhsi naa xigaaba nu'h cun la'h Ñi'h chin
rbwihdxi-rnaaba nu'h loh Ñi'h.
15 Pwihsi ziga naann nu'h sidela rihn Dxiohs xchi'dxyi nu'h
chin rachinaaba nu'h xilla loh Ñi'h, pwihsi zi'chi za naann
nu'h zuni'hi Ñi'h nez guidxeela nin rnaaba nu'h loh Ñi'h.
16 Ya sidela la'h tuhbi ra' nu'h gwa'ha la'h tuhbi bwihtsi ra'
nu'h cadxi'hyi tuhbi duhlda nin ayi gadxiinn la'h ba, nahpa
chyu guinaaba loh Dxiohs xcweenta ba, ya zudi'hi Dxiohs
guelnabahan la'h bwihtsi lasaa' nu'h chi sidela ayi naan tuhbi
duhlda nin gadxiinn la'h ba; laasii nuu duhlda nin rianee la'h
bwiinn para xlahdu guelguhchi nee ayi cañi'n guinaaba tu
loh Dxiohs xcweenta bwiinn nin nahpa duhlda zi'chi.
17 Laasii garaa ra' dzi'n dxaaba ra' naa ra'n duhlda, per nuu
ra' duhlda nin ayi rianee la'h bwiinn loh guelguhchi.
18 Pwihsi rahcabwa' nu'h garaa ra' bwiinn nin riu'nbwa'
la'h Dxiohs naa Ñi'h Xtaada ra' ba, pwihsi bwiinn chi ayi
xclaa'dzi ba chezah ba loh duhlda laasii Jesucristu Llii'n
Dxiohs rahcanee Ñi'h la'h ba, ya ayi rdxi' bwiinndxaaba la'h
ba.
19 Pwihsi naann nu'h naa nu'h xpwiinn Dxiohs, ya garaa ra'
bwiinn nin riuu' si lligaaba xteenn guidxyiyuh cagazobadxi-
ahga ra' ba xchi'dxyi bwiinndxaaba.
20 Naann za nu'h bi' Jesucristu Llii'n Dxiohs loh guidxyiyuh
ya baluu'yi Ñi'h la'hnu'h xchi'dxyi Dxiohs; Daada Dxiohs nin
nuu dxibaa'. Ya nabahan nu'h tuhsi cun nin naa Dxyi'dxyi

guchii nin naa la'h gahca Jesucristu, pwihsi la'h Ñi'h naa Dxiohs guchii pa'h, nee la'h za Ñi'h naa Ñi'h guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
21 Pwihsi lasaa' ra'n, ayi guzu'nllihbi tu nez loh ra' dxaan ra'. Zi'chi gaca pwihsi.

Nin raroopa dxihtsi nin baca'h San Jwahn

Dxyi'dxyi nin guchii neezaa xcweenta guelrbwihlaa'dzi sto' nu'h cun bwihtsi lasaa' ra' nu'h

1 Na'h ziga naan tuhbi bwiinn guuhla, cagaca'hn dxihtsi
loh bizaa'n nu'h nin nabahannee nu'h nezloh Jesucristu nin
gulii Dxiohs, nee cun neezaa para la'h ra' llii'n ba nin ruca'h
sto'n, na'h, ziga naa dxyi'dxyi guchii, nee ayi na'h si dxi'h sino
que neezaa la'h ra' bwiinn ra' nin biu'nbwa' xchi'dxyi guchii
Dxiohs.
2 Ruca'h sto'n la'h garaa tu pur xcweenta xchi'dxyi guchii
Dxiohs nin guhca biñih la'n lasto' nu'h, nee ba nuu'huhn la'n
lasto' nu'h para tu'pazi.
3 Xtaada Dxiohs nu'h cun Jesucristu Llii'n Ñi'h; guun-
ntaa'yi yihca nu'h cun galahsa za sto' Ñi'h la'hnu'h nee
gusacwachidxyii Ñi'h sto' nu'h cun dxyi'dxyi xquelnaann
dxyi'dxyi nanchii, neezaa xcweenta guelruca'h sto'.
4 Biahxi duxa'hn chin guhcabwa'n nuu ra' llii'n lu'h
nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs ziga gunabwa' Ñi'h
guidi'hnn ra' nu'h.
5 Pwihsi nnah bizaa'nahn; rna'ba'hn loh lu'h gantsii'hi
lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' lasaa' ra' nu'h nin
naa xpwiinn Jesucristu. Dxyi'dxyi ra' nin cagaca'hn loh lu'h
ayi naa ra'n dxyi'dxyi nacuubi ra' sino que naan la'hgahca
dxyi'dxyi nin baluu'yi Dxiohs la'hnu'h desde galohtii'yi,
6 ya dee' naa loh guelnadzii'hi lasaa' nin zoozahnee nu'h,
ziga naa dxyi'dxyi. Dee' naa xchi'dxyi Dxiohs nin bihndxi-
ahga nu'h desde galohtii'yi, chin gwachii sto' nu'h xchi'dxyi
Jesucristu.

Bwiinn ra' nin ruluu'yi guriinca dxyi'dxyi ra' nin ayi naa guchii

7 Pwihsi loh guidxyiyuh ca'nzaa ra' ziahan ra' bwiinn ra'
nin ruluu'yi guriinca dxyi'dxyi nin ayi naa guchii; cañi' ra'
ba ayi naa Jesucristu nin guulaa loh guidxyiyuh chin bi'
Ñi'h loh guidxyiyuh. Lasaa' ra' bwiinn ra' rii' naa ra' bwi-
inn nin rusagui'hi, nee lasaa' ra' bwiinn squii' naa ra' nin
rdxyi'chinee la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs.
8 Gulgahpa dzi'tsi la'htu tin ayi gusagui'hi ra' bwiinn ra' nin
naa ra' squii' la'htu nee tin ayi guñihchi tu xtsi'n tu nee tin
guica'ha za tu garaa nin guni'hi Dxiohs la'htu.

9 Chyu chi'h zi bwiinn nin xclaa'dzi gugu'chi xcweenta
xchi'dxyi ñi'h loh xchi'dxyi Jesucristu, bwiinn zi'chi ayi
nu'nbwa' ba la'h Dxiohs nin nuu dxibaa'; ya ziga bwiinn
nin riuu'-ria'zi xchi'dxyi Jesucristu, bwiinn chi nu'nbwa' la'h
Dxiohs nee nu'nbwa' za ba la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs.
10 Sidela chyulla bwiinn nin ruluu'yi dxi' yihdzi tu nee
xclaa'dzi ba guluu'yi ba la'htu, per sidela la'h ba ayi ze'nee ba
xchi'dxyi Jesucristu, ayi gaannloh tu ba rwaa' yihdzi tu nee
nin ayi za gugahpaDxiohs tu la'h ba,
11 laasii bwiinn nin gugahpaDxiohs la'h bwiinn chi, cayah-
canee za ba la'h bwiinn chi loh dzi'n dxaaba nin ruhnn ba.

Luulchima dxyi'dxyi ra'

12 Ziahan ru dxyi'dxyi na'pahn para guiñi'n loh tu, per
ayi xclaa'dzihn guca'hra'ñin loh dxihtsi; mahzi cha'yi
cabwe'za'hn dxie'ldaguia'hahn cuun tu tin dxiahxi lasto'n.
13 Llii'n ra' bizaa'n lu'h nin gulii Dxiohs ruxe'hla tuhbi
guelrgahpaDxiohs para la'htu. Zi'chi gaca pwihsi.

Nin riohnna dxihtsi nin baca'h San Jwahn

Cagaca'h ba dxyi'dxyi za'ca loh Gahyu

1 Na'h rii' naan tuhbi bwiinn guuhla, cagaxe'hla'hn dxihtsi
rii' loh lu'h daada Gahyu nin nadzii'hihn ziga naa dxyi'dxyi
guchii.
2 Bwiitsi lasaa'hahn, rna'ba'hn loh Dxiohs, sidela zeezah
za'ca lu'h loh xchi'dxyi Dxiohs, garia'caa za'ca xcweenta lu'h
loh garaatii' cohsa ra' nee gadzihn za gaapa lu'h guelnada'n
roo' xteenn Dxiohs tihxi lu'h.
3 Pwihsi riahxi duxa'hn pur xcweenta lu'h, laasii bani'hi ra'
bwihtsi lasaa' ra' nu'h nin bi' ri'ca cweenta na'h zeezah za'ca
lu'h loh xcweenta xchi'dxyi Jesucristu.
4 Lli'tii' stuhbi dxyi'dxyi nin riuu'pa'h sto'n ziga riuu' sto'n
chin rihna'hn xcweenta ziga ruzo'badxiahga ra' lasaa' ra'
nu'h dxyi'dxyi nin naa guchii.
5 Gahyu, bwiitsihn; cayahpa lu'h mohda za'ca cun la'h ra'
lasaa' ra' nu'h chin rahcanee lu'h la'h ra' ba nin naa ra' bwiinn
stuhbi guihdxyi ra' chin rie'gayihdxi ra' ba yi'h,
6 ya des delanta loh ra' xpwiinn guido' Dxiohs guñi' ra'
ba ziga naza'ca duxa naa lu'h cun la'h ra' ba, ni'chin nin
rna'ba'hn tuhbi bweni'hn loh lu'h; bwa'halaa' pur la'h ra' ba
cun nin guichi'hn ra' ba loh biahja nin guzeezah ra' ba, ziga
nin guluu'yi za'ca nez loh Dxiohs.
7 Laasii la'h ra' ba biria'h ra' ba ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi
Jesucristu per nin tuhbi ga'yu ayi rca'ha ra' ba loh ra' bwiinn
nin ayi riachii sto' ra' ñi'h dxyi'dxyi guchii.
8 Pwihsi ni'chin la'h ra' nu'h nahpa gachidxiaacaee nu'h
la'h ra' bwiinn ra' nin ruluu'yi xchi'dxyi Jesucristu nez guriin-
guriin ra' guihdxyi tin zi'chi gaca nu'h tuhsi cun dzi'n nin
cayuhnn ra' ba.

Ayi cayuhnn Diótrefes dzi'n za'ca

9 La'n guxe'hla tuhbi dxihtsi loh ra' xpwiinn Jesucristu ri'ca,
per la'h Diótrefes ayi riuu' ba ayi ria'zi ba xchi'dxyi'hn laasii
riuu' sto' ba guinabwa' ba cun la'hgahca xigaaba ba la'h ra'
lasaa' ra' nu'h nin rii ri'ca.
10 Sidela na'h dxie'ldahn ri'ca, zuu'yidxyi'dxyine'hn ba pur
nin cayuhnnee ba la'h ra' lasaa' nu'h ri'ca chin gadxa'galasaa'
nu'h ri'ca. La'h Diótrefes rñi'yah ba la'hnu'h, nee ayi razahca
ba cun duhlda ra' rii' nee ayi raannloh ba la'h ra' lasaa' nu'h
nin riaguia'ha cuun tu, ya bwiinn ra' nin xclaa'dzi gaannloh

la'h bwiinn ra' chi ayi rusaa'n ba lwehgu rbwe'heca'ha ba la'h
ra' bwiinn chi loh guido'.
11 Bwiitsi lasaa' ra'n nin nadzii'hihn, ayi guunn tu dzi'n
dxaaba, laasii nin ruhnn dzi'n dxaaba nagahdxi dxiu'nbwa'
ba la'h Dxiohs; per nin ruhnn dzi'n za'ca bwiinn chi naa ba
xpwiinn Ñi'h.

Xcweenta dzi'n za'ca xteenn Demetriu

12 Garaa ra' bwiinn rñi' ra' ba bwen duxa naa Demetriu,
nee xchi'dxyi guchii gahca Dxiohs rñi' pur xcweenta ba,
neezaa la'hnu naa nu nin bwa'haloh cweenta rii', nee la'hza
tu naannloh tu la'hnu rachiñi' nu ganaalla dxyi'dxyi guchii
xteenn Dxiohs.

Luulchima dxyi'dxyi nin guñi' San Jwahn

13 Na'h ziahan ru dxyi'dxyi nin ñuca'hn loh lu'h, per ayi
xclaa'dzihn gu'nnañin cun chiinda xteenn lahpi,
14 laasii xclaa'dzihn gwa'hahn loh lu'h seguihdu gahca, ya
chi'chi gachidi'yidxyi'dxyi nu'h cun rwaa' ra' nu'h.
15 Gulachidxyii sto' lu'h; pwihsi xamihgu ra' lu'h nin nuu ra'
rii' ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para yi'h. Nee rna'ba'hn
bwi'hnn tuhbi bweni'hn badi'hi tuhbi guelrgahpaDxiohs
para la'h ra' tuhbigah ra' xmihgu ra'n nin nuu ri'ca.

Dxihtsi nin baca'h San Judas

Judas cagaca'h loh ra' bwiinn nin gulii Dxiohs

1 Na'h naan Judas nin ruhnn xtsi'n Jesucristu, nee naan
bwihtsi Jacobo; cagaca'hn dxihtsi rii' loh ra' bwiinn ra' nin
gulii Xtaada Dxiohs nu'h, nin ruca'h duxa sto' Ñi'h la'hnu'h,
nee gudihdxyi Ñi'h la'h nu'h tin gaca nu'h tuhsi cun la'h
Jesucristu.

2 Rna'ba'hn loh Dxiohs gusacwachidxyii Ñi'h sto' tu nee
guunn Ñi'h cumpahñu la'htu, cun guni'hi ru Ñi'h guelruca'h
sto' lasaa' ru lasto' tu.

Nin ruluu'yi ra' dxyi'dxyi nin ayi naa guchii
(2 P. 2.1-17)

3 Bwiitsi ra'n, chin cayuhnn duxa'hn lligaaba guhca'hn loh
tu xcweenta ziga riaa xtuhlda ra' nu'h, bwi'hnna'hn lligaaba
dxiooba guca'hn tuhbi dxihtsi loh tu tin suh dzi'tsi tu loh
dxyi'dxyi nin naa guelriachii sto' nin banaa para la'h ra'
bwiinn ra' nin naa xpwiinn Dxiohs,

4 laasii la'h paaldaa ra' bwiinn gulaa'dzi rala'n cun
dxyi'dxyi rusagui'hi xteenn ba nin ruluu'yi ba. Bwiinn ra'
chi nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs xcweenta ra' ñi'h, nin nahpa
ñichilohtii' ra' laasii naa ra' ba bwiinn ya'dxi ra' nin ruxi'n loh
xneziuh Dxiohs pur nin naa ra' ba bwiinn gubwe'hextuhyi
nin zeezahnee tuhbi guelnabahan yuu'dxi, nee rbwe'he sto'
ra' ba la'h Daada Jesucristu nin rnabwa' la'h ra' nu'h.

5 Nicala la'htu naann la tu, per xclaa'dzihn gusana'hn sto'
tu la'h Dxiohs, nicala babwe'he Ñi'h la'h ra' bwiinn Israel loh
guihdxyi Egiptu, per gudxiinn Ñi'h la'h ra' ba nin ayi gwachii
sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h.

6 Ya aanjla ra' nin ayi guclaa'dzi ñia'han hasta bazuh Dx-
iohs lah ra' ba, pwihsi biria'h ra' ba hasta guclaa'dzi Dxiohs
dxia'han ra' ba, ni'chin nucwe'za Dxiohs la'h ra' ba loh nac-
ahyi para loh dxyih ra' nin gaca jwisi cun yi'bi ra' ba cadehn
nin banaa para tu'pazi,

7 neezaa guihdxyi Sodoma cun guihdxyi Gomorra nee cun
guihdxyi ru ra' nin nuu gahxu cwee' ra'n, ziga gahca bwi'hnn
ra' aanjla ra' zi'chi za bwi'hnn ra' bwiinn guihdxyi ra' chi
gubahan gubwihlli ra' ba pur xcweenta gunna'h biraalli ra'
cun ndxi'hw biraalli ra'. Ni'chin banaa ra' ba para loh bwehla
nin ayi dxiuu'yitii', ri'chi chuu ra' ba para tu'pazi.

8 Bwiinn ra' nin nuu loh tu naa ra' ba ziga ra' bwiinn nin
galohyi bwi'hnn ra' duhlda. Nabahan ra' ba ziga nin basi'dxi

ra' ba loh garaa ra' nin rñi' xca'lda, ruxi'n ra' ba tihxi ra' ba, rbwe'he sto' ra' ba xquelrnabwa' Dxiohs, rñi'yah za ra' ba xaanjla Dxiohs.

9 Aanjla Miguehl nin rnabwa' loh ra' xaanjla Dxiohs, chin gudxihldxinee ba la'h bwiinndxaaba yihca tihxi guehtu Moisehs ayi biaalla Miguehl ñiñi'yah ba la'h bwiinndxaaba sola rahbi ba: “Daada Jesucristu zuhnn guelguxchisi xcweenta lu'h.”

10 Per bwiinn ra' rii' rñi'yah ra' ba xcweenta cohsa ra' nin ayi nu'nbwa' ra' ba, per nin rahcabwa' ra' bwiinn ra' ca naa ziga nin rahcabwa' ra' guidxa'h ra'n nin ayi xi xquelrihn ñi'h, ya zuhnnan para ñichiloh ra' ba.

11 ¡Prohbi za la'h ra' ba!, laasii zeezahnee ra' ba xtsi'n guehtu Caín, ya pur guunn ra' ba gahn mweeyi, ni'chin biria'caa ra' ba ziga la'h guehtu Balaam, zeena'zu ra' ba lasaa' loh xtuhlda guehtu Coreh nin gudxihndxinee la'h Dxiohs per guñihchiloh ra' ba.

12 La'h ra' ba naa ra' ba tuhbi xtuhyi duxa loh ra' xchih nin rahca la'n guido'; ayi guidxyihbi ra' ba gahwxchihnee ra' ba la'htu laasii ayi xi xtuhyi riuu' ra' ba, sola xcweenta si xigaaba ra' ba riuu' ra' ba. Naa ra' ba ziga zi xcahyi nin ayi xi ñihsadxiah rusiaaba, ya nezii-nezi'chi zeenee bwih la'han; naa ra' za ba ziga zi yahga nin ayi xi ñinahxi rcah loh ñi'h chin radzihn chieempa nin gudi'hin li'hn, chiohpa bweelta guhchi ra' ba, naa ra' ba ziga tuhbi yahga nin biya'dxu cun xtulbaa' ñi'h hasta la'n layuh.

13 La'h ra' ba naa ra' ba ziga zi ñihsa nin riahsa loh ñihsado' chin ruteesa tuhbi biduhn la'han, ya naa ra' ba bwiinn gubwe'he xtuhyitii' laasii riaaba-riahsa ra' ba ziga zi ñihsado'; naa ra' ba ziga zi dxih llaa'ndxibaa' nin basa'bi xlahta ñi'h, rii ra' ba loh tuhbi guelnacahyi duxa nin bwi'hnn cha'yi Dxiohs para la'h ra' ba nin banaa para tu'pazi.

14 Xcweenta za ra' dee' la'n guñi'laza Enoc nin naa llahgado' Adahn, rahbi ba: “¡Bwa'ha!; ze'nee Dxiohs ziahan duxa ra' xaanjla Ñi'h

15 tin guunn Ñi'h guelguxchisi loh ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh tin gusa'cazii duxa za Ñi'h la'h ra' ba pur garaa ra' xtuhlda ra' ba nin bwi'hnn ra' ba laasii ayi biu'nbwa' ra' ba la'h Dxiohs, nee cun xcweenta ra' dxyi'dxyi nayachi ra' nin guñi'yah ra' ba la'h Dxiohs.”

16 Nee rbahchi duxa ra' ba guelchiah cun naaza ra' ba bwiinn nin ruluu'yixcwihn ra', nee ruhnn ra' ba xi chi'h zi nin xclaa'dzi tihxi ra' ba. Rñi' za ra' ba garaaloh ra' dxyi'dxyi yachi neezaa rñi' ra' ba dxyi'dxyi za'ca loh ra' bwiinn ra' tin guunn ra' bwiinn ziga nin xclaa'dzi ra' ba gaca.

Guelruu'yi dxyi'dxyi xcweenta bwiinn ra' nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs

17 Per la'htu bwiitsi lasaa' ra'n; gulgaza' sto' tu desde galohyi la'h ra' pooxtla xteenn Daada Jesucristu
18 Guñi' ra' ba: “Loh luulchima ra' dxyih ziuu' ra' bwiinn ra' nin gullihdzinee ra' xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, zuhnn ra' ba xcweenta nin guiclaa'dzi chi'h zi ra' ba.”
19 Bwiinn ra' squii' naa nin ruhnn ra' para rlaa'ha ra' xpwiinn Dxiohs loh lasaa' ra' ba laasii bwiinn ra' squii' xcweenta loh guidxyiyuh zeezahnee ra' ba, ayi xi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nuu la'n lasto' ra' ba.
20 Per la'htu bwiitsi lasaa' ra'n; gulcheezah nayaa loh guelriachii sto' xteenn tu nin ze' nez loh Dxiohs. Per la'htu gulguinaaba loh Dxiohs xcweenta guelrnabwa' xteenn Spíritu Saantu xteenn Ñi'h;
21 gulguibahan loh guelnadzii'hi lasaa' nin runi'hi Dxiohs, nee gulcwihnasiin loh gaduhbi nin cabweeza tu gadzihn dxyih nin guni'hi Daada Jesucristu guelnabahan nin ba gaca para tu'pazi la'hnu'h laasii ralahsa sto' Ñi'h la'hnu'h.
22 Gulgalahsa sto' tu nee gulgahcanee la'h ra' bwiinn nin nagahdxi chechiipa'h sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs tin chechii sto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h,
23 nee gulgahcanee la'h spaaldaa ra' ba tin garia'caa ra' ba loh duhlda nin naa ziga zi bwehla duxa, cun gulgalahsa sto' tu la' ra' ba; per bwa'ha tin ayi chuu lu'h loh duhlda nin ruhnn ra' ba pur xcweenta guelnabahan dxaaba xteenn ra' ba.

Dxyi'dxyi luulchima ra'

24-25 Dxiohs nin naa tuhbi dxi'h, nin nahpa guelnasiin duxa, cun la'h Jesucristu xteenn nu'h nin nahpa guelrnabwa' para gahpa la'htu tin ayi dxiaaba tu loh duhlda, nee guzuh Ñi'h la'htu loh guelbacha'h roo' xteenn Dxiohs sin nin tuhbi duhlda nee cun riahxi duxa tu; Dxiohs nahpa Ñi'h garaatii' lla'ñih, guelrnabwa', cun guelguxchisi pur xcweenta Daada Jesucristu desde galohyi, nee nnah, cun para tu'pazi. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h Jwahn xcweenta ra' cohsa ra' ru nin gue'du gaca ra'

Baluu'yiloh Jesucristu loh Jwahn

1 Dee' ra' naa dxyi'dxyi nin badi'hi Dxiohs la'h Jesucristu tin
baluu'yi Ñi'hn la'h ra' xmooza Ñi'h xcweenta ra' cohsa ra' nin
ze'yahlda gaca. Jesucristu baxe'hla la'h tuhbi xaanjla Ñi'h loh
Jwahn tin basagwa' aanjla chi la'h Jwahn garaa ra' bihsi nin
rñi' loh dxihtsi rii',
2 ni'chin nin baca'h Jwahn loh dxihtsi rii' garaa xchi'dxyi
Dxiohs nin baluu'yi Jesucristu la'h ba, nin basagwa' Ñi'h la'h
ba ziga bihsi ra' nin bwa'ha loh ba.
3 Dichohsa ra' bwiinn ra' nin rusi'dxi xchi'dxyi Dxiohs
nin caa loh dxihtsi rii' nee ruzo'badxiahga ra' ban, laasii
ze'gadzihn gahxu dxyih nin cha'loh ziga rñi' loh dxihtsi rii'.

Jwahn ruca'h dxihtsi loh gagaadzi guido' hasta rii ra' xpwiinn Jesucristu

4 Na'h Jwahn, cagaca'hn dxihtsi rii' loh ra' xpwiinn Je-
sucristu nin rii gagaadzi guihdxyi ra' xteenn Asia. Gul-
guica'ha guelrbwidxyii sto' xteenn la'h gahca Dxiohs nin naa
nnadxyih, cun desde la'n dxyih ra' nin ze'dii'dxi, nee cun nin
nahpa dxi', nee cun nin banaaza par tu'pazi, nee xquelruhn-
ntaa'yi cun xquelrbahchidxyii sto' xteenn gagaadzi ra' spíritu
nin zuu nez hasta rnabwa' Dxiohs,
5 nee cun neezaa xquelruhnntaa'yi xquelrbahchidxyii sto'
Jesucristu nin ruluu'yi dxyi'dxyi nanchii la'h nu'h, la'h Ñi'h
nin mwer babahn za loh bwiinn guuchi; la'h za Ñi'h rnabwa'
Ñi'h loh garaa ra' rrehyi ra' nin rii ra' loh guidxyiyuh. Jesu-
cristu rca'hsto' Ñi'h la'h ra' nu'h, nee basiaa Ñi'h la'h ra' nu'h
loh duhlda cun llarihn Ñi'h.
6 La'h za Ñi'h bwi'hnn Ñi'h gaca nu'h tuhbi bwiinn roo'
tuhbi guihdxyi roo', nee gahca za nu'h bixohza loh Dxiohs
Xtaada Ñi'h. ¡Garaatii' ra' bwiinn nahpa guunn lasahca lah
Ñi'h nee guinabwa' Ñi'h par tu'pazi! Zi'chi gaca, pwihsi.
7 ¡Gulgacabwa'! Zi' Jesucristu loh xcahyi, ya garaa ra' bwiinn
zwa'haloh ra' ba la'h Ñi'h, hasta bwiinn ra' nin baxaala
baldi'h tihxi Ñi'h cun lahnsa zwa'ha za ra' ba la'h Ñi'h; ya
garaa ra' bwiinn guidxyiyuh zu'n ra' ba chin gwa'ha ra' ba
loh Ñi'h. Zi'chi gaca.

8 —Na'h naan des galoh nee cun hasta luulchima za ziga
naa ra' lehtra A cun Z, —rñi' Daada Dxiohs—. Na'h ziga naan
Dxiohs; nabahanahn nnadxyih, cun desde la'n dxyih ra' nin
ze'dii'dxila, nee cun nin nahpa dxi'; nee na'hza nin na'pahn
guelrnabwa'rooru loh garaatii'.
9 Na'h Jwahn, naan bwihtsi tu pur nin riachiiza sto'n la'h
Jesucristu, nee pur nin naaza nu'h tuhsi loh guelrzahcazii,
cun ziga chuuza nu'h tuhsi nez loh Dxiohs nee cun ziga
gacaza nu'h tuhsi loh guelpaseensi xteenn Jesucristu. Pwihsi
chin nuu'huhn loh yuh nin nuu galaayi loh ñihsado' nin laa
Patmos, pur nin zegaluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs, laasii na'h
naan nin bwa'haloh dzi'nroo ra' nin bwi'hnn Jesucristu,
10 pwihsi tuhbi dxyih Dumingu bia'hanahn loh xquelrn-
abwa' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs ya bihna'hn nez di'tsihn
tuhbi rsiaa'ha ziga xteenn tuhbi trompeta,
11 Nin guñi' loon squii':
—Na'h naan des galohtii'yi nee cun para hasta fihnyi, ziga
zi lehtra A cun lehtra Z. Baca'h loh tuhbi chihbru garaa ra' nin
gwa'ha loh lu'h, ya guixe'hla lu'hn para xpwii'nn ra'n nin rii
loh gahdzi guihdxyi xteenn Asia, o sea par loh guihdxyi Efesu,
loh guihdxyi Esmirna, loh guihdxyi Pérgamo, loh guihdxyi
Tiatira, loh guihdxyi Sardis, loh guihdxyi Filadelfia, nee cun
loh guihdxyi Laodicea.
12 Chi'chi basia'garii loon tin bwa'hahn nez di'tsihn chyuñin
cañi' loon, ya loh bwi'hnna'hn zi'chi bwa'hahn gagaadzi
gandayehru ohro,
13 ya galaayi gagaadzi gandayehru chi bwa'hahn zuu tuhbi
nin naa Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, nahcu Ñi'h tuhbi
lahdxi nin radzihn hasta yihca ñaa' Ñi'h, nee cun tuhbi cin-
turohn nin naa ganaalla ohro lli'hidu'h la'ntihxi Ñi'h.
14 Yihca Ñi'h cun dxyichyihca Ñi'h xñah labweh nachiitsin
ziga zi dxyihchi lli'hyi, o ziga zi labweh guii'ga; ya bizloh Ñi'h
ziga zi bwehla;
15 ya ñaa' Ñi'h rca'bacha'han ziga zi dxi'ba nin laa bronce
chin nuu'hun loh dxih; ya rsiaa'ha xteenn xchi'dxyi Ñi'h naan
ziga zi chin riuu'bwih zi'hyiroo' ñihsa;
16 ya xlahdu derehchu naa Ñi'h niinloh gahdzi dxih
llaa'ndxibaa'; ya rwaa' Ñi'h niinloh tuhbi spahda nin caa
duxa garoopa dihtsi ñi'h; ya gaduhbi loh Ñi'h xñahan ziga loh
gubihdxyi chin rzia'ñih gubihdxyi gaduhbi laga'tii'.
17 Chin guya'loh bwa'hahn loh Ñi'h, biaaba'hn loh yuh nez
hasta zuu ñaa' Ñi'h ziga zi bwiinn guuchi, chi'chi badzii'ba
naa Ñi'h nin naa lahdu derehchu yi'cahn, chi'chi guñi' Ñi'h
loon, nah Ñi'h:

—Ayi guidxyihbi lu'h; na'h nin nabahanahn des galohtii'yi, nee na'h za nin ba nabahan par tu'pazi.

18 Na'h nin naan nin nabahanahn nnah, guhchi'hn per gubia'garii ba nabahnahn yannah ba nabahnahn par tu'pazi; na'h na'pahn guelrnabwa' loh guelguhchi nee cun loh gabihldxyi za.

19 Ni'chin nin baca'h xcweenta garaa ra' nin bwa'ha lu'h, nin cayahca nnah, neezaa cun nin gue'du ze'yahlda gaca.

20 Dee' naa dxyi'dxyi naga'tsi xteenn gagaadzi dxih llaa'ndxibaa' nin bwa'ha lu'h lahdu derehchu naa'hahn, nee cun xcweenta za gagaadzi gandayehru ohro ra': gagaadzi dxih llaa'ndxibaa' chi naa ra' xaanjla Dxiohs nin rahpa ra' xpwii'nnra'n nin rii loh gagaadzi guihdxyi ra', ya gagaadzi gandayehru ra' nin naa ohro ra' nin bwa'ha lu'h chi naa xpwii'nnra'n nin rii loh gagaadzi za guihdxyi ra' chi.

2

Dxyi'dxyi nin guzee loh ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Efesu

1 Chi'chi nah Ñi'h loon:

—Baca'h dxyi'dxyi ra' rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwii'nnra'n nin rii loh guihdxyi Efesu: “Squii' rñi' nin caa gahdzi dxih llaa'ndxibaa' naa derehchu Ñi'h, nin ca'nzaa galaayi gagaadzi ra' gandayehru ohro ra'.

2 Na'h nu'nbwa'n xtsi'n tu cun guelrza'cazii nin ruti'dxiloh tu loh xtsi'n tu nee xa riazahdzi'tsi tu loh xchi'dxyi'hn, nee na'nnzahn ayi rcha'ga tu la'h ra' bwiinn nadxaaba ra', nee ziga la'h tu biuu'nbwa'za tu xcweenta bwiinn ra' nin rñi' naa ra' xpooxtla Dxiohs per ayi naa ra' ba xpwiinn Dxiohs. Sola naann tu naa ra' ba bwiinn rusagui'hi ra'.

3 Pwihsi gwazahdzi'tsi tu loh xchi'dxyi'hn, bwi'hnn tu waanta bati'dxiloh tu guelrza'cazii pur naa tu xpwii'nnra'n, nee ayi bietagueeta tu.

4 Per na'pahn tuhbi guelchiah nin rba'chihn xcweenta tu, laasii ayi ru ruca'h sto' tu na'h ziga baca'sto' tu na'h des galoh.

5 Pwihsi ni'chin gulgaza'sto' tu caa loh guza'bi tu, gulgacha'h ziga nabahan tu tin gulgabia'garii gulgui'hnn ziga gubahan tu des galohtii'yi; sinolan lwehgu gahca gadxi'hyihn la'h tu nee gusia'pitiin xgandayehru tu xnehzan sidela ayi gucha'h tu lligaaba guelruhnn chiohpa sto' nin nuu sto' tu.

6 Per nuu nin ruhnn xnehza tu: ayi riuu'sto' tu nin ruhnn ra' bwiinn nicolaita ra', zi'chi za na'h ayi riuu'sto'n dzi'n nin ruhnn ra' ba.

7 Bwiinn nin zohballaala dxiahga ñi'h chuu ba cha'zi ba dxyi'dxyi ra' nin rñi' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs loh ra'

xpwiiˈnnraˈn, ya bwiinn raˈ nin guunn gahn loh duhlda, zudiˈhihn ñinahxi nin caa loh yahga nin naa guelnabahan gahw raˈ ba, yahga ñinahxi nin nuu llaaˈndxibaaˈ hasta nuu Dxiohs.”

Dxyiˈdxyi raˈ nin rñiˈ loh dxihtsi riiˈ par laˈh raˈ xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Esmirna

8 Chiˈchi nah Ñiˈh loon:

—Bacaˈh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwiiˈnnraˈn nin rii loh guihdxyi nin laa Esmirna: “Naˈh nin naan des galohtiiˈyi nee naˈh za nin naan par loh dxyih luulchima raˈ, naˈh nin guhchiˈhn per gubiaˈgarii ba nabahan.

9 Naˈh naˈnnahn xa rutiˈdxiloh tu guelrzaˈcazii nee naˈnnzahn gulliaaˈhatiiˈ nin nahpa tu nee nicala naa tu nin nuu ziahan xixteenn ñiˈh loh Dxiohs, nee naˈnnzahn nuu nin rñiˈyah raˈ laˈh tu nee rahbi raˈ ba naa raˈ ba bwiinn Israel per ayi naa raˈ ba ziˈchi; nin naa raˈ ba laˈh raˈ ba naa raˈ ba xpwiinn xquidoˈ bwiinndxaaba.

10 Ayi guidxyihbi tu loh xcweenta guelrzaˈcazii nin laˈh guhlda gutiˈdxiloh tu, laasii laˈh bwiinndxaaba gusieˈw paaldaa tu laˈn lahtsidxiˈba, tin gacabwaˈ ba guiduˈhun ta guchii tu gwachiistoˈ tu xchiˈdxyiˈhn, ya zutiˈdxiloh tu guelrzaˈcazii tsiˈh gubihdxyi; gulgasuhchihpa lastoˈ tu tin chezah dziˈtsi tu loh xchiˈdxyiˈhn nicala gachi tu, per naˈh guniˈhihn guelnabahan nin ba naa par tuˈpazi laˈh tu ziga tuhbi corohna.

11 Nin luˈh xclaaˈdzi guzoˈbadxiahga dxyiˈdxyi, gucaˈhdxiahga ba dxyiˈdxyi nin rñiˈ Spíritu Saantu xteenn Dxiohs loh raˈ bwiinn guidoˈ xteenn Dxiohs: nin guunn raˈ gahn loh duhlda, ayi xi guunnee guelguhchi nin raroopa laˈh raˈ ba.”

Dxyiˈdxyi raˈ nin rñiˈ loh raˈ xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Pérgamo

12 Chiˈchi nah Ñiˈh loon:

—Bacaˈh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwiiˈnnraˈn nin rii loh guihdxyi Pérgamo: “Naˈh nin naˈpahn spahda nin caa duxa garoopa dihtsi ñiˈh rñiˈn dxyiˈdxyi riiˈ.

13 Naˈh naˈnnahn nuu tu loh guihdxyi nin rnabwaˈ bwiinndxaaba, per zeezahnee dziˈtsi tu xchiˈdxyiˈhn, ayi cabweˈhestoˈ tu xchiˈdxyiˈhn nicala laˈn dxyih nin gudxiinn raˈ ba laˈh Antipas, nin guñiˈ xcweenta xchiˈdxyiˈhn, nin gwazahnee zaˈcapaˈh xchiˈdxyiˈhn nin gudxiinn raˈ ba hasta rnabwaˈ bwiinndxaaba,

14 per guyuuˈ chiohpa-choon xtuhlda tu: loh tu dxaˈga raˈ bwiinn raˈ nin ruhnn ziga bwiˈhnn guehtu Balaam ba guhca cadxyih rooˈ; laˈh ba basiˈdxi ba laˈh guehtu Balac xa guunn ba tin dxiaaba raˈ bwiinn Israel loh duhlda, baluuˈyi ba laˈh

ra' bwiinn Israel tin gahw ra' ba cohsa ra' nin badi'hi guhn
ra' ba nez loh dxaan, nee basi'dxi za ba la'h ra' bwiinn Israel
guidxa'ga ra' ba chyu chi'h zi gunna'h.
15 Zi'chi gahca za nahpa tu bwiinn ra' nin zeezahnee
ra' dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi ra' nin laa nicolaita ra' nin
rdxyi'chihn xcweenta ra' ñi'h,
16 ni'chin gulgacha'h sto' tu; sino la'n seguihdu gahca
dxie'ldahn tin childxine'hn ni'chi ra' cun spahda nin nuu
rwaa'hahn.
17 Nin lu'h xclaa'dzi guzo'badxiahga dxyi'dxyi;
guca'dxiahga ba dxyi'dxyi ra' nin rñi' Spíritu Saantu Dxiohs
loh ra' xpwii'nnra'n: nin guunn gahn loh duhlda, ni'chi ra'
gudi'hihn tuhbi lasaa' pahn nin laa manah gahw ra' ba la'n
nuucha'yi, nee gudi'hi zahn tuhbi dxiah labweh la'h bwiinn
chi ya loh dxiah labweh chi caa tuhbi lah nacuubi nin ayi
chyu nu'nbwa'tii' sola nu'nbwa' nin guica'ha dxiah yi'hn chi
lah nin caa loh dxiahyi'hn chi.”

Dxyi'dxyi ra' nin rñi' loh ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Tiatira

18 Chi'chi nah Ñi'h loon:
—Baca'h dxyi'dxyi ra' rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa
xpwii'nnra'n nin rii loh guihdxyi Tiatira: “Squii' guñi' Llii'n
Dxiohs, nin naa bizloh ñi'h ziga zi bwehla ya ñaa' Ñi'h ziga zi
dxi'ba nin laa bronce nin rca'bacha'h.
19 Na'h la'n naann la garaa ra' nin ruhnn tu; na'nnahn xa
rantsii'hi lasaa' tu, nee xa riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, nee xa
naa xtsi'n tu nee xa riazah dzi'tsi tu, nee na'nnahn cayuhnn
tu dzi'n roo' ru nnah loh galoh nin guzo'baloh tu,
20 per nuu tuhbi guelchiah nin rdxi'chihn pur la'h tu; laasii
rcahbi tu riuu' tu loh tuhbi gunna'h nin laa Jezabel. La'h ba
rñi' si ba naa ba tuhbi profehta, gunna'h nin rñi' xchi'dxyi
Dxiohs, ya pur nin ruluu'yi ba rusagui'hi zi ba la'h ra' xp-
wii'nnra'n tin rza'bi ra' ba loh ra' dzi'n gubwihlli nee tin rahw
za ra' ba cohsa ra' nin rbwih loh dxaan.
21 Na'h la'n gule'za xchih tin gusaguu'dzi sto' ba pur xtuhlda
ba, per ayi guclaa'dzitii' ba ñuhnn ban; ayi rbwe'hesto' ba
dzi'n gubwihlli nin ruhnn ba.
22 Pwihsi na'h gu'nnahn dxiaaba ba loh lu'hn cun tuhbi
gueldxyihdxyi duxa, nee cun garaa ra' nin ruhnnee la'h ba
dzi'n gubwihlli guti'dxi ra'n ba loh guelrza'cazii duxa sidela
ayi gusaguu'dzi sto' ra' ba xcweenta xtsi'n Jezabel.
23 Zidxi'nnahn llii'n ba, ya zi'chi zahcabwa' garaa ra'
xpwi'nnra'n na'h nu'nbwa'n garaatii' nin nuu xigaaba tu cun
ziga naa sto' tu; ya tuhbigah tu guni'hihn nin rga'ha guica'ha
tu ziga naa xtsi'n tuhbigah tu.

24 Per la'h tu garaa ra' ru nin nuu loh guihdxyi Tiatira, nin
ra' ayi zeezah loh dxyi'dxyi nin ruluu'yi Jezabel nee nin ayi
za nu'nbwa' tu nin rñi' ra' ba naa dxyi'dxyi rala'n xteenn
bwiinndxaaba, na'h nin stuhbi dzi'n ayi rudzi'ba'hn yihca
nin naa tuhbi dxi'h xtsi'n tu.
25 Mas gulgahpa dzi'tsi xchi'dxyi'hn nin nahpa tu hastayi
chin dxie'ldahn stuhbi,
26 ya bwiinn ra' nin guunn gahn loh duhlda nee chezah
tu ziga xclaa'dzihn hasta la'n dxih nin cha'loh guidxyiyuh,
zudi'hihn guelrnabwa' la'h ra' ba tin guinabwa' ra' ba loh ra'
naciohn ra'.
27 Pwihsi ziga bani'hi Xtaa'dahn guelrnabwa' na'h,
zudi'hihn guelrnabwa' la'h ra' ba tin guinabwa' ra' ba
loh ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, nee guunn ra' za ba
guelguxchisi xcweenta ra' ba ziga zi cun tuhbi bahra dxi'ba
ziga ruhn nin ruhnncha'yi guihsu bwehn, rutaa'ha ra' ba
garaa ra' guihsu nin ayi gallu'yi.
28 Zudi'hi zahn dxih nin ri' rsiiyido' la'h ra' ba.
29 Nin ayi ñie'w dxiahga ñi'h, guzo'badxiahga ra' ba nin rñi'
Spíritu Saantu Dxiohs loh ra' xpwii'nnra'n.”

3

Dxyi'dxyi nin rñi' loh ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Sardis

1 Chi'chi nah Ñi'h loon:
—Baca'h dxyi'dxyi ra' rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa
xpwii'nnra'n nin rii loh guihdxyi Sardis: “Zi'chi nah nin
rahpa gagaadzi Spíritu xteenn Dxiohs nee cun gagaadzi dxih
llaa'ndxibaa' loon: Na'h naannloon garaa ra' dzi'n nin ruhnn
tu, nee naann zahn naa tu ziga tuhbi bwiinn guuchi, ayi ru
guunn tu xtsi'na'hn nicala za'bi dxyi'dxyi nabahan tu.
2 Gulgati'chi baca'lda loh tu nee gulguiñah loh ra' xcweenta
xchi'dxyi'hn nin amwerla ñichiloh la'n lasto' tu, pwihsi na'h
caywa'haloon garaa nin ruhnn tu nin ayi naa bwen nez
delanta loh Daada Dxiohs xte'nnahn.
3 Gulgaza'sto' tu dxyi'dxyi ra' nin basi'dxi tu cun
baca'dxiahga tu, ni'chin gulgazo'badxiahga dxyi'dxyi
gulgacha'h ziga nabahan tu loh duhlda, per sidela ayi gucha'h
tu xmohda tu, zadzihna'hn nez loh tu ziga tuhbi guba'n nin
ayi gaann tu xohra gadzihna'hn nez loh tu.
4 Per nahpa tu loh guihdxyi Sardis paaldaa ra' bwiinn nin
nayaa nin nagahdxi sa'bi ra' loh duhlda, ya la'h ra' bwiinn
ra' chi zahcu ra' ba lahdxi labweh tin sahnee ra' ba na'h nez
llaa'ndxibaa' laasii zi'chi ruhnn tucahri la'h ra' ba.
5 Nin guunn ra' gahn loh duhlda, ni'chi ra' gacu lahdxi
labweh, nee ayi gura'hn lah bwiinn ra' chi loh chihbru nin

caa lah ra' bwiinn nin guibahannee la'h Dxiohs par tu'pazi
nee ziñi'n nez delanta loh Xtaa'dahn cun nez loh za ra' xaanjla
Ñi'h bwiinn ra' rii' naa ra' xpwii'nnra'n.
6 Bwiinn ra' nin zohballaala dxiahga ra' ñi'h
guzo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi ra' nin rñi' Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs loh ra' xpwii'nnra'n."

Dxyi'dxyi ra' nin rñi' loh ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Filadelfia

7 Chi'chi nah Ñi'h loon:
—Baca'h dxyi'dxyi rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xp-
wii'nnra'n nin rii loh guihdxyi Filadelfia: "Squii' rñi' nin
banayaa par tu'pazi, nin guchii naa xchi'dxyi Ñi'h, nin nahpa
xchiahyi guehtu Davihd; la'h Ñi'h chin ruxaala Ñi'h ayi nin
tuhbi nin guunn gahn gusie'w hasta ruxaala Ñi'h, nee chin
rusie'w Ñi'hn ayi za nin guunn gahn guxaala hasta rusie'w
Ñi'h.
8 Na'h na'nnahn garaa ra' nin ruhnn tu. Baxaa'lahn tuhbi
rwaa' lee' nez delanta loh tu nin ayi guunn chyu chi'h zi
gahn dxie'w; pwihsi nicala gullia'yi'hn naa xjweersi tu per
bazo'badxiahga tu xchi'dxyi'hn nee ayi rbwe'hesto' tun,
9 pwihsi zwa'ha tu cuun nin gusahca'hn la'h ra' bwiinn ra'
nin zeena'hla la'h bwiinndxaaba; la'h ra' nin rñi'zi ra' naa
ra' bwiinn Israel, per ayi naa ra' ban; rusagui'hi ra' ba la'h
ra' bwiinn. Na'h zu'nnpa'caan dxie'biiga ra' ba nez loh tu
tin guzu'nllihbi ra' ba nez loh tu tin gacabwa' ra' ba na'h
ruca'hsto'n la'h tu,
10 laasii ayi rria'gahn tu loh xchi'dxyi'hn, ni'chin na'h
zahcane'hn la'h tu chin guti'dxiloh tu guelrza'cazii, nee
zuti'dxiloh za garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guelrza'cazii tin
guidu'hun cuun pa'ca nin naa ra' bwiinn za'ca loh ra' bwiinn
guidxyiyuh ra'.
11 Na'h ayi gacata'h ru dxie'ldahn; bwa'ha dzi'tsi cun
xchi'dxyi'hn nin nahpa tu tin ayi chyulla cwe'hellu'hu nin
bani'hihn guca'ha tu.
12 Bwiinn ra' nin guunn gahn loh duhlda, na'h gu'nnahn
gaca ra' ba ziga tuhbi piyahri nin nuu hasta naa xquido'
Xtaa'dahn, nee ayi chuu dxyih nin garia'h ra' ba ri'chi; locah
ra' ba guca'hn nin naa lah Dxiohs Xtaa'dahn neezaa lah gui-
hdxyi nin laa Jerusalehn nacuubi nin dxiehta llaa'ndxibaa'
hasta nuu Dxiohs, nee zuca'h zahn laan locah ra' ba laan nin
naa nacuubi laasii naa ra' ba xpwii'nnra'n.
13 Bwiinn nin zohba dxiahga ñi'h guzo'badxiahga ba nin
rñi' Spíritu Saantu Dxiohs loh ra' xpwii'nnra'n."

Dxyi'dxyi ra' nin rñi' loh ra' xpwiinn Jesucristu ra' nin rii loh guihdxyi Laodicea

14 Chi'chi nah Ñi'h loon:
—Baca'h dxyi'dxyi ra' rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa
xpwii'nnra'n nin rii loh guihdxyi Laodicea: “Squii' rñi' nin ayi
rusagui'hi, nin rñi' ganaalla dxyi'dxyi guchii, nin gulahchix-
chih garaa nin bwi'hnn Dxiohs lligaaba gacacha'yi.
15 Na'h na'nnahn garaa nin naa xtsi'n tu; ayi zeezah za'ca tu
loh xchi'dxyi'hn, ayi za rbwe'hesto' tun, ¡mas cha'yi ñahzanee
za'ca tun o ñibwe'hesto' tun!
16 Per nnah naa tu ziga zi ñihsa nadxa'ha; ayi za naa tu nin
ziga ñihsa nahlda, nin ayi za naa tu ziga ñihsa lda'h, ni'chin
zabwe'he rwaa'hahn la'h tu.
17 Pwihsi la'h tu rñi' tu: Ricu'hn, nee bwen gahca riuu'huhn;
ayi xi ria'dxi'hn, per la'h tu ayi rahcabwa' tu naa tu ziga tuhbi
bwiinn nin ayi xi nahpatii'; naa tu ziga tuhbi bwiinn gubiin,
tuhbi bwiinn prohbi duxa, tuhbi bwiinn nin ayi riin loh ñi'h,
nee naa tu ziga tuhbi bwiinn nin zuu lla'teh par la'h Dxiohs.
18 Ni'chin nin rñi'n loh tu gulsi' ohro loon, ohro nin ba
gudii'dxi loh dxih bu'hu tin zi'chi gaca tu ziga tuhbi ricu
pa'caa, nee loo zahn si' tu lahdxi labweh nachitsi nin gacu
tu tin xtuhyi zuu lla'teh tu; nee guni'hi zahn rramwehdxi nin
chuu baloh tu tin gwa'ha za'ca tu.
19 Na'h rñi'ne'hn cun rzuh za'ca'hn la'h garaa ra' bwiinn ra'
nin ruca'hsto'n ni'chin nin rñi'n loh tu nahpa chu'gui'w sto' tu
guunn tu xtsi'na'hn, nee gulgacha'h lligaaba dxaaba nin nuu
sto' tu.
20 Gulguia'ha, na'h la'n zuu rwaa' lee' xteenn sto' tu, cab-
wiidxihn, per sidela chyulla tuhbi tu dxihn cañi'n, guxaala
bwiinn chi rwaa' lee' xteenn lasto' ba, tin guunn yiidzihn
lasto' bwiinn chi tin gacane'hn bwiinn chi guibahan za'ca ba
nez loon,
21 ya bwiinn nin ruhnn gahn loh duhlda, la'h bwiinn
chi gudi'hihn guinabwa'nee ba na'h llaa'ndxibaa', ziga
bwi'hnna'hn gahn loh duhlda ni'chin nin guzo'ba'hn hasta
rnabwa' Xtaa'dahn llaa'ndxibaa'.
22 Bwiinn nin zohba llaala dxiahga ñi'h guzo'badxiahga
ra' ba dxyi'dxyi ra' nin rñi' Spíritu Saantu Dxiohs loh ra'
xpwii'nnra'n.”

4

Bwa'ha Jwahn billaala rwaa' lee' xteenn dxibaa'

1 Chin guya'loh baca'hn dxyi'dxyi ra' nin gunabwa' Ñi'h
baca'hn, chi'chi guteesa loon nez dxibaa', bwa'hahn zohbal-
laala rwaa' ziga tuhbi yuu' nez dxibaa', chi'chi guñi' tuhbi

rsiaa'ha loon, rsiaa'ha chi naan ziga rsiaa'ha xteenn tuhbi trompeta nin bihn dxiaagahn galoh, nah rsiaa'ha chi loon:

—Gucah rii', tin gulu'yi'hn yi'h garaa' ra' nin chuu ru gaca chin tuulla gaca cohsa ra' rii'.

2 Ya chi'chi bia'hanahn loh guelrnabwa' xteenn Spíritu Saantu, ya bwa'hahn tuhbi yahgaxiiyi roo' llaa'ndxibaa' hasta rbwih ra' nin rnabwa' llaa'ndxibaa', ya loh yahgaxiiyi chi zohba nin rnabwa' llaa'ndxibaa'.
3 Ya nin zohba loh yahgaxiiyi chi rñah ni'chi ziga tuhbi dxiah nin rbwiibwehla nin laa jaspe o nin laa za cornalina, ya gadiidxi yahgaxiiyi chi nuu tuhbi guundzihin nin rca'bacha'h duxa ziga zi tuhbi dxiah nin laa esmeralda,
4 ya gadiidxi yahgaxiiyi rii' bwa'hahn za galda bitapa yahgaxiiyi ra' nin zohba galda bitapa bwiinnguuhla ra', nahcu ra' ba ganaalla lahdxi labweh ya nuu tuhbigah ra' corona ohro yihca ra' ba,
5 ya nez loh yahgaxiiyi roo' chi ri'chi rre'h du'hdxih ra' nin naa du'hdxih nin rre'h chin rdxi'ñaa', ya nez loh za yahgaxiiyi roo' chi cacadxih gahdzi bwehla nin naa gahdzi spíritu xteenn Dxiohs,
6 cun nez lohgahcaza yahgaxiiyi roo' chi nuu ñihsado' nin rñah ziga zi dxiawahan. Nee cun galaayiza yahgaxiiyi roo' chi cun gadiidxin rii ra' tahpa maan ra' nin nuu bizloh ra' ñi'h gadiidxitii' ra' ma tantu nez delanta ziga nez dihtsi ra' za ma.
7 Nin naa mwer tuhbi maan ra' chi naa tuhbi bwe'dzi; ya nin raroopa maan chi naa ziga tuhbi guun; ya nin riohnna chi naa ziga loh tuhbi ndxi'hw; ya nin radaapa maan chi naa ziga tuhbi bisiah nin rzuh.
8 Ya gadaapa ra' maan ra' chi tuhbigah ra' ma zohba xo'pagah xiiyi ra' ma, ya gaduhbitii' tihxi ra' ma nuu bizloh ra' ma; nee dxyih-nague'la ayi rbweeza cañi' ra' ma:

Saantu, saantu, saantu naa Daada Dxiohs nin nahpa guelrnabwa' roo', nin nuu des galohtii'yi, nin nuu nnah, cun nin chuu par tu'pazi.

9 Ya chin ruhnn lasahca ra' gadapa maan ra' chi cun ruzu'nllihbi ra' ma cun rudi'hi ra' ma guelzuxchilli loh nin zohba loh yahgaxiiyi nin ba rnabwa' par tu'pazi,
10 ya gagalda bitapa ra' bwiinn guuhla ra' ruzu'nllihbi ra' ba nez loh nin ba rnabwa' par tu'pazi cun raann ra' ba la'h Ñi'h, ya ruzuhcaa ra' ba xcurohn ra' ba hasta zuu xahgaxiiyi Ñi'h, cun rahbiza ra' ba:

11 Daada Dxiohs Xtaada nu, Yu'bi pa'ca lu'h rga'ha guunnlasahca bwiinn lah lu'h cun guzu'nllihbi ra' ba loh lu'h cun guica'ha za lu'h garaa guelrnabwa'

laasii Yu'bilu'h bwi'hnncha'yi lu'h garaatii' ra' nin nuu nnah
pur xigaaba lu'h guhca ra'n ni'chin nin gurihxchih
ra'n.

5

Tuhbi chihbru cun nin naa Xi'hyi Dxiohs

1 Chi'chi na'h Jwahn bwa'hahn loh naa derehchu nin zohba
loh yahgaxiiyi roo' nin naa trono, nuu tuhbi dxihtsi nin
bidu'bi, caa lehtra loon cun nez dihtsin ya ñie'wun cun gahdzi
sehyu,
2 chi'chi bwa'hahn loh tuhbi xaanjla Dxiohs nin nahpa
ziroo' jweersi, chi'chi guñi' jweersi aanjla chi rahbi ba:
—¿Chyu ni'ca ruhnn tucahri guxaala loh dxihtsi rii' nee
chi'llu za ni'chi sehyu nin caa loh dxihtsi rii'?
3 Per nin llaa'ndxibaa' nin loh guidxyiyuh ayi bidxeela nin
ñuxaala loh dxihtsi chi o mas ñwa'ha si ba loh dxihtsi chi,
4 chi'chi guzo'baloh ru'n duuxa'hn laasii ayi bidxeela nin
tuhbi nin ruhnn tucahri ñixaala loh dxihtsi chi tin ñu'lda ba
loh dxihtsi chi, o mas ñwa'ha za ba loh dxihtsi chi,
5 chi'chi guñi' tuhbi bwiinn guuhla loon, nah ba:
—Ayi ru gu'n lu'h; la'h bwe'dzi nin naa xahgado' guehtu
Judah cun xahgado' guehtu Davihd, la'h Ñi'h bwi'hnn gahn
loh guelguhchi ni'chin nnah la'h Ñi'h ruhnn tucahri guxaala
loh dxihtsi ca cun chi'llu Ñi'h gagaadzi sehyu nin caa dihtsi
ca.
6 Ya chi'chi galaayi yahgaxiiyi roo' nin naa tronu cun nez
loh ra' gadaapa ra' maan ra' nin rii gadiidxi tronu chi cun
galaayi bwiinn guuhla ra', bwa'hahn zuu tuhbi nin naa Xi'hyi
Dxiohs, nicala rluu'yi sehn ra' nin guhchi Ñi'h ziga lli'hyi
nin rbahchi guhn ra' bwiinn loh Dxiohs; zohba gahdzi xc-
ahchu Ñi'h neezaa nuu gahdzi ba'loh Ñi'h nin naa gahdzi
Spíritu xteenn Dxiohs nin ruxe'hla Ñi'h nez gaduhbitii' loh
guidxyiyuh,
7 ya chi'chi gwabiiga Ñi'h tin guca'ha Ñi'h dxihtsi chi lahdu
derehchu naa nin zohba loh yahgaxiiyi roo' nin naa tronu nez
dxibaa'.
8 Ya chin guya'loh guna'zu Ñi'h chihbru chi, chi'chi gadaapa
maan nin rii hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa' cun gagald-
abi tapa ra' bwiinn guuhla bazu'nllihbi ra' ba nez delanta
loh Xi'hyi Dxiohs, tin tuhbigah ra' bwiinn guuhla chi nuu
tuhbigah harpa naa ra' ba nee cun dxi'ba ohro ra' nin naa
ziga bisihn guxa'hla, ya guxa'hla rii' naa guelrbwihdxyi-
guelrnaaba xteenn ra' garaa ra' xpwiinn Dxiohs la'h Ñi'h,
9 ya cayu'lda za ra' ba tuhbi dxyi'dxyi cuubi nin rahbi ra' ba
squii':

Lasahca duxa Yu'bilu'h pur nin guna'zu lu'hn, nee laasii Yu'bi za lu'h naa lu'h nin guhchi loh cruhzi,
ya cun llarihn lu'h gudxihlli lu'h xcweenta bwiinn ra' nin naa xpwiinn Dxiohs.
Bwiinn garaa lahta ra' nin rñi' guriin-guriin dxyi'zah, bwiinn nin naa ra' guriin-guriin guihdxyi cun nin rii ra' guriin-guriin lahdxyi bwiinn,
10 nee badi'hi lu'h gaca ra' ba rrehyi cun bixohza nez loh Dxiohs,
ya guinabwa' ra' ba nez loh ra' bwiinn guidxyiyuh.
11 Ya chi'chi bwa'hahn, nee bihna'hn rsiaa'ha ziga cañi' ziahan roo' ra' aanjla gadiidxi hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa' hasta bwih nin rnabwa' nez dxibaa', neezaa rsiaa'ha gadaapa ra' maan ra' nin rii hasta zohba yahgaxiiyi roo' llaa'ndxibaa' chi, neezaa rsiaa'ha ra' bwiinn guuhla, per nin ayi za nuu guilaaba ra' xaanjla Dxiohs nin rii' ri'chi laasii ziahan duxa naa ra' ba, pur miyohn naa ra' ba,
12 ya jweersi roo' cañi' ra' ba squii':
Lasahca duxa Xi'hyi Dxiohs nin guhchi loh cruhzi, ni'chi ca'ha Ñi'h guelrnabwa' duxa cun guelrahpa duxa,
cun guelnaann duxa, guel milahgru;
neezaa gachidi'hnn lasahca nu'h lah Ñi'h, gazu'nllihbi nu'h nez loh Ñi'h gaann nu'h Ñi'h,
gadi'hi za nu'h guelzuxchiilli loh Ñi'h.
13 Chi'chi bihn dxiaagahn rsiaa'ha garaa ra' nin gulahchix-chih Dxiohs nez dxibaa' cun loh guidxyiyuh nee cun la'n gueeta loh guidxyiyuh nee cun loh ñihsado', bihn dxiaagahn cañi' ra' ni'chi squii':
Nin zohba loh yahgaxiiyi nin naa trohnu dxibaa',
neezaa loh nin naa Xi'hyi Dxiohs, la'h chi'h zi Ñi'h lasahca duxa Ñi'h,
gachidi'hnn lasahca nu'h la'h Ñi'h, gazu'nllihbi nu'h nez loh Ñi'h la'h za Ñi'h gaann nu'h,
nee gahbi za nu'h barnabwa' Ñi'h par tu'pazi.
14 Ya gadaapa ra' maan ra' nin rii hasta zohba yahgaxiiyi xteenn Dxiohs nez dxibaa' rahbi ra' squii':
Zi'chi gaca, pwihsi.
Ya gagalda bitapa ra' bwiinn guuhla bazu'nllihbi ra' nez loh nin ba nabahan par tu'pazi, tin gaann ra' ba la'h Ñi'h.

6

Gagaadzi ra' sehyu

1 Ya seguihdu bwa'hahn loh nin naa Xi'hyi Dxiohs baxaala Ñi'h loh tuhbi ra' sehyu, ya bihn dxiaagahn guñi' tuhbi ra'

gadaapa ra' maan nin nuu hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa', per chin guñi' ma naa rsiaa'ha ma ziga chin rñi' guzi'w, nah ma:

—Gudaa' tin bwa'ha.

2 Ya chi'chi bwa'hahn tuhbi maan gway labweh; ya nin zohba dihtsi ma nuu tuhbi arcu nin ruca'h bahza naa ni'chi, ya guca'ha za ba tuhbi corohna tin biria'h ba cayuhnn ba gahn nee tin guunn za ba gahn chyu chi'h zi.

3 Chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs nin raroopa sehyu, bihn dxiaagazahn guñi' nin raroopa maan nin nuu hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa', nah ma loon:

—Gudaa' tin bwa'ha.

4 Chi'chi bwa'hahn tuhbi maan gwayi xñaa, ya nin zohba dihtsi ma guca'ha guelrnabwa' tin guziaa'tii ba guelrbwihdxyii sto' loh guidxyiyuh tin gudxiinn lasaa' ra' bwiinn ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba, ya guca'ha ba tuhbi spahda roo'.

5 Chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs nin riohnna sehyu, bihn dxiaagahn guñi' nin riohnna maan nin nuu hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa', nah ma loon:

—Gudaa' tin gwa'ha lu'h.

Chi'chi bwa'hahn tuhbi maan gway nagaasa, ya nin zohba dihtsi ma nuu tuhbi balansa naa ni'chi,

6 ya bihn dxiaagahn tuhbi rsiaa'ha galaayi ra' gadaapa ra' maan ra' nin rii hasta zuu xagaxiiyi Dxiohs dxibaa', nah rsiaa'ha chi:

—Sola tuhbi dxi'h kihlu llooba guica'ha lu'h dela guunn lu'h dzi'n tuhbi dxyih, nee cun chohnna kihlu cebada guica'ha lu'h guunn lu'h dzi'n tuhbi dxyih, per ayi guxi'n lu'h vihnnu cun nsehchi.

7 Ya chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs nin radaapa sehyu, chi'chi bihn dxiaagahn guñi' radaapa maan nin nuu hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa', nah ma loon:

—Gudaa' tin gwa'ha lu'h.

8 Chi'chi bwa'hahn tuhbi maan gwayi guhtsi, ya nin zohba dihtsi ma laa guelguhchi, ya dihtsi guelguhchi rii'na'hla nin rnabwa' gabihldxyi, ya guca'ha ni'chi guelrnabwa' loh lacwarta parte guidxyiyuh tin chiinn ni'chi la'h ra' bwiinn cun spahda, cun guelgubihn, cun gueldxyihdxyi, cun gahw maan duxa ra' nin nuu loh dahan la'h ra' bwiinn.

9 Ya chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs loh sehyu nin rahca ga'yu, ya bwa'hahn hasta nuu bacu'ga dxiah xteenn Dxiohs nez dxibaa' rii ra' xaalma ra' bwiinn ra' nin guhchi nin gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, neezaa pur nin baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

10 Bwiinn ra' rii' cañi' ra' ba jweersi roo' rahbi ra' ba:

—Daada Dxiohs nin naa saantu cun nin naa guchii pa'h,
¿cuucayi cha'loh guunn Yu'bilu'h guelguxchisi tin chiilli ra'
bwiinn guidxyiyuh xcweenta nin gudxiinn ra' ba la'h nu?

11 Chi'chi badi'hi Ñi'h lahdxi labweh guhta ra' ba, ya rahbi
Ñi'h loh ra' ba guzi'laa'dzi ra' ba za balaqui'hn la'h chi nin
gasaa' ru lasaa' ra' ba nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, nin
chuu ru gadxiinn ra' bwiinn guidxyiyuh ziga badxiinn ra'
ba guehtu bwiinn ra' nin guhchi pur xchi'dxyi Dxiohs des ca
chiempa roo'.

12 Bwa'ha zahn chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs loh sehyu nin
rahca xo'pa, chi'chi guhca tuhbi lluh roo' duuxa, ya gubihdxyi
biahcan ziga tuhbi lahdxi nagaasa bu'hu, ya bwe'hw biahcan
ziga culohr xteenn rihn,

13 ya dxih llaa'ndxibaa' biaaba ra'n loh guidxyiyuh ziga zi
chin ruza'h yahga ñiigu la'h ra' ñiigu chin rusiaabatii' bwih
la'h ra'n,

14 ya dxibaa' guñihchilohon ziga zi tuhbi dxihtsi nin ra-
diaa'ha, ya garaa ra' dahan ra' cun yuh ra' nin rii loh ñihsado'
biñi'bi ra'n, cun bidxa'h xlahta ra'n,

15 ya garaa ra' bwiinn guidxyiyuh; bwiinn ra' nin rnabwa'
ra', neezaa ra' bwiinn dzi'baloh ra' ziga capitahn, bwiinn
rricu ra', bwiinn nadxiipalaa'dzi ra' neezaa mooza ra' nin gu-
doo'tii' cun bwiinn ra' nin gula'h loh guelmooza, gwacuula'n
ra' ba la'n cwehva ra' cun la'n dxiah roo' ra' xteenn dahan ra',

16 ya rahbi ra' ba loh ra' dahan ra' cun loh ra' dxiah ltah ra':

—Guldxiaaba yihca nu nee gulchuula'n la'h nu loh nin
zohba loh yahgaxiiyi roo' llaa'ndxibaa', nee cun loh guelgux-
chisi duxa nin guni'hi Xi'hyi Dxiohs,

17 laasii la'h dxyih xteenn xquelguxchisi Ñi'h badzihn;
¿chyu ni'ca zahca suh nez loh Ñi'h?

7

Tuhbi gaywa'h chywa'h bitapa mihyi ra' bwiinn Israel

1 Ya chi'chiyi bwa'hahn loh tahpa xaanjla Dxiohs nin zuu
gadaapa xchihn guidxyiyuh, cagacwe'za ra' aanjla ra' chi
loh gadaapa xnehza bwih xteenn guidxyiyuh tin ayi xi bwih
suu loh guidxyiyuh cun loh ñihsado', nee nin tuhbi za loh ra'
yahga,

2 ya bwa'hahn stuhbi xaanjla Dxiohs nin biinloh nez lahdu
rtahn gubihdxyi, ya ca'ha aanjla chi sehyu xteenn Yu'bi
Dxiohs nin ba nabahan par tu'pazi, ya guñi' aanjla rii' jweersi
roo' duxa loh gadaapa ra' aanjla nin guca'ha guelrnabwa' tin
guunn ra' ba guelnah loh guidxyiyuh cun loh ñihsado';

3 Squii' rahbi aanjla chi:

—Gulcwehza ziˈca gacaˈhbwaˈ xgah nuˈh garaa raˈ bwiinn raˈ nin naa xpwiinn Dxiohs; yaque guyaˈloh gucaˈh raˈ ba bwaˈ chiˈchiyi zahca guunn tu guelnah loh yuh cun loh ñihsadoˈ, cun loh yahga raˈ.

4 Ya chiˈchi bihn dxiaagahn paaldaa naa raˈ bwiinn raˈ nin guyuuˈ sehn lohcah raˈ ñiˈh, bazaaˈ raˈ bwiinn chi ziga tuhbi gaywaˈh chywaˈh bitapa mihyi bwiinn raˈ nin bibwiˈhi loh raˈ bwiinn Israel.

5 Loh raˈ xpwiinn guehtu Judah bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba; loh raˈ xpwiinn guehtu Rubehn bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba; loh raˈ xpwiinn guehtu Gad bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba;

6 loh raˈ xpwiinn guehtu Aser bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba; loh raˈ xpwiinn guehtu Neftalih bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba;

7 loh raˈ xpwiinn guehtu Simeohn bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba; loh raˈ xpwiinn guehtu Manasehs bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba; loh raˈ xpwiinn guehtu Levih bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba; loh raˈ xpwiinn guehtu Isacar bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba;

8 loh raˈ xpwiinn guehtu Zabulohn bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba; cun neezaa loh raˈ xpwiinn guehtu Joseh bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba; cun neezaa loh raˈ xpwiinn guehtu Benjamihn bibwiˈhi tsiˈh bichiohpa mihyi raˈ ba.

Bwiinn ziahan duxa raˈ nin nahcu lahdxi labweh nachiitsi

9 Ya chin guyaˈloh deeˈ raˈ chiˈchi bwaˈhahn loh ziahan duxa raˈ bwiinn nin ayi chyu guunn gahn gulaaba laˈh raˈ ba, naa raˈ ba bwiinn garaatiiˈ lahdxyi raˈ bwiinn, nin naa raˈ bwiinn guriin-guriin lahta raˈ xteenn loh guidxyiyuh, bwiinn guriin-guriin dxiˈzah raˈ; zuu raˈ ba nez delanta hasta zohba yahgaxiiyi rooˈ nez dxibaaˈ nee cun nez loh za Xiˈhyi Dxiohs, nahcu raˈ ba lahdxi labweh nee nuu lliiˈdzi zihn naa raˈ ba,

10 ya jweersi rooˈ cañiˈ raˈ ba squiiˈ:

Dxiohs nin zohba loh yahgaxiiyi rooˈ nez llaaˈndxibaaˈ cun
nin naa Xiˈhyi Ñiˈh,
caˈha guelrnabwaˈ tin bataˈh Ñiˈh laˈh raˈ nu loh xtuhlda nu.

11 Ya garaa raˈ aanjla nin nuu dxibaaˈ rii gadiidxitiiˈ xagaxi-iyi Dxiohs cun gadiidxi za raˈ gadaapa raˈ maan nin rii hasta zuu xagaxiiyi Dxiohs dxibaaˈ, chiˈchi bazuˈnllihbi raˈ ba cun basiaaba loh raˈ ba nez loh Dxiohs

12 Ya rahbi raˈ ba:

Ziˈchi gaca pwihsi; loh Dxiohs si nuˈh gulgahbi lasahca duxa
Ñiˈh,
nee gulguiˈhnn lasahca lah Ñiˈh; laˈh si Ñiˈh nahpa guelnaann;

loh si Ñiʼh gulgadiʼhi guelzuxchiilli Dxiohs; laʼh si Ñiʼh gulgaann, gulgazuʼnllihbi loh Ñiʼh;
laʼh si Ñiʼh nahpa Ñiʼh guelrnabwaʼ neezaa guelnadaʼn.
Ziʼchi gaca, pwihsi, par tuʼpazi.
13 Chiʼchi guñiʼ tuhbi raʼ bwiinn guuhla chi loon nah ba:
—¿Chyu naa raʼ nin nahcu lahdxi labweh raʼ riiʼ, nee canehza zeʼ raʼ ba?
14 Ya chiʼchi raʼpihn loh ba:
—Daada, banaann yuʼbiluʼh.
Chiʼchi nah ba loon:
—Bwiinn raʼ riiʼ nin batiʼdxiloh trabahjw duxa, ya gudxiʼbi xahba raʼ ba tin biaaraʼn cun llarihn Jesucristu nin naa Xiʼhyi Dxiohs.
15 Niʼchin nin zuu raʼ ba hasta zuu xahgaxiiyi Dxiohs, ya riiyuhnn raʼ ba xtsiʼn Ñiʼh dxyih-nagueʼla; niʼchin Daada nin nahpa guelrnabwaʼ nin zohba loh yahgaxiiyi rooʼ zahcanee Ñiʼh laʼh garaa raʼ bwiinn nin rii nez loh Ñiʼh.
16 Ayi ru sacazii raʼ ba loh guelrchiaʼhan, cun ayi ru za cwidxahga raʼ ba ñihsa, nee nin ayi za gudxuʼyi ru guelnaldaʼh xteenn gubihdxyi laʼh raʼ ba,
17 laasii laʼh Xiʼhyi Dxiohs nin zohba galaayillee loh yahgaxiiyi rooʼ nin naa tronu nez dxibaaʼ gaapa laʼh raʼ ba ziga zi lliʼhyi raʼ, ya chenee Ñiʼh laʼh raʼ ba hasta nuu ñihsa nin naa guelnabahan; ya Dxiohs gucwiʼdzi rwaʼhaloh raʼ ba cun ñihsabwii raʼ nin ruʼn raʼ ba.

8

Nin rahca gahdzi sehyu

1 Chin guxaala Ñiʼh nin rahca gaadzi sehyu, dxyiisii biahca nez llaaʼndxibaaʼ ziga chiʼh garoolda hohra,
2 chiʼchi bwaʼhahn loh gahdzi xaanjla Dxiohs zuu raʼ aanjla raʼ chi nez delanta loh Dxiohs nin nuu dxibaaʼ, ya gucaʼha za raʼ ba gahdzi trompeta ya tuhbigahan cada tuhbigah aanjla raʼ chi,
3 chiʼchi biʼ stuhbi aanjla ya guzuh aanjla chi hasta zuu bacuʼgadxiah xteenn Dxiohs cun tuhbi dxiʼba nin rahca guxaʼhla laʼn ñiʼh ganaalla ohro naa dxiʼba chi, ya gucaʼha aanjla chi ziahan yaʼhla tin caguʼ guxaʼhlaza ba loh nin cabwihdxyi-canaaba raʼ xpwiinn Dxiohs nezloh Ñiʼh, ya zuu ba nezloh bacuʼgadxiah nin naa ganaalla ohro nezloh yagaxiiyi rooʼ xteenn Dxiohs,
4 ya nez yihca naa aanjla chi guyahsa guxaʼhla chi nezloh Dxiohs tuhsi cun ziga guelrbwihdxyi-rnaaba xteenn raʼ xpwiinn Dxiohs,

5 chi'chi la'h gahca aanjla chi guca'ha bwehla xteenn
bacu'gadxiah guyuu'hun la'n dxi'ba nin rahca guxa'hla, ya
chi'chi bala'ha aanjla chin loh guidxyiyuh, ya loh biaaban loh
guidxyiyuh ya bidxi'ñaa' duxa, cun guhca tuhbi lluh roo'.

Xcweenta trompeta ra'

6 Chi'chi gagaadzi ra' xaanjla Dxiohs nin nu'a ra' tuhbi-
gah trompeta nin naa za gahdzi, guzuh xnehza ra' ba tin
gucwidxaa' ra' ba trompeta ra' chi,
7 ya mwer tuhbi ra' trompeta nin bacwidxaa' mwer tuhbi
ra' aanjla ra' chi, biaaba dxidxiah cun bwehla nin nu'chi rihn
loh guidxyiyuh, ya guca'dxih nin riohnna taa'yi xteenn loh
guihdxyiyuh cun nin riohnna taa'yi xteenn yahga ra' cun nin
riohnna za taa'yi xteenn cwa'ni'hn ra'.
8 Ya chin bacwidxaa' nin raroopa aanjla chi trompeta,
chi'chi biaaba tuhbi nin rluu'yi ziga dahan nin caca'dxih loh
ñihsado', ya biahca nin riohnna taa'yi xteenn loh ñihsado' ziga
rihn,
9 ya chi'chi guhchi nin riohnna taa'yi xteenn ziga garaalo-
htii' ra' maan ñihsa nin nuu loh ñihsado', ya cun nin riohnna
taa'yi xteenn paaldaa ra' barcu nin rzah loh ñihsado' gubihyi
ra'n.
10 Ya chin bacwidxaa' nin riohnna xaanjla Dxiohs
trompeta, chi'chi biaaba tuhbi dxih roo' xteenn llaa'ndxibaa'
nin zohba bwehla ziga zi tuhbi bwehla guii'dxi loh nin
riohnna taa'yi xteenn loh ra' gui'w cun hasta rtahnn ñihsa.
11 Lah dxih chi naa Ajenjo, nin naa lah tuhbi cohsa nin
naltaa duxa, ya biahca naltaa nin riohnna taa'yi xteenn ñihsa
chi, ya chi'chi gudxiinn ñihsa naltaa chi la'h ziahan duxa ra'
bwiinn.
12 Chin bacwidxaa' nin radaapa ra' xaanjla Dxiohs
trompeta, chi'chi bacahyi nin riohnna taa'yi loh gubihdxyi
cun nin riohnna taa'yi xteenn loh bwe'hw cun nin riohnna
za taa'yi hasta nuu dxih ra' nin nuu llaa'ndxibaa', ya bia'han
nacahyi nin riohnna taa'yi xteenn radxyii cun nin riohnna
taa'yi xteenn gue'la ya ayi ru guyuu' ra' bia'ñih taa'yi ra' chi,
13 chi'chi bwa'hahn nez llaa'ndxibaa' ya bihn dxiaa-
gahn rsiaa'ha ziga tuhbi bisiah nin za'bi ñi'h nez galaayi
llaa'ndxibaa' squii':

—¡Ayy, ayy, ayy! ¡Prohbi za la'h ra' bwiinn guidxyiyuh chin
gucwidxaa' za schohnna aanjla trompeta! Zizahcazii duxa ra'
ba.

9

1 Chin bacwidxaa' nin rahca ga'yu xaanjla Dxiohs
trompeta, chi'chi bwa'hahn tuhbi dxih llaa'ndxibaa' biaaban

loh guidxyiyuh; dxih llaa'ndxibaa' chi guca'ha chiahyi
xteenn rwaa' guii'dxiu xteenn gabihldxi,
2 ya baxaalan hasta naa gabihldxi, ya chin billaala ri'chi
biria'h guhxa ri'chi ziga zi guhxa nin rre'h rwaa' tuhbi horna
roo', ya basie'w guhxa chi loh gubihdxyi laasii tantu guhxa
roo' guhxa chi,
3 ya loh guhxa chi biinloh ra' maan nin rñah ziga bwi'tsisuu
ya bidi'chi ra' ma gaduhbitii' loh guidxyiyuh, nee guca'ha
ra'za ma guelrnabwa' gaca ñalaa'dzi ra' ma ziga ña'laa'dzi ra'
llohbigwa',
4 nee guhdzi ra' ba loh ra' ma ayi xi guunnee ra' ma la'h
cwaa'n ra' nin rii loh guidxyiyuh, nee nin tuhbi za cohsa nin
nagaa' nee nin tuhbi za yahga ra' sino que sola gusa'cazii ra'
ma la'h ra' bwiinn nin ayi xi bwa' xteenn Dxiohs caa lohcah
ra' ñi'h,
5 nee guhdzi za ra' ba loh ra' ma ayi guunn ra' ma tin gachi
ra' bwiinn sino que sola gusa'cazii guelnayaan nin gahw
maan chi la'h ra' bwiinn loh ga'yu bwe'w, per xquelnayaan
ra' ma gaca ziga xquelnayaan xteenn llohbigwa'.
6 Nee la'n dxyih ra' chi ziclaa'dzi ra' bwiinn gachi ra' ba per
ayi chuu guelguhchi para la'h ra' ba.
7 Bwi'tsisuu ra' chi rñah ziga zi maan gwahyi ra' nin zu-
ucha'yi tin chee ra' ma loh guehrru; yihca ra' ma nuu ziga
tuhbi curohn dxi'ba ohro, ya loh ra' ma naa ziga loh ra'
ndxi'hw.
8 Nuu dxyichyihca ra' ma ziga dxyichyihca tuhbi gunna'h,
ya lahyi ra' ma naa ziga lahyi tuhbi bwe'dzi,
9 ya gaduhbi tihxi ma naa ziga zi dxi'ba, ya bwih nin ze'nee
xihyi ra' ma, naa bwih chi ziga chin riuu' bwih rullu'n ziahan
roo' ra' maan gwahyi cun carretohn loh tuhbi guehrru.
10 Ya llibaa'n ra' ma naa ziga llibaa'n tuhbi llohbigwa', ya
loh llibaa'n ma chi guca'ha guelrnabwa' tin gusa'cazii ma la'h
ra' bwiinn loh ga'yu bwe'hw.
11 Nahpa za ra' bwi'tsisuu rii' tuhbi nin rnabwa' loh ra' ma,
nin naa xaanjla bwiinndxaaba nin biria'h gabihldxyi; aanjla
rii' laa cun dxyi'dxyi hebreu Abadohn, ya dxyi'dxyi griehgu
laa ba Apoliohn (nin sa'loh guelruñihchiloh).
12 Gudii'dxi mwer guelya'dxi, per caya'dxi schiohpan.
13 Chin bacwihdxaa' nin rahca xo'pa aanjla trompeta, bih-
ndxiaagahn tuhbi rsiaa'ha nin biria'h galaayi ra' gadaapa ra'
cachu ra' nin caa loh bacu'gadxiah nin naa ganaalla ohro, nin
nuu nez loh Dxiohs,
14 ya rsiaa'ha chi guñi' loh nin rahca xo'pa aanjla nin na'zu
trompeta, rahbi rsiaa'ha chi squii':
—Bagaxaachi gadaapa ra' aanjla nin cadu'h rwaa' gui'w
nin laa Eufrates.

15 Ya seguihdu gula'h ra' aanjla ra' chi tin gadxiinn ra' ba
nin riohnna taa'yi lahta loh guidxyiyuh hasta rii ra' bwiinn
guidxyiyuh, pwihsi bibwi'hi ra' aanjla ra' chi par si pa'caa
hohra chi, dxyih chi, bwe'hw chi, cun yihza chi,
16 ya bihndxiaagahn paaldaa naa ra' suldahdu nin dzi'ba
maan gwahyi, naa ra' ba ziga chiohpa gaywa'h miyohn.

17 Squii' naa ziga bwa'hahn maan gwahyi ra' chi loh bihsi
nin bwa'hahn; ya nin zohba dihtsi ra' maan gwahyi ra' chi,
sto' ra' ba caa tuhbi dxi'ba nin naa culohr naxñiaa, culohr
asuhl, cun colohr guhtsi; ya yihca ra' maan gwahyi chi naa
ziga yihca bwe'dzi, ya rwaa' ra' ma cagare'h bwehla, guhxa,
cun asufre,
18 ya guhchi nin riohnna taa'yi xteenn lahta hasta rii
ra' bwiinn pur gadxionna cohsa nin cagare'h rwaa' maan
gwahyi chi: bwehla, guhxa, cun asufre,
19 ya guelrnabwa' nin guca'ha ra' maan gwahyi chi ruhnn
ma guelnah rwaa' ma nee loh llibaa'n ma, pwihsi loh llibaa'n
naa ziga zi bwe'lda nin nuu yihca ra' ñi'h, ya cun la'han
rudi'hi ma guelnayaan.

20 Ya garaa ra' bwiinn nin ayi guhchi ra' loh xquelnnah
gadxioonna guelya'dxi ra' rii', ayi basaa'n ra' ba loh dzi'n
dxaaba nin ruhnn ra' ba, nee nin ayi za gule'hesto' ra' ba
raann ra' ba bwiinndxaaba ra' cun bwiinn gulaala ra' nin naa
dxi'ba ohro, cun dxi'ba plahta, dxi'ba bronce, cun dxiah nee
yahga. Ayi nuu gwa'ha bwiinn gulaala ra' chi nee nin ayi za
rihn ra' ni'chi, nee nin ayi za nuu sah ra' ni'chi.
21 Nee ayi za bacwe'za za ra' ba, gwazahtii' rdxiinn ra'
ba bwiinn, nee gwazahtii' za bwiinn ra' dzi'n bidxa'ha, cun
guza'bitii'za nabahan ra' ba loh guelgubwihlli nee loh guel-
guba'n.

10

Aanjla nin nuu chihbru'hn naa ñi'h

1 Chi'chi bwa'hahn loh stuhbi xaanjla Dxiohs nin nahpa
guelrnabwa' duxa zie'yehta aanjla chi nez llaa'ndxibaa',
du'bi aanjla chi xcahyi nee neezaa tuhbi guundzihin biinloh
nez yihca aanjla chi, ya loh aanjla chi rcahbacha'han ziga zi
loh gubihdxyi, ya ñaa' aanjla chi rñah ziga zi piyahri ra' nin
naa bwehla.
2 Ya nuu tuhbi chihbru'hn naa aanjla chi zohballaala loh
chihbru chi, ya bazuh ñaa' aanjla chi nin naa lahdu dere-
hchu loh ñihsado' ya ñaa' rrabwehsa aanjla chi guzuh loh
guidxyiyuh,

3 ya chi'chi guyuu' tuhbi rsiaa'ha gudihdxyidxiah aanjla chi
ziga zi rsiaa'ha xteenn tuhbi bwe'dzi chin rbwihdxyidxiah
ma, nee chi'chiza guñi' gahdzi guzi'w zi'chi cun gahnroo',
4 ya chin guluhlla guñi' ra' guzi'w ra' chi, chi'chi gu-
claa'dzihn ñuca'hn loh dxihtsi garaa nin guñi' ra' guzi'w ra'
chi, per lwehgu gahca bihn dxiaagahn guñi' tuhbi rsiaa'ha
nez llaa'ndxibaa' squii' loon:
—Gulu'cha'yi rala'n dxyi'dxyi ra' nin guñi' gagaadzi ra'
guzi'w ra' rii' sto' lu'h, ayi guca'h lu'hn loh dxihtsi.
5 Ya lwehgu la'h aanjla nin zuu ñaa' ñi'h loh ñihsado'
cun loh guidxyiyuh, guteesa naa derehchu aanjla chi nez
llaa'ndxibaa',
6 ya guñi' chihpa aanjla chi nez loh Yu'bi Dxiohs nin ba
nabahan par tu'pazi, nin bwi'hnncha'yi guidxyiyuh dxibaa'
cun ñihsado' nee cun garaa ra' za nin rii nabahan loh ra'n,
squii':
—Pwihsi ayi ru gacata'h ra' dxyih ra' rii'.
7 Pwihsi chin gadzihn dxyih nin so'baloh gusañi' nin rahca
gagaadzi aanjla cun trompeta, chi'chi ba soobaa ra' xchi'dxyi
naga'tsi Dxiohs nin baluu'yi Ñi'h la'h ra' guehtu daada ra' nin
guñi' xchi'dxyi Ñi'h ba guhca cadxyih roo'.
8 Ya chi'chi la'h rsiaa'ha nin bihn dxiaagahn, nee guñi'n
loon nez dxibaa', chi'chi gubia'garii guñi'n loon squii':
—Gwah tin guca'ha chihbru'hn nin nuu naa aanjla ri'chi
nin zuu ñaa' ñi'h loh ñihsado' cun loh guidxyiyuh.
9 Chi'chi guyaa'hahn hasta zuu aanjla chi ya guna'ba'hn
guni'hi aanjla chi chihbru'hn chi na'h, ya squii' guñi' aanjla
chi loon:
—La'n dee', gudahwun. La'n rwaa' lu'h zahca nahxin ziga
zi dzihn, per nez la'n lasto' lu'h ziahca naltaa'han.
10 Chi'chi guca'hahn chihbru'hn chi loh aanjla chi ya gu-
daawuhn chihbru chi; ya la'n rwaa'hahn biina'hn nahxin,
per ya loh nin gudaawuhn chihbru chi biahca naltaa chihbru
chi sto'n,
11 ya chi'chi nah ra' ba loon squii':
—Nnah nahpa guibia'garii lu'h chegaluu'yi lu'h dxyi'dxyi
ra' nin rñi' Dxiohs chuu ru gaca loh ziahan guihdxyi ra'
bwiinn, cun lahdxyi ra' bwiinn, bwiinn nin rñi' cuunchi'zi
dxi'zah ra', neezaa loh ra' rrehyi ra'.

11

Xcweenta garoopa ra' ndxi'hw nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs

1 Chi'chi bani'hi ra' ba na'h tuhbi ñihta nin rñah ziga tuhbi
bahra nin rbihxi loh yuh, ya nah ra' ba loon:

—Gwasu'nchii tin gwagadihxi xquido' Dxiohs nee cun
badihxi za xpacu'ga Ñi'h, nee balaaba paaldaa naa ra' nin
raann la'h Ñi'h ri'chi, o sea nin ruzu'nllihbi nez loh Ñi'h ri'chi.
2 Per ayi gudihxi lu'h loh laa'yitiaa'ha xteenn guido', laasii
ni'chi guca'ha ra' bwiinn ziitu ra' nin chuu ñaa' guihdxyi
saantu loh chywa'h bichiohpa bwe'hw,
3 ya na'h zixe'hla'hn chiohpa ra' daada ra' nin guiñi'
xcwee'ntahn loh tuhbi mihyi cun chiohpa gaywa'h sesenta
dxyih, nahcu ra' ba lahdxi de luto.
4 Ya garoopa ra' bwiinn ra' rii' naa ra' ba garoopa ra' olivu
ra' cun garoopa za gandayehru nin nuu nez loh Dxiohs,
5 per sidela chyuulla guiclaa'dzi gusa'cazii la'h ra' daada ra'
rii', ziria'h bwehla nez rwaa' ra' ba, ya zuca'dxih ra' ba la'h ra'
nin rdxyi'chinee la'h ra' ba, ya zi'chi nahpa gachi chyuchi'hzi
bwiinn nin xclaa'dzi gusa'cazii la'h ra' ba,
6 nee nahpa za ra' bwiinn ra' rii' guelrnabwa' tin gusie'w
ra' ba nez llaa'ndxibaa', tin ayi dxiaaba nin tuhbi la'h ba
ñihsadixah loh ra' dxyih nin guluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs,
neezaa nahpa ra' ba guelrnabwa' tin guunn ra' ba dxiahca
ñihsa ziga zi rihn, nee guunn ra' ba sa'cazii ra' bwiinn
loh guidxyiyuh cun ziahan loh ra' guelya'dxi ziga chi'h zi
guiclaa'dzi ra' ba.
7 Per chin tuulla guunn ra' ba dzi'n nin nahpa guunn ra'
ba, chi'chi la'h nin naa ziga tuhbi maan ña'laa'dzi nin guiria'h
la'n gabihldxyi zidxiinn maan chi la'h ra' ba,
8 chi'chi zia'han bwe'ltihxi garoopa ra' bwiinn ra' rii' loh
cahyi xteenn guihdxyi hasta baca'h ra' ba la'h Daada Jesu-
cristu loh cruhzi. Guihdxyi roo' ca nin rbwe'helah ra' ba
Sodoma, neezaa Egiptu.
9 Ya chohnna dxyih garoolda, zwa'ha bwiinn garaa gui-
hdxyi ra' cun bwiinn garaa dxi'zah ra' cun bwiinn nin ze' ra'
guriin-guriin lahdxyi ra' bwiinn bwe'ltihxi bwiinn guuchi ra'
chi, ayi gusaa'n ra' ba guiga'tsi bwe'ltihxi ra' ba chi la'n ba',
10 ya garaa ra' bwiinn ra' nin nabahan ra' loh guidxyiyuh,
ziahxi duxa ra' ba laasii guhchi ra' garoopa ra' bwiinn rii', ya
laasii tantu riahxi duxa ra' bwiinn ra' hasta zugaa'da lasaa'
ra' ba xica guelrgaa'da ra', laasii la'h garoopa ra' daada ra'
nin baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs guhchi, daada ra' nin baxe'hla
guelrza'cazii duxa para la'h ra' ba.
11 Ya chin gudii'dxi chohnna dxyih garoolda rii', chi'chi
bacwa'hn Dxiohs la'h ra' garoopa ra' bwiinn ra' chi stuhbi
chi'chi gwastii ra' ba ya garaa ra' bwiinn ra' nin bwa'ha loh
garoopa ra' daada ra' rii' bidxyihbi duxa ra' ba.
12 Lwehgu garoopa ra' bwiinn ra' chi bihn ra' ba tuhbi
rsiaa'ha nin guñi' jweersi nez llaa'ndxibaa' rahbi loh ra' ba

squii':

—¡Gultaa' nez guiya' rii'!

Ya bacah ra' ba nez dxibaa' loh tuhbi xcahyi, ya bwa'ha loh ra' bwiinn ra' nin rdxyi'chinee la'h ra' ba,

13 ya hohra chi gahca guhca tuhbi lluh roo' duxa, ya guza'bitii' loh nin rahca tsi'h taa'yi xteenn loh guihdxyi chi, ya guhchi gahdzi mihyi ra' bwiinn pur lluh chi, ya za bal-aaqui'hn bwiinn ra' nin bia'hancaa loh guelnadxyi'bi duxa chi guzo'baloh cayuhnn lasahca ra' ba lah Dxiohs nin nuu dxibaa'.

14 Squii' gudii'dxi nin raroopa ya'dxi, per la'h nin riohnnan ze'.

Nin gagaadzi xaanjla Dxiohs nin bacwidxaa' trompeta

15 Chin bacwidxaa' nin rahca gahdzi xaanjla Dxiohs trompeta chi'chi guyuu' rsiaa'ha nin cañi' nez dxibaa' rahbi squii':

La'h hohra biga'ha guinabwa' Dxiohs neezaa Daada Jesu-cristu loh guidxyiyuh,

ya la'h Ñi'h zinabwa' Ñi'h par tu'pazi.

16 Ya chi'chi la'h ra' galda bitapa ra' bwiinn guuhla ra' nin rii ra' nez loh Dxiohs, biahchyu ra' ba bazu'nllihbi ra' ba hasta loh yuh guhta gurloh ra' ba tin guunn ra' ba la'h Daada Dxiohs.

17 Squii' rahbi ra' ba:

Rani'hi nu guelzuxchiilli loh Yu'bilu'h Dxiohs, nin nahpa guelrnabwa' duxa;

yi'h nin naa lu'h nin guhca lu'h, nee nin chuu ru gaca, laasii guca'ha lu'h guelrnabwa' duxa tin guza'loh canabwa' lu'h.

18 Bidxyi'chi ra' bwiinn guihdxyiyuh loh lu'h, per la'h dxyih badzihn chuu llahn sto' lu'h cun la'h ra' ba, guunn lu'h guelguxchisi loh ra' bwiinn guuchi,

ya gudi'hi lu'h cohsa za'ca la'h ra' xpwiinn ra' lu'h nin guñi' xcweenta lu'h, loh ra' nin gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi lu'h, loh za ra' nin ruzu'nllihbi nez loh lu'h, nicala bwiinn prohbi o bwiinn roo' ra'.

La'h dxyih badzihn cwe'hecaa lu'h la'h ra' nin ruñihchi nezloh Lu'h loh guidxyiyuh tin ñichiloh ra' ba.

19 Ya chi'chi billaala xquido' Dxiohs nin nuu dxibaa', nee la'n guido' chi biinloh dxihn nin nuu dxiah hasta caa ra' dxyi'dxyi nin bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn Israel, ya balaaca chi'h bidxi'ñaa' ra', balaaca chi'h guñi' za guzi'w roo ra'; nee guhca za tuhbi lluh duxa cun biaaba tuhbi dxidxiah duxa za.

12

Tuhbi gunna'h cun tuhbi maan duxa nin laa dragohn

1 Chi'chi biinloh tuhbi sehn roo' llaa'ndxibaa': Xteenn tuhbi
gunna'h nin du'bi gubihdxyi ziga zi xahba ba, ya bwe'hw
za'bi nez ñaa' gunna'h chi, ya yihca ba nuu tuhbi curohn nin
naa cun tsi'h bichiohpa dxih llaa'ndxibaa'.
2 Gunna'h rii' nu'a llii'n ba, ya rbwihdxyidxiah ba nuu
ba guelnazihdzi nin gaalaa llii'n ba, pwihsi cagati'dxiloh ba
guerza'cazii duxa.
3 Chi'chi biinloh stuhbi sehn nez llaa'ndxibaa' xteenn tuhbi
maan naxñaa nin ruluu'yi ziga zi tuhbi dragohn; maan
duxan; nuu gahdzi yihca ma, zohba tsi'h xcahchu ma, ya
tuhbigah yihca ma nuu tuhbigah za curohn.
4 Ya cun llibaa'n ma basiaabatii' ma tuhbi cwa'h loh
chohnna cwa'h ra' dxih nin nuu llaa'ndxibaa' para loh
guidxyiyuh. Maan duxa rii' guzuh ma nez loh gunna'h nin
ñaalaa Llii'n ñi'h, tin gahw ma llii'n gunna'h rii' chin gaalaa
llii'n ba.
5 Chi'chi guulaa llii'n gunna'h chi, naa llii'n ba tuhbi
ndxi'hw, ya la'h bi guinabwa' bi loh ra' bwiinn guidxyiyuh
ziga zi tuhbi bahra dxi'ba. Lwehgu guyahpitii llii'n gunna'h
chi loh guidxyiyuh tin ziaa bi para nez dxibaa' hasta rnabwa'
Dxiohs,
6 chi'chi ballu'n gunna'h chi nez loh dahan desiertu nez nuu
tuhbi lahta nin bazuhcha'yi Dxiohs guleeza gunna'h chi, tin
nez chi guyuu' nin badi'hi guehta gudahw ba loh tuhbi mihyi
chiohpa gaywa'h sesenta dxyih.
7 Chi'chi guyuu' guehrru nez llaa'ndxibaa' gudxihndxinee
xaanjla Dxiohs nin laa Miguehl nee cun snuhn xaanjla Dxiohs
nin rnabwa' ba cun maan duxa naxñiaa chi, ya neezaa maan
duxa chi cun xaanjla za ma gudxihndxi ma,
8 per ayi bwi'hnn ma gahn; ya ayi guyuu' ru lahta para la'h
maan duxa chi cun xaanjla ma nez dxibaa'.
9 Ya chi'chi biria'h guna'hla ra' xaanjla Dxiohs la'h maan
duxa roo' chi cun garaa ra' xaanjla ma nez loh guidxyiyuh;
la'h ma nin naa bwe'lda chiempa duxa nin naa za bwiin-
ndxaaba, nin laa za Satanahs, nin rusagui'hi la'h gaduhbi
guidxyiyuh bwiinn ra'.
10 Chi'chi biindxiaagahn rsiaa'ha tuhbi nin cañi' nez dx-
ibaa' squii':
—La'h guelruta'h loh duhlda badzihn nee cun guelmilah-
gru cun guelrnabwa' xteenn Xchiohs nu'h nin nuu dxibaa'
nee cun neezaa xquelrnabwa' Jesucristu, laasii la'h nin gu-
lahchi guelchiah xcweenta bwihtsi lasaa' ra' nu'h nez loh
Dxiohs dxyih-nague'la la'h ba babwe'hedxia'hla ra' ba loh
guidxyiyuh.

11 La'h ra' ba bwi'hnn ra' gahn loh bwiinndxaaba xcweenta
llarihn xteenn Xi'hyi Dxiohs, nee neezaa laasii gwachii sto' ra'
ba xchi'dxyi Dxiohs, nee ayi bidxyihbi za ra' ba nicala ñahchi
ra' ba.
12 Ni'chin garaa tu nin nuu llaa'ndxibaa' neezaa dxibaa',
¡guldxiahxi!; per ¡prohbi za la'h ra' nin rii loh guidxyiyuh nee
loh ñihsado'!, laasii la'h bwiinndxaaba biehtanee tuhbi llahn
roo' loh guidxyiyuh laasii naann ba gullia'yi'hn ra' dxyih
nahpa ba.
13 Chin bwa'ha maan duxa chi la'h ma bare'hedxia'hla ra'
ba par loh guidxyiyuh, guca'hn na'hla ma la'h gunna'h nin
guulaa llii'nga'n ñi'h,
14 chi'chi badi'hi Dxiohs la'h gunna'h chi chiohpa xihyi ba
ziga xihyi bisiah, tin gucah guzuh ba loh bwih ballu'n ba
loh bwe'lda chi loh dahan desiertu, nez hasta badi'hi ra' ba
guehta gahw ba loh chohnna yihza garoolda,
15 ya bwe'lda chi gule'he rwaa' ma ñihsaroo' duxa nez dihtsi
gunna'h chi,
16 per guhcanee loh yuh la'h gunna'h chi laasii gwaa' yuh
ñihsa nin gule'he rwaa' maan duxa chi ya guñihchilohon,
17 ya chi'chi bagaduhbi llahn duxa maan duxa chi pur la'h
gunna'h chi, ya chi'chi gwagaca'nee maan duxa chi la'h za
balaaqui'hn bwiinn ra' nin naa ra' llii'n gunna'h chi, bwi-
inn ra' nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nee cun zeezah
nayaa ra' ba loh xchi'dxyi Jesucristu.

13

Garoopa maan duxa

1 Guzu'hn loh yuhlli xteenn rwaa' ñihsado', ya bwa'hahn
baria'caa tuhbi maan roo' nin nuu gahdzi yihca ñi'h cun
zohba tsi'h xcahchu ma; ya yihca tuhbigah ra' xcahchu ma
zohba tuhbi curohn, ya loh gagaadzii yihca ma caa tuhbigah
ra' dxyi'dxyi nin rñi'yah la'h Dxiohs.
2 Ya maan roo' nin bwa'hahn chi rñah ma ziga tuhbi maan
nin laa leopardu, ya ñaa' ma naa ziga ñaa' tuhbi ohsu, ya rwaa'
ma naa ziga rwaa' tuhbi bwe'dzi. Ya badi'hi maan duxa nin
laa dragohn chi guelrnabwa' cun yahgaxiiyi hasta rnabwa'
ma cun neezaa xquelmilahgru ma la'h maan roo' chi.
3 Chi'chi bwa'hahn hasta bidxeeldxyihdxyi tuhbi yihca
maan roo' chi nin rluu'yi bachyuu'ga tuhbi machehta, ya
mweer ñahchi ma; per guyuu' biaaca hasta bidxeeldxyihdxyi
yihca ma. Ya badxyigaa' duxa loh ra' bwiinn guidxyiyuh pur
nin biaaca yihca maan roo' chi, ni'chin nin zee na'hla ra' ba
la'h maan roo chi,

4 ya bazu'nllihbi ra' ba loh maan duxa nin laa dragohn
laasii badi'hi ma guelrnabwa' roo' la'h maan roo chi ya squii'
rñi' ra' ba:
—¿Chyu stuhbi ñahca ziga maan roo rii'? ¿Chyu laa nin gaca
childxinee la'h maan ca?
5 Nee guyuu' za nin basañi' la'h maan roo ca dxyi'dxyi tin
guza'loh cañi' ma garaaloh dxyi'dxyi nayachi, dxyi'dxyi nin
rñi'yah la'h Dxiohs, nee guyuu' za chyu badi'hi gaapa ma
guelrnabwa' loh chywa'h bichiohpa bwe'hw.
6 Pwihsi guñi'yah ma la'h Dxiohs guñi'yah duxa ma ziga naa
lah Dxiohs, cun xpwiinn guido' Ñi'h, nee cun neezaa nin rii ra'
nez llaa'ndxibaa'.
7 Chi'chi guyuu' nin bwi'hnn basaa'n guca'hnee maan roo
chi la'h ra' xpwiinn Dxiohs; bwi'hnn maan roo chi gahn la'h
ra' ba, chi'chi gunabwa' maan roo chi garaa ra' guihdxyi
bi'tu'hn ra' cun hasta naa ra' bwiinn guihdxyi roo', cun
bwiinn nin rñi' guriin-guriin dxyi'zah ra' nee cun garaa za
rrahsa ra' bwiinn ra',
8 ya nez loh maan roo chi guzu'nllihbi garaa ra' bwiinn
guidxyiyuh; garaa ra' bwiinn ra' nin ayi caa lah ñi'h loh chi-
hbru xteenn guelnabahan xteenn Xi'hyi Dxiohs, nin guhchi
xcweenta ra' ba laasii chin nagahdxi cwixchih guidxyiyuh
gucah loh chihbru chi lah garaa ra' nin gaca xpwiinn Dxiohs.
9 Sidela chyulla zohballaala dxiahga ñi'h, chuu ba-cha'zi ba
dxyi'dxyi ra' rii'.
10 Bwiinn nin guzeenee prehsu la'h bwiinn ra', neezaa
bwiinn ra' chi guzee prehsu; chyuu chi'h zi nin chinn la'h
bwiinn cun tuhbi macheta, neezaa la'h bwiinn chi gachi
ba cun macheta. Pwihsi ni'chi bwiinn ra' nin naa xpwiinn
Dxiohs nahpa gaapa ra' ba paseensi nee chuu guelriachii sto'
xteenn Dxiohs sto' ra' ba.
11 Seguihdu bwa'hahn stuhbi maan roo' nin caria'h nez loh
yuh; zohba chiohpa xcahchu ma ziga tuhbi lli'hyi, rñi' ma ziga
rñi' maan duxa nin laa dragohn,
12 per rnabwa' za ma ziga rnabwa' mweer maan roo chi
la'gahca nez loh maan roo chi nee ruhnn za ma rzu'nllihbi
ra' bwiinn guidxyiyuh loh maan roo nin guruu'ga yihca ñi'h
per biaaca yihca ma.
13 Neezaa guelmilahgru ra' ruhnn raroopa maan roo chi,
neezaa ruhnn ma riaaba bwehla nez llaa'ndxibaa' para loh
yuh nez delaantaloh ra' bwiinn.
14 Rusagui'hi ma la'h ra' bwiinn guidxyiyuh ra' xcweenta
guelmilahgru ra' nin ruhnn ma nez loh mweer maan roo, ya
gunabwa' ma guzu'nllihbi ra' bwiinn guidxyiyuh loh tuhbi
figuhra xteenn maan roo nin bidxeeldxyihdxyi yihca ñi'h cun
spahda nee biaaca yihca ma.

15 Ya nin raroopa maan roo chi guca'ha ma guelrnabwa'
tin gudi'hi ma guelnabahan la'h figuhra xteenn mweer maan
roo' tin figuhra chi guunn guiñi' gachi garaa ra' bwiinn ra' nin
ayi guzu'nllihbi nez loh ma,
16 nee gunabwa' za ma squii'; desde biñi'n cun bwiinn roo
ra', rricu ra', prohbi ra', nin ayi gudoo' loh dzi'n cun nin
gudoo' ra'; chuu ra' ba tuhbi bwa' lahdu derehchu naa ra' ba
o locah ra' ba,
17 ya ayi nuu chyu bwiinn si' nin gutoo' sidela ya ayi nuu ra'
ba bwa' chi, ya bwa' chi naa lah xteenn maan roo chi o númeru
xteenn ziga lah maan chi.
18 Dee rchi'hn guelnaann, ya bwiinn nin nahpa guelnaann,
gulaaba ba númeru xteenn maan roo chi, nin naa tuhbi
númeru xteenn lah tuhbi ndxi'hw, ya númeru chi naa seicien-
tos sesenta y seis.

14

*Cansiohn xteenn tuhbi gaywa'h chywa'h bitahpa mihyi bwi-
inn ra'*

1 Ya seguihdu chin bwa'hahn stuhbi, chi'chi bwa'haloon
la'h Lli'hyi xteenn Dxiohs zuu Ñi'h yihca dahan nin laa Siohn,
ya ri'chi za rii ra' bwiinn nin naa ra' ziga tuhbi gaywa'h
chywa'h bitahpa mihyi ra' nin caabwa' sehn xteenn Lli'hyi
nee cun sehn za xteenn Xtaada Ñi'h.
2 Lwehgu biindxiaagahn tuhbi rsiaa'ha nin ze' nez dxibaa',
naa rsiaa'ha chi o bwih chi ziga chin riuu' bwih ñihsa ziahan
gui'w; naa bwih chi ziga zi bwih nin riuu' chin rñi' guzi'w
jweersi roo; naa za rsiaa'ha chi ziga rsiaa'ha xteenn chin
ru'lda ziahan ra' bwiinn aarpa ra',
3 ya cayu'lda ra' ba tuhbi cansiohn nacuubi nez delaanta
hasta zuu yagaxiiyi nin zohba nin rnabwa', neezaa nez loh
ra' gadaapa ra' maan ra' nin nabahan ra'pa'h, neezaa nez loh
ra' bwiinn guuhla ra'. Ayi chyu stuhbi bwiinn ra' nin ñahca
ñu'lda cansiohn chi sola la'h ra' bwiinn nin naa tuhbi gaywa'h
chywa'h bi tahpa mihyi bwiinn ra' nin gula'h loh duhlda nez
loh garaatii' ra' bwiinn guidxyiyuh rahca cansiohn chi.
4 Dee ra' nin ayi baxi'n la'h ra' ñi'h loh ra' gunna'h dxaaba,
pwihsi naa ra' ba bwiinn saantu ra', nee zeenee Lli'hyi xteenn
Dxiohs la'h ra' ba nez chi'h zi zee Ñi'h. La'h ra' ba nin gula'h
loh duhlda loh ra' bwiinn guidxyiyuh ziga mwer jusehchi nez
loh Dxiohs cun nez loh Lli'hyi xteenn Ñi'h; naa ra' ba ziga
tuhbi guhn nez loh Ñi'h,
5 laasii ayi bidxeela nin tuhbi dxyi'dxyi dxixi'hw nez rwaa'
ra' ba, pwihsi ni'chin nin ayi naa ra' ba dxiimma nez loh
yahgaxiiyi hasta zohba Dxiohs.

Dxyi'dxyi nin baluu'yi chohnna ra' xaanjla Dxiohs

6 Chi'chi bwa'hahn tuhbi xaanjla Dxiohs nin za'bi nez
galaayi llaa'ndxibaa', ze'nee ba dxyi'dxyi nin banaa para
tu'pazi xteenn Dxiohs tin guluu'yi aanjla chin nez loh ra'
bwiinn guidxyiyuh; garaa ra' loh ra' guihdxyi roo ra' cun
guihdxyi bi'ti'hn ra', nez loh ra' bwiinn nin rñi' guriin-guriin
dxyi'zah ra', nee nez loh ra' bwiinn ra' nin naa guriin-guriin
rrahsa ra',
7 ya guñi' ba squii' jweersi roo':
—¡Gulguidxyihbi Dxiohs!, ¡gulgui'hnn lasahca lah Ñi'h!, laasii
la'h hohra biga'ha guunn Ñi'h guelguxchisi loh garaa ra'
bwiinn guidxyiyuh, ni'chin gulgasu'nllihbi nez loh nin
bwi'hnncha'yi guidxyiyuh cun dxibaa', neezaa ñihsado', nee
cun hasta za rtahn ñihsa.
8 Chi'chi ziaa gana'hla stuhbi aanjla nin cañi' squii':
—¡La'h guihdxyi roo' nin laa Babilonia guñihchiloh!, ya la'n
biaaba laasii gulu'gui'wun guzuhdzi ra' garaa ra' guidxyi ra'
xteenn guidxyiyuh pur xcweenta cohsa duhlda ra'.
9 Chi'chi na'hla gahca nin riohnna la'ga'h xaanjla Dxiohs,
nin guñi' jweersi roo' rahbi:
—Sidela chyulla guzu'nllihbi loh maan roo nee cun ziga
figuhra xteenn ma, nee gusaa'n bwiinn chi chuu ba bwa'
xteenn maan chi locah ba o naa ba,
10 zuti'dxiloh duxa bwiinn chi guelrza'cazii nin guixe'hla
Dxiohs zuti'dxiloh ba cohsa ra' rii' loh bwehla cun loh cohsa
nin laa asufre nez delanta loh ra' xaanjla Dxiohs nee cun nez
delanta loh za Lli'hyi xteenn Dxiohs.
11 Per guhxa nin cayahca nin za'bi nez loh ra' ba, guilli-
guillii par tu'pazi ziuu'hun, nee ayi chuu guelrzi'laadzi ri'chi
dxyih-nague'la para la'h ra' nin bwi'hnn bazu'nllihbi loh
maan chi nee cun figuhra xteenn ma, o dela caa ra' ba bwa'
xteenn ma o ziga bwa' xteenn lah ma.
12 Pwihsi ni'chin la'h ra' bwiinn ra' nin naa xpwiinn Dxiohs
nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h nee zeezah dzi'tsi ra' ba loh
xneziuh Jesucristu nahpa ayi guiria'h gahn ra' ba.
13 Ya chi'chi biindxiaagahn cañi' tuhbi nin cañi' loon nez
llaa'ndxibaa' squii':
—Baca'h squii': "Dichohsa ra' bwiinn ra' nin gachi nin
riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu nnah nee par delanta."
Chi'chi biindxiaagazahn cañi' Spíritu Saantu xteenn Dx-
iohs:
—Zi'chi, tin guzi'laadzi ra' ba, ya ayi ru guunn ra' ba dzi'n,
laasii la'hnu'h naann la xi dzi'n bwi'hnn ra' ba.

Jusehchi xteenn guidxyiyuh

14 Chi'chi bwa'hahn tuhbi xcahyi labweh, ya loh xcahyi chi
zohba tuhbi nin rñah ziga Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ya
zohba tuhbi curohn nin naa ganaallatii' ohro yihca Ñi'h, ya
nuu tuhbi hohsa naa Ñi'h nee caa duxa loh hohsa chi,
15 ya chi'chi biria'h tuhbi xaanjla Dxiohs xquido' Ñi'h, cañi'
aanjla chi jweersi roo' loh nin zohba loh xcahyi squii':
—Gulu'tii xohsa lu'h tin batiaa'ha xli'hn lu'h, laasii
la'h hohra biga'ha gutiaa'ha lu'h xli'hn lu'h loh gaduhbi
guidxyiyuh laasii ya la'guhla.
16 Ya chi'chi guca'ha nin zohba loh xcahyi xohsa Ñi'h gul-
luhbi Ñi'hn loh guidxyiyuh tin batiaa'ha Ñi'h nin naa xli'hn
Ñi'h loh guidxyiyuh rii',
17 ya chi'chi biria'h za stuhbi xaanjla Dxiohs la'n xquido'
Ñi'h nin nuu dxibaa', nuu za tuhbi hohsa nin caa duxa rwaa'
ñi'h naa aanjla chi,
18 chi'chi biria'h stuhbi xaanjla Dxiohs nez hasta naa
bacu'gadxiah xteenn Dxiohs nin nuu dxibaa'. Aanjla chi
nahpa guelrnabwa' loh bwehla duxa, ya guñi' aanjla chi
jweersi roo duxa loh nin nuu hohsa naduxa naa ñi'h squii':
—Guca'ha xohsa lu'h bachyuu'ga garaa ra' rrasima uva
nin nuu ra' loh guidxyiyuh rii', laasii banaa guirwa'ha ra'n
baguhla ra'n.
19 Ya chi'chi gulluhbi aanjla chi xohsa ba loh guidxyiyuh, tin
basia'pitii ba uva loh guidxyiyuh, tin bachah ban la'n hasta
bitaa'ha yihca ra'n, laasii bidxyi'chi Dxiohs pur xcweenta
ra'n,
20 ya bitaa'ha yihca ra' uva ra' chi nez rwaa' guihdxyi
Jerusalehn, ya zi'hyi duxa rihn biria'h yihca ra' uva ra' chi, ya
biga'ha rihn chi ziga zi chin riuu' ñisyuh gui'w, ya bibi'hyi rihn
chi ziga chi chohnna gaywa'ha mihyi metru gadiidxi hasta
bitaa'ha yihca ra' uva ra' chi.

15

La'h ra' xaanjla Dxiohs nin nu'a gagaadzi luulchima ra'
guelrza'cazii ra'

1 Chi'chi bwa'ahn stuhbi sehn roo' llaa'ndxibaa' nin
bachi'bi duxa na'h; bwa'hahn gahdzi xaanjla Dxiohs cun
gagaadzi guelninrusa'cazii ra' nin naa luulchima ya ni'chi
naa luulchima xquelnadxyi'chi Dxiohs, nin garia'llahn Ñi'h
la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.
2 Bwa'ha zahn tuhbi ziga nin rñah ziga ñihsado' nin naa
ziga cristal nuuchin bwehla, ya garaa ra' bwiinn ra' nin ayi
guzu'nllihbi nez loh maan roo' cun ziga xfiguhra ma nee nin
ayi za basaa'n ñicah tihxi ra' ba número, nin lah maan chi; zuu

ra' ba galaayi ñihsado' chi, nee ca'ha ra' ba arpa ra' nin badi'hi
Dxiohs la'h ra' ba,
3 ya cayu'lda ra' ba tuhbi coru xteenn guehtu Moisehs nin
guhca xpwiinn Dxiohs, nee cun coru za xteenn Xi'hyi Dxiohs;
ya squii' naa coru chi:
Cohsa roo' duxa naa dzi'n nin bwi'hnn lu'h Yu'bilu'h, Daada
Dxiohs, nin nahpa garaatii' ra' guelrnabwa'.
Ruhnn Yu'bilu'h ganaalla dzi'n za'ca, rñi' za Yu'bilu'h
ganaalla dxyi'dxyi ra' nin guchii,
nee Yu'bi za lu'h naa lu'h Rehyi loh garaa ra' bwiinn
guidxyiyuh.
4 ¿Chyu ayi guidxyihbi yi'h Daada?
¿Chyu ayi guunn lasahca lah Yu'bilu'h?
Pwihsi sola yi'h dxi'h naa lu'h saantu,
ya zie'biiga ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh ra' tin
guzu'nllihbi ra' ba nez loh Yu'bilu'h,
laasii ba baluu'yiloh lu'h garaa ra' xtsi'n za'ca Yu'bilu'h.
5 Ya seguihdu bwa'hahn nez llaa'ndxibaa', billaala guido'
saantu roo' nez dxibaa' hasta riuu'cha'yi tahblu dxiah nin caa
lehyi.
6 Rwaa' guido' saantu roo' chi biria'h gahdzi xaanjla Dxiohs
nin ca'ha gahdzi guelrusa'cazii nin dxiaaba loh guidxyiyuh.
Nahcu ra' aanjla ra' chi ganaalla lahdxi labweh ra' nin
rca'bacha'h ra' za lahdxi chi, neezaa nuu tuhbigah ra' cintur-
ohn nin naa cun ohro lasto' ra' aanjla ra' chi.
7 Ya chi'chi loh gadaapa ra' nin naa ziga maan nabahan
ra' nin nuu loh Dxiohs dxibaa', ya tuhbi maan ra' chi badi'hi
tuhbigah cohpa la'h cada tuhbigah aanjla ra' nin naa gahdzi
chi, ya cohpa ra' chi naa ra' ganaalla ohru, ya la'n cohpa
ra' chi nuu guelguxchisi xteenn Dxiohs nin banabahan par
tu'pazi.
8 Ya la'n guido' saantu roo' chi gwadxahan guhxa nin naa
guelña'ñih cun xquelrnabwa' roo' Dxiohs, ya ayi chyu guh-
catii' ñiu'tii' la'n guido' saantu roo' chi hasta que noyi cha'loh
gagaadzi ra' guelrusa'cazii ra' nin ca'ha gagaadzi ra' xaanjla
Dxiohs.

16

Cohpa ra' nin gadxah ra' xquelguxchisi Dxiohs

1 Chi'chi biindxiaagahn rsiaa'ha tuhbi nin cañi' jweersi roo'
la'n guido' saantu roo' nin nuu dxibaa', cañi' ni'chi loh ra'
gagaadzi xaanjla Dxiohs squii':
—Gulchegala'ta guelguxchisi xteenn Dxiohs nin nuu la'n
gagaadzi cohpa ca loh guidxyiyuh.
2 Ya gwah mweer tuhbi ra' aanjla chi, ya bala'ta ba nin nuu
la'n xcohpa ba loh guidxyiyuh, ya garaa ra' bwiinn ra' nin caa

bwa' xteenn maan roo' nee bwiinn ra' za nin bazu'nllihbi ra'
nez loh figuhra xteenn maan chi, biria' tuhbi guii'dxyu tihxi
ra' ba nin badi'hi guelnayaan duxa tihxi bwiinn ra' chi,
3 ya bwi'hnn tucahri la'h nin raroopa aanjla chi bala'ta ba
xcohpa ba loh ñihsado', ya ñihsa xteenn ñihsado' chi biahcan
ziga rihn xteenn tuhbi bwiinnguuchi nin rlli'h llarihn ñi'h, ya
guhchi garaa ra' maan ra' nin naa maan ñihsa ra' nin nuu loh
ñihsado' chi.
4 Lwehgu bwi'hnn tucahri la'h nin riohnna aanjla bala'ta
ba xcohpa ba loh gui'w ra' cun hasta catahn ra' ñihsa, ya
biahca ra'n ziga rihn.
5 Lwehgu biindxiaagahn guñi' aanjla xteenn ñihsa ra' chi
squii':
—Bwen duxa naa Yu'bilu'h Daada Dxiohs nin naa pa'h
saantu roo'; Yi'h naa lu'h nnah nee zi'ca gahca za naa
lu'h desde galohtii'yi laasii cayuhnn Yu'bilu'h guelguxchisi
xcweenta cohsa ra' rii',
6 laasii la'h ra' dee' ra' nin gudxiinn la'h ra' xpwiinn
Yu'bilu'h nin gulli'h llarihn ra' ñi'h, neezaa ra' xpwiinn lu'h
nin baluu'yi xchi'dxyi Yu'bilu'h, pwihsi yi'h cayuhnn lu'h
cayee' ra' ba rihn, laasii ruhnn tucahrin la'h ra' ba.
7 Ya chi'chi biindxiaagahn cañi' nin cañi' nez loh
bacu'gadxiah squii':
—Guchii pa'h lu'h, Daada Dxiohs nin nahpa garaatii' ra'
guelrnabwa'; xquelguxchiisi Yu'bilu'h naan guchii pa'h nee
naa xnehza za ra'n.
8 Ya chi'chi la'h nin radaapa aanjla bachah ba nin nuu
la'n cohpa nin nuu naa ba loh gubihdxyi, tin zi'chi guhpa
gubihdxyi guelrnabwa' baca'dxih gubihdxyi la'h ra' bwiinn
cun dxih loh gubihdxyi.
9 Ya garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guca'dxih duxa ra' ba per
nicala zi'chi guzahca ra' ba per ayi bwi'hnn ra' ba lligaaba
ñusaguu'dzi sto' ra' ba nez loh Dxiohs ñiñi' za'ca ra' ba pur la'h
Ñi'h, mahzi la'la'ga'h guñi'yah ra' ba la'h Dxiohs nin nahpa
guelrnabwa' loh ra' cohsa ra' rii'.
10 Ya chi'chi guca'ha nin rahca ga'yu aanjla cohpa nin nuu
naa ba bachah ban loh yahgaxiiyi xteenn maan roo', ya
bia'han nacahyi hasta rnabwa' maan roo' chi; per la'h ra'
bwiinn sola riigaxa'ta lahyi ra' ba luhdxyi ra' ba rwaa' ra' ba
tantu guelnayaan nin cagati'dxiloh ra' ba,
11 per nicala zi'chi guzahca ra' ba per ayi basaguu'dzi sto' ra'
ba nee gwazahtii' guñi'yah ru ra' ba la'h Yu'bi Dxiohs nin nuu
dxibaa' laasii cagati'dxiloh ra' ba guelnayaan duxa xcweenta
ra' guii'dxyu nayaan ra' nin cagasa'cazii la'h ra' ba.
12 Ya nin rahca xo'pa aanjla bala'ta ba nin nuu la'n cohpa
nin nuu naa ba loh gui'w nin laa Eufrates, ya gubihdzi ñihsa

gui'w chi tin guyuu' tuhbi nehza para la'h ra' rrehyi ra' nin ze'
nez hasta rtahn gubihdxyi,
13 ya chi'chi bwa'hahn biria'h chohnna spíritu dxaaba
rwaa' maan duxa nin laa dragohn cun rwaa' maan roo' cun
rwaa' profeta nin rusagui'hi; naa ra' spíritu ra' chi ziga naa ra'
gurahn.
14 Dee' ra' nin naa ra' spíritu xteenn bwiinndxaaba, ruhnn
ra'n milahgru ra', sehn roo' ra'; ya riah ra'n loh garaa ra'
rrehyi ra' nin nuu loh guidxyiyuh tin gadiaa'ha ra' garaa ra'
bwiinn guidxyiyuh tin gaca ra' ba tuhsi para guca'nee ra'
ba la'h Yu'bi Dxiohs nin nahpa garaa ra' guelrnabwa' chin
gadzihn Ñi'h loh guidxyiyuh.
15 "¡Gulguia'ha! Na'h dxie'ldahn ziga zi chin ayi nuu
dxyi'dxyi radzihn guba'n zi'chi zi gadzihna'hn. Dichohsa
ra' nin cabweeza la'n dxyih ra' chi, cabwe'he xca'lda ra'
ba nee caywa'ha ra' ba gu garaa ra' xahba ba tin ayi sah
llihgabwe'hela ra' nee dxia'hanxtuhyi ba loh ra' bwiinn."
16 Chi'chi gutiaa'ha ra' ba garaa ra' bwiinn ra' rii' tuhbi
lahta hasta laa cun dxyi'dxyi hebreu Armagedohn.
17 Ya chi'chi la'h nin rahca gahdzi aanjla guca'ha ba cohpa
nin nuu naa ba bachah ban loh bwih zi, ya desde nez la'n
guido' saantu roo' nin nuu nez dxibaa' biria'h tuhbi rsiaa'ha
roo' hasta zuu yahgaxiiyi xteenn Dxiohs nin guñi' squii':
—La'n naa, la'n guya'loh.
18 Chi'chi bidxi'ñaa' duxa, cun rsiaa'ha duxa xteenn ra' du'h
guzi'w, ya loh guidxyiyuh guhca tuhbi lluh roo' duxa nin
nagahdxi gacatii' loh garaa ra' lluh nin rahca desde nin rii
nabahan bwiinn ra' loh guidxyiyuh.
19 Chin guhca lluh roo' duxa chi, birehza guidxyi roo' duxa
ca; guhcan chohnna taa'ha, ya guihdxyi roo' ra' ziga ciudahd
ra' nin nuu loh guidxyiyuh gurih ra'n, ya baganna sto' Dxiohs
guihdxyi roo' nin laa Babilonia, tin guya'loh bare'llahn Dx-
iohs la'h guihdxyi chi.
20 Garaa ra' isla ra' cun dahan ra' guñihchiloh ra'n,
21 neezaa biaaba ra' dxidxiah duxa ra' nez dxibaa' para
loh guidxyiyuh; dxidxiah ra' chi naa'ha ra'n ziga chwa'hgah
kihlu, ya bwiinn ra' guñi'yah duxa ra' ba la'h Dxiohs laasii
basiaaba Ñi'h dxidxiah duxa ra' chi, laasii guhcan tuhbi
guelrza'cazii roo' duxa para la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.

17

*Guelguxchisi roo' nin guunn Dxiohs la'h tuhbi gunna'h dx-
aaba*

1 Ya chi'chi bwa'hahn loh ra' gahdzi aanjla nin ca'ha
gagaadzi cohpa biria'h tuhbi nin guñi' loon squii':

—Rii' gudaa', tin gulu'yi'hn yi'h cuun nin naa guelrza'cazii
duxa xteenn gunna'h dxaaba rii' nin zohba hasta nuu zi'hyi
ñihsa ra'.
2 Garaa ra' rrehyi ra' nin nuu loh guidxyiyuh guhpa ra'
ba duhlda pur gunna'h rii' ya basi'naa'ha xquelrusagui'hi
gunna'h rii' la'h ra' ba pur nin bidxi' duhlda ra' ba la'h
gunna'h rii'.

3 Lwehgu ziga loh tuhbi baca'lda gwanee aanjla chi na'h
loh tuhbi dahan desiertu, ya ri'chi bwa'hahn tuhbi gunna'h
zohba ba dihtsi tuhbi maan roo' naxñaa, ya gaduhbitii' tihxi
ma caa dxyi'dxyi ra' nin rñi'yah la'h Yu'bi Dxiohs nee gahdzi
naa yihca ma, zohba za tsi'h xcahchu ma.
4 Gunna'h rii' nahcu ba tuhbi lahdxi nin naa chiohpa cu-
lohri; tuhbin naa murahdu cun naxñaa', ya zuucha'yi ba cun
ohro, cun dxiah josca ra' nee cun perla ra' nin lasahca duxa,
ya neezaa nuu naa gunna'h chi tuhbi cohpa nin naa ganaalla
tii' ohro nin gadxah cohsa gubwihlli nin bwi'hnn ba cun
bwiinn guidxyiyuh ra',
5 ya gunna'h ca locah ba caa tuhbi dxyi'dxyi nin ayi chyu
rabwe'hecaa xa naa dxyi'dxyi ra' chi, per squii' rñi' dxyi'dxyi
chi: “Guihdxyi Babilonia guroo', nin naa xnaan gunna'h
dxaaba ra' nee cun garaaloh ra' cohsa dxaaba ra' nin ruhnn
ra' bwiinn loh guidxyiyuh.”
6 Chi'chi lwehgu badi'hihn cweenta nuullaadxuu yihca
gunna'h chi cun llarihn ra' xpwiinn Dxiohs nin badxiinn ba,
nee cun neezaa llarihn ra' bwiinn ra' nin baluu'yi xchi'dxyi
Jesucristu. Ya chin bwa'hahn cohsa ra' chi bidxyiibi du-
uxa'hn,
7 ya chi'chi nnah aanjla chi loon squii':

—¿Xixnaa rluu'yi cadxyihbi lu'h? Na'h ziñaan loh lu'h xa naa
xcweenta gunna'h ca, nee cun xcweenta maan roo' nin nuu
gahdzi yihca ñi'h ca nee gahdzi za xcahchu ma.
8 Maan roo' nin bwa'ha lu'h naa ma tuhbi maan nin guyuu'
cadxyih roo', ya ziga nnah ayi ma la'n dxyih ra' rii' per
la'h dxyih biga'ha garia'h ma gabihldxi, chi'chiyi cha'lohtii'
ñichiloh ma. Ya bwiinn ra' nin nabahan loh guidxyiyuh nin ayi
gucah lah ra' ñi'h loh dxihtsi xteenn guelnabahan xteenn Dx-
iohs, dxihtsi nin guhcacha'yi desdeyi chin nagahdxi cwachix-
chih Ñi'h guidxyiyuh, zidxyihbi duxa ra' ba chin gwa'ha ra' ba
loh maan ca, maan nin gubahan desde cachieempa roo', per
ayiru ma la'n dxyih ra' rii' per zibia'garii dxi' ma stuhbi.

9 ’Rii' nuu tuhbi dxyi'dxyi para la'h ra' nin gacabwa': Nin
naa gahdzi yihca maan chi naa gahdzi dahan ra' nin zohba
gunna'h chi yihca ñi'h;

10 nee naa za ra'n gahdzi rrehyi: ga'yu rrehyi ra' chi la'h ra'
ba guñihchiloh ra' la, yannah la'h tuhbi ba canabwa' nnah, ya
stuhbi ba nagahdxi dxiinlon ba. Ya chin dxi' stuhbi ra'ba nin
naa luulchima, ayi gacata'h ba ziahan dxyih.
11 Ya chi'chi la'h maan roo' nin guyuu' cadxih roo' nee
nicala ayiru ma nnah, naa nin rahca xuhnna rrehyi ra' per
ya luulchimatii' cha'lohtii' ba para tu'pazi.
12 ’Gadzi'h ra' xcahchu ma nin bwa'ha lu'h naa tsi'h ra'
rrehyi ra' nin nagahdxi guinabwa', per sola tuhbi hohra si
gapa ra' ni'chi guelrnabwa', tuhsi cun maan roo'.
13 Gahdzi'h ra' rrehyi ra' rii' gaca xigaaba ra' ba tuhsi, ya
zudi'hi ra' ba xlajweersi ra' ba cun xquelrnabwa' ra' ba la'h
maan roo' chi.
14 La'h ra' dee ra' nin guca'hnee la'h Lli'hyi xteenn Dxiohs,
per zuhnn Lli'hyi chi gahn loh ra' cohsa ra' chi laasii la'h Ñi'h
naa Ñi'h Daada loh garaa ra' daada ra' nee naa za Ñi'h rrehyi
loh garaa ra' rrehyi ra' nin nuu loh guidxyiyuh, ya garaa ra'
nin na'hla la'h Ñi'h, naa bwiinn ra' nin gulii Dxiohs nee naa
ra' ba bwiinn nayaa nin zeezah dzi'tsi loh xchi'dxyi Ñi'h.
15 Neezaa guñi' aanjla chi loon squii':
—Ñihsa ra' rii' nin bwa'ha lu'h hasta zohba gunna'h dxaaba
ca, naan garaa ra' guihdxyi ra', garaa ra' bwiinn ra', garaa
ra' bwiinn ra' nin rñi' guriin-guriin dxyi'zah ra' cun garaa ra'
lahdxyi ra' bwiinn nin nuu loh guidxyiyuh.
16 Ya gadzi'h cahchu ra' nin bwa'ha lu'h yihca maan roo'
chi, zidxyi'chinee ra'n la'h gunna'h dxaaba chi. Zuuzuh
lligabwe'hla ra'n la'h gunna'h dxaaba ca zahw ra'n xpwe'hla
gunna'h dxaaba chi, nee zuca'dxih za ra'n la'h gunna'h chi.
17 Dxiohs ya badi'hi Ñi'h para guunn ra' ba lligaaba chi,
tin guica'ha maan roo' chi guelrnabwa' hasta que no cha'loh
dxyi'dxyi ra' nin guñi' Dxiohs.
18 Ya gunna'h nin bwa'ha lu'h naa guihdxyi roo' nin nu-
gasagui'hi yihca ra' rrehyi ra' nin nuu loh guidxyiyuh.

18

Xcweenta ziga guñihchiloh guihdxyi Babilonia

1 Chi'chi bwa'hahn loh stuhbi xaanjla Dxiohs nin ze'yehta
nez llaa'ndxibaa' cun ziroo' duxa guelrnabwa', ya hasta loh
yuh bazi'ñih lla'ñih xteenn aanjla chi,
2 ya cun tuhbi rsiaa'ha duxa guñi' aanjla squii':
—La'h guihdxyi Babilonia guñihchiloh ya la'n guñihchiloh,
la'n biahca chi'h lahdxyi ra' bwiinndxaaba ra', hasta rca'nzaa
garaa clahsa spíritu dxaaba ra' nee gudahla xpichiehza ra'
maan nin zohba xihyi ra' nin naa ñi'hin maan dxaaba, cun
maan duxa ra'

3 laasii la'h yihca garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guyuu'
llaadxuu cun xcweenta duhlda nin bayihdxyi ra' ba la'h
gunna'h dxaaba rii', garaa ra' za rrehyi ra' nin nuu loh
guihdxyiyuh gulu'tii za ra' ba duhlda cun gunna'h dxaaba
chi. Ya garaa ra' bwiinn nin ruhnn guri'xi guhca rricu ra' ba
pur xcweenta cohsa dxaaba ra' nin ruhnn gunna'h dxaaba
chi.

4 Ya chi'chi bihna'hn stuhbi rsiaa'ha nin ze' nez
llaa'ndxibaa' nin guñi' squii':

—Gulguiria'h loh guihdxyi ca la'htu bwiinn ra' nin naa ra'
xpwii'nnahn, tin ayi neezaa tu chiilli tu xtuhlda ra' bwiinn ra'
ca, nee tin ayi tiidxi tu loh guelrza'cazii duxa ra' nin gusa'cazii
la'h ra' ba,
5 laasii guyuu' duxa xtuhlda ra' ba, hasta badiaa'ha
muntohnan nez loh Dxiohs dxibaa', ni'chin nin bagannasto'
Dxiohs xtuhlda ra' ba.
6 Gulgadi'hi la'h gunna'h ca ziga gahca nin badi'hi ba la'h ra'
snuhn ra' bwiinn, nee gulgasadxihlli la'h gunna'h ca chiohpa
tantu pur cweenta nin bwi'hnn ba. Gulgagu'chi guelrza'cazii
duxa nin bati'dxi gunna'h dxaaba ca la'h ra' bwiinn chiohpa
bweelta, gulgui'hnnan naa'ha duxa ru para la'h gunna'h ca
la'hgahca ziga bwi'hnnee ba la'h ra' snuhn ra' bwiinn.
7 Gulgadi'hi tuhbi guelrza'cazii duxa la'h gunna'h dxaaba
ca laasii gubahan ba loh guidxyiyuh ziga chi'h zi nin gu-
claa'dzi ba nee cun bwi'hnn lasahca ba la'hgahca ba. Ni'chin
nnah gulgasa'cazii ba tin dxiagaadxuu loh nin gubahan
nasaa ba cun ziga bwi'hnn lasahca za ba la'h ba, nee zi'chi
gahca za gaca la'n lasto' ba laasii la'n lasto' ba bwi'hnn ba
lligaaba squii': “Na'h zo'ba'hn ziga zi tuhbi rrehyna; ayi naan
biuhda, nee ayi chyu gusiahchyu loh xigaa'bahn.”
8 Pwihsi ni'chin loh tuhsi dxyih dxiaaba garaa guelguxchisi
xteenn Dxiohs yihca gunna'h dxaaba ca, ziga guelguhchi,
guelnalaasa duxa, guelrchia'han; nee guica'dxih ba laasii
guelrnabwa' roo' duxa nahpa Daada Dxiohs nin nuu dxibaa'
nin guunn guelguxchisi xcweenta gunna'h chi.

9 Ya garaa ra' rrehyi loh guidxyiyuh nin bidxa'ga la'h
gunna'h dxaaba rii' zu'n ra' ba nee ziaa duxa lasto' ra' ba
pur nin gwa'ha ra' ba la'h gunna'h rii' chin chasa guhxa nin
caca'dxih gunna'h dxaaba rii'.
10 Zia'han ra' ba zihtu laasii guidxyihbi ra' ba xcweenta
guelrza'cazii xteenn gunna'h chi, nee guiñi' ra' ba squii':

—¡Ayy probhi za yi'h!, guihdxyi guroo' Babilonia, guihdxyi
nin mahzi lasahca duxa; pwihsi pur minuhtu si badzihn
bina'zu lu'h loh guelrza'cazii.

11 Ya bwiinn guri'xi ra' nin nuu loh guidxyiyuh zu'n duxa
ra' ba pur xcweenta guihdxyi chi, laasii ayi ru chuu nin si'
garaaloh nin rutoo' ra' ba.
12 Nin rutoo' ra' ba naa ra' ziga ohro, plahta, cun dxiah ra'
nin nuu dxiah za'ca ra', perla ra', lahdxi nin laa linu finu cun
lahdxi nin naa sehda cun nin naa culohr murahdu-naxñiaa,
cun neezaa garaalohtii' yahga za'ca ra', nee cun cohsa ra' nin
naa cun marfil, bronce ra', cun dxi'ba ra', cun marmol,
13 cun canehla, cun garaaloh lah guelwahw, cun ya'hla
neezaa mirra cun perfume ra', cun vihnu, nsehchi, harina
za'ca cun trihgu, nee cun neezaa guidxa'h ra' nin rwa' carga,
lli'hyi, maangwahyi ra'; carrwaje ra', nee hasta neezaa bwi-
inn ra' nin gudoo'tii';
14 ya ziuu'-sa'bi dxyi'dxyi squii':
—¡Ayiru nahpa lu'h ninahxi nin biuu' duxa sto' lu'h, yannah
la'h lu'h bañihchitii' para tu'pazi garaatii' cohsa za'ca cun
cohsa za'ca duxa ra' nin guhpa lu'h, nee nin stuhbi ayi chuu
ru ra'n!
15 Ya nin bwi'hnn ra' guri'xi cun xcweenta ra' cohsa ra' rii'
nee guhca ra' ba rricu pur guihdxyi rii', zia'han ra' ba zihtu
laasii tahtu guidxyihbi ra' ba pur guelrza'cazii nin sacan,
zahca nalaasa sto' ra' ba nee zu'n ra' ba;
16 nee zahbi ra' ba squii':
—¡Ayi, prohbi la'h guihdxyi roo' ca! Naan ziga tuhbi
gunna'h nin nahcu tuhbi lahdxi nin laa lihnu nee cun lahdxi
culohr nin laa murahdu naxñaa ra' nee zucha'yi'hn cun ohru,
cun garaaloh dxiah za'ca ra' cun perla ra',
17 ¡nee pur minuhtu si guñihchiloh cohsa za'ca ziahan ra' chi!
Garaa ra' nin rnabwa' barcu ra' cun garaa ra' nin rusazah
barcu ra' nee cun garaa ru ra' nin ruhnn ra' dzi'n loh ñihsado',
nee cun garaa ra' bwiinn nin rzah biahja la'n barcu; bia'han
ra' ba zihtu,
18 ya, loh nin bwa'ha ra' ba guhxa nin caca'dxih guihdxyi
chi, guza'bi rsiaa'ha-gudidxyidxiah ra' ba squii':
—¿Calla guidxeela stuhbi ziga guihdxyi roo' rii'?
19 Ya bachah ra' ba yuh yihca ra' ba, nee ru'nduxa ra' ba cun
riaa duxa ra' ba, ya rbwidxyidxiah ra' ba squii':
—¡Ayy! ¡Riaa duxa nu guihdxyi roo' ca laasii pur guihdxyi
roo ca guhca rricu ra' nin nahpa ra' barcu loh ñihsado', yan-
nah pur minuhtu si guñihchiloh guihdxyi roo' ca!
20 Per biahxi xcweenta guihdxyi ca; yi'h dxibaa', la'htu
nin naa ra' xpwiinn Dxiohs, la'htu xpooxtla xteenn Ñi'h,
cun bwiinn ra' nin baluu'yi xchi'dxyi Ñi'h desde galohtii'yi;
laasii la'h Dxiohs bwi'hnn guelguxchisi loh guihdxyi ca tin
gudxihllin garaa nin cagasa'cazii guihdxyica la'htu.

21 Ya la'h tuhbi xaanjla Dxiohs nin nahpa guelrnabwa'
guteesa ba tuhbi dxiah, nin naa ziga zi tuhbi dxiah roo'
nin ruca'dzi maan dohba ya bala'h aanjla chin loh ñihsado',
chi'chi rahbi ba squii':
—Squii' za dxiaabagueeta guihdxyi Babilonia, ya nin ayi
chu'tii' nin stuhbi dxyih gwa'ha tu loh guihdxyi Babilonia.
22 Nin stuhbitii' ayi chuu ru dxihn tu muusca xteenn arpa
ra' cun bidxee ra', cun trompeta ra'; nee nin ayiru chyu bwi-
inn nin guunn dzi'n gaapa lu'h; nee nin ayiru chuu rsiaa'ha
xteenn dxiah roo' ra' nin naa ziga dxiah nin ruca'dzi maan
dohba.
23 Nee nin stuhbi bia'ñih ayiru gaapa lu'h ya nin stuhbitii'
za ayi xi lañih xteenn guelruchinaa ayiru sa'bi rsiaa'ha loh
lu'h guihdxyi Babilonia, cun neezaa xpwiinn guri'xi ra' lu'h
nin mahzi lasahca ra' cadxyih loh guidxyiyuh, basagui'hi lu'h
garaa ra' guihdxyi ra' cun xquelbidxa'ha lu'h.
24 Pwihsi loh guihdxyi ca la'h llarihn bwiinn ra' nin guñi'
xchi'dxyi Dxiohs nee cun nin naa ra' xpwiinn Ñi'h, nee cun
garaa ra' nin guhchi pur bwiinn loh guidxyiyuh; la'h llarihn
ra' ba bidxeela nuuchi lu'h laasii yi'h gudxiinn lu'h la'h ra' ba.

19

1 Chin guluhlla ra' cohsa ra' rii', chi'chi biindxiaagahn
rsiaa'ha ziga ziahan roo' ra' bwiinn nin cañi' nez
llaa'ndxibaa' squii':
¡Lasahca duxa naa lah Daada Dxiohs!
Cun ziga ruta'h Ñi'h la'h ra' bwiinn loh duhlda, cun
guelña'ñih, cun guelrnabwa' naa xteenn Xtaada Dxiohs
nu'h,
2 laasii xquelguxchisi Ñi'h naa gaduhbi la'ga'htii' ziga naa
xnehza;
laasii la'h Ñi'h bwi'hnn guelguxchisi xcweenta gunna'h dx-
aaba nin cagaxi'n la'h ra' bwiinn guidxyiyuh cun
xcweenta xquelgubwihlli ba;
la'h Ñi'h basadxihlli la'h gunna'h dxaaba chi llarihn ra' xpwi-
inn Ñi'h.
3 Lwehgu guñi' ra' ba stuhbi squii':
—¡Lasahca duxa naa lah Daada Dxiohs! Laasii guhxa
xteenn gunna'h dxaaba cun ziga zohbadxih ba ayi chuu dxih
cweezan.
4 Ya loh galda bitaapa ra' bwiinn guuhla cun gadaapa ra'
maan nabahanpa'hcaa ra' bazu'nllihbi ra' nez loh Dxiohs nin
zohba loh yahgaxiiyi roo' ya rahbi ra' ba squii':
—¡Zi'chi gaca! ¡Lasahca naa lah lu'h Daada Dxiohs!
5 Ya chi'chi desde nez loh yagaxiiyi roo' chi biinloh tuhbi
rsiaa'ha nin cañi' squii':

¡Gulguiˈhnn lasahca laˈh Xchiohs nuˈh, garaa tu nin ruhnn
dziˈn nez loh Ñiˈh; garaa tu nin ruzuˈnllihbi nez loh
Dxiohs;
bwiinn raˈ nin rnabwaˈ nee cun bwiinn raˈ nin ayi xi guelrn-
abwaˈ nahpa za!

Lañih xteenn saaˈ Xiˈhyi Dxiohs

6 Chiˈchi biindxiaagahn ziga rsiaaˈha ziahan rooˈ raˈ bwi-
inn, nee ziga bwih xteenn ziahan guiˈw chin radxaˈgalasaaˈ
ñihsa nee ziga bwih xteenn chin rdxiˈñaaˈ duxa duˈguziˈw;
guñiˈ squiiˈ:
¡Lasahca duxa naa lah Daada Dxiohs!, laasii laˈh Yuˈbi Dxiohs,
nin naa Daada xteenn nuˈh, laˈh Ñiˈh guzohbaloh can-
abwaˈ.
7 Dxiahxi duxa raˈ nuˈh, chuu nasaa duxa stoˈ raˈ nuˈh nee
gachidiˈhnn lasahca nuˈh laˈh Ñiˈh,
laasii laˈh dxyih nin gaca rsaaˈ Xiˈhyi Dxiohs badzihn; laˈh
dxaˈpa xteenn Ñiˈh guzuhchaˈyi.
8 Ya laˈh dxaˈpa chi guziˈguehlda Dxiohs gacu bi lahdxi nin laa
linu finu, nin nayaa nin rcaˈbachaˈh,
pwihsi lahdxi linu finu naa sehn xteenn raˈ dziˈn zaˈca nin
bwiˈhnn raˈ nin naa raˈ xpwiinn Dxiohs.
9 Ya chiˈchi nnah aanjla chi loon:
—Bacaˈh squiiˈ: “Dichohsa raˈ bwiinn raˈ nin biduˈhun dxiˈ
loh saaˈ xteenn Xiˈhyi Dxiohs.”
Guñiˈ za aanjla chi loon, nnah ba:
—Dxyiˈdxyi raˈ riiˈ naa dxyiˈdxyi nin naa guchii xteenn
Dxiohs.
10 Chiˈchi ñuzuˈnlliibihn loh aanjla chi, per squiiˈ guñiˈ ba
loon:
—¡Ayi guunn luˈh ziˈca!, laasii naˈh naan ziga gahca yiˈh;
naˈh naan tuhbi nin ruhnn xtsiˈn Dxiohs, ziga naa luˈh yiˈh
cun bwihtsi raˈ luˈh nin zezah loh dxyiˈdxyi guchii xteenn
Jesucristu. Mas chaˈyi guzuˈnllihbi luˈh loh Dxiohs; laasii
xchiˈdxyi Jesuhs naa dxyiˈdxyi nin ruluuˈyi Dxiohs laˈh raˈ
bwiinn tin rahpaa raˈ ba dxyiˈdxyi guiñiˈ raˈ ba.

Nin dziˈba tuhbi maangwahyi labweh

11 Chiˈchi bwaˈhahn billaala dxibaaˈ, ya biinloh tuhbi
maangwahyi labweh, ya nin zohba dihtsi ma laa Nin ruzaˈloh
xchiˈdxyi Ñiˈh, laasii rnabwaˈ Ñiˈh nee ruhnn Ñiˈh guehrru
ziga naa xnehza ziga naa guelguxchisi zaˈca.
12 Bizloh Ñiˈh naa raˈn ziga dxih bwehla, ya yihca Ñiˈh zohba
ziahan rooˈ raˈ curohn, ya caa Ñiˈh tuhbi lah nin sola laˈh Ñiˈh
naann Ñiˈh ya ayi chyu ruhnn gahn dxiuˈnbwaˈ lah Ñiˈh.

13 Nahcu Ñiʼh tuhbi lahdxi nin nuuchi rihn, ya lah Ñiʼh naa
Xchiʼdxyi Dxiohs.
14 Ya naʼhla garaa raʼ suldahdu dxibaaʼ xteenn Dxiohs laʼh
Ñiʼh, nahcu raʼ ba lahdxi labweh guiiʼw raʼ, lahdxi nayaa nee
dziʼba za raʼ ba maangwahyi labweh raʼ.
15 Rwaaʼ Ñiʼh careʼh tuhbi spahda nin caa duxa garoopa
dihtsi, tin cun laʼh spahda chi childxinee Ñiʼh laʼh raʼ bwiinn
garaa raʼ guihdxyi raʼ nin nuu loh guidxyiyuh; naa Ñiʼh nuʼa
ziga zi tuhbi bahra dxiʼba nguihdzi. Laʼh Ñiʼh zuhnn za Ñiʼh
guelguxchisi loh raʼ bwiinn raʼ nin ruhnn malcriahdu nez
loh Dxiohs ya zidxihchixquiiʼ Ñiʼh yihca raʼ ba ziga zi uhva
raʼ chin rahcan vihnu, nee zuhnn Ñiʼh para gutiʼdxiloh raʼ
ba loh guelguxchisi xteenn Dxiohs nin nuu nabahan dziʼtsi
llaaʼndxibaaʼ.
16 Nee loh xahba Ñiʼh cun cweʼ cuuʼdxi Ñiʼh caa squiiʼ:
“Rehyi xteenn raʼ rrehyi raʼ, Daada xteenn raʼ daada raʼ.”

17 Ya bwaʼhazahn loh tuhbi aanjla nin zuunchii nez loh
gubihdxyi, nee guñiʼ aanjla chi cun tuhbi rsiaaʼha rooʼ squiiʼ:

—Loh raʼ garaa raʼ maan raʼ nin zohba xihyi ñiʼh nin zaʼbi
nez llaaʼndxibaaʼ: Gultaaʼ nee gulgadiaaʼha riiʼ, tin gahw tu
loh xchih rooʼ xteenn Dxiohs,
18 tin gahw tu bweʼhla xteenn rrehyi, neezaa bweʼhla
xteenn capitahn raʼ, nee cun bweʼhla xteenn raʼ za bwiinn raʼ
nin ruhnn naruhla, cun bweʼhla xteenn raʼ maangwahyi nee
cun nin rzohba za raʼ dihtsi ma, neezaa bweʼhla xteenn raʼ
bwiinn; bwiinn nin naa ziga bwiinn nin gudooʼtiiʼ raʼ nee cun
bwiinn raʼ za nin ayi gudooʼ raʼ, bwiinn nin nariin raʼ cun ziga
bwiinn nin guyuʼxa la raʼ. Gacan rwaaʼlohchiʼzi.

19 Chiʼchi bwaʼahan loh maan rooʼ cun loh raʼ rrehyi loh
guidxyiyuh cun garaa raʼ nin naa raʼ ziga xsuldahdu raʼ ba;
badiaaʼha raʼ ba tin childxinee raʼ ba laʼh nin dziʼba maang-
wahyi labweh cun neezaa garaa raʼ nin naa xsuldahdu Ñiʼh,
20 ya binaʼzu maan rooʼ chi cun nin guhca profehta xteenn
ma nin bwiʼhnn sehn rooʼ raʼ cun milahgru raʼ nez loh maan
rooʼ chi tin binaʼzunee ma tuhsi cun nin guhca xprofehta ma.
Ya cun milahgru raʼ chi basaguiʼhi profeta dxaaba chi laʼh raʼ
bwiinn raʼ nin guziʼguehlda raʼ guyuuʼ raʼ ba xpwaʼ maan rooʼ
chi nee cun nin bazuʼnllihbi za raʼ loh xfiguhra maan rooʼ chi;
ya maan rooʼ chi cun nin guhca xprofehta ma tuhsi zee raʼn
loh bwehla duxa nin naa asufre,
21 ya chiʼchi laʼh garaa raʼ nin biaʼhan, guhchi raʼ ba pur
spahda nin biriaʼh rwaaʼ nin dziʼba maangwahyi labweh, ya
garaa raʼ maan nin zohba xihyi ñiʼh gudahw xpweʼhla raʼ ba.

20

Tuhbi mihyi yihza

1 Chi'chi bwa'hahn loh tuhbi aanjla nin ze'yehta nez
dxibaa' cun tuhbi chiahyi nin ruxaala guii'dxyu nin laa
gabihldxyi naa ba. Nuu za tuhbi cadehn roo' naa aanjla chi.
2 Aanjla chi guna'zu ba la'h maan duxa nin laa dragohn tin
biyi'bidu'h ma, la'hma nin guhca bwe'lda roo' chieempa duxa
nin laa bwiinndxaaba cun Satanahs, ya bachi'bidu'h aanjla
chi la'hma loh tuhbi mihyi yihza,
3 ya chi'chi bala'h aanjla chi la'hma gabihldxyi, tin ri'chi
bie'w ma. Ya baca'h aanjla chi tuhbi sehyu rwaa' pwerta
gabihldxyi, tin zi'chi ayi ru nuu gusagui'hi ma la'h ra' bwiinn
guidxyiyuh ra' loh tuhbi mihyi yihza, ya loh gazaa' tuhbi
mihyi yihza rii', nahpa zila'h ma zabalaaqui'hn.

4 Lwehgu gahca za bwa'hahn loh yahgaxiiyi ra' nin zo-
hba ra' bwiinn ra' nin guca'ha guelrnabwa' tin guunn ra'
ni'chi guelguxchisi, neezaa bwa'hahn xaalma ra' bwiinn ra'
nin birwa'h yihca ra' ñi'h, pur nin baluu'yi ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs cun xchi'dxyi Jesucristu. La'h ra' bwiinn ra' rii' ayi
bazu'nllihbi ra' ba loh maan roo' nee nin loh za figuhra
xteenn maan roo' chi, nee nin ayi za basaa'n ra' ba ñuu'
ra' ba bwa' xteenn maan chi locah ra' ba o yahn naa ra'
ba. Bwa'hahn bwiinn ra' rii' gubia'garii babahn ra' ba ya
gunabwa' ra' ba tuhsi cun Jesucristu loh tuhbi mihyi yihza.
5 Per snuhn ra' bwiinn nin guhchi ayi babahn ra' ba chin
bacwa'hn Dxiohs la'h ra' bwiinn ra' rii', sino que hasta chin
gazaa'yi tuhbi mihyi yihza ra' rii'.
6 Dichohsa nee saantu naa ra' bwiinn ra' nin gabahan ra'
loh mwerloh nin gabahan ra' bwiinn laasii naa ra' ba bwiinn
nin ayi ru xtuhlda ra' ñi'h ni'chin nin raroopa guelguhchi
ayi nahpa guelrnabwa' xcweenta ra' ba, sino que mas gaca
ra' ba xpixohza Dxiohs nee cun xpixohza za Jesucristu, nee
zinabwa'nee ra' ba la'h Jesucristu loh tuhbi mihyi yihza.

7 Ya chin gazaa' tuhbi mihyi yihza chi, zila'h bwiinndxaaba
gabihldxyi,
8 chi'chi zusagui'hi ba la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rii
ra' loh gadaapa lahdu loh guidxyiyuh; zusagui'hi ba la'h ra'
bwiinn guihdxyi Gog cun bwiinn Magog, ya zutiaa'ha ba la'h
ra' bwiinn ra' chi tin gaca bwiinn ra' chi xsuldahdu ba para
loh guehrru, ya naa ra' ba ziga zi yuhlli nin rii rwaa' ñihsado'
gaca ziahan ra' ba.
9 Tin zi'chi babi'hyi ra' ba nez gaduhbi loh yuh ra' nez
chi, tin bata'w naa ra' ba hasta rii ra' xpwiinn Dxiohs nee

cun hasta naa za guihdxyi nin ruca' sto' Dxiohs, per Dxiohs guxe'hla Ñi'h dxih nin dxiinloh nez llaa'ndxibaa' nin guñihchiloh la'h ra' dee' ra'.

10 Ya bwiinndxaaba nin basagui'hi la'h ra' bwiinn guna'zu neezaa ba zee ra' ba loh dxih nin cayahca cun nin laa asufre, hasta zee za maan roo' cun profeta xihn xteenn ma; ri'chi guti'dxiloh ra' dee' ra' guelrza'cazii duxa dxyih-nague'la para tu'pazi.

Jwisi nin gaca nez loh yagaxiiyi labweh

11 Chi'chi bwa'hahn tuhbi yagaxiiyi guroo' roo' nin naa culohr labweh nee cun nin zohba za loh yagaxiiyi chi, ya nez delaanta loh Ñi'h guñihchiloh guidxyiyuh cun dxibaa', ya ayiru bidxeela nin tuhbi lahta para la'h ra'n.

12 Bwa'hazahn loh ra' bwiinn guuchi ziga nin lasahca cun nin ayi lasahca; zuu ra' ba nez loh Dxiohs, chi'chi billaala loh chihbru ra' nee cun neezaa loh stuhbi chihbru xteenn Dxiohs nin laa chihbru guelnabahan nin naa para tu'pazi. Ya chi'chi bwi'hnn Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn guuchi ra' chi pur dzi'n nin bwi'hnn tuhbigah ra' ba, ziga naa xcweenta tuhbigah ra' ba nin caa loh dxihtsi ra' chi.

13 Ñihsado' biu'nan ntriehgu bwiinn nin guhchi lohon, guelguhchi, nee lahta xteenn guelguhchi batsiiga la'h ra' bwiinn guuchi nin guyuu' loh ra'n loh Dxiohs. Ya chi'chi bwi'hnn Dxiohs guelguxchisi xcweenta tuhbigah ra' ba pur ziga cada bwi'hnn tuhbigah ra' ba.

14 Ya seguihdu guelguhchi cun lahta hasta naa xteenn guelguhchi, zee ra'n loh bwehla duxa, ya loh bwehla duxa rii' naa guelguhchi nin raroopa,

15 ya loh bwehla za chi zee ra' bwiinn ra' nin ayi caa lah ra' ñi'h loh chihbru nin laa guelnabahan.

21

Llaa'ndxibaa' cuubi cun loh guidxyiyuh cuubi

1 Ya seguihdu bwa'hahn tuhbi llaa'ndxibaa' cuubi cun tuhbi guidxyiyuh cuubi, laasii la'h dxibaa' galoh cun guidxyiyuh galoh la'h ra'n guñihchiloh, ya ayi ru za ñihsado'.

2 Na'h Jwahn bwa'haloon guihdxyi Jerusalehn cuubi; bwa'hahn guihdxyi saantu chi ze'yehtan nez dxibaa' hasta rnabwa' Dxiohs. Zucha'yin ziga zi rzuhcha'yi tuhbi dxa'pa nin rahlda ruchinaa.

3 Chi'chi bihna'hn tuhbi rsiaa'ha roo' nin guñi' nez dxibaa' hasta zuu yahgaxiiyi roo', squii' cañi'n:

—Gulguia'ha nnah la'h Dxiohs zuu galaayi ra' bwiinn, la'h Dxiohs nabahanee la'h ra' bwiinn, ya la'h ra' ba gaca xpwiinn

Ñiʼh, ya laʼhgahca Yuʼbi Dxiohs guibahanee laʼh raʼ ba tin gaca Ñiʼh Xchiohs raʼ ba,

4 laasii ziñihchiloh guelguhchi, ayi ru chuu guelnalaasa stoʼ nin guelnayaan, laasii garaa raʼ deeʼ raʼ nin guyuuʼ galoh laʼh raʼn guñihchiloh.

5 Ya chiʼchi laʼh nin zohba loh yahgaxiiyi rooʼ nez dxibaaʼ guñiʼ loon squiiʼ:

—Bwaʼha, naʼh guunn nacuuʼbihn garaatiiʼ.

Guñiʼ za Ñiʼh loon squiiʼ:

—Bacaʼh dxyiʼdxyi raʼ riiʼ laasii dxyiʼdxyi raʼ riiʼ guchii paʼ ca naa raʼn; zahca chechii stoʼ raʼ bwiinn dxyiʼdxyi raʼ riiʼ.

6 Chiʼchi nnah za Ñiʼh loon squiiʼ:

—Laʼn guyaʼloh; naʼh naan nin rbahchixchih nee naʼh za naan ziga nin ruzaʼloh ziga zi lehtra A cun Z. Bwiinn nin rdxahga ñihsa; naʼh gudiʼhihn ñihsa nin rudiʼhi guelnabahan guee ba, sin nin ayi chiilli ba nin tuhbi gaʼyu.

7 Bwiinn raʼ nin guunn gahn loh duhlda, bwiinn raʼ chi guicaʼha garaa raʼ dee raʼ ziga zi tuhbi herensi; ya naʼh gacaʼhn Xchiohs raʼ ba ya laʼh raʼ ba gaca raʼ lliiʼnahn,

8 per ya ziga laʼh raʼ bwiinn raʼ nin nadxyiʼbi, nin ayi riachii stoʼ raʼ ñiʼh xchiʼdxyiʼhn, nin rdxyiʼchinee xchiʼdxyiʼhn, nin rdxiinn raʼ bwiinn, nin nabahan raʼ loh guelgubwihlli, nin rusiʼdxi raʼ guelbidxaʼha, nin ruzuʼnllihbi raʼ nezloh raʼ dx-aan, nee garaa raʼ nin ruuʼyi dxixiʼhw; garaa raʼ dee raʼ guzee loh bwehla nin naa cun nin laa asufre, dee na guelguhchi raroopa.

Guihdxyi Jerusalehn nacuubi

9 Ya chiʼchi bwaʼhahn loh raʼ tuhbi aanjla nin naa gahdzi raʼ aanjla nin caʼha gagaadzii raʼ cohpa nin nuu raʼ luulchima guelguxchisi xteenn Dxiohs, ya squiiʼ guñiʼ ba loon:

—Riiʼ gudaaʼ, tin guluʼyiʼhn yiʼh dxaʼpa nin guchinaa Lliʼhyi xteenn Dxiohs.

10 Ya loh bihsi nin baniʼhi Spíritu Saantu naʼh bwaʼhahn, gwanee Ñiʼh naʼh yihca tuhbi dahan rooʼ, ya yihca dahan chi dxuu nu chin baluuʼyi Ñiʼh naʼh guihdxyi saanto Jerusalehn nin zeʼyehta nez llaaʼndxibaaʼ, nez delaanta loh Dxiohs.

11 Guihdxyi Jerusalehn riiʼ rñah rcaʼbachaʼhan cun xquel-bachaʼh rooʼ xteenn Dxiohs, ya guelrcaʼbachaʼh xteenn Jerusalehn cuubi riiʼ rñahan ziga zi guelrbachaʼh xteenn tuhbi dxiah nin chuhla duxa, ziga dxiah nin laa jaspe nin rñah ziga cristal.

12 Ya gadiidxi guihdxyi Jerusalehn chi nuu tuhbi barda nin naa altu rooʼ, nee nuu za tsiʼh bichiohpaza ziga rwaaʼ yuuʼ nuu barda chi, ya zuu tuhbigah raʼ aanjla cada raʼ rwaaʼ yuuʼ

chi; ya la'h ra' gadzi'h bichiohpa cwa'h xpwiinn ra' guehtu Israel caa rwaa' tuhbigah ra' yuu' chi.

13 Chohnna rwaa' lee' chi zohba nez lahdu rtahn gubihdxyi, schohnnan nez lahdu dahan dxiaa', schohnnan nez lahdu dahan gueeta, nee schohnnan nez lahdu ria'zi gubihdxyi.

14 Ñaa' baarda chi nuu tsi'h bichiohpa dxiah nin naa simientu, ya tuhbigah ra' dxiah chi caa lah tuhbigah ra' pooxtla xteenn Lli'hyi xteenn Dxiohs.

15 Aanjla nin cañi'nee na'h nuu tuhbi bahra ohro nin naa ziga ñihta naa ba tin gudi'xi ba guihdxyi Jerusalehn chi balaaca chi'h nuu xpwerta ra'n cun barda nin nuu gadiidxin.

16 Ya guihdxyi chi forma cwadrahdu naan; gadaapa xlahdun tuhsi madxihdu naa ra'n, ya badi'xi aanjla chi cun ñihta nin nuu naa ba, ya chiohpa mihyi chiohpa gaywa'h kilómetru naa guihdxyi chi; de largun cun de anchun cun de altuhran tuhsi madxihdu naa ra'n.

17 Lwehgu badi'xi aanjla chi barda nin nuu gadiidxi guihdxyi chi ya nuu'hun sesenta y cuatro metru ra' ziga naa xmadxihdu ra' bwiinn, madxihdu chi na'zu aanjla chi nuugadi'xi ba.

18 Baarda chi naan cun dxiah ra' nin laa jaspe, ya guihdxyi chi naa ganaalla ohru, naan ziga bihdru nayaa.

19 Dxiah ra' nin naa ra' simientu zucha'yi ra'n cun garaaloh ra' dxiah joosca ra'; ziga mwer dxiah nin laa jaspe, nin raroopa cun dxiah nin laa zafiru, nin riohnna dxiah nin laa ágata, nin radahpa dxiah nin laa esmeralda.

20 Nin rahca ga'yu dxiah nin laa ónice, nin rahca xo'pa cun dxiah nin laa cornalina, nin rahca gahdzi cun dxiah nin laa crisólito, nin rahca xuhnna cun dxiah nin laa berilo, nin rahca ga' cun dxiah nin laa topacio, nin rahca tsi'h cun dxiah nin laa crisoprasa, ya nin rahca tsi'h bituhbi dxiah nin laa jacinto, ya nin rahca tsi'h bichiohpa cun dxiah nin laa amatista.

21 Ya rwaa' pwerta xteenn guihdxyi chi naa tsi'h bichiohpa perla ra' tuhbigah ra' rwaa' pwerta chi naa cun tuhbigah ra' perla ra', ya loh neziuh xteenn guihdxyi chi naa ganaalla ohro; rñahan ziga bihdru.

22 Ayi bwa'hahn nin tuhbi guido' loh guihdxyi chi, laasii la'h Daada Dxiohs nin nahpa guelrnabwa' naa xquido' guihdxyi chi cun neezaa Lli'hyi xteenn Ñi'h.

23 Guihdxyi chi ayi rchi'hn gubihdxyi cun bwe'hw laasii xpia'ñih gahca Dxiohs ruzia'ñih ri'chi, ya Lli'hyi xteenn Ñi'h naa bia'ñih loh guihdxyi chi.

24 Bwiinn guidxyiyuh ra' nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs ziah ra' ba loh xquelña'ñih xteenn guihdxyi chi, ya

rrehyi ra' nin ze' nez loh guidxyiyuh zadzihnnee ra' ba xquel-
rnabwa' ra' ba cun nee xquel lasahca ra' ba loh guihdxyi chi.
25 Ya rwaa' xteenn guihdxyi chi ayi dxie'wtii' ra'n radxyii
nee ayi chuutii' gue'la ri'chi.
26 Ri'chi chenee za ra' ba guelnaza'ca, nee cun neezaa
guel lasahca xteenn ra' guihdxyi roo' ra' nin guyuu' loh
guidxyiyuh.
27 Ya ayi chuu nin tuhbi ra' bwiinn nin ruhnn dzi'n dxaaba
ra' ri'chi; sola chuu ra' bwiinn ra' nin caa lah ra' ñi'h loh chi-
hbru nin naa guelnabahan nin nahpa Lli'hyi xteenn Dxiohs.

22

1 Ya chi'chi baluu'yi aanjla chi na'h tuhbi gui'w nayaa, hasta
nuu ñihsa nin runi'hi guelnabahan. Ña'ñihin ziga zi bihdru
nin laa cristal, caria'han nez loh yahgaxiiyi hasta rnabwa'
Dxiohs cun Lli'hyi xteenn Ñi'h.
2 Galaayi neziuh roo' xteenn guihdxyi chi cun garoopa
lahdu rwaa' gui'w chi guroo' yahga ra' nin runi'hi guelnaba-
han, nin rcah ñinahxi loh ra' ñi'h tsi'h bichiohpa cwa'h loh
tuhbi yihza, tuhbigah bwe'hw ni'chi rcah ñinahxi loon. Ya
batahga xteenn yahga ra' chi rallu'yi para gusiaacan la'h ra'
bwiinn guidxyiyuh.
3 Ayi ru chuu cohsa duhlda ra' loh guihdxyi chi. Yahgaxiiyi
xteenn Dxiohs cun xteenn Xi'hyi Ñi'h chuu loh guihdxyi chi,
nee cun sola za la'h ra' xpwiinn Ñi'h chuu loh guihdxyi chi,
nee cun sola za la'h ra' xpwiinn Ñi'h nin guzu'nllihbi nez loh
Ñi'h nee gaann ra' ba la'h Ñi'h.
4 Zwa'ha loh ra' ba loh Ñi'h gahxu gah ya zica'h za lah Ñi'h
locah ra' ba.
5 Ri'chi ayi ru chuu gue'la, ya bwiinn ra' nin chuu ra' ri'chi
ayiru guichi'hn ra' ba bia'ñih xteenn ra' lámpara, nin lla'ñih
xteenn gubihdxyi, laasii la'h Yu'bi Dxiohs guzia'ñih Ñi'h yihca
ra' ba ya zinabwa'nee ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h para tu'pazi.

La'ze'gadzihn gahxu dxyih nin dxi' Jesucristu

6 Chi'chi nnah aanjla chi loon squii':
—Dxyi'dxyi ra' rii' guchii ra' pa'h naa ra'n, nee zahca
chechii sto' ra' lu'hn. Daada Dxiohs gahca gusañi' lasto' ra'
bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Ñi'h; la'gahca Ñi'h baxe'hla Ñi'h
xaanjla Ñi'h tin baluu'yiloh Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h cuun
cohsa ra' nin gue'du ze'yaahldaa gaca.
7 ¡La'h guyohbagah dxie'ldahn! ¡Dichohsa ra' bwiinn ra' nin
ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh dxihtsi rii'!
8 Na'h Jwahn biindxiaagahn nee bwa'haloon cohsa ra' rii',
ya chin biindxiaagahn nee bwa'ha ra'n cohsa ra' rii', chi'chi

bazu'nlliibihn nez ñaa' aanjla nin baluu'yi garaa ra' cohsa ra' rii' na'h tin ñaa'nnahn la'h aanjla chi,
9 per chi'chi guñi' aanjla chi loon squii':
—¡Ayi guunn lu'h ni'ca!; pwihsi na'h naan tuhbi xmooza Dxiohs la'hgahca ziga naa lu'h cun garaa ra' bwihtsi ra' lu'h nin rñi' za xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, nee cun garaa ra' bwiinn ra' nin ruzo'badixahga dxyi'dxyi nin caa loh dxihtsi rii'. Guunn la'h Dxiohs si.
10 Neezaa guñi' aanjla chi loon squii':
—Ayi cuula'n lu'h xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh chihbru rii', laasii la'h dxyih badzihn gahxu cha'loh garaa ra' nin rñi' loh dxihtsi rii'.
11 Ya loh nin ria'dxi gadzihn dxyih chi, basaa'n nin ruhnn dzi'n dxaaba zuu zeezah ba loh dzi'n dxaaba, zi'chi za nin ruhnn dzi'n dxiimma zuu zeezah ba loh loh dzi'n dxiimma, ya ziga nin zeezahnee dzi'n za'ca cheezah ba loh dzi'n za'ca nin cayuhnn ba, nin naa za bwiinn nayaa zi'chi za chezahru ba gaca nayaa ba nez loh Dxiohs.
12 Nah za ba loon:
—Zi'chi la'h guyohbagah dxie'ldahn; nee dxie'ldane'hn cohsa za'ca nin gudi'hihn la'h tuhbigah ra' bwiinn ziga chi'h biga'ha bwi'hnn ra' ba.
13 Na'h naan nin rbachixchih nee cun nin rutu'llatii' ziga zi lehtra A cun Z.
14 ’Dichohsa ra' bwiinn ra' nin riidxi'bi ra' xahba ra' Ñi'h, tin gapa ra' ba derehchu loh yahga nin rudi'hi guelnabahan, nee zi'chi za zahca chu'tii ra' ba ba nez rwaa' yuu' xteenn guihdxyi Jerusalehn nacuubi.
15 Ya ziga bwiinn ra' nin naa ra' ziga bwehcu, zia'han ra' ba nez dihtsi yuu' xteenn guihdxyi chi, cun ziga ra' nin naa bidxa'ha, nin nabahan gubwihlli ra', nin rdxiinn ra' bwiinn, nin ruzu'nllihbi ra' loh dxaan ra', nee cun garaa ra' za nin rusi'dxi xcweenta guelrusagui'hi.
16 ’Na'h Jesuhs, baxe'hla'hn tuhbi xaanjla'hn loh tu tin baluu'yi ba dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, ziga naa tu xpwiinn guido'n, Na'h naan llahga guehtu rrehyi Davihd, nee naa zahn dxih nin ruzia'ñih rsiiyi.
17 Spíritu Saantu Dxiohs cun dxa'pa xteenn Lli'hyi xteenn Dxiohs rñi' ra' squii':
—Gudaa'.
Ya nin rihndxiahga za guiñi' ra' ba:
—Gudaa'.
Ya nin rdxahga ñihsa, nee xclaa'dzi ba guee ban, dxi' ba tin guee ba ñihsa nin rudi'hi guelnabahan, nee sin nin tuhbi ga'yu ayi guunn ba gaxtu.
18 Garaa ra' bwiinn ra' nin rihn xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh dxihtsi rii'; rñi'n loh ra' ba squii': Sidela chyulla gudzii'ba ru

yihca dxyi'dxyi ra' nin caa loh dxihtsi rii', Dxiohs gudzii'ba ziahan ru guelrusa'cazii ra' nin rñi' loh dxihtsi rii' yihca bwiinn chi;
19 ya sidela chyulla guzia'tii yihca xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh dxihtsi rii', Dxiohs zura'h Ñi'h lah ba loh chihbru nin naa guelnabahan, neezaa xcweenta ba loh guihdxyi saanto roo' nin caa xcweenta ñi'h loh dxihtsi rii'.
20 Nin lu'h cagaluu'yi dxyi'dxyi xcweenta garaa ra' dee' guñi' Ñi'h nnah Ñi'h:
—Zi'chi, la'n guyohbagah dxie'ldahn.
Zi'chi gaca pwihsi. ¡Gudaa' Daada Jesucristu!
21 La'h Daada Jesucristu xteenn nu'h guunnta'yi yihca garaa tu. Zi'chi gaca pwihsi.